

រំលឹកប្រសាសន៍

សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន

ខុទ្ទកាល័យសម្តេចមហាបវរធិបតី ហ៊ុន ម៉ាណែត

ក្រុមការងារវិបសាយត៍និងទិន្នន័យដ្ឋាន គម្ពុជាឆ្ពោះទៅមុខ

បោះពុម្ពលើកទីមួយ - កញ្ញា ២០២៥

២

បុព្វកថា

បណ្ណាល័យអត្ថបទចម្លងប្រសាសន៍ សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន “កម្ពុជាទស្សនៈថ្មី” ត្រូវបានរៀបចំឡើងតាំងពីក្នុងឆ្នាំ២០១១ ដោយក្រុមការងារទី ៤ នៃឧទ្ធរណ៍សម្តេចតេជោ និងបន្តរក្សានិងធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពដោយក្រុមការងារទី ៤ នៃឧទ្ធរណ៍សម្តេចមហាបវរធិបតី នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

ក្រុមការងារទី ៤ មានភារកិច្ចចម្លង ចងក្រង ធ្វើគន្ថនិទ្ទេសឌីជីថល ផ្សព្វផ្សាយតាមវិបសាយគំនិតបណ្តាញសង្គម ព្រមទាំងរក្សាទុកក្នុងទិន្នន័យដ្ឋាន គ្រប់គ្រងនិងអាចហៅរកមកប្រើប្រាស់ នូវអត្ថបទចម្លងប្រសាសន៍មានចំនួន ១៩៦៦ ចំណងជើងគិតពីឆ្នាំ២០០២ មកដល់ឆ្នាំ២០២៣ និងប្រធានបទខ្លះដល់មេសា២០២៤។

សៀវភៅ “**វិលីក្របសាសន៍ សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន ភាគ១**” ត្រូវបានបោះពុម្ពពីរលើក មានចំនួនសរុប ៤ ០៣០ក្បាល ដោយបានលើកយកខ្លឹមសារចំនួន ៤៤៨ចំណុច ដកស្រង់ពីសង្គមនិងសេចក្តីអធិប្បាយបន្ថែមលើសុន្ទរកថាជាង ៥០០ចំណងជើង នៅតាមស្ថាប័នចំនួន២៥។

សៀវភៅ “**វិលីក្របសាសន៍ សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន ភាគ២**” ត្រូវបានបោះពុម្ព ដោយបានបញ្ចូលខ្លឹមសារដកស្រង់ ១ ២៤៨ ពីអត្ថបទ ៧៥០ ចំណងជើងថ្មីទៀតដែលបានចម្លង កត់ត្រានិងរក្សាទុក ក្នុងរវាងឆ្នាំ២០១៧ ដល់ឆ្នាំ២០២៣ និងសំរាប់ប្រធានបទខ្លះដល់ខែមេសា ឆ្នាំ២០២៤ ពី៣១ក្រសួង/ស្ថាប័ន។

តាមកំណត់ត្រានេះ សៀវភៅ “**វិលីក្របសាសន៍ សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុនសែន**” ភាគ១និងភាគ២ បានដកស្រង់ខ្លឹមសារសរុបចំនួន ១ ៦៩៦ ពីសង្គម/សេចក្តីអធិប្បាយចំនួន ១ ៩៦៦ នៅចន្លោះឆ្នាំ២០០២ ដល់២០២៤។

ក្រៅពីបោះពុម្ពនិងចែកផ្សាយជាសៀវភៅ ច្បាប់ឌីជីថលនៃសៀវភៅទាំងពីរ មានផ្សាយផ្ទាល់តាមវិបសាយគំ kh.cnv.org.kh (កម្ពុជាទស្សនៈថ្មី) និងតំណភ្ជាប់ពី kh.cmf-cnv.org.kh (កម្ពុជាឆ្ពោះទៅមុខ)។

ទិន្នន័យដ្ឋាន “កម្ពុជាទស្សនៈថ្មី” បានកត់ត្រាថានៅឆ្នាំ២០១៧ “សន្តិភាព” ជាពាក្យភ្ជាប់ ដែលត្រូវបានប្រើប្រើជាងគេ (៣៧/១០៦) ដោយ “ការងារ” និង “អប់រំ”

ឈរនៅលំដាប់បន្ទាប់។ នៅឆ្នាំ២០១៨, “ការងារ” ជាពាក្យភ្ជាប់ដែលបានឈរទីមួយ(៥២/១៦០) ដោយ “អប់រំ” និង “សុខាភិបាល” បានឈរនៅលំដាប់បន្ទាប់។ នៅឆ្នាំ២០១៩ “សេដ្ឋកិច្ច” បានឡើងទៅឈរលើគេ(២៩/៩១) ដោយ “អប់រំ” និង “ការងារ” នៅតែរក្សាបានលំដាប់បន្ទាប់។

នៅឆ្នាំ២០២០, ២០២១ និង២០២២ ដោយប្រឈមនឹងវិបត្តិនិងវិបាកជំងឺកូវីដ ១៩ ពាក្យភ្ជាប់ “សុខាភិបាល” បានឈរលើគេរៀងឆ្នាំ(២២/៦៦, ៦៤/១២១ និង ៥២/១០៧) ដោយ “ការងារ” “អប់រំ” និង “សាធារណការ” ជាវិស័យសំខាន់បន្ទាប់។ នៅឆ្នាំ២០២២ ពាក្យភ្ជាប់ “ការងារ” មានរហូតដល់ ៨០/៩៩ ចំណងជើង ហើយ “បោះឆ្នោត” និង “អប់រំ” ឈរនៅលំដាប់បន្ទាប់។

ផ្អែកតាមរបាយទិន្នន័យនេះ អាចអះអាងបានថា ក្នុងរវាងឆ្នាំ២០១៧ ដល់ឆ្នាំ ២០២៣ ពាក្យភ្ជាប់ឬពាក្យមេ ដែលសម្តេចតេជោ បានប្រើក្នុងការថ្លែងសង្កត់និង ការអធិប្បាយដែលបានកត់ត្រាមាន “សន្តិភាព” “ការងារ” “អប់រំ” “សុខាភិបាល” “សាធារណការ” និង “បោះឆ្នោត” ញឹកញាប់ ធៀបទៅរវាងឆ្នាំ២០០៩ និង២០១៦ ដែលសម្តេចតេជោបានប្រើពាក្យភ្ជាប់ ដែលបង្ហាញពីសារៈសំខាន់នៃវិស័យអប់រំ ការយកចិត្តទុកដាក់ដល់ជីវភាពគ្រូបង្រៀន ការប្រើប្រាស់បណ្តាញសង្គម គួរនាំទី គណបក្សប្រជាជន គួរនាំទីរួមចំណែកនៃពុទ្ធសាសនា សារប្រយោជន៍ហេដ្ឋារចនា សម្ព័ន្ធផ្លូវថ្នល់ ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងភាពតានតឹងស្តីពីសមុទ្រចិនខាង ត្បូង។

“កម្ពុជាទស្សនៈថ្មី” ជាប្រភពឯកសារជាសារវន្តសំរាប់ក្រុមការងារដកស្រង់ខ្លឹមសារ តាមស្ថាប័ន/អន្តរស្ថាប័ន រៀបរៀងជា “វិធីកប្រសាសន៍” ជូនសម្តេចតេជោ ស្រប ទៅតាមកម្មវិធីការងារនិងប្រធានបទពាក់ព័ន្ធ ជាក់ស្តែង សៀវភៅវិធីកប្រសាសន៍ ភាគ១ និងភាគ២ ជាការប្រមូលផ្តុំផលិតផលដែលបានរៀបរាប់ជូនមកខាងលើ។

មាតិកា

	បុព្វកថា	១
	មាតិកា	៣
១	កសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ	៥
២	កាកបាទក្រហមកម្ពុជា	៣១
៣	ការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ	៤១
៤	ការបរទេស និងសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ	៧៥
៥	ការពារជាតិ	១១៥
៦	កិច្ចការនារី	១៣១
៧	គ្រោះមហន្តរាយ	១៤០
៨	ទេសចរណ៍	១៥០
៩	ធនធានទឹក និងឧតុនិយម	១៦៨
១០	ធម្មការ និងសាសនា	១៧៦
១១	បរិស្ថាន	១៩៣
១២	ប្រៃសណីយ៍ និងទូរគមនាគមន៍	២០២
១៣	ដែនការ	២០៨
១៤	ពាណិជ្ជកម្ម	២១២
១៥	ព័ត៌មាន	២៣០
១៦	មហាផ្ទៃ	២៤៥
១៧	កិច្ចការមីន និងគ្រាប់មីនទាន់ផ្ទុះ	២៩២
១៨	មុខងារសាធារណៈ	៣០៤
១៩	យុត្តិធម៌	៣២៧
២០	រាជបណ្ឌិត្យសភា	៣៥៤
២១	រៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់	៣៧១
២២	រ៉ែ និងថាមពល	៣៨៩

២៣	វប្បធម៌ និងវិចិត្រសិល្បៈ	៤០៦
២៤	សង្គមកិច្ច និងយុវនីតិសម្បទា	៤៣៨
២៥	សាធារណការ និងដឹកជញ្ជូន	៤៥៦
២៦	សុខាភិបាល	៥១១
២៧	សេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ	៥៥៦
២៨	អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា (អវតក)	៥៩១
២៩	អប់រំ យុវជន និងកីឡា	៦០៩
៣០	អភិវឌ្ឍន៍ជនបទ	៦៣១
៣១	ឧស្សាហកម្ម សិប្បកម្ម និងនវានុវត្តន៍	៦៤៧

១. កសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

១	ផលិតពូជស្រូវឱ្យបានល្អ គ្មានជាតិតិបី មិនខ្លាចបាត់បង់ទីផ្សារ	៧
២	កំណត់តំបន់ដាំដុះពូជស្រូវសម្រាប់ផលិតនាំចេញ	៧
៣	បង្កើនការផលិត និងគុណភាព ដើម្បីកសិផលបានតម្លៃខ្ពស់	៧
៤	នយោបាយផលិតកម្មស្រូវបានជោគជ័យ ការនាំចេញអង្ករនៅមិនទាន់ជោគជ័យ	៨
៥	ដឹកនាំប្រទេសកសិកម្ម មើលរំលងកសិកម្ម ជាកំហុសដ៏ធ្ងន់ធ្ងរខាងយុទ្ធសាស្ត្រ	៨
៦	ត្រៀមពូជស្រូវ និងបន្លែបង្ការ ចែកប្រជាពលរដ្ឋរងគ្រោះដោយទឹកជំនន់	៩
៧	ការភ្ជួររាស់ដោយគោក្របីនៅសល់តែប្រមាណជា៣,៥%	៩
៨	ជំរុញផលិតកម្មកសិកម្មតាមស្តង់ដារអន្តរជាតិដើម្បីនាំចេញ	៩
៩	យន្តតូបនីយកម្មកសិកម្ម ធ្វើអោយតម្លៃដើមផលិតផលកសិកម្មឡើងខ្ពស់	១០
១០	ការផ្តើមតាមទីផ្សារ រហូតកាប់ដំណាំមួយ ដាំដំណាំមួយទៀត នាំអោយខាតបង់	១០
១១	គប្បីណែនាំប្រជាពលរដ្ឋកុំលង់តាមចរន្តទីផ្សារតាមដំណាក់កាលមួយៗ	១១
១២	អង្គរសិប្បនិម្មិតជាសង្គ្រាមចិត្តសាស្ត្រ	១១
១៣	ទីផ្សារអង្ករសរីរាង្គជាចំណុចខ្លាំងរបស់កម្ពុជា	១១
១៤	ដាំដុះដោយប្រើដីធម្មជាតិ ដើម្បីសុខភាពប្រជាពលរដ្ឋនិងទីផ្សារ	១២
១៥	អ្នកស្តាប់កុម្មុយនីស្ត ឱ្យរាជរដ្ឋាភិបាលកំណត់តម្លៃស្រូវ ខុសពីយន្តការទីផ្សារ	១២
១៦	កម្មករកម្ពុជាមិនបានផ្តាច់ខ្លួនចេញពីកិច្ចការកសិកម្មទាំងស្រុងទេ	១៣
១៧	ប្រជាជនកម្ពុជាស្ទើរតែ៨០% ហូបអង្ករ/ស្រូវជង្រុក មិនមែនអង្ករ/ស្រូវគីឡូ	១៣
១៨	ការនាំផ្លែស្វាយទៅចិននឹងផ្តល់ការងារនិងប្រាក់ចំណូលកាន់តែច្រើន	១៣
១៩	កម្ពុជានឹងមិនមានអសន្តិសុខស្បៀងទេ	១៤
២០	កម្ពុជាចូលរួមផ្គត់ផ្គង់ស្បៀងនៅក្នុងតំបន់និងពិភពលោក	១៤
២១	ជំរុញការដាំដុះនិងចិញ្ចឹមសត្វ ដើម្បីការហូបចុកនិងនាំចេញ	១៥
២២	ផលិតពូជស្រូវតម្រូវទៅតាមតម្រូវការនិងស្ថានភាពដី	១៥
២៣	ផលិតពូជស្រូវមានគុណភាពចែកជូនប្រជាពលរដ្ឋ	១៦
២៤	រដ្ឋ វិស័យឯកជន និងប្រជាពលរដ្ឋ រួមគ្នាសិក្សានិងកំណត់តំបន់ផលិតពូជស្រូវ	១៦
២៥	យុទ្ធសាស្ត្រប្តូរពូជស្រូវ ចាប់ផ្តើមនាទសវត្សរ៍ឆ្នាំ១៩៨០	១៦
២៦	ច្រូតស្រូវក្នុងទឹក ប្រសើរជាងគ្មានស្រូវច្រូត រដ្ឋត្រូវអន្តរាគមន៍លើប្រឡាយមេ	១៧
២៧	កាត់បន្ថយការធ្វើស្រូវធ្ងន់ បង្កើនការធ្វើស្រូវស្រាលមានទិន្នផលខ្ពស់	១៧

២៨	អភិវឌ្ឍន៍ដំណាំស្រូវបែបស៊ីជម្រៅ គឺប្រើពូជថ្មី បង្កើនរដូវ និងមានប្រព័ន្ធស្រោចស្រព	១៨
២៩	អាចចែករំលែកពូជស្រូវរយៈខ្លីទៅក្រៅប្រទេស តែត្រូវជោគជ័យខាងក្នុងសិន	១៨
៣០	ជ្រើសរើសអ្នកជំនាញកសិកម្ម អោយទៅកាន់ឃុំ/ស្រុក/ខេត្តកំណើត	១៩
៣១	មន្ត្រីកសិកម្មត្រូវកោះប្រជុំនិងសហការគ្នាដើម្បីប្រមូលនិងចែករំលែកធាតុចូល	១៩
៣២	ជំរុញដាំដុះ ដាក់ទុនកែច្នៃនិងវេចខ្ចប់ ដើម្បីក្លាយជាអ្នកផ្គត់ផ្គង់ស្វាយចន្ទីពិតប្រាកដ	២០
៣៣	ជំរុញគំនិតផ្តើមរៀបចំសមាគមកសិករ	២០
៣៤	ឆ្នាំ២០២២ កសិកម្មថយចំណែកក្នុង ផសស តែនាំអង្គរចេញទៅ ៧៧ប្រទេស	២១
៣៥	ចំនួនមនុស្សកើនឡើងតម្រូវឱ្យមានការកាប់ព្រៃ/ឈើរានដីធ្វើស្រែចំការនិងសង់ផ្ទះ	២១
៣៦	សិក្សាការដាំដើមឈើ បណ្តុះកូនឈើ ចិញ្ចឹមពូជគោដើម្បីផ្គត់ផ្គង់ពូជដល់ប្រជាពលរដ្ឋ	២២
៣៧	តម្រូវការដីធ្លីបង្កបង្កើនផលនាំដល់ការបាត់ព្រៃ តែចេញជាស្រែចំការនិងដំណាំ	២២
៣៨	មិនអាចរៀបចំការប្រើប្រាស់អុសនិងធុរ្យង មុនពេលមានឧស្ម័នប្រើប្រាស់ទូទៅ	២៣
៣៩	រកវិធី/ប្រភពដែលផ្តល់កំដៅក្រៅពីឧស/ធុរ្យងថ្ម សម្រាប់ឡូនិងគុក	២៣
៤០	ក្រៅពីត្រីក្នុងបឹង/ទន្លេ មានការធ្វើវារីវប្បកម្ម	២៣
៤១	ឈប់ប្រើគោក្របី ឈប់ចិញ្ចឹមយកសាច់និងប្រើប្រាស់ដឹកជញ្ជូន ជាមហន្តរាយ	២៤
៤២	ទាក់ទាញវិនិយោគរួមចំណែកផលិតចំណីបម្រើការចិញ្ចឹមសត្វ	២៤
៤៣	នាំសាច់សត្វចូលពីបរទេសលើសលប់ គឺសម្លាប់ការចិញ្ចឹមផ្ទៃក្នុង	២៥
៤៤	រក្សាកំណើនត្រីចិញ្ចឹម២០%/ឆ្នាំថេរ អាចចូលរួមផ្គត់ផ្គង់តំបន់និងពិភពលោក	២៥
៤៥	រៀបប្រតិទិនវារីវប្បកម្មដើម្បីចៀសពីការផ្គត់ផ្គង់មានច្រើនលើសពីតម្រូវការ	២៦
៤៦	ព្រលឹងកូនត្រីនិងការដាំដើមឈើ អាចធ្វើបានរាល់ថ្ងៃនិងគ្រប់ទីកន្លែង	២៦
៤៧	ទឹកកក់ ត្រីតិច ប្រជាជនច្រើន	២៧
៤៨	ជំនន់រដូវ ស្លឹកឈើជ្រុះ ធ្វើឱ្យបឹងបូរគោករាក់ ប៉ះពាល់ដល់បរិស្ថានត្រីរស់នៅ	២៧
៤៩	បំផុសចលនាព្រលឹងត្រីក្នុងបឹងបូរធម្មជាតិ និងចិញ្ចឹមត្រីឆ្លើយតបតម្រូវទីផ្សារ	២៧
៥០	រៀបចំតំបន់ស្នូលអចិន្ត្រៃយ៍ដើម្បីអភិរក្សផ្សោត	២៨
៥១	ធ្វើវិសោធនកម្មច្បាប់ ប្តូរពីរឹតត្បិតទៅលើកទឹកចិត្តឱ្យចិញ្ចឹមសត្វជិតផុតពូជ	២៨
៥២	បើមានចន្លោះប្រហោង ត្រូវធ្វើវិសោធនកម្មច្បាប់អំពីការចិញ្ចឹមសត្វកម្រ	២៩
៥៣	គួរតែរៀបចំជាចលនាចិញ្ចឹមសត្វដែលជិតផុតពូជ	២៩
៥៤	ពិនិត្យច្បាប់ពាក់ព័ន្ធ ធ្វើវិសោធនកម្ម ប្តូរពីរឹតត្បិតទៅលើកទឹកចិត្តដើម្បីបង្កើនសត្វព្រៃ	៣០

១. ផលិតពូជស្រូវឱ្យបានល្អ គ្មានជាតិតិរិះ មិនខ្លាចបាត់បង់ទីផ្សារ

បិទសន្និបាតបូកសរុបការងារ កសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ២០១៦-២០១៧ និង ទិសដៅការងារ ឆ្នាំ២០១៧-២០១៨, ១០ មេសា ២០១៧

... រាជរដ្ឋាភិបាលចង់បើកទីផ្សារណាស់។ ហេតុអ្វីយើងនាំអង្ករចេញទៅអឺរ៉ុប បាន ... ដោយសារអង្ករបស់យើងជាអង្ករក្រអូបនិងអង្ករសរីរាង្គ យើងនាំចេញទៅ ស្រួល។ ដូច្នេះហើយបានជាស្នើអោយកសិករយើងផលិតពូជ(ស្រូវ)អោយបាន ល្អ កុំឱ្យមានសារធាតុពុលកើតឡើង ដែលអាចធ្វើឱ្យយើងបាត់បង់ទីផ្សារ។ ដូចជា តែងតែឮថាមានករណីបង្កប់សារធាតុនេះនោះជាមួយ។ ការបាត់បង់ទីផ្សារ គឺជា មហន្តរាយមួយទៀត។ យើងនាំអង្ករក្រអូបទៅអឺរ៉ុប ... ឯនៅតំបន់អាស៊ី យើងបាន ចរចានាំអង្ករកម្ពុជាទៅរៀតណាម ទៅចិន ... ។

២. កំណត់តំបន់ដាំដុះពូជស្រូវសម្រាប់ផលិតនាំចេញ

បិទសន្និបាតបូកសរុបការងារ កសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ២០១៦-២០១៧ និង ទិសដៅការងារ ឆ្នាំ២០១៧-២០១៨, ១០ មេសា ២០១៧

... នៅពេលខាងមុខ យើងនឹងមានតម្រូវការកាន់តែធំក្នុងការកំណត់តំបន់ដាំ ដុះ។ បើមិនទាន់និយាយពីតំបន់ដាំដុះកសិផលដទៃទៀត យើងក៏គួរតែខិតខំកំ ណត់តំបន់ដាំដុះពូជស្រូវសម្រាប់នាំចេញ ព្រោះកសិករក៏ដឹង ហើយអ្នកប ច្ចេកទេសក៏ដឹង។ (បើមានផ្ទៃដី) ១ម៉ឺនហិកតាសម្រាប់ដាំពូជស្រូវនាំចេញ សូម្បី មានតែ ៤ទៅ៥ ហិកតា ក្នុងដី ១ម៉ឺនហិកតានេះ ក៏អាចចម្លងធ្វើអោយខូចពូជ ដែរ ... ។

៣. បង្កើនការផលិត និងគុណភាព ដើម្បីកសិផលបានតម្លៃខ្ពស់

បិទសន្និបាតបូកសរុបការងារ កសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ឆ្នាំ ២០១៦-២០១៧ និង ទិសដៅការងារ ឆ្នាំ២០១៧-២០១៨, ១០ មេសា ២០១៧

... យើងត្រូវឃើញថា ដំណាក់កាលផលិតរបស់កសិករបានឆ្លងផុតពីការផលិត ត្រឹមតែដើម្បីទទួលទានក្នុងគ្រួសារ មកកាន់ការផលិតដើម្បីបម្រើតម្រូវការនៅក្នុង

ទីផ្សារក្នុងស្រុកផង និងតម្រូវការនាំចេញទៅក្រៅប្រទេសផង។ ដូច្នេះ ដើម្បីចង់បានតម្លៃស្រូវខ្ពស់ កសិកររបស់យើងក៏ត្រូវប្រឹងខ្លួនឯងផលិត(ដោយរើសយក) ពូជដែលល្អ ពូជដែលមានគុណភាព ដើម្បីធានាការនាំចេញមានតម្លៃខ្ពស់ ហើយអ្នកដែលទិញនោះ ក៏ឱ្យតម្លៃខ្ពស់។ នេះជាការខិតខំរួម ដើម្បីការអភិវឌ្ឍកសិកម្មរបស់ប្រទេសយើង ... ។

៤. នយោបាយផលិតកម្មស្រូវបានជោគជ័យ ការនាំចេញអង្ករនៅមិនទាន់ជោគជ័យ
សំណេះសំណាលជាមួយ ខ្មែរនៅប្រទេសអូស្ត្រាលី និងណូវែលហ្សេឡង់,
១៦ មីនា ២០១៨

... មានគោលនយោបាយធំពីរដែលបានដាក់ចេញ និងកំពុងអនុវត្ត។ ទី១ នយោបាយផលិតកម្មស្រូវ និងទី២ ការនាំចេញអង្ករ ... នយោបាយនេះទទួលបានជោគជ័យពាក់កណ្តាល។ ហេតុអ្វីបានខ្ញុំនិយាយអញ្ចឹង? មុនពេលដាក់ចេញគោលនយោបាយផលិតកម្មស្រូវ និងការនាំចេញអង្ករ យើងមានសល់ស្រូវតិចតួចរហូតមានពេលខ្លះផង។ ពេលដែលយើងដាក់ចេញនិងអនុវត្តនូវយុទ្ធសាស្ត្រនេះ យើងសល់ស្រូវជាង៥ លានតោនសម្រាប់ការនាំចេញទៅបរទេស ... ប៉ុន្តែគោលដៅនាំចេញអង្ករឲ្យបាន ១លានតោន គឺយើងនាំចេញបានត្រឹមតែពី ៥០ទៅ ៦០ម៉ឺនតោនប៉ុណ្ណោះ ... យ៉ាងណាក៏ដោយ យើងបានរុញប្រទេសឲ្យចេញផុតពីអស្ថិរភាពស្បៀង ទៅជាប្រទេសដែលមានសន្តិសុខស្បៀង ដោយមានស្បៀងសម្រាប់ការនាំចេញ និងមានស្បៀងបម្រុងទុកក្នុងសភាពការណ៍ចាំបាច់ ... ។

៥. ដឹកនាំប្រទេសកសិកម្ម មើលរំលងកសិកម្ម ជាក់ហុសដ៏ធ្ងន់ធ្ងរខាងយុទ្ធសាស្ត្រ
សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត ស្រុកអង្គស្នួល ខេត្តកណ្តាល,
៤ កក្កដា ២០១៨

... គេក៏បានឃើញពូជ្វើសកម្មភាពទាក់ទងនឹងវិស័យកសិកម្ម។ កម្ពុជាជាប្រទេសកសិកម្ម។ យើងមិនត្រូវមើលរំលងទេ។ វានឹងជាក់ហុសដ៏ធ្ងន់ធ្ងរខាងយុទ្ធសាស្ត្រដឹកនាំ បើសិនជាប្រទេសកសិកម្ម ហើយយើងបែរជាមើលរំលងវិស័យកសិកម្ម។ យើងបានប្រឹងប្រែងដើម្បីអភិវឌ្ឍវិស័យកសិកម្ម ដែលក្លាយគង់នឹង

មើលឃើញរូបភាពជាច្រើន ដែលបង្ហាញសកម្មភាពរបស់ពួកគេនៅតាមមូលដ្ឋាន ទាក់ទងនឹងការកែទម្រង់ដីស្តី ការផ្តល់កម្មសិទ្ធិឱ្យប្រជាពលរដ្ឋ បន្ទាប់ពីរបប ប៉ុល ពត បានដកហូតកម្មសិទ្ធិប្រជាពលរដ្ឋ ... ។

៦. ត្រៀមពូជស្រូវ និងបន្លែបង្ការ ចែកប្រជាពលរដ្ឋងគ្រោះដោយទឹកជំនន់

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ នៅស្រុកកៀនស្វាយ ខេត្តកណ្តាល, ២៣ សីហា ២០១៨

... យើងកំពុងជួបគ្រោះជំនន់ទឹកភ្លៀងនៅឯខេត្តពោធិ៍សាត់ បាត់ដំបង ប៉ៃលិន បន្ទាយមានជ័យ កំពង់ស្ពឺ ... និងមួយភាគរបស់ខេត្តកណ្តាល។ ឯខេត្តប៉ះពាល់ដោយជំនន់មេគង្គរមានស្ទឹងត្រែង ក្រចេះ កំពង់ចាម និងខេត្តកណ្តាល ... សូមអាជ្ញាធរគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ បន្តចាត់វិធានការដោះស្រាយបញ្ហាទាក់ទងនឹងសុខុក្ខរបស់ប្រជាពលរដ្ឋដែលកំពុងលិចលង់។ **សូមក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ** ត្រៀមរៀបចំបញ្ចេញគ្រាប់ពូជដែលប្រជាជនត្រូវការ។ ស្រូវមានការខូចខាតមួយចំនួន។ ពួកគាត់ត្រូវធ្វើឡើងវិញ។ យើងក៏ត្រូវបញ្ចេញគ្រាប់ពូជ។ យើងក៏ត្រូវដោះស្រាយគ្រាប់ពូជបន្លែបង្ការឲ្យកសិករនៅតំបន់ជន់លិច ... ជានិច្ចកាល យើងមិនដែលចាយថវិកាបម្រុងទុកសម្រាប់គ្រោះមហន្តរាយទេ ... ។

៧. ការក្ចួររាស់ដោយគោក្របីនៅសល់តែប្រមាណជា៣,៥%

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ នៅស្រុកគងពិសី ខេត្តកំពង់ស្ពឺ, ១៩ កញ្ញា ២០១៨

... រាជរដ្ឋាភិបាលបានប្រឹងប្រែងបង្កើតការងារឲ្យប្រជាពលរដ្ឋធ្វើ។ **មកដល់ពេលនេះ សម្រាប់វិស័យកសិកម្ម សូម្បីតែការក្ចួររាស់ដែលប្រើគោក្របីនៅសល់តែប្រមាណ៣,៥% ប៉ុណ្ណោះ។** ឯ ៩៦,៥% ទៀត បានក្ចួររាស់ដោយគ្រឿងចក្រកសិកម្មមានត្រាក់ទ័រ ឬដោយគោយន្ត។ តើប្រាក់កាសទាំងនោះបានមកពីណា? មួយភាគធំបានពី(កូនចៅជា)កម្មករ/ការិនីធ្វើការនៅតាមបណ្តាញរោងចក្រ ដែលយកប្រាក់ទៅជួលគោយន្ត ជួលត្រាក់ទ័រ ដើម្បីក្ចួររាស់ ឬជួលឧបករណ៍កសិកម្មដទៃទៀតដូចជាការច្រូតកាត់ដំឡើង ដើម្បីជំនួសឲ្យកម្លាំងពលកម្ម ... ។

៨. ជំរុញផលិតកម្មកសិកម្មតាមស្តង់ដារអន្តរជាតិដើម្បីនាំចេញ

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅខេត្តកំពត, ២៥ មករា ២០១៩

... ម្រេចកំពតនេះល្បីល្បាញ។ បានចូលទីផ្សារជប៉ុន។ នៅពេលដែលខ្ញុំទៅប្រជុំ
មេគង្គ-ជប៉ុន មានការដាក់តាំងបង្ហាញម្រេចខេត្តកំពតក្នុងទីផ្សារជប៉ុន។ យើងនៅ
មានផលិតផលច្រើនសម្រាប់ការនាំចេញ គ្រាន់តែត្រូវរៀបចំឲ្យស្របទៅនឹងស្តង់ដារនិងតម្រូវការរបស់ប្រទេសនីមួយៗ ដូចជាត្រូវចុះហត្ថលេខា(កិច្ចព្រមព្រៀង)ច
ត្តាឡើយសឹក ភូតតាមអនាម័យ ... សព្វថ្ងៃនេះ យើងនាំផ្លែស្វាយទៅចិនផង ទៅកូ
រ៉េខាងត្បូង និងទៅបារាំង។ ប្រទេសចិនមានតំបន់ដែលផលិតផ្លែឈើបាន ប៉ុន្តែ ក៏
មានតំបន់ខ្លះមិនអាចផលិតបាន ... ហ្នឹងលឺពីនាំចេញចូលប្រទេសមិនតិចទេ ... ។

៩. យន្តតូបនីយកម្មកសិកម្ម ធ្វើអោយតម្លៃដើមផលិតផលកសិកម្មឡើងខ្ពស់

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ នៅស្រុកអង្គស្នួល ខេត្តកណ្តាល, ២០ កុម្ភៈ ២០១៩

... កិច្ចការក្នុងវិស័យកសិកម្មឈានចូលយន្តតូបនីយកម្មហើយ។ ដូច្នេះ តម្លៃ
ដើមនៃផលិតផលកសិកម្មគឺពិតជាខ្ពស់។ កាលពីដើមយើងប្រើគោ ប្រើក្របី
ដើម្បីក្លរាស់ យើងប្រើការច្រូតកាត់/បោក/បែន ដោយកម្លាំងពលកម្មរបស់
មនុស្ស។ ឥឡូវនេះ ក្លរក៏ដោយម៉ាស៊ីន រាស់ក៏ដោយម៉ាស៊ីន បន្ទាប់ទៅពេលច្រូត/
បោក/បែន ក៏ប្រើម៉ាស៊ីន ... ទោះបីទឹកនៅក្បែរ ក៏លែងប្រើប្រាស់មធ្យោបាយជា
ស្នាចបាចទឹកចូលស្រែ ... អញ្ចឹង តម្លៃដើមក្នុងផលិតកម្មរបស់យើងគឺខ្ពស់ ... ។

១០. ការផ្តើមតាមទីផ្សារហ្វូសពេក កាប់ដំណាំមួយដាំដំណាំមួយទៀត នាំឱ្យខាតបង់

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ នៅស្រុកអង្គស្នួល ខេត្តកណ្តាល, ២០ កុម្ភៈ ២០១៩

... ពូគ្រាន់តែលើកអំពីចំណុចជាក្របខ័ណ្ឌរួម នៃស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ចរបស់
ប្រទេសដែលមិនចំណុះឲ្យវិស័យណាមួយ។ ត្រូវធ្វើពហុវិស័យ។ ក្នុងវិស័យ
កសិកម្ម មិនសំដៅតែទៅលើស្រូវ(មួយមុខ) ដូច ប៉ុល ពត ថា មានស្រូវមានអ្វីៗ
ទាំងអស់នោះទេ។ យើងមានគោលដៅរបស់យើង។ បម្រើឲ្យសេចក្តីត្រូវការនៅ
ក្នុងប្រទេសផង និងជាពិសេសតាមចរន្តនៃសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារ។ យ៉ាងណាក្តី ការ
ដែលនាំគ្នាផ្តើមទៅតាមសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារហ្វូសពេក ក៏វាមិននាំមកនូវការលូត
លាស់ខាងសេដ្ឋកិច្ចដែរ។ ឧទាហរណ៍ ឃើញថាកៅស៊ូឡើងថ្លៃ នាំគ្នាដាំកៅស៊ូ។

ដល់ទៅកៅស៊ូចុះថ្លៃ ស្វាយចន្ទីឡើងថ្លៃ កាប់កៅស៊ូ ដាំស្វាយចន្ទី ... ធ្វើបែបនេះ មិនបានផលទេ ... ។

១១. គប្បីណែនាំប្រជាពលរដ្ឋកុំលង់តាមចរន្តទីផ្សារតាមដំណាក់កាលមួយៗ

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ នៅស្រុកអង្គស្នួល ខេត្តកណ្តាល, ២០ កុម្ភៈ ២០១៩

... ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ គប្បីចង្អុលណែនាំប្រជាពលរដ្ឋ របស់យើងកុំឲ្យលង់ទៅតាមចរន្តទីផ្សារតាមដំណាក់កាលមួយៗ។ នៅប្រទេសថៃ ពេលដែលជីវកៅស៊ូចុះថោក ដំណាំកៅស៊ូរាប់ម៉ឺនរាប់សែនហិកតា មិនត្រូវបាន ចៀរជីវេទ។ តែគេក៏មិនកាប់ដើមកៅស៊ូចោលដែរ។ បើសិនចៀរជីវេមិនរួចថ្លៃដើម សម្រាប់ប្រាក់កម្មករទេ ក៏ប៉ុន្តែគេក៏មិនកាប់ដើមកៅស៊ូនេះចេញ ជំនួសដោយ ដំណាំផ្សេងដែរ។ គេទុកដើមកៅស៊ូ។ នៅពេលកៅស៊ូឡើងថ្លៃ គេទទួលផលពី កៅស៊ូហ្នឹងត្រឡប់មកវិញ។ កសិករខ្មែរយើងគួរតែសិក្សា ប៉ុន្តែក៏ត្រូវមានការគាំទ្រ ខាងបច្ចេកទេស ... កុំឲ្យលុះដោយចរន្តទីផ្សារមួយដងមួយកាល ... ។

១២. អង្គរសិប្បនិម្មិតជាសង្គ្រាមចិត្តសាស្ត្រ

ពិធីចែកសញ្ញាបត្រដល់និស្សិត នៃសាកលវិទ្យាល័យ ពុទ្ធិសាស្ត្រ, ៦ មិថុនា ២០១៩

... នៅលើពិភពលោកនេះ បើទោះបីជាមានការប្រែប្រួលភូមិសាស្ត្រនយោបាយ ពីរបបមួយទៅរបបមួយ ពីរដ្ឋាភិបាលមួយទៅកាន់រដ្ឋាភិបាលមួយក៏ដោយ រឿងស៊ី ចុកនេះនៅតែបន្តមិនឈប់ទេ។ អត់មាននរណាចេះធ្វើអង្គរសិប្បនិម្មិតទេ។ ពេល ខ្លះគេថាមានអង្គរសិប្បនិម្មិតយកទៅលក់នៅកន្លែងនេះ/នោះ។ ខ្ញុំចេះតែចោទសួរ ថា បើគ្រាន់តែផលិតអង្គរធម្មតាក៏វាថោកណាស់ទៅហើយ ទំរាំទៅផលិតអង្គរ សិប្បនិម្មិត ដែលត្រូវឆ្លងកាត់សង្វាក់ឧស្សាហកម្ម សិប្បកម្មទៀត ... យកទៅលក់ ធ្វើម៉េចនឹងចំណេញ? នេះជាសង្គ្រាមចិត្តសាស្ត្រមួយ ... ។

១៣. ទីផ្សារអង្គរសិប្បនិម្មិតជាចំណុចខ្លាំងរបស់កម្ពុជា

ពិធីចែកសញ្ញាបត្រដល់និស្សិត នៃសាកលវិទ្យាល័យ ពុទ្ធិសាស្ត្រ, ៦ មិថុនា ២០១៩

... ស្រូវអង្ករបស់យើងប្រកួតប្រជែងក្នុងក្របខ័ណ្ឌអនុតំបន់មេគង្គ។ អនុតំបន់ មេគង្គផលិតដូចគ្នា។ មីយ៉ាន់ម៉ាផលិតអង្ករ។ ឡាវផលិតអង្ករ។ ថៃផលិតអង្ករ។ វៀ

តណាមផលិតអង្ករ។ កម្ពុជាផលិតអង្ករ ... ប្រកួតប្រជែងគ្នាឯងត្រង់ហ្នឹង។ ក្រៅពីនោះ មានឥណ្ឌាក៏ជាអ្នកនាំចេញអង្ករធំដែរ។ សម្រាប់យើង ចំណុចខ្លាំងរបស់កម្ពុជានៅត្រង់ថា យើងមានទីផ្សារដែលទទួលទិញ ដោយសារតែប្រទេសមួយចំនួនត្រូវការអង្កររបស់យើងព្រោះអង្ករយើងមិនប្រើជាតិគីមី។ ប្រទេសទាំងនោះត្រូវការការផលិតដោយមិនប្រើ (ជីនិងថ្នាំ) គីមី។ អង្ករសរីរាង្គ ...។

១៤. ដាំដុះដោយប្រើជីធម្មជាតិ ដើម្បីសុខភាពប្រជាពលរដ្ឋនិងទីផ្សារ

ពិធីចែកសញ្ញាបត្រដល់និស្សិត នៃសាកលវិទ្យាល័យ ពុទ្ធិសាស្ត្រ, ៦ មិថុនា ២០១៩

... ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ត្រូវខិតខំជំរុញប្រជាពលរដ្ឋ ឱ្យអនុវត្តការផលិតដោយប្រើជីធម្មជាតិ ជំនួសដោយការប្រើជីគីមី ដែលវាមិនមែនគ្រាន់តែជាបញ្ហាទីផ្សារខាងក្រៅទេ ក៏ប៉ុន្តែ ពាក់ព័ន្ធនឹងប្រជាពលរដ្ឋរបស់យើងតែម្តង។ ក្នុងហ្នឹងការដាំដុះបន្លែបង្ការ ក៏សូមប្រជាពលរដ្ឋប្រើប្រាស់ជីធម្មជាតិ កាត់បន្ថយការនាំចូលផលិតផលប្រើជាតិគីមី ដែលវានាំទៅដល់ការបំផ្លាញសុខភាពប្រជាពលរដ្ឋរបស់យើង។ យើងមានលទ្ធភាពអាចធ្វើទៅបាន ព្រោះដីរបស់យើងនៅមានសេសសល់ច្រើនណាស់ ហើយប្រជាពលរដ្ឋរបស់យើងក៏មានលទ្ធភាពដើម្បីបង្កើន (ទិន្នផល) ដោយប្រើប្រាស់ជីធម្មជាតិ ...។

១៥. អ្នកស្តាប់កុម្មុយនីស្ត ឱ្យរាជរដ្ឋាភិបាលកំណត់តម្លៃស្រូវ ខុសពីយន្តការទីផ្សារ

ពិធីចែកសញ្ញាបត្រនិស្សិតនៃសាកលវិទ្យាល័យកូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច, ២៦ ធ្នូ ២០១៩

... យ៉ាងណាក៏ដោយអាចមានការគាំពារមួយ។ តែខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំមិនយល់នៅត្រង់ថា អ្នកខ្លះស្តាប់កុម្មុយនីស្តណាស់ ប៉ុន្តែអំពាវនាវ ឬក៏ជំរុញឱ្យខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំធ្វើកុម្មុយនីស្ត។ គឺឱ្យយើងកំណត់ថ្លៃស្រូវ។ ខ្លួនឯងជេរគេថាកុម្មុយនីស្ត ប៉ុន្តែខ្លួនជាអ្នកមកចាប់បង្ខំគេឱ្យគេអនុវត្តសេដ្ឋកិច្ចបែបកុម្មុយនីស្ត ... សម័យមុននោះមានសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារនិងសេដ្ឋកិច្ចផែនការ។ ពួកសេដ្ឋកិច្ចផែនការ គឺអ្នកកំណត់ថ្លៃ ឬរដ្ឋកំណត់ថ្លៃតែម្តង។ សូម្បីតែប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងមិនទាំងច្បាស់ខ្លួនឯងផង មកទូន្មានគេឱ្យគេធ្វើនូវកិច្ចការដែលខ្លួនឯងកំពុងស្តាប់។ ចង់ឱ្យរដ្ឋកំណត់ថ្លៃស្រូវ។

បើធ្វើយ៉ាងដូច្នេះ វាជាការអនុវត្តតាមប្រព័ន្ធសេដ្ឋកិច្ចផែនការ ដែលអតីតប្រទេស
សង្គមនិយមធ្លាប់បានធ្វើ ... យន្តការទីផ្សារមិនតម្រូវឱ្យរដ្ឋធ្វើការកំណត់ថ្លៃទេ ... ។

១៦. កម្មករកម្ពុជាមិនបានផ្តាច់ខ្លួនចេញពីកិច្ចការកសិកម្មទាំងស្រុងទេ

សំណេះសំណាលជាមួយនឹងមន្ត្រីរាជការ និងក្រុមការងារបច្ចេកទេសស្ថាបនាហេដ្ឋារចនា
សម្ព័ន្ធផ្លូវក្រុង ក្នុងខេត្តព្រះសីហនុ, ១ មិថុនា ២០២០

... អំពាវនាវឱ្យប្រជាពលរដ្ឋជំរុញវិស័យកសិកម្មដើម្បីធានាស្បៀងអាហារ។ តើ
អ្វីទៅជាចំណុចខ្លាំងរបស់កម្ពុជា? អ្នកឯងអាចមិនទិញសំលៀកបំពាក់ ធ្វើឱ្យកម្មករ
បាត់បង់ការងារ ក៏ប៉ុន្តែសូមអ្នកយល់ថា កម្មករកម្ពុជាមិនបានផ្តាច់ខ្លួនចេញពី
កសិកម្មនៅឡើយទេ។ ឪពុកម្តាយគេប្រកបវិស័យកសិកម្មនៅឡើយ។ កម្ពុជា
មានបទពិសោធពីវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោកឆ្នាំ២០០៨។ លើការដាក់ស្តែង ដែល
កម្មករ១៣ម៉ឺននាក់បាត់បង់ការងារ មួយភាគធំកំពុងរួមចំណែកជាមួយគ្រួសារឡើង
វិញ លើវិស័យកសិកម្ម ... ។

១៧. ប្រជាជនកម្ពុជាស្ទើរតែ៨០% ហូបអង្ករ/ស្រូវជង្រុក មិនមែនអង្ករ/ស្រូវគីឡូ

សំណេះសំណាលជាមួយនឹងមន្ត្រីរាជការ និងក្រុមការងារបច្ចេកទេសស្ថាបនាហេដ្ឋារចនា
សម្ព័ន្ធផ្លូវក្រុង ក្នុងខេត្តព្រះសីហនុ, ១ មិថុនា ២០២០

... អ្នកឯងមិនទិញខោអាវ ប៉ុន្តែអ្នកមិនអាចមិនទិញស្បៀងដើម្បីហូបទេ ... ខ្ញុំ
បានប្រកាសហាមឃាត់ការនាំចេញអង្ករសនិងស្រូវមួយរយៈ។ បន្ទាប់ទៅ ហាម
ឃាត់ការនាំចេញត្រី។ ទុកត្រីផ្គត់ផ្គង់ក្នុងស្រុក។ ក្រោយការពិនិត្យ យើងឃើញថា
ប្រជាជនកម្ពុជាស្ទើរតែ៨០% ស៊ីស្រូវជង្រុក មិនមែនស៊ីស្រូវគីឡូទេ។ ឯអ្នកស៊ីស្រូវ
គីឡូស៊ីអង្ករគីឡូ កន្លងទៅផ្តើមទិញអង្ករ ... ឥឡូវតម្លៃទំនិញតាមទីផ្សារខ្លះថយ
ចុះ ... កន្លែងខ្លះក៏ឡើងថ្លៃ កន្លែងខ្លះក៏តម្លៃថេរ ... យើងសម្រុកដាំដុះដើម្បីផ្គត់ផ្គង់
ស្បៀងអាហារក្នុងស្រុក ធ្វើកុំឱ្យអត់អង្ករប្រកប្បវត្តិ ... ។

១៨. ការនាំផ្លែស្វាយទៅចិននឹងផ្តល់ការងារនិងប្រាក់ចំណូលកាន់តែច្រើន

សារលើហ្វេសប៊ុក អំពីការបើកទីផ្សារនាំស្វាយស្រស់ កម្ពុជា ទៅកាន់ប្រទេសចិន,
៩ មិថុនា ២០២០

... ខ្ញុំសូមអបអរសាទរ និងកោតសរសើរចំពោះការខិតខំរបស់ក្រសួងកសិកម្ម ក្នុងការបើកទីផ្សារស្វាយស្រស់កម្ពុជា ទៅកាន់ប្រទេសចិន។ ថ្ងៃទី៩ មិថុនា ២០២០ នេះ កម្ពុជានិងចិនបានចុះហត្ថលេខាលើកិច្ចព្រមព្រៀងផ្លូវការ “លក្ខខណ្ឌតម្រូវ ភូតតាមអនាម័យសម្រាប់ការនាំចេញផ្លែស្វាយស្រស់ ពីកម្ពុជាទៅប្រទេសចិន” ... ការនាំផ្លែស្វាយទៅចិន នឹងផ្តល់ការងារនិងប្រាក់ចំណូលកាន់តែច្រើនសម្រាប់ ប្រជាពលរដ្ឋ ពិសេស ក្នុងដំណាក់កាលដែលប្រទេសកំពុងប្រឈមនឹងជំងឺកូវីដ១៩ ... ការពង្រឹងបច្ចេកទេសដាំដុះឲ្យមានគុណភាពខ្ពស់ បង្កើតរោងចក្រវេចខ្ចប់ឲ្យបានត្រឹមត្រូវ អាចអោយមានលទ្ធភាពទទួលបានផលប្រយោជន៍កាន់តែច្រើន ...។

១៩. កម្ពុជានឹងមិនមានអសន្តិសុខស្បៀងទេ

ពិធីប្រកាសដាក់ឱ្យដំណើរការជាផ្លូវការ «កម្មវិធីឧបត្ថម្ភសាច់ប្រាក់ជូនគ្រួសារក្រីក្រ និងងាយរងគ្រោះ ក្នុងអំឡុងពេលជំងឺកូវីដ ១៩ », ២៤ មិថុនា ២០២០

... យើងកំពុងតែជំរុញវិស័យកសិកម្ម ដែលឆ្នាំនេះ ក្នុងស្ថានភាពកូវីដ១៩ ការនាំចេញអង្ករមានការកើនឡើងគួរកត់សម្គាល់។ មុននេះយើងនាំចេញបានប្រមាណ ៤០ ទៅ ៥០ ម៉ឺនតោនក្នុងមួយឆ្នាំ។ ឆ្នាំនេះអាចនឹងឈានទៅដល់ ៨០ម៉ឺនតោន ឬលើសពីនេះ ... បើទោះបីកម្ពុជាយ៉ាងម៉េចក៏ដោយ កម្ពុជាមានចំណុចខ្លាំងមួយត្រង់ថា រៀងរាល់ឆ្នាំមានអតិរេកស្រូវប្រមាណជិត ៦លានតោនឯណោះ។ ខ្លះគេថាកម្ពុជាងាយរងគ្រោះពីអសន្តិសុខស្បៀង។ យើងគ្រាន់តែបញ្ជាក់ត្រឡប់ទៅវិញថា យើងមានផ្ទៃដីដាំដុះរាប់លានហិកតា ... កម្ពុជាគ្មានអសន្តិសុខស្បៀងទេ ...។

២០. កម្ពុជាចូលរួមផ្គត់ផ្គង់ស្បៀងនៅក្នុងតំបន់និងពិភពលោក

អញ្ជើញទស្សនកិច្ចមជ្ឈមណ្ឌលស្រាវជ្រាវ និងអភិវឌ្ឍន៍ពូជគ្រី បាទី និងជួបសំណេះសំណាលជាមួយនឹងកសិករនៅខេត្តព្រៃវែង, ១៤ កក្កដា ២០២០

... អត្ថបទនៃសារព័ត៌មានប្រទេសខ្លះបានលើកជាកង្វល់ថា សង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់ស្បៀងនៅក្នុងតំបន់អាស៊ីនឹងមានការពិបាកដោយសារភាពតឹងរ៉ឹងរបស់ថៃ កម្ពុជា ភូមា និងឥណ្ឌា ហើយបានចង្អុលទៅស្បៀងស្រូវសាលីទៀត។ សូមបញ្ជាក់ឡើង

វិញថា កម្ពុជានឹងចូលរួមក្នុងសង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់ក្នុងតំបន់ ព្រោះកម្ពុជាមានសល់ស្រូវ ជិត ៦លានតោន គិតជាអង្ករជិត ៤លានតោនក្នុងមួយឆ្នាំ។ ដូចនេះកម្ពុជា មិនត្រឹមតែដោះស្រាយបញ្ហាស្បៀងខ្លួនឯងបានទេ ប៉ុន្តែមានសមត្ថភាពនាំចេញ ចូលរួមផ្គត់ផ្គង់ស្បៀង ដែលសូមឱ្យមិត្តភក្តិបរទេស ... បានដឹង។ ថ្ងៃនេះ ខ្ញុំចង់ បញ្ជាក់ទៅអ្នកសារព័ត៌មានទាំងនោះថា កម្ពុជានឹងចូលរួមក្នុងខ្សែសង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់ ស្បៀងក្នុងតំបន់ និងក្នុងពិភពលោកផង ... ។

២១. ជំរុញការដាំដុះនិងចិញ្ចឹមសត្វ ដើម្បីការហូបចុកនិងនាំចេញ

អញ្ជើញទស្សនកិច្ចមជ្ឈមណ្ឌលស្រាវជ្រាវ និងអភិវឌ្ឍន៍ពូជគ្រី បាទី និងជួប សំណេះសំណាលជាមួយនឹងកសិករនៅខេត្តព្រៃវែង, ១៤ កក្កដា ២០២០

... កូវីដ១៩ មិនអាចសម្លាប់ប្រជាជនកម្ពុជា ដោយដាច់បាយស្លាប់ទេ ព្រោះ ដីពចរសេដ្ឋកិច្ចរបស់យើងមិនមែនពឹងតែលើវិស័យសេវា ដូចជាទេសចរណ៍ ដឹក ជញ្ជូនផ្លូវអាកាស ឬផ្លូវទឹក ផ្លូវគោកទេ ហើយក៏មិនពឹងពាក់តែលើវិស័យឧស្សាហកម្ម មួយប្រភេទណាដែរ។ ដីពចរសេដ្ឋកិច្ចដែលចិញ្ចឹមប្រជាជនឱ្យរស់ គឺស្ថិតនៅត្រង់ ធ្វើម៉េចឲ្យមានអង្ករប្រកបផ្ទាំង ឱ្យមានត្រីទទួលទាន ... ទោះបីកូវីដ១៩ រីករាលដាល អូសបន្លាយពេលក្តី យើងនៅតែប្រកាន់យកវិធានការកសិកម្ម ... ជំរុញការដាំដុះ ការចិញ្ចឹមសត្វ ការចិញ្ចឹមត្រី ... ដើម្បីប្រជាជនមានហូបចុក និងឈានទៅដល់ការ កែច្នៃនាំចេញ ... ។

២២. ផលិតពូជស្រូវតម្រូវទៅតាមតម្រូវការនិងស្ថានភាពដី

អញ្ជើញចែកពូជស្រូវជូនប្រជាជននៅខេត្តបាត់ដំបង, ២៤ តុលា ២០២២

... ពេលមានបញ្ហា យើងក៏ឆក់កណ្តៀតពូជពីកន្លែងនេះកន្លែងនោះមកចែកឲ្យ អ្នកនៅបាត់ដំបង។ យើងគួរតែរកវិធីថាផលិតពូជនៅបាត់ដំបង ដែលអាចសម ស្របនឹងស្ថានភាពដីរបស់ខេត្តបាត់ដំបងផង ខេត្តបន្ទាយមានជ័យផង ខេត្ត ពោធិ៍សាត់ផង។ បើសិនជាសិក្សាទៅឃើញថា (ខេត្តទាំងនេះ)ប្រើពូជប្រហាក់ ប្រហែលគ្នាទេ យើងអាចផលិតពូជនៅបាត់ដំបង និងស្តុកនៅបាត់ដំបង។ ពេល មានសភាពការណ៍ យើងបញ្ចេញពូជពីបាត់ដំបង ... រីឯខាងព្រៃវែង ខាងស្វាយរៀង

និងកំពង់ចាមនៅភាគខាងកើត មានតម្រូវការពូជមិនដូចគ្នាទេ ... ត្រូវសិក្សាថា ប្រជាពលរដ្ឋ និងដីកន្លែងណា ប្រើពូជអី ... ដើម្បីបែងចែកតំបន់ដាំដុះ ជាក់លាក់ឲ្យ វាត្រូវ ... ។

២៣. ផលិតពូជស្រូវមានគុណភាពចែកជូនប្រជាពលរដ្ឋ

អញ្ជើញចែកពូជស្រូវជូនប្រជាជននៅខេត្តបាត់ដំបង, ២៤ តុលា ២០២២

... ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ជាមួយផ្នែកពាក់ព័ន្ធ ដូចជា ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ដែលទទួលបន្ទុកត្រៀមស្បៀងបម្រុង ថ្មីនេះបាន សិក្សាលើប្រធានបទ តើធ្វើម៉េចដើម្បីអាចដោះស្រាយពូជជូនប្រជាពលរដ្ឋបាន ប្រសិទ្ធភាព ... បើយើងមានពូជល្អ ប្រជាពលរដ្ឋដែលធ្វើពូជមិនល្អ នឹងយកស្រូវ របស់គាត់មកដូរពូជពីយើង។ បើសិនជាថាសល់ពូជ(ស្រូវ) វាប្រសើរជាងអត់ពូជ (ស្រូវ) ... ខ្ញុំមិនឲ្យរដ្ឋាភិបាលទទួលងារថា “អត់ពូជ” ទេ ដែលសំដៅថារដ្ឋាភិបាល មួយគ្មានស្រូវពូជ ឬស៊ីអស់ទាំងស្រូវពូជនោះទេ។ ឥឡូវរដ្ឋាភិបាលមានស្រូវ ពូជគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីចែកជូនប្រជាពលរដ្ឋ ក៏ប៉ុន្តែគុណភាពនៅជាបញ្ហា ... ។

២៤. រដ្ឋវិស័យឯកជន និងប្រជាពលរដ្ឋរួមគ្នាសិក្សានិងកំណត់តំបន់ផលិតពូជស្រូវ

អញ្ជើញចែកពូជស្រូវជូនប្រជាជននៅខេត្តបាត់ដំបង, ២៤ តុលា ២០២២

... នៅពេលខាងមុខនេះ ការកិច្ចខាងផ្នែកកសិកម្ម គឺមិនគ្រាន់តែដំណើរការ ផលិតធម្មតាទេ ក៏ប៉ុន្តែធ្វើយ៉ាងម៉េចឲ្យប្រជាជនមានប្រាក់ចំណេញ។ សូម្បីតែ បច្ចេកទេសនៃការព្រោះស្រូវពូជ កន្លែងខ្លះត្រូវការត្រឹម ៣០គីឡូ/ហិកតាឬ ៥០ គីឡូ/ហិកតា តែអ្នកខ្លះបច្ចេកទេស ប្រើពូជអស់ ១០០គីឡូ/ហិកតា ... ការប្រើដីក៏ ដូចគ្នា។ បើកម្រិតណាទទួលបានផល។ ប្រើជ្រុលពេក វាក៏បង្កើតនូវបញ្ហាដែរ។ អញ្ជឹង ទុកលទ្ធភាពឲ្យផ្នែកកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ សិក្សា លើកសំណើ ឡើងបង្កើតគំនិតផ្តួចផ្តើមរួមគ្នារវាងរដ្ឋនិងវិស័យឯកជន រួមជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ កំណត់ជាតំបន់ផលិតពូជ ដែលអាចធានាពេលមានអាសន្នអន់ក្រអញ្ជឹង ... ។

២៥. យុទ្ធសាស្ត្រប្តូរពូជស្រូវ ចាប់ផ្តើមនាទសវត្សរ៍ឆ្នាំ១៩៨០

បិទសន្និបាតបូកសរុបការងារកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់និងនេសាទ ឆ្នាំ ២០២២ និងលើក

ទិសដៅ ឆ្នាំ២០២៣, ២៤ មីនា ២០២៣

... សូមអបអរសាទរការស្រាវជ្រាវបច្ចេកទេសជាបន្តបន្ទាប់ ដែលផ្សារភ្ជាប់ជាមួយនឹងការស្រាវជ្រាវនិងការដាំដុះ។ ជាប្រវត្តិ ចាប់ផ្តើមនៅក្នុងទសវត្សរ៍៨០ បើខ្ញុំមិនច្រឡំទេ គឺមានយុទ្ធនាការប្តូរពូជស្រូវ។ ពេលដែលខ្ញុំទៅកាន់កន្លែងនេះ កន្លែងនោះ និយាយពីបញ្ហាពូជស្រូវនេះ ឪពុករបស់ខ្ញុំលើកឡើងថា “អញចិញ្ចឹមក្បាលអ្នែងរស់ អញប្រើតែពូជពីដើមទេ”។ យើង(បានផលិតនិងប្រើប្រាស់ប្រេងផ្លាស់ប្តូរ)ពូជនេះ រហូតមកដល់ឆ្នាំ២០០៤ ... ជាមួយ ឯកឧត្តម លឹម គានហោ យើងធ្វើដំណើរទៅភ្នំក្រវាញនិងកន្លែងខ្លះទៀតនៅខេត្តពោធិ៍សាត់។ ប្រជាពលរដ្ឋនៅប្រើប្រាស់ពូជ(ពីដូនតា)នៅឡើយ ដែល(ការដាំដុះរហូតច្រូតកាត់ត្រូវការរយៈពេលយូរ) បានធ្វើឱ្យទឹកជំនន់ចុងផ្សំ លិចលង់ស្រូវ។ ខ្ញុំបាននិយាយគ្រានោះថា “សូមកុំធ្វើពូជនាងពួន សូមធ្វើពូជនាងសង្ហា” ... ។

២៦. ច្រូតស្រូវក្នុងទឹក ប្រសើរជាងគ្មានស្រូវច្រូត រដ្ឋត្រូវអន្តរាគមន៍លើប្រឡាយមេ

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ នៅឃុំពត់សរ ស្រុកបាទី ខេត្តតាកែវ, ៧ វិច្ឆិកា ២០១៨

... ខ្ញុំប្រកាសនៅកន្លែងហ្នឹងតែម្តងថា រដ្ឋត្រូវអន្តរាគមន៍លើប្រឡាយមេ។ សេដ្ឋកិច្ចផ្សារមិនអាចបោះបង់ចោលការជួយចំពោះកសិករនោះទេ។ ពេលនោះ ហើយដែលចាប់ផ្តើមមានពាក្យស្លោកថា “ច្រូតស្រូវក្នុងទឹក ប្រសើរជាងគ្មានស្រូវច្រូត”។ ហ្នឹងសុទ្ធតែជាទ្រឹស្តី ហ៊ុនសែន។ គ្មានទ្រឹស្តីចេញពីត្រង់ណា(ផ្សេង)ទេ។ កសិករយើងពីជំនាន់នោះ មិនចូលចិត្តធ្វើស្រូវស្រាលទេ ធ្វើតែស្រូវធ្ងន់ (ហើយក៏) ចំកន្លែងដែលអត់ទឹក។ ដល់គាត់ធ្វើស្រូវស្រាល គឺវាត្រូវប្រឈមនឹងការច្រូតស្រូវក្នុងទឹក។ បានខ្ញុំឆ្លើយជាមួយគាត់ថា ច្រូតស្រូវក្នុងទឹក ប្រសើរជាងអត់ស្រូវច្រូត។ ដោយហេតុនេះហើយបានជាមានខ្លឹមសារចម្រៀងមួយចំនួន ច្រូតស្រូវក្នុងទឹកប្រសើរជាងអត់ស្រូវច្រូត។ រឿងចម្រៀងទាក់ទងជាមួយនឹង សំណាងព្រៃស្វា វាសនាពត់សរ គឺទាក់ទងហ្នឹង(ហេតុការណ៍នេះ) ...។

២៧. កាត់បន្ថយការធ្វើស្រូវធ្ងន់ បង្កើនការធ្វើស្រូវស្រាលមានទិន្នផលខ្ពស់

បិទសន្និបាតបូកសរុបការងារកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់និងនេសាទ ឆ្នាំ២០២២ និងលើក

ទិសដៅឆ្នាំ២០២៣, ២៤ មីនា ២០២៣

... យើងចង់កាត់បន្ថយការធ្វើស្រូវឆ្ងន់ ហើយបង្កើនការធ្វើស្រូវស្រាលដែលផ្តល់ផលច្រើន។ (ការផលិត)ពូជថ្មី មានរយៈពេលខ្លីនេះ ជាសមិទ្ធផលថ្មីមួយដែលខ្ញុំគិតថា កម្ពុជាបានបោះមួយជំហានទៅមុខក្នុងការជ្រើសរើសពូជខ្លួនឯងបង្កាត់ពូជខ្លួនឯង ហើយជាប់ចំណាត់ថ្នាក់ទៀតផង ... ខ្ញុំបាននិយាយជាបន្តបន្ទាប់ពីកិច្ចការនេះ ក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រផ្ទេរពីការអភិវឌ្ឍ(ដំណាំស្រូវ)តាមបែបបើកទូលាយទៅកាន់ការអភិវឌ្ឍតាមបែបស៊ីជម្រៅ។ ការពិត នេះគឺជាដំណើរការនៃការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្រនោះហើយ គ្រាន់តែយើងមិនបានរំលឹកវាតែប៉ុណ្ណោះ ...។

២៨. អភិវឌ្ឍដំណាំស្រូវបែបស៊ីជម្រៅ គឺប្រើពូជថ្មី បង្កើនរដូវ និងមានប្រព័ន្ធស្រោចស្រព

បិទសន្និបាតបូកសរុបការងារកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់និងនេសាទ ឆ្នាំ២០២២ និងលើកទិសដៅឆ្នាំ២០២៣, ២៤ មីនា ២០២៣

... អ្វីជាការអភិវឌ្ឍតាមបែបបើកទូលាយ ហើយអ្វីទៅដែលជាការអភិវឌ្ឍតាមបែបស៊ីជម្រៅ? ជាប្រពៃណីខ្មែរយើង កាលពីដើម បើគ្រួសារមានគ្នា ៥នាក់ ត្រូវការមានផ្ទៃដី ២ហិកតា និងបើឡើងដល់ ១០នាក់ ត្រូវតែមានដី ៤ហិកតា។ បើសិនជាទុកឱ្យធ្វើបែបនេះរហូតទៅ ច្បាស់ណាស់ថា ព្រៃឈើនៅកម្ពុជានឹងត្រូវកាប់យកដីដើម្បីបង្កបង្កើនផល(ដំណាំស្រូវ)។ ដូច្នេះ ជម្រើសដែលល្អជាងគេគឺផ្ទេរពីការអភិវឌ្ឍតាមបែបបើកទូលាយ ទៅកាន់ការអភិវឌ្ឍបែបស៊ីជម្រៅ ដោយរៀបចំប្រព័ន្ធស្រោចស្រព បង្កើនពីការធ្វើមួយរដូវទៅកាន់ ២រដូវឬ ៣រដូវនិង(ប្រើពូជថ្មី)ប្រពលវប្បកម្មដើម្បីទទួលបានទិន្នផលខ្ពស់។ ផ្ទៃដី ១ហិកតាដែលដែលធ្លាប់ពីមុនចិញ្ចឹមបាន ៥នាក់ ត្រូវខិតខំឱ្យអាចចិញ្ចឹមបាន ១៥ ឬ២០នាក់ ...។

២៩. អាចចែករំលែកពូជស្រូវរយៈខ្លីទៅក្រៅប្រទេស តែត្រូវជោគជ័យខាងក្នុងសិន

បិទសន្និបាតបូកសរុបការងារកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់និងនេសាទ ឆ្នាំ២០២២ និងលើកទិសដៅឆ្នាំ២០២៣, ២៤ មីនា ២០២៣

... យើងធ្លាប់ខ្វះអង្ករ។ ពេលនេះ យើងមិនខ្វះអង្ករទេ ឬនិយាយរួមថាមិនអាចខ្វះស្បៀង ... ឆ្នាំ២០០២ ហើយ យើងនៅខ្វះ(ស្បៀង)។ ឥណ្ឌាបានជួយយើង ២

ម៉ឺនតោន។ ពេលនេះ យើងអត់ត្រូវការ(ជំនួយស្បៀង)ពីក្រៅទេ។ យើងបានសហការជាមួយគូបា ... យើងអាចនាំពូជស្រូវរយៈពេលខ្លីនេះទៅគូបា។ ឥឡូវថាមានកូឌីវីមួយទៀត។ យើងចង់ចែករំលែកទៅឱ្យមិត្តភក្តិ ក៏ប៉ុន្តែយើងត្រូវតែធ្វើឱ្យជោគជ័យខាងក្នុងសិន។ រឿងនេះ ទាក់ទងនឹងកត្តាអាកាសធាតុផងដែរ។ ការស្រាវជ្រាវពូជនានាត្រូវតែដើរស្របនឹងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ តើវាធន់នឹងការឡើងកម្ដៅឬទេ។ ត្រូវស្រាវជ្រាវឱ្យបានហ្មត់ចត់។ សូមកោតសរសើរវិទ្យាស្ថាន CARDI ក៏ដូចជាផ្នែកស្រាវជ្រាវដទៃទៀត ដែលផ្តល់ឱ្យយើងមានធនធាន(ពូជស្រូវ) ...។

៣០. ជ្រើសរើសអ្នកជំនាញកសិកម្ម អោយទៅកាន់ឃុំ/ស្រុក/ខេត្តកំណើត

បិទសន្និបាតបូកសរុបការងារកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់និងនេសាទ ឆ្នាំ២០២២ និងលើកទិសដៅឆ្នាំ២០២៣, ២៤ មីនា ២០២៣

... យើងត្រូវជ្រើសរើស(អ្នកជំនាញ)ឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ហើយបើជានិស្សិតកសិកម្ម អ្នកជំនាញកសិកម្ម អាចថា(អោយ)ទៅឃុំណា ទៅខេត្តណា ដែលជាខេត្តរបស់ពួកគាត់ស្រាប់ ... ជាបទពិសោធក្នុងការជ្រើសរើស(ធនធាន)មនុស្សទៅកាន់មូលដ្ឋាន បើយកទៅតំបន់ជាកូមិសាស្ត្ររបស់ពួកគាត់គឺជាការងាយស្រួលជាង ... កុំថាឡើយមន្ត្រីកសិកម្មដែលនៅខាងក្រោម សូម្បីតែអភិបាល/រងខេត្ត អភិបាល/រងស្រុក បើយើងយកពីកន្លែងដទៃទៅ ថ្ងៃសៅរ៍ថ្ងៃអាទិត្យ មិនមានមនុស្សប្រចាំការទេ ...។

៣១. មន្ត្រីកសិកម្មត្រូវកោះប្រជុំនិងសហការគ្នាដើម្បីប្រមូលនិងចែករំលែកធាតុចូល

បិទសន្និបាតបូកសរុបការងារកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់និងនេសាទ ឆ្នាំ២០២២ និងលើកទិសដៅឆ្នាំ២០២៣, ២៤ មីនា ២០២៣

... បើទុកឱ្យមន្ត្រីកសិកម្មម្នាក់ៗ ធ្វើសកម្មភាពតាមឃុំមួយៗ ដាច់ដោយឡែកពីគ្នា ដោយមិនមានកិច្ចសហការនៃមន្ត្រីតាមឃុំនានានិងខេត្ត វាស្មើនឹង “ដដែល” អត់មានលើសអត់មានខ្វះ។ អញ្ជឹងទេ ត្រូវផ្លៀតយកធាតុចូល។ ឧទាហរណ៍ថា មួយស្រុកហ្នឹងមាន១២ឃុំ។ អញ្ជឹងឧស្សាហ៍កោះប្រជុំ ហើយសហការគ្នា។ ឃុំ

មួយកើតហេតុ ឧទាហរណ៍ថា ទាក់ទិនជាមួយនឹងជំងឺស្រូវប្រក់ជំងឺសត្វ ប្រមូល មន្ត្រីកសិកម្មដែលនៅឃុំផ្សេងមកជួយគ្នា។ អភិបាលស្រុក អភិបាលខេត្ត ឧស្សាហ៍ ជួបអ្នកទាំងហ្នឹង។ និយាយដល់កសិកម្ម មិនមែនបានសេចក្តីថា ចាំខ្សែបណ្តោយ ទៅទេ។ យើងកំពុងផ្ទេរអំណាចទៅឱ្យមូលដ្ឋានហើយ។ ត្រូវចេះគ្រប់គ្រង ...។

៣២. ជំរុញដាំដុះ ដាក់ទុនកែច្នៃនិងវេចខ្ចប់ ដើម្បីក្លាយជាអ្នកផ្គត់ផ្គង់ស្វាយចន្ទីពិតប្រាកដ
បិទសន្និបាតបូកសរុបការងារកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់និងនេសាទ ឆ្នាំ២០២២ និងលើក ទិសដៅឆ្នាំ២០២៣, ២៤ មីនា ២០២៣

... មានតម្រូវការស្វាយចន្ទីនៅលើពិភពលោក។ វៀតណាមនិងឥណ្ឌា ជា ប្រទេសដែលចែកចាយគ្រាប់ស្វាយចន្ទីច្រើនជាងគេ។ ប៉ុន្តែប្រទេសទាំងពីរនេះ នាំវត្ថុធាតុដើមពីប្រទេសក្រោមកកែច្នៃក្នុងប្រទេសខ្លួន។ ឯកម្មជាមានវត្ថុធាតុដើម ដែលកសិករយើងដាំ។ ត្រូវជំរុញសមត្ថភាពកែច្នៃដោយពង្រឹងការស្រាវជ្រាវ ការ វេចខ្ចប់ឲ្យបានត្រឹមត្រូវ។ អ្វីដែលជាកង្វល់គឺទុន។ ខ្ញុំសង្ឃឹមថា ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ធនាគារជាតិនៃកម្ពុជា នឹងធ្វើកិច្ចការនេះ ... យើងត្រូវទម្លាក់ទុន ... ដើម្បីធានាថាគោលនយោបាយស្វាយចន្ទីដែលបានអនុម័តកន្លងទៅនេះ (និង សម្រេចបាន)ជោគជ័យ ហើយក្លាយទៅជាអ្នកផ្គត់ផ្គង់ពិតប្រាកដ ...។

៣៣. ជំរុញគំនិតផ្តួចផ្តើមរៀបចំសមាគមកសិករ

ពិធីចែកសញ្ញាបត្រគ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សាកសិកម្ម ៣ គឺភូមិន្ទកសិកម្ម, កសិកម្មព្រៃកលាប, កសិកម្មកំពង់ចាម, ១៥ ឧសភា ២០២៣

... ក្រសួង(កសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់និងនេសាទ) ត្រូវបន្តយកចិត្តទុកដាក់ ស្រាវជ្រាវនិងជំរុញបច្ចេកទេស ផ្សារភ្ជាប់ជាមួយកសិករ តាមរយៈការពង្រាយអ្នក បច្ចេកទេសកសិកម្មទៅជាប់ជាមួយនឹងកសិករ។ ក្រៅពីចំនួនអ្នកបច្ចេកទេស ដែលនឹងត្រូវបញ្ជូនទៅគ្រប់ឃុំ យើងក៏នៅមានអ្នកបច្ចេកទេសដែលត្រូវទៅ បង្រៀនកសិករ អំពីបច្ចេកទេសថ្មីៗ លើការដាំដុះ ការប្រើពូជ ក៏ដូចជាការចិញ្ចឹម សត្វជាដើម។ (យើងមាន)យន្តការក្នុងក្រសួងកសិកម្ម ... ប៉ុន្តែក៏អាចបន្ថែមបែប បទអន្តរាគមន៍ និងបង្កើតជំរុញគំនិតផ្តួចផ្តើមដែរ ឧទាហរណ៍ ដូចជាសមាគម

កសិករជាដើម ... យើងមិនហៅសហករណ៍ទេ។ យើងហៅសមាគមកសិករក៏បាន ...។

៣៤. ឆ្នាំ២០២២ កសិកម្មថយចំណែកក្នុង ផលស តែនាំអង្ករចេញទៅ ៧៣ប្រទេស

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និងយោធិធិត នៅរោងចក្រចំនួន៨១ ក្នុងតំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេសរ៉ូយ៉ាល់ គ្រុប ភ្នំពេញ (ថ្ងៃទី២), ២៧ ឧសភា ២០២៣

... និយាយពីផលិតផលសរុបក្នុងស្រុក មានចំណែកអ្វីខ្លះដែលយើងត្រូវគួរកត់សម្គាល់។ នៅឆ្នាំ២០២២ កសិកម្មមានចំណែក២១,៣% ប្រៀបទៅឆ្នាំ២០០០ ដែលមានចំណែកដល់៣៧%។ ពេលនេះ ឧស្សាហកម្មបានកើនដល់៣៨% ក្នុងពេលដែលឆ្នាំ២០០០ យើងមានត្រឹមតែ២២%។ ឯសេវាកម្មយើងមាន២៥% និងឆ្នាំ២០០០ មានដល់៣៦%។ ហេតុអ្វីកសិកម្មធ្លាក់ពី៣៧% មកនៅ២១,៣%? ខ្ញុំសូមទាញការចាប់អារម្មណ៍ថា ពេលដែលកសិកម្មមាន(ចំណែក)៣៧% យើងនៅមានអង្ករមិនគ្រប់ហូបចុក។ ដល់ឆ្នាំ២០០២ ហើយ យើងនៅខ្វះអង្ករ ... ដែល(កសិកម្មមានចំណែកក្នុង ផលស)តែ ២១,៣% យើងនៅសល់ស្រូវជាង ៦លានតោន ឬជាង ៤លានតោនអង្ករ នាំចេញទៅ ៧៣ប្រទេស ... ។

៣៥. ចំនួនមនុស្សកើនឡើងតម្រូវឱ្យមានការកាប់ព្រៃ/ឈើរានដីធ្វើស្រែចំការនិងសង់ផ្ទះ

បើការផ្លាស់សាងសង់ផ្លូវក្រវាត់ក្រុង ខ្សែទី៣ (ផ្លូវជាតិលេខ៤ ដល់១),
១៤ មករា ២០១៩

... មានពេលណាមួយត្រូវដោះស្រាយជាមួយគ្នា។ (ពួកប្រឆាំង)ដេរ(រដ្ឋាភិបាល)រឿងបាត់ព្រៃឈើ ក្នុងពេលដែលពួកខ្លួនទៅធ្វើចំការពេញ(ណាពេញណា)។ ហ្នឹងមួយទៅ។ មួយទៀត ដេររឿងបាត់ព្រៃឈើ ក្នុងពេលដែលផ្ទះពួកខ្លួនធ្វើជញ្ជាំងសុទ្ធតែឈើ (និងគ្រឿងសង្ហារឹម)ខាងក្នុង(ផ្ទះ)សុទ្ធតែឈើ។ អញ្ចឹងទេ ថ្ងៃណាមួយ អោយតែមុខសញ្ញាពួកប្រឆាំង ខ្ញុំឱ្យដើររុះផ្ទះទាំងអស់យកឈើ គ្បិតអ្នកឯងថា(ធ្វើឱ្យ)បាត់ឈើ។ ចុះឈើដែលអ្នកឯងយកមកធ្វើផ្ទះហ្នឹងបានពីណា ... ចំនួនមនុស្សកើនឡើង ធ្វើឱ្យមានការកាប់ព្រៃដើម្បីរានដីធ្វើស្រែធ្វើចំការ ចិញ្ចឹមជីវិតតែមួយទៀតកាប់ឈើយកមកធ្វើសំណង់ធ្វើផ្ទះ។ ផ្ទះរបស់ពួកប្រឆាំងធ្វើសុទ្ធតែ

ពីលើប្រណីត តាំងពី បេង នាងនួន ផ្ទះ ... ប្រើអោយពេញតែផ្ទះរួចមកជេរឯងថា
គ្រប់គ្រងប្រទេសធ្វើអោយបាត់លើ ... ។

៣៦. សិក្សាដាំដើមឈើ បណ្តុះកូនឈើ ចិញ្ចឹមពូជគោ ដើម្បីផ្គត់ផ្គង់ពូជដល់ប្រជាពលរដ្ឋ
ពិធីដាំកូនឈើនៅឧទ្យានរាជបណ្ឌិតសភាកម្ពុជា តេជោសែន ឫស្សីត្រីប,
១៨ ឧសភា ២០១៨

... បណ្ឌិតសភាចារ្យ រស់ ចន្ទ្រាបុត្រ ជាអ្នកស្រាវជ្រាវម្នាក់ក្នុងចំណោមអ្នក
ស្រាវជ្រាវអំពីប្រវត្តិសាស្ត្រ ប៉ុន្តែយើងត្រូវដាក់លំដាប់អាទិភាពនៃការសិក្សា ... ឧទា
ហរណ៍មកទីនេះសិក្សាអំពីការដាំដើមឈើ បណ្តុះកូនឈើ ដែលក្រសួងកសិកម្ម
និងក្រសួងបរិស្ថានត្រូវចូលរួមក្នុងដំណើរការនេះ។ ទាក់ទងនឹងការចិញ្ចឹមសត្វ
រាប់ទាំងការអភិរក្សពូជសត្វកម្រក៏ត្រូវរៀបចំគោលដៅ ឧទាហរណ៍ ការចិញ្ចឹមសត្វ
គោយកទឹកដោះ និងជំហានបន្តឈានទៅចិញ្ចឹមគោយកសាច់ ដើម្បីចែកចាយ
(ពូជ) ទៅដល់ប្រជាពលរដ្ឋ ... កន្លែង(ឧទ្យានរាជបណ្ឌិតសភាកម្ពុជា តេជោសែន
ឫស្សីត្រីប)នេះ ជាមូលដ្ឋាននៃការសិក្សាស្រាវជ្រាវ ដើម្បីផ្តល់នូវចំណេះដឹង
ចំណេះធ្វើជូនប្រជាពលរដ្ឋ ហើយអាចឈានទៅជួយផ្គត់ផ្គង់ពូជឲ្យពួកគាត់ ... ។

៣៧. តម្រូវការដីឆ្នីបង្កបង្កើនផលនាំដល់ការបាត់ព្រៃ តែចេញជាស្រែចំការនិងដំណាំ
ទិវាមច្ចុជាតិ អាងទឹកត្រពាំងថ្ម ភូមិត្រពាំងថ្ម ឃុំប៉ោយបា បន្ទាយមានជ័យ,
១ កក្កដា ២០២២

... សួរថា ព្រៃឈើបាត់ទៅណា ? បើកុំមានប្រជាជនកើនឡើង ព្រៃឈើក៏មិន
មានបាត់ទៅណាទេ។ វាបាត់ព្រៃ ប៉ុន្តែវានៅជី។ ហេតុអ្វីបានកាប់ព្រៃ ? គឺ
ដោយសារតែមានតម្រូវការដីឆ្នីបង្កបង្កើនផលហើយ ដែលធ្វើឱ្យបាត់បង់ព្រៃ
ឈើ ... រដ្ឋាភិបាលបានកាត់ដីពីគម្របព្រៃឈើចែកជូនប្រជាជនមិនតិចទេ។ តាម
ខ្ញុំនៅចាំ ក្នុងឆ្នាំ១៩៧៩ ប្រជាជនបង្កបង្កើនផលលើផ្ទៃដីក្នុងរង្វង់ ១លាន ៦សែន
ទៅ ១លាន ៨សែនហិកតាប៉ុណ្ណោះ។ ឥឡូវ ផ្ទៃដីបង្កបង្កើនផលទាំងស្រែទាំង
ចំការ មានរហូតដល់ជាង ៤លានហិកតា ... វាបាត់ព្រៃឈើ ប៉ុន្តែវាដុះមក(វិញនូវ)
ផលដំណាំរបស់ប្រជាពលរដ្ឋយើងដដែលទេ ... ។

៣៨. មិនអាចជៀសពីការប្រើប្រាស់អុសនិងធូលី មុនពេលមានឧស្ម័នប្រើប្រាស់ទូទៅ

វេទិកាថ្នាក់ជាតិលើកទី២ ស្តីពី «ការការពារ និងអភិរក្សធនធានធម្មជាតិ»,
២២ សីហា ២០១៧

... អំពីការកាប់ឈើនេះ យើងយល់បញ្ហាមួយចំនួន។ ដែលថាជាមុខរបរដើម
របស់ប្រជាពលរដ្ឋ ក៏មួយផ្នែកហើយ ប៉ុន្តែមួយផ្នែកទៀត យើងត្រូវយល់អោយ
បានថា តើអ្នកទាំងអស់គ្នានៅទីនេះ រាប់ទាំងអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល ដែលជេរ
ប្រទេច និង(ដាក់)បណ្តាសាវាជរដ្ឋាភិបាល ធ្វើការចម្អិនអាហារដោយអ្វី? ច្បាស់
ជាចម្អិនអាហារដោយប្រើអុស និងធូលីនោះឯង ... ចំណុចនេះមួយ មិនមែនត្រូវ
ដោះស្រាយមួយឆ្នាំ ពីរឆ្នាំ ឬដប់ឆ្នាំទេ ត្រូវដោះស្រាយរហូតដល់ពេលដែលកម្ពុជា
មានឧស្ម័ន សម្រាប់ប្រជាជនប្រើប្រាស់គ្រប់រូប។ សូម្បីតែមានអ្នកប្រើប្រាស់ gas
ចម្អិនអាហារក្តី ក៏នៅសល់ប្រជាពលរដ្ឋមួយចំនួនដែលប្រើអុសសម្រាប់អាំងសាច់
ដែរ ...។

៣៩. រកវិធី/ប្រភពដែលផ្តល់កម្ដៅសម្រាប់ឡនិងតុក

វេទិកាថ្នាក់ជាតិលើកទី២ ស្តីពី «ការការពារ និងអភិរក្សធនធានធម្មជាតិ»,
២២ សីហា ២០១៧

... ឈើមិនមែនជាបញ្ហាតូចតាចទេ។ និយាយពីឈើមួយម៉ាត់ ត្រូវត្រៀម
ស្មារតីយូរអង្វែង ត្រូវជំរុញល្បឿននៃការសាងសង់បង្គរឧស្ម័នមកកន្លែងដែល
ប្រជាជនត្រូវការប្រើប្រាស់។ ម្យ៉ាងទៀត ការប្រើប្រាស់ធូលីជំនួសអុស ដើម្បី
រម្ងាស់ស្ករត្នោតក៏ជាបញ្ហាដែរ។ យើងរកវិធីប្រើប្រាស់អ្វីផ្សេង ដែលផ្តល់កំដៅ។
ឡឆ្នាំ(ជក់) ក៏សុទ្ធតែប្រើប្រាស់អុស។ ឡតធូលី ឡក្បឿងនេះ បើសិនជាបណ្តោយ
អោយផលិតនៅហ្នឹង ឈើនឹងមានការប្រឈម ... យើងត្រូវធ្វើការជាមួយគ្នា គ្និត
នៅក្រោមជំបូលតែមួយជាមួយគ្នា និងជិះទូកជាមួយគ្នា ... នេះជាធាតុចូលមួយ
សម្រាប់ការជជែក ...។

៤០. ក្រៅពីត្រីក្នុងបឹង/ទន្លេ មានការធ្វើវារីប្បកម្ម

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត ស្រុកអង្គស្នួល ខេត្តកណ្តាល,

... មិនគ្រាន់តែពឹងពាក់ទៅលើត្រីក្នុងបឹង ឬទន្លេនោះទេ សព្វថ្ងៃយើងបាន ឈានដល់ដំណាក់កាលភ្លាស់កូនត្រីរាប់រយលានក្បាលក្នុងមួយឆ្នាំៗ។ យើងបាន ភ្លាស់ជាបង្គង់សម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋចិញ្ចឹម។ ពីដំហានមួយទៅកាន់ដំហានមួយ យើងបានធ្វើកិច្ចការច្រើនក្នុងវិស័យកសិកម្ម តែនៅមិនទាន់គ្រប់គ្រាន់តាមតម្រូវ ការទេ សូម្បីតែប្រព័ន្ធស្រោចស្រពក៏មិនទាន់គ្រប់គ្រាន់ដែរ ... យ៉ាងណាក្តីអាច និយាយបានថា យើងទទួលបានជោគជ័យមួយដំណាក់កាលដោយការដោះស្រាយស្បៀង ដែលពីមុន(កម្ពុជា)ជាប្រទេសខ្វះស្បៀង ឥឡូវ ក្លាយជាប្រទេសមានស្បៀង ទទួលបានគ្រប់គ្រាន់ និងមានស្រូវជាង ៥លានតោនស្រូវនាំចេញទៅក្រៅ ប្រទេស ... ។

៤១. ឈប់ប្រើគោក្របី ឈប់ចិញ្ចឹមយកសាច់និងប្រើប្រាស់ដឹកជញ្ជូន ជាមហន្តរាយ

ពិធីបិទសន្និបាតបូកសរុបការងារកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ឆ្នាំ២០១៨-១៩ និង ទិសដៅការងារឆ្នាំ២០១៩-២០២០, ១៤ មីនា ២០១៩

... បច្ចុប្បន្ន កសិករបស់យើងប្រើប្រាស់គោក្របីតិចតួចណាស់។ ពួកគាត់ ចិញ្ចឹមគោសម្រាប់ការប្រើប្រាស់សាច់ត្រឡប់ទៅវិញទេ។ មិនជាខុសអីទេ។ ក៏ ប៉ុន្តែយើងត្រូវឃើញចំណុចត្រង់នេះ។ ប្រសិនបើត្រឹមតែផ្ទះពីការប្រើប្រាស់គោ ក្របីក្នុងការរុក្ខាប្រមាញ់ ទៅប្រើប្រាស់គ្រឿងយន្ត ប៉ុន្តែនៅរក្សាការចិញ្ចឹមគោក្របី ដើម្បីផ្គត់ផ្គង់ទីផ្សារ ក៏វាមិនជាអាក្រក់នោះទេ។ ប៉ុន្តែ អ្វីដែលគួរឲ្យបារម្ភ គឺពេល ដែលឈប់ប្រើគោ ពួកគាត់ឈប់ចិញ្ចឹមទោះជាយកសាច់ ឬដឹកជញ្ជូនជាដើម ហ្នឹងយើងត្រូវមើលឃើញថាជាមហន្តរាយមួយ ... ។

៤២. ទាក់ទាញវិនិយោគរួមចំណែកផលិតចំណីបម្រើការចិញ្ចឹមសត្វ

ពិធីបិទសន្និបាតបូកសរុបការងារកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ឆ្នាំ២០១៨-១៩ និង ទិសដៅការងារឆ្នាំ២០១៩-២០២០, ១៤ មីនា ២០១៩

... អំពីការចិញ្ចឹមសត្វ វិធីដែលល្អគឺទាក់ទាញអ្នកវិនិយោគ ... រួមចំណែកផលិត ចំណីសម្រាប់ការចិញ្ចឹមសត្វក្នុងប្រទេសរបស់យើង ... មិនមែនកម្ពុជាគ្មានសេដ្ឋី

ពាន់លាននិងសេដ្ឋីរយលាននោះទេ។ អ្នកដែលមានប្រាក់ពី ១លានដុល្លារឡើង លើ មានច្រើន។ ខ្ញុំមិនមែនចង់សំដៅថាសាច់ប្រាក់ទេ។ យើងពិនិត្យមើល ផ្ទះ មួយកន្លែងនៅទីក្រុងភ្នំពេញតម្លៃលើសពី ១លានបាត់ទៅហើយ ... ពីដើមរកតែ ស្បែកជើងពាក់មិនបាន។ ឥឡូវជិះទាំងឡានទៀត ហើយនិយាយតាមវីដេអូ ហ្វេសប៊ុកថា កាន់តែក្រទៅៗ ...។

៤៣. នាំសាច់សត្វចូលពីបរទេសលើសលប់ គឺសម្លាប់ការចិញ្ចឹមផ្ទៃក្នុង

អញ្ជើញទស្សនកិច្ចមជ្ឈមណ្ឌលស្រាវជ្រាវ និងអភិវឌ្ឍន៍ពូជគ្រី បាទី និងជួប សំណេះសំណាលជាមួយនឹងកសិករនៅខេត្តព្រៃវែង, ១៤ កក្កដា ២០២០

... និយាយពីតម្រូវការសាច់ យើងត្រូវការជិត ២៩ម៉ឺនតោនក្នុងមួយឆ្នាំ។ យើង ទើបនឹងផ្គត់ផ្គង់ខ្លួនឯងបាន ២៣៩ ០០០ តោន ស្មើនឹង ៨២% តែប៉ុណ្ណោះ។ ដូច្នេះ យើងត្រូវជំរុញការចិញ្ចឹមសត្វជាបន្តទៀត។ ក្រុមហ៊ុនមួយបានបញ្ជូន សំណើមក ... សុំនាំចូលជ្រូករស់ពីថៃ ១លានក្បាលមក ដែលអាចផ្គត់ផ្គង់ក្នុង ប្រទេសកម្ពុជា និងអាចនាំចេញទៅវៀតណាម។ ខ្ញុំចង់ទៅឱ្យអ្នកបច្ចេកទេស សិក្សា ប៉ុន្តែគំនិតរបស់ខ្ញុំ គឺកុំនាំចូលពីគេ ហើយសម្លាប់ការចិញ្ចឹមសត្វក្នុង ប្រទេសរបស់ខ្លួន។ ខ្ញុំមិនយល់ស្រប(វិធី)ហ្នឹងទេ។ ទីចុងបំផុត ការងារធ្វើបានទៅ ប្រទេសថៃ ឬប្រទេសវៀតណាម។ បើត្រូវការនាំចូល យើងនាំចូលតែចំណុចដែល ខ្វះ។ បើថាខ្វះ១៨% យើងចិញ្ចឹមឱ្យគ្រប់ មិនបាច់នាំចូលពីគេទេ ...។

៤៤. រក្សាកំណើនត្រីចិញ្ចឹម២០%/ឆ្នាំថេរ អាចចូលរួមផ្គត់ផ្គង់តំបន់និងពិភពលោក

អញ្ជើញទស្សនកិច្ចមជ្ឈមណ្ឌលស្រាវជ្រាវ និងអភិវឌ្ឍន៍ពូជគ្រី បាទី និងជួប សំណេះសំណាលជាមួយនឹងកសិករនៅខេត្តព្រៃវែង, ១៤ កក្កដា ២០២០

... នេះជាពេលដែលអ្នកចិញ្ចឹមត្រីត្រូវគន់គូរមើល ... នៅឆ្នាំ២០០៩ យើង ចិញ្ចឹម(ត្រី)បានតែ ៥ម៉ឺនតោនទេ។ ដល់ឆ្នាំ២០១៩ កន្លងទៅ យើង(ចិញ្ចឹមត្រី) បាន ៣០៧ ៤០៨តោន។ ភ្ជាស់ពូជគ្រីបាន ២២២ លានក្បាល តែឆ្នាំ២០០៩ (ភ្ជាស់)បានតែ ៦៩ លានក្បាលទេ។ អញ្ចឹង ជាមធ្យម ៥ឆ្នាំចុងក្រោយនេះ មាន កំណើន ២០%ក្នុងមួយឆ្នាំ។ បើយើងរក្សាកំណើន២០% ក្នុងមួយឆ្នាំថេរ ឬឡើង

ខ្ពស់ជាងហ្នឹង យើងមិនត្រឹមតែមានសមត្ថភាពផ្គត់ផ្គង់ត្រី សម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋ យើងទេ តែមានសមត្ថភាពចូលរួមក្នុងខ្សែសង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់ក្នុងតំបន់ និងពិភពលោក ... ។

៤៥. រៀបប្រតិទិនវារីវប្បកម្មដើម្បីចៀសពីការផ្គត់ផ្គង់មានច្រើនលើសពីតម្រូវការ

អញ្ជើញទស្សនកិច្ចមជ្ឈមណ្ឌលស្រាវជ្រាវ និងអភិវឌ្ឍន៍ពូជត្រី បាទី និងជួបសំណេះសំណាលជាមួយនឹងកសិករនៅខេត្តព្រៃវែង, ១៤ កក្កដា ២០២០

... នេះជាឱកាសសម្រាប់កសិករដែលចិញ្ចឹមត្រីផ្គត់ផ្គង់ត្រីលើទីផ្សារ។ បើយើងមិនផ្លាស់ប្តូរស្ថានភាពផ្សេង ហើយរៀបចំប្រតិទិននៃការចិញ្ចឹម ដើម្បីឱ្យវាស៊ីសង្វាក់គ្នា ដើម្បីកុំឱ្យវាជាប់គ្នាផ្ទុះៗទេ អាចធ្វើឱ្យតម្លៃត្រីធ្លាក់ចុះ។ ពេលធ្លាក់ខ្យល់ពីជើងគ្រឹប ត្រី(ក្នុងលំហធម្មជាតិ)ក៏មកដល់ ត្រីក្នុងស្រះក៏មកដល់ដែរ ដូចនេះវាធ្លាក់ថ្លៃហើយ។ ហ្នឹងគឺការផ្គត់ផ្គង់មានច្រើនលើសតម្រូវការ។ ការផ្គត់ផ្គង់ត្រីសម្បូរពីទន្លេមេគង្គ ទន្លេបាសាក់ ទន្លេសាប ការផ្គត់ផ្គង់ពីក្នុងស្រះក៏សម្បូរទៀត (វានាំឱ្យមានហេតុការណ៍នេះ) ... គ្រាន់តែផ្តល់ជាអនុសាសន៍ដើម្បីពេលណាបិទទ្វារនេសាទ ត្រីរបស់បងប្អូនល្មមផ្គត់ផ្គង់ទីផ្សារបាន ... ។

៤៦. ព្រលែងកូនត្រីនិងការដាំដើមឈើ អាចធ្វើបានរាល់ថ្ងៃនិងគ្រប់ទីកន្លែង

ទិវាមច្ចុជាតិ អាងទឹកត្រពាំងថ្ម ភូមិត្រពាំងថ្ម ឃុំប៉ោយបាវ ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ, ១ កក្កដា ២០២២

... វិលមកការព្រលែងកូនត្រីនៅទីនេះ។ ហេតុអ្វីបានជាយើងត្រូវព្រលែងកូនត្រី ? ព្រឹត្តិការណ៍នេះចាប់ផ្តើមពីពេលណា ? ខ្ញុំសូមបញ្ជាក់ថា ការព្រលែងកូនត្រីនេះជាគំនិតផ្តួចផ្តើមចាំបាច់មួយ ដើម្បីឱ្យធនធានត្រីមានការកើនឡើង សម្រាប់ដោះស្រាយជីវភាពប្រជាពលរដ្ឋ ... ការព្រលែងកូនត្រីមិនមែនធ្វើតែមួយថ្ងៃ (គឺនៅ) ថ្ងៃ១ កក្កដា នោះទេ។ ព្រលែងពេលណាក៏បានដែរ រាល់ថ្ងៃក៏បានដែរ ឱ្យតែមានកូនត្រីនិងទីតាំងមានទឹកដើម្បីព្រលែង ... ពិធីនេះជាវិនិច្ឆ័យនៃយុទ្ធនាការព្រលែងកូនត្រីទៅក្នុងបឹងឬ ក្នុងស្រះត្រពាំង ដើម្បីប្រជាពលរដ្ឋទទួលបានត្រឡប់

មកវិញនូវចំណីអាហារ។ ដាំកូនឈើក៏ដូចគ្នាដែរ មិនមែនដាំត្រឹមតែថ្ងៃ៩ កក្កដា តែមួយថ្ងៃនោះទេ គឺដាំបានរាល់ថ្ងៃ គ្រប់ទីកន្លែង តាមតែអាចធ្វើទៅបាន ...។

៤៧. ទឹករាក់ ត្រីតិច ប្រជាជនច្រើន

ទិវាមច្ចុជាតិ អាងទឹកត្រពាំងថ្ម ភូមិត្រពាំងថ្ម ឃុំប៉ោយបាវ ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ,
១ កក្កដា ២០២២

... ស្ថានភាពប្រទេសយើងមិនដូចកាលពីពេលមុនទេ ... កាលពីសម័យមុន ដែលខ្មែរនិយាយថា “មានទឹកមានត្រី” (នោះក៏ដោយសារថា) ប្រជាជនមានចំនួន តិច ឯទឹកនៅជ្រៅ ដូចនេះមានត្រីច្រើន។ នេះជារឿងពិតក្នុងប្រទេសរបស់យើង។ នៅសម័យកាលមួយ ប្រជាជនខ្មែរមានប្រមាណជាង ១លាននាក់។ បន្តបន្ទាប់មក ដល់ទសវត្សរ៍៦០ មុនឆ្នាំ១៩៧០ យើងថាមានប្រជាពលរដ្ឋត្រឹមតែ ៦ ទៅ ៧លាន នាក់ ... បច្ចុប្បន្ន ទឹកមានជម្រៅរាក់ ឯត្រីក៏មានតិច ហើយចំនួនប្រជាជនក៏ច្រើន។ នេះជាចំណុចខុសគ្នា។ បើមានសារធាតុជាមនុស្ស ... មិនមានការកេងប្រវ័ញ្ច ខាង នយោបាយ គេត្រូវទទួលស្គាល់នូវការពិតដែលបានកើតឡើង ...។

៤៨. ជំនន់រដូវ ស្លឹកឈើជ្រុះ ធ្វើឱ្យបឹងបូតាកក ប៉ះពាល់ដល់បរិស្ថានត្រីរស់នៅ

ទិវាមច្ចុជាតិ អាងទឹកត្រពាំងថ្ម ភូមិត្រពាំងថ្ម ឃុំប៉ោយបាវ ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ,
១ កក្កដា ២០២២

... ក្នុងឆ្នាំនីមួយៗ នៅខែនេះ ទឹកចាប់ផ្តើមឡើង ហើយបាននាំដីល្បាប់ចូល ទៅកាន់(គ្រប់)ទីកន្លែង។ បឹងបូបន្តែមទៅដោយ(ល្បាប់) ក៏គោករាក់ (រួមជាមួយ គំនរ)ស្លឹកឈើជ្រុះ។ ក្នុងបឹងនីមួយៗ តែងមានដើមឈើ ជាដើមរាំង ជាដើមត្រស់ ដើមឈើផ្សេងៗ ដែលធ្លាក់ស្លឹកជាប្រចាំ។ រៀងរាល់ឆ្នាំ បឹងបូនានា រាប់ទាំងទន្លេ សាបផង តែងតែជួបនឹងស្ថានភាពនេះ។ ដូច្នេះ ចំនួនត្រីក្នុងផ្ទៃទឹកដែលកាន់តែ រាក់ ក៏មានចំនួនកាន់តែតិច ក្នុងពេលដែលប្រជាពលរដ្ឋរបស់យើង, ដែលបើគិត ត្រឹមដោះឆ្នាំ១៩៧៩ មានប្រជាជនត្រឹមប្រមាណជុំវិញ ៥លាននាក់, បានឡើង ដល់ ១៧លាននាក់ គឺកើន ១២លាននាក់ក្នុងរយៈពេល ៤៣ឆ្នាំ ... ។

៤៩. បំផុសចលនាព្រលឹងត្រីក្នុងបឹងបូតាមុជាតិ និងចិញ្ចឹមត្រីឆ្លើយតបតម្រូវទីផ្សារ

ទិវាមច្ចុជាតិ អាងទឹកត្រពាំងថ្ម ភូមិត្រពាំងថ្ម ឃុំប៉ោយបាវ ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ,
១ កក្កដា ២០២២

... ជំរុញនិងលើកទឹកចិត្តឱ្យបង្កើនផលត្រីបំពេញតម្រូវការហូបចុក តាមរយៈ
ការបំផុសចលនាភ្លាស់កូនត្រី និងព្រលែងចូលទៅក្នុងបឹងឬ ព្រែក ទន្លេឲ្យបាន
ច្រើន តាមដែលអាចធ្វើទៅបាន ក៏ដូចជាជំរុញចលនាចិញ្ចឹមត្រីដើម្បីផ្គត់ផ្គង់
ទីផ្សារ ... ខ្មែរបច្ចុប្បន្នខុសពីខ្មែរសម័យ ២០ ទៅ ៣០ឆ្នាំមុន។ ខ្មែរសម័យមុន
ទទួលឲ្យតែបានផ្អែក។ ឥឡូវមិនអញ្ចឹងទេ។ ទទួលទានយ៉ាងម៉េចឲ្យផ្អែកហើយ
ឲ្យឆ្ងាញ់។ អញ្ចឹង មានចំណូលចិត្តមានស្រៃ មិនចូលចិត្តមានកសិកម្មចិញ្ចឹម។
អ្នកណាមានលទ្ធភាពហូបអីហូបហ្នឹងទៅ។ គ្មានការហាមឃាត់ទេ ... ។

៥០. រៀបចំតំបន់ស្នូលអចិន្ត្រៃយ៍ដើម្បីអភិរក្សផ្សោត

បើការដ្ឋានសាងសង់ស្ថានឆ្លងកាត់ទន្លេមេគង្គពីស្រុកចិត្របុរី ទៅស្រុកព្រែកប្រសព្វ
ខេត្តក្រចេះ, ២ មករា ២០២៣

... ក្រសួងកសិកម្ម ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់រៀបចំ (ការពារតំបន់អភិរក្សផ្សោត)។
រឿងហ្នឹងនៅក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចទទួលខុសត្រូវរបស់ក្រសួងកសិកម្ម ប៉ុន្តែអ្នកដែល
ត្រូវនៅផ្ទាល់គឺអភិបាលខេត្ត អាជ្ញាធរ ... ធានាថាផ្សោតទាំងនេះមិនត្រូវបានជាប់
មង ឬក៏ត្រូវបានរំខានទេ។ ត្រូវសហការរៀបចំតាមអ្នកបច្ចេកទេស ... ត្រូវមានតំបន់
ស្នូលអចិន្ត្រៃយ៍ ដែលនៅក្នុងទន្លេអញ្ចឹង យើងគួរដាក់យូថា ទម្លាក់ពោងដើម្បីឲ្យ
ប្រជាជនបានដឹង។ មិនឲ្យចូល មិនឲ្យនេសាទអ្វីទាំងអស់ ... ត្រូវធ្វើឲ្យជាក់លាក់។
ម៉េចបានជាហៅថាតំបន់ស្នូលអចិន្ត្រៃយ៍? គឺដោយសារមានស្ថានភាពទឹកស្រក
និងទឹកឡើង ... ទំហំប៉ុន្មាន តំបន់ណា ពីត្រឹមណាទៅត្រឹមណា ហាមមិនឲ្យមាន
ការរាយមងទេ ... សូមដាស់តឿនពីការអភិរក្សត្រីផ្សោតក្នុងតំបន់នេះ ដើម្បីធានា
ថា យើងអាចអភិរក្សទីនេះជាតំបន់ទេសចរណ៍ ... ។

៥១. ធ្វើវិសោធនកម្មច្បាប់ពាក់ព័ន្ធ ប្តូរពីរឹតត្បិតទៅលើកទឹកចិត្តឱ្យចិញ្ចឹមសត្វជិតផុតពូជ

ដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់អកាសិក្សាចំនួន២ ខ្នង និងប្រគល់សញ្ញាបត្រជូននិស្សិតនៃវិទ្យាស្ថាន
បច្ចេកវិទ្យាកម្ពុជា, ១ មីនា ២០២៣

... ខ្ញុំចង់ឱ្យប្រជាពលរដ្ឋរបស់យើងចិញ្ចឹមសត្វដែលជិតផុតពូជ ... ខ្ញុំនិយាយដល់រឿងក្លែងក្លាយ។ ខ្ញុំបានដាក់(បទបញ្ជា)ចេញហើយ ឱ្យពិនិត្យបន្ទាន់លើបញ្ហាច្បាប់ដែលមានការពាក់ព័ន្ធ ដោយត្រូវធ្វើវិសោធនកម្ម ឬរើការវិវត្តទៅជាការលើកទឹកចិត្ត(អោយចិញ្ចឹម) ដើម្បីបង្កើនបរិមាណសត្វព្រៃឡើងវិញ។ សត្វហ្នឹងយើងចិញ្ចឹម(បាន)។ យើងអាចយកទៅលែងនៅក្នុងព្រៃ ឱ្យសម្បូរទៅដោយសត្វក្លែងក្លាយតែព្រៃមើល។ បើថាក្លែងក្លាយក្នុងកម្មវិធីនេះនឹងការរស់នៅក្នុងជីវិតរបស់កម្ពុជា យើងអាចយកក្លែងក្លាយទៅលែងក្នុងព្រៃ។ យើងអាចចិញ្ចឹមសត្វមួយចំនួន រួចហើយយកទៅលែងក្នុងព្រៃ ដើម្បីបង្កើតជាស្ថានភាពល្អប្រសើរ ក្នុងប្រទេសយើង ...។

៥២. បើមានចន្លោះប្រហោង ត្រូវធ្វើវិសោធនកម្មច្បាប់អំពីការចិញ្ចឹមសត្វកម្រ

ដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់អគារសិក្សាចំនួន២ ខ្នង និងប្រគល់សញ្ញាបត្រជូននិស្សិតនៃវិទ្យាស្ថានបច្ចេកវិទ្យាកម្ពុជា, ១ មីនា ២០២៣

... រឿងនេះ វាកើតឡើងប៉ុន្មានថ្ងៃ(មក)ហើយ។ ខ្ញុំមិនដាក់កំហុសលើនរណាទេ តែខ្ញុំឱ្យសិក្សាបន្ទាន់ទៅលើច្បាប់។ មន្ត្រីអនុវត្តច្បាប់របស់យើងអនុវត្តទៅតាមច្បាប់។ បើច្បាប់ហ្នឹងវាហួសសម័យ វាមិនសមស្រប យើងអាចកែច្បាប់ហ្នឹងបាន។ ម្យ៉ាងមិញខ្ញុំក៏ថា បញ្ហាស្តីក៏ដោយត្រូវទុកមួយអន្លើ។ យកក្លែងក្លាយទៅសងដល់ម្ចាស់ ព្រោះគាត់ទាបប៉ុន្មានថ្ងៃមកហើយ ... (មានការចាំបាច់ខ្ញុំ)ត្រូវបញ្ចេញសារសម្តែងទៅ ព្រោះត្រូវធ្វើម៉េចនាំសត្វក្លែងក្លាយទៅឱ្យក្រុមគ្រួសារនោះវិញ។ ខ្ញុំមិនដឹងថាបានចែងនៅក្នុងច្បាប់មួយណាទេ ក្រែងលោកខ្ញុំចន្លោះប្រហោង តែខ្ញុំបានស្ថិតនៅក្នុងព្រឹត្តិការណ៍ហ្នឹងទាំងអស់។ បើមានចន្លោះប្រហោង យើងអាចធ្វើវិសោធនកម្មច្បាប់បើកឱកាសឱ្យប្រជាជនមានលទ្ធភាពចិញ្ចឹមសត្វកម្រ ...។

៥៣. គួរតែរៀបចំជាចលនាចិញ្ចឹមសត្វដែលជិតផុតពូជ

ដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់អគារសិក្សាចំនួន២ ខ្នង និងប្រគល់សញ្ញាបត្រជូននិស្សិតនៃវិទ្យាស្ថានបច្ចេកវិទ្យាកម្ពុជា, ១ មីនា ២០២៣

...បើនិយាយពីជាប់ទោសវិញ អ្នកជាប់ទោសមុនគេអ្នកណា? គឺនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន ជាប់ទោសមុនគេ (ព្រោះបាន) ចិញ្ចឹមក្មេកច្រើនជាងក្មេកអ្នក កំពង់ឆ្នាំង។ បោះខ្ញុំវាចូលចិត្តក្មេក វាទៅប្រឡងលេងជាមួយក្មេក។ ដោយខ្លាច ក្មេកហ្នឹងចឹកភ្នែក ក៏បានឱ្យ (ហ៊ុន) ម៉ានិត យកអាវក្មេកទៅដាក់ទ្រុឌនៅ មណ្ឌលគិរី។ ហ្នឹងទី(១)អ្នកដែលត្រូវមានទោសគឺ ហ៊ុនសែន។ ទី២គឺ ហ៊ុនម៉ានិត។ ទី៣គឺ ហ៊ុន តូ ចិញ្ចឹមមិនដឹងប៉ុន្មានទេ តាំងពីកេងកង គឺថាហើរពេញទីក្រុង។ ទី៤ គឺ ហ៊ុន ម៉ាលី កូនស្រីពៅរបស់ខ្ញុំ។ ផ្ទះគាត់សុទ្ធតែសត្វ។ អញ្ចឹង **ប្រភេទសត្វដែល ជិតផុតពូជនេះគឺមកពីការដែលយើងរឹតត្បិត។ គួរតែរៀបចំឱ្យទៅជាចលនាចិញ្ចឹម សត្វដែលជិតផុតពូជវិញ។ រឿងហ្នឹងអត់មានខាតអីទាល់តែសោះ។** (និយាយ)ថា ចិញ្ចឹមដើម្បីយកសាច់។ អ្នកណាស៊ីសាច់ក្មេក? ប្រជាពលរដ្ឋអាចយកទឹកនៃឯ ចិញ្ចឹមហ្នឹង ដាក់(ជា)ទីតាំងមួយសម្រាប់ការចូលមើលរបស់ប្រជាជន ដែលគាត់ អាចទទួលបានកម្រៃពីទេសចរដែលចង់មើល ...។

៥៤. ពិនិត្យច្បាប់ពាក់ព័ន្ធបន្ទាន់ ធ្វើវិសោធនកម្ម ប្តូរពីរឹតត្បិតទៅលើកទឹកចិត្តដើម្បីបង្កើន សត្វព្រៃ

ដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់អគារសិក្សាចំនួន២ ខ្នង និងប្រគល់សញ្ញាបត្រជូននិស្សិតនៃវិទ្យាស្ថាន បច្ចេកវិទ្យាកម្ពុជា, ១ មីនា ២០២៣

... ខ្ញុំបានឆ្លើយ ១០លានរៀលទៅឱ្យគ្រួសារនោះ។ គោលដៅរបស់ខ្ញុំ ក្រៅពី ជីវភាព គឺចង់ឱ្យគ្រួសារហ្នឹងប្រើប្រាស់ថវិកាកែសម្រួលកន្លែង(ចិញ្ចឹមក្មេកនោះ) ដើម្បីឱ្យប្រជាជនទៅមើលឱ្យបានល្អ។ ខ្ញុំចង់បង្វែរការយកចិត្តទុកដាក់ ឱ្យប្រជា ពលរដ្ឋយើងចិញ្ចឹមសត្វដែលជិតផុតពូជ ... និយាយដល់ក្មេកនេះ ខ្ញុំបានដាក់បទ បញ្ហាហើយ សូមឱ្យពិនិត្យបន្ទាន់លើច្បាប់ដែលមានការពាក់ព័ន្ធ។ ត្រូវធ្វើ វិសោធនកម្ម ដោយប្តូរពីការរឹតត្បិតទៅជាការលើកទឹកចិត្ត ដើម្បីបង្កើនសត្វព្រៃ ឡើងវិញ។ សត្វហ្នឹងយើងចិញ្ចឹម។ យើងអាចយកទៅលែងនៅក្នុងព្រៃឱ្យសម្បូរ ទៅដោយសត្វក្មេកពេញព្រៃ ... សត្វទាំងឡាយដែលយើងអាចចិញ្ចឹមបាន ចិញ្ចឹម រួចហើយយកទៅលែងនៅព្រៃ រួចហើយវាបង្កើតជាស្ថានភាពល្អប្រសើរសម្រាប់ សត្វនៅក្នុងប្រទេសរបស់យើង ...។

២. កាកបាទក្រហមកម្ពុជា

១	ត្រូវការសមាជិកស្ថាបនិក សមាជិកកិត្តិយស សមាជិកគាំទ្រ កៀរគរវិភាគទាន	៣២
២	រកសមាជិកគាំទ្រ មូលនិធិគន្ធបុប្ផា តាមរបៀបអង្ករតស៊ូ	៣២
៣	កាកបាទក្រហម មានគ្រប់ទីកន្លែង និងសម្រាប់ទាំងអស់គ្នា	៣២
៤	បង្កើតកាកបាទក្រហមដើមទសវត្សរ៍៥០ បង្រួបបង្រួមពី៤ មកតែ១ ក្នុងទសវត្សរ៍១៩៩០	៣៣
៥	ព្រះមហាក្សត្រមួយយសម្តេចម៉ែ បន្តជួយគាំទ្រសកម្មភាពកាកបាទក្រហមកម្ពុជា	៣៣
៦	យុវជនកាកបាទក្រហមធ្វើសកម្មភាពបច្ចុប្បន្ន និងក្លាយជាអ្នកបន្តវេនទៅអនាគត	៣៣
៧	មិនត្រឹមជួយជំនួយយូរអង្គប៉ុណ្ណោះ តែសង់ផ្ទះសម្បែងនិងជីកអណ្តូងទឹក ជូនពលរដ្ឋក្រីក្រ	៣៤
៨	តម្លាភាព ប្រើថវិកាចំគោលដៅ នាំឱ្យមានការគាំទ្រពីសប្បុរសជនក្នុងនិងក្រៅប្រទេស	៣៤
៩	ជំនឿទុកចិត្តលើការប្រើថវិកាធនធានធម្មតាចំពោះប្រជាជននាំដល់ការគាំទ្រថវិកា	៣៥
១០	ឈរជើងរឹងមាំជួយសង្គ្រោះ និងផ្តល់ប្រយោជន៍ ដល់អ្នកត្រូវការចាំបាច់	៣៥
១១	រៀបចំគោលដៅសកម្មភាពទៅតាមដំណាក់កាល	៣៥
១២	ជួយជនរងគ្រោះ ជាផ្នែកមួយនៃគោលនយោបាយគាំពារសង្គមរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល	៣៦
១៣	អន្តរាគមន៍របស់អាជ្ញាធរនិងសកម្មភាពកាកបាទក្រហម ... ជាការបំពេញនាយតួ	៣៦
១៤	កាកបាទក្រហមតែមួយ ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធល្អ សម្រួលដល់ការអន្តរាគមន៍	៣៧
១៥	យុវជនកាកបាទក្រហមកម្ពុជា ជួយដល់ការគ្រប់គ្រងរបស់រដ្ឋ លើកិច្ចការចរាចរណ៍	៣៧
១៦	កាកបាទក្រហមរួមនឹងរាជរដ្ឋាភិបាល ត្រៀមបម្រុងឆ្លើយតបនឹងបាតុភូតធម្មជាតិ	៣៨
១៧	ពី «មិនទុកឲ្យនរណាម្នាក់ស្លាប់ដោយអត់បាយ» មក «មិនទុកនរណាម្នាក់ចោល»	៣៨
១៨	សិល្បៈចែករំលែកក្នុងក្របខ័ណ្ឌជាតិនិងក្របខ័ណ្ឌប្រទេសមានការលំបាកជាង	៣៨
១៩	ខ្ញុំស្រឡាញ់កាកបាទក្រហមកម្ពុជា បង្កើតសុខដុមភាពរវាងអ្នកមាននិងអ្នកគ្មានលទ្ធភាព	៣៩
២០	រក្សាសន្តិភាព ធានាការអភិវឌ្ឍ ដើម្បីកាកបាទក្រហមបន្តដំណើរការ	៣៩
២១	កាកបាទក្រហមកម្ពុជាជាជំនួយការឲ្យអាជ្ញាធរសាធារណៈក្នុងវិស័យមនុស្សធម៌	៤០

១. ត្រូវការសមាជិកស្ថាបនិក សមាជិកកិត្តិយស សមាជិកគាំទ្រ ដើម្បីរៀបចំវិភាគទាន
ពិធីប្រកាសដាក់ឱ្យដំណើរការជាផ្លូវការនូវ «មូលនិធិគន្ធបុប្ផាកម្ពុជា», ១១ មេសា ២០១៨

... មុននឹងចូលដល់ខ្លឹមសារ ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំសូមប្រកាសជាមុនថា កាកបាទក្រហមកម្ពុជា ដែលមុននេះធ្លាប់ជូនទៅមន្ទីរពេទ្យគន្ធបុប្ផាក្នុងមួយឆ្នាំ ១ លានដុល្លារ ឥឡូវនេះ គឺសូមផ្ទេរនូវថវិកាមួយលានដុល្លារនោះមកកាន់មូលនិធិសម្រាប់មួយឆ្នាំ ១លានដុល្លារបន្តទៀត។ ខ្ញុំ និងភរិយា បានពិភាក្សាគ្នាមុននឹងចេញមកទីនេះ ក៏សូមប្រកាសផ្តល់នូវការចូលរួមវិភាគទានក្នុងមួយឆ្នាំ ៥ម៉ឺនដុល្លារ រយៈពេល ៥ឆ្នាំ ... យើងអាចរៀបចំបានទូលាយក្នុងក្របខ័ណ្ឌទូទាំងប្រទេស មិនមែនគ្រាន់តែសមាជិកស្ថាបនិក ឬសមាជិកកិត្តិយសទេ យើងចង់បានសមាជិកគាំទ្រដែរ ...។

២. រកសមាជិកគាំទ្រ មូលនិធិគន្ធបុប្ផា តាមរបៀបអង្ករតស៊ូ

ពិធីប្រកាសដាក់ឱ្យដំណើរការជាផ្លូវការនូវ «មូលនិធិគន្ធបុប្ផាកម្ពុជា», ១១ មេសា ២០១៨

... ដំណាក់កាលនៃការតស៊ូដោះស្រាយប្រទេស ហៅថាអង្ករតស៊ូ។ បានសេចក្តីថា បើដាក់ ៥កំប៉ុង ទៅក្នុងឆ្នាំងដាំបាយសម្រាប់គ្រួសារមួយ (គេ) ច្បិចមួយក្តាប់យកមកធ្វើជាអង្ករផ្គត់ផ្គង់ដល់កងទ័ព ... យើងប្រើពេល ៣ខែប្រមូលអ្នកចង់ចូលជាសមាជិកស្ថាបនិក ... ទី២ សមាជិកកិត្តិយស ផ្តល់វិភាគទានអប្បបរមាចាប់ពី២០លានរៀល ឬស្មើនឹង ៥ពាន់ដុល្លារឡើងទៅ ... ទី៣ គឺសមាជិកគាំទ្រ ផ្តល់វិភាគទានអប្បបរមាចាប់ពី ៥ពាន់រៀល/ខែ ឬ ៦ម៉ឺនរៀល/ឆ្នាំ ... សង្ឃឹមថា ប្រជាពលរដ្ឋ មន្ត្រីរាជការ និងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធក៏អាចក្លាយទៅជាសមាជិកគាំទ្រ (មូលនិធិគន្ធបុប្ផា) បាន ...។

៣. កាកបាទក្រហម មានគ្រប់ទីកន្លែង និងសម្រាប់ទាំងអស់គ្នា

ទិវាកាកបាទក្រហមកម្ពុជា, ៨ ឧសភា ២០១៨

... ក្នុងនាមរាជរដ្ឋាភិបាល ខ្ញុំសូមសម្តែងការស្វាគមន៍ ... ទិវាកាកបាទក្រហមក្រោមប្រធានបទ «កាកបាទក្រហម មានគ្រប់ទីកន្លែង សម្រាប់គ្រប់គ្នា និងមិនទុកអ្នកណាម្នាក់ចោល»។ ក្នុងរយៈពេលមួយឆ្នាំកន្លងផុតទៅ តាមរយៈរបាយការណ៍ប្រធានកាកបាទក្រហម បានបង្ហាញអំពីជោគជ័យដ៏ធំធេងនៅក្នុងស្មារតីសាមគ្គី

ភាពនិងមនុស្សធម៌ទុកសម្រាប់ប្រជាជនទូទៅ។ ក្នុងឱកាសនេះ សូមរំលេចបន្តិច ពីជោគជ័យដែលយើងទទួលបានក្នុងរយៈពេលកន្លងទៅ ក្នុងក្របខ័ណ្ឌកាកបាទ ក្រហមកម្ពុជាជាជំនួយការឲ្យអាជ្ញាធរសាធារណៈលើវិស័យមនុស្សធម៌...។

៤. ព្រះបាទនរោត្តមសីហនុ បង្កើតកាកបាទក្រហម នាដើមទសវត្សរ៍៥០ និងបង្រួបបង្រួម ពី៤ មករា១ នៅក្នុងទសវត្សរ៍១៩៩០

ទិវាកាកបាទក្រហមកម្ពុជា, ៨ ឧសភា ២០១៨

... ជាអ្នកជំនាន់ក្រោយ យើងងឹកទឹកត្រូវនឹកដល់ប្រភព ទទួលបានផ្លែឈើក៏ ត្រូវនឹកដល់អ្នកដាំដើម។ គឺជាព្រះរាជគួរទាទីដ៏ធំធេងរបស់ព្រះបរមរតនកោដ្ឋ ព្រះ បិតាជាតិ ព្រះបាទនរោត្តមសីហនុ ដែលព្រះអង្គបានបង្កើតនូវកាកបាទក្រហមនេះ ឡើងកាលពីដើមទសវត្សរ៍៥០ ... កាកបាទក្រហមកម្ពុជា ត្រូវបានចែកជាផ្នែកៗ បន្ទាប់ពីប្រទេសត្រូវបែកបាក់។ ក្នុងចន្លោះឆ្នាំ១៩៧៩ ដល់ឆ្នាំ១៩៩៤ កាកបាទក្រហមរបស់យើងមានរហូតទៅដល់៤។ ទោះបីមានព្រះរាជកិច្ចច្រើន ព្រះអង្គមិន បានបោះបង់ចោលការយកចិត្តទុកដាក់ ចំពោះការបង្រួបបង្រួមកាកបាទក្រហម ពីកាកបាទក្រហម៤ ផ្នែកទៅជាកាកបាទក្រហមតែមួយ ដូចមានមកដល់សព្វថ្ងៃ។ បន្ថែមលើនោះមុនពេលសោយទិវង្គតរួមជាមួយសម្តេចម៉ែ ព្រះអង្គបានខិតខំបន្ត ព្រះរាជបេសកកម្មជួយដល់កាកបាទក្រហមកម្ពុជា ...។

៥. ព្រះមហាក្សត្ររួមជាមួយសម្តេចម៉ែ បន្តជួយគាំទ្រសកម្មភាពកាកបាទក្រហមកម្ពុជា

ទិវាកាកបាទក្រហមកម្ពុជា, ៨ ឧសភា ២០១៨

... ក្នុងចំណោមព្រះឆាយាល័ក្ខណ៍របស់ព្រះអង្គ បើសង្កេតមើល មានព្រះ ឆាយាល័ក្ខណ៍មួយដែលព្រះអង្គពាក់សញ្ញាកាកបាទក្រហម។ ជាព្រះឆាយាក្ខណ៍ ស្អាតបំផុត ក្នុងចំណោមព្រះឆាយាល័ក្ខណ៍សម្តេចឪ សម្តេចតាទួត។ ក្រៅពី ព្រះរាជបិតាជាតិ ព្រះបរមរតនកោដ្ឋ ព្រះមហាក្សត្របច្ចុប្បន្ន ព្រះអង្គបានបន្តរើន រួមជាមួយសម្តេចម៉ែបន្តទៀត ជួយឧបត្ថម្ភគាំទ្រដល់សកម្មភាពកាកបាទក្រហម កម្ពុជា។ ចំណុចនេះ ធ្វើឱ្យយើងជាកូនចៅជំនាន់ក្រោយ កាន់តែមានមោទនភាព ចូលរួមចំរើនសកម្មភាព ដែលបន្សល់ទុកដោយអ្នកជំនាន់មុន ...។

៦. យុវជនកាកបាទក្រហមធ្វើសកម្មភាពបច្ចុប្បន្ន និងក្លាយជាអ្នកបន្តរើនទៅអនាគត

ខួបលើកទី១៥៤ ទិវាពិភពលោកកាកបាទក្រហម អង្គចន្ទក្រហម, ៨ ឧសភា ២០១៧

... សូមកោតសរសើរចៅៗ ក្មួយៗ ជាយុវជនកាកបាទក្រហមកម្ពុជា ដែលមានវត្តមាននៅគ្រប់ទីកន្លែង។ កាលពីប៉ុន្មានខែមុននេះ ខ្ញុំបានធ្វើដំណើរទៅគ្រប់ខេត្តដោយរថយន្ត (លើចម្ងាយផ្លូវ)ជាង៥០០០ គីឡូម៉ែត្រ ហើយបានចូលតាមទីរួមខេត្តមួយចំនួនធំៗ នៅគ្រប់ទីកន្លែងមានវត្តមាននៃយុវជនកាកបាទក្រហម។ នោះគឺជាកម្លាំងដែលធ្វើសកម្មភាពបច្ចុប្បន្ន ហើយក៏នឹងក្លាយទៅជាកម្លាំងបន្តវេន សម្រាប់ចលនាកាកបាទក្រហមនាពេលអនាគតផង។ កម្លាំងដ៏មានវិន័យនៃយុវជនកាកបាទក្រហម ពិតជាបាននាំមកនូវការចូលរួមចំណែកជួយអប់រំមិត្តក្នុងក្របខ័ណ្ឌភូមិឃុំ ពិសេសក្នុងថ្នាក់រៀនជាមួយគ្នា បញ្ចៀសគ្រោះថ្នាក់ស្តីពីគ្រឿងញៀន និងភាពមិនប្រក្រតីផ្សេងទៀត គឺមិត្តជួយមិត្ត ...។

៧. មិនត្រឹមជួយជំនួយម្តងម្កាល តែសង់ផ្ទះសម្បែងនិងជីកអណ្តូងទឹក ជូនពលរដ្ឋក្រីក្រ
ទិវាកាកបាទក្រហមកម្ពុជា, ៨ ឧសភា ២០១៨

...ខ្ញុំមានការពេញចិត្តជាមួយនឹងការខិតខំរបស់យើងទាំងអស់គ្នា រក្សាសមិទ្ធផលទាំងឡាយដែលបន្សល់ទុកដោយអ្នកជំនាន់មុន តាមរយៈសកម្មភាពព្រមៗគ្នាក្នុងវប្បធម៌នៃការចែករំលែក។ សូមយកឱកាសនេះថ្លែងការកោតសរសើរ ចំពោះសកម្មភាពកាកបាទក្រហមកម្ពុជា ដែលក្នុងរយៈពេលពីមួយឆ្នាំទៅឆ្នាំ ចេះតែមានការកើនឡើង ... មិនមែនគ្រាន់ការចែកជំនួយម្តងម្កាលនោះទេ ក៏ប៉ុន្តែបានឈានទៅមុខយ៉ាងច្រើនក្នុងការកសាងផ្ទះសំបែងជូនប្រជាពលរដ្ឋទីទាល់ក្រ ជាពិសេសរួមចំណែកដោះស្រាយអណ្តូងទឹកស្អាតសំរាប់ប្រជាជនគ្រប់ទីកន្លែង ផ្តល់ជាផលដល់រាប់ម៉ឺនគ្រួសារ ...។

៨. តម្លាភាព ប្រើថវិកាចំណាយដៅ នាំឱ្យមានការគាំទ្រពីសប្បុរសជនក្នុងនិងក្រៅប្រទេស
ទិវាកាកបាទក្រហមកម្ពុជា, ៨ ឧសភា ២០១៨

... ជោគជ័យរបស់កាកបាទក្រហមមិនអាចកាត់ផ្តាច់ចេញពីការចូលរួមចំណែកការជួយឧបត្ថម្ភ ... ជាវិភាគទានប្រចាំឆ្នាំនិងប្រចាំខែ។ ក្នុងរយៈពេលកន្លងទៅកាកបាទក្រហមបានទទួលថវិការាប់លានដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិកក្នុងមួយឆ្នាំៗ ជាការចូលរួមពីមិត្តភក្តិ ពីសប្បុរសជនក្នុងប្រទេស និងសប្បុរសជនមកពីក្រៅ

ប្រទេស។ ចំណុចនេះបង្ហាញនូវការជឿជាក់។ បើមិនមានការជឿជាក់លើការ
ចំណាយរបស់កាកបាទក្រហមទេ ច្បាស់ណាស់ថាអ្នកដែលចូលរួមវិភាគទាន
សម្រាប់កាកបាទក្រហម នឹងគ្មានទឹកចិត្តចូលរួមបន្ថែមទៀតទេ។ ដូច្នេះ បញ្ហា
តម្លាភាព និងប្រើប្រាស់ថវិកាចំគោលដៅជាចំណុចសំខាន់ ដើម្បីរក្សាបាននូវការ
គាំទ្រទាំងឡាយពីសប្បុរសជនទាំងក្នុងប្រទេស ទាំងក្រៅប្រទេស។ នេះជាការ
ចូលរួមចំណែកតាមរយៈនៃវប្បធម៌ចែករំលែក ឬសិល្បៈនៃការចែករំលែក ...។

**៩. ជំនឿទុកចិត្តលើការប្រើថវិកា និងការមិនភ្លេចទុក្ខលំបាកពីអតីតកាល ធ្វើឲ្យកាកបាទ
ក្រហមទទួលបានការគាំទ្រថវិកា**

ទិវាកាកបាទក្រហមកម្ពុជា, ៨ ឧសភា ២០១៨

... ខ្ញុំតែងចោទសួរខ្លួនឯងថា «ហេតុអ្វីបានជាកាកបាទក្រហមកម្ពុជា ទទួលបាន
ថវិកា»។ ច្បាស់ណាស់ថា ម្ខាងគឺជំនឿទុកចិត្តនៃការប្រើប្រាស់ថវិកាចំគោលដៅ
និងមានតម្លាភាព។ ប៉ុន្តែម្ខាងទៀត អ្នកមានធនធាននៅប្រទេសកម្ពុជារបស់យើង
សុទ្ធតែបានឆ្លងកាត់នូវការលំបាកនិងទុក្ខវេទនាពីអតីតកាល សម័យសង្គ្រាមនិង
ក្រោយរបបប្រល័យពូជសាសន៍ ប៉ុល ពត។ អ្នកមានធនធានចូលកាកបាទក្រហម
ពិតជាបានស្គាល់នូវសេចក្តីនៃការលំបាកកាលពីអតីតកាល។ ដូច្នេះ នៅពេលខ្លួន
មានបាន ពួកគេមិនបានភ្លេចគិតដល់ការលំបាកដែលខ្លួនបានជួបប្រទះក្នុងអតីត
កាលនោះទេ ...។

១០. ឈរជើងរឹងមាំជួយសង្គ្រោះនិងផ្តល់ប្រយោជន៍ដល់អ្នកត្រូវការចាំបាច់

ទិវាកាកបាទក្រហមកម្ពុជា, ៨ ឧសភា ២០១៨

... ខ្ញុំមានមោទនភាពចំពោះសប្បុរសជនក្នុងប្រទេស ដែលមានធនធាន ហើយ
បានចូលរួមចំណែកជាមួយកាកបាទក្រហមកម្ពុជា។ ខ្ញុំក៏មានមោទនភាពផងដែរ
ចំពោះក្រុមហ៊ុននិងនិយោគទុនមកពីក្រៅប្រទេសដែលបានរួមចំណែកផ្តល់ថវិកាតាម
រយៈកាកបាទក្រហមកម្ពុជាផងនិងធ្វើសកម្មភាពមនុស្សធម៌តាមទីកន្លែងដែលខ្លួន
ធ្វើវិនិយោគនោះផង។ សង្ឃឹមថាកាកបាទក្រហមបន្តឈរជើងរឹងមាំជាអ្នកជួយ
សង្គ្រោះ និងផ្តល់ផលប្រយោជន៍ទៅឲ្យអ្នកដែលត្រូវការសង្គ្រោះជាចាំបាច់ ...។

១១. រៀបចំគោលដៅសកម្មភាពទៅតាមដំណាក់កាល

ខួបលើកទី១៥៦ នៃទិវាកាកបាទក្រហម និងអង្គចន្ទក្រហម, ៨ ឧសភា ២០១៩

... ជាកិច្ចសំណាងមួយរបស់កម្ពុជាដែលព្រះករុណាព្រះបិតាជាតិខ្មែរ ព្រះបរមរតនកោដ្ឋ សម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ ព្រះអង្គបានបង្កើតឡើងនូវចលនាមួយដ៏ធំហើយដែលបានឆ្លងកាត់ដំណាក់កាលនីមួយៗ ខុសៗគ្នា ... ក្នុងសម័យសង្គ្រាមសកម្មភាពរបស់កាកបាទក្រហមកម្ពុជាមានគោលដៅផ្សេងៗ បន្ទាប់ពីពេលដែលប្រទេសជាតិទទួលបានសន្តិភាព យើងក៏បានរៀបចំគោលដៅផ្សេង ដើម្បីបន្តជំហានឆ្ពោះទៅមុខ ... សភាពការណ៍នៅប្រទេសមួយចំនួនដូចជាស៊ីរី ការបាក់ទំនប់នៅប្រទេសឡាវ និងគ្រោះធម្មជាតិនៅឥណ្ឌូនេស៊ី សុទ្ធតែតម្រូវឱ្យមានការដោះស្រាយ។ ប៉ុន្តែវិធីមិនដូចគ្នានោះទេ ... កន្លែងដែលមានសង្គ្រាមត្រូវដោះស្រាយរបៀបផ្សេងៗ ដូចដែលយើងបានជួបប្រទះរួចមកហើយពីអតីតកាល និងគោលដៅដោះស្រាយរបស់កាកបាទក្រហមនៅក្នុងដំណាក់កាលនីមួយៗ ... ។

១២. ជួយជនរងគ្រោះត្រូវការជំនួយ ជាផ្នែកមួយនៃគោលនយោបាយគាំពារសង្គមរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល

ខួបលើកទី១៥៦ នៃទិវាកាកបាទក្រហម និងអង្គចន្ទក្រហម, ៨ ឧសភា ២០១៩

... ប្រធានកាកបាទក្រហមកម្ពុជាបានធ្វើរបាយការណ៍ស្តីពីសកម្មភាពមនុស្សធម៌ ... ទោះបីជារបាយការណ៍សង្ខេប តែយើងបានដឹងពីការធ្វើសកម្មភាពយ៉ាងធំធេង ... ប្រមាណជិត១៤ម៉ឺនគ្រួសារបានទទួលជំនួយសង្គ្រោះពីកាកបាទក្រហមកម្ពុជា។ នេះជាសកម្មភាពដ៏អង់អាច និងឆ្ពោះទៅកាន់ជនដែលងាយរងគ្រោះ ជាគោលដៅ។ ខ្ញុំមានមោទនភាពចំពោះការចូលរួមរបស់កាកបាទក្រហមកម្ពុជា រួមចំណែកធំធេង ក្នុងការអនុវត្តគោលនយោបាយគាំពារសង្គមរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល។ ជនរងគ្រោះត្រូវការជំនួយ ជាផ្នែកមួយនៃគោលនយោបាយគាំពារសង្គមរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល មិនតែក្នុងឆ្នាំ២០១៨ តែក៏ពីនេះតទៅទេ ... កាកបាទក្រហមកម្ពុជាបានចាប់ផ្តើមធ្វើសកម្មភាពឡើងវិញ តាំងពីក្រោយថ្ងៃ ៧ មករា ១៩៧៩ ... ។

១៣. អន្តរាគមន៍របស់រាជរដ្ឋាននិងសកម្មភាពរបស់កាកបាទក្រហម ជួយអ្នករងគ្រោះនិងងាយរងគ្រោះ ជាការបំពេញអោយគ្នា

ខួបលើកទី១៥៦ នៃទិវាកាកបាទក្រហម និងអង្គចន្ទក្រហម, ៨ ឧសភា ២០១៩

... វិធីសាស្ត្រក្នុងការចាត់ចែងដឹកនាំគ្រប់គ្រងនៅឯថ្នាក់មូលដ្ឋាន គឺកាកបាទក្រហមមានភាពស្មោះត្រង់ប្រើប្រាស់តួនាទីរបស់អភិបាលខេត្ត ប្រធានក្រុមប្រឹក្សាខេត្ត ឬថ្នាក់ដឹកនាំរបស់ខេត្ត ចូលរួមនៅក្នុងចលនារបស់កាកបាទក្រហមកម្ពុជា។ មន្ត្រីសាធារណៈមួយចំនួន ជាពិសេសនៅតាមខេត្ត បានក្លាយទៅជាសមាជិក និងជាអ្នកបម្រើ (ការ) របស់កាកបាទក្រហមកម្ពុជា។ យើងត្រូវដឹងថា ភារកិច្ចទាំងនេះ ក៏ជាការកិច្ចរបស់អាជ្ញាធរដែលត្រូវដោះស្រាយ។ ដូច្នេះ វាជាការបំពេញអោយគ្នាទៅវិញទៅមករវាងអន្តរាគមន៍របស់អាជ្ញាធរ ក៏ដូចជាការធ្វើសកម្មភាពរបស់កាកបាទក្រហមកម្ពុជា គឺមានទិសដៅតែមួយ “ដោះស្រាយការលំបាករបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ជាពិសេសសម្រាប់អ្នកដែលរងគ្រោះ និងអ្នកដែលងាយរងគ្រោះ” ...។

១៤. កាកបាទក្រហមតែមួយ ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធល្អ សម្រួលដល់ការអន្តរាគមន៍
 ទិវាកាកបាទក្រហមកម្ពុជា, ៨ ឧសភា ២០១៨

... បើប្រៀបធៀបទៅរយៈពេលមុន ដែលកម្ពុជាមានការបែងចែកជាតំបន់ត្រួតត្រាទៅដល់៤ និងមានកាកបាទក្រហម៤ បច្ចុប្បន្ន សភាពការណ៍ងាយស្រួលជាងពេលមុន ដោយសារប្រទេសជាតិមានការឯកភាពជាកម្ពុជាតែមួយ តំបន់ត្រួតត្រាតែមួយ កាកបាទក្រហមកម្ពុជាក៏តែមួយផងដែរ។ ម្យ៉ាងទៀត ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធកាន់តែល្អប្រសើរ ងាយស្រួលយកជំនួយទៅចែកចាយ និងធ្វើអន្តរាគមន៍ភ្លាមៗ ដោយកាកបាទក្រហមកម្ពុជា និងដោយផ្នែកពាក់ព័ន្ធដទៃទៀត។ យើងនៅមើលឃើញរូបភាពកាលពីអតីតកាល ជំនាន់ដឹកជញ្ជូនស្បៀងអាហារទៅចែកជូនប្រជាជននៅមណ្ឌលគិរី ដែលមន្ត្រីកាកបាទក្រហមកម្ពុជាត្រូវដេកតាមព្រៃ ធ្វើដំណើរច្រើនថ្ងៃ ចុះជ្រោះ ឡើងភ្នំ ទម្រាំទៅដល់គោលដៅ...។

១៥. យុវជនកាកបាទក្រហមកម្ពុជា ជួយដល់ការគ្រប់គ្រងរបស់រដ្ឋ លើកិច្ចការចរាចរណ៍
 ទិវាកាកបាទក្រហមកម្ពុជា, ៨ ឧសភា ២០១៨

... នៅមានសកម្មភាពដទៃទៀត ដែលខ្ញុំយល់ថាអ្នកបើកបរក្រោមឥទ្ធិពលនៃគ្រឿងស្រវឹង ឬក៏អ្នកបើកបរដោយបំពានច្បាប់គួរតែមានការខ្មាសអៀនចំពោះយុវជនកាកបាទក្រហមកម្ពុជា ដែលឈរនៅតាមដងផ្លូវអប់រំអ្នកបើកបរខុសច្បាប់។ ប្រទេសយើងកំពុងទទួលបានផលអាក្រក់ អំពីការគ្រោះថ្នាក់ចរាចរណ៍។ យុវជន

កាកបាទក្រហមកម្ពុជាបានស្រុះគ្នាធ្វើសកម្មភាព ចាត់ជាផ្នែកមួយដ៏សំខាន់ជួយដល់ការគ្រប់គ្រងរបស់រដ្ឋទៅលើបញ្ហាចរាចរណ៍ ... គួបផ្សំជាមួយសកម្មភាពរបស់អាជ្ញាធរនៅឯមូលដ្ឋាន បានជួយកាត់បន្ថយគ្រោះថ្នាក់មួយចំនួន ...។

១៦. កាកបាទក្រហម រួមនឹងរាជរដ្ឋាភិបាល ត្រៀមបម្រុងឆ្លើយតបនឹងបាតុភូតធម្មជាតិ
ទិវាកាកបាទក្រហមកម្ពុជា, ៨ ឧសភា ២០១៨

... យោងតាមការព្យាករណ៍របស់ក្រសួងធនធានទឹកនិងឧតុនិយម ប្រសិនបើវាមិនខុសទេ ដោយសារច្រើនឆ្នាំកន្លងទឹកតែងតែតូច ឆ្នាំនេះអាចមានទឹកជំនាញជាជំនន់ ដែលត្រូវប្រុងប្រៀបដោះស្រាយ តាមរយៈយន្តការនៃគណៈកម្មាធិការគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយ តាមរយៈយន្តការកាកបាទក្រហមកម្ពុជា និងតាមរយៈយន្តការរបស់រដ្ឋនៅគ្រប់កម្រិត។ រាជរដ្ឋាភិបាលបានត្រៀមបម្រុងទុកថវិកានិងស្បៀងអាហារមួយចំនួន ... កាកបាទក្រហមក៏ត្រូវត្រៀមបម្រុងដូចគ្នាដែរ ដើម្បីឆ្លើយទៅបាតុភូតធម្មជាតិណាមួយ ដែលគំរាមកំហែងប្រទេសនិងប្រជាជនរបស់យើង។

១៧. ពី «មិនទុកឲ្យនរណាម្នាក់ស្លាប់ដោយអត់បាយ» មក «មិនទុកនរណាម្នាក់ចោល»
ទិវាកាកបាទក្រហមកម្ពុជា, ៨ ឧសភា ២០១៨

... ចាំបានថា ថ្ងៃទី១៨ មករា១៩៨៥ ពេលដែលរដ្ឋសភាបោះឆ្នោតឲ្យខ្ញុំក្លាយជានាយករដ្ឋមន្ត្រីជាផ្លូវការ ខ្ញុំបានថ្លែងទៅកាន់សភាថា “មិនត្រូវទុកឲ្យនរណាមួយស្លាប់ដោយអត់បាយ ហើយយើងមិនបានដឹង និងមិនបានដោះស្រាយ” ឡើយ។ ថ្ងៃនេះ យើងបានឃើញនូវពាក្យស្លោក «កាកបាទក្រហមកម្ពុជាមាន គ្រប់ទីកន្លែងសម្រាប់គ្រប់គ្នា និងមិនទុកនរណាម្នាក់ចោល»។ ចំណុចនេះហាក់ដូចជាមានការគាប់ជួនគ្នានឹងអ្វីដែលយើងបានយកចិត្តទុកដាក់ជាង៣០ឆ្នាំរួចមកហើយ ដែលយើងមិនបណ្តោយឲ្យប្រជាជនណាម្នាក់ស្លាប់ដោយអត់បាយនោះទេ ...។

១៨. សិល្បៈចែករំលែកក្នុងក្របខ័ណ្ឌជាតិ និងក្របខ័ណ្ឌប្រទេសមានការលំបាកជាង
ខួបលើកទី១៥៦ នៃទិវាកាកបាទក្រហម និងអង្គចន្ទក្រហម, ៨ ឧសភា ២០១៩

... សិល្បៈនៃការចែករំលែក មិនមែនអនុវត្តតែនៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌជាតិរបស់យើងប៉ុណ្ណោះទេ តែនៅបានអនុវត្តជាទូទៅពីប្រទេសមួយចែករំលែកទៅកាន់ប្រទេស

មួយចំនួនទៀតដែលមានការលំបាកជាង តាមរយៈទំនាក់ទំនងទ្វេភាគី ឬតាមរយៈ
នៃយន្តការពហុភាគី ... សភាពការណ៍ពិភពលោកបានប្រែប្រួល ក្នុងស្ថានភាពភូមិ
សាស្ត្រនយោបាយ សង្គ្រាម និងការប្រែប្រួលអាកាសធាតុផង។ សង្គ្រាមគឺមនុស្ស
ជាអ្នកបង្កើត។ វាបង្កើតជាទំងន់យ៉ាងធ្ងន់ដូចជាវិបត្តិជនភៀសខ្លួនពីមជ្ឈិមបូព៌ា
ទៅកាន់អឺរ៉ុប សម្រាប់ពិភពលោកដោះស្រាយ។ មិនតែប៉ុណ្ណោះ ក្នុងក្របខ័ណ្ឌ
ប្រទេសនីមួយៗ ក៏មានជនភៀសស៊ីកដែលគេចេញពីសង្គ្រាម ពីកន្លែងមួយទៅ
កាន់កន្លែងមួយ។ វិបត្តិមនុស្សធម៌បានកើតឡើងនៅច្រើនកន្លែង រាប់ទាំងនៅក្នុង
តំបន់របស់យើងផង ... កម្ពុជាត្រូវមានកាតព្វកិច្ចផ្នែកណាមួយ ជួយដោះស្រាយ
បញ្ហា ដូចដែលយើងបានធ្វើចំពោះមិត្តឡាវចំពោះឥណ្ឌូនេស៊ី និងចំពោះប្រទេស
ផ្សេងទៀត ... នោះជាសិល្បៈនៃការចែករំលែក ... ។

**១៩. អនុវត្ត “ខ្ញុំស្រឡាញ់កាកបាទក្រហមកម្ពុជា” បង្កើតភាពសុខដុមរមនារវាងអ្នកមាន
និងអ្នកដែលគ្មានលទ្ធភាព**

ខួបលើកទី១៥៦ នៃទិវាកាកបាទក្រហម និងអង្គចន្ទក្រហម, ៨ ឧសភា ២០១៩

... សូមអំពាវនាវ(ប្រឹងប្រែង)ធ្វើអោយប្រធានបទ “ខ្ញុំស្រឡាញ់កាកបាទ
ក្រហមកម្ពុជា” ក្លាយទៅជាចលនា ក្លាយទៅជាសកម្មភាព អនុវត្តជាក់ស្តែង និង
ក្លាយទៅជាចលនារបស់ជាតិទាំងមូល។ ខ្ញុំស្រឡាញ់កាកបាទក្រហមកម្ពុជា មិន
មែនគ្រាន់តែស្ថិតនៅលើក្រដាសនោះទេ ក៏ប៉ុន្តែត្រូវធ្វើអោយចេញជាសកម្មភាព
ជាក់ស្តែង ហើយត្រូវក្លាយទៅជាចលនាជាតិ តាំងពីថ្នាក់កំពូលរហូតដល់ប្រជា
ជនធម្មតា រាប់ទាំងប្រជាជនដែលត្រូវការជំនួយសង្គ្រោះ និងប្រជាជនដែលបាន
ចូលរួមក្នុងចលនាសកម្មភាពមនុស្សធម៌ទាំងនេះ។ ខ្ញុំជឿជាក់ថា ប្រជាពលរដ្ឋ
របស់យើងអាចអនុវត្តទ្រឹស្តីមួយនេះបាន ដោយវាបានបង្កើតភាពសុខដុមរមនា
រវាងអ្នកដែលមានលទ្ធភាពនិងរវាងអ្នកដែលគ្មានលទ្ធភាព ... ។

**២០. រក្សាសន្តិភាព ធានាការអភិវឌ្ឍ ដើម្បីកាកបាទក្រហមបន្តដំណើរការ
ទិវាកាកបាទក្រហម និងអង្គចន្ទក្រហម, ៨ ឧសភា ២០១៨**

... យើងត្រូវរក្សាសុខសន្តិភាពដើម្បីធានាការអភិវឌ្ឍបន្ត។ ប្រទេសស៊ីប៊ិចប្តូប្ស្ន
មានយ៉ាងច្រើន ដែលសូម្បីតែមានជំនួយមនុស្សធម៌ហើយ ក៏មិនអាចចូលទៅ

ដល់ដោយសារមានការកាត់ផ្ដាច់ពីការវាយប្រហារគ្នា។ ដោយហេតុនេះ មិនត្រូវឲ្យ
អតីតកាលដ៏ឈឺចាប់វិលត្រឡប់មកកាន់ប្រទេសរបស់យើងបន្តទៀតទេ។ យើង
ត្រូវរក្សាស្ថានភាពសន្តិភាព ក្រោមដំបូលរដ្ឋធម្មនុញ្ញតែមួយ ព្រះមហាក្សត្រតែ
មួយ រាជរដ្ឋាភិបាលតែមួយ កម្លាំងប្រដាប់អាវុធតែមួយ ក្នុងនោះក៏មានកាកបាទ
ក្រហមកម្ពុជាតែមួយផងដែរ មិនត្រូវឲ្យកាកបាទក្រហមកម្ពុជាមាន ២, ៣, ៤ ដូច
កាលពីអតីតកាលទេ ...។

២១. កាកបាទក្រហមកម្ពុជាជំនួយការឲ្យអាជ្ញាធរសាធារណៈក្នុងវិស័យមនុស្សធម៌
ទីវាកាកបាទក្រហម និងអង្គបច្ចន្ឋក្រហម, ៨ ឧសភា ២០១៨

... សារ៉ៃថ្លង់តំណាងកាកបាទក្រហម និងអង្គបច្ចន្ឋក្រហម(អន្តរជាតិ) បានលើក
ទឹកចិត្តសកម្មភាពមនុស្សធម៌របស់កាកបាទក្រហមកម្ពុជាផង និងរាជរដ្ឋាភិបាល
ផង ... (រាជរដ្ឋាភិបាល)គោរពជានិច្ចនូវតួនាទីនិងចំណុចទាំង៧ របស់កាកបាទ
ក្រហមកម្ពុជា។ យើងមិនដែលដាក់ចេញបទបញ្ជាណាមួយលើកាកបាទក្រហម
ដោយរំលោភបំពានលើឯករាជ្យភាពរបស់កាកបាទក្រហមកម្ពុជានោះទេ។ ថ្វីបើ
កាកបាទក្រហមកម្ពុជាមិនធ្វើសកម្មភាពជាមួយអាជ្ញាធរក្តី យើងបានដឹងច្បាស់ថា
កាកបាទក្រហមកម្ពុជាជំនួយការឲ្យអាជ្ញាធរសាធារណៈក្នុងវិស័យមនុស្សធម៌។
ការធ្វើសកម្មភាពរួមគ្នាមិនជាការខុសឆ្គងទេ ផ្ទុយទៅវិញជាកម្លាំងជួយដល់ការរីក
ចម្រើន និងដោះស្រាយការប្រឈមសម្រាប់ប្រជាជន ...។

៣. ការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ

១	យកការជួបកម្មករ/ការិនី ជាគោលដៅសកម្មភាពរបស់នាយកដ្ឋាន	៤៤
២	ផ្តល់ផ្នែកសន្តិភាព លើកទឹកចិត្តការដឹកនាំប្រទេសដែលមានសុខសន្តិភាព	៤៤
៣	ជំនួបជុំទី១ ដោះស្រាយបញ្ហាមួយចំនួនទាក់ទងនឹងអត្ថប្រយោជន៍របស់កម្មករ	៤៤
៤	ជំនួបជុំទី២ ក្រោយកូវីដ១៩ ពិនិត្យការអនុវត្តអនុសាសន៍១០ និងលទ្ធផលជំនួបទី១	៤៥
៥	ផ្លាស់ប្តូរពីដី ១ហិកតា ចិញ្ចឹមបាន៤ ឬ៥នាក់ ទៅជាចិញ្ចឹមបាន៤ ឬ៥ពាន់នាក់	៤៥
៦	ទស្សនៈ ហ៊ុន សែន៖ ពីភ្នំពេញទៅកំពង់សោម ផ្លូវជាតិលេខ៤ មានរោងចក្រហូរហែ	៤៦
៧	ប្រែក្លាយសមរភូមិ ទៅជាភូមិដ្ឋាន ការដាំដុះ រោងចក្រ ទីផ្សារ	៤៦
៨	វត្តមានតាមកន្លែងផ្សេងគ្នា តាមសភាពការណ៍ និងដំណាក់កាលថ្មីពីជួបកម្មករផ្ទាល់	៤៧
៩	ផ្តល់វិស័យទាំងបី កសិកម្ម ឧស្សាហកម្ម និងសេវា ដើម្បីប្រទេសរីកលូតលាស់	៤៧
១០	ឆ្ពោះទៅឧស្សាហកម្មកម្ពុជាបន្ថែមខ្ពស់ និងរក្សាឧស្សាហកម្មអតិពលកម្ម	៤៧
១១	កិច្ចការ ៥ ជាក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍ	៤៨
១២	អនុវត្តគោលនយោបាយឧស្សាហកម្ម ព្រមគ្នាជំរុញគោលនយោបាយជាតិគាំពារសង្គម	៤៩
១៣	រដ្ឋ ម្ចាស់រោងចក្រ និងកម្មករ ជាមុខគ្រាន់ ៣ នៃការអភិវឌ្ឍប្រទេស	៤៩
១៤	គោរពច្បាប់ការងារ ចៀសវាងវិវាទ យោគយល់គ្នាស្រាយបញ្ហាដោយសន្តិវិធី	៤៩
១៥	ថ្នាក់ដឹកនាំខេត្តត្រូវនាំមុខដោះស្រាយវិវាទកម្មករជាមួយថៅកែ/រោងចក្រ	៥០
១៦	ស្វែងរកដំណោះស្រាយតាមការសន្ទនានិងអប់រំ ជាងបណ្តេញកម្មករចេញ	៥០
១៧	បំបាត់ស្ថានភាពបង់ធំក្នុងរោងចក្រ រក្សាភាពសុខដុមរមនារវាងថៅកែនិងកម្មករ	៥១
១៨	ធ្វើឲ្យរោងចក្រក្លាយជាសហគមន៍មានសុវត្ថិភាព	៥១
១៩	រោងចក្រជាសហគមន៍សុខសាន្ត ឈានទៅជោគជ័យនយោបាយភូមិឃុំមានសុវត្ថិភាព	៥២
២០	មិនមានការចាំបាច់ ដើម្បីបង្កើតឡើងតុលាការការងារ	៥២
២១	យកលុយរដ្ឋដោះស្រាយ និងរកការងារឲ្យកម្មករដែលថៅកែរត់ចោល	៥២
២២	កែសម្រួលច្បាប់បញ្ចប់ឬកាត់បន្ថយបញ្ហាថៅកែរត់ចោល ធ្លាក់បន្ទុកលើរាជរដ្ឋាភិបាល	៥៣
២៣	វិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចសកល២០០៨ រោងចក្របិទទ្វារ រដ្ឋបង្កើតកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ	៥៣
២៤	ពង្រាយរោងចក្រមកតាមមូលដ្ឋាន សម្រួលការដោះស្រាយពលកម្ម	៥៤
២៥	ខំកសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធទាំងផ្នែកទន់និងរឹង ដើម្បីរុញរោងចក្រមកកាន់មូលដ្ឋាន	៥៤
២៦	កំណើននិងការងារ មុំពីរនៃយុទ្ធសាស្ត្រចក្ខុកោណ	៥៥
២៧	គ្មានរោងចក្រនៅមូលដ្ឋាន ឬមួយបន្តជាកសិករ ឬជាកម្មករដែលឃ្លាតឆ្ងាយពីគ្រួសារ	៥៥
២៨	រក្សាការងារចាស់និងបង្កើតការងារថ្មីបន្ថែមផង	៥៦

២៩	ពង្រីកសមត្ថភាពអ្នកវិនិយោគមានស្រាប់ និងទាក់ទាញអ្នកវិនិយោគថ្មី	៥៦
៣០	រកមធ្យោបាយឲ្យរោងចក្រចំណាយតិច យកប្រាក់ចំណេញបង្កើនបៀវត្សរ៍	៥៦
៣១	ធ្វើច្បាប់ទាក់ទងនឹងបៀវត្សរ៍អប្បបរមា ជាមូលដ្ឋានឱ្យយន្តការត្រីភាគីធ្វើការចរចា	៥៧
៣២	មិនឲ្យបៀវត្សរ៍អ្នកទីក្រុងនិងអ្នកជនបទខុសគ្នាទេ	៥៧
៣៣	ក្នុងស្ថានភាពកូវីដ១៩ ឆ្នាំ២០២១/២០២២ កម្មករបន្តទទួលបានការដំឡើងប្រាក់បៀវត្ស	៥៨
៣៤	ក្នុងអំឡុងកូវីដ១៩ រដ្ឋាភិបាលផ្តល់កម្រៃទ្រង់៧០ដុល្លារខែ លើកលែងកាតព្វកិច្ចមួយចំនួន	៥៨
៣៥	រំកិលពិដានប្រាក់បៀវត្សជាប់ពន្ធទៅចាប់ពី១លាន២សែនរៀល ឬ៣០០ដុល្លារឡើង	៥៩
៣៦	ត្រូវពិនិត្យប្រាក់ឈ្នួលកម្មករប្រទេសដទៃឲ្យទៀងទាត់ ព្រោះជាការប្រកួតប្រជែង	៥៩
៣៧	ប្រាក់ចំណូលកម្មករកម្ពុជាបានឆ្លងផុតបន្ទាត់នៃភាពក្រីក្រ	៥៩
៣៨	ចាប់ពីឆ្នាំ២០១៩ បើកបៀវត្សប្រចាំសប្តាហ៍ម្តង (ពីអាទិត្យបើកម្តង)	៦០
៣៩	អនុញ្ញាតបើកប្រាក់ខែជាប្រភេទបណ្តុបរទេស ការពារមិនឲ្យបាត់បង់កម្លាំងទិញ	៦០
៤០	ទាមទារហួសហេតុ រោងចក្រប្តូរទៅប្រទេសដទៃ កម្មករជាអ្នកខាតបង់	៦១
៤១	កម្មករ/ការិនី និងកីឡាករ/ការិនី ពិនិត្យសុខភាព និងជិះឡានត្រង់ព័ត៌មានថ្លៃ	៦១
៤២	សូមអនុញ្ញាតកម្មការិនីមានផ្ទៃពោះ/ជនពិការ ចេញមុនម៉ោងយ៉ាងហោច១៥នាទី	៦២
៤៣	កម្មការិនីឆ្លងទន្លេបានបៀវត្ស១២០% សម្រាក៣ខែ និងឧបត្ថម្ភជាសាច់ប្រាក់	៦២
៤៤	ផ្តល់សាច់ប្រាក់ចំពោះស្ត្រីមានផ្ទៃពោះ ៤០ម៉ឺនរៀល ពេលសម្រាលកូនមួយ	៦២
៤៥	ទោះកូនរស់ឬស្លាប់ ស្ត្រីឆ្លងទន្លេត្រូវទទួលបានការឧបត្ថម្ភ	៦៣
៤៦	ឈានទៅឧបត្ថម្ភស្ត្រីក្រីក្រមានផ្ទៃពោះ ចាប់ពីពេលមានផ្ទៃពោះរហូតកូនអាយុ២ឆ្នាំ	៦៣
៤៧	សូមបណ្តាវោងចក្របន្តពង្រីកគិលានដ្ឋាន កន្លែងហូបបាយ និងទារកដ្ឋាន	៦៤
៤៨	Hunsenomics បង្កើនអាហារូបត្ថម្ភ កាត់បន្ថយអត្រាមរណភាពមាតា និងទារក	៦៤
៤៩	Hunsenomics ប្រដូចបាននឹងគោលនយោបាយសេដ្ឋកិច្ចផ្តោតព្រឹក្សាមិនអស្តង្គត	៦៤
៥០	បន្ថយចំណាយ តាមរយៈការរក្សាអតិផរណាឲ្យនៅទាប និងបន្ទាប់ថ្លៃទឹក/ភ្លើង	៦៥
៥១	សូមកុំឡើងថ្លៃជួលផ្ទះច្រើនហួស ខណៈកម្មករ/ការិនីទទួលបានការដំឡើងប្រាក់ឈ្នួល	៦៥
៥២	បង្កើនការយកចិត្តទុកដាក់អំពីសុវត្ថិភាពការដឹកជញ្ជូនកម្មករ/ការិនី	៦៦
៥៣	យកចិត្តទុកដាក់លើអ្នកធ្វើការតាមផ្ទះ ដែលជាកម្មករក្រៅប្រព័ន្ធផងដែរ	៦៦
៥៤	ការរស់រានមានជីវិតរបស់កម្ពុជា ចាប់ផ្តើមពីការរស់រានមានជីវិតនៃសេដ្ឋកិច្ចក្រៅប្រព័ន្ធ	៦៦
៥៥	សូមយោគយល់ដល់កម្មការិនីជនជាតិស្លាមក្នុងការស្លៀកពាក់	៦៧
៥៦	ប្រាក់សោធននិវត្តន៍វិស័យឯកជនចាប់អនុវត្តពី២០១៩ ត្រូវមានសៀវភៅការងារ	៦៧
៥៧	រដ្ឋទាក់ទាញរោងចក្រ បង្កើតការងារ ផ្តល់ការគាំពារ បែរជាថានាំស្រុមកធ្វើកញ្ចុះ	៦៨
៥៨	ក្រសួងការងារគួរតាមដាននិងធ្វើរបាយការណ៍ពីតួលេខការងារដែលបានបង្កើតនិងបាត់បង់	៦៨

៥៩	កិច្ចការ ៥ កំពុងធ្វើសម្រួលដល់ពលករធ្វើការនៅក្រៅប្រទេស	៦៨
៦០	ប្រាក់ចំណូលពីពលករ ក្នុងនិងក្រៅប្រទេស ប្រមាណ ៦ ពាន់លានដុល្លារ/ឆ្នាំ	៦៩
៦១	ចរន្ត៣ “សុំ” របស់រាជរដ្ឋាភិបាល ត្រូវបានរារាំងដោយចរន្ត៣ “កុំ” របស់ពួកប្រឆាំង	៦៩
៦២	បើបាត់ EBA តែមានការងារធ្វើ មានប្រាក់ចំណូល/ខែ វាស្មើនឹងសម្លាប់បក្សប្រឆាំង	៧០
៦៣	ស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ចសកលមិនច្បាស់លាស់ វាយនភណ្ឌថមថយ តែកម្មន្តសាលកើន	៧០
៦៤	រំពឹងកំណើននាំចេញរាប់ពាន់លានដុល្លារ ដើម្បីក្លាយជាប្រទេសមានចំណូលខ្ពស់	៧១
៦៥	ក្រោយរំដោះ៧ មករា១៩៧៩ បានរៀបចំការបណ្តុះបណ្តាលគ្រប់វិស័យឡើងវិញ	៧១
៦៦	ទោះរៀនបានតិច ក៏អាចទទួលការបណ្តុះបណ្តាល	៧១
៦៧	កុំមើលស្រាលការបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ បើចេះពិតប្រាកដ ការងារអ្វីក៏រកលុយបាន	៧២
៦៨	រាជរដ្ឋាភិបាលចេញថវិកាបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈយុវជនក្នុងគ្រួសារក្រីក្រ១,៥ លាននាក់	៧២
៦៩	ក្រ. ការងារគ្រប់គ្រងការបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ ក្រ. វប្បធម៌គ្រប់គ្រងផ្នែកមរតកវិជ្ជាជីវៈដូនតា	៧៣
៧០	ការបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ ជួយពលរដ្ឋចូលរួមអភិវឌ្ឍ ឆ្ពោះទៅសេដ្ឋកិច្ចចំណេះដឹង	៧៣
៧១	ជំរុញការបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ ទាក់ទាញវិនិយោគ បំពេញតម្រូវការវិនិយោគិន	៧៤

១. យកការជួបកម្មករ/ការិនី ជាគោលដៅសកម្មភាពរបស់នាយករដ្ឋមន្ត្រី

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និងយោជិត នៅស្រុកកណ្តាលស្ទឹង ខេត្តកណ្តាល,
២៨ វិច្ឆិកា ២០១៨

... ពាក់ព័ន្ធការអភិវឌ្ឍវិស័យឧស្សាហកម្ម២០១៥-២០២៥ ហើយជាបន្តទៀត
នឹងមិនមែនបញ្ចប់ត្រឹមឆ្នាំ២០២៥ ក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្មនោះទេ (ហើយក៏)
មិនមែនបានន័យថា យើងភ្លេចកសិករនោះដែរ ... (តែ) ឱកាសបានមកដល់
សម្រាប់ការជំរុញវិស័យឧស្សាហកម្ម។ ការជួបជាមួយកម្មករមិនមែនជារឿងថ្មី
ដែលទើបនឹងកើតមានក្នុងរយៈកាលឆ្នាំ២០១៧-២០១៨ នោះទេ។ ពូបានជួប
ជាមួយកម្មកររាល់ឆ្នាំ ... (គ្រាន់តែ) ឥឡូវ ពូយកការជួបនេះធ្វើជាគោលដៅនៃ
សកម្មភាពរបស់នាយករដ្ឋមន្ត្រី ... ក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ មន្ទីរ
ការងារ និងផ្នែកពាក់ព័ន្ធបានយកចិត្តទុកដាក់ហើយ ប៉ុន្តែនាយករដ្ឋមន្ត្រីបាន
ចាប់យកសកម្មភាពចំពោះកម្មករធ្វើជាគោលដៅនៃសកម្មភាពជាប្រចាំ ឆ្លើយតប
នឹងបញ្ហាដែលបានកើតឡើង និងបញ្ហាដែលយើងត្រូវជំរុញបន្តទៀត ...។

២. «ថ្កាស់ផ្អែមសន្តិភាព» លើកទឹកចិត្តការដឹកនាំប្រទេសដែលមានសុខសន្តិភាព

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និងយោជិត នៅខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ
(ថ្ងៃទី១, ១៣ មិថុនា ២០២៣)

... ក្នុងឱកាសសម្ភោធសមិទ្ធផលកងពលលេខ៧០ សម្តេច ម៉ែន សំអន បាន
ឃើញហើយ គេដាក់ថា «ថ្កាស់ផ្អែមសន្តិភាព»។ គេដាក់រូបពូមានកម្មការិនីចាប់
ចើប ... ឯកូនប្រុសដែល(អ្នកទាំងអស់គ្នា) ស្រែកគាំទ្រធ្វើបេក្ខភាពនាយករដ្ឋមន្ត្រី
សម្រាប់ពេលអនាគតនោះ ចាស់ៗចាប់ចើប។ គេដាក់រូបទាំងពីរហ្នឹង ហើយថា
“ថ្កាស់ផ្អែមសន្តិភាព” ... នេះគឺជាទំនាក់ទំនងមិនត្រឹមតែនាយករដ្ឋមន្ត្រី និងកម្មករ/
ការិនី ប៉ុន្តែក្នុងរយៈកាលៗ ចេញ ទុកពូ តា អី គឺជាសាច់ញាតិនៅក្នុងគ្រួសារ ... នេះ
ជាការលើកទឹកចិត្តធំណាស់សម្រាប់ការដឹកនាំប្រទេសមួយ ដែលធ្លាប់តែបែក
បាក់ កាប់សម្លាប់គ្នា ឲ្យក្លាយជាប្រទេសមានសុខសន្តិភាព សុខដុមរមនា ...។

៣. ជំនួបជុំទី១ ដោះស្រាយបញ្ហាមួយចំនួនទាក់ទងនឹងអត្ថប្រយោជន៍របស់កម្មករ

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅស្រុកពញាឮ ខេត្តកណ្តាល,
២៦ ធ្នូ ២០១៨

...ពូបានបញ្ជាក់ហើយដំណើររដ្ឋបនេះឈប់តែក្នុងរយៈពេលនៃការធ្វើយុទ្ធនាការ (យោសនា និង)បោះឆ្នោតតែប៉ុណ្ណោះ។ ពេលនោះ ខ្ញុំក៏បានប្រកាសបញ្ជាក់ប្រាប់ថា ប្រសិនបើគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាជាប់ឆ្នោត ហើយពូក្លាយទៅជានាយករដ្ឋមន្ត្រីឡើងវិញ ដំណើរការរដ្ឋបនឹងត្រូវបន្ត ... ក្រោយការបោះឆ្នោតយើងជួបបានជាង១០ ដង ... មិនទាន់ដោះស្រាយបញ្ហាអស់ទាំងស្រុងទេ ក៏ប៉ុន្តែយ៉ាងណាក៏យើងបានដោះស្រាយបញ្ហាមួយចំនួនទាក់ទងជាមួយនឹងផលប្រយោជន៍របស់កម្មករ/ការិនីរបស់យើងដែរ ...។

៤. ជំនួបជុំទី២ ក្រោយកូវីដ-១៩ ពិនិត្យការអនុវត្តអនុសាសន៍១០ និងលទ្ធផលជំនួបទី១

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅតំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេស រ៉ូយ៉ាល់គ្រុប ភ្នំពេញ (ថ្ងៃទី២), ២៧ ឧសភា ២០២៣

... ខ្ញុំបានជម្រាបជូនពីគោលបំណងការមកជួបជុំទី២ ដែលដំបូងឡើយគ្រោងធ្វើនៅឆ្នាំ២០២០ ប៉ុន្តែយើងជួបកូវីដ១៩។ ២០២១, ២០២២ ក៏នៅជួបកូវីដ១៩។ ២០២៣ មុនពេលយើងដកចេញវិធានការនៃការធ្វើតេស្តសម្រាប់ការជួបជុំគ្នា យើងក៏មិនទាន់បានជួប។ ចាប់ពីថ្ងៃទី២២មក នៅខេត្តព្រះសីហនុ និងថ្ងៃនេះយើងបានជួបជុំគ្នា។ បើគិតសរុបទាំងនៅខេត្តព្រះសីហនុ និងនៅទីនេះយើងបានជួបប្រមាណជា៦ ម៉ឺននាក់។ គោលដៅជាក់លាក់នៃជំនួបនៅត្រង់ថាពិនិត្យការអនុវត្តអនុសាសន៍ទាំង១០ និងពិនិត្យអ្វីដែលទទួលបានមុនពេលជំនួបទី១ និងការទទួលបានផលចេញពីជំនួបទី១ រហូតមកដល់ពេលនេះ ...។

៥. ផ្លាស់ប្តូរពីដំណើរការ ចិញ្ចឹមបាន៤ ឬ៥នាក់ ទៅជាចិញ្ចឹមបាន៤ ឬ៥ពាន់នាក់

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅតំបន់កំបូល ផ្លូវជាតិលេខ៤, ៤ តុលា ២០១៧

... មានមនុស្សមួយចំនួនមិនបានគិតវែងឆ្ងាយ គិតតែពីផ្តល់ការទិញ បានលើកឡើងពីការបណ្តោតបណ្តោយឱ្យប្រជាជនលក់ដីនៅតាមបណ្តោយផ្លូវជាតិលេខ៤ ... ខ្ញុំក៏បានឆ្លើយតបជាមួយពួកគេថា សូមគិតឱ្យបានច្បាស់ ដ៏១ហិកតា

ធ្វើកសិកម្មចិញ្ចឹមត្រីមមនុស្សមួយគ្រួសារមាន៤ ឬ៥នាក់តែប៉ុណ្ណោះ។ ប្រសិនបើដីនោះត្រូវបានទិញ ហើយកសាងទៅជារោងចក្រ ដីដែលធ្លាប់ចិញ្ចឹមបានតែមនុស្ស៤ ឬ៥នាក់ អាចនឹងចិញ្ចឹមបានមនុស្ស៤ ឬ៥ ពាន់នាក់ជំនួសវិញ ... ម្យ៉ាងទៀតដីដែលត្រូវបានកសាងរោងចក្រគឺជាដីដែលមានតម្លៃខ្ពស់។ ដូច្នេះម្ចាស់ដីនឹងបានប្រាក់ទៅទិញដីថ្មី១០ ហិកតាក៏បាន។ ឥឡូវ រឿងវាវាបាននិងកំពុងក្លាយទៅជាការពិត ...។

៦. ទស្សនៈ ហ៊ុន សែន៖ ពីភ្នំពេញទៅកំពង់សោម ផ្លូវជាតិលេខ៤ មានរោងចក្រហូរហែ
 សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅរោងចក្រ Wing Star Shoe
 ស្រុកគងពិសីខេត្តកំពង់ស្ពឺ, ៤ មិថុនា ២០២៣

... កាលពីដើម តាមផ្លូវជាតិលេខ៤ ចេញតែពីពោធិ៍ចិនតុងមក សងខាងផ្លូវសុទ្ធតែវាលស្រែល្វឹងល្វើយ ... ឆ្នាំ២០០០, ២០០១, ២០០២ អត់ទាន់មានអីមែន។ ពេលដែលមានការវិនិយោគ ... ខ្ញុំចង់ឲ្យគ្នាបំប៉នរោងចក្រនៅតាមផ្លូវជាតិលេខ៤ ពីភ្នំពេញធ្លាក់រហូតទៅកំពង់សោម ... នេះជាទស្សនៈរបស់ ហ៊ុន សែន។ រឿងនេះបានក្លាយទៅជាការពិត។ បើទោះបីជាឥឡូវហ្នឹង តាមផ្លូវទៅដល់ខេត្តព្រះសីហនុមិនទាន់មានរោងចក្រគ្រប់គ្រាន់ ក៏ប៉ុន្តែយ៉ាងហោចណាស់ភ្នំពេញ-កំពង់ស្ពឺ ភ្ជាប់ដោយរោងចក្រហើយ។ អ្នកឯងត្រូវឃើញចក្ខុវិស័យវែងឆ្ងាយផង ...។

៧. ប្រែក្លាយសមរភូមិ ទៅជាភូមិដ្ឋាន ការដាំដុះ រោងចក្រ ទីផ្សារ
 សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅក្រុងបាវិត ខេត្តស្វាយរៀង,
 ១០ ឧសភា ២០១៨

... កាលដែលរៀតណាមមិនទាន់មានការឯកភាពរវាងខាងត្បូងនិងខាងជើង ... ជានិច្ចកាលតែងមានការវាយប្រហាររវាងកម្ពុជានិងវៀតណាម ... (ក្នុង) របប ប៉ុល ពត ក៏ជាតំបន់ដែលមានការប្រយុទ្ធគ្នា ដែលក្រោយយើងរំដោះឆ្នាំ១៩៧៩ បានបន្ទាល់នូវតំបន់មួយចំនួនតាមព្រំដែនសម្បូរទៅដោយគ្រាប់មីន និងគ្រាប់មីនទាន់ផ្ទុះ ... យើងប្រែក្លាយតំបន់ធ្លាប់វាយគ្នាកាលពីមុនឱ្យទៅជាកន្លែងដាំដុះ ជាតំបន់រោងចក្រ ជាទីផ្សារហើយ មិនថានៅផ្ទៃក្នុងប្រទេស និងមិនថានៅតាមព្រំដែនទេ ... ដើម្បីរួមគ្នាអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចសង្គម កាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ ...។

៨. វត្តមានតាមកន្លែងផ្សេងគ្នា តាមសភាពការណ៍ និងដំណាក់កាលថ្មីពីជួបកម្មករផ្ទាល់
 សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅសួនឧស្សាហកម្មវឌ្ឍនៈទី១,
 ១៥ កញ្ញា ២០១៧

... ក្នុងសម័យកាលសង្គ្រាម ខ្ញុំតែងមានវត្តមាននៅជួរមុខនៃខ្សែត្រៀម ពិនិត្យ
 មើលស្ថានភាពទប់ស្កាត់ការរីលត្រឡប់នៃរបប ប៉ុល ពត ហើយគេក៏បានឃើញ
 វត្តមានរបស់ខ្ញុំក្នុងការចូលរួមចរចានៅក្រៅប្រទេស ដើម្បីស្វែងរកដំណោះស្រាយ
 នយោបាយសន្តិភាពសម្រាប់កម្ពុជា។ គេក៏បានឃើញវត្តមានរបស់ខ្ញុំនៅតំបន់
 អតីតគ្រប់គ្រងដោយកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ខ្មែរក្រហម ដើម្បីអនុវត្តនូវនយោបាយ
 ឈ្នះឈ្នះ នាំមកនូវការបង្រួបបង្រួមជាតិ និងឯកភាពទឹកដីជាលើកដំបូង ... ខ្ញុំ
 មានវត្តមានច្រើនជាមួយកសិករឯវាលស្រែ ក្នុងដំណាក់កាល យើងផ្តល់អាទិភាព
 ទៅលើការអភិវឌ្ឍវិស័យកសិកម្ម យកចិត្តទុកដាក់ទៅលើការផលិតស្បៀង និង
 ការនាំចេញអង្ករ។ ដល់ដំណាក់កាលថ្មី ទាមទារឱ្យខ្ញុំត្រូវធ្វើការមួយអាទិត្យពីរដង
 ជាមួយប្រធានផ្នែករដ្ឋបាល ជំនួយការ ក៏ដូចជាប្រធានផ្នែក ប្រធានក្រុមនៃបណ្តា
 រោងចក្រ និងជំនួបផ្ទាល់ជាមួយនឹងកម្មករ ...។

៩. ផ្តល់វិស័យទាំងបី កសិកម្ម ឧស្សាហកម្ម និងសេវា ដើម្បីប្រទេសរីកលូតលាស់
 សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅស្រុកអង្គស្នួល ខេត្តកណ្តាល,
 ៤ កក្កដា ២០១៨

... ទោះបីចូលមកដល់ដំណាក់កាលជំរុញវិស័យឧស្សាហកម្ម ២០១៥-២៥ ក៏
 យើងមិនបានបោះបង់ចោលការយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើវិស័យកសិកម្មនោះទេ។
 យើងត្រូវជំរុញ។ ប្រទេសដែលធ្វើតែកសិកម្មសុទ្ធជូចជា ប៉ុល ពត មិនអាចធ្វើអ្នក
 មាន មិនអាចរីកលូតលាស់បានទេ។ ត្រូវផ្តល់វិស័យទាំង៣ គឺកសិកម្ម ឧស្សាហកម្ម
 និងវិស័យសេវា ... ប្រទេសមានការរៀនលឿន សេវាហ្នឹងរីកចំរើនគេ មានតាំងពី
 ទេសចរណ៍ មានតាំងពីធនាគារ មានតាំងពីការលក់ដូរស្តីៗហ្នឹង ទាក់ទងជាមួយ
 នឹងវិស័យសេវា ...។

១០. ឆ្ពោះទៅឧស្សាហកម្មតម្លៃបន្ថែមខ្ពស់ និងរក្សាឧស្សាហកម្មអតិពលកម្ម

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និងយោជិត នៅតំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេសក្រុងព្រះសីហនុ (ថ្ងៃទី២), ៤ មីនា ២០១៨

...ប្រហែលក្លាយជាឆាប់បានឃើញពូជ្វើវេទិកាសាធារណៈដំដែកគ្នា ពិភាក្សាគ្នា រវាងពួកក្នុងឋានៈជានាយករដ្ឋមន្ត្រី ជាមួយនឹងកសិករនៅតាមវាលស្រែ។ ដំណាក់កាលនោះ ពូជ្វើជាមួយកសិករ និងផ្តល់ឲ្យកសិករនូវប្រឡាយទឹក ទំនប់ទឹក ដើម្បីគាត់មានលទ្ធភាពកាន់តែប្រសើរ បង្កបង្កើនផល។ មកដល់ពេលនេះ ផលិតផលកសិកម្មរបស់យើង និយាយតែស្រូវមួយមុខ ... នៅសល់ជាង៥ លានតោន ... យើងត្រូវដាក់ចេញគោលនយោបាយអភិវឌ្ឍវិស័យឧស្សាហកម្ម ធ្វើឲ្យឧស្សាហកម្មនៅក្នុងប្រទេសកាន់តែមានភាពលូតលាស់ ធ្វើឲ្យឧស្សាហកម្មមានតម្លៃបន្ថែមខ្ពស់។ ប៉ុន្តែ ក៏មិនមែនបោះបង់ចោលឧស្សាហកម្មអតិថិជនកម្ម ឬដែលប្រើកម្លាំងមនុស្សច្រើននោះទេ ...។

១១. កិច្ចការ ៥ ជាក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍ

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និងយោជិត នៅសួនឧស្សាហកម្មកាណាឌីយ៉ា,
៦ កញ្ញា ២០១៧

... កិច្ចការទី១ រួមគ្នារក្សាសន្តិភាព ស្ថិរភាពនយោបាយ សន្តិសុខ សណ្តាប់ធ្នាប់សង្គម ដើម្បីសុវត្ថិភាព និងស្ថិរភាពការងារ ... ទី២ រួមគ្នារក្សាការងារ និងបង្កើតការងារ។ ការងារដែលយើងមានរួចមកហើយ ត្រូវតែខិតខំរក្សាវា ព្រមដោយការបង្កើតការងារថ្មីថែមទៀត តាមរបៀបរក្សាចាស់ និងបន្ថែមថ្មី ... ទី៣ រួមគ្នាបង្កើនប្រាក់ចំណូល និងបង្កើនការចេះដឹង ... បៀវត្សរ៍ត្រូវឡើងជារៀងរាល់ឆ្នាំ ហើយឆ្នាំ២០១៨ នេះ មិនឱ្យទាបជាង ១៦០ ដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិកទេ ... ទី៤ គាំពារសង្គម លក្ខខណ្ឌការងារ និងសុវត្ថិភាពការងារ ... របបសន្តិសុខសង្គមផ្នែកថែទាំសុខភាពកន្លងទៅ ក្លាយជាកម្មករបង់ ៥០% ឯនិយោជកម្ចាស់រោងចក្របង់ ៥០% ប៉ុន្តែចាប់ពីខែមករា ឆ្នាំ២០១៨ ទៅ ក្លាយជារបៀបការបង់ចុះ ហើយទុកឱ្យថៅកែជាអ្នកបង់ជួស ... ទី៥ ដោះស្រាយបញ្ហាពលករកំពុងធ្វើការនៅក្រៅប្រទេសទាំងស្របច្បាប់ ទាំងមិនស្របច្បាប់ ... ដោយបងប្អូនត្រូវដឹងថា ដើម្បីអាចនៅបរទេសបាន តម្រូវឲ្យមានការចរចានិងធ្វើការងារជាច្រើន ...។

១២. អនុវត្តគោលនយោបាយឧស្សាហកម្ម ព្រមគ្នាជំរុញគោលនយោបាយជាតិគាំពារសង្គម
សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និងយោធិត នៅតំបន់ទួលពង្រ, ២០ ធ្នូ ២០១៧

... យើងបានខិតខំធ្វើឲ្យប្រទេសចាកផុតពីមានប្រាក់ចំណូលទាប ទៅជាប្រទេសដែលមានប្រាក់ចំណូលមធ្យមកម្រិតទាប។ យើងមានមហិច្ឆតាសម្រេចឲ្យប្រទេសក្លាយទៅជាមានប្រាក់ចំណូលមធ្យមកម្រិតខ្ពស់នៅឆ្នាំ២០៣០ និងមានគោលដៅជំរុញឲ្យប្រទេសមានប្រាក់ចំណូលខ្ពស់នៅឆ្នាំ២០៥០ ... ដូច្នេះហើយ យើងដើរព្រមៗគ្នាជាមួយនឹងការអនុវត្តគោលនយោបាយឧស្សាហកម្ម ម្ខាង ម្ខាងទៀតយើងក៏កំពុងជំរុញអនុវត្តនូវគោលនយោបាយជាតិគាំពារសង្គមដែលចាប់ផ្តើមអនុវត្តដំហានដំបូង គឺនៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌកម្មករ ... ជាពិសេស នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌស្ត្រីដែលមានផ្ទៃពោះ ស្ត្រីដែលឆ្លងទន្លេ រហូតទៅដល់មានកម្មវិធីផ្តល់សាច់ប្រាក់ជាជំនួយរបស់រដ្ឋចំពោះស្ត្រី សំដៅកាត់បន្ថយអត្រាស្លាប់របស់មាតា និងទារក និងការបង្កើនអាហារូបត្ថម្ភសម្រាប់កម្មករកាត់ដេរ ក៏ដូចជាមន្ត្រីរាជការរបស់យើងដែលជាស្ត្រី ក៏ឡាការិនីជាស្ត្រីផងដែរ ...។

១៣. រដ្ឋ ម្ចាស់រោងចក្រ និងកម្មករ ជាមុំចង្រ្កាន ៣ នៃការអភិវឌ្ឍប្រទេស

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និងយោធិត នៅតំបន់អូជ័យ, ៦ ធ្នូ ២០១៧

... សុខដុមកាវូបនីយកម្មរវាងម្ចាស់រោងចក្រ កម្មករ/ការិនី ក៏ដូចជាផ្នែករាជរដ្ឋាភិបាល អាចចាត់ទុកថាជាមុំចង្រ្កាននៃការអភិវឌ្ឍសម្រាប់ប្រទេស។ មុំចង្រ្កាននោះមាន៖ **ទី១ គឺផ្នែករដ្ឋ ដែលតំណាងដោយក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ។ ផ្នែកទី២ គឺតំណាងដោយផ្នែកឯកជន។ ឯទី៣ គឺមានកម្មករ/ការិនីរបស់យើងនេះតែម្តង។** ទាំង ៣ ផ្នែកនេះ គឺមិនអាចបាត់បង់ផ្នែកណាមួយនោះបានទេ ប៉ុន្តែផ្នែកដែលសំខាន់ជាងគេ គឺផ្នែករដ្ឋតែម្តង។ បើរដ្ឋអស្ថិរភាពហើយ មុំ២ ទៀតគឺមុំកម្មករ និងមុំវិស័យឯកជនដែលធ្វើការវិនិយោគច្បាស់ជាមិនអាចគង់វង្សបាននោះទេ ... (មុំ) ទាំង ៣ នេះ ត្រូវបំពេញឲ្យគ្នាទៅវិញទៅមក។ អ្នកដើរតួគន្លឹះ គឺរាជរដ្ឋាភិបាល។ បើរាជរដ្ឋាភិបាលមិនសម្រេច មិនផ្តល់ឱកាស គ្មានការងារ គ្មានអ្នកវិនិយោគ គ្មានរោងចក្រឲ្យកម្មករ/ការិនីធ្វើ ...។

១៤. គោរពច្បាប់ការងារ ចៀសវាងវិវាទ យោគយល់គ្នាស្រាយបញ្ហាដោយសន្តិវិធី

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅស្ថានឧស្សាហកម្មវឌ្ឍនៈទី១,
១៥ កញ្ញា ២០១៧

... ខ្ញុំរីករាយ ដោយពិនិត្យឃើញថា រយៈពេលចុងក្រោយនេះ លក្ខខណ្ឌការងារ តាមរោងចក្រត្រូវបានកែលម្អច្រើន។ ជាមួយនោះ ការដោះស្រាយវិវាទនានា ក៏ត្រូវបានធ្វើ។ ទោះបីជានៅសេសសល់ ក៏ប៉ុន្តែភាពសេសសល់នោះគិតត្រួច។ តែយើងមិនត្រូវមើលស្រាលរឿងវាវិចិត្រនោះទេ ... តាមរយៈទំនាក់ទំនងវិជ្ជាជីវៈទំនាក់ទំនងការងារដែលក្លាយបានបំពេញជារឿងរាល់ថ្ងៃ ជាមួយអ្នកគ្រប់គ្រងជាថ្នាក់ក្រុម ថ្នាក់ផ្នែក ជាដូចជា ឬម្ចាស់រោងចក្រ ពីមួយថ្ងៃៗ ការយល់គ្នា គឺជារឿងល្អ។ បន្តអំពាវនាវឱ្យមានការដោះស្រាយបញ្ហាជាមួយគ្នាដោយសន្តិវិធី ដោយការយោគយល់ និងដោយការស្រឡាញ់គ្នា។ ការបណ្តេញចេញពីការងារ មិនមែនជាដំណោះស្រាយពិតប្រាកដទេ ... វិធីដែលល្អជាងគេ គឺវិធីដែលយើងគោរពច្បាប់ការងារទាំងអស់គ្នា ... ។

១៥. ថ្នាក់ដឹកនាំខេត្តត្រូវនាំមុខដោះស្រាយវិវាទកម្មករជាមួយថៅកែ/រោងចក្រ
សំណេះសំណាលកម្មករ នៅស្រុកពញាឮ ខេត្តកណ្តាល, ៣ មិថុនា ២០២៣

... សូមបញ្ជាក់ជាមួយអស់លោកខេត្តទាំងអស់។ កិច្ចការដែលត្រូវបានប្រគល់ជាបន្តបន្ទាប់ សូមខិតខំដោះស្រាយការមិនចុះសម្រុងណាមួយរវាងកម្មករជាមួយម្ចាស់រោងចក្រ ឱ្យបានលឿនបំផុត។ កុំរង់ចាំតែក្រសួងការងារ។ អស់លោកចៅហ្វាយខេត្តហ្នឹងត្រូវតែនាំមុខប្រគល់ឱ្យអនុខេត្តណាមួយធ្វើ។ តាមដានរឿងឱ្យជាប់ជាមួយនឹងមន្ទីរការងារ។ ពេលដែលឃើញថា សំណុំរឿងហ្នឹងត្រូវធ្វើការរហ័ស ត្រូវអញ្ជើញថៅកែរោងចក្រមកនិយាយដោយស្ងាត់ស្ងៀម និងអញ្ជើញកម្មករមកជួបជុំគ្នាដើម្បីដោះស្រាយ។ មានតែវិធីហ្នឹងទេ។ កុំឡើងតុលាការ វារឿងវាវែងឆ្ងាយណាស់ ... ។

១៦. ស្វែងរកដំណោះស្រាយតាមការសន្ទនានិងអប់រំ ជាងបណ្តេញកម្មករចេញ
សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅស្រុកអង្គស្នួល ខេត្តកណ្តាល,
២០ កុម្ភៈ ២០១៩

... អំពាវនាវម្ចាស់រោងចក្រកុំប្រើប្រាស់វិធានការបណ្តេញចេញ។ មិនមែនជាមធ្យោបាយទេ។ ការសន្ទនារវាងម្ចាស់រោងចក្រជាមួយសហជីព ជាមួយតំណាងកម្មករ គឺពិតជាវិធីសាស្ត្រដ៏ល្អបំផុត ... ស្នើឲ្យក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈធ្វើការងារនេះជាមួយនឹងម្ចាស់រោងចក្រ និងសូមកុំប្រញាប់ប្រញាល់យកវិធានការបញ្ឈប់កម្មករ។ វាមិនមែនជាប្រភេទនៃកំហុសព្រហ្មទណ្ឌនោះទេ។ បើជាកំហុសព្រហ្មទណ្ឌ គឺតុលាការនឹងចាត់វិធានការ ... ប៉ុន្តែ ក្នុងវិវាទការងារ មិនគួរឈានទៅដល់ការបណ្តេញចេញឡើយ ... វិធានការសន្ទនា និងអប់រំ គឺជាវិធានការចាំបាច់ ... ។

១៧. បំបាត់ស្ថានភាពបងធំក្នុងរោងចក្រ រក្សាភាពសុខដុមរមនារវាងចៅកែនិងកម្មករ

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និងយោជិត នៅតំបន់កប់ស្រូវ, ១៣ ធ្នូ ២០១៧

... ពូមានការរីករាយ ដោយសង្កេតឃើញថា ពីមួយថ្ងៃទៅមួយថ្ងៃ ការដោះស្រាយបញ្ហាក្នុងចំណោមរោងចក្រសហគ្រាស ភាពសុខដុមរមនារវាងម្ចាស់រោងចក្រ និងកម្មករ/ការិនី រវាងអ្នកដឹកនាំគ្រប់កម្រិតជាមួយកម្មករ/ការិនី កាន់តែល្អទៅៗ ... ស្ថានភាពបងធំប្រចាំរោងចក្រ ហាក់ដូចជាបានដល់ទីបញ្ចប់ហើយ ... មិនត្រូវឲ្យវាកើតត្រឡប់មកវិញទេ ... បងធំនៅតាមរោងចក្រតែងមានបង្អែកបក្សប្រឆាំងនៅក្រោយខ្នង នេះនិយាយឲ្យច្រើន ឬក៏សហជីពមាននិន្នាការប្រឆាំង ... ប៉ុន្តែ រឿងបែបនេះ ក្លាយជាកម្មករ/ការិនីកាន់តែយល់ ហើយការយោគយល់គ្នារវាងម្ចាស់រោងចក្រ ហើយការដោះស្រាយកាន់តែយល់ កាន់តែហ័ស កាន់តែល្អ ... ។

១៨. ធ្វើឲ្យរោងចក្រក្លាយជាសហគមន៍មានសុវត្ថិភាព

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និងយោជិត នៅតំបន់កប់ស្រូវ, ៧ កុម្ភៈ ២០១៨

... ប្រធានរដ្ឋបាល ប្រធានផ្នែក និងប្រធានក្រុមប៉ុន្មានរយនាក់ បានទៅជួបពួរចហើយ។ អ្វីដែលពួរចង់និយាយ គឺទំនាក់ទំនងក្នុងការងារ ត្រូវធ្វើយ៉ាងណាធានាថារោងចក្រដែលយើងកំពុងធ្វើការ ក្លាយទៅជាសហគមន៍មួយដែលមានសុវត្ថិភាព គឺទាំងម្ចាស់រោងចក្រ ទាំងអ្នកគ្រប់គ្រង គ្រប់កម្រិត តាំងពីថ្នាក់ក្រុម ថ្នាក់ផ្នែក រហូតដល់រដ្ឋបាល ត្រូវមានទំនាក់ទំនងល្អជាមួយកម្មករ។ កម្មករត្រូវមានភាពជាតំណាង ដោយធ្វើឲ្យមានការបំពេញឲ្យគ្នាទៅវិញទៅមក ... ទាំងអស់គ្នាត្រូវរួមគ្នា

ដើម្បីការពារនូវឆ្នាំងបាយរបស់ខ្លួន គឺរោងចក្រដែលខ្លួនកំពុងមាននេះ ធ្វើយ៉ាងម៉េចឲ្យរោងចក្រនេះដំណើរការទៅដោយស្រួល ...។

១៩. រោងចក្រជាសហគមន៍សុខសាន្ត ឈានទៅជាគជ័យនយោបាយភូមិឃុំមានសុវត្ថិភាព

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅស្រុកអង្គស្នួល ខេត្តកណ្តាល,
៤ កក្កដា ២០១៨

... ទំនាក់ទំនងរវាងកម្មករ និងម្ចាស់រោងចក្រសាមគ្គីគ្នា ទើបអាចក្លាយទៅជាសហគមន៍មួយដ៏សុខសាន្ត ... ដោយថៅកែរោងចក្រ អ្នកគ្រប់គ្រងរោងចក្រយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះកម្មករ។ កម្មករ/ការិនីក៏ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ធ្វើការងារ បង្កើនសមត្ថភាព ហើយក្លាយទៅជាទំនាក់ទំនងដែលពឹងអាស្រ័យគ្នាទៅវិញទៅមក។ ប្រសិនបើយើងធ្វើបានយ៉ាងដូច្នេះ នយោបាយភូមិឃុំមានសុវត្ថិភាពរបស់យើងវានឹងទទួលជោគជ័យ បើទោះបីជាភូមិឃុំខ្លះមានបញ្ហា ក៏ប៉ុន្តែនៅតាមបណ្តារោងចក្រវាគ្មានបញ្ហានោះទេ ...។

២០. មិនមានការចាំបាច់ ដើម្បីបង្កើតឡើងតុលាការការងារ

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅតំបន់កប់ស្រូវ, ៧ កុម្ភៈ ២០១៨

... យើងមិនមានការចាំបាច់បង្កើតឡើងនូវតុលាការការងារទេ ដោយសារតែយន្តការត្រីភាគី និងបទពិសោធនៃការដោះស្រាយរយៈពេលកន្លងទៅ តាមរយៈការសម្រុះសម្រួលគឺវាគ្រប់គ្រាន់ហើយ។ មិនមានការចាំបាច់ដើម្បីនឹងបង្កើតតុលាការការងារទេ ត្បិតតែបង្កើតតុលាការកាត់ក្តី វាមានអ្នកឈ្នះ មានអ្នកចាញ់។ ដូច្នេះ វាត្រូវរកវិធីដោះស្រាយ ឲ្យបានឈ្នះទាំងអស់គ្នា ... សង្ឃឹមថាម្ចាស់រោងចក្រ អ្នកគ្រប់គ្រងគ្រប់កម្រិត និងកម្មករនឹងបន្តរួបរួមគ្នានៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌរោងចក្ររបស់ខ្លួន ... ពេលចុះទៅសួរសុខទុក្ខ ខ្ញុំបានពិនិត្យឃើញថា គេមានការសាមគ្គីភាពគ្នាខ្ពស់ ...។

២១. យកលុយរដ្ឋដោះស្រាយ និងរកការងារឲ្យកម្មករដែលថៅកែរត់ចោល

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅស្រុកសំរោងទង ខេត្តកំពង់ស្ពឺ,
២៨ កុម្ភៈ ២០១៨

... ផ្ដាំទៅកម្មករ/ការិនីដែលថៅកែរត់ចោលថា រាជរដ្ឋាភិបាលបានបុរេប្រទានប្រាក់ប្រមាណ៤លាន ៦សែនដុល្លារទៅបើកផ្តល់ឲ្យកម្មករ/ការិនីដែលថៅកែរត់ចោល ... យើងធ្លាប់ធ្វើរឿងនេះកាលពី២០០៧, ២០០៨, ២០០៩ ... ប៉ុន្តែកន្លងទៅទុកឲ្យវិវាយបន្តិច ... ឥឡូវធ្វើម៉េចឲ្យលុយហ្នឹងបានទៅកម្មករ/ការិនីដែលថៅកែរត់ចោល។ ក្រៅពីនោះ ឆ្លៀតរកការងារ ដើម្បីឲ្យក្លាយៗបានធ្វើឡើងវិញ ... យើងដោះស្រាយជាមួយពួកថៅកែក្រោយ។ យើងចាប់ផ្ដើមយកប្រាក់នេះបើកភ្លាម បើកចប់ចុងអាទិត្យហ្នឹងទេមើលទៅ ? ... រដ្ឋសុខចិត្តយកលុយរបស់រដ្ឋ បើកឲ្យក្លាយៗសិន រួចហើយចាំយើងឡែឡងរោងចក្រ ... ។

២២. កែសម្រួលច្បាប់ដើម្បីបញ្ចប់ ឬកាត់បន្ថយបញ្ហាថៅកែរត់ចោលរោងចក្រ ធ្លាក់បន្ទុកមកលើរាជរដ្ឋាភិបាល

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅស្រុកពញាឮ ខេត្តកណ្តាល,
២៦ ធ្នូ ២០១៨

... យើងបានកែសម្រួល(ច្បាប់) ដើម្បីបញ្ចប់ឬកាត់បន្ថយការខាតបង់សម្រាប់កម្មករ/ការិនី ហើយការខាតបង់នោះ វាតែងតែធ្លាក់មកលើរាជរដ្ឋាភិបាល ជាបន្ទុករបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ដោយសារករណីម្ចាស់រោងចក្រខ្លះរត់ចោលរោងចក្រ ... ដែលជំពាក់ប្រាក់ខែកម្មករ និងជំពាក់ប្រាក់អត្ថប្រយោជន៍របស់កម្មករ។ យើងត្រូវធ្វើវិសោធនកម្មច្បាប់ មិនពន្យារនូវការផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍សម្រាប់កម្មករ/ការិនីទៀតទេ គឺយើងផ្តល់ឱកាសសម្រាប់រយៈពេល ៦ ខែ ត្រូវទូទាត់ម្តង ... មកដល់ពេលនេះ បានចុះហត្ថលេខាបញ្ជាញទឹកប្រាក់មួយចំនួន ដែលបានបុរេប្រទានកាលពីពេលមុន ... ចាប់ពីឆ្នាំក្រោយទៅ ហានិភ័យសម្រាប់កម្មករ និងហានិភ័យនោះដែលធ្លាក់ជាបន្ទុករបស់រាជរដ្ឋាភិបាល នឹងត្រូវកាត់បន្ថយ ... ។

២៣. វិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចសកល២០០៨ រោងចក្របិទទ្វារ រដ្ឋាភិបាលបង្កើតបន្ទាន់ការបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅស្រុកអង្គស្នួល ខេត្តកណ្តាល,
២០ កុម្ភៈ ២០១៩

... ក្លាយៗកំពុងទទួលផលប្រយោជន៍ហើយ។ ត្រូវរក្សាផលប្រយោជន៍ក្នុងដៃឲ្យជាប់។ ឆ្នាំ២០០៨ ពេលវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចហិរញ្ញវត្ថុសកលបានមកដល់។ ការបញ្ជាទិញពីខាងក្រៅជួបប្រទះបញ្ហា ធ្វើឲ្យរោងចក្រមួយចំនួនបិទទ្វារ។ យើងក៏បានបង្កើតជាបន្ទាន់ ការបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ បង្កើតដើមទុនដើម្បីឲ្យកម្មករទៅរកការងារថ្មីនៅកន្លែងថ្មី ទៅបង្កើតមុខរបរថ្មី។ មិនមែនរៀងយើងមិនធ្លាប់ជួបប្រទះទេ កាលពីវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចហិរញ្ញវត្ថុ២០០៨-២០០៩។ ពេលនោះ យើងបិទរោងចក្រមួយចំនួនដែលកម្មករចាត់បង់ការងារ។ ឥឡូវយើងមិនទុកឲ្យរោងចក្រត្រូវបិទទ្វារទេ។ យើងត្រូវរកដំណោះស្រាយ។ ថ្ងៃទី២៩ ខែមីនា ខាងមុខនេះ វេទិកាអាជីវកម្មកិច្ចការ និងវិស័យឯកជនត្រូវចាប់ផ្តើមពិភាក្សាថែមទៀត ...។

២៤. ពង្រាយរោងចក្រមកតាមមូលដ្ឋាន សម្រួលការដោះស្រាយពលកម្ម

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅតំបន់7NG, ១៦ វិច្ឆិកា ២០១៧

... ឆ្នាំ១៩៩៩ យើងបានផ្តួចផ្តើមគំនិតធ្វើវេទិកាអាជីវកម្មកិច្ចការជាមួយវិស័យឯកជន។ យើងក៏បានចាប់ផ្តើមនិយាយពីការពង្រាយបណ្តាញរោងចក្រទៅកាន់មូលដ្ឋាន កុំឲ្យប្រមូលផ្តុំតែនៅក្នុងទីក្រុងភ្នំពេញ គឺត្រូវរៀបចំឲ្យមានតាមខេត្តដើម្បីងាយដោះស្រាយកម្លាំងពលកម្ម ... មុននោះយើងគ្រាន់តែធ្វើកម្មវិធីបញ្ជូននូវសាលារៀន ឲ្យទៅកៀកបំផុតជាមួយនឹងកូនសិស្សនៅតាមមូលដ្ឋាន ... បន្ទាប់ពីការបញ្ជូនសាលា យើងក៏ចាប់ផ្តើមមានចក្ខុវិស័យស្តីពីការផ្តើមបញ្ជូនរោងចក្រទៅកាន់តំបន់ដែលអាចធ្វើបាន ... ការពង្រាយរោងចក្រចេញពីក្រុង ... មិនមែនបានសេចក្តីថា ត្រូវតែរើរោងចក្រចេញពីទីក្រុងភ្នំពេញ និងធ្វើឱ្យកម្មករដែលមានចំនួនច្រើននៅទីក្រុងភ្នំពេញចាត់បង់ការងារធ្វើនោះទេ ... យើងលើកទឹកចិត្តបង្កើតរោងចក្រតាមខេត្ត ...។

២៥. ខិតសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធទាំងផ្នែកទន់និងរឹង ដើម្បីរុញរោងចក្រមកកាន់មូលដ្ឋាន

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅតំបន់កប់ស្រូវ, ១៣ ធ្នូ ២០១៧

... តាមរយៈការខំស្វែងរកសន្តិភាព ខិតខំសាងសង់ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធចាំបាច់ទាំងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធផ្នែករឹង ដែលរួមមានផ្លូវ មានកំពង់ផែ មានអាកាសយានដ្ឋាន មានអគ្គិសនី និងមានផ្នែកដទៃទៀត បម្រើឲ្យការទាក់ទាញវិនិយោគយើងក៏

បានខិតខំកសាងនូវហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធផ្នែកទន់ ទាក់ទងនឹងការកសាងច្បាប់ ទាក់ទងនឹងលិខិតបទដ្ឋាននានា ហើយជាពិសេស គឺការបណ្តុះបណ្តាលធនធាន មនុស្ស... ឥឡូវនេះ មានខេត្តមួយចំនួន រោងចក្របានទៅដល់ មិនចាំបាច់ក្លាយជា មកធ្វើការនៅទីក្រុងភ្នំពេញទេ ... វត្តមានរោងចក្រទាំងនេះចាំបាច់ ដើម្បីផ្តល់ ឱកាសការងារធ្វើសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋរបស់យើង ... ។

២៦. កំណើននិងការងារ មុំពីរនៃយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណ

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និងយោធិត មកពីខេត្តកណ្តាល និងភ្នំពេញ នៅ ពហុកីឡដ្ឋានមរតកតេជោ, ២៤ មិថុនា ២០២៣

... រាជរដ្ឋាភិបាលត្រូវបង្កើតឱកាសការងារសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋ។ យុទ្ធសាស្ត្រ ចតុកោណ មានមុំកំណើននិងការងារ ... មុំពីរដំបូងរុញឱ្យមានកំណើនសេដ្ឋកិច្ច និងបង្កើតការងារធ្វើ។ មិនមែនជារឿងកញ្ជក់កណ្តៀតទេ។ គណបក្សប្រជាជនមាន ការគិតគូរច្បាស់លាស់។ សូម្បីតែការទាក់ទាញវិនិយោគទៅតាមខេត្តក៏បាន តម្រង់ទិសជាបន្តបន្ទាប់។ ឥឡូវផ្តល់សិទ្ធិអំណាចទៅខេត្តកាន់តែច្រើន ដើម្បីឱ្យ ខេត្តមានសិទ្ធិសម្រេចទៅលើបញ្ហា ការបង្កើតរោងចក្រ សហគ្រាសនៅតាមខេត្ត ក្នុងទុនមិនលើសពី ៥លានដុល្លារ ដោយសុំការអនុម័តត្រឹមតែខេត្តនោះបាន ហើយ។ យើងត្រូវឃើញចំណុចនេះ ... ។

២៧. គ្មានរោងចក្រនៅមូលដ្ឋាន ឬមួយបន្តជាកសិករ ឬជាកម្មករដែលឃ្លាតឆ្ងាយពីគ្រួសារ

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និងយោធិត នៅក្រុងដូនកែវ ខេត្តតាកែវ, ២០ មិថុនា ២០១៨

... សន្តិភាពនោះហើយ ដែលមានឱកាសទាក់ទាញអ្នកវិនិយោគទាំងឡាយ មកវិនិយោគនៅកម្ពុជា។ ពេលនេះ រោងចក្របានមកដល់ទីកន្លែងរបស់ក្លាយជា ផ្តល់ឱកាសឲ្យក្លាយបានរកការងារធ្វើ មិននៅឆ្ងាយពីផ្ទះពេក ... ប្រសិនបើមិន មានរោងចក្រនៅតាមបណ្តាស្រុក ក្នុងខេត្តទេ តើក្លាយជាកម្មករ/ការិនីនៅពេលនេះ កំពុងធ្វើអី ? មានចម្លើយតែពីរទេ។ ទី១ ពេលនេះ ក្លាយកំពុងស្ថិតនៅក្នុងក្រុង ភ្នំពេញ ចាកចេញពីស្រុកកំណើតទៅរកការងារធ្វើ ... ឯទី២ គឺក្លាយកំពុងតែធ្វើ

ស្រែចម្ការជាមួយឪពុកម្តាយ និងក្រុមគ្រួសារ មិនមែនជាកម្មករតាមរោងចក្រ ដែល
មានប្រាក់បៀវត្សកាន់តែខ្ពស់ទៅៗនោះទេ ...។

២៨. រក្សាការងារចាស់និងបង្កើតការងារថ្មីបន្ថែមផង

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅក្រុងបាវិត ខេត្តស្វាយរៀង,
៩ ឧសភា ២០១៨

... យើងត្រូវបន្តខិតខំរក្សាការងារនិងបង្កើតការងារ។ ក្លាយៗមានការងារធ្វើ
ហើយ តែត្រូវខិតខំធានាថា ការងារទាំងនោះនៅតែបន្ត និងនៅតែទទួលបានប្រាក់
ចំណូល។ យើងមានការចាំបាច់នឹងទាក់ទាញមកនូវរោងចក្រថ្មីៗបន្ថែមទៀត
ដើម្បីបង្កើតការងារធ្វើ។ ក្នុងរយៈកាល ៤ ខែ ដើមឆ្នាំកន្លងទៅ យើងទទួលបាន
ការវិនិយោគ ដែលដោះស្រាយកម្មករប្រមាណជាជិត២ម៉ឺននាក់បន្ថែម ... ក្លាយៗ
មានការងារធ្វើហើយ ប៉ុន្តែបន្ទុករបស់ក្លាយៗ ឬក៏មិត្តភក្តិរបស់ក្លាយៗ មិនទាន់មាន
ការងារធ្វើទេ។ ដូច្នេះ យើងត្រូវទាក់ទាញការវិនិយោគបន្ថែមទៀតមកកាន់កម្ពុជា
ហើយដើម្បីឲ្យមានការវិនិយោគ គឺត្រូវឲ្យមានសន្តិភាព ...។

២៩. ពង្រីកសមត្ថភាពអ្នកវិនិយោគមានស្រាប់ និងទាក់ទាញអ្នកវិនិយោគថ្មី

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត មកពីខេត្តកណ្តាល និងភ្នំពេញ នៅ
ពហុកីឡដ្ឋានមរតកតេជោ, ២៤ មិថុនា ២០២៣

... ត្រូវខិតខំធ្វើម៉េចពង្រីកសមត្ថភាពកន្លែងចាស់និងទាញមកថែមថ្មី។ យើង
ត្រូវធ្វើដោយដៃទាំងពីរ។ មួយផ្នែក រោងចក្រដែលមានស្រាប់ តាមរយៈវិធានការ
ពន្ធដារមួយចំនួន លើកទឹកចិត្តឲ្យគេពង្រីកថែម ដោយយកប្រាក់ដែលចំណេញ
នោះ ឬទាញយកផលប្រយោជន៍ពីវិនិយោគនៅប្រទេសនេះ/នោះ មកវិនិយោគ
បន្ថែមនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ ពីដើមគេទទួលកម្មករតែ ៥ពាន់នាក់ទេ។ ពេលគេ
ពង្រីកសមត្ថភាព គេអាចទទួលកម្មករបានរហូត ១ម៉ឺននាក់។ ឯមួយផ្នែកទៀត
ទាញអ្នកវិនិយោគថ្មីៗ មកបង្កើតរោងចក្រ សហគ្រាសនៅក្នុងស្រុក។ បើយោង
ទៅលើការពិនិត្យ ធ្វើយ៉ាងម៉េចឲ្យបង្កើតការងារធ្វើបានក្នុងចន្លោះពី ២០ ទៅ៣០
ម៉ឺនកន្លែងក្នុងមួយឆ្នាំ ទើប(អាចដោះស្រាយ)វិបត្តិអត់ការងារធ្វើ ...។

៣០. រកមធ្យោបាយឲ្យរោងចក្រចំណាយតិច យកប្រាក់ចំណេញបង្កើនបៀវត្សរ៍

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅក្រុងដូនកែវ, ២០ មិថុនា ២០១៨

... រាជរដ្ឋាភិបាលកំពុងរកគ្រប់វិធីធ្វើឲ្យម្ចាស់រោងចក្រចំណាយកាន់តែតិច ដើម្បីជួយឲ្យម្ចាស់រោងចក្រនោះប្រើប្រាស់ប្រាក់ចំណេញបង្កើនបៀវត្សរ៍ចំពោះ កម្មករ។ ដូចជាយើងកំពុងគិតគូរអំពីថ្លៃអគ្គិសនីសម្រាប់វិស័យឧស្សាហកម្ម ដើម្បីធ្វើឲ្យអគ្គិសនីមានតម្លៃថោក ដែលអាចអគ្គិសនីក៏រស់រានបាន និងផ្នែក ឧស្សាហកម្មក៏អាចរស់រានបាន។ បន្ថែមលើនោះ យើងគិតគូរទៅលើបញ្ហាដទៃ រាប់ទាំងការគិតគូរលើការដឹកជញ្ជូន សម្រួលការធ្វើពាណិជ្ជកម្មជាដើម ដើម្បី កាត់បន្ថយការចំណាយថ្លៃដើមទៅលើការផលិត ...។

៣១. ធ្វើច្បាប់ទាក់ទងនឹងបៀវត្សរ៍អប្បបរមា ជាមូលដ្ឋានឱ្យយន្តការត្រីភាគីធ្វើការចរចា

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅតំបន់ចាក់អង្រែលើ, ២៧ កញ្ញា ២០១៧

... យន្តការត្រីភាគី បានកំពុងបន្តពិភាក្សាពីបញ្ហាបៀវត្សរបស់កម្មករ/ការិនី សម្រាប់ឆ្នាំ២០១៨។ គួររំលឹកអំពីប្រវត្តិរបស់យើងបន្តិច ដើម្បីឱ្យយើងយល់ថា តើប្រវត្តិនៃវិស័យឧស្សាហកម្មរបស់កម្ពុជារបៀបណា? កម្មករ/ការិនីរបស់កម្ពុជា មានបៀវត្សរ៍អប្បបរមាចំនួន ១៥៣ ដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក។ ខ្ញុំមិនដឹងថា តើនៅ ពេលខាងមុខនេះ ការចរចារបស់យើងនឹងឡើងដល់ប៉ុន្មាន? ក៏ប៉ុន្តែ ខ្ញុំហ៊ាន ប្រកាសថា បៀវត្សរ៍អប្បបរមារបស់កម្មករ/ការិនីមិនត្រូវឱ្យទាបជាង ១៦០ ដុល្លារ សហរដ្ឋអាមេរិកនោះទេ។ បៀវត្សរ៍នេះនឹងត្រូវឡើងជារៀងរាល់ឆ្នាំ។ យើងកំពុង តែធ្វើច្បាប់ទាក់ទងនឹងបៀវត្សរ៍អប្បបរមា ជាមូលដ្ឋានឱ្យយន្តការត្រីភាគីសម្រាប់ ធ្វើការចរចា ...។

៣២. មិនឲ្យបៀវត្សរ៍អ្នកទីក្រុងនិងអ្នកជនបទខុសគ្នាទេ

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅស្រុកក្រគរ ខេត្តពោធិ៍សាត់,
៣០ មិថុនា ២០២៣

... ចំណោទដែលយើងខំដោះ គឺមិនឲ្យមានការខុសគ្នារវាងប្រាក់បៀវត្សទីក្រុង និងជនបទទេ។ ខុសប្លែកពីប្រទេសដទៃ។ ប្រទេសខ្លះមាន ២តំបន់ ខ្លះទៀតមាន ៣តំបន់។ តំបន់ទីក្រុងប្រាក់ខែខ្ពស់ជាង តំបន់ជនបទប្រាក់ខែទាបជាង។ នៅកម្ពុជា ប្រាក់ខែគោល បើថា ២០០ដុល្លារ គឺ ២០០ដុល្លារមួយប្រទេសតែម្តង។ នេះជា

ចំណុចពិសេស។ ខ្ញុំទៅប្រទេសប្រើន។ ប្រទេសជិតខាងនៅក្នុងតំបន់ ក៏មានការ
កំណត់ប្រាក់ខែឧសភានៅតាមតំបន់។ កម្ពុជាយកចិត្តទុកដាក់លើបញ្ហានេះ
ព្រោះបើមិនអញ្ចឹងទេអ្នកជនបទរត់សំដៅទៅនៅទីក្រុងដើម្បីរកការងារ ...។

**៣៣. ក្នុងស្ថានភាពកូវីដ-១៩ ឆ្នាំ២០២១និង២០២២ កម្មករនៅតែទទួលបានការជំឿន
ប្រាក់បៀវត្ស**

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត និងដាក់ឱ្យដំណើរការរោងចក្រផលិត
សំបកកង់, ខួបលើកទី១០គំនិតផ្តួចផ្តើមខ្សែក្រវាត់ និងផ្លូវតំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេសក្រុង
ព្រះសីហនុ, ២២ ឧសភា ២០២៣

... ដោយសារស្ថានភាពកូវីដ-១៩ មន្ត្រីរាជការ កងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ
ទូទាំងប្រទេស នៅឆ្នាំ២០២១ និងឆ្នាំ២០២២ មិនបានជំឿនបៀវត្សទេ។ ប៉ុន្តែ
សម្រាប់កម្មករ/ការិនីនៅទូទាំងប្រទេស គឺបានទទួលការជំឿន។ បើទោះបីជា
ជំឿនតិចក៏ដោយ តែយើងបានជំឿន។ រហូតមកដល់ពេលនេះ គឺយើងបាន
ឡើងទៅដល់ចំនួន ២០០ដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិកហើយ។ បើយើងពិនិត្យអំពីការ
ចាប់ផ្តើមរបស់យើងកាលពីដំបូង ... ឧស្សាហកម្មនៅក្នុងប្រទេសចាប់ផ្តើមពី
រៀមច្បងរបស់យើង ដែលចូលធ្វើការក្នុងមួយខែបានតែជាង៤០ដុល្លារទេ គឺមួយ
ថ្ងៃបានតែជាង១ ដុល្លារតែប៉ុណ្ណោះ ...។

**៣៤. អំឡុងពេលកូវីដ១៩ រដ្ឋាភិបាលផ្តល់កម្រៃទ្រទ្រង់ ៧០ដុល្លារ/ខែ លើកលែងកាតព្វកិច្ច
មួយចំនួន**

សំណេះសំណាលកម្មករ នៅស្រុកពញាឮ ខេត្តកណ្តាល, ៣ មិថុនា ២០២៣

... រាជរដ្ឋាភិបាលបានធ្វើចំណាត់ការដោះស្រាយឲ្យក្លាយជាកម្មករ/ការិនីមាន
ឱកាសទទួលបានប្រាក់កម្រៃក្នុងកម្រិតមួយ ដែលអាចទ្រទ្រង់ជីវភាពក្នុងដំណាក់
កាលដ៏លំបាក។ យើងបានផ្តល់ចំពោះកម្មករ/ការិនីក្នុងវិស័យកាត់ដេរ និងដេរ
ស្បែកជើងចំនួន ៧០ដុល្លារដែលក្នុងនោះ ៤០ដុល្លារទទួលពីរាជរដ្ឋាភិបាលនិង
៣០ ដុល្លារទទួលពីនិយោជកពីម្ចាស់រោងចក្រ ... លើកលែងកាតព្វកិច្ចមួយចំនួន
ដែលម្ចាស់រោងចក្រត្រូវធ្វើបំពេញ។ យើងមានការបន្តរបន្ថយថវិកាបង់ពន្ធឲ្យដូច
បើមិនដូច្នេះរោងចក្រដំណើរការទៅមិនរួច...។

៣៥. វិកលពិដាននៃប្រាក់បៀវត្សរ៍ជាប់ពន្ធទៅ ចាប់ពី ១ លាន ២ លាន ៣ ដល់ ៣០០ ដុល្លារឡើង
សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និងយោធិត នៅតំបន់ផ្លូវរវង់ស្រែង, ១១ តុលា ២០១៧

... ក្នុងគោលបំណងបង្កើនប្រាក់ចំណូលមន្ត្រីរាជការ កងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ ក៏ដូចជាចំពោះកម្មករ/ការិនីដែលមានប្រាក់បៀវត្សរ៍ទាបជាង ១២០ ម៉ឺនរៀល ឬស្មើនឹង ៣០០ ដុល្លារ ... រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងដាក់ទៅក្នុងច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុ សម្រាប់ការគ្រប់គ្រងនៅឆ្នាំ ២០១៨ ដំឡើងអត្រាប្រាក់ចំណូលជាប់ពន្ធពីចំនួនពី ១ លានរៀល ទៅកាន់ ១ លាន ២ លាន ៣ លាន ដុល្លារ។ នេះជាផលប្រយោជន៍សម្រាប់អ្នកដែលមានបៀវត្សរ៍ទាបជាង ៣០០ ដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក ... នេះជាវប្បធម៌បង់ពន្ធសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋនៅគ្រប់ប្រទេសទាំងអស់។ តាមរយៈពន្ធដារនេះហើយ ដែលរដ្ឋមានប្រាក់ចំណូល ហើយវាក៏ជាផ្នែកនៃការទទួលបាននូវអត្ថប្រយោជន៍នៅពេលដែលយើងចូលនិវត្តន៍ ហើយដែលមានប្រាក់សោធននិវត្តន៍ ...។

៣៦. ត្រូវពិនិត្យប្រាក់ឈ្នួលកម្មករប្រទេសដទៃទៀងទាត់ ព្រោះជាការប្រកួតប្រជែង
សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និងយោធិត នៅតំបន់ព្រៃទា, ១៧ មករា ២០១៨

... បើយើងពិនិត្យមើលកំណើនប្រាក់ចំណូលរបស់ក្លាយៗ ដែលជាកម្មករ/ការិនីជាមួយនឹងប្រាក់ឈ្នួលអប្បបរមា ឬក៏នឹងអត្ថប្រយោជន៍ដទៃទៀត គឺភាគច្រើនទទួលបានលើសពី ២០០ ដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក ក្នុងពេលដែលប្រទេសមួយចំនួនមានប្រាក់ឈ្នួលទាបជាងយើងពាក់កណ្តាលឯណោះ។ ប៉ុន្តែស្ថានភាពប្រទេសនីមួយៗ មិនដូចគ្នាទេ។ ដូចជានៅបង់ក្លាដេស ប្រាក់ឈ្នួលមានត្រឹមតែ ៦៧ ដុល្លារ ... នៅឡាវមានប្រាក់ឈ្នួលត្រឹមតែ ១១០ ដុល្លារ។ **ឥឡូវនេះ គេក៏អាចមានការប្រែប្រួលកើនឡើងដែរ។** យើងត្រូវតាមពិនិត្យទៀងទាត់ ព្រោះនេះក៏ជាការប្រកួតប្រជែងមួយលើវិស័យកាត់ដេរ និងវាយនភណ្ឌ ជាវិស័យនាំមុខដោះស្រាយការងារធ្វើសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋ និងប្រាក់ចំណូលរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ...។

៣៧. ប្រាក់ចំណូលកម្មករកម្ពុជាបានឆ្លងផុតបន្ទាត់នៃភាពក្រីក្រ

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និងយោធិត នៅក្រុងតាខ្មៅ ខេត្តកណ្តាល, ៧ មីនា ២០១៨

... អ្វីទៅដែលគេហៅថា អ្នកលើបន្ទាត់ភាពក្រីក្រ? កាលពីមុននោះ អ្នកកបានចំណូលបាន ១ ដុល្លារក្នុងមួយថ្ងៃ ត្រូវបានអង្គការសហប្រជាជាតិចាត់ទុកថារួច

ផុតពីបន្ទាត់នៃភាពក្រីក្រ។ តាមការកំណត់ថ្មី (ត្រូវរកចំណូលអោយបាន) ១ ដុល្លារ ២៥សេន ទើបរួចផុតពីភាពក្រីក្រ។ ឥឡូវនេះ ក្មួយៗអាចរកបានក្នុងមួយ ថ្ងៃមិនតិចជាង៥ ដុល្លារទេ ... មិនទាន់គិតអំពីប្រាក់អត្ថប្រយោជន៍ដទៃទៀត។ ដូច្នេះ សម្រាប់កម្មករ/ការិនី ដែលធ្វើការនៅតាមបណ្តា រោងចក្រ សហគ្រាស នៅ តាមបណ្តាក្រុមហ៊ុននានា ទាំងផ្នែកសេវា រាប់ទាំងផ្នែកទេសចរណ៍ ទទួលប្រាក់ បៀវត្សចំនួនលើសអំពីការកំណត់នៃអង្គការសហប្រជាជាតិ។ និយាយយ៉ាង ដូច្នេះ មិនមែនបានសេចក្តីថាវាគ្រប់គ្រាន់ទេ។ យើងត្រូវការប្រាក់ចំណូលច្រើន ជាងនេះ ... ។

៣៨. ចាប់ពីឆ្នាំ២០១៩ បើកបៀវត្សប្រចាំសប្តាហ៍ម្តង (ពីអាទិត្យបើកម្តង)

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និងយោជិត នៅសង្កាត់ចោមចៅ ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ, ២៩ សីហា ២០១៨

... បណ្តាក្រុមហ៊ុននៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាទាំងអស់ត្រៀមទុក ឲ្យហើយ នៅឆ្នាំ២០១៩ យើងមិនបើកបៀវត្សប្រចាំខែទេ។ យើងបើកបៀវត្ស ប្រចាំសប្តាហ៍ម្តង។ បានសេចក្តីថា២ អាទិត្យបើកម្តង ... នៅពេលបើកយុទ្ធនាការ បោះឆ្នោត ខ្ញុំបានប្រកាសចេញថា ចាប់ពីឆ្នាំ២០១៩ ទៅ ត្រូវបើកបៀវត្សពីរ អាទិត្យម្តង ... ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើបញ្ហានេះ ដែលយើងត្រូវបន្តឲ្យគ្រប់ មិនមែនគ្រាន់តែធ្វើតែផ្នែករដ្ឋទេណា ខាងវិស័យឯកជនក៏ត្រូវតែបើកបៀវត្សឲ្យ កម្មករពីរអាទិត្យម្តង ... (ចំពោះ)ប្រាក់ឧបត្ថម្ភ មិនមែនប្រាក់បៀវត្ស ព្រោះមាន មន្ត្រីមួយចំនួន និងចាស់ៗមួយចំនួន ខ្ញុំចិញ្ចឹមប្រចាំខែ។ អញ្ចឹងមិនអាចឲ្យគាត់ មកបើកពីអាទិត្យម្តងទេ បើប្រាក់បៀវត្សចាំបើកពីអាទិត្យម្តង ... ។

៣៩. អនុញ្ញាតបើកប្រាក់ខែជាប្រចាំបណ្តបរទេស ការពារមិនឲ្យបាត់បង់កម្លាំងទិញ

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ មកពីខេត្តកណ្តាលនិងរាជធានីភ្នំពេញ នៅ ពហុកីឡដ្ឋានមរតកតេជោ, ២៤ មិថុនា ២០២៣

... ក្មួយៗមិនបាត់បង់តម្លៃ(កម្លាំងទិញ) និងបង្កើតលក្ខណៈងាយស្រួល សម្រាប់ថៅកែរោងចក្រផងដែរ ដោយអនុញ្ញាតឲ្យថៅកែរោងចក្រ ម្ចាស់ក្រុមហ៊ុន បើកផ្តល់ប្រាក់បៀវត្សជាប្រចាំបណ្តបរទេស។ ប្រទេសដទៃមិនអាចធ្វើដូច

ប្រទេសយើងទេ ... នៅកម្ពុជា កម្មករមិនមែនអ្នកខាតទេ ដោយសាររាជរដ្ឋាភិបាល បានឲ្យថៅកែរោងចក្រម្ចាស់ក្រុមហ៊ុនបើកផ្តល់រូបិយបណ្ណបរទេសត្រង់ទៅកម្មករ។ នៅលើទីផ្សាររបស់យើង សម្បត្តិរូបិយបណ្ណបរទេស មានទាំងដុល្លារ ទាំងអឺរូ ទាំង ដុល្លារសិង្ហបុរី ទាំងប្រាក់បាតនៅតាមតំបន់កៀកព្រំដែនថៃ មានទាំងប្រាក់យន់ របស់ចិន មានប្រាក់យេនរបស់ជប៉ុនទៀត ...។

៤០. ទាមទារហួសហេតុ គេប្តូររោងចក្រទៅប្រទេសដទៃ កម្មករជាអ្នកខាតបង់

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅតំបន់ចាក់អង្រែលើ, ២៧ កញ្ញា ២០១៧

... យើងមិនត្រូវអារកមាស់ សម្លាប់មេមាន់ ដើម្បីឆ្ងាញ់មួយពេលទេ រួមគ្នា ចិញ្ចឹមមេមាន់ឱ្យបានល្អដើម្បីយកពងរបស់វា ឬក៏យក(កូន)របស់វាចិញ្ចឹមបន្ត។ ខ្ញុំចង់និយាយថា ប្រសិនបើយើងទាមទារហួសហេតុ ម្ចាស់រោងចក្រមិនអាច ទ្រាំទ្របាន គេនឹងដករោងចក្រពីប្រទេសយើងទៅកាន់កូម៉ា ទៅកាន់ឡាវ ទៅបង់ ក្លាដេស ឬទៅឥណ្ឌា ឬទៅប្រទេសផ្សេងៗ ... តើផលវិបាកធ្លាក់ទៅអ្នកណា? ផលវិបាកគឺកម្មករអត់មានការងារធ្វើ ជាមួយនឹងការបាត់បង់ប្រាក់ចំណូលដែល ខ្លួនបាននិងកំពុងទទួល ... គប្បីមានការពិភាក្សាក្នុងស្មារតីស្ថាបនា ...។

៤១. កម្មករ/ការិនី និងកីឡាករ/ការិនី ពិនិត្យសុខភាព និងជិះឡានក្រុងឥតគិតថ្លៃ

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅតំបន់ផ្លូវរឹងស្រែង, ១១ តុលា ២០១៧

... សូមប្រកាសជូនថា ចាប់ពីខែមករា ២០១៨ តទៅ កម្មករគ្រប់ផ្នែកទាំងអស់ ទាំងក្នុងប្រព័ន្ធនិងក្រៅប្រព័ន្ធ ត្រូវទទួលបានការពិនិត្យព្យាបាលដោយឥតគិតថ្លៃ នៅតាមមន្ទីរពេទ្យរដ្ឋ ដោយរដ្ឋជាអ្នកបង់ថ្លៃជំនួស តាមរយៈមូលនិធិសមធម៌ ដែលបាននិងកំពុងអនុវត្ត មានមនុស្សចូលរួមជាង៣លាននាក់រួចហើយ។ សូម អំពាវនាវឲ្យសហគ្រាសនានាមកចុះបញ្ជីបានឆាប់បំផុតតាមដែលអាចធ្វើទៅបាន ដើម្បីឲ្យកម្មករ/ការិនីទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ពីគោលនយោបាយនេះ ... កីឡាករ/ ការិនីដែលមានការទទួលស្គាល់ជាក់លាក់ពីសហព័ន្ធ កីឡាជំនាញ និងពី គណៈកម្មាធិការអូឡាំពិកកម្ពុជា នឹងត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យជិះរថយន្តក្រុងដោយ មិនបាច់បង់ប្រាក់ ដូចជាកម្មករ/ការិនី ក្នុងរយៈយ៉ាងតិច២ ឆ្នាំ ... ទទួលបានការ ពិនិត្យព្យាបាលឥតគិតថ្លៃតាមមន្ទីរពេទ្យរដ្ឋ ដូចកម្មករ/ការិនីផងដែរ ...។

៤២. សូមអនុញ្ញាតកម្មការិនីមានផ្ទៃពោះ/ជនពិការ ចេញមុនម៉ោងយ៉ាងហោច១៥នាទី

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅសំរោងទង និងគងពិសី ខេត្តកំពង់ស្ពឺ, ១៧ មិថុនា ២០២៣

... សំណូមពរឱ្យម្ចាស់រោងចក្រផ្តល់នូវការយោគយល់សម្រាប់កម្មការិនីមានផ្ទៃពោះ ឱ្យបានចេញមុនយ៉ាងតិច ១៥នាទី។ ឥឡូវឮថា មានរោងចក្រខ្លះគឺឱ្យចេញមុនម៉ោងរហូតដល់ទៅ ១ម៉ោងដើម្បីទៅបំបៅកូន សម្រាប់អ្នកមានកូនខ្លី ... កម្មករ/ការិនីជាជនពិការ(ក៏) ត្រូវបានចេញមុនម៉ោង១៥ នាទី ដូចស្ត្រីមានផ្ទៃពោះដែរ។ (ដូចនេះ) មិនមែនដើរមក គ្រាន់តែដើម្បីដើរទេ ប៉ុន្តែជាការដើរពិនិត្យថាមើលតើអ្វីខ្លះដែលបានដាក់ចេញទៅហើយ និងអនុវត្តបានឬទេ? អ្វីដែលនៅខ្វះយើងត្រូវបំពេញ ... ។

៤៣. កម្មការិនីឆ្លងទន្លេបានបៀវត្ស១២០% សម្រាក៣ខែ និងឧបត្ថម្ភជាសាច់ប្រាក់

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅតំបន់ចាក់អង្រែលើ, ២៧ កញ្ញា២០១៧

... ម្យ៉ាងទៀត កម្មការិនីដែលឆ្លងទន្លេនឹងត្រូវទទួលបានបៀវត្ស១២០% និងការឈប់សម្រាករយៈពេល៣ ខែ ... ក្នុងនោះ ចេញដោយបេឡាជាតិសន្តិសុខសង្គម ៧០% និងចេញដោយនិយោជក ៥០% ... មួយផ្នែកទៀត នេះជាការចាប់ផ្តើមអនុវត្តនូវអ្វីដែលខ្ញុំបាននិយាយនៅពេលសម្ភោធដាក់ឱ្យប្រើកម្មវិធីជាតិគាំពារសង្គមថា ត្រូវអនុវត្តចំពោះស្ត្រីមានផ្ទៃពោះជាមុន ... ក្នុងចំណោមកម្មករជាស្ត្រីឆ្លងទន្លេ មានកម្មវិធីផ្តល់សាច់ប្រាក់ក្នុងម្នាក់ សម្រាប់បានកូនមួយទទួលបានប្រាក់ចំនួន៤០ម៉ឺនរៀល ស្មើនឹង១០០ដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក ... យើងត្រៀមបញ្ចូលថវិកាប្រមាណ១០លានដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិកក្នុងមួយឆ្នាំក្នុងកញ្ចប់ថវិកាជាតិសម្រាប់ផ្នែកកម្មការិនីឆ្លងទន្លេ ... ។

៤៤. ផ្តល់សាច់ប្រាក់ចំពោះស្ត្រីមានផ្ទៃពោះ ៤០ម៉ឺនរៀល ពេលសម្រាលកូនមួយ

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅតំបន់ភ្នំពេញថ្មី, ២២ វិច្ឆិកា ២០១៧

... បន្ថែមពីលើនោះ ចាប់ពីសូន្យម៉ោង ថ្ងៃ១ ខែមករា (២០១៨) តទៅ ... រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងផ្តល់សាច់ប្រាក់ជូនកម្មការិនីដែលឆ្លងទន្លេ ... កូនមួយបាន៤០ម៉ឺនរៀល ស្មើនឹង១០០ ដុល្លារ, បានកូន(ភ្លោះ)២ បាន៨០ ម៉ឺនរៀល, ឯកូនភ្លោះ

៣ គឺបាន១លាន២សែនរៀលពីរដ្ឋ និងបាន៥ លានរៀលពី ហ៊ុន សែន។ ដោយសារ ចំនួននេះមិនច្រើន ខ្ញុំសូមប្រកាសថាអ្នកណាបានកូនភ្លោះបីបាន៥លានរៀល ពី ហ៊ុន សែន តែម្តង។ ទូទាំងប្រទេស តាំងពី១៩៩៥ រហូតមកដល់ឥឡូវ ទើបតែ បានជាង៣០០ ករណីទេ។ មិនងាយអ្នកណាបានកូនភ្លោះបីទេ ... កូនភ្លោះ៤ បាន ដល់ ១០ លាន រៀល ឯ ណោះ ។ ប៉ុន្តែ រឿងរដ្ឋផ្សេង និង រឿង ខ្ញុំ ជា ឯកជនផ្សេងៗ ពេលណាខ្ញុំមិននៅបន្ត (កាន់អំណាច) ទេ ខ្ញុំអត់បន្តទេ ... ។

៤៥. ទោះកូនរស់ឬស្លាប់ ស្ត្រីឆ្លងទន្លេត្រូវទទួលបានការឧបត្ថម្ភ

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និងយោធិត នៅតំបន់ចាក់អង្រែលើ, ២៧ កញ្ញា ២០១៧

... សូមអំពាវនាវចំពោះសហគ្រាសទាំងឡាយ ដែលនៅក្រៅប្រព័ន្ធមិនទាន់ បានចុះបញ្ជី ឲ្យប្រញាប់ប្រញាល់មកចុះបញ្ជី ដើម្បីឲ្យកម្មករ/ការិនីទទួលបានផល ប្រយោជន៍ពីអ្វីដែលជាគោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ទៅលើកិច្ចគាំពារ សង្គម ពិសេសលើបញ្ហាការពិនិត្យសុខភាព លើបញ្ហាទាក់ទងជាមួយនឹង មធ្យោបាយដឹកជញ្ជូន ក៏ដូចជាលើបញ្ហាកម្មការិនីដែលត្រូវឆ្លងទន្លេ។ ខ្ញុំក៏សូម រំលឹកស្ត្រីខ្លះគ្នាឆ្លងទន្លេទៅ គាប់ជួនកូនមិនរស់។ តើត្រូវបានប្រាក់ ឬអត់ ? វាពិត ជាត្រូវបាន។ ទោះបីកូនរស់ ឬស្លាប់ ប្រាក់គឺត្រូវបានដូចគ្នា ... ។

៤៦. ឈានទៅឧបត្ថម្ភស្ត្រីក្រីក្រមានផ្ទៃពោះ ចាប់ពីពេលមានផ្ទៃពោះរហូតកូនអាយុ២ឆ្នាំ

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និងយោធិត នៅស្រុកពញាឮ ខេត្តកណ្តាល,
២៦ ធ្នូ ២០១៨

... យើងនឹងឈានទៅបន្តដោះស្រាយសម្រាប់ស្ត្រីមានផ្ទៃពោះក្រីក្រ នៅ ទូទាំងប្រទេស ដែលនឹងត្រូវអនុវត្តនៅប៉ុន្មានខែខាងមុខ។ នោះគឺការផ្តល់ឲ្យស្ត្រី ចាប់ពីមានផ្ទៃពោះ ដល់ពេលឆ្លងទន្លេ (និងក្រោយ) ត្រូវបានទទួលការឧបត្ថម្ភ៤ លើក។ នៅថ្ងៃឆ្លងទន្លេត្រូវឧបត្ថម្ភមួយលើក និងក្រោយឆ្លងទន្លេ រហូតកូនអាយុ ២ឆ្នាំ ត្រូវឧបត្ថម្ភ១០លើក ដោយរាជរដ្ឋាភិបាលនឹងត្រូវចំណាយ សម្រាប់ម្នាក់ ចំនួនជិត២០០ដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក។ របាយការណ៍របស់ក្រសួងការងារ និង បណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈបង្ហាញថា ចាប់ពីពេលរាជរដ្ឋាភិបាលអនុវត្តឈប់សម្រាក

៣ ខែ ជាមួយប្រាក់បៀវត្ស ១២០% បូកនឹងចំនួនប្រាក់ឧបត្ថម្ភ ១០០ ដុល្លារទៀត ចំនួនអ្នកឆ្លងទន្លេមានការកើនរៀងរាល់ខែ ...។

៤៧. បណ្តាញចក្របន្តពង្រីកគិលានដ្ឋាន កន្លែងហូបបាយ និងទារកដ្ឋាន

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅសួនឧស្សាហកម្មវឌ្ឍនៈទី១,
១៥ កញ្ញា ២០១៧

... មកដល់ពេលនេះ គួរលេខបានបង្ហាញថា រោងចក្រ-សហគ្រាស៨៨% មាន គិលានដ្ឋាន ឬបន្ទប់ពេទ្យ, ៣៣% មានកន្លែងហូបបាយ, ២១% មានកន្លែងបំបៅ កូន និង២៨% មានទារកដ្ឋាន។ សុំបណ្តាញចក្របន្តការពង្រីកបន្តទៅទៀតនូវអ្វី ដែលជាសេចក្តីត្រូវការរបស់កម្មករ ទាក់ទងនឹងសេវាពិនិត្យព្យាបាល។ យើងមាន ៨៨% រួចមកហើយ នៅសល់រោងចក្រ ១២% ទៀត ដែលត្រូវរៀបចំ។ កន្លែងមួយ ចំនួនមានកន្លែងបាយហើយ ត្រូវរៀបចំឲ្យមានកន្លែងបាយសមរម្យប៉ុន្តែនៅតំបន់ នេះមានហាងបាយនៅក្រៅ ដូច្នេះវាជិតៗហ្នឹងក៏វាម្យ៉ាងដែរ ...។

៤៨. Hunsenomics បង្កើនអាហារូបត្ថម្ភ កាត់បន្ថយអត្រាមរណភាពមាតានិងទារក

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅតំបន់កប់ស្រូវ, ៧ កុម្ភៈ ២០១៨

... គំនិតផ្តួចផ្តើម(កម្មវិធីផ្តល់សាច់ប្រាក់សម្រាប់ស្ត្រីជាកម្មការិនីឆ្លងទន្លេ) ដែលឯកឧត្តម អ៊ុត សំហេង ហៅ Hunsenomics (ដូចជាគំនិតផ្តើមរបស់នាយក រដ្ឋមន្ត្រីជប៉ុន Shinzo) Abe ដែលគេហៅថា Abenomics ... (ឬ) សេដ្ឋកិច្ចបែប ហ៊ិន សែន ព្រោះ ហ៊ិន សែន ដឹកនាំមកតាំងពីស៊ីបបរ ស៊ីគ្រាប់ពោត រហូតមកដល់ បច្ចុប្បន្ន យើងមិនមែនស៊ីបបរ ស៊ីគ្រាប់ពោតទៀតទេ។ យើងអត់ចង់ឲ្យអ្នកណា សរសើរទេ ក៏ប៉ុន្តែនេះជាតម្រូវការត្រូវអនុវត្តដើម្បីបង្កើនអាហារូបត្ថម្ភ កាត់បន្ថយ អត្រាស្លាប់មាតា និងទារក និងជួយទៅដល់ស្ត្រីឆ្លងទន្លេទាំងឡាយ ដែលជា កម្មការិនីទាំងក្នុងប្រព័ន្ធនិងក្រៅប្រព័ន្ធ ...។

៤៩. Hunsenomics ប្រដូចបាននឹងគោលនយោបាយសេដ្ឋកិច្ចផ្តោតព្រឹក្សាមិនអស្តង្គត

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅស្រុកអង្គស្នួល ខេត្តកណ្តាល,
២០ កុម្ភៈ ២០១៩

... ក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្ម យើងក៏មិនមែនធ្វើតែមួយមុខ។ យើងត្រូវធ្វើច្រើនមុខ មានធុនធំ មានធុនស្រាល មានធុនតូច មានសិប្បកម្ម មានកម្មន្តសាល ឲ្យមានច្រើនមុខ ច្រើនប្រភេទ។ កុំចំណុះតែមុខណាមួយ។ ការទាញវិនិយោគពីប្រទេសខាងក្រៅ កុំទាញតែពីប្រទេសណាមួយ ទាញឲ្យគ្រប់ ... កុំ (ឱ្យ)មកតែជួកភេរវកម្មបានហើយ។ (អ្នកវិនិយោគ)មកពីប្រទេសណាក៏កម្ពុជាស្វាគមន៍ ... គោលនយោបាយសេដ្ឋកិច្ចរបស់យើង អាចចាត់ទុកថាជាគោលនយោបាយសេដ្ឋកិច្ចផ្កាយព្រឹកដែលវាគ្មានពេលអស្ចង្គតទេ។ គោលនយោបាយ Hunsenomics ប្រៀបដូចជានយោបាយសេដ្ឋកិច្ចផ្កាយព្រឹក ដែលគ្មានពេលនឹងអស្ចង្គតទេ ... ។

៥០. បន្ថយចំណាយ តាមរយៈការរក្សាអតិផរណាឲ្យនៅទាប និងបន្ទាបថ្លៃទឹក/ភ្លើង
 សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅតំបន់ព្រៃទា, ១៧ មករា ២០១៨

... នៅពេលដែលប្រាក់ចំណូលកាន់តែកើន ហើយដែលមុននេះធ្លាប់មានការចំណាយធំនោះ ក៏ត្រូវកាត់បន្ថយមួយចំណែក តាមរយៈនៃការខិតខំរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ដើម្បីរក្សាស្ថានភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច ជាពិសេសអតិផរណា ដែលបានរក្សាប្រាក់ចំណូលនោះ មិនឱ្យមានគម្លាតដែលប្រាក់ចំណូលទប់ទល់នឹងការកើនឡើងថ្លៃទំនិញហួសហេតុមិនបាន ... ស្ថាប័នរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ដូចជាក្រសួងឧស្សាហកម្មនិងសិប្បកម្ម តាមរយៈរដ្ឋាករទឹកស្វយ័តភ្នំពេញខិតខំត(បណ្តាញ) ទឹកទៅតំបន់ផ្ទះកម្មករ ធ្វើឱ្យតម្លៃទឹកដែលផ្គត់ផ្គង់ត្រូវបានកាត់បន្ថយ ហើយតម្លៃអគ្គិសនីក្រោយតភ្ជាប់ទៅកាន់តំបន់ផ្ទះជួល ក៏ត្រូវបានកាត់បន្ថយ ... ។

៥១. សូមកុំឡើងថ្លៃជួលផ្ទះច្រើនហួស ខណៈកម្មករ/ការិនីទទួលការដំឡើងប្រាក់ឈ្នួល
 សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅស្រុកកំពង់ត្រាច ខេត្តកំពត,
 ២៥ មករា ២០១៩

... សូមធ្វើសេចក្តីអំពាវនាវដល់ម្ចាស់ផ្ទះឈ្នួលទាំងអស់ និងសូមអរគុណដែលឆ្លាំទៅមួយឆ្នាំមិនបានដំឡើង(ប្រាក់ឈ្នួល)។ យ៉ាងណាក្តី ឆ្នាំនេះ ក៏សូមមេត្តាកុំដំឡើងហួសមាឌ ដើម្បីឲ្យកម្មករ/ការិនីរបស់យើង ដែលបានទទួលការឡើងបៀវត្សនេះ ទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍។ ពិតណាស់ថាមានក្លាយៗមួយចំនួន មក

ធ្វើការនៅពេលថ្ងៃ យប់ទៅសម្រាកឯផ្ទះ។ នេះហើយជានយោបាយដាក់ពង្រាយ
រោងចក្រនៅតាមជនបទ តាមខេត្ត ...។

៥២. បង្កើនការយកចិត្តទុកដាក់អំពីសុវត្ថិភាពការដឹកជញ្ជូនកម្មករ/ការិនី

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និងយោជិត នៅតំបន់លូ៥ ខណ្ឌមានជ័យ,
២ សីហា ២០១៨

... ជាចំណុចថ្មី តែមិនមែនជាចំណុចចុងក្រោយទេ។ ជាចំណុចអាចដេញ ឱ្យ
បង្កើនការយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើសុវត្ថិភាពនៃការដឹកជញ្ជូនកម្មករ ... កន្លងទៅ
តែងមានឃើញភ្នែកនិងគ្រោះថ្នាក់ចរាចរណ៍ ឡានដឹកកម្មករ។ សូមអំពាវនាវ
ចំពោះគ្រប់ទីកន្លែងទាំងអស់ ជាពិសេសអ្នកជាម្ចាស់ដែលទទួលម៉ៅការក្នុងការ
ដឹកជញ្ជូនកម្មករដោយរថយន្ត ត្រូវបង្កើនការយកចិត្តទុកដាក់ ... នៅពេលជិះ
រថយន្តចង្អៀតគ្នា បើកប្រជែងគ្នា ឬរថយន្តខ្វះសុវត្ថិភាព នឹងធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ដល់
សុខុមាលភាព ជារឿយៗ ឬរហូតទៅដល់ស្លាប់ទៀតផង ...។

៥៣. យកចិត្តទុកដាក់លើអ្នកធ្វើការតាមផ្ទះ ដែលជាកម្មករក្រៅប្រព័ន្ធផងដែរ

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និងយោជិត នៅក្រុងច្បារមន ខេត្តកំពង់ស្ពឺ,
២៣ ឧសភា ២០១៨

... សូមអំពាវនាវអ្នកមានលទ្ធភាពយកអ្នកពីក្រៅ ឬក៏កូនក្មួយមកធ្វើជាមេផ្ទះ
អ្នកថែទាំផ្ទះ នៅជាមួយ យកចិត្តទុកដាក់ចំពោះអ្នកទាំងនេះ ... គ្នាធ្វើការហាត់
នឿយណាស់។ ក្រៅពីការយកចិត្តទុកដាក់លើកម្មករក្នុងប្រព័ន្ធ ក៏ត្រូវមើលការ
យកចិត្តទុកដាក់ចំពោះកម្មករនៅក្រៅប្រព័ន្ធដែរ រាប់ទាំងអ្នកធ្វើការបម្រើតាមផ្ទះ
... យើងត្រូវទទួលខុសត្រូវខាងសីលធម៌ចំពោះអ្នកដែលនៅជាមួយ ផ្តល់នូវ
សេចក្តីសុខសម្រាប់ពួកគាត់ផង និងត្រូវនឹកទៅដល់អ្នកដែលជាកូនរបស់គាត់ ឬ
ម្តាយរបស់គាត់ ឬប្តីរបស់គាត់ ... ត្រូវទទួលកាត់ថែទាំធ្វើម៉េចឲ្យគ្នាមានសុខភាពល្អ ...។

៥៤. ការរស់រានមានជីវិតរបស់កម្ពុជា ចាប់ផ្តើមពីការរស់រានមានជីវិតនៃសេដ្ឋកិច្ចក្រៅប្រព័ន្ធ

សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ និងសម្តេច «អគ្គតេជោសន្តិភាព» មន្ទីរពេទ្យកាល់ម៉ែត,
១៥ មករា ២០១៨

... ខ្ញុំបានប្រាប់ទៅបងប្អូនសេដ្ឋកិច្ចក្រៅប្រព័ន្ធចាំ ការរស់រានមានជីវិតរបស់កម្ពុជា គឺចាប់ផ្តើមពីការរស់រានមានជីវិតនៃសេដ្ឋកិច្ចក្រៅប្រព័ន្ធ។ ឥឡូវនេះសេដ្ឋកិច្ច ក្រៅប្រព័ន្ធក៏នៅតែដើរតួនាទីសំខាន់ ក្នុងពេលដែលសេដ្ឋកិច្ចក្នុងប្រព័ន្ធមាន កម្មករត្រឹមតែ១លាន ៤សែននាក់ ប៉ុន្តែសេដ្ឋកិច្ចក្រៅប្រព័ន្ធមានពលកររហូតទៅ ដល់២លាន ៤សែននាក់ នៅតែជាចំណែកមួយដ៏ធំ ហើយវាជន់នឹងវិបត្តិខាងក្រៅ ផង។ ខាងក្រៅចង់មានវិបត្តិអ្វី រឿងវិបត្តិនៅខាងក្រៅ ប៉ុន្តែផលប៉ះពាល់នឹងត្រូវ កាត់បន្ថយតាមរយៈនៃការពង្រឹងភាពជន់ក្នុងសេដ្ឋកិច្ចរបស់កម្ពុជា ...។

៥៥. សូមយោគយល់ដល់កម្មការិនីជនជាតិឥស្លាមក្នុងការស្លៀកពាក់

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និងយោជិត នៅតំបន់ចាក់អង្រែលើ, ២៧ កញ្ញា ២០១៧

... ដោយបានឃើញការត្អូញត្អែររបស់កម្មការិនីដែលជាជនជាតិឥស្លាម អំពីការ លំបាករបស់ពួកគាត់ក្នុងការចូលធ្វើការ ដោយតម្រូវឲ្យស្លៀកពាក់ឯកសណ្ឋាន របស់ក្រុមហ៊ុន ... ខ្ញុំសូមសាកល្បងអំពាវនាវចំពោះម្ចាស់រោងចក្រ សហគ្រាស នានាថា តើអាចធ្វើទៅបានទេ ការដែលផ្តល់ឱកាសឲ្យស្ត្រីដែលជាជនជាតិឥស្លាម ស្លៀកពាក់តាមរបៀបឥស្លាម? ... សង្ឃឹមថាក្រុមហ៊ុន (នឹងធ្វើបាន)។ ឯកឧត្តម រដ្ឋមន្ត្រី ក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា ក៏ពិភាក្សាជាមួយក្រុមហ៊ុនផងដែរ ដើម្បីផ្តល់ ឱកាសឲ្យស្ត្រីឥស្លាមមានការងារធ្វើ ទាំងក្នុងរោងចក្រ វិស័យធនាគារ ក្នុងវិស័យ សេវា និងវិស័យផ្សេងទៀត។ បើសិនជាផ្តល់ឱកាសបែបនេះ ស្ត្រីឥស្លាមរបស់ យើងនឹងមានការងារធ្វើកាន់តែច្រើន ...។

៥៦. ប្រាក់សោធននិវត្តន៍វិស័យឯកជនចាប់អនុវត្តពី២០១៩ ត្រូវមានសៀវភៅការងារ

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និងយោជិត នៅតំបន់ចម្ការដូង, ៨ វិច្ឆិកា ២០១៧

... ចាប់ពីឆ្នាំ២០១៩ តទៅ រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងដាក់ឲ្យអនុវត្តនូវបបសោធន និវត្តន៍ ដែលមន្ត្រីរាជការ កម្មករ និងយោជិត ផ្នែកឯកជន នឹងមានបបសន្តិសុខ សង្គមប្រាក់សោធននិវត្តន៍។ យើងនិយមហៅថា ប្រាក់រ៉ាំរ៉ៃត្រត។ ក្នុងត្រូវប្រឹងធ្វើ ការពីឥឡូវដើម្បីឲ្យប្រាក់ខែរបស់យើងកើនខ្ពស់ និងគ្រប់លក្ខខណ្ឌសម្រាប់ការ ទទួលបាននូវប្រាក់ចូលនិវត្តន៍ ... ពេលដែលក្នុងមានប្រាក់បៀវត្ស ១៧០ ពេល ចូលនិវត្តន៍កាត់ចេញ ២០% ទុកបៀវត្សរ៍ ៨០% ហោចណាស់ក្នុងៗ មានប្រាក់

ចិញ្ចឹមខ្លួន១៤០ ដុល្លារ ... ប្រាក់បៀវត្សកាន់តែច្រើន ពេលចូលនិវត្តន៍នៅសល់ ប្រាក់បៀវត្សកាន់តែច្រើន ... ក្រសួងការងារត្រូវធ្វើការងារឲ្យជិតដល់ ... ត្រូវមាន សៀវភៅការងារ (ដែល)ជាអាយុជីវិត ជាឧបករណ៍ទទួលប្រាក់បៀវត្ស ... ។

៥៧. រដ្ឋទាក់ទាញរោងចក្រ បង្កើតការងារ ផ្តល់ការគាំពារ បែរជាថានាំស្រុកមកធ្វើកញ្ចុះ

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និងយោជិត នៅតំបន់ផ្លូវរវង់ស្រែង, ១១ តុលា ២០១៧

... មានអ្នកសរសេរ(វិះគន់)ថា លោក ហ៊ុន សែន ដឹកនាំយូរៗ ធ្វើឱ្យប្រជាជន មកពីស្រុកមកធ្វើកញ្ចុះគេនៅតាមរោងចក្រ ... យើងខិតខំទាញរោងចក្រដើម្បីមក បង្កើតការងារឲ្យកម្មករ ហើយយើងប្រឹងចរចាឲ្យកម្មករ(បានការងារធ្វើនិងការ គាំពារនានា) គេបែរជាបង្គាប់យើងថានាំក្លាយៗឲ្យមកធ្វើកញ្ចុះគេ។ សូមគិតមើល បើក្លាយៗនៅនឹងផ្ទះ ក្លាយៗក៏ត្រូវធ្វើការ គ្មានអ្នកណាមកបាយទៅឲ្យស៊ីទេ។ គិត លោទៅគិតតាម ប៉ុល ពត ដែលថា ប្រឹងទៅបន្តិចទៀតមានគ្រឿងយន្តបញ្ជុកបាយ នោះ ... តើប្រទេសណានៅលើពិភពលោកនេះមានសេដ្ឋីទាំងអស់គ្នា? តើអ្នក និយាយហ្នឹងធ្វើការឬអត់? ... សូមឮកអាមេរិកាំង ក៏ដើរស៊ីឈ្នួល គ្រាន់តែដើរ ក្នុងកម្រិតខ្ពស់ ... ដូចជាទូរទស្សន៍BTV ... ក៏ជួលអាមេរិកាំងមកជួយគ្រប់គ្រង ... ។

៥៨. ក្រសួងការងារគួរតាមដាន និងធ្វើរបាយការណ៍ពីតួលេខចំនួនការងារដែលបានបង្កើត និងបាត់បង់

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និងយោជិត នៅតំបន់ផ្លូវរវង់ស្រែង, ១១ តុលា ២០១៧

... ប្រទេសនានាតែងតែលើកទឹកចិត្តឲ្យមានការវិនិយោគ ដើម្បីបង្កើតការងារ ដូចជា(សហរដ្ឋ)អាមេរិក និងប្រទេសជឿនលឿននានា។ គេរាប់ហើយ ផ្សាយតួ លេខរៀងរាល់ខែ។ ដូចជាក្នុងមួយខែ បង្កើតការងារបានប៉ុន្មានឲ្យពលរដ្ឋរបស់គេ? ឬក៏ត្រូវបាត់បង់ការងារប៉ុន្មាន? គេតាមដានខ្លាំងណាស់។ ក្រសួងការងាររបស់ យើងក៏ត្រូវតែបញ្ចេញលទ្ធផលហ្នឹងជារៀងរាល់ខែ ឬក៏ថាបីខែម្តង ឬ ប្រាំមួយខែម្តង ឬមួយឆ្នាំ។ តើឆ្នាំ២០១៧ នេះយើងបង្កើតការងារបានប៉ុន្មាន កន្លែង? ត្រូវធ្វើនិងផ្សព្វផ្សាយរបាយការណ៍ហ្នឹង ដើម្បីឲ្យប្រជាជនយើងបាន យល់ ... ។

៥៩. កិច្ចការ ៥ កំពុងធ្វើសម្រួលដល់ពលករធ្វើការនៅក្រៅប្រទេស

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅតំបន់ភ្នំពេញថ្មី, ២២ វិច្ឆិកា ២០១៧

... រាជរដ្ឋាភិបាលអនុវត្តសេចក្តីថ្លែងការណ៍អាស៊ានស្តីពីការការពារ និងលើកកម្ពស់សិទ្ធិពលករទេសន្តរប្រវេសន៍ ដោយបាន ទី១ ជួយពលករធ្វើការនៅបរទេសធានាបាននូវផលប្រយោជន៍ស្របច្បាប់ ... ទី២ សហការប្រទេសដៃគូទទួលស្គាល់ជំនាញទៅវិញទៅមក ... ទី៣ សហការជាមួយបណ្តាប្រទេសអាស៊ាន ក្នុងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការលើវិស័យរបបសន្តិសុខសង្គមសម្រាប់ពលករនៅក្រៅប្រទេស ... ទី៤ សហការជាមួយបណ្តាប្រទេសអាស៊ានអនុវត្តរបបសោធននិរត្តន៍ ... និងទី៥ សម្រួលបែបបទជូនពលករនៅបរទេស អាចផ្ទេរសិទ្ធិជូនគ្រួសារនៅក្នុងប្រទេសធ្វើជាតំណាងស្នើសុំធ្វើជាលិខិតថ្កោលទោស ឬលិខិតរដ្ឋបាល ... ដោយមិនចាំបាច់ឱ្យសាមីខ្លួន រំលឹកស្រុកកំណើត ...។

៦០. ប្រាក់ចំណូលពីពលករ ក្នុងនិងក្រៅប្រទេស ប្រមាណ ៦ពាន់លានដុល្លារ/ឆ្នាំ

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត មកពីខេត្តកណ្តាល និងរាជធានីភ្នំពេញ នៅពហុកីឡដ្ឋានមរតកតេជោ, ២៤ មិថុនា ២០២៣

... រាជរដ្ឋាភិបាលត្រូវធ្វើការច្រើនដើម្បីទាក់ទាញវិនិយោគពីក្រៅប្រទេស និងទាក់ទាញអ្នកមានទុនក្នុងស្រុកបង្កើតនូវរោងចក្រ សហគ្រាស ឬសិប្បកម្ម ដើម្បីបង្កើតការងារធ្វើឲ្យប្រជាពលរដ្ឋទទួលបាននូវប្រាក់ចំណូល ដែលមានចំនួនសរុបទាំងក្នុងនិងក្រៅស្រុកមានជិត ៦ពាន់លានដុល្លារ/ឆ្នាំ។ ក្លាយនៅក្នុងស្រុកដែលធ្វើការនៅតាមរោងចក្រ សហគ្រាសនានា ប្រាក់ចំណូលដែលបានមកគឺមានរហូតទៅដល់ប្រមាណជាង ៣ពាន់លាន/ឆ្នាំ ឯមកពីក្រៅស្រុកមានប្រមាណ ២ ៦០០ ទៅ ២ ៧០០លានដុល្លារ/ឆ្នាំ ...។

៦១. ចរន្ត៣ “សុំ” របស់រាជរដ្ឋាភិបាល ត្រូវបានរារាំងដោយចរន្ត៣ “កុំ” របស់ពួកប្រឆាំង

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅតំបន់ចាក់អង្រែលើ, ២៧ កញ្ញា ២០១៧

... រាជរដ្ឋាភិបាលបានដាក់ចេញគោលនយោបាយវិស័យពន្ធដារដើម្បីសម្រួលឱ្យវិនិយោគិនចូលមកវិនិយោគបាន មានទំនិញសម្រាប់នាំចេញ ហើយសម្រួលការនាំចេញ ដែលយើងមិនគ្រាន់តែធ្វើជាមួយប្រទេសមួយទេ តែយើងធ្វើជាមួយប្រទេសច្រើន ... យើងបានប្រឹងប្រែងសុំឲ្យគេផ្តល់ជំនួយ សុំឲ្យគេមកវិនិយោគ

សុំឲ្យគេជួយទិញទំនិញពីកម្ពុជា តែក៏មានចរន្តរវាងឱ្យគេកុំជួយដល់កម្ពុជា កុំមក
វិនិយោគនៅកម្ពុជា និងកុំទិញទំនិញពីកម្ពុជា ដែលជាទង្វើសម្លាប់កម្មករ/ការិនី
របស់យើង។ ការងារដែលក្លាយមានសព្វថ្ងៃ ប្រាក់ចំណូលដែលក្លាយមាន មិន
បានធ្លាក់មកពីលើមេឃទេ ហើយក៏មិនបានមកពីបក្សប្រឆាំងដែរ តែបានមកពី
ការខិតខំរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ក្រោមការដឹកនាំរបស់គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា ...។

**៦២. បើបាត់ EBA តែមានការងារធ្វើ មានប្រាក់ចំណូល/ខែ វាស្មើនឹងសម្លាប់បក្សប្រឆាំង
បិទសន្និបាតក្រសួងមហាផ្ទៃ, ១៤ កុម្ភៈ ២០១៩**

... យើងត្រូវយល់ទាំងអស់គ្នា ជាពិសេសកូនក្មួយដែលជាកម្មករ កម្មការិនី និង
ប្រជាពលរដ្ឋ។ ប្រសិនបើនៅតែមានការងារធ្វើ ប្រសិនបើនៅតែមានប្រាក់ចំណូល
កុំខ្វល់ថាអ្នកណានិយាយពីអី។ មន្ត្រីរាជការ កងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ និរុត្តរជន បើ
នៅតែទទួលបានប្រាក់ខែពីរដ្ឋ បើនៅតែទទួលបានប្រាក់បៀវត្សគឺកុំខ្វល់ថាអ្នក
ណានិយាយពីអី។ គេកំពុងតែគិតថា បើសិនមានការដកហូតណាមួយ នឹងមាន
ផលប៉ះពាល់រហូតដល់គ្មានប្រាក់បើកបៀវត្ស ... ពេលនេះម៉ោងនេះ រដ្ឋាភិបាល
ហ៊ុន សែន មានសមត្ថភាពបើកប្រាក់ខែជូនរយៈពេល ១២ ខែ ដោយមិនមាន
ចំណូលថ្មី ... ចំណូលគយមួយគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់បើកប្រាក់ខែ ... ការដក EBA គឺ
មានតំលៃស្មើនឹងសម្លាប់បក្សប្រឆាំង ...។

**៦៣. ក្នុងស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ចសកលមិនច្បាស់លាស់ វាយនភណ្ឌថមថយ តែកម្មន្តសាលាកើន
សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ នៅតំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេស Manhattan បារាំង
ស្វាយរៀង, ២៥ មិថុនា ២០២៣**

... ដរាបណាសង្គ្រាមអ៊ុយក្រែន-រុស្ស៊ីមិនទាន់ចប់ ដរាបណានយោបាយដាក់
ទណ្ឌកម្មជាងកតោគាគឺមិនទាន់ត្រូវបានបញ្ចប់ ភាពមិនច្បាស់លាស់នៃសេដ្ឋកិច្ច
សកលគឺនៅតែមាន។ តែយើងត្រូវជម្នះ ... ផ្នែកមួយថមថយ ផ្នែកមួយវារីកើន។
នេះផ្នែកវាយនភណ្ឌគឺការកាត់ដេរសម្លៀកបំពាក់ និងស្បែកជើងមានការថមថយ
ប៉ុន្តែផ្នែកកម្មន្តសាលាមិនមែនជាសម្លៀកបំពាក់ ដូចជាបង្គំនៃគ្រឿងអេឡិកត្រូនិក
មានការរីកឡើង។ ដូចនេះ ទំហំនៃការនាំចេញរបស់យើងវា(នៅតែ)កើនដែរ។
ប្រទេសកម្ពុជាតូច ប៉ុន្តែទំហំនៃការនាំចេញមាន ២៩ ០០០ លានដុល្លារ ...។

**៦៤. រំពឹងកំណើននាំចេញដល់៤០ ឬ១០០ ពាន់លានដុល្លារ ដើម្បីក្លាយជាប្រទេសមាន
ចំណូលខ្ពស់**

សំណេរសំណាលជាមួយកម្មករ នៅតំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេស Manhattan បារាំង
ស្វាយរៀង, ២៥ មិថុនា ២០២៣

... យើងចង់បង្កើនការនាំចេញរបស់យើងឲ្យកាន់តែច្រើន ឲ្យកើនដល់៤០
ពាន់លាន ឬដល់១០០ ពាន់លានក្នុងមួយឆ្នាំ ដែលវានឹងបង្កើនសមត្ថភាពផលិត
កម្មរបស់កម្ពុជា។ យើងជឿជាក់ថានឹងអាចសម្រេចគោលដៅនេះ នៅក្នុងរយៈ
ណាមួយជាក់លាក់ ដែលកំណត់ថាកម្ពុជានឹងចាកចេញពីប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិច
តួចនៅឆ្នាំ២០២៧ ហើយនឹងក្លាយជាប្រទេសដែលមានប្រាក់ចំណូលមធ្យម
កម្រិតខ្ពស់នៅឆ្នាំ២០៣០ ហើយក្លាយជាប្រទេសដែលមានចំណូលខ្ពស់នៅឆ្នាំ
២០៥០ ...។

៦៥. ក្រោយរំដោះ៧ មករា១៩៧៩ បានរៀបចំការបណ្តុះបណ្តាលគ្រប់វិស័យឡើងវិញ

ចែកសញ្ញាបត្រជូនដល់និស្សិត/គរុនិស្សិត នៃវិទ្យាស្ថានជាតិបណ្តុះបណ្តាល
បច្ចេកទេស, ២៧ កុម្ភៈ ២០២៣

... ក្រោយថ្ងៃរំដោះ (៧ មករា ១៩៧៩) យើងបានរៀបចំអោយមានការបណ្តុះ
បណ្តាល ក៏ប៉ុន្តែការបណ្តុះបណ្តាលរបស់យើងទៅមុខមិនលឿន ដោយសារកត្តា
ទីផ្សារ។ ខ្ញុំនៅចាំ(បានថា) ឆ្នាំ១៩៩៦ ... ផ្លូវទៅពោធិ៍ចិនតុង (មានសាលាបច្ចេក
ទេសព្រះកុសុមៈ) នៅស្នាំដៃ។ ពីដើម(ជាកន្លែង) ទាយលេខឡាន ... កន្លែងហ្នឹង
កាលពីជំនាន់នោះអត់មានផ្ទះទេ។ ឥឡូវ ផ្ទះជាប់ពីហ្នឹងទៅដល់ពោធិ៍ចិនតុង។
ពីដើមពោធិ៍ចិនតុង(ស្ថិត)នៅក្នុងខេត្តកណ្តាល ... ការបណ្តុះបណ្តាលដែលខ្វះ
ទីផ្សារការងារ មិនទទួលរជោគជ័យទេ។ ក្រោយមកប្រទេសរបស់យើងកើន(អ្នក
បច្ចេកទេស)បន្តិចម្តងៗ ...។

៦៦. ទោះរៀនបានតិច ក៏អាចទទួលការបណ្តុះបណ្តាល

ចែកសញ្ញាបត្រ និងវិញ្ញាបនបត្រជូននិស្សិត នៃវិទ្យាស្ថានជាតិពាណិជ្ជសាស្ត្រ,
៣០ មីនា ២០២៣

... ក្រសួងការងារនិងបណ្តុះវិជ្ជាជីវៈមិនទាមទារលក្ខខណ្ឌច្រើនពេកទេ។ អ្នកខ្លះ រៀនបានត្រឹមតែថ្នាក់ទី៧ ទី៨ ទី៩ ក៏អាចមានលទ្ធភាពចូលមកបណ្តុះបណ្តាល។ នៅទីនេះ មានវិញ្ញាបនបត្រវិជ្ជាជីវៈចំនួន១២២៣ នាក់ មានសញ្ញាបត្របច្ចេកទេស និងវិជ្ជាជីវៈ ចំនួន៦៦០ នាក់ មានបរិញ្ញាបត្ររងចំនួន១១៣០ នាក់ មានបរិញ្ញាបត្រចំនួន៣០៩៩ នាក់ និងបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ចំនួន១៣៩ នាក់។ នេះចង្អុលបង្ហាញថាអ្នកមានគ្រប់លក្ខខណ្ឌទទួលនូវការបណ្តុះបណ្តាលសម្រាប់បរិញ្ញាបត្រ និងបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ តម្រូវឱ្យមានសញ្ញាបត្របាក់ឌុប្យី ... ក៏ប៉ុន្តែសម្រាប់អ្នកដែលរៀនបានទាបជាងហ្នឹង ក៏ទទួលបានការបណ្តុះបណ្តាល ...។

៦៧. កុំមើលស្រាលការបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ, ឲ្យតែចេះពិតប្រាកដ ការងារអ្វីក៏អាចរកលុយបាន

ពិធីចែកសញ្ញាបត្រជូននិស្សិត នៃវិទ្យាស្ថានខ្មែរជំនាន់ថ្មី, ១៨ មីនា ២០១៩

... មិនត្រូវមើលស្រាលការបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈទេ។ ការបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈហ្នឹងទៀតពេលនិយាយ ឧទាហរណ៍ពីការបណ្តុះបណ្តាលចុងភៅ ស្រាប់តែគេនាំគ្នាសើច។ យើងត្រូវមើលឱ្យជ្រៅ។ បើសិនជាអត់ចុងភៅតាមសណ្ឋាគារ និងកោដនីយដ្ឋាន បានស្តីឲ្យភ្ញៀវទទួលទាន? ពួកថៅកែអស់ហ្នឹងអត់ចេះធ្វើម្ហូបទេ។ គេថ្នាក់ថ្នមណាស់ចុងភៅ។ ថ្នាក់វិជ្ជាជីវៈទាក់ទងនឹងរឿងចុងភៅ និយាយអញ្ចឹង។ ពួកអគតិមួយចំនួន(វិះគន់ថា)លោក ហ៊ុន សែន បណ្តុះបណ្តាលដោយរុញឱ្យទៅធ្វើចុងភៅ។ ប៉ុន្តែ ពួកវាចូលទៅស៊ីដែរ។ ស៊ីមិនឆ្ងាញ់ វាថាចុងភៅមិនកើត ... អ្នកដែលធ្វើការតាមផ្ទះទៀត ក៏ត្រូវតែចេះចុងភៅនោះដែរ។ ការងារវាអត់មានអីថោកទេ បើទោះបីការងារអីក៏ដោយ សំខាន់យើងចេះឱ្យប្រាកដអាហ្នឹង មានការងារធ្វើ មានលុយចូលហើយ ...។

៦៨. រាជរដ្ឋាភិបាលចេញវិកាបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈយុវជនក្នុងគ្រួសារក្រីក្រ១,៥ លាននាក់ ចែកសញ្ញាបត្រ និងវិញ្ញាបនបត្រជូននិស្សិត នៃវិទ្យាស្ថានជាតិពាណិជ្ជសាស្ត្រ, ៣០ មីនា ២០២៣

... នៅពេលខាងមុខ យើងនឹងផ្តល់ឱកាសសម្រាប់ការបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈសម្រាប់គ្រួសារក្រីក្រ យុវជនក្រីក្រចំនួន ១លាន ៥សែននាក់ ដែលក្រសួងការងារ

និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈត្រូវទទួលរ៉ាប់រង ជាមួយនឹងការសហការជាមួយនឹងស្ថាប័នដែលទទួលបន្ទុកក្នុងការបណ្តុះបណ្តាល។ ក្នុងហ្នឹងក៏មានវិជ្ជាជីវៈដូនតា។ វិជ្ជាជីវៈដូនតានេះ សំខាន់ទាក់ទងជាមួយនឹងក្រសួងវប្បធម៌ និងវិចិត្រសិល្បៈ ដែលត្រូវតែបានទទួលនូវការបណ្តុះបណ្តាល។ ការបណ្តុះបណ្តាលនេះ ទៀតសោត រាជរដ្ឋាភិបាលជាអ្នកចេញថវិកាសម្រាប់ផ្តល់ឱ្យសិស្សដើម្បីទទួលបានការរៀនសូត្រ ...។

៦៩. ផ្នែកបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ គ្រប់គ្រងដោយក្រសួងការងារនិងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ និងផ្នែកមរតកវិជ្ជាជីវៈដូនតា គ្រប់គ្រងដោយក្រសួងវប្បធម៌
 ពិធីប្រគល់វិញ្ញាបនបត្រ និងសញ្ញាបត្រជូនដល់សិស្សថ្នាក់វិជ្ជាជីវៈ និងនិស្សិត នៃសកលវិទ្យាល័យធនធានមនុស្ស, ២០ កុម្ភៈ ២០២៣

... សូមស្នើឱ្យ ឯកឧត្តម ហង់ជួន ណារ៉ុន ពិភាក្សាជាមួយក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច/ការងារ អំពីគោលដៅបណ្តុះបណ្តាលនិស្សិត/សិស្សក្រីក្រ១ លាន៥ វែននាក់ដែលក្នុងនេះ គឺខ្ញុំបានបែងចែកជា “វិជ្ជាជីវៈដូនតា” ប្រើពាក្យ “វិជ្ជាជីវៈដូនតា” ក្នុងរង្វង់ ២%-៤% ដែលមានតាំងពីតម្លាញ/ចម្លាក់/គំនូរ ឬស្តីៗច្រើន(ទៀត) ដែលក៏ត្រូវការបណ្តុះបណ្តាលដែរ។ អញ្ចឹងទេ អាចពង្រាយការបណ្តុះបណ្តាលនេះ ដោយមួយផ្នែករដ្ឋគ្រប់គ្រងតាមសាលាបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ ដែលគ្រប់គ្រងដោយក្រសួងការងារ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ និងសម្រាប់ផ្នែក “មរតកវិជ្ជាជីវៈដូនតា” គឺត្រូវគ្រប់គ្រងដោយក្រសួងវប្បធម៌ ...។

៧០. ការបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ ជួយពលរដ្ឋចូលរួមអភិវឌ្ឍ ឆ្ពោះទៅសេដ្ឋកិច្ចចំណេះដឹង
 ពិធីប្រគល់វិញ្ញាបនបត្រ និងសញ្ញាបត្រជូនដល់សិស្សថ្នាក់វិជ្ជាជីវៈ និងនិស្សិត នៃសកលវិទ្យាល័យធនធានមនុស្ស, ២០ កុម្ភៈ ២០២៣

... អាចធ្វើការបែងចែកការបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈសិស្សក្រីក្រ សំរាប់សកលវិទ្យាល័យនានា ដែលបាននិងកំពុងទទួលការបណ្តុះបណ្តាលស្រាប់ ព្រោះអ្នកដែលទទួលការបណ្តុះបណ្តាលក្នុង១ លាន៥ វែននាក់ទទួលការបណ្តុះបណ្តាលដោយឥតបង់ថ្លៃ ហើយថែមទាំងទទួលបាននូវប្រាក់ឧបត្ថម្ភថែមទៀត ... ស្នើឯកឧត្តម ហង់ជួន ណារ៉ុន ពិនិត្យមើល តើមានសាលាប៉ុន្មាន ដែលកំពុងធ្វើការ

បណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ? ខ្ញុំតែងតែលើកទឹកចិត្តឱ្យបន្តរក្សាការបណ្តុះបណ្តាល
វិជ្ជាជីវៈនេះ ព្រោះនេះជាបញ្ហាធំ ងាយរកការងារធ្វើ ដែលធ្វើឱ្យពលរដ្ឋខ្មែរបស់
យើងមានវិជ្ជាជីវៈត្រឹមត្រូវ ដើម្បីបម្រើឱ្យការអភិវឌ្ឍ ដែលកាន់តែលឿន ហើយ
ដែលយើងឆ្ពោះ(ទៅរក)គោលដៅសេដ្ឋកិច្ច (ពឹង)ផ្អែកលើចំណេះដឹង ...។

៧១. ជំរុញការបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ ទាក់ទាញវិនិយោគ បំពេញតម្រូវការវិនិយោគិន
ចែកសញ្ញាបត្រ និងវិញ្ញាបនបត្រ ជូននិស្សិតនៃវិទ្យាស្ថានខ្មែរជំនាន់ថ្មី, ៦ មីនា ២០២៣

... និយាយដូច្នេះ មិនមែនមានន័យថា បោះបង់ការសិក្សាបរិញ្ញាបត្ររង បរិញ្ញា
បត្រ និងបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ទេ ប៉ុន្តែខ្ញុំចង់ចង្អុលបង្ហាញថា ដើម្បីជំរុញកំណើន
សេដ្ឋកិច្ច និងផលិតកម្មក្នុងស្រុក និងទាក់ទងវិនិយោគ ទាមទារឱ្យមានជំនាញ
(វិជ្ជាជីវៈ) ... ផែនការ(បណ្តុះបណ្តាលសិស្សក្រីក្រ)១ លាន៥ សែននាក់ ក៏អាច
ផ្តល់ឱ្យវិទ្យាស្ថាន(ខ្មែរជំនាន់ថ្មី ក៏ដូចជា) សាលាឯកជន ដែលមានការបណ្តុះ
បណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ នូវការបណ្តុះបណ្តាលដើម្បីទាក់ទាញអ្នកវិនិយោគបាន។ មិន
មែនបានអ្នកវិនិយោគមកហើយ បែរជាយើងមិនចេះធ្វើអី ឬក៏ (យើង)អត់
បច្ចេកទេសសោះនោះ ហើយគេត្រូវទទួលយកយើងឱ្យធ្វើការនោះទេ ...។

៤. ការបរទេស និងសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ

១	កំពុងធ្វើកិច្ចការផ្ទៃក្នុងនិងអន្តរជាតិ ដោយស្មើភាពនិងស្មើសិទ្ធិ	៧៨
២	ឱនក្បាលម្តង ត្រូវជំពាក់ ឱនពីរដង ... បីដង ... ឱនមួយជីវិត ... ខ្មែរនឹងមិនឯករាជ្យបានទេ	៧៨
៣	កែទម្រង់ខាងក្នុង បង្កើនមិត្តខាងក្រៅ ក្នុងស្មារតីឯករាជ្យ	៧៨
៤	ប្រទេស/រដ្ឋអធិបតេយ្យ គ្មាននរណាអាចគាបសង្កត់បានទេ	៧៩
៥	“អ្នកដើរត្រង់ ខ្ញុំដើរត្រង់ អ្នកឯងដើរវាង ខ្ញុំក៏ដើរវាង”	៧៩
៦	ការសម្រេចចិត្តខាងនយោបាយក្នុងនិងក្រៅប្រទេស ត្រូវឈរលើផលប្រយោជន៍ជាតិ ...	៨០
៧	ប្រែអតីតសង្គមភូមិជាតំបន់អភិវឌ្ឍ កសាងព្រំដែនសន្តិភាព មិត្តភាព សហប្រតិបត្តិការ អភិវឌ្ឍន៍	៨០
៨	មិនទុកបញ្ហាព្រំដែនជាចំណាប់ខ្លាំងពាណិជ្ជកម្មនិងទំនាក់ទំនងប្រជាជន/ប្រជាជនទេ	៨០
៩	ពីទទួលទំព័របរទេសរក្សាសន្តិភាព ក្លាយជាអ្នកបញ្ជូនទំព័រទៅរក្សាសន្តិភាពវិញ	៨១
១០	ទោះមានការលំបាក កម្ពុជាមិនដកកម្លាំងរក្សាសន្តិភាព តែត្រៀមបញ្ជូនបន្ថែម	៨១
១១	ការចូលរួមរក្សាសន្តិភាព បង្ហាញពីសមត្ថភាពរបស់ទាហានកម្ពុជា	៨២
១២	កុំយកអធិបតេយ្យជាតិ ទៅដោះដូរនឹងការអនុគ្រោះ ឬជំនួយ	៨២
១៣	មិនអាចយកច្បាប់ក្រុមប្រទេសមួយ មកឱ្យប្រទេសមួយទៀតគោរពទេ	៨២
១៤	មាន EBA ក៏មិនក្លាយជាអ្នកមាន បាត់ EBA ក៏មិនស្លាប់	៨៣
១៥	កង្វល់អ្នកដទៃ មិនមែនជាបន្ទាត់នយោបាយដែលត្រូវអនុវត្តទេ	៨៣
១៦	ធម្មនុញ្ញអាស៊ាន រក្សាគោលការណ៍ក្នុងសង់ស៊ីស និងគ្មានការបណ្តេញសមាជិកចេញ	៨៤
១៧	មានគោលការណ៍ក្នុងសង់ស៊ីសនិងមិនជ្រៀតជ្រែកកិច្ចការផ្ទៃក្នុង អាស៊ានមិនបែកបាក់	៨៤
១៨	បើកប្រជុំអាស៊ាននៅទីក្រុងភ្នំពេញបានដោយសារសុខសុវត្ថិភាព និងសន្តិភាព	៨៥
១៩	កម្ពុជាសម្រេចបានការងារជាទីពេញចិត្តក្នុងការធ្វើប្រធានអាស៊ានទាំង៣លើក	៨៥
២០	នៅពេលដែលធ្វើស៊ីហ្គេមនិងអាស៊ានប៉ារ៉ាហ្គេមខាងមុខ គួរយកគំរូតាមកម្ពុជា	៨៦
២១	អាស៊ាន ឬកម្ពុជា មិនតម្រូវឱ្យជ្រើសរើសរវាងអាមេរិកនិងចិនទេ	៨៦
២២	បើអ្វីប្រកាន់តែយ៉ាងចម្បងជាមួយអាស៊ាន តើទំនាក់ទំនងអាស៊ាននិងអឺរ៉ុបដើរលឿនទេ	៨៧
២៣	សូមមើលកម្ពុជាថាជាសមាជិកអាស៊ាន កុំមើលថាកម្ពុជាត្រឹមតែជាកម្ពុជា	៨៧
២៤	សំយោគគំនិតផ្តួចផ្តើម និងនយោបាយក្នុងតំបន់ ដើម្បីផលប្រយោជន៍អាស៊ាន	៨៨
២៥	ជំនួបអាស៊ានបូកបី អនុវត្តពហុភាគីនិយម បន្ថយការលំបាកសង្គ្រាមពាណិជ្ជកម្ម	៨៨
២៦	កិច្ចព្រមព្រៀង៣ ជាកាលានុវត្តភាពថ្មីក្នុងទំនាក់ទំនងកម្ពុជា-ចិន អាស៊ាន-ចិន និងតំបន់	៨៩
២៧	ប្រើឱ្យអស់សក្តានុពលនៃកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរីអាស៊ាន-ចិន	៨៩
២៨	កិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរីកម្ពុជា-ចិន នាំមកនូវឱកាសវិស័យនិងវិនិយោគ	៩០

២៩	យន្តការ២ ឡានឆាង-មេតង្គ និងមហាអនុតំបន់មេតង្គ ជួយប្រទេសភាគខាងក្រោម	៩០
៣០	របៀបធ្វើការជាមួយគ្នាដោយសមភាព ជាកត្តានាំឲ្យធ្វើទំនាក់ទំនងជាមួយចិន	៩១
៣១	កម្ពុជា-ចិន ចូលដល់ភាពជាដៃគូយុទ្ធសាស្ត្រគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ និងជាមិត្តដៃកម្រិត	៩១
៣២	អនុវត្តនយោបាយចិនមួយ ស្មើនឹងគោរពអធិបតេយ្យភាពកម្ពុជាខ្លួនឯង	៩២
៣៣	មិនឲ្យតែវ៉ាន់ដាក់ស្ថានតំណាង និងលើកទង់ជាតិ រាល់បុណ្យជាតិ, រកស៊ីនឹងគ្នាធម្មតា	៩២
៣៤	គោលនយោបាយចិនមួយ កំពុងចេញផ្សាយឲ្យកម្ពុជា	៩២
៣៥	ចិនតែងគោរពការសម្រេចចិត្តរបស់កម្ពុជា	៩៣
៣៦	បម្រើសន្តិភាពនិងអភិវឌ្ឍន៍ មិនប្រឆាំងប្រទេសណាមួយ គោរពមជ្ឈភាពអាស៊ាន	៩៣
៣៧	ស្តារ ផ្លូវល្បឿនលឿន ព្រលានសៀមរាប ផ្លូវ/ស្ពាន សមិទ្ធផលបានពីខ្សែក្រវ៉ាត់និងផ្លូវ	៩៤
៣៨	បុរសសង្ហា (ឈ្លាសវ៉ៃ) ដើរបញ្ជាស (ផ្ទុយ) ចរន្ត	៩៤
៣៩	បើមិនឲ្យពឹងចិន តើឲ្យពឹងអ្នកណា ?	៩៥
៤០	ជំនួយ/កម្មវិធីចិន មិនភ្ជាប់លក្ខខណ្ឌ, កម្ពុជានឹងមិនធ្លាក់ក្នុងអន្ទាក់បំណុលចិនទេ	៩៥
៤១	ខ្មែរមិនព្រមឲ្យចិនត្រួតត្រា ចិនក៏មិនចង់ត្រួតត្រាខ្មែរ ជាចរន្តពីរត្រូវគ្នា	៩៦
៤២	កម្ពុជាគ្មានការចាំបាច់មានវត្តមានកងទ័ពចិននៅលើទឹកដីខ្លួននោះទេ	៩៦
៤៣	គ្មានទំពេញប្រទេសលើទឹកដីកម្ពុជា ទទួលតែការហ្វឹកហាត់រូប និងការចូលចតពីគ្រប់ប្រទេស	៩៧
៤៤	មិនត្រូវការជំនាញការយោធា តែទទួលឱ្យផ្តល់ការហ្វឹកហ្វឺន	៩៧
៤៥	សហប្រតិបត្តិការត្បូងពេជ្រកម្ពុជា-ចិន ដាក់ខេត្ត៤ ជាប៉ូលសេដ្ឋកិច្ចទី៤	៩៧
៤៦	ទំនាក់ទំនងកម្ពុជា-អាមេរិក អាត្រាក់តាមមាត់អ្នកប្រឆាំង	៩៨
៤៧	ទំនាក់ទំនងកម្ពុជា-អាមេរិក ដើរដល់ចំណុចកំពូលជាប្រវត្តិសាស្ត្រ	៩៨
៤៨	ការរីកចម្រើនរបស់កម្ពុជា មិនអាចផ្តាច់ចេញពីជំនួយឧបត្ថម្ភរបស់ជប៉ុន	៩៩
៤៩	ចង់បានវិនិយោគិននិងទីផ្សារជប៉ុនកាន់តែធំ ដើម្បីពង្រឹងទំនាក់ទំនងនយោបាយ	៩៩
៥០	កម្ពុជា និងកូរ៉េ ជាប្រទេសដ៏ឆ្លង, ដោះស្រាយឲ្យកូនកាត់ចេះខ្មែរផងចេះកូរ៉េផង	១០០
៥១	ទំនាក់ទំនងកម្ពុជា-កូរ៉េ ត្រូវប្រែប្រួលផ្លាស់ប្តូរតាមស្ថានភាពនយោបាយ	១០០
៥២	ទំនាក់ទំនងការទូតជាមួយកូរ៉េនាំពលករ/និស្សិត/ប្រជាជនមកធ្វើការ/រៀនសូត្រ/ស្នាក់នៅ	១០១
៥៣	ទំនាក់ទំនងទន្លេហាន-មេតង្គ កិច្ចសហប្រតិបត្តិការទូទៅនិងពហុភាគី	១០១
៥៤	ក្រៅពីប្រាក់ចំណូល ពលករមកកូរ៉េ យកបច្ចេកវិទ្យានិងជំនាញទៅបង្កើតការងារក្នុងស្រុក	១០២
៥៥	ស្វាយ/សម្លៀកបំពាក់ ក្នុងទីផ្សារកូរ៉េ បញ្ជាក់ពីការជឿនលឿនទៅមុខនៃសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា	១០២
៥៦	រៀបចំការចរចាកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរី រវាងកម្ពុជានិងកូរ៉េ	១០៣
៥៧	ជើងហោះហើរកូរ៉េ-កម្ពុជា ១អាទិត្យ ៥០ជើង, ទំហំវិនិយោគកូរ៉េជាង ៤ពាន់លាន	១០៣
៥៨	មានអ្វីកើតនៅឧបទ្វីបកូរ៉េ ត្រូវស្ថិតនៅជាមួយប្រជាជនកូរ៉េ	១០៤

៥៩	នៅតែរក្សាទំនាក់ទំនងជាមួយកូរ៉េទាំងពីរ	១០៤
៦០	ឧបទ្វីបកូរ៉េគ្មាននុយក្លេអ៊ែរ និងស្រាយទំនាស់តាមផ្លូវចរចាដោយសន្តិវិធី	១០៥
៦១	មិនមែនបោះបង់ចោលឥណ្ឌា តែរង់ចាំពេលវេលាសមស្រប ទទួលចូល ASEM	១០៥
៦២	ភាពជាដៃគូជាមួយអាមេរិកនិងឥណ្ឌា មិនមានសម្ពាធលើភាពជាដៃគូជាមួយចិន	១០៥
៦៣	ចរន្តសកលភាវូបនីយកម្មពហុភាគីនិយម មិនឯកភាពនិយម ឬគាំពារនិយម	១០៦
៦៤	ការភ្ជាប់នយោបាយជាមួយពាណិជ្ជកម្ម បំពានក្របខ័ណ្ឌពហុភាគីនិយមនិងWTO	១០៦
៦៥	ពិភពលោកបច្ចុប្បន្នចំណុះឲ្យគ្នាទៅវិញទៅមក	១០៧
៦៦	TPP មានចរិតបំបែកអាស៊ាន ឯ ASEM ជាដៃគូសេដ្ឋកិច្ចគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ	១០៧
៦៧	មីយ៉ាន់ម៉ា៖ បំបាត់អំពើហិង្សា, ផ្តល់ជំនួយមនុស្សធម៌ សន្ទនាខាងនយោបាយ	១០៨
៦៨	បទពិសោធការទូត ហ៊ុន សែន - “រក្សាទ្វារចំហសម្រាប់ការសន្ទនា” ជាជាងបិទ	១០៨
៦៩	ការដាក់ទណ្ឌកម្មលើរុស្ស៊ី កើតជាវិបត្តិលើសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោក	១០៩
៧០	សង្គ្រាមរុស្ស៊ី-អ៊ុយក្រែន បង្កើតឲ្យមានវិបត្តិថាមពល និងអាចមានវិបត្តិស្បៀង	១០៩
៧១	មិនលើកទឹកចិត្តបំបែករដ្ឋ និងគំរាមប្រើកម្លាំង ឬប្រើកម្លាំងក្នុងទំនាក់ទំនងអន្តរជាតិ	១១០
៧២	កម្ពុជាមិនបញ្ជូនជំនួយយោធា តែនឹងជួយការកំចាត់មីននៅអ៊ុយក្រែន	១១០
៧៣	បញ្ឈប់អវិភាព ស្រាយជម្លោះដោយសន្តិវិធី ផ្តល់ជំនួយមនុស្សធម៌នៅអ៊ុយក្រែន	១១១
៧៤	គណៈកម្មការព្រំដែនកម្ពុជាវៀតណាមព្រមព្រៀង៦%ប៉ន្តែល៨៤%បានបោះបង្គោលហើយ	១១១
៧៥	មុងកាញ៉ូមិនមែនជនជាតិភាគតិចនៅកម្ពុជាទេ	១១២
៧៦	ទោះបី BREXIT ក៏អង់គ្លេសនៅបន្តរូបបពាណិជ្ជកម្មដូចធ្លាប់ធ្វើពីមុនមក	១១២
៧៧	បើកស្ថានទូតនៅតួគី - “កម្ពុជានិងតួគី ធ្លាប់មានប្រវត្តិជាចក្រភព”	១១២
៧៨	កសាងទំនាក់ទំនងទ្វេភាគីកម្ពុជា-តួគី និងតួគី-អាស៊ាន	១១៣
៧៩	អាស៊ានត្រូវដកពិសោធន៍ពីអឺរ៉ុបទាំងខាងល្អនិងខាងមិនល្អ	១១៣
៨០	មើលគ្រប់ទិស ជាគោលនយោបាយការបរទេសរបស់កម្ពុជា	១១៣

១. កំពុងធ្វើកិច្ចការផ្ទៃក្នុងនិងអន្តរជាតិ ដោយស្មើភាពនិងស្មើសិទ្ធិ

វេទិកាអភិបាលវិស័យឯកជន លើកទី១៨, ២៩ មីនា ២០១៩

... ក្នុងចំណោមប្រទេសអាស៊ាន កម្ពុជាក្រ (មែន) ក៏ប៉ុន្តែកម្ពុជាមានសមត្ថភាពបញ្ជូនកម្លាំង(រក្សាសន្តិភាពទៅក្រៅប្រទេស) ប្រមាណជាដប់ឆ្នាំជាងរួចហើយ។ យើងបានបំពេញកាតព្វកិច្ចអន្តរជាតិ ប៉ុន្តែបែរជាអន្តរជាតិខ្លះចាត់ទុកថាយើងដូចជាសត្វចម្លែកមួយ។ សង្ឃឹមថាយើងអាចមានការយល់ពីគ្នា ... ខ្ញុំចង់ឲ្យអ្នកបានដឹងថា កម្ពុជាកំពុងតែធ្វើកិច្ចការផ្ទៃក្នុងផង និងទំនាក់ទំនងអន្តរជាតិផង ដោយស្មើភាព និងស្មើសិទ្ធិ បន្ថែមទៅដោយការជួយឧបត្ថម្ភទៅដល់មិត្តភក្តិ ដែលកំពុងជួបបញ្ហានៅក្រៅប្រទេសក្នុងប្រតិបត្តិការក្រោមឆត្រអង្គការសហប្រជាជាតិ ...។

២. ឱនក្បាលម្តង ត្រូវជំពាក់ ឱនពីរដង ... បីដង ... ឱនមួយជីវិត ... ខ្មែរនឹងមិនឯករាជ្យបានទេ
សំណេះសំណាលជាមួយនិស្សិត និងប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ កំពុងសិក្សា និងរស់នៅប្រទេសជប៉ុន, ៧ តុលា ២០១៨

... ខ្ញុំបានថ្លែងចំពោះមុខមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិថា សិទ្ធិមនុស្ស និងលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ ជាប្រធានបទពេញនិយម សម្រាប់ការជ្រៀតជ្រែករបស់ប្រទេសធំ ប្រទេសមានលុយ លើប្រទេសក្រីក្រ។ (ប្រទេសទាំងនោះ) អាងឡើង (ថាដើម្បី) សិទ្ធិមនុស្ស និងឬប្រជាធិបតេយ្យ។ ឥឡូវ តើសិទ្ធិមនុស្ស និងប្រជាធិបតេយ្យនៅស៊ីវី នៅលីប៊ី នៅអ៊ីរ៉ាក់ នៅយេម៉ែន យ៉ាងម៉េចទៅហើយ? កាលដែលកម្ពុជាមានមនុស្សស្លាប់រាប់លាននាក់ តើពួកអ្នកឯងមានបានគិតទេ? ឥឡូវចង់ធ្វើអីធ្វើទៅ ចង់ឲ្យបង់ពន្ធក៏បង់ពន្ធ។ **ឱនក្បាលម្តង ត្រូវជំពាក់ឱនពីរដង ... ហើយត្រូវឱនមួយជីវិត។ ខ្មែរមិនអាចឯករាជ្យបានទេ។ ត្រូវប្រឹងរស់ ងើបឈរឡើង ដើម្បីការពារឯករាជ្យអធិបតេយ្យរបស់ប្រទេស ...។**

៣. កែទម្រង់ខាងក្នុង បង្កើនមិត្តខាងក្រៅ ក្នុងស្មារតីឯករាជ្យ

បើកការដ្ឋានសាងសង់ផ្លូវក្រវាត់ក្រុង ខ្សែទី៣ (ផ្លូវជាតិលេខ៤ ដល់១), ១៤ មករា ២០១៩

... យើងធ្វើសេដ្ឋកិច្ចមិនមែនពឹងពាក់តែលើវិស័យណាមួយនោះទេ។ យើងធ្វើសេដ្ឋកិច្ចច្រើនផ្នែកច្រើនយ៉ាងនិងច្រើនប្រទេស ... យើងធ្វើសេដ្ឋកិច្ចដោយមិនពឹងពាក់តែលើផ្នែកណាមួយហើយនៅពេលដែលគេបិទក្បាលវ៉ាល់ ក៏ធ្វើឲ្យយើង

ស្លាប់នោះទេ។ បើប្រៀបធៀបជាមួយសរីរាង្គមនុស្ស យើងមានរន្ធច្រមុះពីរនិងមាត់មួយ។ បើតឹងច្រមុះម្ខាង នៅសល់ម្ខាងគ្រាន់នឹងដក។ បើតឹងតាមរន្ធច្រមុះទាំងពីរ អញដកដង្ហើមតាមមាត់ ... ខ្ញុំបានបញ្ជាក់ច្បាស់នៅក្នុងសន្និបាត(បក្សថា) “កែទម្រង់ខាងក្នុង បង្កើនមិត្តខាងក្រៅក្នុងស្មារតីឯករាជ្យ”។ យើងបន្តពង្រីកដៃគូមិត្តភក្តិក្រៅប្រទេសបន្តទៀត ប៉ុន្តែកុំភ្លេចកែទម្រង់ខាងក្នុងដើម្បីការលូតលាស់នៃសេដ្ឋកិច្ច ... ។

៤. ប្រទេស/រដ្ឋអធិបតេយ្យ គ្មាននរណាអាចគាបសង្កត់បានទេ

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និងយោធិត នៅតំបន់វត្តទឹកថ្លា, ២១ កុម្ភៈ ២០១៨

... មានការជួបប្រជុំពិភាក្សាប្រចាំឆ្នាំ រវាងបណ្តាញអង្គការសហប្រជាជាតិ ដែលមានវត្តមាននៅកម្ពុជា១៩ អង្គការ ជាមួយនឹងនាយករដ្ឋមន្ត្រី និងរដ្ឋមន្ត្រីមួយចំនួនរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល។ យើងក៏បានពិភាក្សាពីបញ្ហាយុវជន ការងារធ្វើ និងចំណាកស្រុក ... គេថាការប្រជុំ(នោះគឺ) អង្គការសហប្រជាជាតិតាបសង្កត់កម្ពុជា។ សូមផ្តាំទៅក្លាយថា ប្រទេស/រដ្ឋអធិបតេយ្យ ប្រធានអង្គការនីតិប្រតិបត្តិ គ្មានអ្នកណាគាបសង្កត់បានទេ ហើយក៏គ្មានទម្លាប់នៅលោកនេះ ប្រទេសមួយទៅគាបសង្កត់ប្រទេសមួយ ឬអត្ថលេខាអង្គការសហប្រជាជាតិ ឬអង្គការអន្តរជាតិណាមួយមកធ្វើការគាបសង្កត់លើប្រទេសដែលមានឯករាជ្យ និងអធិបតេយ្យនោះទេ ... ។

៥. “អ្នកដើរត្រង់ ខ្ញុំដើរត្រង់ អ្នកឯងដើររវាង ខ្ញុំក៏ដើររវាង”

បើកការដ្ឋានសាងសង់ផ្លូវក្រវាត់ក្រុង ខ្សែទី៣ (ផ្លូវជាតិលេខ៤ ដល់១), ១៤ មករា ២០១៩

... រង់ចាំមើលថា អ្នកដែលទៅអំពាវនាវឲ្យប្រទេសកាត់ជំនួយ តើនឹងមានជោគវាសនាយ៉ាងម៉េច? បានសេចក្តីថា យើងរង់ចាំជំហានអ្នកខាងនោះដើរ។ បើខាងនោះដើរត្រង់ ខ្ញុំក៏ដើរត្រង់ដែរ បើអ្នកឯងដើររវាងផ្លូវ ខ្ញុំក៏ដើររវាងផ្លូវដែរ ... រឿងអីយើងត្រូវអត់ឱនឲ្យ។ ការសម្លាប់កម្ពុជាតាមរូបភាពណាមួយ មានតម្លៃស្មើនឹងសម្លាប់ក្រុមដែលអ្នកឯងគាំទ្រឲ្យប្រឆាំងជាមួយរដ្ឋាភិបាល ... ខ្ញុំមិនលើកលែងឲ្យទេ ... ល្បែងមានទៅមានមក ... បើចង់ឲ្យពួកប្រឆាំងរស់ ... ពិភាក្សាគ្នាកែលម្អសភាពការណ៍ជាមួយគ្នា ទៅមុខជាមួយគ្នា ក្នុងភាពជាដៃគូស្មើភាព គោរពឯករាជ្យ និងអធិបតេយ្យ ... ។

៦. ការសម្រេចចិត្តខាងនយោបាយក្នុងនិងក្រៅប្រទេស ត្រូវឈរលើផលប្រយោជន៍ជាតិ និងស្មារតីឯករាជ្យពិតប្រាកដ

ពិធីជួបជុំសំណេះសំណាលជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ ពលករ និងនិស្សិតខ្មែរ កំពុងស្នាក់នៅ/ធ្វើការ/សិក្សានៅសាធារណរដ្ឋកូរ៉េ, ៣ កុម្ភៈ ២០២០

... ខ្ញុំតែងតែដាស់តឿនមន្ត្រីការទូត ក៏ដូចជាមន្ត្រីកម្ពុជាគ្រប់ថ្នាក់ថា “ការសម្រេចចិត្តខាងនយោបាយ ទាំងក្នុងប្រទេស និងក្រៅប្រទេស ត្រូវឈរលើផលប្រយោជន៍ជាតិនិងឈរលើស្មារតីឯករាជ្យពិតប្រាកដ ទៅលើការសម្រេចចិត្តខាងនយោបាយ ក្នុងទំនាក់ទំនងនយោបាយក្រៅប្រទេសរបស់ខ្លួន”។ ប្រសិនបើពេលនោះ ពូមិនសម្រេចចិត្តធ្វើរឿងបែបនេះទេ ក្លាយអត់បានមកយកប្តី (ជាជនជាតិ) កូរ៉េទេ ... និស្សិតដែលមករៀននៅកូរ៉េ ក៏អត់មានវត្តមាននៅថ្ងៃហ្នឹងដែរ ហើយក្លាយជាពលករ/ការិនី ក៏អត់មាន(វត្តមាន)នៅថ្ងៃនេះដែរ ... ។

៧. ប្រែក្លាយអតីតសមរភូមិជាតំបន់អភិវឌ្ឍ កសាងព្រំដែនសន្តិភាព មិត្តភាព សហប្រតិបត្តិការ និងការអភិវឌ្ឍ

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មកររោងចក្រនៅតំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេស Manhattan ក្រុងប៉ារីស ខេត្តស្វាយរៀង, ២៥ មិថុនា ២០២៣

... តើអ្វីទៅជាគោលដៅ២នោះ? ទី១ ប្រែក្លាយតំបន់អតីតសមរភូមិឱ្យទៅជាតំបន់អភិវឌ្ឍ និងជាទីផ្សារ។ ទី២ ប្រែក្លាយតំបន់ព្រំដែនជាមួយប្រទេសជិតខាងឱ្យទៅជាព្រំដែនសន្តិភាព មិត្តភាព សហប្រតិបត្តិការនិងការអភិវឌ្ឍ។ ផ្ដើមចេញពីតំបន់នេះ យើងអាចនិយាយបានថា គោលដៅដែលពួកគេដាក់ចេញបានសម្រេចជោគជ័យផ្ដេផ្ដា តាមរយៈចំនួនរោងចក្រតំបន់ឧស្សាហកម្មនៅក្នុងខេត្តស្វាយរៀងដែលជាប់ជាមួយនឹងព្រំដែនវៀតណាមនេះ មានរហូតដល់៩ កន្លែង។ បោះចេញជាសំណួរថា បើមានសង្គ្រាមទល់ដែននឹងប្រទេសជិតខាង តើប្រយោជន៍ (ដែលយើងនឹងបាន) ទទួលជាអ្វី? គឺការបាញ់សម្លាប់គ្នា។ គ្មានទេកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ និងការអភិវឌ្ឍ ... ។

៨. មិនទុកបញ្ហាព្រំដែនជាចំណាប់ខ្មាំងពាណិជ្ជកម្មនិងទំនាក់ទំនងប្រជាជន/ប្រជាជនទេ

សំណេះសំណាលជាមួយសហគមន៍ខ្មែរនៅទ្វីបអឺរ៉ុប, ២១ ឧសភា ២០២២

... ឯតាមព្រំដែនកម្ពុជា-វៀតណាម កម្ពុជា-ថៃ កម្ពុជា-ឡាវ ពិតមែនតែការដោះស្រាយមិនទាន់ដាច់ស្រេចអស់ក្តី យើងដោះស្រាយជាមួយឡាវបាន៨៦% សល់ ១៤%។ ដោះស្រាយជាមួយវៀតណាមបាន៨៤% សល់ ១៦% ឥឡូវឯកភាពគ្នាបាន៦% ទៀត។ ឯថៃ បង្គោលចាស់ យើងដើរកឃើញ និងទទួលស្គាល់ ហើយយើងបង្កើតគណៈកម្មការចម្រុះដើម្បីបន្តលើរឿងនោះ។ យើងមិនទុកឲ្យបញ្ហា (ព្រំដែន)នេះឱ្យនៅជាចំណាប់ខ្មាំងនៃការធ្វើពាណិជ្ជកម្ម និងទំនាក់ទំនងរវាងប្រជាជន និងប្រជាជនទេ ...។

៩. ពីធ្លាប់តែទទួលទំពហរទេសមករក្សាសន្តិភាព ក្លាយជាអ្នកបញ្ជូនទំពចេញទៅជួយមិត្តភក្តិ រក្សាសន្តិភាពវិញ

បើកការដ្ឋានគម្រោងធ្វើឲ្យប្រសើរឡើងនូវកំណត់ផ្លូវជាតិលេខ៥ ភាគខាងជើង បាត់ដំបង-សិរីសោភ័ណ, ២៦ មីនា ២០១៨

... ឥឡូវយើងនៅតែបន្តតាមដានកម្លាំងដែលកំពុងប្រតិបត្តិការនៅក្រៅប្រទេស ដូចជានៅប្រទេសម៉ាលី ដែលប៉ុន្មានថ្ងៃមុននេះកងទ័ពឧទ្ទាមបានវាយប្រហារបាញ់គ្រាប់ផ្លោងចូលក្នុងបន្ទាយ ... ក៏ឮសំណាងអត់មានរបួសទេ។ នោះហើយជាប្រទេសមានសង្គ្រាម។ ពីដើម កម្ពុជាមិនដែលបញ្ជូនកងទ័ពចេញក្រៅប្រទេសទេ តែរយៈពេល ១២ឆ្នាំហើយ យើងបានបញ្ជូនកងទ័ពចេញទៅក្រៅប្រទេសដើម្បីជួយមិត្តភក្តិក្រោមឆត្រអង្គការសហប្រជាជាតិ។ ពីដើមយើងធ្លាប់ទទួលភ្ញៀវបរទេសបញ្ជូនមកកាន់កម្ពុជា ដើម្បីជួយរកសន្តិភាពឲ្យកម្ពុជា ប៉ុន្តែឥឡូវនេះយើងក៏បានបញ្ជូនមកខៀវរបស់យើង និងប្រជាជនកម្ពុជា ទៅធ្វើការនៅក្រៅប្រទេស ជួយប្រទេសដទៃទៀត ក្នុងការស្វែងរកសន្តិភាព ចូលរួមដោះស្រាយជម្លោះនៅតាមប្រទេសនានា ...។

១០. ទោះមានការលំបាក កម្ពុជាមិនដកកម្លាំងរក្សាសន្តិភាព តែត្រៀមបញ្ជូនបន្ថែម វេទិកាវេជ្ជកិច្ចពិបាលវិស័យឯកជន លើកទី១៨, ២៩ មីនា ២០១៩

... ទោះបីខ្លួនឯងលំបាក ត្រូវធ្វើកំណែទម្រង់ ត្រូវចំណាយនេះចំណាយនោះ ក៏ប៉ុន្តែខ្លួនបានចាយកម្លាំងមនុស្ស និងធនធានថវិកាមួយចំនួនផ្សេងទៀតដូចជា ចាំបាច់ដែលត្រូវបញ្ចេញថវិកាបន្ទាន់ សម្រាប់ឲ្យទិញរថពាសដែក បញ្ជូនទៅ

ប្រទេសម៉ាលី យើងខ្ញុំមិនដកកម្លាំងចេញពីប្រទេសណាទេ ហើយមិនត្រឹមតែមិន
ដកកម្លាំងចេញនោះទេ យើងខ្ញុំកំពុងតែត្រៀមគិតគូរថានឹងបញ្ជូនកម្លាំងទៅក្នុង
ករណីប្រទេសយើងមិនមានកិច្ចព្រមព្រៀងសន្តិភាព ដែលតម្រូវឲ្យមានកងរក្សា
សន្តិភាពទៅទីនោះ ...។

១១. ការចូលរួមរក្សាសន្តិភាព បង្ហាញពីសមត្ថភាពរបស់ទាហានកម្ពុជា

ពិធីចែកសញ្ញាបត្រនិស្សិតនៃសាកលវិទ្យាល័យឆ័យពេញអន្តរជាតិ, ២៥ មីនា ២០១៩

... សម្តេចពិជ័យសេនា ទៀ បាញ់ នឹងទៅប្រជុំនៅឯទីស្នាក់ការអង្គការ
សហប្រជាជាតិនៅទីក្រុងញូវយ៉ក ជាមួយនឹងអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ
និងបណ្តាប្រទេសដែលបានបរិច្ចាគកម្លាំងក្នុងប្រតិបត្តិការរក្សាសន្តិភាព។ ចំណុច
នេះ អាចបង្ហាញថា កម្ពុជាបានចូលរួមនៅក្នុងការរក្សាសន្តិភាពពិភពលោក ដែល
សមត្ថភាពរបស់ទាហានកម្ពុជាមិនអស់នោះទេ ... កម្ពុជាមិនមែនគ្រាន់តែដោះស្រាយ
បញ្ហាផ្ទាល់ខ្លួនទេ យើងត្រូវមានការរួមចំណែក ហើយយើងក៏ត្រូវការធ្វើការប្រកួត
ប្រជែងទៅលើបញ្ហាសមត្ថភាព ...។

១២. កុំយកអធិបតេយ្យជាតិ ទៅដោះដូរនឹងការអនុគ្រោះ ឬជំនួយ

បិទសន្និបាតបូកសរុបការងារក្រសួងការបរទេស និងសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ,
៣១ មករា ២០២០

... ខ្ញុំនៅបន្តនិយាយថា មិនត្រូវឱ្យអ្នកណាមកដឹកច្រមុះរបស់យើង ហើយក៏
មិនត្រូវយកអធិបតេយ្យជាតិ ទៅដោះដូរជាមួយនឹងការអនុគ្រោះ ឬជំនួយណា
ទាំងអស់។ វាពិតជាគ្មានតម្លៃ ហើយថោកទាបផង ប្រសិនបើច្បាប់របស់យើងៗ
មិនអាចអនុវត្តបាន ហើយតម្រូវឱ្យធ្វើទៅតាមការបង្ខិតបង្ខំរបស់អ្នកដទៃ។ តើ
យើងជាប្រទេសមានឯករាជ្យនិងអធិបតេយ្យទេ? ជំនាន់មុន ការហ៊ុមព័ទ្ធសេដ្ឋកិច្ច
មានគ្រប់ទិស នៅសល់តែសហភាពសូវៀត និងអឺរ៉ុបខាងកើត ដែលហៅថា
Comecon នោះ បូកជាមួយ វៀតណាម ឡាវ ឥណ្ឌា តៃប៉េនោះ ដែលផ្តល់នូវការ
គាំទ្រសម្រាប់កម្ពុជាវាស់រានមានជីវិត។ ឥឡូវនេះ យើងមានដៃគូច្រើនដែលរកស៊ី
ជាមួយគ្នា ...។

១៣. មិនអាចយកច្បាប់ក្រុមប្រទេសមួយ មកឱ្យប្រទេសមួយទៀតគោរពទេ

ចែកសញ្ញាបត្រជូននិស្សិតសាកលវិទ្យាល័យឯកទេសនៃកម្ពុជា, ១១ ធ្នូ ២០១៩

... អត់យកអធិបតេយ្យជាតិទៅដោះដូរជាមួយជំនួយ ឬក៏ភាពអនុគ្រោះពីអ្នកណាទាំងអស់។ អ្វីដែលធ្វើបាន (គឺ) បាន អ្វីដែលធ្វើមិនបានគឺអត់។ អ្នកដែលមកនិយាយថា ប្រជាធិបតេយ្យត្រូវតែគោរពច្បាប់នោះ ខ្ញុំឯកភាព។ តែខ្ញុំបានបញ្ជាក់ថា គោរពច្បាប់ត្រូវតែគោរពច្បាប់ជាសកល ... ប្រជាធិបតេយ្យ ឬសិទ្ធិមនុស្ស ឬពាណិជ្ជកម្ម ត្រូវគោរពច្បាប់ ប៉ុន្តែមិនអាចយកច្បាប់នៃក្រុមមួយ ឱ្យក្រុមមួយទៀតគោរពទេ។ ច្បាប់នោះត្រូវចេញពីធម្មនុញ្ញសហប្រជាជាតិ។ មិនអាចយកច្បាប់នៃក្រុមប្រទេសមួយ យកមកឱ្យប្រទេសមួយ និងក្រុមប្រទេសមួយគោរពទេ ...។

១៤. មាន EBA ក៏មិនក្លាយជាអ្នកមាន បាត់ EBA ក៏មិនស្លាប់

សំណេះសំណាលជាមួយប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរនៅទ្វីបអឺរ៉ុប, ៤ កក្កដា ២០១៩

... ក្នុងការចុះហត្ថលេខាភិក្ខុព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរីរវាង EU ជាមួយវៀតណាម លោកជំទាវ (Cecilia) Malmström បានព្រមានចំពោះកម្ពុជា ចំពោះមីយ៉ាន់ម៉ា និងចំពោះបង់ក្លាដែស។ ខ្ញុំបានមើលបទសម្ភាសន៍របស់គាត់ដោយយកចិត្តទុកដាក់។ ខ្ញុំបានបញ្ជាក់ហើយ មាន EBA ក៏មិនអាចក្លាយទៅជាអ្នកមានបាត់ EBA ក៏វាមិនងាប់ទេ។ តែយើងត្រូវប្រឹងខ្លួនឯងមួយជាពីរ។ អ្វីដែលខ្ញុំបារម្ភមិនមែនការបាត់ EBA ឬមិនបាត់ EBA ទេ តែបារម្ភក្រែងលោមានភាពស្លឹកស្រពន់ក្នុងចំណោមមន្ត្រីរាជការរបស់យើង ... EBA ជាស្តី ? វាជាប្រព័ន្ធអនុគ្រោះ សម្រាប់ប្រទេសដែលមិនទាន់រីកចម្រើន។ វានឹងបាត់នៅពេលណាមួយ វាត្រូវតែបាត់។ ឱ្យតែសេដ្ឋកិច្ចយើងឡើងបន្តិច វាបាត់ហើយ។ ក្នុងប្រទេសអាស៊ានមានតែ ៣ ទេដែលទទួល EBA ហ្នឹង ... ប្រទេសនៅអាហ្វ្រិកមួយចំនួន គេអត់លេងចូលទេ ...។

១៥. កង្វល់អ្នកដទៃ មិនមែនជាបន្ទាត់នយោបាយដែលត្រូវអនុវត្តទេ

វេទិកាវេជ្ជភិបាល-វិស័យឯកជន លើកទី១៨, ២៩ មីនា ២០១៩

... បើទោះបីមានភាពអនុគ្រោះ ឬគ្មានភាពអនុគ្រោះ គឺកម្ពុជា នៅតែទៅមុខ។ កម្ពុជាត្រូវការសហការជាមួយដៃគូ តែកម្ពុជាមិនត្រូវការឱ្យគេខកក្បាលតាមចិត្តនោះទេ។ ខ្ញុំបានចារទៅ ឯកឧត្តម ប្រាក់ សុខុន បន្ទាប់ពីការសន្ទនារួចហើយថា “កង្វល់អ្នកដទៃ មិនមែនជាបន្ទាត់នយោបាយ ដែលយើងត្រូវអនុវត្តទេ”។ រឿង

ដែលអ្នកដទៃមានកង្វល់ចំពោះយើងៗ អរគុណហើយ តែមិនមែនជាអ្វីដែលយើង ត្រូវធ្វើទេ។ តែបើកង្វល់មានហេតុផលត្រឹមត្រូវ ដោយមិនបំពានលើអធិបតេយ្យ របស់យើង នោះយើងធ្វើ ...។

១៦. ធម្មនុញ្ញអាស៊ាន រក្សាគោលការណ៍កុងសង់ស៊ីស និងគ្មានការបណ្តេញសមាជិក
ពិធីបិទសន្និបាតប្រចាំឆ្នាំរបស់ក្រសួងការបរទេស និងសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ,
៣១ មករា ២០២០

... យើងត្រូវមើលថា ហេតុអ្វីអាស៊ានមានឯកភាព គោលការណ៍សហគមន៍តាម រយៈស្មារតីសហគមន៍ ? ដោយអនុវត្តនូវកិច្ចការដែលធ្វើការតាមកុងសង់ស៊ីស គឺ ជាមូលដ្ឋានធំណាស់។ នេះក៏ជាបទពិសោធនៃបណ្តាមិត្តភក្តិរបស់ប្រទេសអាស៊ាន របស់យើង។ ពេលដែលយើងធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្តអំពីធម្មនុញ្ញអាស៊ាន យើង បានពិភាក្សានៅទីក្រុងសេប៊ូ ប្រទេសហ្វីលីពីន ដែលមានការរើកឡើងថា ... ទី១ ប្រសិនបើមិនអាចរកកុងសង់ស៊ីសបាន ត្រូវធ្វើការបោះឆ្នោត និងទី២ សមាជិក អាស៊ានមានសិទ្ធិដេញសមាជិក(ដទៃ)ចេញ។

ដោយនាំមុខក្នុងការសន្ទនាជាមួយគ្នាអង្គផ្សេងៗ ខ្ញុំបានបញ្ជាក់ប្រាប់ទៅថ្នាក់ ដឹកនាំអាស៊ានថា ប្រសិនបើយើងធ្វើការបោះឆ្នោត អាស៊ាននឹងបែកបាក់ ព្រោះវា នឹងមានសម្លេងភាគច្រើននិងសម្លេងភាគតិច ... ឯទី២ អំពីការដេញសមាជិកចេញ ខ្ញុំបានចោទសួរជាសំណួរថា ដែលថាដេញសមាជិកចេញដោយសារមានកំហុស ធ្ងន់ធ្ងរ “តើអ្វីទៅជាកំហុសធ្ងន់ធ្ងរ? តើជាជួបប្រហារយោធាឬ?” និងថាតើអ្នក ណាជាអ្នកកំណត់ថាកំហុសនេះធ្ងន់ធ្ងរ ឬមិនធ្ងន់ធ្ងរ?

... ទីចុងបំផុត យើងរក្សាបានគោលការណ៍ធ្វើការតាមកុងសង់ស៊ីស។ បើទោះ បីមានការលំបាកបន្តិច តែយើងទ្រាំការលំបាកនោះ ដើម្បីធានាឯកភាពនៅក្នុង ក្របខ័ណ្ឌអាស៊ាន។ អាស៊ានមានប្រទេសធំ និងប្រទេសតូច អាស៊ានមានប្រទេស អ្នកមាន និងប្រទេសអ្នកក្រ។ ក៏ប៉ុន្តែអាស៊ានមិនបានបែងចែក ហើយអាស៊ានក៏ មិនបានមានបងធំនោះដែរ ...។

១៧. មានគោលការណ៍កុងសង់ស៊ីស និងមិនជ្រៀតជ្រែកកិច្ចការផ្ទៃក្នុងគ្នា ទើបអាស៊ាន មិនបែកបាក់

ពិធីបិទសន្និបាតប្រចាំឆ្នាំរបស់ក្រសួងការបរទេស និងសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ,
៣១ មករា ២០២០

... មិនមែនយកវេទិកានេះនិយាយសំដៅទិសដៅទីតាំងអីប៉ុន្មាន ប៉ុន្តែខ្ញុំចង់ឲ្យបណ្តា
ប្រទេសអាស៊ាន ដែលកម្ពុជាជាតួអង្គមួយដ៏សំខាន់នៅក្នុងនោះដែរ ដកពិសោធន៍
ពីគោលការណ៍ក្នុងសង់ស៊ីស និងការមិនជ្រៀតជ្រែកចូលកិច្ចការផ្ទៃក្នុងគ្នា។
ក្នុងសង់ស៊ីសគឺជាគោលការណ៍គ្រឹះដែលធ្វើឲ្យអាស៊ានមានឯកភាព។ បើទោះបី
មានការលំបាកបន្តិចក្នុងការឈានទៅរកការសម្រេចណាមួយក្តី វាមិនបាននាំមក
នូវការបែកបាក់នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌអាស៊ាននោះទេ ដោយសារតែត្រូវរកវិធីសម្រប
សម្រួលគ្នាជាជាងតាមវិធីនៃការបោះឆ្នោត ...។

១៨. បើកប្រជុំអាស៊ាននៅទីក្រុងភ្នំពេញបានដោយសារសុខសុវត្ថិភាព និងសន្តិភាព
ពិធីទទួលសញ្ញាបត្របណ្ឌិតកិត្តិយសផ្នែកអភិវឌ្ឍន៍នៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទភ្នំពេញ,
៥ សីហា ២០២២

... កត្តាធំបំផុតដែលយើងប្រជុំ(អាស៊ាននៅកម្ពុជា)បាននិងមានការចូលរួមពី
សំណាក់ដៃគូគឺសុវត្ថិភាព។ សុវត្ថិភាពនេះ ... ទី១ គឺសន្តិភាពដែលយើងរកបាន
ដោយលំបាក ហើយដែលយើងបានការពារដោយគត់មត់ ... និងទី(២) ជាអ្វីទៅ?
នោះទាក់ទងនឹងការដែលយើងត្រួតត្រាបាននូវជំងឺកូវីដ១៩ ... នេះហើយដែលខ្ញុំ
ចង់និយាយថាជាជោគជ័យ ដែលផ្តល់ឱ្យយើង(នូវលទ្ធភាពរៀបចំ)ការប្រជុំនេះ
(គឺផ្នែកលើ)សុវត្ថិភាព ដែលខ្ញុំបែងចែកជាពីរ គឺសុខសុវត្ថិភាព និងសន្តិភាព
ស្ថិរភាពនយោបាយ។ (ហើយសុខសុវត្ថិភាពនេះគឺ) សន្តិសុខ សណ្តាប់ធ្នាប់
សង្គមនេះម្ខាង និងម្ខាងទៀត គឺការត្រួតត្រាបានកូវីដ-១៩ ...។

១៩. កម្ពុជាសម្រេចបានការងារជាទីពេញចិត្តក្នុងការធ្វើប្រធានអាស៊ានទាំង ៣ លើក
សន្និសីទសារព័ត៌មាន និងសំណួរ/ចម្លើយ ក្រោយកិច្ចប្រជុំកំពូលអាស៊ានទី៤០
និង៤១ នៅកម្ពុជា, ១៣ វិច្ឆិកា ២០២២

... ២០០២ អ្វីដែលបានកើតនៅ(ក្នុងកិច្ចប្រជុំអាស៊ាន)ទីក្រុងភ្នំពេញ គឺការចុះ
ហត្ថលេខាលើ DOC ឬសេចក្តីថ្លែងការណ៍ស្តីពីក្រមប្រតិបត្តិសមុទ្រចិនខាងត្បូង
និងជាការចូលជាដំបូងការសន្ទនាប្រចាំឆ្នាំរបស់ឥណ្ឌា ... ឆ្នាំ២០១២ ទោះបីមាន

បញ្ហាខ្លះ ក៏កិច្ចព្រមព្រៀងភាពជាដៃគូសេដ្ឋកិច្ចគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ RCEP ត្រូវបានប្រកាសនៅទីក្រុងភ្នំពេញ ... ឆ្នាំ២០២២ ជាប្រធានអាស៊ានម្តងទៀត ឬ១០ ឆ្នាំក្រោយមក កិច្ចព្រមព្រៀង RCEP ត្រូវបានចូលជាធរមាននិងទទួលទីម៉រឡេស្តជាសមាជិកភាពទី១១ បូកជាមួយនឹងការលើកកម្ពស់ភាពជាដៃគូយុទ្ធសាស្ត្រគ្រប់ជ្រុងជ្រោយជាមួយសហរដ្ឋអាមេរិក ជាមួយឥណ្ឌា និងការចូលរួមចុះហត្ថលេខាលើសន្ធិសញ្ញាសន្តិភាព មិត្តភាព និងសហប្រតិបត្តិការអាស៊ីអាគ្នេយ៍រហូតដល់ ៧ប្រទេស ... ដូច្នេះ(កម្ពុជាសម្រេចបានការងារយ៉ាងពេញចិត្តក្នុង)ការធ្វើប្រធានអាស៊ានទាំង ៣ លើក ...។

២០. នៅពេលដែលធ្វើស៊ីហ្គេម និងអាស៊ានប៉ារ៉ាហ្គេមខាងមុខ គួរយកគំរូតាមកម្ពុជា

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករនៅស្រុកកណ្តាលស្ទឹង ខេត្តកណ្តាល, ១០ មិថុនា ២០២៣

... វាជាការចាប់ផ្តើមមួយនៃយុទ្ធសាស្ត្រ ហ៊ុន សែន អំពីការសាមគ្គីភាពរបស់អាស៊ាន។ រហូតមកដល់ឥឡូវនេះ ខាងផ្នែកប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយបាននិយាយថា នៅពេលដែលធ្វើស៊ីហ្គេម និងអាស៊ានប៉ារ៉ាហ្គេមខាងមុខ គួរយកគំរូតាមកម្ពុជា ព្រោះអត់បង់ថ្លៃសម្រាប់ការផ្សព្វផ្សាយ។ យើងបានចេញប្រាក់ប្រមាណជា ៧លានដុល្លារទៀត ចិញ្ចឹមបីបាច់ថែទាំចំពោះកីឡាករ/ការិនី ទាំងមិនពិការ ទាំងពិការដែលមកប្រកួតនៅកម្ពុជា។ កីឡាករ/ការិនីតាមប្រទេសនានា មកសម្រាកនៅភូមិកីឡា ខ្នាតសណ្ឋាគារផ្កាយ៥។ យើងមានម្ហូបសម្រាប់អ្នកទទួលទានបានទូទៅ។ ម្ហូបតាមរបៀបថៃត្រូវហិរវន្តិច។ តាមឥស្លាមគឺ halal និងម្ហូបសម្រាប់អ្នកហូបបួស គឺមានទាំងអស់ ... ខ្ញុំបាននិយាយហើយ លុយកាក់អាចចាយអស់។ កេរ្តិ៍ឈ្មោះចាយមិនអស់ទេ តកូនចៅទៅថ្ងៃក្រោយ។ ឥឡូវកេរ្តិ៍ឈ្មោះកម្ពុជា សូម្បីតែ CNN, New York Times ក៏យករឿងស៊ីហ្គេមពីកម្ពុជាទៅផ្សាយ ... ផ្សាយ ប្តីសំណាង ដែលរត់អត់ឈ្នះមេដាយ ប៉ុន្តែឈ្នះបេះដូង។ ឈ្នះបេះដូងមិនត្រឹមតែឈ្នះបេះដូងប្រជាជនកម្ពុជា ១៧លាននាក់ទេ ឈ្នះបេះដូងលើពិភពលោកទាំងមូលតែម្តង ...។

២១. អាស៊ាន ឬកម្ពុជា មិនតម្រូវឲ្យជ្រើសរើសរវាងអាមេរិក និងចិនទេ

សន្និសីទសារព័ត៌មាន និងសំណួរ/ចម្លើយ ក្រោយកិច្ចប្រជុំកំពូលអាស៊ានទី៤០
និង៤១ នៅកម្ពុជា, ១៣ វិច្ឆិកា ២០២២

... ពាក់ព័ន្ធនឹងភូមិសាស្ត្រនយោបាយ គេតែងតែនិយាយថា ពិភពលោកកំពុង
តែមានការបែងចែក។ កាលពីមុន នៅក្នុងសង្គ្រាមត្រជាក់ គេនិយាយពី (ការបែង
ចែកដែល) ម្ខាងមានសហរដ្ឋអាមេរិក (និង) ម្ខាងទៀត គឺសហភាពសូវៀត។ ឥឡូវ
គេនិយាយពីម្ខាងជាចិននិងម្ខាងជាសហរដ្ឋអាមេរិក។ **សម្រាប់អាស៊ាន ឬក៏
សម្រាប់កម្ពុជា យើងមិនតម្រូវឱ្យមានការជ្រើសរើសអ្នកណាទាំងអស់។ យើងអត់
មានតម្រូវការថាជ្រើសរើសចិន ចោលសហរដ្ឋអាមេរិក ឬជ្រើសរើសសហរដ្ឋអាមេរិក
ហើយចោលចិននោះឡើយ។ ដូចគ្នាដែរ ទាំងអាមេរិកទាំងចិន បានប្រាប់មក
យើងវិញថា គ្មានការតម្រូវឱ្យជ្រើសរើសរវាងអាមេរិកនិងចិននោះទេ ...។**

**២២. បើសិនអ៊ីបនៅប្រកាន់ឥរិយាបថមិនល្អជាមួយអាស៊ាន តើទំនាក់ទំនងរវាងអាស៊ាន
និងអ៊ីប អាចនឹងដើរលឿនទេ ?**

បិទសន្និបាតបូកសរុបការងារក្រសួងការបរទេស និងសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ,
៣១ មករា ២០២០

... អ៊ីបបច្ចុប្បន្ន មានទំនាក់ទំនងមិនល្អជាមួយនឹងអាស៊ាន។ មាន
ប្រទេស៥ មានបញ្ហាជាមួយអ៊ីបធ្ងន់ធ្ងរជាងគេ គឺឥណ្ឌូនេស៊ី និងម៉ាឡេស៊ី ក្រោម
ហេតុផលនៃការការពារបរិស្ថានប្រឆាំងនឹងការកាប់ព្រៃ ... អ៊ីបក៏បានឆ្ពោះមកកាន់
កម្ពុជា មីយ៉ាន់ម៉ា និងហ្វីលីពីន អំពីបញ្ហាសិទ្ធិមនុស្ស ... ដូច្នេះ **តើទំនាក់ទំនង
ភាពជាដៃគូយុទ្ធសាស្ត្ររវាងអាស៊ាននិងអ៊ីបអាចដើរលឿនទេ ប្រសិនបើឥរិយាបថ
បែបនេះត្រូវបានប្រកាន់យកជានិច្ចពីគណៈកម្មការអឺរ៉ុប។** (នេះ) មិនមែនក្នុង
(ក្របខ័ណ្ឌ) សហភាពអឺរ៉ុបទេ ... ប្រទេសអឺរ៉ុបមានទំនាក់ទំនងល្អជាមួយបណ្តា
ប្រទេសនៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌអាស៊ាន ប៉ុន្តែអឺរ៉ុបមានសកាបរបស់អឺរ៉ុប និងមានគណៈ
កម្មការអឺរ៉ុប ដែលកំណត់នយោបាយរបស់អឺរ៉ុប នោះជាបញ្ហាដែលត្រូវគិតគូរ ...។

**២៣. សូមមើលកម្ពុជាថាជាសមាជិកអាស៊ាន កុំមើលថាកម្ពុជាត្រឹមតែជាកម្ពុជា
សំណេះសំណាលជាមួយប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរនៅទ្វីបអឺរ៉ុប, ១២ ធ្នូ ២០២២**

... មិនមែនអាស៊ានមកសម្រាប់ធ្វើកូនដឹងរបស់ពួកអឺរ៉ុបទេ ... មាន ហ៊ុន សែន មួយគ្រាន់ធ្វើជាសហប្រធានដែរ ... យើងផ្តល់ការគោរពដើម្បីឱ្យទំនាក់ទំនងវាកាន់តែរឹងមាំ ហើយយើងក៏ចង់ឱ្យចេញលទ្ធផលផ្នែកផ្ទៃ ដែលនឹងឈានទៅដល់កម្រិតនៃកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរី អាស៊ាន-អឺរ៉ុប។ ខ្ញុំតែងតែរំលឹកអ្នកទៅពីអឺរ៉ុបថា សូមកុំមើលប្រទេសមួយៗក្នុងអាស៊ានត្រឹមតែជាប្រទេសមួយ។ ដូចករណីកម្ពុជាកុំមើលកម្ពុជាត្រឹមតែកម្ពុជា ត្រូវមើលកម្ពុជាឱ្យឆ្ងាយជាហ្នឹង គឺកម្ពុជាជាសមាជិកអាស៊ាន។ បើកម្ពុជាមិនយល់ព្រមទេ មិនអាចចេញកិច្ចព្រមព្រៀងបានទេ។ ដូច្នេះ កុំមើលថាកម្ពុជាត្រឹមតែជាកម្ពុជា។ សូមមើលឱ្យផុតពីជាប្រទេសតែមួយ។ ហេតុនេះហើយ បានជាខ្ញុំប្តូរផ្លាស់នាំកម្ពុជាចូលអាស៊ានឲ្យខាងតែបាន ...។

២៤. សំយោគគំនិតផ្តួចផ្តើម និងនយោបាយក្នុងតំបន់ ដើម្បីផលប្រយោជន៍អាស៊ាន
 បិទសន្និបាតបូកសរុបការងារក្រសួងការបរទេស និងសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ,
 ៣១ មករា ២០២០

... ការនិយាយថា ប្រទេសធំៗក្នុងតំបន់សម្លឹងមកតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍ យើងមិននិយាយដល់យុទ្ធសាស្ត្រឥណ្ឌូ-ប៉ាស៊ីហ្វិក ដែលបានលើកក្នុងឯកសារនេះទេ។ អាស៊ានក៏មានគំនិតផ្តួចផ្តើមរបស់ខ្លួន អំពីទស្សនទានឥណ្ឌូ-ប៉ាស៊ីហ្វិកដែរ។ យើងចង់ធ្វើសំយោគគំនិតផ្តួចផ្តើមនៅក្នុងតំបន់នេះ រាប់ទាំង «ខ្សែក្រវាត់និងផ្លូវ» និងគំនិតផ្តួចផ្តើមដទៃៗ ... នយោបាយរបស់ឥណ្ឌាកាលពីរដ្ឋាភិបាល Manmohan Singh បានលើកឡើងត្រឹមតែនយោបាយសម្លឹងមកទិសខាងកើត។ ពេលចូលមកដល់រដ្ឋាភិបាលរបស់ Narendra Modi ឥណ្ឌាបាននិយាយដល់សកម្មភាពមកទិសខាងកើត ... ឯកូរ៉េខាងត្បូងក៏មាននយោបាយសម្លឹងមកទិសខាងត្បូង។ ដោយហេតុនេះ អាស៊ានត្រូវធ្វើសំយោគនយោបាយទាំងអស់នេះ ដើម្បីវាបានផលប្រយោជន៍ និងធ្វើជាមជ្ឈមណ្ឌលនៃសាមគ្គីភាពរវាងបណ្តាជន ...។

២៥. ជំនួបអាស៊ានបូកបី អនុវត្តពហុភាគីនិយម បន្ថយការលំបាកសង្គ្រាមពាណិជ្ជកម្ម
 ចែកសញ្ញាបត្រដល់និស្សិត សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច,
 ២៦ ធ្នូ ២០១៩

... ជារឿងល្អដែលប៉ុន្មានថ្ងៃមុននេះ ដៃគូសន្ទនារបស់អាស៊ានទាំង៣ គឺចិន ជប៉ុន កូរ៉េខាងត្បូង បានជួបប្រជុំគ្នានៅប្រទេសចិន។ ឥឡូវ៣ ប្រទេសហ្នឹងត្រូវគ្នា អនុវត្តពហុភាគីនិយមបន្ត ហើយក៏បានកាត់បន្ថយការលំបាកសង្គ្រាមពាណិជ្ជកម្ម រវាងសហរដ្ឋអាមេរិក និងចិន ក៏ដូចជារវាងសហរដ្ឋអាមេរិក និងប្រទេសមួយ ចំនួនផ្សេងទៀត។ ប្រការនេះធ្វើឱ្យក្រុមប្រទេសអាស៊ានមានការងាយស្រួល ... បើ ស្ថានភាពរវាងប្រទេសដៃគូទាំង៣ នេះល្អ វាមិនមែនល្អប្រសើរសម្រាប់តែប្រទេស ទាំង៣ នោះទេ តែក៏សម្រាប់តំបន់របស់យើងដែរ។ ដៃគូទាំង៣ នេះក៏ស្ថិតនៅក្នុង កិច្ចព្រមព្រៀងភាពជាដៃគូគ្រប់ជ្រុងជ្រោយក្នុងតំបន់ ...។

២៦. កិច្ចព្រមព្រៀង៣ ជាភាសានុវត្តភាពថ្មីក្នុងទំនាក់ទំនងកម្ពុជា-ចិន អាស៊ាន-ចិន និង ក្របខ័ណ្ឌតំបន់

កិច្ចសម្ភាសន៍ផ្តាច់មុខ ជាមួយវិទូមិត្តភាពកម្ពុជា-ចិន, ១១ កុម្ភៈ ២០២៣

... នេះជាផ្នែកនៃទំនាក់ទំនងរវាងកម្ពុជា-ចិន។ ចិនមានប្រជាជន ១៣០០ លាននាក់។ ជាចំនួនមួយច្រើន ... ខ្ញុំបានសួរស្វែងរកពីមិត្តចិននូវការនាំចូល ដោយផ្ទាល់នូវផលិតផលរបស់កម្ពុជាទៅកាន់ទីផ្សារចិន ... យើងមានកិច្ចព្រម ព្រៀងរហូតដល់ ៣ គឺ (១) កិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរីអាស៊ាន-ចិន (២) កិច្ច ព្រមព្រៀង RCEP ដែលបានចូលជាធរមានរវាង១៥ ប្រទេសមានទំហំប្រជាជនជិត ២ពាន់លាននាក់ និង (៣) កិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរីកម្ពុជា-ចិន។ នោះជាកា លានុវត្តភាពថ្មីក្នុងទំនាក់ទំនងរវាងកម្ពុជា-ចិនផង រវាងអាស៊ាន-ចិនផង និងរវាង ក្របខ័ណ្ឌតំបន់ ...។

២៧. ប្រើឱ្យអស់សក្តានុពលនៃកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរីអាស៊ាន-ចិន

សម្តេចអគ្គរាជទេវី នៃរាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា, ២១ វិច្ឆិកា ២០១៩

... យើងត្រូវប្រើសក្តានុពលនៃកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរីអាស៊ាន-ចិនឱ្យ អស់លទ្ធភាព។ ឯកឧត្តម សុខ ទូច លើកឡើងហើយទ្រឹស្តី “ឆ្ពោះមួយដើមត្រូវ ប្រើឱ្យអស់លទ្ធភាព” ... យើងគិតទៅទីឆ្ងាយ តែយើងមិនបានគិតទីជិត ... កុំ មើលងាយពាណិជ្ជកម្មសេរី (និងឬ) ពាណិជ្ជកម្មឆ្លងដែន ... ឯកឧត្តម ង្វៀន ស៊ុន ហុក (នាយករដ្ឋមន្ត្រីរៀតរៀន) បានប្រកាសថ្ងៃមុននៅបាងកក ពេលប្រជុំអាស៊ាន

ន-ចិនថាពាណិជ្ជកម្មរវាងវៀតណាមនិងចិន មានទំហំដល់១៦០ ពាន់លាន (ដុល្លារអាមេរិក)។ បានសេចក្តីថា ទីផ្សាររបស់វៀតណាម មិនមែនអាមេរិកឬអឺរ៉ុប ទេ។ ទីផ្សាររបស់វៀតណាមគឺចិន។ គាត់រកស៊ីតាមទល់ដែនជាមួយគ្នា។ ឯយើងក៏ រកស៊ីតាមទល់ដែនជាមួយគ្នាដែរ ...។

២៨. កិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរីកម្ពុជា-ចិន នាំមកនូវឱកាសទីផ្សារ និងវិនិយោគដល់កម្ពុជា
កិច្ចសម្ភាសន៍ផ្តាច់មុខ ជាមួយវិទូមិត្តភាពកម្ពុជា-ចិន នៃអគ្គស្ថានីយវិទ្យុ និងទូរទស្សន៍ មជ្ឈិមចិន(CMG) និងទីភ្នាក់ងារព័ត៌មានស៊ីនហ្គរ, ១៨ កញ្ញា ២០១៩

... ក្នុងទស្សនកិច្ចចុងក្រោយរបស់ខ្ញុំ មិត្តចិនបានសន្យាថា នឹងបង្កើតឱ្យមាន កិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរី រវាងកម្ពុជា និងចិន បន្ថែមលើកិច្ចព្រមព្រៀង ពាណិជ្ជកម្មសេរីអាស៊ាន-ចិន។ ពេលនេះ យើងកំពុងប្រើប្រាស់យន្តការកិច្ច ព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរីអាស៊ាន-ចិន។ តែខ្ញុំនៅមានការសង្ឃឹមជំនួយគឺកិច្ច ព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរីរវាងកម្ពុជានិងចិន ដែលអាចលេចចេញជាប្រភេទនៅ ពេលខាងមុខ។ ពេលនោះ កម្ពុជានឹងមានទីផ្សារទំហំធំមួយដែលមានប្រជាជន រហូតទៅដល់១៣០០ លាននាក់ ...ដែលនឹងផ្តល់ឱកាសឱ្យកម្ពុជាអាចបន្តមានការ រីកចម្រើន។ ក្រុមហ៊ុនចិនបន្តការវិនិយោគនៅកម្ពុជា។ យើងបានឃើញហើយ ក្រុមហ៊ុនចិនជាច្រើនកំពុងបណ្តាក់ទុននៅកម្ពុជា ...។

២៩. យន្តការ ២ ឡានឆាង-មេគង្គ និងមហាអនុតំបន់មេគង្គ ជួយប្រទេសភាគខាងក្រោម
កិច្ចសម្ភាសន៍ផ្តាច់មុខ ជាមួយវិទូមិត្តភាពកម្ពុជា-ចិន នៃអគ្គស្ថានីយវិទ្យុ និងទូរទស្សន៍ មជ្ឈិមចិន(CMG) និងទីភ្នាក់ងារព័ត៌មានស៊ីនហ្គរ, ១៨ កញ្ញា ២០១៩

... យន្តការអាស៊ានបូកចិនគឺជាយន្តការល្អ រួមជាមួយយន្តការអាស៊ាន-ជប៉ុន អាស៊ាន-កូរ៉េខាងត្បូង និងអាស៊ានបូក៣ ដែលរួមមានអាស៊ាន ជាមួយចិន ជប៉ុន កូរ៉េខាងត្បូង។ តែនៅមានយន្តការ២ទៀត ដែលដើរតួនាទីជួយដល់បណ្តាប្រទេស នៅភាគខាងក្រោម។ ទី១ គឺឡានឆាង-មេគង្គ តភ្ជាប់រវាងចិន និងបណ្តាប្រទេស មេគង្គ ...ដែលនៅដើមឆ្នាំ២០២០ នឹងមានការប្រជុំនៅទីក្រុងវៀងចន្ទន៍ ...ជាយន្ត ការមួយទៀតបំពេញបន្ថែម សម្រាប់កិច្ចសហប្រតិបត្តិការរវាងចិនជាមួយបណ្តា ប្រទេសនៅតាមដងទន្លេមេគង្គ។ យន្តការមួយទៀតគឺ មហាអនុតំបន់មេគង្គ ដែល

រួមមានបណ្តាប្រទេសតាមដងទន្លេមេគង្គទាំងចិន មីយ៉ាន់ម៉ា ថៃ ឡាវ កម្ពុជា និង
វៀតណាម និងធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី ...។

៣០. របៀបធ្វើការជាមួយគ្នាដោយសមភាព ជាតួនាទីធ្វើទំនាក់ទំនងជាមួយចិន

កិច្ចសម្ភាសន៍ផ្តាច់មុខ ជាមួយវិទ្យុមិត្តភាពកម្ពុជា-ចិន នៃអគ្គស្ថានីយវិទ្យុ និងទូរទស្សន៍
មជ្ឈិមចិន (CMG) និងទីភ្នាក់ងារព័ត៌មានស៊ីនហ្គរ, ១៨ កញ្ញា ២០១៩

... កត្តាទាក់ទាញ (អោយ) ខ្ញុំ (ធ្វើ) ទំនាក់ទំនងជាមួយចិន នៅត្រង់ថា (ថ្វីត្បិត
តែ) ចិនជាប្រទេសធំ ជាប្រទេសមានការអភិវឌ្ឍ ក៏ប៉ុន្តែខ្ញុំបានធ្វើការជាមួយនឹងមេ
ដឹកនាំចិនប្រកបដោយសមភាព។ បើទោះបី យើងខ្ញុំជាប្រទេសតូច ដែលត្រូវពឹង
ពាក់ប្រទេសធំ ហើយខ្ញុំធ្វើការជាមួយអ្នកមានវ័យចំណាស់ជាងខ្ញុំក្តី ដូចជាជំនាន់
ឯកឧត្តម ហ្សុង ស៊ីមីញ, ហ៊ូ ចិនតាវ ... នាយករដ្ឋមន្ត្រី លី ជីង, ជូ រុងជឺ, វ៉េន ជាបាវ
ពួកគាត់សុទ្ធតែសម្តែងនូវការគោរព មិនគិតថាយើងជាប្រទេសតូច ឬមានវ័យក្មេង
ជាងនោះទេ។ ចិនមានទម្លាប់មួយគឺធ្វើច្រើននិយាយតិច។ នេះជាចំណុចដែល
យើងផ្តល់ការគោរព និងធ្វើឱ្យយើងអាចនៅជាមួយគ្នា សាមគ្គីភាពគ្នា ធ្វើការជា
មួយគ្នាយូរអង្វែង ...។

៣១. ទំនាក់ទំនងកម្ពុជា-ចិន ចូលដល់ភាពជាដៃគូយុទ្ធសាស្ត្រគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ និងបាន

ក្លាយទៅជាមិត្តដៃកម្រៃ

ជំនួបប្រចាំឆ្នាំ និងពិសាអាហារសាមគ្គីជាមួយសមាគមសម្ព័ន្ធខ្មែរ-ចិននៅកម្ពុជា,
៩ មេសា ២០១៩

... នេះមិនមែនជាបញ្ហាថ្មីថ្មោងរបស់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាទេ។ គោល
នយោបាយនេះត្រូវបានដាក់ចេញតាំងពីព្រះរាជបិតាជាតិខ្មែរ សម្តេចព្រះ នរោត្តម
សីហនុ ព្រះបរមរតនកោដ្ឋ ... យើងត្រូវបន្តថ្នាក់ថ្នងចំណងមិត្តភាពដែលមានមក
ដល់បច្ចុប្បន្ន និងដែលបានឆ្លងចូលដល់ភាពជាដៃគូយុទ្ធសាស្ត្រគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ
រវាងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជានិងចិន ហើយបានក្លាយទៅជាមិត្តដៃកម្រៃ។ ខែ
មករា ឆ្នាំ២០១៩ កន្លងទៅ ក្នុងទស្សនកិច្ចនៅសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតចិន យើង
បានពិភាក្សាច្រើនជាមួយប្រធានាធិបតី ស៊ី ជិនភីង និងនាយករដ្ឋមន្ត្រី លី ឌីឈាំង
អំពីកិច្ចសហប្រតិបត្តិការនានា។ ក្នុងចុងខែមេសា ខ្ញុំនឹងមានឱកាសទៅចូលរួមកិច្ច

ប្រជុំលើកទី២ នៃវេទិកាខ្សែក្រវាត់មួយផ្លូវមួយ ... តាមការគ្រោងទុក ខ្ញុំក៏នឹងមានជំនួបពិភាក្សាជាមួយនាយករដ្ឋមន្ត្រី លី ឌីណាំង និងមានជំនួបពិភាក្សាជាមួយឯកឧត្តមប្រធានាធិបតី ស៊ី ជិនកឹង ផង។ ដូច្នេះ ទំនាក់ទំនងកាន់តែប្រសើរ ... ។

៣២. អនុវត្តនយោបាយចិនមួយ ស្មើនឹងគោរពអធិបតេយ្យភាពកម្ពុជាខ្លួនឯង

បញ្ចុះបឋមសិលាសង់មន្ទីរពេទ្យបង្អែកកម្ពុជា-ចិនត្បូងឃ្មុំ, ១ មីនា ២០១៩

... ខ្ញុំស្គាល់ច្បាស់នយោបាយរបស់ចិន ... ចិន(មានបំណង)ការពារត្រឹមតែឯករាជ្យអធិបតេយ្យភាពរបស់ចិន(ប៉ុណ្ណោះ) ... កុំឲ្យតែមកបំបែកតែវ៉ាន់ចេញ(ពីចិន) កុំឲ្យបង្កើតបញ្ហានៅទីបេ នៅស៊ីបេរី គឺចិនពេញចិត្តណាស់ទៅហើយ។ ដោយហេតុនេះ យើងអនុវត្តគោលនយោបាយចិនមួយជាទៀងទាត់។ តែវ៉ាន់គ្រាន់តែជាខេត្តមួយរបស់ចិនតែប៉ុន្មាននោះ។ យើងអនុញ្ញាតឲ្យក្រុមហ៊ុនតែវ៉ាន់មករកស៊ីនៅកម្ពុជា ក៏ប៉ុន្តែ មិនអាចមានស្ថានទូត ឬតំណាងតែវ៉ាន់នៅកម្ពុជាទេ។ មិនអាចឲ្យលើកទង់ជាតិតែវ៉ាន់ក្នុងសណ្ឋាគារ ឬកន្លែងណាមួយដែលក្រុមហ៊ុនតែវ៉ាន់ធ្វើការទេ។ នេះជាបទបញ្ជាតាំងពី២០ ឆ្នាំមុន ... ការគោរពអធិបតេយ្យភាពរបស់ចិនមានតម្លៃស្មើនឹងការគោរពអធិបតេយ្យភាពរបស់កម្ពុជា ... ។

៣៣. មិនអនុញ្ញាតតែវ៉ាន់ដាក់ស្ថានតំណាង និងលើកទង់ជាតិនៅរាល់បុណ្យជាតិ, ការរកស៊ីនឹងគ្នាជារឿងធម្មតា

បើកការដ្ឋានសង់ស្ថានឆ្លងកាត់ទន្លេមេគង្គ ពីស្ទឹងត្រង់ ទៅក្រូចឆ្មារ, ៩ កុម្ភៈ ២០១៨

... ខ្ញុំក៏សូមបញ្ជាក់ ដោយសារតែជិតចូលឆ្នាំចិនមកដល់។ ខ្ញុំបញ្ជាក់ថា យើងគ្រាន់តែមិនអនុញ្ញាតឲ្យចិនតែវ៉ាន់ដាក់ការិយាល័យស្ថានតំណាងនៅទីក្រុងភ្នំពេញ ក៏ដូចជា ការលើកទង់ជាតិតែវ៉ាន់នៅរាល់បុណ្យជាតិ ឬទីកន្លែងណាក៏ដោយក្នុងប្រទេសរបស់យើង។ ក៏ប៉ុន្តែ យើងមិនបានរារាំងនូវការរកស៊ីជាមួយនឹងអ្នកវិនិយោគិនមកពីតែវ៉ាន់ទេ រាប់ទាំងការហោះហើររបស់យន្តហោះពីតែវ៉ាន់មកកាន់កម្ពុជា ទៅកាន់សៀមរាប ទៅកាន់ភ្នំពេញ គឺគ្រប់កន្លែងយើងរកស៊ីជាមួយតែវ៉ាន់។ ការរកស៊ីជាមួយគ្នា គឺជារឿងធម្មតា...។

៣៤. គោលនយោបាយចិនមួយ កំពុងចេញផ្លែផ្កាឲ្យកម្ពុជា

បញ្ចុះបឋមសិលាសង់មន្ទីរពេទ្យបង្អែកកម្ពុជា-ចិនត្បូងឃ្មុំ, ១ មីនា ២០១៩

... ក្នុងទសវត្សរ៍៨០ និងដើមទសវត្សរ៍៩០ មានអ្នកបបួលខ្ញុំឲ្យដាក់ទំនាក់ទំនងជាមួយតៃវ៉ាន់។ ខ្ញុំមិនយល់ព្រមជាប់ខាត ... ចិនបានស្គាល់នយោបាយរបស់ ហ៊ិនសែន ... ឆ្នាំ១៩៩៦ ពេលទស្សនកិច្ចនៅប៉េកាំង ឯកឧត្តម ជាង ហ្សូមីញ អតីតអគ្គលេខាធិការ និងជាប្រធានរដ្ឋរបស់ចិន បានប្រើភាសាមួយជាលើកដំបូងជាមួយខ្ញុំថា “ឯកឧត្តម ហ៊ិន សែន ជាមិត្តចាស់របស់ចិន” ... (គឺនិយាយ) សំដៅគោលនយោបាយ ហ៊ិន សែន តាំងពីមុនមក គឺជាគោលនយោបាយចិនមួយហ្នឹង ... កម្ពុជាបច្ចុប្បន្នកំពុងទទួលបានផ្លែផ្កាពីគោលនយោបាយចិនមួយ ... ។

៣៥. ចិនតែងគោរពការសម្រេចចិត្តរបស់កម្ពុជា

កិច្ចសម្ភាសន៍ផ្តាច់មុខ ជាមួយវិទ្យុមិត្តភាពកម្ពុជា-ចិន, ១១ កុម្ភៈ ២០២៣

... គំនិតផ្តួចផ្តើមខ្សែក្រវាត់និងផ្លូវ ហាក់ដូចជាដើរស្របទិសគ្នាជាមួយនឹងយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណរបស់កម្ពុជា។ នេះជាចំណុចដែលយើងអាចនឹងចូលរួមនៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃគំនិតផ្តួចផ្តើមខ្សែក្រវាត់និងផ្លូវ។ លើការដាក់ស្តែង ផ្លូវល្បឿនលឿនភាស្ថិតនៅក្នុងរបៀងនៃការអនុវត្តផ្លូវនៃខ្សែក្រវាត់និងផ្លូវនេះឯង។ ការពង្រឹងសមត្ថភាពនានាទាក់ទងនឹងខាងបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានក្តី បណ្តាហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដែលមិត្តចិនបានជួយកសាងក្តី រាប់ទាំងព្រលានយន្តហោះនៅសៀមរាប និងការកសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដទៃទៀត អ្វីដែលយើងកោតសរសើរគឺនៅត្រង់ថា មិត្តចិនបានគោរពការសម្រេចចិត្តរបស់យើង។ មិនថាយើងចង់ធ្វើផ្លូវ ធ្វើស្ពាន ធ្វើប្រឡាយទឹកឬធ្វើមន្ទីរពេទ្យមុន គឺមិត្តចិនគោរពការសម្រេចចិត្តរបស់កម្ពុជា ... ។

៣៦. បម្រើសន្តិភាពនិងអភិវឌ្ឍន៍ មិនប្រឆាំងប្រទេសណាមួយ គោរពមជ្ឈភាពអាស៊ាន

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត និងដាក់ឱ្យដំណើរការរោងចក្រផលិតសំបកកង់ដើម្បីអបអរសាទរខួបលើកទី១០ នៃគំនិតផ្តួចផ្តើមខ្សែក្រវាត់និងផ្លូវ នៅតំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេសក្រុងព្រះសីហនុ, ២២ ឧសភា ២០២៣

... ហេតុអ្វីបានជាកម្ពុជាស្ថិតក្នុងចំណោមប្រទេស១៥០ និងអង្គការអន្តរជាតិដែលបានចុះហត្ថលេខាលើកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ ក្នុងក្របខ័ណ្ឌខ្សែក្រវាត់និងផ្លូវដែលផ្តួចផ្តើមឡើងដោយ ឯកឧត្តម ប្រធានាធិបតី Xi Jinping។ (គំនិតផ្តើមកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ)នេះ ស្របគ្នាជាមួយនឹងគោលនយោបាយពីដើមដល់របស់

កម្ពុជា។ មានគំនិតផ្តួចផ្តើមច្រើននៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌតំបន់អាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក ឬឥណ្ឌូប៉ាស៊ីហ្វិក។ ក្នុងរាល់គំនិតផ្តួចផ្តើម កម្ពុជាត្រូវដើរតាមចំណុច៣ ជាគោលការណ៍ គឺទី១៖ បើចង់ឱ្យកម្ពុជាគាំទ្រ អ្វីដែលជាវត្ថុបំណងត្រូវតែបម្រើឱ្យសន្តិភាពនិងការ អភិវឌ្ឍ។ ទី២៖ កុំប្រឆាំងជាមួយប្រទេសណា និង ទី៣៖ ត្រូវគោរពមជ្ឈភាពរបស់ អាស៊ាន។ នេះជាគោលការណ៍ធំៗ នៃគោលនយោបាយការបរទេសកម្ពុជា ...។

៣៧. ស្តារជមរតកតេជោ ផ្លូវលឿនលឿន ព្រលានយន្តហោះសៀមរាប ផ្លូវ/ស្ពាន សមិទ្ធផលបានពីគំនិតផ្តើមខ្សែក្រវាត់និងផ្លូវ

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត និងដាក់ឱ្យដំណើរការរោងចក្រផលិត សំបកកង់ដើម្បីអបអរសាទរខួបលើកទី១០ នៃគំនិតផ្តួចផ្តើមខ្សែក្រវាត់និងផ្លូវ នៅ តំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេសក្រុងព្រះសីហនុ, ២២ ឧសភា ២០២៣

... តើការគាំទ្រ (គំនិតផ្តើមខ្សែក្រវាត់និងផ្លូវ) នេះ ផ្តល់ផលប្រយោជន៍យ៉ាង ណាខ្លះឱ្យកម្ពុជា? គ្រាន់តែនិយាយពី SEA Games ដែលទើបនឹងបញ្ចប់ដោយ ជោគជ័យនេះ បើមិនមានចំណែកនៃគំនិតផ្តួចផ្តើមខ្សែក្រវាត់និងផ្លូវទេ យើងពុំ មានមូលដ្ឋានគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីនឹងប្រកួត SEA Games ទេ ... ខ្ញុំអរគុណសាធារណរដ្ឋ ប្រជាមានិតចិន រដ្ឋាភិបាលនិងប្រជាជនចិន ពិសេសប្រធានាធិបតី Xi Jinping ដែលជួយកសាងស្ថាប័នជាមួយសម្រាប់ធ្វើកម្មវិធីបិទ បើក និងការប្រកួត។ ស្ថាប័ននោះ អាចប្រើបាន១០០ ឆ្នាំទៀត តកូនតចៅ។ នៅមានផ្លូវលឿនលឿនតភ្ជាប់ ... ព្រលាន យន្តហោះសៀមរាប ដែលនឹងទទួលការចុះចតយន្តហោះខ្នាតធំៗ គម្រោងដទៃ ទៀតរាប់ទាំងគម្រោងតភ្ជាប់ប្រព័ន្ធ Internet ខ្សែកាបអ៊ីនធឺណិតកំពង់សោមហុងកុង ... ជំនួយឥតសំណង និងកម្មវិធីអភិវឌ្ឍគម្រោងនានា មានដូចជា ផ្លូវថ្នល់រាប់ពាន់ គីឡូម៉ែត្រ ស្ពានឆ្លងទន្លេមេគង្គ ទន្លេសេកុង ទន្លេសាប ទន្លេបាសាក់ ...។

៣៨. បុរសសង្ហា(ឈ្មោះសង្ហ) ដើរបញ្ជាស(ផ្ទុយ)ចាន្ត

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត និងដាក់ឱ្យដំណើរការរោងចក្រផលិត សំបកកង់ដើម្បីអបអរសាទរខួបលើកទី១០ នៃគំនិតផ្តួចផ្តើមខ្សែក្រវាត់និងផ្លូវ នៅ តំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេសក្រុងព្រះសីហនុ, ២២ ឧសភា ២០២៣

... ទស្សនកិច្ចទៅកាន់សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតចិន ជាប្រទេសទី១ ក្រោយចូល
 ឆ្នាំចិន ហើយក៏ជាខួបលើកទី៣ នៃការដែលខ្ញុំធ្វើទស្សនកិច្ចនៅក្នុងប្រទេសចិន
 នៅពេលដែលអ្នកដទៃក៏យន្តចរតំបន់ចិន។ ហ៊ិន សែន បានធ្វើដំណើរទៅ
 ប្រទេសចិន។ មានអ្នកសរសេរថា “បុរសសង្ហាដើរបញ្ញាសទិស” (អ្នកឈ្លាសវៃ
 ដើរបញ្ញាសទិស) ... បញ្ញាសត្រង់ថា ពេលផ្ទះកូរ៉េ-១៩ គេនាំគ្នាជម្លៀសពលរដ្ឋ
 រាប់ទាំងនិស្សិត ចេញពីប្រទេសចិន។ អ្នកណាក៏ខ្លាចចិន ... តែ ហ៊ិន សែន ទៅ។
 ដោយហេតុនេះ (ទស្សនកិច្ចនេះចំ) ខួប៣ ឆ្នាំនៃការដែលខ្ញុំធ្វើដំណើរទៅប្រទេស
 ចិនដើម្បីបង្ហាញសាមគ្គីភាពជាមួយប្រជាជនចិន ក្នុងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងជាមួយ
 កូរ៉េ-១៩។ សូមធ្វើសារលើកទឹកចិត្តនិស្សិតកម្ពុជាស្នាក់នៅជាមួយប្រជាជនចិន កុំ
 រត់ចោលប្រជាជនចិនក្នុងពេលលំបាកនោះ ... ។

៣៩. បើមិនឲ្យខ្ញុំពីងចិន តើឲ្យពីងអ្នកណា ?

កិច្ចសម្ភាសន៍ផ្តាច់មុខ ជាមួយវិទ្យុមិត្តភាពកម្ពុជា-ចិន, ១១ កុម្ភៈ ២០២៣

... ចំណុចនេះ ខ្ញុំបានអះអាងហើយនៅតែនិយាយថា “បើមិនឲ្យខ្ញុំពីងចិន តើ
 ឲ្យខ្ញុំពីងអ្នកណា?” អ្នកដែលចោទយើងថាលម្អៀងទៅរកចិន កំពុងតែឈរលើ
 ស្ថានមួយចំនួនដែលយើងបានសាងសង់ឆ្លងកាត់ទន្លេមេគង្គ ទន្លេបាសាក់ ទន្លេ
 សាប ទន្លេសេកុង។ សូមទៅឈរលើស្ថានទាំងនោះ ហើយឲ្យពួកគេដាក់ចេញជា
 សំណួរថា បើកុំមានចិនជួយ តើយើងមានស្ថានហ្នឹងឆ្លងឬអត់ ? ការពិត តើអ្នក
 ណាមកជំនួសគ្នាទីរបស់ចិន ? គេអត់បានធ្វើអ្វីទាំងអស់ តែគេមកចោទយើង។
 បើមិនឲ្យខ្ញុំពីងចិន ពេលនេះក៏ខ្ញុំមិនមានវ៉ាក់សាំងចាក់ឲ្យប្រជាជនកម្ពុជាដែរ ... ។

៤០. ជំនួយ/កម្ចីពីចិន មិនភ្ជាប់លក្ខខណ្ឌ, កម្ពុជានឹងមិនធ្លាក់ក្នុងអន្ទាក់បំណុលចិនទេ

កិច្ចសម្ភាសន៍ផ្តាច់មុខ ជាមួយវិទ្យុមិត្តភាពកម្ពុជា-ចិន នៃអគ្គស្ថានីយវិទ្យុ និងទូរទស្សន៍
 មជ្ឈិមចិន(CMG) និងទីភ្នាក់ងារព័ត៌មានស៊ីនហ្គូ, ១៨ កញ្ញា ២០១៩

... ខ្ញុំមានការរីករាយដែលបានធ្វើការជាមួយមិត្តចិនដោយមិនមានការភ្ជាប់
 លក្ខខណ្ឌតម្រូវ។ មានមនុស្សមួយចំនួននិយាយដាក់ផ្លែដាក់ផ្កាឱ្យយើងថា នឹង
 ជាប់អន្ទាក់បំណុលរបស់ចិន។ តើប្រទេសប៉ុន្មាន ដែលមិនជំពាក់បំណុល
 បរទេស ? តើប្រទេសប៉ុន្មានដែលមិនជំពាក់បំណុលរបស់ចិន ? មានប្រទេសមួយ

ចំនួនជំពាក់បំណុលច្រើនជាងកម្ពុជាទៅទៀត។ ខ្ញុំមិនជឿថា កម្ពុជានឹងធ្លាក់ក្នុង
អន្ទាក់បំណុលរបស់ចិន ខណៈយើងមានការខ្ចីដោយមានការគ្រប់គ្រងហ្មត់ចត់
ហើយមិត្តចិនក៏បានធ្វើការជាមួយយើងដោយហ្មត់ចត់។ អ្នកទាំងនោះហាក់ដូច
ជាមើលស្រាលកម្ពុជា និងចំពោះឥរិយាបថចិន ក្នុងឋានៈជាអ្នកផ្តល់ទុនឱ្យប្រទេស
នានាដែលបានទទួលការអភិវឌ្ឍ ...។

៤១. ខ្មែរមិនព្រមឲ្យចិនត្រួតត្រា ចិនក៏មិនចង់ត្រួតត្រាខ្មែរ ជាចរន្តពីរត្រូវគ្នា

បញ្ចុះបឋមសិលាសង់មន្ទីរពេទ្យបង្អែកកម្ពុជា-ចិនត្បូងឃ្មុំ, ១ មីនា ២០១៩

... (ដែលយើង) កសាងប្រទេសបានប៉ុណ្ណឹង ថាឯងទៅនាំចិនមកត្រួតត្រា ... ទី
១ ខ្មែរមិនព្រមជាប់ខាតឲ្យចិនត្រួតត្រាខ្លួន។ បញ្ជាក់ចំពោះមុខអគ្គរដ្ឋទូតចិន ក៏
ដូចជាប្រិយមិត្តចិនទាំងអស់ ... ទី២ ចិនក៏មិនចង់ត្រួតត្រាខ្មែរដែរ។ គោលនយោបាយ
ការបរទេសរបស់ចិន គឺចិនមិនចង់ត្រួតត្រាអ្នកណាទេ។ ចិនគ្រាន់តែចង់ធ្វើមិត្ត
ជាមួយប្រទេសនានាលើពិភពលោក។ ចរន្តពីរនេះ វាត្រូវគ្នា ... ប្រទេសណាសុខ
ចិត្តហៅគេមកត្រួតត្រា។ ចិនខ្លួនឯងក៏មិនមាននយោបាយទៅត្រួតត្រាអ្នកណា ឬ
ជ្រៀតជ្រែកអ្នកណាទេ ...។

៤២. កម្ពុជាគ្មានការចាំបាច់មានវត្តមានកងទ័ពចិននៅលើទឹកដីខ្លួននោះទេ

សំណេះសំណាលជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ និងនិស្សិតខ្មែរ មកពីបណ្តាប្រទេស
ក្នុងសហគមន៍អឺរ៉ុប, ៤ កក្កដា ២០១៩

... រឿងយោធារបស់ចិន។ ម្តងហើយម្តងទៀតថា កំពង់ផែសមុទ្ររាម ឬក៏
តំបន់ទេសចរណ៍តាវាសាត អាចនឹងក្លាយទៅជាមូលដ្ឋានកងទ័ពជើងទឹកចិន ...
សូមជួយពិចារណាជាមួយគ្នាមើល តើយើងត្រូវការវត្តមានកងទ័ពបរទេសមកធ្វើ
អីនៅស្រុកខ្មែរនេះ។ តើមានការចាំបាច់ទេ? ទៅវាយជាមួយអ្នកណា? សម្រាប់
កម្ពុជា វាគ្មានការចាំបាច់សោះ។ ឯសម្រាប់ចិនវិញ ចាំបាច់អីមកដាក់កងទ័ពនៅ
ស្រុកខ្មែរ បើចិននិងយើង(នៅ)ជិតគ្នាហ្នឹង? ... បើមានបញ្ហាអ្វីកើតឡើងនៅ
សមុទ្រចិនខាងត្បូង ឬក៏ស្ទី តែមួយភ្លែតចិនចល័តបាន។ ចាំបាច់អីដាក់នៅ
ស្រុកខ្មែរ នាំឱ្យមានរឿង? ...។

៤៣. មិនមានវត្តមានកងទ័ពបរទេសលើទឹកដីកម្ពុជាទេ ទទួលតែការហ្វឹកហាត់រួម និងការចូលចតនាវ៉ាពីគ្រប់ប្រទេស

សំណេះសំណាលជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ និងនិស្សិតខ្មែរ មកពីបណ្តាប្រទេសក្នុងសហគមន៍អឺរ៉ុប, ៤ កក្កដា ២០១៩

... កម្ពុជាខ្លួនឯងមានចំណងក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ដែលហាមឃាត់ការតាំងទីយោធាបរទេសលើទឹកដីរបស់ខ្លួន ឬទីតាំងយោធាខ្លួននៅក្នុងទឹកដីប្រទេសក្រៅ លើកលែងតែក្រោមឆត្រអង្គការសហប្រជាជាតិ ដែលមកដល់ពេលនេះ កងទ័ពយើងកំពុងតែមានវត្តមាននៅអាហ្វ្រិកកណ្តាល នៅម៉ាលី នៅស៊ូដង់ នៅស៊ូដង់ខាងត្បូង នៅលីប៊ី ... ខ្ញុំសូមបញ្ជាក់ជាឱឡារិក មិនថា(កងទ័ព)ចិន ឬក៏អ្នកណាទេ គឺមិនត្រូវមានវត្តមាននៅលើទឹកដីកម្ពុជាទេ។ ការហ្វឹកហាត់រួមគ្នា គឺជារឿងធម្មតា ហើយយើងនៅបន្តទទួលការចូលចតនាវ៉ាចម្បាំងរបស់ប្រទេសនានា នៅកំពង់ផែក្រុងព្រះសីហនុ។ អាមេរិកមុនគេបង្អស់ចូលស្រុកខ្មែរ ... ។

៤៤. មិនត្រូវការជំនាញការយោធា តែទទួលឱ្យផ្តល់ការហ្វឹកហ្វឺន

សំណេះសំណាលជាមួយសហគមន៍ខ្មែរនៅសហគមន៍ខ្មែរនៅសហរដ្ឋអាមេរិក/កាណាដា, ១២ ឧសភា ២០២២

... (នាវ៉ា)ប្រទេសណាក៏ដោយដែលចង់ចូល(ចត) កម្ពុជាអនុញ្ញាតទាំងអស់។ កន្លងទៅអាមេរិកក៏ចូល, បារាំងក៏ចូល, ចិនក៏ចូល, ជប៉ុនក៏ចូល, អូស្ត្រាលីក៏ចូល, អង់គ្លេសក៏ចូល ... មានការយល់ច្រឡំ។ Mike Pence សរសេរសំបុត្រមួយ ... ខ្ញុំឆ្លើយបញ្ជាក់រឿងនេះម្តងហើយម្តងទៀត។ កម្ពុជាអត់ត្រូវការកងទ័ពបរទេសលើទឹកដីរបស់ខ្លួន។ ទោះបីកងទ័ពមកពីណាក៏ដោយ ក៏ប៉ុន្តែក្នុងស្ថានទូតរបស់ប្រទេសនានាមានអនុព័ន្ធយោធាចុះ។ ខ្ញុំបាននិយាយជាមួយ Senator អាមេរិកថា អនុព័ន្ធយោធារបស់ខ្ញុំជានារី ប្រចាំនៅ Washington ... ខ្ញុំអត់ត្រូវការជំនាញការយោធាអីទេ។ បើផ្តល់ការហ្វឹកហ្វឺនទទួល។ ខ្ញុំទៅជប៉ុនកន្លងទៅ ខ្ញុំក៏ស្នើសុំឱ្យជប៉ុនបន្ថែមនូវការបណ្តុះបណ្តាលនិស្សិតយោធាកម្ពុជា ... ។

៤៥. សហប្រតិបត្តិការក្នុងពេជ្រកម្ពុជា-ចិន ដាក់ខេត្ត៤ ជាប៉ូលសេដ្ឋកិច្ចទី៤

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត និងដាក់ឱ្យដំណើរការរោងចក្រផលិត
សំបកកង់ដើម្បីអបអរសាទរខួបលើកទី១០ នៃគំនិតផ្តួចផ្តើមខ្សែក្រវ៉ាត់និងផ្លូវ នៅ
តំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេសក្រុងព្រះសីហនុ, ២២ ឧសភា ២០២៣

... ខ្ញុំនឹងឯកឧត្តម Xi Jinping បានឯកភាព ដូចអ្វីដែលឯកឧត្តម Wang Wentian
បានលើកឡើងគឺសហប្រតិបត្តិការត្បូងពេជ្រ មានគោលដៅកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ
នយោបាយ គុណភាព សមត្ថភាពផលិតកម្ម កសិកម្ម ថាមពល សន្តិសុខ ការផ្លាស់
ប្តូរប្រជាជននិងប្រជាជន អភិវឌ្ឍន៍ប្រកប្បវេណី ឧស្សាហកម្មនិងបច្ចេកវិទ្យា។ ត្រង់
ហ្នឹង តំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេសនេះគឺជាកន្លែងអភិវឌ្ឍន៍ឧស្សាហកម្ម និងបច្ចេកវិទ្យា។
គោលដៅគឺចំកន្លែងហ្នឹង។ ប៉ុន្តែ នៅប្រកប្បវេណីមួយទៀតនៃសហប្រតិបត្តិការ
ត្បូងពេជ្រ គឺបញ្ជានិងអង្ករ ដែលខ្ញុំនឹងដាក់ខេត្ត៤ គឺខេត្តពោធិសាត់ ខេត្ត
បាត់ដំបង ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ និងខេត្តប៉ៃលិន ទៅជាប៉ូលសេដ្ឋកិច្ចទី៤ ...។

៤៦. ទំនាក់ទំនងកម្ពុជា-អាមេរិក អាក្រក់តាមមាត់អ្នកប្រឆាំង

សន្និសីទសារព័ត៌មាន និងសំណួរ/ចម្លើយ ក្រោយកិច្ចប្រជុំកំពូលអាស៊ានទី៤០
និង៤១ នៅកម្ពុជា, ១៣ វិច្ឆិកា ២០២២

... និយាយពីទំនាក់ទំនងរវាងកម្ពុជា-អាមេរិកបន្តិច។ រាជរដ្ឋាភិបាលមិនដែល
បាននិយាយថាទំនាក់ទំនងរវាងកម្ពុជានិងអាមេរិកអាក្រក់ទេ។ ការលេចឮការ
ប្រមាថថា អាមេរិកមិនត្រូវការមជ្ឈឹកនាំកម្ពុជាស្ទីវនេះ ចេញមកតែពីពាក្យរបស់
ក្រុមអ្នកដែលគេមិនចូលចិត្តយើង ... គ្រាន់តែលើកពេលប្រជុំនៅឯទីក្រុងវ៉ាស៊ីង
តោនប៉ុន្មានថ្ងៃ គេថាមកពី ហ៊ុន សែន បានជាអាមេរិកលើកពេល ... ឥឡូវនេះ វា
បានបញ្ជាក់ច្បាស់ Joe Biden មកភ្នំពេញ ... ជាមជ្ឈឹកនាំ គេមានសុជីវធម៌ គេមាន
សីលធម៌។ ទោះបីជា មានចំណុចមិនត្រូវគ្នាយ៉ាងម៉េចក៏ដោយ ប៉ុន្តែគេមាន
ឥរិយាបថនៅក្នុងការសន្ទនាប្រកបដោយការស្តាប់នា ...។

៤៧. ទំនាក់ទំនងកម្ពុជា-អាមេរិក ដើរដល់ចំណុចកំពូលជាប្រវត្តិសាស្ត្រ

សំណេះសំណាលជាមួយសហគមន៍ខ្មែរនៅសហគមន៍ខ្មែរនៅសហរដ្ឋអាមេរិក/
កាណាដា, ១២ ឧសភា ២០២២

... អំពីបញ្ហាទំនាក់ទំនង រវាងកម្ពុជា-អាមេរិក តើវាដល់ណាហើយ? ហើយ មានស្តីខ្លះ ដែលជាឧបសគ្គ? ដំបូងគួរតែនិយាយថា ទំនាក់ទំនងកម្ពុជា-អាមេរិក បានដើរដល់ចំណុចកំពូលដែលមិនធ្លាប់មានក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រ។ ពិតមែនតែថាវា លិចអណ្តែតៗ ក៏ប៉ុន្តែសូមសង្កេតបញ្ហា២ មុនគេ។ ទី១ មុនឆ្នាំ២០០០ តើអាមេរិក មានស្ថានទូតផ្ទាល់ខ្លួននៅកម្ពុជាឬអត់? ចម្លើយ គឺអត់មានទេ។ (ស្ថានទូត) អាមេរិកជួលផ្ទះគេនៅទេ។ ក្រោយឆ្នាំ២០០០ ជាពិសេស ក្រោយដំណាក់កាល ដែលកម្ពុជាកាន់បានសន្តិភាពពេញលេញ អាមេរិកសាងសង់ស្ថានទូតនៅកម្ពុជា ... ទី២ ពេលនេះទំហំពាណិជ្ជកម្មរីកធំបំផុតក្នុងប្រវត្តិ។ ការនាំចូលមកអាមេរិក មាន ជាង ៩ ពាន់លានដុល្លារ ... មិនមែនល្អឥតខ្ចោះទេ។ មានការកាន់ច្រឡំមួយចំនួន ដែលផ្ដើមចេញពីការមិនយល់គ្នា ...។

៤៨. ការរីកចម្រើនរបស់កម្ពុជា មិនអាចផ្ដាច់ចេញពីជំនួយឧបត្ថម្ភរបស់ជប៉ុន

បើការដ្ឋានសង់ស្ថានីយប្រព្រឹត្តិកម្មទឹកកខ្វក់បឹងជើងឯក ក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញប្បទាន ឥតសំណងប្រទេសជប៉ុន, ២២ កុម្ភៈ ២០២២

... ការរីកចម្រើនរបស់កម្ពុជា មិនអាចកាត់ផ្ដាច់ចេញពីការរួមចំណែក នៃដៃគូ អភិវឌ្ឍន៍និយាយជារួម និងនិយាយដោយឡែក ការផ្តល់ជំនួយឧបត្ថម្ភរបស់ ប្រទេសជប៉ុន។ ប្រទេសជប៉ុនបានដើរតួនាទីជាសហប្រធាន នៃការស្តារឡើងវិញ នៃប្រទេសកម្ពុជា ប្រើឈ្មោះថា ICORC នៅពេលនោះ ... ការប្រជុំលើកទី១ ក្នុងឆ្នាំ ១៩៩២ ពិភាក្សាពីការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងទីក្រុងប៉ារីស ប៉ុន្តែបាននិយាយដល់ ការកសាងឡើងវិញ ... កម្ពុជាតែងនឹកឃើញការរួមចំណែកពីដៃគូអភិវឌ្ឍទាំងអស់ ក៏ដូចជាស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុអន្តរជាតិ ក្នុងហ្នឹងមួយចំណែកធំបានមកពីការឧបត្ថម្ភ គាំទ្ររបស់ជប៉ុនគ្រាដំបូង ដែលផ្តល់ជំនួយច្រើនជាងគេ ...។

៤៩. ចង់បានវិនិយោគិននិងទីផ្សារជប៉ុនកាន់តែធំ ដើម្បីពង្រឹងទំនាក់ទំនងនយោបាយ

អបអរសាទរខួប ១០+១០ ឆ្នាំ នៃប្រតិបត្តិការរបស់ក្រុមហ៊ុនមីនេបៀ, ១ ធ្នូ ២០២២

... ជំនួយជប៉ុនមកដល់ប្រទេសកម្ពុជាមិនតូចទេ ប៉ុន្តែអ្វីដែលយើងចង់បាន ស្ថិរភាពបំផុត គឺអ្នកវិនិយោគជប៉ុនកាន់តែច្រើនមកកម្ពុជា។ យើងដឹងថាជប៉ុន មានតួនាទីជួយមិនគ្រាន់តែកម្ពុជាទេ តែក៏ប្រទេសដទៃទៀតលើពិភពលោក។ អ្វី

ដែលយើងចង់បានគឺអ្នកវិនិយោគជប៉ុនមកកាន់កម្ពុជា និងជប៉ុនបើកទីផ្សារឱ្យធំ ដើម្បីនាំទំនិញកម្ពុជាចូលទៅ ... ឃើញមានកំណើននៃទំហំពាណិជ្ជកម្មរវាងកម្ពុជា និងជប៉ុន តាមរយៈក្រុមហ៊ុនជប៉ុនមកវិនិយោគនៅកម្ពុជា។ សម្រេចផលិតផលបានហើយ នាំចូលទៅកាន់ប្រទេសជប៉ុន។ យើងអាចធ្វើរបៀបបង្កើតទៅទៀត ដើម្បីលើកកម្ពស់កម្រិតទំនាក់ទំនង។ ក្នុងទំនាក់ទំនងរវាងប្រទេសនិងប្រទេស ទំនាក់ទំនងសេដ្ឋកិច្ចមានច្រើន ទំនាក់ទំនងនយោបាយក៏រឹងមាំតាមនោះដែរ ... ។

៥០. កម្ពុជា និងកូរ៉េ ជាប្រទេសជន្លង, ដោះស្រាយឲ្យកូនកាត់ចេះខ្មែរផងចេះកូរ៉េផង
 ពិធីជួបជុំសំណេះសំណាលជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ ពលករ និងនិស្សិតខ្មែរ កំពុងស្នាក់នៅ/ធ្វើការ/សិក្សានៅសាធារណរដ្ឋកូរ៉េ, ៣ កុម្មៈ ២០២០

... បញ្ហាដែលត្រូវឆ្លើយតប សម្រាប់ក្លាយៗ កម្មករ កម្មការិនី ក៏ដូចជានិស្សិត និងអ្នកដែលមានគ្រួសារជាកូរ៉េ គឺកម្ពុជានិងកូរ៉េបានក្លាយជាប្រទេសជន្លង ដែលមានស្ត្រីនិងបុរស ប៉ុន្មានជាង ៨ពាន់នាក់មានគ្រួសារជាជនជាតិកូរ៉េ។ បើអញ្ចឹងកូនឡើងជាង ១ម៉ឺននាក់ហើយ។ ខ្ញុំតែងបានពិភាក្សាជាមួយមេដឹកនាំកូរ៉េ និងចុងក្រោយ ជាមួយប្រធានាធិបតីកូរ៉េ Moon Jae-in ពេលដែលមកទស្សនកិច្ចនៅកម្ពុជា ថាអ្វីជឿឱ្យកូនៗចៅៗ ដែលបានកើតមក ជាកូនកាត់ (ខ្មែរកូរ៉េ) ឱ្យបានចេះភាសាខ្មែរផង ចេះភាសាកូរ៉េផង ... ខ្ញុំអាចលើកបញ្ហានេះ ជាមួយប្រធានាធិបតីកូរ៉េ សាជាថ្មីម្តងទៀត និងខានស្មែក ជាមួយនាយករដ្ឋមន្ត្រីកូរ៉េ ... ។

៥១. ទំនាក់ទំនងកម្ពុជា-កូរ៉េ ត្រូវប្រែប្រួលផ្លាស់ប្តូរតាមស្ថានភាពនយោបាយ
 ពិធីជួបជុំសំណេះសំណាលជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ ពលករ និងនិស្សិតខ្មែរ កំពុងស្នាក់នៅ/ធ្វើការ/សិក្សានៅសាធារណរដ្ឋកូរ៉េ, ៣ កុម្មៈ ២០២០

... ទំនាក់ទំនងកម្ពុជា-កូរ៉េ បានឆ្លងកាត់ការលិចអណ្តែតៗ ក្នុងអតីតកាល។ ហេតុផលនៃការលិចអណ្តែតៗនោះ មិនមែនចាប់ផ្តើមពីនយោបាយការបរទេសរបស់កម្ពុជាទេ។ វាចាប់ផ្តើមពីស្ថានភាពនៅកូរ៉េ និងចាប់ផ្តើមពីស្ថានភាពនៃសង្គ្រាមត្រជាក់។ នៅប្រទេសកូរ៉េខ្លួនឯង មានបែងចែកជាកូរ៉េខាងត្បូង និងកូរ៉េខាងជើង បន្ទាប់ពីសង្គ្រាមកូរ៉េហើយ។ ស្ថានភាពនេះ បានដាក់ឱ្យនយោបាយការបរទេសកម្ពុជាត្រូវស្ថិតក្នុងស្ថានភាពប្រែប្រួល នៅពេលកម្ពុជាខ្លួនឯងក៏មាន

ការផ្លាស់ប្តូរដែរ។ មានដំណាក់កាលមួយ កម្ពុជាមានទំនាក់ទំនងជាមួយកូរ៉េខាងត្បូង និងកូរ៉េខាងជើង។ ក្រោយមក កូរ៉េខាងត្បូងបានចាកចេញ នៅសល់(តែទំនាក់ទំនងជាមួយ)កូរ៉េខាងជើង។ ដល់ឆ្នាំ១៩៧០-១៩៧៥ ទំនាក់ទំនងជាមួយនឹងកូរ៉េខាងជើងត្រូវផ្អាក ហើយកូរ៉េខាងត្បូងចាប់ផ្តើម។ ដល់ដំណាក់កាល ប៉ុលពត (មាន)ទំនាក់ជាមួយកូរ៉េខាងជើង មិនមានទំនាក់ទំនងនឹងកូរ៉េខាងត្បូង ...។

៥២. ជោគជ័យនៃការបង្កើតទំនាក់ទំនងការទូតជាមួយកូរ៉េ គឺនាំពលករ/និស្សិត/ប្រជាជនមកធ្វើការ/រៀនសូត្រ/ស្នាក់នៅ

ពិធីជួបជុំសំណេះសំណាលជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ ពលករ និងនិស្សិតខ្មែរ កំពុងស្នាក់នៅ/ធ្វើការ/សិក្សានៅសាធារណរដ្ឋកូរ៉េ, ៣ កុម្ភៈ ២០២០

... ក្នុងឋានៈជាស្ថាបនិកទំនាក់ទំនងជាមួយសាធារណរដ្ឋកូរ៉េ ហើយដែលមានការគាំទ្រពីព្រះមហាក្សត្រ អាចចាត់ទុកថា យើងមានជោគជ័យធំណាស់ក្នុងការបង្កើតទំនាក់ទំនងការទូតជាមួយប្រទេសមួយនេះ។ ក្លាយអាចចោទជាសំណួរថា ប្រសិនបើពូមិនបានសម្រេចចិត្តឱ្យចុះហត្ថលេខា និងមកទស្សនកិច្ចកូរ៉េ ដើម្បីបង្កើតការទូតឡើងវិញ ហើយមានទំនាក់ទំនងតែជាមួយកូរ៉េខាងជើង តើក្លាយអាចមានវត្តមាននៅប្រទេសកូរ៉េខាងត្បូងនេះទេ? ... ឥឡូវ យើងជាមួយកូរ៉េបានឆ្លងកាត់នូវវិញ្ញាសាល ... ក្នុងរយៈពេលជាង ២០ឆ្នាំនៃទំនាក់ទំនងការទូតជាមួយគ្នានេះ មិនមានអ្វីជាស្នាមប្រេះឆានោះទេ ...។

៥៣. ទំនាក់ទំនងទន្លេហាន-មេគង្គ កិច្ចសហប្រតិបត្តិការទ្វេនិងពហុភាគី

ពិធីជួបជុំសំណេះសំណាលជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ ពលករ និងនិស្សិតខ្មែរ កំពុងស្នាក់នៅ/ធ្វើការ/សិក្សានៅសាធារណរដ្ឋកូរ៉េ, ៣ កុម្ភៈ ២០២០

... យើងបានខិតខំប្រឹងប្រែងរួមជាមួយនឹងកូរ៉េ រួមជាមួយនឹងដៃគូអាស៊ានដទៃទៀត ដើម្បីឱ្យមានប្រជុំរំលឹកខួបអនុស្សាវរីយ៍អាស៊ាន-កូរ៉េ នៅ Busan កាលពីឆ្នាំទៅ ... បង្ហាញពីតួនាទីសម្របសម្រួលមិនអាចកាត់ថ្លៃបានរបស់កម្ពុជា នោះម្យ៉ាង។ ម្យ៉ាងទៀត ខ្ញុំបានស្នើសុំឱ្យមានការលើកកម្រិតទំនាក់ទំនងក្របខ័ណ្ឌមេគង្គ-កូរ៉េ ដែលមុននេះត្រឹមកម្រិតថ្នាក់រដ្ឋមន្ត្រីការបរទេស ទៅថ្នាក់ប្រមុខរដ្ឋ/រដ្ឋាភិបាល ឱ្យស្របទៅនឹងនយោបាយឆ្ពោះទៅទិសខាងត្បូងរបស់កូរ៉េ ... ចិន

មានឡានឆាង-មេគង្គ ជប៉ុនមានថ្នាក់ប្រមុខរដ្ឋាភិបាលជប៉ុន-មេគង្គ ... យើង
សម្រេចបានជាគំនិតផ្ដួចផ្ដើមមួយជំរុញទំនាក់ទំនងទន្លេហាន-មេគង្គ ... ជាភិក្ខុ
សហប្រតិបត្តិការរវាងទ្វេភាគីផង និងភាពជាដៃគូរវាងអាស៊ាន-កូរ៉េ និងរវាងមេគង្គ-
កូរ៉េ ... ។

**៥៤. ក្រៅពីប្រាក់ចំណូល ពលករមកកូរ៉េ ត្រូវយកបច្ចេកវិទ្យានិងជំនាញទៅបង្កើតការងារ
ក្នុងស្រុក**

ពិធីជួបជុំសំណេះសំណាលជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ ពលករ និងនិស្សិតខ្មែរ កំពុងស្នាក់
នៅ/ធ្វើការ/សិក្សានៅសាធារណរដ្ឋកូរ៉េ, ៣ កុម្ភៈ ២០២០

... អ្នកទាំងអស់ ដែលបានមកធ្វើការទីនេះ កូរ៉េមានការខ្វះពលកម្មពិតប្រាកដ។
ដូច្នេះ កូរ៉េត្រូវនាំពលកម្មចូល ហើយវាជាកំពុងសំណាងនៅពេលដែលកម្មករ/ការិនី
របស់យើង មកធ្វើការដោយមានគោរពច្បាប់ មានសីលធម៌ល្អ ត្រូវបានទទួលការ
កោតសរសើរល្អពីសំណាក់ភាគីកូរ៉េ។ យើងបានសូមបង្កើនចំនួនពលករឱ្យបាន
ច្រើនបន្ថែមទៀត ដើម្បីម្ខាងដោះស្រាយការងារធ្វើ តែម្ខាងទៀតយកបច្ចេកវិទ្យា
ទៅប្រើប្រាស់ក្នុងប្រទេសមិនមែនទទួលតែប្រាក់ខែមួយមុខទេ។ នៅពេលដែលក្លៀង
យៗធ្វើការនៅទីនេះ ក្លៀងយៗនឹងមានជំនាញ ហើយជំនាញនោះហើយដែលផ្តល់
ឱ្យក្លៀងយៗអាចនឹងទៅរកការងារធ្វើ បើក្រុមហ៊ុនកូរ៉េទៅ ក្លៀងយៗអាចនឹងមានការងារ
ធ្វើជាមួយក្រុមហ៊ុនកូរ៉េនៅស្រុកខ្មែរទៀតឬក៏អាចបង្កើតការងារ។ បន្ទាប់ពីបញ្ចប់
ការងារជាពលករនៅឯកូរ៉េនេះ មានមួយចំនួនបានទទួលជោគជ័យ ពេលត្រឡប់
ទៅបង្កើតការងារ បង្កើតមុខរបរនៅក្នុងប្រទេស ... ។

៥៥. ស្វាយ/សម្លៀកបំពាក់ក្នុងទីផ្សារកូរ៉េ បញ្ជាក់ពីការជឿនលឿនទៅមុខនៃសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា

ពិធីជួបជុំសំណេះសំណាលជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ ពលករ និងនិស្សិតខ្មែរ កំពុងស្នាក់
នៅ/ធ្វើការ/សិក្សានៅសាធារណរដ្ឋកូរ៉េ, ៣ កុម្ភៈ ២០២០

... ក្លៀងយៗបានទិញស្វាយទទួលទានហើយ ឬនៅទេ? ពីនេះតទៅ ក្លៀងយៗដែល
នឹកស្រុក អាចទៅរកទិញស្វាយខ្មែរទទួលទាន(ស្លែងទេដង)។ វត្តមានស្វាយខ្មែរនៅ
ក្នុងទីផ្សារកូរ៉េ បង្ហាញពីការជឿនលឿនទៅមុខនៃសេដ្ឋកិច្ចរបស់កម្ពុជា ដែលតម្រូវ
តាមស្តង់ដារក្នុងទីផ្សារនៃប្រទេសជឿនលឿន ហើយនឹងធ្វើឱ្យអ្នកដាំស្វាយនៅ

កម្ពុជាមានលទ្ធភាពកាន់តែខ្ពស់ ពង្រីកអាជីវកម្មស្វាយកាន់តែធំ។ នេះមិនមែន ផ្គត់ផ្គង់កូរ៉េ៥០ លាននាក់នោះទេ ប៉ុន្តែកូរ៉េក៏មានទេសចរច្រើនដែរ ... ដោយសារ ពលកម្មនៅកូរ៉េថ្លៃ កូរ៉េទៅផលិតនៅស្រុកខ្មែរ ... ក៏មាននាំចេញសម្លៀកបំពាក់មក ផ្គត់ផ្គង់នៅកូរ៉េខាងត្បូង ...។

៥៦. រៀបចំការចរចាភិក្ខុព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរី រវាងកម្ពុជានិងកូរ៉េ

ពិធីជួបជុំសំណេះសំណាលជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ ពលករ និងនិស្សិតខ្មែរ កំពុងស្នាក់ នៅ/ធ្វើការ/សិក្សានៅសាធារណរដ្ឋកូរ៉េ, ៣ កុម្ភៈ ២០២០

... នៅថ្ងៃក្រោយ យើងរកវិធីពង្រីកទីផ្សារនៅកូរ៉េ។ យើងជាមួយកូរ៉េ បានចាប់ ផ្តើមរៀបចំការចរចាភិក្ខុព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរីកម្ពុជានិងកូរ៉េ ដើម្បីពង្រីក ទីផ្សារនៅកូរ៉េកាន់តែធំ ... ហេតុអ្វីបានជាកូរ៉េអាចចាប់ដៃជាមួយយើងបាន ហើយ យើងអាចចាប់ដៃកូរ៉េបាន? វាទាល់តែសងខាងមានសុច្ឆន្ទៈ។ សុច្ឆន្ទៈតែមួយក៏ មិនគ្រប់គ្រាន់ទេ វាទាល់តែកម្ពុជាខ្លួនឯងមានការអភិវឌ្ឍដែរ។ ដូចជាពាណិជ្ជកម្ម មិនមែនត្រូវតែនាំចេញតែពីកូរ៉េទៅកម្ពុជា និងគ្មានទំនិញពីកម្ពុជាបកត្រឡប់មក វិញ ហើយធ្វើកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរីកម្ពុជា-កូរ៉េកើតទេ។ យើងសម្លឹង ឃើញថា មានលទ្ធភាពដើម្បីនឹងពង្រីកទំនិញពីកម្ពុជានាំចេញមកកូរ៉េ។ ប្រទេស ដែលមានសមត្ថភាពនាំចេញ ជាប្រទេសនោះមានការអភិវឌ្ឍដែរ។ បើអត់មានការ អភិវឌ្ឍ ធ្វើម៉េចមានទំនិញនាំចេញ? ... យើងត្រូវខំពង្រីកទំនាក់ទំនងពាណិជ្ជកម្ម កម្ពុជា-កូរ៉េ ទន្ទឹមនឹងពង្រីកទំនាក់ទំនងជាមួយនឹងប្រទេសដទៃ ...។

៥៧. ជើងហោះហើរកូរ៉េ-កម្ពុជា ១អាទិត្យ ៥០ជើង, ទំហំវិនិយោគកូរ៉េជាង ៤ពាន់លាន

ពិធីជួបជុំសំណេះសំណាលជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ ពលករ និងនិស្សិតខ្មែរ កំពុងស្នាក់ នៅ/ធ្វើការ/សិក្សានៅសាធារណរដ្ឋកូរ៉េ, ៣ កុម្ភៈ ២០២០

... ការហោះហើររវាងកម្ពុជានិងកូរ៉េ ដូចជាមួយអាទិត្យ ៥០ជើង ... មិនជា ប្រទេសក្រៅតំបន់ ប៉ុន្តែមានជើងហោះហើរច្រើនជាងគេទាំងអស់ ដោយសារ ហោះពីគ្រប់ទីកន្លែង។ កាលពីពេលមុននេះ កូរ៉េគឺជាប្រទេសនៅក្រៅតំបន់ ដែល ឆ្ងាយជាងគេ និងដែលមានជើងហោះហើរច្រើនបំផុត។ ជប៉ុនបើកជើងហោះហើរ ឥឡូវនេះអ្នកធ្វើដំណើរកាន់តែច្រើន ជប៉ុនកំពុងចង់ពង្រីកជើងហោះហើរបន្ថែម។

រាប់លុះទៅលើការកើនឡើងនៃកិច្ចសហប្រតិបត្តិការក្នុងវិស័យសេដ្ឋកិច្ច ពាណិជ្ជកម្ម ពិសេសវិស័យទេសចរណ៍ ដែលយើងត្រូវបន្តខំប្រឹងប្រែងអភិវឌ្ឍកម្ពុជា ទាក់ទាញការវិនិយោគពីកូរ៉េទៅកាន់កម្ពុជា។ ទំហំទុនវិនិយោគរបស់កូរ៉េទៅកាន់កម្ពុជា ដូចជាជាង ៤ ពាន់លាន ...។

៥៨. មានអ្វីកើតនៅឧបទ្វីបកូរ៉េ ត្រូវស្ថិតនៅជាមួយប្រជាជនកូរ៉េ

ពិធីជួបជុំសំណេះសំណាលជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ ពលករ និងនិស្សិតខ្មែរ កំពុងស្នាក់នៅ/ធ្វើការ/សិក្សានៅសាធារណរដ្ឋកូរ៉េ, ៣ កុម្មៈ ២០២០

... នៅឧបទ្វីបកូរ៉េ រាប់ទាំងនៅកូរ៉េ បើនិយាយតាមមួយបែប អ្នកទាំងអស់គ្នា នៅកៀកនឹងតំបន់នុយក្លេអ៊ែរ។ កាលពីឆ្នាំ២០១៣-២០១៤ មានការគំរាមវាយគ្នា មនុស្សមួយចំនួនទាមទារឱ្យខ្ញុំជម្លៀសពលករខ្មែរ។ ខ្ញុំគិតថាមិនត្រូវយកការភ័យខ្លាចសង្គ្រាមកូរ៉េជាក់ពីមុខ ហើយចាកចេញ ឬមិនមានទំនាក់ទំនងជាមួយកូរ៉េទេ ... យ៉ាងណាក្តី យើងសង្ឃឹមថាទំនាក់ទំនងរវាងខាងជើងនិងខាងត្បូងនៅតែបន្តល្អ ដើម្បីជាផ្នែកមួយនៃការឆ្លុះស្រាលក្នុងឧបទ្វីបកូរ៉េ ... គ្រាន់តែសូមផ្ដាំឆ្លើថាបើសិនជាមានរឿងអីកើតឡើង ក៏សូមកុំស្ទន់ស្ទោ ។ ប្រជាជនកូរ៉េគេរស់នៅបាន ក៏រស់នៅជាមួយគេអញ្ចឹងទៅ។ និយោជកដែលមកទីនេះ ក៏ដូចជាថៅកែៗរោងចក្រ មានការទទួលខុសត្រូវរបស់គេ។ រដ្ឋាភិបាលកូរ៉េមានការទទួលខុសត្រូវហើយ ...។

៥៩. នៅតែរក្សាទំនាក់ទំនងជាមួយកូរ៉េទាំងពីរ

ពិធីជួបជុំសំណេះសំណាលជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ ពលករ និងនិស្សិតខ្មែរ កំពុងស្នាក់នៅ/ធ្វើការ/សិក្សានៅសាធារណរដ្ឋកូរ៉េ, ៣ កុម្មៈ ២០២០

... ទំនាក់ទំនងខាងនយោបាយ ការទូត ទំនាក់ទំនងសេដ្ឋកិច្ច ពាណិជ្ជកម្ម និងផ្នែកដទៃទៀតនាំមកនូវការរីកលូតលាស់សម្រាប់កម្ពុជា។ កម្ពុជាទទួលបានជោគជ័យជាងពីការដាក់ទំនាក់ទំនងការទូតរវាងកម្ពុជានិងកូរ៉េ ... ខ្ញុំនឹងមានការខកចិត្តប្រសិនបើការដាក់ទំនាក់ទំនងជាមួយកូរ៉េខាងត្បូង មិនត្រឹមតែធ្វើឱ្យកូរ៉េខាងជើងខឹង ប៉ុន្តែថែមទាំងគ្មានក៏មានការលូតលាស់ក្នុងទំនាក់ទំនងសេដ្ឋកិច្ច ពាណិជ្ជកម្ម ដែលផ្តល់ផលប្រយោជន៍ឱ្យកម្ពុជា ... ឥឡូវ ខ្ញុំអាចនិយាយបានដោយមោទនភាព

ថា “ខ្ញុំជាជនជាតិជ័យម្នាក់ក្នុងនយោបាយនេះ” ... ទំនាក់ទំនងរវាងកូរ៉េទាំងពីរ នៅតែរក្សា ... ។

៦០. ឧបទ្វីបកូរ៉េគ្មាននុយក្លេអ៊ែរ និងស្រាយទំនាស់តាមផ្លូវចរចាដោយសន្តិវិធី

ពិធីជួបជុំសំណេះសំណាលជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ ពលករ និងនិស្សិតខ្មែរ កំពុងស្នាក់ នៅធ្វើការ/សិក្សានៅសាធារណរដ្ឋកូរ៉េ, ៣ កុម្មៈ ២០២០

... យើងត្រូវអនុវត្តសេចក្តីសម្រេចរបស់ក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខ ពាក់ព័ន្ធនឹងកូរ៉េ ខាងជើង។ អត់មានជម្រើសផ្សេងទេ។ នេះជាសេចក្តីសម្រេចរបស់ក្រុមប្រឹក្សាសន្តិ សុខ ដែលយើងត្រូវតែគោរព។ ក៏ប៉ុន្តែទំនាក់ទំនងរវាងយើងជាមួយកូរ៉េខាងជើង នៅតែបន្តធម្មតា ដោយមិនយកកូរ៉េខាងជើងធ្វើជាសត្រូវទេ។ យើងនៅតែទទួល ឱ្យឧបទ្វីបកូរ៉េគ្មានអាវុធនុយក្លេអ៊ែរ និងមានដំណោះស្រាយតាមផ្លូវចរចា។ បើ ទោះបីជាការចរចាកើតឡើងរវាងកូរ៉េខាងជើងនិងសហរដ្ឋអាមេរិក កូរ៉េខាងជើង ជាមួយកូរ៉េខាងត្បូង ឬការចរចាពហុភាគីកើតឡើងវិញ ក៏វាសុទ្ធតែជា ជំរើសដោយសន្តិវិធីទាំងអស់ ... ។

៦១. មិនមែនបោះបង់ចោលឥណ្ឌា តែរង់ចាំពេលវេលាសមស្រប ទទួលចូល ASEM

បិទសន្និបាតបូកសរុបការងារក្រសួងការបរទេស និងសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ, ៣១ មករា ២០២០

... យើងគប្បីយោគយល់ចំពោះឥណ្ឌា ដែលនៅទីក្រុងភ្នំពេញឆ្នាំ២០១២ ... ដោយសារតែមានការលំបាកក្នុងការការពារផលប្រយោជន៍ ឥណ្ឌាមិនទាន់ឈាន ដល់ដំណាក់កាលដែលខ្លួនត្រូវធ្វើទេ។ ខ្ញុំបាននិយាយជាមួយនាយករដ្ឋមន្ត្រី ឥណ្ឌា បន្ទាប់ពីចេញពីសាលប្រជុំថា អាចនិយាយតាមរូបមន្ត១៥ បូក១ បានឬ ទេ? យើងមិនបោះបង់ចោលឥណ្ឌាទេ ក៏ប៉ុន្តែន័យត្រង់កន្លែងនេះ គឺចង់បញ្ជាក់ ថា យើងបើកទ្វារចំហសម្រាប់ពេលវេលាសមស្របណាមួយ ដែលឥណ្ឌា នឹងចូល រួមនៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀង ASEM ... យើងត្រូវចរចាជាមួយមិន សាធារណរដ្ឋកូរ៉េ អ៊ីរ៉ាក់ ស៊ី ដើម្បីចុះកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរី ... ។

៦២. ភាពជាដៃគូជាមួយអាមេរិកនិងឥណ្ឌា មិនមានសម្ពាធលើភាពជាដៃគូជាមួយចិន

សន្និសីទសារព័ត៌មាន និងសំណួរ/ចម្លើយ ក្រោយកិច្ចប្រជុំកំពូលអាស៊ានទី៤០ និង ៤១ នៅកម្ពុជា, ១៣ វិច្ឆិកា ២០២២

... អំពីការបង្កើនដៃគូគ្រប់ជ្រុងជ្រោយជាមួយនឹងអាមេរិកជាមួយឥណ្ឌា តើ មានឥទ្ធិពល(សម្ពាធអី)ជាមួយចិន។ ចង់បញ្ជាក់ប្រាប់ថា ចិនក៏ទើបនឹងបាន ឋានៈដៃគូយុទ្ធសាស្ត្រគ្រប់ជ្រុងជ្រោយកាលពីឆ្នាំទៅដែរ។ ដូច្នេះវាមានទៅស្មើនឹង គ្នា។ យើងឲ្យទាំងចិន អូស្ត្រាលី ក្នុងពេលតែមួយ។ ឥឡូវយើងឲ្យទៅអាមេរិកនិង ឥណ្ឌាក៏ក្នុងពេលតែមួយ។ អ្វីដែលជាផលចំណេញគឺអាស៊ាននោះឯង ... អាស៊ាន ជាចំណុចកណ្តាល ជាស្នូលដែលងាកទៅម្ខាង អាមេរិក, ឥណ្ឌា, ចិន, អូស្ត្រាលីជា ដៃគូយុទ្ធសាស្ត្រគ្រប់ជ្រុងជ្រោយរបស់ខ្លួន។ មិនមែនចាប់ចិនដើម្បីរុញអាមេរិកឬ ចាប់អាមេរិកដើម្បីរុញចិនទេ។ សូមបំបាត់ចោលការគិតគូរនៅក្នុងអារម្មណ៍នៃ អ្នកសារព័ត៌មានរបស់កម្ពុជា ... ឲ្យតែឃើញចាប់ដៃអាមេរិកតែងតែថាទាត់ចោល ចិន ចាប់ដៃចិនទាត់ចោលអាមេរិក។ នៅលើពិភពលោកបច្ចុប្បន្ន គេឆ្លាតណាស់ ហើយជាវិធីសាស្ត្រនៃការគ្រប់គ្រងទំនាក់ទំនងអន្តរជាតិនៃប្រទេសនីមួយៗ ... ។

៦៣. ចរន្តសកលភារូបនីយកម្មពហុភាគីនិយម មិនឯកភាពនិយម ឬគាំពារនិយម

ចែកសញ្ញាបត្រដល់និស្សិត សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច,
២៦ ធ្នូ ២០១៩

... មានការចុះផ្សាយពីសង្គ្រាមពាណិជ្ជកម្មរវាងឥណ្ឌូនេស៊ីនិងអឺរ៉ុបបានកើត ឡើង ដែលក្នុងនោះមានការដាក់ប្តឹងគ្នាទៅវិញទៅមក ហើយការនាំចូលទំនិញពី អឺរ៉ុបត្រូវបានឥណ្ឌូនេស៊ីហាមឃាត់ ជាការឆ្លើយតបជាមួយការដែលអឺរ៉ុបបានធ្វើ ចំពោះទំនិញដូងប្រេងរបស់ឥណ្ឌូនេស៊ី ... គប្បីបន្តតាមមើលការពង្រឹងភាពជាដៃ គូ ជប៉ុន ចិន កូរ៉េខាងត្បូង និងការដែលប្រធានាធិបតីសហរដ្ឋអាមេរិកប្រកាសថា នឹងចុះកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មជាមួយប្រធានាធិបតីចិន។ បើ(វាកើត)អញ្ចឹង ពិភពលោកនឹងមានស្ថានភាពល្អប្រសើរ ក្នុងដំណើរសាកលភារូបនីយកម្មពហុ ភាគីនិយម មិនមែនជាឯកភាពនិយម ឬគាំពារនិយមនោះទេ ... ។

៦៤. ការភ្ជាប់នយោបាយជាមួយពាណិជ្ជកម្ម បំពានក្របខ័ណ្ឌពហុភាគីនិយម និង WTO កិច្ចសម្ភាសន៍ផ្តាច់មុខជាមួយវិទូមិត្តភាពកម្ពុជា-ចិន, ១១ កុម្ភៈ ២០២៣

... ប្រទេសអាស៊ាន ទទួលនូវការគំរាមប្រើនណាស់ ដូចជាគំរាមមិនទិញប្រេង ដូងពីឥណ្ឌូនេស៊ី ពីម៉ាឡេស៊ី ... ជាអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក ហេតុអ្វីបានជា ក្រុមប្រទេសមួយ ឬក៏ប្រទេសមួយអាចដាក់តំនាប និងគំរាមកំហែងទៅលើ ប្រទេសដទៃ ដោយផ្សារភ្ជាប់រឿងនយោបាយជាមួយបញ្ហាពាណិជ្ជកម្ម ... ដោយ សារតែទណ្ឌកម្មចុះឡើងៗ ពិភពលោកកំពុងជ្រួលច្របល់ ធ្វើឲ្យប្រទេសទាំងអស់ នៅលើពិភពលោកត្រូវជួបប្រទះអតិផរណា។ (ទោះជាថា)វិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចមិនទាន់ ដើរមកដល់ តែវាហាក់ដូចជាបានដើរដល់ហើយ។ លើការជាក់ស្តែង ប្រេងឡើង ថ្លៃ វិបត្តិថាមពល និងវិបត្តិស្បៀងកំពុងកើតឡើង ... ជាការបំពានលើក្របខ័ណ្ឌ ពហុភាគីនិយម និងលើក្រឹត្យក្រមអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោកផងដែរ ... ។

៦៥. ពិភពលោកបច្ចុប្បន្នចំណុះឲ្យគ្នាទៅវិញទៅមក

សំណួរ/ចម្លើយ បន្ទាប់ពីសន្និសីទអន្តរជាតិលើកទី២៥ ស្តីពី «អនាគតអាស៊ី» នៅ ទីក្រុងតូក្យូ ជប៉ុន, ៣០ ឧសភា ២០១៩

... មានពាក្យស្លោកថា «ជីវីដល់គ្នា ស្លាប់ស្មៅឬស្លាប់ស្រមោច/សង្ការ»។ ក៏ប៉ុន្តែ ក្នុងតំបន់អាស៊ី ប្រទេសនីមួយៗ មិនគប្បីបណ្តោយខ្លួនឱ្យក្លាយជាស្រមោច/ សង្ការឬស្មៅ សម្រាប់ជីវីដល់គ្នា ហើយមកជាន់យើងឲ្យស្លាប់ទេ។ យើងត្រូវរកវិធី គេចផុតពីជម្លោះនេះ។ សង្ឃឹមថា សហរដ្ឋអាមេរិកនិងចិន នឹងស្វែងរកនូវដំណោះ ស្រាយសមស្រប ដើម្បីភាពសុខដុមរមនា ព្រោះពិភពលោកបច្ចុប្បន្ន មិនអាចមាន នរណាម្នាក់ស្ថិតនៅឯណាបានទេ។ ពិភពលោកបច្ចុប្បន្ន ចំណុះឲ្យគ្នាទៅវិញទៅមក ដោយស្វែងរកនូវដំណោះស្រាយមួយតាមរយៈស្ថានភាពឈ្នះឈ្នះ ... ។

៦៦. TPP មានចរិតបំបែកអាស៊ាន ឯ ASEM ជាដៃគូសេដ្ឋកិច្ចគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ

ពិធីបើកកិច្ចប្រជុំតុល្យមូលចិនលើកទី៥, ២០ មីនា ២០១៧

... អាស៊ានជាគូអង្គដែលធ្វើការសម្របសម្រួល ... ខ្ញុំសូមនិយាយដោយត្រង់ថា ខ្ញុំចង់ឲ្យ TPP (Trans-Pacific Partnership) ងាប់។ មូលហេតុអ្វីបានជាខ្ញុំចង់ឲ្យវា ងាប់ ? ព្រោះវាមានចរិតបំបែកអាស៊ាន។ អាស៊ានមាន ១០ (ប្រទេស) ម៉េចយកតែ ៤ ? ... ខ្ញុំពេញចិត្ត និងខិតខំរួមចំណែកជាមួយបណ្តាប្រទេសនានា ដើម្បីធ្វើឲ្យ ASEM (Asia-Europe Meeting) ជោគជ័យ ព្រោះវាមានភាពជាដៃគូសេដ្ឋកិច្ច

គ្រប់ជ្រុងជ្រោយតំបន់ ដែលបានចុះហត្ថលេខានៅភ្នំពេញ។ មិនមែនដោយសារ
ចុះហត្ថលេខានៅភ្នំពេញ ក្នុងឋានៈដែលខ្ញុំធ្វើជាប្រធានអាស៊ាននោះទេ ក៏ប៉ុន្តែវា
ជាផ្នែកដ៏សំខាន់នៃសេដ្ឋកិច្ច នៃទំនាក់ទំនងក្នុងវិស័យសេដ្ឋកិច្ច ពាណិជ្ជកម្ម
និងការវិនិយោគ ...។

៦៧. មីយ៉ាន់ម៉ា៖ បំបាត់អំពើហិង្សា, ផ្តល់ជំនួយមនុស្សធម៌ សន្ទនាខាងនយោបាយ

សំណេះសំណាលជាមួយសហគមន៍ខ្មែរនៅសហគមន៍ខ្មែរ នៅសហរដ្ឋអាមេរិក/
កាណាដា, ១២ ឧសភា ២០២២

... ទាក់ទងនឹងមីយ៉ាន់ម៉ា កម្ពុជាបានខិតខំបំពេញតួនាទីក្នុងឋានៈជាសមាជិក
និងជាប្រធានអាស៊ានដោយមានការទទួលខុសត្រូវ ... ទស្សនកិច្ចនៅមីយ៉ាន់ម៉ា
បន្ទាប់ទៅជួបតាមអនឡាញ ... ជាការបើកផ្លូវសម្រាប់ការសន្ទនានិងការផ្តល់ជំនួយ
មនុស្សធម៌ សម្រាប់ប្រជាជនមីយ៉ាន់ម៉ា។ អ្វីដែលប្រធានអាស៊ានចង់បានពីក្នុង
ចំណោមកុងសង់ស៊ីស ៥ចំណុច ដែលថ្នាក់ដឹកនាំអាស៊ានបានសម្រេចនៅ
Jakarta កាលពីខែមេសា ឆ្នាំទៅ ... មាន៣ គឺ ទី១ ការបំបាត់អំពើហិង្សា ជាពិសេស
ជំរុញឱ្យមានការបទឈប់បាញ់ ... ទី២ បើកផ្លូវឱ្យមានការផ្តល់ជំនួយមនុស្សធម៌
ទៅកាន់ទឹកនៃដែលមានការចាំបាច់ ... ឯទី៣ បង្កើតបរិយាកាសអនុគ្រោះ
សម្រាប់ការសន្ទនាខាងនយោបាយរវាងភាគីពាក់ព័ន្ធ រាប់ទាំងក្រុមប្រជាប្រជាធិបតេយ្យ
នានា ...។

៦៨. បទពិសោធការទូត ហ៊ុន សែន - “រក្សាទ្វារចំហសម្រាប់ការសន្ទនា” ជាជាងបិទ

សន្និសីទសារព័ត៌មាន និងសំណួរ/ចម្លើយ ក្រោយកិច្ចប្រជុំកំពូលអាស៊ានទី៤០
និង៤១ នៅកម្ពុជា, ១៣ វិច្ឆិកា ២០២២

... ទាក់ទងនឹងមីយ៉ាន់ម៉ា ខ្ញុំចង់សួរថា “អ្នកណាក្តៅ អ្នកណាត្រជាក់”។ ការពិត
វិធានការដែលបណ្តាប្រទេសជាសមាជិកអាស៊ាន(ប្រកាន់យក) ... សុទ្ធតែមាន
គោលបំណងឱ្យមីយ៉ាន់ម៉ាវិលត្រឡប់ទៅរកប្រក្រតីភាពវិញបានឆាប់ ... សួរថាបើ
ចង់ក្តៅ អ្នកឯងធ្វើម៉េចគេ? តើលោកចង់ទៅវាយមីយ៉ាន់ម៉ាឬ? បើត្រជាក់ តើ
ទៅលួងចិត្តមីយ៉ាន់ម៉ាឱ្យស្តួចស្តាប់ឬ ... បញ្ហាស្ថិតនៅត្រង់ថា ករណីសាស្ត្រឱ្យពួក
គាត់ជាក្រុមកំពុងប្រយុទ្ធគ្នានោះធ្វើការស្រុះស្រួលគ្នា ... រឿងនេះកម្ពុជាមាន

ពិសោធន៍ខ្លួនឯងហើយ។ យកល្អរក្សាទុកទ្វារចំហជាជាងបីទ។ នេះជាបទ
ពិសោធការទូតហ៊ុន សែន។ កុំបិទទ្វារឱ្យសោះ ដើម្បីទុកលទ្ធភាពធ្វើការសន្ទនា
ទោះពេលណា? វិធីណា? កម្រិតណា? នៅទីកន្លែងណា? នេះជារឿងមួយត
ទៅទៀត ...។

៦៩. ការដាក់ទណ្ឌកម្មលើរុស្ស៊ី កើតជាវិបត្តិលើសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោក

ពិធីទទួលសញ្ញាបត្របណ្ឌិតកិត្តិយសផ្នែកអភិវឌ្ឍន៍ នៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទភ្នំពេញ,
៥ សីហា ២០២២

... ខ្ញុំបានស្នើឱ្យទាំងអឺរ៉ុបទាំងសហរដ្ឋអាមេរិកពិនិត្យមើលវិធានការទណ្ឌកម្ម។
យើងដឹងច្បាស់ហើយថា ផ្ដើមចេញពីរុស្ស៊ីចូលទៅអ៊ុយក្រែន ... ជាមូលហេតុនាំ
ឱ្យ(មានការ)ដាក់ទណ្ឌកម្ម។ ដល់ទណ្ឌកម្មនេះ វាបង្កើតវិបត្តិមិនមែនតែនៅរុស្ស៊ី
ឯណា នៅអឺរ៉ុបខ្លួនឯង និងនៅយើងក៏ជួបនឹងវិបត្តិដែលកំពុងឡើងថ្លៃប្រេងនេះ។
ហេតុនេះហើយបានជាស្នើឱ្យពិចារណាឡើងវិញ ដើម្បីកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់
លើសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោក។ ថ្វីបើរឿងនេះ ត្រូវបានគិតគូរដោយប្រទេសតូចមួយ
តែ(យើងមានគោលការណ៍) ស្មើភាពស្មើសិទ្ធិ ... បានជួបមុខផ្ទាល់នឹងអនុប្រធាន
គណៈកម្មការអឺរ៉ុប ទទួលបន្ទុកកិច្ចការបរទេសនិងសន្តិសុខ ខ្ញុំត្រូវតែនិយាយ។
គាត់បានទទួលស្គាល់ថា មានការកាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់ឧស្ម័នប៉ូឡានាកាតយ។
នៅអឺរ៉ុប សូម្បីមិនទាន់ដល់រដូវត្រជាក់ផង ...។

៧០. សង្គ្រាមរុស្ស៊ី-អ៊ុយក្រែន បង្កើតឲ្យមានវិបត្តិថាមពល និងអាចមានវិបត្តិស្បៀង

សំណេះសំណាលជាមួយសហគមន៍ខ្មែរនៅទ្វីបអឺរ៉ុប, ២១ ឧសភា ២០២២

... នៅអឺរ៉ុបក្តី នៅអាស៊ីក្តី ទោះបីប្រេងឧសត្រូវថ្លៃឆ្ងាយណាក៏ដោយ នោះ
ហើយគឺផលប៉ះពាល់ដែលចេញមកពីវិបត្តិស្តីពីសង្គ្រាមរុស្ស៊ីនិងអ៊ុយក្រែន ដែល
យើងមិនចង់ឲ្យមានកើតឡើង។ ប្រសិនបើសង្គ្រាមនេះនៅតែបន្តអូសបន្លាយ វា
នឹងមានផលប៉ះពាល់ធ្ងន់ធ្ងរ។ យើងត្រូវព្យាករទុកឲ្យហើយថាវិបត្តិនេះ នៅដល់
ពេលណា? ពេលនេះទើបនឹងរងផលប៉ះពាល់លើបញ្ហាថាមពល ជាពិសេសប្រេង
សាំង។ បន្តិចទៀត អាចមានផលប៉ះពាល់ធ្ងន់ធ្ងរទៅលើបញ្ហាសន្តិសុខស្បៀង។
ដោយសារអី? ប្រទេសរុស្ស៊ី និងប្រទេសអ៊ុយក្រែនគឺជាប្រទេសដែលផលិតស្រូវ

ភោជសាលីធំ អាចជាជាជង្រកស្រូវភោជសាលីរបស់ពិភពលោក។ ប៉ុន្តែស្បៀត្រូវ
ជាប់ទណ្ឌកម្មនាំចេញអត់រួច។ អ៊ុយក្រែនផលិតអត់បាន។ អញ្ចឹងអនាគតស្តីអំពី
វិបត្តិស្បៀងអាហារវាកើតឡើងយ៉ាងម៉េច ? ... ។

៧១. មិនលើកទឹកចិត្តបំបែករដ្ឋ និងតំរាមប្រើកម្លាំង ឬប្រើកម្លាំងក្នុងទំនាក់ទំនងអន្តរជាតិ
សំណេះសំណាលជាមួយសហគមន៍ខ្មែរនៅសហគមន៍ខ្មែរនៅសហរដ្ឋអាមេរិក/
កាណាដា, ១២ ឧសភា ២០២២

... មានរឿងដាច់ដោយឡែកមួយទៀត នោះគឺបញ្ហារុស្ស៊ី-អ៊ុយក្រែន ... កម្ពុជា
បានបោះឆ្នោត(នៅអង្គការសហប្រជាជាតិប្រឆាំងរុស្ស៊ីឈ្លានពានអ៊ុយក្រែន) ...
ហើយបានធ្វើជា Co-sponsor គាំទ្រសេចក្តីសម្រេចចិត្តប្រឆាំងការឈ្លានពាន
នោះ។ ខ្ញុំសង្ឃឹមថា រុស្ស៊ីយល់ចំពោះយើង។ យើងមានគោលការណ៍២ សំខាន់
នៅទីនេះ។ **ទី១ មិនលើកទឹកចិត្តឱ្យបំបែករដ្ឋទេ មិនថាបំបែករដ្ឋនៅទីណាទេ។**
កម្ពុជាអត់ទទួលស្គាល់។ Kosovo ដែលបំបែកចេញពី Serbia ដោយកម្លាំង NATO
រាប់ទាំងអាមេរិក ក៏កម្ពុជាអត់ទទួលស្គាល់ដែរ។ តំបន់ Donbas របស់អ៊ុយក្រែន
ដែលរុស្ស៊ីទទួលស្គាល់ ក៏យើងអត់ទទួលស្គាល់ដែរ។ **ទី២ ប្រឆាំងចំពោះការប្រើ**
ប្រាស់កម្លាំង ឬតំរាមប្រើប្រាស់កម្លាំងក្នុងទំនាក់ទំនងអន្តរជាតិ ជាពិសេសការ
លើកកងទ័ពចូលឈ្លានពានប្រទេសមួយដោយចំហ ... ។

៧២. កម្ពុជានឹងមិនបញ្ជូនជំនួយយោធា តែនឹងជួយការបោសសម្អាតមីននៅអ៊ុយក្រែន
សន្និសីទសារព័ត៌មាន និងសំណួរ/ចម្លើយ ក្រោយកិច្ចប្រជុំកំពូលអាស៊ានទី៤០
និង៤១ នៅកម្ពុជា, ១៣ វិច្ឆិកា ២០២២

... ទាក់ទងនឹងអ៊ុយក្រែន កម្ពុជាគ្មានអាវុធត្រាប់ ហើយក៏គ្មានចេតនាដើម្បីនឹង
បញ្ជូនអាវុធត្រាប់ទៅជួយប្រទេសណាទាំងអស់។ យើងមិនយកសាំងទៅចាក់
លើភ្លើងទេ ... បើទោះបីយើងមានអាវុធត្រាប់ ក៏យើងមិនបញ្ជូនទៅកាន់ប្រទេស
ណាឡើយ ... អ្វីដែលយើងកំពុងតែខិតខំគឺក្នុងគោលដៅមនុស្សធម៌។ យើងធ្លាប់
ជាជនរងគ្រោះដោយសារមីន។ ៣០ ឆ្នាំហើយ គឺចាប់តាំងពីឆ្នាំ ១៩៩២ យើងបាន
បើកប្រតិបត្តិការដោះមីន។ រហូតមកដល់ពេលនេះ យើងមិនទាន់អស់មីននៅ
ឡើយទេ។ ដូច្នេះ យើងបានគិតទុក ហើយបានពិភាក្សាជាមួយដៃគូរបស់យើងគឺ

ប្រទេសជប៉ុន ថានឹងជួយហ្វឹកហាត់អ្នកដោះមីនអ៊ុយក្រែន ដើម្បីឱ្យពួកគេបោសសម្អាតមីននៅលើទឹកដីអ៊ុយក្រែន ...។

៧៣. បញ្ឈប់អវិភាព ស្រាយជម្លោះដោយសន្តិវិធី ផ្តល់ជំនួយមនុស្សធម៌នៅអ៊ុយក្រែន
សន្និសីទសារព័ត៌មាន និងសំណួរ/ចម្លើយ ក្រោយកិច្ចប្រជុំកំពូលអាស៊ានទី៤០
និង៤១ នៅកម្ពុជា, ១៣ វិច្ឆិកា ២០២២

... ចំពោះស្ថានភាពនៅអ៊ុយក្រែន ខ្ញុំអាចនិយាយបានថាជាជំងឺក្តៅបំផុតដែលអាចមើលឃើញថាមានជំហរផ្សេងៗគ្នា ពិសេសក្នុងអំឡុងកិច្ចប្រជុំកំពូលអាស៊ីបូព៌ា ... ដែលភាគីមានជំហរផ្សេងៗគ្នា អាចផ្លាស់ប្តូរទស្សនៈដ៏ស្មោះត្រង់លើបញ្ហានេះ។ យើងបានបញ្ជាក់ឡើងវិញនូវការគោរពចំពោះអធិបតេយ្យភាព ឯករាជ្យភាព និងបូរណភាពទឹកដី។ យើងបានបញ្ជាក់អំពីសារៈសំខាន់នៃការបញ្ឈប់ជាបន្ទាន់នូវអវិភាព និងការបង្កើតបរិយាកាសអំណោយផលសម្រាប់ដោះស្រាយជម្លោះដោយសន្តិវិធី។ យើងបានអំពាវនាវឱ្យមានការជួយសម្រួលដល់ការទទួលបាននូវជំនួយមនុស្សធម៌ឆាប់រហ័ស សុវត្ថិភាព និងគ្មានការរារាំងទៅដល់ប្រជាជនដែលត្រូវការជំនួយនៅក្នុងប្រទេសអ៊ុយក្រែន ...។

៧៤. គណៈកម្មការព្រំដែន កម្ពុជានិងវៀតណាម ព្រមព្រៀង៦% បន្ថែមលើ៨៤% ដែលបានបោះបង្គោល
សំណេះសំណាលជាមួយសហគមន៍ខ្មែរនៅទ្វីបអឺរ៉ុប, ២១ ឧសភា ២០២២

... យើងបោះបង្គោលទល់ដែនបាន៨៤% នៅសល់១៦% ទៀត ប៉ុន្តែគណៈកម្មការព្រំដែននៃប្រទេសទាំងពីរថ្មីៗនេះ បានប្រជុំរួចហើយនិងព្រមព្រៀងគ្នាលើ៦% ទៀតដោយខាងវៀតណាមទៅសុំយោបល់ខាងវៀតណាម ខាងកម្ពុជាសុំយោបល់ខាងកម្ពុជា។ ខាងកម្ពុជាងាយទេ ព្រោះខ្ញុំជាប្រធានអាជ្ញាធរព្រំដែនស្រាប់ ... បងប្អូនសួរមើល បើគង់តែឲ្យដីគេដដែល តើយើងទៅចរចាធ្វើអី ? គេទាត្រឹមណា ឲ្យគេប៉ុណ្ណឹងទៅ ... តាំងពីជំនាន់ប្រធានាធិបតី (François) Hollande កម្ពុជានិងវៀតណាម ឯកភាពគ្នាសុំអ្នកជំនាញការបារាំងជួយផ្ទេរដែនទីពីរដែនទីបោនខ្នាត 1/100,000 មកដែនទី UTM ខ្នាត 1/50,000 ដើម្បីបោះបង្គោល។ ខ្ញុំគ្មានសិទ្ធិយកដីខ្មែរសូម្បី ១ មីល្លីម៉ែត្រ ដើម្បីឲ្យប្រទេសណាទេ ...។

៧៥. ម៉ុងតាញ៉ាមិនមែនជានិរតិភាគតិចនៅកម្ពុជាទេ

សំណេះសំណាលជាមួយបងប្អូនខ្មែរនៅប្រទេសអូស្ត្រាលី, ១៦ មីនា ២០១៨

... បើគេជានិរតិដើមភាគតិចរបស់ខ្មែរ ចាំបាច់មានទង់ជាតិដោយឡែកធ្វើអី ? ក្រោយខ្នងរបស់អ្នកឯងមានទង់ជាតិ៣ មែនទេ ... ទង់អាមេរិកនៅកណ្តាល។ ហ្នឹងនិយាយថាម៉េច ? រដ្ឋធម្មនុញ្ញយើងប្រឆាំងអបគមន៍ មិនឲ្យមានតំបន់អបគមន៍ទេ ប៉ុន្តែត្រូវគោរពជនជាតិដើមភាគតិច តាមតម្រូវការរបស់បងប្អូនជនជាតិភាគតិច ទំនៀមទម្លាប់របស់គេ ... តែម៉ុងតាញ៉ាមិនមែនជានិរតិដើមភាគតិចរបស់កម្ពុជាទេ ... អ្នកឯងបានច្បាប់ពីណាមកទទួលស្គាល់ម៉ុងតាញ៉ាជានិរតិភាគតិចកម្ពុជា ? អ្នកឯងបកស្រាយឲ្យច្បាស់មក ... សូមបងប្អូនកុំច្រឡំរវាងជនជាតិដើមភាគតិចនៅកម្ពុជា និងជនជាតិដើមភាគតិចនៅក្នុងប្រទេសផ្សេងៗ ជនជាតិដើមភាគតិចម៉ុងតាញ៉ា ដែលបង្កើតរដ្ឋដេហ្គានេះ នៅក្នុងប្រទេសវៀតណាម ... ។

៧៦. ទោះបី BREXIT ក៏អង់គ្លេសនៅបន្តរូបបពាណិជ្ជកម្មដូចធ្លាប់ធ្វើពីមុនមក

វេទិកាវេជ្ជកិច្ចលើស៊ីយ៉ង់កង លើកទី ១៨, ២៩ មីនា ២០១៩

... ករណីអង់គ្លេស ទោះបីជា Brexit (មិនទាន់សម្រេចនៅឡើយក្តី) ក៏ប៉ុន្តែអង់គ្លេសបានបញ្ជូនមន្ត្រីមកទីក្រុងភ្នំពេញ(ជូនដំណឹង)ថា ទោះបីអង់គ្លេសចាកចេញពី EU ក៏អង់គ្លេសនៅបន្តអនុវត្តរូបបពាណិជ្ជកម្មដូចអ្វីដែលធ្លាប់ធ្វើ។ ពេលទទួលទានអាហារតុបតែងជាមួយគ្នានៅប្រិចស៊ែល នាយករដ្ឋមន្ត្រី លោកស្រី មេឃី ដែលគាត់ជានឹងលាលែងចេញពីតំណែងក្នុងប៉ុន្មានថ្ងៃខាងមុខនេះ ដោយសារការចាកចេញពី EU បានបញ្ជាក់ជាមួយខ្ញុំថា អង់គ្លេសនឹងបន្តជាមួយកម្ពុជា ដោយមិនមានការផ្លាស់ប្តូរទេ ... ។

៧៧. បើកស្ថានទូតនៅភូតី - “កម្ពុជានិងភូតី ធ្លាប់មានប្រវត្តិជាចក្រភព”

សំណេះសំណាលជាមួយយុវជន សិស្ស និស្សិត ដែលកំពុងសិក្សានៅប្រទេសភូតី, ២១ តុលា ២០១៨

... ភូតីមានសុឆន្ទៈក្នុងការបើកស្ថានទូតនៅទីក្រុងភ្នំពេញ តាំងពីឆ្នាំ២០១៣។ ឥឡូវយើងក៏ត្រូវឆ្លើយតបវិញជាការបើកស្ថានទូតនៅទីនេះ។ យើងមិនត្រូវភ្លេចថា ភូតីគឺជាចក្រភពមួយ។ ប្រទេសទាំងពីរ ធ្លាប់ជាចក្រភពដូចគ្នា។ យើងចក្រភព

អង្គរនៅនេះចក្រភពអូតូម៉ង់ ដែលចាត់ទុកថាជាប្រទេសអស្ចារ្យក្នុងតំបន់ សម័យ ពីអតីតកាល។ នៅអ៊ីស្តានបូលនេះ យើងកំពុងតែនៅចុងទឹកដីអឺរ៉ុប ហើយនៅ មិនឆ្ងាយពីទីនេះគឺទឹកដីរបស់អាស៊ី ជាតំបន់មួយដែលយើងធ្លាប់តែនិយាយពី គម្រោងតភ្ជាប់រវាងអាស៊ីនិងអឺរ៉ុប ឆ្លងកាត់ច្រកទ្វារអ៊ីស្តានបូលហ្នឹង គឺនៅតួគី ...។

៧៨. កសាងទំនាក់ទំនងទ្វេភាគីកម្ពុជា-តួគី និងតួគី-អាស៊ាន

សំណេះសំណាលជាមួយយុវជន សិស្ស និស្សិត ដែលកំពុងសិក្សានៅប្រទេសតួគី,
២១ តុលា ២០១៨

... ទោះបីអាស៊ីប្រអឺរ៉ុប គឺតួគីជាប្រទេសមួយមានការរីកលូតលាស់ខ្លាំង។ បើ និយាយពីចំណាត់ថ្នាក់ខាងសេដ្ឋកិច្ច គឺទី១៧ ... ទន្ទឹមនឹងទំនាក់ទំនងទ្វេភាគី តួគីបានក្លាយទៅជាដៃគូសន្ទនា តាមវិស័យរបស់អាស៊ាន កាលពីឆ្នាំ២០១៧ កន្លងទៅ។ នេះជាចំណែកមួយនៃការកសាងទំនាក់ទំនងទ្វេភាគីរវាងកម្ពុជា និង តួគី និងម្យ៉ាងទៀតរវាងតួគីជាមួយនឹងអាស៊ាន។ ប្រសិនបើពេលណាមួយ ឈាន ទៅដល់កិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរីរវាងអាស៊ានជាមួយតួគី វាកាន់តែល្អក្នុង ការជំរុញក្នុងទំនាក់ទំនងសេដ្ឋកិច្ច ពាណិជ្ជកម្ម វិនិយោគ និងវិស័យដទៃទៀត រវាងតួគីជាមួយកម្ពុជា ឬរវាងតួគីជាមួយនឹងក្របខ័ណ្ឌអាស៊ានផងដែរ ...។

៧៩. អាស៊ានត្រូវដកពិសោធន៍ពីអឺរ៉ុបទាំងខាងល្អ និងខាងមិនល្អ

ពិធីបិទសន្និបាតប្រចាំឆ្នាំរបស់ក្រសួងការបរទេស និងសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ,
៣១ មករា ២០២០

... ក្នុងសំណុំបញ្ហាទាំងឡាយ អង់គ្លេសជាស្ថាបនិកនៃសហភាពអឺរ៉ុបតែម្តង។ ប៉ុន្តែ អ្វីដែលយើងបានឃើញតាមរយៈការបោះឆ្នោតនៅអង់គ្លេសចុងក្រោយនេះ គឺការគាំទ្រភ្នកទឹកភ្នកដីរបស់ប្រជាជនអង់គ្លេស ... ដើម្បីចាកចេញពីអឺរ៉ុបដែល បង្ហាញឲ្យឃើញថា ប្រជាជនអង់គ្លេសបានផ្ទុយទ្រាំនឹងអឺរ៉ុប។ អាស៊ានគួររៀន សូត្រពីបទពិសោធន៍របស់អឺរ៉ុប។ នេះជាបទពិសោធន៍ផង និងជាបទពិសោធមិន ល្អផងដែរ សម្រាប់យើងដែលមានតួនាទីស្ថាបនាអាស៊ានមួយមានសាមគ្គីភាព និងជំរុញសុខដុមរមនាក្នុងតំបន់ ...។

៨០. មើលគ្រប់ទិស ជាគោលនយោបាយការបរទេសរបស់កម្ពុជា

បើកការដ្ឋានសាងសង់រោងចក្រប្រព្រឹត្តកម្មទឹកស្អាតបាក់ខែង និងសម្ពោធរោងចក្រ
ប្រព្រឹត្តកម្មទឹកស្អាតចំការមន, ១ កុម្ភៈ ២០២១

... ខ្ញុំសូមអំពាវនាវខាងសហភាពអឺរ៉ុប រាប់ទាំងលោកជំទាវអគ្គរដ្ឋទូតបារាំង
ប្រាប់ទៅប្រធានាធិបតី Emmanuel Macron ថា កម្ពុជាក៏ត្រូវការជំនួយដ៏សប្បុរស
ពីបារាំងដែរ កុំមើលថាកម្ពុជាត្រូវការតែចិន។ ត្រូវការតែទាំងអស់ហ្នឹង។ មិនមែនស្តី
ឡើងក៏ចិនៗទេ។ កម្ពុជាមើលគ្រប់ជ្រុងទាំងអស់។ បានសេចក្តីថា មើលជុំវិញខ្លួន
មិនមែនមើលតែទិសណាមួយទេ។ ឥណ្ឌាមាននយោបាយសម្លឹងមើលមកទិស
ខាងកើត។ បន្ទាប់មកជំនាន់នាយករដ្ឋមន្ត្រី Narendra Modi ឥណ្ឌាប្រើពាក្យថា
សកម្មភាពមកទិសខាងកើត។ ប្រធានាធិបតីកូរ៉េខាងត្បូង Moon Jae-in ប្រើពាក្យ
ថា សកម្មភាពមកទិសខាងត្បូង។ ឯសម្រាប់ខ្ញុំ សកម្មភាពជុំវិញខ្លួន។ មើលគ្រប់
ទិស។ នេះជាគោលនយោបាយការបរទេសរបស់យើង ...។

៥. ការពារជាតិ

១	ឋានន្តរសក្តិ Général Hors Classe	១១៧
២	ចាប់ពី ២០ មិថុនា ១៩៧៧ ក្លាយជាមេដឹកនាំផ្សារភ្ជាប់ដំណើរជាតិឥតដាច់សង្វាក់	១១៧
៣	យកថ្ងៃ ៩ វិច្ឆិកា ១៩៥៣ ជាថ្ងៃបង្កើតកងខេមរភូមិន្ទ ដើម្បីងាយក្នុងការឯកភាពកម្លាំង	១១៧
៤	១២ ឧសភា ១៩៧៨ ជាថ្ងៃបង្កើតអង្គភាពរៀបរយលើកដំបូង	១១៨
៥	មិនមែនជាមេទ័ព តែជាអ្នកបង្កើតកងទ័ព និងជាបញ្ជាការកងទ័ព	១១៨
៦	រណសិរ្សសាមគ្គីសង្គ្រោះជាតិកម្ពុជា ត្រូវបានបង្កើតឡើងលើមូលដ្ឋាននៃកម្លាំង៥	១១៨
៧	ឆ្លងកាត់ការរំលំរបបប្រល័យពូជសាសន៍ ការពារ/ស្ដារ/កសាងជាតិ និងរក្សាសន្តិភាព	១១៩
៨	ការចាប់ផ្ដើមចលនាតស៊ូ យកជីវិតធ្វើជាដើមទុនរំដោះប្រទេស	១១៩
៩	ដំណើរទៅវៀតណាម ៤៥ឆ្នាំមុន រៀបចំការតស៊ូសាជាថ្មី ជម្រើស១ក្នុងចំណោមជម្រើស៤	១២០
១០	សមាជិកបក្ស ៦២នាក់ ជ្រើសរើសមនុស្ស ៧នាក់ ដឹកនាំបក្សឡើងវិញ	១២០
១១	ចលនានយោបាយឈ្នះឈ្នះ ចាប់ផ្ដើមពីខែមករាដើមឆ្នាំ១៩៩៦	១២១
១២	ជំនាញការវៀតណាមដក ថ្ងៃ២ មិថុនា ១៩៨៨, កងទ័ពវៀតណាមដក កញ្ញា ១៩៨៩	១២១
១៣	ពង្រឹងសមត្ថភាពកម្លាំងត្រូវបញ្ជាផ្ទាល់ ចៀសវាងភាពច្រំដែលនៃប្រវត្តិសាស្ត្រ	១២២
១៤	ពង្រឹងសមត្ថភាពកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ ធានាគ្មានការដណ្ដើមអំណាចក្រៅក្របខ័ណ្ឌច្បាប់	១២២
១៥	អ្នកការពារប្រទេសនិងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ត្រូវក្ដាប់កម្លាំងប្រដាប់អាវុធនិងរដ្ឋបាលស៊ីវិល	១២៣
១៦	មិនបណ្ដោយឲ្យមានបដិវត្តពណ៌នៅលើទឹកដីកម្ពុជា	១២៣
១៧	ក្នុងដំណាក់កាលកាន់អំណាច មិនអនុញ្ញាតឲ្យមានរដ្ឋប្រហារកើតឡើង	១២៣
១៨	បង្កើតសាលាហ្វឹកហ្វឺនចារកម្ម ចៀសវាងការបែកធ្លាយអត្តសញ្ញាណចារបុរស	១២៤
១៩	“សំណាញ់មេឃ” យុទ្ធសាស្ត្រការពារដែនអាកាស	១២៤
២០	ពិភពលោកសព្វថ្ងៃប្រឡងប្រណាំងសញ្ជាតិខ្លាំងជាងជំនាន់សង្គ្រាមត្រជាក់	១២៥
២១	រកវិធីគ្រប់គ្រងទំនាក់ទំនង ដើម្បីចៀសពីការកកើតឡើងវិញនូវសង្គ្រាមត្រជាក់	១២៥
២២	បន្ថយចំណាយយោធាបាន៥០% ពិភពលោកអាចធ្វើឱ្យសេដ្ឋកិច្ចនិងសង្គមបានប្រសើរ	១២៥
២៣	ដែលថា “កម្ពុជារៀបចំមូលដ្ឋានកងទ័ពជើងទឹកបរទេស” ជាការចោទដ៏អយុត្តិធម៌	១២៦
២៤	ទិញអាវុធបន្ថែមពីចិន ពង្រឹងសមត្ថភាពកងទ័ព	១២៦
២៥	កម្ពុជាមិនមានផែនការដូរប្រព័ន្ធអាវុធទេ	១២៧
២៦	មិនផ្លាស់ប្តូរប្រព័ន្ធអាវុធកម្ពុជា ... ជាការសម្រេចចិត្តត្រឹមត្រូវ	១២៧
២៧	បញ្ចូល “ទីវង្សាសង្គ្រាម តាមរយៈនយោបាយឈ្នះឈ្នះ ២៩ ធ្នូ” ក្នុងប្រតិទិន	១២៧
២៨	ភារកិច្ច ១០ ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់សម្រាប់កងទ័ព	១២៨

២៩	មានវត្តមាន ហ៊ុន សែន សូមកុំបារម្ភពីការកើតសង្គ្រាម	១២៨
៣០	មិនអាចទទួលយកបានពាក្យសម្តីប្រមាថចំពោះកងទ័ពជាតិ	១២៩
៣១	ការបញ្ជាបើកកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធជាសិទ្ធិស្របច្បាប់របស់នាយករដ្ឋមន្ត្រី	១២៩
៣២	នយោបាយខ្សៀនការពារជាតិប្រជាជន ភ្ជាប់ទំនាក់ទំនងរវាងកងទ័ពនិងប្រជាជន	១២៩

១. ឋានន្តរសក្តិ Général Hors Classe

ពិធីអបអរខួបទី២០ កងទ័ពជើងគោក, ២៤ មករា ២០១៩

... ពេលជើងថាមានការគាំទ្រយ៉ាងដូច្នេះ ដោយសារខ្ញុំត្រូវកាន់តួនាទីជានាយក រដ្ឋមន្ត្រីផង ជាសហរដ្ឋមន្ត្រី ការពារជាតិផង ... ព្រះករុណាជាអម្ចាស់ជីវិតម្តងលើ ក្បែរបានប្រទានឋានន្តរសក្តិជា Général Hors Classe ដោយព្រះអង្គបាននិយាយ ជាភាសាបារាំង ... និងដែលមានន័យថា “ឧត្តមសេនីយ៍ផុតលេខ” នៅពេលនោះ។ យប់នោះហើយដែលសម្តេច ជា ស៊ីម និងខ្ញុំបានពាក់ស័ក្តិជាលើកដំបូង។ ព្រះរាជ ក្រឹត្យចេញមកមាន ៣ នាក់ គឺសម្តេច ជា ស៊ីម សម្តេច ហេង សំរិន និងខ្ញុំ ជាឧត្តម សេនីយ៍ផ្កាយមាស៥ ... ។

២. ចាប់ពី ២០ មិថុនា ១៩៧៧ ក្លាយជាមេដឹកនាំផ្សារភ្ជាប់ដំណើរជាតិឥតដាច់សង្វាក់

ទិវានៃការចងចាំដំណើរឆ្ពោះទៅការផ្តួលរំលំរបបប្រល័យពូជសាសន៍ ប៉ុល ពត គម្រប់ ៤០ ឆ្នាំ (២០ មិថុនា ១៩៧៧ – ២០ មិថុនា ២០១៧) – ភូមិកោះថ្ម ឃុំទន្លេង ស្រុកមេមត់, ២០ មិថុនា ២០១៧

... ក្នុងឯកសារដែលមានបន្ទូលរូបថតជាច្រើនបានបង្ហាញអង្គនៃការបង្កើត កម្លាំងប្រដាប់អាវុធសាមគ្គីសង្គ្រោះជាតិកម្ពុជា។ ខ្ញុំជាមេបញ្ជាការខ្ពស់បំផុត។ មុន ថ្ងៃទី២០ មិថុនា ១៩៧៧ ខ្ញុំជាទាហានដែលទទួលបញ្ជាពីខាងលើ ប៉ុន្តែចាប់ពីថ្ងៃ ទី២០ មិថុនា ១៩៧៧ រហូតមកដល់ពេលនេះ ខ្ញុំក្លាយទៅជាមេដឹកនាំផ្សារភ្ជាប់ ជាមួយនឹងដំណើរជាតិរបស់កម្ពុជារៀងរហូត ដោយមិនដាច់ខ្សែរយៈម្តងណាទេ។ ក្រោយចាកចេញតែប៉ុន្មានខែ ខ្ញុំបានវិលត្រឡប់ចូលមកកម្ពុជាវិញ។ នៅសំរោង នៅដា នៅខែវិច្ឆិកា និងខែធ្នូ ១៩៧៧, នៅក្នុងខែមេសា ១៩៧៨ ខ្ញុំមកដល់កោះថ្ម ហ្នឹង ប៉ុន្តែមិនបានចូលភូមិ និងទីបញ្ជាការនៅកន្លែងនេះទេ ... ។

៣. យកថ្ងៃ ៩ វិច្ឆិកា ១៩៥៣ ជាថ្ងៃបង្កើតកងខេមរភូមិន្ទ ងាយក្នុងការឯកភាពកម្លាំង

ពិធីអបអរខួបទី២០ កងទ័ពជើងគោក, ២៤ មករា ២០១៩

... ហេតុអ្វីបានជាកងទ័ពជើងគោកទើបនឹងមានអាយុ ២០ឆ្នាំ ក្នុងពេលដែល កងទ័ពរបស់យើងមានប្រវត្តិអាយុទៅដល់ ៦៥ឆ្នាំ ? យើងបានកំណត់យកថ្ងៃទី៩ ខែវិច្ឆិកា ១៩៥៣ ថ្ងៃឯករាជ្យរបស់កម្ពុជាពីអាណានិគមនិយមបារាំងជាថ្ងៃកំណើត

កងទ័ព ... ពេលដែលកម្ពុជាទទួលបានឯករាជ្យ កងយោធពលខេមរភូមិន្ទក៏ត្រូវបានបង្កើតឡើង ហើយការយកថ្ងៃ (ឯករាជ្យជាតិជាថ្ងៃកំណើតកងទ័ព) នោះដែលវាងាយស្រួលក្នុងការឯកភាពគ្រប់កម្លាំង ព្រោះថាមិនមែនមានតែកម្លាំងដែលនៅក្រោមព្រះរាជកិច្ចដឹកនាំរបស់ព្រះករុណា ព្រះបាទសម្តេច ព្រះនរោត្តម សីហនុនោះទេ គឺនៅមានកម្លាំងផ្សេងទៀត ដូចជាខ្មែរឥស្សរៈផងដែរ ...។

៤. ១២ ឧសភា ១៩៧៨ ជាថ្ងៃបង្កើតអង្គភាពរៀបរយលើកដំបូង

ពិធីអបអរខួបទី ២០ កងទ័ពជើងគោក, ២៤ មករា ២០១៩

... ខ្ញុំក៏មានថ្ងៃកំណើតនៃការកសាងកងទ័ពដោយឡែកមួយដែរ គឺនៅថ្ងៃទី១២ ខែឧសភា១៩៧៨។ គឺជាថ្ងៃបង្កើតអង្គភាពរៀបរយលើកដំបូង បន្ទាប់ពីកម្លាំងដែលមានរួចហើយ។ អង្គភាពរៀបរយដំបូងជាផ្លូវការ ដែលមានឈ្មោះថាអង្គភាព ១២៥ គឺជាថ្ងៃកំណើតរបស់កងទ័ពរបស់ខ្ញុំ ... នេះជាប្រវត្តិអតីតកាលនៃកម្លាំងប្រដាប់អាវុធរបស់កម្ពុជា។ កម្លាំងខ្មែរក្រហមក៏មានប្រវត្តិមួយដាច់ដោយឡែក។ សាធារណរដ្ឋខ្មែររបស់ពួក លន់ នល់ ក៏មានប្រវត្តិកងទ័ពដោយឡែក។ កម្លាំងតស៊ូនៅជាយូរដែរក៏មានប្រវត្តិមួយដោយឡែក ... កងទ័ពរណសិរ្សដោះប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរក៏មានប្រវត្តិមួយទៅ ហ្នឹងស៊ិនប៉ិចក៏មានប្រវត្តិមួយទៅ។ ថ្ងៃទី៩ វិច្ឆិកា ឆ្នាំ ១៩៥៣ គឺជាថ្ងៃងាយស្រួលបំផុតក្នុងការឯកភាពគ្នា ...។

៥. មិនមែនជាមេទ័ព តែជាអ្នកបង្កើតកងទ័ព និងជាបញ្ជាការកងទ័ព

ពិធីសម្ពោធអគាររដ្ឋបាលនិងសាលប្រជុំនៃក្រសួងការពារជាតិ, ២៩ ធ្នូ ២០២១

... ប្រវត្តិកងទ័ពពិតប្រាកដដែលកំពុងមានសព្វថ្ងៃនេះ ចាប់ផ្តើមពីអ្វី? ដើម្បីបង្កើតអង្គការចាត់តាំងនយោបាយនិងយោធាដោះប្រទេសចេញពីរបប ប៉ុល ពតយើងបានកសាងកងទ័ពមួយ ... (ដែល)មាន ២៣កងវរសេនាតូច និង ១០០ក្រុមប្រតិបត្តិការកម្លាំងប្រដាប់អាវុធចូលផ្ទៃក្នុងប្រទេស។ ខ្លួនខ្ញុំមិនមែនជាមេទ័ពទេ ក៏ប៉ុន្តែជាអ្នកបង្កើតកងទ័ពនេះឡើង ហើយក៏កាន់ជាបញ្ជាការកងទ័ពនេះតែម្តង។ ឋានន្តរស័ក្តិដែលខ្ញុំពាក់លើស្មារនេះ មិនមែនពាក់ដោយចៃដន្យនោះទេ។ គឺជាព្រះរាជទានរបស់ព្រះមហាក្សត្រ ...។

៦. រណសិរ្សសាមគ្គីសង្គ្រោះជាតិកម្ពុជា ត្រូវបានបង្កើតឡើងលើមូលដ្ឋាននៃកម្លាំង៥

សារសម្លេងបំភ្លឺព្រឹត្តិការណ៍ប្រវត្តិសាស្ត្រស្តីពីការតស៊ូដោះកម្ពុជានិងការចាប់ខ្លួន
ប៉ែន សុវណ្ណ, ១៦ មករា ២០២២

... រណសិរ្ស(សាមគ្គី)សង្គ្រោះជាតិ(កម្ពុជាត្រូវ)បានបង្កើតឡើងលើមូលដ្ឋាន
នៃកម្លាំង៥ ដោយកម្លាំងមួយដឹកនាំដោយឯកឧត្តម សាយ ភូមង់ សម្តេចពិជ័យ
សេនា ទៀ បាញ់ ស្ថិតនៅក្នុងប្រទេសថៃ (កម្លាំងនេះ)មិនអាចចេញមុខនៅក្នុង
ថ្ងៃទី២ ឆ្នាំ ១៩៧៨ទេ។ អ្នកដែលចេញមុខថ្ងៃទី២ ឆ្នាំ ១៩៧៨ នោះមានតែ៤ ភាគី
ប៉ុណ្ណោះ ... ភាគីទី១ គឺភាគីនៃកម្លាំងបះបោរនៅភូមិភាគបូព៌ា ទិសដីកនាំដោយស
ម្តេច ហេង សំរិន ជាប្រធាន សម្តេច ជា ស៊ីម ជាអនុប្រធាន ... កម្លាំងទី២ ដឹកនាំ
ដោយឯកឧត្តម ប៊ុន មី និងឯកឧត្តម ប៊ូ ថង ... កម្លាំងទី៣ ជាកម្លាំងរបស់ខ្ញុំដែលធ្វើ
ចលនាតស៊ូចាប់ពីថ្ងៃទី២០ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ១៩៧៧ ... កម្លាំងទី ៤ គឺជាកម្លាំងដែល
គេនិយមហៅថា ជាកម្លាំងប្រមូលផ្តុំ ...។

**៧. ឆ្លងកាត់ការផ្តួលរំលំរបបប្រល័យពូជសាសន៍ ការពារ/ស្តារ/កសាងប្រទេស និងរក្សា
សន្តិភាព**

ពិធីសម្ពោធអគាររដ្ឋបាលនិងសាលប្រជុំនៃក្រសួងការពារជាតិ, ២៩ ធ្នូ ២០២១

... យើងបានឆ្លងកាត់នូវដំណាក់កាល ៣ ហើយ ... ទី១ គឺដំណាក់កាលផ្តួល
រំលំរបបប្រល័យពូជសាសន៍ ដែលខ្ញុំបាននិយាយពីការរៀបចំកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ
និងបន្ទាប់ទៅការរៀបចំអង្គការចាត់តាំងខាងនយោបាយ ហៅថា រណសិរ្សសាមគ្គី
សង្គ្រោះជាតិកម្ពុជា និងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធសាមគ្គីសង្គ្រោះជាតិកម្ពុជា ... ទី២
ដំណាក់កាលការពារនិងស្តារកសាងប្រទេសឡើងវិញ ដែលចែកចេញជា ២ផ្នែកគឺ
(២.១) សង្គ្រាមទាំងស្រុងតែម្តង។ អត់មាននិយាយគ្នាបានទេ គឺគិតតែពីវាយគ្នា
និង(២.២) គឺវាយផង និងចរចាផង ... និងទី៣ ការបើកឡើងនូវទំព័រប្រវត្តិសាស្ត្រ
ថ្មី ប្តូរផ្តាច់ប្រឆាំងបដិវត្តពណ៌ ថែរក្សាសន្តិភាព និងភាពសុខសាន្តរបស់ប្រជាជន
ធានាការអភិវឌ្ឍប្រទេស ...។

៨. ការចាប់ផ្តើមចលនាតស៊ូ យកជីវិតធ្វើជាដើមទុនដោះប្រទេស

ពិធីសម្ពោធនិងប្រគល់ទទួលផ្សារគំរូព្រំដែនកម្ពុជា ផ្សារជា, ២៤ ធ្នូ ២០១៩

... ខ្ញុំក៏ចាប់ផ្ដើមតស៊ូពីដំណាក់កាលនៅលើផ្លូវជាតិលេខ៧ នៃចលនារំដោះជាតិ ហើយក៏ជាចំណុចចាប់ផ្ដើមនៃការតស៊ូនៃការរំដោះជាតិចេញពីរបបប្រល័យពូជសាសន៍ ប៉ុល ពត ដែរ។ ពីនេះទៅផ្លូវសពកូនរបស់ខ្ញុំនៅស្រុកមេមត់ ប្រមាណជា ១៣គីឡូម៉ែត្រតែប៉ុណ្ណោះ។ គឺជាផ្លូវកូនចង្រៃ ដែលបានស្លាប់នៅថ្ងៃទី១០ វិច្ឆិកា ១៩៧៦។ តំបន់នេះបានក្លាយជាទីតាំងចាប់ផ្ដើមចលនាតស៊ូ ដែលខ្ញុំបានយកជីវិតធ្វើជាដើមទុនដើម្បីរំដោះប្រទេស ... ការឈឺចាប់នៅកន្លែងនោះបានជំរុញឲ្យខ្ញុំបង្កើនល្បឿនសម្រេចចិត្ត ធ្វើការតស៊ូប្រឆាំងនឹងរបបប្រល័យពូជសាសន៍ប៉ុល ពត ហើយឃ្លាតពីស្រុកមេមត់ទៅដល់ភូមិកោះថ្ម ឃុំទន្លេង ...។

៩. ដំណើរទៅវៀតណាម ៤៥ឆ្នាំមុន រៀបចំការតស៊ូសាជាថ្មី ជាជម្រើសមួយក្នុងចំណោមជម្រើស៤

ខួបលើកទី៤៥ ទិវាការចងចាំដំណើរឆ្ពោះទៅកាន់ការផ្ដួលរំលំរបបប្រល័យពូជសាសន៍ប៉ុល ពត (២០ មិថុនា ១៩៧៧ – ២០ មិថុនា ២០២២) និងសម្ពោធសមិទ្ធផលនានានៅតំបន់ប្រវត្តិសាស្ត្រយោធាតេជាកោះថ្ម X16 ភូមិកោះថ្ម ឃុំទន្លេង ស្រុកមេមត់ ខេត្តក្បុងឃ្មុំ, ២០ មិថុនា ២០២២

...ខ្ញុំមានជម្រើសបួននៅពេលនោះ។ ទី១ ប្រើប្រាស់នូវកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ។ ខ្ញុំគ្រប់គ្រងមួយកងរសេនាធំ ...ក្រោយរំដោះក្រុងភ្នំពេញ កងរសេនាធំនេះមានជាង ២០០០នាក់ ក៏ប៉ុន្តែបានធ្វើការបែងចែកកម្លាំងនេះ ទៅបង្កើតកម្លាំងថ្មីមួយចំនួន និងមួយចំនួនតូចត្រូវពួកខ្មែរក្រហមចាប់យកទៅសម្លាប់។ យ៉ាងណាក៏ដោយ ខ្ញុំមានលទ្ធភាពប្រើប្រាស់កម្លាំងប្រមាណ ១៥០០នាក់ ដើម្បីវាយកាន់កាប់ស្រុកមេមត់ ស្រុកស្នួល និងនៅតំបន់ជិតខាងផ្សេងទៀត ...ប៉ុន្តែការធ្វើរបៀបនេះ ជាការប្រថុយប្រថាន ដែលអាចប៉ាន់ស្មានបានថា ក្នុងរង្វង់មួយអាទិត្យ ឬកន្លះខែ កងទ័ពនេះនឹងត្រូវស្លាប់ក្នុងថ្នាក់កណ្តាល...ជម្រើសទី២ គឺខ្ញុំដកខ្លួនចេញឆ្លងទៅសាធារណរដ្ឋសង្គមនិយមវៀតណាម ដើម្បីរៀបចំការតស៊ូសាជាថ្មីទៀត។ ឯជម្រើសទី៣ គឺមិនធ្វើអ្វីទាំងអស់ ដោយទុកឱ្យ ប៉ុល ពត ចាប់យកទៅសម្លាប់ដូចអ្នកដទៃទៀត និងជម្រើសទី៤ គឺធ្វើអត្តឃាត ...។

១០. សមាជិកបក្ស ៦២នាក់ ជ្រើសរើសមនុស្ស ៧នាក់ ដឹកនាំបក្សឡើងវិញ

សារសម្លេងបំភ្លឺព្រឹត្តិការណ៍ប្រវត្តិសាស្ត្រស្តីពីការតស៊ូដោះកម្ពុជា និងការចាប់ខ្លួន
ប៉ែន សុវណ្ណ, ១៦ មករា ២០២២

... សូមបញ្ជាក់ថា ទន្ទឹមនឹងបង្កើតបានណែនាំហើយ យើងឆ្ពោះទៅដល់ការ
រៀបចំបក្សឡើងវិញ។ ពេលនោះយើងប្រមូលផ្តុំបានមនុស្ស ៦២នាក់ ដើម្បីទៅ
រៀបចំគណបក្សឡើងវិញ ហៅថាគណៈកសាងបក្ស។ អ្នកដែលបានជាប់ឆ្នោតនៅ
ក្នុងមហាសន្និបាត ចាត់ទុកថា មហាសន្និបាតបក្សលើកទី៣ ដែលប្រព្រឹត្តទៅពីថ្ងៃ
ទី៥ មករា រហូតដល់ថ្ងៃទី៨ មករា គឺមានការបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងមនុស្ស ៧ នាក់
ចេញពីមហាសន្និបាតនេះ។ ក្នុងឃ្លាំងមាន ប៉ែន សុវណ្ណ, ហេង សំរិន, ជា ស៊ីម,
ហ៊ុន សែន, ប៊ូ ថង, ចាន់ គិរី, វ៉ាន់ សន។ មានតែ ៧រូបឃ្លាំងទេ ដែល(ត្រូវបាន)បោះ
ឆ្នោតចេញ(ពី)សមាជបក្សដែលមានសមាជិកចូលរួម ៦២នាក់ ...។

១១. ចលនានយោបាយឈ្នះឈ្នះ ចាប់ផ្តើមពីខែមករា ដើមឆ្នាំ១៩៩៦

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ នៅរោងចក្រ Wing Star Shoe ស្រុកគងពិសី
ខេត្តកំពង់ស្ពឺ, ៤ មិថុនា ២០២៣

... ដើមឆ្នាំ១៩៩៦ ខ្ញុំបានមកធ្វើសមាហរណកម្មកងពលលេខ១៨របស់ កែវ ពង្ស
... នេះជាការចាប់ផ្តើមនៃចលនាអនុវត្តនយោបាយឈ្នះឈ្នះ។ សូមកុំភាន់
ច្រឡំថានយោបាយឈ្នះឈ្នះចាប់ផ្តើមនៅថ្ងៃ២៩ ធ្នូ ឆ្នាំ១៩៩៨។ មិនមែនទេ។
ចលនានេះចាប់ផ្តើមជុំវិញចាប់ពីខែមករាគឺដើមឆ្នាំ១៩៩៦ ដែលធ្វើឲ្យមានការ
បះបោរឡើងនៅប៉ៃលិន និងម៉ាឡៃ ជាកម្លាំងចលកម្មយដ្ឋីធំដឹកនាំដោយ អ៊ុំ ឈាន
និង សុខ ភាព បង្កើតឡើងនូវចលនាផ្តាច់ខ្លួនចេញពីខ្មែរក្រហម ហើយយើង
អនុវត្តនយោបាយឈ្នះឈ្នះ បង្រួបបង្រួមជាតិ បង្រួបបង្រួមទឹកដី ឯកភាពជា
លើកដំបូងនៅក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រ ដែលមានការបែកបាក់ច្រើនឆ្នាំ ...។

១២. ជំនាញការរៀនណាមដកថ្ងៃ២ មិថុនា ១៩៩៨, កងទ័ពរៀនណាមដក កញ្ញា ១៩៩៩

បើកការដ្ឋានស្តារនិងលើកកម្ពស់កម្រិតគុណភាពផ្លូវជាតិលេខ៣១ និងផ្លូវជាតិលេខ៣៣,
៣០ ធ្នូ ២០២២

... (យើង)ក៏បានដាក់ចេញនូវផែនការដកជំនាញការរៀនណាមចេញពីកម្ពុជា
ហើយដែលប្រធានជំនាញការរៀនណាមបានមករាយការណ៍ ឱ្យខ្ញុំនៅថ្ងៃ២ មិថុនា

១៩៨៨ ថាជំនាញការរៀនណាមគ្រប់ផ្នែកដកចេញពីកម្ពុជា ឯកងទ័ពរៀនណាម ដក(ចេញពីកម្ពុជា)នៅខែកញ្ញា១៩៨៩។ ជំនាញការរៀនណាម បានដកចេញពី កម្ពុជា មុនពេលកងទ័ពរៀនណាមដកចេញ។ ដោយសាររឿងហើយបានជាខ្ញុំ ប្រាប់ទៅអ្នកដែលមកចរចាក្រោយៗថា ពេលដែលកងទ័ពរៀនណាមនៅកម្ពុជា ខ្ញុំ មានសិទ្ធិសម្រេចច្រើនជាងដែលអស់លោកកំពុងធ្វើការជាមួយខ្ញុំ។ ខ្ញុំចង់ធ្វើរឿង នេះ លោកឯងថាធ្វើរឿងនោះ ខ្ញុំចង់ធ្វើរឿងនោះ លោកឯងថាធ្វើរឿងនោះ។ បើខ្ញុំ មិនធ្វើតាមលោកឯងៗកាត់ជំនួយខ្ញុំ ...។

១៣. ពង្រឹងសមត្ថភាពកម្លាំងត្រូវបញ្ជាផ្ទាល់ ចៀសវាងភាពច្រំដែលនៃប្រវត្តិសាស្ត្រ
 ពិធីអបអរខួបទី២០ កងទ័ពជើងគោក, ២៤ មករា ២០១៩

... ការប៉ុនប៉ងចាប់ខ្លួន ហ៊ុន សែន គឺដើម្បីសម្រេចគោលបំណងបំផ្លាញចោល លទ្ធផលការបោះឆ្នោតឆ្នាំ១៩៩៣ រៀបចំដោយអ៊ុនតាក់ ... ឯកឧត្តម ទៀ បាញ់, កែ គឹមយ៉ាន, ឯកឧត្តម ប៉ុល សារ៉េន គ្មានលទ្ធភាព(រំដោះខ្ញុំ)ទេ ព្រោះ(ពួកគាត់) ត្រូវបានគេចាប់មុនខ្ញុំប៉ុន្មានម៉ោងរួចហើយ។ នេះជាការទម្លាយអាថ៌កំបាំងមួយ។ (ដោយសារតែ)បញ្ហានេះហើយ ទើបបានជាខ្ញុំពង្រឹងសមត្ថភាពកម្លាំងដែលខ្ញុំត្រូវ បញ្ជាផ្ទាល់ដើម្បីចៀសវាងភាពច្រំដែលនៃប្រវត្តិសាស្ត្រដូចថ្ងៃ២ មិថុនា១៩៩៣។ ដល់ថ្ងៃ៤ កក្កដា ឆ្នាំ១៩៩៤ ក៏មានការប៉ុនប៉ងធ្វើរដ្ឋប្រហារចាប់ខ្លួនខ្ញុំសាជាថ្មីម្តង ទៀត ... ដែលការប៉ុនប៉ងទាំងនោះ សុទ្ធតែមានបំណងបំផ្លាញចោលសមិទ្ធផល សន្តិភាព ...។

១៤. ពង្រឹងសមត្ថភាពកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ ធានាគ្មានការដណ្តើមអំណាចក្រៅក្របខ័ណ្ឌច្បាប់
 ពិធីអបអរខួបទី២០ កងទ័ពជើងគោក, ២៤ មករា ២០១៩

... សារសម្លេងរបស់ខ្ញុំ មិនមែនជាការគំរាមកំហែងចំពោះអ្នកណាទាំងអស់។ នេះជាការពង្រឹងសមត្ថភាពកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ ដើម្បីធានាថាប្រទេសគ្មាន ភេរវកម្ម និងគ្មានការដណ្តើមអំណាចក្រៅក្របខ័ណ្ឌច្បាប់។ ពិតមែនតែកងទ័ព កម្ពុជាតិច អាវុធតូចតាច ទន់ខ្សោយ តែយើងមានសមត្ថភាពការពារជាតិ។ យើង មិនព្រមឲ្យឧទ្ទាមទាំងទីក្រុង ទាំងក្នុងព្រៃ ផ្តួលរំលំរដ្ឋបានទេ។ ប្រទេសបារាំង បច្ចុប្បន្នប្រកាសដាក់ប្រទេសក្នុងត្រីកោណសន្ទ ដើម្បីទប់ស្កាត់ចលនាអាកាត់ពណ៌

លឿង។ ហេតុអ្វីបានបារាំងអាចធ្វើបាន តែកម្ពុជាមិនអាចធ្វើបាន? នៅទីនេះ យើងគ្រាន់តែការពាររដ្ឋ។ ប្រទេសខ្លះប្រើកងទ័ពដំណើរយករដ្ឋ ហើយគ្មានបញ្ហា ទៀតផង។ យើងគ្រាន់តែការពាររដ្ឋ បែបមានឈ្មោះថាជាជនផ្តាច់ការ។ វាមិន យុត្តិធម៌ទេ ...។

១៥. អ្នកការពារប្រទេសនិងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ត្រូវក្តាប់កម្លាំងប្រដាប់អាវុធនិងរដ្ឋបាលស៊ីវិល
សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន ក្រសួងការពារជាតិ, ២៩ ធ្នូ ២០២១

... ចំណុចស្នូលនៃបដិវត្តពណ៌ ឬពួកដើរផ្តួលរំលំគេ គឺធ្វើអព្យាក្រឹត្យកម្លាំង ប្រដាប់អាវុធនិងរដ្ឋបាលស៊ីវិល។ សម័យមុន គេលើកទ័ពចូលឈ្លានពាន។ សម័យក្រោយនេះ គឺសម័យបដិវត្តពណ៌។ (ចលនា)បដិវត្តពណ៌ ជាដំបូងឡើង គេធ្វើឲ្យមានអព្យាក្រឹត្យកម្លាំងប្រដាប់អាវុធនិងរដ្ឋបាលស៊ីវិល ... យើងឲ្យ(កម្លាំង ប្រដាប់អាវុធ)អព្យាក្រឹត្យតែជាមួយបក្សនយោបាយនិងបក្សនយោបាយទេ ... សូម កុំមកបំពានលើក្រសួងការពារជាតិ ស្ថាប័នរដ្ឋ សាលាខេត្ត ទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី ឬលុកលុយចូលរដ្ឋសភា ... គន្លឹះរបស់បដិវត្តពណ៌គឺអព្យាក្រឹត្យប្រដាប់អាវុធ និងរដ្ឋបាលស៊ីវិល។ ឯគន្លឹះនៃអ្នកការពារប្រទេស និងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ គឺត្រូវក្តាប់ឲ្យ ជាប់កម្លាំងប្រដាប់អាវុធនិងរដ្ឋបាលស៊ីវិល ...។

១៦. មិនបណ្តោយឲ្យមានបដិវត្តពណ៌នៅលើទឹកដីកម្ពុជា
សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន ក្រសួងការពារជាតិ, ២៩ ធ្នូ ២០២១

... សូមមិត្តភក្តិដែលមានអនុព័ន្ធយោធានៅទីនេះ ស្តាប់សម្លេងខ្ញុំឱ្យបាន ច្បាស់ថា យើងមិនបណ្តោយឲ្យអ្នកណាធ្វើបដិវត្តពណ៌ លើទឹកដីកម្ពុជា នេះទេ។ យើងស្គាល់រសជាតិលឺចាប់នៃប្រទេសដែលកើតសង្គ្រាម។ យើងមិន ធ្វេសប្រហែស ចំពោះការគិតគូរទាំងឡាយ អំពីសន្តិសុខជាតិរបស់យើងទេ។ គ្រាន់តែយើងប្រកាសថ្ងៃ២៣ (តុលា) ខួប៣០ ឆ្នាំនៃកិច្ចព្រមព្រៀងប៉ារីស ពួកគេ ប្រកាសថាត្រូវរំលាយចោលរាជានិយម ... បង្កើតសាធារណរដ្ឋ។ ត្រូវចាំ ដោយសារ តែរដ្ឋប្រហារនោះហើយ បានជាប្រទេសកម្ពុជាមានបញ្ហារហូតមកដល់សព្វថ្ងៃ ...។

១៧. ក្នុងដំណាក់កាលកាន់អំណាច មិនអនុញ្ញាតឲ្យមានរដ្ឋប្រហារកើតឡើង
ពិធីអបអរខួបទី២០ កងទ័ពជើងគោក, ២៤ មករា ២០១៩

...រដ្ឋប្រហារដែលបានកើតឡើងតែមិនទាន់ផ្ទុះអាវុធ ត្រូវបានបង្ក្រាបទាន់ពេលវេលា។ ក្រៅពីត្រូវកម្ទេច សម្តេចក្រមព្រះនរោត្តម រណប្បទិ្ធ បានត្រៀមរៀបចំចាប់ខ្លួនខ្ញុំយកទៅទុកនៅឯខេត្តព្រៃវែង។ ហេតុការនេះបានកើតឡើងក្នុងខែកក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៤ ... ខ្ញុំសូមនិយាយម្តងទៀតថា ក្នុងដំណាក់កាលដែល ហ៊ុន សែន កាន់អំណាច មិនអនុញ្ញាតឲ្យមានរដ្ឋប្រហារកើតឡើងទេ។ រដ្ឋប្រហារថ្ងៃ១៨ មីនា ១៩៧០ បានបំផ្លិចបំផ្លាញកម្ពុជា ហើយដែលទីបំផុត កងទ័ពដែលបង្កើតដោយសម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ បានបង្វិលចុងកាណ្តងទម្លាក់សម្តេចវិញ ...។

១៨. បង្កើតសាលាហ្វឹកហ្វឺនចារកម្ម ចៀសវាងការបែកធ្លាយអត្តសញ្ញាណចារជន

សម្តេចដាក់អោយប្រើប្រាស់នូវអគារហ្វឹកហ្វឺនជំនាញចារកម្ម និងការបើកការដ្ឋានសាងសង់អគារសាលប្រជុំថ្មីរបស់អគ្គនាយកដ្ឋានស្រាវជ្រាវចារកិច្ច, ១២ ធ្នូ ២០១៧

...ពាក្យស៊ើបការណ៍ បន្ទាប់ទៅពាក្យ ចារកម្ម ប៉ុន្តែការធ្វើចារកម្មរបស់យើងនៅពេលនេះ ក៏ធ្វើចារកម្មប្រឆាំងនឹងចារកម្មដែរ ... ខ្ញុំគាំទ្រអោយមានសាលាហ្វឹកហ្វឺនចារកម្មនៅក្នុងប្រទេស តាមរយៈការចងក្រងបទពិសោធដែលយើងមាន មិនមែនត្រឹមតែក្នុងកងទ័ពទេ តែក៏ទាំងក្នុងនគរបាលនិងអាវុធហត្ថ ... ហើយបង្កើតនូវការហ្វឹកហ្វឺនដោយឡែករបស់ចារកម្មកម្ពុជា ... យើងត្រូវមានចារកម្មថ្មើរជើង ចារកម្មតាមរបៀបច្រើនប្រភេទ ... ការបញ្ជូនទៅរៀនមិនខុសពីក្លាយទៅជាមុខសញ្ញានោះទេ ... មិនចង់ឱ្យទៅសិក្សា(ក្រៅប្រទេសទេ តែទៅ)ដឹកបទពិសោធបាន។ យ៉ាងណាក្តី ក្នុងក្របខ័ណ្ឌជាទាហានគួរតែហ្វឹកហ្វឺននៅសាលាខ្លួនឯង។ បើមិនដូច្នោះចារកម្មនេះអាចត្រូវគេទិញទុករួចទៅហើយ ...។

១៩. “សំណាញ់មេឃ” យុទ្ធសាស្ត្រការពារដែនអាកាស

ដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់អគារមិត្តភាពកម្ពុជា-កូរ៉េ មន្ទីរពេទ្យអង្គឌួង, ២៨ មីនា ២០២២

... ខ្ញុំមិនលេងទេ។ ទិញយន្តហោះ MIG មួយគ្រឿង ស្មើនឹងកសាងមន្ទីរពេទ្យនេះមួយ ... មន្ទីរពេទ្យសង់អស់តែ ៨លានដុល្លារទេ។ MIGមួយគ្រឿង ២០ ទៅ ៣០ លានដុល្លារ ... ខ្ញុំលេងត្រឹមតែឧទ្ទម្តាគចក្រសម្រាប់ការដឹកជញ្ជូន ... អ្នកណាមានអីក៏មានទៅ។ (តែបើអ្នក)ឯងចូលដែនអាកាសខ្ញុំគឺដាក់ពីក្រោមទៅហើយ។ គេហៅថាសំណាញ់មេឃ។ ចូលដែនអាកាសដោយគ្មានការសុំច្បាប់ រំលោភលើដែន

អាកាស (យើងនឹងរាយ)សំណាញ់មេឃឡើងទៅពីក្រោម។ មិនដឹងថាឡើងពី ត្រង់ណាទៅត្រង់ណាទេ ... កុំនាំយកយន្តហោះទៅបាញ់គ្នាលើអាកាស ...។

២០. ពិភពលោកសព្វថ្ងៃប្រឡងប្រណាំងសព្វាវុធខ្លាំងជាងជំនាន់សង្គ្រាមត្រជាក់ ពិធីចែកសញ្ញាបត្រនៃវិទ្យាស្ថាន វ៉ាន់ដា គណនេយ្យ, ៣ មេសា ២០១៨

... (ការគំរាមកំហែងនៃអាវុធ)នុយក្លេអ៊ែរលើពិភពលោកនៅតែជាបញ្ហាផុយ ស្រួយនៅឡើយ។ ឥឡូវនេះ ពិភពលោកហាក់ដូចជាកំពុងស្ថិតក្នុងដំណាក់កាល រត់ប្រណាំងសព្វាវុធ លើសពីសម័យដែលហៅថាសង្គ្រាមត្រជាក់នោះទៅទៀត។ ពេលនោះ មានតែអតីតសហភាពសូវៀត និងអាមេរិកទេ ដែលជាអ្នកដាក់ប្រព័ន្ធ មីស៊ីលទៅវិញទៅមក ឬប្រព័ន្ធការពារទៅវិញទៅមក។ ឥឡូវនេះ មានប្រទេស ច្រើនលើសពី២ ... ឬបើនិយាយពីការគំរាមកំហែងនៃសង្គ្រាមនុយក្លេអ៊ែរ ឬ សង្គ្រាមទ្រង់ទ្រាយធំចំពោះមុខ សន្តិភាពកំពុងមានភាពផុយស្រួយ ហើយពិភព លោកហាក់កំពុងស្ថិតក្នុងស្ថានភាពមិនច្បាស់លាស់ ...។

២១. រកវិធីគ្រប់គ្រងទំនាក់ទំនង ដើម្បីចៀសពីការកើតឡើងវិញនូវសង្គ្រាមត្រជាក់ ប្រគល់សញ្ញាបត្រនិស្សិតនៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ វិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច, ៥ មិថុនា ២០២៣

... យើងនៅតែមានសុឆន្ទៈថា ពិភពលោកនឹងរកការស្រុះស្រួលគ្នាមួយដើម្បី គ្រប់គ្រងទំនាក់ទំនង ជាពិសេសភាពតានតឹងរវាងសហរដ្ឋអាមេរិកនិងចិន។ ត្រូវរក វិធីគ្រប់គ្រងទំនាក់ទំនងនេះ ដើម្បីនឹងចៀសវាងឱ្យបានការកើតឡើងវិញ(នូវ សង្គ្រាមត្រជាក់)។ សង្គ្រាមត្រជាក់បានកើតឡើងហើយ ក៏ប៉ុន្តែទប់ស្កាត់វាកុំឱ្យ ក្លាយទៅជាមានហានិភ័យសង្គ្រាម ឈានទៅដល់ការប៉ះទង្គិចគ្នាដោយអាវុធណា មួយ។ NATO ធ្លាប់តែនៅខាងលិច។ ឥឡូវ NATO ហាក់ដូចជាឆ្ពោះមកកាន់អាស៊ី ប៉ាស៊ីហ្វិក ក្រោមរូបភាពនេះឆ្ពោះ។ ជាកង្វល់ ...។

២២. បើបន្ថយចំណាយយោធាបាន៥០% ពិភពលោកអាចធ្វើឱ្យសេដ្ឋកិច្ចនិងសង្គមបាន ប្រសើរជាមិនខាន ពិធីប្រគល់សញ្ញាបត្រនិស្សិតសាកលវិទ្យាល័យសុខាភិបាល, ១៨ ឧសភា ២០២៣

... ពេលប្រជុំអាស៊ានកន្លងទៅ ក្នុងកិច្ចសន្ទនារវាងអាស៊ាននិងAIPA (ASEAN Inter-Parliamentary Assembly), អាស៊ាននិងយុវជន និងអាស៊ាននិងផ្នែកធុរកិច្ច ដែលមានប្រមុខរដ្ឋប្រមុខរដ្ឋាភិបាល គណៈប្រតិភូចូលរួម ជាពិសេសផ្នែកធនធាន ខ្សែក្បាលខាងស្រាវជ្រាវ ខ្ញុំបានលើកខ្លីថា “បើសិនជាពិភពលោកកាត់បន្ថយ ចំណាយលើយោធាបានត្រឹមតែ ៥០% ហើយបង្វិលមកបម្រើឱ្យវិស័យសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គម ថ្នាំពេទ្យក៏ចុះថ្លៃ ឧបករណ៍ពេទ្យក៏ចុះថ្លៃ”។ ប៉ុន្តែ គេនាំគ្នាត់ប្រណាំង គ្នាលើការបង្កើតសញ្ញាធរដើម្បីសម្លាប់គ្នា ជាជាងការស្រាវជ្រាវផលិតថ្នាំពេទ្យឱ្យ បានថោក ឧបករណ៍ពេទ្យឱ្យបានថោក” ... (ប្រទេសខ្លះកំពុង)ប្រមូលអាវុធបញ្ជូន ទៅឱ្យអ៊ុយក្រែនវាយរុស្ស៊ី ...។

២៣. ដែលថា “កម្ពុជារៀបចំមូលដ្ឋានកងទ័ពជើងទឹកបរទេស” ជាការចោទដ៏អយុត្តិធម៌ ពិធីបុណ្យសមុទ្រលើកទី៧ ជុំទី២ ខេត្តកោះកុង, ១៥ ធ្នូ ២០១៨

... តាមរយៈនៃការផ្សាយបន្តផ្ទាល់ចេញពីទីនេះ ខ្ញុំចង់បញ្ជូនសារចំពោះប្រិយមិត្ត បរទេសឱ្យបានជ្រាបថា មួយរយៈចុងក្រោយនេះ វាជារឿងអយុត្តិធម៌ពេក ដែល (មានអ្នក)ចោទប្រកាន់ថា កម្ពុជារៀបចំមូលដ្ឋានកងទ័ពជើងទឹកបរទេសនៅ តំបន់តាវាសាគរ ខេត្តកោះកុងនិងនៅខេត្តព្រះសីហនុ ហើយថែមទាំងប្រើពាក្យ ថា ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធនៅតំបន់ទាំងនេះ (អាច)ប្រើបានទាំងស៊ីវិលនិងយោធា។ ខ្ញុំសូមបញ្ជាក់ថា “រដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា មិនអនុញ្ញាតឱ្យមាន មូលដ្ឋានយោធាបរទេស មិនថាជើងទឹកមិនថាជើងគោក មិនថាជើងអាកាស នៅ លើទឹកដីរបស់ខ្លួនទេ” ...។

២៤. ទិញអាវុធបន្ថែមពីចិន ពង្រឹងសមត្ថភាពកងទ័ព

ដំណើរពិនិត្យការដ្ឋានសាងសង់ពហុកីឡដ្ឋានមរតកតេជោ, ២៩ កក្កដា ២០១៩

... ឆ្នាំនេះខ្ញុំឱ្យដកលុយជិត ៤០លានដុល្លារ(អាមេរិក)ទិញអាវុធមួយចំនួនពី ចិន បន្ថែមលើ ២០០លានដុល្លារដែលឱ្យពីមុនសម្រាប់ការទិញ(អាវុធ)និង ៩០ លានដុល្លារដែលឱ្យលើកក្រោយ ... ខ្ញុំចង់ពង្រឹងសមត្ថភាពកងទ័ព ... មកដល់ កំពង់សោមអ្នកឯងមើលក៏មើលទៅ។ ឃើញក៏ឃើញទៅ។ នៅលើលោកនេះ ប្រទេសណាមួយដែលអត់កាំភ្លើង? កាំភ្លើងរបស់កម្ពុជាវាឯងចាស់បន្តិចហើយ។ ខ្ញុំ

ឱ្យទិញប៉ុន្មានម៉ឺនដើមមកស្តុកទុក។ ដកអាចាស់បញ្ចេញអាថ៌ ... ប្រទេសមួយអត់
មានកាំភ្លើងម្តេចបាន។ ឆ្នាំមុននោះ ទៀ បាញ់ សុំតែ ២៥ ពាន់លាន(រៀល) ទេ តែ
លើកនេះ ខ្ញុំហៅទូរស័ព្ទ ឱ្យរៀបចំគម្រោងស្នើលុយទិញអាវុធពីចិន ... ។

២៥. កម្ពុជាមិនមានផែនការដូរប្រព័ន្ធអាវុធទេ

ដំណើរពិនិត្យការដ្ឋានសាងសង់ពហុកីឡដ្ឋានមរតកតេជោ, ២៩ កក្កដា ២០១៩

... ខ្ញុំអត់មានផែនការដូរប្រព័ន្ធអាវុធទេ។ អ្នកខ្លះថាត្រូវប្តូរប្រព័ន្ធអាវុធទៅយក
តាមបែបនេះ/នោះ។ ខ្ញុំថា “អត់”។ ចាយលុយច្រើនណាស់។ ម្យ៉ាងទៀត ប្រព័ន្ធ
អាវុធមុននោះ ជួនកាលគេធ្វើកិកកុកបន្តិច មិនលក់ឱ្យ ចប់រឿង។ តែប្រព័ន្ធអាវុធ
ដែលយើងប្រើរាល់ថ្ងៃ ទិញពីប្រទេសណាក៏បានដែរ។ សម្បូរបែប។ រាប់ទាំង
ប្រទេសនៅអឺរ៉ុប ដែលស្ថិតនៅក្នុងអតីតសហភាពសូវៀត។ ទិញបានតាមចិត្ត។ ខ្ញុំ
ត្រូវគិតគូរដែរ ព្រោះខ្ញុំអ្នកដឹកនាំប្រទេស។ ព្រះមហាក្សត្រ ព្រះអង្គជាប្រធានឧត្តម
ក្រុមប្រឹក្សាការពារជាតិ ឯនាយករដ្ឋមន្ត្រីក៏ជាអនុប្រធានឧត្តមក្រុមប្រឹក្សាការពារ
ជាតិ។ ការដឹកនាំនយោបាយទាំងក្នុង/ក្រៅប្រទេស គឺជាកិច្ចការប្រតិបត្តិរបស់
នាយករដ្ឋមន្ត្រី។ ខ្ញុំមានភារកិច្ចនឹងធ្វើលើកិច្ចការទាំងអស់ ... ។

២៦. មិនផ្លាស់ប្តូរប្រព័ន្ធអាវុធកម្ពុជា ... ជាការសម្រេចចិត្តត្រឹមត្រូវ

រៀសប្តឹងផែនការសម្រេចតេជោ, ១០ ធ្នូ ២០២១

... ប៉ុន្មានថ្ងៃកន្លងទៅនេះ សហរដ្ឋអាមេរិកបានសម្រេចអំពីការរឹតត្បិតការលក់
ដូរអាវុធនិងសម្ភារយោធាដល់កម្ពុជា ... ការសម្រេចរបស់សហរដ្ឋអាមេរិកលើបំរាម
ការលក់ដូរអាវុធ និងសម្ភារយោធាមកកម្ពុជានាពេលនេះ បានឆ្លុះបញ្ចាំងពីភាព
ត្រឹមត្រូវ កាលពីឆ្នាំ១៩៩៤ ដែលខ្ញុំបានធ្វើការសម្រេចចិត្តមិនផ្លាស់ប្តូរប្រព័ន្ធ
អាវុធកម្ពុជា ... ទៅទិញប្រព័ន្ធអាវុធអាមេរិក ... ខ្ញុំសូមដាក់ចេញបទបញ្ជាដល់អង្គភាព
ប្រដាប់អាវុធទាំងអស់ ឱ្យធ្វើការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញជាបន្ទាន់អំពីអាវុធ និង
សម្ភារយោធា ដែលកម្ពុជាមានបច្ចុប្បន្ន ហើយត្រូវប្រមូលអាវុធ និងសម្ភារយោធា
អាមេរិកទាំងអស់ ប្រសិនបើមាន យកទៅរក្សាទុកក្នុងឃ្លាំង ឬយកទៅកម្ទេចចោល
តាមការដាក់ស្នែង ... ។

២៧. បញ្ចូល “ទិវាបញ្ចប់សង្គ្រាម តាមរយៈនយោបាយឈ្នះឈ្នះ ២៩ ធ្នូ” ក្នុងប្រតិទិន

សម្តេចអគាររដ្ឋបាលនិងសាលប្រជុំនៃក្រសួងការពារជាតិ, ២៩ ធ្នូ ២០២១

... ខ្ញុំស្នើឱ្យពិនិត្យថា តើយើងអាចដាក់ចូលក្នុងប្រតិទិន ប៉ុន្តែមិនមែនជាការសម្រាកប្រចាំឆ្នាំបានទេ។ ចាប់ពីឆ្នាំក្រោយទៅគួរដាក់ថា “អបអរសាទរទិវាបញ្ចប់សង្គ្រាមតាមរយៈនយោបាយឈ្នះឈ្នះ ឬអបអរសាទរនយោបាយឈ្នះឈ្នះ” ក្នុងប្រតិទិន ហើយមិនចាំបាច់ឱ្យមានការឈប់សម្រាកអីទេ ... ដាក់ថ្ងៃទី២៩ ធ្នូ ដើម្បីឱ្យដឹងថា ហ្នឹងជាថ្ងៃដែលយើងបញ្ចប់សង្គ្រាមទាំងស្រុង នាំមកនូវសន្តិភាព។ រឿងនេះ មិនមែនជារឿងតូចតាចទេ។ វាជារឿងធំណាស់។ (តើមាន)ប្រទេសប៉ុន្មាននៅលើពិភពលោក ដែលកំពុងបន្តមានសង្គ្រាម? ...។

២៨. ភារកិច្ច ១០ ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់សម្រាប់កងទ័ព

ពិធីអបអរខួបទី២០ កងទ័ពជើងគោក, ២៤ មករា ២០១៩

... សូមរំលឹកភារកិច្ច១០ យ៉ាងសម្រាប់កងទ័ព មិនថាជើងគោកជើងទឹក ឬជើងអាកាស មិនថាអាវុធបាត់ មិនថាកងទ័ពជំនាញ ... ទី១ ត្រៀមខ្លួនជាស្រេចការពារឯករាជ្យ អធិបតេយ្យជាតិ អនុវត្តនយោបាយខ្សែនការពារជាតិប្រជាជន ... ទី២ រក្សាសន្តិភាព ស្ថិរភាពនយោបាយ សន្តិសុខសណ្តាប់ធ្នាប់សង្គម ... ទី៣ ប្រយុទ្ធប្រឆាំងកេរ្តិ៍កម្ម និងវាយកម្ទេចឲ្យទាន់ពេលវេលាឧបាយកលបដិវត្តពណ៌ ... និងការពាររដ្ឋ ... ទី៤ ជួយប្រជាជន ពិសេសពេលមានគ្រោះមហន្តរាយ ... ទី៥ គាំទ្រកម្លាំងអនុវត្តច្បាប់ធានាការការពារព្រៃឈើ ផលផលធនធានធម្មជាតិ ... ទី៦ គាំទ្រការប្រមូលចំណូលថវិកាជាតិ ទាំងថ្នាក់ជាតិទាំងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ... ទី៧ ពង្រឹងវិន័យ បង្កើនសមត្ថភាពគ្រប់ផ្នែក ... ទី៨ ថែទាំសម្ភារយុទ្ធាបករណ៍គ្រប់ប្រភេទ ... ទី៩ យកចិត្តទុកដាក់ដល់ជីវភាពកងទ័ព ពិសេសនៅតំបន់ដាច់ស្រយាល ... ទី១០ ដើរតួនាទីជាអ្នកការទូត កសាងទំនាក់ទំនងល្អជាមួយប្រទេសជិតខាង និងប្រទេសជាមិត្តទាំងអស់ ...។

២៩. មានវត្តមាន ហ៊ុន សែន សូមកុំបារម្ភពីការកើតសង្គ្រាម

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅតំបន់អូរដឹម, ៦ ធ្នូ ២០១៧

... សូមនិយាយជាមួយប្រជាជនកម្ពុជាទាំងឡាយថា នៅពេលមាន វត្តមាន ហ៊ុន សែន សូមកុំបារម្ភពីសង្គ្រាមកើតឡើងឲ្យសោះ។ ហ៊ុន សែន រួមជាមួយនឹងថ្នាក់

ដឹកនាំនៃគណបក្សប្រជាជនគឺជាអ្នកធានាតែមួយគត់ចំពោះសន្តិភាព និងការអភិវឌ្ឍ
របស់ប្រទេសនេះជាបន្ត។ មនុស្សម្នាក់នេះ បានឈរនៅជាបង្គោល ជាមួយនឹង
ថ្នាក់ដឹកនាំដទៃទៀត តាំងពីដោះប្រជាជន និងទប់ស្កាត់ការរើសត្រឡប់របស់
ប៉ុល ពត ស្វែងរកសន្តិភាព និងទប់ស្កាត់សង្គ្រាមដែលគេបង្កមិនចប់មិនហើយ
ពិសេស ទប់ស្កាត់បដិវដ្តពណ៌នៅឆ្នាំ២០១៣ និងដើមឆ្នាំ២០១៤ និងជាបន្ត
បន្ទាប់ ... ការងារប្រហារចំពោះ ហ៊ុន សែន មិនមែនជារឿងចម្លែកទេ ត្បិតថា
(ហ៊ុន សែន) ម្នាក់នេះគឺជាឧបសគ្គដល់ដំណើរដណ្តើមអំណាចរបស់ពួកគេតាម
ផ្លូវដឹកនាំ។ មានវត្តមាន ហ៊ុន សែន គឺមានវត្តមានសន្តិភាព ...។

៣០. មិនអាចទទួលយកបាន ពាក្យសម្តីប្រមាថចំពោះកងទ័ពជាតិ

ចែកសញ្ញាបត្រសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទភ្នំពេញ, ១៤ សីហា ២០១៧

... ហេតុអ្វីបានមានរឿងអញ្ចឹង ? សូមអ្នកធ្វើអត្ថាធិប្បាយទាំងឡាយដឹងថាការ
ប្រមាថរបស់អ្នក មិនអាចទទួលបានទេ ... ការប្រមាថមេទ័ពថាសុទ្ធតែជាមេទ័ព
ចោរ មិនអាចទទួលយកបានទេ ហើយនេះជាបទល្មើសជាក់ស្តែង។ កុំថាអ្នកឯង
ប្រធានបក្ស អ្នកឯងស្តីក៏ដោយ មានអភ័យឯកសិទ្ធិសភាក៏ដោយ ព្រឹទ្ធសភាក៏
ដោយ ឱ្យតែមានបទល្មើសជាក់ស្តែង ត្រូវតែវាយខ្មោះ។ សន្តិសុខរបស់ជាតិ មិន
ត្រូវបានប្រមាថទេ។ គេប្រើសម្តីមិនខុសពីកាលដែលឡើងប៉ុស្តិ៍អារលៀង(ថៃ)
ទេ។ ខ្ញុំជាអ្នកសម្របសម្រួលឱ្យមានការលើកលែងទោស។ តែមិននឹកស្មានថា គេ
មិនព្រមចោលភាពជឿយ ... រឿងអ្នកឯងប្រមាថកងទ័ពជាតិមិនអាចទុកបានទេ ...។

៣១. ការបញ្ជាប្រកាសកម្លាំងប្រដាប់អាវុធជាសិទ្ធិស្របច្បាប់របស់នាយករដ្ឋមន្ត្រី

ចែកសញ្ញាបត្រសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទភ្នំពេញ, ១៤ សីហា ២០១៧

... គ្មានអ្នកណាមានសិទ្ធិបញ្ជូនកម្លាំងទេ។ អ្នកខ្លះថា លោក ហ៊ុន សែន ប្រើ
អំណាចធំហួស(ដែលទៅ)បញ្ជាទ័ព ... សូម្បីចៅអធិការវត្តក៏ត្រូវបញ្ជាគ្រូសូត្រ
ស្តាំ គ្រូសូត្រឆ្វេង ទាំងសង្ឃ ទាំងអាចារ្យ យាយជីទាំងអស់ដែរ។ បើធ្វើនាយករដ្ឋ
មន្ត្រីមិនអាចបញ្ជាទ័ព មិនអាចបញ្ជាកម្លាំងប្រដាប់អាវុធបាន កុំធ្វើ ... ខ្ញុំមាន
អំណាចគ្រប់គ្រាន់ក្នុងឋានៈជាប្រមុខរដ្ឋាភិបាល ដែលត្រូវអនុវត្តនយោបាយទាំង
ប្រទេស និងក្រៅប្រទេស នៅមិនទាន់គិតដល់(ឋានន្តរសក្តិ)នាយឧត្តមសេនីយ៍

ផុតលេខផ្កាយមាសប្រាំ នៅក្នុងឧត្តមក្រុមប្រឹក្សាការពារជាតិផង ... នៅក្នុង
ប្រទេសកម្ពុជាអត់មាននរណាដែលទទឹងជាមួយ ហ៊ុន សែន បានទេ ...។

៣២. នយោបាយខ្សៀនការពារជាតិប្រជាជន ភ្ជាប់ទំនាក់ទំនងរវាងកងទ័ពនិងប្រជាជន

ពិនិត្យមើលការដ្ឋានសាងសង់ អាកាសយានដ្ឋានអន្តរជាតិភ្នំពេញថ្មី, ២២ មិថុនា ២០២០

... ហេតុអី បានទិញរថយន្ត ២៩០គ្រឿងបំពាក់ឱ្យកងទ័ព ... ខ្ញុំឱ្យបញ្ជាទិញ
តាំងពីខែកុម្ភៈ ប៉ុន្តែដោយសារ COVID-19 ... ត្រូវចាំឱ្យមានការស្ងប់នៅខាងចិន
សិន។ រឿងនេះចាប់ផ្តើមពីអ្វី? ... មិនអាចប្រើថវិកាជាតិទេ។ ត្រូវចលនាសប្បុរសជន
រកវិធីបំពាក់មធ្យោបាយឱ្យថ្នាក់យោធភូមិភាគ បណ្តាកងពលនៅភាគខាងលើ
(នៃប្រទេស) ... កងពល៩៩ របស់ក្រសួងការពារជាតិ និងកងពល៩០ របស់កង
ទ័ពជើងគោក មានរថយន្តជាង ២០០គ្រឿង ... ប៉ុន្តែអ្នកដែលប្រតិបត្តិការលឿន
រហ័ស គឺនៅភូមិភាគ និងកងពលឯណោះ ... នយោបាយខ្សៀនការពារជាតិប្រជាជន
ដែល ហ៊ុន សែន បានធ្វើ មិនមែនជារឿងថ្មីទេ។ ពេលមានសភាពការណ៍ម្តងៗ
វិស័យឯកជនចូលរួមជួយកងទ័ព ... ដោយមានអង្គភាពធ្វើសម្ព័ន្ធភាព ... ក្រុមហ៊ុន
ធ្វើសម្ព័ន្ធភាពជាមួយកងពល ផ្សារភ្ជាប់ទំនាក់ទំនងរវាងកងទ័ព និងប្រជាជន បេះ
មិនដាច់។ ក្រុមហ៊ុនខ្លះបានធ្វើសម្ព័ន្ធភាពជាមួយកងការពារព្រំដែន ...។

៦. កិច្ចការនារី

១	សូមបុរសជាស្វាមីផ្តល់ឱកាសអោយភរិយាបានទៅបន្តការសិក្សា	១៣២
២	អតុល្យភាពការសិក្សានៅមហាវិទ្យាល័យ នាំដល់អតុល្យភាពមុខតំណែងក្នុងស្ថាប័ន	១៣២
៣	លក្ខខណ្ឌជ្រើសរើស អាចឱ្យស្ត្រីបាត់បង់ឱកាស	១៣២
៤	ស្ត្រីប្រឹងប្រែងផ្ទាល់ខ្លួន និងការជ្រោមជ្រែងពីគ្រួសារទៅថ្នាក់ក្រោយឧត្តមសិក្សា	១៣៣
៥	ផ្តល់ទិដ្ឋាការឲ្យរដ្ឋមន្ត្រីតែងតាំងស្ត្រី ក្នុងថ្នាក់អនុប្រធាននាយកដ្ឋានចុះក្រោម	១៣៣
៦	គួរឲ្យមានអភិបាលខេត្ត ឬអភិបាលរាជធានីជាស្ត្រី	១៣៤
៧	គួរមានស្ត្រីម្នាក់យ៉ាងតិច ក្នុងជួរដឹកនាំខេត្ត/ស្រុក និងតាមស្ថាប័ននានា	១៣៤
៨	គួរមានស្ត្រីយ៉ាងហោចម្នាក់ ក្នុងតំណែងដឹកនាំនៃកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ	១៣៤
៩	តែងតាំងស្ត្រីក្នុងមុខតំណែង ហើយផ្តល់ការងារដែលចូលរួមធ្វើការសម្រេចចិត្ត	១៣៥
១០	សូមបណ្តារដ្ឋមន្ត្រីនានា ជួបនិងស្ថាប័នមតិដើម្បីកែលម្អស្ថានភាពស្ត្រីក្នុងស្ថាប័ន	១៣៥
១១	កម្មវិធីជួបជុំ ៨ មីនា ត្រូវធ្វើមុនថ្ងៃ ៨ មីនា ដើម្បីឲ្យស្ត្រីមានពេលសម្រាក	១៣៦
១២	ក្រុមមេធាវីសម្តេច តេជោ ការពារក្តីស្ត្រីក្រីក្រ ពិសេសស្ត្រីក្នុងមន្ទីរឃុំឃាំង	១៣៦
១៣	ពង្រឹងអំណាចសេដ្ឋកិច្ច គឺពង្រឹងអំណាចនយោបាយរបស់ស្ត្រី	១៣៦
១៤	ម្ចាស់អាជីវកម្មខ្នាតតូច និងមធ្យម ៦៥% ជាស្ត្រី	១៣៧
១៥	ចលនាជាតិកសាងអន្តរាសិកដ្ឋានសម្រាប់សិស្សនិងនិស្សិតជាស្ត្រី	១៣៧
១៦	ស្ត្រីជារដ្ឋមន្ត្រីកិច្ចការនារីនិងវប្បធម៌ នឹងនៅបន្តការងារនាអាណត្តិក្រោយ	១៣៨
១៧	ការស្វែងមតិបង្ហាញថា “អ្នកចូលចិត្ត ហ៊ុន សែន” ជាស្ត្រី មានអត្រាខ្ពស់ជាងបុរស	១៣៨
១៨	បញ្ចប់សង្គ្រាម មានសន្តិភាពនិងអភិវឌ្ឍ ផ្តល់ផលប្រយោជន៍ច្រើនដល់ស្ត្រី	១៣៨
១៩	បំពេញថវិកាបន្ថែមឱ្យបាន ៥០០លានរៀល ជូនក្រុមប្រឹក្សាជាតិដើម្បីស្ត្រី	១៣៩
២០	ស្ត្រីក៏ត្រូវតែខំប្រឹងខ្លួនឯងផង និងគាំទ្រនូវតួនាទីរបស់ស្ត្រីគ្នាឯងផង	១៣៩

១. សូមបុរសជាស្វាមីផ្តល់ឱកាសអោយភរិយាបានទៅបន្តការសិក្សា

ពិធីចែកសញ្ញាបត្រនិស្សិត នៃសាកលវិទ្យាល័យ ភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច,
១១ មីនា ២០១៩

... ដោយឡែក ក្នុងស្ថានភាពនៅក្នុងសាកលវិទ្យាល័យនេះ ... ទិន្នន័យនិស្សិត
កំពុងសិក្សាមាន ១៤ ៧០០នាក់ ក្នុងនោះមានស្រ្តី ៧ ១៩០នាក់ ស្មើនឹង
៤៨,៩១% ដែលចំនួននេះ ប្រៀបធៀបទៅនឹងរយៈពេលមុនមានការកើនឡើង ...
នៅថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ ... ស្រ្តីមានចំនួនច្រើនជាងបុរស។ ពេលឡើងទៅបរិញ្ញាជាន់
ខ្ពស់ ក្នុងចំនួន ១ ៣០៧នាក់ នារីមានតែ ៣៩១នាក់ ... បានសេចក្តីថាចំនួនធ្លាក់
ចុះគំហុកតែម្តង។ យើងអាចយល់ស្ថានភាពនេះបាន គឺស្រ្តីដល់វ័យដែលខ្លួនត្រូវ
យកគូស្រករឬរហូតដល់មានកូន ដូច្នេះការបន្តរៀនមានការធ្លាក់ចុះ។ យ៉ាងណាក្តី
សូមបុរសជាស្វាមីផ្តល់ឱកាសអោយភរិយាបានបន្តការសិក្សាបន្ថែម ...។

**២. អតុល្យភាពការសិក្សានៅមហាវិទ្យាល័យ នាំដល់អតុល្យភាពមុខតំណែងក្នុងស្ថាប័ន
មិនថាផ្នែករដ្ឋ មិនថាផ្នែកឯកជន**

ពិធីចែកសញ្ញាបត្រនិស្សិត នៃសាកលវិទ្យាល័យ ភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច,
១១ មីនា ២០១៩

... ជាការអំពាវនាវចំពោះស្រ្តីទាំងឡាយដែលចប់បរិញ្ញាហើយ គប្បីបន្តឈាន
ឆ្ពោះទៅរកបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់។ ក្នុងនោះ ក៏សូមអំពាវនាវចំពោះមាតាបិតា និង
អំពាវនាវចំពោះស្វាមីនៃស្រ្តីដែលចង់ទទួលបានការបណ្តុះបណ្តាលបន្ថែម (លើក
ទឹកចិត្ត) អោយបន្តការខិតខំ ដើម្បីលើកកម្ពស់ការស្នើភាព ទទួលបានការបណ្តុះ
បណ្តាល បើមិនដូច្នេះទេ(មិនអាចទទួលបានមុខតំណែងខ្ពស់)។ ក្នុងការតែង
តាំងមុខតំណែងកន្លែងខ្លះ មានការតម្រូវតែម្តងថា ទាល់តែអ្នកឯងមានបរិញ្ញាជាន់
ខ្ពស់ទើបទទួល ឬក៏ទទួលអោយប្រឡង។ គេមានកម្រិតយ៉ាងដូច្នេះ។ អញ្ចឹង បើ
មានអតុល្យភាពតាំងពីមហាវិទ្យាល័យទៅហើយ វាក៏នឹងមានអតុល្យភាពនៅក្នុង
ស្ថាប័ន មិនថាផ្នែករដ្ឋ មិនថាផ្នែកឯកជននោះទេ ...។

៣. លក្ខខណ្ឌជ្រើសរើស អាចឱ្យស្រ្តីបាត់បង់ឱកាស

ចែកសញ្ញាបត្រដល់និស្សិតនៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច,
២៦ ធ្នូ ២០១៩

... (អត្រាបន្តការសិក្សានៅ)ថ្នាក់ក្រោយឧត្តមសិក្សាមានស្រ្តីចំនួនតិចជាង។
ទោះបីបែបនេះ គប្បីយើងប្រឹងប្រែងអត្រាស្រ្តី(បន្តការសិក្សានៅថ្នាក់ក្រោយ
ឧត្តម)ឱ្យមានតួលេខ(ខ្ពស់ឡើង) កុំឱ្យធ្លាក់ច្រើនហួស ... **ការទាមទាររបស់ស្រ្តីគឺ**
សមភាពយេនឌ័រ ហើយក៏ចង់បានការវិនិយោគចំពោះស្រ្តី ប៉ុន្តែបើស្ថាប័ននានា
មិនបន្តបន្ថយលក្ខខណ្ឌសម្រាប់ស្រ្តីឱ្យទាបជាងទេ (គាត់ពិបាកនឹងមានឱកាស)
... ២. ការប្រឡងចូលស្ថាប័នមួយ តម្រូវឱ្យមានបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់។ (បើ)ស្រ្តី
មានត្រឹមតែបរិញ្ញាបត្រ មិនមានឱកាសចូលប្រឡងជាមួយគេទេ។ តាមវិស័យឯក
ជនក៏ដូចគ្នា ជួនកាលគេតម្រូវ ... អញ្ជឹងស្រ្តីនឹងបាត់ឱកាស ...។

៤. ស្រ្តីប្រឹងប្រែងផ្ទាល់ខ្លួន និងការជ្រោមជ្រែងពីគ្រួសារទៅថ្នាក់ក្រោយឧត្តមសិក្សា

ចែកសញ្ញាបត្រដល់និស្សិតនៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច,
២៦ ធ្នូ ២០១៩

... យើងមិនអាចទៅកំណត់ថា ជ្រើសរើសបុគ្គលិកប៉ុណ្ណោះ បុរសលក្ខខណ្ឌត្រូវ
តែមានបរិញ្ញាជាន់ខ្ពស់ឡើង ស្រ្តីត្រូវតែមានបរិញ្ញាបត្រនេះឬនោះទេ។ យើងអត់
ទាន់ដាក់អញ្ជឹងបានទេ។ បើដាក់អញ្ជឹង ថ្ងៃក្រោយស្រ្តីលែងរៀនហើយ។ រៀនត្រឹម
តែបរិញ្ញាបត្រ។ នេះជាកត្តាសត្យានុម័ត។ វាតម្រូវឱ្យមានការខិតខំផ្ទាល់ខ្លួនរបស់
ស្រ្តីផង និងមានការជួយជ្រោមជ្រែងពីគ្រួសារផង នៅពេលដែលចប់បរិញ្ញាបត្រ
ហើយ ត្បិតថាបើមានប្តីហើយ ទាល់តែប្តីអនុញ្ញាតឱ្យមករៀនដែរ ...។

៥. ផ្តល់ទិដ្ឋាការឲ្យរដ្ឋមន្ត្រីតែងតាំងស្រ្តី ក្នុងថ្នាក់អនុប្រធាននាយកដ្ឋានចុះក្រោម

មិទ្ធិញ្ញាអបអរសាទរខួបទី១០៨ ទិវាអន្តរជាតិនារី ៨ មីនា, ៥ មីនា ២០១៩

... ខ្ញុំនៅតែលើកទឹកចិត្ត និងគាំទ្រឲ្យគ្រប់ស្ថាប័ន(អោយអនុវត្ត) ឧទាហរណ៍
កន្លងទៅ ដោយសារតែថ្នាក់អនុប្រធាននាយកដ្ឋានត្រូវបានតែងតាំងដោយរដ្ឋមន្ត្រី
ការតែងតាំងអនុប្រធាននាយកដ្ឋានមានប៉ុន្មាននាក់។ វាច្រើនពេក។ ដូចនេះ កាល
ពីប៉ុន្មានឆ្នាំមុន មានការតែងតាំងអនុប្រធាននាយកដ្ឋានពេញក្រសួង។ (តែទោះ
បីជាច្រើនដូចនេះក្តី) នៅក្នុងចំនួននោះ មិនមានស្រ្តីទេ។ ឥឡូវនេះ ប្រសិនបើត្រូវ

ការពង្រីកមុខតំណែង (ក្រសួង)មុខងារសាធារណៈគួរផ្តល់ទិដ្ឋាការឲ្យរដ្ឋមន្ត្រីចុះ ហត្ថលេខាតែងតាំងស្ត្រី ឱ្យកាន់មុខតំណែង ចាប់ពីអនុប្រធាននាយកដ្ឋានចុះ ក្រោម។ រឿងហ្នឹងទាល់តែមានទិដ្ឋាការទីបអាចទទួលបានការតែងតាំង។ ឯចាប់ ពីប្រធាននាយកដ្ឋានឡើងលើ ហ្នឹងជាសិទ្ធិអំណាចរបស់(នាយករដ្ឋមន្ត្រី) ...។

៦. គួរឲ្យមានអភិបាលខេត្ត ឬអភិបាលរាជធានីជាស្ត្រី

ឧបអនុស្សាវរីយ៍លើកទី១០៦ ទិវាអន្តរជាតិនារី ៨ មីនា, ៨ មីនា ២០១៧

... សូមនិយាយទៅកាន់អ្នកចូលរួម ក៏ដូចបណ្តាស្ថាប័ននានាផងដែរ។ យើង បានកំណត់រួចហើយថានៅថ្នាក់រដ្ឋបាលក្រោមជាតិ គឺថ្នាក់ខេត្ត ក្រុង ស្រុក ខណ្ឌ ឱ្យមានអភិបាលរងរាជធានី-ខេត្តមួយ ឬស្រុក-ខណ្ឌមួយ(ជាស្ត្រី) ក៏ប៉ុន្តែក្នុង ២៥ រាជធានី-ខេត្ត មិនទាន់មានអភិបាលខេត្ត ឬអភិបាលរាជធានីជាស្ត្រីនោះទេ។ ខ្ញុំ បានពិភាក្សាជាមួយសម្តេចក្រឡាហោមថា យើងគួរតែកំណត់ថាត្រូវតែមានមួយ កន្លែងសម្រាប់ចៅហ្វាយខេត្តជាស្ត្រី ... ខ្ញុំគិតថាយើងរៀបចំបាន។ ពេលកន្លែង ណាមួយមានអភិបាលខេត្តចូលនិវត្តន៍ ឬក៏មានការផ្លាស់ប្តូរណាមួយ អាចដាក់ស្ត្រី ម្នាក់ក្នុងចំណោម២៥ (រាជធានី-ខេត្ត) ទុកតែ២៤ បានហើយសម្រាប់បុរស ...។

៧. គួរមានស្ត្រីម្នាក់យ៉ាងតិច ក្នុងជួរដឹកនាំខេត្ត/ស្រុក និងតាមស្ថាប័ននានា

ឧបអនុស្សាវរីយ៍លើកទី១០៦ ទិវាអន្តរជាតិនារី ៨ មីនា, ៨ មីនា ២០១៧

... សម្រាប់ថ្នាក់ខេត្ត ថ្នាក់ស្រុក យើងថាអោយមានមួយយ៉ាងតិច ហើយបើ មាន ២ឡើងលើ ហ្នឹងកាន់តែល្អ។ ចំពោះក្រសួង ស្ថាប័នក៏ដូចគ្នាដែរ។ កម្រិត នយោបាយមានជារដ្ឋមន្ត្រីហើយ មានជាឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រីហើយៗ ក៏មានរដ្ឋ លេខាធិការ និងអនុរដ្ឋលេខាធិការ។ ខ្ញុំប្រើពាក្យថាមានមួយយ៉ាងតិច មានន័យថា អនុញ្ញាតអោយមាន ២, ៣, ៤, ៥ ក៏បានដែរអត់មានទាស់អីទេ។ បញ្ហានេះទាក់ទង នឹងតួនាទីខ្ញុំផ្ទាល់ ដែលត្រូវពិនិត្យមើល តែក៏សំអាងលើថ្នាក់ក្រោមផ្តល់មតិ។ សម្រាប់មុខងារសាធារណៈ សូមអោយក្រសួងស្ថាប័នពិនិត្យដាក់ស្ត្រីអោយបាន កាន់តែច្រើនជាអត្តនាយក អត្តនាយករង ប្រធាននាយកដ្ឋាន អនុប្រធាននាយក ដ្ឋាន ដើម្បីស្ត្រីកាន់តែមានលទ្ធភាពចូលរួមក្នុងដំណើរការទាំងអស់ ...។

៨. គួរមានស្ត្រីយ៉ាងហោចម្នាក់ ក្នុងតំណែងដឹកនាំនៃកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ

ខួបអនុស្សាវរីយ៍លើកទី១០៦ ទិវាអន្តរជាតិនារី ៨ មីនា, ៨ មីនា ២០១៧

... និយាយពីកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធវិញ យើងមានស្ត្រីក្នុងឋានៈរដ្ឋលេខាធិការ
អនុរដ្ឋលេខាធិការ ក៏ប៉ុន្តែចង់បន្ថែមអោយជ្រៅលើសពីនេះ។ ក្នុងចំណោមអត្ត
បញ្ញាការងកងទ័ព កងយោធពលខេមរភូមិន្ទ គួរតែមានស្ត្រីម្នាក់(យ៉ាងតិច)ជា
អត្តបញ្ញាការងកងទ័ព។ នាយសេនាធិការចម្រុះ នាយរងសេនាធិការចម្រុះ ក៏គួរ
មានស្ត្រីដែរ ... គួរបណ្តុះបណ្តាលស្ត្រីសម្រាប់មុខតំណែងអនុភូមិភាគ។ (សម្រាប់)
កងពល យើងអាចឱ្យមានស្ត្រីជីកនាំក្នុងកម្រិតអនុកងពលធំៗ យោធាខេត្តគួរតែ
មានស្ត្រីម្នាក់ដែរ ក្នុងចំណោមមេបញ្ជាការងនៃប្រតិបត្តិការសឹក។ បើគាត់មាន
លទ្ធភាពធ្វើជាមេបញ្ជាការប្រតិបត្តិការសឹក ក៏កាន់តែល្អ ... អាវុធហត្ថលើផ្ទៃ
ប្រទេស គួរមានម្នាក់ជាស្ត្រី ព្រោះខាងអត្តស្នងការនគរបាលជាតិមានហើយ ...។

៩. តែងតាំងស្ត្រីក្នុងមុខតំណែង ហើយផ្តល់ការងារដែលចូលរួមធ្វើការសម្រេចចិត្ត

មិទ្ធិញ្ញអបអរសាទរខួបទី១០៨ ទិវាអន្តរជាតិនារី ៨មីនា, ៥ មីនា ២០១៩

... បច្ចុប្បន្នស្ត្រីបានកសាងសមត្ថភាពគ្រាន់បើហើយ។ ដូច្នេះ ការចាត់ឲ្យគាត់
ទទួលបន្ទុក(ការងារកម្រិត)អត្តនាយកដូចជាបុរសដែរគឺជាការល្អ។ មុខតំណែង
អត្តនាយករង(មួយកន្លែងៗ) ហោចណាស់មាន ៤ ឬ ៥នាក់ ដែលគប្បីមានស្ត្រី១
នាក់ ឬ ២នាក់ នៅក្នុងនោះ។ នៅថ្នាក់នាយកដ្ឋាន បើមិនបានធ្វើប្រធាននាយក
ដ្ឋានទេ ក៏គប្បីមានអនុប្រធាននាយកដ្ឋានម្នាក់(ជាស្ត្រី)ផងដែរ។ បើរៀបចំបែប
នេះបានវាជាការល្អ។ ខ្ញុំនៅតែបញ្ជាក់បន្ថែមថាតែងតាំងហើយ ត្រូវផ្តល់ការងារឲ្យ
ធ្វើផង មិនមែនតែងតាំងគ្រាន់តែបង្រួបកិច្ច ដើម្បីនិយាយថា អង្គភាពឬស្ថាប័ន
មានសមភាពយេនឌ័រ ព្រោះស្ត្រីមានប៉ុណ្ណោះភាគរយប៉ុណ្ណោះភាគរយ ដែលទីចុង
បំផុត ស្ត្រីមិនបានចូលរួមធ្វើការសម្រេចចិត្ត បំពេញមុខងារជាអ្នកទទួលខុសត្រូវ
ក្នុងស្ថាប័នជំនាញនោះទេ ...។

១០. សូមបណ្តុះបណ្តាលរដ្ឋមន្ត្រីនានា ជួបនិងស្តាប់មតិដើម្បីកែលម្អស្ថានភាពស្ត្រីក្នុងស្ថាប័ន

មិទ្ធិញ្ញអបអរសាទរខួបទី១០៨ ទិវាអន្តរជាតិនារី ៨មីនា, ៥ មីនា ២០១៩

... យើងមិននិយាយឱ្យតែពិរោះស្តាប់នោះទេ។ ត្រូវធ្វើសកម្មភាពជាក់ស្តែង។
បណ្តារដ្ឋមន្ត្រីតាមស្ថាប័ន គប្បីធ្វើការឱ្យបានញឹកញាប់បន្តិចជាមួយក្របខ័ណ្ឌ

(មន្ត្រី)ជាស្រ្តី។ ក្នុងមួយឆ្នាំ ប្រើប្រាស់ ២ ទៅ ៣ពេលដើម្បីជួបស្រ្តី និងស្លាប់មតិ
របស់ពួកគាត់ ... គេមានសំណូមពរអី ... គួរតែស្លាប់ដើម្បីបង្កើនការយកចិត្តទុក
ដាក់និងកែលម្អស្ថានភាពស្រ្តីតាមស្ថាប័ន ... បើសិនជាស្ថាប័ន ឬទីកន្លែងមួយៗ
នៅតាមខេត្ត/ស្រុក ធ្វើកិច្ចការនេះបានប្រសើរ ស្ថានភាពស្រ្តីរបស់យើងនឹងបាន
រួមចំណែកកាន់តែធំ ទាំងនៅថ្នាក់ជាតិ ទាំងនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ ...។

១១. កម្មវិធីជួបជុំ ៨ មីនា ត្រូវធ្វើមុនថ្ងៃ៨ មីនា ដើម្បីឲ្យស្រ្តីមានពេលសម្រាក
មិទ្ធិព្រហ្មអរសាទរខួបទី១០៨ ទិវាអន្តរជាតិនារី ៨មីនា, ៥ មីនា ២០១៩

... រៀងរាល់ឆ្នាំ យើងយកថ្ងៃ៨ មីនា ដើម្បីធ្វើការជួបជុំគ្នា ដូច្នេះ ថ្នាក់ដឹកនាំជា
ស្រ្តីនិងស្រ្តីរបស់យើង មិនមានឱកាសនឹងបានធ្វើដំណើរកម្សាន្តសប្បាយ។ ចាប់
ពីពេលនេះតទៅយើងត្រូវធ្វើពិធីនៅមុនថ្ងៃ ៨(មីនា)មកដល់ ដើម្បីទុកថ្ងៃ៨ មីនា
នោះ សម្រាប់ទទួលបានការឈប់សម្រាក និងកម្សាន្ត តាមការចង់បានរបស់ស្រ្តី
គ្រប់រូប។ ឆ្នាំនេះ ខ្ញុំស្នើឲ្យលោកជំទាវរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងកិច្ចការនារី ក៏ដូចជាស្រ្តីទាំង
ឡាយ មេត្តាជួយអញ្ជើញប្រពន្ធខ្ញុំ ឲ្យបានទៅកម្សាន្តជាមួយគេផង ក្រែងគាត់ថាខ្ញុំ
ទុកគាត់នៅផ្ទះ ...។

១២. ក្រុមមេធាវីសម្តេច តេជោ ការពារក្តីស្រ្តីក្រីក្រ ពិសេសស្រ្តីក្នុងមន្ទីរឃុំឃាំង
បើកការដ្ឋានសាងសង់សំណង់ផ្សេងៗ ក្នុងគម្រោងការពារទឹកជំនន់ និងកែលម្អ
ប្រព័ន្ធប្រឡាយ-លូ ក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ ជំហានទី៤, ៤ មីនា ២០១៩

... មេធាវីរបស់ ហ៊ុន សែន បានចាប់ផ្តើមដំណើរការហើយ ... ដើម្បីការពារស្រ្តី
ក្រីក្រ។ ខ្ញុំឱ្យចាប់ផ្តើមពីស្រ្តីមុន ព្រោះស្រ្តីខ្លះនៅក្នុងមន្ទីរឃុំឃាំង មិនទាន់បាន
កាត់ទោសដោយសារតែខ្វះមេធាវី ដែល(ធ្វើឱ្យមាន)ភាពកកកុញនៅពន្ធនាគារ។
សូមបញ្ជាក់ជាថ្មីជាសាធារណៈ សូមបណ្តាពន្ធនាគារបញ្ឈប់ការ(អនុញ្ញាត)ប្រើ
ប្រាស់ទូរស័ព្ទ ... ខ្ញុំបានឲ្យ ឯកឧត្តម អង្គ វង្សវឌ្ឍនា ឆែ ស៊ីណារីទូ និង(លោក
ជំទាវ) អ៊ុង កន្តាផាវី បានដឹងហើយ។ រឿងប្រើប្រាស់ទូរស័ព្ទចេញពីពន្ធនាគារ
នៅតែមានបន្ត។ រត់ការដើម្បីយករួចខ្លួន។ តើស្តាប់ប៉ាន់អ្នកណា? ...។

១៣. ពង្រឹងអំណាចសេដ្ឋកិច្ច គឺពង្រឹងអំណាចនយោបាយរបស់ស្រ្តី
អបអរសាទរខួបទី១០៧ ទិវាអន្តរជាតិនារី ៨ មីនា, ៨ មីនា ២០១៨

... ដោយប្រាក់ចំណូលកើនឡើង ខ្ញុំកត់សម្គាល់ឃើញថាស្រ្តីបានពង្រឹងខ្លួន ក្នុងវិស័យសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ។ ស្រ្តីកាន់តែមានលទ្ធភាព ឬហៅថាអំណាចនៃ សេដ្ឋកិច្ច ឬអំណាចនយោបាយនៅក្នុងគ្រួសារ ... កូនក្មួយ(ជាស្រ្តី)បច្ចុប្បន្នមាន ឥទ្ធិពលកាន់តែខ្ពស់ ព្រោះមិនបានពីងពាក់ទៅលើប្រាក់ចំណូលរបស់បុរសនោះ ទេ។ គេមានប្រាក់ចំណូលខ្លួនគេ។ ដូច្នេះ ការយកចិត្តទុកដាក់ពង្រឹងស្រ្តីនៅក្នុង វិស័យសេដ្ឋកិច្ច គឺជាការពង្រឹងសិទ្ធិអំណាចនយោបាយរបស់ស្រ្តីនៅក្នុងគ្រួសារ ក៏ដូចជាការធ្វើការសម្រេចនានា ក្នុងក្របខ័ណ្ឌនយោបាយផងដែរ ...។

១៤. ម្ចាស់អាជីវកម្មខ្នាតតូច និងមធ្យម ៦៥% ជាស្រ្តី

មិទ្ធិអបអរសាទរខួបទី១០៨ ទិវាអន្តរជាតិនារី ៨មីនា, ៥ មីនា ២០១៩

... ខ្ញុំមានការសប្បាយចិត្តដែលបានឃើញតួលេខចំនួនស្រ្តីជាសហគ្រិនកើន ឡើង។ ម្ចាស់អាជីវកម្មខ្នាតតូច ឬមធ្យមនៅក្នុងប្រទេសរបស់យើង ជាស្រ្តីមាន ដល់៦៥% ដែលនេះជាតួលេខគួរអបអរសាទរចំពោះស្រ្តីកម្ពុជា។ ខ្ញុំតែងតែតាម ដានដោយយកចិត្តទុកដាក់ការសន្ទនាតាមកញ្ចក់ទូរទស្សន៍ អំពីសហគ្រិនជាស្រ្តី និងឃើញថាស្ថានភាពរបស់ពួកគេប្រសើរ។ ខ្ញុំលើកទឹកចិត្តអំពីបញ្ហានេះ។ កុំឱ្យ ថាឱ្យតែថៅកែសុទ្ធតែប្រុស ...។

១៥. ចលនាជាតិកសាងអន្តេរាសិកដ្ឋានសម្រាប់សិស្សនិងនិស្សិតជាស្រ្តី

អបអរសាទរទិវាអន្តរជាតិនារី ៨ មីនា លើកទី១១២, ៧ មីនា ២០២៣

... ក្នុងកិច្ចប្រជុំប្រចាំឆ្នាំរបស់ក្រុមប្រឹក្សាជាតិកម្ពុជាដើម្បីស្រ្តី ពីថ្ងៃ២១ កុម្ភៈ ២០២៣ ខ្ញុំបានប្រគល់ភារកិច្ចឲ្យក្រសួងអប់រំ យុវជននិងកីឡា កសាងអន្តេរាសិក ដ្ឋានសម្រាប់សិស្ស និងនិស្សិតជានារី ដើម្បីជួយសម្រួលដល់ការរៀនសូត្រនៅ រាជធានីភ្នំពេញនិងនៅតាមខេត្តនានា ... (យើង)ធ្វើ(កិច្ចការនេះ)ឲ្យក្លាយទៅជា ចលនាជាតិមួយ ... យើងដាក់ចេញទិសដៅកសាងអន្តេរាសិកសម្រាប់សិស្សជា ស្រ្តី ដែលមិនមែនរៀបចំតែនៅទីក្រុងភ្នំពេញនោះទេ ប៉ុន្តែក៏ត្រូវផ្ដោតការយកចិត្ត ទុកដងដែរតាមបណ្តាខេត្ត។ សូមអំពាវនាវចំពោះសប្បុរសជន ចូលរួមកសាង អន្តេរាសិកសម្រាប់សិស្សជាស្រ្តីនៅតាមវិទ្យាល័យនានា ដែលយើងបានពង្រាយ ទូទាំងប្រទេសហើយ នៅកៀកតាមភូមិ តាមខេត្ត តាមស្រុក ...។

១៦. ស្ត្រីជារដ្ឋមន្ត្រីកិច្ចការនារីនិងក្រសួងវប្បធម៌ នឹងនៅបន្តការងារនាអាណត្តិក្រោយ
អបអរសាទរទិវាអន្តរជាតិនារី ៨ មីនា លើកទី១១២, ៧ មីនា ២០២៣

... យើងត្រៀម(រៀបចំការ)បោះឆ្នោត ហើយរាជរដ្ឋាភិបាលថ្មី(ក៏នឹង)ត្រូវបង្កើត(ឡើង) ប្រហែលជានៅក្នុងអាទិត្យទី២ ឬអាទិត្យទី៣ នៃខែកញ្ញា។ មនុស្សមួយចំនួនអាចនឹងចង់ដឹង(អំពីសមាសភាពគណៈរដ្ឋមន្ត្រីថ្មី)។ ខ្ញុំអាចនិយាយបានថា ស្ត្រីជារដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងកិច្ចការនារី និងរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងវប្បធម៌ និងវិចិត្រសិល្បៈមិនត្រូវបានផ្លាស់ប្តូរទេ។ សូមបន្តការងារតទៅទៀត។ ខ្ញុំបានដឹកនាំរាជរដ្ឋាភិបាល ៣៨ឆ្នាំ ហើយបើរាប់ទាំងក្របខ័ណ្ឌរដ្ឋាភិបាល មានរយៈពេលជាង ៤៤ ឆ្នាំ។ ខ្ញុំមានមោទនភាពចំពោះរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងកិច្ចការនារី ដែលបានធ្វើកិច្ចការដ៏ល្អ។ ខ្ញុំសូមអរគុណដល់ស្ត្រីទាំងឡាយនៅទូទាំងកម្ពុជា ...។

១៧. ការស្ទង់មតិបង្ហាញថា “អ្នកចូលចិត្ត ហ៊ុន សែន” ជាស្ត្រី មានអត្រាខ្ពស់ជាងបុរស
អបអរសាទរទិវាអន្តរជាតិនារី ៨ មីនា លើកទី១១២, ៧ មីនា ២០២៣

... សូមទម្លាយអារម្មណ៍កំបាំងមួយអំពីការធ្វើការស្ទង់មតិ។ មានការស្ទង់មតិ ៣ដង ចុងក្រោយ គឺខែមករា ២០២២, តុលា ២០២២ និងខែមករា ២០២៣ (បង្ហាញថា ក្នុងចំណោម)អ្នកចូលចិត្ត ហ៊ុន សែន ស្ត្រីមានអត្រាខ្ពស់ជាងបុរសឆ្ងាយ។ សូមអរគុណស្ត្រីទាំងឡាយដែលបានគាំទ្រ(ខ្ញុំ)។ ការគាំទ្រនេះជាសម្លេង/សន្លឹកឆ្នោត។ (ការស្ទង់មតិនេះ)តែង(ត្រូវបាន)ធ្វើ និងធ្វើដោយក្រុមអ្នកឯកទេសមកពីក្រៅប្រទេស។ ការគាំទ្រអាចមានខ្ពស់មានទាប(តាម)តំបន់ ប៉ុន្តែទោះបីខ្ពស់ទោះបីទាបយ៉ាងណា ទីកន្លែងណាក៏ដោយ អត្រាពេញចិត្ត ហ៊ុន សែន គឺស្ត្រីមានច្រើនជាងបុរស។ ខ្ញុំកំពុងស្រាវជ្រាវថាហេតុអ្វីបានជាស្ត្រីគាំទ្រ ហ៊ុន សែន ? ...។

១៨. បញ្ចប់សង្គ្រាម មានសន្តិភាពនិងអភិវឌ្ឍ ផ្តល់ផលប្រយោជន៍ច្រើនដល់ស្ត្រី
អបអរសាទរទិវាអន្តរជាតិនារី ៨ មីនា លើកទី១១២, ៧ មីនា ២០២៣

... (ការគាំទ្រអត្រាខ្ពស់ក្នុងចំណោមស្ត្រីនេះ) ប្រហែលជាដោយសារស្ត្រីបានទទួលផលប្រយោជន៍ច្រើនពីសុខសន្តិភាពនិងការអភិវឌ្ឍ ដែលខ្ញុំបានដឹកនាំក្នុងរយៈពេលកន្លងទៅ។ ក្នុងពេលសង្គ្រាម ទោះបីមិនបានចូលរួមប្រយុទ្ធក្នុងសមរភូមិក៏ដោយ ស្ត្រីរងការឈឺចាប់ជាងគេ។ មិនត្រូវភ្លេចថា ស្ត្រីបានលះបង់ប្តីស៊ី កូន បង

ប្រុស ឬសប្រុស ឲ្យធ្វើកងទ័ព ... បន្ទាប់ពី(ការបញ្ចប់)សង្គ្រាម នៅគ្រប់ទីកន្លែង ទាំងអស់ តាំងពីតំបន់ឆ្នេរ តំបន់ទីក្រុង តំបន់ទន្លេសាប និងតំបន់ផ្សេង ដែលខ្ញុំ បាន(ឱ្យ)ពិនិត្យសិក្សា ស្រ្តីទទួលបានប្រយោជន៍ធំៗ មានឯកសារស្តីពីវឌ្ឍនភាព នេះ នៅសម្តេច ពិជ័យសេនា និងលោកជំទាវ ម៉ែន សំអន ជាភាសាអង់គ្លេស តែ យើងបានបកប្រែ។ ប៉ុន្តែខ្ញុំមិនផ្សព្វផ្សាយទេ ...។

១៩. បំពេញចរិកាបន្ថែមឱ្យបាន ៥០០លានរៀល ជូនក្រុមប្រឹក្សាជាតិដើម្បីស្ត្រី
ជួបសមាជិកក្រុមមេធាវីរាជរដ្ឋាភិបាល/ក្រុមមេធាវីស្ម័គ្រចិត្ត សម្តេចតេជោ,
២៧ វិច្ឆិកា ២០២០

... ខ្ញុំបានផ្តល់ឱ្យមេធាវីរាជរដ្ឋាភិបាល ... ដោយដំឡើងបន្តិចម្តងៗ បន្ទាប់ទៅឱ្យ ក្រុមប្រឹក្សាជាតិកម្ពុជាដើម្បីស្ត្រី ប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយនេះ ៥០០លានរៀល ប៉ុន្តែ លីថាឆ្នាំក្រោយ កាត់ឱ្យនៅសល់តែ ៣០០លាន(រៀល) ... ទោះបីច្បាប់ថវិកាចេញ មែនក៏ដោយ ខ្ញុំស្នើឱ្យបំពេញបន្ថែមគ្រប់ ៥០០លានរៀល ដោយយកថវិកាដែល មិនទាន់បែងចែក ឬយកពីទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រីមកបន្ថែមអោយគ្រប់ ៥០០លាន រៀល។ ដោយឃើញថាមិនគ្រប់ ទើបឆ្នាំកន្លងទៅ ពេលប្រជុំក្រុមប្រឹក្សាជាតិដើម្បី ស្ត្រី ខ្ញុំក៏ផ្ដួចផ្ដើមគំនិតបង្កើតឡើងនូវមេធាវីស្ម័គ្រចិត្តសម្តេចតេជោ ...។

២០. ស្ត្រីត្រូវតែប្រឹងខ្លួនឯងផង និងគាំទ្រនូវតួនាទីរបស់ស្ត្រីឆ្នាឯងផង
ខួបអនុស្សាវរីយ៍លើកទី១០៦ ទិវាអន្តរជាតិនារី ៨ មីនា, ៨ មីនា ២០១៧

... សូមអំពាវនាវស្ត្រីទាំងឡាយបង្កើនសមត្ថភាពខ្លួនឯង ហើយគាំទ្រតួនាទី របស់ស្ត្រី(ឆ្នាឯង)ក្នុងការរៀបចំ(ខ្លួន)ចូលទៅក្នុងស្ថាប័នទាំងនោះ។ ធ្វើបាន យ៉ាងនេះ ខ្ញុំគិតថាយើងនឹងពង្រីកបានចំនួនស្ត្រីក្នុងវិស័យសាធារណៈវិស័យឯក ជន ព្រមទាំងការបញ្ចូលក្នុងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ ... សូមសម្តេចក្រឡាហោម ពិភាក្សានិងពិនិត្យមើលតើអ្នកណា នៅកន្លែងណា ស័ក្តិសមធ្វើជាអភិបាលខេត្ត ណានៅពេលខាងមុខ។ ខ្ញុំត្រៀមតែចុះហត្ថលេខាឲ្យទៅយើងមើល ២៥ខេត្ត និង រាជធានីអត់ទាន់មានស្ត្រីម្នាក់ទេ។ កាលពីជំនាន់អតីតរដ្ឋកម្ពុជា អភិបាលខេត្ត រតនគិរី លោកជំទាវ ឡាក់ អូន ពេលនោះ សង្គ្រាមនៅហ៊ុមព័ទ្ធ ... សង្ឃឹមថា ស្ត្រី របស់យើងនឹងដើរតួកាន់តែធំទៅៗ ...។

៧. គ្រោះមហន្តរាយ

១	មិនចោលមុខងារប្រធានគណៈកម្មាធិការគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយ	១៤១
២	ហ៊ុន សែន គ្មានទម្លាប់រត់ចោលប្រជាជនពេលមានទុក្ខលំបាក	១៤១
៣	ការសង្គ្រោះ/គ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយឆ្លងព្រំដែនជាគំនិតផ្តួចផ្តើម ហ៊ុន សែន	១៤១
៤	សមយុទ្ធប្រឆាំងភេរវកម្ម សង្គ្រោះគ្រោះមហន្តរាយ ជាសមយុទ្ធដែលចង់ធ្វើ	១៤២
៥	បំពាក់រថយន្តកងទ័ព ដើម្បីប្រើជាមធ្យោបាយសង្គ្រោះប្រជាពលរដ្ឋ	១៤២
៦	មិនអាចត្រួតត្រាគ្រោះធម្មជាតិបាន តែអាចសង្គ្រោះជីវិតពីស្លាប់បាន	១៤៣
៧	គ្រោះធម្មជាតិមាននៅគ្រប់ប្រទេសលើពិភពលោក	១៤៣
៨	វិភាគប្រជាជន អាជ្ញាធរ មន្ត្រីរាជការស៊ីវិល កងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធគ្រប់ប្រភេទ	១៤៣
៩	ទទួលខុសត្រូវពីលើដល់ក្រោម សកម្មភាពព្រមៗគ្នា ទប់ស្កាត់បានមហន្តរាយ	១៤៤
១០	ការចុះមកផ្ទាល់ធ្វើឱ្យប្រជាពលរដ្ឋទទួលជំនួយឧបត្ថម្ភក្នុងគ្រាលំបាកបានឆាប់	១៤៤
១១	ស្រឡាញ់គ្នាក្នុងគ្រាក្រ ស្គាល់មិត្តល្អក្នុងគ្រាលំបាក	១៤៥
១២	ប្រតិបត្តិការជួយសង្គ្រោះផ្នែកតាមគោលការណ៍ធំៗ	១៤៥
១៣	ជម្លៀសប្រជាជនចេញពីតំបន់រងគ្រោះដោយទឹកជំនន់ជាបទបញ្ជាអាទិភាព	១៤៦
១៤	អាទិភាពដំបូង គឺសិទ្ធិរស់រានមានជីវិតរបស់ប្រជាជន	១៤៦
១៥	កុំឱ្យខ្វះស្បៀងសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋរងគ្រោះ	១៤៧
១៦	មិនឱ្យប្រជាជនស្លាប់ដោយការលង់ទឹក និង/ឬដាច់បាយដោយមិនបានដឹង	១៤៧
១៧	តែបានត្រៀមបម្រុងថវិកាសម្រាប់សង្គ្រោះសភាពការណ៍គ្រោះមហន្តរាយ	១៤៧
១៨	មានស្តុកបម្រុង អាចប្រើបានទាន់ពេលរបស់រដ្ឋាភិបាល ជាការគិតគូរត្រូវ	១៤៨
១៩	សង្គ្រោះពីគ្រោះទឹកជំនន់ ជាបញ្ហាជាតិ មិនមែនជាបញ្ហាបក្សនយោបាយ	១៤៨

១. មិនចោលមុខងារប្រធានគណៈកម្មាធិការគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយ

សួរសុខទុក្ខប្រជាពលរដ្ឋរងផលប៉ះពាល់ដោយសារទឹកជំនន់នៅខេត្តបន្ទាយមានជ័យ
(ទីតាំងទី ១), ២១ តុលា ២០២០

... គណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយ គឺនាយករដ្ឋមន្ត្រីធ្វើជាប្រធាន ... ប្រទេសយើងមានយន្តការប្រតិកម្មរហ័ស ព្រោះនាយករដ្ឋមន្ត្រីមានសិទ្ធិបញ្ជាលើកម្លាំងទាំងអស់។ ខ្ញុំសុខចិត្តចោលគណៈកម្មាធិការនេះគណៈកម្មាធិការនោះ ប៉ុន្តែគណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយ ខ្ញុំមិនចោលទេ។ ត្រូវគ្រប់គ្រង។ ដូចជាក្រុមប្រឹក្សាអភិវឌ្ឍន៍កសិកម្ម និងជនបទ កាលមុននេះខ្ញុំធ្វើជាប្រធាន ឥឡូវប្រគល់ឱ្យឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី យឹម ឆៃលី។ ប៉ុន្តែ ខ្ញុំមិនចោលគណៈកម្មាធិការជាតិគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយទេ។ គ្រប់គ្រងក្នុងដៃ ហើយរកអនុប្រធានទី១ មួយនាក់ ជាអ្នកប្រតិបត្តិ ហើយ(ខ្ញុំ)ចង្អុលទិស ...។

២. ហ៊ុន សែន គ្មានទម្លាប់រត់ចោលប្រជាជនពេលមានទុក្ខលំបាក

សួរសុខទុក្ខប្រជាពលរដ្ឋរងផលប៉ះពាល់ដោយសារទឹកជំនន់នៅខេត្តបន្ទាយមានជ័យ
(ទីតាំងទី ១), ២១ តុលា ២០២០

... ខ្ញុំមិនមានអ្វីសង(គុណដែលបានបោះឆ្នោតឱ្យ)ទេ ខ្ញុំមានតែខិតខំការពារនូវសន្តិភាពឱ្យខាងតែបាន ដើម្បីធានានូវការរស់រានរបស់ប្រជាជន កុំឱ្យស្ថិតក្នុងភ្នក់ភ្លើងសង្គ្រាមដូចប្រទេសខ្លះ ហើយនៅពេលដែលប្រជាជនជួបការលំបាក ក៏មិនមែនជាទម្លាប់ ហ៊ុន សែន ដែលរត់ចោលប្រជាជននោះទេ។ ប្រជាជនក៏មិនបានរត់មករក ហ៊ុន សែន ដែរ គឺ ហ៊ុន សែន រត់មករកវិញ។ ថ្ងៃនេះ អាវនេះ ខ្ញុំពាក់ ២៥ ឆ្នាំហើយ ... បើឃើញ ហ៊ុន សែន ពាក់អាវហ្នឹង បានសេចក្តីថា ហ៊ុន សែន ទៅជួបជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ ជាមួយប្រជាកសិករនៅតាមទីជនបទហើយ ...។

៣. ការសង្គ្រោះគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយឆ្លងព្រំដែនជាគំនិតផ្តួចផ្តើមរបស់ ហ៊ុន សែន

ប្រគល់សញ្ញាបត្រដល់និស្សិតនៃសាកលវិទ្យាល័យវិទ្យាសាស្ត្រសុខាភិបាល,
១៦ ធ្នូ ២០១៩

... សមយុទ្ធរវាងកម្ពុជានិងវៀតណាមកងទ័ពសង្គ្រោះមហន្តរាយ នឹងត្រូវធ្វើនៅប៉ុន្មានថ្ងៃខាងមុខនេះ ... ហេតុអីបានជាត្រូវមានសមយុទ្ធកងទ័ពដើម្បីសង្គ្រោះ

មហន្តរាយឆ្លងកាត់ព្រំដែន? នេះជាគំនិតផ្តួចផ្តើមរបស់ខ្ញុំ ក្នុងឋានៈជានាយករដ្ឋមន្ត្រីរបស់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។ ខ្ញុំបានស្នើធ្វើរឿងនេះជាមួយវៀតណាម/ថៃ និងឡាវ ... ត្បិតខ្ញុំបានជួបបញ្ហាច្រើនដងណាស់ហើយ។ ករណីឆ្នាំ២០១១ នៅឯរតនៈគិរី។ ពេលនោះ ទឹកជំនន់វាយលុកនៅតំបន់ព្រំដែន (គឺនៅ)ទន្លេសេសាន។ ខ្ញុំត្រូវទូរស័ព្ទទៅដល់ហាណូយ ដើម្បីសុំអន្តរាគមន៍របស់កងទ័ពវៀតណាម ... បើនៅតាមព្រំដែនកម្ពុជា-ថៃ ឧស្សាហ៍មានភ្លើងឆេះព្រៃឆ្លងគ្នាទៅវិញទៅមក ... ។

៤. សមយុទ្ធប្រឆាំងភេរវកម្ម សមយុទ្ធសង្គ្រោះគ្រោះមហន្តរាយ ជាសមយុទ្ធដែលកម្ពុជាចង់ធ្វើ
សំណួរ/ចម្លើយសន្និសីទសារព័ត៌មានអំពីបច្ចុប្បន្នភាពនៃជំងឺ Covid-19, ៧ មេសា ២០២០

... ខ្ញុំស្វាគមន៍ និងត្រៀមធ្វើសមយុទ្ធជាមួយគ្រប់ប្រទេស ... ប៉ុន្តែចេញលុយខ្លួនឯង។ សមយុទ្ធត្រូវកំណត់ប្រធានបទអី? ... សមយុទ្ធប្រឆាំងភេរវកម្ម សមយុទ្ធសង្គ្រោះគ្រោះមហន្តរាយ ជាសមយុទ្ធដែលកម្ពុជាចង់ធ្វើ មិនមែនសមយុទ្ធសម្រាប់ការវាយលុក វាយទម្លាយកន្លែងនេះឬទម្លាយកន្លែងនោះទេ។ ការប្រយុទ្ធប្រឆាំងភេរវកម្មនិងគ្រប់គ្រងគ្រោះមហន្តរាយ មានដូចជាសមយុទ្ធការកាកបាទក្រហម ឬក៏លិចនាវា ឬក៏សមយុទ្ធដែលគ្រប់គ្រងលើគ្រោះមហន្តរាយ។ ឥឡូវបើមកធ្វើសមយុទ្ធសង្គ្រោះ COVID-19 ... ធ្វើតេស្ត ឱ្យច្បាស់មក។ រួចដាក់នៅដាច់ដោយឡែក។ អញ្ជើញមកតែកុំយកលេសថា កម្ពុជាទាត់ចោលជំនួយយោធារបស់អាមេរិក ឬក៏ឈប់សហប្រតិបត្តិការសមយុទ្ធ ... បើមិនមកធ្វើ សូមតែកុំបន្ទោសកម្ពុជាតែប៉ុណ្ណឹងទេ ... ។

៥. បំពាក់រថយន្តកងទ័ព ដើម្បីប្រើជាមធ្យោបាយសង្គ្រោះប្រជាពលរដ្ឋ
សួរសុខទុក្ខប្រជាពលរដ្ឋរងផលប៉ះពាល់ដោយសារទឹកជំនន់នៅខេត្តបន្ទាយមានជ័យ (ទីតាំងទី ១), ២១ តុលា ២០២០

... រថយន្ត ២៩០គ្រឿង បានក្លាយទៅជាប្រធានបទនៃការវាយប្រហារក្នុងរយៈពេលកន្លងទៅ ឥឡូវរថយន្តទាំងនោះកំពុងតែពន្យល់ទៅអ្នកដែលមិនយល់។ មុននេះថា ទិញរថយន្តយកមកធ្វើអី? ដើម្បីដឹកទ័ពសម្លាប់ប្រជាជនឬម៉េច? ប៉ុន្តែ ទីចុងបំផុត អ្វីៗដែលជាមធ្យោបាយបំពាក់ឱ្យកងទ័ពក្លាយជាមធ្យោបាយសង្គ្រោះប្រជាពលរដ្ឋនោះឯង។ នេះបញ្ជាក់ថា យើងយកទង្វើជាក់ស្តែងឆ្លើយតបទៅនឹង

ការចោទប្រកាន់ថាទិញថយន្ត ដើម្បីដឹកកងទ័ពទៅបង្ក្រាបប្រជាពលរដ្ឋ។ ផ្ទុយទៅវិញ ប្រជាពលរដ្ឋទទួលបានការសង្គ្រោះពីកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ អាជ្ញាធរគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ ...។

៦. មិនអាចត្រួតត្រាគ្រោះធម្មជាតិបាន តែអាចសង្គ្រោះជីវិតពីស្លាប់បាន

សួរសុខទុក្ខប្រជាពលរដ្ឋរងផលប៉ះពាល់ពីទឹកជំនន់ ទីតាំងទី២ ក្រុងប៉ោយប៉ែត, ២២ តុលា ២០២០

... យើងពិបាកត្រួតត្រាលើអ្វីដែលគេហៅថាគ្រោះធម្មជាតិ ជាការញ្ជួយដី ជាខ្យល់ល្អះ ជារៀងឬអត់រៀង សុទ្ធតែមិនអាចត្រួតត្រាបាន។ មិនថាតែប្រទេសយើងទេដែលមិនអាចត្រួតត្រាបានទេ សូម្បីមហាអំណាចធំៗ ប្រទេសដែលមានវិទ្យាស្ថានជឿនលឿន ក៏មិនអាចត្រួតត្រាគ្រោះមហន្តរាយធម្មជាតិនោះបានដែរ។ ប៉ុន្តែ អ្វីដែលយើងត្រួតត្រាបានគឺការចេញសង្គ្រោះប្រជាពលរដ្ឋឱ្យចុះពីសេចក្តីស្លាប់។ បើគ្មានអន្តរាគមន៍ទាន់ពេលវេលាដោយរាជរដ្ឋាភិបាល ដោយរដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន និងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធទេនោះ ច្បាស់ណាស់ថាប្រជាពលរដ្ឋនឹងងងឹតគ្រោះធម្មជាតិនេះ ...។

៧. គ្រោះធម្មជាតិមាននៅគ្រប់ប្រទេសលើពិភពលោក

សួរសុខទុក្ខប្រជាពលរដ្ឋរងផលប៉ះពាល់ដោយសារទឹកជំនន់នៅខេត្តបន្ទាយមានជ័យ (ទីតាំងទី ២), ២១ តុលា ២០២០

... គ្រោះធម្មជាតិមិនមែនមានតែនៅកម្ពុជាទេ។ វាមាននៅគ្រប់ប្រទេសលើពិភពលោក។ ការយកបញ្ហាដាក់លើកម្ពុជា ដោយអ្នកនេះឬដោយអ្នកនោះ គ្រាន់តែការរិះគន់បន្តបង្ហាត់បង្ហាញប៉ុណ្ណោះ។ ខ្ញុំសូមក្រុមប្រតិភូហ៊ុន សែន រៀបចំឯកសារទាក់ទងនឹងជំនន់នៅតាមទីក្រុងប្រទេសនានា ចាក់ផ្សាយធ្វើការប្រៀបធៀបព្រោះពីកាលពីជំនាន់បាក់អាគារនៅក្នុងព្រះសីហនុ បន្ទាប់ទៅបាក់អាគារនៅខេត្តកែប មានការវាយប្រហារធ្ងន់ធ្ងរ។ ដល់តែទូរទស្សន៍ចាក់ផ្សាយករណីបាក់អាគារនៅអាមេរិក បង់ក្លាដែស ឥណ្ឌា ប្រទេសនេះនោះ (ការវាយប្រហារក៏) អស់ដែរ ...។

៨. រីករាលដាលជន អាជ្ញាធរ មន្ត្រីរាជការស៊ីវិល កងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធគ្រប់ប្រភេទ

សួរសុខទុក្ខប្រជាពលរដ្ឋ រងផលប៉ះពាល់ដោយសារទឹកជំនន់ ស្រុកអូរជ្រៅ(ទីតាំងទី ១) បន្ទាយមានជ័យ, ២៤ តុលា ២០២០

... យើងបានឃើញវិភាគរបស់អាជ្ញាធរមន្ត្រីរាជការស៊ីវិល និងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធគ្រប់ប្រភេទ ដែលបានធ្វើសកម្មភាពព្រមគ្នាសង្គ្រោះប្រជាជនចេញពីតំបន់រងគ្រោះ និងចូលរួមឧបត្ថម្ភដល់ប្រជាជនដែលជួបការលំបាក។ បន្ទាយមានជ័យគឺជាខេត្តដែលរងគ្រោះធ្ងន់ធ្ងរជាងគេ តម្រូវឱ្យមានការអន្តរាគមន៍ពីថ្នាក់ជាតិ ក្នុងនោះនាយករដ្ឋមន្ត្រីចុះផ្ទាល់ ហើយបន្ទាប់ពីចាកចេញទៅ ក៏តំណាងរបស់ខ្ញុំបន្តធ្វើការងារនេះតទៅទៀត ... ខ្ញុំសូមថ្លែងកោតសរសើរចំពោះអាជ្ញាធរគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ កងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធគ្រប់ប្រភេទ និងផ្នែកពាក់ព័ន្ធដែលបានធ្វើសកម្មភាពព្រមគ្នាជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ ហើយអរគុណចំពោះប្រជាពលរដ្ឋដែលបានរួមសហការ ផ្តល់លទ្ធភាពឱ្យអាជ្ញាធរធ្វើការសង្គ្រោះ ... ។

៩. ការទទួលខុសត្រូវពីលើដល់ក្រោម ធ្វើសកម្មភាពព្រមគ្នា ទប់ស្កាត់បានមហន្តរាយ
សួរសុខទុក្ខប្រជាពលរដ្ឋដែលរងផលប៉ះពាល់ដោយសារទឹកជំនន់ ទីតាំងទី១ ស្រុកថ្មពួក, ២២ តុលា ២០២០

... បើគ្មានការសហការចូលរួមពីប្រជាពលរដ្ឋ ពីសំណាក់មេភូមិ មេឃុំ ស្រុក ខេត្ត ប្រហែលជា Covid-19 អាចឆ្លងចូលក្នុងសហគមន៍បានទៅហើយ ព្រោះនៅតំបន់ព្រំដែនរវាងយើងនិងថៃ ក្នុងខេត្តបន្ទាយមានជ័យ ឧត្តរមានជ័យ ប៉ៃលិន បាត់ដំបង មានពលករយើងមកពីថៃប្រមាណជាង ១២ម៉ឺននាក់។ ប៉ុន្តែ (ពួកគាត់) ត្រូវបានទទួលពិនិត្យដោយអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន នៅតាមបណ្តោយខ្សែព្រំដែនកម្ពុជាថៃ កន្លែងខ្លះក៏ធ្វើការដោះស្រាយស្បៀង ស្នាក់នៅ និងធ្វើចត្តាឡីស័ក ដើម្បីចៀសវាងការយកជំងឺចូលមក ... ទាំងនេះ បង្ហាញឱ្យឃើញសមត្ថភាពនិងការទទួលខុសត្រូវតាំងពីថ្នាក់លើដល់ថ្នាក់ក្រោម ធ្វើសកម្មភាពព្រមគ្នាទប់ស្កាត់មហន្តរាយ ... ។

១០. ការចុះមកផ្ទាល់ធ្វើឱ្យប្រជាពលរដ្ឋទទួលជំនួយឧបត្ថម្ភក្នុងគ្រាលំបាកបានឆាប់
សួរសុខទុក្ខប្រជាពលរដ្ឋរងផលប៉ះពាល់ដោយសារទឹកជំនន់នៅខេត្តបន្ទាយមានជ័យ (ទីតាំងទី ១), ២១ តុលា ២០២០

... វិធីមួយដែលធ្វើ (ឱ្យប្រជាពលរដ្ឋដែលជួបគ្រោះមហន្តរាយទទួលជំនួយ) បានឆាប់រហ័ស គឺខ្លួនខ្ញុំចុះមកផ្ទាល់តែម្តង។ ការចុះផ្ទាល់នេះធ្វើឱ្យប្រជាពលរដ្ឋ ឆាប់បានទទួលជំនួយឧបត្ថម្ភក្នុងគ្រាជំងឺបាត់។ បើមិនដូច្នោះ យើងនៅតែបន្ត (ក្នុងល្បឿន) មួយថ្ងៃធ្វើបាន ១ពាន់ទៅ ២ពាន់(គ្រួសារ)។ ដែលខ្ញុំមកបានពីថ្ងៃនេះ យើងធ្វើបាន ២ម៉ឺនគ្រួសារតែម្តង ... ខ្ញុំចង់នៅទីនេះបន្ថែម ក៏ប៉ុន្តែនៅថ្ងៃ២៣ (តុលា)នេះ មានប្រជុំគណៈរដ្ឋមន្ត្រីដើម្បីឆ្លងច្បាប់សម្រាប់ការគ្រប់គ្រងថវិកា ជាតិ ឆ្នាំ២០២១ និងគម្រោងមួយចំនួនផ្សេងទៀត ទាក់ទងនឹងការអភិវឌ្ឍប្រទេស ... ទោះបីថាខ្ញុំមកយឺត ក៏ប៉ុន្តែស្រីជាងមិនមក ... អ្វីដែលយើងត្រូវធ្វើជាបឋម និងជាអាទិភាពនោះគឺការជម្លៀសប្រជាជនចេញពីតំបន់រងគ្រោះ ... ។

១១. ស្រឡាញ់គ្នាក្នុងគ្រាក្រ ស្គាល់មិត្តល្អក្នុងគ្រាលំបាក

សួរសុខទុក្ខប្រជាពលរដ្ឋរងផលប៉ះពាល់ពីទឹកជំនន់ នៅទីតាំងទី២ ស្រុកម៉ាឡៃ, បន្ទាយមានជ័យ, ២៤ តុលា ២០២០

... សូមចូលរួមចែករំលែកការលំបាកទាំងឡាយដែលបងប្អូនបានជួបប្រទះក្នុង រយៈពេលកន្លងទៅ តាមរយៈសកម្មភាពរបស់អាជ្ញាធរគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ កងកម្លាំង ប្រដាប់អាវុធគ្រប់ប្រភេទ ជួយបងប្អូនឱ្យរួចផុតពីគ្រោះទឹកជំនន់នេះ។ ថ្ងៃនេះ យើងមានឱកាសជួបជុំគ្នាបង្ហាញពីសាមគ្គីភាពក្នុងក្របខ័ណ្ឌទូទាំងប្រទេស តាម រយៈការផ្តល់ជំនួយនានារបស់សប្បុរសជន។ សប្បុរសជនខ្លះ យកជំនួយមកចែក (ផ្ទាល់) នៅទីនេះ ខ្លះចែកនៅកន្លែងផ្សេងៗ និងសប្បុរសជនខ្លះទៀត ក៏បានផ្តល់ វិភាគទានតាមរយៈរាជរដ្ឋាភិបាល។ នៅក្នុងគ្រាក្រ ការជួយគ្នាសំខាន់ណាស់ ដែល ពាក្យចាស់លោកបាននិយាយថា “ស្រឡាញ់គ្នាក្នុងគ្រាក្រ ស្គាល់មិត្តល្អក្នុងគ្រា លំបាក”។ នេះជាពាក្យស្លោក ដែលយើងបានធ្វើជាប្រចាំស្របទៅតាមទំនៀម ទម្លាប់ និងពាក្យស្លោករបស់ជូនតាយើងបន្សល់ទុក ... ។

១២. ប្រតិបត្តិការជួយសង្គ្រោះផ្នែកតាមគោលការណ៍ធំៗ

លទ្ធផលនៃប្រតិបត្តិការរុករកនិងសង្គ្រោះជនរងគ្រោះ ពីគំនរអគារ ៧ជាន់នៅខេត្តកែប, ៥ មករា ២០២០

... សូមជម្រាបពីគោលការណ៍ ឬបទបញ្ជាសម្រាប់ការសង្គ្រោះនៅទីនេះ។ ទី១ ត្រូវឱ្យអាទិភាពខ្ពស់លើការសង្គ្រោះជីវិតមនុស្ស គឺមិនអាចធ្វើដោយទង្វើទិស ឬ ដោយខ្វះការប្រុងប្រយ័ត្នទេ ... នៅពេលដែលយើងរុករក បើឃើញមានសញ្ញាណា មួយមិនប្រក្រតី ហើយដែលសង្ស័យថាអាចមានមនុស្សយើងត្រូវតែបញ្ឈប់គ្រឿង ចក្រ ហើយមធ្យោបាយផ្សេងៗ តាមលទ្ធភាពដែលអាចធ្វើទៅបាន ... ទី២ គឺគោរព ដល់សាកសព។ បើទោះបីជាពួកគាត់បានស្លាប់ទៅហើយ ក៏យើងត្រូវតែធានាថា សាកសពទាំងនោះមិនត្រូវបានពុះជ្រៀកដោយសារគ្រឿងចក្រទេ ... ។

១៣. ជម្លៀសប្រជាជនចេញពីតំបន់រងគ្រោះដោយទឹកជំនន់ជាបទបញ្ជាអាទិភាព
 អញ្ជើញពិនិត្យស្ថានភាពជំនន់ទឹកភ្លៀង នៅព្រែកជ្រៃ, ១៥ តុលា ២០២០

... នេះហើយដែលហៅថាគ្រោះមហន្តរាយធម្មជាតិទឹកជំនន់។ ដោយសារតែ ទឹកជំនន់នេះហើយបានជាមានតម្រូវការជម្លៀសប្រជាជនចេញ។ នេះជាអាទិភាព ខ្ពស់បំផុតនៃបទបញ្ជារបស់ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំ ក្នុងឋានៈជាប្រមុខរាជរដ្ឋាភិបាល ... ដំណើរការជម្លៀសមិនទាន់ចប់ទេ សម្រាប់រាជធានីភ្នំពេញ និងខេត្តកណ្តាល ដោយសារតែស្ថានភាពទឹកធ្លាក់ពីខាងលើនៅមិនទាន់ធូរស្រាលនៅឡើយ។ ពិត មែនរបាយការណ៍ពីខេត្តកំពង់ស្ពឺប្រាប់មកថា ក្នុងករណីពុំមានភ្លៀងធ្លាក់បន្ត ទឹក អាចនឹងត្រឡប់មកកំរិតធម្មតាក៏ដោយ ក៏វាមិនធម្មតាសម្រាប់អ្នករាជធានីភ្នំពេញ និងអ្នកខេត្តកណ្តាល ដែលនៅភាគខាងក្រោមទេ ... ។

១៤. អាទិភាពដំបូង គឺសិទ្ធិរស់រានមានជីវិតរបស់ប្រជាជន

អញ្ជើញពិនិត្យស្ថានភាពជំនន់ទឹកភ្លៀង នៅព្រែកជ្រៃ, ១៥ តុលា ២០២០

... យើងបានត្រៀមសម្ភារៈការពារកូរ៉េដ-១៩ នៅក្រសួងសុខាភិបាលចំនួន ៥០០០ ម៉ែត (ដែល) នៅក្នុងម៉ែតនោះ មានទាំងមុង មានទាំងកួយ មានទាំងក្រមា មានទាំងកន្ទួល ខ្នើយ។ យើងយកម៉ែតនោះ(មកជា)បណ្តោះអាសន្នសិន។ (ប្រជា ជនរងគ្រោះ)ចេញមកអត់បានយកមុងកួយមកតាមខ្លួនទេ យកបានតែខ្លួន ... នៅ ពេលនេះ ធ្វើម៉េចឱ្យបានរស់សិន។ បើគ្មានជីវិតទេមិនអាចនិយាយពីអ្វីទាំងអស់ រាប់ទាំងមិនអាចទៅសរសេរកាសែត មិនអាចទៅរកលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ ឬសិទ្ធិ មនុស្សទេ ... តាំងពីដើមដល់ចប់ ន័យនយោបាយរបស់ ហ៊ុន សែន គឺធ្វើយ៉ាងម៉េច

ឱ្យប្រជាជនរស់សិន ... អ្នកណានិយាយពីសិទ្ធិមនុស្ស និយាយពីប្រជាធិបតេយ្យ ក៏សូមអញ្ជើញ ក៏ប៉ុន្តែសម្រាប់ខ្ញុំ អាទិភាពដំបូងគឺឱ្យប្រជាជនរស់សិន ...។

១៥. កុំឱ្យខ្វះស្បៀងសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋរងគ្រោះ

សួរសុខទុក្ខប្រជាពលរដ្ឋរងផលប៉ះពាល់ដោយសារទឹកជំនន់នៅខេត្តបន្ទាយមានជ័យ (ទីតាំងទី១), ២១ តុលា ២០២០

... រឿងស្បៀងមួយ កុំឱ្យប្រជាពលរដ្ឋខ្វះ ... ពិសេសចៅហ្វាយខេត្ត ដែលកាន់កាប់គ្រប់គ្រង ត្បិតមានលុយក្នុងដៃហើយ។ បើសិនជាខ្វះ សូមប្រាប់ ធ្វើម៉េចរឿងស្បៀងមួយកុំឱ្យខ្វះ ... ថ្ងៃមុន ស៊ុន ចាន់ថុល ជាមួយនឹង អ៊ី ឈាន ថាបានចែកជំនួយហ្នឹងហើយ។ អញ្ចឹងលុយហ្នឹងថាទុកជូសជុលផ្លូវ។ នៅឯប៉ែលិននោះភ្លៀងតែរហូត លិចតែរហូត។ អញ្ចឹងគាត់អត់រកអីបាន។ បើគាត់ខ្វះស្បៀងចែកស្បៀងថែមទៀត។ យក ១០ម៉ឺនដុល្លារហ្នឹងទៅចែកស្បៀងទៅ ... បើប្រជាជនត្រូវការ។ ដកពិសោធន៍រឿងមួយបាន ឆ្នួន រតនៈ ទទួលស្គាល់។ ថ្ងៃនោះ យើងជួបគ្នាតាមទូរស័ព្ទ បាត់ដំបង(ទទួលទូរស័ព្ទ៖) ២០គ្រឿង ពោធិ៍សាត់ ២០គ្រឿងទៅដើម្បីពេលមានការ គឺទុកហ្នឹងអាចចល័តបាន ...។

១៦. មិនឱ្យប្រជាជនស្លាប់ដោយការលង់ទឹក និង/ឬដាច់បាយដោយមិនបានដឹង

ពិនិត្យស្ថានភាព និងសួរសុខទុក្ខពលរដ្ឋរងគ្រោះដោយជំនន់ទឹកភ្លៀង ខណ្ឌដង្កោ រាជធានីភ្នំពេញ, ១៥ តុលា ២០២០

... ដែលខ្ញុំមកទីនេះគឺដើម្បីបានឃើញជាក់ស្តែង។ ខ្ញុំនឹងទៅកាន់កន្លែងមួយទៀតនៅស្ថានព្រែកជ្រៃជួបប្រជាពលរដ្ឋនៅទីកន្លែងនោះ ... នេះជាពេលវេលាដ៏លំបាកសម្រាប់យើង។ ក្រៅពីប្រជាពលរដ្ឋ នាយករដ្ឋមន្ត្រីលំបាកក្នុងការគិតព្រោះក្នុងគ្រួសារមួយក៏វាលំបាកទៅហើយ ទម្រាំបើខ្ញុំទទួលខុសត្រូវចំពោះប្រជាជន ១៦លាននាក់ ហើយកំពុងតែខិតខំធ្វើយ៉ាងម៉េចកុំឱ្យប្រជាជនស្លាប់ដោយការលង់ទឹក កុំឱ្យប្រជាជនណាម្នាក់ដាច់បាយដោយមិនបានដឹង ហើយមិនបានដោះស្រាយ។ ត្រូវប្រើកម្លាំងទាំងអស់ជម្លៀសប្រជាជនចេញពីតំបន់រងគ្រោះ មកកាន់ទីទួលសុវត្ថិភាព ហើយត្រូវផ្តល់នូវការថែទាំ បាយទឹក ថ្នាំពេទ្យ ...។

១៧. តែបានត្រៀមបម្រុងថវិកាសម្រាប់សង្គ្រោះសភាពការណ៍គ្រោះមហន្តរាយ

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត ស្រុកកៀនស្វាយ ខេត្តកណ្តាល,
២៣ សីហា ២០១៨

... យើងកំពុងជួបគ្រោះជំនន់ទឹកភ្លៀងនៅខេត្តពោធិ៍សាត់ បាត់ដំបង ប៉ៃលិន បន្ទាយមានជ័យ កំពង់ស្ពឺ ... និងមួយភាគរបស់ខេត្តកណ្តាល។ ឯខេត្តប៉ះពាល់ ដោយជំនន់មេគង្គរមានស្ទឹងត្រែង ក្រចេះ កំពង់ចាម និងខេត្តកណ្តាល ... ក្រសួង កសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ត្រៀមបញ្ចេញគ្រាប់ពូជដែលប្រជាជនត្រូវការ ... ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ សាធារណការ ពិនិត្យមើលផ្លូវថ្នល់ ដែលមានការខូចខាត ក្នុងឆ្នាំនេះ។ យើងបានត្រៀមបម្រុងថវិកាសម្រាប់សង្គ្រោះសភាពការណ៍។ ដោយ ហេតុនេះហើយបានជា ជានិច្ចកាល យើងមិនដែលហ៊ានចាយថវិកាដែលបម្រុង ទុកសម្រាប់គ្រោះមហន្តរាយទេ ... ។

១៨. មានស្តុកបម្រុង អាចប្រើបានទាន់ពេលរបស់រដ្ឋាភិបាល ជាការគិតគូរត្រូវ

សួរសុខទុក្ខប្រជាពលរដ្ឋរងផលប៉ះពាល់ដោយសារទឹកជំនន់ នៅស្រុកអូរជ្រៅ (ទីតាំង ទី១) បន្ទាយមានជ័យ, ២៤ តុលា ២០២០

... គ្រាន់តែបន្ទាយមានជ័យ មានអ្នករងគ្រោះច្រើនរហូតទៅដល់ជាង ៤ម៉ឺន គ្រួសារ។ នៅខេត្តដទៃទៀត ក៏មាន(គ្រួសាររងគ្រោះ)ដូចគ្នាដែរ។ ជំនួយដែលបាន ពីសប្បុរសជន មកដល់ពេលនេះកើនដល់ជាង ៨លានដុល្លារ ជាមួយស្តុកបម្រុង របស់រាជរដ្ឋាភិបាល ត្រូវបានបញ្ជូនចេញ និងទិញបញ្ចូលស្តុកវិញជាបន្ត បន្ទាប់។ រាជរដ្ឋាភិបាលត្រូវមានស្តុកបម្រុង ដែលជាធម្មតាយើងតែងមាន។ ពីដើម ឆ្នាំរហូតមកដល់ពេលនេះ មានស្តុកបម្រុងជាអង្ករ មី ទឹកស៊ី ទឹកត្រី ទឹកស៊ីអ៊ីវ អំបិល ជាដើម។ នេះបានបង្ហាញថា ការគិតគូររបស់យើងគឺត្រូវ។ ពេលមានការគឺ បញ្ចេញបានភ្លាម ដើម្បីធានាថាប្រជាពលរដ្ឋបានទទួល និងទប់ទល់កុំឱ្យមាន ប្រជាជនបាត់បង់ជីវិត ឬខូចខាត។ (ការដឹកនាំត្រូវតែកុំឱ្យ)រឿងដែលយើងអាចធ្វើ បាន បែរជាមិនអាចធ្វើទៅរួច។ រាជរដ្ឋាភិបាលត្រូវគិតឱ្យល្អិតល្អន់ ...។

១៩. សង្គ្រោះពីគ្រោះធម្មជាតិទឹកជំនន់ ជាបញ្ហាជាតិ មិនមែនជាបញ្ហាបក្សនយោបាយ

សួរសុខទុក្ខប្រជាពលរដ្ឋរងផលប៉ះពាល់ពីទឹកជំនន់ ទីតាំងទី២ ក្រុងរប៉ាយប៉ែត,
២២ តុលា ២០២០

... យើងអត់មានការរើសអើងទេ។ (អ្នកណាមកពី) បក្សនយោបាយណា ខ្ញុំអត់ដឹងទេ។ រឿងបោះឆ្នោតឱ្យអ្នកណារឿងអីផ្សេង តែរឿងប្រជាជនត្រូវការរស់ គឺរឿងជឿង ដែលខ្ញុំត្រូវធ្វើក្នុងឋានៈជានាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។ អញ្ចឹងទេ អាជ្ញាធរត្រូវពិនិត្យមើលថា កន្លែងដែលអ្នកមិនទាន់បានទទួល ត្រូវបានទទួល ដើម្បីកុំឱ្យមានការរើសអើងខាងនយោបាយណាមួយកើតឡើង ព្រោះនេះជាបញ្ហាជាតិ មិនមែនជាបញ្ហាបក្សនយោបាយទេ។ យើងបន្តការខិតខំរួមគ្នា ដើម្បីឈានឆ្ពោះទៅមុខ ម្ខាងប្រយុទ្ធជាមួយ Covid-19 ម្ខាងទៀតខិតខំប្រយុទ្ធជាមួយនឹងគ្រោះទឹកជំនន់ ស្ដារឡើងវិញជីវភាព ...។

៨. ទេសចរណ៍

១	ទេសចរណ៍ជាវិស័យអាទិភាពមួយ គឺជាមាសបែក	១៥២
២	ឆ្នេរសមុទ្រស្អាត ប្រាង្គប្រាសាទ ទាក់ទាញភ្ញៀវទេសចរពី ០មកដល់ ៥លាននាក់	១៥២
៣	កត្តាបំផ្លាញគោក ផ្លូវដែក និងផ្លូវអាកាសក្រុងទៅមាត់សមុទ្របម្រើវិស័យទេសចរណ៍	១៥២
៤	កសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធចាំបាច់បម្រើឲ្យវិស័យទេសចរណ៍	១៥៣
៥	រក្សាសន្តិភាព ថែទាំបរិស្ថាន និងរមណីយដ្ឋាន ដើម្បីទទួលទេសចរ	១៥៣
៦	ធ្វើឲ្យភ្ញៀវទេសចរម្នាក់ទាក់ទាញភ្ញៀវទេសចរមួយនាក់ឬច្រើននាក់ទៀត	១៥៤
៧	គ្មានគ្រឿងញៀន សេវាល្អ ស្ថាប័នព្រឹទ្ធបេតិកភណ្ឌនិងធម្មជាតិទាក់ទាញទេសចរ	១៥៤
៨	ទេសចរណ៍រីកចម្រើន ដោយមានវប្បធម៌និងធម្មជាតិជាគោលដៅ	១៥៤
៩	រក្សាឋានៈឆ្នេរស្អាតបំផុត ជាភារៈទិសនិរតី សម្រាប់ខេត្ត៤ ជាប់មាត់សមុទ្រ	១៥៥
១០	ផលិតវត្ថុអនុស្សាវរីយ៍បញ្ជាក់ពីអត្តសញ្ញាណកម្មជាលក់ជូនភ្ញៀវទេសចរណ៍	១៥៥
១១	តំបន់អតីតសមរភូមិ៩០% បានក្លាយជាតំបន់ទេសចរណ៍មានការទាក់ទាញ	១៥៦
១២	អេកូទេសចរណ៍ បន្ថែមលើទេសភាពឆ្នេរ និងប្រាសាទ	១៥៦
១៣	សន្តិភាពមានតម្លៃសម្រាប់ជីវិតនិងការអភិវឌ្ឍ ព្រមទាំងទាក់ទាញទេសចរ	១៥៦
១៤	របៀងសមុទ្រ បម្រើអោយយុទ្ធសាស្ត្រដឹកជញ្ជូន និងវិស័យទេសចរណ៍	១៥៧
១៥	យកវិស័យទេសចរណ៍ជាទីផ្សាររបស់កសិករនិងអ្នកប្រកបរបរចិញ្ចឹមសត្វ	១៥៧
១៦	អេកូទេសចរណ៍ អោយផលច្រើនជាងការបំព្រៃធ្វើដំណាំកសិកម្ម	១៥៧
១៧	យកទេសចរណ៍ទាញកសិកម្ម សិប្បកម្មទាញវិស័យពាក់ព័ន្ធទេសចរណ៍ទៀត	១៥៨
១៨	ការពារសុវត្ថិភាពអ្នកទេសចរផ្លូវទឹកនិងតាមកោះនានា	១៥៨
១៩	វិនិយោគលើកោះជាតំបន់ទាក់ទាញទេសចរណ៍ តែមិនមែនទីចាក់សំរាម	១៥៨
២០	ការពារនិងរក្សាតំបន់ឆ្នេរឱ្យនៅស្អាត កុំឱ្យត្រូវដកចេញចេញពីក្លឹប ឬសមាគម	១៥៩
២១	ការពារផ្ទៃបាតសមុទ្រ ៧ពាន់ហិកតាគ្របដណ្តប់ដោយស្មៅសមុទ្រ ដើម្បីទេសចរណ៍	១៥៩
២២	ចលនាជាតិទីក្រុងស្អាត សុវត្ថិភាព សុខុមាលភាព ភ្ញៀវទេសចរមិនបានម្តីពីជំងឺឆ្លង	១៥៩
២៣	វិថីក្នុងក្រុងស្អាត អាហារឆ្ងាញ់និងមានអនាម័យ នឹងទាក់ទាញទេសចរ	១៦០
២៤	ប្រើអស់សក្តានុពលកសិកម្មក្នុងស្រុក/ខ្សែក្រវាត់បែក មិនខ្វះខ្លាយរូបិយបណ្ណ	១៦០
២៥	គ្មានមីន មានហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ អេកូទេសចរណ៍ គឺសេដ្ឋកិច្ចពហុវិស័យមិនអស្តង្គត	១៦១

២៦	កុំឲ្យកម្ពុជាមានអំពើភោគកម្មតាមតំបន់ទេសចរណ៍ និងមានសហគមន៍សុខសាន្ត	១៦១
២៧	ប្រើសក្តានុពលតាមទីក្រុង/ខេត្តនានាអភិវឌ្ឍវិស័យទេសចរណ៍	១៦១
២៨	ពីទេសចរណ៍ទេស ៦,៦លាន នៅឆ្នាំ២០២០ មកជាង ១លាន ដោយសារកូវីដ១៩	១៦២
២៩	ឆ្នាំ២០២២ អាស៊ានប្រឈមនឹងធ្វើឲ្យទេសចរណ៍រស់ឡើងវិញក្នុងបរិបទកូវីដ១៩	១៦២
៣០	សូមប្រជាពលរដ្ឋបង្វែរពីទេសចរណ៍ក្រៅប្រទេស មកធ្វើដំណើរកម្សាន្តក្នុងស្រុក	១៦៣
៣១	គោលដៅទទួលទេសចរណ៍បានពី ១៥ ដល់ ២០លាននាក់/ឆ្នាំ	១៦៣
៣២	វ៉ាក់សាំង ២ដូស ធ្វើតេស្តរហ័សអវិជ្ជមានពេលមកដល់ មិនបាច់ចត្តាឡីស័ក	១៦៤
៣៣	កម្ពុជាមិនទាន់មានចំណូលជំនួសការយកថ្លៃទិដ្ឋាការទេសចរនៅឡើយ	១៦៤
៣៤	វិស័យទេសចរណ៍បន្តរងការប៉ះពាល់ពីសង្គ្រាមនិងទណ្ឌកម្មពិភពលោក	១៦៤
៣៥	កត្តា ៤ ក្នុងសន្តិភាព ធ្វើឲ្យពលរដ្ឋកម្ពុជាធ្វើទស្សនាចរបាន	១៦៥
៣៦	កម្ពុជាអត់ត្រូវការយោធាបរទេសទេ ត្រូវការទេសចរណ៍ទេសចរច្រើន	១៦៥
៣៧	ពង្រាយការលូតលាស់វិស័យទេសចរណ៍ទៅប្រជាជននៅជនបទឱ្យកាន់តែច្រើន	១៦៦
៣៨	អនុវត្តយុទ្ធនាការ «ភូមិស្អាត ស្រែល្អ» ជួយទាក់ទាញទេសចរទៅតាមភូមិឃុំ	១៦៦
៣៩	នយោបាយបើកចំហជើងមេឃ ការហោះហើរត្រង់មកខេត្តសៀមរាប	១៦៦

១. ទេសចរណ៍ជាវិស័យអាទិភាពមួយ គឺជាមាសបែតង

ពិធីបុណ្យសមុទ្រ លើកទី៦ ឆ្នាំ២០១៧, ២៣ ធ្នូ ២០១៧

... ការនេះបង្ហាញឲ្យឃើញពីវឌ្ឍនភាព និងការរីកលូតលាស់នៃសេដ្ឋកិច្ចជាតិ ដោយឡែកវិស័យទេសចរណ៍ មានចំណែករហូតទៅដល់ជាង១៣% នៃផលិតផលសរុបក្នុងស្រុក។ យើងចាត់ទុកវិស័យទេសចរណ៍ជាអាទិភាពមួយ គឺជាមាសបែតងសម្រាប់យើង ដើម្បីរួមចំណែកទទួលខុសត្រូវ និងលើកកម្ពស់វិស័យទេសចរណ៍សម្រាប់ប្រទេស។ ឆ្នាំនេះ តាមការប៉ាន់ស្មានមិនទាន់ចប់ឆ្នាំ ចំនួនទេសចរទេសដែលមកកាន់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាមានជាង ៥លាន ៦សែននាក់ ដែលជាចំនួនមួយច្រើន។ ប៉ុន្តែ យើងមិនស្អប់ស្អល់(នឹងចំនួននេះ)ទេ។ យើងមានគោលដៅសម្រេចវិស័យទេសចរណ៍នៅឆ្នាំ២០២០ ខាងមុខឲ្យបានចំនួន ៧លាននាក់ ដែលជាផ្នែកដ៏សំខាន់មួយដើម្បីផ្តល់នូវប្រាក់ចំណូល ផ្តល់នូវមុខរបរ ផ្តល់នូវការងារធ្វើ ព្រមទាំងការនាំចេញនៅហ្នឹងកន្លែង ...។

២. ឆ្នេរសមុទ្រដ៏ស្អាត ប្រាង្គប្រាសាទ ទាក់ទាញភ្ញៀវទេសចរពីសូន្យមកដល់ ៥ លាននាក់

ពិធីបុណ្យសមុទ្រ លើកទី៦ ឆ្នាំ២០១៧, ២៣ ធ្នូ ២០១៧

... ទោះបីកម្ពុជាស្ថិតក្នុងស្ថានភាពជាប្រទេសក្រីក្រ ក៏ប៉ុន្តែ កម្ពុជាស្ថិតក្នុងស្ថានភាពជាអ្នកធ្វើម្ចាស់លើដោតវាសនាខ្លួនឯង ... កម្ពុជាត្រូវបានទទួលស្គាល់ថា ស្ថិតក្នុងចំណោមប្រទេសដែលមានឆ្នេរសមុទ្រស្អាតបំផុត។ យើងក៏បានដាក់ចេញនូវពាក្យស្លោកថា “តារាវៈទិសនិរតី” ដែលរួមមានកំពត កែប ព្រះសីហនុ និងកោះកុង ... ឆ្នេរសមុទ្រដ៏ស្អាតបានបំពេញបន្ថែមទៅឲ្យប្រាង្គប្រាសាទរបស់យើងដែលដូនតា អតីតព្រះមហាក្សត្រ ព្រះមហាក្សត្រិយានី បានបន្សល់ទុក ... ធ្វើឲ្យកម្ពុជា ចាប់ផ្តើមពីសូន្យទេសចរ មកដល់ដំណាក់កាលមានទេសចរជាង ៥ លាននាក់ ពីសណ្ឋាគារតូចតាច ... មកមានរាប់រយរាប់ពាន់សណ្ឋាគារ ...។

៣. តភ្ជាប់ផ្លូវគោក ផ្លូវដែក និងផ្លូវអាកាសត្រង់ទៅមាត់សមុទ្របម្រើវិស័យទេសចរណ៍

ពិធីបុណ្យសមុទ្រ លើកទី៦ ឆ្នាំ២០១៧, ២៣ ធ្នូ ២០១៧

... បន្តកសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធបម្រើឲ្យវិស័យទេសចរណ៍ ក្នុងហ្នឹងមានអាកាសយានដ្ឋាន មានផ្លូវ មានទឹកស្អាត មានភ្លើង មានសណ្ឋាគារ មានមណីយ

ដ្ឋាននានា ... ដូចជានៅក្នុងទីក្រុងកែប យើងបានផ្គត់ផ្គង់អគ្គិសនីរួចហើយ ក៏ប៉ុន្តែ បញ្ហាទឹកស្អាតនៅជួបការលំបាក។ យើងត្រូវតែខិតខំការបង្កើតឲ្យមានការផលិត ទឹកស្អាតដើម្បីចែកទៅខេត្តកំពតនិងកែប ... ការតភ្ជាប់ក៏ត្រូវបានធ្វើពីតំបន់មួយ ទៅតំបន់មួយ ទាំងការតភ្ជាប់ខាងផ្លូវគោក តាមផ្លូវដែក និងតាមផ្លូវអាកាស ដូចជា ការតភ្ជាប់ផ្លូវហោះហើរត្រង់មកកាន់មាត់សមុទ្រ គឺខេត្តព្រះសីហនុ និងខេត្តកោះ កុងនៅថ្ងៃអនាគត ... ។

៤. កសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធថាប្រើឲ្យវិស័យទេសចរណ៍

ពិធីបុណ្យសមុទ្រលើកទី៧ ជុំទី២, ១៥ ធ្នូ ២០១៨

... បន្តកសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ក្នុងនោះ មានអាកាសយានដ្ឋាន ផ្លូវ ទឹក ភ្លើង សណ្ឋាគារ រមណីយដ្ឋានទេសចរណ៍ផ្សេងទៀត ដែលជាតម្រូវការ ... ទេសចរ បច្ចុប្បន្ន មិនមែនទេសចរសម័យបក់ផ្លិតទេ តែជាទេសចរសម័យម៉ាស៊ីនត្រជាក់ ... គេបើក internet ឡើងដឹងថា ប្រទេសយើងមានសណ្ឋាគារផ្កាយ៥ មានមន្ទីរពេទ្យ ដ៏ល្អបើសិនជាគេមានបញ្ហាសុខភាព។ (ព័ត៌មានទាំងនេះជួយដល់ការ)សម្រេច ចិត្ត(របស់គេក្នុងការជ្រើសរើស)មក(ទស្សនា)ប្រទេសយើង។ ដូច្នេះ យើងត្រូវខំ កសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធថាប្រើឲ្យវិស័យទេសចរណ៍ ... ។

៥. រក្សាសន្តិភាព ថែទាំបរិស្ថាន និងរមណីយដ្ឋាន ដើម្បីទទួលទេសចរ

ទិវាជាតិទីក្រុងស្អាតលើកទី៥ ចលនាប្រឡងប្រណាំងទីក្រុងស្អាត និងច្រកទ្វារអន្តរជាតិ លើកទី១, ២៧ កុម្ភៈ ២០១៧

... ខ្ញុំគួរតែឮកថា ទេសចរច្បាស់ជាមិនប្រថុយប្រថានមកតំបន់គ្រោះថ្នាក់ តំបន់ ដែលមានសង្គ្រាម ដូចដែលយើងធ្លាប់ជួបប្រទះនៅក្នុងអតីតកាល ហើយក៏ធ្លាប់ បាននិងកំពុងកើតឡើងនៅតំបន់នានាដូចជាមជ្ឈិមបូព៌ា និងប្រទេសមួយចំនួន។ ដូច្នេះ ការរក្សាសន្តិភាព ស្ថិរភាពនយោបាយប្រយុទ្ធប្រឆាំងមិនឲ្យមានភេរវកម្មនៅ លើទឹកដីប្រទេសកម្ពុជាមានសារៈសំខាន់ខ្លាំង។ ខ្ញុំសង្ឃឹមថា ទាំងអស់គ្នានឹងធ្វើ ការខិតខំ(កែលម្អបរិយាកាសទេសចរណ៍) ដើម្បីការកើនឡើងភ្ញៀវទេសចរ ដែល នឹងមិនមកស្រូបយកធាតុអាកាស ក្លិនស្អុយតាមទីក្រុងទីប្រជុំជន ក៏ដូចជា រមណីយដ្ឋាននានានោះទេ។ គេត្រូវការសប្បាយរីករាយ និងម្ហូបអាហារល្អៗ ... ។

៦. ធ្វើឲ្យភ្ញៀវទេសចរម្នាក់ទាក់ទាញភ្ញៀវទេសចរមួយនាក់ឬច្រើននាក់ទៀត
 ពិធីសម្ពោធសណ្ឋាគារសុខាសៀមរាប, ២ តុលា ២០១៧

... បើទាញទេសចរបានម្នាក់ ហើយត្រឡប់ទៅវិញទេសចរនេះជួយឃោសនាទាក់ទាញឲ្យអ្នកដទៃ ឲ្យសាច់ញាតិ ឲ្យមិត្តភក្តិមកសាជាថ្មីម្តងទៀត គឺជាវិធីដែលល្អជាងគេ ... ពិតមែនហើយយើងត្រូវឃោសនាតាមប្រព័ន្ធនេះប្រព័ន្ធនោះដែរ តែវិធីដែលល្អជាងគេក្នុងការឃោសនា គឺទេសចរមកម្នាក់ត្រឡប់មកវិញ ហើយមកជាមួយនូវក្រុមគ្រួសារមិត្តភក្តិ ... ក្នុងពេលជប់លៀងនៅកិច្ចប្រជុំវេទិកាសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោកនៅឯ Davos រដ្ឋមន្ត្រីអាហ្សង់ទីនម្នាក់បានប្រាប់ខ្ញុំថា មុនពេលធ្វើជា រដ្ឋមន្ត្រី គាត់បានមកទស្សនកិច្ចជាទេសចរនៅកម្ពុជា ... និងបន្ទាប់ទៅ កូនរបស់និងប្រពន្ធរបស់គាត់ ប្រណែននឹងគាត់ ...។

៧. គ្មានគ្រឿងញៀន សេវាល្អ ប្រើស្នាមញញឹម បន្ថែមលើបេតិកភណ្ឌ និងធម្មជាតិ
ទាក់ទាញទេសចរ

ទិវាជាតិទីក្រុងស្អាតលើកទី៥ ចលនាប្រឡងប្រណាំងទីក្រុងស្អាត និងច្រកទ្វារអន្តរជាតិលើកទី១, ២៧ កុម្ភៈ ២០១៧

... ទើបនឹងធ្វើសន្និបាតក្រសួងមហាផ្ទៃហើយ (មានប្រធានបទ) ទាក់ទិននឹងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងគ្រឿងញៀន ... ហើយកុំឲ្យទេសចរនិងឬប្រទេសនានា យល់ថាគួរកុំមកទស្សនកិច្ចនៅកម្ពុជា ដោយសារសម្បូរអ្នកប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន ... បើមក(ហើយ) ត្រឡប់ទៅវិញថា កម្ពុជាមានភាពញឹកញាប់នៅនឹងមាត់ច្រកទាំងព្រលានយន្តហោះទាំងផ្លូវគោក ... ថ្ងៃក្រោយទេសចរនឹងមិនមកទេ។ កុំភ្លេចថាយើងប្រកួតប្រជែងជាមួយប្រទេសដទៃទៀត។ មិនមែនមានតែកម្ពុជាមួយទេដែលមានបេតិកភណ្ឌនិងធម្មជាតិល្អនោះ។ ត្រូវចេះប្រើស្នាមញញឹម ភាពទាក់ទាញនៃបដិសណ្ឋារកិច្ច និងសេវាបម្រើឲ្យទេសចរ ... មិនមែនជាទេសចរផ្លូវរកទនោះទេ ...។

៨. ទេសចរណ៍រីកចម្រើន ដោយមានវប្បធម៌និងធម្មជាតិជាគោលដៅ

ជ្រើសតាំងសម្តេចតេជោ ជាឯកអគ្គរដ្ឋទូតសុច្ឆន្ទៈពិភពលោកសម្រាប់វិស័យទេសចរណ៍និងគោលដៅនៃការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាព និងជ័យលាភី «រាជធានីភ្នំពេញ ជា រាជធានីនៃវប្បធម៌ និងទេសចរណ៍ពិភពលោក», ៩ ធ្នូ ២០១៧

... ធានាកុំឲ្យទេសចរណ៍បំពានលើវប្បធម៌ជាតិ ... មានបេតិកភណ្ឌពិភពលោក ជាប្រាសាទអង្គរ ប្រាសាទព្រះវិហារ និងសម្បូរព្រៃគុក ជាដើម។ យើងត្រូវគោរព លក្ខខណ្ឌដែលអង្គការ UNESCO បានកំណត់ឲ្យ។ ពេលធ្វើពិធីអបអរសាទរដាក់ បញ្ចូលសំបូរព្រៃគុក ជាបេតិកភណ្ឌពិភពលោកខ្ញុំបានលើកឡើងថា “កុំគ្រាន់តែ ឆ្ងាញ់មួយពេល សម្លាប់មេមាន់។ ត្រូវចិញ្ចឹមមេមាន់យកកូន យកស៊ុតរបស់វា”។ យើងត្រូវធ្វើកិច្ចការទាំងឡាយ ដើម្បីអភិរក្សនូវកេរ្តិ៍ឈ្មោះដែលប្រវត្តិសាស្ត្រនេះ ... កុំ ឲ្យវិស័យទេសចរណ៍ បំពានលើវិស័យវប្បធម៌ ... តែវិស័យទេសចរណ៍រីកចម្រើន ដោយយកវិស័យវប្បធម៌និងធម្មជាតិធ្វើជាគោលដៅ នោះទើបមាននិរន្តរភាព និង ចីរភាព មិនត្រឹមតែឆ្នាំ២០៣០ ទេ តែអាចឈានដល់ឆ្នាំ៣០០០ ក៏អាចថាបាន។ យើងត្រូវប្រឹងប្រែងរួមគ្នាដើម្បីឈរឡើងដំណើរការទៅអនាគតទាំងអស់គ្នា ... ។

៩. រក្សាឲ្យបានឋានៈឆ្នេរស្អាតបំផុត ជាតារាងទិសនិរតី សម្រាប់ខេត្ត៤ ជាប់មាត់សមុទ្រ
ពិធីបើកបុណ្យសមុទ្រ លើកទី៦, ២៣ ធ្នូ ២០១៧

... រក្សាឲ្យបានសមុទ្របៃតង រក្សាឲ្យបានឆ្នេរសមុទ្រដែលស្អាតបំផុតលើពិភព លោក រក្សាឲ្យបានឋានៈជាតារាងនៅទិសនិរតីសម្រាប់ខេត្ត៤ ដែលនៅជាប់មាត់ សមុទ្រ។ ទាំងអស់គ្នាត្រូវខិតខំការពារផលប្រយោជន៍សម្រាប់យើងទាំងអស់គ្នា ដូចដែលខ្ញុំបានថ្លែងនៅថ្ងៃទី១៧ កក្កដា ២០១៧ កន្លងទៅ ពេលអបអរសាទរដាក់ សំបូរព្រៃគុក ជាបេតិកភណ្ឌពិភពលោកថា “សូមកុំសម្លាប់មេមាន់ដើម្បី ឆ្ងាញ់មួយពេល ត្រូវរក្សាមេមាន់ដើម្បីទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍តកូនតបៅ”...។

១០. ផលិតវត្ថុអនុស្សាវរីយ៍បញ្ជាក់ពីអត្តសញ្ញាណកម្មជាលក់ជូនភ្ញៀវទេសចរ
ពិធីបុណ្យសមុទ្រ លើកទី៦ ឆ្នាំ២០១៧, ២៣ ធ្នូ ២០១៧

... បណ្តាសណ្ឋាគារនានាទូទាំងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា សូមយកចិត្តទុកដាក់ ទិញពីប្រជាពលរដ្ឋមកផ្គត់ផ្គង់សម្រាប់សណ្ឋាគារ និងបម្រើឲ្យទេសចរ ដើម្បីរួម ចំណែកក្នុងគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍ទេសចរណ៍ និងកាត់បន្ថយនូវភាពក្រីក្រ។ ជាមួយ គ្នានេះយើងក៏ត្រូវបង្ហាត់បង្រៀនប្រជាពលរដ្ឋអំពីប្រភេទនៃសិប្បកម្ម មានលទ្ធភាព ផលិតវត្ថុអនុស្សាវរីយ៍ ដើម្បីលក់ឲ្យទេសចរ ... ខ្ញុំបានទទួលការជូនចំណេះដឹងពីស្តង់នានា ដែលមានតម្លៃសម្រាប់ការយល់ដឹងអំពីផលិតផលនៅតាមបណ្តាខេត្តនានា។ សម្រាប់

ទេសចររបរទេសក៏ដូចគ្នាដែរ។ គេអាចទិញចេញពីកម្ពុជា នូវវត្ថុអនុស្សាវរីយ៍ជា ស្នាដៃផលិតរបស់ជនជាតិកម្ពុជា ...។

១១. តំបន់អតីតសមរភូមិ៩០% បានក្លាយជាតំបន់ទេសចរណ៍មានការទាក់ទាញ

សម្តេចវិមានអនុស្សាវរីយ៍ «នយោបាយឈ្នះឈ្នះ» ..., ២៩ ធ្នូ ២០១៨

... សូមអ្នកទាំងឡាយកុំខានប្រជាជន កុំបង្គុលសង្គ្រាមរាំងជល់តាមរបៀបដែល ហៅថារបបប្រជាធិបតេយ្យ ឬសិទ្ធិមនុស្ស ដែលទីចុងបំផុតសូម្បីតែប្រទេសប្រជា ធិបតេយ្យក៏ធ្លាប់សាងកំហុសគាំទ្ររដ្ឋប្រហារយោធារបស់ លន់ នល់ ... និងសូម បញ្ជាក់ឡើងវិញថា (បច្ចុប្បន្ននេះ)ជាង៩០% នៃតំបន់អតីតសមរភូមិកំពុងក្លាយ ទៅជាតំបន់ទេសចរណ៍ដែលមានការទាក់ទាញ។ សូមអញ្ជើញទៅលេង។ យើង បានប្រែក្លាយតំបន់ព្រំដែនជាតំបន់សន្តិភាព មិត្តភាព សហប្រតិបត្តិការ និងការ អភិវឌ្ឍហើយ ...។

១២. អេកូទេសចរណ៍ បន្ថែមលើទេសភាពឆ្នេរ និងប្រាសាទ

ពិធីបុណ្យសមុទ្រលើកទី៧ ជុំទី២, ១៥ ធ្នូ ២០១៨

... ប្រទេសយើងមានតំបន់ឆ្នេរដ៏ស្អាត បំពេញបន្ថែមដោយប្រាង្គប្រាសាទនានា ក្នុងផ្ទៃប្រទេស ធ្វើឲ្យក្លាយជាប្រទេសដែលមានទេសចរណ៍ដ៏សម្បូរបែប ដែល យើងនិយមហៅថា ទេសចរណ៍វប្បធម៌និងធម្មជាតិ។ នៅក្នុងនោះ ... អេកូ ទេសចរណ៍ជានយោបាយមួយ ដែលយើងទើបនឹងបានឆ្លងនៅក្នុងខែវិច្ឆិកាកន្លងទៅ ...ហើយកោះកុងគឺជាខេត្តដែលសម្បូរបែបទៅដោយ(បរិស្ថាន)អេកូទេសចរណ៍។ យើងត្រូវខិតខំធ្វើឲ្យប្រទេសយើងមានចំណុចទាក់ទាញខាងវិស័យទេសចរណ៍ ...។

១៣. សន្តិភាពមានតម្លៃសម្រាប់ជីវិតនិងការអភិវឌ្ឍ ព្រមទាំងទាក់ទាញទេសចរ

បិទសន្និបាតបូកសរុបការងារទេសចរណ៍ឆ្នាំ២០១៧ និងលើកទិសដៅអនុវត្តបន្តឆ្នាំ ២០១៨, ២៨ កុម្ភៈ ២០១៨

...គ្មានប្រទេសណាទទួលបានទេសចរ ក្នុងខណៈដែលកំពុងជួបប្រទះការវាយ ប្រយុទ្ធគ្នានោះទេ ហើយក៏គ្មានគោលដៅដែលកើតមានការវាយប្រហារភេរវកម្ម បង្កើតនូវសោកនាដកម្មណាមួយ អាចទាក់ទាញទេសចរណ៍នោះដែរ ... មិនមែន

គ្រាន់តែជាបញ្ហាកេរ្តិ៍ម្នាក់ៗប្រហារប៉ុណ្ណោះទេ សូម្បីតែចោរលួចតូចតាចក៏មិន
ត្រូវមានតាមតំបន់ទេសចរណ៍នានាដែរ ... សន្តិភាពមានតម្លៃណាស់សម្រាប់ជីវិត
និងការអភិវឌ្ឍរបស់យើង។ អ្នកដែលគេមិនសប្បាយចិត្តចំពោះយើង គឺជារឿង
របស់គេ ប៉ុន្តែជាតិសាសន៍របស់គេ មិនបានមកស្លាប់ជាមួយយើងនោះទេ ...។

១៤. របៀងសមុទ្រ បម្រើអោយយុទ្ធសាស្ត្រដឹកជញ្ជូន និងវិស័យទេសចរណ៍

ពិធីបុណ្យសមុទ្រលើកទី៧ ជុំទី២, ១៥ ធ្នូ ២០១៨

... (យើងកំពុង) ពង្រីកនិងពង្រឹងការតភ្ជាប់តាមផ្លូវមាត់សមុទ្រ ហៅថារបៀង
មាត់សមុទ្រពីកោះកុងទៅខេត្តព្រះសីហនុ ទៅកែប ទៅកំពត។ នេះជារបៀងយុទ្ធ
សាស្ត្រដឹកជញ្ជូន ក៏ប៉ុន្តែវាក៏ជារបៀងទេសចរណ៍ដែរ។ យើងត្រូវខិតខំពង្រីកផ្លូវ
លេខ៤៨ ... ការតភ្ជាប់រវាងទីរួមខេត្តកោះកុង នឹងតំបន់ទេសចរណ៍តារាសាគរជួយ
កាត់បន្ថយចម្ងាយក្នុងការធ្វើដំណើរ។ ត្រូវខិតខំតភ្ជាប់ពីតំបន់ខាងក្នុង (ប្រទេស)
មកកាន់បណ្តាគោលដៅទេសចរណ៍នៅមាត់សមុទ្រ ហើយតំបន់មួយត្រូវមានការ
តភ្ជាប់ខ្លួនឯង ...។

១៥. យកវិស័យទេសចរណ៍ជាទីផ្សាររបស់កសិករនិងអ្នកចិញ្ចឹម

បុណ្យសមុទ្រលើកទី៩ ជុំទី៣, ១០ ធ្នូ ២០២២

... ខ្ញុំទទួលបានត្រូវជំរុញការនាំចេញនៅនឹងកន្លែង។ ការនាំចេញមិនសំដៅទៅ
លើការនាំចេញឆ្លងកាត់ព្រំដែនទេ។ ប្រជាកសិកររបស់យើងអាចដាំដុះ ចិញ្ចឹម
សត្វ ហើយនាំចូលទៅកាន់សណ្ឋាគារ ឱ្យភ្ញៀវទេសចរណ៍បរទេសទទួលទាន ចាត់
ទុកថាជាផ្នែកមួយនៃការនាំចេញនៅនឹងកន្លែង។ អំពាវនាវឱ្យវិស័យទេសចរណ៍
ទាំងមូលក្លាយជាទីផ្សាររបស់កសិករ និងអ្នកផលិត អ្នកចិញ្ចឹម ... យើងប៉ាន់
ប្រមាណថាចំនួនទេសចរអាចរំលែកទៅរក ៦លានឬ ៧លាន(នាក់) វិញ ...។

១៦. អរកូទេសចរណ៍ អោយផលច្រើនជាងការបំប្រែធ្វើដំណាំកសិកម្ម

ពិធីបុណ្យសមុទ្រលើកទី៧ ជុំទី២, ១៥ ធ្នូ ២០១៨

... រក្សាឲ្យបានសមុទ្របៃតង រក្សាឲ្យបានតារាងទិសនិរតីសម្រាប់ខេត្ត៤ ជាប់
មាត់សមុទ្រ ដែលស្ថិតក្នុងចំណោមឆ្នេរស្អាតបំផុតលើពិភពលោក។ លើកទឹក

ចិត្តឲ្យមានការអភិវឌ្ឍអេកូទេសចរណ៍បែបតារាសាគរ (ដើម្បីយើង)ទទួលផលពី
ទេសចរណ៍ដោយមិនកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើ។ ក្នុងខេត្តកោះកុងមានអេកូទេសចរណ៍
ច្រើន ... ការប្រគល់ដីឲ្យកាប់ព្រៃឈើ ធ្វើការដាំដុះ ជាតម្រូវការនៃការអភិវឌ្ឍក្នុង
វិស័យកសិកម្ម ... ដើម្បីបានកៅស៊ូស្វាយចន្ទីនិងធុញជាតិដទៃ ... តែអេកូទេសចរណ៍
មិនតម្រូវឲ្យមានការកាប់ឈើច្រើនទេ។ តាមរយៈការរៀបចំមូលដ្ឋានអេកូទេស
ចរណ៍ យើងទទួលផលច្រើនជាងវិស័យកសិកម្ម ហើយការពារព្រៃបានល្អផង ... ។

១៧. យកទេសចរណ៍ទាញកសិកម្ម សិប្បកម្មទាញវិស័យពាក់ព័ន្ធទេសចរណ៍ដទៃទៀត

ពិធីបុណ្យសមុទ្រលើកទី៧ ជុំទី២, ១៥ ធ្នូ ២០១៨

... ត្រូវខិតខំជំរុញការដាំដុះជំរុញការចិញ្ចឹមសត្វនៅក្នុងប្រទេស ដើម្បីកាត់
បន្ថយប្រាក់ចំណូលដែលយើងបានមកពីទេសចរ ហើយនាំចេញទៅវិញ ដើម្បីនាំ
បន្លែបង្ការនាំសាច់ពីប្រទេសក្រោមកផ្គត់ផ្គង់ទេសចរក្នុងស្រុក។ គ្រប់កន្លែងដែល
មានតំបន់ទេសចរណ៍ត្រូវខិតខំចលនា។ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
ត្រូវកំណត់តំបន់នោះធ្វើជាខ្សែក្រវាត់បែតង ជំរុញប្រជាជនដាំដុះបន្លែបង្ការ ជំរុញ
ប្រជាពលរដ្ឋចិញ្ចឹមសត្វ ចិញ្ចឹមត្រី ផ្គត់ផ្គង់បណ្តាសណ្ឋាគារដែលមានទេសចរ។
យើងយកវិស័យទេសចរណ៍មួយទាញវិស័យកសិកម្ម វិស័យសិប្បកម្ម ក៏ទាញ
វិស័យផ្សេងទៀតដែលមានតម្រូវការ សម្រាប់វិស័យទេសចរណ៍ ... ។

១៨. ការការពារសុវត្ថិភាពអ្នកទេសចរផ្លូវទឹក និងតាមកោះនានា

ពិធីបុណ្យសមុទ្រលើកទី៧ ជុំទី២, ១៥ ធ្នូ ២០១៨

... ត្រូវខំការពារឱ្យខាងតែបានសុវត្ថិភាពអ្នកទេសចរណ៍ដែលធ្វើដំណើរតាម
មធ្យោបាយផ្លូវទឹក ទៅសម្រាកនៅតាមកោះ និងទស្សនាតាមផ្លូវទឹក។ ត្រួតពិនិត្យ
ជាប្រចាំនូវមធ្យោបាយ និងពោងសុវត្ថិភាព ... តាមបណ្តាកោះមានការវិនិយោគ
ច្រើន ... អ្នកទៅលេងនៅកោះក៏ច្រើនតែត្រូវធានាមធ្យោបាយជីកជញ្ជូន។ ប្រទេស
មួយចំនួនមានការលិចកាណូតជីក(អ្នកទេសចរ) ហើយបើមានករណីខ្វះពោង
(សុវត្ថិភាព) ថែមទៀតនឹងធ្វើឱ្យអ្នកទេសចរគ្រោះថ្នាក់ ... ។

១៩. អោយវិនិយោគលើកោះជាតំបន់ទាក់ទាញទេសចរណ៍ តែមិនមែនទីចាក់សំរាម

ពិធីបុណ្យសមុទ្រលើកទី៧ ជុំទី២, ១៥ ធ្នូ ២០១៨

... កោះទាំងអស់នឹងត្រូវដាក់ឱ្យមានការវិនិយោគ ... ប្រទេសគេនានាបានធ្វើ ហើយ នៅតែកម្ពុជាហ្នឹងមិនទាន់ធ្វើ។ យើងបានធ្វើមួយចំនួនហើយ។ កំពុងតែ បន្តធ្វើតទៅទៀត។ យើងលើកទឹកចិត្ត(អោយមានការវិនិយោគ តែមិន)ឱ្យកោះ របស់យើង (ក្លាយជាទី)បោះបង់ចោលនូវកាកសំណល់ហួសសម័យ ដូចដែលគេ ចង់ធ្វើរោងចក្រដី និងរោងចក្រផុតអគ្គិសនីដើរដោយសំរាមដឹកពីប្រទេសគេនោះ មកទេ។ យើង(ត្រូវតែ)ក្លាយទៅជាតំបន់ទេសចរណ៍ដ៏មានការទាក់ទាញ ...។

២០. ការពារនិងរក្សាតំបន់ឆ្នេរឱ្យនៅស្អាត កុំឱ្យត្រូវដកចេញចេញពីក្លឹប ឬសមាគម បុណ្យសមុទ្រលើកទី៨ ជុំទី២, ២១ ធ្នូ ២០១៩

... ដោយរក្សាបានឆ្នេរសមុទ្រស្អាត ដែលយើងជាសមាជិកក្លឹបឆ្នេរសមុទ្រ ដែលស្អាតបំផុត ... កម្ពុជាបានជាប់ឆ្នោតឱ្យធ្វើជាអនុប្រធានសមាគមនេះ បូកនឹង ធ្វើមហាសន្និបាតសម្រាប់ឆ្នាំ២០២២ និងការប្រណាំងកង់ជាអន្តរជាតិនៅតាមឆ្នេរ សមុទ្រឆ្នាំ២០២០ ខាងមុខ ... ដូចនេះ ខេត្តជាប់មាត់សមុទ្រ ត្រូវការពារតំបន់ឆ្នេរ រក្សាជាឆ្នេរដែលស្អាតបំផុតនៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌពិភពលោក កុំឱ្យឆ្នេររបស់យើងត្រូវ បានដកហូតចេញពីសមាជិកក្លឹប ឬសមាជិកសមាគម ...។

២១. ការពារផ្ទៃបាតសមុទ្រ ៧ពាន់ហិកតាគ្របដណ្តប់ដោយស្មៅសមុទ្រ ដើម្បីទេសចរណ៍ បុណ្យសមុទ្រលើកទី៨ ជុំទី២, ២១ ធ្នូ ២០១៩

... យើងរក្សាបានធនធានធម្មជាតិក្នុងសមុទ្រនិងបាតសមុទ្រ បន្ថែមលើនោះ ការជំទាស់របស់ខ្ញុំមិនឲ្យបូមខ្សាច់ក្នុងសមុទ្រ ក៏បានថែទាំជីវៈចម្រុះក្នុងសមុទ្រ ... មាន ៧ពាន់ហិកតាដែលគ្របដណ្តប់ដោយស្មៅសមុទ្រ និងមានអ្វីៗនៅទីនោះ ដែលចាំបាច់ដាក់ជាតំបន់ការពារ ដើម្បីក្លាយជាកន្លែងទេសចរទាក់ទាញអាចនឹង មានអ្នកទេសចរមកមុជទឹកកម្សាន្ត។ ខ្មែរយើងទៅមុជទឹកកម្សាន្តនៅម៉ាល់ឌីវ ឬ ប្រទេសនានា ... ឥឡូវមានទេសចរដែល(ចាប់អារម្មណ៍ចង់)មុជទឹកទៅមើលអ្វីៗ នៅក្រោមបាតសមុទ្រ(កម្ពុជា) ...។

២២. ចលនាជាតិទីក្រុងស្អាត សុវត្ថិភាព សុខុមាលភាព ភ្ញៀវទេសចរមិនបារម្ភពីជំងឺឆ្លង ទីក្រុងស្អាតលើកទី៧ ឆ្នាំ២០១៩ ក្រោមប្រធានបទ “ទីក្រុងស្អាត៖ ទីក្រុងផ្តល់ភាព កក់ក្តៅ”, ២៥ កុម្ភៈ ២០១៩

... ប្រជាពលរដ្ឋមួយចំនួនពេបដោយថាទីក្រុងរបស់យើងមិនសូវស្អាត។ ប៉ុន្តែ អ្នកដែលនិយាយថា ទីក្រុងមិនសូវស្អាត បែរជានាំគ្នាបោះចោលសំរាម បោះចោលចង់ផ្លាស្ទិកដែលជារឿងមិនគប្បីធ្វើ។ ដើម្បីធ្វើអោយចលនាទីក្រុងស្អាត ទីក្រុងមានសុវត្ថិភាព ទីក្រុងផ្តល់សុខុមាលភាព យើងទាំងអស់គ្នាត្រូវបង្កើតជាចលនាជាតិមួយ ចាប់ផ្តើមពីក្មេងជើងក្តីរហូតដល់មនុស្សចាស់ រួមចំណែក(ថែទាំ និងសម្អាត)ទាំងអស់គ្នា ដើម្បីទាក់ទាញបានភ្ញៀវទេសចរ មកប្រទេសយើងដោយ(ពួកគាត់)គ្មានការភ័យខ្លាចពីជំងឺឆ្លងណាមួយ កើតចេញពីកម្ពុជាត្រឡប់ទៅវិញ ...។

២៣. វិចិត្រក្នុងក្រុងស្អាត អាហារឆ្ងាញ់ និងមានអនាម័យ នឹងទាក់ទាញទេសចរ

ទីក្រុងស្អាតលើកទី៧ ឆ្នាំ២០១៩ ក្រោមប្រធានបទ “ទីក្រុងស្អាត៖ ទីក្រុងផ្តល់ភាពកក់ក្តៅ”, ២៥ កុម្ភៈ ២០១៩

... ត្រូវចាំថា អនាម័យចំណីអាហារគឺជាបញ្ហាធំ ... ភ្ញៀវទេសចរមកកាន់ប្រទេសយើង ក៏នឹងស្វែងរកចំណីអាហារដែលមានសេដ្ឋកិច្ច។ ឥឡូវនេះ ដាក់ចេញនូវគោលដៅស្តង់ដារវិចិត្រអាហារ ដោយបង្កើតឲ្យមានការប្រកួតប្រជែងលក់ម្ហូបអាហារ តាមវិចិត្រនានា។ បើវិចិត្រណា(មានអាហារ)ឆ្ងាញ់ពិសា ទេសចរច្បាស់ជាចូលចិត្តមកតាមវិចិត្រហ្នឹងទាំងថ្ងៃទាំងយប់។ មួយទៀត បើចង់ឲ្យទេសចរទៅ(តាមវិចិត្រ)ហ្នឹងទាល់តែប្រឹងសម្អាតផ្លូវ។ អញ្ចឹង ព្រួញមួយបាញ់បានសត្វពីរ។ នៅទីក្រុងភ្នំពេញ បើវិចិត្រទាំងអស់ស្អាត មានម្ហូបឆ្ងាញ់ ... វានឹងចាប់ផ្តើមប្រកួតប្រជែង ទាញទេសចរទៅ មិនប្រមូលផ្តុំតែនៅមួយកន្លែងទេ ...។

២៤. ប្រើអស់សក្តានុពលកសិកម្មក្នុងស្រុក/ខ្សែក្រវាត់បៃតង មិនខ្វះខ្លាចយូររូបិយបណ្ណ

ទីក្រុងស្អាតលើកទី៧ ឆ្នាំ២០១៩ ក្រោមប្រធានបទ “ទីក្រុងស្អាត៖ ទីក្រុងផ្តល់ភាពកក់ក្តៅ”, ២៥ កុម្ភៈ ២០១៩

... (ខ្សែក្រវាត់បៃតងនឹងជួយឱ្យ)យើងមិនខ្វះខ្លាចយូររូបិយបណ្ណដែលបានចូលមកដល់ក្នុងប្រទេស ហើយបែរជា(ត្រូវ)ហៀរចេញទៅប្រទេសក្រៅ។ មានរបស់ខ្លះយើងមិនទាន់ផលិតបានក្នុងស្រុក។ យើងត្រូវយកមកពីខាងក្រៅ(ប្រទេស) ដូចជាស្រា ... យើងបានធ្វើសាំប៉ាញពីទឹកត្នោត យើងបានធ្វើស្រា

ទំពាំងបាយជូរតែមិនទាន់ពេញនិយមទេ។ គេត្រូវការស្រាបាវាំង ស្រា Bordeaux ឯណោះ ... អញ្ចឹងត្រូវខិតខំផលិត ដោយប្រើប្រាស់អោយអស់សក្តានុពលកសិកម្មក្នុងស្រុក បម្រើគោលដៅទេសចរណ៍ ... ។

២៥. គ្មានមីន មានហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធតភ្ជាប់ អេកូទេសចរណ៍ គឺសេដ្ឋកិច្ចពហុវិស័យគ្មានទីអស្តង្គត

ទីក្រុងស្អាតលើកទី៧ ឆ្នាំ២០១៩ ក្រោមប្រធានបទ «ទីក្រុងស្អាត៖ ទីក្រុងផ្តល់ភាពកក់ក្តៅ, ២៥ កុម្ភៈ ២០១៩

... ក្រោយពីនយោបាយឈ្នះឈ្នះ ឆ្នាំ១៩៩៨ ឯកភាពទឹកដីហើយ យើងបានបំផ្លាញចោលគ្រាប់មីន យើងធ្វើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធតភ្ជាប់ ... ពេលខាងមុខនេះទៅទូទាំងប្រទេសនឹងកសាងផ្លូវបន្តិចៗទៀត រាប់ទាំងផ្លូវដែលតភ្ជាប់ពីខេត្តកោះកុង ព្រំដែនកម្ពុជាថៃទៅថ្មជា ... ប៉ៃលិន បាត់ដំបង ដែលទេសចរអាចធ្វើដំណើរបានទូទាំងព្រំដែន ... យើងក៏មានចំណុចអេកូទេសចរណ៍ដ៏ទាក់ទាញ។ នេះជាសេដ្ឋកិច្ចពហុវិស័យដែលគ្មានទីអស្តង្គត។ សូម្បីវិស័យកសិកម្ម ក៏មានអនុវិស័យជាច្រើន ដែលក្នុងនោះមានអនុវិស័យបម្រើទេសចរណ៍ក្នុងស្រុក ... ។

២៦. កុំឲ្យកម្ពុជាមានអំពើរោរក្រមតាមតំបន់ទេសចរណ៍ និងមានសហគមន៍សុខសាន្ត

ទីក្រុងស្អាតលើកទី៧ ឆ្នាំ២០១៩ ក្រោមប្រធានបទ «ទីក្រុងស្អាត៖ ទីក្រុងផ្តល់ភាពកក់ក្តៅ, ២៥ កុម្ភៈ ២០១៩

... ខ្ញុំសូមបន្តលើកទឹកចិត្ត និងដាក់ចេញបទបញ្ជាអំពីសន្តិភាពនិងស្ថិរភាពខាងនយោបាយ សន្តិសុខ សណ្តាប់ធ្នាប់សង្គម ធ្វើយ៉ាងម៉េចធានាកុំឲ្យកម្ពុជាមានអំពើរោរក្រមកើតឡើងតាមតំបន់ទេសចរណ៍នានា និងមិនថាតែតាមតំបន់ទេសចរណ៍ទេ តែត្រូវធ្វើឲ្យកូមិយូ រោងចក្រមួយ សណ្ឋាគារមួយ សហគ្រាសមួយ ក្លាយទៅជាតំបន់សុខសាន្តមួយ ... ទេសចរអាចទៅកាន់តែឆ្ងាយនិងគ្រប់ទីកន្លែងដែលមានរមណីយដ្ឋាន (ដោយសារទីទាំងនោះ)ត្រូវបានរៀបចំអោយមានផ្លូវចូល ... ។

២៧. ប្រើសក្តានុពលតាមទីក្រុង/ខេត្តនានាអភិវឌ្ឍវិស័យទេសចរណ៍

ពិធីប្រកាសបើកបុណ្យទន្លេលើកទី៥, ១៦ មីនា ២០១៩

... ខិតខំអភិវឌ្ឍវិស័យទេសចរណ៍តាមទីក្រុងទីប្រជុំជនតាមដងទន្លេ ឬតំបន់ដែលមានការទាក់ទាញតាមមាត់ទន្លេ ដោយយកទេសចរទាញផ្នែកដទៃ ... កន្លែងផលិតវត្ថុអនុស្សាវរីយ៍សម្រាប់វិស័យទេសចរណ៍ ក៏បានឃើញរូបភាពភ្ញៀវទេសចរជិះទូក ជិះរទេះគោ។ល។ នេះជាការដែលយើងទទួលបានផលក្នុងរយៈពេលវែង។ ខ្ញុំធ្លាប់បាននិយាយហើយ “កុំសម្លាប់មេមាន់ដើម្បីគ្រាន់តែជាការធ្លាក់មួយពេល។ ត្រូវរក្សាទុកមេមាន់ដើម្បីឲ្យតពូជតំនាន់ ដើម្បីវាផ្តល់នូវស៊ីតកូន” ... នោះជាផលដែលយើងអាចទទួលបាន។ ត្រូវប្រើប្រាស់ចំណុច(ល្អៗ)នៅក្នុងខេត្តនីមួយៗទាញយកវិស័យទេសចរណ៍ ...។

២៨. ពីទេសចររទេស ៦,៦លាន នៅឆ្នាំ២០២០ មកជាង ១លាន ដោយសារកូវីដ១៩

សម្តេចមជ្ឈមណ្ឌលកម្សាន្ត Prince Manor, កៀនស្វាយ, កណ្តាល, ៧ តុលា ២០២០

... យើងក៏មានមជ្ឈមណ្ឌលមួយទៀតហើយ(Prince Manor)នៅទីនេះដែលបង្កើតបរិយាកាសការកម្សាន្តជូនប្រជាពលរដ្ឋ។ គេអាចចោទជាសំណួរថាហេតុអ្វីបានជាសម័យកូវីដដែលទេសចរណ៍កំពុងតែធ្លាក់ចុះបែបនាំគ្នាសម្តេចដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់មជ្ឈមណ្ឌលកម្សាន្តទៅវិញ? ... ទោះបីបានបំផ្លិចបំផ្លាញ(សង្គមសេដ្ឋកិច្ច) ក៏កូវីដមិនអាចសម្លាប់យើងបានទេ ... កម្ពុជាធ្លាប់ទទួលបានទេសចរ(អន្តរជាតិ)រហូតទៅ ៦លាន ៦សែននាក់ កាលពីឆ្នាំ២០១៩ កន្លងទៅ។ ប៉ុន្តែនៅឆ្នាំនេះ យើងទទួលបានទេសចររទេសត្រឹមតែជាង ១លាននាក់ប៉ុណ្ណោះ។ មិនសង្ឃឹមថាទេសចរអន្តរជាតិមានការងើបឡើងឆាប់ណាស់នោះទេ ...។

២៩. ឆ្នាំ២០២២ អាស៊ានប្រឈមនឹងធ្វើឲ្យទេសចរណ៍រស់ឡើងវិញក្នុងបរិបទកូវីដ១៩

វេទិកាទេសចរណ៍អាស៊ាន ២០២២ លើកទី៤០ ប្រធានបទ «អាស៊ាន៖ សហគមន៍សន្តិភាព និងវាសនាតែមួយ», ១៨ មករា ២០២២

... របៀបវារៈកិច្ចការអាស៊ាន មិនមែនមានបញ្ហាតែមួយទេ គឺមានបញ្ហាច្រើនដែលត្រូវធ្វើ រាប់ទាំងតើត្រូវធ្វើដូចម្តេចឲ្យទេសចរណ៍រស់ឡើងវិញ ក្នុងបរិបទនៃកូវីដ១៩ ... យើងបានឃើញថា នាយករដ្ឋមន្ត្រីអេស្ប៉ាញបានអំពាវនាវឲ្យទទួលស្គាល់ថាជំងឺកូវីដ១៩ គឺជាជំងឺផ្តាសាយធម្មតា។ ខ្ញុំហាក់ដូចជាមាននិន្នាការគាំទ្រដំណើរវិវឌ្ឍដើម្បីរស់នៅជាមួយនឹងកូវីដ១៩។ ប៉ុន្តែ ត្រូវមានការប្រុងប្រយ័ត្ន ត្រូវ

តែចាក់វ៉ាក់សាំងឲ្យបានគ្រប់គ្រាន់ ការពារពីជំងឺនេះ។ បើទោះបីចាត់ទុកវ៉ាក់សាំងគ្រាន់ តែជាប្រភេទជំងឺផ្តាសាយធម្មតាក៏ដោយចុះ ក៏ត្រូវតែបន្តមានការចាក់វ៉ាក់សាំង កិច្ចការពារខ្លួនដូចជាពាក់ម៉ាស់ លាងដៃ និងរក្សាគម្លាត ក្នុងបរិបទថ្មី ...។

៣០. សូមប្រជាពលរដ្ឋបង្វែរពីទេសចរណ៍ក្រៅប្រទេស មកធ្វើដំណើរកម្សាន្តក្នុងស្រុក

សារនិងសេចក្តីអធិប្បាយជូនជនរួមជាតិស្តីពីវិធានការរាជរដ្ឋាភិបាលគ្រប់គ្រងផល ប៉ះពាល់ពីជំងឺរលាកផ្លូវដង្ហើមធ្ងន់ធ្ងរ(កូវីដ-១៩)និងការព្យួរភាពអនុគ្រោះពន្ធលើទំនិញ មួយចំនួនក្រោមកម្មវិធី “ទំនិញគ្រប់មុខលើកលែងអាវុធ”(EBA), ២៤ កុម្ភៈ ២០២០

... សម្រាប់អ្នកធ្លាប់ធ្វើទេសចរណ៍ក្រៅប្រទេស ដោយជើងហោះហើរមួយ ចំនួនត្រូវបានផ្អាក និងដោយសារភាពមិនច្បាស់លាស់នៃជំងឺទៅតាមប្រទេស នានាក៏ស្ថិតក្នុងស្ថានភាពដែលត្រូវប្រុងប្រយ័ត្ន សូមបងប្អូនប្រជាពលរដ្ឋដែលក្នុង មួយឆ្នាំមានជាងមួយលាននាក់ធ្វើដំណើរទៅក្រៅប្រទេស ងាកមកធ្វើដំណើរក្នុង ស្រុកទៅកាន់តំបន់ទេសចរណ៍នានា ក្នុងនោះឲ្យអាទិភាពខ្ពស់ទៅខេត្តសៀមរាប។ ធ្វើយ៉ាងនេះ យើងសន្សំរូបិយបណ្ណផង យើងឲ្យប្រជាពលរដ្ឋស្គាល់ប្រទេសរបស់ ខ្លួនបានច្បាស់លាស់ផង។ នេះជាការអំពាវនាវរបស់ខ្ញុំ ដើម្បីជួយស្រោចស្រង់វិស័យ ទេសចរណ៍ ចំពោះមុខការធ្លាក់ចុះនៃទេសចរណ៍ទេស ...។

៣១. គោលដៅទទួលទេសចរណ៍អោយបានពី ១៥ ដល់ ២០លាននាក់/ឆ្នាំ

ពិនិត្យការដ្ឋាន និងប្រកាសឈ្មោះអាកាសយានដ្ឋានអន្តរជាតិតេជោក្រុងតាខ្មៅ,
៩ ធ្នូ ២០២១

... (អំពី)សមត្ថភាពស្រូបយកផលប្រយោជន៍ ពីការបើកចំហជើងមេឃ ដែលទេសចរនឹងមកកាន់តែច្រើននោះ ... ហើយដោយសារ(ព្រលានយន្តហោះ) នៅទីក្រុងភ្នំពេញអាចទទួលបានត្រឹមតែប៉ុន្មានគ្រឿងប៉ុណ្ណោះ ក្នុងមួយពេល ហើយនៅសៀមរាបទទួលបានកាន់តែតិច និងបានតែយន្តហោះធុនតូច ... ផ្អែក ទៅលើប្រការថា ការដែលយើងទទួលត្រឹមតែ ៦លាន ៦សែននាក់នៅឆ្នាំ២០១៦ វាលំបាកណាស់ទៅហើយ។ យើងយកគោលដៅ(ទទួល)ទេសចរ(អោយបានពី) ១៥លានទៅ ២០លាននាក់ឯណោះ បានជាមានតម្រូវការកសាងព្រលានយន្ត ហោះថ្មីបន្ថែម(ទាំងនៅភ្នំពេញ ទាំងនៅសៀមរាប) ...។

៣២. ទទួលរ៉ាក់សាំង ២ដូស ធ្វើតេស្តរហ័សអវិជ្ជមានពេលមកដល់ មិនបាច់ចត្តាឡីស័ក
 សម្តេចដាក់ឲ្យប្រើប្រាស់នូវស្ថានមិត្តភាពកម្ពុជា-ចិន ស្ទឹងត្រង់-ក្រចធ្លា និងការ
 ប្រកាសបើកការដ្ឋានសាងសង់ផ្លូវជាតិលេខ 71C, ២៣ វិច្ឆិកា ២០២១

... សេវាដែលប៉ះពាល់ធំជាងគេគឺទេសចរណ៍ ... ខ្ញុំគិតថាសេវាទេសចរណ៍នឹង
 ដើរឡើងវិញ។ ឥឡូវទេសចរក្នុងស្រុករាប់ទាំងបរទេសជាង ១ម៉ឺននាក់ កំពុងរស់
 នៅនឹងដើររលងក្នុងស្រុក។ នៅពេលខាងមុខ យើងនឹងមានទេសចរមកកាន់
 ប្រទេសយើង ដោយអត់មានការចាំបាច់នឹងធ្វើចត្តាឡីស័កទេ ដោយលក្ខខណ្ឌទី
 ១ អ្នកឯងត្រូវចាក់រ៉ាក់សាំង ២ដូស នៅប្រទេសរបស់អ្នកឯងឲ្យហើយ ... ជាមួយ
 នឹងការបញ្ជាក់ថាបានធ្វើតេស្តមិនមាន COVID19, ទី២ មកដល់ព្រលានយន្តហោះ
 ត្រូវធ្វើតេស្តរហ័ស។ (បើឃើញ)អវិជ្ជមានហើយទៅកន្លែងណាក៏បាន។ ពីមុន
 នេះ យើងគិតថា ឲ្យមកធ្វើចត្តាឡីស័ក ៥ថ្ងៃ ... ឥឡូវអត់ចាំបាច់(ធ្វើចត្តាឡីស័ក
 ទេ) សូម្បីតែ(ធ្វើតេស្តតាម)ម៉ាស៊ីន PCR ក៏មិនចាំបាច់ដែរ ...។

៣៣. កម្ពុជាមិនទាន់មានចំណូលជំនួសការយកថ្លៃទិដ្ឋាការទេសចរនៅឡើយ

បើកការដ្ឋានសាងសង់រោងចក្រប្រព្រឹត្តកម្មទឹកស្អាតបាក់ខែង និងសម្តេចរោងចក្រ
 ប្រព្រឹត្តកម្មទឹកស្អាតចំការមន, ១ កុម្ភៈ ២០២១

... បើគិតអំពីចំណូលមិនមែនសារពើពន្ធ ថ្លៃទិដ្ឋាការដែលយើងធ្លាប់មាន
 ទេសចរ ៦លាន ៦សែននាក់ ... បើទេសចរ ១លាននាក់ វាបានបាត់បង់ទៅស្មើនឹង
 ប្រាក់ ៣០លានដុល្លារទៅហើយ ព្រោះ VISA មួយ(ថ្លៃ) ៣០ដុល្លារ។ អញ្ចឹងទេ ខ្ញុំ
 មិនយល់ស្របនឹងសំណើណាមួយ ឲ្យកម្ពុជាបញ្ឈប់ការយកថ្លៃទិដ្ឋាការដើម្បី
 ទាញទេសចរនៅឡើយ។ កម្ពុជាអត់ទាន់មានអីជំនួសទេ ... ប្រទេសគេយកថ្លៃជាង
 យើងផង។ ប្រទេសបារាំង(ថ្លៃទិដ្ឋាការ)ជាង ១០០ដុល្លារ គេទៅបាន។ ចុះយើង
 តែ ៣០ដុល្លារ ម៉េចក៏គេមកមិនបាន? ក្រសួងទេសចរណ៍ចេះតែស្នើសុំ ប្រទេស
 មួយចំនួនក៏ស្នើសុំ ...។

៣៤. វិស័យទេសចរណ៍បន្តរងការប៉ះពាល់ពីសង្គ្រាមនិងទណ្ឌកម្មពិភពលោក

បិទសន្និបាតបូកសរុបការងារទេសចរណ៍ (ក្រោយវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩ ដំណាក់កាលទី១
 រវាង ២០២០-២១), ១៤ កក្កដា ២០២២

... កូរីដ១៩ មានផលប៉ះពាល់ធ្ងន់លើវិស័យទេសចរណ៍។ ឧស្សាហកម្ម កសិកម្ម និងសេវាមួយចំនួនបានងើបឡើងហើយ ប៉ុន្តែ វិស័យទេសចរណ៍បន្តស្ថិតក្នុង ស្ថានភាពរឹបៗ។ ឥឡូវនេះ បញ្ហាថ្មីក៏បានមកដល់ដែលវាអាចបំផ្លាញវិស័យទេស ចរណ៍នេះថែមទៀត នោះគឺសង្គ្រាមនិងទណ្ឌកម្ម ដែលបង្កើតជាស្ថានភាពមិន ច្បាស់លាស់នៃពិភពលោកមួយដែលបែកបាក់ និងគ្មានសណ្តាប់ធ្នាប់។ វាមិន មែនតែសង្គ្រាមនៅអ៊ុយក្រែនទេ ប៉ុន្តែវាក៏មានទណ្ឌកម្ម(ផងដែរ) ... កំណើនសេដ្ឋ កិច្ចពិភពលោកអាចនឹងធ្លាក់ចុះ។ អតិផរណាតាមបណ្តាប្រទេសមានការរីកធំ ... សំបុត្រយន្តហោះអាចឡើងថ្លៃ ជាការប៉ះពាល់រំខានដល់វិស័យទេសចរណ៍ ...។

៣៥. កត្តា ៤ ក្នុងសន្តិភាព ធ្វើឲ្យពលរដ្ឋកម្ពុជាធ្វើទស្សនាចរណ៍

សំណេះសំណាលជាមួយសហគមន៍ខ្មែរនៅទ្វីបអឺរ៉ុប, ២១ ឧសភា ២០២២

... ដែលប្រជាពលរដ្ឋអាចដើរលេងបានអាស្រ័យ ទី១ កត្តាសន្តិភាព។ តើមាន អ្នកណាហ៊ានទៅធ្វើទេសចរនៅប្រទេសអ៊ុយក្រែន ... ទី២ មានហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ល្អ អាចដើរលេងបាន។ ទី៣ មានមធ្យោបាយធ្វើដំណើរ ទាំងជាមធ្យោបាយផ្ទាល់ ខ្លួន ទាំងជាយន្តការយន្តជំនួយ និងទី៤ មានប្រាក់ចំណូល ដែលអាចចែករំលែកទៅដើរ លេងបាន ... កត្តា៤ នេះធ្វើឲ្យទេសចរណ៍ក្នុងស្រុករស់រវើក។ ផលប្តឹងបានទៅ ដល់អ្នកលក់ដូរនៅជនបទ ... សហគមន៍ព្រៃឈើនៅតាមមូលដ្ឋានដែលគេអភិរក្ស តាមរយៈក្រសួងបរិស្ថាន ... ការកាប់អុស ការបាញ់សត្វ សកម្មភាពដុតព្រៃស្ទើរ ៗ ប្តឹងបានថយ ... ហើយប្រែជាប្រភពទាក់ទាញទេសចរទៅកម្សាន្តកន្លែងគាត់ ...។

៣៦. កម្ពុជាអត់ត្រូវការយោធាបរទេសទេ ត្រូវការទេសចរណ៍បរទេសច្រើន

ពិនិត្យការងារជាក់ស្តែងនៅការដ្ឋានអាកាសយានដ្ឋានអន្តរជាតិសៀមរាបអង្គរ,
៣ មេសា ២០២២

... តិចអ្នកវិភាគទាំងឡាយនាំគ្នាវិភាគថា (អាកាសយានដ្ឋានអន្តរជាតិសៀមរាប អង្គរ)នេះ ជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ចុះយន្តហោះចិន ... បើគេចង់ចុះ និយាយឲ្យត្រង់ តែម្តងទៅ គេចុះពោធិ៍ចិនតុងក៏បានដែរ ... ឧបមាថាបើកប្រតិបត្តិការយោធាអញ្ចឹង ចុះ គេចុះនៅទីណាក៏គេចុះបានដែរ ... ធ្វើសារជូនទុកឲ្យហើយ។ កុំឲ្យវិភាគបែប ធ្លួត។ កម្ពុជាអត់ត្រូវការយោធាបរទេសទេ។ ត្រូវការទេសចរណ៍បរទេសច្រើន។

ដំណាក់កាលទីមួយ ៧លាននាក់។ បើថាសមត្ថភាពទទួលផុតពី ៧លាននាក់ ហើយ ត្រូវពង្រីកឡើងទៅ ១០លាននាក់។ បើ ១០លាននាក់នៅតែមិនទាន់គ្រប់ ពង្រីកឲ្យដល់ ២០លាននាក់ ដូចការគ្រោងទុក ... (កុំអោយ) ឲ្យតែធ្វើអីជាមួយចិន ដឹងតែពីថាឲ្យចិនដាក់កងទ័ពតែម្តង ? ...។

៣៧. ពង្រាយការលូតលាស់វិស័យទេសចរណ៍ទៅប្រជាជននៅជនបទឱ្យកាន់តែច្រើន

ពិធីអបអរសាទរទិវាជាតិទីក្រុងស្អាតលើកទី១១ ឆ្នាំ២០២៣, ២៧ កុម្ភៈ ២០២៣

... កាលពីពេលមុន វិស័យទេសចរណ៍មិនបាច់ទៅផ្សព្វផ្សាយតាម CNN, BBC អីទេ ផ្សព្វផ្សាយតែតាមរយៈទេសចរដែលមកក្នុងប្រទេសយើង ... ធ្វើម៉េចឲ្យបុគ្គល ដែលមកទស្សនកិច្ចនេះចង់មកទៀត នាំទាំងក្រុមគ្រួសារ មិត្តភក្តិមកទៀត។ ហ្នឹង ទើបជាចំណុចគន្លឹះ ... យើងទទួលទេសចរដោយបដិសណ្ឋារកិច្ចល្អ មានសន្តិសុខ ល្អ មានអនាម័យ មានកន្លែងទាក់ទាញដែលពួកគាត់ចង់ទៅមើល។ អញ្ចឹងទេសចរ មកគឺចង់មកទៀតហើយ ... កុំធ្វើឲ្យទេសចរមកដល់កម្ពុជាហើយថាកុំទៅកម្ពុជាអី ... ហ្នឹងជាបញ្ហា។ សូមប្រជាជនកម្ពុជាយើងគ្រប់រូបខិតខំ ព្រោះនេះជាផល ប្រយោជន៍ជាតិ ហើយវាបានពង្រាយការលូតលាស់របស់ប្រទេសជាតិនៃវិស័យ ទេសចរណ៍ទៅកាន់ប្រជាជននៅតាមទីជនបទកាន់តែច្រើន ...។

៣៨. អនុវត្តយុទ្ធនាការ «ភូមិស្អាត ស្រែល្អ» ជួយទាក់ទាញទេសចរទៅតាមភូមិឃុំ

ពិធីអបអរសាទរទិវាជាតិទីក្រុងស្អាតលើកទី១១ ឆ្នាំ២០២៣, ២៧ កុម្ភៈ ២០២៣

... តើនៅចាំទេ? ប្រហែលជាប្រមាណ ២ទសវត្សរ៍មុន ឬក៏ ៣ទសវត្សរ៍មុន យើងប្រើពាក្យស្លោក «ភូមិស្អាត ស្រែល្អ» ... ជាយុទ្ធនាការទាក់ទងនឹងអនាម័យ ជំងឺឈឺថ្កាត់មួយចំនួនដូចជាគ្រុនឈាម ដែលកើតចេញពីការខ្វះអនាម័យនៅជន បទ ... ខ្ញុំសុំស្នើឲ្យពង្រីកយុទ្ធនាការនេះមិនតែនៅទីក្រុងទេ ក៏ប៉ុន្តែលាតសន្ធឹងទៅ កាន់ទីជនបទ ដោយប្រើប្រាស់ស្ថានភាពល្អប្រសើរនៅជនបទ ... ទាក់ទាញបាន ទេសចរណ៍ថែមទៀតទៅលេងនៅភូមិឃុំរបស់ពួកគាត់ ...។

៣៩. នយោបាយបើកចំហជើងមេឃ ការហោះហើរក្រុងមកខេត្តសៀមរាប

ពិធីបើកព្រឹត្តិការណ៍អង្គរសង្គ្រាន្ត (លើកទី៦) ព.ស ២៥៦២, ១៣ មេសា ២០១៨

... ខ្ញុំមានមោទនភាពអំពីនយោបាយបើកចំហជើងមេឃ ដែលខ្ញុំសម្រេចចិត្ត និងធ្វើសកម្មភាពនាំយកការហោះហើរត្រង់ពីប្រទេសនានា មកចុះចតនៅក្នុង ខេត្តសៀមរាប។ អ្នករកស៊ីក្នុងវិស័យសេវាទេសចរណ៍មួយចំនួននៅទីក្រុងភ្នំពេញ បានត្រៀមរៀបចំធ្វើបាតុកម្មប្រឆាំងនឹងការបើកចំហជើងមេឃរបស់ខ្ញុំ។ ឥឡូវ អ្នកទាំងនោះបានទទួលស្គាល់ថា ការបើកចំហជើងមេឃសម្រាប់ខេត្តសៀមរាប ក៏បានផ្តល់ផលប្រយោជន៍ដល់ពួកគេ ធ្វើទេសចរណ៍នៅទីក្រុងភ្នំពេញផងដែរ។ ប្រសិនបើយើងមិនបើកចំហជើងមេឃ សម្រាប់ការហោះហើរត្រង់មកកាន់ទីនេះ តើមានអ្នកណានឹងវិនិយោគធ្វើសណ្ឋាគារនៅទីនេះ? បើគ្រាន់តែមកព្រឹក ទៅ វិញល្ងាច ហើយគ្រាន់តែធ្វើដំណើរក្នុងទីក្រុងភ្នំពេញមិនគ្រប់គ្រាន់ទេ។ ដូច្នេះ យើងបើកចំហជើងមេឃ បើកចំហជើងទឹក និងបើកចំហជើងគោក ដោយ ទេសចរក្នុងប្រទេសជិតខាងអាចធ្វើដំណើរមកតាមផ្លូវគោក តាមផ្លូវទឹក ទាំងតាម សមុទ្រ ក៏ដូចជាតាមទន្លេ ...។

៩. ធនធានទឹក និងខ្វះខាតនិយម

១	ការរំដោះទឹកមិនអាស្រ័យលើប្រឡាយធំឬតូច តែលើសមត្ថភាពទ្រទ្រង់ធារទឹក	១៦៩
២	បន្ថយទំហំប្រឡាយ និងជីកអោយជ្រៅ	១៦៩
៣	បន្ថយទំហំប្រឡាយតាមវាលស្រែ ធ្វើអោយចំណេញផ្ទៃដីបង្កបង្កើនផល	១៦៩
៤	ប្រឡាយបេតុង ពង្រីកថ្នល់សងខាង បង្កើនដីដាំដុះ នៅក្រោយឆ្នាំ២០៣០	១៧០
៥	ស្វែងរកកិច្ចសហប្រតិបត្តិការធារាសាស្ត្រជាមួយវៀតណាម ថៃ និងឡាវ	១៧០
៦	កាត់ផ្ដាច់ជាតិលេខ២ បញ្ចៀសទឹកជំនន់ព្រែកក្ដោតឲ្យហូរចូលបឹងជើងលោក	១៧១
៧	អន្តរាគមន៍លើការខ្វះទឹកស្រែប្រាំងនិងទឹកប្រើប្រាស់	១៧១
៨	ខិតខំជីកអណ្ដូង ប្រសើរជាងជីកទឹកយកទៅពីចម្ងាយ	១៧១
៩	អន្តរាគមន៍ការជីកអណ្ដូងតាមភូមិសម្រាប់ក្រុមគ្រួសារនិងសហគមន៍	១៧២
១០	អាចនឹងកាត់ផ្ដាច់ផ្លូវដែលទឹកបុក កសាងស្ពានធំជំនួសវិញ	១៧២
១១	រកវិធីដោះស្រាយទឹកធ្លាក់ពីថែទាំង ៣ ប្រភព	១៧៣
១២	កំណត់ទីតាំងក្នុងបឹងទន្លេសាប បូមស្ដារបង្កើតជាជម្រករក្សានិងអភិរក្សពូជត្រី	១៧៣
១៣	ទំនប់ដំណាក់អំពិល ទំនប់ចារឹក ផ្តល់ទឹកសម្រាប់រដូវប្រាំង នៅពោធិ៍សាត់	១៧៤
១៤	ដីស្រោចស្រពកើនពី៧% ដល់៦២%, ទំនប់ប្រឡាយជួយបង្កើនមធ្យមជាតិ	១៧៤
១៥	វិនិយោគលើទឹកស្រោចស្រពដើម្បីផ្ទៃដីដាំដុះ ១ហិកតាឆ្នាំ២០២៥ ២៣ហិកតា	១៧៤

១. រំដោះទឹកមិនអាស្រ័យលើប្រឡាយធំឬតូច តែលើសមត្ថភាពទ្រទ្រង់ធារទឹក

ពិធីបើកការដ្ឋានស្ថានអាកាស និងផ្លូវក្រោមដីរង្វង់មូលចោមចៅ, ២៩ មិថុនា ២០១៨

... ការអនុញ្ញាតឱ្យប្រជាពលរដ្ឋដែលកំពុងខ្វះដីឆ្នីនៅ ហើយទៅរស់នៅលើ (ប្រឡាយ) ដែលធម្មតា ដីហ្នឹងជាដីរបស់រដ្ឋ មិនអាចទន្ទ្រានកាន់កាប់បានទេ ជាការដោះស្រាយតាមរបៀបឈ្នះឈ្នះ ... ការរំដោះទឹកមិនអាស្រ័យទៅលើប្រឡាយធំ ឬតូចទេ វាចំណុះទៅលើធារទឹកដែលអាចទ្រទ្រង់បាន។ ជួនកាលប្រឡាយហ្នឹង ១០ម៉ែត្រ ប៉ុន្តែរាក់ត្រឹមតែ ១ម៉ែត្រ។ អញ្ចឹង ទទួលបានធារទឹកត្រឹមថា ៥០០ម៉ែត្រ គូបក្នុង ១នាទី ជាឧទាហរណ៍ ... បើយើងកាត់ទំហំប្រឡាយពី ១០ម៉ែត្រមកនៅត្រឹម ៥ម៉ែត្រ តែមានជម្រៅដល់ ៤ ទៅ ៥ម៉ែត្រ អញ្ចឹងវាអាចទទួលបានធារទឹកបានច្រើនជាង ... ដូច្នេះអាចសល់ផ្ទៃដីដើម្បីជូនប្រជាពលរដ្ឋ ...។

២. បន្ថយទំហំប្រឡាយ និងជីកអោយជ្រៅ

ពិធីបើកការដ្ឋានស្ថានអាកាសនិងផ្លូវក្រោមដីរង្វង់មូលចោមចៅ, ២៩ មិថុនា ២០១៨

... បន្ថែមលើនោះ ប្រជាពលរដ្ឋបានទៅតាំងទីលំនៅតាមតំបន់មួយចំនួនជាប់នឹងប្រឡាយ។ អាជ្ញាធរក្រុងកំពុងដោះស្រាយ ដើម្បីអោយប្រជាពលរដ្ឋទាំងនោះបានរស់នៅស្របច្បាប់ តាមវិធីកាត់បន្ថយទំហំ ហើយជីកប្រឡាយឱ្យជ្រៅ ដូចជានៅមុខខាងស្ទឹងមានជ័យ និងតំបន់ដទៃទៀត ... រាជរដ្ឋាភិបាលបានអោយគោលនយោបាយនេះ ទៅសាលារាជធានីភ្នំពេញរួចហើយ ដោយអោយសាលារាជធានីភ្នំពេញ រកវិធីដើម្បីកាត់បន្ថយទំហំនិងជីកប្រឡាយនេះអោយជ្រៅ ហើយដីដែលបងប្អូនកំពុងរស់នៅ ក្លាយជាដីស្របច្បាប់ និងផ្តល់កម្មសិទ្ធិអោយបងប្អូន ...។

៣. បន្ថយទំហំប្រឡាយតាមវាលស្រែ ធ្វើអោយចំណេញផ្ទៃដីបង្កបង្កើនផល

ពិធីបើកការដ្ឋានស្ថានអាកាស និងផ្លូវក្រោមដីរង្វង់មូលចោមចៅ, ២៩ មិថុនា ២០១៨

... ផែនការដើមហិច្ចតារបស់ខ្ញុំ គឺនៅពេលខាងមុខ ចង់កាត់បន្ថយទំហំប្រឡាយនៅតាមវាលស្រែទាំងឡាយដែលមិនចាំបាច់ ហើយដែលអាចអោយចំណេញផ្ទៃដីសម្រាប់បង្កបង្កើនផល ដោយ(បន្ថយទំហំ)ប្រឡាយ ដែលមិនមែនជាប្រឡាយប្រើប្រាស់ជាចរាចរណ៍ជីកជញ្ជូន។ ប្រឡាយខ្លះមិនអាចកាត់បន្ថយបានទេ ដោយយើងត្រូវទុកប្រឡាយហ្នឹង គូបផ្សំរវាងធារាសាស្ត្រនិងការជីកជញ្ជូន។ ចំណុចនេះ

ត្រូវបានលើកនៅក្នុងមហាសន្និបាតគណបក្សប្រជាជន តាំងពីឆ្នាំ១៩៨៥ ដែល មានខ្ញុំជានាយករដ្ឋមន្ត្រីនៅពេលនោះ ...។

៤. ធ្វើប្រឡាយពីបេតុង ដោះស្រាយទឹក ពង្រីកចូលសងខាង បង្កើនដីដាំដុះនៅក្រោយ ឆ្នាំ២០៣០

ពិធីបើកការដ្ឋានស្ថានភាពសន្តិសុខនិងផ្លូវក្រោមដីរង្វង់មូលចោមចៅ, ២៩ មិថុនា ២០១៨

... យើងនឹងឈានទៅធ្វើប្រឡាយពីបេតុង ដែលអាចដោះស្រាយទឹកជូនប្រជា ពលរដ្ឋហើយកាត់បំប្លែងដី ដើម្បីពង្រីកជាចូលនៅសងខាងហ្នឹងបានធំទូលាយ ជាង ឬអាចផ្តល់ដីនោះសម្រាប់ការបង្កបង្កើនផលនៅពេលក្រោយ។ នេះប្រហែល ជានឹងកើតឡើងនៅក្រោយឆ្នាំ២០៣០។ នេះជាការនិយាយប្រាប់ក្មេងៗ ទុកមុន នៅពេលដែលគេនឹងបន្តវេនពេលក្រោយ។ បើធ្វើបែបនេះបាន យើងនឹងអាចបូម ទឹកតែមួយដង ជាជាងប្រឡាយបែបបច្ចុប្បន្ន ដែលត្រូវបូម ២ដង។ បូមមួយដង ចូលប្រឡាយមេនេះ រួចហើយត្រូវបូមដាក់ស្រែ។ ថ្ងៃក្រោយ យើងធ្វើប្រឡាយពី បេតុង បណ្តែតបន្តិច អញ្ចឹងទំហំប្រឡាយក៏មិនធំ ទៅដល់កន្លែងណា វាទម្លាក់ ទឹកចូលស្រែតែម្តង វាជាផលចំណេញ ...។

៥. ស្វែងរកកិច្ចសហប្រតិបត្តិការធារាសាស្ត្រជាមួយវៀតណាម ថៃ និងឡាវ

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅក្រុងបាវិត ខេត្តស្វាយរៀង (ថ្ងៃទី២), ១០ ឧសភា ២០១៨

... ជាការងាយដោះស្រាយ បើយើងមានកិច្ចសហប្រតិបត្តិការនៅតាមព្រំដែន។ ឥឡូវ យើងកំពុងតែឈានទៅរកការចុះហត្ថលេខាលើកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្ម តាមព្រំដែនរវាងកម្ពុជានិងវៀតណាមបន្ថែមទៀត។ យើងកំពុងស្វែងរកកិច្ចសហ ប្រតិបត្តិការលើការប្រើប្រាស់ទឹក រវាងប្រទេសដែលនៅជិតខាងខ្លួន។ ធារាសាស្ត្រ នៅខាងវៀតណាមល្អ ...យើងទាញទឹកពីវៀតណាម យកមកស្រោចស្រពកសិកម្ម នៅខាងកម្ពុជា។ កន្លែងខ្លះ ខាងកម្ពុជាមានទឹក ខាងវៀតណាមអត់ទឹក។ យើងក៏ ផ្គត់ផ្គង់ឲ្យទៅខាងនោះវិញ។ ជាមួយថៃក៏ដូចគ្នា។ ជាមួយឡាវក៏ដូចគ្នា។ យើង ធ្វើបែបនេះ។ នេះជាក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយប្រែក្លាយតំបន់ព្រំដែនជាមួយ ប្រទេសជិតខាងជាព្រំដែនសន្តិភាព មិត្តភាព សហប្រតិបត្តិការ និងការអភិវឌ្ឍ ...។

៦. កាត់ផ្លូវជាតិលេខ២ បញ្ចៀសទឹកជំនន់ព្រែកត្នោតឲ្យហូរចូលបឹងជើងលោក

បើការដ្ឋានសាងសង់សំណង់ផ្សេងៗ ក្នុងគម្រោងការពារទឹកជំនន់ និងកែលម្អប្រព័ន្ធ
ប្រឡាយ-លូ ក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ ជំហានទី៤, ៤ មីនា ២០១៩

... ឆ្នាំ២០០០ ទន្ទឹមនឹងជំនន់មេគង្គដ៏ធំ ហួសពីអ្វីដែលយើងគិតថាវា(អាច
កើត)មាន ហើយក្នុង ៥០ឆ្នាំមានតែម្តង យើងត្រូវជួបប្រទះទឹកជំនន់ព្រែកត្នោតពី
ទិសខាងលិចមក វាយលុកចូលរាជធានីភ្នំពេញ ក្នុងខណ្ឌដង្កោ ... ព្រែកត្នោតមិន
មានលទ្ធភាពគ្រប់(គ្រាន់ក្នុងការទទួល)ទឹកដែលហូរចុះមកខាងក្រោម ព្រោះវា
នៅត្បូង។ អញ្ចឹង ទឹកអាចបុកចូលរាជធានីភ្នំពេញ ហើយអាចចូលចំតំបន់រោង
ចក្រមួយចំនួន រាប់ទាំងសាកលវិទ្យាល័យចំការរៀងផងដែរ។ ប្រមាណជាម៉ោង
២ភ្លឺ ខ្ញុំបានសម្រេចចិត្តឲ្យរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងធនធានទឹក (កាត់ផ្តាច់)ផ្លូវជាតិលេខ២
មុំព្រែកទាំង ដើម្បីទម្លាក់ទឹកចូលទៅបឹងជើងលោកនៅខាងក្រាំងយ៉ូវ ដែល
តភ្ជាប់នឹងទន្លេបាទី និងព្រែកប្បាសរបស់ខេត្តតាកែវ ...។

៧. អន្តរាគមន៍លើការខ្វះទឹកស្រែប្រាំងនិងទឹកប្រើប្រាស់

ពិធីចែកសញ្ញាបត្រសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច,
១១ មីនា ២០១៩

... ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំបានចេញសារាចរមុននេះ ស្នើអោយប្រជាពលរដ្ឋធ្វើស្រូវ
ប្រាំងតែមួយដងបានហើយ។ ប៉ុន្តែ ប្រជាពលរដ្ឋមួយចំនួនឧស្សាហ៍ ប្រើប្រាស់
ទឹកដែលនៅសល់ហ្នឹងដើម្បីធ្វើស្រែប្រាំងបន្ត។ បន្ទាប់ពីច្រូតកាត់ម្តងហើយ គាត់
ធ្វើម្តងទៀត។ ធ្វើដូចនេះ ទឹកដែលតម្កល់ទុកសម្រាប់ការប្រើប្រាស់ វានឹងខ្វះ។
ឥឡូវ ក្រសួងធនធានទឹកនិងឧតុនិយម កំពុងតែធ្វើអន្តរាគមន៍ស្រោចស្រពស្រូវ
ប្រាំងមួយចំនួន ដែលកំពុងរងការគំរាមកំហែង និងដែលសុំអោយអាជ្ញាធរមូល
ដ្ឋាន ក្រសួងធនធានទឹក និងមន្ទីរធនធានទឹក បន្តការខិតខំដោះស្រាយ។ ចំណុច
ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ធំជាងគេ គឺទឹកសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋប្រើប្រាស់ ...។

៨. ខិតខំជីកអណ្តូង ប្រសើរជាងដឹកទឹកយកទៅពីចម្ងាយ

ពិធីចែកសញ្ញាបត្រសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច,
១១ មីនា ២០១៩

... ឆ្នាំ២០១៦ យើងបានដឹកទឹកទៅជូនប្រជាពលរដ្ឋ ប៉ុន្តែបញ្ហាចំណោទពេល
នោះ គឺថា អណ្តូងទឹកត្រូវរឹងស្លុតដែរ ... ថាដឹក ៨ម៉ែត្រដល់ដង្ហើមទឹក(ដែលត្រូវ)
ទឹកចេញ ក៏ប៉ុន្តែទឹកបានធ្លាក់ដល់ ១០ម៉ែត្រទៅក្រោម ធ្វើអោយអណ្តូងស្លុតទាំង
អស់។ យើងត្រូវដឹកទឹក(ទៅអោយប្រជាពលរដ្ឋ)។ ឆ្នាំនេះ គ្រប់ទីកន្លែងទាំងអស់
សូមអាជ្ញាធរយកចិត្តទុកដាក់ដឹកអណ្តូង បើទោះបីជាជ្រៅបន្តិច ប្រសើរជាងដឹក
ទឹកទៅពីចម្ងាយ។ ការដឹកអណ្តូង គឺជាមធ្យោបាយដែលល្អ។ ទោះបីជាឆ្នាំហ្នឹង
មានទឹក ឆ្នាំក្រោយខ្វះទឹកក៏នៅមានអណ្តូងប្រើប្រាស់។ ដូច្នេះ បន្តការដឹកអណ្តូង
នៅទីកន្លែងដែលខ្វះទឹក។ យើងទៅដឹកទឹកពីចម្ងាយប្រើប្រាស់អស់ប្រេងច្រើន ...
ដឹកទឹកមួយជើង បានទឹកមួយធុង តម្លៃស្មើនឹងថ្លៃដឹកអណ្តូងមួយហើយ ...។

៩. អន្តរាគមន៍ការដឹកអណ្តូងតាមភូមិសម្រាប់ក្រុមគ្រួសារនិងសហគមន៍
ពិធីចែកសញ្ញាបត្រសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច,
១១ មីនា ២០១៩

... ត្រូវខិតខំដោះស្រាយបញ្ហានេះ លើកលែងតែកន្លែងខ្លះអត់មានដង្ហើមទឹក
ដើម្បីដឹកអណ្តូងអោយចេញ(ទឹក)។ ហ្នឹងយើងត្រូវបង្ខំចិត្តដឹកទឹកហើយ ដើម្បី
ទៅផ្គត់ផ្គង់អោយប្រជាជនប្រើប្រាស់។ ប៉ុន្តែ កន្លែងដែលមានដង្ហើមទឹក ត្រូវខិតខំ
ប្រើប្រាស់ការដឹកអណ្តូង។ កាលពីឆ្នាំ២០១៦ យើងដឹកអណ្តូងបានរាប់ម៉ឺនតែនៅ
មិនទាន់ឆ្លើយតបគ្រប់ទៅនឹងសេចក្តីត្រូវការរបស់ប្រជាជនទេ។ ឥឡូវ ពេលអត់
ទឹកនេះ គឺ(ត្រូវជួយគាំទ្រ)ការខិតខំរបស់ប្រជាពលរដ្ឋដែលមានធនធាន ក្នុងការ
ដឹកអណ្តូងតាមក្រុមគ្រួសារខ្លួនឯងនិងតាមសហគមន៍ ដោយរដ្ឋធ្វើអន្តរាគមន៍
ចំពោះការដឹកអណ្តូងក្នុងភូមិ ពេលដែលប្រជាជនមិនមានលទ្ធភាព។ សប្បុរសជន
ក៏អាចចូលរួមបាននៅក្នុងការដឹកអណ្តូងនៅតាមទីកន្លែងខុសៗគ្នា ...។

១០. អាចនឹងកាត់ផ្លូវដែលទឹកបុក កសាងស្ពានធំជំនួសវិញ

សួរសុខទុក្ខប្រជាពលរដ្ឋដែលប៉ះពាល់ដោយសារទឹកជំនន់ នៅខេត្តបន្ទាយមានជ័យ
(ទីតាំងទី ១), ២១ តុលា ២០២០

... ក្នុងស្មារតីនៃការទទួលខុសត្រូវរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល និងអាជ្ញាធរគ្រប់លំដាប់
ថ្នាក់ ក៏ដូចជាគ្រប់ស្ថាប័នថ្នាក់ជាតិ យើងអាចដោះស្រាយបញ្ហារាប់ទាំងសំណូម

ពររបស់អភិបាលខេត្ត ទាក់ទងជាមួយនឹងការបើកផ្លូវទឹក។ ខ្ញុំយល់ស្រប។ ត្រូវធ្វើ
ការជាមួយក្រសួងធនធានទឹក ជាមួយក្រសួងសាធារណការ។ តំបន់ខ្លះ គឺស្ពានវា
តូចៗ យើងអាចកាត់ផ្តាច់ផ្លូវ ហើយកសាងស្ពានបន្ថែមជំនួសវិញ។ រឿងនេះវាមិន
មែនរឿងថ្មីទេ។ ខ្ញុំបានឱ្យកាត់ផ្លូវជាតិលេខ១ ឆ្នាំ២០០០ ... ក្រោយមកជប៉ុនបាន
ធ្វើស្ពានឱ្យ។ ផ្លូវជាតិលេខ ២ ដែលហៅថា ព្រែកទាំងនោះ ពីដើមវាតូចណាស់
កន្លែងហ្នឹង។ ឥឡូវកាត់ឱ្យវាធំ ... ។

១១. រកវិធីដោះស្រាយទឹកធ្លាក់ពីថែទាំ ៣ ប្រភព

សួរសុខទុក្ខប្រជាពលរដ្ឋរងផលប៉ះពាល់ដោយសារទឹកជំនន់ នៅខេត្តបន្ទាយមានជ័យ
(ទីតាំងទី១), ២១ តុលា ២០២០

... ពេលដែលមានជំនន់ម្តង យើងសិក្សាបានម្តង ... ខ្ញុំបានមើលផែនទីហើយ
ដើម្បីដោះស្រាយទឹកដែលធ្លាក់មកពីថែ មាន ៣ ចំណុច ដែលមួយនៅខាង
អូរល្អុង ... បន្ទាប់ទៅអូរ ៣ជាន់ ... និងបន្ទាប់ទៅមានអូរកំបុត។ យើងបានរកឃើញ
ចំណុចអស់ទាំងនេះ។ យើងនឹងរកវិធីដោះស្រាយ។ ប៉ុន្តែ ដែលហៅថាគ្រោះ
មហន្តរាយធម្មជាតិ គឺវាមានរឿងដូច្នេះឯង។ ពេលណាទឹកភ្លៀងខ្លាំងពីខាងលើ
ក្នុងតែមួយម៉ោង ១០០ ឬ ២០០មីល្លីម៉ែត្រ គឺទប់អត់ជាប់ទេ កុំថាកូនព្រែកតូច សូ
ម្បីតែទន្លេក៏ទប់មិនជាប់ដែរ ... ។

១២. កំណត់ទីតាំងក្នុងបឹងទន្លេសាបបូមស្តារបង្កើតជាជម្រករក្សា និងអភិរក្សពូជត្រី

ថ្លែងសារស្តីអំពីការគ្រប់គ្រងផ្ទៃបឹងទន្លេសាប, ២៧ ឧសភា ២០២២

... សូមអាជ្ញាធរបឹងទន្លេសាបសហការជាមួយក្រសួងធនធានទឹក ក្រសួង
កសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ក៏ដូចជាបណ្តាខេត្តទាំង៦ ពិនិត្យមើលថា តើ
កន្លែងណាខ្លះដែលចាំបាច់ត្រូវបូមស្តារ ។ រៀងរាល់ឆ្នាំ ដីល្បាប់ហូរចូលទៅ បូក
ជាមួយនឹងការធ្លាក់ចុះនៃស្លឹកឈើ ធ្វើអោយបឹងទន្លេសាបពីមួយថ្ងៃទៅមួយថ្ងៃ
គោករាក់បន្តិចម្តងៗ ... ដោយហេតុនេះ កំដៅទឹកក្នុងបឹងទន្លេសាបកើនឡើង។
ដោយហេតុនេះ ការអភិរក្សពូជត្រីជាការលំបាក។ ដូច្នេះ ដើម្បីធានាថារក្សាពូជត្រី
បែបណានៅក្នុងបឹងទន្លេសាប ចាំបាច់ត្រូវកំណត់ទីតាំង ដើម្បីយើង(គិតគូរ)

ជួយបូមស្ពាននៅក្នុងតំបន់នោះ អោយមានជម្រៅទឹកជ្រៅ ធានាថាក្នុងរដូវប្រាំង ត្រីអាចមានលទ្ធភាពចូលទៅរស់ និងជាជម្រករក្សាអភិរក្សរូងជ្រី ...។

១៣. ទំនប់ដំណាក់អំពិល ទំនប់ចារឹក ផ្តល់ទឹកសម្រាប់រដូវប្រាំង នៅពោធិ៍សាត់

សំណេះសំណាលជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ និងពិនិត្យការដ្ឋានសំណង់វារីអគ្គិសនីស្ទឹង ពោធិ៍សាត់១ ឃុំប្រមោយ ស្រុកវាលវែង ខេត្តពោធិ៍សាត់, ១៤ មីនា ២០២៣

... ខ្ញុំចង់អោយកើតទំនប់ដំណាក់អំពិលតាំងពីឆ្នាំ១៩៨៦ គឺតាំងពីអ្នកមួយ ចំនួននៅទីនេះមិនទាន់កើតផង ... ខ្ញុំបានទៅមើលទំនប់ដំណាក់អំពិលដែលពួក ខ្មែរក្រហមកសាង ប៉ុន្តែអត់ត្រូវស្តង់ដារ។ ពេលហ្នឹងទើបវាយគ្នាថ្មីៗ ក្នុងស្រុក បាកាន ... ខ្ញុំបានប៉ុនប៉ងថានឹងធ្វើទំនប់ដំណាក់អំពិល(ឱ្យបាន) ... ចុះពីហ្នឹងទៅ មុនទម្លាក់ទឹកទៅទន្លេសាប មានទំនប់ចារឹក។ ខ្ញុំប្រកាស(សាងសង់)ទំនប់ចារឹក ពីកង់ប៉េវ៉ា រដ្ឋធានីនៃប្រទេសអូស្ត្រាលី ... យើងចុះហត្ថលេខាលើគម្រោងវ៉ែបុក ស៊ីត។ ក្រុមហ៊ុនបានផ្តល់សួយសារ ៥លានដុល្លារ។ (ខ្ញុំ)ថាត្រូវយក ៥លាន ដុល្លារនោះ ចូលសង់ទំនប់ចារឹក ... យោងតាមការសិក្សា ពេលដែលសាងសង់ ហើយ ទំនប់(វារីអគ្គិសនី)ស្ទឹងពោធិ៍សាត់មួយនេះនឹងកាត់បន្ថយការលិចលង់ទី រួមខេត្តនៅរដូវវស្សា ហើយទម្លាក់ទឹកនៅរដូវប្រាំងបានយ៉ាងល្អ ...។

១៤. ដីស្រោចស្រពកើនពី៧% ដល់៦២%, ទំនប់ប្រឡាយជួយបង្កើនមធ្យមជាតិ

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករនៅស្រុកបាទី ខេត្តតាកែវ, ១៩ កញ្ញា ២០២៣

... ឡូត៍នេសាទបានផ្តល់ឱកាសសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋ ហើយអំណោយផលពី ការដែលយើងបានធ្វើប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រច្រើន ដែលក្នុងទសវត្ស៨០ ផ្ទៃដីដែល គ្របដណ្តប់ដោយប្រព័ន្ធស្រោចស្រពមានប្រហែលជា ៧% ឥឡូវបានឡើងទៅ ជាង ៦២% ទៅហើយ។ តាមរយៈប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ ក៏ដូចជាទំនប់ ប្រឡាយ ដែលយើងបានធ្វើ ក៏បានជាផ្នែកមួយនៃការបង្កើនមធ្យមជាតិដែរ។ យើងធ្វើទំនប់លែង (កូន)ត្រី ដែលមួយឆ្នាំៗយើងលែងរាប់លានកូន ដែលនោះជាត្រីសម្រាប់ប្រជា ពលរដ្ឋទទួលផល តែកុំចាប់ក្នុងពេលវេលាហាមឃាត់ គឺពេលត្រីពង ...។

១៥. បន្តវិនិយោគលើទឹកស្រោចស្រព ដើម្បីផ្ទៃដីដាំដុះ ១ហិកតាក្លាយជា ២ ឬ៣ហិកតា

ពិធីចែកសញ្ញាបត្រគ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សាកសិកម្ម៣ គឺភូមិន្ទកសិកម្ម, កសិកម្ម

ព្រែកលាប, កសិកម្មកំពង់ចាម, ១៣ ឧសភា ២០២៣

... ក្នុងប្រធានបទស្តីពីការផ្ទេរពីការអភិវឌ្ឍតាមបែបបើកទូលាយ ទៅកាន់ការអភិវឌ្ឍបែបស៊ីជម្រៅ ការដោះស្រាយទឹកត្រូវតែបន្តធ្វើដើម្បីឲ្យកសិករយើងគឺអាចធ្វើស្រូវបានច្រើនដង។ ពេលជិះឧទ្ទម្កាចក្រជាមួយគ្នា ពីភ្នំពេញទៅបន្ទាយមានជ័យ ខ្ញុំបានចង្អុលចុះទៅក្រោមប្រាប់អតីតប្រធានធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ីថា “នេះជាសក្តានុពលនៅសេសសល់របស់ខ្ញុំ” ... គាត់បង្ហាញអាមូណ៍ងឿងចូល ហេតុអ្វីជញ្ជាំងស្រូវវានៅជាសក្តានុពល។ ខ្ញុំថា “កសិករទីបន្តិចធ្វើបានមួយដង។ ប្រសិនបើខ្ញុំដោះស្រាយទឹកបាន ប្រជាកសិករនឹងធ្វើបាន២ ដង ឬ៣ ដង។ អញ្ចឹងមួយហិកតារបស់ខ្ញុំ ក្លាយទៅជា ២ហិកតា ឬ ៣ហិកតា។ ហ្នឹងហើយជាសក្តានុពល” ... យើងត្រូវបន្តវិនិយោគលើទឹក(ស្រោចស្រព)នេះ។ មានទឹកហើយ បើមិនកែទម្លាប់ពីការប្រើប្រាស់ពូជល្អ ទិន្នផលខ្ពស់ វិធីដាំដុះឲ្យល្អ ក៏នៅតែទៅមិនរួច។ មានផលិតផលហើយ តែបើខ្វះទីផ្សារក៏នៅតែទៅមិនរួច។ អញ្ចឹងទេ មានសំណុំបញ្ហារបស់វាពីក្បាលដល់ចុងជើង ... ។

១០. ធម្មការ និងសាសនា

១	អារាមនានាគួរស្រាវជ្រាវចងក្រងសៀវភៅប្រវត្តិវត្ថុ	១៧៨
២	សង្គ្រាមនិងរបប ប៉ុល ពត បានបំផ្លាញគ្រប់សាសនាដល់បួសគល់	១៧៨
៣	ទន្ទឹមនឹងប្រជាជនរស់ឡើងវិញ សាសនាទាំងអស់ក៏បានកើតស្របពេលគ្នា	១៧៨
៤	ក្រោយថ្ងៃ ៧ មករា ១៩៧៩ សាសនាកើតឡើងវិញ មានសុខដុមភាវូបនីយកម្ម	១៧៩
៥	និក្ខេបបទវិទ្យាសាស្ត្រនយោបាយ “ផលប្រយោជន៍រវាងសាសនានិងសង្គមរដ្ឋ”	១៧៩
៦	ការបង្កើតសាសនាឡើងវិញ ក្រោយរបប ប៉ុល ពត មិនមែនជាអំពើប្រជាភិថុតិ	១៨០
៧	រើសអើងពូជសាសន៍ មិនមែនជាគោលនយោបាយ ... ការដឹកនាំរបស់ ហ៊ុន សែន ទេ	១៨០
៨	ការដឹកនាំត្រឹមត្រូវក្នុងផ្នែកអាណាចក្រ បង្កើតជាលទ្ធភាពអភិវឌ្ឍខាងសាសនា	១៨១
៩	ការប្រតិបត្តិសាសនា បញ្ជាក់ពីអត្ថិភាពសុខសន្តិភាព និងជីវភាពប្រជាជន	១៨១
១០	បើមិនអាចរក្សាសុខសន្តិភាពបាន កុំនិយាយពីការរីកចម្រើននៃវិស័យសាសនា	១៨២
១១	ទីអារាមដើរតួសំខាន់ក្នុងការផ្តល់ប្រយោជន៍សម្រាប់សង្គមជាតិ	១៨២
១២	ទទួលបានជ័យពីគ្រប់សាសនា តែសាសនាព្រះពុទ្ធនៅតែជាសាសនារបស់ជាតិ	១៨២
១៣	“ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ” ជាបាវចនារំលឹកគ្រប់គ្នានិងគ្រប់ពេលវេលា	១៨៣
១៤	សាសនាខុសគ្នា តែគោលដៅគឺការរស់រានសើភាព និងអ្វីដែលមនុស្សលោកត្រូវការ	១៨៣
១៥	ព្រះសង្ឃពុទ្ធសាសនាខិតខំរួមចំណែកក្នុងសកម្មភាពមនុស្សធម៌	១៨៤
១៦	ចំនួនព្រះសង្ឃព្រះពុទ្ធសាសនាច្រើនជាងពេទ្យនិងស្នើពាក់កណ្តាលចំនួនទ័ព	១៨៤
១៧	ចងក្រងនិងដំណើរការសហគមន៍អាចារ្យឲ្យបានទូលំទូលាយទូទាំងប្រទេស	១៨៤
១៨	អាចារ្យគោរពប៉ានានុក្រម ជួយដល់ពុទ្ធបរិស័ទនិងគាំទ្រព្រះសង្ឃគ្រប់គ្រងទីអារាម	១៨៥
១៩	អាចារ្យអាចារិនី ត្រូវសម្របសម្រួលតម្រូវការ ចៀសវាងប្រកាន់បក្សពួកឬរើសអើង	១៨៥
២០	អាចារ្យរក្សាមតិកវប្បធម៌ពុទ្ធសាសនា ប្រពៃណីទំនៀមទម្លាប់ប្រកបដោយអរិយធម៌	១៨៦
២១	បណ្តុះបណ្តាលធនធានមនុស្សមិនតែក្នុងវិស័យសាសនា តែក៏មុខវិជ្ជាចំណេះទូទៅ	១៨៦
២២	ផ្តល់ក្របខ័ណ្ឌគ្រូបង្រៀនក្នុងសហគមន៍ឥស្លាម ព្រោះជាតម្រូវការអភិវឌ្ឍសង្គម	១៨៦
២៣	សិស្សស្រីឥស្លាមអាចស្លៀកពាក់ប្រពៃណីនិងថតរូបមិនបាច់ចេញស្លឹកត្រចៀក	១៨៧
២៤	ភាពជ្រុលនិយមមិនមែនជាបញ្ហាសម្រាប់ជាតិសាសន៍ឬសាសនាណាតែមួយទេ	១៨៧
២៥	នឹងនៅតែមានពិធីស្រាយបួសដរាបណាគណបក្សប្រជាជនកាន់អំណាច	១៨៨

២៦	ឥស្លាមសាសនាបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកវិទ្យា/មុខជំនាញដើម្បីការងារ/មុខរបរ ...	១៨៨
២៧	ឥស្លាមកម្ពុជាមានចំនួនតិចតែសហគមន៍ធំទូលាយ មានទំនាក់ទំនងច្រើនប្រទេស	១៨៩
២៨	សូមប្រទេស OIC ជួយទិញទំនិញ និងផ្តល់ទីផ្សារការងារដល់ឥស្លាមកម្ពុជា	១៨៩
២៩	សង្ឃឹមថាគ្រីស្ទសាសនិក រួមចំណែកអប់រំកុំឲ្យប្រព្រឹត្តគ្រឿងញៀន	១៩០
៣០	សូមអប់រំគោរពច្បាប់ចរាចរណ៍ដល់គ្រីស្ទសាសនិកដើម្បីធានាសុវត្ថិភាពផ្ទាល់ខ្លួន	១៩០
៣១	ធ្វើសុខដុមភារូបនីយកម្មផ្ទៃក្នុងគ្រីស្ទសាសនា និងជាមួយសាសនាដទៃ	១៩១
៣២	បណ្តុះបណ្តាលសមត្ថភាពធនធានមនុស្សក្នុងសាសនា កសាងសង្គមជាតិ និងគ្រួសារ	១៩១
៣៣	រៀបចំតំណាងគ្រីស្ទបរិស័ទសម្រាប់សន្ទនាជាមួយសាសនាដទៃនិង/ឬអាជ្ញាធររដ្ឋ	១៩២
៣៤	អ្នកប្រៀនប្រដៅសាសនាផ្តល់ការណែនាំអនុវត្តនយោបាយភូមិឃុំមានសុវត្ថិភាព	១៩២

១. អាមាមនាគួរស្រាវជ្រាវចងក្រងសៀវភៅប្រវត្តិវត្ត

ពិធីកាត់ឫសសីមាព្រះវិហារ និងសម្ពោធសមិទ្ធផលក្នុងវត្តព្រែកប្រា, ៨ កុម្ភៈ ២០១៧

... មានមោទនភាពចំពោះការរីកចម្រើននៃទីអាមាមវ័យចំណាស់នេះ ... មុនពេលកាត់ឫសសីមា និងការសម្ពោធដាក់អោយប្រើប្រាស់ មានការស្រាវជ្រាវចងក្រងសៀវភៅមួយនេះ ដែលខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំមានការពេញចិត្ត។ រឿងនេះ ក៏បានធ្វើជាហូរហែមក។ សង្ឃឹមថា តាមទីអាមាមដទៃទៀតដែលមិនទាន់បានធ្វើ គួរតែធ្វើសៀវភៅមួយៗ ទៅតាមទីអាមាមរបស់ខ្លួន។ បើមានការកត់ត្រាបែបនេះយើងនឹងអាចដឹងបានពីប្រវត្តិ នៃការកកើតទីអាមាមនេះ ពីដំណាក់កាលមួយទៅកាន់ដំណាក់កាលមួយ។ បើយោងទៅលើការកត់ត្រានៅក្នុងនេះ ទីអាមាមនេះ មានអាយុរហូតទៅដល់ ២២៦ឆ្នាំ ... ដែលយើងបានធ្វើបុណ្យរួមគ្នា ប្រហែលជាមាននិស្ស័យពីជាតិមុនមក ហើយសង្ឃឹមថាជាតិក្រោយជួបគ្នា ធ្វើបុណ្យជាមួយគ្នាទៀត បានរួមដំណើរជាមួយគ្នាអញ្ចឹងទៅ ... ។

២. សង្គ្រាមនិងរបប ប៉ុល ពត បានបំផ្លាញគ្រប់សាសនាដល់ឫសគល់

ពិធីបញ្ចុះខណ្ឌសីមាព្រះវិហារថ្មី វត្តសិរីសាគរ (ហៅវត្តកំពង់ត្របែក) ឃុំ-ស្រុកកំពង់ត្របែក, ១០ មីនា ២០១៧

... ទីអាមាមនៅទូទាំងប្រទេសរបស់យើង បើទោះបីជាមានវ័យចំណាស់ប៉ុណ្ណាក៏ដោយ ដែលកើតមុនឆ្នាំ១៩៧០ ត្រូវបានបំផ្លិចបំផ្លាញដោយសង្គ្រាម និងដោយរបប ប៉ុល ពត។ សាសនាទាំងអស់ មិនថាព្រះពុទ្ធសាសនា ឥស្លាមសាសនា គ្រីស្ទសាសនា និងសាសនាដទៃទៀត សុទ្ធតែ ត្រូវបានបំផ្លាញឫសគល់នៅក្នុងដំណាក់កាលនៃសម័យ ប៉ុល ពត។ ប៉ុន្តែ ពេលដែលយើងរំដោះ(ប្រទេស)នៅឆ្នាំ១៩៧៩ គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា រណសិរ្សសាមគ្គីសង្គ្រោះជាតិកម្ពុជា នៅពេលនោះ បានអនុញ្ញាត ផ្តល់ឱកាសអោយប្រជាជនមានជំនឿឡើងវិញ ទៅតាមអ្វីដែលជាចំណង់ចំណូលចិត្តរបស់ប្រជាជន ដែលពួកគេចង់ជឿ ... ។

៣. ទន្ទឹមនឹងប្រជាជនបានរស់ឡើងវិញ សាសនាទាំងអស់ក៏បានកើតស្របពេលគ្នា

ពិធីសម្ពោធវិហារឥស្លាមដើម្បែក, ៤ កញ្ញា ២០១៧

...កុំភ្លេច តាសុស និយាយត្រូវណាស់។ តាសុស នៅឯពោធិ៍សាត់។ គាត់ទៅតាមរកផ្ទះខ្ញុំដល់តាខ្មៅ។ គាត់ថាមករកមេ។ តា រស់ ស្រែង បានសួរគាត់ មើលតាសុស តើឥស្លាមសានា និងព្រះពុទ្ធសាសនា មួយណាបងមួយណាប្អូន? តាសុស ឆ្លើយថា “អត់មានមួយណាបងមួយណាប្អូនទេ ត្បិតកើតថ្ងៃតែមួយជាមួយគ្នា ខែតែមួយជាមួយគ្នា និងឆ្នាំតែមួយជាមួយគ្នា គឺ ៧ មករា ១៩៧៩”។ នេះជាចម្លើយជាក់ស្តែងបំផុត។ ក្នុងដំណាក់កាលគ្រប់គ្រងរបស់ពួក ប៉ុល ពត សាសនាទាំងអស់ត្រូវបានបំផ្លាញហើយ។ ទន្ទឹមនឹងការរស់ឡើងវិញរបស់ប្រជាជន សាសនាទាំងអស់ក៏បានកើតឡើងស្របពេលតែមួយ គឺថ្ងៃ ៧ មករា ១៩៧៩ ...។

៤. ក្រោយថ្ងៃ៧ មករា ១៩៧៩ សាសនាកើតឡើងវិញ និងមានសុខដុមការបន្ថែមយកម្ម
ពិធីបញ្ចុះខណ្ឌសីមាព្រះវិហារថ្មី វត្តសិរីសាគរ (ហៅវត្តកំពង់ត្របែក) ឃុំ-ស្រុកកំពង់ត្របែក, ១០ មីនា ២០១៧

... ពីដំណាក់កាលមួយទៅកាន់ដំណាក់កាលមួយ ដែលធ្វើអោយមានការផ្លាស់ប្តូរយ៉ាងជ្រាលជ្រៅក្នុងសង្គមជាតិ។ ក្រោយថ្ងៃរំដោះ(៧ មករា ១៩៧៩) រហូតមកដល់ពេលនេះ យើងមានឱកាសធ្វើបុណ្យធ្វើទានទៅតាមប្រពៃណីជាតម្រូវការរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ដែលមុននោះ មិនត្រឹមតែមិនបានធ្វើបុណ្យទេ ក៏ប៉ុន្តែទីអាមាមទាំងឡាយត្រូវបានបំផ្លាញ ព្រះសង្ឃត្រូវបានធ្វើគត់ ឬចាប់ផ្សឹក។ យើងបានកសាងទីអាមាមនៅទូទាំងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា រហូតទៅដល់(ចំនួន)ជាង ៤ ០០០វត្ត ហើយមានព្រះសង្ឃរហូតដល់ជាង ៥០ ០០០អង្គ។ ជាមួយគ្នានេះ ព្រះវិហារសាសនាឥស្លាម គ្រិស្តសាសនា និងផ្នែកដទៃទៀត ក៏បានកើតឡើងជាបន្តបន្ទាប់ ដោយមានសុខដុមការបន្ថែមយកម្មក្នុងនេះផង ...។

៥. និក្ខេបបទវិទ្យាសាស្ត្រនយោបាយ៖ “ផលប្រយោជន៍ទៅវិញទៅមករវាងសាសនា និងសង្គម/រដ្ឋ”
ជួបសំណេះសំណាលជាមួយនឹងអាចារ្យ អាចារិនី លើកទី៨, ៨ មេសា ២០២៣

... បើយើងនិយាយក្នុងក្របខ័ណ្ឌតូចចង្អៀតរវាងប្រទេសមួយ ដែលកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា យើងអាចនិយាយបានក្នុងកម្រិតថា ពុទ្ធចក្រនិងអាណាចក្រ

ប៉ុន្តែបើយើងនិយាយន័យទូលាយជាងទៀត ដោយសារប្រទេសយើងមិនមែនមានត្រឹមតែព្រះពុទ្ធសាសនាទេ យើងមានឥស្លាមសាសនា គ្រិស្តសាសនា និងមានអ្នកដែលគោរពជំនឿដទៃទៀត គឺយើងអាចនិយាយពីគូនាទីសាសនាជាមួយរដ្ឋ ឬសាសនាជាមួយសង្គម។ នេះជាទំនាក់ទំនងចៀសមិនដាច់ ... ខ្ញុំបានពិនិត្យនិក្ខេបបទបណ្ឌិតវិទ្យាសាស្ត្រនយោបាយ ដែលខ្ញុំបានសរសេរកាលពីជាង ៣០ឆ្នាំមុន ... អំពីទំនាក់ទំនងរវាងសាសនាជាមួយសង្គម, សាសនាជាមួយរដ្ឋ និងអំពីផលប្រយោជន៍ដែលទាំងសងខាងទទួលបាន ...។

៦. ការបង្កើតសាសនាឡើងវិញ ក្រោយការបំបាត់ចោលដោយរបប ប៉ុល ពត មិនមែនជា អំពើប្រជាភិបុត្តិ

ជួបសំណេះសំណាលជាមួយនឹងអាចារ្យ អាចារីនី លើកទី៨, ៨ មេសា ២០២៣

... យើងអាចនិយាយបានថា (ចំណងទាក់ទង) រវាងសាសនានិងរដ្ឋ ឬនិយាយតាមច្រកចង្អៀតបន្តិចថា រវាងពុទ្ធចក្រនិងអាណាចក្រ មិនអាចផ្តាច់ចេញពីគ្នាបានទេ ... (ហេតុនេះ) ទើបយើងខិតខំរួមគ្នាបង្កើតឱ្យមានសាសនាឡើងវិញបន្ទាប់ពីសាសនាទាំងអស់នៅកម្ពុជា ត្រូវបានរបប ប៉ុល ពត បំបាត់ចោល។ (ការប្រឹងប្រែងនោះ) មិនមែនជាការចែងនូវ ឬប្រជាភិបុត្តិទេ ប៉ុន្តែគឺ (ប្តូរផ្តាច់របស់) គណបក្ស ប្រជាជនកម្ពុជា ដឹកនាំតាំងពីមុនពេលរំដោះ បង្កើតជាសាសនា មានព្រះសង្ឃតំណាងក្នុងជួរថ្នាក់ដឹកនាំរបស់សាសនាសាមគ្គីសង្គ្រោះជាតិកម្ពុជា ...។

៧. ការរើសអើងពូជសាសន៍ មិនមែនជាគោលនយោបាយរបស់គណបក្សប្រជាជន ឬការដឹកនាំរបស់ ហ៊ុន សែន ទេ

ពិធីពិសាអាហារស្រាយបួសវ៉ាម៉ាឌន, ១៥ មិថុនា ២០១៧

... បើអត់ពីខ្ញុំទៅ ទោះអ្នកណាក៏ដោយដែលជាសមាជិកគណបក្សប្រជាជនហើយឡើងមកបន្តតួនាទី (ដឹកនាំ) នេះ សូមកុំភ្លេចនយោបាយដែលយើងបានប្រកាន់ខ្ជាប់ជាង ៣៨ឆ្នាំរួចមកហើយ។ មិនមែនជានយោបាយកញ្ចក់កណ្តៀតនោះទេ តែជានយោបាយអមតៈរបស់គណបក្សប្រជាជន។ យើងមានគោលនយោបាយចំពោះជនជាតិ គោលនយោបាយចំពោះសាសនា គោលនយោបាយតាមវិស័យ និងតាមអនុវិស័យផងដែរ ... អ្នកជំនាន់ក្រោយគប្បីយកចិត្តទុកដាក់ពី

សុខដុមការ្យបនីយ៍កម្មរវាងជាតិសាសន៍និងសាសនា ក៏ដូចជាផ្តល់នូវបទពិសោធន៍ និងការចងចាំថា ប្រទេសមួយនេះមិនត្រូវរងការកើតកលយុគ ឬក៏ជម្លោះសាសនា និងជាតិសាសន៍នោះទេ។ ការប្រកាន់ពូជសាសន៍ និងការរើសអើង មិនមែនជាគោលនយោបាយរបស់គណបក្សប្រជាជនទេ ហើយវាកាន់តែជាមិនមែនជាការដឹកនាំរបស់ ហ៊ុន សែន ទៀតផង ...។

៨. ការដឹកនាំត្រឹមត្រូវក្នុងផ្នែកអាណាចក្រ បង្កើតជាលទ្ធភាពអភិវឌ្ឍខាងសាសនា

ពិធីបញ្ចុះខណ្ឌសីមាព្រះវិហារថ្មី វត្តសិរីសាគរ (ហៅវត្តកំពង់ត្របែក) ឃុំ-ស្រុកកំពង់ត្របែក, ១០ មីនា ២០១៧

... គឺសន្តិភាពនោះហើយ ដែលផ្តល់ឱកាសឲ្យព្រះតេជព្រះគុណ ឲ្យខាងសាសនិកឥស្លាម ឲ្យគ្រីស្ទសាសនិកនិងសាសនាដទៃទៀតមានលទ្ធភាពអភិវឌ្ឍ។ តាមរយៈភាពត្រឹមត្រូវនៃការដឹកនាំអាណាចក្រ គឺបក្សនយោបាយដឹកនាំត្រឹមត្រូវ ទើបបង្កើតឲ្យមានស្ថានភាពបែបនេះ។ កត្តាសំខាន់ស្ថិតត្រង់ថា តើពឹងបងបំផុតបក្សនយោបាយដែលដឹកនាំផ្ទៃនោះ រាជរដ្ឋាភិបាលនោះ ផ្តល់លទ្ធភាពប៉ុណ្ណាឲ្យប្រជាពលរដ្ឋសម្រាប់ (ការប្រតិបត្តិ) ជំនឿ។ នៅប្រទេសខ្លះ បើក (សេរីភាពឱ្យសាសនា) ព្រះពុទ្ធ ប៉ុន្តែមិនបើកឲ្យឥស្លាម មិនបើកឲ្យគ្រីស្ទទេ ឬបើកឲ្យគ្រីស្ទសាសនា ប៉ុន្តែមិនបើកឲ្យព្រះពុទ្ធសាសនា ឬឥស្លាមសាសនាទេ ...។

៩. ការគោរពប្រតិបត្តិសាសនា បញ្ជាក់ពីអត្ថិភាពសុខសន្តិភាព និងជីវភាពប្រជាជន

ពិធីជួបសំណេះសំណាលជាមួយថ្នាក់ដឹកនាំគ្រីស្ទសាសនា ដើម្បីពង្រឹងសុខដុមការ្យបនីយ៍កម្មវិស័យគ្រីស្ទសាសនានៅកម្ពុជា, ២៥ ឧសភា ២០១៧

... ក្រោមការដឹកនាំរបស់គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា សាសនាទាំងអស់នៅកម្ពុជាសុទ្ធតែបានរស់ឡើងវិញ បន្ទាប់ពីត្រូវបានសម្លាប់ និងបំផ្លិចបំផ្លាញដោយសង្គ្រាម និងដោយរបបប្រល័យពូជសាសន៍ ប៉ុល ពត។ សាសនាទាំងអស់បានរីកចម្រើនពីគំនរផេះផង់ ... ដែលព្រះពុទ្ធសាសនា ឥស្លាមសាសនា និងគ្រីស្ទសាសនា បានគោរព(ប្រតិបត្តិ) បូជាតាមជំនឿរៀងៗខ្លួន) នោះជាអ្វីទៅ ? គឺវាបញ្ជាក់ច្បាស់ថា សុខសន្តិភាពបានកើតមានពិតប្រាកដនៅលើទឹកដីនេះ ហើយជីវភាពប្រជាជនក៏ត្រូវបានកែលម្អ។ ទំនាក់ទំនងសាសនាជាមួយការគ្រប់គ្រងរដ្ឋ

បេះមិនដាច់ពីគ្នាទេ។ ប្រសិនបើនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលមិនបើកចំហ សម្រាប់ការគោរពរបស់ប្រជាជនទេ ច្បាស់ជាមិនអាច(មានការប្រតិបត្តិ)បែបនេះ បានទេ ...។

១០. បើមិនអាចរក្សាសុខសន្តិភាពបាន កុំនិយាយពីការរីកចម្រើននៃវិស័យសាសនា

សំណេះសំណាល និងពិសោធន៍ជាមួយគ្រីស្ទបរិស័ទ, ១២ តុលា ២០១៩

... ចូរយើង រួមគ្នាការពារសន្តិភាព សន្តិសុខសណ្តាប់ធ្នាប់សង្គម ... ប្រសិនបើ មិនអាចរក្សាបានសុខសន្តិភាពទេ យើងកុំនិយាយទៅដល់ការរីកចម្រើននៃវិស័យ សាសនា។ បទពិសោធន៍របស់កម្ពុជាខ្លួនឯង ល្មមគ្រប់គ្រាន់ណាស់ទៅហើយ។ សង្គ្រាមបំផ្លិចបំផ្លាញចាប់ពីឆ្នាំ១៩៧០ និងក្នុងកាលៈទេសៈនៃរបប ប៉ុល ពត សាសនាទាំងអស់នៅកម្ពុជាទាំងអស់ត្រូវបានស្លាប់។ នៅពេលប្រទេសដែលមាន សង្គ្រាម សួរថាតំបន់អសន្តិសុខដោយសង្គ្រាមនោះ សាសនាអាចនឹងគោរព ប្រតិបត្តិបានឬទេ ? ... ដំបូងបំផុត បើចង់និយាយថាត្រូវការរស់រានមានជីវិត ត្រូវ ការការអភិវឌ្ឍ យើងមិនត្រូវភ្លេចនិយាយពីការពារសន្តិភាពឲ្យបានជាមុនទេ ...។

១១. ទីអារាមដើរតួសំខាន់ក្នុងការផ្តល់ប្រយោជន៍សម្រាប់សង្គមជាតិ

ពិធីសម្ពោធសមិទ្ធផលនានា ក្នុងវត្តឈូកវ៉ា, ៥ មីនា ២០១៨

... អាចចាត់ទុកថា ទីអារាមជាផ្នែកមួយដ៏សំខាន់ក្នុងការបន្តអនុវត្តគោលនយោ បាយសម្រាប់មនុស្សចាស់ ហើយក៏បន្តការអនុវត្តគោលនយោបាយសម្រាប់កុមារ និងយុវជនក្រីក្រ។ ទីអារាមបានក្លាយទៅជាជម្រកសុវត្ថិភាពសម្រាប់លោកយាយ លោកតា ក្នុងពេលដែលចាស់ទៅ ហើយដែលត្រូវការសុំសីលសុំទាន មួយចំនួន ក៏ត្រូវបានមកស្នាក់នៅនឹងទីអារាម។ កុមារ និងយុវជនមួយចំនួនដែលខ្វះលទ្ធ ភាព ក៏បានប្រើប្រាស់ទីអារាម(ជាទីជ្រកកាន់) ដោយចំនួនក៏បានបួស ហើយ បន្តការសិក្សា។ ឯមួយចំនួនក៏បានមកស្នាក់នៅតាមទីអារាម ដើម្បីបានបន្តការ សិក្សា។ ទាំងអស់នោះជាផលប្រយោជន៍សម្រាប់សង្គមជាតិ ...។

១២. ទទួលពរជ័យពីគ្រប់សាសនា តែសាសនាព្រះពុទ្ធនៅតែជាសាសនារបស់ជាតិ

ពិធីស្រោចសុគន្ធាវិប្រគេនសម្តេចកិត្តិយស ៣ ព្រះអង្គ, ២៤ ឧសភា ២០១៨

... ដោយសារតែបានដឹងពី ការលំបាកក្នុងដំណើរជីវិតនាពេលកន្លងទៅ ចាប់តាំងពីខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំ នៅជាអតីតក្មេងវត្តម្នាក់ ... ពេលដែលទទួលតួនាទីជាអ្នកដឹកនាំ (ប្រទេស) ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំមិនដែលភ្លេចម្តងណាឡើយ ពីតួនាទីមិនអាចមើលរំលងបានរបស់វិស័យព្រះពុទ្ធសាសនានេះ។ ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំ ធ្លាប់បាននិយាយថា ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំ ទទួលពរជ័យពីគ្រប់សាសនាទាំងអស់ ទាំងពីព្រះពុទ្ធសាសនា ទាំងពីឥស្លាមសាសនា និងទាំងពីគ្រីស្ទសាសនា។ ប៉ុន្មានថ្ងៃមុន ខ្ញុំបានទៅជួបខាងគ្រីស្ទសាសនា។ ប៉ុន្មានថ្ងៃខាងមុខនេះ ក៏ត្រូវទៅចូលរួមពិធីស្រាយបួស(នៃឥស្លាមសាសនា)ដែរ។ យ៉ាងណាក៏ដោយ ព្រះពុទ្ធសាសនា នៅតែជាសាសនាសំខាន់របស់ជាតិ ...។

១៣. បាវចនា “ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ” ជាការរំលឹកគ្រប់គ្នានិងគ្រប់ពេលវេលា
 ពិធីស្រោចសុគន្ធរាវប្រគេនសម្តេចកិត្តិយស ៣ ព្រះអង្គ, ២៤ ឧសភា ២០១៨

... ដើម្បីអនុវត្តបាវចនា “ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ” កន្លែងធ្វើការទាំងឡាយ និងកន្លែងដទៃ ត្រូវរៀបចំទង់ទាំងបីគឺទង់ជាតិ ទង់សាសនា និងទង់ព្រះមហាក្សត្រ ព្រមទាំងព្រះឆាយាល័ក្ខណ៍របស់ព្រះមហាក្សត្រ ដើម្បីអោយយើងគ្រប់គ្នារំលឹកគ្រប់ពេលវេលាថា យើងស្ថិតនៅក្រោមម្លប់បាវចនា ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ ... តាមទីកន្លែងធ្វើការនៃមន្ត្រីយើងសព្វថ្ងៃ និងនៅទីកន្លែងមួយចំនួនផ្សេងទៀត មាន(ការតាំង)ព្រះឆាយាល័ក្ខណ៍ព្រះមហាក្សត្រ មានទង់ជាតិផង ទង់សាសនាផង និងទង់ព្រះមហាក្សត្រផង ... ជាការរំលឹកដល់ជនគ្រប់រូប ... ថាមិនមែនមានតែព្រះសង្ឃគង់នៅទីនេះទេ ប៉ុន្តែមានទង់តំណាងឲ្យសាសនា ... មិនមែនមានតែព្រះឆាយាល័ក្ខណ៍របស់ព្រះមហាក្សត្រទេ ប៉ុន្តែមានទង់ព្រះមហាក្សត្រ ហើយក៏មានទង់ជាតិ ...។

១៤. កាន់សាសនាខុសគ្នា តែមានគោលដៅដូចគ្នា គឺការរស់រានមានជីវិត មានសេរីភាព និងមានអ្វីៗដែលមនុស្សលោកត្រូវការ
 សំណេះសំណាល និងពិសាបាយសាមគ្គីជាមួយគ្រីស្ទបរិស័ទ, ១២ តុលា ២០១៩

... យើងត្រូវផ្តល់ការគោរពចំពោះសិទ្ធិសេរីភាព និងជំនឿសាសនានានា ... តែអ្វីដែលយើងចង់បាន និងដែលយើងបានឃើញច្បាស់ហើយគឺ “ការខុសគ្នាខាង

សាសនា មិនមែនជាឧបសគ្គរារាំងការរក្សាសន្តិភាព និងការអភិវឌ្ឍប្រទេសទេ។ ប្រសិនបើគ្មានការបៀតបៀនរវាងគ្នា និងគ្នា ហើយធ្វើសុខដុមការ្យបន្តិយ៍កម្មជាមួយគ្នា វានឹងមិននាំទៅដល់ការរំខានណាមួយក្នុងដំណើរឈានទៅមុខឡើយ។ យើងអាចនៅក្នុងបន្ទប់ធ្វើការជាមួយគ្នា នៅក្នុងការផ្លាស់សំណង់ជាមួយគ្នា នៅតាមវាលស្រែ និងរោងចក្រជាមួយគ្នា គ្រាន់តែមានជំនឿសាសនាខុសគ្នាប៉ុណ្ណោះ។ ទោះបីជាកាន់សាសនាខុសគ្នា ក៏ប៉ុន្តែមានគោលដៅដូចគ្នានៅត្រង់ថាមនុស្សទាំងអស់ត្រូវការការរស់រានមានជីវិត ត្រូវការនូវសេរីភាព ត្រូវការនូវអ្វីៗដែលមនុស្សលោកត្រូវការ ...។

១៥. ព្រះសង្ឃពុទ្ធសាសនាខិតខំរួមចំណែកក្នុងសកម្មភាពមនុស្សធម៌

ខួបលើកទី១៥៤ ទិវាពិភពលោកកាកបាទក្រហម អន្តរាគមន៍ក្រហម, ៨ ឧសភា ២០១៧

... រយៈពេលកន្លងទៅ ព្រះសង្ឃបានបង្ហាញនូវការខិតខំយកចិត្តទុកដាក់ ចូលរួមក្នុងសកម្មភាពមនុស្សធម៌ តាមរយៈការផ្តល់ជំនួយដោយផ្ទាល់ចំពោះអ្នកខ្វះខាត ហើយក៏តាមរយៈការផ្តល់ជំនួយដល់កាកបាទក្រហម។ តាមទម្លាប់ ព្រះសង្ឃបានទទួលទេយ្យទាន និងវត្ថុនានា។ ព្រះសង្ឃបានលៃទុកមួយចំណែក ដូចជាបាន ឆ្នាំង វែក ជាដើម ជួយមកកាកបាទក្រហមកម្ពុជា។ កាកបាទក្រហមកម្ពុជាក៏បានជូនរបស់ទាំងនោះទៅដល់ជនដែលមានសេចក្តីត្រូវការ។ ខ្ញុំមានការរីករាយដែលសង្កេតឃើញថា ជនរួមជាតិរបស់យើងចេះជួយគ្នា ...។

១៦. ចំនួនព្រះសង្ឃព្រះពុទ្ធសាសនាច្រើនជាងពេទ្យនិងស្មើពាក់កណ្តាលចំនួនទំព

ជួបសំណេះសំណាលជាមួយនឹងអាចារ្យ អាចារិនី លើកទី៨, ៨ មេសា ២០២៣

... បន្ទាប់ពីប្រទេសត្រូវបានដោះ វត្តអារាម(ព្រះពុទ្ធសាសនាបាន)កើតឡើងបន្តិចម្តងៗ ដោយចំនួនព្រះសង្ឃក៏បានកើនពីតិចមកកាន់តែច្រើន។ ឥឡូវនេះ ព្រះសង្ឃមានទៅដល់ជាង ៥ម៉ឺនអង្គឯណោះ។ ជាចំនួនមួយច្រើន។ បើប្រៀបធៀបទៅនឹងចំនួនគ្រូពេទ្យយើងមានគ្រូពេទ្យត្រឹមតែ ២ម៉ឺន ឬ ៣ម៉ឺននាក់ទេ ... ឬ(បើប្រៀបទៅកម្លាំងកងទ័ព)សឹងតែថាប្រហាក់ប្រហែលជិត ៥០% នៃចំនួនកងទ័ពនៅទូទាំងប្រទេសទៅហើយ ...។

១៧. ចងក្រង និងដំណើរការសហគមន៍អាចារ្យឲ្យបានទូលំទូលាយទូទាំងប្រទេស

ជួបសំណេះសំណាលជាមួយនឹងអាចារ្យ អាចារិនី លើកទី៨, ៨ មេសា ២០២៣

... ក្រសួងធម្មការ និងសាសនា ត្រូវបន្តរៀបចំវគ្គបណ្តុះបណ្តាលស្តីពីតួនាទី និងភារកិច្ច និងក្រមសីលធម៌ អាចារ្យ/អាចារិនី ដើម្បីបំពេញតម្រូវការរបស់ប្រជាពុទ្ធបរិស័ទ ... ដោយយកចិត្តទុកដាក់ រៀបចំចងក្រង និងដំណើរការ សហគមន៍ អាចារ្យឲ្យបានទូលំទូលាយទូទាំងប្រទេស ... អាចារ្យដែលទើបតែមានអាយុ ៥០ ឆ្នាំនៅពេលនេះ ធ្មេចបើកៗ(ក៏នឹងមានអាយុ) ៦០ឆ្នាំ ... មិនមែនអាចារ្យមានជីវិត អមតៈឯណា។ ត្រូវបន្ត (ធ្វើកិច្ចការនេះ) បើយើងនៅមានព្រះសង្ឃ នៅមានវត្ត។ នេះមិនមែនមានតែក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនាទេ។ វាមានក្នុងគ្រប់សាសនា ...។

១៨. សូមអាចារ្យ/អាចារិនីគោរពឋានានុក្រម ក្នុងតួនាទីជួយដល់ពុទ្ធបរិស័ទ និងគាំទ្រ ព្រះសង្ឃគ្រប់គ្រងទីអារាម

ជួបសំណេះសំណាលជាមួយនឹងអាចារ្យ អាចារិនី លើកទី៨, ៨ មេសា ២០២៣

... ក្នុងវិស័យពុទ្ធចក្រ ត្រូវបន្តការបណ្តុះបណ្តាលអាចារ្យ/អាចារិនី ហើយក៏សុំផ្តាំធ្វើជាអាចារ្យ/អាចារិនីកុំជ្រៀតជ្រែកកិច្ចការព្រះសង្ឃច្រើនពេក។ មានកន្លែងខ្លះ អាចារ្យទាស់ជាមួយចៅអធិការ ហើយការទាស់នោះ ផ្ដើមចេញពីរឿងបញ្ហាកាន់កាប់ថវិកាហ្នឹងឯង។ សុំមេត្តាយោគយល់គ្នា។ ធ្វើបុណ្យធ្វើទាន អាចារ្យដើរតួនាទីសំខាន់។ ម្ខាងជួយពុទ្ធបរិស័ទ ម្ខាងជួយព្រះសង្ឃគ្រប់គ្រងទីអារាម ក៏ប៉ុន្តែត្រូវគោរពតាមឋានានុក្រម។ អាចារ្យនៅជាមួយព្រះសង្ឃ ដែលនៅទីនោះរចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រងមានព្រះចៅអធិការ មានគ្រូសូត្រស្តាំមានគ្រូសូត្រឆ្វេង ...។

១៩. អាចារ្យ/អាចារិនី ត្រូវសម្របសម្រួលតម្រូវការ ចៀសវាងប្រកាន់បក្សពួក រើសអើង

ជួបសំណេះសំណាលជាមួយនឹងអាចារ្យ អាចារិនី លើកទី៨, ៨ មេសា ២០២៣

... អាចារ្យ /អាចារិនីត្រូវពង្រឹងការថែរក្សាក្រមសីលធម៌អាចារ្យខ្មែរថែរក្សាឲ្យបាននូវភាពថ្លៃថ្នូរក្នុងតួនាទីរបស់ខ្លួន ត្រូវមានភាពឈ្លាសវៃក្នុងការរិះរកនីតិវិធីដោះស្រាយ សម្របសម្រួលគ្រប់តម្រូវការរបស់បរិស័ទ គ្រប់មជ្ឈដ្ឋាន ព្រមទាំងទទួលខុសត្រូវសម្របសម្រួលគ្រប់តម្រូវការរបស់ពុទ្ធបរិស័ទគ្រប់មជ្ឈដ្ឋាន និងរក្សាគុណធម៌ ចៀសវាងការប្រព្រឹត្តខុសឆ្គង ប្រកាន់បក្សពួក ឬរើសអើងវណ្ណៈ ដែលធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ដល់សេចក្តីថ្លៃថ្នូររបស់ព្រះពុទ្ធសាសនា ...។

**២០. អាចារ្យ/អាចារិនីរក្សាមតិកវប្បធម៌ពុទ្ធសាសនា ប្រពៃណីទំនៀមទម្លាប់ខ្មែរប្រកប
ដោយអរិយធម៌**

ជួបសំណេះសំណាលជាមួយនឹងអាចារ្យ អាចារិនី លើកទី៨, ៨ មេសា ២០២៣

... អាចារ្យ/អាចារិនីត្រូវបំពេញតួនាទី ភារកិច្ចឲ្យបានល្អ ស័ក្តិសមជាអ្នកដឹកនាំ
ពិធីពុទ្ធសាសនា បង្ហាត់បង្រៀន ពន្យល់បង្ហាញ និងជាបុគ្គលដែលគួរឲ្យគោរព
ព្រមទាំងចូលរួមរក្សាមតិកវប្បធម៌ព្រះពុទ្ធសាសនា និងប្រពៃណីទំនៀមទម្លាប់
ខ្មែរឲ្យបានស្ថិតស្ថេរគង់វង្សប្រកបដោយអរិយធម៌ខ្ពស់ ... ផ្នែកអាណាចក្របច្ចុប្បន្ន
កំពុងជំរុញថែទាំប្រពៃណី ដោយក្នុងពេលចូលឆ្នាំហ្នឹងមានការរៀបចំ ការរាំរង់ រាំ
ក្បាច់ សារ៉ាវ៉ាន់ ឬក៏ទាញព្រំត្រៃ ឬលេងចោលឈូង លាក់កន្សែង ល្បែងបោនានា។
ដូច្នេះ សូមផ្តល់ឱកាសពិភាក្សាជាមួយព្រះសង្ឃ ឲ្យប្រជាពលរដ្ឋបានលេងក្នុង
ទីអារាម បង្គុលក្នុងឈ្មោះឲ្យទទួលបាន(ការសប្បាយរីករាយរក្សា)ទំនៀមទម្លាប់
វប្បធម៌ និងអរិយធម៌ ...។

**២១. ព្រះសង្ឃពុទ្ធសាសនាទាំងធម្មយុត្តិកនិកាយទាំងមហានិកាយបណ្តុះបណ្តាល
ធនធានមនុស្សមិនតែក្នុងវិស័យសាសនា តែក៏គ្រប់មុខវិជ្ជាចំណេះទូទៅ**

សម្តេចអគ្គមហាសិក្សាពុទ្ធិកសាកលវិទ្យាល័យព្រះសីហមុនីរាជា, ៣០ ឧសភា ២០២៣

... ព្រះសង្ឃនៅទូទាំងប្រទេស ទាំងធម្មយុត្តិកនិកាយទាំងមហានិកាយបាន
ប្រឹងប្រែងកសាងសមិទ្ធផលនានា តាមរយៈការបណ្តុះបណ្តាលធនធានមនុស្ស
ដែលពុទ្ធិក(សាកលវិទ្យាល័យនេះ មិនមែន)បង្រៀនតែសាសនាសុទ្ធ ... តែ
ចំណេះទូទៅគ្រប់មុខវិជ្ជា ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការនៃការអភិវឌ្ឍប្រទេស។
យើងមិនអាចខ្វះធនធានមនុស្សបានទេ។ ប្រទេសជឿនលឿនទៅមុខបានទាល់តែ
យើងមានធនធានមនុស្សគ្រប់គ្រាន់។ យើងធ្លាប់មានពិសោធន៍ថា (ខ្វះធនធាន
មនុស្សនាំដល់)ទី១កើតសង្គ្រាម ទី២បំផ្លាញធនធានមនុស្សដែលធ្វើឱ្យប្រទេស
មានធនធានសម្បូរបែប ក្លាយទៅជាប្រទេសក្រីក្រ ក្នុងពេលដែល
ប្រទេសមួយចំនួនគ្មានធនធានធម្មជាតិទេ ប៉ុន្តែក្លាយទៅជាអ្នកមានបាន
ដោយសារទី១ នយោបាយត្រូវ ទី២ មានធនធានមនុស្ស ...។

២២. ផ្តល់ក្របខ័ណ្ឌគ្រូបង្រៀនក្នុងសហគមន៍ឥស្លាម ព្រោះជាតម្រូវការអភិវឌ្ឍសង្គម

ពិធីពិសាអាហារស្រាយបួសរ៉ាំម៉ាឌន, ១៥ មិថុនា ២០១៧

... រាជរដ្ឋាភិបាលបានយកចិត្តទុកដាក់ដល់ការបណ្តុះបណ្តាលធនធានមនុស្សតាមរយៈសហគមន៍ឥស្លាម ដោយបានបញ្ចូលគ្រូបង្រៀនក្នុងក្របខ័ណ្ឌរដ្ឋ ដែលជាការកាត់បន្ថយបន្ទុកចំណាយរបស់បងប្អូនមួយចំនួនមកម្តង ដែលមុននេះត្រូវអង្គាសប្រាក់យកទៅផ្គត់ផ្គង់គ្រូ។ ខ្ញុំសូមជម្រាបជូនបងប្អូននៅទីនេះឲ្យបានជ្រាបថា មិនមែនត្រឹមតែ ១ ៥០០នាក់នោះទេ ប្រសិនបើមានតម្រូវការរហូតដល់ ៥ ០០០នាក់ក៏ខ្ញុំអាចជូនបានដែរ ព្រោះនេះជាតម្រូវការនៃការអភិវឌ្ឍសង្គមដោយគ្មានការរើសអើង ... សូមក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា បន្តពិភាក្សាជាមួយគណៈចាងហ្វាង ក៏ដូចជាក្រសួងធម្មការ និងសាសនា អំពីតម្រូវការបំពេញបន្ថែមលើក្របខ័ណ្ឌគ្រូបង្រៀន ដែលត្រូវទទួលបានប្រាក់បៀវត្សរ៍ ដូចជាគ្រូបង្រៀននៅផ្នែកដទៃទៀតដែរ ...។

២៣. សិស្សស្រីឥស្លាមអាចស្លៀកពាក់ប្រពៃណី និងថតរូបមិនបាច់ចេញស្លឹកត្រចៀក

ពិធីពិសាអាហារស្រាយបួសរ៉ាំម៉ាឌន, ១៥ មិថុនា ២០១៧

... ប្រទេសខ្លះ មិនទាន់បានអនុវត្តគោលនយោបាយស្តីពីសម្លៀកបំពាក់របស់ក្មួយៗ សិស្សានុសិស្ស និងសិស្សិក នៅគ្រប់កម្រិតសិក្សា ទាំងបឋម មធ្យម និងឧត្តមសិក្សានៅឡើយទេ។ ប្រទេសមួយចំនួនមិនទាន់អនុញ្ញាតឲ្យស្ត្រីជាសាសនិកឥស្លាមមានស្លៀកសំលៀកបំពាក់ប្រពៃណីរបស់ខ្លួនទៅរៀននោះទេ។ ប៉ុន្តែសម្រាប់កម្ពុជា យើងអនុញ្ញាតឲ្យបងប្អូនជ្រើសរើសបានរវាងសម្លៀកបំពាក់ជាឯកសណ្ឋានសាលា និងឯកសណ្ឋានបងប្អូនស្ត្រីឥស្លាម។ រីឯការថតរូបធ្វើអត្តសញ្ញាណប័ណ្ណ ឬធ្វើលិខិតឆ្លងដែនទៀតសោត បន្ទាប់ពីបានពិភាក្សាជាមួយនឹងក្រសួងមហាផ្ទៃ ដែលថាការថតរូបដោយមិនបាច់ចេញស្លឹកត្រចៀកនោះ អាចធ្វើទៅរួច យើងក៏បានផ្តល់ឱកាសបែបនេះចំពោះស្ត្រីឥស្លាម ... ចំណុចអស់ទាំងនេះ មិនមែនគ្រាន់តែសន្យាទេ តែយើងបានអនុវត្តហើយលើការដាក់ស្បែក ...។

២៤. ភាពជ្រុលនិយមមិនមែនជាបញ្ហាសម្រាប់ជាតិសាសន៍ឬសាសនាណាមួយទេ

ពិធីសម្ពោធវិហារឥស្លាមជើមៀក, ៤ កញ្ញា ២០១៧

... អំពីសាសនានេះ ខ្ញុំគិតថាពិភពលោកត្រូវតែប្តូរបៀបនិយាយហើយ។ កន្លងទៅ ខ្ញុំក៏ធុញទ្រាន់ ហើយខ្ញុំក៏បាននិយាយអំពីបញ្ហានេះ នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃការប្រជុំនានានៅឯក្រៅប្រទេស។ មានបញ្ហាអ្វីឡើងគេ តែងតែនិយាយថាឥស្លាមនិយមជ្រុល។ ខ្ញុំចង់ឲ្យគេដកពាក្យឥស្លាមចេញ។ មិនចាំបាច់នៅក្នុងក្រុមឥស្លាមទេ ពួកជ្រុលនិយមក៏មាននៅក្នុងសាសនា និងនៅក្នុងជាតិសាសន៍ដទៃដែរ។ ដូច្នេះការប្រើពាក្យឥស្លាមនិយមជ្រុល គួរតែត្រូវបានបំបាត់ចោល ... បើយើងនិយាយត្រឹមថារឿងនេះកើតឡើងដោយក្រុមឥស្លាមជ្រុលនិយមគឺវាមិនត្រឹមត្រូវទេ ... ខ្ញុំចង់ឲ្យដកពាក្យនោះចេញ ព្រោះភាពជ្រុលនិយមមិនមែនជាបញ្ហាដោយឡែករបស់ជាតិសាសន៍ ឬសាសនាណាមួយទេ ... ។

២៥. នឹងនៅតែមានពិធីស្រាយបួសដរាបណាគណបក្សប្រជាជនកាន់អំណាច
 ពិធីពិសាអាហារស្រាយបួសរ៉ាំរ៉ៃម៉ាឌន, ១៥ មិថុនា ២០១៧

... ខ្ញុំបាននិយាយកាលពីឆ្នាំទៅ ពិធីស្រាយបួសដែលរៀបចំដោយអាជ្ញាធរក៏បានមាន ហ៊ុន សែន ជានាយករដ្ឋមន្ត្រី តាងនាមអោយគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា (នឹងមានតរៀងទៅ)។ ខ្ញុំធានា(ថានឹងមានពិធីបែបនេះ)បានតែក្នុងដំណាក់កាលកាន់អំណាចនៃគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាប៉ុណ្ណោះ ... ខ្ញុំជឿទុកចិត្តយ៉ាងមុតមាំលើភាពឥតងាករេ និងការស្មោះត្រង់របស់បងប្អូនសាសនិកឥស្លាម ដែលម្តងហើយម្តងទៀត តាំងពីដំណាក់កាលរំដោះជាតិចេញពីរបបប្រល័យពូជសាសន៍ រហូតមកដល់ដំណាក់កាលបោះឆ្នោតជាបន្តបន្ទាប់ នៅតែមានសំឡេងគាំទ្រលើសលប់សម្រាប់គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា។ និយាយដូច្នេះ មិនមែនជាការឃោសនាសម្រាប់គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាទេ ក៏ប៉ុន្តែជាគោលនយោបាយដែលបង្ហាញជាក់ស្តែងជូនប្រជាជាតិកម្ពុជា សហគមន៍ឥស្លាម និងចំពោះប្រិយមិត្តនៃប្រទេសកាន់សាសនាឥស្លាម ឱ្យបានឃើញជាង ៣៨ឆ្នាំរួចហើយ ... ។

២៦. ឥស្លាមសាសនាបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកវិទ្យា/មុខជំនាញផ្សេងៗ ដើម្បីការងារ/មុខរបរស្រាយដីវាលនិងកំណើនសេដ្ឋកិច្ច
 ពិធីពិសាអាហារស្រាយបួសរ៉ាំរ៉ៃម៉ាឌនលើកទី៥, ២៩ ឧសភា ២០១៨

... ប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយនេះ ក្នុងវិស័យអប់រំ ក្រោយពេលដែលរាជរដ្ឋាភិបាល ផ្តល់ក្របខ័ណ្ឌគ្រូបង្រៀនជូនទៅដល់ សហគមន៍ឥស្លាម យើងបានឃើញថាវិស័យ សិក្សាអប់រំនៅក្នុងសហគមន៍ឥស្លាម មានការរីកចម្រើន។ មុននោះ បន្ទុកថវិកា សម្រាប់ជួយគ្រូបង្រៀនផ្នែកឥស្លាម ត្រូវរ៉ាប់រងដោយសហគមន៍។ ឥឡូវ បន្ទុកនេះ ត្រូវបានរ៉ាប់រងដោយរដ្ឋាភិបាល ដែលជាការកាត់បន្ថយនូវបន្ទុកចំណាយរបស់ សហគមន៍ និងក្រុមគ្រួសារបងប្អូនឥស្លាម។ (យើងសង្កេតឃើញថា) ចំនួនសិស្ស និស្សិតឥស្លាម ចំនួនបញ្ញវន្តឥស្លាមមានកាន់តែច្រើន។ សូមអំពាវនាវបន្តយកចិត្ត ទុកដាក់បណ្តុះបណ្តាលធនធានមនុស្ស មិនតែក្នុងវិស័យសាសនាមួយមុខនោះ ទេ ក៏ប៉ុន្តែក្នុងវិស័យបច្ចេកវិទ្យា ឬមុខជំនាញផ្សេងៗ ទៀតផងដែរ ដើម្បីទទួល បានការងារធ្វើសមស្រប ឬការបង្កើតមុខរបរជំរុញដោះស្រាយជីវភាព និងកំណើន សេដ្ឋកិច្ចសម្រាប់ប្រទេស ...។

២៧. ជនជាតិឥស្លាមមានចំនួនតិចតែសហគមន៍ធំទូលាយ មានទំនាក់ទំនងជាមួយច្រើន ប្រទេស

ពិធីពិសាអាហារស្រាយបួសរ៉ាំរ៉ៃម៉ាឌីន, ២៩ ឧសភា ២០១៨

... សូមអរគុណលោកជំទាវតំណាងអគ្គលេខាធិការ OIC ដែលបានលើកឡើង ពីបំណងប្រាថ្នាចង់ឲ្យកម្ពុជាក្លាយទៅជាសមាជិកសង្គ្រោះការនៃអង្គការ OIC។ កម្ពុជា ពិតជាមានបំណងបែបនេះ។ សូមផ្តាំជូនទៅ ឯកឧត្តមអគ្គលេខាធិការ OIC ក៏ដូច ជាសមាជិក OIC ដទៃទៀតថា កម្ពុជាពិតជាមានបំណងប្រែក្លាយខ្លួនជាសមាជិក សង្គ្រោះការនៃអង្គការអន្តរជាតិដ៏ធំមួយនេះ។ ពិតមែនតែប្រទេសយើងមានជន ជាតិឥស្លាមចំនួនតិចក៏ពិតមែន ក៏ប៉ុន្តែយើងមានសហគមន៍ដ៏ធំទូលាយមួយ មានទំនាក់ទំនងជាមួយបណ្តាប្រទេសជាច្រើន។ យើងចង់បានតួអង្គសង្គ្រោះការ នៅក្នុងក្របខណ្ឌនៃអង្គការសហប្រតិបត្តិការឥស្លាម OIC នេះ ...។

២៨. សូមប្រទេស OIC ជួយទិញទំនិញ និងផ្តល់ទីផ្សារការងារដល់ឥស្លាមកម្ពុជា

ពិធីពិសាអាហារស្រាយបួសរ៉ាំរ៉ៃម៉ាឌីន, ៧ ឧសភា ២០១៩

... យើងចង់ឱ្យប្រទេស(សមាជិក OIC)ទាំងនោះទទួលទិញទំនិញដែលផលិត នៅកម្ពុជា រាប់ទាំង Halal Food ដែលជាតម្រូវការនៃបងប្អូនសាសនិកមូស្លីម ...

សូមជួយទិញអង្ករពីយើង។ ជួយទិញទំនិញពីយើង ដើម្បីឱ្យទីផ្សាររបស់កម្ពុជាកាន់តែរីកចម្រើន ហើយក៏ជាផ្នែកមួយ នៃការដោះស្រាយការងារធ្វើនៅក្នុងប្រទេសរបស់យើង។ យើងក៏ចង់រកទីផ្សារការងារ សម្រាប់បងប្អូនសាសនិកឥស្លាមនៅកម្ពុជាផងដែរ ... កម្ពុជាក៏មានសមត្ថភាពបញ្ជូនពលករទៅរកការងារធ្វើនៅ(បណ្តាប្រទេសអាវ៉ាប់) ទាំងនោះដោយស្របច្បាប់ដែរ។ យើងចង់ស្វែងរកឱកាសការងារសម្រាប់បងប្អូនសាសនិកឥស្លាម ក៏ដូចជាបងប្អូនខ្មែរដទៃទៀតដោយមិនប្រកាន់ជាតិសាសន៍ ...។

២៩. សង្ឃឹមថាគ្រីស្ទសាសនិក រួមចំណែកអប់រំកុំឲ្យប្រព្រឹត្តគ្រឿងញៀន

សំណេះសំណាល និងពិសាបាយសាមគ្គីជាមួយគ្រីស្ទបរិស័ទ, ១២ តុលា ២០១៩

... សូមគ្រប់វិហារ និងបងប្អូនទាំងឡាយចូលរួមធ្វើយុទ្ធនាការ ដើម្បីបំបាត់ ឬកាត់បន្ថយគ្រឿងញៀន។ នៅលើពិភពលោកមានបញ្ហាច្រើនណាស់ ក្នុងហ្នឹងក៏មានកម្ពុជាដែរ ដែលគ្រឿងញៀនបានញាំញីក្នុងចំណោមយុវជន ក្នុងចំណោមប្រជាពលរដ្ឋរបស់យើង ដែលទាមទារឲ្យមានការយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់។ **សង្ឃឹម** ថានៅក្នុងចំណោមអ្នកកាន់សាសនាគ្រីស្ទ មិនមានអ្នកប្រព្រឹត្តគ្រឿងញៀន មិនមានអ្នកលក់ដូរគ្រឿងញៀន ផ្ទុយទៅវិញ ជាអ្នកដែលបានកាន់សាសនាគ្រីស្ទ និងចូលរួមចំណែកអប់រំ កុំឲ្យប្រព្រឹត្តគ្រឿងញៀន ...។

៣០. សូមអប់រំនិងគោរពច្បាប់ចរាចរណ៍ដល់អ្នកកាន់សាសនាគ្រីស្ទ ដើម្បីធានាសុវត្ថិភាពផ្ទាល់ខ្លួន

សំណេះសំណាល និងពិសាបាយសាមគ្គីជាមួយគ្រីស្ទបរិស័ទ, ១២ តុលា ២០១៩

... សព្វថ្ងៃ កម្ពុជាបានក្លាយទៅជាកន្លែងដែលមានមនុស្សស្លាប់(ដោយគ្រោះថ្នាក់ចរាចរណ៍)ច្រើនជាងសម័យសង្គ្រាម។ ខ្ញុំបានចូលរួមជីកនាំប្រទេសនេះអស់រយៈពេល ៤០ឆ្នាំមកហើយៗ ក្នុងនោះ មានជាង ៣៤ឆ្នាំ កាន់មុខតំណែងជានាយករដ្ឋមន្ត្រី។ ក្នុងសម័យមានសង្គ្រាម ថ្ងៃខ្លះមិនមានមនុស្សស្លាប់ទាល់តែសោះ ដោយសារតែគ្មានការប្រយុទ្ធ គ្មានស្លាប់ គ្មានរបួស។ ប៉ុន្តែមកដល់ពេលនេះ ថ្ងៃណាក៏មានមនុស្សស្លាប់ ... ជាសាកនាជកម្មមួយដ៏ធំ ដែលសង្ឃឹមថាអ្នកដែលកាន់គ្រីស្ទសាសនាទាំងឡាយ មិនត្រឹមតែយកចិត្តទុកដាក់គោរពច្បាប់

ចរាចរណ៍ខ្លួនឯងទេ ក៏ប៉ុន្តែនឹងផ្តល់នូវការអប់រំចំពោះអ្នកកាន់ត្រីស្នូសាសនា ទាំងឡាយ ដើម្បីពួកគេគឺនឹងអាចនឹងធានាសុវត្ថិភាពផ្ទាល់ខ្លួន ក៏ដូចជាសុវត្ថិភាពសម្រាប់អ្នកដទៃទៀត ដែលធ្វើចរាចរណ៍លើដងផ្លូវ។ “ថ្ងៃនេះ ថ្ងៃស្អែក កុំឲ្យមានគ្រោះថ្នាក់ចរាចរណ៍” ...។

៣១. ធ្វើសុខដុមការ្យបនីយកម្មផ្ទៃក្នុងត្រីស្នូសាសនានិងជាមួយសាសនាដទៃ

សំណេះសំណាល និងពិសាបាយសាមគ្គីជាមួយត្រីស្នូបរិស័ទ, ១២ តុលា ២០១៩

... សូមអំពាវនាវឲ្យបន្តការយកចិត្តទុកដាក់ធ្វើសុខដុមការ្យបនីយកម្មផ្ទៃក្នុងត្រីស្នូសាសនាខ្លួនឯង និងជាមួយសាសនាដទៃទៀត ... ក្នុងត្រីស្នូសាសនាក៏មាននិកាយច្រើន ... នៅទីនេះ យើងនិយាយពីសុខដុមការ្យបនីយកម្មជាតិសាសន៍និងសាសនា។ សាសនានីមួយៗ មាននិកាយខុសៗ គ្នា ... (ទោះជាកាន់)សាសនាណាក៏ដោយ ឬក៏និកាយណាក៏ដោយ សូមកុំអោយ(ការប្រកាន់យកនោះ)ក្លាយជាឧបសគ្គរារាំង រហូតទៅដល់បំផ្លាញគ្នា ... សូមអំពាវនាវឲ្យយកចិត្តទុកដាក់ធ្វើសុខដុមការ្យបនីយកម្មក្នុងក្របខណ្ឌត្រីស្នូសាសនាខ្លួនឯង ដោយក្នុងជាមួយនោះ ក៏ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ធ្វើទំនាក់ទំនងជាមួយសាសនាដទៃ ដូចជាសាសនាព្រះពុទ្ធ សាសនាឥស្លាម ឬក៏អ្នកដែលមិនជឿសាសនា ឬក៏អ្នកដែលមានជំនឿខុសពីយើង ដូចដែលខ្ញុំបានលើកកន្លងមកថា “ជាតិសាសន៍ខុសគ្នា មិនមែនជាឧបសគ្គរារាំងសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍប្រទេសយើងទេ” ...។

៣២. បណ្តុះបណ្តាលសមត្ថភាពធនធានមនុស្សក្នុងសាសនា ដើម្បីរួមចំណែកកសាងសង្គមជាតិ និងគ្រួសារ

សំណេះសំណាល និងពិសាបាយសាមគ្គីជាមួយត្រីស្នូបរិស័ទ, ១២ តុលា ២០១៩

... ការបណ្តុះបណ្តាលធនធានមនុស្សជាចំណុចមួយសំខាន់ បើចង់ឲ្យសាសនារឹងមាំ។ ចង់ឲ្យសាសនាបន្តមានការរីកចម្រើន សូមកុំភ្លេចយកចិត្តទុកដាក់លើការបណ្តុះបណ្តាលធនធានមនុស្ស ដូចជាគ្រូអាចារ្យប្រដៅសាសនា ព្រឹទ្ធាចារ្យ ឬជាចារ្យ ឬគ្រូជាដើម។ ត្រូវលើកកម្ពស់សមត្ថភាពដើម្បីផ្តល់ការអប់រំឲ្យបានត្រឹមត្រូវ ... ទាមទារមានការបណ្តុះបណ្តាលធនធានមនុស្សដោយក្នុងនោះ មិនមែនសំដៅលើសាសនាតែមួយមុខទេ គឺលើកកម្ពស់សមត្ថភាពគ្រប់ផ្នែក ដើម្បីធ្វើឲ្យ

សមត្ថភាព ការចេះដឹង នៃអ្នកកាន់គ្រឹស្តសាសនា ក្លាយទៅជាផ្នែកមួយរួម
ចំណែកកសាងសង្គមជាតិ ក៏ដូចជាកសាងគ្រួសាររបស់ខ្លួនផងដែរ ...។

៣៣. រៀបចំចំណាងគ្រឹស្តបរិស័ទសំរាប់សន្ទនាជាមួយសាសនាដទៃនិង/ឬអាជ្ញាធររដ្ឋ
ពិធីអបអរសាទរខួប ១០០ ឆ្នាំនៃសាសនាគ្រឹស្តនៅកម្ពុជា ព្រឹត្តិការណ៍ មត៌ក
ជំណឹងល្អ (១៩២៣-២០២៣), ២៧ មករា ២០២៣

... នេះក៏ជាចំណុចមួយដើម្បីងាយស្រួលធ្វើការពិភាក្សា។ ឧទាហរណ៍ ការជួប
ជុំនៅថ្ងៃនេះ តើអ្នកណានឹងត្រូវធ្វើជាតំណាងឡើងថ្លែងសុន្ទរកថា ប្រសិនបើ
យើងមាននិកាយច្រើន ... បើយើងមានតំណាងច្រើននាក់មកថ្លែងសុន្ទរកថានោះ
វាក៏ជាមិនគប្បីទេ ក្នុងពេលដែលយើងមានព្រះយេស៊ូគ្រីស្ទតែមួយប៉ុណ្ណោះ។
ដូច្នេះ ខ្ញុំសង្ឃឹមថា អស់លោកលោកស្រី ដែលជាថ្នាក់ដឹកនាំនិងជាគ្រឹស្តបរិស័ទ
នឹងយោគយល់ជ្រើសរើសភាពជាតំណាងសម្រាប់សន្ទនាជាមួយសាសនាដទៃ
ទៀត ឬសម្រាប់សន្ទនាជាមួយអាជ្ញាធរពាក់ព័ន្ធខាងរាជរដ្ឋាភិបាល។ សង្ឃឹមថា
អស់លោកនឹងអាចធ្វើបាននូវកិច្ចការដ៏ល្អមួយនេះ ក្នុងស្មារតីសាមគ្គីភាពនិងការ
យោគយល់ ...។

៣៤. អ្នកប្រៀនប្រដៅសាសនាផ្តល់ការណែនាំអនុវត្តនយោបាយភូមិឃុំមានសុវត្ថិភាព
សំណេះសំណាល និងពិសាបាយសាមគ្គីជាមួយគ្រឹស្តបរិស័ទ, ១២ តុលា ២០១៩

... សូមចូលរួមអនុវត្តនយោបាយភូមិឃុំមានសុវត្ថិភាព ដែលជាចំណុចងាយ
ស្រួលក្នុងការប្រៀនប្រដៅរបស់ព្រឹទ្ធាចារ្យ ឬជាចារ្យ ក៏ដូចជាគ្រូគង្វាលទៅកាន់
អ្នកដែលនៅតាមវិហារនានា។ ដើម្បីឲ្យប្រទេសជាតិមួយមានសន្តិសុខ
សណ្តាប់ធ្នាប់សង្គម ត្រូវផ្តើមពីមូលដ្ឋានដែលរាជរដ្ឋាភិបាលបានដាក់ចេញនូវ
គោលនយោបាយភូមិឃុំមានសុវត្ថិភាព ដែលសង្ឃឹមថា គ្រូបង្រៀនក៏ដូចអ្នក
ប្រៀនប្រដៅទាំងឡាយនៅតាមព្រះវិហារផ្តល់នូវការណែនាំសម្រាប់គ្រឹស្តបរិស័ទ
ដែលត្រូវធ្វើការបន់ស្រន់ ឬទៅកាន់ពិធីនានានៅទីនោះ។ នេះជាផលប្រយោជន៍
យើងផ្ទាល់។ ប្រសិនបើភូមិដែលយើងរស់នៅមានការធូកប្លន់ គ្រឿងញៀន ឬ
អំពើអបាយមុខផ្សេងៗ ភូមិឃុំនោះពិតជាមិនមានសុវត្ថិភាពទេ ...។

១១. បរិស្ថាន

១	ការកាប់ឈើជាមុខរបរដើមផង មានសេចក្តីត្រូវការក្នុងការចម្អិនអាហារផង	១៩៤
២	នឹងមានការប្រើប្រាស់ឧស/ធ្យូងចម្អិនអាហាររហូតដល់មានឧស្ម័នគ្រប់កន្លែង	១៩៤
៣	គិតពីចម្លាស់ប្រភពកំដៅ/ចំហេះ ក្រៅពីឈើ/ឧស	១៩៤
៤	បង្កើតមុខងារថ្មីសំរាប់អ្នកអាស្រ័យផលដោយការកាប់ឧសនិងលុងឈើដុតយកដំរី	១៩៥
៥	ការពារឈើនិងអភិរក្សសត្វព្រៃ បង្កើតតំបន់ទេសចរណ៍ ផ្តល់ផលជូនប្រជាពលរដ្ឋ	១៩៥
៦	ការពារព្រៃឈើ ការពារជម្រកសត្វ ការពារមរតកដូនតា	១៩៦
៧	កាលបើដាំ ១លានដើម ត្រូវដឹងថាការកាប់អាចមានដល់ ២លានដើម	១៩៦
៨	ដោយសេចក្តីត្រូវការឈើដើម្បីប្រើប្រាស់ ធ្វើអោយឈើមានសត្រូវច្រើន	១៩៧
៩	គម្របព្រៃឈើថ្មីជាកៅស៊ូ ស្វាយចន្ទី និងដំណាំផ្សេងៗ ជំនួសអោយព្រៃរិចរិល	១៩៧
១០	ទប់ស្កាត់ការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើ តាមរបៀបដាក់ជាតំបន់ការពារ	១៩៨
១១	វិមជ្ឈការអំណាចឱ្យប្រជាជនទាញយកផលដើម្បីជួយគ្រប់គ្រងតំបន់ព្រៃឈើ	១៩៨
១២	វិចិត្តភាព ម្ហូបឆ្ងាញ់ នឹងប្រកួតប្រជែង ហើយមិនប្រមូលផ្តុំទេសចរតែមួយកន្លែង	១៩៩
១៣	ទំនប់ទឹកស្អាតកំពត តម្កល់ទឹកនិងទប់កុំឱ្យទឹកប្រែចូល	១៩៩
១៤	អនុវត្តយុទ្ធនាការអនាម័យតាំងពីប្រជាជនធម្មតារហូតដល់អ្នកមុខអ្នកការ	១៩៩
១៥	សម្អាតនិងការពារសមុទ្រ ទន្លេ ព្រែកនានា ពីកាកសំណល់ផ្លាស្ទិក	២០០
១៦	រួមគ្នាកាត់បន្ថយបញ្ហាប្រឈមពីផ្លាស្ទិកក្នុងសមុទ្រ ទន្លេ ព្រែក និងបឹងប្លូ	២០០

១. ការកាប់ឈើជាមុខរបរដើមផង មានសេចក្តីត្រូវការក្នុងការចម្អិនអាហារផង

ពិធីវេទិកាថ្នាក់ជាតិលើកទី២ ស្តីពី «ការការពារនិងអភិរក្សធនធានធម្មជាតិ»,
២២ សីហា ២០១៧

... [សុន្ទរកថា] ... សកម្មភាពលើសច្បាប់ រួមមានការលួចកាប់ឈើ, ដឹកវ៉ៃ, ការបាញ់សត្វ, ការកាប់រានទន្រ្ទានយកដីរដ្ឋធ្វើកម្មសិទ្ធិ, ការទន្រ្ទានតំបន់ការពារធម្មជាតិ, តំបន់អេកូទេសចរណ៍ជាដើម ... (សេចក្តីអធិប្បាយ) ... ពិតមែនតែ (ការកាប់ឈើខ្នាត)ធំអស់ (សល់តែការកាប់ឈើខ្នាត)តូច វានៅមាន។ អំពីការកាប់ឈើនេះ យើងយល់បញ្ហាមួយចំនួន។ (ដែលថាវាជា)មុខរបរដើមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋនោះ ក៏មួយផ្នែកហើយ ប៉ុន្តែមួយផ្នែកទៀត យើងក៏ត្រូវយល់អោយបានថា តើអ្នកទាំងអស់គ្នា រាប់ទាំងអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល ដែលជេរប្រទេច (ដាក់)បណ្តាសាលើរាជរដ្ឋាភិបាល បាននិងកំពុងចម្អិនអាហារដោយប្រើអ្វី(ជាគ្រឿងបង្កចំហេះ) ទៅ? ច្បាស់ជាចម្អិនអាហារដោយឧសនិងធូលីនោះឯង។ បើថាជាមនុស្សបរិស្ថានមិនចូលរួមជជែកពិភាក្សាក្នុងស្មារតីសហការ និងសន្ទនា(ដោយស្ថាបនា) ខ្លួនមិនគួរប្រើឧសនិងធូលីដើម្បីចម្អិនចំណីអាហារទេ ... ។

២. ការប្រើប្រាស់ឧស/ធូលីចម្អិនអាហារនិងមានរហូតដល់កម្ពុជាមានឧស្ម័នប្រើប្រាស់

ពិធីវេទិកាថ្នាក់ជាតិលើកទី២ ស្តីពី «ការការពារនិងអភិរក្សធនធានធម្មជាតិ»,
២២ សីហា ២០១៧

... មានអ្នកចង់សហការ និងមានអ្នកចង់សហការដែលនៅក្រៅរង្វង់ (នៃការប្រឹងប្រែងនេះ ហើយ) ចាំតែសរសេរឯកសារាយប្រហាររាជរដ្ឋាភិបាល ... គ្រាន់តែចំណុច(ប្រើប្រាស់ឧស/ធូលីដើម្បីចម្អិនអាហារ)នេះមួយ មិនមែនត្រូវដោះស្រាយមួយឆ្នាំ ឬពីរឆ្នាំ ឬដប់ឆ្នាំទេ តែគឺត្រូវដោះស្រាយរហូតដល់ពេលដែលកម្ពុជាមានឧស្ម័ន gas សម្រាប់ប្រជាជនប្រើប្រាស់គ្រប់រូប។ សូម្បីតែអ្នកប្រើប្រាស់មាន gas មានឧស្ម័ន ប្រើប្រាស់ចម្អិនអាហារក៏ដោយ ក៏នៅតែសេសសល់ប្រជាពលរដ្ឋមួយចំនួនដែលប្រើឧសសម្រាប់អាំងសាច់។ គាត់មិនអាំង(សាច់ដោយ gas)ហ្នឹងឯណា អាំង(ដោយ)ឧស និងធូលី ត្បិតវាមានសេដ្ឋកិច្ចក្លាយជាង ... ។

៣. គិតពីចម្លាស់ប្រភពកំដៅ/ចំហេះ ក្រៅពីឈើ/ឧស

ពិធីវេទិកាថ្នាក់ជាតិលើកទី២ ស្តីពី «ការការពារនិងអភិរក្សធនធានធម្មជាតិ»,
២២ សីហា ២០១៧

... និយាយពីឈើមួយម៉ាត់ ត្រូវត្រៀមស្មារតីយូរអង្វែង។ យើងត្រូវជំរុញ
ល្បឿនសាងសង់(ប្រព័ន្ធ)បង្កូរឧស្ម័ន មកកាន់ទីកន្លែងដែលប្រជាជនត្រូវការប្រើ
ប្រាស់។ ម្យ៉ាងទៀត ការប្រើប្រាស់ធូលីជំនួសអោយការប្រើឧសដើម្បីម្ចាស់ស្ករ
រត្នាត ក៏ជាបញ្ហាដែរ។ យើងរកវិធីប្រើប្រាស់អ្វីផ្សេងដែលផ្តល់ចំហេះ/កំដៅ។
ឡឆ្នាំ(ជក់)សុទ្ធតែប្រើប្រាស់ឧស។ ឡឆ្នាំឡឡឡឡនេះ បើសិនជាបណ្តាលអោយ
ផលិត កម្មជាតិអន្តរាយឈើតែម្តង។ ដើម្បីបានឥដ្ឋបានក្បឿងមួយឡ តើត្រូវអស់
ឈើប៉ុន្មានម៉ែត្រគូប? សូមគិតអំពីបញ្ហានេះ ... ។

៤. បង្កើតមុខរបរថ្មី សម្រាប់អ្នកអាស្រ័យផលដោយការកាប់ឧសនិងលុងឈើដុតយកជ័រ

ពិធីវេទិកាថ្នាក់ជាតិលើកទី២ ស្តីពី «ការការពារនិងអភិរក្សធនធានធម្មជាតិ»,
២២ សីហា ២០១៧

... [សុន្ទរកថា] ប្តូរឥរិយាបថរបស់ប្រជាជន ពីការប្រើប្រាស់ធនធានធម្មជាតិ
ខ្លះខ្លាយហួស, មកជាការអភិរក្សជីវចម្រុះ និងអភិរក្សប្រភេទរុក្ខជាតិ, សត្វកម្រ ឬ
ជិតផុតពូជ ... [សេចក្តីអធិប្បាយ] តម្រូវការជំហ្លងរបស់យើង គឺខិតខំកែប្រែមុខរបរ
របស់ពួកគាត់ ដោយបង្កើតមុខរបរថ្មី ដើម្បីគាត់បោះបង់ចោលមុខរបរចាស់ជាការ
កាប់ឈើ ការលុងជ័រយកជ័រទឹក ជាដើមនេះ។ បើដើររើសជ័រចុង វាមិនជាបញ្ហា
ទេ។ តំបន់អូរតាដាវ និងតំបន់អូរអាល័យ ដែលកងកម្លាំងរបស់យើងឈរជើងនៅ
ទីនោះបានអោយដឹងថា មានការកាប់ ដុតទាញយកជ័រទឹកច្រើនណាស់ ហើយវា
អាចនាំទៅដល់ការមានភ្លើងឆេះព្រៃផងដែរ ... ពីសម័យដើម តំបន់អង្គរវត្តនេះ
ប្រជាពលរដ្ឋចោះឈើដុតគប់ ញាត់ទៅក្នុងហ្នឹងដើម្បីអោយក្តៅ(អោយ)ចេញជ័រ
... (ពេល)បក់ទៅ មាន(កំទេច)ភ្លើងក៏ឆាបឆេះព្រៃទៅ។ ប៉ុន្តែ បច្ចុប្បន្ននេះ ក្នុង
តំបន់អង្គរវត្ត យើងបានកែឥរិយាបថនិងមុខរបររបស់គាត់ហើយ។ យើងត្រូវបន្តធ្វើ
នៅតំបន់ដទៃទៀត ... ។

៥. ការការពារឈើនិងអភិរក្សសត្វព្រៃ បង្កើតជាតំបន់ទេសចរណ៍ ផ្តល់ផលជូនប្រជាពលរដ្ឋ

ដាំកូនឈើនៅឧទ្យានរាជបណ្ឌិតសាកកម្ពុជា តេជោសែន ឫស្សីត្រីប, ១៨ ឧសភា ២០១៨

... សូមអំពាវនាវចំពោះប្រជាពលរដ្ឋ ក៏ដូចជាអាជ្ញាធរពាក់ព័ន្ធជួយការពារ ព្រៃឈើ។ ខ្ញុំបានប្រគល់ភារកិច្ចឲ្យកងពលធំទី៣ និងបណ្តាកងពលទាំងឡាយ ពេលចុះមកធ្វើការនៅតាមព្រំដែន។ ខ្ញុំបានឲ្យអស់លោកមកការពារទល់ដែន ការ ពារព្រៃឈើ មិនមែនមកឲ្យកាប់ឈើទេ។ សូមបន្តអំពាវនាវចំពោះប្រជាពលរដ្ឋ ចូលរួមការពារព្រៃឈើក្នុងតំបន់នេះ។ បើ(សត្វព្រៃ)ចេញពីតំបន់ហ្នឹងទៅកន្លែង ផ្សេង ជាប់អន្ទាក់អ្នកស្រុកក្រៅ ហ្នឹងជារឿងផ្សេង។ ប៉ុន្តែកុំឲ្យចូលមកដាក់អន្ទាក់ ក្នុងតំបន់នេះ ព្រោះបន្តិចទៀតនឹងមានការយកសត្វព្រៃមកលែងកាន់តែច្រើន ... កាលណាមានកូនមានចៅ យើងនឹងព្រលែងបន្តទៀត ... បើក្លាយទៅជាតំបន់ ទេសចរណ៍ក្បែរខាងនេះ ច្បាស់ណាស់ថា ប្រជាជននឹងទទួលផល។ ក្រុមទេសចរ នេះគឺជាអតិថិជនរបស់កសិករដាំដុះ ឬចិញ្ចឹមសត្វនៅក្នុងតំបន់នេះ ... ។

៦. ការពារព្រៃឈើ ការពារជម្រកសត្វ ការពារមរតកដូនតា

ដំកូនឈើនៅឧទ្យានរាជបណ្ឌិតសាកម្ពុជា តេជោសែន ឫស្សីត្រីប, ១៨ ឧសភា ២០១៨

... មិនត្រឹមតែការពារកុំឲ្យបាត់បង់(ព្រៃឈើនៅទីនេះ)ទេ ប៉ុន្តែត្រូវធ្វើឲ្យដើម ឈើរីកលូតលាស់សម្រាប់ជំនាន់ក្រោយ ហើយសត្វព្រៃដែលបាត់បង់ទីជម្រក នៅកន្លែងផ្សេង ក៏បានមក(រស់នៅ)នៅទីនេះ ហើយក្លាយជាមរតក(ជាតិ)។ សត្វ ខ្លះជិតផុតពូជទៅហើយ បន្ថែមដោយការកាប់ព្រៃទន្ទ្រានដីដើម្បីបង្កបង្កើនផល គ្មានកន្លែងដែលសត្វជ្រកកោនទៀតបាន ... បច្ចុប្បន្នរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងបរិស្ថានកំពុង មមាញឹកធ្វើការជាមួយក្រសួងកសិកម្ម ដាក់តំបន់នេះជាព្រៃការពារ ដែលទោះបី ថាវាតូច តែយ៉ាងហោចណាស់យើងបានការពារព្រៃទាំងនោះ ... មានព្រៃដែលត្រូវ ការពារច្រើន (ដែលការ)ការពារឈើក្រដាសមិនគ្រប់គ្រាន់ទេ។ ត្រូវការពារដោយ សកម្មភាពជាក់ស្តែង ... ត្រូវ(ធ្វើ)រួមគ្នា ដោយមិនគ្រាន់តែមិនបំផ្លិចបំផ្លាញព្រៃ ឈើនិងសត្វព្រៃប៉ុណ្ណោះទេ ក៏ប៉ុន្តែរួមគ្នាការពារមរតកដូនតា ... ។

៧. កាលបើដាំ ១លានដើម ត្រូវដឹងថាការកាប់អាចមានដល់ ២លានដើម

ដំកូនឈើនៅឧទ្យានរាជបណ្ឌិតសាកម្ពុជា តេជោសែន ឫស្សីត្រីប, ១៨ ឧសភា ២០១៨

... ដែលហៅថាអភិរក្សនិងការអភិវឌ្ឍ គឺត្រូវដើរព្រមគ្នា ជាមួយផែនការដាក់លាក់ និងមានគោលដៅដាក់លាក់ ។ ខ្ញុំចង់និយាយទាក់ទងនឹងព្រៃឈើ ។ ថ្ងៃនេះយើងនិយាយថានឹងដាំដើមឈើឲ្យបាន ១លានដើមនៅទីនេះ។ អ្វីដែលយើងត្រូវឃើញ គឺយើងមានទិវាដាំដើមឈើថ្ងៃទី៩ កក្កដា ជារៀងរាល់ឆ្នាំ ដែលព្រះមហាក្សត្រយាងជាព្រះរាជធិបតី ក៏ប៉ុន្តែយើងត្រូវទទួលស្គាល់ថា ឈើមានសត្រូវច្រើនណាស់ ។ កាលបើដាំ ១លានដើម មានការកាប់ដល់ទៅ ២លានដើម ។ ហេតុអ្វីបានជាខ្ញុំនិយាយដូច្នេះ? ជួនកាលយើងមើលរំលងបញ្ហា ហើយដាក់កំហុសទៅអ្នកនេះ ឬអ្នកនោះ ដោយយើងមិនបានដោះស្រាយបញ្ហាជាកញ្ចប់ ... ។

៨. ដោយសេចក្តីត្រូវការឈើដើម្បីប្រើប្រាស់ ធ្វើអោយឈើមានសត្រូវច្រើន

ដំកូនឈើនៅឧទ្យានរាជបណ្ឌិតសាកម្ពុជា តេជោសែន ឫស្សីត្រីប, ១៨ ឧសភា ២០១៨

... យើងពិនិត្យមើល ឈើមានសត្រូវច្រើន ព្រោះមានសេចក្តីត្រូវការ(ប្រើប្រាស់)ច្រើន ... ប្រជាជនធ្វើផ្ទះក៏ត្រូវកាប់ឈើ ។ ប្រជាជនធ្វើស្រែចំការ ក៏ត្រូវកាប់ឈើ ។ អ្នកលូចកាប់ឈើ ក៏លូចកាប់ឈើ ។ កាប់ឈើយកទៅលក់ក៏កាប់ យកទៅធ្វើឧសដុតក៏កាប់ ។ ការអភិវឌ្ឍសម្រាប់ក្រុមគ្រួសារក្នុងវិស័យកសិកម្មក៏ត្រូវកាប់ឈើ ការអភិវឌ្ឍតាមរបៀបដ៏សម្បទានសេដ្ឋកិច្ច បង្កើតផលិតផលនិងការងារធ្វើក៏ត្រូវកាប់ឈើ ។ សង្កេតមើលប្រទេសអឺរ៉ុបទៅ អឺរ៉ុបកាប់ឈើខ្ទេចអស់ហើយ រួចហើយគាត់មកប្រដៅពួកប្រទេសដូចយើង ដែលជាប្រទេសអន់ថយថា កុំឲ្យកាប់ឈើ ។ យើងទទួលយក ប៉ុន្តែយើងត្រូវដឹងពី(បរិមាណនៃសេចក្តីត្រូវការ ធៀបទៅនឹង)ការកើនឡើងនៃចំនួនប្រជាពលរដ្ឋរបស់យើង ... ។

៩. គម្របព្រៃឈើថ្មី មានកៅស៊ូ ស្វាយចន្ទី និងដំណាំផ្សេងៗ ជំនួសអោយព្រៃចិរិល

ដំកូនឈើនៅឧទ្យានរាជបណ្ឌិតសាកម្ពុជា តេជោសែន ឫស្សីត្រីប, ១៨ ឧសភា ២០១៨

... លើការដាក់ស្តែង បើប្រៀបធៀបជាមួយឆ្នាំ១៩៧៩ ឬប្រៀបធៀបជាមួយឆ្នាំ១៩៧០ តើប្រជាពលរដ្ឋបានពង្រីកផ្ទៃដីដាំដុះដល់ប៉ុន្មាន? យើងយកការប្រៀបធៀបចំណុចនេះឲ្យបានច្បាស់ ។ បើមិនដូច្នោះទេ (នឹងលុះដោយ)ទស្សនៈមួយដែលគិតតែពីការវាយប្រហារថាបាត់ឈើបាត់ព្រៃ ។ តើព្រៃហ្នឹងបាត់ទៅណា? ...

ក្នុងនោះ មានព្រៃមួយចំនួនជាផ្ទៃដីវិចារិល ត្រូវបានជំនួសមកវិញដោយគម្របព្រៃ ឈើថ្មី តាមរយៈការដាំកៅស៊ូ ការដាំស្វាយចន្ទី និងដំណាំផ្សេងទៀត ... សូមបង ប្អូនទាំងអស់គ្នាគិតមើលចុះ ក្រោយថ្ងៃ៧ មករា ១៩៧៩ ចំនួនប្រជាជន(មាន) ប្រមាណត្រឹមតែជុំវិញ ៥លាននាក់ប៉ុណ្ណោះ ... ។

១០. ទប់ស្កាត់ការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើ តាមរបៀបដាក់ជាតំបន់ការពារ

ដំកូនឈើនៅឧទ្យានរាជបណ្ឌិតសាកម្ពុជា តេជោសែន ឫស្សីត្រីប, ១៨ ឧសភា ២០១៨

... ពេលខ្លះ ឃើញមុខដដែលៗ។ កាប់ឈើនៅក្រចេះក៏មានមុខហ្នឹង កាប់ឈើ នៅកំពង់ស្ពឺ ក៏មានមុខហ្នឹង។ ហ្នឹងយើងអត់ទាន់មានបច្ចេកវិទ្យាសម្រាប់ដៅថា ឈ្មោះនេះបានទទួលដីនៅនេះហើយផង។ ដោយហេតុនេះទើបបានដាក់សំបុត្រ ក្នុងការដែលយើងត្រូវគ្រប់គ្រងដីធ្លីនិងប្រើប្រាស់ដីធ្លីឲ្យបានល្អ ដល់ប្រជាជនជា អ្នកទទួលផល។ នេះជារឿងមួយទាក់ទងនឹងការការពារព្រៃឈើ និងការដាំដើម ឈើ។ បើយើងដាំ ១លានដើម តែកាប់ ២លានដើម ច្បាស់ណាស់ថាវាមិនគ្រប់ គ្រាន់។ ការដាំវាមិនគ្រប់នឹងការកាប់បំផ្លាញទេ។ ឥឡូវនេះ វិធានការទប់ស្កាត់ កំពុងតែត្រូវបានពង្រឹងតាមរបៀបដូចនៅ តំបន់ឫស្សីត្រីប ជាង ១ម៉ឺនហិកតា ជា តំបន់ការពារ និងមានតំបន់ការពារផ្សេងទៀត ... ដោយធ្វើសកម្មភាព មិនមែន ការពារទុកបណ្តោយឲ្យមានការកាប់បំផ្លាញនោះទេ ... ។

១១. វិមជ្ឈការអំណាចឱ្យប្រជាពលរដ្ឋទាញយកផលដើម្បីជួយគ្រប់គ្រងតំបន់ព្រៃឈើ

ដំកូនឈើនៅឧទ្យានរាជបណ្ឌិតសាកម្ពុជា តេជោសែន ឫស្សីត្រីប, ១៨ ឧសភា ២០១៨

... ត្រូវបង្កើតមុខរបរអោយគាត់ រាប់ទាំងយកព្រៃចិញ្ចឹមព្រៃ។ ឧទាហរណ៍ តំបន់ ព្រៃសហគមន៍ខ្លះមានផ្តៅ មានវល្លី ... នៅកន្លែងហ្នឹង។ គាត់ទទួលផលពីកន្លែង ហ្នឹង គាត់ការពារព្រៃឈើហ្នឹង។ អនុញ្ញាតអោយទទួលផលហ្នឹងជាវល្លី ជាផ្តៅ ជា ស្ពឺហ្នឹង ដោយ(អនុផលទាំងហ្នឹង)អាចលូតលាស់វិញបាន។ អញ្ចឹង យើងអោយ ឱ្យយកមកកែច្នៃធ្វើជារបស់របរសម្រាប់ការប្រើប្រាស់ដូចជាកែព្រែង ដូចជាល្អី ដូច ជាស្ពឺ ដែលអាចធ្វើបាន ... តាមរយៈនោះ ពួកគាត់នឹងការពារព្រៃហ្នឹង។ គាត់មិន បំផ្លាញព្រៃហ្នឹងទេ។ គាត់ចូលរួមការពារ ព្រោះគាត់ទទួលផលពី(របស់អស់ទាំង)

ហ្នឹង។ គាត់មិនបំផ្លាញដើមទុន ឬឆ្លាំងបាយរបស់ពួកគាត់ទេ។ ត្រូវធ្វើវិមជ្ឈការ កាន់តែច្រើន ប្រគល់អំណាចអោយប្រជាពលរដ្ឋជួយគ្រប់គ្រងតំបន់នេះ ... ។

១២. វិទីស្ថាន ម្ហូបឆ្ងាញ់ នឹងប្រកួតប្រជែង ហើយមិនប្រមូលផ្តុំទេសចរតែមួយកន្លែង
ទីក្រុងស្អាតលើកទី៧ ឆ្នាំ២០១៩ ក្រោមប្រធានបទ «ទីក្រុងស្អាត៖ ទីក្រុងផ្តល់ភាព
កក់ក្តៅ», ២៥ កុម្ភៈ ២០១៩

... អនាម័យចំណីអាហារជាបញ្ហាធំ ដើម្បីធានាថារង្វៀវទេសចរមកកម្ពុជាដើម្បី
ស្វែងរកចំណីអាហារដែលមានសេដ្ឋកិច្ចឆ្ងាញ់។ ឥឡូវនេះ ដាក់ចេញនូវគោលដៅ
ស្តង់ដារវិចិត្របូរណភាព និងបង្កើតឲ្យមានការប្រកួតប្រជែងតាមវិធីនានា ដែលលក់
ម្ហូបអាហារ។ បើសិនជាវិធីនេះឆ្ងាញ់ពិសា ទេសចរច្បាស់ជាចូលចិត្តមកទាំងថ្ងៃ
ទាំងយប់។ មកតាមវិធីហ្នឹង។ ប៉ុន្តែ មួយទៀត បើចង់បានឲ្យទេសចរទៅហ្នឹងដែរ វា
ទាល់តែប្រឹងសំអាតផ្លូវ។ អញ្ចឹង ព្រៃមួយបាញ់បានសត្វពីរ។ បើវិធីទាំងអស់នៅ
ទីក្រុងភ្នំពេញ ជាវិធីដែលស្អាតទាំងអស់ ម្ហូបឆ្ងាញ់ទាំងអស់ អញ្ចឹងទេ វាចាប់ផ្តើម
ប្រកួតប្រជែងហើយទាញទេសចរទៅ ដែលមិនប្រមូលផ្តុំតែនៅមួយកន្លែងទេ។
អញ្ចឹងទេ ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើចំណុចនេះ ... ។

១៣. ទំនប់ទឹកស្អាតកំពត តម្កល់ទឹកនិងទប់កុំឱ្យទឹកប្រែចូល
សម្ពោធប្រព័ន្ធផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាតខេត្តកំពតជំនួយជប៉ុន, ២ មេសា ២០១៩

... ត្រូវធ្វើទំនប់បង្ហូរមួយតម្កល់ទុកនៅខាងលើ ... ដើម្បីបូមមកផ្គត់ផ្គង់ខាង
នេះ។ ប៉ុន្តែ ផលប្រយោជន៍ដែលសំខាន់មួយទៀត គឺទប់ស្កាត់កុំឱ្យទឹកប្រែចូល
ទៅកន្លែងដែលយើងបូមទឹក។ នេះជាចំណុចដែលត្រូវមើលឱ្យអស់។ រដ្ឋមន្ត្រី
ទាំងប៉ុន្មានត្រូវប្រជុំគ្នា ... រួចហើយរាយការណ៍ឱ្យខ្ញុំ។ ឥឡូវ ថាលុយហ្នឹងបានយក
មកហើយ តែមួយឆ្លើយដាក់មួយ។ បើដូច្នេះ ឱ្យក្រសួងឧស្សាហកម្មនិងសិប្បកម្ម
(ដើរតួជា) ម្ចាស់គម្រោង ឯក្រសួងធនធានទឹក (ឧតុនិយម) ជាអ្នកអភិវឌ្ឍគម្រោង
ការនេះ ... គឺសមត្ថភាពរបស់ក្រសួងធនធានទឹក ... ។

១៤. អនុវត្តយុទ្ធនាការអនាម័យតាំងពីប្រជាជនធម្មតារហូតដល់អ្នកមុខអ្នកការ
ទីវជាតិទីក្រុងស្អាតលើកទី១១ ឆ្នាំ២០២៣, ២៧ កុម្ភៈ ២០២៣

... យើងបានខិតខំច្រើនអំពីយុទ្ធនាការនានាសម្រាប់អនាម័យ ... យើងបានមើលឃើញរួចហើយពីទិដ្ឋភាពទាំងឡាយ ទាក់ទងនឹង(បរិស្ថាន)។ កាលពីពេលមុននោះ ស្បែងផ្លាស្ទិកហើរតាមខ្យល់។ ឥឡូវនេះ បណ្តាទីក្រុង ទីប្រជុំជន បានកាត់បន្ថយច្រើនហើយ។ នៅតែសេសសល់បញ្ហាមួយចំនួន ដែលយើងត្រូវយកចិត្តទុកដាក់អប់រំប្រជាជនឲ្យយល់ដឹងថា (កិច្ចការ)នេះ(គឺដើម្បីអនាគតកម្ពុជា) ជាទឹកដីរបស់ពួកគាត់។ (ដោយហេតុថា)អ្វីៗជាប់របស់ពួកគាត់ៗ ត្រូវចូលរួម(ថែរក្សា)។ អ្នកណាក៏ដោយត្រូវតែចូលរួម ចាប់តាំងពីប្រជាជនធម្មតារហូតទៅដល់អ្នកមុខអ្នកការជាន់ខ្ពស់។ មិនមែនគ្រាន់តែអ្នកទីក្រុងទេ អ្នកនៅជនបទក៏ត្រូវតែជំរុញស្ថានភាពអនាម័យនេះឲ្យបានល្អប្រសើរ ព្រោះមិនគ្រាន់តែជាការទាក់ទាញទេសចរទេ ក៏ប៉ុន្តែទាក់ទងនឹងសុខភាពនិងភាពស្អាតរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ... ។

១៥. សំអាតនិងការពារសមុទ្រ ទន្លេ ព្រែកនានា ពីកាកសំណល់ផ្លាស្ទិក

ទីរាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី១១ ធ្នូ ២០២៣, ២៧ កុម្ភៈ ២០២៣

... រឿងផ្លាស្ទិក ខ្ញុំសូមអបអរសាទរ និងអរគុណចំពោះមហាសន្និបាតឆ្នេរសមុទ្រស្អាតបំផុត ធ្វើឡើងនៅឯខេត្តព្រះសីហនុនាពេលកន្លងទៅ ដែលបានយកអនុសាសន៍របស់ខ្ញុំដាក់ក្នុងសេចក្តីសម្រេចចិត្តស្តីពីផ្លាស្ទិក។ ផ្លាស្ទិកអាចជារឿងធ្ងន់ធ្ងរនៅក្នុងរង្វង់២០, ៣០ ឬ ៥០ឆ្នាំក្រោយ។ ផ្លាស្ទិកបានហូរចូលក្នុងសមុទ្រទន្លេ បឹងឬ។ ផ្លាស្ទិកនេះ មិនរលាយដូចក្រដាសទេ។ តើនៅក្នុងសមុទ្រ ទន្លេ បឹងឬ លើពិភពលោកមានផ្លាស្ទិកប៉ុន្មាន ហើយនឹងបង្កផលប៉ះពាល់បែបណា? កម្ពុជាត្រូវចូលរួមចំណែកជាមួយប្រទេសនានា ដោយយើងមានសមុទ្រ ទន្លេ និងព្រែក ច្រើន ... សួរថាមួយឆ្នាំៗ ផ្លាស្ទិកធ្លាក់ទៅក្នុងប្រព័ន្ធទាំងនោះប៉ុន្មាន ហើយនៅទីហ្នឹងមិនរលាយទេ ទោះជា ១០០ឆ្នាំ ក៏មិនរលាយទៅណាដែរ ... ។

១៦. រួមគ្នាកាត់បន្ថយបញ្ហាប្រឈមពីផ្លាស្ទិកក្នុងសមុទ្រ ទន្លេ ព្រែក និងបឹងឬ

ទីរាជធានីភ្នំពេញ ថ្ងៃទី១១ ធ្នូ២០២៣, ២៧ កុម្ភៈ ២០២៣

... បញ្ហា(ផ្លាស្ទិក)នេះ ទាមទារឲ្យមានការគិតគូរផ្នែកបរិស្ថាន។ ត្រូវគិតពីការបន្ថយការប្រើប្រាស់ផ្លាស្ទិក មកប្រើប្រាស់អ្វីផ្សេងជំនួសវិញ។ ខ្ញុំគិតថា ឯកឧត្តម

លោកជំទាវ អគ្គរដ្ឋទូត អគ្គរាជទូត ប្រិយមិត្តបរទេស បានស្តាប់ពីកង្វល់ទាំងនេះ តាមរយៈអង្គប្រជុំនានា ដែលលើកឡើងពីការព្រួយបារម្ភស្តីពីបញ្ហាផ្លាស្ទិក(ដែល ធ្លាក់ចូលទៅ)ក្នុងសមុទ្រ។ កម្ពុជាបានទៅហួសពីនេះ គឺមិនមែនព្រួយបារម្ភតែ ផ្លាស្ទិកក្នុងសមុទ្រទេ តែក៏ព្រួយបារម្ភពីផ្លាស្ទិកតាមដងទន្លេ ព្រែកបឹងឬ ដែលខ្លួន មាន។ ក្នុងក្របខ័ណ្ឌជាតិ យើងត្រូវរួមគ្នាជាមួយដៃគូកាត់បន្ថយបញ្ហាប្រឈម ឬ លុបបំបាត់បញ្ហាប្រឈម។ ទោះបីជាការលុបទាំងស្រុងវាជាការលំបាកក៏ដោយ (ក៏យើងខំប្រឹងដើម្បីកុំឱ្យ)ផ្លាស្ទិកកើនច្រើនក្នុងបឹងឬ សមុទ្រ ទន្លេ ព្រែក ... ។

១២. ប្រែសម្លេង និងទូរគមនាគមន៍

១	សិក្សាពីការប្តូរប្រព័ន្ធ Analog ទៅជាប្រព័ន្ធ Digital	២០៣
២	ដើរទាន់ជាមួយនឹងយុគបច្ចេកវិទ្យានៃសម័យកាលឌីជីថល	២០៣
៣	ដំឡើងអង់តែនឲ្យបានច្រើន បើកឱ្យក្រុមហ៊ុនផ្តល់សេវា Internet ចូលតាមប៊ុរី	២០៣
៤	ផ្តល់ឱកាសប្រកួតប្រជែង ដើម្បីបានសេវា Internet ប្រើល្អ	២០៤
៥	មន្ត្រីរាជការមិនចេះបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន នឹងមិនត្រូវបានតែងតាំងមុខតំណែង	២០៤
៦	ឌីជីថលបន្ថែមកម្ម រីកចម្រើនក្នុងសម័យកូវីដ១៩	២០៥
៧	ដៃគូបរទេសវិនិយោគក្នុងផ្នែកប្រព័ន្ធទូរស័ព្ទមានរៀបរយ ថៃ ម៉ាឡេស៊ី ...	២០៥
៨	អ្នកប្រើហ្វេសប៊ីក/បណ្តាញសង្គមហាមយករឿងសន្តិសុខជាតិមកបង្ហោះ	២០៥
៩	ទូរទស្សន៍៣ សហការកសាងផ្ទាល់ការផ្សាយប្រើប្រព័ន្ធឌីជីថល	២០៦
១០	គ្មានប្រទេសណាមួយមើលរំលងឧក្រិដ្ឋកម្ម Internet ទេ	២០៦

១. សិក្សាពីការប្តូរប្រព័ន្ធអាណាឡូក (Analog) ទៅជាប្រព័ន្ធខ្ទីរឌីជីថល(Digital)

ជួបសំណេះសំណាល និងពិសោធបាយសាមគ្គីជាមួយអ្នកសារព័ត៌មានជាតិ និងមន្ត្រី
ចំណុះក្រសួងព័ត៌មាន, ១១ មករា ២០១៩

... អំពី(ការប្តូរប្រព័ន្ធអាណាឡូក ទៅប្រព័ន្ធខ្ទីរឌីជីថល)នេះ មានចំណោទ ២
យ៉ាង។ ចំណោទទី១ គឺប្រទេសជិតខាងយើងនឹងទទួលបានផលប៉ះពាល់ពីការ
ផ្សព្វផ្សាយប្រព័ន្ធអាណាឡូក របស់យើងលើបណ្តាខេត្តនៅជាប់តាមព្រំដែន ជា
មួយនឹងប្រទេសកម្ពុជា។ ឯចំណោទទី២ ការបន្តប្រើប្រព័ន្ធអាណាឡូក ក្រុមហ៊ុន
លែងផលិតសម្ភារៈបរិក្ខារនេះយកមកប្រើប្រាស់ ... គួរពិភាក្សាបញ្ហានេះ ដើម្បី
យើងសម្រេចថាជកថយមកនៅកម្រិតត្រឹមប៉ុណ្ណា ឬក៏យើងធ្វើតាមលទ្ធភាពថា
ក្រុមហ៊ុនណាដែលមានលទ្ធភាពឈានមុខទៅ។ តើអាចទៅរួចទេ រវាងក្រុមហ៊ុន
ដែលអាចទៅមុខបាន និងក្រុមហ៊ុនដែលអាចទៅក្រោយ កុំរង់ចាំមួយពេល ...។

២. ដើរទាន់ជាមួយនឹងយុគបច្ចេកវិទ្យានៃសម័យកាលខ្ទីរឌីជីថល

ជួបសំណេះសំណាល និងពិសោធបាយសាមគ្គីជាមួយអ្នកសារព័ត៌មានជាតិ និងមន្ត្រី
ចំណុះក្រសួងព័ត៌មាន, ១១ មករា ២០១៩

... គួរតែត្រូវលើកមកពិចារណាមួយគ្នាជាការកដោះស្រាយ ដើម្បីអោយដើរ
ទាន់ជាមួយយុគបច្ចេកវិទ្យានៃសម័យកាលខ្ទីរឌីជីថល ... សូមអោយក្រសួងដែល
ពាក់ព័ន្ធជាមួយនឹងប្រធានបទនេះ គឺក្រសួងព័ត៌មាន និងក្រសួងប្រៃសណីយ៍និង
ទូរគមនាគមន៍ (រួមគ្នាពិចារណា) ព្រោះនេះជាប្រព័ន្ធដែលពាក់ព័ន្ធ។ កាលណា
យើងប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធខ្ទីរឌីជីថលហើយ យើងនឹងយកប្រព័ន្ធដែលកំពុងប្រើនៅក្នុង
ទូរទស្សន៍សព្វថ្ងៃនេះ ទៅប្រើទៅលើប្រព័ន្ធទូរស័ព្ទវិញ ដែលអាចប្រើប្រាស់បាន
ល្អជាង ហើយវាចំណេញជាង ...។

៣. ដំឡើងអង់តែនអោយបានច្រើន បើកអោយមានក្រុមហ៊ុនផ្តល់សេវាចូលតាមបុរី

សម្តេច និងចែកសញ្ញាបត្រនិស្សិតនៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទវិចិត្រសិល្បៈ,
២៤ ឧសភា ២០២៣

...មន្ត្រីដែលធ្វើការជាមួយខ្ញុំ ច្រើនតែនៅតាមបុរី...សូមលើកទាំងម្ចាស់ក្រុមហ៊ុន
ដែលលក់ internet ទាំងម្ចាស់បុរីនានា យកវិធានការដែលក្រសួងប្រៃសណីយ៍ និង

ទូរគមនាគមន៍ បានដាក់ចេញកន្លែងទៅ។ សូមឱ្យដំឡើងអង់តែនឱ្យបានច្រើន តាមដែលអាចធ្វើទៅបាន ... ក្រុមហ៊ុនមួយចូលកន្លែងហ្នឹងបាន ដល់ក្រុមហ៊ុនដទៃ ចូលមិនបាន។ ក្រុមហ៊ុនដែលចូលបានហ្នឹង មិនផ្តល់សេវាទេ ជាពិសេស Home Internet ធ្វើការមិនបាន ... គេដើរដល់ 5G ហើយ ឯងនៅត្រឹម 2G ទៅម្តេចរួច ... រាជរដ្ឋាភិបាលទទួលយកមិនបានទេ។ គ្រប់ទីតាំងត្រូវបើកឱកាសឱ្យគេចូល ... ធ្វើយ៉ាងដូច្នេះលោកអ្នកនឹងលក់ផ្ទះជាប់។ កន្លែងមិនមានសេវាទូរស័ព្ទ លោកអ្នកលក់ផ្ទះក៏វាមិនជាប់ដែរ ... ។

៤. ផ្តល់ឱកាសប្រកួតប្រជែង ដើម្បីបានសេវា Internet ប្រើល្អ

សម្តេច និងចែកសញ្ញាបត្រនិស្សិត នៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទវិចិត្រសិល្បៈ,
២៤ ឧសភា ២០២៣

... (ឈានទៅប្រព័ន្ធ) ឌីជីថលយ៉ាងម៉េចបើម្ចាស់ឌីជីថលមិនព្រមធ្វើ។ ខ្ញុំសូម រំលឹកជាសាជាថ្មី ឱ្យត្រួតពិនិត្យនិងឱ្យទាញ(ខ្សែចូល)ទៅ។ នៅផ្ទះខ្ញុំ បានទាញ ៣បណ្តាញចូល។ បណ្តាញ២ ប្រើ និងបណ្តាញមួយសង្គ្រោះ។ បើសិនជា បណ្តាញមួយអាក់អន្តរ ខ្ញុំចូលទៅបណ្តាញមួយទៀត ... ឥឡូវធ្វើការតាមរបៀប បច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានតាមឌីជីថល ... បើសិនជាមកតែមកមួយបណ្តាញមិនអាចទៅ រួចទេ ព្រោះអ្នកខ្លះប្រើ ០១២ អ្នកខ្លះប្រើ ០៩៧ អ្នកខ្លះ Smart អ្នកខ្លះប្រើ Seatel ... ត្រូវឱ្យឱកាសប្រកួតប្រជែងដើម្បីឈ្នះទាំងអស់គ្នា ... អត់ internet ស្មើនឹងអត់ បាយ ឬអត់បាយគឺអត់បាន ប៉ុន្តែអត់ internet អត់មិនបានទេ ... ។

៥. មន្ត្រីរាជការមិនចេះបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន នឹងមិនត្រូវបានតែងតាំងមុខតំណែង

ពិធីចែកសញ្ញាបត្រដល់និស្សិតនៃសាកលវិទ្យាល័យពុទ្ធិសាស្ត្រ, ១៧ សីហា ២០២២

... ខ្ញុំបាននិយាយច្រើនដងហើយ យើងមិនតែងតាំងមន្ត្រីរាជការណា ដែលមិន ចេះប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន(អោយកាន់មុខតំណែងទេ) គឺធ្វើអក្ខរកម្មប្រព័ន្ធ បច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន ហោចណាស់ប្រព័ន្ធទូរស័ព្ទគឺគ្រប់គ្រាន់ហើយ ព្រោះក្នុង ស្ថាប័ននេះមានគ្រប់នៅក្នុងហ្នឹង។ ចេះប៉ុណ្ណឹងហ្នឹងទើបអាចធ្វើការជាមួយគេ បាន។ ឧទាហរណ៍ សព្វថ្ងៃនាយករដ្ឋមន្ត្រីធ្វើការដោយមានគ្រូបងបស់ (រាជ)រដ្ឋាភិបាល គ្រូបងជាមួយអភិបាលខេត្ត គ្រូបងជាមួយផ្នែកនេះនោះ អញ្ជឹង Add អ្នកឯងចូលម៉េច

បាន បើអ្នកឯងអត់ទាំងចេះមើល អ្នកឯងអត់ទាំងមាន WhatsApp, Telegram ផង
នោះ។ អញ្ចឹង មិនអាចទទួលបាននូវការចាត់តាំងទេ ... ។

៦. ឌីជីថលបន្ទីរកម្ម រីកចម្រើនក្នុងសម័យកូវីដ១៩

ប្រគល់សញ្ញាបត្រជូននិស្សិតវិទ្យាស្ថាន វ៉ាន់ដា, ២២ មីនា ២០២៣

... ខ្ញុំក៏បានមើលការផ្សាយបន្តផ្ទាល់ពី BTV ដែលធ្វើសម្ភាសន៍ទាក់ទិននឹងការ
រៀនតាមអនឡាញ ដែលគ្រូមានការលំបាកនឹងឆ្លើយតបទៅសំណួរបស់និស្សិត
ដោយចំនួននិស្សិតច្រើនពេក ... កូវីដ១៩ វា(ជាស្ថានភាពសុខភាពសាធារណៈ
មួយ)អាក្រក់ ក៏ប៉ុន្តែវាក៏បង្កប់នូវកាលានុវត្តភាពរបស់វាទាក់ទិនជាមួយនឹងការរីក
ចម្រើនឌីជីថលនេះ។ ឌីជីថលរីកចម្រើនខ្លាំងក្នុងវិស័យអប់រំ។ នេះគឺជាចំណុច
ល្អសម្រាប់ប្រទេសយើង។ ប៉ុន្តែ យើងមិនចង់ឱ្យមានកូវីដ១៩ ដើម្បីរៀនតាមអន
ឡាញទៀតទេ ព្រោះមិនមែនជាការងាយស្រួលទេ ... ។

៧. ដៃគូបរទេសវិនិយោគក្នុងផ្នែកប្រព័ន្ធទូរស័ព្ទមានវៀតណាម ថៃ ម៉ាឡេស៊ី ...

បើកការដ្ឋានសាងសង់ផ្លូវលឿនលឿន ក្រុងភ្នំពេញ-ខេត្តព្រះសីហនុ, ២២ មីនា ២០១៩

... យើងកំពុងត្រូវការទុនបន្ថែមពីដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ ក្នុងនោះគឺមិត្តចិនជាប្រភព
ទុនមួយដែរ។ និយាយយ៉ាងដូច្នេះ ខ្ញុំសូមបញ្ជាក់ថា ខ្ញុំមិនបដិសេធដែគូបរទេស
ណាទាំងអស់។ សូមអញ្ជើញមកវិនិយោគ។ សូមអញ្ជើញផ្តល់ប្រាក់កម្ចីឱ្យកម្ពុជា
បន្តទៅទៀត... វៀតណាមវិនិយោគមិនតិចទេនៅកម្ពុជា។ ទូរស័ព្ទប្រព័ន្ធ Mettone
គ្របដណ្តប់ទូទាំងប្រទេសហ្នឹងជាប្រព័ន្ធមួយខ្លាំង ... ថៃក៏មានការវិនិយោគក្នុង
ប្រទេសកម្ពុជា ... ម៉ាឡេស៊ី វិនិយោគប្រព័ន្ធ Smart នេះ ... និងមានមកពីកូរ៉េខាង
ត្បូង មកពីជប៉ុន មកពីអាមេរិក មកពីអឺរ៉ុប មកពីប្រទេសនានា ... ។

៨. អ្នកប្រើប្រាស់បុក/បណ្តាញសង្គមហាមយករឿងសន្តិសុខជាតិមកបង្ហោះ

សំណេះសំណាលកម្មករក្បែររោងចក្រស៊ីក្រី ស្រុកអង្គស្នួល ខេត្តកណ្តាល,
២៩ មិថុនា ២០២៣

... ពូជបំបិញនេះ ម្ខាងតាមដានជ្រូនវាមកទៀតឬអត់ ? ថាអត់មានមកទេ ...
មានហ្វេកបុកពីរបង្ហោះថា ជ្រូនមកដល់ក្រុងបានលុង។ វាមានបានគិតពីជ្រូននិង

យន្តហោះពាណិជ្ជកម្មឯណា។ ដល់ពេលស្រែកទៅវាលុបចេញ ... ស្រុកខ្មែរជាផ្លូវ ឆ្លងកាត់នៃយន្តហោះច្រើន ... ខ្ញុំសូមផ្ដាំឱ្យអ្នកលេងហ្វេកប៊ុកទាំងអស់ហាមដាច់ ខាតយករឿងសន្តិសុខជាតិមកបង្ហោះហ្វេកប៊ុក។ បើគ្មានបទបញ្ជា គ្មានការ អនុញ្ញាតពីផ្នែកយោធា មិនអាច(បង្ហោះ)លេងសើចទេ ...។

៩. ទូរទស្សន៍៣ សហការកសាងថ្នាលការផ្សាយប្រើប្រព័ន្ធខ្ទីរដីថល

សំណេះសំណាល និងពិសាអាហារសាមគ្គីជាមួយអ្នកសារព័ត៌មានលើកទី៥,
១៤ មករា ២០២៣

... យើងឃើញថា ពេលដែលយន្តហោះចាប់ផ្ដើមហោះហើរ គេស្នើឱ្យយើងបិទ ទូរស័ព្ទ ... ត្បិតវាធ្វើឱ្យដំណើរការនៃការហោះហើរ ឬប្រតិបត្តិការដែនអាកាសត្រូវ ជួបការខានដោយសារការផ្សាយនៅខាងក្រោមរបស់យើង។ នេះជាចំណុចទី១ ដែលសូមឱ្យឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រីបន្តការខិតខំ។ បើនិយាយពីប្រព័ន្ធខ្ទីរដីថល វាមិន មែនគ្រាន់តែត្រូវការរដ្ឋមន្ត្រីទេ តែត្រូវការគ្រប់ផ្នែកនៃវិស័យឯកជនដែលមាន ទូរទស្សន៍ មានវិទ្យុមានស្ទីឯហ្នឹង ត្រូវប្រើតាមប្រព័ន្ធខ្ទីរដីថល។ អ្នកដែលប្តូរបាន មុនគឺប្តូរទៅ ... មានថ្នាលដែលត្រូវបានវិនិយោគមធ្យមដោយក្រសួងព័ត៌មានកាន់ ភាគហ៊ុនមួយផ្នែកដើម្បីគ្រប់គ្រង។ គេថាគ្នាបំភាគហ៊ុនដោយមិនមែនទុន ប៉ុន្តែ មានអាជ្ញាបណ្ណជាភាគហ៊ុន។ ក្រៅពីនោះមានទូរទស្សន៍បីចាប់ផ្ដើមសហការក សាងថ្នាលខ្ទីរដីថលនេះ ...។

១០. គ្មានប្រទេសណាមួយមើលរំលងឧក្រិដ្ឋកម្ម internet ទេ

ពិធីសំណេះសំណាលជាមួយយុវជន សិស្ស និងស្វិតដែលកំពុងសិក្សានៅប្រទេសតួគី,
២១ តុលា ២០១៨

... បញ្ហា ព័ត៌មានវិទ្យានេះ នៅពេលប្រជុំអាស៊ី-អឺរ៉ុបនេះ គឺធ្ងន់ធ្ងរណាស់។ គ្មាន ប្រទេសណាមួយមើលរំលងលើបញ្ហា ឧក្រិដ្ឋកម្ម internet ទេ ហើយប្រទេសមួយ ចំនួនកំពុងធ្វើច្បាប់ ដើម្បីដាក់ទោសទៅលើព័ត៌មានក្លែងក្លាយ រាប់ទាំងប្រទេស បារាំង។ នៅអាស៊ីម៉ង់ ដូចមានរួចហើយអំពីបញ្ហាព័ត៌មានក្លែងក្លាយព្រោះវាប្រឌិត រឿងអញ្ចេះ ប្រឌិតរឿងអញ្ចេះ គ្រប់សព្វហើយ។ នៅប្រទេសយើងក៏មានមួយក្រុម ដែរ។ យើងនៅក្នុងអាស៊ាន គឺសិង្ហបុរីខ្លាំងជាងគេហើយរឿងផ្នែក IT ប៉ុន្តែនាយក

រដ្ឋមន្ត្រីសិង្ហបុរីគាត់ប្រកាសថា ហ្វេសប៊ុកគាត់ត្រូវតែ hack។ គេហៅថា បណ្តុំ
ព័ត៌មានរបស់គាត់ត្រូវតែ log ចូល។ វាធ្វើអីពូមិនបាន វាមកលួចហ្វេសប៊ុកពូ
ហើយយើងដឹងមុខសញ្ញាហ្នឹងព្រោះវាបង្ហាត់វាបង្ហាត់ស្តី? វាបង្ហាត់ថាទី ១ យើង
ចែកកៅអីឲ្យបក្សដទៃ។ មួយទៀត វាសរសេរថា អរគុណចំពោះប្រជាជនហ្នឹងលើពីន
ប្រជាជនមីយ៉ាន់ម៉ា ប្រជាជនឥណ្ឌា ដែលជួយ like ឲ្យខ្ញុំ។ អញ្ចឹងមានអ្នកណា?
មានតែអ្នកលេងហ្វេសប៊ុកចាញ់ខ្ញុំ មករករឿងខ្ញុំ ប្តឹងទៅហ្វេសប៊ុកហ្នឹងហើយ។
ខូចមែន! មនុស្សនេះ អានេះរាប់អានគ្នាមិនបានទេ ...។

១៣. ផែនការ

១	អត្រាកំណើតប្រជាជនថយពី ៣,៨/ឆ្នាំមក ២,៤/ឆ្នាំ តែចំណោលទៅ៣២០លាននាក់	២០៩
២	ធ្វើជំរឿនដើម្បីមានទិន្នន័យគ្រប់គ្រាន់ ដាក់ចេញជាចក្ខុវិស័យអភិវឌ្ឍប្រទេស	២០៩
៣	តួលេខពីមហាផ្ទៃ ផែនការនិងសុខាភិបាល បង្ហាញអត្រាកំណើតមិនខុសគ្នាច្រើនទេ	២០៩
៤	ផ្អែកតាមកំណត់ត្រាសុខាភិបាល ក្នុង៣ឆ្នាំនឹងមានកំណើនប្រជាជន ១,២លាននាក់	២១០
៥	ការសង្ឃឹមសម្រាប់ឆ្នាំ ៥៦ឆ្នាំ នៅឆ្នាំ១៩៩៨ ដល់ជាង ៧០ឆ្នាំ នាបច្ចុប្បន្ន	២១០
៦	អត្រាវិវឌ្ឍន៍របស់ប្រជាជនកម្ពុជាបច្ចុប្បន្នគឺ ៧៦ឆ្នាំ	២១០
៧	បើរស់បាន២០ឆ្នាំទៀត នឹងបានឃើញប្រជាជនកើនដល់ ២០លាន (នាក់)	២១១

១. អត្រាកំណើតប្រជាជនពី ៣,៨/ឆ្នាំ មក ២,៤/ឆ្នាំ ... ចំណោលទៅរក ២០លាននាក់
សំណេរៈសំណាលជាមួយកម្មករ នៅស្រុកកំពង់ត្រឡាច ខេត្តកំពង់ឆ្នាំង,
១០ មិថុនា ២០២៣

... អត្រាកំណើតបច្ចុប្បន្ន ២,៤ ក៏មិនជា(ទាប)ពេកទេ ប៉ុន្តែនៅតែទាបជាង
ក្រោយរំដោះ(ដែលមានរហូតដល់) ៣,៨។ ក្នុងមួយឆ្នាំ យើងកើនចំនួនប្រជាជន
ប្រមាណជា ៣០ម៉ឺននាក់។ យើងបានធ្វើចំណោលទៅឃើញថា ពេលណាមួយ
ប្រជាជនយើងនឹងឡើងដល់ ២០លាននាក់។ យើងបានចាប់ផ្តើមពីប្រជាជនត្រឹម
តែជុំវិញ ៥លាននាក់(ក្រោយពីប្រទេសត្រូវបានរំដោះពីរបប ប៉ុល ពត)។ ឥឡូវ
យើងមានប្រជាជនជាង ១៧លាននាក់។ ក្លាយមួយចំនួន ដែលកំពុងមានផ្ទៃពោះ
នេះ តែមិនស្រួលកើតក្រោយឆ្នាំ១៩៧៩ ទេ ...។

២. ធ្វើជំរឿនដើម្បីមានទិន្នន័យគ្រប់គ្រាន់ ដាក់ចេញជាចក្ខុវិស័យអភិវឌ្ឍប្រទេស
ចែកសញ្ញាបត្រសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច,
១១ មីនា ២០១៩

... ក្នុងនាមរាជរដ្ឋាភិបាល សូមអំពាវនាវចំពោះប្រជាជនដែលមិនទាន់បានធ្វើ
ជំរឿន បន្តខំ(លែងពេល)ចូលធ្វើជំរឿន។ មកដល់ថ្ងៃនេះ នៅសល់តែ ៣ថ្ងៃទៀត
ទេ ... អ្នកដែលមិនទាន់ធ្វើជំរឿន សូមផ្តល់កិច្ចសហការ ព្រោះពេលវេលាជិតដល់
ហើយ។ ជំរឿនជាការចាំបាច់ ដើម្បីយើងមានទិន្នន័យគ្រប់គ្រាន់ដាក់ចេញជា
ចក្ខុវិស័យទៅអនាគតក្នុងការអភិវឌ្ឍប្រទេស។ សូមបងប្អូនបង្កលក្ខណៈសម្បត្តិឱ្យ
មន្ត្រីជំរឿនរបស់យើងបានចូលទៅកាន់លំនៅឋានរបស់ខ្លួនដើម្បីធ្វើជំរឿន ...។

៣. តួលេខពីមហាផ្ទៃ ផែនការ និងសុខាភិបាល បង្ហាញអត្រាកំណើតមិនខុសគ្នាច្រើនទេ
ចែកសញ្ញាបត្រសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច,
១១ មីនា ២០១៩

... តើប្រទេសរបស់យើងមានប្រជាជនប៉ុន្មានពិតប្រាកដ? សព្វថ្ងៃយើងប្រើ
ជើងលេខដែលមួយផ្នែកបានពីក្រសួងមហាផ្ទៃ តាមរយៈមន្ត្រីអត្រានុកូលដ្ឋាន
មួយផ្នែកបានពីវិទ្យាស្ថានស្ថិតិរបស់ក្រសួងផែនការ និងមួយផ្នែកទៀតបានមកពី
ខាងមន្ទីរពេទ្យ(ដែលកត់ត្រា)អត្រាកំណើតដែលបានផ្តល់ក្នុងមួយឆ្នាំៗ ... តួលេខ

ទាំងនោះក៏មិនខុសគ្នាឆ្ងាយប៉ុន្មានទេ។ ពេលខាងមុខដែលយើងនឹងដាក់ឱ្យអនុវត្តនយោបាយគាំពារសង្គមសម្រាប់ស្ត្រីមានផ្ទៃពោះ និងឆ្លងទន្លេ យើងអាចដឹងបានអំពីអត្រាកំណើតក្នុងមួយឆ្នាំៗប៉ុន្មាន ...។

៤. ផ្អែកតាមកំណត់ត្រាសុខាភិបាល ក្នុង៣ឆ្នាំ នឹងមានកំណើនប្រជាជន ១,២លាននាក់
សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិតនៅស្រុកត្រាំកក់ ខេត្តតាកែវ,
៩ មករា ២០១៩

... ចំនួនប្រជាពលរដ្ឋយើងបានកើនឡើងជុំវិញ ១៦លាននាក់ គឺកើន ១០លាននាក់ ... យើងអាចដឹងបានតាមរយៈស្ថិតិរបស់ក្រសួងសុខាភិបាលប្រចាំឆ្នាំ ដែលកត់ត្រាថាក្នុងមួយឆ្នាំមានកើតជាង ៤០ម៉ឺននាក់។ (បើផ្អែកតាមតួលេខនេះ) គិតទៅតែ ៣ឆ្នាំ យើងមានកំណើន ១លាន ២សែននាក់ ... គ្រាន់តែក្នុងកម្មករបាន ៦ម៉ឺននាក់ដែរ ស្មានថាតិចប្រហែល ... ជឿថានៅឆ្នាំ២០១៩ ក្នុងចំណោមកម្មករនឹងមានកូនដល់ ៧ម៉ឺននាក់ ...។

៥. ការសង្ឃឹមរស់ឡើងពី ៥៦ឆ្នាំ នៅឆ្នាំ១៩៩៨ ដល់ជាង ៧០ឆ្នាំ នាបច្ចុប្បន្ន
សម្ភោធជាក់ឱ្យប្រើប្រាស់មន្ទីរពេទ្យមិត្តភាពកម្ពុជា-ចិនត្បូងឃ្មុំ, ៧ មីនា ២០២២

... ខ្ញុំសូមជម្រាបជូនប្រជាពលរដ្ឋរបស់យើងឱ្យបានជ្រាប នៅឆ្នាំ១៩៩៨ ប្រជាជនដែលមានសង្ឃឹមរស់ពេលនោះជាមធ្យមត្រឹមតែ ៥៦ឆ្នាំ តែប៉ុណ្ណោះ។ មកដល់បច្ចុប្បន្ន អាយុសង្ឃឹមរស់របស់ប្រជាជនមានរហូតដល់ជាង ៧០ឆ្នាំ។ គេគិតថា អ្នកខ្លះអាចស្លាប់(នៅអាយុ) ៦០ឆ្នាំ អ្នកខ្លះអាចស្លាប់(នៅអាយុ) ៥៥ឆ្នាំ ប៉ុន្តែអ្នកខ្លះស្លាប់(នៅអាយុ) ៨០ឆ្នាំ ឬដល់អាយុ ៩០ឆ្នាំ។ សរុបមក ឥឡូវហ្នឹង (ការសង្ឃឹមរស់) នៅកម្ពុជាមានជាង ៧០ឆ្នាំ។ សុខុមាលភាពរបស់ប្រជាជនរបស់យើងត្រូវបានធានា ជាការទទួលផលពីសុខសន្តិភាព ទទួលផលពីការអភិវឌ្ឍក្នុងវិស័យសុខាភិបាលរបស់យើង ...។

៦. អត្រាវិវាហរស់របស់ប្រជាជនកម្ពុជាបច្ចុប្បន្នគឺ ៧៦ឆ្នាំ
ជួបកម្មករនៅស្រុកកំពង់ត្រឡាច ខេត្តកំពង់ឆ្នាំង, ១០ មិថុនា ២០២៣

... ចំណុចដែលគួរឲ្យកត់សម្គាល់នៅត្រង់ ចំនួនអ្នកមានផ្ទៃពោះដូចជាតិចជាង
នេះ ... កើតច្រើនក៏អត់បញ្ហាទេ។ អ្វីដែលគួរឲ្យព្រួយបារម្ភ គឺការដែលមិនព្រមកើត
(ផ្តល់កំណើត) ដែលធ្វើឲ្យមានវិបត្តិ(ប្រជាសាស្ត្រ) ទៅថ្ងៃក្រោយទៅវិញ។
ប្រទេសខ្លះមានកំណើតប្រជាជនទាប ធ្វើឲ្យ៥០ឆ្នាំក្រោយជួបវិបត្តិ ដោយសារ
មនុស្សចាស់មានចំនួនច្រើន និងក្មេងមានចំនួនតិចជាង។ **មុននេះ អត្រាវិវាហរ**
នៅកម្ពុជាជាមធ្យម មានត្រឹម៥០ឆ្នាំជាង ប៉ុន្តែឥឡូវ ជាមធ្យមយើងអាចរស់បាន
៧៦ឆ្នាំ។ មនុស្សមានអាយុកាន់តែវែង។ មនុស្សចាស់អាយុវែងនេះហើយដែល
យើងត្រូវទទួលបន្ទុក ... សង្ឃឹមថា យើងនឹងមិនមានវិបត្តិតិបញ្ញា(មនុស្សចាស់
ច្រើនជាងក្មេង) នាពេលអនាគត (ទៅចុះ) ... ។

៧. បើរស់បាន២០ឆ្នាំទៀត នឹងបានឃើញប្រជាជនកើនដល់ ២០ លាន (នាក់)

ចែកសញ្ញាបត្រជូនដល់និស្សិតនៃសាកលវិទ្យាល័យ វេស្ទឺន, ២៦ មករា ២០២៣

... ខ្លះគេថាខ្ញុំនៅ ២ ឬ ៣ ឆ្នាំទៀតស្លាប់ហើយ។ ចាំទៅ។ ជីវិតមនុស្សមើលមិន
ទៀងទេ ក៏ប៉ុន្តែ ខ្ញុំមានជំនឿច្បាស់ថា ខ្ញុំមាន(អាយុ)លើស ៩០ (ឆ្នាំ)។ ខ្ញុំនៅចាំ
មើលរហូតដល់ប្រជាជនកើនឡើងរហូតដល់ ២០លាន(នាក់) ដែលខ្ញុំចាប់ផ្តើមពី
ប្រជាជនត្រឹមតែ ៥លាន(នាក់)។ ឥឡូវ ប្រជាជនយើងកើនឡើងដល់ ១៧លាន
(នាក់)ហើយ។ អញ្ចឹងបើខ្ញុំរស់នៅបាន ២០ឆ្នាំទៀត ខ្ញុំនឹងបានឃើញប្រជាជន
យើងកើនឡើងប្រមាណជា ២០លាន(នាក់) ជាមួយនឹងសមិទ្ធផលដទៃ ដែល
បានកសាង។ មិនមាននរណាអាចធ្វើនាយករដ្ឋមន្ត្រីរហូតដល់ថ្ងៃស្លាប់ទេ អ្នក
ជំនាន់ក្រោយរាប់ទាំងអ្នកទីនេះត្រូវបន្តកិច្ចការងារ ... ។

១៤. ពាណិជ្ជកម្ម

១	ប្រែអតីតសមរភូមិទៅជាទីផ្សារ និងតំបន់អភិវឌ្ឍ	២១៤
២	ស្ថិរភាពផ្ទៃក្នុង និងទំនាក់ទំនងជិតខាងល្អ ដើម្បីពាណិជ្ជកម្ម	២១៤
៣	ទាក់ទាញវិនិយោគថ្មី តាមរូបមន្តមួយបូក	២១៤
៤	កែច្នៃផលិតផលកសិកម្មជាផលិតផលសម្រេចដើម្បីនាំចេញ	២១៥
៥	កម្ពុជានាំចូលទៅវៀតណាមច្រើនជាង ក្នុងពេលកូរ៉េ២១៩	២១៥
៦	ខ្វះឃ្លាំង ម៉ាស៊ីនកិន និងទីផ្សារ កម្ពុជានាំស្រូវជាង៧០% ទៅវៀតណាម	២១៥
៧	ផ្លូវជាតិលេខ២១ សម្រួលការផ្លាស់ប្តូរទំនិញរវាងគ្នាកម្ពុជានិងវៀតណាម	២១៦
៨	ផ្លូវជាតិ៤៨ របៀងសមុទ្រដឹកទំនិញរហ័សរវាងថៃនិងវៀតណាមឆ្លងកាត់កម្ពុជា	២១៦
៩	បង្កើតតំបន់សេដ្ឋកិច្ច ទីផ្សារ និងបើកច្រកតាមព្រំដែនកម្ពុជា-ថៃឲ្យកាន់តែច្រើន	២១៦
១០	សេដ្ឋកិច្ចវៀតណាមនិងសេដ្ឋកិច្ចថៃកើន ជាការអនុគ្រោះដល់សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា	២១៧
១១	ច្រកអន្តរជាតិកម្ពុជា-វៀតណាមត្រូវមានកិច្ចព្រមព្រៀងច្រកពាណិជ្ជកម្មទ្វេទិស	២១៧
១២	បង្កើតផ្សារ ៣កន្លែង តាមផែនការ ដោយក្រសួងពាណិជ្ជកម្មជាអាណាប័ក	២១៨
១៣	ត្រូវសង់ផ្សារអោយស្របជាមួយការបើកច្រកព្រំដែននៅខាងវៀតណាម	២១៨
១៤	ស្វែងរកការពង្រីកទំហំពាណិជ្ជកម្មកម្ពុជា-វៀតណាម កម្ពុជា-ថៃ កម្ពុជា-ឡាវ	២១៩
១៥	ទំហំពាណិជ្ជកម្មធំបំផុត ក្នុងប្រវត្តិទំនាក់ទំនងពាណិជ្ជកម្មកម្ពុជា-អាមេរិក	២១៩
១៦	រួមចំណែកក្នុងសង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់ស្បៀងក្នុងតំបន់	២២០
១៧	FTA កម្ពុជា-ចិន និង RCEP នឹងជួយកម្ពុជានាំចេញផលិតផលកសិកម្មច្រើន	២២០
១៨	កម្ពុជានឹងបន្តធ្វើច្បាប់នានា តាមការសន្យាជាមួយអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក	២២១
១៩	ទំនាក់ទំនងសេដ្ឋកិច្ច ពាណិជ្ជកម្ម វិនិយោគ ពង្រីកទំនាក់ទំនងនយោបាយ	២២១
២០	គោលនយោបាយនាំចេញអង្ករ ១លានតោន នៅតែជាគោលដៅអាទិភាព	២២២
២១	ជោគជ័យក្នុងការបង្កើនទិន្នផលស្រូវ តែមិនទាន់ជោគជ័យក្នុងការនាំចេញអង្ករ	២២២
២២	កំពត តាកែវ កណ្តាល ព្រៃវែង ស្វាយរៀង នាំស្រូវចេញទៅវៀតណាម	២២៣
២៣	ការជំរុញផលិតកម្មស្រូវដើរទៅផុតការវិនិយោគលើការកែច្នៃនិងការនាំចេញ	២២៣
២៤	គោលនយោបាយពន្ធដារទន់ភ្លន់សម្រាប់ការនាំចេញកៅស៊ូ	២២៤
២៥	លក់អោយអ្នកទិញដែលឱ្យថ្លៃ មិនប្រកាន់ទីផ្សារណាទេ	២២៤

២៦	អតុល្យភាពជញ្ជីងពាណិជ្ជកម្ម តែវត្ថុធាតុដើមពីកូរ៉េត្រូវបានផលិតនាំចេញ ...	២២៤
២៧	ស្វាយខ្មែរក្នុងទីផ្សារកូរ៉េ បញ្ជាក់ពីការជឿនលឿនទៅមុខនៃសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា	២២៥
២៨	កម្ពុជា-កូរ៉េចាប់ផ្តើមដំណើរការ ព្រោះទាំងសងខាងមានសុច្ឆន្ទៈនិងការអភិវឌ្ឍ	២២៦
២៩	សភាពាណិជ្ជកម្ម/ធុរកិច្ចកម្ពុជា គួរសម្លឹងឆ្ពោះទៅរកទីផ្សារថ្មីៗ	២២៦
៣០	មិនមែន EBA ទេ គឺអង្គរអ៊ីតាលីនិងអេស្ប៉ាញលក់មិនដាច់ ដែលរារាំងអង្គរកម្ពុជា	២២៦
៣១	កាត់បន្ថយចំណាយផ្លូវការ/មិនផ្លូវការ ឱ្យវិនិយោគិនមានឱកាសប្រកួតប្រជែង	២២៧
៣២	កែច្នៃវត្ថុធាតុដើមជាផលិតផលសម្រេចនាំចេញនិងប្រើប្រាស់ជំនួសការនាំចូល	២២៧
៣៣	ប្រើអស់សក្តានុពលទីផ្សារដែលកំពុងមានដើម្បីទាញតម្លៃស្រូវអោយងើបឡើង	២២៨
៣៤	នយោបាយគាំពារនិយម មិនជោគជ័យ ត្បិតប្រទេសមួយមិនអាចនៅឯកោបានទេ	២២៨

១. ប្រភពតមរក្ខមិទៅជាទីផ្សារ និងតំបន់អភិវឌ្ឍ

សម្តេចនិងប្រគល់-ទទួលផ្សារគំរូព្រំដែនកម្ពុជា-វៀតណាម(ផ្សារដារ), ២៤ ធ្នូ ២០១៩

... (អំពី)ការប្រកាសអភិវឌ្ឍតមរក្ខមិទៅជាទីផ្សារ និងជាតំបន់មានការអភិវឌ្ឍ មកដល់ពេលនេះ យើងអនុវត្តបានជាង ៩០% រួចស្រេចទៅហើយ។ ប្រកាសពី តំបន់ដែលធ្លាប់ប្រយុទ្ធ ធ្លាប់វាយប្រហារគ្នា ឱ្យក្លាយជាតំបន់មានការអភិវឌ្ឍ ទៅ ជាទីផ្សារ ជាតំបន់ជាដុំៗ នៅសល់ជាប្រមាណជាជិត១០០%ទៀត គឺយើងកំពុង បំផ្លាញចោលគ្រាប់មីននិងគ្រាប់មីនទាន់ផ្ទះ រំដោះយកដីនោះ ឱ្យប្រជាពលរដ្ឋ អាស្រ័យផលលើដីធ្លី ដែលធ្លាប់តែមានគ្រាប់បែក មីន និងគ្រាប់មីនទាន់ផ្ទះ ...។

២. ស្ថិរភាពផ្ទៃក្នុង និងទំនាក់ទំនងជិតខាងល្អ ដើម្បីពាណិជ្ជកម្ម

ប្រគល់សញ្ញាបត្រដល់និស្សិតសាកលវិទ្យាល័យវិទ្យាសាស្ត្រសុខាភិបាល, ១៦ ធ្នូ ២០១៩

... (យើង)ប្រកាសព្រំដែនជាមួយប្រទេសជិតខាងជាព្រំដែនសន្តិភាពមិត្តភាព សហប្រតិបត្តិការ និងការអភិវឌ្ឍ។ ប្រទេសដែលមានការកើតលូតលាស់ (ចាំបាច់ ត្រូវមាន)ទី១ ស្ថិរភាពផ្ទៃក្នុងល្អ និងទី(២)ទំនាក់ទំនងជិតខាងល្អ។ បើមិនអញ្ចឹង ទេ ទាហានរបស់យើងនៅតែត្រៀមតាមទល់ដែន (ដែលធ្វើឱ្យមាន)ការផ្គត់ផ្គង់ ហិរញ្ញវត្ថុ និងឬអ្វីផ្សេងៗ ... ឥឡូវនេះ ទំហំពាណិជ្ជកម្មរវាងយើងនិងថៃ(មាន) ជិត ៧ពាន់លាន(ដុល្លារ) ... ជាមួយវៀតណាមមានប្រមាណជា ៥ពាន់លាន (ដុល្លារ) ...។

៣. ទាក់ទាញវិនិយោគថ្មី តាមរូបមន្តមួយបូក

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅតំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេសនាងកុក ខេត្តកោះកុង, ១៣ មីនា ២០១៩

... ជួបគណៈប្រតិភូរបស់ជប៉ុន។ ខ្ញុំស្នើគាត់នូវរូបមន្តមួយបូក។ អ្វីទៅរូបមន្ត មួយបូក? យើងមិនអាចស្នើជប៉ុន ឬប្រទេសដទៃឲ្យរើរោងចក្រចេញពីប្រទេសថៃ ពីម៉ាឡេស៊ី ពីចិន ឬពីវៀតណាម មកកាន់ប្រទេសរបស់យើងទេ? ប៉ុន្តែ យើង អនុវត្តតាមរបៀប “រូបមន្តមួយបូក”។ គេមានទីតាំងរោងចក្រធំដែលគេធ្វើរាប់សិប ឆ្នាំហើយនៅក្នុងប្រទេសថៃ តែគេបើកសាខារោងចក្រនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ រូប មន្តនេះវាសមស្រប។ យើងមិនទាមទារឲ្យមានការផ្ទេររោងចក្រទាំងស្រុងទេ ... នេះ

ហៅថា រូបមន្តមួយបូក។ រោងចក្រមួយចេញពីប្រទេសថៃចូលមកកម្ពុជា។ ឥឡូវ
រោងចក្រនៅកម្ពុជាសឹងតែធំជាងនៅក្នុងប្រទេសថៃទៅវិញ ...។

៤. កែច្នៃផលិតផលកសិកម្មជាផលិតផលសម្រេចដើម្បីនាំចេញ

សម្តេច និងប្រគល់-ទទួលផ្សារគំរូ ព្រំដែនកម្ពុជា-វៀតណាម(ផ្សារដារ), ២៤ ធ្នូ ២០១៩

... ខ្ញុំចង់បានតំបន់សេដ្ឋកិច្ចច្រើនទៀត ដែលធ្វើនៅតាមតំបន់ព្រំដែនកម្ពុជា-
វៀតណាម ហើយទាក់ទាញអ្នកវិនិយោគវៀតណាម ក៏ដូចជាអ្នកវិនិយោគដទៃ
ទៀត មកវិនិយោគនៅកម្ពុជា ដើម្បីនាំចេញ ដែលវានឹងក្លាយទីផ្សារសម្រាប់ប្រជា
ពលរដ្ឋរបស់យើង។ ប្រជាពលរដ្ឋរបស់យើងមានតម្រូវការក្នុងការរកផ្សារ ហើយបើ
សិនជាយើងអាចខិតខំធ្វើទៅបាន គឺកែច្នៃផលិតផលកសិកម្មរបស់យើងឱ្យទៅជា
ផលិតផលសម្រេច រួចហើយទើបមានការនាំចេញ ...។

៥. កម្ពុជានាំចូលទៅវៀតណាមច្រើនជាង ក្នុងពេលកូវីដ១៩

សំណេះសំណាលជាមួយសហគមន៍ខ្មែរនៅទ្វីបអឺរ៉ុប, ២១ ឧសភា ២០២២

... ទំហំពាណិជ្ជកម្មកម្ពុជា-វៀតណាម ដែលនាយករដ្ឋមន្ត្រីទាំងពីរដាក់ចេញ
គោលដៅត្រឹមតែ ៥ពាន់លានដុល្លារត្រូវបានសម្រេចដល់ ៩ពាន់ ៥រយលាន
ដោយកម្ពុជានាំចេញទៅវៀតណាមច្រើនជាងកម្ពុជានាំចូលមកកម្ពុជាវិញ ក្នុង
ពេលកូវីដ១៩ ... យើងនាំគ្រាប់ស្វាយចន្ទី(ចូលទៅវៀតណាម)ព្រោះខាងវៀត
ណាមពូកែកែច្នៃ។ គាត់ដាំស្វាយចន្ទីក្នុងស្រុកបន្តិចបន្តួចទេតែទិញពីអាហ្វ្រិកពីប្រ
ទេសនានា។ អញ្ចឹង ខ្មែរយើងបុក(នាំចូល)គ្រាប់ស្វាយចន្ទី(ទៅ វៀតណាម)មិន
តិចទេ។ នេះហើយជាសេដ្ឋកិច្ចបំពេញឱ្យគ្នា ...។

៦. ខ្វះឃ្លាំង ម៉ាស៊ីនកិន និងទីផ្សារ កម្ពុជានាំស្រូវជាង៧០% ទៅវៀតណាម

ពិនិត្យការបង្កបង្កើនផលស្រូវ និងសំណេះសំណាលជាមួយប្រជាកសិករ នៅស្រុក
ព្រែកប្បាស ខេត្តតាកែវ, ២១ កក្កដា ២០២០

... យើងស្ថិតក្នុងស្ថានភាពមានមាសខ្វះក្រដាសខ្ទប់ ... យើងផលិតបានស្រូវ
ប៉ុន្តែទីផ្សារនៅឯណា? ដាក់មកខ្លួនឯងខ្វះម៉ាស៊ីនកិនស្រូវ ខ្វះឃ្លាំងស្តុកស្រូវ ខ្វះ
អ្នកប្រមូលទិញ។ ដោយហេតុនេះ នាំចេញខ្លួនឯងបានប្រហែលកន្លះលានតោន

កន្លងទៅ។ សល់ជាង ៣លានតោនទៀត តើនាំទៅណា? នាំទៅខាងវៀតណាម ប្រហែលជាង ៧០% ទៅខាងថៃប្រហែលជាង ៣០%។ នេះតាមទិន្នន័យដែល យើងរកឃើញ។ ឥឡូវនេះ យើងខិតខំជំរុញការវិនិយោគ ដោយធ្វើឃ្លាំងស្តុក ធ្វើ ម៉ាស៊ីនកិនស្រូវ ធ្វើឡសម្ងាត់ ដើម្បី(រក្សាបាន)តម្លៃបន្ថែមនៅក្នុងប្រទេស ...។

៧. ផ្លូវជាតិលេខ២១ សម្រួលការផ្លាស់ប្តូរទំនិញរវាងកម្ពុជានិងវៀតណាម
សម្តេចបើកឱ្យប្រើប្រាស់ផ្លូវជាតិលេខ២១ ជាផ្លូវការ, ២៣ មីនា ២០២២

... បើយើងគិតពីផ្លូវដែលតភ្ជាប់ជាមួយសាធារណរដ្ឋសង្គមនិយមវៀតណាម គឺផ្លូវជាតិលេខ២១ នេះមានចម្ងាយជិតជាងគេ ... ក្នុងការផ្លាស់ប្តូរទំនិញទៅវិញ ទៅមក។ សម្រាប់ច្រកនេះ ការផ្លាស់ប្តូរគ្នាមិនមែនតែទំនិញទេ តែនៅមានការនាំ អគ្គិសនីពីវៀតណាមមកកាន់កម្ពុជាផងដែរ។ កសិផលជាច្រើនរបស់កម្ពុជា ក៏ត្រូវ បាននាំចេញតាមច្រកនេះ។ ផលិតផលខាងវៀតណាម ក៏នាំចូលតាមច្រកនេះ ... យើងក៏បានចេញលុយពាក់កណ្តាលម្នាក់ កសាងស្ពានជ្រៃធំ ដែលព្រំដែនរបស់វា នៅពាក់កណ្តាលទន្លេ ...។

៨. ផ្លូវជាតិ៤៨ របៀងសមុទ្រដឹកទំនិញហ្សែត រវាងថៃនិងវៀតណាមឆ្លងកាត់កម្ពុជា
បើកការដ្ឋានគម្រោងលើកកម្រិតគុណភាពផ្លូវជាតិលេខ៤៨ (ឥណទានមូលនិធិ EDCF នៃសាធារណរដ្ឋកូរ៉េ), ៣ មករា ២០២២

... (យើងបានធ្វើការប្រឹងប្រែងច្រើន) ដើម្បីធ្វើឱ្យកោះកុងមានការរីកចម្រើន ដោយតភ្ជាប់ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធតាំងពីផ្លូវដី ឆ្លងទូកដ រហូតមកដល់ដំណាក់កាល ធ្វើផ្លូវកៅស៊ូ និងមានស្ពានបេតុង ... ផ្លូវនេះក្លាយជារបៀងមាត់សមុទ្រដែល ... បម្រើមិនត្រឹមតែទំនាក់ទំនងផ្ទៃក្នុងរបស់កម្ពុជាទេ ក៏ប៉ុន្តែទំនាក់ទំនងរវាងថៃ កម្ពុជា និងវៀតណាម ... បើវៀតណាមចង់យកទំនិញទៅប្រទេសថៃ ឆ្លងកាត់តាម ផ្លូវនេះក៏វាហ័ស។ ថៃចង់នាំទំនិញឆ្លងកាត់ទៅវៀតណាម ក៏ឆ្លងកាត់បានហ័ស តាមផ្លូវនេះ... ទន្ទឹមនឹងនេះ របៀងមាត់សមុទ្រនេះក៏ក្លាយទៅជាតំបន់ទេសចរណ៍ ដ៏គួរឱ្យទាក់ទាញនិង(មាន)តំបន់ផលិតដែលហៅថាប៉ូលសេដ្ឋកិច្ចនៅទិសនិរតី ...។

៩. បង្កើតតំបន់សេដ្ឋកិច្ច ទីផ្សារ និងបើកច្រកតាមព្រំដែនកម្ពុជា-ថៃឱ្យកាន់តែច្រើន

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅតំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេសនាងកុក
ខេត្តកោះកុង, ១៣ មីនា ២០១៩

... សួរថា បើទំនាក់ទំនងកម្ពុជា-ថៃ ស្ថិតក្នុងស្ថានភាពមិនច្បាស់លាស់ មាន
ចម្បាំងរាំងជល់តាមព្រំដែន តើតំបន់នេះអាចមានការអភិវឌ្ឍបានឬទេ? វាពិតជា
មិនបានទេ ទីនេះឃ្លាតពីព្រំដែនតែប៉ុន្មានគីឡូម៉ែត្រប៉ុណ្ណោះ ... អ្នកវិនិយោគក៏
សិក្សាមើលដែរថាទំនាក់ទំនងរវាងកម្ពុជា និងព្រះរាជាណាចក្រថៃ អាចធ្វើទៅបាន
ទេ។ ប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយនេះ ខ្ញុំនិងឯកឧត្តមប្រាយុទ្ធ បានអូបា នាយករដ្ឋមន្ត្រីថៃ
បច្ចុប្បន្ន ក៏បានឯកភាពគ្នាពន្លឿនការបង្កើតឲ្យមានតំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេសថ្មីៗ
បន្ថែមទៀត ក្នុងហ្នឹងមានតំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេសអូរនាង នៅខេត្តបន្ទាយមានជ័យ
និងនៅតំបន់ដទៃទៀត ... យើងបង្កើតទីផ្សារព្រំដែន និងបើកច្រកព្រំដែនកាន់តែ
ច្រើន ដើម្បីបម្រើការអភិវឌ្ឍរបស់ប្រជាជន ... ។

១០. សេដ្ឋកិច្ចវៀតណាមនិងសេដ្ឋកិច្ចថៃកើន ជាការអនុគ្រោះដល់សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា

សម្តេច និងប្រគល់-ទទួលផ្សារគំរូព្រំដែនកម្ពុជា-វៀតណាម(ផ្សារដាវ), ២៤ ធ្នូ ២០១៩

... រីករាយដោយមើលឃើញវឌ្ឍនភាពសេដ្ឋកិច្ចវៀតណាម ក្នុងប៉ុន្មានឆ្នាំចុង
ក្រោយនេះ ពិសេសឆ្នាំ២០១៨ និង២០១៩ ដែលមានភាពនឹងនរ និងមានល្បឿន
កើនឡើងខ្ពស់ ... ការព្រួយបារម្ភរបស់កម្ពុជាគឺសេដ្ឋកិច្ចរបស់វៀតណាម និង
សេដ្ឋកិច្ចរបស់ថៃ។ ព្រោះអ្វី? ព្រោះថា (សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា) ពាក់ព័ន្ធជាមួយ(គ្នា)។
បើសិនជាសេដ្ឋកិច្ចវៀតណាម និងសេដ្ឋកិច្ចថៃថមថយ (រហូតមាន) អតិផរណា
ក្នុងប្រទេសខ្ពស់ (វាក៏) នឹងទាញសេដ្ឋកិច្ចរបស់កម្ពុជាខាតបង់ដែរ។ ខ្ញុំសូមអបអរ
សាទរ ចំពោះវឌ្ឍនភាពសេដ្ឋកិច្ចវៀតណាម ដែលបានរួមចំណែកទៅលើការ
អភិវឌ្ឍរួមទាំងអស់គ្នា នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌតំបន់អាស៊ាន ... ។

១១. នៅច្រកអន្តរជាតិកម្ពុជា-វៀតណាម ត្រូវមានកិច្ចព្រមព្រៀងច្រកពាណិជ្ជកម្មទ្វេទិស

សម្តេច និងប្រគល់-ទទួលផ្សារគំរូព្រំដែនកម្ពុជា-វៀតណាម(ផ្សារដាវ), ២៤ ធ្នូ ២០១៩

... (យើង) សម្បូរកិច្ចព្រមព្រៀង។ សូមទទួលយក។ ប៉ុន្តែ អ្វីដែលសំខាន់ ត្រូវ
តែទទួលយកឱ្យបានសងខាង។ ហ្នឹងគេហៅថា ការតភ្ជាប់ខាងសេដ្ឋកិច្ច (ឬ) ការ
តភ្ជាប់ខាងពាណិជ្ជកម្ម។ យើងធ្វើនៅកន្លែងហ្នឹង មានការព្រមព្រៀងជាមួយ

រៀតណាមអំពីតំបន់ប្រកាសពាណិជ្ជកម្ម។ បើធ្វើខ្លួនឯង ក៏ត្រូវមានការព្រមព្រៀងពី រៀតណាម ដោយកំណត់ថា រៀតណាមបើកប្រកានោះ ជាប្រកាសពាណិជ្ជកម្មទ្វេភាគី សាងកម្ពុជា និងរៀតណាម។ នេះជាប្រកាសអន្តរជាតិ។ យើងធ្វើនៅកន្លែងហ្នឹង បង្កើត ផ្សារ ដើម្បីបង្កើតកម្លាំងនាំទំនិញរបស់យើងទៅរៀតណាម។ នេះជាចំណុច ដែល ខ្ញុំសុំចង្អុលបង្ហាញ។ ស្តាប់ក្នុងរបាយការណ៍កម្ពុជា គឺការិយាល័យនិយម។ អ្នក ណាធ្វើផ្សារប៉ុណ្ណឹងប្រើពេល ១០ឆ្នាំ ...។

១២. បង្កើតផ្សារ ៣កន្លែង តាមផែនការ ដោយក្រសួងពាណិជ្ជកម្មជាអាណាប័ក

សម្តេច និងប្រគល់-ទទួលផ្សារគំរូព្រំដែនកម្ពុជា-រៀតណាម(ផ្សារដាវ), ២៤ ធ្នូ ២០១៩

...យើងបង្កើតផ្សារបើកកន្លែងជាជំហានដំបូង។ ទី១ ផ្សារគំរូនៅទីនេះ។ ទី២ និង ទី៣ ផ្សារនៅស្វាយរៀង និងនៅកំពត។ ដាក់ចូលទៅក្នុងផែនការរៀបចំសម្រាប់ បង្កើតផ្សារ ហើយក្រសួងពាណិជ្ជកម្មធ្វើជាអាណាប័កតែម្តង ... មួយត្រឹមតែ ២ (ឬ)៣លានដុល្លារ(អាមេរិក)។ អត់ច្រើនទេ។ យើងធ្វើសាលារៀនមួយ កន្លែងៗ កន្លែងខ្លះ(ត្រូវចំណាយ) ៤ (ឬ)៥លានដុល្លារអាមេរិក ព្រោះលេង សុទ្ធតែ ១ខ្ទង់ ៤ជាន់ ៤០ ឬ៥០បន្ទប់ អីឯណោះ។ ដូច្នេះ វាអត់មានអីត្រូវច្រើន ពេកទេ។ ខ្ញុំគិតថា សំណូមពរទៅមិត្តរៀតណាមនេះ អាចនឹងដាក់កន្លែងផ្សេងៗ បើសិនជាឆ្លើយតប (សូមឱ្យ)ដាក់កន្លែងផ្សេងៗ ឯពីរកន្លែងនេះ ខ្ញុំចង្អុលឱ្យធ្វើ ដោយប្រើថវិកាជាតិ ហើយក្នុងល្បឿនមួយលឿន ...។

១៣. ត្រូវសង់ផ្សារអោយស្របជាមួយការបើកប្រកាសព្រំដែននៅខាងរៀតណាម

សម្តេច និងប្រគល់-ទទួលផ្សារគំរូព្រំដែនកម្ពុជា-រៀតណាម(ផ្សារដាវ), ២៤ ធ្នូ ២០១៩

... ត្រូវស្របជាមួយថា តើតំបន់នោះរៀតណាមបើកប្រកាសអត់ ? យើងបើក ប្រកាស(ដែល) ... ក្នុងផែនទីបង្ហាញថាមានចម្ងាយពីទីផ្សារតែ ៣៨០ម៉ែត្រទេ ... សំខាន់ នៅត្រង់ថា តើខាងរៀតណាមបើកប្រកាស(ព្រំដែន)ទេ។ នៅខេត្តកំពត/ស្វាយរៀង ក៏ត្រូវតែខាងរៀតណាមបើកប្រកាសហ្នឹងដែរ។ បើ(មិន)អញ្ចឹង មានតែផ្សារខាង កម្ពុជា (តែ)ឆ្លង(ព្រំដែន)ទៅរៀតណាមអត់រួច។ គោលដៅផ្សារនេះគឺនាំចេញ ទំនិញទៅរៀតណាម ... ដោយពិនិត្យឃើញថាការសាងសង់នេះប្រើពេលយូរនិង

បែបបទច្រើន ខ្ញុំចង់កាត់បន្ថយបែបបទឱ្យបានច្រើនបំផុតតាមដែលអាចធ្វើទៅ
បាន ដោយប្រើថវិកាជាតិរបស់កម្ពុជា សម្រាប់ធ្វើផ្សារពីរបន្ថែមទៀត ...។

១៤. ស្វែងរកការពង្រីកទំហំពាណិជ្ជកម្មកម្ពុជា-វៀតណាម កម្ពុជា-ថៃ កម្ពុជា-ឡាវ

សំណេះសំណាលជាមួយសហគមន៍ខ្មែរនៅសហរដ្ឋអាមេរិក/កាណាដា នៅទីក្រុង
វ៉ាស៊ីនតោនឌីស៊ី សហរដ្ឋអាមេរិក, ១២ ឧសភា ២០២២

... ត្រូវសន្ទនាគ្នាពីការពង្រឹងពាណិជ្ជកម្ម ... ដែលឆ្នាំ២០២០-២០២១ យើង
សម្រេច(បានទំហំពាណិជ្ជកម្ម)ដល់ទៅ ៩ ៥០០លាន(ដុល្លារ)។ ក្នុងខែមេសា
នេះ (យើង)សម្រេច(ទំហំពាណិជ្ជកម្ម)បានរហូតដល់ ៤ ២០០លាន(ដុល្លារ)។
ឆ្នាំនេះទៀត អាចឡើងដល់ ១០ពាន់លាន(ដុល្លារ) ... យើងត្រូវសន្ទនាគ្នាក្នុង
ឋានៈ(ជា)ប្រទេសជិតខាង មិនមែនគ្រាន់តែជាមួយវៀតណាមទេ ត្រូវក៏ជាមួយ
(ប្រទេស)ឡាវ ប្រទេសថៃដើម្បីពង្រីកទំហំពាណិជ្ជកម្ម។ ទំហំពាណិជ្ជកម្មរវាង
យើងជាមួយថៃឡើងដល់ទៅ ១១ពាន់លាន(ដុល្លារ) ... ក្នុងចំណោម ១១ពាន់
លានដុល្លារនេះ នាំចូលពីថៃមានរហូតដល់ ៩ពាន់លាន(ដុល្លារ) ហើយយើងនាំ
ទៅថៃបានត្រឹមតែ ២ពាន់លាន(ដុល្លារ)ទេ។ តម្រូវការក្នុងស្រុកមានសម្ភារៈ
សំណង់ ក៏ដូចជាប្រេងឥន្ធនៈ គឺនាំចូលមកកាន់កម្ពុជា ...។

១៥. ពាណិជ្ជកម្មមានទំហំធំបំផុត ក្នុងប្រវត្តិទំនាក់ទំនងពាណិជ្ជកម្ម កម្ពុជា-អាមេរិក

សំណេះសំណាលជាមួយសហគមន៍ខ្មែរនៅសហរដ្ឋអាមេរិក/កាណាដា នៅទីក្រុង
វ៉ាស៊ីនតោនឌីស៊ី សហរដ្ឋអាមេរិក, ១២ ឧសភា ២០២២

... អំពីបញ្ហាទំនាក់ទំនងរវាងកម្ពុជា-អាមេរិក។ តើទំនាក់ទំនងនេះដល់ណា
ហើយ? មានស្តីខ្លះ ដែលជាឧបសគ្គ? ដំបូងគួរតែនិយាយថា ទំនាក់ទំនងរវាង
កម្ពុជានិងអាមេរិក បានដើរដល់ចំណុចកំពូលមិនធ្លាប់មានក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រ។ ពិត
មែនតែវាលិចអណ្តាតៗ ក៏ប៉ុន្តែសូមសង្កេតលើបញ្ហា២។ ទី១ នៅមុនឆ្នាំ២០០០
តើសហរដ្ឋអាមេរិកមានស្ថានទូតផ្ទាល់ខ្លួននៅកម្ពុជាឬទេ? ចម្លើយគឺមិនមានទេ
... ក្រោយឆ្នាំ២០០០ ជាពិសេសក្រោយកម្ពុជារកឃើញសន្តិភាពពេញលេញ អាមេ
រិកបានកសាងស្ថានទូតនៅកម្ពុជា ... ទី២ ក្នុងប្រវត្តិទំនាក់ទំនងពាណិជ្ជកម្ម ពេល
នេះពាណិជ្ជកម្មរវាងប្រទេសទាំងពីរមានទំហំធំបំផុត។ ទំហំពាណិជ្ជកម្មដែលនាំ

ចូលមកអាមេរិក មានជាង ៩ពាន់លានដុល្លារ(អាមេរិក)។ មានក្រុមហ៊ុនអាមេរិក កាន់តែច្រើនទៅស្រុកខ្មែរ...។

១៦. រួមចំណែកក្នុងសង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់ស្បៀងក្នុងតំបន់

ទស្សនកិច្ចមជ្ឈមណ្ឌលស្រាវជ្រាវ និងអភិវឌ្ឍន៍ពូជគ្រី បាទី និងជួបសំណេះសំណាល ជាមួយនឹងកសិករនៅខេត្តព្រៃវែង, ១៤ កក្កដា ២០២០

... អត្ថបទសារព័ត៌មានរបស់ប្រទេសខ្លះបានចង្អុលចំណែកកម្ពុជា ថៃ មីយ៉ាន់ម៉ា ឥណ្ឌា និងទៅរុស្ស៊ី។ ហេតុអី ... មកពីខ្ញុំបានប្រកាសថា សូមឱ្យផ្អាកការនាំចេញ។ អញ្ជើញគេលើកជាកង្វល់ថា សង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់ស្បៀងនៅក្នុងតំបន់អាស៊ីនេះនឹងមាន ការពិបាកដោយសារភាពតឹងរ៉ឹងរបស់ថៃ កម្ពុជា ភូមា ឥណ្ឌា និងអំពីស្រូវសាលី របស់រុស្ស៊ីទៅទៀត។ សូមបញ្ជាក់ឡើងវិញថា កម្ពុជានឹងចូលរួមក្នុងសង្វាក់ ផ្គត់ផ្គង់ក្នុងតំបន់ ព្រោះកម្ពុជាមានសល់ជាស្រូវជិត ៦លានតោន ដែលបើគិតជា អង្ករក៏មានប្រមាណ ៤លានតោនក្នុងមួយឆ្នាំ។ កម្ពុជាមានសមត្ថភាពចូលរួម ផ្គត់ផ្គង់ស្បៀង ដែលមិនត្រឹមតែដោះស្រាយបញ្ហាខ្លួនឯងប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែយើង អាចនឹងនាំចេញបាន ... កម្ពុជាប្រកាសរួមចំណែកតាមលទ្ធភាពរបស់ខ្លួនក្នុងខ្សែ សង្វាក់ផ្គត់ផ្គង់ក្នុងតំបន់រាប់តាំងពីស្រូវរហូតដល់ផ្នែកដទៃ ដោយឈានទៅដល់ គ្រី ... ។

១៧. FTA កម្ពុជា-ចិន និង RCEP នឹងជួយកម្ពុជានាំចេញផលិតផលកសិកម្មបានច្រើន

ដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ស្ថានភាពកម្ពុជា-ចិនស្ទឹងត្រង់-ក្រូចធ្មារ (ស្ថានភាពនិស្ស័យ) និងការប្រកាសបើកការដ្ឋានសាងសង់ផ្លូវជាតិលេខ៧១C, ២៣ វិច្ឆិកា ២០២១

... ជាមួយការមកដល់នៃកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរី រវាងកម្ពុជា-ចិនផង និងរវាងភាពជាដៃគូសេដ្ឋកិច្ចគ្រប់ជ្រុងជ្រោយក្នុងតំបន់ នឹងចូលនៅថ្ងៃទី១ មករា ឆ្នាំ២០២២ កម្ពុជាមានលទ្ធភាពកាន់តែច្រើនក្នុងការពង្រឹងវិស័យកសិកម្ម និងការ នាំចេញផលិតផលកសិកម្មទៅក្រៅប្រទេស ដែលក្នុងហ្នឹងការនាំចេញទៅប្រទេស ចិនជាចំណែកដ៏ធំ។ (សម្រាប់ខាង)អឺរ៉ុបយើងនាំចេញអង្ករល្អ ... ជាផ្នែកកសិកម្ម របស់កម្ពុជា មានតាំងពីកៅស៊ូ ស្វាយចន្ទី ម្រេច ស្រូវ ស្វាយ។ល។ ស្វាយនាំចេញ

បានច្រើន។ ឥឡូវ មានទាំងមៀនប៉ែលិន ឬតាដែនហ្នឹងទៀត ... យើងមាន (ដំណាំ) រាប់ម៉ឺនហិកតា ដែលថ្ងៃក្រោយនៅមានចេកទៀត ...។

១៨. កម្ពុជានឹងបន្តធ្វើច្បាប់នានា តាមការសន្យាជាមួយអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក
ពិធីសម្ពោធពេញចក្រស៊ីម៉ង់ត៍ ជ័ប ម៉ុង, ៨ កុម្ភៈ ២០១៨

... ខ្ញុំនិយាយអំពីបញ្ហាទាក់ទងនឹងរឿងសេដ្ឋកិច្ចនេះ មានរឿងច្រើនណាស់។ ទម្រង់កម្ពុជាមានសព្វថ្ងៃនេះ មិនមែនដំណើរការធម្មតាទេ។ យើងបានធ្វើសេរី ការបន្ថយកម្មសេដ្ឋកិច្ចរបស់យើងនៅចុងទសវត្សរ៍៨០ ចាប់ពីពាក់កណ្តាល ទសវត្សរ៍៨០ រហូតមក។ ឥឡូវនេះ យើងកំពុងធ្វើសុក្រឹតកម្មចាប់ពីឆ្នាំ ១៩៩១- ១៩៩២ មក យើងកំពុងបន្តធ្វើសុក្រឹតកម្មសេដ្ឋកិច្ចផ្សាររបស់យើង។ រាប់ទាំង អាទិត្យមុននេះ យើងធ្វើច្បាប់មួយតម្រូវទៅតាមការសន្យារបស់យើង នៅក្នុង អង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក អំពីគេហៅថា អាជ្ញាបណ្ណបញ្ជាផ្ទៃកម្រិតសាស្ត្រ ខាងផ្នែកវិស័យសុខាភិបាល ដែលពេលនោះ យើងបានធ្វើការសន្យានៅក្នុង អង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក។ យើងនឹងបន្តធ្វើច្បាប់ ស្តីពីបញ្ហាទាក់ទងនឹង បញ្ហាមេធាវី តទៅទៀត។ អ្វីដែលយើងបានសន្យាជាមួយអង្គការពាណិជ្ជកម្ម ពិភពលោកយើងត្រូវធ្វើអោយបានព្រោះនេះជាជាលក្ខខណ្ឌតម្រូវសម្រាប់សេដ្ឋកិច្ច សេរីសេដ្ឋកិច្ចបើកចំហរ ...។

១៩. ទំនាក់ទំនងសេដ្ឋកិច្ច ពាណិជ្ជកម្ម វិនិយោគ ពង្រីកទំនាក់ទំនងនយោបាយ
ដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់នូវស្ថានមិត្តភាពកម្ពុជា-ចិន ស្ទឹងត្រង់-ក្រូចឆ្មារ (ស្ថានភ្ជាប់និស្ស័យ) និងការប្រកាសបើកការដ្ឋានសាងសង់ផ្លូវជាតិលេខ៧១C, ២៣ វិច្ឆិកា ២០២១

... ជាបទពិសោធដែលខ្ញុំមានក្នុងឋានៈជាជួរមន្ត្រីការបរទេស តាំងពីអាយុ ២៧ ឆ្នាំ ទំនាក់ទំនងនយោបាយកើនឡើង ដោយសារមានការគាំទ្រនៃទំនាក់ទំនង ខាងវិស័យសេដ្ឋកិច្ច ពាណិជ្ជកម្ម វិនិយោគ។ ពិនិត្យមើលចុះ ប្រទេសដែលមាន តែទំនាក់ទំនងខាងនយោបាយ ពុំមានទំនាក់ទំនងច្រើនជាមួយគ្នាលើផ្នែក សេដ្ឋកិច្ច ពាណិជ្ជកម្ម វិនិយោគទេ ទំនាក់ទំនងនោះមិនរឹងមាំទេ។ ប៉ុន្តែ បើមាន ទំនាក់ទំនងច្រើនលើវិស័យសេដ្ឋកិច្ច ពាណិជ្ជកម្ម វិនិយោគ នោះទំនាក់ទំនង នយោបាយធ្វើឱ្យមានសកម្មភាពជាមួយគ្នាច្រើន។ យើងនៅសល់ច្រើនគម្រោង

ទៀត។ (ក្នុង)ខែ១២ហ្នឹងយើងទៅសម្ភោធផ្លូវជាតិលេខ១១ ព្រៃវែង ហើយទៅសម្ភោធដល់ក្រចេះឯណោះ ដូចជាមានគម្រោងចិន៣ ...។

២០. គោលនយោបាយនាំចេញអង្ករ ១លានតោន នៅតែជាគោលដៅអាទិភាព

អញ្ជើញចុះពិនិត្យការបង្កបង្កើនផលស្រូវ និងសំណេះសំណាលជាមួយប្រជាកសិករនៅស្រុកព្រែកប្បាស ខេត្តតាកែវ, ២១ កក្កដា ២០២០

... គោលនយោបាយផលិតស្រូវ និងនាំចេញអង្ករឱ្យបានជាងមួយលានតោននៅតែជាគោលដៅអាទិភាព ដែលត្រូវបន្តជាមួយគោលនយោបាយឧស្សាហកម្ម ២០១៥-២០២៥។ ខ្ញុំគួរតែនិយាយថា មុនពេលដែលយើងដាក់ចេញនូវគោលនយោបាយកសិកម្ម គោលនយោបាយផលិតស្រូវ និងការនាំចេញអង្ករបស់យើងពេលនោះយើងនៅមានអតិរេកស្រូវតិចតួច ... បើគិតត្រឹមឆ្នាំ២០០២ យើងនៅខ្វះអង្ករទេ។ ពេលកម្ពុជាធ្វើជាប្រធានអាស៊ាន ឥណ្ឌាបានផ្តល់អង្ករមកឱ្យយើងចំនួន ២ម៉ឺនតោន។ យើងជួបគ្រោះរាំងស្ងួត បន្ទាប់ពីជំនន់ឆ្នាំ ២០០០-២០០១ និងគ្រោះរាំងស្ងួតឆ្នាំ២០០២។ យើងនៅខ្វះខាត។ នៅពេលយើងដាក់ចេញគោលនយោបាយផលិតស្រូវនិងការនាំចេញអង្ករ យើងក៏ចាប់ផ្តើមសល់ស្រូវ។ ចុងក្រោយនៅក្នុងឆ្នាំនេះ យើងសល់ស្រូវជិត ៦លានតោន ដែលបើគិតជាអង្ករគឺមានប្រមាណជិត ៤លានតោន ...។

២១. បានជោគជ័យក្នុងការបង្កើនទិន្នផលស្រូវ តែមិនទាន់ជោគជ័យក្នុងការនាំចេញអង្ករ

អញ្ជើញចុះពិនិត្យការបង្កបង្កើនផលស្រូវ និងសំណេះសំណាលជាមួយប្រជាកសិករនៅស្រុកព្រែកប្បាស ខេត្តតាកែវ, ២១ កក្កដា ២០២០

... ប្រទេសតូចមួយដែលមានកសិកម្មមិនទាន់លូតលាស់ ក៏ប៉ុន្តែសល់ស្រូវរហូតទៅដល់ជាងជិត ៦លានតោន ជាទំហំមួយដ៏ធំ។ និយាយបានថា យើងសម្រេចជោគជ័យបានតែមួយទេ ក្នុងកញ្ចប់នយោបាយស្តីពីការធ្វើផលិតកម្មស្រូវ និងការនាំចេញអង្ករ គឺការបង្កើនផលិតផលស្រូវពីដែលយើងខ្វះខាត ទៅជាសល់ស្រូវជិត ៦លានតោន។ យើងប្រើពាក្យថាលើស ៥លានតោន។ ប៉ុន្តែ គោលដៅនៃការនាំចេញឱ្យបាន ១លានតោន(អង្ករ) នៅមិនទាន់សម្រេចបានទេ។ យើងនាំចេញបានតិចណាស់។ មានតែឆ្នាំនេះទេ ដែលក្នុងរយៈពេល ៦ខែ យើងនាំចេញ

បានជាង ៤០ម៉ឺនតោន។ តាមការព្យាករណ៍ទុក យើងអាចឈានទៅដល់ការនាំចេញអង្ករបាន ១លានតោនក្នុងរង្វង់ឆ្នាំ២០២១ ឬ២០២២ ...។

២២. កំពត តាកែវ កណ្តាល ព្រៃវែង ស្វាយរៀង នាំស្រូវចេញទៅវៀតណាម

អញ្ជើញចុះពិនិត្យការបង្កបង្កើនផលស្រូវ និងសំណេះសំណាលជាមួយប្រជាកសិករនៅស្រុកព្រែកប្បាស ខេត្តតាកែវ, ២១ កក្កដា ២០២០

... តាមឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រីកសិកម្មឱបប្រាប់ ក្នុង ៦ខែកន្លងទៅនេះ យើងបាននាំចេញ(ស្រូវ)ជាង ១លានតោនរួចហើយ ពីខេត្តកំពត តាកែវ កណ្តាល ព្រៃវែង ស្វាយរៀងដែលនៅជាប់នឹងព្រំដែនវៀតណាម។ នោះហើយបានជាពាណិជ្ជកម្មរវាងកម្ពុជានិងវៀតណាមដែលមានទំហំ(ពាណិជ្ជកម្ម)ប្រមាណជាង ៥ពាន់លានដុល្លារ ដោយមិនទាន់គិតពីរឿងចរាចរណ៍ស្រូវ ដែលគយអត់បានកត់ត្រាទេ ... ដំណាំស្រូវនៅវៀតណាមមានបញ្ហាមាចត្នោតបំផ្លាញ។ វៀតណាមទិញក៏ស្រូវពីកម្ពុជាដើម្បីផ្គត់ផ្គង់ឱ្យហ្វីលីពីន ... ឯកឧត្តមរៀន តាន់យុង អគ្គនាយករដ្ឋមន្ត្រីវៀតណាមថា អរគុណឯកឧត្តម ហ៊ុន សែន ដែលបានលក់ស្រូវឱ្យវៀតណាមជាង ១លានតោន។ ខ្ញុំនិយាយតបទៅគាត់វិញថា ខ្ញុំក៏អរគុណឯកឧត្តមដែលបានជួយទិញស្រូវខ្ញុំជាង ១លានតោនដោយមិនបាច់បង់ពន្ធ ...។

២៣. ការជំរុញផលិតកម្មស្រូវដើរទៅផុតការវិនិយោគលើការកែច្នៃ និងការនាំចេញ

អញ្ជើញចុះពិនិត្យការបង្កបង្កើនផលស្រូវ និងសំណេះសំណាលជាមួយប្រជាកសិករនៅស្រុកព្រែកប្បាស ខេត្តតាកែវ, ២១ កក្កដា ២០២០

... យើងហៅក្រុមហ៊ុនមកពីក្រៅប្រទេស ផ្តល់ឱកាសឱ្យគេវិនិយោគ ហើយយើងក៏បានទៅរកទុនពីចិនប្រមាណជា ៤០០លានដុល្លារ ពង្រាយធ្វើឃ្លាំងនិងតំបន់សម្រាប់ការប្រមូលទិញ។ បើយើងធ្វើដូចនេះបាន ... យើងអាចធានាបានល្អជាង។ យើងម្ចាស់ការច្រើនជាង ព្រោះយើងទិញខ្លួនឯង។ ដូចនេះយើងមានតម្រូវការវិនិយោគបន្ថែម ... ត្បិតការជំរុញល្បឿនផលិតកម្មស្រូវដើរលឿនហួសទៅផុតពីការវិនិយោគសម្រាប់ការកែច្នៃនិងការនាំចេញ។ ការនាំចេញ មិនមែនចេះតែនាំទៅទេ។ ត្រូវធ្វើឱ្យវាស្អាត ត្រូវធ្វើម៉េចកុំឱ្យដឹកទៅបានពាក់កណ្តាលផ្លូវ(ក្នុងលំហ) សមុទ្រ ស្រាប់តែចេញកើតខ្ទួត។ របៀបហ្នឹងគឺលក់ក្បែរឈ្មោះកម្ពុជាហើយ ...។

២៤. គោលនយោបាយពន្ធដារទន់ភ្លន់សម្រាប់ការនាំចេញកៅស៊ូ

ពិធីបិទសន្និបាតបូកសរុបការងារកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ឆ្នាំ២០១៨-២០១៩ និងទិសដៅការងារឆ្នាំ២០១៩-២០២០, ១៤ មីនា ២០១៩

... រាជរដ្ឋាភិបាលក៏បានយកគោលនយោបាយពន្ធដារមួយ បើកៅស៊ូធ្លាក់ថ្លៃ ប៉ុន្មាន យើងយក(វិធានការពន្ធដូចជា) មានពេលខ្លះយើងអត់យកពន្ធតែ ម្តង។ ពន្ធសូន្យ។ នៅពេលវាឡើងដល់ប៉ុន្មាន យកពន្ធប៉ុន្មាន។ យើងមានគោល នយោបាយទន់ភ្លន់ លើបញ្ហាពន្ធដារសម្រាប់ការនាំចេញកៅស៊ូរបស់កសិករថែម ទៀតផង។ ហ្នឹងជារំដោះសេដ្ឋកិច្ចមួយដែលរាជរដ្ឋាភិបាលបានផ្តល់ ... ។

២៥. លក់អោយអ្នកទិញដែលឱ្យថ្លៃ មិនប្រកាន់ទីផ្សារណាទេ

អញ្ជើញចុះពិនិត្យការបង្កបង្កើនផលស្រូវ និងសំណេះសំណាលជាមួយប្រជាកសិករ នៅស្រុកព្រែកប្បាស ខេត្តតាកែវ, ២១ កក្កដា ២០២០

... ដែលហៅថាទីផ្សារ គឺតែងតែមានការប្រកួតប្រជែង។ បើកាលណាអ្នក(ទិញ មក)ឱ្យដល់ថ្លៃ (អ្នកលក់)ត្រូវលក់ឱ្យអ្នកទិញនោះ ... យើងកំពុងតែ(នៅ)ក្នុង ក្របខ័ណ្ឌ AFTA ឬតំបន់ពាណិជ្ជកម្មសេរីអាស៊ាន ... ពីរិមានសន្តិភាព ខ្ញុំបាន ប្រកាសថាឱ្យផ្អាកនាំចេញអង្ករសនិងនាំចេញស្រូវក្នុងមួយរយៈកាលខ្លី។ បន្ទាប់ពី ការពិនិត្យមើលតុល្យភាពស្បៀងរួចហើយ និងច្បាស់ថាកម្ពុជាមិនមានការខ្វះខាត ស្បៀងទេ ខ្ញុំបានអនុញ្ញាតឱ្យមានការនាំចេញ ... កុំចាំទីផ្សារមកពីអីរ៉ុប ទើប លក់។ ថាមកពីវៀតណាមមិនលក់ មកពីថៃមិនលក់ មកពីចិនមិនលក់ ចាំតែ អាមេរិកាំង ចាំតែបារាំង បានលក់។ មិនអញ្ចឹងទេ។ អ្នកណាឱ្យថ្លៃគឺយើងយកពី អ្នកហ្នឹង។ យើងត្រូវខិតខំអោយដំណើរការអភិវឌ្ឍវិស័យកសិកម្មនិយាយជាមួយ និងវិស័យស្រូវអង្ករនិយាយដោយឡែកដើរទន្ទឹមគ្នានឹងដំណើរការគោលនយោបាយ ឧស្សាហកម្ម ២០១៥-២០២៥ ទាញឧស្សាហកម្មពីក្រៅ តម្រង់ឆ្ពោះមកកែច្នៃវត្ថុ ធាតុដើមដែលមានក្នុងស្រុក ... ។

២៦. អតុល្យភាពជញ្ជីងពាណិជ្ជកម្ម តែវត្ថុធាតុដើមនាំពីកូរ៉េត្រូវបានផលិតនាំចេញបន្តទៅ ទីផ្សារខាងក្រៅទៀត

ពិធីជួបជុំសំណេះសំណាលជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ ពលករ និងនិស្សិតខ្មែរ កំពុងស្នាក់នៅ/ធ្វើការ/សិក្សានៅសាធារណរដ្ឋកូរ៉េ, ៣ កុម្ភៈ ២០២០

... មកដល់ពេលនេះ ចាត់ទុកថាទំនាក់ទំនងរវាងយើង និងកូរ៉េកើនឡើង។ យោងទៅលើទំហំពាណិជ្ជកម្មរវាងប្រទេសទាំងពីរ ជើងលេខមាន២ ប៉ុន្តែយើងយកជើងលេខរបស់កូរ៉េច្បាស់ជាង។ ជើងលេខរបស់កម្ពុជា បង្ហាញថាទំហំពាណិជ្ជកម្មរវាងកម្ពុជានិងកូរ៉េ ឆ្នាំ២០១៩ កន្លងទៅមានត្រឹមតែ ៧៧៨លានដុល្លារ ដែលក្នុងនោះកម្ពុជានាំចេញមកកូរ៉េ ២១០លានដុល្លារ ឯកូរ៉េនាំចេញទៅកម្ពុជាវិញ ៦៦៧លានដុល្លារ។ ប៉ុន្តែ ជើងលេខរបស់កូរ៉េបញ្ជាក់ថា ទំហំពាណិជ្ជកម្មទ្វេទិសរវាងប្រទេសទាំងពីរមាន ១ ០៣២លានដុល្លារ ក្នុងនោះកម្ពុជានាំចេញមកកូរ៉េចំនួន ៣៣៥លានដុល្លារ ឯការនាំចូលពីកូរ៉េទៅចំនួន ៦៩៦លានដុល្លារ។ មានអតុល្យភាពជញ្ជីងពាណិជ្ជកម្មពិតប្រាកដមែន ប៉ុន្តែវាគ្មានជម្រើសទេ ព្រោះយើងមានតម្រូវការនាំចូលទំនិញពីកូរ៉េ ក្នុងនោះវត្ថុធាតុដើមដែលនាំពីកូរ៉េនេះ ក៏ត្រូវបានផលិតកែច្នៃនៅកម្ពុជា ហើយនាំចេញបន្តទៅទីផ្សារខាងក្រៅទៀត មិនមែនប្រើសុទ្ធតែនៅកម្ពុជាទេ ... បើគ្មានទំនាក់ទំនងការទូតទេ ទំហំពាណិជ្ជកម្មមិនអាចកើតមានបានក្នុងទំហំបែបនេះទេ ... ។

២៧. ស្វាយខ្មែរក្នុងទីផ្សារកូរ៉េ បញ្ជាក់ពីការជឿនលឿនទៅមុខនៃសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា

ពិធីជួបជុំសំណេះសំណាលជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ ពលករ និងនិស្សិតខ្មែរកំពុងស្នាក់នៅ/ធ្វើការ/សិក្សានៅសាធារណរដ្ឋកូរ៉េ, ៣ កុម្ភៈ ២០២០

... ក្នុងខែមករាកន្លងទៅ មិនដឹងថាក្លាយៗបានទិញស្វាយទទួលទានហើយឬនៅទេ? ក្លាយៗដែលនឹកស្រុក សូមទៅរកទិញស្វាយខ្មែរទទួលទានទៅ(ស្ទូរទះដែរ)។ វត្តមានស្វាយខ្មែរនៅក្នុងទីផ្សារកូរ៉េបានបង្ហាញពីការជឿនលឿនទៅមុខនៃសេដ្ឋកិច្ចរបស់កម្ពុជា ដែលតម្រូវបានតាមស្តង់ដារក្នុងទីផ្សារនៃប្រទេសជឿនលឿនមួយ ហើយធ្វើឱ្យអ្នកដាំស្វាយនៅប្រទេសកម្ពុជាមានលទ្ធភាពកាន់តែខ្ពស់ពង្រីកអាជីវកម្មស្វាយកាន់តែធំ ព្រោះនេះមិនមែនផ្គត់ផ្គង់តែកូរ៉េចំនួន ៥០លាននាក់នោះទេ។ កូរ៉េក៏មានទេសចរច្រើនដែរ ... ផ្លែស្វាយកម្ពុជាមិនអស់ជាងស្វាយក្នុងបណ្តាប្រទេសអាស៊ានទេ។ អញ្ចឹង កូរ៉េជាទីផ្សារ ដែលយើងអាចនាំចេញមក

ដែលវាក៏ជាផ្នែកមួយ ជំរុញការដាំដុះនៅប្រទេសកម្ពុជា។ យើងកំពុងស្វែងរក ឱកាសដើម្បីនាំចេញមុខទំនិញផ្សេងៗ បន្ថែមទៀត ...។

២៨. កម្ពុជានិងកូរ៉េចាប់ផ្តើមត្នាប្រព្រះទាំងសងខាងមានទាំងសុច្ឆន្ទៈមានទាំងការអភិវឌ្ឍ
ពិធីជួបជុំសំណេះសំណាលជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ ពលករ និងនិស្សិតខ្មែរ កំពុងស្នាក់ នៅ/ធ្វើការ/សិក្សានៅសាធារណរដ្ឋកូរ៉េ, ០៣ កុម្ភៈ ២០២០

... នៅថ្ងៃក្រោយ រកវិធីពង្រីកទីផ្សារនៅកូរ៉េ។ កម្ពុជានិងកូរ៉េ បានរៀបចំការ ចរចាកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរី ដែលយើងនឹងពង្រីកទីផ្សារនៅកូរ៉េកាន់តែ ធំ ... ត្រូវសម្លឹងអញ្ចេះ ហេតុអ្វីកូរ៉េចាប់ផ្តើមជាមួយយើង ហើយយើងអាចចាប់ផ្តើម កូរ៉េបាន? វាទាល់តែសងខាងមានសុច្ឆន្ទៈ។ ប៉ុន្តែ បើមានតែសុច្ឆន្ទៈមួយ ក៏វាមិន គ្រប់គ្រាន់ទេ។ វាទាល់តែកម្ពុជាខ្លួនឯងមានការអភិវឌ្ឍដែរ។ ដូចជាពាណិជ្ជកម្ម មិនមែននាំចេញតែពីកូរ៉េទៅកម្ពុជា តែគ្មានទំនិញពីកម្ពុជាត្រឡប់មកវិញ ហើយ ធ្វើកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរីកម្ពុជា-កូរ៉េកើតនោះទេ ... យើងមានលទ្ធភាព ដើម្បីនឹងពង្រីកទំនិញពីកម្ពុជានាំចេញមកកូរ៉េ។ ប្រទេសដែលមានសមត្ថភាពនាំ ចេញ ប្រទេសនោះមានការអភិវឌ្ឍដែរ។ បើអត់មានការអភិវឌ្ឍធ្វើម៉េចមានទំនិញ នាំចេញ? ...។

២៩. សភាពាណិជ្ជកម្ម/ធុរកិច្ចកម្ពុជា គួរសម្លឹងឆ្ពោះទៅរកទីផ្សារថ្មីៗ

សម្តេចអគ្គរាជទេវី នៃរាជបណ្ឌិតសភាកម្ពុជា, ២១ វិច្ឆិកា ២០១៩

... យើងនៅសេសសល់ប្រទេស(ខ្លះ) ... គួរណែនាំសភាពាណិជ្ជកម្មរបស់ យើង (ឬ)ផ្នែកធុរកិច្ច ឱ្យសម្លឹងមើលឆ្ពោះទៅរកទីផ្សារនានារាប់ទាំងថ្ងៃមុន (មាន កោះ) Palau ដែលថា ទិញអង្ករពីអាមេរិកថ្លៃណាស់ ... ខ្ញុំសួរគាត់ថា តើសព្វថ្ងៃ ទិញអង្ករពីណា? គាត់(ថា)ទិញពីអាមេរិក និងទិញពីអូស្ត្រាលី ហើយថ្លៃណាស់ (រីឯ)ជីកក៏ឆ្ងាយ។ ខ្ញុំថា អញ្ចឹង ឯកឧត្តម រៀបចំទិញពីកម្ពុជាទៅ។ ធ្វើតាមអញ្ចេះ ឯកឧត្តម ឱ្យក្រុមវិនិយោគមួយក្រុមមកកសាងឃ្លាំង កសាងម៉ាស៊ីនកិនស្រូវ ប្រមូលទិញពីប្រជាពលរដ្ឋ កិនហើយនាំចេញទៅ Palau ដែលនៅមិនឆ្ងាយពី ហ្វីលីពីនប៉ុន្មានទេ។ អញ្ចឹងផ្គត់ផ្គង់មានស្ថិរភាព ...។

៣០. មិនមែន EBA ទេ គឺរឿងអង្ករអីតាលីនិងអេស្ប៉ាញលក់មិនដាច់ រារាំងអង្ករកម្ពុជា

សម្តេច អគារត្រូវទៅ នៃរាជបណ្ឌិតសភាកម្ពុជា, ២១ វិច្ឆិកា ២០១៩

... ខ្ញុំមើលស្ថិតិនាំចេញអង្ករ។ នេះក៏ជារឿងមួយគួរជកពិសោធន៍ដែរ។ (ដែលមានការរារាំង)អង្ករយើងទៅអីរ៉ុប មិនមែនរឿង EBA ទេ។ គឺរឿងប្រទេសអ៊ីតាលី និងប្រទេសអេស្ប៉ាញ ដែលលក់អង្ករបស់គាត់មិនដាច់ ... ដូចនេះគាត់ប្រឆាំងនឹងអង្ករយើង និងអង្ករមីយ៉ាន់ម៉ា។ គាត់វាយពន្ធលើអង្ករយើង។ ខ្ញុំគិតស្មានថាការវាយពន្ធលើអង្ករយើង នឹងធ្វើឱ្យមានការផ្អាកនាំចេញអង្ករពីកម្ពុជាទៅកាន់អីរ៉ុប។ ផ្ទុយទៅវិញក្នុងចំណោម ២៨ប្រទេស អង្ករកម្ពុជាចូលទៅកាន់បាន ២៣ប្រទេសនៅអីរ៉ុបដដែល។ អញ្ចឹងពេលមិនទាន់បង់ពន្ធក៏នាំទៅបាន ដល់គេឱ្យបង់ពន្ធនៅតែនាំទៅបាន។ ខាងមុខនេះក៏ដូចគ្នាដែរ បើគេដក EBA គេឱ្យបង់ពន្ធ បង់ពន្ធឱ្យគេទៅ ព្រោះអាហ្នឹងវាគង់តែបាត់ដដែល ...។

៣១. កាត់បន្ថយចំណាយផ្លូវការនិងមិនផ្លូវការ ឱ្យអ្នកវិនិយោគមានឱកាសប្រកួតប្រជែង
បើកការដ្ឋានសាងសង់ផ្លូវក្រវាត់ក្រុង ខ្សែទី៣ (ផ្លូវជាតិលេខ៤ ដល់១),
១៤ មករា ២០១៩

... សូមផ្តាំទៅវិនិយោគិនទាំងឡាយ អ្នកធ្វើធុរកិច្ចទាំងឡាយ នៅពេលខាងមុខនឹងមានការដាក់ចេញវិធានការកាត់បន្ថយការចំណាយផ្លូវការ និងមិនផ្លូវការដើម្បីឱ្យអ្នកវិនិយោគមានឱកាសប្រកួតប្រជែងកាន់តែខ្លាំង លើវិស័យសេដ្ឋកិច្ចបម្រើឱ្យការប្រើប្រាស់ក្នុងស្រុក បន្ថយការនាំចូល និងជំរុញការនាំចេញ ... គ្រាន់តែវិស័យសំណង់មួយទេ ពីមុនយើងនាំចូលស្ទើរតែទាំងអស់ ស៊ីម៉ង់ត៍ ៥លានតោនរហូតដល់ ៧ទៅ ៨លានតោនដើម្បីប្រើប្រាស់ ... ឥឡូវនេះ យើងផលិតបានខ្លួនឯងរហូតទៅ ៧លាន ៥សែនតោន ដែលអាចផ្តល់អោយប្រមាណ៩០% នៃសេចក្តីត្រូវការក្នុងប្រទេស ...។

៣២. កែច្នៃវត្ថុធាតុដើមជាផលិតផលសម្រេចនាំចេញ និងប្រើប្រាស់ជំនួសការនាំចូល
សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត ស្រុកសំរោងទង ខេត្តកំពង់ស្ពឺ,
៨ សីហា ២០១៨

... យើងកំពុងដាក់រោងចក្រកែច្នៃជំឿង។ ក្នុងមួយឆ្នាំៗ យើងមាន(ជំឿង) ១៤លានតោន។ យើងត្រូវដាក់ម៉ាស៊ីនកែច្នៃជាម្យ៉ាងមិ ឈានទៅដល់ការកែច្នៃធ្វើទៅ

ជាអ្វីដែលជាផលិតផលសម្រេច ដើម្បីលក់នៅក្នុងទីផ្សាររបស់យើងនិងនាំចេញ។ ដូចជាការធ្វើមីកញ្ចប់ មីរបស់យើងដែលហៅថា «មីយើង» បច្ចុប្បន្នមិនមែនលក់តែក្នុងស្រុកទេ គឺបាននាំទៅដល់ប្រទេសជប៉ុន បានទៅដល់ប្រទេសដទៃហើយ ... យើងជំរុញការកែច្នៃម្រេចតាមភូមិសាស្ត្រ ដែលមានម្រេចកំពត ម្រេចកំពង់ចាម ម្រេចមេមត់ កន្លែងនេះកន្លែងនោះ។ យើងមានការកែច្នៃទៅលើបញ្ហាដទៃទៀត ដូចជាទុរេន សាវម៉ាវ ទាំងអស់ហ្នឹងសុទ្ធតែជំនួសឲ្យការនាំចូល ហើយក៏អាចនាំចេញបន្ថែមបានទៀតផង ... ។

៣៣. ប្រើអស់សក្តានុពលទីផ្សារដែលកំពុងមានដើម្បីទាញតម្លៃស្រូវអោយងើបឡើង

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និងយោជិត នៅស្រុកអង្គស្នួល
ខេត្តកណ្តាល, ២០ កុម្ភៈ ២០១៩

... តម្លៃស្រូវមានការធ្លាក់ចុះ។ រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងកសិកម្មនិងរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ត្រូវខិតខំប្រើប្រាស់ទីផ្សារដែលកំពុងមាន។ ទៅប្រទេសវៀតណាម ៣០ ម៉ឺនតោន ទៅប្រទេសចិន ៤០ ម៉ឺនតោន តែពីរប្លង់គឺជាអង្ករ ៧០ ម៉ឺនតោន ស្មើនឹងស្រូវជាង ១លានតោន។ ត្រូវប្រឹងប្រែងប្រើឲ្យអស់នូវសក្តានុពលទីផ្សារដែលយើងមានខាងក្រៅ ជាមួយទីផ្សារទាំងឡាយដែលយើងកំពុងមានដើម្បីទាញតម្លៃស្រូវរបស់កសិករឲ្យងើបឡើងមកវិញ។ សូមជម្រាបជូនបងប្អូនប្រជាកសិករ នៅពេលដែលតម្លៃស្រូវចុះ គួរកុំអាលប្រញាប់ប្រញាល់ជាមួយនឹងការលក់ចេញ។ ពេលខ្លះកសិកររបស់យើងលក់ស្រូវទាំងសើម ដោយសារខ្ជិលហាល ខ្ជិលដឹកចូលជង្រុក ... ដូច្នេះគេបង្គាប់ថ្លៃទៅតាមហ្នឹង ... ។

៣៤. នយោបាយគាំពារនិយម មិនមានជោគជ័យឡើយ ត្បិតប្រទេសមួយមិនអាចនៅឯកោបានទេ

ពិធីសម្ពោធរោងចក្រស៊ីម៉ង់ត៍ ជីប ម៉ុង, ៨ កុម្ភៈ ២០១៨

... ខ្ញុំនៅតែជឿជាក់ថា នយោបាយគាំពារនិយមនឹងមិនមានជោគជ័យទេ។ ប្រទេសនីមួយៗ មិនអាចឯកោទៅតែឯងបានទេ គឺត្រូវមានសហប្រតិបត្តិការជាមួយប្រទេសផ្សេងៗ អ្នកត្រូវនាំចេញទំនិញទៅខាងក្រៅ។ ខាងក្រៅត្រូវនាំចូលទំនិញចូលទៅក្នុងប្រទេសរបស់អ្នក។ នេះគឺជាជំណើរធម្មតានៃការកសាងនៅក្នុង

វិស័យសេដ្ឋកិច្ចរបស់គ្រប់ប្រទេសលើពិភពលោកនេះ។ បើទោះបីជាអ្នកហាម
ឃាត់ ក៏អ្នកមិនអាចហាមឃាត់ក្រុមហ៊ុនឯកជនបានដែរ។ បើអ្នកហាមឃាត់ក្រុម
ហ៊ុនឯកជនបាន អ្នកមិនខុសពីប្រទេសដែលមានរបបផ្តាច់ការមួយ ដែលឈាន
រហូតដល់ហាមឃាត់ក្រុមហ៊ុនឯកជន មិនអោយធ្វើសកម្មភាពដោយសេរីនោះ
ទេ។ ប្រទេសដែលប្រកាន់លទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យសេរី ជាប្រទេសដែលមិនដាក់
កំណត់ណាមួយ(ឡើយ) លើកលែងតែវិធានពន្ធដារ និងបទដ្ឋានដែលមានការ
ពាក់ព័ន្ធ ...។

១៥. ព័ត៌មាន

១	អ្នកសារព័ត៌មានបានធ្វើអោយពិភពលោកស្គាល់ ហ៊ុន សែន តាំងពីឆ្នាំ១៩៨២	២៣២
២	នាំកម្មវិធីនយោបាយរដ្ឋាភិបាលទៅប្រជាជន នាំកង្វល់ពីប្រជាជនមករដ្ឋាភិបាល	២៣២
៣	មេដឹកនាំមានការប្រាស្រ័យទាក់ទងមិនអាចខ្វះបានជាមួយអ្នកសារព័ត៌មាន	២៣២
៤	សារព័ត៌មាននិងស្ថាប័នជាតិ ធ្វើទំនាក់ទំនងតាមរយៈទីប្រឹក្សាឬជំនួយការ	២៣៣
៥	សារព័ត៌មាន/ស្ថាប័នជាតិ ធ្វើទំនាក់ទំនងតាមបណ្តាញសង្គម វីទេអូ/ទូរទស្សន៍	២៣៣
៦	ត្រូវតែមានអ្នកនាំពាក្យគ្រប់ស្ថាប័ន ក្រសួង និងប្រកបដោយវិជ្ជាជីវៈខ្ពស់	២៣៤
៧	បើធ្វើជាអ្នកនាំពាក្យបាន ធ្វើជានាយករដ្ឋមន្ត្រីបាន ត្បិតមានចរិតសរុប	២៣៤
៨	មិនស្វ័ះស្វែងរកព័ត៌មានខ្លួនឯង អ្នកសារព័ត៌មាននឹងក្ស័យអាជីព	២៣៥
៩	សារព័ត៌មាន ៣ប្រភេទ ដែលមិនជួយសង្គម	២៣៥
១០	និយមកណ្តាល មិនឆ្វេងពេក មិនស្តាំពេក និងហ៊ាននិយាយការពិត	២៣៦
១១	អ្នកសារព័ត៌មានមិនត្រូវតាំងខ្លួនជាចៅក្រមកាត់សេចក្តី	២៣៦
១២	ថ្នាក់ដឹកនាំស្ថាប័ន/អាជ្ញាធរក្រោមជាតិ មិនត្រូវយកអ្នកសារព័ត៌មានជាសត្រូវ	២៣៧
១៣	អ្នកសារព័ត៌មានក្លាហាន សុចរិត ចៀសវាងភាពទុច្ចរិត ក្នុងការតាំងសំណួរ	២៣៧
១៤	រដ្ឋនិងសារព័ត៌មាន បំពេញតួនាទីជាកញ្ចក់ឆ្លុះភាពពិតនៃសង្គម	២៣៧
១៥	ចូលរួមវិភាគហេតុការណ៍ជាតិនិងអន្តរជាតិ ក្នុងកម្រិតយុទ្ធសាស្ត្រ	២៣៨
១៦	អត្ថប្រយោជន៍នៃការតភ្ជាប់ជាមួយប្រព័ន្ធព័ត៌មានអនឡាញ/ឌីជីថល	២៣៨
១៧	បញ្ជូនព័ត៌មានពីប្រភពអនឡាញទៅស្ថាប័ន/ខេត្តពាក់ព័ន្ធ ស្រាវជ្រាវ/ដោះស្រាយ	២៣៩
១៨	រំពឹងច្បាប់ស្តីពីសិទ្ធិទទួលព័ត៌មាន នឹងចេញនៅអាណត្តិទី៧ នៃរាជរដ្ឋាភិបាល	២៣៩
១៩	ព្រៀងច្បាប់ពីរ ប្រើរួមនឹងក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ផ្ដន្ទាទោសបទល្មើសបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន	២៣៩
២០	កំពុងពិចារណារៀបចំច្បាប់ប្រឆាំងព័ត៌មានក្លែងក្លាយ	២៤០
២១	ព័ត៌មានក្លែងក្លាយធ្វើឱ្យសង្គមមានអស្ថិរភាពនយោបាយ អសន្តិសុខ និងអវិភាព	២៤០
២២	យកការពិតបកស្រាយឲ្យលឿន រហ័ស និងច្បាស់ ប្រឆាំងព័ត៌មានក្លែងក្លាយ	២៤០
២៣	ផ្តល់មេធាវីការពារក្តីអ្នកសារព័ត៌មានហ៊ានបញ្ចេញការពិត មានកស្មតាងគ្រប់គ្រាន់	២៤១
២៤	“កុំបំពានអ្នកដទៃ កុំបំភ្លៃការពិត និង “ផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានពិត កុំប្រឌិតកំហុស ...”	២៤១
២៥	ការបំពុលព័ត៌មានមានកម្រិតបំផ្លាញធំជាងគ្រាប់បែក និងអាចបំផ្លាញប្រទេសជាតិ	២៤២

២៦	អ្នកសារព័ត៌មាន កុំដើរតួជាតុលាការ	២៤២
២៧	ស្លាកព័ត៌មាន មិនមែនអភ័យឯកសិទ្ធិការពារការប្រព្រឹត្តអំពើផ្ដេសផ្ដាស	២៤២
២៨	ប្រឈាំងប្រជែងដើម្បីសារព័ត៌មានពិតនិងលឿន និងបើច្រើនភាសាកាន់តែល្អ	២៤៣
២៩	ប្រទេសបិតាប្រជាធិបតេយ្យក៏បាត់ពីឧក្រិដ្ឋកម្មព័ត៌មានវិទ្យានិងព័ត៌មានក្លែងក្លាយ	២៤៣
៣០	សូមជួយផ្សាយពាណិជ្ជកម្មក្នុងកម្មវិធីព័ត៌មាន	២៤៤

១. អ្នកសារព័ត៌មានបានធ្វើអោយពិភពលោកស្គាល់ ហ៊ុន សែន តាំងពីឆ្នាំ១៩៨២

ពិសាបាយសាមគ្គីជាមួយអ្នកសារព័ត៌មានក្នុងស្រុកលើកទី២, ២១ មករា ២០១៨

... បើមិនមានអ្នកសារព័ត៌មានជួយទេ ប្រហែលជានៅលើពិភពលោកនេះគ្មាននរណាអាចស្គាល់ខ្ញុំទេ។ សារព័ត៌មានមួយចំនួនបានជួយឲ្យខ្ញុំល្បីឈ្មោះតាំងពីទសវត្សរ៍៧០ ឯណោះ ជាពិសេស ចាប់តាំងពីឆ្នាំ១៩៨២។ អ្នកកាសែត ហ្សាក់ បេតែរ, ប៉ូល ម៉ុងតេ និងមនុស្សមួយចំនួនទៀត បានចូលចិត្តសរសេរពីខ្ញុំ។ គេបានសរសេរពីខ្ញុំថា “តារាកំពុងរះ” តាំងពីឆ្នាំ១៩៨២។ សូមមើលឡើងវិញនូវកាសែត Bangkok Post និង Le Monde។ អ្នកទាំងពីរចូលចិត្តសរសេរដូចនេះនៅពេលនោះ។ គេសរសេរប្រើន។ តាមរយៈនោះហើយ ដែលធ្វើឲ្យពិភពលោកបានស្គាល់ពី ហ៊ុន សែន ហើយការស្គាល់នេះ ក៏មិនមែនស្គាល់ត្រឹមមួយឆ្នាំពីរឆ្នាំទេ គឺស្គាល់រាប់សិបឆ្នាំរួចមកហើយ ...។

២. នាំកម្មវិធីនយោបាយរាជរដ្ឋាភិបាលទៅប្រជាជន នាំកង្វល់ពីប្រជាជនមករដ្ឋាភិបាលវិញ

សំណេះសំណាល និងពិសាអាហារសាមគ្គីជាមួយអ្នកសារព័ត៌មានលើកទី៥,
១៤ មករា ២០២៣

... ស្ថាប័នព័ត៌មានត្រូវបង្កើតកាតជាដៃគូជាមួយរាជរដ្ឋាភិបាល ... បំពេញតួនាទីជាស្ថានចម្លង ផ្សារភ្ជាប់ទំនាក់ទំនងពីស្ថាប័នរដ្ឋទៅប្រជាជន និងពីប្រជាជនមកស្ថាប័នរដ្ឋវិញ ទាំងកម្មវិធីនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលទាំងការអនុវត្តជាក់ស្តែងដែលតម្រូវឱ្យអ្នកសារព័ត៌មានចូលរួមកាន់តែសកម្មថែមទៀត ថែរក្សាសុខសន្តិភាព និងការអភិវឌ្ឍប្រទេសជាតិ ... ត្រូវធ្វើយ៉ាងណាឲ្យយើងអាចព្រៀងកម្មវិធីនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលទៅកាន់ប្រជាជន ហើយពាំនាំមក(រដ្ឋាភិបាល)វិញនូវកង្វល់របស់ប្រជាជន ព្រោះមិនមែនអ្វីដែលដាក់ទៅប្រជាជនពេញចិត្តទាំងអស់ទេ ...។

៣. មេដឹកនាំមានការប្រាស្រ័យទាក់ទងមិនអាចខ្វះបានជាមួយអ្នកសារព័ត៌មាន

ពិសាបាយសាមគ្គីជាមួយអ្នកសារព័ត៌មានក្នុងស្រុកលើកទី២, ២១ មករា ២០១៨

... តើគួរធ្វើយ៉ាងម៉េចអំពីកិច្ចការអ្នកសារព័ត៌មានជាមួយស្ថាប័នជាតិ ? ដោយសារតែមានការពាក់ព័ន្ធរវាងស្ថាប័នរដ្ឋជាមួយអ្នកសារព័ត៌មាន បានជាកន្លងទៅមានវេទិកាជាមួយអ្នកនាំពាក្យនិងអ្នកសារព័ត៌មាន។ តើគួរមានទំនាក់ទំនងដូចម្តេច

ដើម្បីយើងរួមគ្នាលើនាវាមួយដែលមិនឆ្លើយតប ... ប្រទេសជាច្រើន មេដឹកនាំ តែងមានការប្រាស្រ័យទាក់ទងជាប្រចាំ មិនអាចខ្វះអ្នកសារព័ត៌មានបានទេ។ មិន ថាសារព័ត៌មាននោះបែបណា ប៉ុន្តែការប្រាស្រ័យទាក់ទងរវាងមេដឹកនាំជាមួយអ្នក សារព័ត៌មានអាចធ្វើទៅរួច ... ក្នុងរយៈពេល ៣៩ឆ្នាំ ខ្ញុំប្រើពេលវេលាច្រើនណាស់ ជាមួយសារព័ត៌មាន ... ។

៤. សារព័ត៌មាននិងស្ថាប័នជាតិ ធ្វើទំនាក់ទំនងតាមរយៈទីប្រឹក្សាឬជំនួយការ

ពិសោធន៍សាមគ្គីជាមួយអ្នកសារព័ត៌មានក្នុងស្រុកលើកទី២, ២១ មករា ២០១៨

... (សារព័ត៌មានមានទំនាក់ទំនងជាមួយស្ថាប័នជាតិ)តាមរយៈទីប្រឹក្សា ឬ ជំនួយការ ដែលត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានឲ្យប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ។ ជាទម្លាប់ធម្មតា ... ក្រៅពី ជំនួបផ្ទាល់រវាងខ្ញុំជាមួយអ្នកសារព័ត៌មាន តាមរយៈបទសម្ភាសន៍ ការធ្វើសន្និសីទ កាសែត ឬក៏ទំនាក់ទំនងដទៃទៀត នៅមាន(ការផ្តល់ព័ត៌មាន)តាមរយៈទីប្រឹក្សា ឬជំនួយការ ដែលខ្ញុំប្រគល់ឲ្យពួកគេធ្វើជាអ្នកទទួលខុសត្រូវដល់ប្រព័ន្ធផ្សព្វ ផ្សាយ។ ក្រោយពីជួបភ្ញៀវរួចហើយ ឬការប្រជុំ ឬចរចារួចហើយ ខ្ញុំមិនមានពេល គ្រប់គ្រាន់ដើម្បីនឹងផ្តល់ព័ត៌មាន ឬប្រជុំកាសែតទេ។ យើងបានរៀបចំចាត់តាំង ក្រុមអ្នកឯកទេសខាងផ្នែកព័ត៌មាន សម្រាប់ផ្តល់សារជូនអ្នកយកព័ត៌មាន។ បើ មិនដូច្នោះទេ តើអ្នកសារព័ត៌មានបានអ្វីផ្សាយ? ដូចនេះ មន្ត្រីដែលបានទទួល ភារកិច្ចក្នុងឋានៈជាទីប្រឹក្សា ឬជាជំនួយការ ត្រូវផ្តល់ព័ត៌មានឲ្យប្រព័ន្ធផ្សព្វ ផ្សាយ ... ។

៥. សារព័ត៌មាននិងស្ថាប័នជាតិ ធ្វើទំនាក់ទំនងតាមបណ្តាញសង្គម វីទេអូ និងទូរទស្សន៍

ពិសោធន៍សាមគ្គីជាមួយអ្នកសារព័ត៌មានក្នុងស្រុកលើកទី២, ២១ មករា ២០១៨

... (អ្នកសារព័ត៌មានធ្វើទំនាក់ទំនងជាមួយស្ថាប័នជាតិ)តាមសេចក្តីប្រកាស ឬសេចក្តីជូនដំណឹង ជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ។ ស្ថាប័នភាគច្រើនមានគេហទំព័រ មានហ្វេសប៊ុក (បណ្តាញសង្គម) និងរហូតដល់ស្ថាប័នខ្លះ ដូចជាក្រសួងការពារ ជាតិ មហាផ្ទៃ រាជធានីភ្នំពេញនិងខេត្តមួយចំនួន មានវីទេអូនិងទូរទស្សន៍ផ្ទាល់ថែម ទៀតផង។ ដូច្នេះ បើមិនខ្ជិលទេ អ្នកសារព័ត៌មានអាចស្វែងរកគេហទំព័រ ឬហ្វេស ប៊ុក ឬក៏បណ្តាញផ្សព្វផ្សាយរបស់ស្ថាប័ននោះ ... សូមរំលឹកថា សព្វថ្ងៃមិនមែនខ្វះ

ព័ត៌មានទេ។ ជួនកាលអាចនឹងលើសទៀតផង។ លើសត្រង់ថា អ្នកដែលចូលចិត្ត
និយាយៗ ច្រើនពេក និយាយជ្រុល និយាយហួស។ ឯដែលខ្លះ គឺអ្នកដែលខ្ជិល
ស្វែងរកព័ត៌មាន។ នៅពេលគេបង្ហាញព័ត៌មាននៅគេហទំព័រផ្លូវការហើយ ទៅតាម
សួរអីទៀត បើផ្សាយនៅហ្នឹងហើយ ...។

៦. ត្រូវតែមានអ្នកនាំពាក្យគ្រប់ស្ថាប័ន ក្រសួង និងប្រកបដោយវិជ្ជាជីវៈខ្ពស់

ពិសាបាយសាមគ្គីជាមួយអ្នកសារព័ត៌មានក្នុងស្រុកលើកទី២, ២១ មករា ២០១៨

... (អ្នកសារព័ត៌មានធ្វើទំនាក់ទំនងជាមួយស្ថាប័នជាតិ) តាមរយៈអ្នកនាំពាក្យ
ដែលគ្រប់ស្ថាប័នរាជធានី ខេត្ត រៀបចំឡើង។ កន្លងទៅ ខ្ញុំតែងតែមានការដាស់
តឿនឲ្យគ្រប់ស្ថាប័ន ទាំងនៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ក្រោមជាតិ រៀបចំអ្នកនាំពាក្យ។
យោងទៅលើការសិក្សា និងស្តាប់មតិពីអ្នកសារព័ត៌មាន អ្នកនាំពាក្យនៅតាម
ស្ថាប័នខ្លះមិនទាន់បំពេញតួនាទីគ្រប់គ្រាន់នៅឡើយទេ ពិសេសអ្នកនាំពាក្យនៅ
តាមខេត្តនីមួយៗ ... ត្រូវចង្អុលឲ្យចំតើអ្នកណា ដែលជាអ្នកទទួលខុសត្រូវខ្ពស់
បំផុត ក្នុងការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន ... អ្នកនាំពាក្យតាមស្ថាប័នរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល
អ្នកនាំពាក្យតាមសាលាខេត្ត រាជធានី ត្រូវតែបានពង្រឹងដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹង
សិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មាន ដល់អ្នកព័ត៌មាន ...។

៧. បើធ្វើជាអ្នកនាំពាក្យបាន ធ្វើជានាយករដ្ឋមន្ត្រីបាន ត្បិតមានចរិតសរុប

ពិសាបាយសាមគ្គីជាមួយអ្នកសារព័ត៌មានក្នុងស្រុកលើកទី២, ២១ មករា ២០១៨

... (ការពង្រឹងអ្នកនាំពាក្យថ្នាក់ជាតិ និងក្រោមជាតិ) ជារឿងដែលអ្នកសារ
ព័ត៌មាន និងស្ថាប័នព័ត៌មានទន្ទឹងរង់ចាំ ចង់ដឹងថាតើខ្ញុំមានប្រតិកម្ម និងការ
ដាស់តឿនយ៉ាងណា ... សម្រាប់អ្នកនាំពាក្យក៏ត្រូវតែច្បាស់លាស់ ហើយក៏ត្រូវតែ
មានចំណេះដឹងគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីឆ្លើយតប(នឹងការចង់បានព័ត៌មាន) មិនមែន
រៀបចំរួចពីដៃទេ។ បើធ្វើជាអ្នកនាំពាក្យបាន អាចធ្វើជានាយករដ្ឋមន្ត្រីបាន ... អ្នក
នាំពាក្យត្រូវមានចរិតសរុប ហើយមានសមត្ថភាពពេញលេញឆ្លើយតបជាមួយគ្រប់
ហេតុការណ៍។ ពិតមែនហើយ មិនមែនអ្នកណាចេះគ្រប់រឿងទេ ហើយក៏មិនតម្រូវ
ឲ្យអ្នកនាំពាក្យឆ្លើយគ្រប់តែសំណួរនោះដែរ។ ក្នុងករណីដែលមិនច្បាស់ អ្នកនាំ

ពាក្យគ្រាន់តែបង្ហាញថា រឿងនេះខ្ញុំមិនទាន់បានទទួលព័ត៌មានជាក់លាក់ ខ្ញុំនឹង ឆ្លើយប្រាប់អស់លោកអ្នកនៅពេលក្រោយ ...។

៨. មិនសូវស្វែងរកព័ត៌មានខ្លួនឯង អ្នកសារព័ត៌មាននឹងក្ស័យអាជីព

ពិសាបាយសាមគ្គីជាមួយអ្នកសារព័ត៌មានក្នុងស្រុកលើកទី២, ២១ មករា ២០១៨

... អ្នកសារព័ត៌មានត្រូវស្វែងរកព័ត៌មានដោយខ្លួនឯង។ នេះទើបជាកិច្ចការ ប្រកបដោយវិជ្ជាជីវៈ ... សម័យនេះ អ្នកចង់ផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មាន ច្បាស់ជាទៅរក ព័ត៌មានណាដែលពិត ដែលសរសេរល្អ រួចហើយផ្សាយបានឆាប់រហ័សទៀត ... ដូចនេះ បើអ្នកសារព័ត៌មានមិនសូវស្វែងរកព័ត៌មានដោយខ្លួនឯង អ្នកសារ ព័ត៌មាននោះនឹងក្ស័យធន ហើយក្ស័យអាជីពទៀតផង ដោយសារបច្ចេកវិទ្យា បច្ចុប្បន្ន គ្បីតមិនទាន់បានទាំងផ្សាយផង គេផ្សាយមុនតាមហ្វេសប៊ុក/បណ្តាញ សង្គមបាត់ទៅហើយ ... សម័យបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន មេដឹកនាំម្នាក់ជាសារព័ត៌មាន មួយដែរ ... ឧទាហរណ៍ ពេលដែលខ្ញុំផ្លុំស្តុកក្នុងហ្វេសប៊ុក Page ព័ត៌មានបានទៅ ដល់មនុស្ស ១៨លាននាក់ឯណោះ ... ដូច្នេះ ខ្ញុំគ្មានការចាំបាច់ដើម្បីរង់ចាំទេ ...។

៩. សារព័ត៌មាន ៣ប្រភេទ ដែលមិនជួយសង្គម

ពិសាបាយសាមគ្គីជាមួយអ្នកសារព័ត៌មានក្នុងស្រុកលើកទី២, ២១ មករា ២០១៨

... នៅប្រទេសរបស់យើងមានសារព័ត៌មានបីប្រភេទផ្សេងទៀត ដែលក្រសួង ព័ត៌មានក៏បានចាត់វិធានការរួចទៅហើយ។ **ទី១ ប្រភេទសារព័ត៌មានដែលមិនត្រូវ អោយមានតទៅទៀតទេ។** គឺប្រភេទសារព័ត៌មានដើរតួម៉ាហ្ស៊ា(mafia) ... ដើរតួ នាទីជាអ្នកជម្រិតទារប្រាក់។ បើអោយលុយមិនចុះផ្សាយ មិនឱ្យលុយចុះផ្សាយ ព័ត៌មានអាក្រក់ៗ។ រឿងនេះទាក់ទងច្រើនទៅលើបញ្ហាបទល្មើសព្រៃឈើ។ សូម ផ្តាំធ្វើទៅអ្នកសារព័ត៌មានដែលធ្វើសកម្មភាពបែបនេះ សូមបញ្ឈប់ជាបន្ទាន់។ ខ្ញុំ មានឯកសារនិងមានទាំងសម្លេងឆ្លើយឆ្លងរបស់អ្នកទៀតផង ...។

ទី២ ប្រភេទព័ត៌មានមិនគោរពច្បាប់ មិនចុះបញ្ជីតាមច្បាប់ និងរត់គេចវេលូច បន្លំប្រាក់ពន្ធ។ ក្រោយបែករឿង ក៏ដើរសម្តែងតួជាអ្នករងគ្រោះខាងនយោបាយ តាមរបៀបថ្មី ដើម្បីទទួលបានការកោតសរសើរពីសាមីប្រទេស និងពីអ្នកដែលគេ បោកបាន។ កន្លងទៅជាការពិត សារព័ត៌មានមួយចំនួនមកធ្វើសកម្មភាពនៅក្នុង

ប្រទេសរបស់យើង ដោយរំលោភច្បាប់ នៃប្រទេសរបស់យើង ជាពិសេសមិនបាន
បង់ពន្ធត្រឹមត្រូវទៅតាមការកំណត់នៃច្បាប់របស់កម្ពុជា ... មិនត្រូវអោយរឿងនេះ
កើតមានតទៅទៀតទេ។ ក្រសួងព័ត៌មានជាអាណាប័កត្រូវទទួលខុសត្រូវ...។

ទី៣ ប្រភេទសារព័ត៌មានដែលមានតែឈ្មោះតែគ្មានសកម្មភាព ... អ្នកខ្លះដើរតួ
ជាចាងហ្វូងសារព័ត៌មាន។ ពេលប្រព្រឹត្តបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌណាមួយ ក៏បង្ហាញ
កាតជាអ្នកសារព័ត៌មានដើម្បីរួចពីទោសទណ្ឌ ... ដែលជានោះការបំផ្លាញកិត្តិយស
និងសេចក្តីថ្លៃថ្នូររបស់អ្នកសារព័ត៌មាន ...។

១០. គួរនិយមកណ្តាល មិនឆ្វេងពេក មិនស្តាំពេក និងហ៊ាននិយាយការពិត

ពិសាបាយសាមគ្គីជាមួយអ្នកសារព័ត៌មានក្នុងស្រុកលើកទី២, ២១ មករា ២០១៨

... គួរស្ថាប័នព័ត៌មាននិងអ្នកយកព័ត៌មានត្រូវធ្វើដូចម្តេច ទើបល្អ ? ... ចម្លើយ
របស់ខ្ញុំគឺទាំងស្ថាប័នទាំងបុគ្គល(ធ្វើកិច្ចការព័ត៌មាន) កុំឆ្វេងពេក ហើយក៏កុំស្តាំ
ពេក។ រឿងវាតែប៉ុណ្ណឹងទេ។ ចលនានិយមកណ្តាល គឺជាចលនាដែលគេទទួល
បានគ្រប់ៗគ្នា។ ចលនាឆ្វេងនិយម ឬស្តាំនិយម សុទ្ធតែជាចលនា(ជ្រុលនិយម)
ទាំងអស់។ សូម្បីតែក្នុងដំណាក់កាលចុងក្រោយនេះ ក្នុងបរិបទតំបន់និងសកល
លោក បន្ទាប់ពីមានហិង្សាជ្រុលនិយម មានការបង្កើតចលនានិយមកណ្តាល។
ដូច្នេះ សម្រាប់អ្នកសារព័ត៌មាន ឬស្ថាប័នព័ត៌មាន គឺមិនត្រូវស្តាំពេក ហើយក៏មិន
ត្រូវឆ្វេងពេក ហើយសំខាន់បំផុត គឺហ៊ាននិយាយការពិតចេញមក ...។

១១. អ្នកសារព័ត៌មានមិនត្រូវតាំងខ្លួនជាចៅក្រមកាត់សេចក្តី

ពិសាបាយសាមគ្គីជាមួយអ្នកសារព័ត៌មានក្នុងស្រុកលើកទី២, ២១ មករា ២០១៨

... ការធ្វើអត្ថាធិប្បាយរបស់ស្ថានីយទូរទស្សន៍និង/ឬវិទ្យុខ្លះ ហាក់ដូចជាបាន
និងកំពុងធ្វើតួនាទីខុសពីទម្រង់ជាអ្នកព័ត៌មាន។ អ្នកខ្លះធ្វើអត្ថាធិប្បាយហួត
ដល់មានការសន្និដ្ឋានតាមបែបចៅក្រមកាត់សេចក្តី។ ខ្ញុំមិនលើកទឹកចិត្តអោយធ្វើ
បែបនេះទេ។ គប្បីរៀនសូត្រពីវិជ្ជាជីវៈសារព័ត៌មាន ... បើរឿងនោះទាក់ទងនឹង
តុលាការ សូមទុកឲ្យតុលាការជាអ្នកធ្វើកិច្ចការនោះ ... អ្នកសារព័ត៌មាន អ្នកធ្វើ
អត្ថាធិប្បាយ អ្នកសរសេរព័ត៌មាន ត្រូវតែមានការថ្លឹងថ្លែង។ មិនត្រូវតាំងខ្លួនជា
ចៅក្រមកាត់សេចក្តី ហើយកំណត់អង្គហេតុនិងអង្គច្បាប់នោះទេ ...។

១២. ថ្នាក់ដឹកនាំស្ថាប័ន/អាជ្ញាធរក្រោមជាតិ មិនត្រូវយកអ្នកសារព័ត៌មានជាសត្រូវ

សំណេះសំណាលនិងពិសាអាហារសាមគ្គីនឹងអ្នកសារព័ត៌មានលើកទី៥, ១៤ មករា ២០២៣

... ថ្នាក់ដឹកនាំនៃស្ថាប័នជាតិ ក៏ដូចជាអាជ្ញាធរថ្នាក់ក្រោមជាតិ មិនត្រូវយកអ្នកសារព័ត៌មានធ្វើជាសត្រូវរបស់ខ្លួននោះទេ។ វានឹងជាក់ហុសជ័រឆ្លងឆ្លងនៃការដឹកនាំប្រសិនបើអ្នកទាំងអស់គ្នាចាត់ទុកថា អ្នកសារព័ត៌មានគឺជាសត្រូវរបស់ខ្លួន។ ខ្ញុំមិនជំទាស់ទេថាសារព័ត៌មានខ្លះដែលអត់បានការ។ ខ្ញុំមិននិយាយរកផង។ ប៉ុន្តែអ្នកសារព័ត៌មានដែលមានចេតនាល្អក្នុងការផ្តល់ព័ត៌មានជូនសាធារណជន អំពីរឿងពិត គឺត្រូវគប្បីរាប់រកនិងធ្វើទំនាក់ទំនងអោយបានល្អ ដើម្បីផ្សារភ្ជាប់ព័ត៌មានដែលយើងធ្វើអោយសាធារណជនបានដឹង ...។

១៣. អ្នកសារព័ត៌មានក្លាហាន រក្សាសុចរិតភាព ចៀសវាងភាពទុច្ចរិតក្នុងការតាំងសំណួរ

ពិសាបាយសាមគ្គីជាមួយអ្នកសារព័ត៌មានក្នុងស្រុកលើកទី២, ២១ មករា ២០១៨

... អ្នកសារព័ត៌មានយើងត្រូវតែក្លាហាន ប៉ុន្តែត្រូវមានសុចរិតភាព។ សូម្បីតែក្នុងតាំងសំណួរ ខ្លះតាំងសំណួរប្រកបដោយភាពសុចរិត។ ការតាំងសំណួរខ្លះគឺជាការតាំងសំណួរបែបទុច្ចរិត។ ឧទាហរណ៍ ដាក់ជាសំណួរមួយកំប្លោង។ និយាយពីសំណួររវែងនោះរវែង និងចោទជាសំណួរ តែជាប្រភេទនៃចម្លើយ។ បើយើងបែរជាមិនចាប់អារម្មណ៍នឹងអ្នកទាំងនេះ ហើយ(ក្លាត់មាត់) ឆ្លើយថា “បាន” ពួកគាត់នឹងយកទៅសរសេរ(បកស្រាយ)តែម្តង។ នេះជារបៀបដែលហៅថា ទុច្ចរិតភាពក្នុងការតាំងសំណួរ។ ការតាំងសំណួរនេះ ក៏ត្រូវតែមានរបៀបតាំងសំណួរឲ្យបានត្រឹមត្រូវ សមហេតុសមផល ងាយស្រួលដល់អ្នកដែលផ្តល់ជាចម្លើយផងដែរ ...។

១៤. រដ្ឋនិងសារព័ត៌មាន បំពេញតួនាទីជាកញ្ចក់ឆ្លុះរាងពិតនៃសង្គម

ពិសាបាយសាមគ្គីជាមួយអ្នកសារព័ត៌មានក្នុងស្រុកលើកទី២, ២១ មករា ២០១៨

... តើខ្ញុំចង់បានអ្វីនៅពេលខាងមុខសម្រាប់ប្រទេសរបស់យើង។ ទី១ ចង់បានស្ថាប័នព័ត៌មានទាំងរដ្ឋ ទាំងឯកជន ឲ្យបំពេញបាននូវតួនាទីជាកញ្ចក់ឆ្លុះបញ្ចាំងនូវស្ថានភាពពិតប្រាកដរបស់សង្គម។ នេះជាបំណងប្រាថ្នារបស់ខ្ញុំ ក្នុងពេលដែលគណបក្សប្រជាជន ជាពិសេសក្នុងពេលដែលខ្ញុំកាន់កាប់ដំណែងនាយករដ្ឋមន្ត្រី ខ្ញុំត្រូវការព័ត៌មានពិត ប្រៀបដូចជាការឆ្លុះបញ្ចាំងដោយកញ្ចក់ ... ខ្ញុំមានសំណូមពរ

ថា សូមកុំឲ្យសារព័ត៌មានក្លាយទៅជាកញ្ចក់បែក ... អ្នកដែលមានវ័យលើសពី ៦០ ឆ្នាំចាំបាច់ពិភាក្សានៅក្នុងគំនិតសម័យដើម។ កញ្ចក់នោះមានឆ្លុះទៅត្រឹមត្រូវ មាន ឆ្លុះទៅឃើញជាមនុស្សត្រឹមត្រូវ មានឆ្លុះទៅឃើញរបៀបជាមនុស្សស្គម ... ខ្ញុំមិនចង់ឲ្យ មានរឿងដូច្នឹងកើតទេ។ ដោយហេតុនេះ ទាំងរដ្ឋ ទាំងសារព័ត៌មាន គ្រប់វិស័យត្រូវ មានតម្លាភាព ធ្វើជាកញ្ចក់ឆ្លុះជាមួយគ្នា ... ។

១៥. ស្ថាប័នព័ត៌មានចូលរួមវិភាគហេតុការណ៍ជាតិនិងអន្តរជាតិ ក្នុងកម្រិតយុទ្ធសាស្ត្រ
ពិសោធន៍សាមគ្គីជាមួយអ្នកសារព័ត៌មានក្នុងស្រុកលើកទី២, ២១ មករា ២០១៨

... (ខ្ញុំ) ចង់បានស្ថាប័នព័ត៌មាន ដែលចូលរួមវិភាគនយោបាយក្របខ័ណ្ឌជាតិ និងអន្តរជាតិ ក្នុងកម្រិតយុទ្ធសាស្ត្រ ... ខ្ញុំចង់ឲ្យអ្នកសារព័ត៌មានរបស់យើងមាន សមត្ថភាពដែលអាចវិភាគ មិនគ្រាន់តែហេតុការណ៍តូចតាចក្នុងស្រុក ប៉ុន្តែមាន ចរិតតំបន់ និងពិភពលោក។ ខ្ញុំមានមោទនភាពថា អ្នកសារព័ត៌មានរបស់យើង ទោះបីជាមិនទាន់កើនចំនួនច្រើន ក៏ប៉ុន្តែក្នុងរយៈពេលកន្លងទៅ បានរួមវិភាគ ទាន់ជាការវិភាគ(ពីហេតុការណ៍)ក្នុងក្របខ័ណ្ឌតំបន់និងអន្តរជាតិ ... ឧទាហរណ៍ យើងអាចព្យាករណ៍មើលថា តើកូរ៉េទាំងពីរអាចត្រូវវិវត្តពេលណា ក្នុងពេលដែលមាន អ្នកមិនចង់ឲ្យកូរ៉េនិយាយគ្នានោះ ... ព្រោះថា ប្រសិនបើអស់ឧបសគ្គ(នៅ ឧបទ្វីប)កូរ៉េ ប្រហែលជាការតាំងកងទ័ពរបស់បរទេសក្នុងតំបន់ ក៏នឹងត្រូវអស់ ន័យ ឬក៏មូលហេតុនេះមូលហេតុនោះ ... ។

១៦. អត្ថប្រយោជន៍នៃការតភ្ជាប់ជាមួយប្រព័ន្ធព័ត៌មានអនឡាញ/ឌីជីថល
សំណេះសំណាលនិងពិសាអាហារសាមគ្គីនឹងអ្នកសារព័ត៌មានលើកទី៥, ១៤ មករា ២០២៣

... ក្នុងទូរស័ព្ទដៃរបស់ខ្ញុំៗ បានភ្ជាប់ជាមួយសារព័ត៌មានអនឡាញដែលធ្វើឱ្យខ្ញុំ បានដឹងព័ត៌មានទាំងឡាយ ... ខ្ញុំមិនដឹងថារដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋលេខាធិការ អនុរដ្ឋលេខាធិការ អភិបាលខេត្ត ឬអភិបាលស្រុក មន្ត្រីរាជការមានភ្ជាប់ប្រព័ន្ធនៃបណ្តាញព័ត៌មានឬ អត់នោះទេ។ នេះជាសម័យឌីជីថល ជាសម័យដែលមិនចាំបាច់អានកាសែតទេ ព្រោះវាមាននៅក្នុងប្រព័ន្ធអនឡាញ ... ផ្នែកទូរទស្សន៍ទៀតសោត ក៏យើងអាច នឹង Download ចូលទៅក្នុងទូរស័ព្ទ ដែលយើងអាចមើលបានទាំងការផ្សាយបន្ត ផ្ទាល់ និងការផ្សាយដទៃទៀត ... ។

១៧. បញ្ជូនព័ត៌មានពីប្រភពអនឡាញទៅស្ថាប័ន/ខេត្តពាក់ព័ន្ធ ស្រាវជ្រាវនិងដោះស្រាយ
សំណេះសំណាលនិងពិសាអាហារសាមគ្គីនឹងអ្នកសារព័ត៌មានលើកទី៥, ១៤ មករា ២០២៣

... សូមអរគុណចំពោះសារព័ត៌មានទាំងឡាយដែលបានចូលរួមប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងអំពើអសកម្មនានា។ (សារព័ត៌មានទាំងនោះ)សព្វថ្ងៃបានបង្កើតនូវការងាយស្រួលដល់ខ្ញុំ។ សូមសម្តែងការសាទរដោយស្មោះ ក្នុងនោះវិទ្យុ និងទូរទស្សន៍ជារឿងមួយហើយ ក៏ប៉ុន្តែបណ្តាញសង្គម/អនឡាញក៏បានជួយច្រើនដែរ។ ខ្ញុំតែងតែ Forward/បញ្ជូន ចេញពីសារព័ត៌មានអនឡាញទៅខេត្តណាដែលមានបញ្ហា (ដូចមានក្នុងការផ្សាយ)អោយពិនិត្យ។ ប្រហែលជាជួបនឹងមន្ត្រីមួយចំនួន អភិបាលខេត្តមួយចំនួនធ្លាប់បានទទួលរួចហើយ តាមរយៈប្រព័ន្ធតេឡេក្រាម ...។

១៨. រំពឹងច្បាប់ស្តីពីសិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មាននឹងចេញនៅអាណត្តិទី៧ នៃរាជរដ្ឋាភិបាល
សំណេះសំណាលនិងពិសាអាហារសាមគ្គីនឹងអ្នកសារព័ត៌មានលើកទី៥, ១៤ មករា ២០២៣

... ប្រាកដណាស់ថា មកពេលនេះនៅសល់តែប៉ុន្មានខែទៀតតែប៉ុណ្ណោះ ការបោះឆ្នោតនឹងមកដល់។ រំពឹងថា ច្បាប់ស្តីពីសិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មាននឹងចេញនៅអាណត្តិទី៧ គឺអាចថានៅចន្លោះឆ្នាំ២០២៤ ឬ២០២៥។ ការយឺតយ៉ាវនេះ វាមិនមែនជារឿងដាច់ដោយឡែក(ពីរដ្ឋទេ)។ បើយើងគ្រាន់តែប្រើសិទ្ធិរបស់រដ្ឋធ្វើការសម្រេចវាជារឿងងាយ។ រដ្ឋមន្ត្រីធ្វើរួចហើយបញ្ជូនមកគណៈរដ្ឋមន្ត្រីអនុម័ត និងបញ្ជូនទៅសភាអនុម័ត(ជាការស្រេច)។ ប៉ុន្តែ យើងចង់ប្រមូលផ្តុំមតិយោបល់ពីគ្រប់ទិសទីដើម្បីឱ្យច្បាប់មួយនេះ ចេញទៅទទួលបានផលប្រយោជន៍ទាំងអស់គ្នា។ យើងបានសង្កេតឃើញថា អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលខ្លះទាមទារជ្រុលនិងទាមទារច្រើនហួសហេតុនោះហើយ ដែលត្រូវឱ្យរដ្ឋមន្ត្រីធ្វើការសម្របសម្រួល ...។

១៩. ព្រៀងច្បាប់ពីរប្រើមនិងក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ដើម្បីផ្តន្ទាទោសបទល្មើសច្បាប់ព័ត៌មាន
ពិសាបាយសាមគ្គីនឹងអ្នកសារព័ត៌មានជាតិក្រសួងព័ត៌មានលើកទី៣, ១១ មករា ២០១៩

... (អ្វីដែលខ្ញុំបានទទួលពី)រដ្ឋមន្ត្រីការបរទេសកម្ពុជា ដែលអគ្គរាជទូតកម្ពុជានៅវ៉ាស៊ីនតោន បានផ្ញើមកទាំងស្រុងអំពីសេចក្តីថ្លែងរបស់អគ្គរដ្ឋទូតថ្មីអាមេរិកចំពោះមុខព្រឹទ្ធសភាសហរដ្ឋអាមេរិក មិនដូចគ្នានឹងអ្វីដែលបានផ្សាយក្នុងវិទ្យុបរទេសមួយ ... បើធ្វើអញ្ចឹងបាន ពេលដែលនិយាយពីច្បាប់គ្រប់គ្រងសារព័ត៌មាន

មុខតែគេនឹងទាមទារលាយច្បាប់នេះ ដោយចាត់ទុកថាជាការបំបិទមាត់អញ្ចេះឬ
អញ្ចេះ។ ប្រទេសទាំងអស់នៅលើពិភពលោក គឺសុទ្ធតែមានច្បាប់គ្រប់គ្រង។
យើងមានច្បាប់មួយរួចហើយៗ កំពុងព្រៀងសេចក្តីព្រៀងច្បាប់ពីរផ្សេងទៀត។ ខ្ញុំ
សូមទាក់ទាញការចាប់អារម្មណ៍ថា ច្បាប់ទាំងអស់ត្រូវមានសង្គតិភាពនឹងគ្នា
បំពេញឱ្យគ្នាទៅវិញទៅមក រាប់ទាំងក្រមព្រហ្មទណ្ឌ ដែលយើងកំពុងតែប្រើ
ប្រាស់ផងដែរដើម្បីផ្ដន្ទាទោសលើបទល្មើសបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន ...។

២០. កំពុងពិចារណារៀបចំច្បាប់ប្រឆាំងព័ត៌មានក្លែងក្លាយ

ជួបជុំលើកទី៤ ជាមួយអ្នកសារព័ត៌មាន, ១៤ មករា ២០២០

... យើងត្រូវចូលរួមប្រយុទ្ធនឹងព័ត៌មានក្លែងក្លាយ ដោយការបញ្ជូនចេញនូវ
ព័ត៌មានពិត។ ឥឡូវនេះ ពិភពលោកកំពុងខ្វាយខ្វល់ពីព័ត៌មានក្លែងក្លាយ។ នៅ
ក្នុងតំបន់យើង សិង្ហបុរីជាអ្នកបង្កើតច្បាប់ប្រឆាំងនឹងព័ត៌មានក្លែងក្លាយមុនគេ។
ឯយើងមិនទាន់មានទេ។ យើងកំពុងពិនិត្យពិចារណាថា គប្បីធ្វើឬមិនធ្វើ ? ប្រហែល
ជាលទ្ធភាពធ្វើ(ច្បាប់នេះ)ច្រើនជាង។ យ៉ាងណាក៏ដោយ វាកំពុងស្ថិតក្នុង
ដំណាក់កាលនៃការរៀបចំនិងការពិចារណា។ អ្វីដែលអ្នកសារព័ត៌មានធ្វើបានគឺ
នៅពេលដែលព័ត៌មានក្លែងក្លាយចេញមក ព័ត៌មានពិតបញ្ចេញទៅវិញក្លាម ...។

២១. ព័ត៌មានក្លែងក្លាយធ្វើឲ្យសង្គមអស្ថិរភាពនយោបាយ អសន្តិសុខ និងមានអវិភាព

សំណេះសំណាលនិងពិសាអាហារសាមគ្គីនឹងអ្នកសារព័ត៌មានលើកទី៥, ១៤ មករា ២០២៣

... សូមចូលរួមប្រយុទ្ធប្រឆាំងព័ត៌មានមិនពិតនិងព័ត៌មានក្លែងក្លាយ ទាំងក្នុង
ក្របខ័ណ្ឌជាតិនិងអន្តរជាតិ។ បច្ចុប្បន្ន យើងក៏មានតំណាងសារព័ត៌មាននៅក្នុង
ក្របខ័ណ្ឌជាតិ/អាស៊ាន ដែលតម្រូវឲ្យស្ថាប័នយើងធ្វើការប្រយុទ្ធប្រឆាំងព័ត៌មាន
មិនពិតនិងព័ត៌មានក្លែងក្លាយឲ្យកាន់តែសកម្មថែមទៀត។ ព័ត៌មានក្លែងក្លាយនិង
មិនពិតជាផ្នែកចិត្តសាស្ត្រ ធ្វើឲ្យសង្គមមានភាពចលាចល មានអស្ថិរភាពនយោ
បាយ អសន្តិសុខសង្គម និងកើតមានអវិភាពជាមួយបរទេស។ នេះមិនមែនគ្រាន់
តែជាបញ្ហាកម្ពុជា (តែក៏ជាបញ្ហា) នៅលើពិភពលោក នៅគ្រប់ទីកន្លែង រាប់ទាំង
នៅ(ក្នុង)ការអានសុន្ទរកថានៅក្នុងអង្គការសហប្រជាជាតិ ...។

២២. យកការពិតមកបកស្រាយឲ្យលឿន រហ័សនិងច្បាស់ ប្រឆាំងព័ត៌មានក្លែងក្លាយ

សំណេះសំណាលនិងពិសាអាហារសាមគ្គីនឹងអ្នកសារព័ត៌មានលើកទី៥, ១៤ មករា ២០២៣

... ព័ត៌មានក្លែងក្លាយ (មានចរិត)ចិត្តសាស្ត្រអាក្រក់ ... យើងត្រូវប្រយុទ្ធ។ ឥឡូវ យើងត្រូវយកអីទៅប្រយុទ្ធ? យកការពិតមកបកស្រាយតាម។ ត្រូវធ្វើឲ្យលឿន ធ្វើឲ្យហ័ស និងធ្វើឲ្យច្បាស់។ មិនអាចទុកឲ្យព័ត៌មានក្លែងក្លាយនេះវាស្ថិតនៅយូរនោះទេ ... ទាក់ទងនឹងផ្នែកណា ផ្នែកហ្នឹងត្រូវចេញមកបកស្រាយដើម្បីធ្វើឲ្យសាបព័ត៌មានក្លែងក្លាយនេះ។ មានតែព័ត៌មានពិតទេ ដែលយកទៅបំបាត់វាបាន។ អ្នកទទួលខុសត្រូវតាមស្ថាប័ននានា ត្រូវតែហ័សហ្វូន ឧស្សាហ៍មើលព័ត៌មាន បើមិនមើលព័ត៌មាន ធ្វើម៉េចដឹងថាមួយណាពិត មួយណាមិនពិត។ ក្នុងពេលកាន់ការងាររដ្ឋមន្ត្រី និយាយរួមជាអ្នកដឹកនាំ ត្រូវតែខិតខំមើលសារព័ត៌មាន ... (ករណីមានហេតុការណ៍) យើងសួរបញ្ជាក់គ្នាម្យ៉ាង តើមានរឿងហ្នឹងមែនឬអត់? ...។

២៣. ផ្តល់មេធាវីការពារក្តីអ្នកសារព័ត៌មានហ៊ានបញ្ចេញការពិត មានភស្តុតាងគ្រប់គ្រាន់

សំណេះសំណាលនិងពិសាអាហារសាមគ្គីនឹងអ្នកសារព័ត៌មានលើកទី៥, ១៤ មករា ២០២៣

... ខណៈរាជរដ្ឋាភិបាលកំពុងរែកទម្រង់រដ្ឋដើម្បីឲ្យមានតម្លាភាព ទាមទារឲ្យអ្នកសារព័ត៌មានបំពេញតួនាទីតាមវិជ្ជាជីវៈ មានសមត្ថភាព និងសិក្សាបញ្ហាដល់ទីជម្រៅ ហ៊ានបញ្ចេញការពិត មិនក្លែងបន្លំបំភ្លៃការពិត ... យើងរួមគ្នាប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងភាពអសកម្ម អំពើពុករលួយ និងភាពអយុត្តិធម៌ក្នុងសង្គម ... ខ្ញុំនឹងផ្តល់មេធាវីការពារដល់អ្នកសារព័ត៌មានដែលហ៊ានបញ្ចេញការពិត ... ខ្ញុំទទួលយកឱ្យមានការការពារក្តីក្នុងអង្គហេតុនិងអង្គច្បាប់សមស្រប ... តែខ្ញុំមិនទទួលរឿងក្តីណាដែលអ្នកសារព័ត៌មានបំផ្លាញគេ ហើយមកស្នើឲ្យខ្ញុំបញ្ជូន(មេធាវី)ទៅចូលរួមទេ ... ឯអ្នកសារព័ត៌មានហ៊ានបញ្ចេញការពិតដែលមានភស្តុតាងគ្រប់គ្រាន់ប្រសិនបើមានរឿងក្តី ខ្ញុំទទួលខុសត្រូវបញ្ជូនមេធាវីការពារក្តីទៅតុលាការ ...។

២៤. “កុំបំពានអ្នកដទៃ កុំបំភ្លៃការពិត” និង “ផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានពិត កុំប្រឌិតកំហុស ...”

សំណេះសំណាលនិងពិសាអាហារសាមគ្គីនឹងអ្នកសារព័ត៌មានលើកទី៥, ១៤ មករា ២០២៣

... ខ្ញុំនឹងមិនបញ្ជូនមេធាវីទៅការពារក្តីសារព័ត៌មានដែលមូលបង្គាប់គេទេ ... ខ្ញុំបាននិយាយថា “អ្នកសារព័ត៌មាន កុំបំពានអ្នកដទៃ កុំបំភ្លៃការពិត”។ ឥឡូវនេះខ្ញុំក៏គួរតែនិយាយបន្ថែមថា “អ្នកសារព័ត៌មាន គួរផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានដែលពិត កុំ

ប្រឌិតកំហុសដាក់អ្នកដទៃ”។ នេះជាពាក្យស្លោកពីរ (ដែលជួយក្រើនរំលឹកក្នុង ពេលធ្វើសកម្មភាពរបស់ស្ថាប័ននិងអ្នកសារព័ត៌មាន) ... ជួនកាល អាងមាន Facebook ទូរស័ព្ទមួយគ្រឿង ផ្សាយដេរតេដេរឯង តាំងខ្លួនជាចៅក្រមកាត់សេចក្តី ... សូមអ្នកសារព័ត៌មានកុំតាមរកភាពល្បីល្បាញតាមរបៀបដេរ បោកបាន បោក ឆ្លាំងនោះ ... ។

២៥. ការបំពុលព័ត៌មាន មានកម្រិតបំផ្លាញធំជាងគ្រាប់បែក និងអាចបំផ្លាញប្រទេសជាតិ
ជួបជុំលើកទី ៤ ជាមួយអ្នកសារព័ត៌មាន, ១៤ មករា ២០២០

... សូមកោតសរសើរ (សារព័ត៌មាន) ទាំងផ្នែករដ្ឋ ទាំងឯកជន ដែលបានចូលរួម ក្នុងមួយឆ្នាំកន្លងទៅនេះដល់ការរក្សាសន្តិភាព រក្សាស្ថិរភាពនយោបាយ និងរក្សា ស្ថិរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច។ ហេតុអ្វីបានជានិយាយពីការផ្សាយព័ត៌មាន ហើយបែរ ជាមានចំណែកទាក់ទងទៅដល់ស្ថិរភាពនយោបាយ និងស្ថិរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច ... (ថាដែល) ទាក់ទងនឹងសារព័ត៌មាន (ពីព្រោះការបំពុលព័ត៌មានមាន) កម្រិតបំផ្លាញ ធំធេងណាស់ ធំជាងគ្រាប់បែកផ្លាងទៅទៀត ... ព័ត៌មានបំភ្លៃការពិត អាចបំផ្លាញ ទៅដល់ប្រទេសជាតិមួយ ... ។

២៦. អ្នកសារព័ត៌មាន “កុំដើរតួជាតុលាការ”

ពិសោធន៍សាមគ្គីនឹងអ្នកសារព័ត៌មានជាតិក្រសួងព័ត៌មានលើកទី៣, ១១ មករា ២០១៩

... សូមអ្នកសារព័ត៌មាន មិនថាប្រព័ន្ធណាទេ កុំធ្វើតាំងខ្លួនជាអ្នក “សរុប សន្និដ្ឋាន ហើយបិទផ្លូវតវ៉ា” ដែលខ្ញុំថា “កុំដើរតួជាតុលាការ” ... ធ្វើត្រឹមតែប្រាប់ ថាព័ត៌មានហ្នឹងកើតអញ្ចេះៗ រួចហើយថា មិនអាចរកការបញ្ជាក់ពីភាគីនោះបាន ទេ ... កុំធ្វើជាចៅក្រមកាត់សេចក្តីពេលធ្វើ (សេចក្តីរាយការណ៍) ព័ត៌មាន។ អ្វីដែល វាកើតឡើងពិត យើងត្រូវបញ្ជាក់ ... ក្នុងសម័យនេះ មិនដល់ ៥នាទីទេ រឿងដែល បានកើតឡើង គឺ (នឹងមានមនុស្សជាច្រើនបានដឹងនិង) ផ្តើម មិនមែនដូចសម័យ មុនដេកពីអាទិត្យហើយនៅតែមិនដឹងថាព័ត៌មានទៅដល់ណាទេ ... ។

២៧. ស្លាកព័ត៌មាន មិនមែនអភ័យឯកសិទ្ធិការពារ ការប្រព្រឹត្តអំពើផ្តេសផ្តាសទេ

ពិសោធន៍សាមគ្គីជាមួយអ្នកសារព័ត៌មានក្នុងស្រុកលើកទី១, ១៤ មករា ២០១៧

... ថ្ងៃប្រជុំគណបក្សប្រជាជន អភិបាលស្រុកស្នួលបានលើកសំណូមពរសូមឱ្យ
ឯកឧត្តមដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងព័ត៌មាន (មើល)ពួកអ្នកសារព័ត៌មានដែលដាក់ក្នុងត្រូល
យកលុយ ... ខ្ញុំថាគ្មានរឿងអភ័យឯកសិទ្ធិអីទេ។ កុំថាលោកឯងត្រឹមសារព័ត៌មាន
ជាតំណាងរាស្ត្រក៏ដោយ ត្រឹមសាក៏ដោយ ទៅធ្វើបទល្មើសដាក់ស្តែង (ត្រូវ)
ចាប់ខ្លួននៅនឹងកន្លែង។ បណ្តាខេត្តទាំងអស់ បើឃើញអ្នកសារព័ត៌មានដាក់ក្នុង
ត្រូលជុះយកលុយ (ត្រូវ)ចាប់ទាំងអស់ ... កុំអាងស្លាកសារព័ត៌មាន។ មិនមែន
អភ័យឯកសិទ្ធិការពារខ្លួនប្រព្រឹត្តអំពើផ្តេសផ្តាសទេ ... ។

២៨. ប្រណាំងប្រជែង ដើម្បីសារព័ត៌មានពិតនិងលឿន និងបើច្រើនភាសាក៏កាន់តែល្អ

ពិសោធន៍សាមគ្គីនឹងអ្នកសារព័ត៌មានជាតិក្រសួងព័ត៌មានលើកទី៣, ១១ មករា ២០១៩

... យល់ស្របនឹងការចង់បានរបស់លោកចាងហ្វាង Thmey Thmey ដែលថា ធ្វើ
ម៉េចឲ្យសារព័ត៌មានយើងចេញជាភាសាបរទេស ... ធ្វើជាវីឡូ ធ្វើជាទូរទស្សន៍ ធ្វើ
មិនទាន់គេទេ។ ត្រូវមានអនឡាញ។ អនឡាញខ្លាំងៗ មានប៉ុន្មាននៅកម្ពុជា?
ប្រណាំងប្រជែងគ្នាទៅ។ មាន Fresh News, Swift News, Thmey Thmey និងដើម
អំពិល ... ប្រទេសមួយៗ តែងមានសារព័ត៌មានលឿនមួយ។ បារាំងមាន AFP
អាមេរិកមាន AP វៀតណាមមាន VNA ចិនមាន Xinhua ជប៉ុនមាន Kyodo ... សូម
ប្រកាសបើកយុទ្ធនាការប្រណាំងប្រជែង(ក្នុងវិស័យសារព័ត៌មាន ដើម្បី)ឲ្យឆ្ងាយ
ទៅជា “សារព័ត៌មានដែលមាន(ភាពពិត) និងលឿនលឿន។ ព័ត៌មានត្រូវពិត
ហើយត្រូវលឿន។ បើចេញបានច្រើនភាសាក៏កាន់តែល្អ” ... ។

២៩. ប្រទេសបិតាប្រជាធិបតេយ្យក៏បានរួមពីឧក្រិដ្ឋកម្មព័ត៌មានវិទ្យានិងព័ត៌មានក្លែងក្លាយ

ពិសោធន៍សាមគ្គីនឹងអ្នកសារព័ត៌មានជាតិក្រសួងព័ត៌មានលើកទី៣, ១១ មករា ២០១៩

... ក្នុងសម័យប្រជុំអាស៊ីអឺរ៉ុបនៅប្រិចសែល ទាំងសម័យប្រជុំពេញអង្គ និងទាំង
ពេលប្រជុំពេលទទួលទានអាហារថ្ងៃត្រង់ (ឃើញថា)ប្រទេសអឺរ៉ុបភាគច្រើនដែល
បានឡើងថ្លៃឈាបល់ មិនមានប្រទេសណាមួយភ្លេចនិយាយពីឧក្រិដ្ឋកម្ម
ប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យា និងព័ត៌មានក្លែងក្លាយទេ ... ក្នុងនោះប្រទេសអឺរ៉ុបខ្លះដែលចាត់
ទុកថាជាបិតាប្រជាធិបតេយ្យក៏ (ប្រកាសថា)ត្រូវតែមានច្បាប់រារាំង ដាក់ទណ្ឌកម្ម

លើព័ត៌មានក្លែងក្លាយ និងដាក់ទណ្ឌកម្ម លើការរំលោភបំពាននៃបច្ចេកវិទ្យា
ព័ត៌មាននេះផងដែរ ...។

៣០. សូមជួយផ្សាយពាណិជ្ជកម្មក្នុងកម្មវិធីព័ត៌មាន

ពីដីជួបជុំលើកទី៤ ជាមួយអ្នកសារព័ត៌មាន, ១៤ មករា ២០២០

... សូមអំពាវនាវវិស័យឯកជន ដែលត្រូវការផ្សព្វផ្សាយពាណិជ្ជកម្មផ្តល់អាទិ
ភាពមួយចំណែកទៅបណ្តាញទូរទស្សន៍ឬវីឡូ ដែលធ្វើកម្មវិធីផ្សាយព័ត៌មានផង
ត្បិតកន្លងមកឃើញថា ច្រើនតែផ្សាយពាណិជ្ជកម្មក្នុងកម្មវិធីកម្សាន្ត និងខ្សែ
ភាពយន្ត ... សង្ឃឹមថា យើងនឹងមានតុល្យភាពការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មរវាងកម្មវិធី
ព័ត៌មាននិងកម្មវិធីកម្សាន្តសប្បាយ ... ការផ្សាយព័ត៌មាននេះ មានសារសំខាន់
ពិសេសរបស់វា ព្រោះផ្តល់ព័ត៌មានដល់សាធារណជន ក៏ដូចជាការអប់រំចំពោះ
ប្រជាជនរបស់យើង ...។

១៦. មហាវិទ្យុ

១	ប្រធានក្រុមប្រឹក្សា/អភិបាលក្រុង/ខេត្ត នៅជាមួយគ្នាលើការតែងតាំងមន្ត្រី	២៤៩
២	អភិបាលរាជធានីខេត្តកុំអវត្តមានក្នុងសម័យប្រជុំក្រុមប្រឹក្សាភិបាលរាជធានីខេត្ត	២៤៩
៣	សូមអ្នកបន្តវេនកុំរៀបចំឱ្យក្រសួងមហាផ្ទៃ និងនគរបាលនៅដាច់ឡែកគ្នា	២៤៩
៤	ដំណើរការប្រជាធិបតេយ្យ និងការគោរពសិទ្ធិមនុស្សមិនចាប់ផ្តើមក្នុងសង្គ្រាមទេ	២៥០
៥	បាត់ដំបង និងប៉ៃលិន ស្រាយត្រូវព្រំប្រទល់រដ្ឋបាលខេត្តឱ្យស្រេច	២៥០
៦	សូមមន្ត្រីថ្នាក់ជាតិកុំទៅដណ្តើមកន្លែងមន្ត្រីថ្នាក់មូលដ្ឋាន	២៥១
៧	ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធពិចារណានីតិវិធីឱ្យបងប្អូននៅក្រៅប្រទេសមានអត្តសញ្ញាណប័ណ្ណ	២៥១
៨	រៀបចំឲ្យមានមន្ត្រីជនជាតិភាគតិចនៅតំបន់វាលសាន និងនៅខេត្តកោះកុង	២៥២
៩	រៀបចំតំណាងឥស្លាមក្នុងថ្នាក់ដឹកនាំនៃសហគមន៍ដែលមានខ្មែរឥស្លាមច្រើន	២៥២
១០	ក្នុងការរៀបចំមន្ត្រីបន្តវេន កុំសួរពីអាយុ សំខាន់មានសមត្ថភាពបំពេញមុខនាទី	២៥៣
១១	ចាស់មានពិសោធន៍ ក្មេងមានចំណេះដឹង	២៥៣
១២	បំបែកខេត្តកំពង់ចាមនិងក្បួងឃុំ ដូចពីអតីតកាល និងងាយគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាល	២៥៣
១៣	អ្នកឈរឈ្មោះធ្វើជាមេឃុំ/ចៅសង្កាត់ ត្រូវមានសញ្ញាបត្រឧត្តមសិក្សា	២៥៤
១៤	ប្រឈមកូរ៉ូដ១៩ ឆ្នាំ២០២០ រដ្ឋាភិបាលកាត់បន្ថយចំណាយ ៩១៨លានដុល្លារ	២៥៤
១៥	ជោគជ័យលើកូរ៉ូដ១៩ គឺជោគជ័យនៃការបែងចែកមុខងារ/ផ្ទេរអំណាចទៅមូលដ្ឋាន	២៥៥
១៦	ថ្នាក់ជាតិផ្តល់មធ្យោបាយ និងសិទ្ធិអំណាច ឯថ្នាក់មូលដ្ឋានចាត់ចែង	២៥៥
១៧	បើធ្វើតាមរដ្ឋបាលដឹកនាំ ការកែទម្រង់ប្រជាធិបតេយ្យថ្នាក់ក្រោមជាតិដើរលឿន	២៥៦
១៨	មន្ត្រីថ្នាក់កណ្តាលចុះមូលដ្ឋាន មិនបានធ្វើឱ្យមូលដ្ឋានបាត់ការទទួលខុសត្រូវ	២៥៦
១៩	កិច្ចព្រមព្រៀងទីក្រុងប៉ារីស តម្រូវឱ្យមានក្រសួងសន្តិសុខ	២៥៧
២០	ឆ្នាំ១៩៩២ បំបែកជាសន្តិសុខនិងមហាផ្ទៃ តបតាមកិច្ចព្រមព្រៀងទីក្រុងប៉ារីស	២៥៧
២១	ក្រោយបោះឆ្នោត១៩៩៣ ក្រសួងសន្តិសុខនិងមហាផ្ទៃត្រូវបានបញ្ចូលគ្នាជាថ្មី	២៥៨
២២	មិនបំបែកនគរបាលជាតិចេញពីការគ្រប់គ្រងរបស់ក្រសួងមហាផ្ទៃជាការត្រឹមត្រូវ	២៥៨
២៣	មហាផ្ទៃជាតួអង្គឯកភាព ដឹកនាំប្រតិបត្តិការរក្សាសន្តិសុខផ្ទៃក្នុងកំណែទម្រង់រដ្ឋបាល	២៥៩
២៤	ព្រំសីមា/ព្រំដែនអាចជាទីតាំងលាក់ខ្លួន រត់ពន្ធគ្រឿងញៀនឬទំនិញខុសច្បាប់	២៥៩
២៥	អនុវត្តនយោបាយភូមិឃុំមានសុវត្ថិភាពមិនចាំបាច់នាយករដ្ឋមន្ត្រី/រដ្ឋមន្ត្រីមហាផ្ទៃស្រេក	២៦០

២៦	ព្រមគ្នារាំងស្តាត់ល្បែងស៊ីសង អំពើទុច្ចរិត ដែលនឹងនាំដល់ការជួញដូរមនុស្ស	២៦១
២៧	ចូលរួមនិងរាយការណ៍ឱ្យសមត្ថកិច្ច កុំឱ្យកម្ពុជាក្លាយជាឋានសួគ៌នៃឧក្រិដ្ឋកម្ម	២៦១
២៨	កុំឱ្យកម្ពុជាក្លាយជាជម្រកអេរ៉ាករ ប្រើប្រាស់ទឹកដីវាយគោលដៅប្រទេសដទៃ	២៦២
២៩	មិនមានអាវុធហូរចូលដោយគ្មានច្បាប់ទម្លាប់ និងក្លាយជាអាវុធនៃឧក្រិដ្ឋជន	២៦២
៣០	បោះឆ្នោតសកល២០២៣ ជាការប្រកួតរវាងគាំទ្រនិងបំផ្លាញប្រជាធិបតេយ្យ	២៦៣
៣១	តើ៥ប្រទេស/សញ្ជាតិប្រកាសពីភាពត្រឹមត្រូវនៃការបោះឆ្នោតនៅកម្ពុជាជាអ្វី?	២៦៣
៣២	«ប្រជាធិបតេយ្យនៅកម្ពុជាបានឈ្នះហើយ»	២៦៤
៣៣	ប្រជាធិបតេយ្យឬមិនប្រជាធិបតេយ្យ អាស្រ័យលើអ្នកទៅ ឬមិនទៅបោះឆ្នោត	២៦៤
៣៤	លែងជានាយករដ្ឋមន្ត្រី ក៏បន្តគ្រប់គ្រងនយោបាយក្នុងឋានៈជាប្រធានគណបក្ស	២៦៥
៣៥	មិនមានរដ្ឋធម្មនុញ្ញឬច្បាប់កំណត់ឱ្យរដ្ឋាភិបាលទៅពិគ្រោះនឹងសង្គមស៊ីវិលទេ	២៦៥
៣៦	ជនក្បត់ជាតិ ៣ជំនាន់ ចុះហត្ថលេខាសន្យាផ្តល់ដីដល់រដ្ឋ Degar	២៦៥
៣៧	កុកស ងាប់ តែកិច្ចព្រមព្រៀងរវាងជនក្បត់ជាតិ ៣ជំនាន់ និងDegar ងាប់ឬទេ	២៦៦
៣៨	មនុស្សចិត្តឆ្លងក្នុងការសម្រេចចិត្តខាងនយោបាយទាក់ទងនឹងជីវិតជាតិ	២៦៧
៣៩	គណបក្សប្រជាជនមានយុវជនរាប់រយរាប់ពាន់នាក់បន្តវេនតាមថ្នាក់	២៦៧
៤០	ការបញ្ជូនមន្ត្រីចុះមូលដ្ឋានត្រូវបានអនុវត្តតាំងពីឆ្នាំ១៩៨២	២៦៧
៤១	គណបក្សប្រជាជនមានផែនទីចង្អុលផ្លូវ មិនដែលបាត់ម្ចាស់ការម្តងណាទេ	២៦៨
៤២	មានផែនទីចង្អុលផ្លូវហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ អ្វីដែលត្រូវធ្វើគឺកែតម្រូវតាមសភាពការណ៍	២៦៨
៤៣	ទៅខ្សែត្រៀម ទៅតុចរចាគ្រប់កន្លែង និងនៅវាលស្រែជាមួយកសិករ	២៦៩
៤៤	ស្រុកស្ទឹងត្រង់ផលិតនាយករដ្ឋមន្ត្រី៣ ដែលនាយករដ្ឋមន្ត្រីពីរប្រឆាំងរាជានិយម	២៦៩
៤៥	នាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន ដឹកនាំបានយូរ ព្រោះមិនក្បត់ព្រះមហាក្សត្រ	២៧០
៤៦	ពី ៨ មករា ១៩៧៩ ដល់ថ្ងៃ ១៣ កុម្ភៈ ២០១៨ នៅក្នុងរដ្ឋាភិបាលមិនដាច់រយៈ	២៧០
៤៧	សមូហភាពដឹកនាំ បុគ្គលទទួលខុសត្រូវប្រជាធិបតេយ្យប្រមូលផ្តុំ ភាគតិច៣៣ ...	២៧១
៤៨	ប្រជាធិបតេយ្យប្រមូលផ្តុំ គឺប្រមូលផ្តុំធ្វើតាមការសម្រេចរបស់សម្លេងភាគច្រើន	២៧១
៤៩	សមូហភាពដឹកនាំតាមកម្មវិធីនយោបាយ បុគ្គលទទួលខុសត្រូវចំពោះសកម្មភាព	២៧២
៥០	កុំរង់ចាំដល់សង្គ្រាមកើតឡើង ទើបស្វែងរកនិងស្រែកថាសន្តិភាពមានតម្លៃ	២៧២
៥១	ការផ្លាស់ប្តូរក្រៅបរិបទប្រជាធិបតេយ្យ មិនជាការរីកចម្រើន តែនាំមកនូវសង្គ្រាម	២៧៣
៥២	រូបមន្តប្រព័ន្ធសមាមាត្រតាមខេត្ត ស្ទើរឡើងដោយរដ្ឋកម្ពុជា	២៧៣

៥៣	មនោគមវិជ្ជាគ្រប់គ្រងប្រទេសមួយ មិនប្រាកដថាអនុវត្តបានក្នុងប្រទេសមួយទៀត	២៧៤
៥៤	ជនរងគ្រោះនៃប្រល័យពូជសាសន៍ បែរជាទទួលទណ្ឌកម្មពីប្រទេសប្រជាធិបតេយ្យ	២៧៤
៥៥	គណបក្សប្រជាជនរួមសុខ្យមទុក្ខ និងតែងមានវត្តមានពេលប្រជាជនជួបការលំបាក	២៧៥
៥៦	ផែនទីព្រំដែនមិនកែប្រែ បន្ទាប់ទុកពីអាណានិគមបារាំងនិងមានចែងក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ	២៧៥
៥៧	ជម្រើសដោះដូរទឹកដី ដោយរៀបចំខ្សែព្រំដែនថ្មី	២៧៦
៥៨	កុំញុះញង់ឱ្យមានចម្បាំងជាមួយប្រទេសជិតខាងរឿងព្រំដែន	២៧៦
៥៩	ប្រគល់ផែនទី១/២៥០០០ ដល់ខេត្តនិងកងទ័ព តាមព្រំដែនជាមួយវៀតណាម	២៧៧
៦០	ព្រំដែនមិននៅលើមាត់ តែនៅលើការចរាចររវាងប្រទេស ធានាដោយច្បាប់អន្តរជាតិ	២៧៧
៦១	ពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ចរាចរណ៍ ដាក់ចេញវិធានការនានារួមទាំងវិសោធនកម្មច្បាប់	២៧៨
៦២	ពិចារណាវិធានការផាកពិន័យជាលំដាប់ រហូតដល់ដកសិទ្ធិបើកបរ	២៧៨
៦៣	ការកាត់សិទ្ធិបើកបរមិនមែនជាទណ្ឌកម្ម តែការពារជីវិតអ្នកបើកបរទៅវិញទេ	២៧៩
៦៤	មិនត្រូវសាទរកំណើនតួលេខអ្នកទទួលបានការពិនិត្យព្យាបាលគ្រឿងញៀន	២៧៩
៦៥	ធ្វើរឿងគ្រឿងញៀនឱ្យហុត់ចត់ ... មិនមែនជាសារព្រមានទៅកាន់តុលាការទេ	២៧៩
៦៦	មិនផលិតតែក្លាយជាកន្លែងចែកចាយនិងប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន	២៨០
៦៧	កម្ពុជាអាចក្លាយជាកន្លែងសុវត្ថិភាពសម្រាប់ឧក្រិដ្ឋជនធ្វើសកម្មភាព	២៨០
៦៨	ជនរងគ្រោះខ្លះលុះតាមការលួងលោមថាជាថ្នាំព្យាបាលជំងឺ ឬលើកកម្លាំង	២៨០
៦៩	គ្រឿងញៀនជះឥទ្ធិពលអាក្រក់លើសន្តិសុខសណ្តាប់ធ្នាប់ ការអភិវឌ្ឍសង្គម	២៨១
៧០	អ្នកប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន គឺជាជនរងគ្រោះ	២៨១
៧១	គ្រឿងញៀន ល្បែងស៊ីសង ជួញដូរមនុស្ស ហិង្សា កើតនៅនឹងមូលដ្ឋាន	២៨២
៧២	ត្រង់ត្រាប់មតិប្រជាពលរដ្ឋ ធានាសុវត្ថិភាព និងអនុវត្តកិច្ចការបានជោគជ័យ	២៨២
៧៣	ធ្វើកិច្ចការភូមិឃុំមានសុវត្ថិភាព ដើម្បីធានាសន្តិសុខនិងសណ្តាប់ធ្នាប់សង្គម	២៨២
៧៤	សូមទូរទស្សន៍រត់អក្សរថា ប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀនគឺបំផ្លាញអាយុជីវិតខ្លួនឯង	២៨៣
៧៥	សំណូមពរដាក់ឃ្លាអប់រំពីបញ្ហាគ្រឿងញៀននៅលើផលិតផលប្រើប្រាស់នានា	២៨៣
៧៦	ព្រះសង្ឃក៏អាចជួយអប់រំពីបញ្ហាគ្រឿងញៀនបានដែរ	២៨៣
៧៧	ពិធីករ/ការិនី សិល្បករ/ការិនី ជួយផ្សព្វផ្សាយ ប្រឆាំងគ្រឿងញៀន	២៨៤
៧៨	“គ្រប់គ្នាថាទេ ចំពោះគ្រឿងញៀន”	២៨៤
៧៩	កម្ពុជាត្រូវបានយកជាចំណុចចេញដំណើរនៃការរត់ពន្ធមនុស្សទៅអូស្ត្រាលី	២៨៤

៨០	ការជួញដូរមនុស្ស/កេងប្រវ័ញ្ច កើតពេលប្រជាពលរដ្ឋទទួលបានទីផ្សារការងារ	២៨៥
៨១	ការភៀសខ្លួនពីប្រទេសមួយទៅប្រទេសមួយ ជាប្រយោជន៍សម្រាប់ពួកទុច្ចរិត	២៨៥
៨២	សង្គ្រាមនិងការបោកប្រាស់ ... ធ្វើឲ្យពលរដ្ឋកម្ពុជាភៀសខ្លួនទៅក្រៅប្រទេស	២៨៦
៨៣	ប្រជាពលរដ្ឋខ្លះចាញ់បោកមេក្លោងជួញដូរមនុស្ស ... ទៅធ្វើការក្រៅប្រទេស	២៨៦
៨៤	ប្រជាពលរដ្ឋខ្លះក្លាយជាអ្នកបន្តស្នាក់នៅខុសច្បាប់នៅប្រទេសក្រៅ	២៨៧
៨៥	ពីប្រភពនៃការជួញដូរ កម្ពុជាក្លាយជាគោលដៅនៃការជួញដូរ	២៨៧
៨៦	គណៈប្រតិភូទៅបរទេស គប្បីបង្ការករណីមនុស្សទៅមិនវិលចូលប្រទេសវិញ	២៨៧
៨៧	កុំឲ្យកម្ពុជាក្លាយជាឋានសួគ៌នៃឧក្រិដ្ឋកម្ម កន្លែងលាងលុយ ជួញដូរមនុស្ស	២៨៨
៨៨	ថ្ងៃ ២០ សីហា រៀងរាល់ឆ្នាំ ជាទិវាអន្តរសាសនាប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្ស	២៨៨
៨៩	គ្រប់គ្រងពាក់ព័ន្ធ ... ពិនិត្យករណីជនបរទេសរស់នៅស្រប ឬមិនស្របច្បាប់	២៨៩
៩០	សូមគ្រប់សាសនានៅកម្ពុជាចូលរួមប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស	២៨៩
៩១	បំបាត់ល្បែងស៊ីសង់និងជួញដូរគ្រឿងញៀន ជាធាតុផ្សំទប់ស្កាត់ការជួញដូរមនុស្ស	២៩០
៩២	ពង្រឹងសមត្ថភាពកម្លាំង/ច្បាប់ ប្រឆាំងការជួញដូរគ្រឿងញៀន/មនុស្ស/ភេរវកម្ម	២៩០
៩៣	ទាមទារតាក់តែងច្បាប់បទដ្ឋាន ស្របតាមច្បាប់បទដ្ឋានអន្តរជាតិ	២៩០

១. ប្រធានក្រុមប្រឹក្សា(ក្រុងខេត្ត)និងអភិបាល(ក្រុងខេត្ត)នៅជាមួយគ្នាលើការតែងតាំងមន្ត្រី
បិទសន្និបាតត្រួតពិនិត្យលទ្ធផលការងារ២០១៩ និងលើកទិសដៅការងារ២០២០
ក្រសួងមហាផ្ទៃ, ២០ កុម្ភៈ ២០២០

... ពង្រឹងប្រសិទ្ធភាពនៃការធ្វើការងារ ជាពិសេសការតែងតាំងមន្ត្រី។ ការតែងតាំងមន្ត្រីចាំបាច់ត្រូវតែពិភាក្សាគ្នា។ ខេត្តកណ្តាល ម៉ៅ ភារុណ ចូលនិវត្តន៍។ ឯណាអភិបាលខេត្តថ្មី។ មិនមានអ្នកណាគិតថាលោកឯងឡើងជាចៅហ្វាយខេត្តទេ ... មន្ត្រីឡើងមកតែងតែរត់ទៅកៀកកន្លែងមានសិទ្ធិតែងតាំង ... វិធីតែមួយគត់គឺប្រធានក្រុមប្រឹក្សានិងអភិបាលនៅជាមួយគ្នាលើការតែងតាំងមន្ត្រី។ របៀបហ្នឹងទើបមិនមានការបែងចែក។ កម្លាំងទៅប្រមូលផ្តុំ។ មិនមានមន្ត្រីឡើងមក ... ដោយចៅហ្វាយខេត្តមានសិទ្ធិស៊ីញៀតតែងតាំង ឯប្រធានក្រុមប្រឹក្សាមិនមានសិទ្ធិ ... មន្ត្រីឡើងមកក៏ទៅ(អែបអែប)តែនឹងអភិបាល។ ស៊ីញៀតដាក់ពេញទឹកពេញដី ...។

២. សូមអភិបាលរាជធានីខេត្ត កុំអវត្តមានក្នុងសម័យប្រជុំក្រុមប្រឹក្សាភិបាលរាជធានីខេត្ត
បិទសន្និបាតត្រួតពិនិត្យលទ្ធផលការងារឆ្នាំ២០១៩ និងលើកទិសដៅការងារ២០២០
ក្រសួងមហាផ្ទៃ, ២០ កុម្ភៈ ២០២០

... ពេលនេះ កំពុងតែផ្ទេរការងារពីថ្នាក់ជាតិទៅឱ្យថ្នាក់ក្រោមជាតិ។ ទំហំកាន់តែធំហើយ។ ការទទួលខុសត្រូវរបស់មូលដ្ឋានកាន់តែធំជាងមុន ... (ក្រសួងគ្រប់គ្រងដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់បានផ្ទេរ)មុខងារ៨ ឱ្យមូលដ្ឋានទទួលខុសត្រូវ ដូចជាថ្នាក់ស្រុក(ទទួលផ្តល់ការសម្រេច)សាងសង់ប៉ុន្មានម៉ែត្រការ៉េថ្នាក់ខេត្តប៉ុន្មានម៉ែត្រការ៉េ និងមុខងារដទៃទៀត ... (ដូចនេះ)សូមអភិបាលខេត្តរាជធានីកុំអវត្តមានក្នុងសម័យប្រជុំក្រុមប្រឹក្សា និងគណៈអភិបាលខេត្តរាជធានី ... បើបើអភិបាលខេត្ត ឬអភិបាលរាជធានី មិនចូលរួមប្រជុំក្រុមប្រឹក្សា ៣ដងជាប់គ្នាដោយគ្មានមូលហេតុ សូមរាយការណ៍មកខ្ញុំ។ នឹងដកចេញពីតំណែង ...។

៣. សូមអ្នកបន្តវេនកុំរៀបចំឱ្យក្រសួងមហាផ្ទៃនិងនគរបាលនៅដាច់ឡែកគ្នា
ប្រគល់សញ្ញាបត្រនិងវិញ្ញាបនបត្រដល់និស្សិត និងសិក្ខាកាម នៃបណ្ឌិត្យសភានគរបាល
កម្ពុជា, ៥ សីហា ២០១៩

... រឿងមួយដែលខ្ញុំគួរតែផ្តាំ មិនថាថ្ងៃនេះឬថ្ងៃស្អែក ឆ្នាំនេះឬឆ្នាំក្រោយ អ្នក

បន្តវេនគួររក្សាទុកក្បាលម៉ាស៊ីនក្រសួងមហាផ្ទៃ(ដូចបច្ចុប្បន្ន គឺទុក)នគរបាលឱ្យនៅក្នុងមហាផ្ទៃ។ យោងតាមបទពិសោធដោតជ័យរបស់យើង បើសិនជា(ផ្តាច់ចេញពីគ្នា) ខ្ញុំគិតថា(វានឹងកើតភាព)ញើញើ។ សូមកុំរៀបចំឱ្យមានមហាផ្ទៃមួយនិងនគរបាលមួយដោយឡែក។ សូមទុកបែបនេះ។ ហ្នឹងជាវិធីដ៏ល្អបំផុត យោងទៅលើបទពិសោធដែលយើងធ្លាប់មានក្នុងការគ្រប់គ្រងរដ្ឋ នារយៈពេលកន្លងទៅ ... យើងមិនទាន់បានអនុវត្តពេញលេញនៅឡើយទេ មិនថាតែក្រសួងមហាផ្ទៃទេ ក្រសួងយុត្តិធម៌ ឬក្រសួងការពារជាតិ ...។

៤. ដំណើរការប្រជាធិបតេយ្យ និងការពារពសិទ្ធិមនុស្ស មិនចាប់ផ្តើមក្នុងសង្គ្រាមទេ

ចែកសញ្ញាបត្រជូននិស្សិតនៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច,
២២ ឧសភា ២០១៨

... ប្រជាធិបតេយ្យនិងសិទ្ធិមនុស្សមិនដែលចាប់ផ្តើមនៅក្នុងប្រទេសដែលមានសង្គ្រាមទេ? សូមមើលទៅ(ករណីរបប) លន់ នល់ ដែលមានការគាំទ្រពីបរទេសសួរថាតើ លន់ នល់ អាចអនុវត្តការការពារសិទ្ធិមនុស្សដែលមានពីបរទេសបានឬមិនបានទេ? អាចអនុវត្តដំណើរការប្រជាធិបតេយ្យបានឬមិនបានទេ? ថាមិនបានទេ។ នោះគឺជាប្រទេសបិតាប្រជាធិបតេយ្យដែលមកគាំទ្ររបប លន់ នល់ នៅទីក្រុងភ្នំពេញ ... មើលក្នុងតំបន់ តើដំណើរការប្រជាធិបតេយ្យនិងសិទ្ធិមនុស្សនៅនៅអ៊ីរ៉ាក់, លីប៊ី, ស៊ីរី, យេមែន និងប្រទេសមានសង្គ្រាមដទៃទៀត ដូចជាស៊ូដង់ ... ម៉ាលី, អាហ្ស៊ីកកណ្តាល ជាដើម ... របៀបម៉េច? ...។

៥. បាត់ដំបង និងប៉ៃលិន ស្រាយត្រូវព្រំប្រទល់រដ្ឋបាលខេត្តឱ្យស្រេច

ប្រគល់សញ្ញាបត្រជូននិស្សិតនៃសាកលវិទ្យាល័យជាតិគ្រប់គ្រង, ១៧ តុលា ២០២២

... ខ្ញុំនិយាយតាមទូរស័ព្ទជាមួយអភិបាលខេត្តបាត់ដំបងនិង(អភិបាលខេត្ត) ប៉ៃលិនថា សូមដោះស្រាយឱ្យចប់។ គ្រាន់តែកែសម្រួលព្រំប្រទល់រដ្ឋបាល ធ្វើប៉ុន្មានជំនាន់ហើយធ្វើអត់ចេញ? ខ្ញុំបានធ្វើសារទៅ សុខ លូ ថាបើសិនជា២អាទិត្យទៀតធ្វើមិនចេញ ខ្ញុំចុះទៅ(ធ្វើ)តែម្តង។ វាមិនមែនកាត់ដីឱ្យបរទេសឯណា? ភូមិហ្នឹងជាភូមិបងប្អូនធ្វើសមាហរណកម្ម។ ដល់ចេញ(ពីសង្គ្រាមស៊ីវិល) មកអ្នកមួយចំនួនបានទៅបោះ(ឆ្នោត)នៅប៉ៃលិន ឯមួយចំនួន (ទៀតបានបោះឆ្នោត)

នៅបាត់ដំបង។ បាត់ដំបងដីវាធំ ... ខ្ញុំ voiced សំឡេងទៅឱ្យ ... ខាង(បាត់ដំបង) នេះក៏មិនចេញកម្មសិទ្ធិឱ្យ។ ខាង(ប៉ៃលិន)នោះក៏មិនចេញកម្មសិទ្ធិឱ្យ ... សូម ចៅហ្វាយខេត្ត/ស្រុកដែលពាក់ព័ន្ធស្តាប់ឱ្យបាន ខ្ញុំនិយាយខាងផ្នែករដ្ឋបាល។ ឯ ចំពោះឃុំគឺការបោះឆ្នោត។ អញ្ចឹង កែសម្រួលព្រំប្រទល់រដ្ឋបាលឱ្យគាត់បាន កម្មសិទ្ធិទៅ ... ។

៦. សូមមន្ត្រីថ្នាក់ជាតិកុំទៅដណ្តើមកន្លែងមន្ត្រីថ្នាក់មូលដ្ឋាន

បិទសន្និបាតត្រួតពិនិត្យលទ្ធផលការងារ២០១៩ និងលើកទិសដៅការងារ២០២០
ក្រសួងមហាផ្ទៃ, ២០ កុម្ភៈ ២០២០

... ខ្ញុំនៅតែទទួលបាន មិនឱ្យបោះមន្ត្រីថ្នាក់ជាតិទៅដណ្តើមកន្លែងមន្ត្រីថ្នាក់មូល ដ្ឋាន។ កុំឱ្យបោះពីលើ។ ទុកឱកាសឱ្យខាងមូលដ្ឋានរៀបចំមន្ត្រីរបស់គេ។ បើមិនអញ្ចឹងទេ ណា(មួយ)យកផ្កាយពាក់ពេញស្មា រួចបន្ទាប់ទៅចង់ទៅធ្វើអភិបាល ស្រុក ចង់ទៅធ្វើអភិបាលខេត្ត ចង់ទៅធ្វើអភិបាលរងខេត្ត ... ខ្ញុំនៅតែរំលឹក។ ដាក់ ត្រឹមយកមន្ត្រីយោធាពីខាងលើមកធ្វើអភិបាលរង ... ថ្ងៃមុនខ្ញុំឱ្យសួរថាម្នាក់ហ្នឹង នៅឯណា? ព្រោះគ្រាន់តែដាក់ពាក្យថាមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់នៅក្រសួងមហាផ្ទៃ។ ខ្ញុំស្នើ ដាក់ឱ្យចំមកថាបច្ចុប្បន្នជាអភិបាលរងស្រុកនេះ សុំដំឡើង(ទៅថ្នាក់នោះ) ... បើ មិនអញ្ចឹងខ្ញុំអត់ស៊ីញ៉េទេ ... ។

៧. ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធពិចារណានីតិវិធីឱ្យបងប្អូននៅក្រៅប្រទេសមានអត្តសញ្ញាណប័ណ្ណ

សំណេះសំណាលជាមួយសហគមន៍ខ្មែរនៅសហរដ្ឋអាមេរិក/កាណាដា នៅទីក្រុង វ៉ាស៊ីនតោនឌីស៊ី សហរដ្ឋអាមេរិក, ១២ ឧសភា ២០២២

... ខ្ញុំក្តាប់បាននូវរឿងមួយដែលឯកឧត្តមប្រាក់ សុខុន ត្រូវនាំយកបញ្ហានេះទៅ ពិភាក្សាជាមួយក្រសួងមហាផ្ទៃ។ នោះគឺការសម្រួលទិដ្ឋាការ។ យើងបានដោះ ស្រាយហើយ។ បងប្អូនយើងអត់ត្រូវបង់ថ្លៃ Visa ទេ។ យើងបោះត្រាជូនបងប្អូន។ ស្រុកគេ ១០ឆ្នាំ ដូរ Passport ម្តង។ អញ្ចឹង ពេលដូរ(លិខិតឆ្លងដែន) សូមមក ស្ថានទូតដើម្បីបោះត្រា។ មានរឿងមួយគួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍ ត្រូវដោះស្រាយរវាង ក្រសួងការបរទេសនិងក្រសួងមហាផ្ទៃ។ ក្រសួងការបរទេសមានផ្នែកកុងស៊ុល ក្រសួងមហាផ្ទៃមានផ្នែកអន្តរប្រវេសន៍និងអត្តសញ្ញាណកម្ម ... បងប្អូនដែលមក

ទីនេះ ខ្លះមិនមានសញ្ញាតិខ្មែរទេ ព្រោះមក(នៅក្រៅប្រទេស)តាំងពីតូច ឬក៏មិន មានឈ្មោះក្នុងបញ្ជីក្នុងស្រុក។ ត្រូវធ្វើឱ្យបងប្អូនអាចមានអត្តសញ្ញាណប័ណ្ណ ...។

៨. រៀបចំឲ្យមានមន្ត្រីជនជាតិភាគតិចនៅតំបន់ព្យាបាល និងនៅខេត្តកោះកុង

បិទសន្និបាតបូកសរុបលទ្ធផលការងារឆ្នាំ២០២១ និងលើកទិសដៅការងារ២០២២
ក្រសួងមហាផ្ទៃ, ២៣ កុម្ភៈ២០២២

... ទាក់ទិនជាមួយកម្មវិធីជាតិកែទម្រង់វិមជ្ឈការនិងវិសហមជ្ឈការ សូមយក ឱកាសនេះនិយាយទៅកាន់ថ្នាក់ដឹកនាំក្រសួងមហាផ្ទៃ ក៏ដូចជាអភិបាលខេត្ត រាជធានីអំពីការតែងតាំងមន្ត្រី។ កន្លងទៅ យើងបានខិតខំរៀបចំឲ្យមានមន្ត្រីជន ជាតិភាគតិចនៅតំបន់ព្យាបាលនិងនៅខេត្តកោះកុង។ ពីមុននោះ យើងបានបញ្ជូន មន្ត្រីជាច្រើនជាជនជាតិខ្មែរឡើងទៅកាន់កិច្ចការសំខាន់ៗ នៅភូមិភាគព្យាបាល។ ប៉ុន្តែ ក្រោយមក យើងក៏បានរៀបចំបណ្តុះបណ្តាលឲ្យមន្ត្រី(ក្នុងមូលដ្ឋាន) ឱ្យ ទទួលខុសត្រូវការងារទីនោះ ហើយយើងធ្វើការងារនេះប្រកបដោយជោគជ័យ ...។

៩. រៀបចំឱ្យមានតំណាងឥស្លាមក្នុងថ្នាក់ដឹកនាំនៃសហគមន៍ដែលមានខ្មែរឥស្លាមច្រើន

បិទសន្និបាតបូកសរុបលទ្ធផលការងារឆ្នាំ២០២១ និងលើកទិសដៅការងារ២០២២
ក្រសួងមហាផ្ទៃ, ២៣ កុម្ភៈ២០២២

... ខ្ញុំស្នើឲ្យបណ្តាខេត្តដែលមានបងប្អូនឥស្លាមរស់នៅ យកចិត្តទុកដាក់រៀបចំ ដើម្បីហោចណាស់មានអភិបាលរងម្នាក់ និងឬបើអាចធ្វើទៅបាន កាន់តំណែង អភិបាលស្រុកឬខណ្ឌ ក្នុងខេត្តដែលមានប្រជាជន(ឥស្លាម)ច្រើន ... ពេលដែល យើងផ្ទេរការងារពីថ្នាក់ជាតិទៅឲ្យថ្នាក់ក្រោមជាតិ កិច្ចការថ្នាក់ក្រោមជាតិកាន់តែ ច្រើន។ ដូច្នេះហើយ គណៈអចិន្ត្រៃយ៍បានសម្រេចប្រគល់ភារកិច្ចជូន សម្តេច ក្រឡាហោម ធ្វើវិសោធនកម្មច្បាប់បង្កើនចំនួនអាសនៈសម្រាប់គណៈអភិបាល ខេត្តរាជធានី គណៈអភិបាលស្រុក/ខណ្ឌ/ក្រុង ... ដូចនេះ សូមស្នើថាស្រុកដែល មានបងប្អូនឥស្លាមរស់នៅច្រើន គប្បីមានអភិបាលរងម្នាក់ក្នុងស្រុក/ខណ្ឌនោះ ដើម្បីសម្រួលទំនាក់ទំនងក្នុងសហគមន៍ ដែលវាជាផ្នែកមួយនៃសុខដុមរាស្ត្របន្តិយ កម្មក្នុងចំណោមជាតិសាសន៍ ... នេះមិនមែនជាកូតាដែលថាត្រូវតែដាក់ឥស្លាមទេ ក៏ប៉ុន្តែនេះជាគោលនយោបាយដែលយើងត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ ...។

១០. ក្នុងការរៀបចំមន្ត្រីបន្តវេន កុំសួរពីអាយុ សំខាន់មានសមត្ថភាពបំពេញមុខនាទី

សម្តេចដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការផ្លូវជាតិលេខ៥១ ចាប់ពីឧដុង្គ/ផ្លូវជាតិលេខ៥
ដល់ថ្នល់ទទឹង/ផ្លូវជាតិលេខ៤, ២៥ មីនា ២០២២

... កាល(ពីពេល)ដែលខ្ញុំធ្វើរដ្ឋមន្ត្រីដំបូងនៅអាយុ ២៧ឆ្នាំ ក៏មានរដ្ឋមន្ត្រីដែល
មានវ័យចាស់ជាង(ខ្ញុំ) ... ហៅខ្ញុំថាជាមន្ត្រីដែលមិនទាន់បាត់ជុំភ្លិនទឹកដោះគោ
... ក្រោយមក រដ្ឋមន្ត្រីទាំងនោះបានក្លាយជាអ្នកបោះឆ្នោតគាំទ្រខ្ញុំឱ្យធ្វើនាយក
រដ្ឋមន្ត្រី ក្រោយពីបានឃើញសមត្ថភាពតាមរយៈសកម្មភាពក្នុងក្របខ័ណ្ឌជា
យុវជន។ ចាប់ពីពេលនោះ ខ្ញុំថា ពេលដែលបាត់តាំងមនុស្ស(ឲ្យកាន់មុខតំណែង
ឬការទទួលខុសត្រូវ) មិនចាំបាច់សួរថាឈ្មោះអី អាយុប៉ុន្មានទេ ហើយកុំនិយាយ
ថានៅក្មេងពេក ព្រោះបទពិសោធកម្ពុជា ធ្លាប់មានរដ្ឋមន្ត្រីការបរទេសអាយុ ២៧
ឆ្នាំ ហើយក៏ធ្លាប់មាននាយករដ្ឋមន្ត្រីអាយុ ៣២ឆ្នាំដែរ គឺខ្លួនខ្ញុំនេះឯង ... ដូច្នេះ
ក្នុងការរៀបចំមន្ត្រីបន្តវេនទៅមុខទៀត កុំចាំបាច់សួរថាអាយុប៉ុន្មាន។ សំខាន់
បំផុតគឺគេធ្វើបានឬអត់។ រឿងវាស្ថិតនៅកន្លែងហ្នឹងទេ ...។

១១. ចាស់មានពិសោធន៍ ក្មេងមានចំណេះដឹង

សម្តេចដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការផ្លូវជាតិលេខ៥១ ចាប់ពីឧដុង្គ/ផ្លូវជាតិលេខ៥
ដល់ថ្នល់ទទឹង/ផ្លូវជាតិលេខ៤, ២៥ មីនា ២០២២

... ក្មេងត្រូវយល់ពីមនុស្សចាស់។ ក្មេងមានចំណេះដឹងក៏ប៉ុន្តែខ្វះពិសោធន៍។
ឯចាស់ អាចថាមិនមានចំណេះដឹងគ្រប់គ្រាន់ប៉ុន្តែសម្បូរពិសោធន៍។ ជារឿងដែល
ត្រូវផ្អែក។ គេហៅថា ស្ថានភាពបោះចម្រុះរវាងគ្រប់ជំនាន់ ... គេឃើញហើយថា
ក្នុងគណបក្សប្រជាជន មានមន្ត្រីដែលមានអាយុ ៨០ឆ្នាំ ... មានអាយុ ៤០ឆ្នាំ និង
នៅមានបន្តតាមលំដាប់អញ្ចឹងមក ... អ្នកចាស់មិនត្រូវមើលស្រាលក្មេងដែលមិន
ទាន់មានពិសោធន៍។ ឯក្មេងដែលមានចំណេះដឹង ក៏មិនត្រូវមើលស្រាលមនុស្ស
ចាស់(អ្នកមុន)ដែលជាធនធានមរតកនៃបទពិសោធន៍ក្នុងគ្រប់ការងារ ជាពិសេស
ទាក់ទងនឹងការគ្រប់គ្រងប្រទេសជាតិ។ មនុស្សចាស់ជាធនធានមានតម្លៃ។ និយាយ
អញ្ចឹង មិនមែនចង់ថាថ្ងៃក្រោយត្រូវតែស្លាប់យាបល់ខ្ញុំនោះទេ ...។

១២. បំបែកខេត្តកំពង់ចាមនិងក្បែរឃ្មុំដើម្បីឱ្យដូចពីអតីតកាលនិងងាយគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាល

បើការដ្ឋានសង់ស្ថានឆ្លងកាត់ទន្លេមេគង្គ ពីស្ទឹងត្រង់ ទៅក្រូចឆ្មារ, ៩ កុម្ភៈ ២០១៨

... ការបែងចែកខេត្តកំពង់ចាមនិងខេត្តត្បូងឃ្មុំនេះ កើតនៅក្នុងដំណាក់កាល ហ៊ុន សែន ... (ក្នុងបំណង)ធ្វើឲ្យស្ថានភាពបានវិលត្រឡប់ទៅអតីតកាលផង ប៉ុន្តែបញ្ហាសំខាន់ជាងគេនៅត្រង់ថា ងាយគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាល។ ខេត្តកំពង់ចាមនេះ មានប្រជាជនរហូតទៅដល់ជិត ២លាននាក់ គឺស្មើតែស្មើនឹង១០% (នៃប្រជាជន ទូទាំងប្រទេស)។ បើពីមុនដែលមានប្រជាជនតែប្រមាណ ១០លាននាក់ គឺ(ប្រជា ជនខេត្តកំពង់ចាមគឺ)ស្មើនឹងប្រមាណ១៥% នៃប្រជាជនទូទាំងប្រទេស។ ដោយ ហេតុនេះ យើងបានបំបែកត្រើយម្ខាងខាងនោះទៅជាខេត្តត្បូងឃ្មុំ ឯត្រើយម្ខាង ខាងនេះគឺខេត្តកំពង់ចាមដដែល។ សម័យដើម ខេត្តត្បូងឃ្មុំនោះមិនមែនជាស្រុក ត្បូងឃ្មុំទេ គឺខេត្តត្បូងឃ្មុំដែរដែលមាន អាជូន ធ្វើជាចៅហ្វាយខេត្ត។ ឯនៅត្រើយ ខាងយើងនេះ បើតាមការស្រាវជ្រាវ គឺខេត្តជើងព្រៃទៅវិញទេ។ ពីដើមមានពីរខេត្ត។ ឥឡូវយើងក៏រៀបចំឲ្យមានពីរខេត្តឡើងវិញ ...។

១៣. អ្នកឈរឈ្មោះធ្វើជាមេឃុំ/ចៅសង្កាត់ ត្រូវមានសញ្ញាបត្រឧត្តមសិក្សា

ពិធីចែកសញ្ញាបត្រជូនដល់និស្សិតនៃសាកលវិទ្យាល័យ វេស្មីន, ១៨ ធ្នូ ២០១៩

... ខ្ញុំបានសូមឱ្យសម្តេចក្រឡាហោមធ្វើស្តីតិឱ្យខ្ញុំថា ប៉ុន្មានកាតយនៃថ្នាក់ ដឹកនាំខេត្ត/ស្រុក ដែលមានសញ្ញាបត្រឧត្តមសិក្សា? ការពិត លើសពី៩០% ទៅ ហើយដែលមានសញ្ញាបត្រឧត្តមសិក្សា។ បើនិយាយពីថ្នាក់ខេត្តមានរហូតដល់ ទៅ១០០% ... ឯថ្នាក់ស្រុកក៏ស្មើតែ១០០% ទៅហើយដែរ ... នៅពេលខាងមុខ អាចនឹង(រៀបចំថាអ្នកដែលបានរៀនចប់)ថ្នាក់ឧត្តមសិក្សា អាចទៅឈរឈ្មោះធ្វើ ជាមេឃុំ/ចៅសង្កាត់ ព្រោះមេឃុំ/ចៅសង្កាត់រាល់ថ្ងៃប្រាក់ខែច្រើន បន្ថែមដោយ ថវិកាដែលផ្តល់ឱ្យថ្នាក់មេ/សង្កាត់កាន់តែច្រើនទៀត។ ហេតុហ្នឹង ត្រូវការសមត្ថភាព ចាត់ចែង។ ការធ្វើដូច្នេះនឹងជួយឱ្យប្រទេសគ្រប់គ្រងបានកាន់តែប្រសើរ ...។

១៤. ប្រឈមនឹងកូវីដ១៩ ឆ្នាំ២០២០ រដ្ឋាភិបាលកាត់បន្ថយចំណាយ ៩១៨លានដុល្លារ

សេចក្តីដកស្រង់ប្រសាសន៍ក្នុងសន្និសីទសារព័ត៌មានអំពីបច្ចុប្បន្នភាពនៃជំងឺ Covid-19,
៧ មេសា ២០២០

... យើងត្រូវដាក់សង្គ្រាមប្រឆាំងនឹង Covid-19 ក្នុងក្របខ័ណ្ឌយុទ្ធសាស្ត្ររយៈ

ពេលវែង ព្រោះជំងឺឆ្លងនេះមិនទាន់ឃើញសញ្ញាចំណុះនៅឡើយ ហើយក៏មិនទាន់មានថ្នាំព្យាបាលដែរ ... សូមស្ថាប័នគ្រប់ថ្នាក់ ទាំងថ្នាក់ជាតិនិងថ្នាក់ក្រោមជាតិ មានការយោគយល់អំពីប្រការដែលរាជរដ្ឋាភិបាលត្រូវបង្ខំចិត្តកាត់បន្ថយការចំណាយ(ដល់ទៅ) ២ដង។ លើកទី១ បានកាត់បន្ថយការចំណាយចំនួន ៤៤៣ លានដុល្លារ សហរដ្ឋអាមេរិក និងមូលមិញ ខ្ញុំចេញបទបញ្ជា តាមសំណើរបស់ឯកឧត្តម អូន ព័ន្ធមុនីរ័ត្ន កាត់បន្ថយចំណាយ ៤៧៥លានទៀត។ សរុបមក ការកាត់បន្ថយចំណាយទាំង ២លើកនេះ មានចំនួន ៩១៨លានដុល្លារអាមេរិក។ រដ្ឋត្រូវតែខ្ទប់(ថវិកានេះ)មកវិញ ... រាប់ទាំងថវិកាមូលនិធិកូមិយ៉ុ ក៏ត្រូវបន្ថយក្នុងពេលហ្នឹង។ ប៉ុន្តែមិនប៉ះពាល់ការដ្ឋានផ្លូវថ្នល់ប្រឡាយទឹកទេ ...។

១៥. ជោគជ័យលើកូរីដ១៩ គឺជោគជ័យនៃការបែងចែកមុខងារ/ផ្ទេរអំណាចទៅមូលដ្ឋាន
 ផ្សព្វផ្សាយនិងដាក់ឱ្យអនុវត្តជាផ្លូវការកម្មវិធីជាតិសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ ដំណាក់កាលទី២(២០២១-២០៣០), ២១ មីនា ២០២២

... សម្តេចក្រឡាហោម ស ខេង បានដាក់ឱ្យខ្ញុំនូវពង្រៀងធ្វើវិសោធនកម្មច្បាប់ការគ្រប់គ្រងនេះ។ យើងមិនបានឆ្លងគណៈកម្មាធិការជាតិទេ ប៉ុន្តែខ្ញុំបានដាក់នៅ(ក្នុងរបៀបវារៈ)ប្រជុំគណៈរដ្ឋមន្ត្រីនៅថ្ងៃ១ មេសា ខាងមុខនេះ។ ថ្នាក់មូលដ្ឋានកំពុងមានការងារយ៉ាងច្រើន។ បទពិសោធន៍ជោគជ័យរយៈពេល២ឆ្នាំ នៃការប្រយុទ្ធប្រឆាំងជំងឺកូរីដ១៩ គឺជាជោគជ័យនៃការបែងចែកមុខងារ និងការផ្ទេរអំណាចកាន់តែច្រើនទៅកាន់មូលដ្ឋាន។ ប្រសិនបើអ្វីៗ រង់ចាំថ្នាក់ជាតិ ហើយថ្នាក់ក្រោមជាតិ មិនអាចធ្វើសកម្មភាពបានតាមទំហំការងារ និងឆ្លើយតបបន្ទាន់ទេនោះ យើងមិនអាចមានជោគជ័យតាមរបៀបសព្វថ្ងៃនេះទេ ...។

១៦. ថ្នាក់ជាតិផ្តល់មធ្យោបាយ និងសិទ្ធិអំណាច ឯថ្នាក់មូលដ្ឋានចាត់ចែង
 ផ្សព្វផ្សាយនិងដាក់ឱ្យអនុវត្តជាផ្លូវការកម្មវិធីជាតិសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍតាមបែបប្រជាធិបតេយ្យនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ ដំណាក់កាលទី២(២០២១-២០៣០), ២១ មីនា ២០២២

... ជំងឺរាតត្បាតនេះឆ្លងឆ្ងរ។ វាហួសពីលទ្ធភាពត្រួតត្រាបាន។ ប៉ុន្តែ ដោយសារយើងបានផ្ទេរអំណាចនិងបែងចែកមុខងារទៅមូលដ្ឋានមួយជំហានមុន មូលដ្ឋានបានប្រឹងប្រែងខ្លាំងដើម្បីឆ្លើយតប ... ឥឡូវនេះ ការឆ្លងនៅខេត្តខ្លះអត់មានទេក្នុង

មួយថ្ងៃៗ។ សញ្ញាវិជ្ជមាននេះ មិនមែនបានមកពីថ្នាក់ជាតិទាំងអស់ទេ។ ថ្នាក់ជាតិផ្តល់មធ្យោបាយ និងសិទ្ធិអំណាច ឯថ្នាក់មូលដ្ឋានចាត់ចែង ... ក្នុងពេលដែលថ្នាក់មូលដ្ឋានទទួលខុសត្រូវ យើងបានឃើញថាថ្នាក់មូលដ្ឋានកំពុងខ្វះកំលាំង។ ដូច្នេះ ត្រូវរៀបចំវិសោធនកម្មច្បាប់ ដើម្បីកំណត់ចំនួនអ្នកទទួលខុសត្រូវក្នុងក្របខ័ណ្ឌគណៈអភិបាលខេត្ត និងស្រុកផងដែរ។ នេះជាបទពិសោធន៍ ដែលចាំបាច់ត្រូវជំរុញនៅពេលខាងមុខ។ មិនអាចថាអ្វីៗ (ប្រមូលផ្តុំតែ) នៅថ្នាក់ជាតិហើយអ្វីៗ នៅថ្នាក់មូលដ្ឋានដែលនៅកៀក(នឹងប្រជាពលរដ្ឋ) បែជាមិនធ្វើសកម្មភាពនោះទេ ... ។

១៧. បើធ្វើតាមរដ្ឋបាលអតីតរដ្ឋកម្ពុជា ល្បឿនកែទម្រង់ប្រជាធិបតេយ្យថ្នាក់ក្រោមជាតិ អាចដើរលឿនជាងច្រើនដង

បិទកិច្ចប្រជុំបូកសរុបសកម្មភាពនិងលទ្ធផលការងារ ក្រុមការងាររាជរដ្ឋាភិបាលចុះមូលដ្ឋានរាជធានីខេត្ត នីតិកាលទី៦ នៃរដ្ឋសភានិងទិសដៅបន្ត, ១៩ មិថុនា ២០២៣

... ពួកគេចង់សម្លាប់មូលដ្ឋាន (ព្រោះតែគេ) ដឹងច្បាស់ថាមូលដ្ឋានគឺជាគ្រឹះរបស់គណបក្សប្រជាជន។ ក្រោយការបោះឆ្នោតឆ្នាំ១៩៩៣ ពួកគេមានចេតនាធ្វើឲ្យមូលដ្ឋាន(ទន់ខ្សោយ)។ ខេត្តមួយ(ត្រូវបានកំណត់ក្នុង)មួយខែឲ្យមានប្រាក់ត្រឹមតែ ១លានរៀលទេ។ ខ្ញុំបានទៅដឹកនាំរៀបចំផែនការងាយបែបនេះ ... នៅខេត្តបាត់ដំបង មួយខែឲ្យគ្នាបាយ ១លានរៀល។ យកទៅបាយអី? អញ្ចឹងទេនិយាយតាមមួយបែប ពួកគេមានចេតនាជាក់លាក់។ បើពេលនោះធ្វើតាមអ្វីដែលអតីតរដ្ឋកម្ពុជាបានធ្វើ ល្បឿននៃកំណែទម្រង់ប្រជាធិបតេយ្យថ្នាក់ក្រោមជាតិដើរលឿនជាងនេះច្រើនដង ... បើមានដាច់ស្ថានត្រឹម១០ ឬ២០ ម៉ែត្រ មិនចាំបាច់ក្រសួងសាធារណការទៅធ្វើទេ គឺមូលដ្ឋានធ្វើតែម្តង ... ។

១៨. មន្ត្រីថ្នាក់កណ្តាលចុះមូលដ្ឋាន មិនបានធ្វើឱ្យមូលដ្ឋានចាត់ការទទួលខុសត្រូវ

បិទកិច្ចប្រជុំបូកសរុបសកម្មភាពនិងលទ្ធផលការងារ ក្រុមការងាររាជរដ្ឋាភិបាលចុះមូលដ្ឋានរាជធានីខេត្ត នីតិកាលទី៦ នៃរដ្ឋសភានិងទិសដៅបន្ត, ១៩ មិថុនា ២០២៣

... យើងបានប្រគល់អំណាចឲ្យច្រើន។ ប្រគល់អំណាចទាំងកងទ័ព ទាំងនគរបាល ... ឯការបញ្ជូនមន្ត្រីចុះមូលដ្ឋាន មិនមែនជារឿងថ្មីថ្មោងទេ។ គណបក្សបាន

ធ្វើរហូត(មក) ... ខ្ញុំបានសង្កេតឃើញថា ពេលមន្ត្រីពីរខាងលើដែលចុះទៅ មិនបានធ្វើឲ្យបាត់ការទទួលខុសត្រូវរបស់មូលដ្ឋានទេ។ ផ្ទុយទៅវិញ បានរួមគ្នាដោះស្រាយបញ្ហា។ [សុន្ទរកថា] ... ត្រូវខិតខំរួមគ្នាធានាប្រក្រតីភាព និងនិរន្តរភាព និងប្រសិទ្ធភាពការងារនៅតាមក្រសួង-ស្ថាប័ន និងរដ្ឋបាលគ្រប់ថ្នាក់ នៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ ដើម្បីជំរុញការអភិវឌ្ឍសង្គម-សេដ្ឋកិច្ច ប្រកបដោយបីភាព ដោយបង្កើនការយកចិត្តទុកដាក់ក្នុងការផ្តល់សេវាសាធារណៈរួមនឹងដោះស្រាយសំណូមពរនានារបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ក៏ដូចជាបញ្ហាប្រឈមនៅតាមមូលដ្ឋានប្រកបដោយតម្លាភាព និងប្រសិទ្ធភាព រហូតរាជរដ្ឋាភិបាលថ្មីដែលកើតចេញពីការបោះឆ្នោតចូលកាន់តំណែង ... ។

១៩. កិច្ចព្រមព្រៀងទីក្រុងប៉ារីស តម្រូវឱ្យមានក្រសួងសន្តិសុខ

ប្រគល់សញ្ញាបត្រនិងវិញ្ញាបនបត្រដល់និស្សិតនិងសិក្ខាកាមនៃបណ្ឌិត្យសភា
នគរបាលកម្ពុជា, ៥ សីហា ២០១៩

... ក្នុងសារបានទាក់ទិននឹងការរៀបចំនៃក្រសួងមហាផ្ទៃ។ បើពីអតីតកាល ខ្ញុំមិនរំលឹកទេ ដែលមានហៅថា មានសាលាតម្រូវ មានស្ទីវនោះ។ ប៉ុន្តែ ពីដំណាក់កាលមួយទៅដំណាក់កាលមួយ ប្រទេសយើងក៏ដូចជាប្រទេសដទៃមានការរៀបចំខុសៗគ្នាដែរ។ នៅក្នុងដំណាក់កាលនៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា និងរដ្ឋកម្ពុជា យើងរៀបចំឱ្យមានក្រសួងមហាផ្ទៃដែរ តែពេលនោះក្រសួងធ្វើការងារនគរបាល មិនបានធ្វើការងារគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលដែនដីនោះឡើយ។ ត្រូវមើលឃើញពីការរៀបចំរបស់យើងកាលពីត្រានោះ ... ទាក់ទងនឹងគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលដែនដី បើនិយាយពីចៅហ្វាយខេត្ត អនុខេត្តអីៗ មិនមែនក្រសួងមហាផ្ទៃជាអ្នកលើកសំណើតែងតាំងទេ គឺគណៈបាត់តាំងមជ្ឈឹមឯនោះទេ ដែលដើរតួនាទីធ្វើកិច្ចការនេះ ... ។

២០. ឆ្នាំ១៩៩២ បំបែកជាក្រសួងសន្តិសុខនិងមហាផ្ទៃ តបតាមការតម្រូវនៃកិច្ចព្រមព្រៀងប៉ារីស

ប្រគល់សញ្ញាបត្រនិងវិញ្ញាបនបត្រដល់និស្សិតនិងសិក្ខាកាម នៃបណ្ឌិត្យសភា
នគរបាលកម្ពុជា, ៥ សីហា ២០១៩

... នៅឆ្នាំ១៩៩២ យើងបានបំបែកឱ្យមានក្រសួងសន្តិសុខនិងក្រសួងមហាផ្ទៃ

ត្បិតកិច្ចព្រមព្រៀងទីក្រុងប៉ារីសបានតម្រូវឱ្យអ៊ុនតាក់ត្រួតពិនិត្យលើស្ថាប័ន៥ គឺ មហាផ្ទៃ ការពារជាតិ ព័ត៌មាន យុត្តិធម៌ និងហិរញ្ញវត្ថុ។ តបនឹងតម្រូវការនេះ ពេលនោះ យើងត្រូវរៀបចំឱ្យមានក្រសួងសន្តិសុខមួយទៀត ដែលបែងចែកឱ្យ ឯកឧត្តម ស៊ុន សុង ដឹកនាំក្រសួងសន្តិសុខវិញ ហើយសម្តេចក្រឡាហោម ត្រូវយកពីប្រធានឧទ្ធរណ៍យុត្តិធម៌កម្ពុជាការកណ្តាល ទៅធ្វើជាអគ្គនាយកមហាផ្ទៃ ... ពេលបោះឆ្នោតរួច ថ្ងៃទី១៨ មិថុនា ឆ្នាំ១៩៩៣ ខ្ញុំបានជួបពិភាក្សាជាមួយសម្តេចក្រុមព្រះ នរោត្តម រណបូទិ៍ រៀបចំរដ្ឋាភិបាលបណ្តោះអាសន្ន។ យើងបានរំលាយរដ្ឋបាលនៅឃ្លាំងកន្លែង គឺរដ្ឋកម្ពុជាមុនការកំណត់នៃកិច្ចព្រមព្រៀងទីក្រុងប៉ារីស ...។

២១. ក្រោយការបោះឆ្នោត១៩៩៣ ក្រសួងសន្តិសុខនិងមហាផ្ទៃត្រូវបានបញ្ចូលគ្នាជាថ្មី
 ប្រគល់សញ្ញាបត្រ និងវិញ្ញាបនបត្រដល់និស្សិត និងសិក្ខាកាម នៃបណ្ឌិត្យសភា
 នគរបាលកម្ពុជា, ៥ សីហា ២០១៩

... (ការរំលាយរដ្ឋបាលនៅឃ្លាំងកន្លែងគឺរដ្ឋកម្ពុជា)នេះហើយ ជាការបើកផ្លូវដើម្បីឈានឆ្ពោះទៅបង្រួបបង្រួម និងការតាក់តែងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ... អ៊ុនតាក់ (បានរៀបចំការ)បោះឆ្នោតតែនៅក្នុងតំបន់ដែលគាត់នឹងមួយៗកាន់កាប់ (ដោយមានវត្តមានអ៊ុនតាក់) លើកលែងតំបន់ខ្មែរក្រហម។ កិច្ចព្រមព្រៀងទីក្រុងប៉ារីស តម្រូវឱ្យមានការបោះឆ្នោតរើសសភាធម្មនុញ្ញ បន្ទាប់ទៅសភាធម្មនុញ្ញអនុម័តរដ្ឋធម្មនុញ្ញរួចហើយសភាធម្មនុញ្ញក្លាយជាសភាជាតិ ដែលដំណើរការបង្កើតរដ្ឋាភិបាលថ្មី។ ប៉ុន្តែ ដើម្បីបង្កើតការជឿទុកចិត្តគ្នា យើងបានពិភាក្សាគ្នាទៅវិញទៅហើយដល់ការបង្កើតរដ្ឋាភិបាលបណ្តោះអាសន្នដែលមាននាយករដ្ឋមន្ត្រីពីរ។ ពេលនោះក្រសួងសន្តិសុខនិងក្រសួងមហាផ្ទៃត្រូវបញ្ចូលគ្នាឡើងវិញ ... ដោយសម្តេចក្រុមព្រះ នរោត្តម រណបូទិ៍ និងខ្ញុំបានក្លាយជាសហនាយករដ្ឋមន្ត្រីផង សហរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃផង និងសហរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងការពារជាតិផង ...។

២២. មិនបំបែកនគរបាលជាតិចេញពីការគ្រប់គ្រងរបស់ក្រសួងមហាផ្ទៃជាការត្រឹមត្រូវ
 ប្រគល់សញ្ញាបត្រនិងវិញ្ញាបនបត្រ ដល់និស្សិតនិងសិក្ខាកាម នៃបណ្ឌិត្យសភា
 នគរបាលកម្ពុជា, ៥ សីហា ២០១៩

... ក្នុងអាណត្តិទី១ (នៃរាជរដ្ឋាភិបាល) ក្រសួងមហាផ្ទៃ ក្រសួងការពារជាតិ និង

ទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី មានសហរដ្ឋមន្ត្រី។ ក្រោយការបោះឆ្នោតឆ្នាំ១៩៩៨ បន្ទាប់ពីគណបក្សប្រជាជនបានជ័យជំនះ មនុស្សមួយចំនួនបានស្នើឱ្យខ្ញុំរៀបចំក្រសួងសន្តិសុខជាតិ ឬក្រសួងនគរបាលជាតិ ដោយបំបែកចេញពីក្រសួងមហាផ្ទៃ ដោយមើលឃើញថាការបន្តនៅមានសហរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ និងក្រសួងមហាផ្ទៃ ក្រសួងការពារជាតិជាការលំបាក។ ខ្ញុំមិនព្រម។ ការលើកគំនិតទាក់ទងនឹងការបំបែកក្រសួងមហាផ្ទៃទៅផ្សេង និងយកនគរបាលទៅជាក្រសួងមួយផ្សេង ត្រូវបានលើកឡើងក្នុងចន្លោះឆ្នាំ១៩៩៨ រហូតដល់ឆ្នាំ២០០៦ រហូតដល់ក្រោយកែរដ្ឋធម្មនុញ្ញហើយ ទើបផុតរលត់។ ខ្ញុំយល់ថាបានគិតត្រូវដែលរៀបចំស្ថាប័ននេះដោយមិនព្រមបំបែកនគរបាលជាតិ ឱ្យចេញពីការគ្រប់គ្រងរបស់ក្រសួងមហាផ្ទៃ ...។

២៣. មហាផ្ទៃជាតួអង្គឯកភាព ដឹកនាំប្រតិបត្តិការរក្សាសន្តិសុខផ្ទៃក្នុង និងកំណែទម្រង់រដ្ឋបាល ប្រគល់សញ្ញាបត្រនិងវិញ្ញាបនបត្រ ដល់និស្សិតនិងសិក្ខាកាម នៃបណ្ឌិត្យសភានគរបាលកម្ពុជា, ៥ សីហា ២០១៩

... បើជាក្រសួងមហាផ្ទៃ បានត្រឹមតែនិយាយជាមួយខេត្ត គ្មានឧបករណ៍នៅក្នុងដៃ តើការពារសន្តិសុខផ្ទៃក្នុងបែបណាទៅ។ បើប្រគល់(ការងារនេះ) ឱ្យក្រសួងសន្តិសុខជាតិមួយទៀត វានឹងកាន់តែច្របូកច្របល់។ នៅប្រទេសវៀតណាម អត់មានក្រសួងមហាផ្ទៃទេ គឺមានក្រសួងនគរបាល។ នៅថៃក្រសួងមហាផ្ទៃអត់មានគ្រប់គ្រងនគរបាលទេ គឺជាកន្លែងនគរបាលនៅក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់នាយករដ្ឋមន្ត្រី។ នៅចិន មានក្រសួងសន្តិសុខផ្ទៃក្នុង។ នៅឡាវមានតែក្រសួងនគរបាល។ នៅប្រទេសខ្លះ ដូចជាភូមាគឺជាដើម ក្រសួងមហាផ្ទៃគ្រប់គ្រងនគរបាល។ ខ្ញុំមិនដឹងថាប្រទេសណាខ្លះ ដែលក្រសួងមហាផ្ទៃនៅដាច់ដោយឡែក ហើយនគរបាលរៀបចំដោយឡែក ឬដាក់ក្រោមការបញ្ជារបស់នាយករដ្ឋមន្ត្រី។ នេះជាចំណុចដែលខ្ញុំបានប្រកាន់ជំហរម៉ឺងម៉ាត់ រៀបចំឱ្យមាន (កម្លាំងនគរបាលនៅក្រោមក្រសួងមហាផ្ទៃជា) តួអង្គឯកភាព ដឹកនាំប្រតិបត្តិការរក្សាសន្តិសុខផ្ទៃក្នុងប្រទេស រាប់ទាំងកំណែទម្រង់រដ្ឋបាល ពិសេសរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិ ...។

២៤. ព្រំសីមា និងព្រំដែនអាចជាទីតាំងលាក់ខ្លួន រត់ពន្ធត្រឿងញៀនឬទំនិញខុសច្បាប់ សម្តោចដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការផ្លូវជាតិលេខ៥១ ចាប់ពីឧដុង្គ/ផ្លូវជាតិលេខ៥ ដល់

ថ្ងៃទី១៥/ធ្នូ/ឆ្នាំពិសាខ៨៤, ២៥ មីនា ២០២២

... តំបន់នេះ មានព្រំប្រទល់រវាងខេត្តកណ្តាល ជាមួយខេត្តកំពង់ស្ពឺ។ ប៉ុន្តែដី នៅនេះនៅក្នុងខេត្តកំពង់ស្ពឺ។ ខាងណោះ ដីក្នុងខេត្តកណ្តាល ហើយយកផ្លូវជាតិ ហ្នឹងធ្វើព្រំដែន។ ប៉ុន្តែប្រយ័ត្នខាងណោះទៅមិនដល់ខាងណោះទៅមិនដល់ ពួក ហ្នឹងជក់គ្រឿងញៀនពេញហ្នឹង ... តាមបទពិសោធកាលពីសម័យសង្គ្រាម ឬ បទពិសោធនៃការរក្សាសន្តិសុខតាមព្រំដែនច្រើនតែអញ្ចេះ ... ឧទាហរណ៍ថា ព្រំ ប្រទល់ខេត្តកណ្តាលនិងព្រំប្រទល់ខេត្តកំពង់ស្ពឺ ខាងកណ្តាលក៏មកមិនដល់ខាង កំពង់ស្ពឺក៏ទៅមិនដល់។ អញ្ចឹងតំបន់ហ្នឹងជាតំបន់ដែលមានការលាក់ខ្លួន។ កាល ជំនាន់សង្គ្រាម កម្លាំងប្រដាប់អាវុធលាក់ខ្លួន។ តែជំនាន់នេះក្រុមរត់គ្រឿងញៀន ជាអ្នកលាក់ខ្លួន។ តាមព្រំដែនកម្ពុជា-ថៃ ព្រំដែនកម្ពុជា-វៀតណាម និងព្រំដែន កម្ពុជា-ឡាវ ក៏ដូចគ្នាដែរ។ ខាងយើងក៏ទៅមិនដល់ ខាងនោះក៏មកមិនដល់ វា ឆ្លៀតប្រើកន្លែងហ្នឹងធ្វើសកម្មភាពបង្កការអុកឡុក ឬក៏រត់ពន្ធមនុស្ស រត់ពន្ធគ្រឿង ញៀន ឬរត់ពន្ធទំនិញខុសច្បាប់ជាដើម ... ។

២៥. អនុវត្តនយោបាយភូមិឃុំមានសុវត្ថិភាព មិនបាច់នាយករដ្ឋមន្ត្រី/រដ្ឋមន្ត្រីមហាផ្ទៃស្រែក វេទិកាអន្តរសាសនាថ្នាក់ជាតិដើម្បីប្រយុទ្ធប្រឆាំងអំពើជួញដូរមនុស្សលើកទី៦ ឆ្នាំ២០២២, ២៩ កញ្ញា ២០២២

... រកឃើញក្រឡាណូមួយត្រង់ថា បង្កើត channel ហ្វេសប៊ុក ឬក៏ Telegram ឬក៏ channel ដទៃទៀត ដែលធ្វើឱ្យមិត្តភក្តិបរទេសមានពលរដ្ឋខ្លួនត្រូវតែជួញដូរ ឬក៏ ពលរដ្ឋកម្ពុជាត្រូវតែជួញដូរ ត្រូវតែបង្ខាំង អាចចូលមក(ផ្តល់ព័ត៌មាន) ដែលយើង ងាយធ្វើសហប្រតិបត្តិការក្នុងការលុបបំបាត់ចំណុចអសកម្មទាំងនោះ។ ប៉ុន្មានខែ ចុងក្រោយនេះ ពេលដែលយើងបើកប្រទេសឡើងវិញ ក៏ឃើញមានស្ថានភាពនៃ ការជួញដូរមនុស្សគ្រឿងញៀននិងអំពើខុសច្បាប់ដទៃផ្សេងទៀតកើនឡើងគួរឱ្យ ចាប់អារម្មណ៍។ ល្បែងស៊ីសងបានកើតឡើងច្រើន ... ខ្ញុំបានចុះហត្ថលេខាបង្កើតគណៈកម្មការអន្តរក្រសួង និងចេញសារសំឡេងណែនាំ ... រឿងហ្នឹងទាក់ទងជាមួយ បញ្ហាភូមិឃុំមានសុវត្ថិភាព ដែលយើងបានដាក់ឲ្យអនុវត្តច្រើនឆ្នាំទៅហើយ ... សូមកុំចាំរដ្ឋមន្ត្រីមហាផ្ទៃស្រែក ឬកុំចាំបាច់នាយករដ្ឋមន្ត្រីស្រែក ទើបធ្វើ។ សូម

នាំគ្នាធ្វើឲ្យដូចភ្លៀងលើមេរោ ...។

២៦. ព្រមៗគ្នារាំងស្ងាត់ល្បែងស៊ីសង អំពើទុច្ចរិត ដែលនឹងនាំដល់ការជួញដូរមនុស្ស

វេទិកាអន្តរសាសនាថ្នាក់ជាតិដើម្បីប្រយុទ្ធប្រឆាំងអំពើជួញដូរមនុស្សលើកទី៦

ឆ្នាំ២០២២, ២៩ កញ្ញា ២០២២

... គ្រប់គូអង្គពាក់ព័ន្ធត្រូវធ្វើសកម្មភាពព្រមៗគ្នា មិនមែនតែចំពោះការជួញដូរមនុស្សតែមួយមុខទេ តែក៏ទាំងមែកធាងរបស់វា ដូចជាល្បែងស៊ីសង និងអំពើទុច្ចរិតនានា ដែលវានាំឆ្ពោះទៅជំណាក់កាលធ្ងន់ធ្ងរគឺការជួញដូរមនុស្ស និងឬការជួញដូរផ្លូវភេទ ដែលយើងត្រូវតែដោះស្រាយដោយជៀសវាងមិនបាន។ យើងត្រូវតែកំណត់គោលដៅ ... ស៊ើបអង្កេតជនប្រព្រឹត្តបទល្មើស និងបក្សពួក ស្រាវជ្រាវកមេក្លោង ដើម្បីផ្ដន្ទាទោសតាមច្បាប់ដោយគ្មានការលើកលែង។ ត្រួតពិនិត្យប្រមូលភស្តុតាង បិទអាជីវកម្មខុសច្បាប់ ពិសេសល្បែងស៊ីសង និងល្បែងតាមប្រព័ន្ធអេឡិចត្រូនិចដែលខុសច្បាប់ និងបើកឃើញថាមានករណីជួញដូរមនុស្សគឺត្រូវធ្វើការស៊ើបអង្កេត ចាប់បញ្ជូន និងអនុវត្តតាមច្បាប់ ...។

២៧. ចូលរួមនិងរាយការណ៍ឱ្យសមត្ថកិច្ច ដើម្បីកុំឱ្យកម្ពុជាធ្លាយជាឋានសួគ៌នៃឧក្រិដ្ឋកម្ម

វេទិកាអន្តរសាសនាថ្នាក់ជាតិដើម្បីប្រយុទ្ធប្រឆាំងអំពើជួញដូរមនុស្សលើកទី៦

ឆ្នាំ២០២២, ២៩ កញ្ញា ២០២២

... គួររកវិធីបង្ការកុំឲ្យរឿងកើតឡើងហើយ ទើបយើងរកវិធីដោះស្រាយ។ បង្ការកុំឲ្យកើត រារាំងកុំឲ្យកើត ដូចជាតាមរយៈនិកាយសាសនានីមួយៗ រួមចំណែកដើម្បីអប់រំមនុស្ស។ វិធីល្អជាងគេគឺអញ្ចឹង ... ព្រះពុទ្ធសាសនាអប់រំមនុស្ស អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាទៅ។ គ្រិស្តសាសនាក៏អប់រំគ្រិស្តសាសនាទៅ។ ឥស្លាមសាសនាក៏អប់រំឥស្លាមទៅ។ នៅមាននិកាយដទៃទៀត ក្នុងទីនេះអាចមានទាំងអ្នកកាន់សាសនាហ៊ុនឌូផងដែរ។ ចំណុចដែលយើងគួរធ្វើ គឺរារាំងការប្រព្រឹត្តល្មើស ហើយត្រូវប្រើប្រាស់កិច្ចសហប្រតិបត្តិការគ្រប់គូអង្គ ពិសេសការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋទាក់ទងនឹងសកម្មភាពដែលខ្លួនបានឃើញ ហើយហ៊ានរាយការណ៍ឲ្យសមត្ថកិច្ច ដើម្បីទប់ស្កាត់កុំឲ្យកើតឡើងនូវរឿងអកុសលចំពោះកូនចៅ ក្រុមគ្រួសារ សាច់ញាតិរបស់យើង ហើយធ្វើឲ្យកម្ពុជាធ្លាយទៅជាឋានសួគ៌

នៃឧក្រិដ្ឋកម្ម ...។

២៨. កុំឲ្យកម្ពុជាក្លាយជាជម្រកភោគករ ប្រើប្រាស់ទឹកដីវាយគោលដៅប្រទេសដទៃ

វេទិកាអន្តរសាសនាថ្នាក់ជាតិដើម្បីប្រយុទ្ធប្រឆាំងអំពើជួញដូរមនុស្សលើកទី៦
ឆ្នាំ២០២២, ២៩ កញ្ញា ២០២២

... យើងធ្លាប់ធ្វើដោយជោគជ័យក្រោយព្រឹត្តិការណ៍ការវាយប្រហារភោគកម្មនៅ
ទីក្រុងញូវយ៉កថ្ងៃ ១១កញ្ញា។ ពេលនោះ យើងបានសហការជាមួយសហរដ្ឋអាមេរិក
និងដៃគូដទៃទៀតទប់ស្កាត់ភោគកម្ម។ យើងសហការជាមួយសហរដ្ឋអាមេរិក ជា
មួយដៃគូដទៃទៀតចាប់មេភោគកម្មឈ្មោះ Hambali ...។ យើងទប់ស្កាត់បានភោគកម្ម
មិនឲ្យកើតមាននៅលើទឹកដីយើង។ យើងតែងតែរំលឹកខ្លួនយើងថា កុំឲ្យកម្ពុជា
ក្លាយជាជម្រកនៃភោគកម្ម។ បើទោះបីជាកម្ពុជាមិនមែនជាគោលដៅនៃការវាយ
ប្រហារភោគកម្មក៏ដោយ ក៏កុំឲ្យកម្ពុជាក្លាយជាជម្រករបស់ពួកភោគកម្មដែលប្រើ
ប្រាស់ទឹកដីកម្ពុជា វាយទៅលើប្រទេសដទៃគោលដៅ។ យើងបានធ្វើការងារនេះ
បានល្អ ជាមួយនឹងដៃគូ ...។

២៩. ធានាមិនមានអាវុធប្រហារដោយគ្មានច្បាប់ទម្លាប់ និងក្លាយជាអាវុធនៃឧក្រិដ្ឋជន

វេទិកាអន្តរសាសនាថ្នាក់ជាតិដើម្បីប្រយុទ្ធប្រឆាំងអំពើជួញដូរមនុស្សលើកទី៦
ឆ្នាំ២០២២, ២៩ កញ្ញា ២០២២

... យើងក៏នឹងធ្វើកិច្ចការនេះបានល្អដូចគ្នា តាមរយៈនៃការខិតខំប្រើប្រាស់វិធី
បង្ការ ការអប់រំ វិធានការរដ្ឋបាលនិងវិធានការច្បាប់។ ឥឡូវនេះ ឧក្រិដ្ឋកម្មខ្លះមាន
ដល់អាវុធប្រើប្រាស់នៅលើទឹកដីរបស់យើង ដែលចាំបាច់ត្រូវបង្ហាញបង្ក្រាប
(ករណី) ដ៏គ្រោះថ្នាក់នេះ។ អាវុធចេញមកពីណា? គេយកចូលប្រទេសតាម
របៀបណា? ត្រូវប្រើប្រាស់(វិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវ)ឲ្យអស់លទ្ធភាព តាមគ្រប់
ច្រក ដែនអាកាស ផ្លូវគោក និងផ្លូវទឹក ដើម្បីធានាថាអាវុធត្រូវបានគ្រប់គ្រងបាន
យ៉ាងរឹងមាំ ហើយមិនត្រូវឲ្យមានអាវុធប្រហារចូលមកក្នុងប្រទេសដោយគ្មានច្បាប់
ទម្លាប់ ឬអាវុធនៅក្នុងឃ្លាំងក្លាយទៅជាអាវុធនៃឧក្រិដ្ឋជន ដែលធ្វើការបាញ់
ប្រហារនិងសម្លាប់មនុស្សនៅលើទឹកដីរបស់យើងនោះទេ ... ព្រះសង្ឃគ្រប់
និកាយសាសនាមានលទ្ធភាពផ្តល់ការអប់រំ។ ជម្រើសដែលល្អជាងគេគឺអប់រំឲ្យ

ប្រព្រឹត្តិអំពើល្មើសនេះឯង ...។

**៣០. ការបោះឆ្នោតសកល២០២៣ ជាការប្រកួតប្រជែងរវាងអ្នកគាំទ្រនិងអ្នកបំផ្លាញ
ប្រជាធិបតេយ្យ**

សម្តេចដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការផ្លូវក្រវាត់ក្រុងទី៣ ប្រវែង៥២ គីឡូម៉ែត្រ,
៣ សីហា ២០២៣

... ការបោះឆ្នោតនៅកម្ពុជាមានចរិត ២យ៉ាង។ ទី១ គឺជាការប្រកួតប្រជែង
ដណ្តើមកៅអីក្នុងសភា (ដែលការប្រកួតប្រជែង)នេះប្រព្រឹត្តទៅក្នុងសភាព
ការណ៍ស្ងប់ស្ងាត់ល្អប្រសើរ។ ប៉ុន្តែ អ្វីដែលជាការប្រកួតប្រជែងពិតប្រាកដ (ទី២)
គឺរវាងអ្នកគាំទ្រការបោះឆ្នោតនិងប្រជាធិបតេយ្យតាមរយៈការបោះឆ្នោត និងម្ខាង
ទៀតអ្នកបំផ្លាញប្រជាធិបតេយ្យ ដោយការរារាំងមិនឲ្យទៅបោះឆ្នោត គូសបំផ្លាញ
សន្លឹកឆ្នោត។ សរុបមកគឺបំផ្លាញចោលការបោះឆ្នោត។ នេះទើបជាការតស៊ូពិត
ប្រាកដក្នុងការបោះឆ្នោតកន្លងទៅនេះ។ រយៈពេលកន្លងទៅ ... (ទោះបីមាន)
យុទ្ធនាការឲ្យប្រជាជនកុំទៅបោះឆ្នោតយ៉ាងណាក្តី ប្រជាជនហូតដល់ ៨៤ភាគរយ
បានទៅបោះឆ្នោត។ មានន័យថាម៉េច? អ្នកឯងឲ្យធ្វើយុទ្ធនាការ(បំផុសអ្នកបោះ
ឆ្នោត)គូសបំផ្លាញសន្លឹកឆ្នោតចោល (តែ)សន្លឹកឆ្នោតដែលខូចមានត្រឹមតែជាង
៥ភាគរយ ប្រៀបធៀបជាមួយនឹងឆ្នាំ ២០១៨ (ដែលមាន)ខូចជាង ៨ភាគរយ ...។

៣១. តើ៦៥ប្រទេស/សញ្ជាតិប្រកាសពីភាពត្រឹមត្រូវនៃការបោះឆ្នោតនៅកម្ពុជាជាអ្វី?

សម្តេចដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការផ្លូវក្រវាត់ក្រុងទី៣ ប្រវែង ៥២គីឡូម៉ែត្រ,
៣ សីហា ២០២៣

... ឥឡូវលទ្ធផលបានបង្ហាញច្បាស់ហើយ។ ប្រជាជនបានចូលរួមបោះឆ្នោត
បានបោះឆ្នោតជ្រើសរើសគាំទ្រដំណើរការប្រជាធិបតេយ្យនៅកម្ពុជាជាទៀងទាត់
ដែលយើងត្រូវការបោះឆ្នោត ៥ឆ្នាំម្តង។ “នៅកម្ពុជាគ្មានការបោះឆ្នោតមុនការ
កំណត់ទេ” ខ្ញុំបានប្រាប់ទៅកាន់អ្នកសង្កេតការទាំងឡាយដែលមកពីជាង ៦៥
ប្រទេស ឬសញ្ជាតិ។ តើ ៦៥សញ្ជាតិនេះ មកកាន់កម្ពុជាតំណាងឲ្យអ្វី? តើនេះ
ហៅថាជាសហគមន៍អន្តរជាតិទេ? ... ប្រទេស១ ឬប្រទេស២ កុំតាំងខ្លួនជាសហ
គមន៍អន្តរជាតិ។ មិនត្រឹមត្រូវទេ។ ចំនួនភាគច្រើនជាង ៦០សញ្ជាតិបានមកកាន់

ទឹកដីកម្ពុជាប្រកាសអំពីភាពត្រឹមត្រូវនៃការបោះឆ្នោតនៅកម្ពុជា។ អញ្ចឹង មនុស្ស មួយចំនួនមិនយកប្រទេសមួយឬពីរ ធ្វើជាសហគមន៍អន្តរជាតិអ្វីឡើយ ...។

៣២. “ប្រជាធិបតេយ្យនៅកម្ពុជាបានឈ្នះហើយ”

សម្តេចដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការផ្លូវក្រវាត់ក្រុងទី៣ ប្រវែង ៥២ គីឡូម៉ែត្រ,
៣ សីហា ២០២៣

... អ្នកមិនពេញចិត្តគឺជារឿងរបស់អ្នក។ តែសម្រាប់អ្នកដែលពេញចិត្ត សូមទុក សិទ្ធិឲ្យគេពេញចិត្ត ហើយកុំយកប្រទេសមួយឬប្រទេសពីរ ឬបីបួនមកធ្វើជាសហ គមន៍អន្តរជាតិ។ សហគមន៍អន្តរជាតិទាល់តែសម្លេងភាគច្រើននៅមហាសន្និបាត អង្គការសហប្រជាជាតិបានគេហៅថាសហគមន៍អន្តរជាតិ។ បើនិយាយពីកិច្ចការ ផ្ទៃក្នុងរបស់ប្រទេសមួយគឺមិនអាចជ្រៀតជ្រែកទេ។ ទីបំផុត ខ្ញុំអាចប្រកាសបានថា **ប្រជាធិបតេយ្យនៅកម្ពុជាបានឈ្នះហើយ។ យើងអនុវត្តការបោះឆ្នោតទៀងទាត់ ក្នុងនោះនាយករដ្ឋមន្ត្រីគ្មានសិទ្ធិរំលាយសភាទេ។** រដ្ឋធម្មនុញ្ញបានចងយ៉ាង ច្បាស់ថា សភាមានអាណត្តិ ៥ឆ្នាំ។ សភាមិនអាចរំលាយមុនអាណត្តិបានទេ លើក លែងរាជរដ្ឋាភិបាលត្រូវរំលាយ ២ដងក្នុងរយៈពេល ១២ខែ ...។

៣៣. ប្រជាធិបតេយ្យឬមិនប្រជាធិបតេយ្យ អាស្រ័យលើអ្នកទៅ ឬមិនទៅបោះឆ្នោត

សម្តេចដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការផ្លូវក្រវាត់ក្រុងទី៣ ប្រវែង ៥២គីឡូម៉ែត្រ,
៣ សីហា ២០២៣

... ច្បាប់បោះឆ្នោតបានបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់ថា រៀងរាល់ ៥ឆ្នាំម្តង នាថ្ងៃអាទិត្យ សប្តាហ៍ទី៤ ខែកក្កដា ត្រូវធ្វើការបោះឆ្នោត។ នាយករដ្ឋមន្ត្រីគ្រាន់តែចេញសេចក្តី សម្រេចពីកាលបរិច្ឆេទផ្អែកទៅតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និងផ្អែកទៅលើច្បាប់បោះឆ្នោត ... រឿងគេថាគណបក្សនយោបាយ១ ឬ២ មិនបានចូលរួម (ធ្វើឲ្យការបោះឆ្នោត) មិនប្រជាធិបតេយ្យ។ អ្នកឯងគិតខុសហើយ។ ប្រជាធិបតេយ្យ ឬមិនប្រជាធិបតេយ្យ គឺអាស្រ័យលើប្រជាជនទៅ ឬមិនទៅបោះឆ្នោត ដែលខ្ញុំនិយាយថាដំណើរការពិត ប្រាកដនៃប្រជាធិបតេយ្យនៅកម្ពុជា គឺលើកនេះការបោះឆ្នោតស្តែងឡើងវាង ម្ខាងអ្នកចង់បានលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យតាមរយៈការបោះឆ្នោត និងម្ខាងទៀតបំផ្លាញ ប្រជាធិបតេយ្យតាមរយៈបំផ្លាញចោលការបោះឆ្នោត ...។

៣៤. ទោះមិនជានាយករដ្ឋមន្ត្រី ក៏បន្តគ្រប់គ្រងនយោបាយក្នុងឋានៈជាប្រធានគណបក្ស
សំណេះសំណាលជាមួយកម្មកររោងចក្រនៅស្រុកក្រគរ ខេត្តពោធិ៍សាត់,
៣០ មិថុនា ២០២៣

... គ្មាននរណាមួយអាចរារាំងដំណើរឈានទៅមុខរបស់ ហ៊ុន សែន ឬដំណើរ
ឈានទៅមុខរបស់ ហ៊ុន ម៉ាណែត បានទេ។ បើទោះបីជា ហ៊ុន សែន មិនធ្វើ
នាយករដ្ឋមន្ត្រី ក៏ប៉ុន្តែការគ្រប់គ្រងខាងនយោបាយគឺនៅលើដៃ ហ៊ុន សែន ក្នុង
ឋានៈជាប្រធានគណបក្សកាន់អំណាច ... សូមកុំមានការបារម្ភ ... អស់ពី ហ៊ុន សែន
នៅមាន ហ៊ុន ម៉ាណែត។ កុំចង់កម្ចាត់ត្រកូល ហ៊ុន ឲ្យសោះ។ អ្នកគាំទ្រត្រកូល
ហ៊ុន មានមួយប្រទេស ... តែគាំទ្រស្រឡាញ់ឪពុក គេគាំទ្រស្រឡាញ់កូន វៀរ
លែងតែកូនធ្វើផ្ដេសផ្ដាស ... នៅថៃ គេស្រឡាញ់ ថាក់ស៊ីន បន្ទាប់ទៅគេស្រឡាញ់
យីងឡាក់ ជាប្អូន រួចទៅគេស្រឡាញ់កូន ថាក់ស៊ីន ទៀត ... ។

៣៥. មិនមានរដ្ឋធម្មនុញ្ញឬច្បាប់កំណត់ឲ្យរាជរដ្ឋាភិបាលទៅពិគ្រោះនឹងសង្គមស៊ីវិលទេ
សំណេះសំណាលជាមួយកម្មកររោងចក្រនៅស្រុកក្រគរ ខេត្តពោធិ៍សាត់,
៣០ មិថុនា ២០២៣

... មើលច្បាប់ដែលសភាបានបោះឆ្នោត(អនុម័ត) ... ក្រៅពីពង្រឹងការទទួល
ខុសត្រូវនៃអ្នកឈរឈ្មោះ សូមពិនិត្យមើលផ្នែកទោសទណ្ឌ (ដែល)នៅមានការ
កាត់សិទ្ធិនយោបាយមិនឲ្យចូលរួមបោះឆ្នោត អាចថាមួយជីវិតថែមទៀត ... នេះ
មិនមែនជាការកាត់សិទ្ធិពលរដ្ឋ តែដើម្បីការពារភាពសុខសាន្តរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ
និងដំណើរការអនុវត្តសិទ្ធិរបស់ប្រជាពលរដ្ឋទៅវិញទេ ... ពួកលោកឯងចង់ធ្វើជា
អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល ចាត់តាំងគ្នាខ្លួនឯង ៣ទៅ ៤នាក់ មកធ្វើជាអ្នករារាំងមន្ត្រី
ជាប់ឆ្នោតចេញពីសភានិងព្រឹទ្ធសភា ដែលសុទ្ធតែជាមន្ត្រីជាប់ឆ្នោតតំណាងឲ្យ
ពលរដ្ឋ ... អ្នកខ្លះថាធ្វើហ្នឹងខុសនីតិវិធីដោយមិនបានពិគ្រោះនឹងសង្គមស៊ីវិល។
ខ្ញុំគ្រាន់តែសូមប្រាប់អ្នកឯងថា រដ្ឋធម្មនុញ្ញឬច្បាប់ណាក៏ដោយមិនបានកំណត់ថា
ឲ្យរាជរដ្ឋាភិបាលទៅពិគ្រោះជាមួយសង្គមស៊ីវិលទេ ... ។

៣៦. ជនក្បត់ជាតិ ៣ជំនាន់ ចុះហត្ថលេខាសន្យាផ្តល់ដីដល់រដ្ឋ Degar
សំណេះសំណាលជាមួយកម្មកររោងចក្រនៅក្បែរវត្តព្រៃស្តី ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ

រាជធានីភ្នំពេញ, ២៨ មិថុនា ២០២៣

... (ជ្រូន) វាមក(ហោះចូលទឹកដីកម្ពុជា)។ ខ្ញុំជឿថា(ជ្រូន)នេះមកធ្វើទំនាក់ទំនងជាមួយកម្លាំងបាក់ទ័ពដែលរត់ពីវៀតណាមមកនៅក្នុងដីខ្មែរ។ វាគ្មានហេតុផលបញ្ជូនជ្រូនហ្នឹងមកទេ។ ពួកនេះវាឱ្យសញ្ញា។ ថ្ងៃមុន មានករណីដែលយើងដេញតាម។ មានម្នាក់រត់ធ្លាក់ទូរស័ព្ទ ... យើងក៏លើកស្ដាប់។ និយាយចេញពីវៀតណាម។ ជាសម្លេងជនជាតិភាគតិច។ សូមបញ្ជាក់ជូនបងប្អូនជនរួមជាតិ នេះ (ជាក្រុមកុកស)ដែលមេក្បត់ជាតិ ៣ជំនាន់ចុះហត្ថលេខាជាមួយ។ នេះគឺពួក Degar ហ្នឹងឯង។ ត្រូវតែកាត់ទោសជនក្បត់ជាតិ ៣ជំនាន់ដែលចុះហត្ថលេខាជាមួយរដ្ឋ Degar។ ហ្នឹងគឺកម្លាំង FULRO រួចហើយខំមកនិយាយថាប្រគល់សិទ្ធិឲ្យជនជាតិដើមភាគតិច។ ឥឡូវជនជាតិដើមភាគតិចនៅកន្លែងណា? មើលពីក្រោយខ្នងកុកសនិងជនក្បត់ជាតិ ៣ជំនាន់ មានទង់ជាតិអាមេរិកមួយ ទង់ជាតិខ្មែរមួយ និងមានទង់ជាតិ Degar មួយ ...។

៣៧. កុកស ងាប់ តែកិច្ចព្រមព្រៀងរវាងជនក្បត់ជាតិ ៣ជំនាន់ និង Degar ងាប់ឬទេ
សំណេះសំណាលជាមួយកម្មកររោងចក្រនៅក្បែរវត្តព្រៃស្លឹ ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ
រាជធានីភ្នំពេញ, ២៨ មិថុនា ២០២៣

... កុំថាជារឿងនយោបាយឱ្យសោះ។ រឿងក្បត់ជាតិពេញទី។ ខ្ញុំសូមព្រមានម្តងហើយម្តងទៀត អ្នកដែលពាក់ព័ន្ធនឹងជនក្បត់ជាតិនេះ (យើងចាំបាច់)ត្រូវមានវិធានការ។ លើការជាក់ស្ដែង កុក ស ងាប់បាត់ហើយ ប៉ុន្តែ តើកិច្ចព្រមព្រៀងរវាង (ជនក្បត់ ៣ជំនាន់និងរដ្ឋDegar)ងាប់ឬអត់។ យ៉ាងណាក៏ដោយ សក្ដីដោយខ្មៅក៏ដោយ វាយទាំងអស់។ ដីនេះជាដីរបស់ខ្មែរ អត់មានត្រូវកាត់ឱ្យអ្នកណាទេ។ ជនជាតិដើមភាគតិចរបស់កម្ពុជាមានគ្រប់គ្រាន់ហើយ។ បងប្អូនជនជាតិភាគតិចរស់នៅតាមភូមិ តាមឃុំ នៅខេត្តរតនគិរី មណ្ឌលគិរី ស្ទឹងត្រែង ក្រចេះ។ ព្រះវិហារក៏មានបងប្អូនជនជាតិភាគតិច ... Degar បង្កើតជារដ្ឋមួយ។ មានទង់ជាតិរបស់វា។ រឿងអី(ដែលត្រូវ)ទៅចុះហត្ថលេខា? ដល់តែគេកាត់ទោស តាំងថាហ្នឹងជារឿងនយោបាយ។ មិនទាន់បានកាន់អំណាចផង ចុះហត្ថលេខាឱ្យដីគេ ៤ខេត្ត។ នេះជាអំពើក្បត់ជាតិ មិនអាចអត់ឱនឱ្យបាន ...។

៣៨. មនុស្សចិត្តធ្ងន់ក្នុងការសម្រេចចិត្តខាងនយោបាយទាក់ទងនឹងជីវិតជាតិ

ខួបទី៤៦ ទិវានៃការចងចាំដំណើរឆ្ពោះទៅការផ្តួលរំលំរបបប្រល័យពូជសាសន៍
ប៉ុល ពត ២០ មិថុនា ១៩៧៧-២០២៣, ២០ មិថុនា ២០២៣

... ថ្ងៃនេះខ្ញុំបានទម្លាយបន្ថែមនូវអ្វីដែលបានកើតក្នុងព្រឹត្តិការណ៍ រាប់ទាំងការបញ្ចេញឈ្មោះនិងតួអង្គ ដែលមានការពាក់ព័ន្ធទៅនឹងសោកនាដកម្មក្នុងជីវិតរបស់ខ្ញុំ។ ពេលខ្លះ ប្រសិនបើខ្ញុំគ្មានការអត់ធ្មត់គ្រប់គ្រាន់ (ស្ថានភាពណាអាចនឹងមានភាពស្មុគស្មាញ)។ តើមនុស្សមួយចំនួនអាចនឹងធ្វើ(ការអត់ធ្មត់ដូចខ្ញុំ)បានទេ ... ខ្ញុំទទួលស្គាល់ខ្លួនឯងថាជាមនុស្សឆៅតាវ ប៉ុន្តែការសម្រេចចិត្តខាងនយោបាយ គឺខ្ញុំជាមនុស្សចិត្តធ្ងន់បំផុត។ អ្នកទាំងអស់គ្នាអាចមើលឃើញហើយ តើខ្ញុំដែលបានសម្រេចចិត្តខាងនយោបាយ តាមរបៀបឆៅតាវពាក់ព័ន្ធនឹងដំណើរផលប្រយោជន៍ជាតិទេ? (ពិតជា)អត់ទេ។ ខ្ញុំទទួលស្គាល់ខ្លួនឯងថាជាមនុស្សឆៅតាវ ប៉ុន្តែការសម្រេចចិត្តខាងនយោបាយទាក់ទងនឹងជីវិតជាតិគឺមិនឆៅតាវទេ។ អ្នកដទៃមិនអាចចិត្តធ្ងន់ដូច ហ៊ុន សែន ទេ ...។

៣៩. គណបក្សប្រជាជនមានយុវជនរាប់រយរាប់ពាន់នាក់បន្តវេនតាមថ្នាក់

បិទកិច្ចប្រជុំបូកសរុបសកម្មភាពនិងលទ្ធផលការងារ ក្រុមការងាររាជរដ្ឋាភិបាលចុះ
មូលដ្ឋានរាជធានីខេត្ត នីតិកាលទី៦ នៃរដ្ឋសភានិងទិសដៅបន្ត, ១៩ មិថុនា ២០២៣

... ឥឡូវ (ជំនាន់នេះមាន)អាយុសុទ្ធតែជាង ៧០ហើយ។ សល់ ៥ឆ្នាំប៉ុន្មានដងទៀត? មុខពួកអ្នកឯង មិនមានអ្នកបន្តវេនទេ។ ប្រៀបធៀបនឹងគណបក្សប្រជាជនមានយុវជនរាប់រយរាប់ពាន់នាក់បន្តវេនតាមថ្នាក់។ តើពួកឯងមានប៉ុន្មាននាក់ទៅដើម្បីបន្តវេន? ... បន្ទាប់ពីការប៉ុនប៉ងបំផ្លាញការដំណើរការបោះឆ្នោត កុំទុកពេលឱ្យក្រុមនេះបន្តបំផ្លាញតទៅទៀត។ តែច្បាប់ហ្នឹងចេញហើយ គឺគណបក្សដែលនៅទីក្រុងភ្នំពេញ សុំឱ្យប្រយ័ត្ន។ ការនិយាយស្តីគឺឱ្យត្រឹមត្រូវ។ កុំនិយាយញើសញ្ចើតទៅទៀត។ ទៅនិយាយអ្នកអាងអញ្ចេះ/អញ្ចុះ និយាយយូរៗ វាត្រូវតែខ្លួនឯង ...។

៤០. ការបញ្ជូនមន្ត្រីចុះមូលដ្ឋានត្រូវបានអនុវត្តតាំងពីឆ្នាំ១៩៨២

បិទកិច្ចប្រជុំបូកសរុបសកម្មភាពនិងលទ្ធផលការងារ ក្រុមការងាររាជរដ្ឋាភិបាលចុះ

មូលដ្ឋានរាជធានីខេត្ត នីតិកាលទី៦ នៃរដ្ឋសភានិងទិសដៅបន្ត, ១៩ មិថុនា ២០២៣

... ហាក់ដូចជាការគាប់ជួន ឬដើរត្រូវទិសតាំងពីដំណាក់កាលដំបូង។ ប្រហែលជាលោកលោកស្រីមួយចំនួននៅចាំបាន។ **យើងបានពង្រាយមន្ត្រីចុះមូលដ្ឋានតាំងពីឆ្នាំ១៩៨២** ... ពេលនោះ ខ្ញុំនៅកាន់ក្រសួងការបរទេស។ បន្តមក យើងបានបញ្ជូនមន្ត្រីមន្ត្រីទៅកាន់មុតំណែងជាអភិបាលរងស្រុក ឬប្រធានស្រុក។ សូម្បីមន្ត្រីការទូត មុននឹងបញ្ជូនទៅធ្វើទូតត្រូវចុះមូលដ្ឋាន។ ឧទាហរណ៍មន្ត្រីនៅក្រសួងការបរទេសដូចជា ឯកឧត្តម សៀង គឹមហ៊ុន លោក កី ថាច ជាដើម យើងបានបញ្ជូនចុះមូលដ្ឋាន។ ម្ខាងទៀត ការផ្តល់អំណាចទៅមូលដ្ឋានមានតាំងពីដំណាក់កាលមុន ប៉ុន្តែ ត្រូវបានបំផ្លាញដោយអ្នកដែលមានចេតនាបំផ្លាញ។ (ដោយហេតុនេះ) បានជាយើងត្រូវធ្វើការប្រគល់អំណាចទៅឲ្យមូលដ្ឋានឡើងវិញ ...។

៤១. គណបក្សប្រជាជនមានផែនទីចង្អុលផ្លូវ ដែលមិនធ្វើឱ្យបាត់ម្ចាស់ការម្តងណាទេ

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅតំបន់ផ្លូវជាតិលេខ៣, ២៧ ធ្នូ ២០១៧

... អ្នកនៅខាងលើ(វេទិកានេះ)មួយចំនួន មិនអាចរស់បានដល់ឆ្នាំ២០៥០ ឬមិនអាចរស់បានរហូតទៅដល់ឆ្នាំ២០៣០ ក៏ដោយចុះ ក៏ប៉ុន្តែវាត្រូវតែមានផែនទីចង្អុលផ្លូវសម្រាប់ប្រទេស មិនមែនជានយោបាយកញ្ចក់កណ្តៀតតាមរដូវវស្សានោះទេ។ គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាបានដាក់ចេញនូវក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយរយៈពេលខ្លី រយៈពេលមធ្យម និងរយៈពេលវែង។ ដូច្នេះហើយ បានជាគេឃើញថា ទោះបីស្ថានភាពយ៉ាងណាក៏ដោយ មិនថាការរាប់រងហានិភ័យប្រភេទណា បណ្តាលពីអ្វី រាប់ទាំងពីគ្រោះធម្មជាតិ គណបក្សប្រជាជនមិនដែលបាត់ម្ចាស់ការនោះទេ។ ដូចជាក្នុងគ្រោះធម្មជាតិឆ្នាំ២០០០ ហៅថាគ្រោះទឹកជំនន់សហសវត្សរ៍ ដែលជាងពាក់កណ្តាលផ្ទៃប្រទេសរងគ្រោះ យើងនៅតែម្ចាស់ការចិញ្ចឹមប្រជាពលរដ្ឋបាន មិនទុកឲ្យប្រជាពលរដ្ឋរបស់យើងណាម្នាក់ ស្លាប់ដោយអត់បាយដែលយើងមិនបានដឹងនិងមិនបានដោះស្រាយនោះទេ ...។

៤២. មានផែនទីចង្អុលផ្លូវ/ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ អ្វីដែលត្រូវធ្វើគឺកែតម្រូវតាមសភាពការណ៍

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅតំបន់ផ្លូវជាតិលេខ៣, ២៧ ធ្នូ ២០១៧

... នោះហើយជាកិច្ចការ និងការរៀបចំក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយជាយុទ្ធសាស្ត្រ ទាំងខាងនយោបាយ ទាំងខាងសេដ្ឋកិច្ចក្តី និងខាងសង្គម ... បើទោះបីថាខ្លួនខ្ញុំស្លាប់ ឬមេដឹកនាំគណបក្សប្រជាជន(ជំនាន់មុន)ស្លាប់ ក៏នឹងបន្តរាល់ទុកផែនទីចង្អុលផ្លូវ ... ដែលគ្រាន់តែធ្វើការកែតម្រូវឲ្យស្របនឹងសភាពការណ៍(រាប់ថាជាការស្រេច) ... គោលដៅដែលបានដាក់ចេញនោះ មានហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធនានាទ្រទ្រង់រួចហើយ។ ឧទាហរណ៍ យើងបានធ្វើផ្លូវ យើងបានធ្វើស្ពាន យើងបានធ្វើស្ពានមិនត្រឹមតែស្ពានឆ្លងព្រែក ឆ្លងកូនព្រែកនោះទេ ក៏ប៉ុន្តែយើងបានធ្វើស្ពានឆ្លងដៃសមុទ្រ ឆ្លងទន្លេមេគង្គ ទន្លេសេកុង ទន្លេសាប ទន្លេបាសាក់រួចរាល់។ អ្នកបន្តវេនបន្តទៅក្រោយនឹងមិនវាយបំបាក់ស្ពានទាំងនោះទេ ... ។

៤៣. ទៅខ្សែត្រៀម ទៅតុចរចាគ្រប់កន្លែង និងនៅវាលស្រែជាមួយកសិករ

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត តំបន់ទួលពង្រ, ២០ ធ្នូ ២០១៧

... ការចាប់ផ្តើមរបស់យើងលំបាក។ ពេលមុន ក្លាយៗប្រហែលជាមើលរូបថតសកម្មភាពរបស់ពូនៅខ្សែត្រៀមជួរមុខ ដើម្បីដោះស្រាយការលំបាកក្នុងពេលមានសង្គ្រាមរបស់កងទ័ព និងប្រជាជននៅតំបន់សមរភូមិ ដើម្បីទប់ស្កាត់ការវិលត្រឡប់នៃរបបប្រល័យពូជសាសន៍ ប៉ុល ពត។ ក្នុងពេលជាមួយគ្នា គេក៏បានឃើញវត្តមានរបស់ពូនៅតាមតុចរចានៅក្រៅប្រទេសគ្រប់ទីកន្លែង ដើម្បីស្វែងរកដំណោះស្រាយ(នយោបាយ)បញ្ចប់ការបែកបាក់ បញ្ចប់ការធ្វើសង្គ្រាមបង្ខូរឈាមគ្នា។ បន្ទាប់ទៅ គេបានឃើញវត្តមានរបស់ពូនៅតាមវាលស្រែជាមួយកសិករ ក្នុងការធ្វើប្រព័ន្ធប្រឡាយទឹក ការធ្វើទំនប់ទឹក និងការដាំដុះដទៃទៀត ... យើងបានឆ្លងកាត់ដោយជោគជ័យពីស្ថានភាពប្រទេសមួយ ដែលមានប្រជាជនត្រឹមតែជាង ៥លាននាក់ ហើយខ្វះស្បៀង មកមានប្រជាជនជាង ១៥លាននាក់ និងសល់ស្រូវជាង ៥លានតោនសម្រាប់ការនាំចេញ ... ។

៤៤. ស្រុកស្ទឹងត្រង់ផលិតនាយករដ្ឋមន្ត្រី៣ ដែលនាយករដ្ឋមន្ត្រីពីរប្រឆាំងរាជានិយម

បើកការដ្ឋានសង់ស្ពានឆ្លងកាត់ទន្លេមេគង្គ ពីស្ទឹងត្រង់ទៅក្រូចធ្មារ, ៩ កុម្ភៈ ២០១៨

... ស្រុកស្ទឹងត្រង់បង្កើតនាយករដ្ឋមន្ត្រីបានច្រើនជាងគេ។ មាននាយករដ្ឋមន្ត្រី ៣ ដែលបានកើតនៅស្រុកស្ទឹងត្រង់។ ទីមួយ អ៊ិន តាំ, ទីពីរ ហង្ស ធុនហាក់ ដោយ

អ្នកទាំងពីរនាក់ហ្នឹងជាអ្នកសាធារណរដ្ឋ ដែលផ្តួលរំលំសម្តេច ព្រះនរោត្តម សីហនុ ... ឯនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន គឺខុសពីអ្នកទាំងពីរហ្នឹង។ ស្រុកស្ទឹងត្រង់ ផលិតនាយករដ្ឋមន្ត្រីបានច្រើនជាងគេ បើប្រៀបធៀបទៅនឹងស្រុកនានា នៅ ទូទាំងប្រទេស។ នាយករដ្ឋមន្ត្រី អ៊ុន តាំ ដូចជាកាន់តំណែងបាន ២ឆ្នាំ បន្ទាប់ទៅ ហង្ស ធុនហាក់ (ដែលត្រូវ) ប៉ុល ពត សម្លាប់ ... ធ្វើការជាមួយព្រះករុណាសុខៗ ទៅរួមដៃគ្នាស្តាប់បទេសធ្វើរដ្ឋប្រហារទម្លាក់ព្រះករុណា។ កម្មពៀរដល់។ ឯរឿង របស់ខ្ញុំវាផ្សេង។ មានរដ្ឋប្រហារភ្លាម ព្រះករុណាអំពាវនាវឲ្យចូលព្រៃម៉ាគី (ខ្ញុំ) ទៅ នឹងគេ ហើយបានរស់រានមានជីវិតដល់ឥឡូវ។ គ្រាន់តែអស់ភ្នែកម្ខាងដែរ របួស ប្រាំលើក ប៉ុន្តែសុខភាពនៅល្អទេ ...។

៤៥. នាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន ដឹកនាំបានយូរ ព្រោះមិនក្បត់ព្រះមហាក្សត្រ

សម្តេចដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់នូវស្ថានមិត្តភាពកម្ពុជា-ចិន ស្ទឹងត្រង់-ក្រូចឆ្មារ និង ការប្រកាសបើកការដ្ឋានសាងសង់ផ្លូវជាតិលេខ71C, ២៣ វិច្ឆិកា ២០២១

... តំបន់ (ស្ទឹងត្រង់) នេះ ផលិតនាយករដ្ឋមន្ត្រី ៣នាក់ ... នាយករដ្ឋមន្ត្រី អ៊ុន តាំ នាយករដ្ឋមន្ត្រី ហង្ស ធុនហាក់ និងនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហ៊ុន សែន ... ប៉ុន្តែ នាយករដ្ឋ មន្ត្រី ២នោះ ក្បត់ម្ចាស់។ អ៊ុន តាំ ព្រះករុណាគាំទ្រឲ្យធ្វើចៅហ្វាយខេត្តតាំងពី កំពង់ចាមធ្លាក់ទៅដល់បាត់ដំបង។ ក្រោយមកធ្វើរដ្ឋមន្ត្រី ... និងរួមចំណែកទម្លាក់ ព្រះករុណាបិតា។ ហង្ស ធុនហាក់ ក៏អញ្ជឹង។ ហ៊ុន សែន អត់អញ្ជឹងទេ។ ហេតុនេះ ហើយបានជា ហ៊ុន សែន នៅបានយូរ។ ខ្ញុំមិនបានក្បត់។ ព្រះករុណាបិតាអំពាវនាវ ឲ្យកូនចៅចូលព្រៃម៉ាគី។ ហ៊ុន សែន ទៅតាមការអំពាវនាវ។ ខ្ញុំអត់មានត្រូវ បណ្តាសាព្រះទេ។ ឥឡូវ ជីតាអាយុ ៩៣ ជីដូនអាយុ ៩២ ទើបមរណភាពពីឆ្នាំ ១៩៩១ ...។

៤៦. ពី ៨ មករា ១៩៧៩ មកដល់ថ្ងៃ ១៣ កុម្ភៈ ២០១៨ នៅក្នុងរដ្ឋាភិបាលមិនដាច់រយៈ

ចែកសញ្ញាបត្រសាកលវិទ្យាល័យវេស្ទឺន, ១៣ កុម្ភៈ ២០១៨

... ខ្លួនខ្ញុំផ្ទាល់នៅក្នុងរដ្ឋាភិបាលយូរជាងគេ ហើយក៏មានតែមនុស្សម្នាក់គត់ ដែលនៅក្នុងរដ្ឋាភិបាលរយៈពេល ៣៩ឆ្នាំជាង យូរជាងគេទាំងអស់។ មនុស្សដែល មិនចង់ធ្វើបែបជាធ្វើកន្លែងហ្នឹង។ ថ្ងៃ ៧ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩ យើងរំដោះប្រទេស។

ថ្ងៃ៨ ខែមករា មានការចាត់តាំងរដ្ឋាភិបាល ដែលហៅថាក្រុមប្រឹក្សាប្រជាជន
បដិវត្តកម្ពុជា។ ក្នុងកិច្ចពិភាក្សារៀបចំរដ្ឋាភិបាល ខ្ញុំត្រូវបានប្រគល់ភារកិច្ចឱ្យធ្វើ
ជាអង្គប្រឹក្សាប្រទេស។ ខ្ញុំបានប្រាប់ថ្នាក់ដឹកនាំ ក្នុងនោះមាន សម្តេច ជា ស៊ីម,
សម្តេច ហេង សំរិន ថា “ខ្ញុំមិនដែលស្គាល់កិច្ចការប្រទេសទេ ... ខ្ញុំមិនធ្វើទេ” ខ្ញុំ
ប្រកែក។ ពេលនោះ បើមិនបង ហេង សំរិន គឺបង ជា ស៊ីម និយាយថា “បើ សែន
ឯងមិនធ្វើទេ មានតែឲ្យ អៀង សារី ធ្វើវិញ?” ... ខ្ញុំសុខចិត្តធ្វើ ៣ខែ ... ប៉ុន្តែ ចាប់ពី
ថ្ងៃ ៨ មករា (១៩៧៩) រហូតមកដល់ថ្ងៃ ១៣ កុម្ភៈ ២០១៨ គឺ ៣៩ ឆ្នាំជាង ខ្ញុំជា
មនុស្សតែម្នាក់គត់ដែលនៅក្នុងរដ្ឋាភិបាលមិនដាច់រយៈ ... ។

៤៧. សមូហភាពដឹកនាំ បុគ្គលទទួលខុសត្រូវប្រជាធិបតេយ្យប្រមូលផ្តុំ ភាគតិចគោរពភាគច្រើន
តំណាងទូទាំងប្រទេសលើកទី៤ របស់សហភាពសហព័ន្ធយុវជនកម្ពុជា (ស.ស.យ.ក),
២៧ វិច្ឆិកា ២០១៨

... យើងប្រើពាក្យថា “សមូហភាពដឹកនាំ បុគ្គលទទួលខុសត្រូវប្រជាធិបតេយ្យ
ប្រមូលផ្តុំ ភាគតិចគោរពភាគច្រើន”។ ខ្លះថា ភាសានេះ គឺជាភាសាកុម្មុយនីស្ត។ ក៏
ប៉ុន្តែខ្ញុំចង់និយាយទៅអស់លោកអ្នកនិយាយនោះថា ... បើមិនផ្អែកលើសម្លេង
ភាគតិចគោរពភាគច្រើនទេ តើវាជាប្រជាធិបតេយ្យឬទេ? តើប្រទេសទាំងអស់
មានការចាំបាច់ធ្វើការបោះឆ្នោតឬទេ បើសម្លេងភាគច្រើនបែបត្រូវគោរពភាគតិច
នោះ។ គេបើកឱ្យមានការបោះឆ្នោត ដើម្បីអ្នកបានសម្លេងភាគច្រើនជាអ្នកដែល
ឈ្នះឆ្នោត។ ដូច្នេះហើយទើបបានជាប្រើពាក្យថាប្រជាធិបតេយ្យត្រូវតែមានការ
ប្រមូលផ្តុំ ឬប្រមូលផ្តុំប្រជាធិបតេយ្យ។ ឧទាហរណ៍ ការអនុម័តណាមួយត្រូវលើក
មកដាក់លើតុជជែកគ្នា ... ។

៤៨. ប្រជាធិបតេយ្យប្រមូលផ្តុំ គឺប្រមូលផ្តុំធ្វើតាមការសម្រេចរបស់សម្លេងភាគច្រើន
តំណាងទូទាំងប្រទេសលើកទី៤ របស់សហភាពសហព័ន្ធយុវជនកម្ពុជា (ស.ស.យ.ក),
២៧ វិច្ឆិកា ២០១៨

... (ការអនុម័តណាមួយត្រូវលើកមកដាក់លើតុជជែកគ្នា) ដូចជាថា តើគួរដាំ
ពោត គួរដាំផ្កា ឬគួរដាំបន្លែណាផ្សេងៗ តើភាគច្រើនយកការសម្រេចចិត្តណា
មួយ? បើសម្រេចចិត្តថាត្រូវដាំផ្កា ច្បាស់ណាស់អ្នកដែលថាដាំពោត អ្នកដែលថា

ដាំដំណាំដទៃទៀត ត្រូវតែ (គោរពនិង) ប្រមូលផ្តុំគ្នាមកដាំផ្កាដែល (ជាការសម្រេចរបស់) សម្លេងភាគច្រើន គឺជាការប្រមូលផ្តុំសម្លេងមកដាំផ្កា។ នោះហើយដែលហៅថា “ប្រមូលផ្តុំប្រជាធិបតេយ្យ” មិនអាចទុកឱ្យមតិ៣ នៅតែជាមតិដែលរារាំងខ្លាំងក្នុងពេលអនុវត្ត ដោយមួយទៅច្រើនមួយទៅស្តាំនោះទេ ... បើទោះបីជាអ្នកនៅបក្សដទៃមិនប្រើប្រាស់ ហើយចំអកឡូកឡើយយ៉ាងណាក្តី ក៏សូមសមាជិក/ជិកានៃគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា ក្តាប់បទពិសោធពីប្រមូលផ្តុំប្រជាធិបតេយ្យ ឬប្រជាធិបតេយ្យប្រមូលផ្តុំនេះឲ្យបាន ដោយមិនត្រូវទុកឱ្យមានការបែកខ្ញែកក្រោអង្គប្រជុំទេ ...។

៤៩. សមូហភាពដឹកនាំតាមកម្មវិធីនយោបាយ បុគ្គលទទួលខុសត្រូវចំពោះសកម្មភាព

តំណាងទូទាំងប្រទេសលើកទី៤ របស់សហភាពសហព័ន្ធយុវជនកម្ពុជា (ស.ស.យ.ក),
២៧ វិច្ឆិកា ២០១៨

... ក្នុងផ្នែករដ្ឋ ខ្ញុំមិនអាចទៅសុំមតិរបស់គណបក្សលើរឿងដែលគណបក្សបានផ្តល់ការឯកភាពរួចហើយ តាមរយៈក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយ និងកម្មវិធីនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលដែលបានដាក់ចេញនៅមុនការបោះឆ្នោត និងដែលបានដាក់ឆ្លងកាត់សភាទេ។ នាយករដ្ឋមន្ត្រីត្រូវយកការសម្រេចចិត្តទទួលខុសត្រូវចំពោះមុខគណបក្ស។ ហ្នឹងជាទិដ្ឋភាពផ្ទៃក្នុង។ ក៏ប៉ុន្តែ(ស្របពេលគ្នានោះ ក៏) ត្រូវទទួលខុសត្រូវចំពោះមុខសភាពីសកម្មភាពរបស់ខ្លួនខាងផ្នែករដ្ឋ។ រដ្ឋមន្ត្រីមួយៗត្រូវទទួលខុសត្រូវតាមមុខនាទីរបស់ខ្លួនដែលច្បាប់បានកំណត់ឱ្យ។ នោះហើយដែលចង្អុលបង្ហាញពីរបៀបសមូហភាពដឹកនាំ បុគ្គលទទួលខុសត្រូវ ...។

៥០. កុំរង់ចាំដល់សង្គ្រាមកើតឡើង ទើបស្វែងរកនិងស្រែកថាសន្តិភាពមានតម្លៃ

អភិសេករូបសំណាកព្រះថោងនាងនាគ ក្រុងព្រះសីហនុ, ១៦ មេសា ២០២២

... កាលពី៤៧ឆ្នាំមុន គឺថ្ងៃ១៦ មេសា ១៩៧៥ គឺជាថ្ងៃចុងក្រោយ ដែលខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំប្រែខ្លួនពីជនដែលមិនពិការ ទៅជាជនពិការភ្នែក ... នោះជា(ផលវិបាកនៃ)សង្គ្រាម។ សង្គ្រាមបានឆាបឆេះតាំងពីក្រោយរដ្ឋប្រហារ ១៨ មីនា ដែលទម្លាក់សម្តេចព្រះនរោត្តម សីហនុ ... ក្នុងន័យនេះ ឱកាសដែលខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំមានលទ្ធភាពជាអ្នកដឹកនាំ ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំប្តូរផ្តោតដឹកនាំប្រទេសស្វែងរកសន្តិភាព

ឲ្យខាងតែបានជូនប្រជាជន។ ខ្ញុំមិនចង់ឲ្យយុវជន និងកុមារអភ័ព្វដូចខ្ញុំព្រះករុណា ខ្ញុំ ដែលក្លាយខ្លួនទៅជាជនរងគ្រោះនៃសង្គ្រាមទេ ... យើងមិនចង់ឲ្យអ្នកណាមួយ បំផ្លាញសន្តិភាពនៃប្រទេសនេះទេ។ ដោយសារ(មាន)សន្តិភាព(នេះហើយ) ទើបបានជាយើងអាចមានឱកាសធ្វើពិធីចូលឆ្នាំ ឬធ្វើពិធីគ្រប់យ៉ាង ជាតម្រូវការ នៃគ្រប់ជាតិសាសន៍ដែលរស់នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ... ដែលចង្អុលបង្ហាញថា សន្តិភាពមានតម្លៃខ្លាំងណាស់។ កុំរង់ចាំសង្គ្រាមកើតឡើង ទើបស្រែករក សន្តិភាព។ កុំចាំដល់សង្គ្រាមកើតឡើង ទើបគិតថាសន្តិភាពមានតម្លៃ ...។

៥១. ការផ្លាស់ប្តូរក្រៅបរិបទប្រជាធិបតេយ្យ មិនជាការរីកចម្រើន តែនាំមកនូវសង្គ្រាម
ពិធីបុណ្យសមុទ្រលើកទី៨ ជុំទី២, ២១ ធ្នូ ២០១៩

... ប្រសិនបើទុកឱ្យ សម្តេច ព្រះនរោត្តម សីហនុ ព្រះបរមរតនកោដ្ឋ នៅបន្ត ដឹកនាំ កុំធ្វើរដ្ឋប្រហារ បើទោះបីមិនដល់ដំណាក់កាលនេះក៏ដោយ ក៏ប្រហែលជា ប្រទេសយើងមិនចាញ់គេឯងក្នុងតំបន់ទេ។ គេត្រូវទទួលយកការពិតមួយនេះ ... នេះជាមេរៀនប្រវត្តិសាស្ត្រដែលយើងត្រូវចងចាំ កុំឱ្យមានព្រឹត្តិការណ៍ ការផ្លាស់ប្តូរ ណាក្រៅពីបរិបទប្រជាធិបតេយ្យ។ ការផ្លាស់ប្តូរដែលមិនចេញពីបរិបទប្រជាធិប តេយ្យ មិនមែនជាការផ្លាស់ប្តូរ ដែលធ្វើឱ្យប្រទេសមានការរីកចម្រើនទេ។ ផ្ទុយទៅ វិញ វានឹងនាំមកដល់សង្គ្រាម។ សង្ឃឹមថា អ្នកការទូតដែលបានមកដល់ទីនេះ និង អ្នកការទូតដែលបានស្តាប់និងតែងតែបកប្រែជាទៀងទាត់នូវអ្វីដែល ហ៊ុន សែន និយាយ គួរតែក្រឡេកមើលក្រោយបន្តិច ដើម្បីយល់ពីអតីតកាលរបស់កម្ពុជា (និងអាចសន្និដ្ឋានបានថា) ហេតុអ្វីកម្ពុជាឱ្យតម្លៃសន្តិភាពយ៉ាងដូច្នេះ? ...។

៥២. រូបមន្តប្រព័ន្ធសមាមាត្រតាមខេត្ត ស្មើឡើងដោយរដ្ឋកម្ពុជា

ចែកសញ្ញាបត្រដល់និស្សិតនៃសាកលវិទ្យាល័យ បៀលប្រាយ, ២២ តុលា ២០១៩

... មួយទៀតគឺប្រព័ន្ធបោះឆ្នោត។ ពង្រៀងកិច្ចព្រមព្រៀងប៉ារីស គឺការបោះ ឆ្នោតតាមប្រព័ន្ធសមាមាត្រទូទាំងប្រទេស។ រដ្ឋកម្ពុជាបានស្នើសុំបោះឆ្នោតតាម ប្រព័ន្ធដែកត្តនាម ... មកដល់ស្រុក យើងបានពិភាក្សាគ្នាយ៉ាងហ្មត់ចត់ ព្រោះទិស ដៅរបស់រដ្ឋកម្ពុជាគឺកម្ចាត់ចោលអង្គការចាត់តាំងនយោបាយ និងយោធាខ្មែរ ក្រហម ... ដើម្បីកុំឱ្យគ្រោះគំរាមកំហែងរបបប្រល័យពូជសាសន៍ត្រឡប់មកវិញ។

បើបោះឆ្នោតតាមប្រព័ន្ធសមាមាត្រ ខ្មែរក្រហមចូលពេញសភា ព្រោះខ្មែរក្រហម បោះត្រង់នេះបន្តិចបោះត្រង់នោះបន្តិច។ អញ្ចឹងធ្វើឱ្យខ្មែរក្រហមមានសម្លេង ឆ្នោតនៅក្នុងសភា ... យើងក៏បានពិភាក្សាគ្នាសម្រេចយកប្រព័ន្ធសមាមាត្រតាម ខេត្ត ដើម្បីកាត់ផ្តាច់សម្លេងខ្មែរក្រហមជាកងៗ កុំឱ្យបូកបញ្ចូលគ្នាបាន។ អញ្ចឹង រូបមន្តប្រព័ន្ធសមាមាត្រតាមខេត្តគឺជារូបមន្តដែលរដ្ឋកម្ពុជាស្នើឡើង ហើយ SNC និងប្រទេសជំទាំងប្រាំ បានយល់ព្រម និងប្រើដល់រាល់ថ្ងៃនេះ ...។

៥៣. មនោគមវិជ្ជាគ្រប់គ្រងប្រទេសមួយ មិនប្រាកដថាអនុវត្តបានក្នុងប្រទេសមួយទៀត
 កម្មវិធីសំណួរ/ចម្លើយ បន្ទាប់ពីសន្និសីទអន្តរជាតិលើកទី២៥ ស្តីពី«អនាគតអាស៊ី»
 នៅទីក្រុងតូក្យូ ប្រទេសជប៉ុន, ៣០ ឧសភា ២០១៩

... ប្រទេសមួយឯករាជ្យ តើយើងអនុវត្តច្បាប់របស់យើងបានឬអត់ ? ប្រទេស ជប៉ុនត្រូវអនុវត្តច្បាប់របស់ប្រទេសជប៉ុន។ ប្រទេសកម្ពុជាត្រូវអនុវត្តច្បាប់ប្រទេស កម្ពុជា។ វាជារឿងធម្មតាខ្លាំងណាស់។ ខ្ញុំគិតថា យើងគួរគោរពវិធានច្បាប់តាម ប្រទេសនីមួយៗ។ ពិតហើយ យើងយល់អំពីការកង្វល់នានា ក៏ប៉ុន្តែ គេត្រូវតែ សិក្សាអំពីអង្គហេតុ និងអង្គច្បាប់ឲ្យបានច្បាស់។ កុំដាក់បញ្ហាផ្លូវច្បាប់ទៅជា សកម្មភាពនយោបាយ ដែលវាមិនយុត្តិធម៌សម្រាប់កម្ពុជានោះទេ ... ការគ្រប់គ្រង នៃមនោគមវិជ្ជាដែលសមស្របនៅក្នុងប្រទេសមួយ មិនប្រាកដថាយកទៅអនុវត្ត ក្នុងប្រទេសមួយទៀតបានទេ។ នេះវាជារឿងធម្មតាខ្លាំងណាស់។ ប្រជាធិបតេយ្យ នៅប្រទេសជប៉ុនមានបែបផែនមួយទៅ។ ប្រជាធិបតេយ្យនៅកូរ៉េខាងត្បូងមាន បែបផែនមួយទៅ។ ប្រជាធិបតេយ្យនៅក្នុងប្រទេសនេះប្រទេសនោះមានបែបផែន ផ្សេងទៅ ...។

៥៤. ជាជនរងគ្រោះនៃប្រល័យពូជសាសន៍ បែរជាទទួលទណ្ឌកម្មពីប្រទេសប្រជាធិបតេយ្យ
 បើកការដ្ឋានសាងសង់រោងចក្រប្រព្រឹត្តកម្មទឹកស្អាតបាក់ខែង និងសម្ពោធរោងចក្រ ប្រព្រឹត្តកម្មទឹកស្អាតចំការមន, ១ កុម្ភៈ ២០២១

... ភ្នំពេញកំសត់ណាស់ក្នុងកាលៈទេសៈនោះ។ ឱ្យផ្ទះម្នាក់មួយមិនមានអ្នក ណាហ៊ានយកទេ។ ផ្ទះមួយនៅ ២ឬ ៣គ្រួសារ។ ក្រោយមកចាប់ផ្តើមទាស់ទែងគ្នា ... ប្រទេសមួយចំនួនបានគាំទ្រខ្មែរក្រហមនៅអង្គការសហប្រជាជាតិ។ យើងបាន

ទទួលទណ្ឌកម្ម (ដូចអ្វី)ដែលលោកស្រី អេវ៉ា (មីស្ទ័រីច)និងអូណេស្តា (កាប៉ែន) បានសរសេរក្នុងសៀវភៅ(ក្រោមចំណងជើង)ថា “ទណ្ឌកម្មលើអ្នកក្រ”។ យើង ជាជនងាយគ្រោះនៃអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ ក៏ប៉ុន្តែ បែរជាត្រូវទទួលទណ្ឌកម្មពី ប្រទេសប្រជាធិបតេយ្យទៅវិញ។ តាំងខ្លួនប្រជាធិបតេយ្យ ប្រទេសទាំងនោះគាំទ្រ រដ្ឋប្រហារយោធារបស់ លន់ នល់ ទម្លាក់សម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ ក្រោយមក គាំទ្រពួកខ្មែរក្រហមនៅអង្គការសហប្រជាជាតិ ធ្វើបាបយើងទៀត។ ប៉ុន្តែ ជាកំពុង សំណាង ដែលក្រោយមកមានការផ្តល់ជំនួយឱ្យគុណការកាត់ទោសខ្មែរក្រហម ដែលទើបជិតឈានដល់ទីបញ្ចប់ ...។

៥៥. គណបក្សប្រជាជនរួមសុខរួមទុក្ខ និងតែងមានវត្តមានពេលប្រជាជនជួបការលំបាក
 សួរសុខទុក្ខប្រជាពលរដ្ឋដែលរងផលប៉ះពាល់ដោយសារទឹកជំនន់ ទីតាំងទី១
 ស្រុកថ្មពួក, ២២ តុលា ២០២០

... នេះហើយដែលហៅថា រួមសុខ រួមទុក្ខ។ និយាយតាមមួយបែប គណបក្ស ប្រជាជនរួមទាំងសុខរួមទាំងទុក្ខ។ ពាក្យខ្មែរបានភ្ជាប់គ្នាថា រួមសុខរួមទុក្ខ ក៏ប៉ុន្តែ អ្នកខ្លះរួមតែមានសុខទេ ពេលមានទុក្ខ ក៏រត់បាត់ចោលអស់។ សូម្បីតែពាក្យមួយ ម៉ាត់សម្តែងមរណទុក្ខ សម្តែងនូវការសោកស្តាយចំពោះការលិចលង់ក៏គេមិនបាន និយាយផង។ គណបក្សប្រជាជនបានរួមសុខរួមទុក្ខជាមួយប្រជាពលរដ្ឋតាំងពី ក្រោយរបប ប៉ុល ពត ជាង ៣១ឆ្នាំ ហើយនៅតែបន្តប្រពៃណីនេះ ដែលបង្ហាញឱ្យ ឃើញកាន់តែច្បាស់ថារាល់ពេលដែលមានមហន្តរាយកើតឡើង។ គ្រាដែលប្រជា ជនមានការលំបាក តែងមានវត្តមានមន្ត្រីគណបក្សប្រជាជនជានិច្ច។ ខ្ញុំគ្មានទម្លាប់ ដើរចោលប្រជាជន នៅពេលដែលប្រជាជនកំពុងជួបការលំបាកទេ ...។

៥៦. ផែនទីព្រំដែនមិនកែប្រែ បន្ទាប់ទុកពីអាណានិគមបារាំងនិងមានចែងក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ
 បើកដំណើរការសាកល្បងសួនទឹកកំសាន្ត Garden City Water Park, ១៦ សីហា ២០២០

... (លើការងារព្រំដែននេះ) បានធ្វើច្បាស់លាស់ក្នុងផ្លូវច្បាប់ មានកិច្ចព្រម ព្រៀងរវាងរដ្ឋាភិបាលនិងរដ្ឋាភិបាល សប្តាប័នពីសកា និងព្រះមហាក្សត្រឡាយ ព្រះហស្តលេខាជ័យជាក់លាក់។ រឿង(ដែលអ្នកឯងនិយាយថា) “ការដោះដូរដីឆ្នើជា អំពើក្បត់ជាតិ”នោះ ខ្ញុំបាននិយាយនៅសភាអស់ពេលជាង ៥ម៉ោង។ យើងបាន

ចុះហត្ថលេខាត្រឹមត្រូវ។ តើឱ្យខ្ញុំដោះស្រាយយ៉ាងម៉េច? (សូម)ឱ្យខ្ញុំនិយាយ
កន្លែងហ្នឹងបន្តិច។ **ផែនទីព្រំដែនមានបន្ទាល់ទុកពីអាណានិគមនិយមបារាំង ហៅ**
ថាព្រំដែនមិនកែប្រែនោះ មានចែងក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញតែម្តង។ សួរថាតើយើងមាន
បង្គោលព្រំដែនហើយឬនៅ? ថាមិនទាន់មាន ... យើងមានបង្គោលព្រំដែនមួយ
ចំនួនដែលបន្ទាល់ទុកពីអាណានិគមនិយមបារាំង ទាំងជាមួយខាងវៀតណាម
ជាមួយខាងថៃ ជាមួយខាងឡាវ។ យើងចង់ឱ្យមានបង្គោលព្រំដែនជាក់លាក់ ...។

៥៧. ជម្រើសដោះដូរទឹកដី ដោយរៀបចំខ្សែព្រំដែនថ្មី

បើកដំណើរការសាកល្បងសួនទឹកកំសាន្ត Garden City Water Park, ១៦ សីហា ២០២០

... នៅពេលទៅបោះបង្គោលព្រំដែន យើងបានឃើញភូមិវៀតណាមមួយចំនួន
នៅក្នុងទឹកដីរបស់កម្ពុជា ហើយភូមិរបស់កម្ពុជាមួយចំនួន ក៏ទៅនៅក្នុងទឹកដី
របស់វៀតណាម ដូចជាភូមិរបស់សម្តេច ហេង សំរិន ជាដើម ... តើយើងត្រូវយក
ជម្រើសណាដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហានេះ ... ផែនទីផ្លូវការដែលព្រះករុណាព្រះបិតា
យកទៅតម្កល់នៅអង្គការសហប្រជាជាតិគឺផែនទីហ្នឹង។ ឥឡូវ យើងប្រើផែនទី
ហ្នឹងដែល បែរជាភូមិសម្តេច ហេង សំរិន នៅក្នុងទឹកដីវៀតណាម ... ជម្រើសទី១
កាត់ភូមិបង ហេង សំរិន ទៅឱ្យនៅក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់វៀតណាម ដោយរក្សា
ទុកខ្សែព្រំដែនដដែល ... ជម្រើសទី២ រក្សាខ្សែព្រំដែនដដែល ប៉ុន្តែរើភូមិបង
ហេង សំរិន ចេញរកដីឱ្យគាត់ធ្វើភូមិថ្មី នៅដីខ្មែរ ... ឯជម្រើសទី៣ ដោះដូរដីគ្នា
ដោយរៀបចំខ្សែព្រំដែនថ្មី ... ដោយត្រូវផ្សំខ្សែព្រំដែនពីទ្វយកភូមិបង ហេង សំរិន
ហ្នឹងឱ្យមកនៅក្នុងដីខ្មែរ ...។

៥៨. កុំញុះញង់ឱ្យមានចម្បាំងជាមួយប្រទេសជិតខាងរៀងព្រំដែន

បើកដំណើរការសាកល្បងសួនទឹកកំសាន្ត Garden City Water Park, ១៦ សីហា ២០២០

... ម៉េចបានអ្នកឯងហ៊ានថា នេះជាទោសក្បត់ជាតិ ? ... ថ្ងៃប្រជុំគណៈរដ្ឋមន្ត្រី
ខ្ញុំបានប្រាប់ថា រង់ចាំមើលប្រធានគណបក្សនយោបាយមួយដែលនឹងចេញសេចក្តី
ថ្លែងការណ៍។ បើចេញសេចក្តីថ្លែងការណ៍បែបអ្នកមុនក៏ត្រូវចាប់ដូចអ្នកមុន។
ប៉ុន្តែ ពេលចេញពីគណៈរដ្ឋមន្ត្រី ខ្ញុំបានទទួលនូវ(ការផ្សាយរបស់) Cambodia
Daily បន្តផ្ទាល់ជាមួយម្នាក់ហ្នឹង ដោយវាចាត់ទុកថាការដោះដូរដីគឺជាទោសក្បត់

ជាតិ។ អញ្ចឹង បើទោសក្បត់ជាតិ វាក្បត់ជាតិទាំងព្រះមហាក្សត្រ វាក្បត់ជាតិទាំងសភា វាក្បត់ជាតិទាំងព្រឹទ្ធសភា វាក្បត់ជាតិទាំងរាជរដ្ឋាភិបាល។ អញ្ចឹង អ្នកឯងស្នេហាជាតិអីតែឯង ... កុំញុះញង់ឱ្យមានចម្បាំងជាមួយប្រទេសជិតខាង តាមរយៈសាររបស់អ្នកឯង ចង្អុលកន្លែងនេះកន្លែងនោះ ... បញ្ហាព្រំដែនមិនមែនជារឿងលេងសើច ហើយវាអាចមានសង្គ្រាមព្រំដែនរវាងកម្ពុជានិងប្រទេសជិតខាងដោយសារតែមាត់អ្នកឯងញុះញង់បង្កើតចលាចលនៅទល់ដែន ... ។

៥៩. ប្រគល់ផែនទី១/២៥០០០ ដល់ខេត្តនិងកងទ័ព តាមព្រំដែនជាមួយវៀតណាម

បើកដំណើរការសាកល្បងសួនទឹកកំសាន្ត Garden City Water Park, ១៦ សីហា ២០២០

... រឿងដែនទីនេះទៀតសោត មានការមូលបង្គាប់(អីចេះអីចុះ)។ ប៉ុន្តែនេះក៏ប្រហែលមកពីគណៈកម្មាធិការព្រំដែនមិនបានពន្យល់ឱ្យបានច្បាស់លាស់។ ដែនទីដែលយើងប្រើជាមូលដ្ឋានដើមគឺផែនទីខ្នាត ១/១០០០០០ ដែលបោះពុម្ពដោយក្រុមភូមិសាស្ត្រឥណ្ឌូចិន គួបផ្សំជាមួយនឹងផែនទី UTM របស់អាមេរិកខ្នាត ១/៥០០០០។ ប៉ុន្តែ ដើម្បីធានាដល់ការបោះបង្គោលជាក់លាក់ យើងត្រូវមានផែនទីខ្នាត ១/២៥០០០ ដែលបោះពុម្ពដោយប្រទេសជាណាចក្រម៉ាកងនោះ មិនមែនបោះពុម្ពដោយវៀតណាមទេ។ យើងបានផ្ទៀងផ្ទាត់ជាមួយគ្នា ... អញ្ចឹងខាងវៀតណាមត្រូវទទួលប៉ុន្មានច្បាប់ ខាងយើងទទួលប៉ុន្មានច្បាប់។ យើងទទួលបានស្មើគ្នា។ ថ្ងៃទី២៧ សីហា សម្តេចពិជ័យ(សេនា ទៀ បាញ់) ជាអ្នកតំណាងឱ្យខ្ញុំនឹងប្រគល់ផែនទីនេះទៅឱ្យបណ្តាខេត្តតាមព្រំដែនកម្ពុជាវៀតណាម ប្រើប្រាស់ជាព្រំដែនផ្លូវការ ដោយកងទ័ពក៏ត្រូវប្រើប្រាស់ផែនទីហ្នឹងដែរ ... ។

៦០. ព្រំដែនមិននៅលើមាត់ទេ នៅលើការចរចារវាងប្រទេស ធានាដោយច្បាប់អន្តរជាតិ

បើកដំណើរការសាកល្បងសួនទឹកកំសាន្ត Garden City Water Park, ១៦ សីហា ២០២០

... ខ្ញុំបានទៅឆ្លើយ ៥ម៉ោង(នៅក្នុងសភា)។ តើវាជាការតស៊ូមតិឬទេ? ... សូមឱ្យទូរទស្សន៍ជាតិកម្ពុជា និងគ្រប់ទូរទស្សន៍ចាក់ផ្សាយចម្លើយរបស់ខ្ញុំនៅក្នុងសភា ... លោកឯងទើបធ្វើបក្សថ្មីៗ មកចាត់ទុករឿងព្រំដែនជាការតស៊ូមតិ។ ការតស៊ូមតិនេះបានឆ្លងកាត់សភាហើយ មិនមែនត្រឹមតែរឿងលោកឯងជិះម៉ូតូ(ទៅមើលត្រង់នេះត្រង់នោះទេ) ... កាលដែលចាប់ ហុង សុងហ្គុន និង អ៊ុំ សំអាត ក្នុងឋានៈសមាជិក

ត្រីទ្វីបកានិងសមាជិករដ្ឋសភា គឺចាប់ក្នុងបទល្មើសជាក់ស្តែង។ ឥឡូវអ្នកណា
និយាយក្នុងករណីហ្នឹងគឺចាប់ក្នុងបទល្មើសជាក់ស្តែងទាំងអស់ ... អ្នកឯងចង់
ថាព្រំដែនកម្ពុជានៅឯកម្ពុជាក្រោម ហ្នឹងក៏នៅលើមាត់របស់អ្នកឯង អ្នកឯងចង់
ថានៅអយុធ្យា នៅបាងកក ក៏នៅលើមាត់អ្នកឯង អ្នកឯងថានៅហ្នឹងប្រាបាង
ប្រទេសឡាវ ក៏នៅលើមាត់អ្នកឯង។ ព្រំដែនអត់នៅលើមាត់ទេ ព្រំដែននៅលើការ
ចរាចររវាងប្រទេស និងប្រទេស ហើយត្រូវបានធានាដោយច្បាប់អន្តរជាតិ មិនមែន
ធានាដោយមាត់ពួកអ្នកឯងទេ ...។

៦១. ពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ចរាចរណ៍ ដាក់ចេញវិធានការនានា រួមទាំងវិសោធនកម្មច្បាប់
បិទសន្និបាតត្រួតពិនិត្យលទ្ធផលការងារឆ្នាំ២០១៩ និងលើកទិសដៅការងារ២០២០
ក្រសួងមហាផ្ទៃ, ២០ កុម្ភៈ ២០២០

... សម្តេចក្រឡាហោម បានលើកឡើងពីការកើនឡើងនៃគ្រោះថ្នាក់ចរាចរណ៍
ក្នុងខែមករានិងការធ្លាក់ចុះគ្រោះថ្នាក់ចរាចរណ៍នៅក្នុងខែកុម្ភៈ។ តើមកពីអ្វី ?
សម្រាប់ខ្ញុំ គិតថា វាមានកត្តា២។ កត្តាទី១ ក្នុងខែមករាគឺស្រវឹងច្រើន។ ចូលឆ្នាំ
ចិន ស្រវឹងខ្មែរ។ ហ្នឹងជារឿងមួយ។ ប៉ុន្តែរឿង(ទី២) ការពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់
ទើបជាហេតុផលពិតប្រាកដ។ ខ្ញុំស្នើឱ្យយកចិត្តទុកដាក់(អនុវត្ត) វិធានការ
ទាំងឡាយ ដោយយើងត្រូវប្រកាន់យកពេលខាងមុខ ពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ រាប់
ទាំងដាក់ចេញវិធានការនានាសម្រាប់ដំណើរការទៅមុខ។ បើថាធ្វើវិសោធនកម្ម
ច្បាប់ ក៏ធ្វើទៅ។ ធ្វើអ្វីបាន គឺធ្វើ ...។

៦២. ពិចារណាវិធានការផាកពិន័យជាលំដាប់ រហូតដល់ដកសិទ្ធិបើកបរ

បិទសន្និបាតត្រួតពិនិត្យលទ្ធផលការងារឆ្នាំ ២០១៩ និងលើកទិសដៅការងារឆ្នាំ
២០២០ ក្រសួងមហាផ្ទៃ, ២០ កុម្ភៈ ២០២០

... ខ្ញុំលើកឧទាហរណ៍ថ្ងៃមុនក្នុងការប្រជុំគណបក្ស ... ឥឡូវអ្នកបើកបរៗតែង
មានបណ្តុំបើកបរ។ អ្នកឯងខុសម្តង ខ្ញុំក៏បមួយ។ ក៏ប(បណ្តុំបើកបរ)ហ្នឹង ដាក់
ប៉ុន្មានអញ្ជឹងទៅ ដាក់ហើយក៏បទៀត ក៏បឱ្យជឹង។ អញ្ជឹងនគរបាលគ្រប់ទីកន្លែង
ដឹងថា កន្លែងក៏បហ្នឹងគឺអ្នកហ្នឹងបានបំពានម្តងហើយ។ ដល់ខុសលើកទី២ ត្រូវ
ដាក់ប៉ុន្មាន ? បើគេឃើញថា មានក៏បមួយហើយ ដាក់លើកទី២ គឺដាក់ឧប្បី ... ដល់

ទៅបំពានលើកទី៣ ... ដល់ឱកាសដកសិទ្ធិ។ ដកសិទ្ធិមិនឱ្យបើកបរថា ១ឆ្នាំ ឬ ២ ឆ្នាំតែម្តង។ មិនឱ្យអ្នកឯងបើកបរតទៅទៀតទេ។ ដល់ទៅគ្រប់ ២ឆ្នាំ ឬ ១ឆ្នាំចាំ យើងឱ្យសិទ្ធិបើកបរឡើងវិញ។ ក្នុងរយៈពេលហ្នឹង គាត់ឱ្យកូនគាត់ ឬមិត្តភក្តិ ឬ នរណាជួយបើកសិនទៅ ព្រោះបើគាត់បើកបរអាងតែមានលុយទៅបុកគេ ...។

៦៣. ការកាត់សិទ្ធិបើកបរមិនមែនជាទណ្ឌកម្ម តែការពារជីវិតអ្នកបើកបរទៅវិញទេ

បិទសន្និបាតត្រួតពិនិត្យលទ្ធផលការងារឆ្នាំ២០១៩ និងលើកទិសដៅការងារ២០២០
ក្រសួងមហាផ្ទៃ, ២០ កុម្ភៈ ២០២០

... ខ្ញុំគាំទ្រឱ្យធ្វើវិធីនេះ។ ពិភាក្សាគ្នាមើលទៅ ពេលដែលយើងកាត់សិទ្ធិ តើ ប៉ុន្មានដងទើបយើងកាត់សិទ្ធិ? ត្រឹម ៣ដង ឬ ៤ដង ឬ ៥ដង? ពិភាក្សាគ្នាទៅ។ ការកាត់សិទ្ធិនេះទៀត កាត់សិទ្ធិ ១ឆ្នាំ ឬ ២ឆ្នាំ ឬ កាត់រយៈពេលប៉ុន្មាន? ប៉ុន្តែ ត្រូវ តែមានតែម្តង។ បើមិនអញ្ចឹងនៅតែបំពានរហូត។ អាងទឹកលុយ នៅបំពានរហូត អត់រាង(ចាល)ទេ។ ទាល់តែយកអ្នកខុសច្បាប់ហ្នឹងចេញពីផ្លូវ ... គាត់អាចធ្វើ ដំណើរបាន តែគាត់អត់មានសិទ្ធិបើកបរ។ អញ្ចឹងទៅណាធ្លាប់តែបើកឡានខ្លួន ឯង ឱ្យជិះតាក់ស៊ីទៅ ជិះកង់បីអីទៅ ឬគាត់ឱ្យកូនបើក ឬអ្នកណាបើកទៅ ... **វិធី នេះមិនមែនទណ្ឌកម្មចំពោះគាត់ទេ វិធីនេះការពារជីវិតគាត់ទៅវិញទេ ...។**

៦៤. មិនត្រូវសាទរកំណើនតួលេខអ្នកទទួលបានការពិនិត្យព្យាបាលគ្រឿងញៀន

បិទសន្និបាតសុខាភិបាលលើកទី៤០, ១២ មីនា ២០១៩

... តួលេខទទួលបានការពិនិត្យព្យាបាលពីបញ្ហាគ្រឿងញៀន(កើនឡើង) មិន មែនជាតួលេខដែលត្រូវអរទេ ... នៅឆ្នាំ២០១៧ ដូចជាមានតែជាង ៤០០០នាក់ ទេ។ ឆ្នាំ២០១៨ ឡើងដល់ ៨០០០ មែនទេ? ... អញ្ចឹង កើនមួយជាពីរ។ អាជ្ញាធរ គ្រឿងញៀនបានរាយការណ៍ពីការចាប់បានក្នុងមួយឆ្នាំៗ នូវចំនួនដែលមានការ កើនឡើង។ យើងត្រូវរកគ្រប់វិធីដើម្បីបំផ្លាញចោលក្រុមគ្រឿងញៀន ហើយក្រុម នេះវាជ្រកកោននៅទីណា? ... (ដោយសារ)ការគ្រប់គ្រងធូរលុង ... សណ្ឋាគារខ្លះ ក្លាយជាកន្លែងជួញដូរនិងជក់គ្រឿងញៀន ...។

៦៥. ធ្វើរឿងគ្រឿងញៀនឱ្យហ្មត់ចត់ ... មិនមែនជាសារព្រមានទៅកាន់តុលាការទេ

បិទសន្និបាតសុខាភិបាលលើកទី៤០, ១២ មីនា ២០១៩

...មិនមែនជាសារជះឥទ្ធិពលលើតុលាការទេ ក៏ប៉ុន្តែត្រូវតែធ្វើ (កិច្ចការពាក់ព័ន្ធ
នឹងគ្រឿងញៀន)ឲ្យហ្មត់ចត់។ បើមិនហ្មត់ចត់ទេ តុលាការក៏មិនរួចខ្លួនដែរ ...
ផ្នែកតុលាការ ការគ្រប់គ្រងនយោបាយព្រហ្មទណ្ឌ គឺមានផ្នែកអយ្យកា គឺព្រះរាជ
អាជ្ញាស្ថិតក្រោមរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌... បើព្រះរាជអាជ្ញាមិនធ្វើការចោទប្រកាន់
... អ្វីទៅដែលហៅថាព្រះរាជអាជ្ញាតំណាងឲ្យរដ្ឋ ? បើព្រះរាជអាជ្ញាមិនធ្វើការចោទ
ប្រកាន់ ... រដ្ឋមន្ត្រីយុត្តិធម៌ត្រូវប្រើសិទ្ធិស្នើព្រះមហាក្សត្រដកពីតំណែង ...។

៦៦. មិនផលិតតែក្លាយជាកន្លែងចែកចាយនិងប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន

ពិសាអាហារសាមគ្គីជាមួយកីឡាករ/ការិនី, ៤ មេសា ២០១៩

... ខ្ញុំតែងតែហាមប្រើប្រាស់ថ្នាំលើកកម្លាំង ប៉ូរកម្លាំង ដោយសារធាតុដែលគេ
ហាមឃាត់ក្នុងការប្រកួត ... ប៉ុន្តែ ក្នុងប្រទេសមានបញ្ហាគ្រឿងញៀនកើតឡើង
ច្រើន។ កម្ពុជាមិនមែនជាប្រទេសផលិតគ្រឿងញៀនទេ តែប៉ុន្មានថ្ងៃនេះ (បានរក
ឃើញ)រាប់រយគឺឡក្រោមមកពីប្រទេសជប៉ុនចូលមកប្រទេសយើង ហើយយើងក៏
បានក្លាយទៅជាកន្លែងចែកចាយ និងប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន។ សូមកីឡាករ/ការិនី
ជួយផ្សព្វផ្សាយនិងទប់ស្កាត់ ការប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន ហោចបំផុតកុំឱ្យមិត្តភក្តិ
និងក្រុមគ្រួសារប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន ...។

៦៧. កម្ពុជាអាចក្លាយជាកន្លែងសុវត្ថិភាពសម្រាប់ឧក្រិដ្ឋជនធ្វើសកម្មភាព

វេទិកាអន្តរសាសនាថ្នាក់ជាតិដើម្បីប្រយុទ្ធប្រឆាំងអំពើជួញដូរមនុស្សទី៦ ឆ្នាំ២០២២,
២៩ កញ្ញា ២០២២

... ជាបញ្ហាសំបុក មិនមែនគ្រាន់តែកម្ពុជាដាច់ដោយឡែកទេ តែពាក់ព័ន្ធគ្រប់
កន្លែងទាំងអស់លើពិភពលោក គ្រាន់តែតិចឬច្រើនតែប៉ុនណោះ។ ឯកម្ពុជា ប្រសិន
បើមិនប្រយ័ត្ន អាចនឹងក្លាយទៅជាទីកន្លែងសុវត្ថិភាពសម្រាប់ឧក្រិដ្ឋជន ដែលមក
ធ្វើសកម្មភាពក្នុងប្រទេស យកប្រទេសយើងធ្វើជាឈ្នានីសសម្រាប់ផលិតគ្រឿង
ញៀន ដែលគេយក(វត្ថុធាតុដើម)មកពីក្រៅ តែយកមកផលិតនៅកម្ពុជា រួច
ហើយចែកចាយចេញទៅរៀងរាល់ថ្ងៃទៅប្រទេសផ្សេងទៀតក៏ថាបាន ...។

៦៨. ជនរងគ្រោះខ្លះលុះតាមការលួងលោមថាជាថ្នាំព្យាបាលជំងឺ ឬលើកកម្លាំង

ទិវាអន្តរជាតិប្រយុទ្ធប្រឆាំងគ្រឿងញៀន, ២៦ មិថុនា ២០០៩

... សូមយុវជន/នារី និងពលរដ្ឋទាំងអស់ កុំទទួលយកប្រភេទថ្នាំណាដែលមិនមែនគ្រូពេទ្យផ្តល់ឲ្យ ឬទិញដោយផ្ទាល់ពីឱសថស្ថាន ឬក៏មិនមែនដោយអាណាព្យាបាល មាតាបិតា ដែលជាអ្នកផ្តល់ឲ្យនោះ ... អ្នកញៀនគ្រឿងញៀនមួយចំនួនមិនបានដឹងថានេះជាសារធាតុញៀននោះទេ។ ដោយហេតុនេះ គេបានក្លាយទៅជាជនរងគ្រោះ ជាចំណាប់ខ្មាំង និងទៅជាអតិថិជនទិញគ្រឿងញៀនពីអ្នកផ្គត់ផ្គង់គ្រឿងញៀន ដែលជាអ្នកលួងលោមពួកគេឲ្យប្រើប្រាស់ថា ជាថ្នាំព្យាបាលជំងឺឬជាថ្នាំលើកកម្លាំងនោះឯង ...។

៦៩. គ្រឿងញៀនជះឥទ្ធិពលអាក្រក់លើសន្តិសុខសណ្តាប់ធ្នាប់ ការអភិវឌ្ឍសង្គម
 អបអរសាទរទិវាអន្តរជាតិប្រយុទ្ធប្រឆាំងគ្រឿងញៀន, ២៦ មិថុនា ២០១៤

... គ្រឿងញៀនជាបញ្ហាសកលដែលបង្កគ្រោះថ្នាក់ធ្ងន់ធ្ងរទៅលើសុខភាព និងអាយុជីវិតរបស់ប្រជាជននៅលើសកលលោក។ ជាមួយគ្នា គ្រឿងញៀនក៏បង្កើតឱ្យមានជាអំពើហិង្សា ឧក្រិដ្ឋកម្ម និងអំពើអសកម្មផ្សេងទៀត ដែលជះឥទ្ធិពលអាក្រក់ និងធ្ងន់ធ្ងរដល់សន្តិសុខសណ្តាប់ធ្នាប់ ពិសេសកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់រដ្ឋនីមួយៗ ក្នុងការងារអភិវឌ្ឍសង្គមជាតិផងដែរ ... ក្រុមឧក្រិដ្ឋជននៅតែបន្តមហិច្ឆិតាក្នុងការលួចលាក់ផលិត កែច្នៃ និងចរចាគ្រឿងញៀនពីប្រទេស/តំបន់មួយទៅប្រទេស/តំបន់មួយ ... ដើម្បីផ្គត់ផ្គង់និងពង្រីកទីផ្សារប្រើប្រាស់ ...។

៧០. អ្នកប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន គឺជាជនរងគ្រោះ

អបអរសាទរទិវាអន្តរជាតិប្រយុទ្ធប្រឆាំងគ្រឿងញៀន, ២៦ មិថុនា ២០១៤

... ត្រូវបន្តសហការគ្នាឱ្យបានជិតស្និទ្ធតាមគ្រប់រូបភាព គ្រប់ទីកន្លែង និងគ្រប់ពេលវេលា ទាំងក្នុងកម្រិតថ្នាក់ជាតិនិងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ដើម្បីបង្ការ ទប់ស្កាត់បញ្ហាគ្រឿងញៀន និងការពារកុំឱ្យបងប្អូនសាច់ញាតិ និងមិត្តភក្តិរបស់យើង ចាញ់ការបោកបញ្ឆោតក្រុមឧក្រិដ្ឋជន ធ្លាក់ខ្លួនជាអ្នកពាក់ព័ន្ធ និងប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀនដោយខុសច្បាប់។ ក្នុងនោះ យើងក៏ត្រូវចាត់ទុកអ្នកប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀនគឺជាជនរងគ្រោះ ដែលត្រូវឱ្យពួកគាត់បញ្ឈប់ការប្រើប្រាស់ ងាកមកគិតគូរពីអនាគតរបស់ខ្លួន និងក្រុមគ្រួសារ ...។

**៧១. អនុវត្តនយោបាយ ភូមិឃុំមានសុវត្ថិភាព ព្រោះគ្រឿងញៀន ល្បែងស៊ីសង ជួញដូរ
មនុស្ស ហិង្សាកើតនៅនឹងមូលដ្ឋាន**

បិទសន្និបាតត្រួតពិនិត្យការងារមហាផ្ទៃ ឆ្នាំ២០១៩ លើកទិសដៅការងារ២០២០,
២០ កុម្ភៈ ២០២០

... សម្តេចក្រឡាហោមបានសង្កត់ធ្ងន់ទៅលើការអនុវត្តគោលនយោបាយ «ភូមិ
ឃុំមានសុវត្ថិភាព»។ ខ្ញុំចង់ឱ្យចលនានេះក្លាយជាចលនារួមរបស់យើងទាំងអស់
គ្នា ហើយកិច្ចការស្នូលក្នុងដំណើរទៅមុខ ប្រមូលផ្តុំអនុវត្តឱ្យបានល្អបំផុត នូវ
គោលនយោបាយភូមិឃុំមានសុវត្ថិភាព ... គ្មានឧក្រិដ្ឋកម្មណាមួយដែលវាមិន
បានកើតឡើងនៅទីកន្លែងភូមិនោះទេ។ ទីតាំងមជ្ឈឹមក៏ដោយ ទីតាំងខេត្តក៏ដោយ
ទីតាំងស្រុកក៏ដោយ ទីតាំងឃុំក៏ដោយ វានៅនឹងភូមិនោះឯង ... ជាចំណុចស្នូល
នៃការដោះស្រាយ ព្រោះរឿងគ្រឿងញៀន ល្បែងស៊ីសង ជួញដូរមនុស្ស ហិង្សា វា
កើតឡើងនៅនឹងមូលដ្ឋាន ... ។

៧២. ត្រង់ត្រាប់មតិប្រជាពលរដ្ឋ ដើម្បីធានាសុវត្ថិភាព និងអនុវត្តកិច្ចការបានជោគជ័យ

បិទសន្និបាតត្រួតពិនិត្យការងារមហាផ្ទៃ ឆ្នាំ២០១៩ លើកទិសដៅការងារ២០២០,
២០ កុម្ភៈ ២០២០

... ចាប់យកគោលនយោបាយភូមិឃុំមានសុវត្ថិភាពជាស្នូល ... ជាប្រធានបទ
ស្នូលសម្រាប់ដោះស្រាយបញ្ហាទៅមុខ ... ឥឡូវអ្វីដែលជាការនៅខ្វះ គឺនៅត្រង់ថា
យើងមិនបានក្តាប់ជាប់កូនសោរនេះ ... ពេលពិភាក្សាការវិធីដោះស្រាយវានឹងលេច
ឡើងនូវមតិរបស់ប្រជាពលរដ្ឋថា តើគួរធ្វើបែបណា។ ពួកគាត់នឹងចូលរួមជាមួយ
យើង។ បើពួកគាត់មិនសហការជាមួយយើងទេ សុវត្ថិភាពពួកគាត់ក៏មិនត្រូវបាន
ធានា ឯយើងក៏ពិបាកអនុវត្តកិច្ចការដែរ។ ដូច្នេះ ទាល់តែមានទំនាក់ទំនងរវាង និង
ជាមួយនឹងពួកគាត់ ទើបយើងអាចដោះស្រាយបានបញ្ហា ... ។

៧៣. ធ្វើកិច្ចការភូមិឃុំមានសុវត្ថិភាព ដើម្បីធានាសន្តិសុខនិងសណ្តាប់ធ្នាប់សង្គម

បិទសន្និបាតត្រួតពិនិត្យការងារមហាផ្ទៃ ឆ្នាំ២០១៩ លើកទិសដៅការងារ២០២០,
២០ កុម្ភៈ ២០២០

... យកកិច្ចការភូមិឃុំមានសុវត្ថិភាពជាស្នូល ដើម្បីធ្វើឱ្យស្ថានភាពសន្តិសុខ

សណ្តាប់ធ្នាប់សង្គមប្រសើរឡើង។ តើវាលក់គ្រឿងញៀននៅឯណា? វាមិនដែល
លក់ក្នុងការិយាល័យរដ្ឋមន្ត្រីមហាផ្ទៃទេ ... វាលក់តាមផ្ទះក្នុងភូមិឃ្លឹងណា។ ប្រជា
ជនគាត់ដឹងរឿងវា។ នៅពេលដែលយើងធ្វើវេទិកាសាធារណៈជាមួយពួកគាត់
ដោយផ្ដោតលើ «ភូមិឃុំមានសុវត្ថិភាព» ... ក្នុងនោះទាក់ទងគោលដៅជាសកម្ម
ភាពចលនា «ភូមិឃុំមានសុវត្ថិភាព» នេះ ... សូមកុំឱ្យមានឧក្រិដ្ឋកម្មគ្របដណ្តប់
ទៅលើសេចក្តីសុខសុវត្ថិភាពរបស់ប្រជាជន ... ។

៧៤. សូមទូរទស្សន៍រត់អក្សរថា ប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀនគឺបំផ្លាញអាយុជីវិតខ្លួនឯង

ផ្ទេរតំណែងប្រធានអាជ្ញាធរជាតិប្រយុទ្ធប្រឆាំងគ្រឿងញៀន, ១៩ ឧសភា ២០០៩

... សូមក្រសួងវប្បធម៌ធ្វើកិច្ចការងារនេះ។ យើងមានកូនច្រើន។ អញ្ចឹង យើង
អំពាវនាវឲ្យគ្រប់ផលិតកម្មជួយដាក់ (ការណែនាំ) ហ្នឹងបន្តិចទៅ។ មុនការបញ្ចាំង
ខ្សែភាពយន្ត ត្រូវដាក់ (ការណែនាំ) ហ្នឹងសិន ឬអាចដាក់អក្សររត់ខាងក្រោម។ គេ
អាចច្នៃបាន ... ហើយទូរទស្សន៍មួយៗ សុទ្ធតែមានបញ្ចាំងភាពយន្ត ជួនកាល
ផលិតខ្លួនឯង ជួនកាលបញ្ចាំងរឿងមកពីបរទេស។ ក្នុងពេលហ្នឹងទូរទស្សន៍អាចរត់
អក្សរបានតើថា ប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀនគឺបំផ្លាញអាយុជីវិតខ្លួនឯង ... ។

៧៥. សំណូមពរដាក់ឃ្លាអប់រំពីបញ្ហាគ្រឿងញៀននៅលើផលិតផលប្រើប្រាស់នានា

ផ្ទេរតំណែងប្រធានអាជ្ញាធរជាតិប្រយុទ្ធប្រឆាំងគ្រឿងញៀន, ១៩ ឧសភា ២០០៩

... មានផលិតផលមួយចំនួន ឧទាហរណ៍ មីយើង។ បើគាត់អាចធ្វើបាន ដាក់
នៅតែមកញាប់នឹងបន្តិចទៅថា ប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀនគឺបំផ្លាញអនាគតនិងជីវិត
ឬក៏ដាក់យ៉ាងម៉េចអីយ៉ាងម៉េចឲ្យវាសមរម្យ។ ឬថាទទួលទានមីប្រសើរជាងប្រើ
គ្រឿងញៀន។ នោះក៏កាន់តែលក់ដាច់ទៅទៀត ... ខ្ញុំអនុញ្ញាតឲ្យប្រើប្រាស់អាវ
“ហស” ពាក់ឲ្យចំណុះទូក ដាក់ខ្លះទៅក្រោមផ្លាក “ហស” ថាហាមប្រើប្រាស់
គ្រឿងញៀន ខាងមុខផងខាងក្រោយផង។ ខ្ញុំទៅមុនគេ ហើយសៀវភៅដែលបោះ
រូបខ្ញុំ ពីថ្ងៃនេះទៅ ឧទ្ធកាល័យសូមដាក់ថែមទៅ ... ។

៧៦. ព្រះសង្ឃក៏អាចជួយអប់រំពីបញ្ហាគ្រឿងញៀនបានដែរ

ផ្ទេរតំណែងប្រធានអាជ្ញាធរជាតិប្រយុទ្ធប្រឆាំងគ្រឿងញៀន, ១៩ ឧសភា ២០០៩

... អាជ្ញាធរជាតិត្រូវបានពង្រីកសមាសភាព។ មុននេះមានតែ ១០ ស្ថាប័នទេ។ ឥឡូវយើងមាន១៥ តាមសារព័ត៌មានក្រោយនេះ។ សារព័ត៌មានខ្លះណែនាំតាមរយៈសម្តេចព្រះសង្ឃរាជ ឬសម្តេចព្រះសង្ឃនាយក អមដោយរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងធម្មការជួយ ... ព្រះសង្ឃក៏អាចជួយបានមួយចំណែក តាមរយៈការផ្តល់ធម្មទេសនា អប់រំពុទ្ធបរិស័ទ កុំឲ្យប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន ហើយជួយដល់អ្នកដែលញៀន អាចឲ្យមកស្នាក់នៅតាមទីអារាមខ្លះ។ តែខ្លាចទៅវាយលោកទៀត ... ត្រូវធ្វើគ្រប់សកម្មភាព។

៧៧. ពិធីករ/ការនី សិល្បៈករ/ការនី ជួយផ្សព្វផ្សាយ ប្រឆាំងគ្រឿងញៀន

ផ្ទេរតំណែងប្រធានអាជ្ញាធរជាតិប្រយុទ្ធប្រឆាំងគ្រឿងញៀន, ១៩ ឧសភា ២០០៩

... ស៊ីឌីអត់មានរូបទេ ឮតែសម្លេង។ ឲ្យគេដាក់មុនដល់ចម្រៀងសូមកុំប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន។ គ្រឿងញៀនបណ្តាលឲ្យគ្រោះថ្នាក់ ឬពេលខ្លះ មុនឆ្លងពីចម្រៀងទី១ ទៅទី២ អាចដាក់ចូលចន្លោះហ្នឹង។ នេះសុទ្ធតែវិធីជួយគ្នា។ គ្រប់ផលិតកម្មទាំងអស់។ ពិធីករតាមស្ថានីយនីមួយៗ សូមជួយនិយាយផងថា កុំប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន ឬក៏សិល្បករ សិល្បការិនីមួយចំនួន ក៏អាចធ្វើបាន។ ក្នុងនោះអ្នកចម្រៀងដែលស្ថិតក្នុងស្រទាប់យុវវ័យ ... ប្អូនៗ ក្មួយៗ សិល្បករ សិល្បការិនី សូមនិយាយមួយម៉ាត់ ពីរម៉ាត់ សូមកុំប្រើប្រាស់គ្រឿងញៀន អញ្ចឹងទៅ ... ។

៧៨. “គ្រប់គ្នាថាទេ ចំពោះគ្រឿងញៀន”

សារហ្វេសប៊ុក សម្តេចតេជោ ហ៊ុន សែន ស្តីពីគ្រឿងញៀន, ២៩ មករា ២០១៦

... ដើម្បីបំបាត់ចោលនូវគ្រឿងញៀន និងដើម្បីធានាប្រសិទ្ធភាពបំបាត់ចោលគ្រឿងញៀន ដើម្បីកម្ពុជាគ្មានគ្រឿងញៀន មនុស្សទាំងអស់កុំសេពគ្រឿងញៀន ហើយគ្រប់គ្នាត្រូវឆ្លើយថា “ទេ”។ បុគ្គលម្នាក់ៗ មិនថាចាស់ ក្មេង ប្រុស ស្រី ត្រូវខិតខំដោយខ្លួនឯង។ រីឯគ្រួសារនីមួយៗ ត្រូវគ្រប់គ្រងអប់រំកូនចៅនៅក្រោមអាណាព្យាបាលឲ្យបានល្អ។ សាលារៀន គ្រូ សាស្ត្រាចារ្យត្រូវផ្តល់ការអប់រំចំពោះសិស្ស និស្សិត តាមរយៈសកម្មភាពមិត្តអប់រំមិត្តឲ្យចាកឆ្ងាយពីគ្រឿងញៀនដើម្បីរួមចំណែកទប់ស្កាត់គ្រឿងញៀន ... ។

៧៩. កម្ពុជាត្រូវបានយកជាចំណុចចេញដំណើរនៃការរត់ពន្ធមនុស្សទៅអូស្ត្រាលី

បើកសិក្ខាសាលាស្តីពីសន្តិសុខលំហសមុទ្រ, ២៦ ឧសភា ២០០៩

... ការកសាងសមត្ថភាពកងទ័ពជើងទឹក មិនមែនសម្រាប់តែការវាយដណ្តើម
កោះ ដណ្តើមដែនទឹកនោះទេ គឺជាការពង្រឹងសមត្ថភាពកម្លាំងពួកចោរសមុទ្រ ...
ពួកចោរ ពួកតំពន្ធគ្រឿងញៀន មិនខុសអីពីពួកភោរកម្មទេ។ យូរៗទៅ វាទៅជា
ក្រុមតែមួយ មានប្រដាប់អាវុធទំនើបៗ ... សូម(អាមេរិក/អូស្ត្រាលី)ជួយផ្តល់
កប៉ាល់ដេញចាប់ល្បឿនលឿនៗ ខ្លះមក។ និយាយឱ្យពិត ប្រទេសអូស្ត្រាលីគឺជា
អ្នករងគ្រោះ។ កម្ពុជាត្រូវតែយកជាចំណុចចេញដំណើរ រត់ពន្ធមនុស្សចូលទៅ
ប្រទេសអូស្ត្រាលី គ្រឿងញៀនមួយចំនួនចេញពីកម្ពុជា ហើយចេញពីកម្ពុជា ...។

**៨០. ការជួញដូរមនុស្ស/រកងប្រវ័ញ្ច បានកើតពេលដែលប្រជាពលរដ្ឋទទួលបានទីផ្សារ
ការងារ**

សន្និសីទអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអាស៊ាន-ចិនទី១២ “តួនាទីព្រះរាជអាជ្ញាប្រយុទ្ធប្រឆាំងអំពើ
ជួញដូរមនុស្សក្នុងតំបន់”, ៦ វិច្ឆិកា ២០១៩

... ទាក់ទងលំហូរមនុស្សពលកម្ម ដែលបានអនុម័តនៅទីក្រុងម៉ានីឡា កាលពី
ប៉ុន្មានឆ្នាំមុននេះ បានក្លាយជាបញ្ហាសំខាន់មួយសម្រាប់យើង។ ឥឡូវ ទីផ្សារ
ការងារគឺធ្វើឱ្យប្រជាពលរដ្ឋទទួលបានការងារធ្វើ ប៉ុន្តែក្នុងពេលជាមួយគ្នានោះ ការ
ជួញដូរមនុស្សរកងប្រវ័ញ្ច បានកើតឡើងក្នុងពេលហ្នឹងតែម្តង។ ជាឧទាហរណ៍
កម្ពុជា ឡាវ មីយ៉ាន់ម៉ា មានពលករចូលមកធ្វើការក្នុងប្រទេសថៃ។ មានអ្នកទៅ
ដោយចាញ់បោកគេ ... មានពលករកម្ពុជានៅកូរ៉េប្រមាណ ៥ម៉ឺននាក់ ... នៅមាន
អ្នកចាញ់បោកគេ ទោះបីបញ្ជូនតាមផ្លូវការមានការប្រឡងច្បាស់លាស់ក្តី ...។

**៨១. ការរៀបចំសន្ទនាពីប្រទេសមួយទៅប្រទេសមួយ ជាឱកាសប្រយោជន៍សម្រាប់ពួកទុច្ចរិត
វេទិកាអន្តរសាសនាថ្នាក់ជាតិដើម្បីប្រយុទ្ធប្រឆាំងអំពើជួញដូរមនុស្សទី៦ ឆ្នាំ២០២២,
២៩ កញ្ញា ២០២២**

... ការតភ្ជាប់សន្ទនារបស់ប្រជាជនមួយចំនួន ដែលឆ្លងកាត់ពីប្រទេសមួយទៅ
ប្រទេសមួយ វាក្លាយទៅជារឿងដ៏អកុសលសម្រាប់ប្រជាជនក្រីក្រ ក៏ប៉ុន្តែ វាជា
ឱកាសនៃពួកទុច្ចរិតដែលបានធ្វើកិច្ចការនេះបម្រើផលប្រយោជន៍របស់ខ្លួន។ រឿង
របស់យើងនេះ បើប្រៀបធៀបជាមួយនឹងបណ្តាប្រទេសនៅលើសកលលោកវា

មិនទាន់ជំហួសទេ។ ប៉ុន្តែ បើសិនជាយើងមិនទប់ស្កាត់ពីពេលនេះ នឹងរួមគ្នាទប់ស្កាត់ វាក៏នឹងក្លាយជាគោលដៅសុវត្ថិភាព សម្រាប់ឧក្រិដ្ឋជនរត់ពន្ធមនុស្សចូលមកកម្ពុជាវិញម្តង ឬរត់ពន្ធពីកម្ពុជាចេញទៅក្រៅប្រទេស ... យើងត្រូវរួសរាន់រួមគ្នាធ្វើសកម្មភាពប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស ... ។

៨២. សង្គ្រាមនិងការបោកប្រាស់ចាំទៅធ្វើការនៅក្រៅប្រទេស ធ្វើឱ្យពលរដ្ឋកម្ពុជាកៀសខ្លួនទៅក្រៅប្រទេស

វេទិកាអន្តរសាសនាថ្នាក់ជាតិដើម្បីប្រយុទ្ធប្រឆាំងអំពើជួញដូរមនុស្សទី៦ ឆ្នាំ២០២២, ២៩ កញ្ញា ២០២២

... មុននេះ កម្ពុជាគឺជាទីកន្លែងដែលប្រជាជនរបស់ខ្លួនរត់កៀសខ្លួនចេញទៅប្រទេសក្រៅ។ ដោយសារអ្វី? សង្គ្រាមផ្ទុះឡើងនៅឆ្នាំ ១៩៧០ បានធ្វើឱ្យប្រជាពលរដ្ឋរបស់យើងមួយចំនួនកៀសខ្លួនទៅក្រៅប្រទេស។ ក្នុងពេលនៃរបប ប៉ុល ពត ប្រជាជនក៏បានកៀសខ្លួនមួយចំនួនទៅក្រៅប្រទេស។ ក្រោយរបប ប៉ុល ពត នៅក្នុងដំណាក់កាលដែលប្រទេសកម្ពុជាមានសន្តិភាពផង និងមានសង្គ្រាមផង ប្រជាជនកម្ពុជាមួយចំនួនក៏បានរត់ចេញទៅក្រៅប្រទេស រហូតមានការធ្វើដំណើរតាមទូកទៅអូស្ត្រាលី តាមរយៈដែលគេហៅថា រត់ពន្ធមនុស្ស ... រយៈពេលក្រោយមកទៀត ប្រជាជនកម្ពុជាត្រូវតែបោកប្រាស់យកទៅធ្វើការនៅក្រៅប្រទេស ... ។

៨៣. ប្រជាពលរដ្ឋខ្លះចាញ់បោកមេក្លោងជួញដូរមនុស្សខ្ចីបុលស្លកប៉ាន់ទៅធ្វើការក្រៅប្រទេស

វេទិកាអន្តរសាសនាថ្នាក់ជាតិដើម្បីប្រយុទ្ធប្រឆាំងអំពើជួញដូរមនុស្សទី៦ ឆ្នាំ២០២២, ២៩ កញ្ញា ២០២២

... ភាគច្រើនបានទៅធ្វើការនៅក្រៅប្រទេសក្រោមរូបភាពស្របច្បាប់ តាមភ្នាក់ងារដោះស្រាយការងារ ដោយរាជរដ្ឋាភិបាលបានប្រឹងប្រែងធ្វើការជាមួយដៃគូ ដូចជាកូរ៉េខាងត្បូង ជប៉ុន ថៃ ម៉ាឡេស៊ីជាដើម ... ប៉ុន្តែមានមួយចំនួនក៏ទៅដោយសារតែការជួញដូរមនុស្ស។ បងប្អូនមួយចំនួនចាញ់បោកមេខ្លោងជួញដូរមនុស្ស(ធ្វើការបោកប្រាស់)ដោយគេជឿថានឹងបានប្រាក់ខែប៉ុណ្ណោះប៉ុណ្ណោះ។ អញ្ចឹងក៏ត្រូវទៅខ្ចីបុលគេ ដើម្បីយកទៅស្លកគេធ្វើដំណើរទៅ(ក្រៅប្រទេសធ្វើការ) ... ខ្លះបាត់

ដំណឹងលឺដឹងមិនដឹងថាទៅកន្លែងណា។ ជួនកាលយើងបានរកឃើញពលរដ្ឋរបស់
យើងត្រូវគេប្រើប្រាស់ជាកម្លាំងពលកម្មនេសាទនៅតាមប្រទេសនានា ដែលពួកគេ
មិនដែលបានឡើងគោក ផ្តាច់ដំណឹងទាំងស្រុងពីក្រុមគ្រួសារ ...។

៨៤. ប្រជាពលរដ្ឋខ្លះក្លាយជាអ្នកបន្តស្នាក់នៅខុសច្បាប់នៅប្រទេសក្រៅ

វេទិកាអន្តរសាសនាថ្នាក់ជាតិដើម្បីប្រយុទ្ធប្រឆាំងអំពើជួញដូរមនុស្សទី៦ ឆ្នាំ២០២២,
២៩ កញ្ញា ២០២២

... បងប្អូនយើងមួយចំនួនទៀត ទៅធ្វើការនៅក្រៅប្រទេស ដូចជាកូរ៉េខាងត្បូង
ជាដើម រហូតដល់ការកំណត់នៃកិច្ចសន្យាការងារ តែបន្តស្នាក់នៅដោយខុសច្បាប់
នៅទីនោះ បង្កើតជាបញ្ហាសម្រាប់ប្រទេសគេថែមទៀត ... មានការតំណាងមនុស្ស
រហូតទៅដល់មជ្ឈឹមបូព៌ា។ ខ្ញុំគួរតែនិយាយថា អះម៉ាត់យ៉ាស់យ៉ា ដែលជាមូស្លីម
ដែរ ជាសមាជិកសកានិងជាថ្នាក់រដ្ឋលេខាធិការក្រសួងសាធារណការ ចុងក្រោយ
នេះជារដ្ឋលេខាធិការក្រសួងសង្គមកិច្ច ក៏ត្រូវបានចាប់ខ្លួនផ្ដន្ទាទោស ដោយសារ
គាត់នាំក្មួយៗស្រ្តីជនជាតិឥស្លាមទៅដល់មជ្ឈឹមបូព៌ាឯណោះ ...។

៨៥. ពីប្រភពនៃការជួញដូរ កម្ពុជាក្លាយជាគោលដៅនៃការជួញដូរ

វេទិកាអន្តរសាសនាថ្នាក់ជាតិដើម្បីប្រយុទ្ធប្រឆាំងអំពើជួញដូរមនុស្សទី៦ ឆ្នាំ២០២២,
២៩ កញ្ញា ២០២២

... សភាពការណ៍បានដើរខុសពីនេះ គឺចាប់ផ្ដើមពីកម្ពុជាទៅរកការងារធ្វើនៅ
ក្រៅប្រទេស មកជាត្រូវគេជួញដូរ។ ឥឡូវវិបជាមានជនបរទេសត្រូវគេជួញដូរ យក
មកស្រុកខ្មែរវិញម្តង ... មុននេះ មានតែខ្មែរទេ ត្រូវគេជួញដូរទៅក្រៅ។ ឥឡូវ មាន
ជនបរទេសត្រូវគេជួញដូរចូលស្រុកខ្មែរវិញ។ តើផ្ដើមចេញពីអ្វី ? ... វាទាក់ទិន
ជាមួយនឹងការដែលកម្ពុជាមានសន្តិភាព។ បើមិនមានសន្តិភាពទេ នរណាមក
កម្ពុជា។ ប៉ុន្តែមួយទៀត ក៏ផ្ដើមចេញពីចំណុចខ្សោយណាមួយដែលបង្កើតឱ្យមាន
ច្រកដែលគេជ្រៀតចូលមកធ្វើអាជីវកម្មក្នុងប្រទេសរបស់យើង ...។

៨៦. គណៈប្រតិភូទៅបរទេស គប្បីបង្ការករណីមនុស្សទៅមិនរំលងចូលប្រទេសវិញ

វេទិកាអន្តរសាសនាថ្នាក់ជាតិដើម្បីប្រយុទ្ធប្រឆាំងអំពើជួញដូរមនុស្សទី៦ ឆ្នាំ២០២២,
២៩ កញ្ញា ២០២២

... ការជួញដូរនេះទៀត ខ្លះធ្វើឱ្យខូចកេរ្តិ៍ឈ្មោះ ឧទាហរណ៍ ចេញទៅសហរដ្ឋអាមេរិក ដោយមានទិដ្ឋាការត្រឹមត្រូវ។ គណៈប្រតិភូខ្លះ ដាក់មនុស្សទៅជាមួយដែលមនុស្សទាំងនោះទៅដល់អាមេរិកហើយ មិនព្រមត្រឡប់មកវិញ ... ខ្លះថា សុំទៅជាមួយ តែពេលទៅដល់ក៏ស្រាប់តែមិនមកវិញ។ ដល់អញ្ចឹង អាមេរិកមិនមែនដាក់ទណ្ឌកម្មត្រឹមតែអ្នកដែលទៅស្នាក់នៅខុសច្បាប់នៅអាមេរិកទេ ដាក់ទាំងប្រធានគណៈប្រតិភូហ្នឹងតែម្តង ដែលថ្ងៃក្រោយលែងចូលអាមេរិកបាន។ នេះជាការផ្តាំធ្វើដើម្បីរក្សានូវភាពថ្លៃថ្នូររបស់គណៈប្រតិភូកម្ពុជាទៅប្រទេសនានា មិនមែនតែអាមេរិកទេ ជួនកាលទៅបារាំង ជួនកាលទៅអឺរ៉ុប ក៏មានដាក់មនុស្សទៅដែរ ...។

៨៧. កុំឲ្យកម្ពុជាក្លាយជាឋានសួគ៌នៃឧក្រិដ្ឋកម្ម កន្លែងលាងលុយ កន្លែងជួញដូរមនុស្ស
 វេទិកាអន្តរសាសនាថ្នាក់ជាតិដើម្បីប្រយុទ្ធប្រឆាំងអំពើជួញដូរមនុស្សទី៦ ឆ្នាំ២០២២,
 ២៩ កញ្ញា ២០២២

... មានតែប្រើប្រាស់វិធីអប់រំក្នុងវិស័យសាសនា និងការអប់រំតាមផ្លូវរដ្ឋទេ ទើបអាចបញ្ចៀសអំពើទុច្ចរិតទាំងឡាយ។ បើយើងធ្វើបាន ប្រជាជននឹងសល់លុយព្រោះអត់យកលុយទៅចាញ់ល្បែងអីផង។ កម្លាំងពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ធ្វើសកម្មភាពព្រមៗគ្នា ទើបអាចជោគជ័យទៅបាន។ ចំណុចចុងក្រោយក្នុងប៉ុន្មានខែនេះ យើងប្រឹងប្រែងកុំឲ្យកម្ពុជាក្លាយទៅជាឋានសួគ៌នៃឧក្រិដ្ឋកម្ម ជាកន្លែងលាងលុយ និងជាកន្លែងជួញដូរមនុស្ស។ សម្តេចក្រឡាហោម បានរាយការណ៍ឲ្យខ្ញុំបន្តបន្ទាប់។ យើងអត់នឹកដល់ថា មានជនជាតិបរទេសមកចាញ់បោកគេអស់មិនចេះតិច ក្នុងហ្នឹងចូលដល់រាប់ពាន់នាក់ ... ជនបរទេសរាប់ម៉ឺននាក់ តាំងពីឥណ្ឌូនេស៊ី ម៉ាឡេស៊ី ដែលត្រូវគេទាញយកមកធ្វើការនៅស្រុកខ្មែរ ...។

៨៨. ថ្ងៃ២០ សីហា រៀងរាល់ឆ្នាំ ជាទិវាអន្តរសាសនាប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្ស
 វេទិកាអន្តរសាសនាថ្នាក់ជាតិដើម្បីប្រយុទ្ធប្រឆាំងអំពើជួញដូរមនុស្សទី៦ ឆ្នាំ២០២២,
 ២៩ កញ្ញា ២០២២

... ចាប់ពីឆ្នាំនេះតទៅ រាជរដ្ឋាភិបាលកំណត់យកថ្ងៃ២០ ខែសីហា ជារៀងរាល់ឆ្នាំធ្វើជា «ទិវាជាតិអន្តរសាសនាប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្ស» ... អាចមានការជួបជុំតាមខេត្តដែលមានសាសនា មានការជួបជុំតាមស្រុក និងបើសិនជាអាចធ្វើកាន់តែ

ល្អ គឺសាសនាទាំងឡាយនៅភូមិនិងឃុំស្រាប់។ ប្រសិនបើមានទាំងឥស្លាមក៏នៅ ហ្នឹង ព្រះពុទ្ធក៏នៅហ្នឹង គ្រីស្ទក៏នៅហ្នឹង គឺយើងធ្វើនៅក្របខ័ណ្ឌមូលដ្ឋាន ដើម្បី ឲ្យយើងរកឃើញចំណុចខ្លាំង ចំណុចខ្សោយនៃភូមិឃុំមានសុវត្ថិភាព ... មិនមែន ធ្វើសកម្មភាពប្រឆាំងការជួញដូរមនុស្សត្រឹមតែមួយថ្ងៃទី២០ សីហាទេ គឺធ្វើ ៣៦៥ថ្ងៃ ... ។

៩៩. គ្រប់គ្រងពាក់ព័ន្ធទាំងប្រដាប់អាវុធទាំងច្បាប់ ត្រួតពិនិត្យករណីជនបរទេសនៅ ស្របច្បាប់ឬមិនស្របច្បាប់

វេទិកាអន្តរសាសនាថ្នាក់ជាតិដើម្បីប្រយុទ្ធប្រឆាំងអំពើជួញដូរមនុស្សទី៦ ឆ្នាំ២០២២, ២៩ កញ្ញា ២០២២

... ដោយកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ និងការយោគយល់នៃអន្តរសាសនា ដែលទទួល បានការជឿទុកចិត្តគ្នា សុខដុមនីយកម្មជាតិសាសន៍ និងសាសនា នៅក្នុងប្រទេស នឹងបើកឱកាសឲ្យយើងធ្វើកិច្ចសហការនេះបានយ៉ាងល្អ។ ក្នុងអង្គពាក់ព័ន្ធរបស់រដ្ឋ ក៏ត្រូវធ្វើសកម្មភាពដោយព្រមៗគ្នា មិនមែនគ្រាន់តែក្រសួងមហាផ្ទៃម្នាក់ឯងធ្វើ គ្រប់ទេ មិនមែនតែនគរបាលមួយធ្វើគ្រប់ទេ គ្រប់កម្លាំងទាំងអស់ត្រូវធ្វើ ដោយក្នុង នោះស្ថាប័នសំខាន់ៗ មានមហាផ្ទៃ ការពារជាតិ ដែលទាក់ទងនឹងអាវុធហត្ថ ផ្នែក ច្បាប់គឺទាក់ទងជាមួយក្រសួងយុត្តិធម៌ ក្រសួងការងារ ស្តីពីអ្នកដែលមកនៅស្រុក យើងស្រប ឬមិនស្របច្បាប់ មានបណ្តា ការងារ ឬអត់ ... ។

៩០. សូមគ្រប់សាសនានៅកម្ពុជាចូលរួមប្រឆាំងនឹងការជួញដូរមនុស្ស

វេទិកាអន្តរសាសនាថ្នាក់ជាតិដើម្បីប្រយុទ្ធប្រឆាំងអំពើជួញដូរមនុស្សទី៦ ឆ្នាំ២០២២, ២៩ កញ្ញា ២០២២

... រាជរដ្ឋាភិបាលក៏ត្រូវការ ការចូលរួមពីគ្រប់សាសនានៅកម្ពុជាប្រឆាំងនឹងការ ជួញដូរមនុស្ស ... សូមឆ្លៀតធ្វើការវាយតម្លៃលើស្ថានភាពខ្លះជាក្របខ័ណ្ឌរួម និងជាក្របខ័ណ្ឌដោយឡែកសម្រាប់ប្រទេសកម្ពុជា។ ប្រសិនបើគ្មានការបក ស្រាយច្បាស់លាស់ទេ ប្រទេសយើងក៏គេអាច(ត្រូវបាន)ចាត់ទុកថាជាប្រទេសដ៏ អាក្រក់បំផុតនៅលើលោក ... កម្ពុជាមិនជាប្រទេសល្អឯកទេ តែសូមឱ្យអ្នកដទៃ ទៀតកុំឆ្លៀតឱកាសបង្ហាត់ថា ជាប្រទេសអាក្រក់នៅលើលោក ... មិនមានតែ

ប្រទេសកម្ពុជាមួយទេ ... យើងក្រឡេកមើលទៅសហរដ្ឋអាមេរិក និងតំបន់អាមេរិក (មានករណី) រហូតដល់អតីតប្រធានាធិបតី ដូណាល់ ត្រាំប ចង់ធ្វើរបងរាងសហរដ្ឋអាមេរិក និងម៉ិចស៊ិកូ។ (បំណងធ្វើដូចនោះ) សំដៅដោះស្រាយអី ? ...។

៩១. បំបាត់ល្បែងស៊ីសង ការជួញដូរគ្រឿងញៀន ជាធាតុផ្សំទប់ស្កាត់ការជួញដូរមនុស្ស
វេទិកាអន្តរសាសនាថ្នាក់ជាតិដើម្បីប្រយុទ្ធប្រឆាំងអំពើជួញដូរមនុស្សទី៦ ឆ្នាំ២០២២,
២៩ កញ្ញា ២០២២

... ជាមួយយុទ្ធនាការមានគោលដៅជាក់លាក់ ដែលយើងបាននិងកំពុងធ្វើរួចមកហើយនេះ ... ជឿជាក់ថា យុទ្ធនាការបង្ក្រាបល្បែងស៊ីសងនឹងរួមចំណែកកាត់បន្ថយការជួញដូរមនុស្សនិងបង្កើនសុវត្ថិភាពភូមិឃុំមានសុវត្ថិភាព ព្រោះកាលណាចាញ់ល្បែងហើយ ចាប់ផ្តើមមានបញ្ហាហើយ។ ដំបូងបញ្ហាខ្លួនឯងអស់លុយ ដើម្បីនឹងធ្វើកិច្ចការនេះ ក៏កើតមានជម្លោះក្នុងគ្រួសារ ... ដើម្បីភូមិឃុំមានសុវត្ថិភាពវិជ្ជមានដែលល្អ គឺជំរុញអនុវត្តបំបាត់ល្បែងស៊ីសង បំបាត់ការជួញដូរគ្រឿងញៀននៅឯមូលដ្ឋានដែលនោះ វាជាធាតុផ្សំសម្រាប់ការទប់ស្កាត់ការជួញដូរមនុស្ស។ ប្រជាពលរដ្ឋរបស់យើងនឹងសន្សំបានប្រាក់កាក់ និងមានសុខដុមរមនា ...។

៩២. ពង្រឹងសមត្ថភាពកម្លាំងនិងច្បាប់ ប្រឆាំងការជួញដូរគ្រឿងញៀន/មនុស្ស/ភេរវកម្ម
បើកសិក្ខាសាលាស្តីពីសន្តិសុខលំហសមុទ្រ, ២៦ ឧសភា ២០០៩

... យើងមិនត្រូវភ្លេចថា តំបន់សមុទ្រដ៏តូចរបស់យើងនេះ អាចក្លាយទៅជាតំបន់ជ្រកកោន តាមរយៈធ្វើជារបៀបនាវាទេសចរណ៍ ឬនាវានេសាទស្តីៗ របស់ពួកមេដឹកនាំភេរវកម្ម រួចបញ្ជាចេញពីដែនទឹក កម្ពុជា ឬក៏សមុទ្រអន្តរជាតិ ដែលនៅជាប់កៀកនឹងកម្ពុជា។ ដូច្នេះហើយ យើងត្រូវពង្រឹងសមត្ថភាពនៃកម្លាំង និងច្បាប់អនុវត្តមិនត្រូវបណ្តោយឱ្យសកម្មភាពណាមួយ ចេញពីទឹកដីរបស់យើងនោះទេ ទោះបីវាបំផ្លាញទឹកដីរបស់យើង តាមរយៈការជួញដូរគ្រឿងញៀន ការរត់ពន្ធមនុស្ស ឬកសិគេចពន្ធ ឬអំពើភេរវកម្ម ...។

៩៣. ទាមទារតាក់តែងច្បាប់បទដ្ឋាន ស្របតាមច្បាប់បទដ្ឋានអន្តរជាតិ
បើកសិក្ខាសាលាស្តីពីសន្តិសុខលំហសមុទ្រ, ២៦ ឧសភា ២០០៩

... ពេលនេះ យើងកំពុងរុករកប្រេងនិងឧស្ម័ន ទាមទារឱ្យយើងត្រូវតែមានការ
លើកកម្ពស់កម្រិតសមត្ថភាពអំពីប្រតិបត្តិការការពាររបស់យើង ចំពោះបណ្តា
ក្រុមហ៊ុននានាដែលដាក់ទុនធំៗ ក្នុងដែនសមុទ្ររបស់យើង ... បើយើងការពារមិន
បាន បែរជាភេរវកម្ម ឬក្រុមចោរសមុទ្រវាយប្រហារ ឬចាប់ជំរិតទៅលើនាវាទាំង
នោះគឺជាប្រការគ្រោះថ្នាក់ធំ ... កងកម្លាំងតែមួយមុខមិនគ្រប់ទេ។ យើងត្រូវមាន
ច្បាប់បទដ្ឋានត្រឹមត្រូវរាប់ទាំងការកសាងច្បាប់ឱ្យស្របតាមបទដ្ឋានអន្តរជាតិ ... ។

១៧. កិច្ចការមិន និងគ្រាប់មិនទាន់ផ្ទុះ

១	SNC និង UNTAC ប្រជុំនៅប្រាសាទខេមរិន្ទសម្រេចរួមគ្នាពីការបំផ្លាញគ្រាប់មីន	២៩៣
២	កម្ពុជាមានជនរងគ្រោះពីគ្រាប់មីន/សំណល់ជាតិផ្ទុះច្រើនជាងគេលើពិភពលោក	២៩៣
៣	បំផ្លាញគ្រាប់មីនអស់ឆ្នាំ២០២៥ ជាយុទ្ធសាស្ត្រដឹកនាំប្រទេសឆ្នាំ២០២៣-២៨	២៩៤
៤	កងវរសេនាតូចនារី កសាងពេលវាយ ប៉ុល ពត ដោះមីននៅខេត្តស្វាយរៀង	២៩៤
៥	មីននិងយុទ្ធភ័ណ្ឌមិនទាន់ផ្ទុះ នៅជាឧបសគ្គ១០% ក្នុងតំបន់ព្រំដែនអភិវឌ្ឍ/ទីផ្សារ	២៩៥
៦	រៀបចំបន្ទាន់ «មូលនិធិគ្មានមីន ឆ្នាំ២០២៥»	២៩៥
៧	ប្រកាសដាក់ខេត្ត ស្រុក ឃុំ ជាបណ្តើរៗ ពីការអស់មីន	២៩៦
៨	នឹងប្រកាសឃុំប៉ោយប៉ែតនិងអាងត្រពាំងថ្មជាតំបន់គ្មានមីននៅចុងឆ្នាំ២០២២	២៩៦
៩	ផ្តួចថវិកាជាតិនិងថវិកាសប្បុរសជន ធ្វើឱ្យកម្ពុជាគ្មានមីន/មានតែស្នាមញញឹម	២៩៧
១០	រាល់ការសាងសង់នៅកម្ពុជា ត្រូវចំណាយលើការរកមីននិងគ្រាប់មីនទាន់ផ្ទុះ	២៩៧
១១	បន្ថយចំណាយទ្រទ្រង់អ្នកប៉ះពាល់ពីកូរ៉េជ១៩ ធ្វើលំហូរថវិកាទៅសកម្មភាពមីន	២៩៧
១២	សុំពិមិត្តភក្តិខាងក្រៅ ពីសប្បុរសជនក្នុងស្រុក ប្រើថវិកាជាតិ ដោះមីនពីទឹកដី	២៩៨
១៣	កម្ពុជាត្រូវជាប្រទេសនាំមុខផ្នែកចោលសម្អាត/កម្ចាត់មីន	២៩៨
១៤	រុករកនិងបំផ្លាញគ្រាប់មីននិងគ្រាប់មីនទាន់ផ្ទុះ ជាគោលដៅមួយនៃការអភិវឌ្ឍ	២៩៩
១៥	កម្ពុជាដាក់ការកម្ចាត់មីនជាគោលដៅទី៩ នៃគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍សហស្សវត្សរ៍	២៩៩
១៦	កម្ពុជាគ្មានការចាំបាច់នឹងដាក់មីននៅលើទឹកដីខ្លួនបន្ថែមទេ	៣០០
១៧	ឆ្នាំ២០២៥ បំផ្លាញមីនឱ្យអស់ដើម្បីប្រជាពលរដ្ឋទទួលបានដីដោយគ្មានគ្រោះថ្នាក់	៣០០
១៨	ពីរងគ្រោះដោយសារមីន កម្ពុជាចែករំលែកចំណេះដឹងនិងបទពិសោធពីមីន	៣០១
១៩	ប្រទេសរងគ្រោះដោយគ្រាប់មីន មករៀនសូត្រនិងរំលែកបទពិសោធពីកម្ពុជា	៣០១
២០	ប្រកាសទទួលហ្វឹកហ្វឺនអ្នកដោះមីន ដល់ប្រទេសដែលត្រូវការ	៣០២
២១	ករណីកម្ពុជាជួយបណ្តុះបណ្តាលអ្នកដោះមីនឱ្យអ៊ុយក្រែនជាតិការមនុស្សធម៌	៣០២
២២	កម្ពុជាមិនបានបញ្ជូនកងទ័ព និងឬគ្រូបង្វឹកដោះមីន ទៅអ៊ុយក្រែនទេ	៣០២
២៣	ស្នើឱ្យកងទ័ពចិនជួយកម្ពុជាបំផ្លាញចោលគ្រាប់មីនឱ្យអស់ក្នុងឆ្នាំ២០២៥	៣០៣

១. SNC និងអ៊ិនតាក់ប្រជុំនៅប្រាសាទខេមរិន្ទសម្រេចរួមគ្នាពីការបំផ្លាញចោលគ្រាប់មីន
 បិទសន្និបាតជាតិ ប្រារព្ធខួប ៣០ឆ្នាំនៃសកម្មភាពមីននៅកម្ពុជា ក្រោមប្រធានបទ
 «ផ្តល់ដីសុវត្ថិភាព បង្កើតស្នាមញញឹម», ២២ វិច្ឆិកា ២០២២

... ឆ្នាំនេះជាខួបទី៣០ (នៃសកម្មភាពដោះមីន)។ ដើម្បីនឹងយល់ច្បាស់ថា តើ
 សកម្មភាពមីនចាប់ផ្តើមពីណា នៅពេលណា និងរបៀបដូចម្តេច ... ខ្ញុំសូមជម្រាប
 ថា (គំនិតផ្តើមស្តីពី)ការបំផ្លាញចោលគ្រាប់មីននេះ ទទួលបានការសម្រេចរួមគ្នា
 រវាង(ក្រុមប្រឹក្សាជាតិជាន់ខ្ពស់នៃកម្ពុជា) SNC និងអ៊ិនតាក់ (អាជ្ញាធរអន្តរកាល
 សហប្រជាជាតិនៅកម្ពុជា)។ ការប្រជុំស្តីពីកិច្ចការនេះ ត្រូវបានធ្វើនៅប្រាសាទ
 ខេមរិន្ទ ក្រោមព្រះរាជធិបតីភាពរបស់ព្រះករុណាព្រះបិតា ព្រះបរមរតនកោដ្ឋ
 ជាមួយប្រធាន អ៊ិនតាក់ លោក យ៉ាស៊ូស៊ី អាកាស៊ី។ នៅត្រាចាប់ផ្តើម ការប្រជុំរវាង
 SNC និង អ៊ិនតាក់ ធ្វើនៅព្រះបរមរាជវាំង មិនទាន់មកប្រជុំនៅដំណាក់ចំនួននៅ
 ឡើយទេ ... នោះជាព្រះរាជតម្រិះគាំទ្ររបស់អតីតព្រះមហាក្សត្រ សម្តេចឪដែល
 ព្រះអង្គបានយកព្រះទ័យទុកដាក់លើកិច្ចការងារនេះ រួមដោយការគាំទ្រពី
 សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាជាតិជាន់ខ្ពស់ទាំងអស់ ... ៣០ឆ្នាំហើយ តែនៅដោះមីនទាន់
 អស់ ...។

២. កម្ពុជាមានជនរងគ្រោះពីគ្រាប់មីននិងសំណល់ជាតិផ្ទុះច្រើនជាងគេលើពិភពលោក
 បិទសន្និបាតជាតិវិស័យសកម្មភាពមីនក្រោមប្រធានបទ «ឆ្ពោះទៅរកកម្ពុជាមួយដែល
 គ្មានមីន ឆ្នាំ២០២៥», ១៧ ឧសភា ២០១៨

... កេរដំណែលគ្រាប់មីននិងសំណល់ជាតិផ្ទុះនៅកម្ពុជា ត្រូវបានបន្សល់ទុកពី
 សម័យសង្គ្រាមនិងជម្លោះផ្ទៃក្នុងរាប់ទសវត្សរ៍ ធ្វើឱ្យក្លាយជាប្រទេសមួយក្នុង
 ចំណោមបណ្តាប្រទេស ដែលរងផលប៉ះពាល់ និងមានជនរងគ្រោះដោយសារ
 គ្រាប់មីន និងសំណល់ជាតិផ្ទុះពីសង្គ្រាមច្រើនជាងគេបំផុត ក្នុងពិភពលោក។
 តាមប្រព័ន្ធព័ត៌មាន (CMVIS) ជនរងគ្រោះដោយសារមីន និងសំណល់ជាតិផ្ទុះពី
 សង្គ្រាមនៅកម្ពុជា គិតចាប់តាំងពីឆ្នាំ១៩៧៩ ដល់ឆ្នាំ២០១៧ មានចំនួន ៦៤ ៦៨៨
 នាក់។ ដោយមានការខិតខំរកមធ្យោបាយដោះស្រាយបញ្ហា រហូតឈានដល់ការ

គ្រប់គ្រងបានល្អប្រសើរនូវការងារកម្ចាត់សម្អាតមីន និងសំណល់ជាតិផ្ទះពីសង្គ្រាម ព្រមទាំងការអប់រំដើម្បីកាត់បន្ថយគ្រោះថ្នាក់ដោយសារមីន កម្ពុជាបានទាញចំនួនគ្រោះថ្នាក់ពី ៤ ៣២០នាក់ក្នុងឆ្នាំ១៩៩៦ មកនៅចំនួនប្រហែល ១០០នាក់ ក្នុងមួយឆ្នាំជាមធ្យម ក្នុងរយៈពេល ៥ ឆ្នាំចុងក្រោយនេះ ...។

៣. បំផ្លាញគ្រាប់មីនអស់ក្នុងឆ្នាំ២០២៥ ជាយុទ្ធសាស្ត្រដឹកនាំប្រទេសឆ្នាំ២០២៣-២៨

បើកការដ្ឋានពង្រីក ស្ដារ និងលើកកម្រិតគុណភាពផ្លូវជាតិលេខ ៤១ ពីថ្នល់ទទឹង តភ្ជាប់ទៅកាន់ខេត្តកំពត, ២៦ ធ្នូ ២០២២

... គោលដៅដែលខ្ញុំបានដាក់ចេញ បន្ទាប់ពីអនុវត្តនយោបាយឈ្នះឈ្នះ មាន ២ចំណុចធំគឺ ទី១ ប្រែក្លាយតំបន់អតីតសមរភូមិឱ្យក្លាយទៅជាតំបន់អភិវឌ្ឍន៍ និងទី២ ប្រែក្លាយព្រំដែនជាមួយប្រទេសជិតខាងជាខ្សែព្រំដែនសន្តិភាព មិត្តភាព សហប្រតិបត្តិការ និងការអភិវឌ្ឍ ... មកដល់ពេលនេះ យើងសម្រេចបានគោលដៅ ទី១ ភាគច្រើនហើយ តែនៅសេសសល់តំបន់មួយចំនួនដែលមិនទាន់បានដោះមីន ... ថ្ងៃមុន(គណៈ)អចិន្ត្រៃយ៍គណបក្សប្រជាជន(កម្ពុជាបានប្រជុំ) បានដាក់ចេញយុទ្ធសាស្ត្រមួយគឺបំផ្លាញចោលគ្រាប់មីនឱ្យអស់ក្នុងឆ្នាំ២០២៥ ដែលជាយុទ្ធសាស្ត្រ សម្រាប់ការដឹកនាំប្រទេសសម្រាប់ឆ្នាំ២០២៣ ដល់២០២៨ ដែលក្នុងខែមករា ២០២៣ គណបក្សប្រជាជននឹងបើកមហាសន្និបាត ដើម្បីអនុម័តលើមាតិកាគោលនយោបាយរបស់ខ្លួនសម្រាប់អាណត្តិបន្ត ...។

៤. កងរសេនាតូចនារី កសាងពេលវាយ ប៉ុល ពត ដោះមីននៅខេត្តស្វាយរៀង

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មកររោងចក្រនៅតំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេស Manhattan ក្រុងប៉ារីស ខេត្តស្វាយរៀង, ២៥ មិថុនា ២០២៣

... (គោលនយោបាយដែល)ខ្ញុំបានដាក់ចេញថាត្រូវប្រែក្លាយអតីតសមរភូមិឱ្យទៅជាទីផ្សារ និងប្រែក្លាយខ្សែព្រំដែនជាមួយប្រទេសជិតខាង ឱ្យទៅជាព្រំដែនសន្តិភាព មិត្តភាព និងសហប្រតិបត្តិការ កំពុងទទួលបានជោគជ័យ។ លើការដាក់ស្តែង តើអ្វីទៅដែលហៅថាប្រែក្លាយតំបន់អតីតសមរភូមិឱ្យទៅជាតំបន់អភិវឌ្ឍន៍? នោះគឺជាការដាក់ទិសដៅដោះ និងបំផ្លាញចោលគ្រាប់មីន និងគ្រាប់មីនទាន់ផ្ទះធានាសុវត្ថិភាពជីវិតឱ្យប្រជាពលរដ្ឋ។ ស្វាយរៀង ជាសំបុកចំការមីនតាំងពីពេល

រំដោះប្រទេសមក។ កាលនោះ កងវិសេនាតូចនារី ជាកងទ័ពដែលខ្ញុំបានកសាង ពេលវាយ ប៉ុល ពត ត្រូវបានប្រគល់ការកិច្ចឱ្យមកដោះមីននៅខេត្តស្វាយរៀង។ ហេតុនេះហើយ បានជាមានវិនាស គង់ សារឿន (ដែលល្បីល្បាញខាងដោះមីន)។ យើងក៏បានប្រើកងអនុវេនាតូចនារីដើម្បីដោះបំផ្លាញចោលគ្រាប់មីនដែរ ...។

៥. មីននិងយុទ្ធភណ្ឌមីនទាន់ផ្ទះ នៅជាឧបសគ្គ១០% ក្នុងតំបន់ព្រំដែនអភិវឌ្ឍនិងទីផ្សារ សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និងយោធិត នៅតំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេសនាងកុក ខេត្ត កោះកុង, ១៣ មីនា ២០១៩

... បន្ទាប់ពីនយោបាយឈ្នះឈ្នះ (បំណងជា)យុទ្ធសាស្ត្រ២ ដែល ហ៊ុន សែន បានដាក់ចេញ និងដឹកនាំរួមមាន ទី១ ប្រែក្លាយតំបន់អតីតសមរភូមិទាំងអស់ឲ្យ ទៅជាតំបន់អភិវឌ្ឍន៍ និងទៅជាទីផ្សារ។ គោលបំណងនេះបាន និងកំពុងទទួល ជោគជ័យ អាចថា៩០%រួចហើយ។ នៅសល់១០% (ដែលមិនទាន់សម្រេចបាន) ។ មីនមែនរារាំងដោយនយោបាយទេ។ តែរារាំងដោយឃាតករលាក់មុខ គឺគ្រាប់ មីន គ្រាប់មីនទាន់ផ្ទះ។ យើងចាំបាច់ត្រូវដោះនិងបំផ្លាញចោលគ្រាប់ទាំងនោះ ដើម្បីឲ្យទីនោះក្លាយទៅជាតំបន់ដាំដុះរបស់កសិករ។ ឯទី២ នយោបាយកសាង ខ្សែព្រំដែនជាមួយប្រទេសជិតខាង ឲ្យទៅជាព្រំដែនសន្តិភាព មិត្តភាព សហ ប្រតិបត្តិការ និងការអភិវឌ្ឍ បាន និងកំពុងទទួលជោគជ័យ ...។

៦. រៀបចំបន្ទាន់ «មូលនិធិគ្មានមីន ឆ្នាំ២០២៥»

ចែកសញ្ញាបត្រជូនដល់និស្សិតនៃសាកលវិទ្យាល័យ វេស្ទឺន, ២៦ មករា ២០២៣

... យើងបានប្រើពេល ៣០ឆ្នាំហើយ ក្នុងការដោះមីន(ក្នុងប្រទេស តៃ)អត់ ទាន់អស់ទេ។ ឥឡូវ យើងត្រូវវិនិយោគដោយគំហុក។ ថ្ងៃមុនសប្បុរសជនបាន ចូលរួម រាប់ទាំងព្រះករុណា ព្រះមហាក្សត្រ និងហ្លួងម៉ែ ជិត ១៩លានដុល្លារ ... ខ្ញុំ បានរៀបចំបន្ទាន់នូវ «មូលនិធិគ្មានមីនឆ្នាំ២០២៥»។ ជាក់ទុន ៣០លានដុល្លារ ភ្លាម ចូលក្នុង មូលនិធិកម្ពុជាគ្មានមីនឆ្នាំ២០២៥ ដើម្បីឱ្យប្រតិបត្តិការដោះមីន ទាំង CMAC កងកម្លាំងរក្សាសន្តិភាពហ្វឹកហាត់កម្លាំងដោះមីន និងបណ្តាអង្គភាព កងទ័ព ប្រើប្រាស់សម្រាប់ការដោះមីន រួមជាមួយធនធានប្រមូលបានពីក្រៅ ប្រទេស ...។

៧. ប្រកាសដាក់ខេត្ត ស្រុក ឃុំ ជាបណ្តើរៗ ពីការអស់មីន

ទិវាមច្ចជាតិ អាងទឹកត្រពាំងថ្ម ភូមិត្រពាំងថ្ម ឃុំប៉ោយបាវ ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ,
១ កក្កដា ២០២២

... ពេលនេះ យើងចាប់ផ្តើមប្រកាសដាក់ខេត្ត/ស្រុក/ឃុំជាបណ្តើរៗ ជា(ខេត្ត/ស្រុក/ឃុំ)អស់មីន។ ខ្ញុំសុំឱ្យឯកឧត្តម អូន ព័ន្ធមុនីរ័ត្ន រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ ពិចារណាដាក់ចូលក្នុងថវិកាជាតិសម្រាប់ឆ្នាំ២០២៣-២០២៤ ខាងមុខ ជាដំណាក់កាល ដើម្បីបង្កើនការដោះមីន ... យើងប្រកាសថា ខេត្តកែបជាខេត្តដែលគ្មានមីនហើយ។ កន្លែងខ្លះទៀតត្រូវការលុយត្រឹមតែ ៥ម៉ឺនដុល្លារទេ។ យើងទៅរកសុំហានូស ... ឥឡូវដាក់ចូលក្នុងថវិកាជាតិដើម្បីបញ្ចប់នៅទីកន្លែងមួយចំនួនដែលជិតអស់ហើយប៉ុន្តែខ្លះលុយដោះ។ កម្លាំងដោះមីនជាកម្លាំង CMAC និងឬកម្លាំងប្រតិបត្តិការដទៃទៀត ដូចវិស្វកម្មកងទ័ព ទាំងកងទ័ព អគ្គបញ្ជាការកងទ័ព ទាំងជើងគោក ទាំងកម្លាំងប្រតិបត្តិការរក្សាសន្តិភាពទៅក្រៅប្រទេស ប្រើប្រាស់ថវិកានោះបោសសម្អាតមីន ហើយដាក់តំបន់ទាំងនោះជាតំបន់គ្មានមីន ...។

៨. នឹងប្រកាសឃុំប៉ោយបាវ និងអាងត្រពាំងថ្ម ជាតំបន់គ្មានមីននៅចុងឆ្នាំ២០២២

ទិវាមច្ចជាតិ អាងទឹកត្រពាំងថ្ម ភូមិត្រពាំងថ្ម ឃុំប៉ោយបាវ ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ,
១ កក្កដា ២០២២

... ខ្ញុំទទួលនូវរបាយការណ៍ថា ឃុំប៉ោយបាវ ស្រុកភ្នំស្រុក អាងត្រពាំងថ្ម មានផ្ទៃដីដែលបានបោសសម្អាតមីនរួចចំនួន ១,២៣ គីឡូម៉ែត្រក្រឡា (តួលេខជាក់ស្តែង ១ ២៣៨ ០២៧ម៉ែត្រក្រឡា) ... ផ្ទៃដីនៅសល់មានចំនួន ០,២៤ គីឡូម៉ែត្រក្រឡា(តួលេខជាក់ស្តែង ២៤៥ ៦៧៧ម៉ែត្រក្រឡា) ស្មើនឹងចំការមីន៦ ប្រមាណ ៩៨% នៃផ្ទៃដីមានមីននៅទូទាំងស្រុកភ្នំស្រុក ... ខ្ញុំស្នើឱ្យផ្តាច់ព្រ័ត្រទៅលើការដោះមីននៅលើផ្ទៃដីដែលនៅសេសសល់។ សូមឯកឧត្តម អំ រាត្រី ធ្វើការភ្លាមជាមួយអាជ្ញាធរមីនបញ្ជូនកម្លាំងចុះដោះឱ្យអស់ ហើយប្រកាសឃុំប៉ោយបាវក៏ដូចជាអាងត្រពាំងថ្មជាតំបន់គ្មានមីន។ ទោះបីដោយតម្លៃណាក៏ដោយ ត្រូវតែដោះមីននៅតំបន់នេះ ហើយធ្វើម៉េចនៅចុងឆ្នាំ(២០២២)នេះយ៉ាងយូរ ត្រូវតែប្រកាសតំបន់នេះជាតំបន់គ្មានមីនដើម្បីធានាសុវត្ថិភាពសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋ ...។

៩. ផ្លូវរវាងថវិកាជាតិនិងថវិកាសប្បុរសជន ធ្វើឱ្យកម្ពុជាគ្មានមីននិងមានតែស្នាមញញឹម
 ទិវាមច្ចុជាតិ អាងទឹកត្រពាំងថ្ម ភូមិត្រពាំងថ្ម ឃុំប៉ោយបាវ ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ,
 ១ កក្កដា ២០២២

... សូមអំពាវនាវចំពោះវិស័យឯកជន។ ប្រសិនបើមានបំណង ខ្ញុំសូមអរគុណ
 ទុកជាមុន ទទួលយកការរួមចំណែកដោះមីននៅកន្លែងណាមួយ ឧទាហរណ៍ថា
 កន្លែងខ្លះត្រូវការត្រឹមតែ ១០ម៉ឺនដុល្លារប៉ុណ្ណឹងទេ។ ដូចមានភូមិមួយ ឥណ្ឌាជួយ
 ៥ម៉ឺនដុល្លារដើម្បីបញ្ចប់(ការដោះមីន)។ អញ្ចឹងទេ យើងអាចប្រើការគ្រប់គ្រងពីរ។
 មួយថវិកាជាតិ និងមួយទៀតថវិកាសប្បុរសជនចូលរួមដើម្បីបង្កើនសុវត្ថិភាព ...
 ធ្វើឱ្យប្រទេសកម្ពុជាជាប្រទេសដែលអត់មានមីន(សម្លាប់មនុស្ស) តាមការគ្រោង
 ទុក... ជាពិសេស ធានាថាកន្លែងហ្នឹងមិនមាន(ការ)ភ័យខ្លាចតែមានស្នាមញញឹម
 ជំនួសឱ្យទឹកភ្នែករបស់ប្រជាជនពីអតីតកាល ...។

១០. រាល់ការសាងសង់នៅកម្ពុជា ត្រូវចំណាយលើការរកមីននិងគ្រាប់មីនទាន់ផ្ទះ
 បើកការដ្ឋានធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងវិញផ្លូវជាតិលេខ២ និងផ្លូវជាតិលេខ២២, ១១ កុម្មៈ ២០២០

... នៅកម្ពុជា រាល់ការសាងសង់គ្រប់ទីកន្លែងត្រូវចំណាយខ្ពស់ជាងនៅប្រទេសដទៃ
 ត្រង់ថា គម្រោងកន្លែងណាក៏ត្រូវតែរាវ(រក)មីនដែរ។ មីននិងគ្រាប់មីនទាន់ផ្ទះ
 តម្រូវឱ្យធ្វើការចំណាយ។ បើមីនដូច្នោះទេ នឹងមានការសង្ស័យពីគ្រោះថ្នាក់ដែល
 បណ្តាលមកពីគ្រាប់មីននិងគ្រាប់មីនទាន់ផ្ទះ និងឬដែលអាចនាំដល់ការបាត់បង់
 អាយុជីវិត អ្នកដែលកំពុងធ្វើការសាងសង់ ឬក៏គ្រោះថ្នាក់សម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋ
 ទៀតផង ... ដូច្នេះហើយ យើងតែងយកចិត្តទុកដាក់លើការដោះស្រាយផលប៉ះ
 ពាល់នេះម្ខាង និងម្ខាងទៀត ត្រូវតែស្វែងរកគ្រាប់មីន និងគ្រាប់មីនទាន់ផ្ទះ ដោយ
 សារតែប្រទេសយើងធ្លាប់មានសង្គ្រាម ដែលតែងតែមានគ្រាប់មីន និងគ្រាប់មីន
 ទាន់ផ្ទះនៅកន្លែងនេះនោះ ...។

១១. បន្ថយចំណាយទ្រទ្រង់អ្នករងផលប៉ះពាល់ពីកូវីដ១៩ ធ្វើលំហូរថវិកាទៅសកម្មភាពមីន
 បិទសន្និបាតជាតិប្រារព្ធខួប ៣០ឆ្នាំ នៃសកម្មភាពមីននៅកម្ពុជា ក្រោមប្រធានបទ
 «ផ្តល់ជីវភាព បង្កើតស្នាមញញឹម», ២២ វិច្ឆិកា ២០២២

... ខ្ញុំគិតថាមានវិធីបង្កើនទំហំថវិកាជាតិសម្រាប់ការវិនិយោគទៅលើការដោះម៉ឺននេះ។ ដូចដែលយើងបាននឹងកំពុងបញ្ចេញថវិកាប្រមាណ ៤០លានដុល្លារអាមេរិកវ៉ុល ចិញ្ចឹមប្រជាជនរងផលប៉ះពាល់ពីជំងឺកូវីដ១៩នេះ។ ខ្ញុំមានអារម្មណ៍ថា នៅពេលដែលកូវីដ១៩ធូរស្រាល យើងអាចការកាត់បន្ថយចំណាយសម្រាប់ទ្រទ្រង់ជីវភាពប្រជាពលរដ្ឋដែលរងផលប៉ះពាល់ និងធ្វើលំហូរថវិកានោះសម្រាប់សកម្មភាពម៉ឺនដែលមិនត្រូវឱ្យខ្វះឡើយ។ ខ្ញុំនឹងធ្វើការងារនេះ ... ដើម្បីធានាថាថវិកាត្រូវបានទៅគ្រប់គម្រោង និងគ្រប់គោលដៅដែលបានដាក់ចេញ។ យើងត្រូវធ្វើការនេះដើម្បីធានាថាឆ្នាំ២០២៥ នឹងគ្មានគ្រាប់ម៉ឺនទៀតទេ ...។

១២. សុំពិមត្តភក្តិខាងក្រៅ ពីសប្បុរសជនក្នុងស្រុក និងប្រើថវិកាជាតិ ដោះម៉ឺនពីទឹកដីកម្ពុជា
 បិទសន្និបាតជាតិប្រារព្ធខួប ៣០ឆ្នាំនៃសកម្មភាពម៉ឺននៅកម្ពុជា ក្រោមប្រធានបទ
 «ផ្តល់ដ៏សុវត្ថិភាព បង្កើតស្នាមញញឹម», ២២ វិច្ឆិកា ២០២២

... បើគ្មានការប្តេជ្ញាចិត្ត គ្មានការតាំងចិត្ត យើងមិនអាចដោះម៉ឺនចេញពីទឹកដីកម្ពុជាបានទេ។ អញ្ចឹង មានតែអនុវត្តវិធី ម្ខាងអំពាវនាវមិត្តភក្តិពីខាងក្រៅ និងម្ខាងអំពាវនាវសប្បុរសជននៅក្នុងប្រទេស ដែលមានចិត្តចង់ចូលរួមជួយដោះម៉ឺននៅកម្ពុជា និងម្ខាងទៀតដែរ ប្រើថវិកាជាតិដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហានេះ។ បើយើងបញ្ចប់បានបញ្ហាម៉ឺននៅកម្ពុជា វាជាកុសលផលបុណ្យជ័យវិសេស ត្បិតថាប្រទេសមួយនេះរងគ្រោះច្រើនពេកហើយ ... ខ្ញុំជាមួយឯកឧត្តម ប្រាយុទ្ធ ចាន់អូចា នាយករដ្ឋមន្ត្រីថៃ បានឯកភាពគ្នាដោះម៉ឺននៅកន្លែងណាដែលមានម៉ឺន ដោយមិនគិតអំពីបញ្ហាព្រំដែនទេ។ រឿងនេះឯកឧត្តម វ៉ា គឹមហុង ត្រូវបន្តធ្វើការ ត្បិតបន្តិចទៀតត្រូវរួមដំណើរនឹង សម្តេចពិជ័យសេនា ទៀ បាញ់ ប្រជុំគណៈកម្មាធិការព្រំដែន ...។

១៣. កម្ពុជាក្លាយជាប្រទេសនាំមុខផ្នែកបោសសម្អាតម៉ឺន

បិទសន្និបាតបូកសរុបលទ្ធផលការងារបញ្ជូនកងកម្លាំងចូលរួមបេសកកម្មរក្សាសន្តិភាពអង្គការសហប្រជាជាតិ រយៈពេល ១០ឆ្នាំ (២០០៦-២០១៦), ១ មីនា ២០១៦

... កម្ពុជាបានក្លាយទៅជាប្រទេសនាំមុខផ្នែកបោសសម្អាតម៉ឺន និងយុទ្ធកណ្ឌមិនទាន់ផ្ទុះដោយត្រូវបានអន្តរជាតិទទួលស្គាល់និងកោតសរសើរទាំងចំពោះសកម្មភាពក្នុងស្រុក ទាំងចំពោះសកម្មភាពក្នុងក្របខ័ណ្ឌអង្គការសហប្រជាជាតិ។ អង្គ

ការសហប្រជាជាតិបានស្នើខ្ចីកម្លាំងកងវិស្វកម្មកម្ពុជា នៅលើបង់ មកប្រតិបត្តិការ បោសសម្អាតមីននៅលើ កោះស៊ីប្រី ហើយសមាជិកនានានៃសហគមន៍អាស៊ាន បានគាំទ្រកម្ពុជាធ្វើម្ចាស់ផ្ទះ មជ្ឈមណ្ឌលសកម្មភាពមីនតំបន់អាស៊ាន(ARMAC)។ ទាំងនេះ ជាសក្ខីភាពនៃការទទួលស្គាល់ស្នាដៃរបស់កម្ពុជា។ នេះគឺជាមោទនភាព បំផុត ដែលទង់ជាតិកម្ពុជាបានបក់រឹចៗ ជាមួយទង់ជាតិនៃបណ្តាប្រទេសដែល បរិច្ចាគកងទ័ពចូលរួមបំពេញបេសកកម្មក្រោមឆត្រអង្គការសហប្រជាជាតិ ...។

១៤. រុករក និងបំផ្លាញគ្រាប់មីន និងគ្រាប់មីនទាន់ផ្ទះ ជាគោលដៅមួយនៃការអភិវឌ្ឍ
បិទសន្និបាតជាតិវិស័យសកម្មភាពមីន ក្រោមប្រធានបទ «ឆ្ពោះទៅរកកម្ពុជាមួយ ដែលគ្មានមីន ឆ្នាំ២០២៥», ១៧ ឧសភា ២០១៨

... ក្នុងគោលដៅអភិវឌ្ឍសហស្សវត្សរ៍ គេមិនឃើញនៅក្នុងគោលដៅទាំងនោះ មានការរុករក ឬក៏បំផ្លាញបោលគ្រាប់មីននោះទេ។ រហូតមកដល់ដំណាក់កាលនៃ ការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាពនេះទៀតសោត ក៏មិនមាននិយាយផងដែរ។ យ៉ាង ណាក្តី កម្ពុជានៅតែជម្នះដាក់ជាគោលដៅអាទិភាពមួយ ក្នុងចំណោមគោលដៅ អាទិភាពរបស់កម្ពុជា ... កម្ពុជាខ្លួនឯងត្រូវមានការទទួលខុសត្រូវ។ (វ៉ា)មិនមែនជា ឯកសារ(ក្នុង)ក្របខ័ណ្ឌរបស់អង្គសហប្រជាជាតិ ដែលយកទៅអនុវត្តនៅគ្រប់ប្រ ទេសនោះទេ ព្រោះប្រទេសខ្លះគ្មានគ្រាប់មីន(ដែលកប់ក្នុងដី) ប៉ុន្តែប្រទេសដែល មានគ្រាប់មីន(លាក់ក្នុងដី) ដូចជាកម្ពុជា បើមិនដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងផែនការនិង ទិសដៅជាក់លាក់ទេ យើងច្បាស់ជាមើលរំលងអ្វីដែលបាននិងកំពុងកើតនៅក្នុង ប្រទេសជាមិនខាន ...។

១៥. កម្ពុជាដាក់ការកម្ចាត់មីនជាគោលដៅទី៩ នៃគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍សហស្សវត្សរ៍
បិទសន្និបាតជាតិប្រារព្ធធ្កប ៣០ ឆ្នាំ នៃសកម្មភាពមីននៅកម្ពុជា ក្រោមប្រធានបទ “ផ្តល់ដីសុវត្ថិភាព បង្កើតស្នាមញញឹម”, ២២ វិច្ឆិកា ២០២២

... គោលដៅអភិវឌ្ឍន៍សហស្សវត្សរ៍(សហប្រជាជាតិ) មានគោលដៅត្រឹមតែ៨ ប៉ុណ្ណោះ។ កម្ពុជាបានដាក់ចេញនូវគោលដៅទី៩ គឺបញ្ហាមីន។ ឯគោលដៅការ អភិវឌ្ឍដោយចីរភាព ក៏អង្គការសហប្រជាជាតិដាក់ចេញតែ ១៧គោលដៅ ប៉ុន្តែ យើងបានដាក់ចេញនូវគោលដៅរហូតដល់១៨ គឺបន្ថែមបញ្ហាមីនមួយទៀត។ ជា

ក៏ឮសំណាង UNDP ដៃគូ និងអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិបានទទួលស្គាល់នូវគោលដៅដែលយើងបានដាក់ចេញ ... ប្រទេសជាច្រើនជាអ្នកមាន គ្មានបញ្ហាមិន ដូច្នេះគេលើកគោលដៅអភិវឌ្ឍន៍សហស្សវត្សរ៍ រហូតមកដល់ការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយបីភាពនេះ ដោយមិនដាក់ចេញគោលការណ៍ពីការបំផ្លាញគ្រាប់មីន និងគ្រាប់មីនទាន់ផ្ទះទេ។ ប៉ុន្តែ លើការដាក់ស្តែង សកម្មភាពនៅទូទាំងទូទាំងពិភពលោកបច្ចុប្បន្ន មិនបានក្លាយទៅជាបញ្ហាប្រឈមមួយ ...។

១៦. កម្ពុជាគ្មានការចាំបាច់នឹងដាក់មីននៅលើទឹកដីខ្លួនបន្ថែមទេ

សន្និសីទកាសែតក្រោយប្រជុំគណៈរដ្ឋមន្ត្រី, ១៧ តុលា ២០០៨

... តាំងពីដើមមក យើងទទួលស្គាល់ថាជាមីនផលិតនៅសហភាពសូវៀតមែនតែមីននេះត្រូវបានដាក់តាំងពីទសវត្សរ៍ឆ្នាំ៨០។ មិនដឹងខាងណាអ្នកដាក់។ ខាងកងទ័ពអតីតរដ្ឋកម្ពុជាក៏មិនដឹង ខាងអតីតភាគីបដិបក្ខនៅជ្វាយដែន ក៏មិនដឹង? ប៉ុន្តែ ពេលនេះ ជាពេលដែលកម្ពុជាកំពុងបំផ្លាញចោលមីននេះ ទី១។ ទី២ យើងជាហត្ថលេខីនៃអនុសញ្ញា OTAWA ស្តីពីការហាមប្រើប្រាស់មីន។ យើងបានកម្ទេចមីនក្នុងឃ្លាំងចោលអស់ហើយ។ តើមានមីនឯណាយកទៅដាក់ទៀត? កម្ពុជាគ្មានការចាំបាច់នឹងដាក់មីននៅលើដីរបស់ខ្លួនបន្ថែមទេ ត្បិតវាផ្ទុយពីគោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ផ្ទុយពីការខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់គណៈកម្មាធិការមីន ក្នុងនោះមានយន្តការកងវិស្វកម្ម CMAC, HELLO TRUST អង្គការ MAG ស្ទើរច្រើនទៀត ដែលកំពុងតែដោះមីន ...។

១៧. ឆ្នាំ២០២៥ បំផ្លាញមីនឱ្យអស់ ដើម្បីប្រជាពលរដ្ឋទទួលបានដីដោយគ្មានគ្រោះថ្នាក់ ចែកសញ្ញាបត្រជូនដល់និស្សិតនៃសាកលវិទ្យាល័យ វេស្វ៊ីន, ២៦ មករា ២០២៣

... ខ្ញុំបាននិយាយពីប្រវត្តិទំនាក់ទំនងរវាងសន្តិភាពនិងសង្គ្រាមបែកបាក់ ... ពេលនេះ យើងមានឱកាសនៅគ្រប់ទីកន្លែងរុករាននិងបំផ្លាញចោលគ្រាប់មីនឱ្យអស់នៅត្រឹមឆ្នាំ២០២៥ ដើម្បីធានាថា ប្រជាជនទទួលបានដីធ្លីទៅ(ធ្វើផលិតកម្ម)គ្មានគ្រោះថ្នាក់ ឬអ្នកចូលចិត្តធ្វើដំណើរកម្សាន្ត ឬក៏អត់ស្គាល់ភូមិសាស្ត្រ (អាចធ្វើសកម្មភាពបានដោយមិនមានគ្រោះថ្នាក់)។ យើងនឹងខិតខំបំផ្លាញមីនចោលឱ្យ

អស់ត្រឹមឆ្នាំ២០២៥។ យើងប្រើពេល ៣០ឆ្នាំហើយ ដើម្បីដោះ(មិន) ក៏ប៉ុន្តែវា មិនទាន់អស់ ដោយសារប្រទេសយើងមានសង្គ្រាមហ្នឹងវាធំពេក ...។

១៨. ពីរងគ្រោះដោយសារមិន កម្ពុជាចែករំលែកចំណេះដឹង និងបទពិសោធពីមិន

បិទសន្និបាតជាតិវិស័យសកម្មភាពមិនក្រោមប្រធានបទ «ឆ្ពោះទៅរកកម្ពុជាមួយ ដែលគ្មានមិន ឆ្នាំ២០២៥», ១៧ ឧសភា ២០១៨

... ក្នុងរយៈពេលនេះ កម្ពុជាទទួលបានចំណេះដឹង និងបទពិសោធគ្រប់គ្រាន់ អំពីមិន ហើយបានប្រែពីប្រទេសដែលរងគ្រោះដោយសារគ្រាប់មិន ទៅជាប្រទេស ដែលចែករំលែកចំណេះដឹង និងបទពិសោធប្រកបដោយជំនាញបោសសម្អាត (កម្ចាត់)គ្រាប់មិននៅលើឆាកអន្តរជាតិ ពិសេស បណ្តាប្រទេសដែលកំពុងជួប ប្រទះបញ្ហាមិន និងសំណល់ជាតិផ្ទះពីសង្គ្រាម។ កម្ពុជាតែងបានទទួលគណៈ ប្រតិភូមកពីបណ្តាប្រទេសជាច្រើនមកទស្សនា រៀនសូត្រ និងទទួលបទពិសោធផងដែរ។ ចាប់ពីឆ្នាំ២០០៦ មក ទោះបីកំពុងប្រឈមនឹងគ្រោះថ្នាក់ដោយសារមិន ក៏កម្ពុជាបានខិតខំចែករំលែកកងកម្លាំងបោសសម្អាតមិនរបស់ខ្លួន ទៅរួមចំណែក សម្រាលទុក្ខលំបាកនៃប្រជាពលរដ្ឋ នៃប្រទេសដែលកំពុងប្រឈមនឹងរងគ្រោះ ថ្នាក់ដោយសារមិន និងយុទ្ធភណ្ឌមិនទាន់ផ្ទុះ ...។

១៩. គណៈប្រតិភូប្រទេសរងគ្រោះដោយគ្រាប់មិនមករៀនសូត្រនិងរំលែកបទពិសោធន៍

បិទសន្និបាតជាតិវិស័យសកម្មភាពមិន, ២ មេសា ២០១៣

... ទិន្នន័យនេះបានឆ្លុះបញ្ចាំងយ៉ាងច្បាស់ពីជោគជ័យដែលអាជ្ញាធរមិនកម្ពុជា ខិតខំសម្រេចបាន សំដៅចូលរួមចំណែកអភិវឌ្ឍសង្គម-សេដ្ឋកិច្ចជាតិ ឆ្ពោះទៅ វឌ្ឍនភាពវិបុលភាព និងការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្ររបស់ប្រជាជនយើង។ ជាមួយគ្នា នេះ ចំណេះដឹង និងបទពិសោធរបស់កម្ពុជាក្នុងវិស័យសកម្មភាពមិន ក៏ត្រូវបាន ចែករំលែកនៅលើឆាកអន្តរជាតិផងដែរ។ ជាក់ស្តែង ក្នុងប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយនេះ គណៈប្រតិភូជាច្រើន ពីប្រទេសរងគ្រោះដោយសារគ្រាប់មិន និងយុទ្ធភណ្ឌមិន ទាន់ផ្ទះ ដូចជារៀតណាម ឡាវ មីយ៉ាន់ម៉ា បង់ក្លាដេស នេប៉ាល់ អាហ្វហ្កានីស្ថាន លីប៊ី អង់ហ្គោឡា កូឡុំប៊ី និងស៊ូដង់ ជាដើម បានមកកម្ពុជាដើម្បីរៀនសូត្រ និង ចែករំលែកបទពិសោធពីយើង ...។

២០. ប្រកាសទទួលហ្វឹកហ្វឺនអ្នកដោះមីន ដល់ប្រទេសដែលត្រូវការ

ចែកសញ្ញាបត្រជូនដល់និស្សិតនៃសាកលវិទ្យាល័យ វេស្ទឺន, ២៦ មករា ២០២៣

... ជាអ្នកសម្រេចចិត្តខាងនយោបាយ ទទួលការខុសត្រូវលើនយោបាយក្នុង ប្រទេសនិងក្រៅប្រទេស ខ្ញុំសូមប្រកាសថា កម្ពុជានឹងទទួលយកប្រទេសណាក៏ ដោយដែលចង់ហ្វឹកហ្វឺនពីការដោះមីនឱ្យមករៀននៅកម្ពុជា។ តែសូមកុំឱ្យកម្ពុជា ចូលទៅពាក់ព័ន្ធជាមួយសកម្មភាពយោធានៅអ៊ុយក្រែន។ កម្ពុជាគ្មានសមត្ថភាព ធ្វើបែបនោះទេ។ ប៉ុន្តែ ទាក់ទងនឹងការកម្ចាត់ចោលគ្រាប់មីន ជាកិច្ចការមនុស្ស ធម៌ ហើយដែលកម្ពុជាមានបទពិសោធប្រើន។ ពលរដ្ឋកម្ពុជាមានស្លាប់ និងពិការ ប្រើនណាស់។ ដោយហេតុនេះ កម្ពុជាមិនអាចបើកភ្នែកមើលសោកនាដកម្មនៅ តាមបណ្តាប្រទេសនានាទេ។ កូឡុំប៊ីមករៀនប្រើនជាងគេនៅស្រុកខ្មែរ។ គាត់នៅ ទ្វីបអាមេរិក ...។

២១. ករណីកម្ពុជាជួយបណ្តុះបណ្តាលអ្នកដោះមីនឱ្យអ៊ុយក្រែនជាកិច្ចការមនុស្សធម៌

ចែកសញ្ញាបត្រជូនដល់និស្សិតនៃសាកលវិទ្យាល័យ វេស្ទឺន, ២៦ មករា ២០២៣

... កម្ពុជាមិនបានផ្តល់ជំនួយយោធាឱ្យអ៊ុយក្រែនទេ។ កម្ពុជាគ្មានសមត្ថភាព ផ្តល់ជំនួយយោធាឱ្យអ៊ុយក្រែនទេ។ ឯរឿងកម្ពុជាជួយបណ្តុះបណ្តាលអ្នកដោះ មីនឱ្យអ៊ុយក្រែន គឺជាកិច្ចការមនុស្សធម៌សុទ្ធសាធ។ កម្ពុជាបានបញ្ជូនកងទ័ពទៅ ដោះមីននៅក្រៅប្រទេស រួមចំណែកការពារសន្តិភាពក្រោមចត្តាអង្គការសហប្រជា ជាតិ។ ឥឡូវយើងមានកងទ័ពឈរជើង នៅ៤ ប្រទេសគឺនៅម៉ាលី ស៊ីដង់ ខាងត្បូង លីបង់ និងអាហ្វ្រិកកណ្តាល។ កាលមុន យើងមាននៅស៊ីរី, ឆាដ, ស៊ីប្រ (ដែលនៅ ខាង)អ៊ីរ៉ុប។ ម៉េចបានយើងទៅដល់ហ្នឹង? វាមានតំបន់មួយមានជម្លោះរវាងទួត ជាមួយស៊ីប្រ។ តំបន់ហ្នឹងមានមីន។ អង្គការសហប្រជាជាតិយកកងទ័ពយើងទៅ ជួយដោះមីននៅកន្លែងហ្នឹង។ យើងបានបញ្ជូនកម្លាំងទៅជួយដោះមីន ដែលជា ឃាតករលាក់មុកនៅតាមប្រទេសនានា ...។

២២. កម្ពុជាមិនបានបញ្ជូនកងទ័ព និង/ឬគ្រូបង្វឹកដោះមីន ទៅអ៊ុយក្រែនទេ

ចែកសញ្ញាបត្រជូនដល់និស្សិតនៃសាកលវិទ្យាល័យ វេស្ទឺន, ២៦ មករា ២០២៣

... នៅក្នុងប្រទេស យើងបានជួយបណ្តុះបណ្តាលអ្នកដែលមកពីកូឡុំប៊ី និង ប្រទេសមួយចំនួនផ្សេងទៀត អំពីការដោះមីន។ មជ្ឈមណ្ឌលមីនអាស៊ានមានទីតាំងនៅកម្ពុជា។ ខ្ញុំសូមជម្រាបថា ប្រទេសណាក៏ដោយ ដែលចង់មករៀនដោះមីននៅកម្ពុជា សូមអញ្ជើញ រាប់ទាំងស្រីផង យើងនឹងជួយបណ្តុះបណ្តាលអោយទាំងអស់។ សូមបញ្ជាក់ថា កម្ពុជាមិនបានបញ្ជូនកងទ័ពទៅប្រទេសអ៊ុយក្រែនទេ ហើយក៏មិនបានបញ្ជូនគ្រូដោះមីនទៅប្រទេសអ៊ុយក្រែនដែរ។ ដូច្នេះ កិច្ចការដែលយើងបានធ្វើនេះ ជាកិច្ចការមនុស្សធម៌សុទ្ធសាធ។ ការបំផ្លាញចោលគ្រាប់មីននិងគ្រាប់មីនទាន់ផ្ទះ គឺជាកិច្ចការដែលត្រូវធ្វើនៅគ្រប់ទីកន្លែងនៅលើពិភពលោកនេះ។ សូមបញ្ជាក់ឱ្យបានច្បាស់ថា មិនមានពាក់ព័ន្ធសកម្មភាពយោធាអ្វីទាំងអស់ ...។

២៣. ស្នើឱ្យកងទ័ពចិនជួយកម្ពុជាបំផ្លាញចោលគ្រាប់មីនឱ្យអស់ក្នុងឆ្នាំ២០២៥

បើកការដ្ឋានពង្រីក ស្ដារ និងលើកកម្រិតគុណភាពផ្លូវជាតិលេខ៤១ ពីថ្នល់ទទឹង តភ្ជាប់ទៅកាន់ខេត្តកំពត, ២៦ ធ្នូ ២០២២

... សូមយកឱកាសនេះ អរគុណទាំងអ្នកខេត្តកណ្តាលទាំងអ្នកខេត្តកំពង់ស្ពឺ ដែលបានបោះឆ្នោតជូនគណបក្សប្រជាជន(កម្ពុជា) ... ប្រជាពលរដ្ឋបានឃើញរួចហើយថា ពេលគណបក្សប្រជាជន(កម្ពុជា)កាន់អំណាច សន្តិភាពកំពុងកើតមាននៅទូទាំងប្រទេស គ្រប់ទីកន្លែង។ ពេលនេះ កន្លែងដែលធ្លាប់ច្បាំងរាំងជល់ទាំងប៉ុន្មាន ក្លាយទៅជាតំបន់ទេសចរណ៍អស់ហើយ។ យើងកំពុងតែពន្លឿនការដោះមីនដែលនៅសេសសល់។ ជួបជាមួយរដ្ឋមន្ត្រីការពារជាតិចិន ក្រៅពីការផ្តល់ជំនួយដោយរដ្ឋាភិបាលចិនដល់ការដោះមីន ខ្ញុំបានស្នើឱ្យកងទ័ពចិនមកជួយដល់កងទ័ពកម្ពុជាដើម្បីបំផ្លាញចោលគ្រាប់មីនឱ្យអស់ក្នុងឆ្នាំ២០២៥ ខាងមុខនេះ ដើម្បីបញ្ចៀសគ្រោះថ្នាក់ដល់ប្រជាជនយើងផង និងដើម្បីផ្តល់ដីដោយសុវត្ថិភាពជូនប្រជាជនបង្កបង្កើនផលផង ...។

១៨. មុខងារសាធារណៈ

១	ជាសាស្ត្រាចារ្យកិត្តិយសតាំងពីឆ្នាំ១៩៩៧ បង្រៀនមន្ត្រីមុនចាកចេញពីសាលា	៣០៦
២	ការធ្វើទំនើបកម្មក្តី ការកែទម្រង់ក្តី ត្រូវចាប់ផ្តើមពីមនុស្ស	៣០៦
៣	សំណូមពរបង្កើតវគ្គសិក្សាពិសេសសម្រាប់តែស្ត្រី	៣០៧
៤	វិធីសាស្ត្រដឹកនាំនិងធ្វើការងារ មាន ៣ដំណាក់កាល	៣០៧
៥	បើមិនកែទម្រង់ ៩៩% នឹងស្លាប់ ... បើកែទម្រង់ ៩៩% នឹងរស់	៣០៨
៦	ពង្រឹងសមត្ថភាពមន្ត្រីដើម្បីកំណើន ការងារ សមធម៌ និងត្រូវមានប្រសិទ្ធភាព	៣០៨
៧	កែទម្រង់ដើម្បីដើរស្របជាមួយដៃគូអាស៊ាន ឆ្លើយតបកិច្ចការតំបន់/អន្តរជាតិ	៣០៨
៨	បម្រើនិងការពារប្រជាជនតាមពាក្យ “នៅប្រជាជនស្រឡាញ់ ទៅប្រជាជននឹក”	៣០៩
៩	បញ្ចប់ការសុំតែងតាំងមន្ត្រីពីគណបក្សនយោបាយ យកសមត្ថភាពជាគោល	៣០៩
១០	ត្រូវមានព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ ដើម្បីវិភាគនិងវាយតម្លៃសភាពការណ៍ត្រូវ	៣១០
១១	អ្នកដឹកនាំ មិនត្រូវឱ្យបាញ់ការណ៍ និង/ឬព័ត៌មានបំភ្លៃបោកប្រាស់បាន	៣១០
១២	ពីចុងឆ្នាំ២០១៧ ចំនួន “វះកាត់” លើអភិក្រម “ឆ្លុះកញ្ចក់ ដូចទឹក ដុសក្តែល ព្យាបាល”	៣១១
១៣	វិភាគ វាយតម្លៃ និងព្យាករណ៍សភាពការណ៍ដោយប្រើវិធីសាស្ត្រ៣ គូបផ្សំគ្នា	៣១១
១៤	ត្រូវមានយុត្តិធម៌ ស្តាប់ឱ្យគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ មុនធ្វើការសម្រេចចិត្ត	៣១២
១៥	ពេលធ្វើការតែងតាំង សូមកុំសួរអាយុ តែត្រូវមើលពីសមត្ថភាព	៣១២
១៦	ធ្វើការងារល្អ បម្រើប្រជាជន តាមពាក្យចាស់ថា “ឱនដាក់គ្រាប់! ងើយស្អាត”	៣១៣
១៧	បក្សនយោបាយប្រើមនុស្សខ្លួនចាត់តាំង បំផ្លាញកេរ្តិ៍ឈ្មោះរដ្ឋបាលសាធារណៈ	៣១៣
១៨	កុំរង់ចាំស៊ីផលពីការបែកបាក់របស់បក្សដទៃ តែរួមគ្នាបម្រើប្រយោជន៍ប្រជាជន	៣១៤
១៩	រំលាយយន្តការកែទម្រង់៣ ប្រគល់ឱ្យក្រសួងពាក់ព័ន្ធ	៣១៤
២០	មុខងារសាធារណៈជាដើងមុខ សេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុជាដើងក្រោយ ...	៣១៥
២១	គ្រប់គ្រងមន្ត្រីដោយប្រព័ន្ធព័ត៌មានវិទ្យា រកឃើញនិងកាត់ចោលមន្ត្រី/ទាហានខ្មោច	៣១៥
២២	ឡើងកាំយឹត ដល់ពេលត្រូវឡើងស័ក្តិ មិនដំឡើងឱ្យទៀត	៣១៦
២៣	“សំណាបយោងដី ស្រីយោងប្រុស” តែភរិយា/កូន កុំលូកលាន់កិច្ចការប្តី/ឪពុក	៣១៦
២៤	បញ្ចៀសការតែងតាំងរបៀបបក្ខពួក/គ្រួសារនិយម ដោយការប្រឡងប្រជែង	៣១៧
២៥	២០២៣ ដំឡើងបៀវត្សមន្ត្រីរាជការ រំកិលពិដានពន្ធបៀវត្សរ៍ទាំងរដ្ឋទាំងឯកជន	៣១៧

២៦	ចាយដល់ជាង៥០% នៃចំណាយចរន្ត ជំរុញបៀវត្សរ៍មិនទាបជាង ១លានរៀល	៣១៨
២៧	ចំណាយលើបុគ្គលិកច្រើនជាង៥% បន្តិច នៃផលិតផលក្នុងស្រុកសរុប	៣១៨
២៨	បើមិនចេះបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន មិនត្រូវតែងតាំងទេ	៣១៩
២៩	ការបណ្តុះបណ្តាលមន្ត្រី អាចធ្វើតាមក្រសួងស្ថាប័នថ្នាក់ជាតិនិងក្រោមជាតិ	៣១៩
៣០	សាលាកូមិន្ទរដ្ឋបាលរៀបចំបណ្តុះបណ្តាលភាពជាអ្នកដឹកនាំវិស័យសាធារណៈ	៣១៩
៣១	តែងតាំងមុន បណ្តុះបណ្តាលតាមក្រោយ សាមីខ្លួនស្វែងយល់អំពីកិច្ចការត្រូវធ្វើ	៣២០
៣២	បញ្ហាអ្វីក៏ដោយ បើដោះស្រាយដោយផ្អែកលើផលប្រយោជន៍ប្រជាជន មិនខុសទេ	៣២០
៣៣	តែងមានសេណារីយ៉ូប្រុងប្រៀបធៀបឆ្លើយតបទៅនឹងលទ្ធភាពកើតឡើងច្រើនបែប	៣២១
៣៤	មន្ត្រីគេចវេរៈពីការទទួលភ័ក្ត្រសំណើកូរ៉េ៩៩ មិនអាចចូលធ្វើការបានទេ	៣២១
៣៥	មុខងារសាធារណៈបូកសរុបចំនួនមន្ត្រីបានចាក់ភ័ក្ត្រសំណើ គ្រប់គ្រងជាព័ត៌មាន ...	៣២២
៣៦	រក្សាតួនាទីមន្ត្រីនយោបាយទទួលបានការតែងតាំងរួចមកហើយឲ្យនៅដដែល	៣២២
៣៧	តំណែងរដ្ឋមន្ត្រីប្រតិភូអមនាយករដ្ឋមន្ត្រី សំរាប់អគ្គនាយកពន្ធដារនិងអគ្គនាយកគយ	៣២៣
៣៨	នាយករដ្ឋមន្ត្រី/រដ្ឋមន្ត្រី គួបផ្សំការទទួលខុសត្រូវក្នុងការជ្រើសរើសនិងតែងតាំងមន្ត្រី	៣២៣
៣៩	ការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលថ្នាក់ជាតិនិងក្រោមជាតិ ត្រូវមានចំណេះដឹង/ធ្វើ ជាមូលដ្ឋាន	៣២៤
៤០	បង្កើតច្បាប់បាន កែច្បាប់បាន តែឱ្យត្រូវតាមកម្រិត	៣២៤
៤១	កែសេចក្តីសម្រេចដែលមិនបម្រើប្រយោជន៍ប្រជាជន មិនមានអ្វីខុស ជាការកែទំរង់	៣២៥
៤២	ក្រោយចាកចេញពីមុខតំណែង អាចកាពលមកឆ្លើយសំណួរនៅសាលាកូមិន្ទរដ្ឋបាល	៣២៥

១. ជាសាស្ត្រាចារ្យកិត្តិយសតាំងពីឆ្នាំ១៩៩៧ បង្រៀនមន្ត្រីមុនចាកចេញពីសាលា

បិទវគ្គបណ្តុះបណ្តាលឆ្នាំ ២០២០-២០២១ និងបើកវគ្គបណ្តុះបណ្តាលឆ្នាំ២០២២
សាលាកូមិន្ទរដ្ឋបាល, ១៣ មិថុនា ២០២២

... ជាការល្អដែលបានអញ្ជើញសាស្ត្រាចារ្យ ក្នុងឃ្លឹងមានសាស្ត្រាចារ្យជាដើមមន្ត្រី
សាស្ត្រាចារ្យជាឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី ជាដើមលេខាធិការ ឬជាអ្នកជំនាញតាមស្ថាប័ន
នានា មកធ្វើបទឧទ្ទេសនាម ... ខ្ញុំក៏ជាសាស្ត្រាចារ្យកិត្តិយសនៅសាលានេះ តាំងពី
ឆ្នាំ១៩៩៧ មក ប៉ុន្តែសាស្ត្រាចារ្យកិត្តិយសនេះ ទទួលបានប្រាក់កំរៃតែម្តងគត់ ...
ជាធម្មតា សាស្ត្រាចារ្យកិត្តិយសនេះ មកផ្តាំផ្ញើចុងក្រោយ។ បង្រៀនចុងក្រោយ
នៅមុនពេលដែលមន្ត្រីចាកចេញពីសាលា។ ជាទូទៅ មន្ត្រីទទួលបានការផ្តាំផ្ញើពីខ្ញុំ
ចំនួន ២លើក។ លើកទី១ នៅពេលបើក ... រួចហើយនឹងជួបខ្ញុំនៅឆ្នាំក្រោយទៀត
នៅពេលត្រូវបិទវគ្គ ... បើទោះបីជាមិនបានចូលបង្រៀនក៏ដោយចុះ ក៏សាស្ត្រាចារ្យ
កិត្តិយសនេះ មានបណ្តាំចុងក្រោយ ដែលក៏មានតម្លៃគួរសមដែរ ... ។

២. ការធ្វើទំនើបកម្មក្តី ការកែទម្រង់ក្តី ត្រូវចាប់ផ្តើមពីមនុស្ស

បិទវគ្គ ប្រគល់សញ្ញាបត្រ វិញ្ញាបនបត្រ ជូនសិស្សមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់សាលាកូមិន្ទរដ្ឋបាល,
២៥ កុម្ភៈ ២០២០

... សាលាកូមិន្ទរដ្ឋបាល មានតួនាទីសំខាន់ក្នុងការបណ្តុះបណ្តាលមន្ត្រីគ្រប់
គ្រងរដ្ឋបាលថ្នាក់ជាតិផង និងរដ្ឋបាលថ្នាក់ក្រោមជាតិផង ... ពាក់ព័ន្ធនឹងដំណើរ
ទៅមុខ តើយើងគួរតែធ្វើអ្វីបន្ថែមទៀត ... យើងមានការកែទម្រង់។ ប៉ុន្តែ តើការកែ
ទម្រង់ត្រូវចាប់ផ្តើមពីអ្វី ... បើទោះបីជាមានសម្ភារទំនើបបែបណាក៏ដោយចុះ បើ
មនុស្សមិនទំនើបទេ គឺវានៅតែប៉ុណ្ណឹង។ ខ្ញុំលើកឧទាហរណ៍ ស្ថាប័នព័ត៌មានមួយ
ទៅចុះ។ អ្វីៗសុទ្ធតែឌីជីថលទាំងអស់ ប៉ុន្តែ ព័ត៌មាននោះអាចផ្សាយបានទេ
ទូរទស្សន៍មួយអាចផ្សាយបានទេ បើមនុស្សដេកមិនក្រោក។ តើបានអ្នកណា
ឡើងរត់អក្សរ អ្នកណាតាមដានព័ត៌មាន បានព័ត៌មានពីណាយកទៅផ្សាយ។ ខ្ញុំ
ចង់រំលេចថា ការចាប់ផ្តើមធ្វើទំនើបកម្ម ការកែទម្រង់ ត្រូវចាប់ផ្តើមពីមនុស្ស។ ចង់
ធ្វើឱ្យស្ថាប័នមួយរឹងមាំទៅបាន ទាមទារឱ្យមនុស្សរឹងមាំមិន ទើបស្ថាប័ននោះ
ដំណើរការបាន មិនថាស្ថាប័នរដ្ឋឬផ្នែកឯកជននោះទេ ... ។

៣. សំណូមពរបង្កើតវគ្គសិក្សាពិសេសសម្រាប់តែស្ត្រី

ចែកវិញ្ញាបនបត្រដល់កម្មសិក្សាការីមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់និងមធ្យម និងបើកវគ្គ
បណ្តុះបណ្តាលសាលាកូមិន្ទរដ្ឋបាល, ១០ មីនា ២០១៥

... (អ៊ី) ខ្ញុំចង់បានយូរហើយ ប៉ុន្តែមិនទាន់សម្រេចបាន គឺគណៈរដ្ឋមន្ត្រីនឹងសុំ
យកសាលានេះឲ្យទទួលបណ្តុះបណ្តាលមន្ត្រីជាស្រ្តី ដែលត្រូវបានតែងតាំងឲ្យធ្វើ
រដ្ឋលេខាធិការ អនុរដ្ឋលេខាធិការ អភិបាលរងខេត្ត អភិបាលរងស្រុក និងមានមួយ
ចំនួនថ្នាក់អគ្គនាយក អគ្គនាយករង ជាមួយគ្នា។ ខ្ញុំសូមប្រគល់ជូនឯកឧត្តម សខេង
ទទួលទាំងខាងរដ្ឋបាលសាធារណៈ និងមន្ត្រីក្នុងរដ្ឋាភិបាល ... (ជាញឹកញយ
ឃើញថា) ឱ្យតែចាប់ផ្តើមបានធ្វើដំបូង មិនព្រមរៀនទៀត។ យកអ្នកហ្នឹងទៅរៀន
មុនគេ។ អាងតែជំទាវ មិនខ្ចីរៀន ហើយយើងចេះតែលើកឡើងពី (វិសមភាព)
gender ... អ្នកប្រឹង ចេះតែប្រឹង អ្នកមិនប្រឹង ក៏ក្លាយជាអភិរក្ស ... បើតែយើងដក
ចេញពីតំណែង នឹងមានការិះគន់ថា “កាត់ស្ត្រី” ចេញ (ពីការទទួលខុសត្រូវ) ...។

៤. វិធីសាស្ត្រដឹកនាំនិងធ្វើការងារ មាន ៣ដំណាក់កាល

ចែកសញ្ញាបត្រមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់ មន្ត្រីក្រមការនៃសាលាកូមិន្ទរដ្ឋបាល, ២០ មិថុនា ២០១៦

... ខ្ញុំធ្លាប់បាននិយាយអំពីវិធីសាស្ត្រដឹកនាំនិងធ្វើការងារថា មានបីដំណាក់
កាល។ ដើម្បីធ្វើការងារបាននៅស្ថាប័នមួយ ឬអង្គការចាត់តាំងមួយ ជាសង្គមស៊ី
វិលក្តី ជាបក្សនយោបាយក្តី ឬស្តីក៏ដោយ ដំណាក់កាលទី១ គឺត្រូវតែមានផែនការ
ច្បាស់លាស់ ... រៀបចំបានផែនការ ទើបនឹងសម្រេចបាន ៣០% នៃអ្វីដែលយើង
ត្រូវធ្វើ ... ដំណាក់កាលទី២ គឺការចាត់តាំងអនុវត្ត ... បើមានផែនការយកទៅដាក់
ក្នុងថតតុ មិនចាត់តាំងអនុវត្ត ក៏មិនមានន័យអីទាំងអស់ ... ហើយការចាត់តាំង
អនុវត្តក៏ទើបនឹងបាន ៣០% ទៀតដែរ ... (ដូច្នេះ ទាំងពីរនេះ) ទើបតែសម្រេចបាន
៦០% ទេ ... តើ ៤០% ទៀតស្តី? កត្តាចែជន្យានឹងលេចឡើងក្នុងពេលអនុវត្ត។
នេះហើយជាចំណុចសំខាន់ ... មិនថាប្រទេសទាំងមូលទេ អង្គភាពតូចមួយ ក៏
សុទ្ធតែមានកត្តាចែជន្យអាចកើតឡើង។ ខ្លួនយើងម្នាក់ៗ គ្រួសារនីមួយៗសុទ្ធតែ
មានកត្តាចែជន្យដែលនឹងលេចឡើង ... ដែលវានឹងក្លាយជាការដាក់បន្ទុកឲ្យដោះ

ស្រាយ ... (ការប្រឈមដោះស្រាយនឹង)ចំណុចនេះ វានឹងរំលេចអោយឃើញនូវសមត្ថភាពរបស់មន្ត្រី ...។

៥. បើមិនកែទម្រង់ ៩៩% នឹងស្លាប់ ... បើកែទម្រង់ ៩៩% នឹងរស់

ចែកវិញ្ញាបនបត្រដល់កម្មសិក្សាការីមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់និងមជ្ឈមន្ត្រីបើកវគ្គបណ្តុះបណ្តាលសម្រាប់ឆ្នាំ២០០៩ សាលាកូមិន្ទរដ្ឋបាល, ១៧ មិថុនា ២០០៩

... សូមនិយាយដោយត្រង់ បើមិនកែទម្រង់ទេនោះ ៩៩% (យើងនឹង)ស្លាប់, (និងមានតែ) ១% ទេ ដែលរស់។ តែបើ(យើងធ្វើការ)កែទម្រង់ នោះ៩៩% (យើង)រស់ (និងមានតែ)១%ទេ (ដែល)ស្លាប់។ដោយហេតុនេះយើងបានចាប់ផ្តើមកែទម្រង់រហូតមក។ អ្វីដែលយើងចង់បាន គឺសេវាសាធារណៈដ៏ល្អមួយសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋ។ អ្នកទាំងអស់គ្នាជាមន្ត្រីរាជការ ជាកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធមិនមែនជាចៅហ្វាយរបស់ប្រជាជនទេ តែជាខ្ញុំបម្រើដោយស្មោះត្រង់របស់ប្រជាជន មិនអាចយកឋានៈ យកបុណ្យសក្តិទៅតាមសង្គត្ត ធ្វើជាចៅហ្វាយរបស់ប្រជាជនទេ យើងគ្រាន់តែជាខ្ញុំបម្រើរបស់ប្រជាជនតែប៉ុណ្ណោះ ...។

៦. ពង្រឹងសមត្ថភាពមន្ត្រីដើម្បីកំណើន ការងារ សមធម៌ និងត្រូវមានប្រសិទ្ធភាព

ចែកវិញ្ញាបនបត្របញ្ជាក់ការសិក្សាសិស្សមន្ត្រីសាលាកូមិន្ទរដ្ឋបាល, ៧ មីនា ២០១៣

... ពីដំណាក់កាលមួយទៅកាន់ដំណាក់កាលមួយ ការពង្រឹងសមត្ថភាពមន្ត្រីរាជការជាការចាំបាច់ដើម្បីឆ្លើយតបទៅកំណែទម្រង់ទាំងឡាយ ដែលកំពុងមានការវិវឌ្ឍ។ យើងមិនអាចនៅទ្រឹង ហើយខ្វះការយល់ដឹងបានទេ។ ក្នុងន័យនេះក្រៅពីការបណ្តុះបណ្តាលមន្ត្រីថ្មីជាអ្នកបន្តវេន ជាអ្នកដែលកំពុងធ្វើការ យើងក៏បានផ្តល់ឱកាសធ្វើការបណ្តុះបណ្តាល តាមរយៈសុក្រឹតការឬក្រឹតការដើម្បីឱ្យពួកគេមានចំណេះដឹង។ បើយើងមិនអាចមើលយល់រដ្ឋធម្មនុញ្ញ ឬក៏ច្បាប់ផង តើយើងអាចនឹងទៅនិយាយជាមួយប្រជាពលរដ្ឋយ៉ាងម៉េច? ... ក្នុងក្របខ័ណ្ឌយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណ មានពាក្យបួនម៉ាត់ដែលត្រូវខិតខំសម្រេច គឺកំណើន ការងារ សមធម៌ និងប្រសិទ្ធភាព។ ពាក្យបួនម៉ាត់នេះ(មានន័យថា) ចង់ឱ្យមានកំណើន ចង់បង្កើតការងារធ្វើ ចង់ឱ្យមានសមធម៌ អ្វីៗ ត្រូវអនុវត្តឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព ...។

៧. កំណែទម្រង់ដើម្បីដើរស្របជាមួយដៃគូអាស៊ាន ឆ្លើយតបកិច្ចការតំបន់/អន្តរជាតិ

បិទវត្ថុ ប្រគល់សញ្ញាបត្រ វិញ្ញាបនបត្រ ជូនសិស្សមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់សាលាកូមិន្ទរដ្ឋបាល,
២៥ កុម្ភៈ ២០២០

... ទាក់ទងជាមួយកំណែទម្រង់នេះ អស់លោកប្រាកដជាបានរៀនហើយ។
យើងបន្តខិតខំធ្វើការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ និងតុលាការ កំណែទម្រង់រដ្ឋបាល
សាធារណៈ កំណែទម្រង់កងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ និងកំណែទម្រង់ហិរញ្ញវត្ថុ
សាធារណៈ។ មានការកែទម្រង់ច្រើន។ មិនអាចនៅទ្រឹងប៉ុណ្ណឹងបានទេ។ យើង
ត្រូវដើរស្របជាមួយដៃគូក្នុងអាស៊ាន។ យើងមិនអាចនៅក្រោយគេបានទេ។ មន្ត្រី
របស់យើងត្រូវឆ្លើយតប មិនត្រឹមតែកិច្ចការក្នុងប្រទេសរបស់ខ្លួនទេ ប៉ុន្តែក៏ត្រូវ
ឆ្លើយតបចំពោះកិច្ចការតំបន់និងអន្តរជាតិថែមទៀត ...។

៨. បម្រើ និងការពារប្រជាជន តាមពាក្យថា “នៅប្រជាជនស្រឡាញ់ ទៅប្រជាជននឹក”

ចែកវិញ្ញាបនបត្រដល់កម្មសិក្សាការីមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់និងមជ្ឈមន្ត្រីបើកវគ្គបណ្តុះបណ្តាល
សម្រាប់ឆ្នាំ២០០៩ សាលាកូមិន្ទរដ្ឋបាល, ១៧ មិថុនា ២០០៩

... យើងមានភារកិច្ចបម្រើប្រជាជន ការពារប្រជាជន។ ការផ្លាស់ប្តូរឥរិយាបថនៅ
ទីនេះ ជាការចាំបាច់ ចៀសវាងមិនបាន ... សុំផ្តាំផ្ញើគ្រប់ទីកន្លែង មិនថាអ្នកអង្គុយ
នៅទីនេះទេ គឺនៅទូទាំងប្រទេសត្រូវ ធ្វើឲ្យដូចពាក្យថា “នៅឲ្យគេ (ប្រជាជន)
ស្រឡាញ់ ទៅឲ្យគេ (ប្រជាជន) អាណិតនិងនឹក”។ កុំឲ្យនៅ ត្រូវគេទន្ទឹងថា កាល
ណាទើបដកអាមួយហ្នឹង ... សេវាសាធារណៈមានច្រើន ... នៅមូលដ្ឋាន ត្រឹមថ្នាក់
ឃុំ-សង្កាត់ ចាប់ពីមន្ត្រីអត្រានុកូលដ្ឋានចុះសំបុត្រអាពាហ៍ពិពាហ៍ សំបុត្រមរណភាព
សំបុត្រកំណើតស្តីៗនេះ (សូមធ្វើ) ឲ្យលឿន ឲ្យទាន់ពេល ឲ្យរហ័ស កុំកឹកកុក។
ជួនកាល បើមិនបានដាក់ស្រោមសំបុត្រទេ កើតរឿងមិនធ្វើឲ្យ ... បញ្ហានេះត្រូវ
បានកាត់បន្ថយច្រើន ព្រោះគាត់ដឹងដែរថាថ្ងៃក្រោយ គេមិនបោះឆ្នោតឲ្យ ...។

៩. បញ្ចប់ការស្នើសុំតែងតាំងមន្ត្រីពិគណបក្សនយោបាយ និងយកសមត្ថភាពជាគោល

ចែកវិញ្ញាបនបត្រដល់កម្មសិក្សាការីមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់និងមជ្ឈមន្ត្រីបើកវគ្គបណ្តុះបណ្តាល
សម្រាប់ឆ្នាំ២០០៩ សាលាកូមិន្ទរដ្ឋបាល, ១៧ មិថុនា ២០០៩

... ចាប់ពីពេលនេះតទៅ មិនឲ្យមានការស្នើណាមួយពីគណបក្សនយោបាយ
រាប់ទាំង CPP បើមិនអញ្ចឹង តើយើងនឹងដំណើរការធ្វើអព្យាក្រឹតការបន្ថយកម្ម

កម្លាំងប្រដាប់អាវុធ និងរដ្ឋបាលស៊ីវិលបែបណាបាន ... មន្ត្រីក្នុងមុខងារសាធារណៈ មិនប្រកាន់ថា អ្នកជាសមាជិកបក្សនេះបក្សនោះទេ គឺយកសមត្ថភាពជាគោល។ ត្រង់អ្នកឯងបោះឆ្នោតឲ្យគណបក្សណា ជារឿងរបស់អ្នកឯង។ ខ្ញុំសូមប្រកាសជា សាធារណៈថា (ការសុំតែងតាំងមន្ត្រីមុខងារសាធារណៈ ទាំងផ្នែកស៊ីវិល ផ្នែកកង ទ័ព ឬនគរបាល ពីគណបក្សនយោបាយនានា) ត្រូវបានបញ្ចប់ ... គ្មានសំណើណា មួយពីគណបក្សនយោបាយណាមួយបញ្ជូនមកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ស្តីពីការសុំតែង តាំងមន្ត្រីមុខងារសាធារណៈ ទាំងផ្នែកស៊ីវិល ផ្នែកកងទ័ព ឬនគរបាលទេ ...។

១០. ត្រូវមានព័ត៌មានត្រឹមត្រូវ ដើម្បីវិភាគនិងវាយតម្លៃសភាពការណ៍ត្រូវ

ចែកវិញ្ញាបនបត្របញ្ជាក់ការសិក្សាសិស្សមន្ត្រីសាលាកូមិន្ទរដ្ឋបាល, ៧ មីនា ២០១៣

... ពេលធ្វើការវាយតម្លៃ សូមមន្ត្រីយើងកុំវាយតម្លៃតាមសង្គ្រាមចិត្តសាស្ត្រឱ្យ សោះ។ ត្រូវវាយតម្លៃតាមរឿងពិត។ ចំណុចខ្សោយយើងនៅកន្លែងណា? ចំណុច ខ្លាំងយើងនៅកន្លែងណា? បើការបោះឆ្នោតវិញ គូប្រកួតរបស់យើងខ្លាំងរឿងអី? ខ្សោយរឿងអី? សម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋ តើយើងត្រូវជួយអីគាត់? ដូចជាយើងដាក់ ចេញនយោបាយអាទិភាព ទឹក ផ្លូវ ភ្លើង មនុស្ស ... បើមនុស្ស គឺត្រូវនិយាយពី សេវាអប់រំ សេវាសុខភាពស្តីៗ ... ហើយដើម្បីដាក់ចេញកម្មវិធីនយោបាយបាន ត្រូវតែមានព័ត៌មានត្រឹមត្រូវវិភាគឱ្យត្រូវវាយតម្លៃសភាពការណ៍ឱ្យត្រូវ ...។

១១. អ្នកដឹកនាំ មិនត្រូវឱ្យរបាយការណ៍ និង/ឬព័ត៌មានបំភ្លៃបោកប្រាស់បាន

បិទវគ្គ ប្រគល់សញ្ញាបត្រ វិញ្ញាបនបត្រ ជូនសិស្សមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់សាលាកូមិន្ទរដ្ឋបាល, ២៥ កុម្ភៈ ២០២០

... ភាពមិនស្មោះត្រង់ អាចធ្វើឱ្យអ្នកដឹកនាំធ្វើការវិនិច្ឆ័យខុសបាន។ អ្នកដឹកនាំ នោះក៏ត្រូវតែច្បាស់ មិនត្រូវឱ្យរបាយការណ៍ (និង/ឬ)ព័ត៌មានបំភ្លៃបោកប្រាស់ បានឡើយ។ ក្នុងករណីមានការបោកប្រាស់បាន ក៏យើងត្រូវរកតម្រូវភ្លាមៗ។ ខ្ញុំគិត ថា នេះជាការដាស់តឿនមួយ សម្រាប់មន្ត្រីក្នុងពេលបំពេញការងារ (គឺត្រូវ)យក ចិត្តទុកដាក់លើបញ្ហាទាំងអស់ ហើយត្រូវបង្កើនសមត្ថភាពជាប្រចាំ។ មិនមែន រៀនចប់ប៉ុណ្ណឹងហើយ ចាត់ទុកថាគ្រប់គ្រាន់នោះទេ។ គ្មានចំណេះដឹងណាគ្រប់

គ្រាន់នោះទេ។ ជាងនេះទៅទៀត ពិភពលោកមានការវិវឌ្ឍលឿនណាស់ ក្នុង ដំណាក់កាលបដិវត្តឧស្សាហកម្ម៤.០ ឬ សេដ្ឋកិច្ចឌីជីថលនេះ ...។

១២. ចាប់ពីចុងឆ្នាំ២០១៧ បន្ថែមការ “វះកាត់” លើអភិក្រម “ឆ្លុះកញ្ចក់ ងូតទឹក ដុសក្អែល ព្យាបាល”

កិច្ចប្រជុំត្រួតពិនិត្យប្រចាំឆ្នាំ២០១៧ និងសមិទ្ធផល ៥ឆ្នាំ នៃការអនុវត្តកម្មវិធីកែ ទម្រង់ ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ, ២០ មេសា ២០១៨

...[សុទ្ធរកថា] កម្មវិធីកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈនឹងឈានដល់ ជំហាន និងដំណាក់កាលចុងក្រោយគឺ « គណនេយ្យភាពសមិទ្ធកម្ម » ដែលតម្រូវ ឱ្យមានការចូលរួមរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ ក្នុងការអនុវត្តផែនការ សកម្មភាពរៀងៗខ្លួន ដោយបុរេសកម្ម និងគណនេយ្យភាព។ ក្នុងការបន្តអនុវត្តកម្ម វិធីនេះ ខ្ញុំសូមឱ្យគណៈកម្មាធិការដឹកនាំការងារកែទម្រង់ ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ សាធារណៈ បន្តប្រកាន់ខ្ជាប់នូវស្មារតីនៃភាពប្រាកដនិយម និងភាពជាម្ចាស់ខ្ពស់ ព្រមទាំងអភិក្រមទន់ភ្លន់តែម្តងម៉ាត់អនុវត្តស្របតាមគោលការណ៍ «ឆ្លុះកញ្ចក់ ងូតទឹក ដុសក្អែល ព្យាបាល និងវះកាត់» ។

[សេចក្តីអធិប្បាយ] មុននេះ យើងមានអភិក្រមត្រឹមតែបួនទេ គឺឆ្លុះកញ្ចក់ ងូត ទឹក ដុសក្អែល និងព្យាបាល។ ប៉ុន្តែ ចាប់ពីឆ្នាំចុងឆ្នាំ២០១៧ មក យើងបានដាក់ ចេញនូវចំណុចសំខាន់មួយទៀតគឺការវះកាត់។ យើងមិនអាចត្រឹមតែព្យាបាល ហើយបន្តទុកជំងឺឱ្យនៅរ៉ាំរ៉ៃទៀតនោះទេ។ សូមរំលឹកជាសំរេចចំណុចនេះសា ជាថ្មីម្តងទៀត។ ការវះកាត់ក្នុងចំណោមមន្ត្រីរបស់យើងជាការចាំបាច់ណាស់។ មិនអាចទុកឲ្យជំងឺរ៉ាំរ៉ៃនេះ បន្តទៅជាជំងឺមហារីករហូតដល់ខ្លួននោះទេ ...។

១៣. វិភាគ វាយតម្លៃ និងព្យាករណ៍សភាពការណ៍ដោយប្រើវិធីសាស្ត្រ៣ គូបផ្សំគ្នា
សម្តេចដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការ អគារទីស្តីការក្រសួងសាធារណការ និងដឹកជញ្ជូន និងវិទ្យាស្ថានតេជោសែន សាធារណការ និងដឹកជញ្ជូន, ២២ មករា ២០២១

... អ្នកណាក៏ដោយ បើមិនផ្នែកលើទស្សនៈប្រវត្តិសាស្ត្រ ខ្ញុំនៅតែឲ្យពិន្ទុថាជា “ល្ងង់ទូ” ដដែល។ បើអ្នកឯងមិនទទួលស្គាល់ថាសង្គ្រាមឆ្នាំ១៩៧០ ដល់១៩៧៥ បានបង្កវិនាសកម្ម(ចំពោះប្រទេស)ប៉ុណ្ណាផង មិនទទួលស្គាល់ថា ប៉ុល ពត

(បាន)កាប់សម្លាប់មនុស្សប៉ុណ្ណាផង ហើយផលវិបាកនៃរបប ប៉ុល ពត (បាន) បន្ទូលទុកកុមារកំព្រា ស្រ្តីមេម៉ាយ ការព្រាត់ប្រាសនានា និងសង្គ្រាមបន្តរហូតមក បញ្ចប់នៅឆ្នាំ១៩៩៨ តាមរយៈនយោបាយឈ្នះឈ្នះ(យ៉ាងណាផង) ... ទោះបី អ្នកឯងមានបណ្ឌិតដឹកនាំទាំងឡាន ក៏ខ្ញុំនៅតែហៅអ្នកឯង “ល្ងង់ទូ”ដែរ ... ជានិច្ចកាល ហ៊ុន សែន ប្រើ ពរវិធីសាស្ត្រគួបផ្សំគ្នា គឺ ទី១ វិធីសាស្ត្រប្រវត្តិសាស្ត្រ។ ទី២ វិចារ វិទ្យា និងទី៣ គឺ logic ឬតក្កវិជ្ជា ... ដើម្បីវិភាគសភាពការណ៍ វាយតម្លៃសភាព ការណ៍ និងព្យាករសភាពការណ៍នៅពេលខាងមុខ ...។

១៤. ត្រូវមានយុត្តិធម៌ ស្តាប់ឱ្យគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ មុនធ្វើការសម្រេចចិត្ត

បិទវគ្គបណ្តុះបណ្តាលឆ្នាំ២០២២ និងបើកវគ្គបណ្តុះបណ្តាលឆ្នាំ២០២៣
សាលាកូមិន្ទរដ្ឋបាល, ២៧ មេសា ២០២៣

... មានរឿងមួយ ដែលមកដល់ម៉ោងនេះ ខ្ញុំអាចនិយាយបាន។ សម្តេចក្រឡា ហោមនៅចាំទេ? បើកុំអី ស ចំរុង ដែលជាប្រធានគណៈកម្មការសភារាល់ថ្ងៃ ជា សមាជិកសភារាល់ថ្ងៃ ត្រូវចាប់ខ្លួនដោយតុលាការពោធិ៍សាត់ទៅហើយ។ ពេល ហ្នឹង សម្តេចក្រឡាហោមជឿតាមអនុខេត្តម្នាក់។ បើខ្ញុំស្តាប់សម្តេចក្រឡាហោម ស ចំរុង ត្រូវចាប់ខ្លួន ... នេះជាបទពិសោធន៍។ បើសិនជាពេលហ្នឹង ខ្ញុំចុះហត្ថលេខា យល់ព្រមហើយចាប់ខ្លួន ស ចំរុង ដោយផ្ទេរសមត្ថកិច្ចពីបន្ទាយមានជ័យ មក តុលាការខេត្តពោធិ៍សាត់ ស ចំរុង ... មិនអាចកំពុងធ្វើសមាជិកអចិន្ត្រៃយ៍សភានិង ជាប្រធានគណៈកម្មការសភាទេ។ វានឹងខូចមន្ត្រីមួយទទេ ដោយសារតែការ ញុះញង់របស់អនុខេត្តម្នាក់។ ខ្ញុំនិយាយមុខអ្នកទាំងអស់គ្នា រាប់ទាំងសម្តេច ក្រឡាហោម ដែលធ្វើសំណើមកខ្ញុំនៅពេលនោះ។ ធ្វើការអ្វីក៏ដោយ យើងត្រូវ មានយុត្តិធម៌ ស្តាប់ឱ្យគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ រឿងចាក់រុក ញុះញង់នេះ សូមកុំ(ស្តាប់) ឱ្យសោះ កុំយកក្បួនខ្លួនឱ្យសោះ។ គ្រោះថ្នាក់ណាស់។ មិនគួរទេ មិនគួរចង់បាន កន្លែងគេ ហើយទៅចាក់រុកថាអ្នកហ្នឹងមិនល្អ ...។

១៥. ពេលធ្វើការតែងតាំង សូមកុំសួរអាយុ តែត្រូវមើលពីសមត្ថភាព

ចែកវិញ្ញាបនបត្របញ្ជាក់ការសិក្សាសិស្សមន្ត្រីសាលាកូមិន្ទរដ្ឋបាល, ២៦ មិថុនា ២០១៧

... ក្នុងការគូសវាសនយោបាយ យោធា និងសេដ្ឋកិច្ចនៅកម្ពុជា ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំ បានផ្សារភ្ជាប់ខ្លួនជាមួយសុខទុក្ខរបស់ប្រជាជននៅក្នុងប្រទេស ដោយមិនដែល (គិតថា)ទៅសេ (យកសុខ)ម្នាក់ឯងទេ។ គេ(រៀនណាម)បានរៀបចំឱ្យខ្ញុំព្រះករុណា ខ្ញុំទៅអូស្ត្រាលី ទៅជប៉ុន ទៅបារាំង ទៅកាណាដា តែខ្ញុំថាអត់ទេ។ បើអស់លោក ជួយខ្ញុំមិនបានទេ សូមប្រគល់អាវុធមកឱ្យខ្ញុំ។ ខ្ញុំទៅស្លាប់ជាមួយប្រជាជនរបស់ ខ្ញុំ។ ដោយហេតុនេះ ខ្ញុំបានបំពេញតួនាទីយុវជនហើយៗ ក៏បានកាត់ផ្តាច់នូវពាក្យ ដែលថារក្សាពេក។ កម្ពុជាដែលមានពាក្យរក្សាពេកហើយ។ ក្នុងពេលដែលធ្វើការ តែងតាំង សូមកុំសួរអាយុ តែត្រូវមើលពីលទ្ធភាពរបស់មនុស្សវិញ។ យុវជន បច្ចុប្បន្ន មានឱកាសច្រើន ...។

១៦. ធ្វើការងារល្អ បម្រើប្រជាជន តាមពាក្យចាស់ថា “ឱនដាក់គ្រាប់! ងើយស្តក”

ចែកវិញ្ញាបនបត្របញ្ជាក់ការសិក្សាសិស្សមន្ត្រីសាលាភូមិន្ទរដ្ឋបាល, ២៦ មិថុនា ២០១៧

... ខ្ញុំនៅចាំបានវគ្គសិក្សាមួយ។ កាលពីក្នុងរង្វង់ឆ្នាំ១៩៩៦/៩៧ ខ្ញុំចូលនឹងប្រការ ដែលមានការរៀននិយាយពាក្យ “សហជីវិន” “បាទ! តេជគុណ”។ ខាងម្ខាង និយាយថា “សហជីវិន” ខាងនោះត្រូវតែបកវិញថា “បាទ! តេជគុណ”។ របៀបឆ្លង ឆ្លើយជាមួយគ្នា ជាប្រការមួយ ក៏ប៉ុន្តែ វាមិនមែនជាតម្រូវការចាំបាច់ទេ។ តម្រូវការ ចាំបាច់ គឺធ្វើការងារឱ្យល្អ បម្រើប្រជាពលរដ្ឋ ហើយត្រូវធ្វើខ្លួនតាមពាក្យចាស់ ដែលលោកថា “ឱនដាក់គ្រាប់! ងើយស្តក”។ (ក្នុងការដាក់ស្បែង) អ្នកខ្លះបាន ទទួលទាំងការមិនពេញចិត្តពីសំណាក់ប្រជាពលរដ្ឋ តាមរយៈអាកប្បកិរិយាផ្ទាល់ របស់ខ្លួនផង ...។

១៧. បក្សនយោបាយ ប្រើមនុស្សខ្លួនចាត់តាំង បំផ្លាញកេរ្តិ៍ឈ្មោះរដ្ឋបាលសាធារណៈ

សម្តេចអគារ រដ្ឋបាលថ្មី នៃសាលារាជធានីភ្នំពេញ, ៥ មេសា ២០១៦

... ថ្ងៃនេះ មានមន្ត្រីថ្នាក់មូលដ្ឋានមក(ចូលរួម)។ រឿងសេវាសាធារណៈនេះ ជា ចំណុច(ដែលទទួលបានការ)ត្អូញត្អែរ(ពីសំណាក់ប្រជាពលរដ្ឋ) ... (ត្រូវ)ខិតខំ ដោះស្រាយសេវាសាធារណៈ ពិសេសត្រូវធ្វើឱ្យ “សេវាតម្រូវការ” បានបម្រើប្រជា ជនឲ្យបានស្មោះត្រង់បំផុត។ កន្លែងខ្លះ ក្នុងចំណោមមន្ត្រី ១ពាន់នាក់មាន ៤ឬ ៥ នាក់ទេ ដែលខិតខំ តែវាធ្វើឲ្យខូច(ឈ្មោះ)មន្ត្រីទាំង ១ពាន់នាក់ ... មួយចំនួន

តូច មានចេតនាបញ្ចេញខ្លាចរោចឲ្យនៅ។ តាមការស្រាវជ្រាវ ខ្លះជាមនុស្សរបស់បក្ស ផ្សេងៗ គេធ្វើរឿងហ្នឹងដើម្បីឲ្យរដ្ឋបាល(នៃបក្សដឹកនាំ)ខូចឈ្មោះ។ រដ្ឋបាល សាធារណៈមិនមែនជាប់របស់បក្សនយោបាយណាមួយទេ ប៉ុន្តែបក្សនយោបាយខ្លះ បានប្រើប្រាស់មនុស្សដែលខ្លួនចាត់តាំងបានក្នុងរដ្ឋបាលសាធារណៈ ឱ្យបំផ្លាញ កេរ្តិ៍ឈ្មោះមន្ត្រីរដ្ឋបាលសាធារណៈ។ ខ្ញុំសូមស្នើឲ្យមន្ត្រីដែលល្អ ចាប់ខ្លួនមនុស្ស នោះ ដើម្បីផ្ដន្ទាទោស លាងសងភាពស្អាតស្អំរបស់យើងវិញ ...។

១៨. កុំរង់ចាំស៊ីផលពីការបែកបាក់របស់បក្សដទៃ តែរួមគ្នាបម្រើប្រយោជន៍ប្រជាជន

ចែកវិញ្ញាបនបត្របញ្ជាក់ការសិក្សាសិស្សមន្ត្រីសាលាភូមិន្ទរដ្ឋបាល, ២៦ មិថុនា ២០១៧

... ទាក់ទងនឹងការបោះឆ្នោត ... មនុស្សខ្ញុំនេះខុសគេ។ បើកាន់តែទាវឱ្យចុះអញ កាន់តែនៅ ... អ្នកវិភាគទាំងឡាយថា ដូចជាមានការបែក(បាក់ផ្ទៃក្នុងគណបក្ស ប្រជាជន)។ ដោយសារអស់លោកវាយតម្លៃមិនត្រូវហ្នឹងហើយ ទើបបានជាអស់ លោកចាញ់រហូត ... គួរតែកុំរង់ចាំស៊ីផលពីការបែកបាក់របស់គេ។ អ្នកខ្លះរង់ចាំ គ្រួសារនោះបែកបាក់ អញនឹងអាលទៅទិញដី ព្រោះគេលក់ដីចែកគេ។ កុំអញ្ចឹង។ យកល្អជួយកុំឱ្យគេលែងលះគ្នា ... ខ្ញុំសង្ឃឹមថា បណ្តាបក្សនយោបាយនៅកម្ពុជា នឹងចូលរួមចំណែកអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចសង្គម កាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ ព្រោះបក្សទាំង អស់សុទ្ធតែបានសន្យា គ្រាន់តែខ្លះក៏ជាប់ឆ្នោតខ្លះក៏មិនជាប់ឆ្នោត ... ប្រឹងធ្វើទាំង អស់គ្នាទៅ ដើម្បីផលប្រយោជន៍ជាប់របស់ប្រជាជន ...។

១៩. រំលាយយន្តការកែទម្រង់៣ ប្រគល់ឱ្យក្រសួងពាក់ព័ន្ធ

បិទវគ្គប្រគល់សញ្ញាបត្រ វិញ្ញាបនបត្រ ជូនសិស្សមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់ សិស្សមន្ត្រីក្រមការ កម្មសិក្សាការីមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់/មធ្យមឆ្នាំ២០១៧ បើកវគ្គបណ្តុះបណ្តាលឆ្នាំ២០១៨, ៥ មិថុនា ២០១៨

... ចុងអាណត្តិនៃរាជរដ្ឋាភិបាលនីតិកាលទី៥ ... ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំ គប្បីលាតត្រដាង ពីការជាប់គាំងក្នុងរយៈកាលប្រមាណជា ១០ឆ្នាំមុន ... (រាជរដ្ឋាភិបាលបាន)រំលាយ ចោលគណៈកម្មការកែទម្រង់រដ្ឋ ដែលក្នុងនោះមានយន្តការ ៣ ដែលមិនដើរ គឺ កំណែទម្រង់រដ្ឋបាលសាធារណៈ កំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធតុលាការ និងកំណែទម្រង់ កងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ ...។ (ចំពោះការ)រំលាយចោលគណៈកម្មការកំណែទម្រង់

រដ្ឋ (យើងបាន)លើកកម្រិតរដ្ឋលេខាធិការដ្ឋានមុខងារសាធារណៈ ឱ្យទៅជា ក្រសួង ... ប្រគល់កំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ និងតុលាការ ឱ្យក្រសួងយុត្តិធម៌ រី ឯការងារកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ ត្រូវផ្តល់ទៅឱ្យស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ គឺក្រសួងការពារជាតិ និងក្រសួងមហាផ្ទៃ ...។

២០. មុខងារសាធារណៈជាជើងមុខ សេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុជាជើងក្រោយ ដើរជាមួយគ្នា លើកំណែទម្រង់មុខងារសាធារណៈ និងកំណែទម្រង់ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ

បិទវគ្គប្រគល់សញ្ញាបត្រ វិញ្ញាបនបត្រ ជូនសិស្សមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់ សិស្សមន្ត្រីក្រមការ កម្មសិក្សាការីមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់/មធ្យមឆ្នាំ២០១៧ បើកវគ្គបណ្តុះបណ្តាលឆ្នាំ២០១៨, ៥ មិថុនា ២០១៨

... អ្នកមានសញ្ញាបត្រធំ ដែលមិនព្រមធ្វើសកម្មភាព ហើយមិនយល់ដឹងច្បាស់ មិនប្រាកដថាអាចធ្វើកើតនោះទេ។ ឧទាហរណ៍ ពីពេលមុននេះ ក្របខ័ណ្ឌមន្ត្រី មាន ៤ ថ្នាក់ ក្របខ័ណ្ឌ (ក) ... (ខ) ... (គ)និង(ឃ)។ លើកចំណុច ១ ធ្វើជាការ គិតគូរ តើវាសមហេតុសមផលឬអត់ ? ... ក្របខ័ណ្ឌ(ឃ) មាន ៣០ថ្នាក់ ហើយ ក្នុង ២ឆ្នាំត្រូវបានឡើងមួយថ្នាក់។ បើដូច្នេះ តម្រូវឱ្យមន្ត្រីរាជការរបស់យើងក្នុង ក្របខ័ណ្ឌនីមួយៗ ធ្វើការ ៦០ ឆ្នាំ ? ... បើអាយុ ២៥ ចូលធ្វើការ ចាប់ពីថ្នាក់ទី ៣០ ទម្រាំតែឡើងដល់ថ្នាក់ទី១ វាមិនត្រូវឡើងទៅដល់អាយុ ៨៥ឆ្នាំ។ អញ្ចឹង ខ្ញុំ ត្រូវកាន់ (កិច្ចការហ្នឹងដោយខ្លួនឯង)តែម្តង។ រំលាយចោលគណៈកម្មការកែ ទម្រង់រដ្ឋ បង្កើតក្រសួងមុខងារសាធារណៈ ហើយអោយក្រសួងមុខងារសាធារណៈ ជាជើងមុខ និងក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច ហិរញ្ញវត្ថុ ជាជើងក្រោយ ដើរទៅជាមួយគ្នាលើ កំណែទម្រង់មុខងារសាធារណៈ និងកំណែទម្រង់ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ...។

២១. គ្រប់គ្រងមន្ត្រីដោយប្រព័ន្ធព័ត៌មានវិទ្យា រកឃើញនិងកាត់ចោលមន្ត្រី/ទាហានខ្មោច

បិទវគ្គប្រគល់សញ្ញាបត្រ វិញ្ញាបនបត្រ ជូនសិស្សមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់ សិស្សមន្ត្រីក្រមការ កម្មសិក្សាការីមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់/មធ្យមឆ្នាំ២០១៧ បើកវគ្គបណ្តុះបណ្តាលឆ្នាំ២០១៨, ៥ មិថុនា ២០១៨

... ឥឡូវយើងប្រើប្រព័ន្ធព័ត៌មានវិទ្យា ដើម្បីគ្រប់គ្រងមន្ត្រីរាជការ។ មុននេះ កុំ ថានៅប្រទេសយើង ប្រទេសផ្សេងក៏មាន ករណីមន្ត្រីខ្មោច និងឫទាហានខ្មោច។

ថាជំនាន់ លន់ នល់ ទៅចុះ មានទាហានខ្មោច។ ដល់ជំនាន់យើងនេះ ក៏មាន ទាហានខ្មោចផង មានមន្ត្រីខ្មោចផង។ យើងបានរកឃើញដោយធ្វើការកែ ទម្រង់រដ្ឋបាលសាធារណៈ បូកជាមួយការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ ដូចជាយើងតម្រូវឱ្យ មន្ត្រីរាជការបើកបៀវត្សតាមប្រព័ន្ធធនាគារ។ គ្រាន់តែចំណុចនេះមួយ យើងកាត់ ខ្មោចចោលបានរាប់ពាន់រាប់ម៉ឺនឯណោះ ... ចំណេញថវិកាជាតិមិនតិចទេ។ មន្ត្រី ខ្លះធ្វើការ ៣កន្លែង បើកបៀវត្ស ៣កន្លែង ... ។

២២. ឡើងកាំយឹត ដល់ពេលត្រូវឡើងស័ក្តិ មិនដំឡើងឱ្យទៀត

បិទវគ្គប្រគល់សញ្ញាបត្រ វិញ្ញាបនបត្រ ជូនសិស្សមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់ សិស្សមន្ត្រីក្រុមការ កម្មសិក្សាការីមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់/មធ្យមឆ្នាំ២០១៧ បើកវគ្គបណ្តុះបណ្តាលឆ្នាំ២០១៨, ៥ មិថុនា ២០១៨

... ថាកំណែទម្រង់នោះវាយឺតនោះក៏យឺតទៅហើយ ប៉ុន្តែនៅពេលដែលមន្ត្រី ត្រូវឡើងស័ក្តិ តាមស្ថាប័ននីមួយៗ មិនព្រមដំឡើងឱ្យថែមទៀត។ នេះហើយគឺជា ចំណុចដែលខ្ញុំតែងតែធ្វើការដាស់តឿនចំពោះបណ្តារដ្ឋមន្ត្រី សូមឱ្យយកចិត្តទុក ដាក់។ នៅដើមអាណត្តិ ខ្ញុំបានប្រកាសថាឱ្យធ្វើរំលឹក ... ស័ក្តិដែលមិនទាន់បាន ឡើងតាមកម្រិត ត្រូវឱ្យឡើង ... អ្វីដែលបានដោះស្រាយក្នុងពេលកន្លងទៅ ធ្វើឱ្យ មុខងារសាធារណៈ ត្រូវបានបែងចែកចេញជាថ្នាក់ទាក់ទងជាមួយការគ្រប់គ្រងនៅ ថ្នាក់កណ្តាល និងនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ នឹងមានលក្ខន្តិកៈដោយឡែកសំរាប់មន្ត្រី មុខងារសាធារណៈនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិថែមទៀត ... ភាពសំប្បូរខ្លះមិនបណ្តាលពី ស្ថាប័ន ឬមន្ត្រីថ្នាក់ក្រោមទេ តែចេញពីការដឹកនាំរបស់រដ្ឋាភិបាល ក្នុងនោះនាយក រដ្ឋមន្ត្រីត្រូវរកពន្យល់ការលំបាក ... ។

២៣. សំណាបយោងដី ស្រីយោងប្រុស តែភរិយា/កូន កុំលូកលាន់កិច្ចការប្តី/ឪពុក

ចែកវិញ្ញាបនបត្របញ្ជាក់ការសិក្សាសិស្សមន្ត្រីសាលាក្រុងភ្នំពេញ, ២៦ មិថុនា ២០១៧

... ខ្ញុំសូមស្នើឱ្យយកចិត្តទុកដាក់អំពីភរិយានិងកូន។ រឿងនេះ ហាក់ដូចជារឿង កំប៊ុកកំប៉ុក ក៏ប៉ុន្តែ រឿងប្តីស័ក្តិបី ប្រពន្ធស័ក្តិបួន កូនស័ក្តិប្រាំ ខ្មែរស្អប់ណាស់ ... នៅពេលដែលខ្ញុំមានលទ្ធភាពគ្រប់គ្រងប្រទេស កូនរបស់ខ្ញុំ ចៅរបស់ខ្ញុំ ត្រូវតែជា កូនល្អ មិនអាចប្រើប្រាស់ឥទ្ធិពលរបស់ឪពុកម្តាយ គំរាមកំហែងអ្នកដទៃបានទេ។

ពាក្យខ្មែរបាននិយាយថា “សំណាបយោងដី ស្រីយោងប្រុស”។ ការរីកធំធាត់របស់ យើង ក៏ចាប់ផ្តើមពីការដែលយើងមានករិយាជួយកិច្ចការប្តី ដូចជាទាក់ទងទៅនឹង កម្មវិធីមនុស្សធម៌ ប៉ុន្តែមិនមែនលូកលាន់កិច្ចការប្តីនោះទេ ...។

២៤. បញ្ចៀសការតែងតាំងរបៀបបក្ខពួក/គ្រួសារនិយម ដោយការប្រឡងប្រជែង

បិទវគ្គប្រគល់សញ្ញាបត្រ វិញ្ញាបនបត្រ ជូនសិស្សមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់ សិស្សមន្ត្រីក្រមការ កម្មសិក្សាការីមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់/មធ្យមឆ្នាំ២០១៧ បើកវគ្គបណ្តុះបណ្តាលឆ្នាំ២០១៨, ៥ មិថុនា ២០១៨

... មិនត្រូវយល់ថា ខ្លួនជាអ្នកមានបុណ្យស័ក្តិ មើលស្រាលចំពោះអ្នកដទៃដែល ធ្វើការជាមួយខ្លួន ឬហួតទៅដល់មើលស្រាលចំពោះប្រជាពលរដ្ឋដែលយើងជាខ្ញុំ បម្រើរបស់ពួកគាត់ទេ ... បើសិនជាបោះបង់ចោលចំណុចនេះ អ្នកមិនអាចទទួល ជោគជ័យក្នុងជីវិតទេ ... យើងត្រូវឃើញឱ្យច្បាស់អំពីការរៀបចំមន្ត្រីដើម្បីទទួល ការងារ។ ការតែងតាំងរបៀបបក្ខពួកនិយម គ្រួសារនិយមណាមួយ វាមិនទទួល បាននូវការស្វាគមន៍ពីសំណាក់មន្ត្រីនៅក្រោមឱវាទនោះទេ។ ចំណុចនេះ ក៏រំលឹក ដាស់តឿន ចំពោះថ្នាក់ដឹកនាំតាមស្ថាប័ន និងការរំលឹកដាស់តឿន ចំពោះថ្នាក់ ខេត្ត/រាជធានី ដែលត្រូវតែងតាំងយ៉ាងណាឱ្យស្រប ដោយការបើកឱ្យមានការ ប្រឡងប្រជែងដោយស្មើភាព ជាការល្អបំផុត ...។

២៥. (មករា)២០២៣ ដំឡើងបៀវត្សរ៍មន្ត្រីរាជការ រំកិលពិដានពន្ធបៀវត្សរ៍ទាំងរដ្ឋនិងឯកជន

បិទវគ្គបណ្តុះបណ្តាលឆ្នាំ ២០២០-២០២១ និងបើកវគ្គបណ្តុះបណ្តាលឆ្នាំ ២០២២ សាលាកូមិន្ទរដ្ឋបាល, ១៣ មិថុនា ២០២២

... បានប្រាប់ទៅឯកឧត្តមអូន ព័ន្ធមុនីរ័ត្ន ថាពេលដែលយើងដំឡើងបៀវត្សរ៍ក៏ យើងត្រូវដំឡើងពិដាននៃប្រាក់បៀវត្សជាប់ពន្ធ។ ឧបមាថា ដំឡើងបៀវត្សរ៍ទាប បំផុត ១លាន ៥សែនរៀល។ អញ្ចឹង យើងដាក់បៀវត្សរ៍ជាប់ពន្ធហ្នឹង អ្នកដែលមាន ប្រាក់បៀវត្ស ក្រោម ១លាន ៥សែន ១រៀល អត់ជាប់ពន្ធ។ បើឡើងលើស ១រៀល នឹងជាប់ពន្ធ។ ដើម្បីអី ? ដើម្បីចៀសវាងការដែលអ្នកមានប្រាក់ខែទាបជាងគេត្រូវ ជាប់ពន្ធ។ អ្នកដែលមានប្រាក់ខែខ្ពស់ហ្នឹង ឱ្យជាប់ពន្ធចុះ។ យើងគិតដូចនេះ ទាំង ក្នុងវិស័យរដ្ឋ និងវិស័យឯកជន។ យើងអាចធ្វើទៅបាន។ ឥឡូវបន្ទុះបន្ថយការ

ចំណាយបានយ៉ាងច្រើន បើយើងប្រៀបធៀបពេលដែលកូវីដ១៩ (កំពុងរីករាលដាល) ...។

២៦. ចាយដល់ជាង៥០% នៃចំណាយចរន្ត ជំរុញបៀវត្សរ៍មិនទាបជាង ១លានរៀល

បិទវត្ថុប្រគល់សញ្ញាបត្រ វិញ្ញាបនបត្រ ជូនសិស្សមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់ សិស្សមន្ត្រីក្រមការកម្មសិក្សាការីមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់/មធ្យមឆ្នាំ២០១៧ បើកវគ្គបណ្តុះបណ្តាលឆ្នាំ២០១៨, ៥ មិថុនា ២០១៨

... អនុវត្តក្រឹត្យក្រមសេដ្ឋកិច្ចទាក់ទងនឹងការគ្រប់គ្រងម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច (ដោយ) យើងហ៊ានចាយតែ ៤០% នៃចំណាយចរន្តប៉ុណ្ណោះលើបន្ទុកបុគ្គលិក ឬស្មើនឹង ៤%នៃផលិតផលសរុបក្នុងស្រុក។ ឥឡូវនេះ យើងហ៊ានចាយដល់ជាង៥០% នៃចំណាយចរន្តសម្រាប់បន្ទុកបុគ្គលិក។ ទោះបីជាចាយមកដល់ទំហំនេះក៏ដោយ ពិតមែនតែយើងបានកាត់បន្ថយចំណែកខ្លះលើការវិនិយោគ ក៏ប៉ុន្តែ យើងបានបំពេញតម្រូវការចំពោះមន្ត្រីរាជការ ដែលក្នុងពេល ១ អាណត្តិនេះ យើងបានសម្រេចគោលដៅជំរុញបៀវត្សរ៍ទាបបំផុតរបស់មន្ត្រីរាជការ និងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធមិនឲ្យទាបជាង ១លានរៀល ...។

២៧. ចំណាយលើបុគ្គលិកច្រើនជាង ៥% បន្តិច នៃផលិតផលក្នុងស្រុកសរុប

ប្រគល់សញ្ញាបត្រជូននិស្សិតនៃសាកលវិទ្យាល័យអាស៊ី-អឺរ៉ុប, ២៣ សីហា ២០២២

... ប្រទេសស្រីលង្កា គ្រាន់តែបុគ្គលិករដ្ឋ ទាំងកងទ័ព/ស៊ីវិល មាន ១លាន ៨សែននាក់។ ចំណូលជាតិ បានត្រឹមតែចិញ្ចឹមមន្ត្រីរដ្ឋការ។ ខាងស៊ីវិលជាង ១លាន ៥សែន(នាក់) និងកងទ័ពជិត ៣២ម៉ឺន(នាក់)។ (ការចាំបាច់ធ្វើ)កំណែទម្រង់ស្ថិតនៅកន្លែងហ្នឹង។ កុំឱ្យចំណាយលើបន្ទុកបុគ្គលិកធំហួសពេក។ ស្រីលង្កាមានប្រជាជនសរុបជិត ២២លាន(នាក់) តែចំនួនបុគ្គលិករដ្ឋលើសយើងដល់ទៅប្រាំដងណោះ។ សព្វថ្ងៃនេះ សរុបមនុស្សដែលយើងត្រូវទទួលបន្ទុកចិញ្ចឹមត្រឹមតែជាង ៤០ម៉ឺននាក់ទេ។ (ក្នុងស្ថានភាពហ្នឹង ស្រីលង្កា) មិនអាចទប់ទល់ដល់ទៅ ១លាន ៨សែននាក់ ដែលត្រូវទទួលបៀវត្សរ៍រួចទេ។ ជាការផ្តល់មតិ វិធីមានតែមួយទេ គឺកាត់បុគ្គលិកសម្រាលបន្ទុក ព្រោះធម្មតាចំណាយលើបន្ទុកបុគ្គលិកត្រូវមាន

ត្រឹមតែ ៤% នៃផលិតផលសរុបក្នុងស្រុកទេ។ (ក្នុងកំរិត) ហ្នឹង (ទើបមាន) ស្ថិតភាព។ សព្វថ្ងៃ យើងចំណាយច្រើនជាង ៥% បន្តិចតែប៉ុណ្ណោះ ... ។

២៨. បើមិនចេះបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន មិនត្រូវតែងតាំងទេ

បិទវគ្គប្រគល់សញ្ញាបត្រ វិញ្ញាបនបត្រ ជូនសិស្សមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់ សិស្សមន្ត្រីក្រមការ កម្មសិក្សាការីមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់/មធ្យមឆ្នាំ២០១៧ បើកវគ្គបណ្តុះបណ្តាលឆ្នាំ២០១៨, ៥ មិថុនា ២០១៨

... បច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានបានជួយយើងក្នុងការជំរុញកំណែទម្រង់។ យើងក៏ត្រូវ ដើរឱ្យទាន់សភាពការណ៍។ ដោយហេតុនេះ យើងក៏ត្រូវតែមានលក្ខខណ្ឌដែរ។ បើ មិនចេះបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានទេ មិនត្រូវបានទទួលការតែងតាំងទេ។ ហោចបំផុតឱ្យ មន្ត្រីរបស់យើង ចេះប្រើតែប្រព័ន្ធស្អាតហ្វូនហ្នឹង ដើម្បីធ្វើការជាមួយគេបាន ... ឥឡូវ ប្រព័ន្ធស្អាតហ្វូនចង់ខ្លាំងជាងកុំព្យូទ័រលើតុផង ... ទោះបីខ្ញុំទៅអង្គការសហ ប្រជាជាតិ ខ្ញុំអាចមើលព័ត៌មានពីក្នុងប្រទេស ហើយឆ្លងឆ្លើយពីសភាពការណ៍ នៅពេលដែលមានការសុំយោបល់ណាមួយកើតឡើង ... ។

២៩. ការបណ្តុះបណ្តាលមន្ត្រី អាចធ្វើតាមក្រសួងស្ថាប័នថ្នាក់ជាតិនិងក្រោមជាតិ

បិទវគ្គ ប្រគល់សញ្ញាបត្រ វិញ្ញាបនបត្រ ជូនសិស្សមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់សាលាកូមិន្ទរដ្ឋបាល, ២៥ កុម្ភៈ ២០២០

... ការបណ្តុះបណ្តាលមន្ត្រី យើងនៅតែត្រូវធ្វើបន្ត តាមរយៈសាលា(កូមិន្ទរដ្ឋបាល) នេះ ប៉ុន្តែ ក៏ត្រូវធ្វើតាមរយៈនៃការបណ្តុះបណ្តាលតាមក្រសួង-ស្ថាប័ន ទាំងនៅ ថ្នាក់ជាតិ និងនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិផងដែរ។ កិច្ចការខ្លះ វាមិនទាមទារដល់ការចូល រៀននៅសាលាដោយមានការប្រមូលផ្តុំនោះទេ។ ពេលដែលអ្វីបានកើតឡើងនោះ ទាមទារឱ្យមានការប្រជុំ ការស្រាវជ្រាវ និងការបណ្តុះបណ្តាលរយៈខ្លីនៅតាមទី កន្លែងរៀងៗខ្លួន ដើម្បីពង្រឹងគុណភាពឆ្លើយតប នៃមន្ត្រីដែលត្រូវធ្វើការងារ ... សាលា(កូមិន្ទរដ្ឋបាល)នេះ ដូចដែលបានបញ្ជាក់ក្នុងរបាយការណ៍របស់ឯកឧត្តម ពេជ្រ ប៊ុនធីន មានមុខនាទីកសាងសមត្ថភាពមន្ត្រី ... ។

៣០. សាលាកូមិន្ទរដ្ឋបាលរៀបចំកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលភាពជាអ្នកដឹកនាំវិស័យសាធារណៈ

បិទវគ្គបណ្តុះបណ្តាលឆ្នាំ២០២២ និងបើកវគ្គបណ្តុះបណ្តាលឆ្នាំ២០២៣ សាលា
ភូមិន្ទរដ្ឋបាល, ២៧ មេសា ២០២៣

... សាលាភូមិន្ទរដ្ឋបាលត្រូវតែរៀបចំកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលភាពជាអ្នកដឹកនាំ
ក្នុងវិស័យសាធារណៈ ដោយបង្កើតឲ្យមានវេទិកាភាពជាអ្នកដឹកនាំនិងនាវាត្ថន៍
នៅក្នុងវិស័យរដ្ឋបាលសាធារណៈ។ ចំណុចនេះ សាលាខ្លួនឯងក៏ត្រូវកែទម្រង់ដែរ
កុំមករៀនដដែលៗ ទ្រឹស្តីតាំងពីណាពីណា វានៅតែដដែលៗ ត្រូវមានការកែទម្រង់
នៅក្នុងសាលា។ ឥឡូវនេះ តាមស្ថាប័ននានាមានមន្ត្រីដែលមានបទពិសោធន៍ច្រើន
ណាស់ ដែលយើងអាចអញ្ជើញមន្ត្រីទាំងនោះ មកធ្វើបទឧទ្ទេសនាម ...។

៣១. តែងតាំងមុន បណ្តុះបណ្តាលតាមក្រោយ សាមីខ្លួនស្វែងយល់អំពីកិច្ចការត្រូវធ្វើ

បិទវគ្គ ប្រគល់សញ្ញាបត្រ វិញ្ញាបនបត្រ ជូនសិស្សមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់សាលាភូមិន្ទរដ្ឋបាល,
២៥ កុម្ភៈ ២០២០

... ជំនាន់ខ្ញុំនៅជាកូនទាហាន ឬនៅថ្នាក់ក្រោម មុនពេលឡើងថ្នាក់(បង្រៀន)
ត្រូវទៅរៀនសិនរួចហើយបានឡើងថ្នាក់។ ឧទាហរណ៍ យើងកាន់កងអនុសេនាធំ
ប៉ុន្តែ សមត្ថភាពរបស់យើងអាចកាន់វេសនាតូច ឬវេសនាធំ។ អញ្ចឹងត្រូវទៅរៀន
គ្រប់គ្រងថ្នាក់កងវេសនាតូច និងថ្នាក់កងវេសនាធំ ឬរហូតទៅដល់កងពលសិន
ទើបអាចឡើងថ្នាក់ទៅរួច។ វិធីបញ្ជានៃថ្នាក់នីមួយៗ មិនដូចគ្នាទេ ... ដូច្នេះត្រូវ
តែមានការប្រុងប្រយ័ត្ន។ សម្រាប់យើងៗ មានការតែងតាំងមុនរួចបណ្តុះបណ្តាល
តាមក្រោយ។ វាមិនជាបញ្ហានោះទេ។ យ៉ាងណាក៏ដោយ អ្នកដែលមិនទទួលបាន
ការបណ្តុះបណ្តាលតាមសាលា ក៏ត្រូវតែស្វែងយល់អំពីកិច្ចការដែលត្រូវធ្វើ ...។

៣២. បញ្ហាអ្វីក៏ដោយ ឱ្យតែដោះស្រាយដោយផ្អែកលើផលប្រយោជន៍ប្រជាជន មិនខុសទេ

បិទវគ្គ ប្រគល់សញ្ញាបត្រ វិញ្ញាបនបត្រ ជូនសិស្សមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់សាលាភូមិន្ទរដ្ឋបាល,
២៥ កុម្ភៈ ២០២០

... សង្ឃឹមថា មន្ត្រីទាំងអស់នឹងយកចំណេះវិជ្ជាដែលខ្លួនទទួលបាន ទៅបម្រើ
ការងារ។ ឯមន្ត្រីដែលនឹងចូលធ្វើកម្មសិក្សា និងធ្វើការរៀនសូត្របន្ត ក៏នឹងខិតខំ
រៀនសូត្រ។ ឆ្នាំក្រោយយើងនឹងជួបគ្នានៅកន្លែងនេះទៀត។ ខ្ញុំនៅតែនិយាយ
(រឿង)ដដែលហ្នឹង ព្រោះវាប្រៀបដូចជាការស្រោចទឹកដោះគ្រោះ មុនចេញទៅ

ធ្វើការ។ ហ្នឹងដូចជាលើការពារខ្លួនអញ្ចឹងថា “ខ្ញុំគឺជាអ្នកបម្រើប្រជាជន”។ មិនថាជា
បញ្ហាអ្វីក៏ដោយ បើយើងដោះស្រាយដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋាននៃផលប្រយោជន៍
ប្រជាជន វាមិនខុសទេ។ លើកលែងតែយើងមានភាពលម្អៀងណាមួយ និងផល
ប្រយោជន៍ណាមួយនៅក្នុងហ្នឹង ទើបដោះអត់ចេញ ...។

៣៣. តែងមានសេណារីយ៉ូប្រុងប្រៀបឆ្លើយតបទៅនឹងលទ្ធភាពកើតឡើងច្រើនបែប

សំណេះសំណាលក្រុមគ្រូពេទ្យសម្តេចតេជោប្រឆាំងកូវីដ១៩, ១៧ ឧសភា ២០២២

... ពេលដែលខ្ញុំអំពាវនាវនោះ កម្ពុជាមិនទាន់មានកូវីដ១៩ប៉ុន្មានទេ។ មកដល់
ពេលនេះ អ្នកទាំងអស់គ្នាអាចដឹងបានហើយថា មិនមែនជាការចែងនូវទេ ក្នុងការ
ដែលយើងយកជោគជ័យលើកូវីដ១៩។ គ្រាន់តែប៉ុណ្ណោះ អាចផ្តល់នូវសញ្ញាបាន
ថា ហ៊ុន សែន មិនដែលខ្វះសេណារីយ៉ូ (ប្រុងប្រៀបឆ្លើយតបទៅនឹង) លទ្ធភាព
កើតឡើងច្រើនបែប។ ពេលនោះ យើងមានក្រុមឆ្លើយតបបន្ទាន់ស្ទើៗ គ្រប់គ្រាន់
ក៏ប៉ុន្តែ ប្រសិនបើខ្ញុំមិនបានបង្កើតសកម្មភាពយុវជនត្រៀមបម្រុងទុក ដើម្បីរួម
ចំណែកនៅពេលសភាពការណ៍ធំកើតឡើង នៅពេល(ផ្ទះ)ព្រឹត្តិការណ៍(ជំងឺឆ្លង
កូវីដ១៩ ថ្ងៃទី)២០ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២១ តើយើងមានលទ្ធភាពឯណា ដើម្បីដោះ
ស្រាយ? ... គេអាចយល់បានអំពីការគិតគូរបស់នាយករដ្ឋមន្ត្រីរូបនេះ (ដែល)
តាំងពីមុនមក(តែង)មានការត្រៀមរៀបចំមុន មិនមែនតែចំពោះកូវីដ១៩ ទេ ...។

៣៤. មន្ត្រីគេចវេរៈពីការទទួលភ័ក់សាំងកូវីដ១៩ មិនអាចចូលធ្វើការបានទេ

សារសំឡេងរំលឹកដល់មន្ត្រីរាជការដែលពុំទាន់បានចាក់វ៉ាក់សាំងការពារកូវីដ១៩,
៦ មេសា ២០២១

... ក្នុងយុទ្ធនាការចាក់វ៉ាក់សាំងនេះ បានឃើញកើតមានមន្ត្រី២ប្រភេទ។ ប្រភេទ
ទី១ គឺមន្ត្រីចង់ចាក់វ៉ាក់សាំងបានឆាប់តាមដែលអាចធ្វើបាន ... ប្រភេទមន្ត្រីទី២
គេចវេរៈពីការចាក់វ៉ាក់សាំង ... សូមជម្រាបជូនថា ខ្ញុំមិនចង់ឲ្យដល់ដំណាក់កាល
ដែលមានការលំបាកហើយ ទើបស្រោចស្រង់ទេ។ សូមបញ្ជាក់ជូនមន្ត្រីរាជការ
ដែលមិនចង់ចាក់វ៉ាក់សាំងឲ្យបានជ្រាបថា ពេលណាដែលគ្រប់ស្ថាប័នចាក់បានពី
៧០% ឡើងលើ មន្ត្រីមិនចាក់វ៉ាក់សាំងប្រហែលជាមិនអាចចូលធ្វើការបានទេ។
សុំដេកផ្ទះចុះ។ បើសិនជាថ្នាក់ដែលត្រូវចូលប្រជុំ ក៏មិនចាំបាច់ឲ្យប្រធានស្ថាប័ន

អញ្ជើញចូលរួមប្រជុំដែរ ព្រោះ(ថា បើ)គ្រាន់តែវ៉ាក់សាំងការពារជីវិតខ្លួនឯង និង ចូលរួមប្រយុទ្ធនឹង Covid-19ធ្វើមិនបានផង តើចាំបាច់បន្តធ្វើជាទាហាន ជាប៉ូលីស ឬក៏ជាមន្ត្រីរាជការធ្វើអ្វីតទៅទៀត ...។

៣៥. ក្រសួងមុខងារសាធារណៈបូកសរុបចំនួនមន្ត្រីបានចាក់វ៉ាក់សាំងរួចជូននាយករដ្ឋ មន្ត្រី ដើម្បីគ្រប់គ្រងជាព័ត៌មាន និងស្វែងរកវ៉ាក់សាំងបន្ត

សារសំឡេងរំលឹកដល់មន្ត្រីរាជការដែលពុំទាន់បានចាក់វ៉ាក់សាំងការពារកូវីដ១៩,

៦ មេសា ២០២១

... យើងសុខចិត្តឲ្យគាត់(មន្ត្រីប្រភេទទី២ ដែលគេចរេះពីការចាក់វ៉ាក់សាំង) ចាកចេញពីការងារ ហើយជ្រើសរើសមន្ត្រីថ្មីចូលធ្វើការជំនួសវិញ។ នេះជាបញ្ហា សុខភាពសាធារណៈ ... យើងត្រូវគិតអំពីប្រយោជន៍រួមរបស់ជាតិ លើកលែងតែ ករណីមួយគត់ គឺគ្រូពេទ្យបញ្ជាក់ថាបុគ្គលនេះមិនអាចចាក់វ៉ាក់សាំងបាន ... នេះ មិនមែនជាការជំរុញឱ្យមានការរើសអើងទេ ក៏ប៉ុន្តែជាការដាស់តឿនដើម្បីការពារ ខ្លួនពីជំងឺកូវីដ១៩ សម្រាប់សាមីខ្លួនផង និងសម្រាប់អង្គភាពដែលត្រូវធ្វើការផង ... សូមរដ្ឋមន្ត្រីនីមួយៗ ទទួលចំពោះមុខនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហើយរាយការណ៍ទៅ ក្រសួងមុខងារសាធារណៈ។ ក្រសួងមុខងារសាធារណៈត្រូវតែធ្វើការបូកសរុប ចំនួនមន្ត្រីដែលបានចាក់វ៉ាក់សាំងរួចហើយ ជូនមកនាយករដ្ឋមន្ត្រីដើម្បីគ្រប់គ្រង ជាព័ត៌មាន អំពីការធ្វើជំរឿន ធ្វើបច្ចុប្បន្នភាព និងស្វែងរកវ៉ាក់សាំងចាក់បន្ត ទៀតនៅពេលក្រោយ ...។

៣៦. រក្សាតួនាទីមន្ត្រីនយោបាយទទួលបានការតែងតាំងរួចមកហើយឲ្យនៅដដែល

សារសម្លេង សម្តេចតេជោ ហ៊ុន សែន ស្តីពីការតែងតាំងឥស្សរជនក្នុងក្របខ័ណ្ឌ នយោបាយ, ២៩ កក្កដា ២០២៣

...ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំ ក៏ដូចជាសម្តេច សាយ ឈុំ, សម្តេច សខេង, សម្តេច ទៀបាញ់, សម្តេច ម៉ែន សំអន, បណ្ឌិត ហ៊ុន ម៉ាណែត, បណ្ឌិតសភាចារ្យ អូន ព័ន្ធមុនីរ័ត្ន, ឯកឧត្តម កើតវិទូ ដែលបានពិភាក្សាគ្នានៅផ្ទះខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំ បានសម្រេចចិត្តថា នឹងរក្សាទុកមន្ត្រីទាំងអស់ដែលបានតែងតាំងរួចមកហើយជាដរាបលេខាធិការអនុរដ្ឋ លេខាធិការ ឬទីប្រឹក្សារាជរដ្ឋាភិបាលឲ្យបន្តតទៅទៀត ... អ្នកដែលកាន់មុខងារ

សាធារណៈពុំមានអ្វីជាចំណោទនោះទេ លើកលែងតែអ្នកដល់អាយុចូលនិវត្តន៍ ទើបអាចចូលនិវត្តន៍។ ក្រសួងមុខងារសាធារណៈមិនត្រូវបានប៉ះពាល់ឡើយ ដូចជាអគ្គនាយក អគ្គនាយករង ប្រធាននាយកដ្ឋាន អនុប្រធាននាយកដ្ឋាន ប្រធានការិយាល័យ អភិបាលខេត្ត អភិបាលរង អភិបាលស្រុក អភិបាលរងស្រុក/ខណ្ឌ គឺមិនត្រូវបានប៉ះពាល់ទេ។ មេម៉ាយគ្រប់ជាន់ថ្នាក់ មេប៉ូលីស អាវុធភាគុគ្រប់ជាន់ថ្នាក់ មិនត្រូវបានប៉ះពាល់ទេ លើកលែងតែអ្នកនោះដល់អាយុចូលនិវត្តន៍គឺត្រូវចូលនិវត្តន៍តាមច្បាប់ ...។

៣៧. តំណែងរដ្ឋមន្ត្រីប្រតិភូអមនាយករដ្ឋមន្ត្រី សំរាប់អគ្គនាយកពន្ធដារនិងអគ្គនាយកគយ
 សារសម្លេង សម្តេចតេជោ ហ៊ុន សែន ស្តីពីការតែងតាំងឥស្សរជនក្នុងក្របខ័ណ្ឌ
 នយោបាយ, ២៩ កក្កដា ២០២៣

... កិច្ចការតែមួយទេ ដែលត្រូវធ្វើការកែទម្រង់នោះគឺរដ្ឋមន្ត្រីប្រតិភូអមនាយករដ្ឋមន្ត្រី។ កន្លងទៅនេះ មានការតែងតាំងរដ្ឋមន្ត្រីប្រតិភូអមនាយករដ្ឋមន្ត្រីមួយចំនួន (ដែលមានតំណែង) ជាជួរលេខាធិការ គឺជាអ្នកដែលធ្វើការផ្ទាល់ជាមួយនាយករដ្ឋមន្ត្រី។ ដូច្នេះយើងទុកឱ្យម្នាក់ៗធ្វើការជ្រើសរើសថា តើនៅជួរលេខាធិការ ឬទៅជួររដ្ឋមន្ត្រីប្រតិភូអមនាយករដ្ឋមន្ត្រី។ ឱ្យយកតែមួយទេ ... ករណីលើកលែងគឺមានតែអង្គភាព ២ ធំៗ ដែលខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំបានប្រាប់ទៅអនាគតថ្នាក់ដឹកនាំជំនាន់ក្រោយ គឺមុខតំណែងរដ្ឋមន្ត្រីប្រតិភូអមនាយករដ្ឋមន្ត្រីនេះ នឹងរក្សាទុកសម្រាប់អគ្គនាយកពន្ធដារ និងអគ្គនាយកគយ ដែលទាំង២ នេះត្រូវធ្វើការម្ខាងជាមួយរដ្ឋមន្ត្រី ម្ខាងទៀតជាមួយនាយករដ្ឋមន្ត្រី ដែលត្រូវក្តាប់ផ្ទាល់ទៅលើថវិកាប្រចាំថ្ងៃប្រចាំខែ ...។

៣៨. នាយករដ្ឋមន្ត្រីនិងរដ្ឋមន្ត្រី តួបង្កើតការទទួលខុសត្រូវក្នុងការជ្រើសរើសនិងតែងតាំងមន្ត្រី
 បិទវគ្គបណ្តុះបណ្តាលឆ្នាំ២០២២ និងបើកវគ្គបណ្តុះបណ្តាលឆ្នាំ២០២៣
 សាលាកូមិន្ទរដ្ឋបាល, ២៧ មេសា ២០២៣

... សិទ្ធិអំណាចជ្រើសរើសមន្ត្រីនយោបាយជាថ្នាក់រដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋលេខាធិការ អនុរដ្ឋលេខាធិការ ឬហៅថាមន្ត្រីនយោបាយ ជាសិទ្ធិអំណាចរបស់នាយករដ្ឋមន្ត្រី។ ក្នុងមួយរយៈនេះ ខ្ញុំបានផ្តល់ឱកាសឱ្យរដ្ឋមន្ត្រីនានាមានលទ្ធភាពជ្រើសរើសមន្ត្រី

ដែលមានសមត្ថភាព ហើយស្នើមកខ្ញុំ ... ជាទូទៅ ខ្ញុំគោរពនូវការសម្រេចរបស់រដ្ឋ
មន្ត្រីដែលស្នើឡើង ... ក្រសួងមុខងារសាធារណៈក៏បានផ្តល់យោបល់ ... ពេល
លើកសំណើត្រង់មកនាយករដ្ឋមន្ត្រី ក៏នាយករដ្ឋមន្ត្រីមិនដែលជំទាស់ដែរ។ ធ្វើ
បែបនេះ វាក៏អាចបង្ហាញនូវចំណែកនៃការទទួលខុសត្រូវ ... យើងបានគូបផ្សំ(ការ
ពិនិត្យនិងទទួលខុសត្រូវជាមួយ)គ្នា ក្នុងការជ្រើសរើសនិងតែងតាំងមន្ត្រី។ យើង
ត្រូវបន្តការខិតខំ ដើម្បីជំរុញកំណែទម្រង់នេះ ឱ្យទៅមុខជាបន្តទៀត ... ។

៣៩. ការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលថ្នាក់ជាតិនិងក្រោមជាតិ ត្រូវមានចំណេះដឹង ចំណេះធ្វើ ជាមូលដ្ឋាន
បិទវគ្គបណ្តុះបណ្តាលឆ្នាំ២០២២ និងបើកវគ្គបណ្តុះបណ្តាលឆ្នាំ២០២៣
សាលាកូមិន្ទរដ្ឋបាល, ២៧ មេសា ២០២៣

... សូមថ្លែងនូវការកោតសរសើរចំពោះក្រសួងមុខងារសាធារណៈ ក៏ដូចជា សាលា
កូមិន្ទរដ្ឋបាល ដែលបានខិតខំបើកវគ្គបណ្តុះបណ្តាលមន្ត្រីរាជការរបស់យើង ...
តាមរយៈការកែទម្រង់រដ្ឋបាល យើងបានខិតខំបណ្តុះបណ្តាលមន្ត្រីរាជការ ដើម្បី
ពួកគេទទួលបានចំណេះដឹង ចំណេះធ្វើសម្រាប់ដំណើរការ ទាំងនៅថ្នាក់ជាតិ ជា
ពិសេសនៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ។ ខ្ញុំបានឃើញការធ្វើសម្ភាសន៍ខាង BTV របស់កញ្ញា
ពៅ រក្សា ជាមួយអភិបាលរងស្រុកជាស្ត្រីនិងមន្ត្រីមួយចំនួន ... បើសិនជាមិនបាន
ការបណ្តុះបណ្តាលទេ វាលំបាកនឹងសម្រេចបានកិច្ចការដែលយើងត្រូវធ្វើ។ យើង
ត្រូវមានមូលដ្ឋានគ្រឹះ នៃចំណេះដឹង ចំណេះធ្វើ ក្នុងដំណើរការគ្រប់គ្រងរដ្ឋបាល
ទាំងថ្នាក់ក្រោមជាតិ ទាំងថ្នាក់ជាតិ ក៏ដូចជាតាមស្ថាប័ននានា ... ។

៤០. បង្កើតច្បាប់បាន តែច្បាប់បាន តែឱ្យត្រូវតាមកម្រិត

បិទវគ្គបណ្តុះបណ្តាលឆ្នាំ២០២២ និងបើកវគ្គបណ្តុះបណ្តាលឆ្នាំ២០២៣
សាលាកូមិន្ទរដ្ឋបាល, ២៧ មេសា ២០២៣

... ទាក់ទងនឹងការរង់ចាំរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ... ទាក់ទងនឹងការកែទម្រង់។ បើសិន
ជាអ្វីដែលយើងដាក់ចុះទៅ ឃើញថាវាមិនត្រូវ យើងអាចកែវាបាន។ អនុក្រឹត្យ
យើងបង្កើតបាន យើងក៏លុបវាបាន។ ច្បាប់ក៏ដូចគ្នា។ យើងបង្កើតច្បាប់ យើងក៏
មានលទ្ធភាពកែច្បាប់នោះឡើងវិញបានដែរ ប៉ុន្តែកែឱ្យត្រូវនឹងកម្រិត ... ទាក់ទង
ជាមួយអន្លង់ផ្សេងៗរបស់ខេត្តក្រចេះ និងមួយផ្នែករបស់ខេត្តស្ទឹងត្រែង។ សត្វ

ផ្សេងនេះបានស្លាប់ជាបន្តបន្ទាប់ដោយការជាប់មង។ ពេលបើការផ្លាស់សាងសង់ស្ថានឆ្លងកាត់ទន្លេមេគង្គនៅខេត្តក្រចេះ ខ្ញុំបានផ្តល់អនុសាសន៍ឱ្យរៀបចំតំបន់ស្នូល ហាមឃាត់ការធ្វើនេសាទដោយមង។ បន្ទាប់ពីការអនុវត្តនៅខែកុម្ភៈ រហូតមកដល់ខែមេសានេះ ក៏នៅតែមានសត្វផ្សេងៗជាប់ដៃដល់ ជាមួយគ្នានឹងផលប៉ះពាល់ចំពោះអ្នកនេសាទរាប់ពាន់គ្រួសារ ... (ដោយហេតុនេះ) ខ្ញុំបានសម្រេចលុបចោលអនុក្រឹត្យថ្មីលេខ១៥៥ ចុះថ្ងៃទី២៧ ខែកុម្ភៈ ត្បិតថា(បើរក្សាទុក) អនុវត្តទៅក៏ស្ថានភាពនៅដដែល ហើយងាកទៅបន្តអនុវត្តអនុក្រឹត្យ ថ្ងៃទី២៥ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០១២វិញ ...។

៤១. កែសេចក្តីសម្រេចដែលមិនប្រើប្រយោជន៍ប្រជាជន មិនមានអ្វីខុសនិងជាការកែទម្រង់ បិទវគ្គបណ្តុះបណ្តាលឆ្នាំ២០២២ និងបើកវគ្គបណ្តុះបណ្តាលឆ្នាំ២០២៣ សាលាក្រឹតិយ៍រដ្ឋបាល, ២៧ មេសា ២០២៣

... ខ្ញុំបានធ្វើការសម្រេចចិត្តមួយក្នុងចរិតមានលក្ខណៈជាការកែទម្រង់។ សូមកុំស្លាប់ក្រឡា។ សេចក្តីសម្រេច វាមិនមែនត្រូវទាំងអស់ទេ។ វាមានសេចក្តីសម្រេចដែលចេញទៅវាត្រូវ វាក៏មានសេចក្តីសម្រេចចេញទៅវាខុស។ បើឃើញថាវាខុសហើយ យើងកែវាទៅ។ ហ្នឹងហៅថា កែទម្រង់ហើយ។ ធ្វើម៉េចឱ្យតែធ្វើការសម្រេចចិត្តដោយផ្អែកលើផលប្រយោជន៍របស់ប្រជាជន។ នេះក៏ជាផ្នែកមួយដែលត្រូវអប់រំចំពោះសិស្សដែលបញ្ចប់ការសិក្សា និងសិស្សចូលថ្មី ក៏ដូចជាប្រាប់ទៅមន្ត្រីដែលកំពុងកាន់មុខងារទាំងឡាយ។ “អ្វីដែលជាការសម្រេចរបស់យើង មិនមែនត្រូវទាំងអស់នោះទេ”។ បើឃើញថាសេចក្តីសម្រេចនោះមិនចំគោលដៅបម្រើផលប្រយោជន៍ប្រជាជន ក៏យើងកែវាទៅ។ អត់មានអីដែលត្រូវខុស អត់មានអីដែលត្រូវលំបាកទេ ...។

៤២. ក្រោយចាកចេញពីមុខតំណែង អាចរកពេលមកឆ្លើយសំណួរនៅសាលាក្រឹតិយ៍រដ្ឋបាល បិទវគ្គបណ្តុះបណ្តាលឆ្នាំ២០២២ និងបើកវគ្គបណ្តុះបណ្តាលឆ្នាំ២០២៣ សាលាក្រឹតិយ៍រដ្ឋបាល, ២៧ មេសា ២០២៣

... ថ្ងៃក្រោយ បើសិនជាមានពេល ខ្ញុំនឹងទៅឧទ្ទេសនាមទៀត។ មិនទៅនិយាយឲ្យគេស្តាប់ទេ ចង់ទៅឲ្យគេសួរ។ ប៉ុន្តែ យ៉ាងច្រើន ១០សំណួរ។ ស្វាគមន៍អីបន្តិច

បន្តចហើយ ដាក់ជាសំណួរតែម្តង នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃកិច្ចការដែលត្រូវតែធ្វើ។
ជាលទ្ធភាពមួយដែលខ្ញុំអាចធ្វើទៅរួច។ ប៉ុន្តែរង់ចាំមើលសិន តើពេលណា នាយក
រដ្ឋមន្ត្រីរូបនេះចាកចេញពីមុខតំណែង ដើម្បីផ្ទេរទៅឲ្យអ្នកក្រោយ ... ប្រកួតកីឡា
ប្រកួតបាល់ទាត់ បាល់ទះ ឬក៏ប្រកួតវាយកូនគោល ឬក៏ប្រកួតស្ទីង បាន តែប្រកួត
ជាមួយព្រហ្មលិខិតប្រកួតមិនបានទេ។ ខ្ញុំមិនដែលប៉ុនប៉ងណាមួយ ធ្វើចោហ្វាយ
ស្រុក ធ្វើចោហ្វាយខេត្ត ធ្វើរដ្ឋមន្ត្រី ធ្វើនាយករដ្ឋមន្ត្រីទេ ... ការប៉ុនប៉ងរបស់ខ្ញុំពី
ដើម គឺត្រឹមធ្វើគ្រូបង្រៀន។ ប៉ុន្តែ មិននឹកស្មានថាមកធ្វើនាយករដ្ឋមន្ត្រីជិត ៤
ទសវត្សរ៍ ... ហ្នឹងជាព្រហ្មលិខិត ប៉ុន្តែបើមិនប្រឹងទេ ក៏អត់បានដែរ ... ។

១៩. យុត្តិធម៌

១	អតីតកាលផ្តល់មេរៀននិងរំលឹកថាចាប់ផ្តើមពីកន្លែងណា	៣២៩
២	បង្កើតសាលាឧទ្ធរណ៍ក្នុងសម័យអន្តរកាលអ៊ិនតាក់	៣២៩
៣	ប្រធានតុលាការតែងតាំងដោយក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី និងជាសមាជិកក្រុមអធិការកិច្ច	៣២៩
៤	ប្រធានតុលាការនិងអយ្យការអមតុលាការ តែងតាំងដោយក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ...	៣៣០
៥	ក្នុងតំណែងប្រធានក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ដកហូតរំណាច់តែងតាំងប្រធានតុលាការ ...	៣៣០
៦	ដកសមាសភាពប្រធានតុលាការពីក្រុមអធិការកិច្ច	៣៣១
៧	កាត់ក្តីដោយគុណធម៌ មានឬក្រទទួលបានយុត្តិធម៌ដូចគ្នា	៣៣១
៨	ការផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ជូនប្រជាពលរដ្ឋក្រីក្រ ឆ្ពើមចេញពីកត្តា៣ យ៉ាង	៣៣២
៩	ការប្រឹក្សាខាងផ្នែកច្បាប់ ជាផ្នែកមួយនៃកំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌និងតុលាការ	៣៣២
១០	ក្នុងនីតិកាលខាងមុខគប្បីជំរុញឱ្យចេញបានតុលាការឯកទេស	៣៣៣
១១	ខិតខំបណ្តុះបណ្តាលមន្ត្រីយុត្តិធម៌ជាស្រ្តីគ្រប់ផ្នែកទាក់ទងនឹងសេវាយុត្តិធម៌	៣៣៣
១២	ករណីខ្លះមេធាវីជាបុរសមិនអាចយកចម្លើយពីកូនក្តីជាស្រ្តីអស់ដូចមេធាវីជាស្រ្តី	៣៣៤
១៣	ពង្រីកចំណុចត្រូវគ្នា បង្រួមចំណុចមិនត្រូវគ្នា ក្នុងការស្រាយទំនាស់រដ្ឋប្បវេណី	៣៣៤
១៤	ផុតពីរដ្ឋបាលដែនដីមកដល់តុលាការ ក៏សូមចៅក្រមប្រកាន់តួនាទីសម្របសម្រួល	៣៣៥
១៥	ដំណើរការកាត់ក្តីធ្លាប់យឺតយ៉ាវ ដោយសារខ្វះសាលសវនាការ ចៅក្រម មេធាវី	៣៣៥
១៦	អរគុណមិត្តភក្តិ ពិសេសជប៉ុនដែលរួមចំណែកក្នុងការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធតុលាការ	៣៣៦
១៧	ជប៉ុនជួយពង្រឹងនីតិវិធី ការអនុវត្តច្បាប់នៅកម្ពុជា	៣៣៦
១៨	កំណើនសាលាឧទ្ធរណ៍តាមភូមិភាគ ធ្វើអោយមានតម្រូវការធនធានមនុស្ស	៣៣៧
១៩	ដំណើរការប្រជាធិបតេយ្យនិងនីតិវិធីទៅជាមួយគ្នា	៣៣៧
២០	ក្តាប់បានអង្គហេតុពីកូនក្តី ទើបមេធាវីអាចកំណត់បានពីអង្គច្បាប់	៣៣៨
២១	សូមចៅក្រមផ្សះផ្សាបញ្ចប់វិវាទរវាងគូភាគី ត្បិតក្តីរដ្ឋប្បវេណីគ្មានអ្នកចំណេញទេ	៣៣៨
២២	ដោះស្រាយទំនាស់ក្រៅប្រព័ន្ធតុលាការ ដោយយោគយល់ក្នុងស្ថានភាពឈ្នះឈ្នះ	៣៣៩
២៣	អ្នកឈ្នះថាតុលាការយុត្តិធម៌ អ្នកចាញ់ថាអយុត្តិធម៌	៣៣៩
២៤	កំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌និងតុលាការ ដាក់ចេញដោយរដ្ឋាភិបាលអាណត្តិទី៣	៣៤០
២៥	ផ្តល់ការការពារក្តីចំពោះតែអ្នកសារព័ត៌មានគោរពតាមក្រមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈ	៣៤០

២៦	ស្វែងរកសង្គតិភាពរវាងច្បាប់ស្តីពីលក្ខខន្តិកៈមេធាវី និងក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ	៣៤១
២៧	យុត្តិធម៌ មេធាវីមិនកក់កំរិតអាជ្ញាធរដែនដី ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធផ្ទុយសំរុះសំរួលក្រៅប្រព័ន្ធ	៣៤២
២៨	បើចង់ដំណើរការសវនាការក្តីបានឆាប់ មេធាវីមិនត្រូវធ្វើពហិការ	៣៤២
២៩	នៅពេលខ្លះមេធាវីកាតព្វកិច្ច តើមេធាវីស្ម័គ្រចិត្តតេជោសែន អាចដើរតួជំនួសឬទេ?	៣៤៣
៣០	ពិនិត្យមើលការប្រឈមក្នុងក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ស្តីពីលក្ខខន្តិកៈមេធាវី	៣៤៣
៣១	បច្ចុប្បន្នយន្តការមេធាវីស្ម័គ្រចិត្តការពារក្តីនិងផ្តល់ប្រឹក្សាផ្នែកច្បាប់ជាដំបូងសម្រាប់ជាងគេ	៣៤៤
៣២	ការផ្តល់មេធាវីកាតព្វកិច្ច ក្នុងករណីបទឧក្រិដ្ឋ ឬសំណុំរឿងពាក់ព័ន្ធនឹងអនីតិជន	៣៤៤
៣៣	សមាគម/អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល ផ្តល់មេធាវី/ពិគ្រោះផ្លូវច្បាប់ដល់ពលរដ្ឋក្រីក្រ	៣៤៥
៣៤	អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលនិងមេធាវីខ្លះ ឆ្លៀតឱកាសរុញឱ្យមានបាតុកម្ម	៣៤៦
៣៥	វិជ្ជាជីវៈមេធាវី នៅក្រៅក្របខ័ណ្ឌនីតិប្រតិបត្តិ នីតិបញ្ញត្តិ តុលាការតែមានលក្ខខន្តិកៈ	៣៤៦
៣៦	ថវិការដ្ឋផ្តល់ឱ្យគណៈមេធាវី មានគោលដៅបម្រើជនក្រីក្រពិតប្រាកដ	៣៤៧
៣៧	រាជរដ្ឋាភិបាលត្រូវតែមានចំណែកគ្រប់គ្រងនិងរៀបចំលើនយោបាយព្រហ្មទណ្ឌ	៣៤៧
៣៨	ច្បាប់កំណត់សញ្ញាតិខ្មែរតែមួយសម្រាប់មេដឹកនាំស្ថាប័នកំពូលចូលជាធរមាន	៣៤៨
៣៩	ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាទើបឆបាលយុត្តិធម៌ចាប់ លើកលែងតែបទល្មើសជាក់ស្តែង	៣៤៨
៤០	ពេលនាយករដ្ឋមន្ត្រីត្រូវទម្លាក់ចេញពីតំណែង តើអ្នកណាបន្តគ្រប់គ្រងប្រទេស	៣៤៩
៤១	បើតំណែងនាយករដ្ឋមន្ត្រីទំនេរស្ថានភាពអ្នកណាទទួលបន្ទុករៀបចំគណៈរដ្ឋមន្ត្រីឡើងវិញ	៣៤៩
៤២	ប្រមុខរដ្ឋតែងតាំងនាយករដ្ឋមន្ត្រី សំណើលាលែងត្រូវថ្វាយទៅព្រះមហាក្សត្រប្រមុខរដ្ឋ	៣៥០
៤៣	សុំការអនុញ្ញាតអនុវត្តច្បាប់អស្សាមិកណ៍ ឲ្យត្រឹមត្រូវដើម្បីប្រយោជន៍សាធារណៈ	៣៥១
៤៤	មិនមានអ្នកទោសនយោបាយទេ មានតែអ្នកនយោបាយជាប់ទោសព្រហ្មទណ្ឌ	៣៥១
៤៥	ក្តីបរិហារកេរ្តិ៍ នៅបារាំង ប្រើពេលដល់ទៅ ៣ឆ្នាំ ទើបបើកសវនាការ	៣៥២
៤៦	ដល់ពេលវេលារៀបចំច្បាប់ដាក់ក្រុមបង្កឡើងនេះជាក្រុមភោគកម្មហើយឬនៅ	៣៥២

១. អតីតកាលផ្តល់មេរៀននិងរំលឹកថាចាប់ផ្តើមពីកន្លែងណា

សម្តេចដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការ អគារបណ្ឌិត្យសភាកូមិន្ទយុត្តិធម៌កម្ពុជា
និងប្រគល់សញ្ញាបត្រ ដល់សិស្សវិជ្ជាជីវៈតុលាការ, ៦ មិថុនា ២០២៣

... ការចងចាំរបស់ខ្ញុំគ្រាន់តែជាអតីតកាលទេ។ ដូចដែលខ្ញុំបាននិយាយប្រចាំ
ដែល។ អតីតកាលមិនអាចប្តូរយកអ្វីបានមកវិញទេ មិនអាចទៅកែអតីតកាលកើត
ទេ ប៉ុន្តែអតីតកាលនោះផ្តល់មេរៀន និងពិសោធន៍ឱ្យយើង (និងរំលឹក)ថាយើង
ចាប់ផ្តើមពីទីកន្លែងណា។ និយាយពីហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធសម្រាប់វិស័យតុលាការ
ទៀតសោត យើងមានតិចតួចណាស់។ ខ្ញុំទើបនឹងឱ្យដីសម្រាប់ការសាងសង់
តុលាការជាជានីក្នុងពេញទេ។ បង្កើតបានប៉ុណ្ណឹង។ ដោយយើងបានកសាងរដ្ឋ
សភា(នៅទីតាំង)ថ្មី យើងក៏យកទីតាំងអគាររដ្ឋសភាចាស់ដាក់ជាតុលាការ
កំពូល។ មុននោះ នៅទីកន្លែងមិនសមរម្យទេ។ ឥឡូវ សាលាឧទ្ធរណ៍កំពុងនៅ
ជាប់នឹងក្រសួងយុត្តិធម៌។ បន្តិចទៀតក៏នឹងចេញទៅកន្លែងថ្មី ទីក្រុងថ្មី ...។

២. បង្កើតសាលាឧទ្ធរណ៍ក្នុងសម័យអន្តរកាលអ៊ិនតាក់

សម្តេចដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការ អគារសាលាយុត្តិធម៌, ២៦ មិថុនា ២០២៣

... នៅឆ្នាំ ១៩៨២ តុលាការនេះ ត្រូវបានប្តូរឈ្មោះទៅជា “តុលាការប្រជាជន
ខេត្ត-ក្រុង និងអយ្យការអមតុលាការប្រជាជនខេត្ត-ក្រុង”។ នៅឆ្នាំ១៩៨៥ “តុលាការ
ប្រជាជនកំពូល” និង “មហាអយ្យការអមតុលាការប្រជាជនកំពូល” ត្រូវបានបង្កើត
ឡើង ដោយក្រឹត្យឆ្នាំ ១៩៨៥។ នៅឆ្នាំ ១៩៩២ “សាលាឧទ្ធរណ៍” ទើបត្រូវបាន
បង្កើតឡើង ... ស្រេចក្តីអធិប្បាយ ខ្ញុំគួរបញ្ជាក់ថា សាលាឧទ្ធរណ៍ដែលបានបង្កើត
ឡើងពាក់ព័ន្ធនឹងវត្តមានអ៊ិនតាក់។ មុននេះ យើងមានតែសាលាដំបូងនិងតុលាការ
កំពូល។ ថ្ងៃមុន ខ្ញុំក៏បានបញ្ជាក់នៅពេលដែលសម្តេចសាលាបណ្តុះបណ្តាល
វិជ្ជាជីវៈតុលាការការផងដែរថា ពេលអ៊ិនតាក់ចូលមក អ៊ិនតាក់ក៏បានសំណូមពរឲ្យ
យើងរៀបចំសាលាឧទ្ធរណ៍នេះ។ ដូច្នេះ បានជាមានសាលា(ក្តី) ៣ថ្នាក់ ...។

៣. ប្រធានតុលាការតែងតាំងដោយក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី និងជាសមាជិកក្រុមអធិការកិច្ច

សម្តេចដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការ អគារបណ្ឌិត្យសភាកូមិន្ទយុត្តិធម៌កម្ពុជា
និងប្រគល់សញ្ញាបត្រ ដល់សិស្សវិជ្ជាជីវៈតុលាការ, ៦ មិថុនា ២០២៣

... គួរតែរំលឹកបន្តិច ដោយហេតុថា ពេលដែលចាប់ផ្តើមធ្វើកំណែទម្រង់ យុត្តិធម៌ និស្សិតខ្លះមិនទាន់កើតផងទេ។ អញ្ចឹងទេ បានជាត្រូវការចាស់ទុំរៀបរាប់ ពីដំណើររឿងខ្លះ... ក្រោយពេលផ្តល់រំលឹកប្រល័យពូជសាសន៍ ប៉ុល ពតវិស័យ យុត្តិធម៌ត្រូវបានរៀបចំឡើងវិញជាដំណាក់ៗ។ ខ្ញុំរំលឹករឿង២ សំខាន់ទាក់ទង នឹងការចាប់ផ្តើមក្នុងការធ្វើកំណែទម្រង់តុលាការ ... ទី១ ប្រធានតុលាការក្នុងពេញ និងបណ្តាខេត្ត ក៏ដូចជាអយ្យការអមតុលាការសាលាដំបូង ត្រូវតែតាំងដោយ ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី។ គឺនាយករដ្ឋមន្ត្រី ឬប្រធានក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រីជាអ្នកតែងតាំង។ ចំណុចទី២ ការចុះទៅត្រួតពិនិត្យកន្លែងណា តែងតែដាក់ប្រធានតុលាការ ជាសមាជិក ...។

៤. ប្រធានតុលាការនិងអយ្យការអមតុលាការ តែងតាំងដោយក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ តាមសំណើ រដ្ឋមន្ត្រីយុត្តិធម៌

សម្តេចដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការ អគារបណ្ឌិត្យសភាកូមិន្ទយុត្តិធម៌កម្ពុជា និងប្រគល់សញ្ញាបត្រ ដល់សិស្សវិជ្ជាជីវៈតុលាការ, ៦ មិថុនា ២០២៣

... មានការកើតឡើង(រឿងរ៉ាវ)នៅកន្លែងណាមួយ ដែលតម្រូវអោយមានការ ត្រួតពិនិត្យឬហៅថាធ្វើអធិការកិច្ច គឺផ្នែកធ្វើអធិការកិច្ចហ្នឹងមានទាំងប្រធាន តុលាការ... ដល់មកដំណាក់កាលខ្ញុំធ្វើនាយករដ្ឋមន្ត្រី ខ្ញុំបានរៀបចំឱ្យប្រធាន តុលាការនិងអយ្យការអមតុលាការត្រូវបានតែងតាំងដោយក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ តាមរយៈ រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងយុត្តិធម៌វិញ។ (ដែលធ្វើដូចនេះ ព្រោះ)ខ្ញុំយល់ថាមិនសមស្រប ទេ។ យើងជានីតិប្រតិបត្តិ ប៉ុន្តែបែរជាមានសិទ្ធិតែងតាំងប្រធានតុលាការ សាលា ដំបូង និងអយ្យការអមសាលាដំបូង។ ពេលនោះ យើងមិនហៅព្រះរាជអាជ្ញាដូច ឥឡូវទេ។ យើងហៅអយ្យការអមតុលាការ និងហៅក្រៅថាអជ្ញាអាជ្ញា ដោយសារមិន មែនជាបបរជានិយម ...។

៥. ក្នុងតំណែងប្រធានក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ដកហូតអំណាចតែងតាំងប្រធានតុលាការនិង អយ្យការអមសាលាដំបូង

សម្តេចដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការ អគារសាលាយុត្តិធម៌, ២៦ មិថុនា ២០២៣

... ខ្ញុំនៅចាំបានច្បាស់ពីភាពចាំបាច់ពេលនោះ។ ខ្ញុំដកសិទ្ធិខ្លួនឯងតែម្តង។ ក្នុងឋានៈជាប្រធានក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ដែល(មានមនុស្ស) ២នាក់ បានធ្វើមុនខ្ញុំ។ ដល់មកខ្ញុំជាមនុស្សទី៣ នៃតំណែងប្រធានក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រីគឺខ្ញុំបានដកហូត សិទ្ធិអំណាចរបស់ខ្ញុំក្នុងការចុះហត្ថលេខាតែងតាំងប្រធានតុលាការ និងអយ្យការ អមសាលាដំបូង ហើយតាមរយៈនោះបានរៀបចំឱ្យមាននីតិវិធីស្នើតាមរយៈរដ្ឋមន្ត្រី ក្រសួងយុត្តិធម៌ និងមានការតែងតាំងដោយ(ប្រធាន)ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋវិញ។ ពេល នោះ ខាងនីតិប្រតិបត្តិ គឺរដ្ឋាភិបាល យើងហៅថាក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី។ ប្រធានរដ្ឋ គឺហៅក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ក្នុងហ្នឹងសម្តេច ហេង សំរិន ជាប្រធានរដ្ឋ ...។

៦. ដកសមាសភាពប្រធានតុលាការពីក្រុមអធិការកិច្ច

សម្តេចដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការ អគារបណ្ឌិត្យសភាក្នុងយុត្តិធម៌កម្ពុជា និងប្រគល់សញ្ញាបត្រ ដល់សិស្សវិជ្ជាជីវៈតុលាការ, ៦ មិថុនា ២០២៣

... ពេលដែលមានតម្រូវការធ្វើអធិការកិច្ចនៅកន្លែងណាមួយតែងមានប្រធានតុ លាការ(ចូលរួម) រួចហើយក៏យក(ការសម្រេច)មកឱ្យខ្ញុំចុះហត្ថលេខា។ ខ្ញុំថាសុំដក ប្រធានតុលាការចេញ។ ខ្ញុំផ្តល់នូវហេតុផលថា បើត្រួតពិនិត្យចេញហើយ រឿងហ្នឹង ត្រូវឡើងទៅតុលាការ។ ចុះបើប្រធានតុលាការនៅក្នុងហ្នឹង ឯកភាពរួចហើយ តើ ទៅកាត់ក្តីធ្វើអីទៀត។ អញ្ចឹងបានជាត្រូវដកប្រធានតុលាការឱ្យនៅក្រៅ(ក្រុម អធិការកិច្ច)។ លោតែទៅត្រួតពិនិត្យនោះ វាមានរឿងមិនសមស្របក៏ត្រូវឡើង តុលាការ។ ទុកតុលាការឱ្យនៅសល់សិទ្ធិរបស់គេ ...។

៧. កាត់ក្តីដោយគុណធម៌ មានឬក្រទទួលបានយុត្តិធម៌ដូចគ្នា

សម្តេចដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការ អគារបណ្ឌិត្យសភាក្នុងយុត្តិធម៌កម្ពុជា និងប្រគល់សញ្ញាបត្រ ដល់សិស្សវិជ្ជាជីវៈតុលាការ, ៦ មិថុនា ២០២៣

... និយាយ(ពីការលើកទឹកចិត្តឲ្យមានការសម្រុះសម្រួលគ្នាក្រៅប្រព័ន្ធតុលាការ) អញ្ចឹង មេធាវីមិនសប្បាយចិត្តទេ។ មេធាវីត្រូវការឲ្យមានបណ្តឹងច្រើន។ ធ្វើជា មេធាវី ត្រូវការពារក្តី ហើយការពារក្តីគឺបានលុយ។ អញ្ចឹងមេធាវីមិនសប្បាយចិត្ត នឹងខ្ញុំដែលនិយាយអញ្ចឹងទេព្រោះបាត់មុខរបរគាត់។ ប៉ុន្តែកន្លែងខ្លះ ការដោះស្រាយ នោះក៏មានមេធាវីចូលរួមដែរ។ យើងលើកទឹកចិត្តឲ្យមានការដោះស្រាយតាមបែប

នេះ។ ក្នុងករណីក្តីក្តាណាមួយកើតឡើង អ្វីដែលសំខាន់គឺគុណធម៌។ សូមកាត់ក្តី
ដោយមិនលំអៀង ហើយស្រាវជ្រាវឲ្យបានហ្មត់ចត់។ កុំឲ្យមានពាក្យថា ឲ្យតែអ្នក
មានគឺឈ្នះក្តីទាំងអស់។ អ្នកណាក៏ដោយ មានក៏ដោយ ក្រក៏ដោយ ត្រូវទទួលបាន
យុត្តិធម៌ដូចគ្នា។ អ្នកខ្លះឲ្យតែឃើញថាអ្នកមាន ដឹងតែអ្នកមានខុសតែម្តង។ អ្នក
ខ្លះក៏គិតថា ឲ្យតែអ្នកក្រក៏ដឹងតែត្រូវទាំងអស់។ មិនដូចនោះទេ ... ។

៨. ការផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ជូនប្រជាពលរដ្ឋក្រីក្រ ឆ្នើមចេញពីកត្តា៣ យ៉ាង
ជួបសមាជិកក្រុមមេធាវីរាជរដ្ឋាភិបាល/ក្រុមមេធាវីស្ម័គ្រចិត្តសម្តេចតេជោ,
២៧ វិច្ឆិកា ២០២០

... ត្រូវឃើញពីការចាំបាច់នៃការផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ជូនប្រជាជនក្រីក្រ។ តើ
ចាប់ផ្តើមពីអ្វី? ទី១ ការយល់ដឹងឱ្យបានច្បាស់អំពីច្បាប់ ជារឿងចាំបាច់សម្រាប់
ប្រជាពលរដ្ឋប្រើប្រាស់សិទ្ធិរបស់ខ្លួនឱ្យបានត្រឹមត្រូវនៅក្នុងសង្គមនីតិរដ្ឋ ... ក្នុង
សង្គមនីតិរដ្ឋ វិជ្ជាជីវៈមេធាវីត្រូវបានបង្កើតដើម្បីបំពេញតួនាទីផ្តល់ជំនួយផ្នែក
ច្បាប់ តាមរយៈការផ្តល់សេវាប្រឹក្សាយោបល់ និងផ្តល់សេវាការពារក្តីនៅចំពោះ
មុខតុលាការជូនប្រជាពលរដ្ឋដើម្បីការពារសិទ្ធិរបស់ខ្លួនតាមផ្លូវច្បាប់ ... ទី២ មេធាវី
ជាវិជ្ជាជីវៈសេរីបំពេញការងាររបស់ខ្លួនដោយឯករាជ្យពីស្ថាប័ននីតិប្រតិបត្តិ ស្ថាប័ន
នីតិបញ្ញត្តិ និងស្ថាប័នតុលាការ ... ដោយការប្រើប្រាស់សេវាមេធាវី ត្រូវបង់ថ្លៃ
ហើយកម្រៃសេវានេះ ត្រូវកំណត់ដោយសេរីពីមេធាវី ធ្វើឱ្យប្រជាពលរដ្ឋក្រីក្រមិន
អាចមានលទ្ធភាពស្វែងរកជំនួយផ្នែកច្បាប់ពីមេធាវីបាន ... ទី៣ ការផ្តល់ជំនួយ
សេវាផ្នែកច្បាប់ដល់ជនក្រីក្រ បានក្លាយជាការទទួលខុសត្រូវ និងជាផ្នែកមួយនៃ
គោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ដើម្បីធានាសិទ្ធិទទួលបានយុត្តិធម៌របស់
ប្រជាពលរដ្ឋក្រីក្រនៅក្នុងសង្គមនីតិរដ្ឋ ... ។

៩. ការប្រឹក្សាខាងផ្នែកច្បាប់ ជាផ្នែកមួយនៃកំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌និងតុលាការ
ជួបសមាជិកក្រុមមេធាវីរាជរដ្ឋាភិបាល/ក្រុមមេធាវីស្ម័គ្រចិត្តសម្តេចតេជោ,
២៧ វិច្ឆិកា ២០២០

... មិនត្រឹមតែអ្នកពាក់ព័ន្ធនឹងបទល្មើសដែលខ្លួនបានប្រព្រឹត្តនោះទេ សូម្បីតែ
អ្នករកស៊ីក៏អាចត្រូវការជំនួយផ្លូវច្បាប់ផងដែរ។ មិនថាអ្នកក្រទេ អ្នកមានក៏ត្រូវការ

ជំនួយផ្នែកច្បាប់។ គោលដៅរបស់យើង គឺតម្រង់ទៅរកអ្នកក្រីក្រដែលត្រូវការ ប្រឹក្សាខាងផ្លូវច្បាប់ជាមួយយើង។ ចំណុចនេះ ទាមទារឱ្យមេធាវីរបស់យើងជួយ បំពេញការយល់ដឹងរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ។ យើងត្រូវចាត់ទុកថាការប្រឹក្សាផ្នែកច្បាប់ និងកិច្ចការដែលយើងកំពុងធ្វើនេះ ក៏ជាផ្នែកមួយនៃកំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ និងតុលាការរបស់យើងផងដែរ។ យើងមិនត្រឹមតែធ្វើកិច្ចការទាក់ទងជាមួយការ ការពារចំពោះមុខតុលាការទេ។ កិច្ចការមានច្រើនជាងនេះទៀត ព្រោះយើងជា មេធាវី ជាអ្នកយល់ច្បាប់ ចេះច្បាប់ ឯប្រជាពលរដ្ឋអត់ដឹងទេ។ ជួនកាលប្រជា ពលរដ្ឋត្រូវការយើងឱ្យជួយសរសេរពាក្យបណ្តឹង ឬសរសេរពាក្យស្នើសុំកាន់កាប់ ដីធ្លី ... ទាក់ទងទាំងអស់។ គឺជាការប្រឹក្សាផ្លូវច្បាប់ ត្រូវឱ្យប្រជាពលរដ្ឋយល់អំពី ច្បាប់ ...។

១០. ក្នុងនីតិកាលខាងមុខគប្បីជំរុញឱ្យចេញបានតុលាការឯកទេស

សម្តេចដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការ អគារសាលាយុត្តិធម៌, ២៦ មិថុនា ២០២៣

... ក្នុងសេចក្តីព្រៀងច្បាប់ ឬហៅថាកម្មវិធីនៃការកសាងសក្តិភាពច្បាប់ គប្បី ពន្លឿនច្បាប់ទាក់ទងនឹងតុលាការពាណិជ្ជកម្ម ព្រោះឥឡូវនេះ មានបញ្ហាកាន់តែ ធំកាន់តែច្រើន។ យើងកំពុងតែជាប្រទេស(កំពុងមានការ)អភិវឌ្ឍ ត្រូវពង្រឹងការ ជឿជាក់សម្រាប់ការធ្វើធុរកិច្ចនៅកម្ពុជា។ ខ្ញុំស្នើថាគួរតែខិតខំជំរុញឱ្យចេញនៅ ក្នុងនីតិកាលខាងមុខនេះ នូវច្បាប់ស្តីអំពីតុលាការពាណិជ្ជកម្ម។ រៀបចំតុលាការ ពាណិជ្ជកម្មនេះឡើង ដើម្បីកាត់ក្តីរឿង(ទាក់ទងនឹងពាណិជ្ជកម្ម)។ ពេលនេះ តុលាការយើងកាត់គ្រប់រឿង។ យើងត្រូវមានតុលាការឯកទេស ...។

១១. ខិតខំបណ្តុះបណ្តាលមន្ត្រីយុត្តិធម៌ជាស្រ្តីគ្រប់ផ្នែកទាក់ទងនឹងសេវាយុត្តិធម៌

សម្តេចដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការ អគារបណ្ឌិត្យសភាកូមិទ្ធយុត្តិធម៌កម្ពុជានិង ប្រគល់សញ្ញាបត្រ ដល់សិស្សវិជ្ជាជីវៈតុលាការ, ៦ មិថុនា ២០២៣

... ខ្ញុំរីករាយដែលស្រ្តីបានចូលរួមក្នុងកិច្ចការតុលាការ និងកិច្ចការយុត្តិធម៌ នេះ។ ខ្ញុំលើកទឹកចិត្តឲ្យខិតខំដើម្បីបណ្តុះបណ្តាលមន្ត្រីយុត្តិធម៌ជាស្រ្តី ជាចៅ ក្រម ជាអធិការជ្វា ជាក្រឡាបញ្ជី គ្រប់ផ្នែកទាក់ទងនឹងសេវាយុត្តិធម៌។ ខ្ញុំបានមើល គួរលេខកំរិតបរិញ្ញានៅគ្រប់សាលា ឃើញថាស្រ្តីមានចំនួនច្រើនជាងបុរស។ តែ

ចាប់ពីបរិច្ឆេទជាន់ខ្ពស់ឡើងដល់បណ្ឌិតបុរសច្រើនជាង ... នេះជាកត្តាសត្យានុ
ម័ត។ ដំណាក់កាលហ្នឹងជាដំណាក់កាលត្រូវយកថ្មី។ ដល់យកថ្មីក៏ជាប់កូនជាប់
ចៅ។ ដូចនេះការរៀនបន្តជាការលំបាក។ បើនៅប្រឹងរៀនមិនព្រមយកថ្មីវាទៅជា
ក្រមុំចាស់។ សម័យដើមជំនាន់ទសវត្សរ៍៦០ ឬ៧០ ត្រឹមតែអាយុ២៤ ឬ២៥ គេ
ហៅក្រមុំចាស់ហើយ។ បើបុរសត្រឹមតែ២៧ ឬ២៨ គេហៅកម្លោះចាស់ ...។

១២. ករណីខ្លះមេធាវីជាបុរសមិនអាចយកចម្លើយពីកូនក្តីជាស្រ្តីអស់ដូចមេធាវីជាស្រ្តី
ជួបសមាជិកក្រុមមេធាវីរាជរដ្ឋាភិបាល/ក្រុមមេធាវីស្ម័គ្រចិត្តសម្តេចតេជោ,
២៧ វិច្ឆិកា ២០២០

... មានការផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ដោយក្រុមមេធាវីស្ម័គ្រចិត្តសម្តេចតេជោ និង
ខាងផ្នែកមេធាវីរបស់ក្រុមប្រឹក្សាជាតិកម្ពុជាដើម្បីស្ត្រី ... ចំពោះមេធាវីតេជោសែន
... ខ្ញុំសូមអរគុណចំពោះការរៀបចំបានយ៉ាងឆាប់ ហើយស្ម័គ្រចិត្តទទួលយកកាត
ព្វកិច្ចជួយការពារស្ត្រីក្រីក្រ ... ប្រជាពលរដ្ឋអាចនឹងត្រូវការ(ជំនួយនេះ) ... តាម
ខេត្តនីមួយៗក៏ត្រូវខិតខំ ដើម្បីចុះទៅដល់ទីកន្លែងដែលគាត់ត្រូវការពិគ្រោះ ...
មេធាវីតេជោសែនក៏សម្បូរទៅដោយស្ត្រីដែរ។ បញ្ហាខ្លះ មេធាវីជាបុរសមិនអាច
ទទួលបានចម្លើយអស់នៅពេលការពារកូនក្តីជាស្ត្រី ដូចមេធាវីជាស្ត្រីទេ។ ខ្លះគេ
រំលោភផ្លូវរកទីអញ្ជោះអញ្ចុះ ឱ្យបុរសទៅសួរ គឺចប់(សេចក្តីហើយ)។ មានតែស្ត្រី
គ្នាឯងទេ ដែលអាចសួរពិនិត្យរឿងហ្នឹងបាន(ងាយស្រួលជាងបុរស) ...។

១៣. ពង្រីកចំណុចត្រូវគ្នា បង្រួមចំណុចមិនត្រូវគ្នា ក្នុងការស្រាយទំនាស់រដ្ឋប្បវេណី
សម្តេចដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការ អគារសាលាយុត្តិធម៌, ២៦ មិថុនា ២០២៣

... ចៅក្រមត្រូវចេះវិធីប្រើប្រាស់រូបមន្តដោះស្រាយ។ យើងត្រូវពិនិត្យឲ្យបាន
ដឹងថាតើចំណុចណាខ្លះដែលវាត្រូវគ្នា ហើយមានចំណុចណាខ្លះដែលវាមិនត្រូវ
គ្នា? ត្រូវរកឲ្យឃើញចំណុចទាំងហ្នឹងមុន។ សូម្បីការចរចាបានយោបាយដែលខ្ញុំ
ធ្លាប់ធ្វើជាហូរហែមក ដូចជាការចរចានៅ ហ្វ្រែងតាឌីនីរ រវាងខ្ញុំនិងព្រះករុណា
បិតា យើងតែងបានពិនិត្យច្រើនថា អ្វីទៅជាចំណុចត្រូវគ្នា ហើយអ្វីខ្លះទៅជា
ចំណុចមិនត្រូវគ្នា? យើងរកវិធីដោះស្រាយចំណុចដែលមិនត្រូវគ្នា ហើយពង្រីក
ទំហំនៃចំណុចដែលត្រូវគ្នា កាត់បន្ថយទំហំការដែលមិនត្រូវគ្នា។ ទីចុងបំផុត

យើងឈានទៅកំណត់ត្រូវគ្នាទាំងស្រុង។ សូមលើកទឹកចិត្ត (ឱ្យសិក្សាចំណុចនេះ ដើម្បីអាចឈ្នះទាំងអស់គ្នា ...។

១៤. ផុតពីរដ្ឋបាលដែនដីមកដល់តុលាការ ក៏សូមចៅក្រមប្រកាន់តួនាទីសម្របសម្រួល
សម្តេចដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការ អគារសាលាយុត្តិធម៌, ២៦ មិថុនា ២០២៣

... បើកាលណា (នាំទំនាស់ទៅដល់ការ) កាត់ក្តីហើយ “អ្នកឈ្នះតែងនិយាយថា តុលាការយុត្តិធម៌ រីឯអ្នកចាញ់ថា តុលាការអយុត្តិធម៌”។ អញ្ចឹង តុលាការស្ថិតនៅក្នុងមាត់ដង្កាប់ រវាងម្ខាងថា ឲ្យយើងត្រូវ ម្ខាងទៀតថា ឲ្យយើងខុស ... ទោះបីយើងកាត់យុត្តិធម៌យ៉ាងម៉េចក៏ដោយ ក៏នៅតែមានពាក្យហ្នឹង។ ក្រុមប្រឆាំងក៏តែងតែប្រើ (ពាក្យសម្តី) ហ្នឹងដែរ។ សម្រាប់អ្នកឈ្នះ (ពួកប្រឆាំង) ថា (មានការ) យុបយិតជាមួយតុលាការ មានលុយបង់។ រីឯអ្នកចាញ់ក៏ត្រូវបានអូសទាញដើម្បីប្រឆាំង។ ដូច្នឹងខ្ញុំស្នើបមន្តដោះស្រាយតាមរបៀបឈ្នះៗ ដែលជាវិធីល្អ។ បើទំនាស់មិនទាន់មកដល់តុលាការ សូមអាជ្ញាធរដែនដីចេញមុខអន្តរាគមន៍ ដោះស្រាយ កុំឲ្យរឿងហ្នឹងមកដល់តុលាការ។ ប៉ុន្តែ បើផុតរហូតពីរដ្ឋបាលមកដល់តុលាការហើយ ក៏ចៅក្រមយើងនៅមានតួនាទីធ្វើការសម្របសម្រួលដែរ ...។

១៥. ដំណើរការកាត់ក្តីឆាប់យឺតយ៉ាវ ដោយសារខ្វះសាលសវនាការ ចៅក្រម មេធាវី
សម្តេចដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការ អគារសាលាយុត្តិធម៌, ២៦ មិថុនា ២០២៣

... គួររំលឹកអតីតកាលបន្តិច។ ច្រើនលើកហើយដែលសំណុំរឿងជាច្រើនត្រូវកកស្ទះ។ ស្ថានភាពនេះតំរូវឲ្យរាជរដ្ឋាភិបាលជួយ។ មិនមែនជួយជាការកាត់ក្តីទេ ប៉ុន្តែជួយពន្លឿន (បន្ថយ) ការកកស្ទះសំណុំរឿង។ ពេលនោះ តុលាការបានប្រាប់ថា សាលសវនាការមានតែមួយ ឬមានតិច។ ខ្ញុំថាបើដូច្នោះ ជួលបន្ទប់សណ្ឋាគារ ធ្វើសវនាការជំរះសំណុំរឿង។ នេះជំនាន់ អង្គ វង្សវង្សនា (ជារដ្ឋមន្ត្រីយុត្តិធម៌)។ មានរឿងខ្លះ ខ្ញុំទទួលបានដូចជានៅខេត្តស្ទឹងត្រែង។ បើយោងតាមច្បាប់ ត្រូវជាប់គុកត្រឹមតែប៉ុន្មានដូចជា ២ឆ្នាំប៉ុណ្ណឹងទេ។ ប៉ុន្តែ មនុស្សនៅក្នុងឃុំដល់ទៅ ៤ឆ្នាំមិនទាន់កាត់ក្តី។ មានរឿងច្រើន។ ម្ខាងខ្វះសវនាការ តែរឿងខ្វះមេធាវីក៏ម្ខាងទៀតដែរ។ ឥលូវស្ថានភាពប្រសើរជាងមុន ដោយហេតុណាស់យើងបានដោះស្រាយទីកន្លែងសវនាការដែលអស់លោកមិនស្រែករកអន្តរាគមន៍បន្ថែមទៀតទេ ...។

១៦. អរគុណមិត្តភក្តិ ពិសេសជប៉ុនដែលរួមចំណែកក្នុងការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធតុលាការ

សម្តេចដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការអគារបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជាឡើងវិញនិងប្រគល់សញ្ញាបត្រ ដល់សិស្សវិជ្ជាជីវៈតុលាការ, ៦ មិថុនា ២០២៣

... ឥឡូវក្រសួងនីមួយៗ ប្រឹងប្រែងបណ្តុះបណ្តាលធនធានមនុស្សប្រើឱ្យស័យរបស់ខ្លួន។ ដូចជាក្រសួងសាធារណការ មានបណ្តុះបណ្តាលខាងផ្នែកសាធារណការរបស់គេ។ (ក្រសួង)ប្រៃសណីយ៍(និងទូរគមនាគមន៍) ក៏មានសាលាសិក្សាពីប្រៃសណីយ៍(និងទូរគមនាគមន៍)ខាងផ្នែកឌីជីថល។ ផ្នែកការទូត មានវិទ្យាស្ថានការទូតរបស់គេ។ ខាងកសិកម្មមានសាលាកសិកម្ម ៣កន្លែងឯណោះ។ ឥឡូវខាងផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ ខាងផ្នែកយុត្តិធម៌ សុទ្ធតែមានសាលាបណ្តុះបណ្តាល។ បើយើងមិនបណ្តុះបណ្តាលធនធានមនុស្ស តើយើងអាចធ្វើអ្វីកើត។ អរគុណមិត្តភក្តិបរទេស ពិសេសប្រទេសជប៉ុនបានរួមចំណែកក្នុងការកែទម្រង់ប្រព័ន្ធតុលាការនៅកម្ពុជា។ ខ្ញុំសូមអរគុណមិត្តភក្តិបរទេសដែលបានជួយរួមចំណែកនៅក្នុងការកែទម្រង់ (ប្រព័ន្ធ)តុលាការនៅកម្ពុជា ...។

១៧. ជប៉ុនជួយពង្រឹងនីតិវិធី ការអនុវត្តច្បាប់នៅកម្ពុជា

សម្តេចដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការ អគារបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជាឡើងវិញនិងប្រគល់សញ្ញាបត្រ ដល់សិស្សវិជ្ជាជីវៈតុលាការ, ៦ មិថុនា ២០២៣

... សូមអរគុណ អគ្គរដ្ឋទូតជប៉ុន ឯកឧត្តម Ueno Atsushi... ដែលជប៉ុនបានជួយកសាងក្រុមរដ្ឋប្បវេណីឲ្យកម្ពុជា ហើយឥឡូវក៏តាមមកជួយបណ្តុះបណ្តាលសិស្សផ្នែករដ្ឋប្បវេណី។ ការជួយទាំងអស់នេះ បានចូលរួមចំណែកនៅក្នុងការពង្រឹងនីតិវិធី ពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់នៅកម្ពុជា។ នោះហើយគឺជាការឆ្លើយតបទៅនឹងការរីកចម្រើនរបស់សង្គម។ ពីមុនយើងមានប្រជាជនត្រឹមប្រមាណ ៥លាននាក់។ ពេលនេះ (ដែលយើងនិយាយ)តាំងពីឆ្នាំ២០១៨ ធ្លាក់ដល់ឆ្នាំ២០២៣ នៅតែថា ១៦លាននាក់ ... ប៉ុន្តែ ដែលអត្រាកើតមួយឆ្នាំមានជាង ៣០ម៉ឺននាក់ ម៉េចក៏មិនបូកចូលផង។ មើល Worldometer (ដែលនិយាយពីចំនួនប្រជាសាស្ត្រ)ទាក់ទងនឹងកូវីដ-១៩ (ហាក់ដូចជា)គិតត្រូវជាង។ យើងគិតអត់ព្រមឡើង(គួរលេខ)សោះ។ កាលពីឆ្នាំ២០១៨ នៅ ១៦លាននាក់។ ឥឡូវក៏នៅតែ ១៦លាននាក់

ដដែល ... ឥឡូវប៉ុន្មានហើយ? ១៧លាននាក់។ បើ១៧ លាននាក់ត្រូវគ្នា ... ជា
ចំណោលដែល យើងកាត់កងគ្នា រវាងអ្នកកើតនិងអ្នកដែលស្លាប់។ អ្នកស្លាប់តិច
ជាងទេ ... ។

១៨. កំណើនសាលាឧទ្ធរណ៍តាមភូមិភាគ ធ្វើអោយមានតម្រូវការធនធានមនុស្ស

សម្តេចដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការ អគារបណ្ឌិត្យសភាភូមិន្ទយុត្តិធម៌កម្ពុជា
និងប្រគល់សញ្ញាបត្រ ដល់សិស្សវិជ្ជាជីវៈតុលាការ, ៦ មិថុនា ២០២៣

... ជាការល្អហើយដែលក្នុងរយៈពេលកន្លងទៅនេះ យើងបានផ្តួចផ្តើមរួមគ្នា
បង្កើតឱ្យមានសាលាឧទ្ធរណ៍តាមភូមិភាគ។ បើសិនជាមិនបង្កើតឱ្យមានសាលា
ឧទ្ធរណ៍នៅតាមភូមិភាគទេ ប្រហែលសំណុំរឿងកកស្ទះនៅសាលាឧទ្ធរណ៍
ភ្នំពេញច្រើន។ យើងសុខចិត្តបង្កើតឱ្យមានសាលាឧទ្ធរណ៍តាមភូមិភាគ ដើម្បី
ងាយស្រួលផ្តល់សេវាយុត្តិធម៌សម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋ ... ការកើនឡើងសាលាឧទ្ធរណ៍
តាមភូមិភាគ (ធ្វើអោយមាន)តម្រូវការធនធានមនុស្សកាន់តែច្រើន។ ខ្ញុំយល់ថា
មានការចាំបាច់ដើម្បីផ្តល់ក្របខ័ណ្ឌបន្ថែម ជូនដល់ផ្នែកតុលាការ សម្រាប់
ដំណើរការសាលាក្តី ទាំងសាលាដំបូង ទាំងសាលាឧទ្ធរណ៍តាមភូមិភាគ និងរាប់
ទាំងតុលាការកំពូល។ ឥឡូវ ចៅក្រមរបស់យើងចាស់ៗ ណាស់ទៅហើយ ...
ចៅក្រមសាលាកំពូលខ្លះចូលដល់ ៨០ឆ្នាំហើយ ដូចបង យឹម ប៉ុណ្ណ ជាដើមដែល
ពីដើមជាប្រធានស្នងការនគរបាលរាជធានីភ្នំពេញ។ ពេលនោះ មួយអាទិត្យគាត់
ត្រូវចូលជួបខ្ញុំម្តងស្តីពីកិច្ចការសន្តិសុខនៅទីក្រុងភ្នំពេញ។ ឥឡូវគាត់នៅជាអនុ
ប្រធានតុលាការកំពូល ... ។

១៩. ដំណើរការប្រជាធិបតេយ្យនិងនីតិរដ្ឋទៅជាមួយគ្នា

សម្តេចដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការ អគារបណ្ឌិត្យសភាភូមិន្ទយុត្តិធម៌កម្ពុជា
និងប្រគល់សញ្ញាបត្រ ដល់សិស្សវិជ្ជាជីវៈតុលាការ, ៦ មិថុនា ២០២៣

... សុន្ទរកថាខ្ញុំរាល់ថ្ងៃពេកហើយ។ ប៉ុន្តែ អ្វីដែលគួរឲ្យកត់សម្គាល់គឺពីមួយថ្ងៃ
ទៅមួយថ្ងៃ យើងឈានឡើងតាមដំណាក់ៗ។យើងកំពុងដំណើរការប្រជាធិបតេយ្យ
និងនីតិរដ្ឋ។ ត្រូវចាំឲ្យច្បាស់ពាក្យហ្នឹង។ ប្រជាធិបតេយ្យដែលគ្មានការគោរពច្បាប់
គឺអនាធិបតេយ្យ។ បើគិតតែពីអនុវត្តច្បាប់ដោយមិនបើកសេរីភាព គឺផ្តាច់ការ។ វា

ត្រូវអមដំណើរជាមួយគ្នាវាងប្រជាធិបតេយ្យនិងនីតិវិធី។ នៅលើពិភពលោកក៏គេ
កំពុងតែធ្វើរឿងហ្នឹងដែរ។ ត្រូវឲ្យមានការគោរពច្បាប់។ ពិភពលោកគោរពច្បាប់
ផ្នែកលើច្បាប់។ បើមិនផ្នែកលើច្បាប់ ផ្នែកលើកំលាំង នឹងវាយគ្នាពេញពិភព
លោកហ្នឹងហើយ។ នៅក្នុងប្រទេសនីមួយៗ បើមិនមានច្បាប់គ្រប់គ្រងទេ វានឹង
កើតមានអ្នកខ្លាំងទៅបំពានអ្នកខ្សោយ។ អញ្ចឹង ត្រូវដំណើរទៅជាមួយគ្នា ចូលរួម
ជាមួយគ្នា រក្សាសន្តិភាពឲ្យខានតែបាន ...។

២០. ក្តាប់បានអង្គហេតុពីកូនក្តី ទើបមេធាវីអាចកំណត់បានពីអង្គច្បាប់

ជួបសមាជិកក្រុមមេធាវីរាជរដ្ឋាភិបាល/ក្រុមមេធាវីស្ម័គ្រចិត្តសម្តេចតេជោ,
២៧ វិច្ឆិកា ២០២០

... ខ្ញុំសូមផ្តាំផ្ញើមួយទៀត ចំពោះមេធាវីរបស់យើង។ ធ្លាប់មានការលើកឡើង
អំពីអង្គហេតុនិងអង្គច្បាប់។ ដើម្បីការពារក្តី ឬការធ្វើអ្វីក៏ដោយ មុនការកាត់
សេចក្តី ចៅក្រមត្រូវក្តាប់អង្គហេតុឱ្យជាប់។ បន្ទាប់ទៅទើបបានគេពិនិត្យទៅលើ
អង្គច្បាប់ តើត្រូវចោទប្រកាន់តាមច្បាប់មួយណា។ យើងជាមេធាវីក៏ត្រូវធ្វើដូចគ្នា
ដែរ។ ក្តាប់ឱ្យជាប់អង្គហេតុពីកូនក្តីរបស់យើង ទើបយើងពិនិត្យដល់អង្គច្បាប់។
អញ្ចឹងបានជាយើងត្រូវចេះច្បាប់។ ហេតុអ្វីបានជាខ្ញុំត្រូវនិយាយរឿងនេះ ... ទៅ
បើកការដ្ឋាន(សាងសង់ស្ថានភ្ជាប់កោះពេជ្រ)ទៅកោះនរា ខ្ញុំបានចាក់សំឡេង
ហូ វ៉ាន់ ដែលបញ្ជាពីសហរដ្ឋអាមេរិកមកក្រុមបាតុកម្មនៅទីនេះ ... មានការចោទ
ឡើងថា តើការលួចចិតសំឡេងនេះវាខុសនឹងរដ្ឋធម្មនុញ្ញឬអត់? បើសិនជាអ្នក
នយោបាយឆ្លើយថាខុស ក៏វាមិនអីដែរ ក៏ប៉ុន្តែក្នុងនោះ មេធាវីម្នាក់បាននិយាយថា
“ខុសនឹងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ” ក្នុងពេលដែលមេធាវីរូបនេះមិនទាន់ដឹងថា តើសំឡេង
ហូ វ៉ាន់ នេះ ... បានមកពីការលួចចិត ឬបានមកពីនរណា? នេះជាអំពើឆោតល្ងង់
នៃមេធាវីម្នាក់ ... ប្រសិនបើមិនច្បាស់ទេ គប្បីប្រើភាសាថា «ប្រសិនបើលួចចិត
មែន គឺគាត់ធ្វើខុសទៅនឹងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ...»។ គាត់ត្រូវមានការគិតទុក ...។

២១. សូមចៅក្រមផ្សះផ្សារបញ្ចប់វិវាទរវាងតួភាគី ព្យាបាលរដ្ឋប្បវេណីគ្មានអ្នកចំណេញទេ

សម្តេចដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការ អគារសាលាយុត្តិធម៌, ២៦ មិថុនា ២០២៣

... រឿងប្តីប្រពន្ធ។ កុំលើកទឹកចិត្តឲ្យលែងលះពេក។ ហោមកសម្របសម្រួលគ្នាសិនទៅ។ បន្តិចទៅត្រូវគ្នាវិញហើយ។ ជួនកាលអញ្ចឹង។ ឡើងទៅដល់តុលាការហើយ។ តុលាការចង់ចេញសាលក្រមលុបអេតាស៊ីវិល។ ប៉ុន្តែ អ្នកដែលគេពូកែសម្របសម្រួលចុះឡើង មានផ្ទៃពោះមួយទៀតបាត់ ... មើលស្លាកអមតាមជណ្តើរឡើង។ អ្នកឈ្នះក្តីនៅសល់តែខាមួយចង្កេះទេ។ អ្នកចាញ់ក្តីបោសគូទខាតែម្តង។ ដីដូនខ្ញុំធ្លាប់ជាស្នាដៃ ... ការពារក្តីដោយមិនយកប្រាក់ទេ។ គាត់ចង្អុលបង្ហាញពីគូភាគីដំណោះព្រំដីជាបងប្អូនបង្កើត។ ក្រទាំងសងខាង ព្រោះក្តីខ្លះមានអាយុកាលដល់ទៅ ៧ ឬ ៨ឆ្នាំ។ មកកំពង់ចាមម្តងត្រូវអស់លុយប៉ុន្មាន។ **អ្នកខ្លះឡើងមកដល់សាលាជំរះក្តី មកដល់សាលាវិនិច្ឆ័យទៀត។ គ្មានអ្នកណាមានផលចំណេញទេ។ សូមលើកទឹកចិត្តចៅក្រមផ្សះផ្សារបញ្ចប់វិវាទរវាងគូភាគី ...។**

២២. ដោះស្រាយទំនាស់ក្រៅប្រព័ន្ធតុលាការ ដោយយោគយល់ក្នុងស្ថានភាពឈ្នះឈ្នះ
 សម្តេចដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការ អគារបណ្ឌិត្យសភាភូមិន្ទយុត្តិធម៌កម្ពុជា
 និងប្រគល់សញ្ញាបត្រ ដល់សិស្សវិជ្ជាជីវៈតុលាការ, ៦ មិថុនា ២០២៣

... វិលមកបញ្ហាយុត្តិធម៌ ... ការអនុវត្តច្បាប់គឺអនុវត្តហើយ ប៉ុន្តែសុំកុំភ្លេចពីការដោះស្រាយទំនាស់ក្រៅប្រព័ន្ធតុលាការ ... ព្រោះជាផ្នែកមួយនៃការដោះស្រាយដោយការយោគយល់គ្នា ហើយស្ថិតក្នុងស្ថានភាពឈ្នះឈ្នះ។ បើចូលតាមផ្លូវតុលាការ ការកាត់ក្តីមិនដែលកាត់ឱ្យស្មើទេ។ តែងតែមានអ្នកឈ្នះនិងអ្នកចាញ់។ យើងបន្ទោសតុលាការអត់បានទេ។ អ្នកឈ្នះថាតុលាការយុត្តិធម៌ អ្នកចាញ់ថាតុលាការអយុត្តិធម៌ ... បើសិនជាឈ្នះនៅសាលាដំបូង ដល់ទៅសាលាឧទ្ធរណ៍អាចមានការកាត់ឱ្យអ្នកដែលឈ្នះនៅសាលាដំបូងទៅជាចាញ់វិញ។ អញ្ចឹង អ្នកហ្នឹងក៏ស្រែកថាអយុត្តិធម៌។ ដល់ទៅតុលាការកំពូល អ្នកហ្នឹងបែរជាឈ្នះ អញ្ចឹងគាត់ថា សាលាដំបូងនិងសាលាកំពូលគឺយុត្តិធម៌ តែអយុត្តិធម៌នៅឧទ្ធរណ៍។ ដូចនេះ វិធីល្អដោះស្រាយបញ្ហា គឺប្រើប្រាស់រូបមន្តវិធីសាស្ត្រធ្វើការសម្របសម្រួលការវិវាទ ដែលកាត់ច្រើនកើតឡើងពីជម្លោះដីធ្លី ... និងជួនកាល រឿងដែលឈឺក្បាល គឺក្រុមគ្រួសារខ្លួនឯងទាស់គ្នា ...។

២៣. អ្នកឈ្នះថាតុលាការយុត្តិធម៌ អ្នកចាញ់ថាអយុត្តិធម៌

បើកការដ្ឋានស្ដារ និងលើកកម្ពស់កម្រិតគុណភាពផ្លូវជាតិលេខ៣១ និងផ្លូវជាតិលេខ
៣៣ ប្រវែងសរុប ១០៦ គីឡូម៉ែត្រ, ៣០ ធ្នូ ២០២២

... ប្រជាពលរដ្ឋខេត្តកំពតបានស្ងប់ចិត្តច្រើនហើយ។ អភិបាលខេត្តត្រូវខិតខំ
ធ្វើឱ្យខេត្តកំពតក្លាយជាខេត្តដែលសុវត្ថិភាពបំផុត គ្មានជម្លោះដីធ្លី ចោហ្វាយខេត្ត
ឈរដោះស្រាយជម្លោះដីធ្លីក្រៅប្រព័ន្ធតុលាការ។ កូនឯងបន្តធ្វើទៅ។ បើសិនជា
អភិបាលខេត្តគ្រប់ខេត្តធ្វើបានដូច ម៉ៅ ធនិន បានធ្វើនៅខេត្តពោធិ៍សាត់ ហើយ
បន្តមកធ្វើនៅខេត្តកំពត ខ្ញុំគិតថាជម្លោះដីធ្លីនេះវានឹងស្ងប់ ... កន្លែងខ្លះ(ជម្លោះ)
រវាងម៉ែនិងកូន កន្លែងខ្លះ(ជម្លោះ)បងប្អូនឯង ទាស់គ្នាហើយឡើងតុលាការ។ តែ
ឡើងតុលាការហើយ តុលាការត្រូវរឹតកាត់សេចក្ដី។ មិនអាចកាត់ឱ្យស្មើទេ។ គឺដឹង
តែម្នាក់ចាញ់ម្នាក់ឈ្នះ។ អ្នកឈ្នះថាតុលាការយុត្តិធម៌ អ្នកចាញ់ថាអយុត្តិធម៌។ អ
ញ្ចឹងបានជាខ្ញុំស្មើលើកទឹកចិត្តឱ្យដោះស្រាយជម្លោះក្រៅប្រព័ន្ធតុលាការ ...។

២៤. កំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌និងតុលាការ ដាក់ចេញដោយរដ្ឋាភិបាលអាណត្តិទី៣

សម្តេចដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការ អគារបណ្ឌិត្យសភាកូមិន្ទយុត្តិធម៌កម្ពុជា
និងប្រគល់សញ្ញាបត្រដល់សិស្សវិជ្ជាជីវៈតុលាការ, ៦ មិថុនា ២០២៣

... ពេលខ្លះ សំណុំរឿងវាកកស្ទះច្រើន រកកន្លែងសវនាការមិនបាន។ ពេលណា
មួយនោះ ខ្ញុំស្រែកថាឱ្យជួលសណ្ឋាគារខ្លះទៅដើម្បីកាត់ក្ដី។ ប៉ុន្តែ (បើទោះជា)
មានសាលកាត់ក្ដី តែបើអត់មានចៅក្រម អត់មានធនធានមនុស្សគ្រប់គ្រាន់ តើធ្វើ
អីកើត? ដូច្នឹង មានការចាំបាច់នឹងធ្វើកំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌និងតុលាការ
នេះ ដែលយើងបានដាក់ចេញក្នុងអាណត្តិទី៣។ កាលនោះ យើងបានដាក់ចេញ
នូវកំណែទម្រង់ជាច្រើនវិស័យរួមមាន កំណែទម្រង់យុត្តិធម៌និងតុលាការ កំណែ
ទម្រង់រដ្ឋបាលសាធារណៈ កំណែទម្រង់កងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ និងកំណែទម្រង់
ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ។ និយាយតាមមួយបែបតាំងពីដើមមកថា “បើ(ធ្វើ)កំណែ
ទម្រង់ នោះ៩៩%យើងនឹងរស់។ បើមិនកែទម្រង់ទេ ៩៩%យើងនឹងងាប់”។ ដូច
នេះ អ្វីៗកុំនៅច្រើនមួយកន្លែង ត្រូវដើរឱ្យទាន់សភាពការណ៍។ យើងត្រូវធ្វើការកែ
ទម្រង់កិច្ចការតុលាការជាបន្តទៀត ...។

២៥. ផ្តល់ការការពារក្តីចំពោះតែអ្នកសារព័ត៌មានគោរពតាមក្រមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈ

ជួបសមាជិកក្រុមមេធាវីរាជរដ្ឋាភិបាល/ក្រុមមេធាវីស្ម័គ្រចិត្តសម្តេចតេជោ,
២៧ វិច្ឆិកា ២០២០

... កាលពីដើមឆ្នាំ នៅពេលដែលជួបអ្នកសារព័ត៌មាន រដ្ឋមន្ត្រី(ព័ត៌មាន)
ខៀវ កាញារីទ្ធ បានសំណូមពរឱ្យមេធាវីតេជោសែន ជួយការពារ(ក្តី) អ្នកសារ
ព័ត៌មាន។ ខ្ញុំក៏ព្រមទទួល ក៏ប៉ុន្តែទទួលឱ្យការពារតែអ្នកសារព័ត៌មានដែលបាន
បំពេញការងារដោយគោរពតាមក្រមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈ ហើយដែលត្រូវបានគេប្តឹង
តែសំ ... បើអ្នកខ្លះ ភ្លាមឡើងក៏តាំងដេរគេ។ ហើយបើដេរគេ មិនឱ្យគេប្តឹងឬ? ថ្ងៃ
មុន(មានអ្នកសារព័ត៌មានម្នាក់)ជាប់ ២២បណ្តឹងឯណោះ។ ដើម្បីរួចពីបណ្តឹង អ្នក
កាសែតនេះបានសុំចូលគណបក្សប្រជាជន។ ខ្ញុំបានតបត្រឡប់ទៅវិញថា “មិន
មានការដោះដូរគ្នាថា ពេលទទួលការប្តឹងហើយ មកសុំចូលគណបក្សប្រជាជន
(ដើម្បីនឹង)បានរួចពីបណ្តឹងទេ”។ រឿងសុំចូលគណបក្សប្រជាជនជារឿងដោយ
ឡែក ឯរឿងជាប់ក្តីក្តា ជារឿងដោយឡែកពីគ្នា ... មន្ត្រីគណបក្សប្រជាជនមិនតិច
ទេ ដែលបានជាប់គុក។ តែធ្វើខុសច្បាប់ ជាប់គុកហើយ ...។

២៦. ស្វែងរកសង្គតិភាពរវាងច្បាប់ស្តីពីលក្ខខន្តិកៈមេធាវី និងក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ

ជួបសមាជិកក្រុមមេធាវីរាជរដ្ឋាភិបាល/ក្រុមមេធាវីស្ម័គ្រចិត្ត សម្តេចតេជោ,
២៧ វិច្ឆិកា ២០២០

... ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាថ្ងៃមុខ ក្រសួងយុត្តិធម៌ត្រូវពិនិត្យឡើងវិញអំពីការ
ធ្វើវិសោធនកម្មច្បាប់ស្តីពីលក្ខខន្តិកៈមេធាវី ព្រមទាំងក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ សម្រាប់
ដោះស្រាយបញ្ហាប្រឈមបច្ចុប្បន្ន ពិសេស ធានាអោយការអនុវត្តមានភាពងាយ
ស្រួលជាងមុន ទាំងក្នុងការចាត់តាំងមេធាវី ក៏ដូចជាការធានាឱ្យនីតិវិធីតុលាការ
មានដំណើរការដោយគ្មានឧបសគ្គទាក់ទងនឹងកង្វះមេធាវី។ ត្រូវធ្វើឱ្យច្បាប់ទាំង
ពីរម្ខាងគឺច្បាប់ស្តីពីលក្ខខន្តិកៈមេធាវី និងម្ខាងទៀតក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ មាន
សង្គតិភាពជាមួយគ្នា ... ចូលអាណត្តិថ្មី គឺដល់(លី ច័ន្ទ)តុលា ត្រូវចាប់ផ្តើម
រៀបចំ(វិធាន)ហ្នឹង។ ពីមុននេះ គណៈមេធាវីជាអ្នកចង្អុលមេធាវី។ ឥឡូវ តើយើង
គួរយកចេញពីដៃ(គណៈ)មេធាវី មកដាក់ឱ្យប្រធានតុលាការចង្អុលមេធាវីឬទេ?
នេះគ្រាន់តែជាការផ្តល់មតិទេ ... តើគួរឱ្យសិទ្ធិទៅប្រធានតុលាការ ឬឱ្យសិទ្ធិទៅ

គណៈមេធាវី? រឿងហ្នឹងទុក(ពិភាក្សា)គ្នាទៅ។ ទៅតាមផ្លូវណា។ ឱ្យតែស្រុះស្រួល
គ្នា គឺខ្ញុំគាំទ្រទៅលើបញ្ហាហ្នឹង ...។

**២៧. ផ្នែកយុត្តិធម៌ មេធាវីមិនរកកំរៃ អាជ្ញាធរដែនដី និងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធតប្បិជ្ជយស្តុសស្សល
ក្រៅប្រព័ន្ធ**

សម្តេចដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការ អគារបណ្ឌិត្យសភាភូមិន្ទយុត្តិធម៌កម្ពុជានិងប្រគល់
សញ្ញាបត្រ ដល់សិស្សវិជ្ជាជីវៈតុលាការ, ២៦ មិថុនា ២០២៣

... ពេលខ្លះបង្ហោះហ្វេសប៊ុក ... មានរឿងច្រើន។ ដល់មើលទៅ រឿងជម្លោះកូន
ទៅប្តឹងទារយកដីពីម្តាយ ឬម្តាយឪពុកទៅប្តឹងយកដីពីកូន។ សូម្បីតែនៅក្នុងក្រុម
គ្រួសារក៏មិនត្រូវគ្នាផង ហើយមកអំពាវនាវឲ្យនាយករដ្ឋមន្ត្រីកាត់ក្តីឲ្យ។ (គាត់
រៀបរាប់) ថាគាត់បានចាញ់ក្តីនៅឯនេះឯនោះ ជាការអយុត្តិធម៌ណាស់ សុំឲ្យសើវើ
ក្តី ... ពេលខ្លះ ខ្ញុំក៏ព្យួរទៅឲ្យខេត្ត ឲ្យមើលរឿងហ្នឹងយ៉ាងម៉េច។ មិនមែនបាន
សេចក្តីថា មិនចង់បង្ហោះហ្វេសប៊ុកទេ ... តែ កាលណាខ្ញុំបង្ហោះចេញសារព័ត៌មាន
នានាចាប់យកទៅផ្សាយ។ សូមរំលឹកឡើងវិញថា លើកទឹកចិត្តឲ្យមានការ
សម្រុះសម្រួលគ្នាក្រៅប្រព័ន្ធតុលាការ ដោយមានការចូលរួមពីផ្នែកយុត្តិធម៌ ពី
មេធាវីមិនរកប្រាក់កំរៃ ពីអាជ្ញាធរដែនដីគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ និងស្ថាប័នដែលមានការ
ពាក់ព័ន្ធ ... ហ្នឹងគឺជាវិធីសាស្ត្រដោះស្រាយបញ្ហាក្នុងសង្គម ជៀសវាងបានការ
ប្រឈមនានាដែលនឹងកើតមាន ...។

២៨. បើចង់ដំណើរសវនាការក្តីបានឆាប់ មេធាវីមិនត្រូវធ្វើពហិកា

ជួបសមាជិកក្រុមមេធាវីរាជរដ្ឋាភិបាល/ក្រុមមេធាវីស្ម័គ្រចិត្ត សម្តេចតេជោ,
២៧ វិច្ឆិកា ២០២០

... សូមបញ្ជាក់ជូនបន្ថែម(ត្រង់នេះ) ព្រោះ(ថា)បើគ្មានមេធាវី នោះដំណើរ
ការក្តីទៅមិនបាន។ កន្លងទៅ ការដំណើរការក្តីខ្លះមានការឆោតល្ងង់របស់មេធាវី។
ខ្លួនចង់បានដំណើរការក្តីឱ្យបានឆាប់ ប៉ុន្តែខ្លួនបែរជាធ្វើពហិកា(សវនាការ)ដោយ
មេធាវីដើរចេញ។ ដូច្នេះ នេះជាក់ហុសយុទ្ធសាស្ត្រផ្លូវច្បាប់តែម្តង។ ខ្ញុំនិយាយ
បែបនេះ ប្រហែលជាអ្នកដែលមានការពាក់ព័ន្ធក្នុងចំណោមរឿងក្តីនេះ និងដែល
ធ្លាប់បានពហិកា អាចនឹងដឹងខ្លួនថាបានធ្វើកំហុសផ្លូវច្បាប់(នោះហើយ)។ ជា

(កំហុស)យុទ្ធសាស្ត្រផ្លូវច្បាប់តែម្តង។ ខ្ញុំមិនមែនជាអ្នកច្បាប់ទេ តែខ្ញុំជាមេធាវីម្នាក់ ហើយក៏ធ្លាប់ដឹកនាំកសាងច្បាប់រាប់សិបឆ្នាំហើយ។ (ខណៈ)កំពុងជំរុញ (ឱ្យដំណើរការ)រឿង(ក្តី)នេះឱ្យបានឆាប់ ប៉ុន្តែ បន្តិចៗ ខ្លួនឯងបែរជាធ្វើពហិកាហើយដើរចេញ។ ដល់ទៅធ្វើពហិកា តុលាការតុលាការ គេបិទសវនាការ។ អញ្ចឹងរង់ចាំតទៅទៀតទៅ...។

២៩. នៅពេលខ្វះមេធាវីកាតព្វកិច្ច តើមេធាវីស្ម័គ្រចិត្តតេជោសែន អាចដើរតួជំនួសឬទេ ?

ជួបសមាជិកក្រុមមេធាវីរាជរដ្ឋាភិបាល/ក្រុមមេធាវីស្ម័គ្រចិត្ត សម្តេចតេជោ,
២៧ វិច្ឆិកា ២០២០

... ក្រសួងយុត្តិធម៌មាន(មេធាវីកាតព្វកិច្ច) ៦៨រូបហើយ។ សម្តេចក្រឡាហោមសខេង បានស្នើសុំចាត់តាំងមេធាវី ប៉ុន្តែ (ការស្នើសុំ)នោះ(ជា)មេធាវីការពារខាងរដ្ឋវិញទេ។ មេធាវីដែលត្រូវធ្វើជាមេធាវីកាតព្វកិច្ច ឥឡូវទើបនឹងមាន ៦៨នាក់ បូកមេធាវីរបស់តេជោសែន ១៥៣នាក់ ដែលដូចជាផ្នែកមួយនៃមេធាវីកាតព្វកិច្ចដែរ។ ខ្ញុំសុំឱ្យឯកឧត្តម គឺ តិច ធ្វើការជាមួយមេធាវី ... នៅពេលដែលមានការខ្វះ(មេធាវី) តើយើងអាចដើរតួជាមេធាវីកាតព្វកិច្ច(ឬទេ)។ បញ្ហាស្ថិតនៅត្រង់រឿងនេះទៀត គឺបើជាយាតករ ហើយយកមេធាវីតេជោសែនទៅការពារគឺវាចប់ (សេចក្តីហើយ)។ ពាក់ព័ន្ធនឹងគ្រឿងញៀន បើយកមេធាវីតេជោសែនទៅការពារទៀត គឺជារឿងមួយពិបាក។ ចំណុចនេះ ត្រូវថ្លឹងថ្លែងឱ្យបានច្បាស់។ អ្វីដែលជាក់លាក់គឺមេធាវីកាតព្វកិច្ច ៦៨រូបត្រូវបានតែងតាំងរួចហើយ។ ពួកគាត់មិនយកប្រាក់បៀវត្សទេ។ ឥឡូវបានបែងចែកទៅតាមសាលាដំបូងរាជធានី/ខេត្តនៅទូទាំងប្រទេសហើយ...។

៣០. ពិនិត្យមើលការប្រឈមក្នុងក្របខ័ណ្ឌច្បាប់ស្តីពីលក្ខខន្តិកៈមេធាវី

ជួបសមាជិកក្រុមមេធាវីរាជរដ្ឋាភិបាល/ក្រុមមេធាវីស្ម័គ្រចិត្ត សម្តេចតេជោ,
២៧ វិច្ឆិកា ២០២០

... ដែលកំណត់ថា ប្រធានគណៈមេធាវីអាចចាត់តាំងមេធាវីការពារក្តីដោយឥតគិតថ្លៃសម្រាប់តែជនក្រីក្រ ជាបញ្ហាប្រឈមក្នុងក្របខណ្ឌច្បាប់ស្តីពីលក្ខខន្តិកៈមេធាវី។ នេះជាចំណុច ដែលសូមឱ្យរដ្ឋមន្ត្រីយុត្តិធម៌ (និងឬ)គណៈមេធាវី(ពិនិត្យមើលថាតើ)អាចនឹងត្រូវធ្វើវិសោធនកម្មលើចំណុចនេះ(ទេ)។ បើមនុស្សខ្លះមិន

មែនជាជនក្រីក្រ បើគ្មានមេធាវី (រឿងក្តី) នេះទៅ(មុខ)អត់រួច។ (ដូចនេះ)ធ្វើអត់បាន។ កកស្ទះសំណុំរឿង ដោយសារតែច្បាប់របស់យើងតម្រូវឱ្យការពារតែអ្នកក្រីក្រ។ ចុះបើអ្នកមិនមែនក្រីក្រ តែមិនព្រមយកមេធាវី។ បើគេមិនព្រម យកមេធាវីហើយគេសុខចិត្តធ្វើមេធាវីខ្លួនឯង ហ្នឹងវាអត់បញ្ហា។ ប៉ុន្តែ បើគាត់មិនព្រមយកមេធាវី បានសេចក្តីថា ដំណើរការក្តីនេះទៅ(មុខ)អត់បាន ...។

៣១. បច្ចុប្បន្ន យន្តការមេធាវីស្ម័គ្រចិត្តការពារក្តីនិងផ្តល់ប្រឹក្សាយោបល់ផ្នែកច្បាប់ដោយឥតគិតថ្លៃ ជាជម្រើសល្អជាងគេ

ជួបសមាជិកក្រុមមេធាវីរាជរដ្ឋាភិបាល/ក្រុមមេធាវីស្ម័គ្រចិត្ត សម្តេចតេជោ,
២៧ វិច្ឆិកា ២០២០

... ក្នុងបណ្តាប្រទេសមួយចំនួន មេធាវីការពារជនក្រីក្រ និងមេធាវីកាតព្វកិច្ច ត្រូវបានចាត់តាំងដោយប្រធានតុលាការ ពីក្នុងបញ្ជីមេធាវីប្រចាំឆ្នាំមួយ ដើម្បីការពារក្តីនៅចំពោះមុខតុលាការ ហើយមេធាវីនោះត្រូវទទួលបានកម្រៃសេវាក្នុងអត្រាមួយ ដែលត្រូវបានកំណត់ជាមុនដោយរដ្ឋ។ សម្រាប់កម្ពុជា រដ្ឋពុំទាន់មានលទ្ធភាពផ្នែកថវិកា ដើម្បីរ៉ាប់រងការអនុវត្តគោលនយោបាយផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ពេញលេញ រួមទាំងការផ្តល់សេវាប្រឹក្សាយោបល់សម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋនៅតាមមូលដ្ឋាននៅឡើយ។ ដូច្នេះ ចំពោះមុខ យន្តការមេធាវីស្ម័គ្រចិត្តជួយការពារក្តីនិងផ្តល់ប្រឹក្សាយោបល់ផ្នែកច្បាប់ដោយឥតគិតថ្លៃ ដល់ប្រជាពលរដ្ឋដែលត្រូវការសេវាផ្នែកច្បាប់នេះ គឺជាជម្រើសដែលល្អជាងគេ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាប្រឈម ដែលកំពុងកើតមានបច្ចុប្បន្ន ...។

៣២. ការផ្តល់មេធាវីកាតព្វកិច្ច ក្នុងករណីបទឧក្រិដ្ឋ ឬសំណុំរឿងពាក់ព័ន្ធនឹងអនីតិជន

ជួបសមាជិកក្រុមមេធាវីរាជរដ្ឋាភិបាល/ក្រុមមេធាវីស្ម័គ្រចិត្ត សម្តេចតេជោ,
២៧ វិច្ឆិកា ២០២០

... ឯក្របខ័ណ្ឌទី២ ស្តីពីការផ្តល់មេធាវីកាតព្វកិច្ច ក្នុងករណីបទឧក្រិដ្ឋ ឬសំណុំរឿងពាក់ព័ន្ធនឹងអនីតិជន។ យោងតាមមាត្រា៣០១ នៃក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ ត្រូវតែជំនួយពីមេធាវីមានជាដាច់ខាត ក្នុងករណីបទឧក្រិដ្ឋដែលជនជាប់ចោទជាអនីតិជន។ ទន្ទឹមនេះ មាត្រា៦ នៃច្បាប់ស្តីពីយុត្តិធម៌អនីតិជន ក៏បានចែង

ផងដែរថា អនីតិជនគ្រប់រូប ដែលជាប់សង្ស័យ ឬត្រូវបានចោទ ឬជាប់ចោទថាបានប្រព្រឹត្តបទល្មើស ត្រូវតែទទួលបានសិទ្ធិជាមូលដ្ឋាន គឺការទទួលបានជំនួយពីមេធាវី ដោយការជ្រើសរើស ឬដោយការចាត់តាំង ដោយមិនយកកម្រៃស្របតាមលក្ខខណ្ឌដែលមានចែងដោយច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈមេធាវី ចាប់តាំងពីដំណាក់កាលដំបូងបំផុតនៃនីតិវិធី។ ការចាត់តាំងមេធាវីក្នុងករណីទាំងពីរនេះ គឺជាលក្ខខណ្ឌចាំបាច់តម្រូវដោយច្បាប់ ដែលហៅថាមេធាវីកាតព្វកិច្ច ដើម្បីឱ្យនីតិវិធីតុលាការអាចដំណើរការទៅបាន។ តាមផ្លូវច្បាប់ ជនជាប់ចោទអាចជ្រើសរើសមេធាវីដោយខ្លួនឯងបាន។ ប្រសិនបើជនជាប់ចោទពុំព្រមជ្រើសរើសមេធាវីដោយខ្លួនឯងទេ តុលាការត្រូវតែធានាឱ្យមានមេធាវីជួយការពារក្តី ឱ្យជនជាប់ចោទទាំងនេះដោយឥតគិតថ្លៃ បើទោះបីជនជាប់ចោទនោះមិនមែនជាអ្នកក្រីក្រក៏ដោយ...។

៣៣. សមាគម/អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលខ្លះ ផ្តល់មេធាវីការពិគ្រោះផ្លូវច្បាប់ដល់ពលរដ្ឋក្រីក្រតាមមូលដ្ឋាន

ជួបសមាជិកក្រុមមេធាវីរាជរដ្ឋាភិបាល/ក្រុមមេធាវីស្ម័គ្រចិត្ត សម្តេចតេជោ,
២៧ វិច្ឆិកា ២០២០

... លើការដាក់ស្នែង ការផ្តល់មេធាវីការពារជនក្រីក្រអនុវត្តតែក្នុងពេលដែលសំណុំរឿងមកដល់តុលាការ ហើយតុលាការតម្រូវឱ្យមានមេធាវីការពារក្តីតែប៉ុណ្ណោះ។ ប៉ុន្តែ ការផ្តល់សេវានេះ មិនគ្របដណ្តប់ដល់ការផ្តល់ជំនួយផ្នែកប្រឹក្សាយោបល់ផ្លូវច្បាប់នៅថ្នាក់មូលដ្ឋានឡើយ។ កន្លងមក សមាគមឬអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលមួយចំនួន បានធ្វើសកម្មភាពនៅថ្នាក់មូលដ្ឋាន ដោយជួបផ្ទាល់ជាមួយប្រជាពលរដ្ឋដែលត្រូវការសេវាផ្នែកច្បាប់ ទាំងការផ្តល់ជំនួយប្រឹក្សាយោបល់ ក៏ដូចជាជួយរៀបចំដាក់ពាក្យបណ្តឹងទៅតុលាការ និងការពារក្តីជូនប្រជាពលរដ្ឋក្រីក្រ។ សមាគម ឬអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលទាំងនោះ ទទួលបានថវិកាពីបរទេសដើម្បីបើកស្នាក់ការធ្វើប្រតិបត្តិការ ក៏ដូចជាជួលមេធាវីប្រចាំការ ដើម្បីផ្តល់សេវាជំនួយផ្នែកច្បាប់ដល់ប្រជាពលរដ្ឋក្រីក្រ និងប្រជាពលរដ្ឋដែលត្រូវការសេវាផ្នែកច្បាប់។ នេះ ជាផ្នែកមួយនៃការជួយឧបត្ថម្ភ ដែលសូមថ្លែងការអរគុណនិងកោតសរសើរចំពោះអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលមួយចំនួន ដែលបានធ្វើសកម្មភាព

ក្នុងការផ្តល់នូវមេធាវី ក៏ដូចជាការពិគ្រោះខាងផ្លូវច្បាប់សម្រាប់ប្រជាជននៅតាម
មូលដ្ឋាន ...។

៣៤. អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលមួយចំនួននិងមេធាវីខ្លះធ្វើតុលាការសុំឱ្យមានបាតុកម្ម
ជួបសមាជិកក្រុមមេធាវីរាជរដ្ឋាភិបាល/ក្រុមមេធាវីស្ម័គ្រចិត្ត សម្តេចតេជោ,
២៧ វិច្ឆិកា ២០២០

... ខ្ញុំក៏សូមបញ្ជូនសញ្ញាប្រាប់ថា មានអង្គការមួយចំនួននិងមេធាវីខ្លះ ក៏បាន
ធ្វើតុលាការសុំឱ្យមានបាតុកម្មផ្ទុះឡើង។ មិនមែនយើងជា(រាជ)រដ្ឋាភិបាលមិន
ដឹងរឿងនោះទេ។ យើងលើកទឹកចិត្តឱ្យផ្តល់ជំនួយផ្លូវច្បាប់ ឬការពារក្តីជូនជន
ក្រីក្រ តែយើងមិនលើកទឹកចិត្ត អោយអ្នកធ្វើសកម្មភាពព្រះញង់រុញឱ្យធ្វើ
បាតុកម្មទេ។ ទន្ទឹមនឹងថ្លែងអំណរគុណ ខ្ញុំក៏សូមបង្ហាញពីការខកចិត្តខ្លះផង។ ខ្ញុំ
លើកទឹកចិត្តឱ្យអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាល ដែលបានទទួលជំនួយពីបរទេសជួយសេវា
ផ្លូវច្បាប់ និងការពារ(ក្តី)ចំពោះជនក្រីក្រ តែខ្ញុំមិនលើកទឹកចិត្តឱ្យធ្វើ
សកម្មភាពព្រះញង់បង្កើតឱ្យមានបាតុកម្មទេ។ (មាន)រឿងខ្លះ ក្រុមមេធាវីនៃអង្គការ
ក្រៅរដ្ឋាភិបាលមួយចំនួនរុញពីកំពង់សោម/កោះកុង/ក្រចេះមក ... មិនមែនយើង
មិនដឹងទេ តែចំណុចអវិជ្ជមានទាំងនេះ យើងមិនដែលបាននិយាយ ... បើយើង
តម្រូវឱ្យធ្វើតាមផ្លូវច្បាប់ គឺដំណើរតាមផ្លូវច្បាប់ កុំរុញពលរដ្ឋឱ្យមកធ្វើសកម្មភាព
បែបនេះ ...។

៣៥. វិជ្ជាជីវៈមេធាវី នៅក្រៅក្របខ័ណ្ឌនីតិប្រតិបត្តិ នីតិបញ្ញត្តិ តុលាការ តែមានលក្ខខន្តិកៈ
មេធាវី
ជួបសមាជិកក្រុមមេធាវីរាជរដ្ឋាភិបាល/ក្រុមមេធាវីស្ម័គ្រចិត្ត សម្តេចតេជោ,
២៧ វិច្ឆិកា ២០២០

... វិជ្ជាជីវៈមេធាវី គឺជាវិជ្ជាជីវៈនៅក្រៅក្របខ័ណ្ឌនីតិប្រតិបត្តិ នីតិបញ្ញត្តិ និង
តុលាការ ប៉ុន្តែមានលក្ខខន្តិកៈដូចដែលយើងកំពុងមានសព្វថ្ងៃនេះ។ ខ្ញុំមានសិទ្ធិ
បោះឆ្នោត(ជ្រើសរើសប្រធានគណៈមេធាវី ដែល)កន្លងទៅលោក លី ច័ន្ទតុលា
ក៏ទទួលបានឆ្នោតរបស់ខ្ញុំមួយសន្លឹកដែរ។ ខ្ញុំដូចជាបានស្តាប់ (ចូលជាសមាជិក
មេធាវី)នៅឆ្នាំ១៩៩៦ ឬ១៩៩៧។ បានសេចក្តីថា ខ្ញុំជាមេធាវីដែលល្អ។ ដល់

ពេលខ្ញុំចូលនិវត្តន៍ ក្តីបមេធាវីសម្តេចតេជោនៅបន្ត។ គោលដៅរបស់ខ្ញុំ គឺដូច្នេះ។ ពេលខ្ញុំឈប់ធ្វើជានាយករដ្ឋមន្ត្រី បើអ្នកទាំងអស់ស្ម័គ្រចិត្តនៅជាមួយខ្ញុំបន្តទៀត យើងអាចរកកន្លែងមួយផ្សេងធ្វើជាទីស្នាក់ការ។ វាមិនលំបាកទេ។ ខ្ញុំធ្លាប់បាន និយាយហើយថា ដីដូនរបស់ខ្ញុំជាស្នាក់ ដែលក្រោយមកតេជោមេធាវីនេះឯង ...។

៣៦. ថវិការដ្ឋផ្តល់ឱ្យគណៈមេធាវី មានគោលដៅបម្រើជនក្រីក្រពិតប្រាកដ

ជួបសមាជិកក្រុមមេធាវីរាជរដ្ឋាភិបាល/ក្រុមមេធាវីស្ម័គ្រចិត្ត សម្តេចតេជោ,
២៧ វិច្ឆិកា ២០២០

... សូមឯកឧត្តម លី ច័ន្ទគុណ ពិនិត្យមើលផងដែរ អំពីការចំណាយថវិកាដែល រដ្ឋផ្តល់ឱ្យគណៈមេធាវី។ ការបាយវាយត្រូវឱ្យចំទិសដៅ និងបម្រើទៅជនក្រីក្រពិត ប្រាកដ។ ប្រសិនបើអាចធ្វើទៅបាន គួរតែធ្វើរបាយការណ៍មួយ។ ក្នុងប៉ុន្មានឆ្នាំ ដែលចាប់ផ្តើមទទួលថវិកាពីរដ្ឋាភិបាល ការពារក្តីបានប៉ុន្មាន? ផ្តល់ការពិគ្រោះផ្លូវ ច្បាប់បានប៉ុន្មាន? ក្រសួងយុត្តិធម៌ ត្រូវទទួលខុសត្រូវទៅលើកិច្ចការហ្នឹង ព្រោះ ក្រសួងយុត្តិធម៌ជាអាណាប័ក។ ឆ្នាំនេះ (ថវិកាដែលរដ្ឋបានផ្តល់ឱ្យមានចំនួន) ១ ៦០០ លាន(រៀល) ហើយឆ្នាំក្រោយនឹងឡើងទៅដល់ ២ ០០០ លាន(រៀល)។ អាណាប័កត្រូវតែធ្វើការត្រួតពិនិត្យថវិកានោះផង ... ខ្ញុំមិនគិតថាមានបញ្ហារឿងថវិកា សម្រាប់មេធាវីស្ម័គ្រចិត្តរបស់សម្តេចតេជោទេ ...។

៣៧. រាជរដ្ឋាភិបាលត្រូវតែមានចំណែកគ្រប់គ្រង និងរៀបចំលើនយោបាយព្រហ្មទណ្ឌ

បើកសន្និសីទអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអាស៊ាន-ចិន លើកទី ១២ “តួនាទីព្រះរាជអាជ្ញា ក្នុងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងអំពើជួញដូរមនុស្សក្នុងតំបន់”, ៦ វិច្ឆិកា ២០១៩

... យើងត្រូវការការពារអ្នកដែលងាយរងគ្រោះ តាមរយៈតួនាទីរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា។ នៅមុនពេលដែលយើងចូលប្រជុំនេះ អំពីការគ្រប់គ្រងនយោបាយព្រហ្មទណ្ឌ ខ្ញុំ បានជម្រាបថា រាជរដ្ឋាភិបាលត្រូវតែមានចំណែកគ្រប់គ្រង និងរៀបចំព្រះរាជអាជ្ញា។ បើមិនដូច្នោះ រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងបាត់បង់ការគ្រប់គ្រងនយោបាយព្រហ្មទណ្ឌ របស់ប្រទេស។ ពិតមែនហើយថា ដំណើរការតុលាការត្រូវតែឯករាជ្យ ក៏ប៉ុន្តែបើរាជ រដ្ឋាភិបាលមិនអាចគ្រប់គ្រងបាននយោបាយព្រហ្មទណ្ឌទេ នោះគឺជាគ្រោះថ្នាក់។

២. ករណីត្រូវចោទ ... ព្រះរាជអាជ្ញាគឺជាអ្នកចោទ។ ព្រះរាជអាជ្ញាតំណាងឱ្យរដ្ឋត្រូវ

ធ្វើការចោទប្រកាន់។ បើព្រះរាជអាជ្ញាតាំងខ្លួនជាអ្នកឯករាជ្យមិនព្រមធ្វើការចោទ (ប្រកាន់) តើត្រង់ណាជានយោបាយព្រហ្មទណ្ឌរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល? មិនអាចទៅរួចទេ។ ក្តីនៅសាលាដំបូង ចៅក្រមកាត់ឱ្យរួចខ្លួន ឬក៏កាត់ស្រាលពេក បែរជាព្រះរាជអាជ្ញាមិនព្រមធ្វើការប្តឹងឧទ្ធរណ៍។ ដូចនេះតើខាងផ្នែករដ្ឋអាចគ្រប់គ្រងបាននយោបាយព្រហ្មទណ្ឌឬទេ? នោះហើយ(ដែលជាកត្តាដែល)ស្ថិតនៅក្នុងកំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធតុលាការរបស់យើង ...។

៣៨. ច្បាប់កំណត់សញ្ញាតិខ្មែរតែមួយសម្រាប់មេដឹកនាំស្ថាប័នកំពូលចូលជាធរមាន

សម្តេចអគ្គាធិការក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់, ៨ វិច្ឆិកា ២០២១

... ឯកឧត្តម អ៊ឹម ឈុនលីម កាលហ្នឹងជាដង្ហែខាធិការមហាផ្ទៃ បានយកចេញពីមហាផ្ទៃឲ្យទៅកាន់ក្រសួងរៀបចំដែនដីនគរូបនីយកម្ម។ តមកឯកឧត្តម ជា សុផាវ៉ា ប៉ុន្តែឥឡូវតំណែងរបស់ឯកឧត្តម អ៊ឹម ឈុនលីម និងខ្ញុំ ត្រូវមានសញ្ញាតិតែមួយអត់មានសញ្ញាតិពីរទេ ... ហ៊ុន សែន កំពុងឈរនៅទីនេះ ដោយមានសញ្ញាតិតែមួយគត់ពីកំណើត មិនដែលប៉ងប៉ងសូម្បីតែនឹកយល់សប្តិឲ្យបានសញ្ញាតិនេះឬនោះទេ ... ខ្ញុំមិនបានបិទផ្លូវអ្នកដទៃដែលមិនប្រជែងយកតំណែងទាំង៤ គឺប្រធានក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ នាយករដ្ឋមន្ត្រី ប្រធានសភា ប្រធានព្រឹទ្ធសភា(១) ... អ្នកអាចធ្វើអនុប្រធានសភា អាចធ្វើសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាធម្មនុញ្ញ អាចធ្វើឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី ទេសរដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រីបានតើ អនុប្រធានសភា អនុប្រធានព្រឹទ្ធសភា អាចធ្វើបានតើ ... ប្រទេសសិង្ហបុរីបានធ្វើហើយ ច្បាប់ប្រឆាំងការជ្រៀតជ្រែក ... ច្បាប់អូស្ត្រាលីក៏មានផ្នែកមួយអំពីនៃការប្រឆាំងការជ្រៀតជ្រែក។ រឿងអីដែលខ្មែរធ្វើមិនបាន។ ដោយសារតែការជ្រៀតជ្រែកហ្នឹងហើយ បានខ្មែរវេទនា ...។

៣៩. ព្រះរាជអាជ្ញាចេញដីកា ទើបនគរបាលយុត្តិធម៌យាត់/ចាប់ខ្លួន លើកលែងតែបទល្មើសជាក់ស្តែង

បើកសន្និសីទអគ្គព្រះរាជអាជ្ញាអាស៊ាន-ចិន លើកទី ១២ “គួនាទីព្រះរាជអាជ្ញាក្នុងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងអំពើជួញដូរមនុស្សក្នុងតំបន់”, ៦ វិច្ឆិកា ២០១៩

... ដីកាចាប់ខ្លួនឬយាត់ខ្លួន ត្រូវតែចេញដោយព្រះរាជអាជ្ញា ទើបនគរបាលយុត្តិធម៌អនុវត្ត លើកលែងតែបទល្មើសជាក់ស្តែង ដែលមិនរង់ចាំដីការរបស់ព្រះ

រាជអាជ្ញានោះទេ? ជាទូទៅ អាចថាក្នុង១០០០ រឿង មាន ៩៩៩ករណីហើយដែល ត្រូវព្រះរាជអាជ្ញាចេញដីកាដើម្បីឱ្យនគរបាលយុត្តិធម៌ធ្វើការឃាត់/ចាប់ខ្លួន។ អញ្ចឹង ប្រសិនបើព្រះរាជអាជ្ញាមិនព្រមចេញដីកា តើយើងធ្វើយ៉ាងម៉េចទៅក្នុងការគ្រប់ គ្រងសន្តិសុខរបស់ប្រទេស? ដោយប្រការនេះ យើងខ្ញុំបានជ្រើសរើសយកប្រព័ន្ធ មួយ ដែលផ្តល់ការសហការជាប់លាប់រវាងប្រព័ន្ធតុលាការ ជាមួយនិងអង្គនីតិ ប្រតិបត្តិ ដើម្បីអង្គនីតិប្រតិបត្តិ គឺរាជរដ្ឋាភិបាលគ្រប់គ្រងបាននយោបាយ ព្រហ្មទណ្ឌ ...។

៤០. ពេលនាយករដ្ឋមន្ត្រីត្រូវទម្លាក់ចេញពីតំណែង តើអ្នកណាទទួលខុសត្រូវបន្តគ្រប់គ្រង ប្រទេស
ទទួលសញ្ញាបត្របណ្ឌិតកិត្តិយសផ្នែកអភិវឌ្ឍន៍ នៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទភ្នំពេញ,
៥ សីហា ២០២២

... ឯកឧត្តម កើត វិទូ ពន្យល់ច្បាស់និងពន្យល់ល្អបំផុតហើយ ប៉ុន្តែជួនកាល ការប្រើសម្លេងឡើងចុះ ក៏អាចជាការទាក់ទាញមួយនៃការយល់ដឹងដែរ ... ពាក្យថា “នៅពេលដែលតំណែងនាយករដ្ឋមន្ត្រីនៅទំនេរជាស្ថាពរ គណៈរដ្ឋមន្ត្រីមួយត្រូវ រៀបចំឡើងវិញ”។ ចំណុចគ្រងនេះ បូកជាមួយរដ្ឋាភិបាលត្រូវបានទម្លាក់ គ្មានការ ចែងនៅកន្លែងណាមួយទាល់តែសោះ។ នាយករដ្ឋមន្ត្រីស្លាប់ភ្លាម រាជរដ្ឋាភិបាល រលាយតែម្តង។ តើយើងគួរបម្រុងទុកនៅកន្លែងនេះទេ? មានកថាខណ្ឌមួយ និយាយដាច់ដោយឡែក ទាក់ទិននឹង(ប្រការដែល)រដ្ឋាភិបាលត្រូវបានទម្លាក់។ ក្នុងកថាខណ្ឌនៃមាត្រានោះ មិនបាននិយាយថា(ពេលនាយករដ្ឋមន្ត្រីត្រូវបាន) ទម្លាក់ចេញពីតំណែង តើអ្នកណាទទួលខុសត្រូវ(បន្តគ្រប់គ្រងប្រទេស)? បើ ដូចនោះ នាយករដ្ឋមន្ត្រី ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រីទាំងអស់ដែលគណៈរដ្ឋមន្ត្រីត្រូវ បានទម្លាក់ នាំគ្នាដើរទៅផ្ទះ។ អញ្ចឹង អ្នកណាគ្រប់គ្រងប្រទេស? ដោយហេតុនេះ ហើយ បានជាយើងដាក់ក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញថា គណៈរដ្ឋមន្ត្រីដែលត្រូវចេញពីតំណែង នេះ ត្រូវដឹកនាំធ្វើការងារប្រចាំថ្ងៃរហូតដល់គណៈរដ្ឋមន្ត្រីមួយត្រូវបានបង្កើត ...។

៤១. បើតំណែងនាយករដ្ឋមន្ត្រីទំនេរជាស្ថាពរ អ្នកណាទទួលបន្ទុករៀបចំគណៈរដ្ឋមន្ត្រី មួយឡើងវិញ

ទទួលសញ្ញាបត្របណ្ឌិតកិត្តិយសផ្នែកអភិវឌ្ឍន៍ នៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទភ្នំពេញ,
៥ សីហា ២០២២

... និយាយពីតំណែងនាយករដ្ឋមន្ត្រីដែលនៅទំនេរជាស្ថាពរ មានស្ថានភាពពីរបែប។ ស្ថានភាពមួយគឺ នាយករដ្ឋមន្ត្រីស្លាប់។ អញ្ចឹង ការចែង(ថាតំណែង) នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៅទំនេរជាស្ថាពរ ក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញគឺគ្រោះថ្នាក់ខ្លាំងណាស់ ... ដោយសារតែវាបង្កើតឡើងនូវស្ថានភាពច្របូកច្របល់ (ពេល) គ្មានរដ្ឋាភិបាល។ គ្រាន់តែនិយាយថាបើតំណែងនាយករដ្ឋមន្ត្រីទំនេរជាស្ថាពរ គណៈរដ្ឋមន្ត្រីមួយនឹងត្រូវរៀបចំឡើងវិញ (សួរថា) អ្នកណាទទួលបន្ទុករៀបចំ ? អញ្ចឹង បានជានៅកន្លែងនេះ ប្រសិនបើនាយករដ្ឋមន្ត្រីស្លាប់ ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី ដែលបានទទួលបានការតែងតាំងឱ្យធ្វើជានាយករដ្ឋមន្ត្រីស្តីទី ត្រូវទទួលខុសត្រូវដឹកនាំការងារប្រចាំថ្ងៃមុនពេលដែលរដ្ឋាភិបាលថ្មីចូលកាន់តំណែងជំនួស ... ហ្នឹងចំណុចទំនេរជាស្ថាពរ (នៃតំណែងនាយករដ្ឋមន្ត្រីដោយសារ)ការស្លាប់។ សាកល្បងមើល។ ឧទាហរណ៍ថាខ្ញុំចេញពីនេះទៅស្លាប់ បើមិនតែជាជើងគ្នា ... ពេលហ្នឹងអ្នកណាខ្លាំង អ្នកនោះឈ្នះ។ ឥឡូវរដ្ឋធម្មនុញ្ញមានទាន់ចូលជាធរមានពីអង្គលេខ ? ...។

៤២. ប្រមុខរដ្ឋជាអ្នកតែងតាំងនាយករដ្ឋមន្ត្រី ដូចនេះសំណើលាលែងត្រូវតែថ្វាយទៅ

ព្រះមហាក្សត្រ/ប្រមុខរដ្ឋ ហើយចម្លងជូនទៅសភា

ទទួលសញ្ញាបត្របណ្ឌិតកិត្តិយសផ្នែកអភិវឌ្ឍន៍ នៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទភ្នំពេញ,
៥ សីហា ២០២២

... ឯតំណែងនាយករដ្ឋមន្ត្រីនៅទំនេរជាស្ថាពរមួយទៀត គឺនាយករដ្ឋមន្ត្រីលាលែងពីតំណែង (ក៏) អត់បានចែងក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញទេ។ និយាយរួម តំណែងក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញ នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៅទំនេរជាស្ថាពរ ទាំងស្លាប់និងលាលែងអត់ទាន់មានចែងទាល់តែសោះ។ អ្នកខ្លះលើកឡើងថា នាយករដ្ឋមន្ត្រីលាលែងដាក់ទៅប្រធានសភា។ គេចង់ថា(ដាក់ត្រឹម)សភាទេដើម្បីអនុវត្តរបបសភានិយម។ ប៉ុន្តែ អ្នកកុំភ្លេចថា ព្រះមហាក្សត្រជាព្រះប្រមុខរដ្ឋ។ បើប្រមុខរដ្ឋជាអ្នកតែងតាំង អ្នកត្រូវដាក់សំណើលាលែងទៅអ្នកតែងតាំង គឺព្រះមហាក្សត្រ គឺប្រមុខរដ្ឋ ហើយចម្លងជូនទៅសភា។ គេថា បើ(ដាក់សំណើ)ត្រង់ទៅស្តេចអញ្ចឹង វានឹងបាត់តួនាទីសភា។

មិនដូចនោះទេ។ សភាអត់មានបាត់គ្នាទីអ្វីទាំងអស់។ ពីដើមគ្រាន់តែធ្វើស្រោមសំបុត្រ តែងតាំងនាយករដ្ឋមន្ត្រី ដោយមានការឯកភាពពីប្រធាននិងអនុប្រធានទាំងពីរបស់សភា ...។

៤៣. ការអនុវត្តច្បាប់អស្សាមិករណ៍ តម្រូវដោយផលប្រយោជន៍សាធារណៈ ត្រូវសុំការអនុញ្ញាតអោយបានត្រឹមត្រូវ

សម្តេចដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់នូវផ្លូវជាតិលេខ ៣ ពីរង្វង់មូលចោមចៅ រាជធានីភ្នំពេញ ទៅកាន់ខេត្តកំពត, ២ មីនា ២០២២

... បើយោងទៅលើច្បាប់ទាក់ទងនឹងផ្លូវថ្នល់ ដីនេះគឺជាដីរបស់រដ្ឋទេ ... អ្វីដែលបានកើតឡើងកន្លងទៅ គឺដោយសារតែចិត្តធម៌របស់អាជ្ញាធរដែលឃើញថាប្រជាពលរដ្ឋនៅកន្លែងហ្នឹងហើយ ក៏ចេះតែអោយគាត់នៅទៅ។ ដូចនេះ ដល់ពេលត្រូវធ្វើផ្លូវ យើងត្រូវតែផ្តល់លុយអោយគាត់។ កន្លែងខ្លះ ដូចជាផ្លូវកែងផ្លូវជាតិលេខ៦ តភ្ជាប់ទៅផ្កាវ ស្ពាន់ តភ្ជាប់ទៅខេត្តសៀមរាប ជាង ៤០០០គ្រួសារបានទទួលយកការដោះស្រាយផលប៉ះពាល់ និងចាកចេញហើយ។ នៅសល់ប៉ុន្មានគ្រួសារមិនព្រម។ បើមិនព្រមទេ ជម្រើសដែលនៅសល់ គឺច្បាប់អស្សាមិករណ៍ ... ស្ថានអ្នកល្បឿនក៏អញ្ជឹងដែរ។ ដោះស្រាយផលប៉ះពាល់អស់ហើយ នៅសល់ ២ គ្រួសារអត់ព្រម។ តើយើងសុខចិត្តបោះបង់ស្ថានមួយដែលជប៉ុនជួយ ជាមួយនឹងការដែល ២ គ្រួសារមិនព្រម ឬយ៉ាងម៉េច? តាមច្បាប់អស្សាមិករណ៍ ពេលណាផលប្រយោជន៍រដ្ឋតម្រូវ គឺត្រូវតែយកហើយ ... ប៉ុន្តែមិនមែនស្ម័គ្រចិត្តសុទ្ធតែអស្សាមិករណ៍ទាំងអស់នោះទេ ... ដើម្បីអនុវត្តច្បាប់អស្សាមិករណ៍ត្រូវយកសុំការអនុញ្ញាតអោយបានត្រឹមត្រូវ ព្រោះវាពាក់ព័ន្ធផលប្រយោជន៍របស់ប្រជាជន ផលប្រយោជន៍សាធារណៈនិងប្រទេសជាតិ ...។

៤៤. មិនមានអ្នកទោសនយោបាយទេ មានតែអ្នកនយោបាយជាប់ទោសព្រហ្មទណ្ឌ

ជួបសមាជិកក្រុមមេធាវីរាជរដ្ឋាភិបាល/ក្រុមមេធាវីស្ម័គ្រចិត្ត សម្តេចតេជោ, ២៧ វិច្ឆិកា ២០២០

... ថាលោក ហ៊ុន សែន អប់រំគេឱ្យចេះសម្របសម្រួល តែខ្លួនឯងមិនចេះសម្របសម្រួល។ ខ្ញុំសម្របសម្រួលអស់ប៉ុណ្ណឹងហើយ។ ខ្ញុំគ្មានពេលសម្របសម្រួលជា

មួយអ្នកណាទៀតទេ។ ដំណើរការផ្លូវច្បាប់ត្រូវតែធ្វើតាមច្បាប់។ ផុតពីរឿងច្បាប់ ហើយ ចាំសម្របសម្រួលគ្នាខាងនយោបាយ។ អត់មានសម្រួលគ្នាខាងនយោបាយមុនសម្រួលគ្នាខាងផ្លូវច្បាប់ទេ។ សូមជូនសារទុកឱ្យហើយ។ ដំណើរការផ្លូវច្បាប់នៅតែបន្ត។ បើត្រូវជាប់គុក អ្នកឯងត្រូវតែជាប់គុកឱ្យហើយ ចាំមកនិយាយគ្នាខាងនយោបាយ។ បើមិនទាន់កាត់ក្តី ត្រូវតែកាត់ក្តីឱ្យហើយ ចាំមកនិយាយគ្នាខាងនយោបាយ។ ថ្ងៃនេះ ក៏ដូចជាការជូនសារមួយសម្រាប់អ្នកដទៃទៀតថា អត់មានដំណោះស្រាយនយោបាយទេ។ ខ្មែរអត់មានត្រូវការមានជម្លោះទេ មានតែអ្នកដែលមានជម្លោះជាមួយផ្លូវច្បាប់តែប៉ុណ្ណោះ។ អត់មានជម្លោះនយោបាយទេ។ កម្ពុជាអត់មានអ្នកទោសនយោបាយទេ មានតែអ្នកនយោបាយជាប់ទោសព្រហ្មទណ្ឌតែប៉ុណ្ណោះ។ ខ្ញុំមិនមានជម្លោះជាមួយអ្នកណាទេ។ អ្នកបានបង្កជម្លោះជាមួយច្បាប់ទេតើ ...។

៤៥. ក្តីបរិហារកេរ្តិ៍ នៅបារាំង ប្រើពេលដល់ទៅ ៣ឆ្នាំ ទើបបើកសវនាការ

ជួបសមាជិកក្រុមមេធាវីរាជរដ្ឋាភិបាល/ក្រុមមេធាវីស្ម័គ្រចិត្ត សម្តេចតេជោ,
២៧ វិច្ឆិកា ២០២០

...ខ្ញុំបានប្តឹងពីបទបរិហារកេរ្តិ៍(មួយ)នៅតុលាការបារាំង។ តុលាការហ្នឹងកំណត់សវនាការនៅវេលាម៉ោង ១:៣០ នាទីរសៀល ថ្ងៃទី១ កញ្ញា ២០២២។ សវនាការនេះ អាចប្រើរយៈពេល ២ម៉ោងកន្លះ។ នេះគ្រាន់តែជាបណ្តឹងបរិហារកេរ្តិ៍ (ដែលបាន)ប្តឹងតាំងពីឆ្នាំ២០១៩។ រឿងអីដែលពួកបរទេសនានាមកនិយាយថា ឱ្យកាត់ក្តីសំណុំរឿងមួយចំនួននៅភ្នំពេញឱ្យបានឆាប់។ មើលខ្លួនឯងទៅ។ ឱ្យយើងទៅបង្ខំតុលាការម៉េចហ្នឹងកើត? យើងគ្មានលទ្ធភាពទៅបង្ខំតុលាការ(ទេ)។ ស្រុកបារាំងក៏គេគ្មានលទ្ធភាពបង្ខំតុលាការដែរ? ... បទល្មើសល្មើសល្មើស គេថាសំណុំរឿងកកស្ទះដោយសារ(ការផ្ទុះជំងឺ)កូវីដ-១៩។ នៅទីនេះ ក៏មានការកកស្ទះដោយសារ កូវីដ-១៩ ... គ្រាន់តែរឿងក្តីបរិហារកេរ្តិ៍ ប្រើពេលដល់ទៅ ៣ឆ្នាំ។ រឿងអីមកតាមសង្កត់ឱ្យតុលាការភ្នំពេញកាត់ក្តីរឿងធំៗ មួយចំនួនឱ្យបានឆាប់រហ័ស? (បារាំង)នេះ(ជា)ប្រទេសដែលគេចាត់ទុកថាឯករាជ្យ តុលាការឆាប់រហ័ស ...។

៤៦. ដល់ពេលវេលារៀបចំច្បាប់ដាក់ក្រុមបង្ករឿងនេះជាក្រុមភេរវកម្មហើយឬនៅ

បើកអនុស័រច្ឆរមហាសន្និបាតមន្ត្រីសង្ឃទូទាំងប្រទេសលើកទី៣២ ឆ្នាំ២០២៤,
២១ វិច្ឆិកា ២០២៤

... ពេលនេះគេកំពុងធ្វើថាឲ្យប្រជាជនកម្ពុជាធ្វើបាតុកម្ម ដើម្បីរុញរដ្ឋាភិបាល
ឲ្យប្តឹងទៅតុលាការអន្តរជាតិ។ ដំបៅមិនឈឺយកឈើចាក់។ រឿងគេកំពុងតែជជែក
គ្នាឯក្រុម(នេះបែរជា)មករុញ។ តើនេះជាអំពើអ្វី? ម្តងហើយម្តងទៀត ពួកគេមិន
ទុកឲ្យប្រជាពលរដ្ឋបានទទួលសេចក្តីសុខ ដោយបង្កើតជាចលនាប្រឆាំងនេះ/
នោះ។ តើដល់ពេលវេលាដែលរាជរដ្ឋាភិបាល ឬអ្នកតាក់តែងច្បាប់រៀបចំច្បាប់
ដាក់ក្រុមនេះជាក្រុមភេរវកម្មហើយឬនៅ? ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំ ក៏ដូចជាអ្នក
នយោបាយដទៃទៀត កំពុងពិនិត្យមើលថា តើដល់ពេលហើយឬនៅ? (អ្វីដែល
ក្រុមអ្នកនយោបាយប្រឆាំងធ្វើ)នេះ ជាការញុះញង់ អុចអាស ដែលអាចនាំដល់
ការផ្ទុះអាវុធជាងកម្ពុជានិងថៃ ដែលមិនគ្រាន់តែជាបញ្ហាផ្ទៃក្នុងកម្ពុជានោះទេ ...
ដែលយន្តការនៃកំពុងតែដំណើរការ ទាំងខាងថៃទាំងខាងយើង មិនទាន់ឈាន
ដល់ការសម្រេចចិត្តណាមួយផង ហេតុអ្វីបានជាធ្វើរឿងនេះ ជំរុញឱ្យមានបាតុកម្ម
នៅទូទាំងប្រទេស? សូមបងប្អូនប្រជាពលរដ្ឋពិចារណា ...។

២០. រាជបណ្ឌិត្យសភា

១	សង់អគារសមរម្យសម្រាប់ក្រុមបញ្ញវន្តធ្វើការនៅរាជបណ្ឌិតសភា	៣៥៦
២	មិនអាចធ្វើប្រធានកិត្តិយសផងប្រធានប្រតិបត្តិផង នៃរាជបណ្ឌិត្យសភាបានទេ	៣៥៦
៣	កំពុងទទួលផលពីធនធានមនុស្សដែលបានដាំមក ៣៨ឆ្នាំ	៣៥៦
៤	រៀបចំរចនាសម្ព័ន្ធត្រូវនឹងក្របខ័ណ្ឌតួនាទីភារកិច្ចនៃរាជបណ្ឌិតសភាកម្ពុជា	៣៥៧
៥	ការតែងតាំងនិងដំឡើងជាបណ្ឌិតសភាចារ្យមិនមានការរើសអើងទេ	៣៥៧
៦	ជាអង្គប្រឹក្សាបរទេស សំណូមពរធីតាអាហារូបករណ៍និងការបណ្តុះបណ្តាល	៣៥៨
៧	បណ្តុះបណ្តាលធនធានមនុស្ស ដោយមិនរារាំងទុកនៅទ្រឹងមួយកន្លែង	៣៥៨
៨	រាជបណ្ឌិត្យសភាធ្វើការកែទម្រង់ ដើម្បីជាគំរូដល់ស្ថាប័នដទៃ	៣៥៩
៩	អ្នកមានជំនាញអាចប្រមូលបញ្ញវន្តអោយអង្គុយធ្វើការជាមួយគ្នាបាន	៣៥៩
១០	«ក្រអឺតក្រអូម មិនអាចក្លាយជាអ្នកដឹកនាំ» និង «ឡើងកាន់តែខ្ពស់ កាន់តែដាក់ខ្លួន»	៣៦០
១១	ប្រើខ្សែក្បាលនិងធនធានមានកម្រិត ធ្វើកិច្ចការណាមុននិងធ្វើកិច្ចការណាក្រោយ	៣៦០
១២	សាមគ្គីភាពជាកត្តាសម្រាប់ប្រែក្លាយរាជបណ្ឌិត្យសភាជាឃ្លាំងនៃធនធានបញ្ញា	៣៦១
១៣	សូមបញ្ជូននូវជំនាញ ចូលរួមសិក្សាស្រាវជ្រាវសភាពការណ៍ប្រឈមបច្ចុប្បន្ន	៣៦១
១៤	រួមគ្នាធ្វើឱ្យការស្រាវជ្រាវមានលក្ខណៈវិទ្យាសាស្ត្រ ផ្តល់ធាតុចូលដល់គ្រប់ផ្នែក	៣៦២
១៥	រាជបណ្ឌិត្យសភាមានតួនាទីស្រាវជ្រាវប្រធានបទទាក់ទងនឹងការអភិរក្សនិងអភិវឌ្ឍ	៣៦២
១៦	រៀបបញ្ជាផ្ទៃក្នុងឧទ្យានរាជបណ្ឌិត្យសភា សង្គតិភាពនឹងច្បាប់ ស្រាវជ្រាវនិងអភិវឌ្ឍ	៣៦៣
១៧	CAP បង្កើតពីឆ្នាំ១៩៩៧ មានមុខងារវិភាគយុទ្ធសាស្ត្រនិងប្រឆាំងចារកម្ម	៣៦៣
១៨	ស្រាវជ្រាវប្រធានបទមានភាពបន្ទាន់ក្របខ័ណ្ឌតំបន់និងពិភពលោកឱ្យទូលំទូលាយ	៣៦៤
១៩	ហ៊ុន សែន ជាអ្នកវាយតម្លៃសភាពការណ៍ច្រើនជាងគេក្នុងបក្ស	៣៦៤
២០	ស្រាវជ្រាវប្រធានបទទាក់ទងស្ថានភាពជាក់ស្តែង ជាធាតុចូលដល់ស្ថាប័នអនុវត្ត	៣៦៥
២១	ឧទ្យានរាជបណ្ឌិត្យសភា តេជោសែនឫស្សីត្រីប នឹងក្លាយជាតំបន់ទេសចរណ៍	៣៦៥
២២	បណ្តុះបណ្តាលភាសាចិនតបទៅកំណើនវិនិយោគ និងទេសចរចិន	៣៦៦
២៣	គម្រោង “អគារឥន្ទ្រទេវី” មានតម្លៃខ្ពស់លើសការគ្រោងទុក	៣៦៦
២៤	រាជបណ្ឌិត្យសភា ធ្វើការស្រាវជ្រាវផងបណ្តុះបណ្តាលផង	៣៦៧
២៥	ប្រទេសឥណ្ឌា ៥ ចង់បានទីតាំងរាជបណ្ឌិត្យសភាពេលនោះ ជាទីបញ្ជាការអ៊ិនតាក់	៣៦៧

២៦	ស្នើសុំក្រសួងអប់រំកាត់មួយផ្នែកធ្វើរាជបណ្ឌិត្យសភា	៣៦៨
២៧	ត្រូវមានសង្គតិភាពនៃការស្រាវជ្រាវ	៣៦៨
២៨	ត្រូវលើកទឹកចិត្តដល់ការសិក្សាស្រាវជ្រាវ	៣៦៩
២៩	ត្រូវមានក្រុមជំនាញបកប្រែឯកសារជាខេមភាសា សម្រាប់អ្នកមិនចេះភាសាបារាំង	៣៦៩
៣០	រៀបចំបន្ទប់ពិសោធន៍ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈទេសចរណ៍	៣៧០

១. សង់អគារសមរម្យសម្រាប់ក្រុមបញ្ញវន្តធ្វើការនៅរាជបណ្ឌិតសភា

ពិធីប្រកាសចូលកាន់តំណែងជាប្រធានរាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា និងប្រកាសសមាសភាព
ក្រុមបណ្ឌិតសភាចារ្យ, ១១ សីហា ២០១៧

... គេអាចសម្លឹងមើលទៅក្រោយវិញថា រាជបណ្ឌិត្យសភានេះបានកើតឡើងនៅ
ក្នុងដំណាក់កាលដែលខ្ញុំគ្រប់គ្រង។ វាស្ទើរតែជាកូនបង្កើតរបស់ខ្ញុំ។ ប៉ុន្តែ ឪពុក
មួយនេះ មិនបានយកចិត្តទុកដាក់គ្រប់គ្រាន់ចំពោះអ្វីដែលខ្លួនបានបង្កើតនោះទេ
រាប់ទាំងអគារធ្វើការ។ ប៉ុន្តែ (ពេលនេះ) ខ្ញុំបាន(សម្រេចឱ្យ)ធ្វើការជួសជុល
ដោយពីម្សិលមិញនេះ គ្រឿងចក្របានចូលទៅដល់ការដ្ឋានរួចស្រេចទៅហើយ។
ខ្ញុំក៏បញ្ជាក់ជាមួយបណ្ឌិតសភាចារ្យ សុខ ទូច អោយរក(វេលា)ល្អដើម្បីធ្វើពិធី
ក្រុងពាលីចាប់ផ្តើមសាងសង់ជាអគារមួយសមរម្យ សម្រាប់ការធ្វើការរបស់ក្រុម
បញ្ញវន្តនៅទីនោះ ...។

២. មិនអាចធ្វើប្រធានកិត្តិយសផង ប្រធានប្រតិបត្តិផង នៃរាជបណ្ឌិត្យសភាបានទេ

ពិធីប្រកាសចូលកាន់តំណែងជាប្រធានរាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា និងប្រកាសសមាសភាព
ក្រុមបណ្ឌិតសភាចារ្យ, ១១ សីហា ២០១៧

... បន្ទាប់ពីមរណភាពរបស់សម្តេចវិបុលបញ្ញាសុខអាន ... ដែលជាប្រធានក្រុម
ប្រឹក្សាបណ្ឌិតសភាចារ្យ លោកជំទាវ(ខ្លួន ជីតា)បានស្នើអោយខ្ញុំទទួលភារកិច្ចជា
ប្រធានបណ្ឌិតសភាចារ្យ។ ខ្ញុំគិតថា ទាំងខ្ញុំទាំងលោកជំទាវសុទ្ធតែជាមនុស្សរង
កម្ម ... លោកជំទាវក៏ដល់អាយុចូលនិវត្តន៍ តាំងពីប៉ុន្មានឆ្នាំមុននោះ ... ការដែល
ខ្ញុំទទួលធ្វើទាំងជាប្រធានកិត្តិយសផង ធ្វើទាំងជាប្រធានផង បន្ថែមដោយអនុ
ប្រធានម្នាក់ ដែលមានសុខភាពមិនពេញលេញទៀត ពិតជាមិនអាចរែកអម្រែក
នេះរួចទេ ... ខ្ញុំមានតែវិធីមួយគត់គឺស្នើសុំទៅព្រះមហាក្សត្របំពេញឋានៈបណ្ឌិត
សភាចារ្យ អូន ព័ន្ធមុនីរ័ត្ន និងបណ្ឌិតសភាចារ្យ ហង់ ជួន ណារ៉ុន ... ឱ្យកាន់កាប់
តំណែងជាប្រធានបណ្ឌិតសភាចារ្យជំនួស សម្តេចវិបុលបញ្ញា សុខ អាន ...។

៣. កំពុងទទួលផលពីធនធានមនុស្សដែលបានដាំមក ៣៨ឆ្នាំ

ពិធីប្រកាសចូលកាន់តំណែងជាប្រធានរាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា និងប្រកាសសមាសភាព
ក្រុមបណ្ឌិតសភាចារ្យ, ១១ សីហា ២០១៧

... អ្វីដែលយើងគួរកត់សម្គាល់ គឺយើងកំពុងបាននិងទទួលផលពី(ធនធានមនុស្ស)ដែលបានប្រើប្រាស់រយៈពេល ៣៨ឆ្នាំកន្លងមក។ ខ្ញុំនៅចាំអនុស្សាវរីយ៍បន្ទាប់ពីរំដោះទីក្រុងភ្នំពេញ។ តើពេលនោះយើងនៅសល់បណ្ឌិតប៉ុន្មាននាក់? យើងនៅសល់បញ្ញវន្តដែលចប់បរិញ្ញា (បត្រ)ឬបរិញ្ញាជាន់ខ្ពស់ប៉ុន្មានទៅ? តិចណាស់។ ចំនួនមិនគ្រប់គ្រាន់ (តាមតម្រូវការ)ទេ។ យើងប្រឹងប្រែងប្រមូលធនធានទាំងនោះបន្តធ្វើការងារ។ ក្នុងឋានៈជាអង្គការបរទេសនៅដំណាក់កាលនោះ ខ្ញុំមានមនុស្សតែ ៣នាក់ប៉ុណ្ណោះដែលត្រូវកសាងស្ថាប័នក្រសួងការបរទេសមួយ។ មិនមែនគ្រាន់តែខ្លួនខ្ញុំទេ ក្រសួងដទៃ ស្ថាប័នដទៃ ក៏សុទ្ធតែកសាងពីបាតដៃទេ ដូចគ្នា ...។

៤. រៀបចំរចនាសម្ព័ន្ធត្រូវនឹងក្របខ័ណ្ឌតួនាទីភារកិច្ចនៃរាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា

ពិធីប្រកាសចូលកាន់តំណែងជាប្រធានរាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា និងប្រកាសសមាសភាពក្រុមបណ្ឌិតសភាចារ្យ, ១១ សីហា ២០១៧

... លើកនេះ ជាការរៀបចំអោយត្រូវនឹងក្របខ័ណ្ឌនៃលក្ខន្តិកៈ បទបញ្ញត្តិ នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃរាជបណ្ឌិត្យសភា ទាក់ទិននឹងតួនាទីភារកិច្ចដែលខ្លួនត្រូវបំពេញ ... មុនទៅទស្សនកិច្ចនៅប្រទេសជប៉ុន ក៏បានតែងតាំងបណ្ឌិត ហ៊ុន ច័រ៉ាក់ស៊ី ជាបណ្ឌិតសភាចារ្យ។ ត្រឡប់ពីជប៉ុនមកវិញ ... តែងតាំងបណ្ឌិត ចាន់ សំណាញ់ ជាបណ្ឌិតសភាចារ្យ និងជាអនុប្រធានរាជបណ្ឌិត្យសភា។ ពេលនេះ យើងចាប់ផ្តើមមានរចនាសម្ព័ន្ធក្បាលកន្ទុយត្រឹមត្រូវ។ ម្ខាងបណ្ឌិតសភាចារ្យ មានឯកឧត្តម អូន ព័ន្ធមុនីរ័ត្ន ជាប្រធាន មានឯកឧត្តម ហង់ ជួន ណារ៉ុន ជាអនុប្រធាន និងមានឯកឧត្តមបណ្ឌិតសភាចារ្យ សុខ ទូច ដែលជាប្រធានរាជបណ្ឌិត្យសភាជាអនុប្រធានប្រចាំការ។ ទម្រង់បែបនេះល្អ ... ឱ្យប្រធានរាជបណ្ឌិត្យសភា ជាអនុប្រធានប្រចាំការ ធ្វើកិច្ចការបណ្ឌិតសភាចារ្យ ...។

៥. ការតែងតាំងនិងតម្លើងជាបណ្ឌិតសភាចារ្យមិនមានការរើសអើងទេ

ពិធីប្រកាសចូលកាន់តំណែងជាប្រធានរាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា និងប្រកាសសមាសភាពក្រុមបណ្ឌិតសភាចារ្យ, ១១ សីហា ២០១៧

... បើធ្វើការសង្កេត ក្នុងចំណោមបណ្ឌិតសភាចារ្យ ឧប ដែល ព្រូប ត្រូវដំឡើង ជាបណ្ឌិតសភាចារ្យថ្មី និងមួយរូបត្រូវតែងតាំងជាប្រធានរាជបណ្ឌិត្យសភា ឃើញ ថាអ្នករៀននៅអតីតសហភាពសូវៀតមានទៅដល់ ៤នាក់ អ្នករៀននៅបារាំងមាន តែមួយនាក់ទេ ... វាមិនមែនជាការរើសអើងថា (ទាល់តែ) អ្នកមកពីអតីតសហភាព សូវៀតទើបបានទទួលការតែងតាំងនោះទេ។ ខ្ញុំសង្ឃឹមថា ក្រុមសមាជិកបណ្ឌិត សភាចារ្យនឹងបន្តកិច្ចការជ្រើសរើសតាមលក្ខណៈសម្បត្តិ ដែលតម្រូវដោយលក្ខន្តិកៈ និងបែបបទរបស់ខ្លួន។ បើយោងទៅតាមការកំណត់ ចំនួនសមាជិកបណ្ឌិតសភា ចារ្យមានដល់ ៧៩នាក់។ ចំនួនដែលត្រូវជ្រើសរើសនៅពេលខាងមុខ មានច្រើន បង្អួច (ដែល) ខ្ញុំទុកតួនាទីនេះជូនទៅប្រធាន និងអនុប្រធាន ... បណ្ឌិតសភាចារ្យ ពិនិត្យជ្រើសរើស ... ។

៦. ជាអង្គការបរទេស អាហារូបករណ៍និងការបណ្តុះបណ្តាលជាសំណូមពរធំជាងគេ
 ពិធីប្រកាសចូលកាន់តំណែងជាប្រធានរាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា និងប្រកាសសមាសភាព ក្រុមបណ្ឌិតសភាចារ្យ, ១១ សីហា ២០១៧

... ទៅប្រទេសណាក៏ដោយ ខ្ញុំមិនភ្លេចនឹងស្នើសុំអាហារូបករណ៍ទេ ... ក្នុងឋានៈ ជាអង្គការបរទេសនៅដំណាក់កាលនោះ (ខ្ញុំបានជួបអង្គជ្រុំប្រូមីកូ (រដ្ឋមន្ត្រី ការបរទេសសហភាពសូវៀត) ដែលពេលនោះមានអាយុ ៧២ឆ្នាំ។ ខ្ញុំមានអាយុ ២៧ឆ្នាំ ... (ជា) រដ្ឋមន្ត្រីការបរទេសមួយក្នុងបំផុតលើលោក។ គឺជួបជាមួយនឹង រដ្ឋមន្ត្រីការបរទេស ដែលតាំងពីខ្ញុំកើតមកឮតែឈ្មោះ អង្គជ្រុំ ប្រូមីកូ តាមវិទ្យុ។ ក្នុងជំនួប(នោះ អ្វីដែលជា) សំណូមពរធំជាងគេ(របស់ខ្ញុំ) គឺអាហារូបករណ៍ និង ការបណ្តុះបណ្តាល។ ដោយហេតុនេះហើយ យើង(មានឱកាស)បញ្ជូន(និស្សិត/ សិក្ខាកាម) ទៅអតីតសហភាពសូវៀតបានច្រើន រួចហើយក៏បានបញ្ជូនទៅអាស៊ី ម៉ង់ខាងកើត ហុងគ្រី ប៉ូលកាវី ប៉ូឡូញ ជាបន្តបន្ទាប់។ រួមជាមួយគ្នានោះ ក៏ចេះតែ ធ្វើការបណ្តុះបណ្តាលក្នុងស្រុកជាហូរហែ ... ។

៧. បណ្តុះបណ្តាលធនធានមនុស្ស ដោយមិនរារាំងទុកនៅទ្រឹងមួយកន្លែង
 ពិធីប្រកាសចូលកាន់តំណែងជាប្រធានរាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា និងប្រកាសសមាសភាព ក្រុមបណ្ឌិតសភាចារ្យ, ១១ សីហា ២០១៧

... ដូចដែល ឯកឧត្តមបណ្ឌិតសភាចារ្យ អូន ព័ន្ធមុនីរ័ត្ន បានលើកឡើង វិធី (សាស្ត្រ)នៃការបណ្តុះបណ្តាលរបស់ខ្ញុំមានច្រើនផ្សេងៗគ្នា។ ក្នុងអតីតកាល ពេលដែលធ្វើទាហាន ខ្ញុំបានបណ្តុះបណ្តាលនាសាររបស់ខ្ញុំ ដែលជាកងការពារ របស់ខ្ញុំ រហូតគេក្លាយខ្លួនទៅជាអ្នកដែលមានឋានៈស្មើខ្ញុំ។ ខ្ញុំមិនរារាំងគេទុកនៅ ទ្រឹងមួយកន្លែងទេ។ សម្តេចវិបុលបញ្ញា សុខ អាន, ឯកឧត្តមទេសរដ្ឋមន្ត្រី ចម ប្រសិទ្ធ, ឯកឧត្តម ឡុង វិសាលោ សុទ្ធតែជាអតីតលេខាផ្ទាល់របស់ខ្ញុំ ... ខ្ញុំបាន បញ្ជូន ឯកឧត្តម អូន ព័ន្ធមុនីរ័ត្ន អោយទៅតភ្ជាប់ជើងនឹង ឯកឧត្តម គាត ឈន់ ហើយបន្តទៅតភ្ជាប់ជាមួយខ្លួនខ្ញុំ។ ហង់ជួន ណារ៉ុន ក៏ដូចគ្នាដែរ។ ដល់ដំណាក់ កាល ក៏ទាញយកមកធ្វើរដ្ឋមន្ត្រី ... ។

៨. រាជបណ្ឌិត្យសភាធ្វើការតែទម្រង់ ដើម្បីជាគំរូដល់ស្ថាប័នដទៃ

ពិធីប្រកាសចូលកាន់តំណែងជាប្រធានរាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា និងប្រកាសសមាសភាព ក្រុមបណ្ឌិតសភាចារ្យ, ១១ សីហា ២០១៧

... ខ្ញុំស្នើបណ្ឌិតសភាចារ្យ សុខ ទូច ធ្វើកំណែទម្រង់ឱ្យបានលឿនចំណុចចាំបាច់ មួយចំនួន។ បើមិនធ្វើកំណែទម្រង់ទេ ស្ថាប័នមួយនេះ អាចយឺតយ៉ាវ ... ជាគំរូ មិនល្អចំពោះស្ថាប័នដទៃ។ ទីនេះជាកន្លែងប្រមូលផ្តុំបញ្ញវន្ត ប្រមូលផ្តុំខ្សែក្បាល ... ដល់តែធ្វើការមិនត្រូវគ្នា ខ្វះប្រសិទ្ធភាព ... មិនដឹងថា(ធ្វើជា)គំរូអោយនរណា ទេ។ ហេតុនេះ រាជបណ្ឌិត្យសភាត្រូវធ្វើជាជំនួយដល់ស្ថាប័នដទៃ ឬស្ថាប័នដទៃក៏ ជួយដល់រាជបណ្ឌិត្យសភាវិញ។ ត្រូវមានការបំពេញអោយគ្នាវាងស្ថាប័ននានា និងរាជបណ្ឌិត្យសភា។ ស្ថាប័នដែលនៅជាប់ជាមួយខ្ញុំ ធ្វើការស្រាវជ្រាវផ្នែកយុទ្ធ សាស្ត្រ មានឧត្តមក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ច ដែលប្រធានបណ្ឌិតសភាចារ្យ អូន ព័ន្ធមុនី រ័ត្ន ជាប្រធានស្រាប់ និងមួយទៀតជាក្រុមដែលមានឈ្មោះជាអក្សរកាត់ CAP ... ។

៩. អ្នកមានជំនាញអាចប្រមូលបញ្ញវន្តអោយអង្គុយធ្វើការជាមួយគ្នាបាន

ពិធីប្រកាសចូលកាន់តំណែងជាប្រធានរាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា និងប្រកាសសមាសភាព ក្រុមបណ្ឌិតសភាចារ្យ, ១១ សីហា ២០១៧

... ពាក្យថាបញ្ញវន្ត មិនដូចគោដូចក្របី (ដែល)ប្រើទៅលិចក៏ទៅលិច ប្រើទៅ កើតក៏ទៅកើតនោះទេ។ ចំណុចហ្នឹងត្រូវយល់អោយច្បាស់។ មានពាក្យថា ជាការ

ពិបាកណាស់ក្នុងការគ្រប់គ្រងបញ្ញវន្ត ព្រោះ(ជាញឹកញយ)បញ្ញវន្តមិនសូវត្រូវគ្នាទេ។ ក៏ប៉ុន្តែ វាលំបាកតែអ្នកមិនចេះ អ្នកដែលមិនមានជំនាញ ... អ្នកដែលមានជំនាញអាចប្រមូលបញ្ញវន្តទាំងអស់អោយអង្គុយជាមួយគ្នា។ ខ្ញុំនៅចាំបាន។ បងជា សុទ្ធ ជាឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រីប្រចាំការ។ ពេលនោះ ខ្ញុំឧស្សាហ៍ទៅបរទេស(ដើម្បីធ្វើការ)ចរចា។ មានអ្នកច្បាប់ ៥នាក់ចូលប្រជុំ។ គាត់(បង ជា សុទ្ធ)អត់ចូលតែម្តងព្រោះអ្នកច្បាប់និយាយមិនត្រូវគ្នា ... គាត់មិនខ្លាចទេបញ្ញវន្តខាងសេដ្ឋកិច្ចខាងស្តីៗ តែគាត់ខ្លាចអ្នកច្បាប់ ព្រោះអ្នកច្បាប់និងអ្នកច្បាប់ និយាយមិនត្រូវគ្នា។ បង ជា សុទ្ធ សរុប(ការប្រជុំ)មិនកើត ...។

១០. «ក្រអឺតក្រទម មិនអាចក្លាយជាអ្នកដឹកនាំ» និង «ឡើងកាន់តែខ្ពស់ កាន់តែដាក់ខ្លួន»
 ពិធីប្រកាសចូលកាន់តំណែងជាប្រធានរាជបណ្ឌិតសភាកម្ពុជា និងប្រកាសសមាសភាពក្រុមបណ្ឌិតសភាចារ្យ, ១១ សីហា ២០១៧

... ចាស់ពីដើមប្រើភាសាថា “សេដ្ឋីគង់ខ្លះអំបែង”។ ត្រូវយល់(ភាសានេះ)ឱ្យបានច្បាស់។ ភាពពឹងទ្រង់ក្រអឺតក្រទម មិនអាចក្លាយទៅជាមេដឹកនាំបានទេ។ “ឡើងកាន់តែខ្ពស់ កាន់តែដាក់ខ្លួន”។ ត្រូវចាំថា “ភាពពឹងទ្រង់ ក្រអឺតក្រទម នឹងនាំទៅដល់ភាពឯកោខ្លួន” តែប៉ុណ្ណោះ។ ទីចុងបំផុត ពេលចុះនរក ក៏ចុះតែឯង។ គ្មាននរណាចុះជាមួយទេ ព្រោះយើងអត់បានរួមសុខរួមទុក្ខជាមួយគេ។ អញ្ចឹងពាក្យថា “រួមសុខ រួមទុក្ខ” ក៏ត្រូវមួយទៅ។ ពាក្យមួយទៀតថា “ទទួលខុសត្រូវ” (ក៏មួយទៀត)។ ធ្វើជាមេដឹកនាំ មិនថាកន្លែងណាជាកន្លែងណា សូម្បីកន្លែងនេះគឺរាជបណ្ឌិតសភា ត្រូវចាំថា “ភាពក្រអឺតក្រទម ឬតាំងខ្លួនថាជាអ្នកចេះដឹងលើសគេលើសឯង វានឹងបង្កើតបាននូវស្ថានភាពស្វ័យឯក” ... ត្រូវដែលធ្លាប់បង្រៀនយើងនៅបឋមសិក្សា ទោះដល់ពេលនេះយើងក្លាយទៅជាបណ្ឌិត ក៏យើងនៅតែត្រូវគោរពគាត់។ មិនត្រូវមើលស្រាល ... ត្រូវធ្វើបុណ្យជូនគាត់ដោយសារអ្នកដឹកដៃមុនហ្នឹងហើយ ដែលនាំយើងឱ្យមកដល់ថ្ងៃនេះ ...។

១១. ប្រើខ្លួនរក្សាល និងធនធានមានកម្រិត ធ្វើកិច្ចការណាមុន និងធ្វើកិច្ចការណាប្រោយ
 ប្រកាសគោរមងារវិទ្យាសាស្ត្រ និងគោរមងារកិត្តិយសនៃរាជបណ្ឌិតសភា, ១៩ មិថុនា ២០១៨

... ខ្ញុំចង់រំលឹកពីគួនាទីរបស់រាជបណ្ឌិត្យសភាក៏ដូចជាគួនាទីបញ្ញវន្តរបស់យើង ... ការស្រាវជ្រាវនានាត្រូវតែមាន ហើយវាក៏មិនមែនមានតែបញ្ហាប៉ុណ្ណឹងទេ។ នៅ មានបញ្ហាច្រើនជាងនេះ។ ខ្ញុំស្នើសុំឱ្យផ្តល់អាទិភាពចំពោះកិច្ចការបន្ទាន់ៗ ចំពោះ មុខ។ បើសិនយើងប្រើប្រាស់ខ្សែក្បាល និងធនធានដ៏មានកម្រិតរបស់យើងទៅ (សិក្សាបញ្ហាច្រើន)ក្នុងតែមួយពេល ពិតជាមិនអាចឆ្លើយតបបានទេ។ ដូច្នេះ ត្រូវ ប្រមូលផ្តុំកិច្ចការណាត្រូវធ្វើមុន កិច្ចការណាត្រូវធ្វើក្រោយ។ និយាយដូច្នេះមិន មែនបានសេចក្តីថា បោះបង់ចោលនូវកិច្ចការផ្សេងទៀតទេ។ កិច្ចការ(ទាំងឡាយ) វាពិត ជាមានអាទិភាព និងមានលំដាប់លំដោយរបស់វា ... ។

១២. សាមគ្គីភាពជាតក្កាសម្រាប់ប្រែក្លាយរាជបណ្ឌិត្យសភាជាឃ្លាំងនៃធនធានបញ្ញា

ពិធីប្រកាសចូលកាន់តំណែងជាប្រធានរាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា និងប្រកាសសមាស ភាពក្រុមបណ្ឌិតសភាចារ្យ, ១១ សីហា ២០១៧

... ខ្ញុំគួរនិយាយបន្តិចទាក់ទងនឹងស្ថាប័នរាជបណ្ឌិត្យសភា។ ដូចដែល ឯកឧត្តម បណ្ឌិតសភាចារ្យ សុខ ទុច ប្រធានរាជបណ្ឌិត្យសភា បានលើកឡើង ដើម្បីអោយ ទៅជាធនធានបញ្ញាបាន ដើម្បីអោយអង្គភាពនេះខ្លាំង ... បញ្ហាធំជាងគេគឺសាមគ្គី ភាព។ ចំណុចនេះធំណាស់។ តាមបទពិសោធន៍ដែលខ្ញុំឆ្លងកាត់ជោគជ័យពីដំណាក់កាលមួយទៅដំណាក់កាលមួយ គឺពីដំណាក់កាលដែលគេហៅខ្ញុំថាជាអ្នកជ្រើសរើស មិនទាន់បាត់ក្លិនទឹកដោះគោ ... (ព្រោះ) ខ្ញុំចូលកាន់តំណែងជាអ្នកជ្រើសរើសការបរ ទេស ក្នុងវ័យមិនទាន់ទាំងដប់ ២៧ឆ្នាំផង ... គឺនៅមានអាយុ ២៦ឆ្នាំកន្លះនៅ ឡើយ ហេតុអ្វីបានជាខ្ញុំឈរជើងជាប់នៅទីនេះ? សំខាន់ជាងគេ គឺការដាក់ខ្លួន រៀនសូត្រ មិនតាំងខ្លួន(ចេះជាងអ្នកដទៃ) មិនពឹងទ្រង់ថាជាអ្នកចេះតែឯង។ នៅ លើលោកនេះ ... គ្មាននរណាមួយអាចចេះទាំងអស់ទេ។ ខ្ញុំនេះកំពុងតែពឹងពាក់ (គេជួយចង) ក្រវាត់ក ត្បិតរៀនមួយជីវិតទៀតក៏មិនចេះចងដែរ ... ។

១៣. សូមបញ្ជូនជាតិ ចូលរួមសិក្សាស្រាវជ្រាវសភាពការណ៍ប្រឈមបច្ចុប្បន្ន

ប្រកាសគោរមងារវិទ្យាសាស្ត្រ និងគោរមងារកិត្តិយសនៃរាជបណ្ឌិតសភា, ១៩ មិថុនា ២០១៨

... ខ្ញុំសង្ឃឹមថា បញ្ញវន្តយើង ទាំងអ្នកទទួលគោរមងារថ្ងៃនេះ ក៏ដូចជាអ្នកទាំង អស់ដែលជាបញ្ញវន្តរបស់ជាតិ រាប់ទាំងបណ្តា សាកលវិទ្យាល័យនានាក្នុងព្រះរាជា

ណាចក្រកម្ពុជា អាចនឹងចូលរួមផ្តល់ធាតុចូល សម្រាប់ការសិក្សាស្រាវជ្រាវពាក់ព័ន្ធទៅនឹងស្ថានភាពបច្ចុប្បន្ននេះ ត្បិតវាមិនគ្រាន់តែជាសង្គ្រាមពាណិជ្ជកម្មដែលទើបនឹងកើតទេ ក៏ប៉ុន្តែក៏មានសង្គ្រាមដែលបានឆាបឆេះនៅក្នុងតំបន់ខ្លះនៅទូទាំងពិភពលោក បញ្ហាកេរ្តិ៍រាងកាយ ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ និងបញ្ហាផ្សេងៗទៀតដែលសុទ្ធសឹងតែក្លាយជាប្រធានបទដែលត្រូវរកវិធីដោះស្រាយ ក្នុងក្របខ័ណ្ឌប្រទេសខ្លួនឯងផង ក្នុងក្របខ័ណ្ឌអនុតំបន់និងតំបន់ ក៏ដូចជាពិភពលោកផង ...។

១៤. រួមគ្នាធ្វើឱ្យការស្រាវជ្រាវមានលក្ខណៈវិទ្យាសាស្ត្រ ផ្តល់ធាតុចូលដល់គ្រប់ផ្នែក
 សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ នៃរាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា, ២១ វិច្ឆិកា ២០១៩

... និយាយពីរាជបណ្ឌិត្យសភា ខ្ញុំរីករាយដោយបានឃើញថាបានធ្វើកិច្ចការច្រើនហើយ។ សូមអរគុណចំពោះឯកឧត្តម សិន សំណាង ដែលជាប្រធានបណ្ឌិត្យសភាលើកទី១ និងជំទាវ ខ្លួន ជីតា ដែលជាប្រធានដំណាក់កាលទី២។ ឥឡូវនេះ គឺឯកឧត្តម សុខ ទូច ដែលបន្ត ដើម្បីគ្រប់គ្រងស្ថាប័នស្រាវជ្រាវមួយនេះ។ យើងបន្តខិតខំរួមគ្នាធ្វើឱ្យដំណើរការស្រាវជ្រាវរបស់យើង ក្លាយទៅជាការស្រាវជ្រាវដែលមានលក្ខណៈវិទ្យាសាស្ត្រ ហើយដែលផ្តល់ធាតុចូលសម្រាប់ឱ្យគ្រប់ផ្នែក។ ខ្ញុំគូរតែនិយាយបន្តិចថា តើយើងគួរស្រាវជ្រាវរបៀបម៉េច ហើយគួរផ្សារភ្ជាប់គ្នាយ៉ាងម៉េច? បើមិនដូច្នោះ ការស្រាវជ្រាវក៏គិតតែស្រាវជ្រាវទៅ ប៉ុន្តែមិនមានអ្នកណាទទួលយកទៅសិក្សានិងឬទៅអនុវត្ត។ សម័យកាលមុន មិនមែនគ្រាន់តែកម្ពុជាទេ នៅលើពិភពលោក រវាងក្រុមអ្នកស្រាវជ្រាវ និងក្រុមអនុវត្ត ស្ថិតនៅឃ្លាតឆ្ងាយពីគ្នាខ្លាំងណាស់។ ឥឡូវក្រុមអនុវត្ត និងក្រុមស្រាវជ្រាវនៅក្បែរគ្នាឬនៅជាប់គ្នាតែម្តង ... ដែលជាហេតុបានជំរុញបច្ចេកវិទ្យាមានការជឿនលឿនយ៉ាងខ្លាំង ...។

១៥. រាជបណ្ឌិត្យសភាមានតួនាទីស្រាវជ្រាវប្រធានបទទាក់ទងនឹងការអភិរក្សនិងអភិវឌ្ឍ
 ពិធីដាំកូនឈើនៅឧទ្យានរាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា តេជោសែនប្ញស្សីត្រីប,
 ១៨ ឧសភា ២០១៨

... រាជបណ្ឌិត្យសភា មានតួនាទីដំណើរការស្រាវជ្រាវទៅលើប្រធានបទនីមួយៗដែលមិនគ្រាន់តែទាក់ទងនឹងការអភិរក្សទេ ក៏ប៉ុន្តែក៏ទាក់ទងនឹងការអភិវឌ្ឍ។ ការ

ចាំបាច់កែទម្រង់ក្បាលម៉ាស៊ីនរាជបណ្ឌិត្យសភា គឺសំដៅដល់គោលដៅហ្នឹង។ មិនមែនសំដៅឱ្យអោយខ្ញុំជួយរកថវិកាដើម្បីបោះពុម្ពសៀវភៅ(នោះទេ) ... រឿងនោះក៏យើងធ្វើ ប៉ុន្តែទុកអោយក្រសួងធម្មការអីធ្វើទៅ។ យើងចូលទៅក្នុងការស្រាវជ្រាវទាក់ទងនឹងការអភិវឌ្ឍ។ ពិតហើយ យើងបន្តស្រាវជ្រាវកន្លែងស្នូលដែកនេះ (ដើម្បីឱ្យបានដឹងថាមានមក) ពីជំនាន់ណាពិតប្រាកដ ... អាចធ្វើកោសល្យវិច័យដឹងថា ប៉ុន្មានរយឆ្នាំហើយ មានប្រវត្តិយ៉ាងម៉េច ... តំបន់ព្រៃម្លូ អាចចាត់ទុកថាជាកន្លែងផលិតយុទ្ធាបករណ៍ ឬកន្លែងយោធា។ (កន្លែងនេះក៏) ទាក់ទងជាមួយហ្នឹងប្រវត្តិ តេជោមាស តេជោយ៉ត ដែលឡើងពីកំពង់ស្ពឺមកទប់ទល់នឹងព្រះបាទថៃណាមួយដែលចូលមកតំបន់នេះ។ ពីមុន តំបន់នេះជាខេត្តកំពង់ធំទេ ក្នុងសតវត្សរ៍ទី១៦ ...។

១៦. រៀបចំបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងឧទ្យានរាជបណ្ឌិត្យសភា មានសង្គតិភាពនឹងច្បាប់ ការស្រាវជ្រាវ និងអភិវឌ្ឍន៍

ពិធីដាំកូនឈើនៅឧទ្យានរាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា តេជោសែនឫស្សីត្រីប,
១៨ ឧសភា ២០១៨

... ខ្ញុំសូមគាំទ្រទស្សនាទានជាទស្សនវិស័យទាំង ៦ របស់រាជបណ្ឌិត្យសភា ... ត្រូវធ្វើឲ្យទស្សនាទានទាំង៦ នេះ ជោគជ័យ។ ខ្ញុំឯកភាពថា សូមរៀបចំឲ្យកន្លែងនេះ ដោយកុំចាំដល់ទៅច្បាប់។ យើងមានច្បាប់រួចហើយ ប៉ុន្តែយើងរៀបចំបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុង ដោយសហការជាមួយក្រសួងបរិស្ថានធ្វើការងារនេះ។ ត្រូវមានបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងដោយឡែកមួយសម្រាប់តំបន់ហ្នឹងតែម្តង ព្រោះស្ថានភាពវាមិនដូចតំបន់ដទៃទេ។ នៅតំបន់នេះ យើងដំណើរការទៅព្រមគ្នា នឹងការស្រាវជ្រាវផង រហូតដល់ការចិញ្ចឹមសត្វស្តីៗ ផង ... អាចរៀបចំជាបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុង អាចចេញជាព្រះរាជក្រឹត្យ ឬចេញដោយអនុក្រឹត្យស្តីពីការគ្រប់គ្រង ... ដោយមានសង្គតិភាពជាមួយច្បាប់ផង ... ការស្រាវជ្រាវផង និងការអភិវឌ្ឍផង ...។

១៧. CAP បង្កើតពីឆ្នាំ១៩៩៧ មានមុខងារវិភាគយុទ្ធសាស្ត្រនិងប្រឆាំងចារកម្មសម្ពោធអគារឥន្ទ្រទេវី នៃរាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា, ២១ វិច្ឆិកា ២០១៩

... (ឧត្តមក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ចបង្កើតនៅឆ្នាំ២០០២) ជាអ្នកស្រាវជ្រាវក្របខ័ណ្ឌ គោលនយោបាយលើវិស័យសេដ្ឋកិច្ច ក៏ដូចជាវិស័យនយោបាយ។ ស្ថាប័នស្រាវ ជ្រាវមួយទៀតដែលនៅអមជាមួយខ្ញុំ ហៅកាត់ថា CAP ... បង្កើតតាំងពីឆ្នាំ១៩៩៧ ស្ថាប័ននេះ មិនមានអ្នកណាដឹងទេ ហើយ(មានមុនាទី)ធ្វើការវិភាគបញ្ហាយុទ្ធ សាស្ត្រ និងចារកម្ម។ ឯកឧត្តម ប្រាក់ សុខុន ក៏បានដឹកនាំបង្កើតនូវក្រុមស្រាវជ្រាវ មួយ។ ក្រុមស្រាវជ្រាវនោះអាចទទួលយកបាន ... ខ្ញុំឱ្យឯកឧត្តម សុខ ទូច ស្រាវជ្រាវ ឱ្យខ្ញុំ។ ខ្ញុំចង់សាកល្បងសមត្ថភាព ឯកឧត្តម សុខ ទូច នៅពេលដែលកាន់ផ្នែក គេ ហៅថាទំនាក់ទំនងអន្តរជាតិ។ ផ្នែកហ្នឹងយល់ដឹងប៉ុណ្ណា ? ពេលនោះខ្ញុំឱ្យស្រាវ ជ្រាវឱ្យខ្ញុំ អំពីបញ្ហាស្ថានភាពមួយចំនួន ដូចជានៅមជ្ឈឹមបូព៌ា បញ្ហា នៅអ៊ុយក្រែន ដោយសារ សុខ ទូច ធ្លាប់រៀននៅហ្នឹងនិងបញ្ហាផ្សេងទៀត ...។

១៨. ស្រាវជ្រាវប្រធានបទមានភាពបន្ទាន់ក្របខណ្ឌតំបន់និងពិភពលោកឱ្យទូលំទូលាយ សម្ពោធអគារឥន្ទ្រទេវី នៃរាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា, ២១ វិច្ឆិកា ២០១៩

... យើងស្រាវជ្រាវលើ (ប្រធានបទ) ដែលជាភាពបន្ទាន់។ ខ្ញុំសូមផ្តល់ជាគំនិត។ (ដែលថាយើងធ្វើ) ការស្រាវជ្រាវប្រវត្តិសាស្ត្រ ក៏យើងត្រូវតែស្រាវជ្រាវហើយ ប៉ុន្តែ ភាពបន្ទាន់នៅពីមុខក៏មាន(ប្រធានបទ)ស្រាវជ្រាវច្រើនណាស់ ... យើងដាក់ជា សំណួរថាបន្ទាប់ពីអង់គ្លេសចាកចេញ(ពីសហភាពអឺរ៉ុប) ទោះបីមានឫគ្មានកិច្ច ព្រមព្រៀង តើសេដ្ឋកិច្ចអង់គ្លេសនឹងមានស្ថានភាពដូចម្តេច? មានផលប៉ះពាល់ ដល់ប្រទេសអឺរ៉ុបណាទៀត? ... ទួរគីដែលជាសមាជិកអង្គការសន្តិសញ្ញាអាត្លង់ទិក ខាងជើង/ណាតូឬអូតង់ មិនមែនជាសមាជិកសហភាពអឺរ៉ុប/EU ... តែជាកម្លាំងធំទី ពីរបន្ទាប់ពីអាមេរិក ទៅជាធ្វើសម្ព័ន្ធមិត្តនឹងរុស្ស៊ី ហើយទិញអាវុធរបស់រុស្ស៊ី។ តើ កម្លាំងណាតូពិតប្រាកដជាអ្វី? ... យើងត្រូវដឹង មិនមែននៅកម្ពុជាយើងគិតតែពី រឿងកម្ពុជា មិនមើលគេឯងទេ។ ត្រូវមើលឱ្យទូលំទូលាយ ទាំងក្នុងក្របខណ្ឌតំបន់ និង ក្របខណ្ឌពិភពលោក ...។

១៩. ហ៊ុន សែន ជាអ្នកវាយតម្លៃសភាពការណ៍ច្រើនជាងគេក្នុងបក្ស សម្ពោធអគារឥន្ទ្រទេវី នៃរាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា, ២១ វិច្ឆិកា ២០១៩

... មិនមែនបានសេចក្តីថា ខ្ញុំធ្វើការគ្មានអ្នកស្រាវជ្រាវផ្នែកយុទ្ធសាស្ត្រនោះទេ។ ខ្លួនខ្ញុំផ្ទាល់ហ្នឹងក៏ជាអ្នកស្រាវជ្រាវម្នាក់ ក្នុងចំណោមអ្នកដែលចូលរួមស្រាវជ្រាវជាមួយគ្នា។ មិនមែនប្រគល់ឱ្យគេស្រាវជ្រាវទាំងអស់ទេ។ ស្រាវជ្រាវ វិភាគ វាយតម្លៃសភាពការណ៍ ហើយភាគច្រើនក្នុងតួអង្គគណបក្សប្រជាជនក៏បានដឹងថា (ក្នុងចំណោម) អ្នកស្រាវជ្រាវពិតប្រាកដនៅក្នុងបក្ស គឺ ហ៊ិន សែន (ជាអ្នក) វាយតម្លៃសភាពការណ៍ច្រើនជាងគេទាំងអស់ និងមានស្ថាប័នមួយទៀត ដែលជាស្ថាប័នរបស់ជាតិ គឺគណៈកម្មការគោលនយោបាយសេដ្ឋកិច្ច ដែលដឹកនាំដោយឯកឧត្តម អូន ព័ន្ធមុនីរ័ត្ន ... ស្ថាប័នជាតិស្រាវជ្រាវ ឧត្តមក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ចជាតិ CAP ក្រុមស្រាវជ្រាវដែលឥឡូវនៅនឹងក្រសួងការបរទេស ... ។

២០. ស្រាវជ្រាវប្រធានបទទាក់ទងស្ថានភាពជាក់ស្តែងដើម្បីជាធាតុចូលដល់ស្ថាប័នអនុវត្ត
 សម្តេចអគារឥន្ទ្រទេវី នៃរាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា, ២១ វិច្ឆិកា ២០១៩

... ក្នុងកិច្ចប្រជុំអាស៊ាននិងដៃគូពាក់ព័ន្ធនៅសិង្ហបុរី ខ្ញុំបានចោទសួរទៅអគ្គនាយក IMF ប្រធានធនាគារពិភពលោក នាយករដ្ឋមន្ត្រីកាណាដា Justin Trudeau និងប្រធានាធិបតី Chile ... អំពីតួនាទីរបស់អង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោកនៅក្នុងដំណាក់កាលគាំពារនីមួយៗនេះ ... វាមានការពាក់ព័ន្ធជាមួយអាណត្តិរបស់មេដឹកនាំតាមប្រទេសដែលមេដឹកនាំមួយអាចធ្វើតាមរបៀបមួយ ដល់មេដឹកនាំថ្មីមកក៏កែសម្រួលគោលនយោបាយ ... ជាស្ថាប័នសិក្សាស្រាវជ្រាវ យើងត្រូវបន្តសិក្សាឱ្យច្បាស់។ តើគួរចំណាយធនធានធ្វើការសិក្សា(លើប្រធានបទអ្វីដើម្បី)បម្រើស្ថានភាពជាក់ស្តែង។ (លទ្ធផលនៃ)ការសិក្សាគួរត្រូវបានទទួលយកជាធាតុចូលដោយស្ថាប័នអនុវត្ត ហើយនៅកៀកជាមួយគ្នា។ មិនមែនសិក្សាហើយបញ្ជូនឱ្យនាយករដ្ឋមន្ត្រី ហើយនាយករដ្ឋមន្ត្រីជំរុញឱ្យស្ថាប័នអនុវត្តធ្វើការអនុវត្តទេ។ ត្រូវដឹងថានៅពេលដែលយើងកំពុងសិក្សានេះ គោលនយោបាយជាក់លាក់មួយត្រូវបានដាក់ចេញដោយរាជរដ្ឋាភិបាល ... ។

២១. ឧទ្យានរាជបណ្ឌិត្យសភា តេជោសែនឫស្សីត្រីប នឹងក្លាយជាតំបន់ទេសចរណ៍
 ពិធីដាំកូនឈើនៅឧទ្យានរាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា តេជោសែនឫស្សីត្រីប,
 ១៨ ឧសភា ២០១៨

... ខ្ញុំគិតជាមានមោទនភាពដែលយើងបានរួមគ្នាបង្កើតឡើងនូវស្ថានភាពនេះ។
ទោះបីជាពេលនេះ តំបន់នេះមិនទាន់ជាទីចាប់អារម្មណ៍របស់មនុស្សមួយចំនួន
ក៏ដោយ ខ្ញុំគិតថាក្នុង ៥ឆ្នាំឬ ១០ឆ្នាំក្រោយទៀត តំបន់នេះអាចក្លាយទៅជាតំបន់
ទេសចរណ៍ប្រកបដោយភាពទាក់ទាញ។ ប្រហែលជាពេលនោះ នៅខេត្តព្រះវិហារ
នេះ យើងនឹងមានសណ្ឋាគារមួយចំនួនទៀត ដែលនៅមិនឆ្ងាយពីទីនេះរាប់ទាំង
នៅស្រុក ព្រោះទេសចរត្រូវការខ្លាំងការដើរក្នុងព្រៃ ដែលគេអាចមើលសត្វព្រៃនៅ
ក្នុងពេលវេលាយប់ៗ យើងអាចនឹងធ្វើជាតំបន់ដែលមានការទាក់ទាញក្នុងវិស័យ
ទេសចរណ៍ ...។

២២. បណ្តុះបណ្តាលភាសាចិនតបទៅកំណើនវិនិយោគនិងទេសចរចិន

ពិធីពិសាអាហារសាមគ្គីជាមួយសមាគមខ្មែរ-ចិន, ១០ មេសា ២០១៨

... រាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា បានធ្វើទំនាក់ទំនងជាមួយបណ្តាសាកលវិទ្យាល័យ
នៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតចិន ដើម្បីបណ្តុះបណ្តាលគ្រូកម្រិតបរិញ្ញាបត្រជាន់
ខ្ពស់ ហើយយកអ្នកទាំងនោះធ្វើជាដើមទុន ក្នុងការបណ្តុះបណ្តាលភាសាចិននៅ
រាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា។ សង្ឃឹមថាលោកឧកញ៉ា ពុង យារ៉ែសេ និងជាប្រធាន
សមាគម នឹងធ្វើការសហការជិតស្និទ្ធជាមួយបណ្ឌិត្យសភាចារ្យ សុខ ទូច ដើម្បីរក
មធ្យោបាយរួមគ្នាជំរុញបណ្តុះបណ្តាលភាសាចិនឲ្យបានលឿន តាមដែលអាចធ្វើ
ទៅបាន ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងកំណើនវិនិយោគពីសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតចិន ក៏
ដូចជាកំណើនដ៏ឆាប់រហ័សនៃទេសចរចិនមកកាន់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ...។

២៣. គម្រោង “អគារឥន្ទ្រទេវី” មានតម្លៃខ្ពស់លើសការគ្រោងទុក

សម្តេចអគារឥន្ទ្រទេវី នៃរាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា, ២១ វិច្ឆិកា ២០១៩

... សុំការអធ្យាស្រ័យពីសំណាក់រាជបណ្ឌិត្យសភា ដែលរយៈពេលកន្លងទៅនេះ
ឆ្លងកាត់មក ២០ឆ្នាំ ទោះបីជាមានការយកចិត្តទុកដាក់ ក៏រាជបណ្ឌិត្យសភារបស់
យើង គ្មានកន្លែងធ្វើការឱ្យសក្តិសមទៅនឹងស្ថាប័ន ជាស្ថាប័នខ្ជរក្បាលរបស់ជាតិ
ទេ។ ដូច្នេះហើយបានជានៅឆ្នាំ២០១៧ ខ្ញុំឃើញថាមានការចាំបាច់នឹងកសាងនូវ
អគារមួយសម្រាប់រាជបណ្ឌិត្យសភា។ កាលពីពេលនោះ យើងគូសប្លង់ក្នុងកម្រិត
តម្លៃប្រហាក់ប្រហែល ៤ទៅ ៥លានដុល្លារទេ ក៏ប៉ុន្តែការថែមថយចុះឡើងៗ ឥឡូវ

អគារនេះឡើងតម្លៃទៅដល់ប្រមាណ ១០លានដុល្លារ ហើយដែលនឹងត្រូវសម្រេច ឱ្យច្បាស់នៅឆ្នាំ២០២០ ខាងមុខ។ ពេលនោះ យើងនឹងមានកន្លែងធ្វើការគ្រប់គ្រាន់។ សម្រាប់អគារនេះ ខ្ញុំបានធ្វើការជាមួយលោកឧកញ៉ា ពង់ យ៉ាវីស សុំការគាំទ្រ ខាងហិរញ្ញវត្ថុ និងបានប្រសិទ្ធនាមថា “អគារឥន្ទ្រទេវី” ...។

២៤. រាជបណ្ឌិត្យសភា ធ្វើការស្រាវជ្រាវផងបណ្តុះបណ្តាលផង

សម្តេចអគារឥន្ទ្រទេវី នៃរាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា, ២១ វិច្ឆិកា ២០១៩

... ស្ថាប័នស្រាវជ្រាវមួយនេះ មានអាយុកាល ២០ឆ្នាំ។ បើនិយាយពីមនុស្សគឺ ពេញកំលោះឬក៏ក្រមុំហើយ។ កាលពីរយៈពេលកន្លងទៅនេះ យើងបានចូលរួម ចំណែកច្រើនក្នុងការស្រាវជ្រាវ ក៏ដូចជាការចូលរួមចំណែកក្នុងការបណ្តុះបណ្តាល ធនធានមនុស្ស។ មុខងារ២ ដែល(រាជបណ្ឌិត្យសភា)បានធ្វើនៅទីនេះ គឺមុខងារ ស្រាវជ្រាវនិងមុខងារនៃការបណ្តុះបណ្តាល ... ទីនេះជាការដោះដូរដើម្បីសាលា នយោបាយរបស់គណបក្សប្រជាជន និងសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទភ្នំពេញ ... កាល ដើមឡើយ ទាំងផ្នែកម្ខាងដែលជាចំណែកមួយនៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទភ្នំពេញ គឺជាសាលាគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា ... ជាជំនួយរបស់បក្សកុម្មុយនីស្តវៀតណាម ... យើងមិនអាចប្រើប្រាស់អស់។ ខ្ញុំក៏បានផ្តល់អគារនេះជាផ្នែកមួយនៃសាកល វិទ្យាល័យភូមិន្ទភ្នំពេញ ... មិនមែនគណបក្សប្រជាជនយក(ដី)វិទ្យាល័យបឹង ត្របែកដោយគ្មានការដោះដូរទេ ...។

២៥. ប្រទេសធីទាំង៥ ចង់បានទីតាំងរាជបណ្ឌិត្យសភាពេលនោះ ជាទីបញ្ជាការអ៊ិនតាក់

សម្តេចអគារឥន្ទ្រទេវី នៃរាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា, ២១ វិច្ឆិកា ២០១៩

... សម័យថ្ងៃមួយ អ៊ិនតាក់ ចង់ជួល(ទីតាំងនេះ)។ ខ្ញុំនិយាយប្រវត្តិកន្លែងហ្នឹង បន្តិច។ ប្រកែកគ្នាពេញហ្នឹង។ ពាក្យ(របស់ខ្ញុំ)តែមួយម៉ាត់ទេ ធ្វើឱ្យ អ៊ិនតាក់ និង ប្រទេសធីទាំង៥ ដកថយក្លាម ... ក្រុមប្រឹក្សាជាតិជាន់ខ្ពស់ប្រជុំនៅមហាប្រាសាទ ខេមរិន្ទ ដឹកនាំអង្គប្រជុំដោយ ព្រះករុណាព្រះបាទ សម្តេចព្រះនរោត្តម សីហនុ ព្រះបរមរតនកោដ្ឋ ដែលពេលនោះ ព្រះអង្គជាប្រធានក្រុមប្រឹក្សាជាតិជាន់ខ្ពស់/ SNC និង យ៉ាស៊ូស៊ី អាកាស៊ី ដែលជាប្រធានអ៊ិនតាក់។ ដោយសារគ្មានទីតាំងធ្វើទី បញ្ជាការ ប្រទេសធីទាំង៥ ទាមទារឱ្យខ្ញុំផ្តល់កន្លែងនេះសំរាប់ជា Headquarters

របស់ អ៊ុន តាក់ ដោយគិតប្រាក់ឈ្នួលក្នុងមួយខែ ៥០ម៉ឺនដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក ... ខ្ញុំមិនយល់ព្រមចំពោះសំណើនេះទេ ... ខ្ញុំបានតបថា “ប្រសិនបើឯកឧត្តមត្រូវការ ក៏សូមអញ្ជើញយកទៅចុះ។ ប៉ុន្តែ ខ្ញុំសូមលាលែងចេញពីតំណែង មុនពេលដែល និស្សិតធ្វើបាតុកម្មប្រឆាំងជាមួយខ្ញុំ”។ ក្លាមនោះ ទាំងអស់គ្នាលើកដៃថា “អត់ទេ យើងខ្ញុំត្រូវការឯកឧត្តមជាងអគារ” ... ។

២៦. ស្នើសុំក្រសួងអប់រំកាត់មួយផ្នែកធ្វើរាជបណ្ឌិត្យសភា

សម្តេចអគារឥន្ទ្រទេវី នៃរាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា, ២១ វិច្ឆិកា ២០១៩

... បើអត់ ហ៊ុន សែន អ្នកណាជីកនាំអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងប៉ារីស? និយាយឱ្យវា ពិតៗ ហ៊ុន សែន ជាអ្នកទៅចរចាចុះហត្ថលេខាជាមួយនឹងតួអង្គផ្សេងៗទៀត ដែល ខាងរដ្ឋកម្ពុជាមាន ៦នាក់ និងខាងត្រីភាគីមាន ៦នាក់ រួមទាំងមានប្រទេសដទៃ ទៀត ... និស្សិតកំពុងតែរៀននៅ(សាលា)ហ្នឹង។ ពួកគាត់មកទារឱ្យយើងដេញ និស្សិតចេញ ដើម្បីធ្វើជាមូលដ្ឋានរបស់ អ៊ុន តាក់។ (ដោយសារតែប្រតិកម្មរបស់ ខ្ញុំនោះហើយ)បានវាគង់វង្សអញ្ចឹង។ ក្រោយមក ដោយមានតម្រូវការនៃការបង្កើត រាជបណ្ឌិត្យសភា ខ្ញុំក៏បានពិភាក្សាជាមួយនឹងក្រសួងអប់រំ ស្នើសុំកាត់មួយផ្នែក យកមកធ្វើរាជបណ្ឌិត្យសភា។ ពេលមុននោះ ចង់ពង្រីកដីដែរ ប៉ុន្តែដីនោះរបស់ ក្រសួងការពារជាតិ ... ដីរបស់យើងក៏វាធំណាស់ដែរ តែអគាររបស់យើងគឺវាត្រង់ នេះបន្តិចត្រង់នោះបន្តិច។ អញ្ចឹងទេ ឥឡូវយកដីអគារខ្លះចេញ ហើយយើងដាក់ អគារធំៗ មកជំនួស ... ។

២៧. ត្រូវមានសង្គតិភាពនៃការស្រាវជ្រាវ

សម្តេចអគារឥន្ទ្រទេវី នៃរាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា, ២១ វិច្ឆិកា ២០១៩

... តើរាជបណ្ឌិត្យសភាត្រូវស្រាវជ្រាវនិងផ្សារភ្ជាប់(បកគំហើញ)របៀបម៉េច? សង្ឃឹមថា ឯកឧត្តមអគ្គបណ្ឌិតសភាចារ្យ អូន ព័ន្ធមុនីរ័ត្ន ធ្វើការសម្រុះសម្រួល ជាមួយរាជបណ្ឌិត្យសភា ... តើអ្វីដែលស្រាវជ្រាវបានត្រូវយកទៅណា ផ្គុំគ្នានៅ កន្លែងណា ព្រោះមិនអាចឱ្យអង្គភាពនោះមកចំណុះស្ថាប័ននេះ ហើយស្ថាប័ន នេះទៅចំណុះអង្គភាពនោះបានទេ។ ត្រូវតែមានសង្គតិភាពនៃការស្រាវជ្រាវ ... បើ មិនដូច្នេះទេ ស្ថាប័ននេះស្រាវជ្រាវ(រឿងនេះ)ថាត្រូវ ស្ថាប័ននោះក៏ថាត្រូវ ហើយ

ដល់ទៅ(ត្រូវ)គ្រប់ទិដ្ឋភាពទាំងអស់ ក៏បង្កើតទៅជាជំងឺឡប់។ ខ្ញុំជាមនុស្សម្នាក់ ដែលចូលចិត្តស្រាវជ្រាវ ហើយចូលចិត្តវាយតម្លៃសភាពការណ៍ ... អ្នកដែលតែងធ្វើ ដំណើរជាមួយខ្ញុំទៅចរចា (រកដំណោះស្រាយនយោបាយសម្រាប់បញ្ហាកម្ពុជា) កាលពីទសវត្សរ៍៨០ ហេតុណាស់មាន សម្តេចទៀបាច់ ឯកឧត្តម ឌីត មន្ទី ... មុន ចេញដំណើរទៅ (យើង)បានតែវាយតម្លៃពីលទ្ធភាពថាភាគីម្ខាងទៀតនឹងលើក ពីបញ្ហាអ្វីខ្លះ ចំណុចអីខ្លះ និងតើការឆ្លើយតបរបស់យើងយ៉ាងណា។ ហ៊ុន សែន បានសរសេរដាក់ក្នុងហោប៉ៅម្នាក់មួយដើម្បីកុំឱ្យអ្នកនេះឆ្លើយអញ្ចេះ ហើយអ្នក នោះឆ្លើយអញ្ចេះ ...។

២៨. ត្រូវលើកទឹកចិត្តដល់ការសិក្សាស្រាវជ្រាវ

សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ នៃរាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា, ២១ វិច្ឆិកា ២០១៩

... ត្រូវរឹតបន្តឹង(ការប្រឡង)។ មិនមែនបានសេចក្តីថាយើងមិនចង់ឱ្យជាប់នោះ ទេ។ អ្នកណាមានលទ្ធភាព(ពិតប្រាកដ)គឺជាប់។ កាលពីមុន នៅសកលវិទ្យាល័យ មួយនោះ ឃើញតែ(ទទួលបានសញ្ញាបត្រ)ថ្នាក់នេះថ្នាក់នោះពេញ។ ទីចុង បំផុត អ្នកទាំងនោះមិនទាំងបានទៅរៀនផង។ ចម្លងតត្នា។ អញ្ចឹងទៅ វាទៅជា ជាប់ទាំងអស់ទៅ ... សារណាចម្លងតាមគ្នាទាំងអស់។ ដាក់ទៅ។ គ្រូមានពេលឯ ណាមើល។ ចេះតែឱ្យជាប់។ ចេះតែទៅប្រគល់សញ្ញាបត្រឱ្យទៅ ... ដល់អញ្ចឹងវា អត់មានគុណភាព។ ឯអ្នកខ្លះទៀតអត់មានយកបណ្ឌិតអីទេ តែមានការស្រាវជ្រាវ ផ្ទាល់របស់គេ។ យើងត្រូវមានការលើកទឹកចិត្តឱ្យមានការ(សិក្សា)ស្រាវជ្រាវ។ យើងខិតខំរៀបចំឱ្យមានបណ្ណាល័យ ...។

២៩. ត្រូវមានក្រុមជំនាញបកប្រែឯកសារជាខេមរភាសា សំរាប់អ្នកមិនចេះភាសាបរទេស

សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ នៃរាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា, ២១ វិច្ឆិកា ២០១៩

... រាជបណ្ឌិត្យសភា ថ្ងៃក្រោយរៀបចំឱ្យមានបណ្ណាល័យពេលដែលយើងមាន អគ្គាធំ ... ដែលអាចទាក់ទាញអ្នកសិក្សាឱ្យចូលស្រាវជ្រាវនៅកន្លែងហ្នឹង។ ខ្ញុំគាំទ្រ ហើយនឹងផ្តល់ថវិកា។ សូមឯកឧត្តម អូន ព័ន្ធមុនីរ័ត្ន ធ្វើការកត់សម្គាល់(អំពីការ) បកប្រែឯកសារនានាជាខេមរភាសា បោះពុម្ពនិងយកទៅដាក់នៅរាជបណ្ឌិត្យសភា ព្រមទាំងចែកចាយទៅតាមបណ្ណាល័យនានា ព្រោះមិនមែនគ្រប់រូបចេះភាសា(បរទេស

នោះ)ទេ។ ជួនកាលយកសៀវភៅរបស់គេមកបានត្រឹមតែ ១០០ច្បាប់។ បើសិនជា យើងបោះចេញជាភាសាខ្មែរ បានច្រើនពាន់/ម៉ឺនច្បាប់ ចែកចាយទូលំទូលាយ ឱ្យប្រជាជនអាន ដោយអ្នកមិនចេះភាសាបរទេស ក៏អាចជាភាសាខ្មែរបាន។ ត្រូវ មានក្រុមជំនាញធ្វើការបកប្រែចេញជាភាសាខ្មែរ។ ខ្ញុំគាំទ្រកិច្ចការហ្នឹង ...។

៣០. រាជបណ្ឌិត្យសភា រៀបចំបន្ទប់ពិសោធន៍ និងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈទេសចរណ៍
សម្តេចអគ្គរាជទេវត្តន៍ នៃរាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា, ២១ វិច្ឆិកា ២០១៩

... សូមអបអរសាទរជាមួយជ័យលាភីដែលទទួលបានគោរមងារ ក៏ដូចជាសញ្ញាបត្រ នៅថ្ងៃនេះ។ ចំពោះសំណូមពរទាំងពីរស្តីពី ទី១ ការរៀបចំបន្ទប់ពិសោធន៍មាន បំពាក់គ្រឿងបរិក្ខារបម្រើឱ្យរាល់ការងារស្រាវជ្រាវ បង្កាត់ពូជរុក្ខជាតិជាដើម មាន តម្លៃប្រមាណ ២០ម៉ឺនដុល្លារអាមេរិក ខ្ញុំយល់ព្រម(តាមសំណើ) ហើយសុំឱ្យ ឯកឧត្តម អូន ព័ន្ធមុនីរ័ត្ន ដាក់ចូលក្នុងផែនការថវិកាសម្រាប់ឆ្នាំ២០២០ និងទី២ ការស្នើសុំបណ្តុះបណ្តាលជំនាញវិជ្ជាជីវៈទេសចរណ៍នៅរាជបណ្ឌិត្យសភា។ សូម គាំទ្រ និងសូម(ផ្តល់អនុសាសន៍អោយ) ធ្វើការងារជាមួយក្រសួងទេសចរណ៍។ ម្សិលមិញឃើញ ឯកឧត្តម សុខ ទូច បញ្ជូន(សារ)ទៅឱ្យខ្ញុំថា បានធ្វើការជាមួយ នឹងក្រសួងទេសចរណ៍ សម្រាប់បម្រើឱ្យការសិក្សាជំនាញលើវិស័យទេសចរណ៍ ដែលនេះជាផ្នែកមួយនៃការចូលរួមចំណែកក្នុងការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស ...។

២១. រៀបចំវេជ្ជសាស្ត្រ និងសំណង់

១	កំណែទម្រង់សេដ្ឋកិច្ច ចាប់ផ្តើមពីកំណែទម្រង់ដីធ្លី	៣៧៣
២	ជម្លោះដីធ្លីលេចធ្លោនៅពេលប្រទេសមានសន្តិភាពឆ្នាំ១៩៥៩/១៩៦០	៣៧៣
៣	មានសន្តិភាព មានការអភិវឌ្ឍ, មានការអភិវឌ្ឍ ក៏កើតជម្លោះដីធ្លី	៣៧៤
៤	សង្គ្រាមផ្ទះ លែងចង់បានដី និងប្រើពេល១០ឆ្នាំ ធ្វើកំណែទម្រង់ដីធ្លី	៣៧៤
៥	ដល់ដំណាក់កាលកសាងអគារស្ថាប័នបម្រើសេវាប្រជាជន	៣៧៥
៦	ចេញបណ្តកម្មសិទ្ធិ ស្រាយជាម្លោះដីធ្លីក្រៅប្រព័ន្ធតុលាការផ្តល់ដីសម្បទានសង្គមកិច្ច	៣៧៥
៧	ចុះបញ្ជីដី ធ្វើបណ្តកម្មសិទ្ធិ ដើម្បីការកាន់កាប់ដីធ្លីដោយសុវត្ថិភាព	៣៧៥
៨	ត្រូវចាត់ទុកដីប្រជាជនមិនទាន់ចុះបញ្ជីជា “សេវាចាំបាច់ ឬជាសេវាតម្រូវការ”	៣៧៦
៩	ការផ្ទេរកម្មសិទ្ធិ ជាសេវាតម្រូវការ ដែលត្រូវធ្វើអោយបានរហ័សរហួន	៣៧៦
១០	សង់លំនៅឋានតម្លៃសមរម្យ និងលើកលែងពន្ធផ្ទះតម្លៃក្រោម ៧ម៉ឺនដុល្លារ	៣៧៧
១១	ផ្តល់ដីសម្បទានសង្គមកិច្ច ... កសាងផ្ទះជូនក្រុមគ្រួសារកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ	៣៧៧
១២	គ្រប់គ្រងដីរុនតាងក ... ដោះស្រាយការរើចេញពីតំបន់អង្គរ និងការបែកគ្រួសារ	៣៧៨
១៣	ប្រគល់ដីរុនតាងកឱ្យអប្បបរមាគ្រប់គ្រង ត្រៀមសម្រាប់ការបំបែកគ្រួសារ/តាំងទីលំនៅថ្មី	៣៧៩
១៤	ការតាំងលំនៅថ្មីនៅរុនតាងក ជាគោលនយោបាយត្រូវការពេលអនុវត្ត១០ឆ្នាំ	៣៧៩
១៥	គោលនយោបាយ៩ទាក់ទងការផ្លាស់ទីលំនៅពីតំបន់អង្គរមករុនតាងកនិងពាក់ស្នែង	៣៨០
១៦	អភិបាលខេត្តតំបន់ទន្លេសាបត្រូវពិនិត្យនិងទប់ស្កាត់ការកាប់រានដីព្រៃលិចទឹក	៣៨០
១៧	ដកដីដែលត្រូវបានកាប់ទន្ទ្រាន ដាំកូនឈើជាគម្របព្រៃ ជាជម្រកត្រីពងតំបន់ទន្លេសាប	៣៨១
១៨	រៀបចំក្រុមការងារស្ថាប័នចុះពិនិត្យនិងដកហូតដីអាក្រក់លោកបំពានក្នុងតំបន់ទន្លេសាប	៣៨១
១៩	ហាមបង្កបង្កើនផលលើដីដែលបានដកហូត ចាប់ខ្លួនអ្នកបំពានបទប្បញ្ញត្តិរបស់រដ្ឋ	៣៨២
២០	ចាប់និងបញ្ជូនជនល្មើសក្នុងក្របខ័ណ្ឌកាប់ព្រៃលិចទឹកតំបន់ទន្លេសាបទៅតុលាការ	៣៨២
២១	បើធ្វើសកម្មភាពគ្មានព្រែងរង់ចាំប្រទេសជាតិ មិនសមធ្វើជាមន្ត្រីទៀតទេ	៣៨៣
២២	ការដោះស្រាយដីធ្លីក្នុងតំបន់ទន្លេសាបនៅសេសសល់តិច	៣៨៣
២៣	កែសម្រួលព្រំប្រទល់តំបន់ ឆ្លៀលទីតាំងដីរស់នៅពីយូរលង់ឲ្យចប់ចុងខែឧសភា២០២៣	៣៨៤
២៤	មិនគប្បីសង់សំណង់ខ្ពស់ជាងដើមឈើទេ នៅលើបណ្តាកោះ	៣៨៤
២៥	បណ្តាកោះទាំងអស់ជាសម្បត្តិរបស់រដ្ឋ មិនត្រឹមតែកោះរុងមួយទេ	៣៨៥

២៦	ក្បាលដីលើកោះរុងមិនទាន់ចេញបណ្ណកម្មសិទ្ធិ ដោយមានវិវាទឬពិនិត្យអត្តសញ្ញាណ	៣៨៥
២៧	ការកាប់ព្រៃយកដី កើតមានលើកោះមួយចំនួន តែលើកោះរុងច្រើនជាងគេ	៣៨៦
២៨	គប្បីផ្លាស់ប្តូរទីតាំងឲ្យប្រជាពលរដ្ឋ ករណីបានរស់នៅមុនចុះហត្ថលេខា២០០៨	៣៨៦
២៩	លើកោះរុង មានសណ្ឋាគារផ្កាយ៥ និងបញ្ចប់ភាពអនាធិបតេយ្យទន្ទ្រានដីធ្លី	៣៨៧
៣០	ត្រួតពិនិត្យនិងដកហូតក្រឡប់មកវិញកោះទាំងឡាយដែលមិនមានការវិនិយោគ	៣៨៧

១. កំណែទម្រង់សេដ្ឋកិច្ច ចាប់ផ្តើមពីកំណែទម្រង់ដីធ្លី

ពិធីប្រកាសដាក់ឱ្យអនុវត្តដំណាក់កាលទី៤៖ គណនេយ្យភាពសមិទ្ធកម្មនៃកម្មវិធីកែ
ទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ, ២០ មីនា ២០២៣

... “កំណែទម្រង់សេដ្ឋកិច្ចចាប់ផ្តើមពីកំណែទម្រង់ដីធ្លី”។ វាមិនមែនជាបញ្ហា
ងាយស្រួលទេ។ ក្នុងរបប ប៉ុល ពត ដីធ្លីទាំងអស់ត្រូវបានរឹបអូសជាសម្បត្តិរដ្ឋ។
ក្រោយរបបប្រល័យពូជសាសន៍ដួលរលំ យើងខ្ញុំគ្មានជម្រើសអ្វីក្រៅតែពីអនុវត្តនូវ
កិច្ចការទាំងឡាយដើម្បីសង្គ្រោះជីវិតប្រជាជនសិន។ ពេលនោះ ២០គ្រួសារមាន
គោមួយនីមួយៗ តើត្រូវធ្វើរបៀបម៉េចដើម្បីរស់ ? អ្នកទាំងអស់គ្នាបានឃើញភ្នំពេញ
សព្វថ្ងៃនេះ កកស្ទះដោយឡាន។ ក៏ប៉ុន្តែ ទីក្រុងភ្នំពេញកាលពី ៤៤ឆ្នាំមុន គ្មាន
មនុស្សនៅទេ។ (ពីដំណាក់កាលមួយទៅដំណាក់កាលមួយ) យើងឈានដល់
ការជំរុញធ្វើឯកជនភារូបនីយកម្ម។ តើមនុស្សប៉ុន្មាននាក់ទៅ ដែលបានយល់ពី
បញ្ហាសេដ្ឋកិច្ច ? បើពេលនោះ មនុស្សមួយចំនួនដែលធ្លាប់រៀននៅភាគខាងជើង
វៀតណាម ក្រោយសន្និសីទហ្សឺណែវឆ្នាំ១៩៥៤ ត្រឡប់មកវិញ ដោយនាំមកនូវ
គំនិតស្តីពីការធ្វើសហករណ៍ ការធ្វើរួម និងចែកផល ...។

២. ជម្លោះដីធ្លីលេចធ្លោនៅពេលប្រទេសមានសន្តិភាពឆ្នាំ១៩៥៩/១៩៦០

បិទសន្និបាតក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ និងសម្ពោធនៃ
ដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ “អគារមន្ទីរពិសោធន៍ជាតិសំណង់”, ២៧ ធ្នូ ២០២២

... ខ្ញុំតែងតែមានសំណូមពរជាបន្តបន្ទាប់ ឱ្យយកចិត្តទុកដាក់ដោះស្រាយវិវាទ
ក្រៅប្រព័ន្ធតុលាការ។ ការដោះស្រាយវិវាទដីធ្លី មិនមែនជាបញ្ហាថ្មីថ្មោងទេ។ បើ
ពិនិត្យពីសារបាន ជម្លោះដីធ្លីបានលេចធ្លោឡើង នៅពេលដែលប្រទេសមាន
សន្តិភាព។ នោះអាចនិយាយបានថាក្នុងឆ្នាំ១៩៥៩ ... ក្រោយឯករាជ្យឆ្នាំ១៩៥៣
បញ្ហាជម្លោះដីធ្លីវាមិនទាន់កើតទេ។ ប៉ុន្តែបើយោងទៅលើប្រវត្តិសាស្ត្រប្រទេស
របស់យើង ជម្លោះដីធ្លីបានកើតមាន នៅពេលដែលប្រទេសមានសន្តិភាពនោះ
ឯង។ (ជម្លោះ) ដែលគាត់តឹង និងដែលគេតែងតែលើកមកនិយាយ គឺជម្លោះនៅ
តំបន់សំឡូត ឆ្នាំ១៩៥៩/១៩៦០ ដែលបង្កើតបានជាចលនាប្រឆាំងរដ្ឋាភិបាល
ដ៏ខ្លាំងនៅពេលដែល អ៊ុន តាំ ធ្វើជាអភិបាលខេត្តបាត់ដំបង ...។

៣. មានសន្តិភាព មានការអភិវឌ្ឍ, មានការអភិវឌ្ឍ ក៏កើតជម្លោះដីធ្លី

បិទសន្និបាតក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្មនិងសំណង់ និងសម្ពោធដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ “អគារមន្ទីរពិសោធន៍ជាតិសំណង់”, ២៧ ធ្នូ ២០២២

... ជម្លោះដីធ្លីនេះដែរ បានលាតសន្ធឹង(សឹងតែទូទាំងប្រទេស)។ សូម្បីតែខ្លួនខ្ញុំក៏ធ្លាប់ដឹកនាំបាតុកម្មប្រឆាំង លោកជំទាវ តុប ជាប្អូនរបស់សម្តេចចក្រី ជូឡុងនៅចំការថ្មី មេមត់ ដែលបំពានលើដីធ្លីរបស់ខ្ញុំ។ ខ្ញុំត្រូវបានប៉ូលីសដេញតាមចាប់ ហើយបានរត់ធ្លាក់ដល់ខេត្តក្រចេះ។ បានសេចក្តីថា ខណៈដែលប្រទេសយើងមានសន្តិភាព ប្រជាពលរដ្ឋបានស្វែងរកដីនៅកន្លែងនេះ/នោះ ទន្ទឹមនឹងនោះ អ្នកមានគេក៏ពង្រីកសកម្មភាពដីធ្លីរបស់គេ ហើយមន្ត្រីរាជការធំៗ ក៏ដើររកដីដែរ។ ការនោះបង្កើតជាជម្លោះដីធ្លីនៅច្រើនកន្លែង។ នេះគឺជារឿងពិតដែលបានកើតឡើង។ ដោយសារតែមានសន្តិភាព ក៏មានការអភិវឌ្ឍឡើង។ ដល់ទៅមានការអភិវឌ្ឍឡើង គឺជម្លោះដីធ្លីចាប់ផ្តើម។ មិនមែនជារឿងថ្មីថ្មោងទេ ...។

៤. សង្គ្រាមផ្ទះ លែងចង់បានដី និងប្រើពេល១០ឆ្នាំ ធ្វើកំណែទម្រង់ដីធ្លី

បិទសន្និបាតក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្មនិងសំណង់ និងសម្ពោធដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ “អគារមន្ទីរពិសោធន៍ជាតិសំណង់”, ២៧ ធ្នូ ២០២២

... ដីទាំងនេះក៏ត្រូវបានបោះបង់ចោល ពេលដែលប្រទេសបាត់បង់សន្តិភាព ... នៅឆ្នាំ១៩៧០ ពេលដែលសង្គ្រាមផ្ទះក្លាយ គ្មានអ្នកណាចង់បានដីទៀតទេ មានតែតំបន់ចោលដី។ ឆ្នាំ១៩៧៩ យើងជូនលុយប្រជាជនដើម្បីឱ្យទៅធ្វើស្រែ។ ប្រហែលជានៅលើពិភពលោកនេះ មិនមានប្រទេសច្រើនទេ ... ដែលបានជូនលុយប៉ុន្មានដើម្បីឱ្យប្រជាពលរដ្ឋទៅពង្រីកដីក្នុងមួយហិកតា។ បន្ថែមលើនោះ ប៉ុល ពត បានធ្វើបដិវដ្តន៍ស្រែចំការ ដោយដីទាំងអស់ប្រែទៅជីរបស់រដ្ឋ។ រឿងនេះយើងត្រូវធ្វើការ១០ឆ្នាំ ដើម្បីកែទម្រង់ ... មិនអាចអ្នកណាបដិសេធគ្នាទីរបស់ ហ៊ុន សែន លើការកែទម្រង់ដីធ្លីនេះបានទេ។ ក្នុងរវាងឆ្នាំ១៩៧៩-១៩៨៩ ទើបយើងដកហូតចេញពីរដ្ឋធម្មនុញ្ញនូវការកំណត់ថាដីជារបស់រដ្ឋ និងចាប់ផ្តើមពីឆ្នាំ១៩៨៩ ទើបយើងបានផ្តល់កម្មសិទ្ធិឱ្យប្រជាជន។ ពីពេលនោះមក ជម្លោះដីធ្លីចេះតែកើត

បន្តិចម្តង ហើយជម្លោះដ៏ធ្ងន់កើតឡើងធំ ពេលដែលប្រទេសកម្ពុជាបញ្ចប់ សង្គ្រាម ...។

៥. ដល់ដំណាក់កាលកសាងអគារស្ថាប័នបម្រើសេវាប្រជាជន

សម្តេចអគារក្រសួងរៀបចំដែនដីនគរូបនីយកម្ម និងសំណង់, ៨ វិច្ឆិកា ២០២១

... ពេលមុននេះ សូម្បីតែទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី ក៏ខ្ញុំមិនធ្វើដែរ។ ខ្ញុំបាន និយាយថា តម្រូវការពេលនេះមិនមែនកន្លែងធ្វើការល្អទេ គឺវិនិយោគជួយប្រជាជន។ អំពីការរៀបចំស៊ីហ្គេម ក៏ខ្ញុំបានប្រកាសដែរ។ ខ្ញុំបានស្នើទៅមេដឹកនាំអាស៊ាន ឱ្យ មានការយោគយល់ ព្រោះខ្ញុំត្រូវការលុយដើម្បីធ្វើផ្លូវ លុយធ្វើស្ពាន លុយធ្វើ ប្រឡាយទឹក លុយធ្វើសាលារៀន ធ្វើមន្ទីរពេទ្យ មិនទាន់មានលុយធ្វើស៊ីហ្គេម ទេ។ ដោយហេតុនេះហើយ បានជាយើងលើកទៅធ្វើនៅឆ្នាំ២០២៣។ ពេលហ្នឹង ប្រធានាធិបតីឥណ្ឌូនេស៊ីប្រើពាក្យថា “ត្រឹមត្រូវ”។ ប៉ុន្តែឥឡូវនេះ មិនអាចដូចមុន បានទេ។ ផ្ទះប្រជាជនឡើងដល់ណាដល់ណាហើយ។ យើងទុកស្ថាប័ន(រដ្ឋ)ឱ្យ នៅតូចតាច ... វាមិនសមស្របនឹងជាទីកន្លែងបម្រើសេវាប្រជាជន។ ដូច្នេះ យើងក៏ មានការតម្រូវអោយសាងសង់ ...។

៦. បន្តចេញបណ្ណកម្មសិទ្ធិ ស្រាយជម្លោះដីធ្លីក្រៅប្រព័ន្ធតុលាការ និងផ្តល់ដីសម្បទាន សង្គមកិច្ច

សម្តេចអគារក្រសួងរៀបចំដែនដីនគរូបនីយកម្ម និងសំណង់, ៨ វិច្ឆិកា ២០២១

... សូមផ្តាំការងារ៣។ ទី១ បន្តខិតខំចេញបណ្ណកម្មសិទ្ធិ(ដីធ្លី) ... ទី២ ខិតខំ ដោះស្រាយជម្លោះដីធ្លីដែលនៅសេសសល់ឬកើតមាន ដោយខំសម្រុះសម្រួល ក្រៅប្រព័ន្ធតុលាការ។ បើតែចូលដល់តុលាការ វាមានឈ្នះវាមានចាញ់។ បើដោះ ក្រៅប្រព័ន្ធតុលាការមិនអីទេ ... ខិតខំដោះស្រាយជម្លោះដីធ្លីក្រៅប្រព័ន្ធតុលាការ ហើយត្រូវមានសុច្ឆន្ទៈវិភាគក្នុងការដោះស្រាយ។ បើមានសុច្ឆន្ទៈវិភាគ យើងនឹង ដោះស្រាយបានបញ្ហា ... ការងារទី៣ ខិតខំដោះស្រាយបញ្ហាដីសម្បទានសង្គម កិច្ចឲ្យអ្នកខ្វះដីធ្លី ដែលជាកិច្ចការអាទិភាពមួយ ក្នុងចំណោមកិច្ចការអាទិភាព ដែលត្រូវធ្វើ។ យើងបានធ្វើផ្ទះសំបែងឲ្យ និងត្រូវរៀបចំដីជូនអ្នកខ្វះដី ...។

៧. ចុះបញ្ជីដី ធ្វើបណ្ណកម្មសិទ្ធិ ដើម្បីការកាន់កាប់ដីធ្លីដោយសុវត្ថិភាព

បិទសន្និបាតក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្មនិងសំណង់ និងសម្ពោធដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ “អគារមន្ទីរពិសោធន៍ជាតិសំណង់”, ២៧ ធ្នូ ២០២២

... ខ្ញុំបានទទួលឲ្យធ្វើកិច្ចការ(ចុះបញ្ជីដី ធ្វើបណ្ណកម្មសិទ្ធិជាលក្ខណៈប្រព័ន្ធក្តីជាលក្ខណៈដាច់ដោយជុំក្តី)នេះ ឲ្យបានសម្រេចដូចដែលបានគ្រោងទុកក្នុងនេះនៅឆ្នាំ២០២៣។ ចំណុចសេសសល់របស់យើង នៅមិនច្រើនទេ។ វានៅតិច ប៉ុន្តែកន្លែងខ្លះយើងហាក់ដូចជាពន្យារការធ្វើកិច្ចការនេះ។ ទោះបីការចុះបញ្ជី ឬធ្វើបណ្ណកម្មសិទ្ធិជាលក្ខណៈប្រព័ន្ធក្តី ជាលក្ខណៈដាច់ដោយជុំក្តី គឺហាក់ដូចជានៅទ្រឹង ឬធ្វើដែរ ក៏ប៉ុន្តែធ្វើដោយមិនមានការជំរុញ មិនមានសន្ទុះ ដែលធ្វើឲ្យប្រជាជនរង់ចាំ។ មានការស្នើសុំត្រង់មកខ្ញុំមួយចំនួន តាមហ្វេសប៊ុកក្តី ជួនកាលតាម messenger ក្តី ... សូមស្នើឲ្យឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រី ជា សុដាវ៉ា បញ្ជាទៅមន្ទីររៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម តាមបណ្តាខេត្ត និងឯកឧត្តម លោកជំទាវ អស់លោកអភិបាលខេត្តយកចិត្តទុកដាក់ធ្វើកិច្ចការនេះ។ នេះជាសុវត្ថិភាពនៃការកាន់កាប់ដីធ្លី ចៀសវាងការកើតឡើងបញ្ហានានាជាបន្តទៀត ...។

៨. ត្រូវចាត់ទុកដីប្រជាជនមិនទាន់បានចុះបញ្ជីជា “សេវាចាំបាច់ ឬជាសេវាតម្រូវការ”

បិទសន្និបាតក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្មនិងសំណង់ និងសម្ពោធដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ “អគារមន្ទីរពិសោធន៍ជាតិសំណង់”, ២៧ ធ្នូ ២០២២

... (ការទទួលបានបណ្ណកម្មសិទ្ធិដីធ្លីជា) រឿងចាំបាច់សម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋរបស់យើង ... ខ្ញុំមិនជឿយុទ្ធនាការបែប “គោលនយោបាយចាស់សកម្មភាពថ្មីលើវិស័យដីធ្លី” ដូចពីឆ្នាំ២០១២ នោះទេ។ ប៉ុន្តែខ្ញុំសូមឲ្យអស់លោក ជាពិសេសអភិបាលខេត្ត ប្រធានសុរិយោដី ប្រធានគណៈកម្មាធិការដ្ឋានខេត្ត មើលការងារនេះឲ្យបានខ្ជាប់ខ្ជួន។ សូមដោះស្រាយបញ្ហាទាក់ទងដីធ្លីនេះ ដោយដីរដ្ឋក៏ត្រូវមើល ដីសហគមន៍ក៏ត្រូវមើល ហើយដីប្រជាជនដែលមិនទាន់បានចុះបញ្ជីហ្នឹងក៏ត្រូវធ្វើឲ្យពួកគាត់ ដោយចាត់ទុកថា “នេះជាសេវាចាំបាច់ ឬជាសេវាតម្រូវការ”។ (មិនអាច)នៅអង្គុយៗ របៀបទំពាអៀងហ្នឹងបានទេ។ រឿងហ្នឹងក៏សូមឱ្យដាស់តឿនទៅមន្ត្រីខាងក្រោមយកទៅអនុវត្ត ...។

៩. ការផ្ទេរកម្មសិទ្ធិកម្ម ជាសេវាតម្រូវការ ដែលត្រូវធ្វើអោយបានរហ័សរហួន

បិទសន្និបាតក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្មនិងសំណង់ និង
សម្ពោធដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ “អគារមន្ទីរពិសោធន៍ជាតិសំណង់”, ២៧ ធ្នូ ២០២២

... រឿងដីធ្លីនេះ ត្រូវចាត់ទុកថាជាការផ្តល់សេវាសាធារណៈ ហើយការផ្តល់សេវា
សាធារណៈនៅទីនេះ គឺជាការផ្តល់សេវាសាធារណៈប្រភេទ “សេវាចាំបាច់ ឬជា
សេវាតម្រូវការ”។ ប្រជាពលរដ្ឋត្រូវការបណ្តុះបណ្តាលកម្មសិទ្ធិដីធ្លី។ ហ្នឹងជាសេវាតម្រូវការ
ព្រោះបើគាត់មិនទាន់ច្បាស់ពីកម្មសិទ្ធិ គាត់មិនហ៊ានវិនិយោគទេ ហើយមិនមាន
សុវត្ថិភាពក្នុងការកាន់កាប់ដីធ្លីទេ។ ដូច្នេះ អស់លោកត្រូវមើលឃើញផលហ្នឹង ...
ការផ្ទេរកម្មសិទ្ធិដីធ្លីហ្នឹង ដូចជាផ្ទេរពីឪពុកទៅកូន ផ្ទេរពីដីជូនទៅចៅអី យើង
មានគោលនយោបាយសម្រាប់ដោះស្រាយបញ្ហាហ្នឹងហើយ។ ការផ្ទេរកម្មសិទ្ធិ
(កម្ម)ក្នុងការលក់ ការដូរនេះ ... យើងក៏ត្រូវធ្វើឲ្យហ័សហួន ជាមួយគ្នាយើងក៏
បានពន្លឿនបង្កប្រថាប់ត្រាដែរ។ បើនៅស្រុកគេ គេបន់ឲ្យតែអ្នកឯងលក់ត្រូវបាន
លឿន លក់ម្តងពន្ធម្តងៗ ...។

១០. សង់លំនៅឋានតម្លៃសមរម្យ និងលើកលែងពន្ធផ្ទះតម្លៃក្រោម ៧ម៉ឺនដុល្លារ

បិទសន្និបាតក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្មនិងសំណង់ និងសម្ពោធដាក់
ឱ្យប្រើប្រាស់ “អគារមន្ទីរពិសោធន៍ជាតិសំណង់”, ២៧ ធ្នូ ២០២២

... ចំណុច(ស្តីពីគម្រោងសាងសង់លំនៅឋានតម្លៃសមរម្យ សំដៅលើកកម្ពស់
សិទ្ធិរបស់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងការទទួលបានលំនៅឋានសមរម្យ)នេះ ចែកជា ទី១ ការ
លើកទឹកចិត្តអោយមានការសាងសង់លំនៅឋានតម្លៃទាប សម្រាប់មន្ត្រីរាជការ ឬ
ក៏ប្រជាពលរដ្ឋដែលមានប្រាក់ចំណូលទាប អាចមានតម្រូវការលំនៅឋាន ដោយ
តម្លៃសមរម្យ។ រកគ្រប់វិធីដោះស្រាយលំនៅឋានក្នុងប្រទេស សម្រាប់អ្នកដែល
មានប្រាក់ចំណូលមធ្យម ឬក៏តូចតាច ដែលពុំមានលទ្ធភាពទិញផ្ទះបានតម្លៃខ្ពស់។
មួយទៀតយើងក៏បានលើកទឹកចិត្តហើយដែរ អោយមានការលើកលែងពន្ធ
នៃផ្ទះដែលមានតម្លៃក្រោម ៧ម៉ឺនដុល្លារ ...។

**១១. ផ្តល់ដីសម្បទានសង្គមកិច្ចជូនប្រជាពលរដ្ឋខ្វះដីពិត និងកសាងផ្ទះជូនក្រុមគ្រួសារ
កម្លាំងប្រដាប់អាវុធ**

បិទសន្និបាតក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្មនិងសំណង់ និងសម្ពោធដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ “អគារមន្ទីរពិសោធន៍ជាតិសំណង់”, ២៧ ធ្នូ ២០២២

... បន្តអនុវត្តនូវនយោបាយផ្តល់ដីសម្បទានសង្គមកិច្ចជូនប្រជាពលរដ្ឋដែលខ្វះដីពិតប្រាកដ ហើយធ្វើអត្តសញ្ញាណកម្ម ឬកំណត់មុខសញ្ញានៃការផ្តល់ដីឱ្យដើម្បីឱ្យពួកគាត់មានដីពិតប្រាកដក្នុងការកសាងជីវភាព។ មួយទៀត យើងបន្តកសាងផ្ទះជូនក្រុមគ្រួសារកម្លាំងប្រដាប់អាវុធឈរជើងនៅតាមព្រំដែន។ ជាមួយគ្នានោះ យើងក៏នឹងបន្តកសាងផ្ទះសម្រាប់អតីតយុទ្ធជនដែលឯកឧត្តម គន់ គឹម ដឹកនាំការងារនេះ។ ខ្ញុំបានផ្តល់ថវិកាតាមក្រោយជូនកន្លែងនេះបានបន្តិច ជូនកន្លែងនោះបានបន្តិច ក្នុងទស្សនៈថា “ធ្វើបានច្រើនល្អជាងធ្វើបានតិច និងធ្វើបានតិចគ្រាន់បើជាងអត់បានធ្វើ”។ មួយផ្នែក ជូនចំពោះអ្នកដែលជាកងទ័ពឫសគរបាល ឬក៏អាវុធហត្ថឈរជើងតាមព្រំដែន ... តំបន់ព្រះវិហារតំបន់អឺហ្វីង យើងមានផ្ទះសំបែងរាប់ពាន់រាប់ម៉ឺនខ្នងចែកជូនហើយ ...។

១២. គ្រប់គ្រងដីរុនតាងកសម្រាប់ដោះស្រាយការរើចេញពីតំបន់អង្គរ និងការបំបែកគ្រួសារ
សំណេះសំណាលជាមួយប្រជាពលរដ្ឋស្ម័គ្រចិត្តរើសំណង់ចេញពីតំបន់មេណាយដ្ឋានអង្គរ ទៅតាំងទីលំនៅដ្ឋានថ្មី នៅភូមិរុនតាងក ស្រុកបន្ទាយស្រី ខេត្តសៀមរាប,
១៣ កញ្ញា ២០២២

... ខ្ញុំដាក់ចេញគោលនយោបាយជាក់លាក់សម្រាប់ការដោះស្រាយ ... ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងតំបន់ហាមឃាត់ដោយលក្ខខណ្ឌរបស់អង្គការ UNESCO ក៏មិនអាចធ្វើអីបានដែរ។ សូម្បីតែផ្ទះមួយដែលធ្លាប់នៅតែមួយគ្រួសារ ដល់រៀបការហើយក៏មិនអាចឱ្យកសាងផ្ទះថ្មីនៅក្បែរហ្នឹងដែរ ... គួរតែនឹកទៅដល់សម្តេចវិបុលបញ្ញាសុខ អាន ដែលគាត់បានស្នើមកខ្ញុំទិញដីនៅរុនតាងកនេះ សម្រាប់ដោះស្រាយការចាកចេញរបស់ប្រជាពលរដ្ឋដែលត្រូវរើចេញពីតំបន់អង្គរ និងការដែលត្រូវបែកគ្រួសារ។ ប៉ុន្តែយើងដោះស្រាយបានត្រឹមតែរុនតាងកទេ។ ឥឡូវនេះ ប្រគល់ឱ្យអប្សរាគ្រប់គ្រងដើម្បីត្រៀមទុកឱ្យក្រុមគ្រួសារដែលត្រូវបែក ឱ្យបានទទួលគោលនយោបាយដីថ្មីនៅកន្លែងនោះ និងគោលនយោបាយផ្សេងទៀតសម្រាប់ការដោះ

ស្រាយការតាំងទីលំនៅថ្មី ... ទោះក្រោយពីខ្ញុំ អ្នកបន្តវេនក៏ត្រូវដោះស្រាយរបៀប
នេះ ... ។

១៣. ប្រគល់ដីរុនតាងកឱ្យអប្បបរមាគ្រប់គ្រង ត្រៀមសម្រាប់ការបំបែកគ្រួសារតាំងទីលំនៅថ្មី
សំណេះសំណាលជាមួយប្រជាពលរដ្ឋស្ម័គ្រចិត្តរើសំណង់ចេញពីតំបន់មេណីយដ្ឋាន
អង្គរ ទៅតាំងទីលំនៅដ្ឋានថ្មី នៅភូមិរុនតាងក ស្រុកបន្ទាយស្រី ខេត្តសៀមរាប,
១៣ កញ្ញា ២០២២

... ការ(មានដីនៅរុនតាងក សម្រាប់ដោះស្រាយការចាកចេញរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ
ដែលត្រូវរើចេញពីតំបន់អង្គរ និងដែលត្រូវបែកគ្រួសារ)នេះ មានផលប្រយោជន៍
ទាំង២ទិស។ ទី១ ប្រទេសជាតិទាំងមូលនឹងទទួលបានផលប្រយោជន៍ពីការការ
ពារបេតិកភណ្ឌ ដែលជូនតារយើងបានកសាងទុកឱ្យយើងរាប់ពាន់ឆ្នាំហើយនៅ
ទីនេះ និងដែលយើងបានដាក់ចូលជាសម្បត្តិបេតិកភណ្ឌពិភពលោក ... ឯចំពោះ
ប្រជាពលរដ្ឋដែលរស់នៅដោយមិនស្របច្បាប់ ក៏នឹងទទួលបានដីជាកម្មសិទ្ធិ
ស្របច្បាប់របស់ខ្លួន ... ជាការជ្រើសរើសរវាងការរស់នៅដោយមិនមានភាពច្បាស់
លាស់ ហើយពង្រីកគ្រួសារ ពង្រីកផ្ទះមិនកើត និងការចាកចេញមកតាំង
ទីលំនៅកន្លែងស្របច្បាប់ និងទទួលបានកម្មសិទ្ធិ ... នេះជាការទទួលបានផល
ប្រយោជន៍របស់ប្រជាពលរដ្ឋ ... ។

១៤. ការតាំងលំនៅថ្មីនៅរុនតាងក ជាគោលនយោបាយត្រូវការពេលអនុវត្ត ១០ឆ្នាំ

សំណេះសំណាលជាមួយប្រជាពលរដ្ឋស្ម័គ្រចិត្តរើសំណង់ចេញពីតំបន់មេណីយដ្ឋាន
អង្គរ ទៅតាំងទីលំនៅដ្ឋានថ្មី នៅភូមិរុនតាងក ស្រុកបន្ទាយស្រី ខេត្តសៀមរាប,
១៣ កញ្ញា ២០២២

... នេះជាការដាក់ចេញគោលនយោបាយ ដែលកុំឱ្យមានការអនុវត្តដោយ
កញ្ចក់កណ្តៀត ម្តងធ្វើម្តងមិនធ្វើ។ នេះជាដំណើរការគោលនយោបាយរយៈពេល
វែង។ ខ្ញុំសុំប្រើរយៈពេល ១០ឆ្នាំ ក្នុងការអនុវត្តគោលនយោបាយនេះ។ សង្ឃឹមថា
ក្នុងករណីដែលខ្ញុំចាកចេញពីតំណែង(ជាប្រមុខរាជរដ្ឋាភិបាល) នាយករដ្ឋមន្ត្រី
ក្រោយដែលចេញពីគណបក្សប្រជាជន ក៏នឹងបន្តអនុវត្តនូវគោលនយោបាយនេះ
... នេះជាគោលនយោបាយរបស់គណបក្សប្រជាជន (ដែលនឹងប្រើ)រយៈពេលមិន

តិចជាង ១០ឆ្នាំ។ បើទោះបីចាកចេញពីតួនាទីជានាយករដ្ឋមន្ត្រី ក៏ខ្ញុំនៅតែធ្វើជា
ប្រធានគណបក្សប្រជាជនដដែល។ ខ្ញុំមានសិទ្ធិត្រួតពិនិត្យសកម្មភាពនាយករដ្ឋ
មន្ត្រី និងរដ្ឋមន្ត្រីនានា។ បើធ្វើមិនត្រូវ (បក្សនឹង) ដកចេញ ... និយាយអញ្ចឹងថា
(ខ្ញុំ) ត្រៀមបញ្ជាបើនាយករដ្ឋមន្ត្រីក្រោយ។ ការបោះឆ្នោតនៅកម្ពុជា ជាការបោះ
ឱ្យបក្ស។ តទៅ បក្សតែងតាំងនាយករដ្ឋមន្ត្រី ... ។

១៥. គោលនយោបាយ៩ទាក់ទងការផ្លាស់ទីលំនៅពីតំបន់អង្គរមករុនតាងកនិងពាក់ស្ដែង
សំណេះសំណាលជាមួយប្រជាពលរដ្ឋតាំងទីលំនៅថ្មីនៅតំបន់ រុនតាងក(លើកទី ៣)
ស្រុកបន្ទាយស្រី ខេត្តសៀមរាប, ២១ តុលា ២០២២

... សូមបញ្ជាក់វិធានការដែលត្រូវដោះស្រាយអោយបងប្អូនបានដឹង ទី១ ការ
ដឹកជញ្ជូនបងប្អូនមកកាន់ទីនេះ ជាបន្ទុករបស់យោធាកូមិភាគ៤ និងកងពលធំ
លេខ២ ... ទី២ ជំនួយឧបត្ថម្ភស្មើៗគ្នាទាំងមុននិងក្រោយ ... (៣) ត្រូវចេញបណ្ណ
កម្មសិទ្ធិឱ្យតែម្តង ព្រោះបងប្អូនត្រូវការយកទៅដាក់នៅធនាគារដើម្បីខ្ចីប្រាក់គេ ...
ទី៤ ត្រៀមលក្ខណៈសម្រាប់អ្នកដែលបែកគ្រួសារថ្មី ... ទី៥ ដោះស្រាយតម្រូវការ
ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធនៅកន្លែងនេះ ... ទី៦ សូមមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុក៏ដូចជាធនាគារផ្តល់
ការយោគយល់សម្រាប់ការឱ្យខ្ចីប្រាក់របស់បងប្អូន ... (៧) មិនឱ្យមានការរុះរើ
ចេញទេនូវវត្ថុអារាមនៅក្នុងតំបន់(អង្គរ) ... ទី៨ រាជរដ្ឋាភិបាលមិនឱ្យបងប្អូននៅ
ឃុំព្រះដាក់រុះរើចេញទេ ... តែការសង់សំណង់ថ្មី ត្រូវតែគោរពតាមបែបបទរបស់
អាជ្ញាធរអប្សរា ... និងចំណុចទាក់ទិនជាមួយបាតបារាយណ៍ ដើម្បីទម្លាក់ទឹកខ្លះ
មក ... និងទី៩ សាលាស្រុកបន្ទាយស្រី ត្រូវរើមកនៅរុនតាងកដែរ ... ។

១៦. អភិបាលខេត្តតំបន់ទន្លេសាបត្រូវពិនិត្យមើលនិងទប់ស្កាត់ការកាប់រានដីព្រៃលិចទឹក
សារសម្លេងពាក់ព័ន្ធនឹងបញ្ហាទន្រ្ទានយកដីនៃបឹងទន្លេសាប, ២៥ វិច្ឆិកា ២០២១

... សូមប្រគល់ឱ្យអភិបាលខេត្តតាមតំបន់ទន្លេសាប ទទួលខុសត្រូវពិនិត្យ
មើល និងទប់ស្កាត់ជាបន្ទាន់ការកាប់រានដីព្រៃលិចទឹក ដែលនឹងឈានទៅដល់
ការកើតឡើងវិញ បន្ទាប់ពីរដូវទឹកសម្រកនេះ ហើយត្រូវគ្រប់គ្រងដីដែលបានកាប់
ទន្រ្ទានរួចហើយផង។ អាជ្ញាធរខេត្តត្រូវប្រើប្រាស់ឱ្យអស់លទ្ធភាពទៅតាមដែន
សមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួន។ អភិបាលខេត្តក៏ជាប្រធានគណៈកម្មការស្វ័យយោជីថ្នាក់ខេត្ត

ជាមួយនោះក៏មានមន្ទីរជំនាញដែលមានការពាក់ព័ន្ធដូចជាបរិស្ថាន ធនធានទឹក កសិកម្ម និងមន្ទីររៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម នៅតាមខេត្ត ដែលត្រូវប្រើប្រាស់ កម្លាំងក្រោមឱវាទរបស់ខ្លួន មានការគាំទ្រពីកម្លាំងកងទ័ព នគរបាល និងអាវុធបាតុ ដើម្បីធ្វើការបង្ក្រាប។ ខ្ញុំប្រើពាក្យថា “នេះជាការបង្ក្រាប” មិនមែនជាការអប់រំទេ។ យើងគ្មានពេលវេលាដើម្បីធ្វើការអប់រំបន្ថែមទេ ...។

១៧. ដកយកដីដែលត្រូវបានកាប់ទន្ទ្រាន ដាំកូនឈើជាតិប្រមូល សម្រាប់ជាជម្រកត្រី ពងក្នុងតំបន់ទន្លេសាប

សារសម្លេងពាក់ព័ន្ធនឹងបញ្ហាទន្ទ្រានយកដីនៃបឹងទន្លេសាប, ២៨ វិច្ឆិកា ២០២១

... ខ្ញុំបានចេញបទបញ្ជាដកយកត្រឡប់មកវិញទាំងអស់នូវដីទាំងឡាយ ដែលបានកាប់(ទន្ទ្រាន)រួចមកហើយ ដូចជា(ករណីដី)នៅខេត្តកំពង់ឆ្នាំង។ ប្រសិនបើរបាយការណ៍នេះខុស ក៏ខ្ញុំសូមអធ្យាស្រ័យ។ ឮថា អតីតអភិបាលខេត្ត(កំពង់ឆ្នាំង)ដែលទើបនឹងចាកចេញពីតំណែងក្នុងប៉ុន្មានខែមុន បានកាប់បំផ្លាញយកដីប្រមាណជាជាង ២ ០០០ហិកតាឯណោះ ... ទោះបីថ្នាក់ណាក៏ដោយ ត្រូវតែប្រមូលដីនេះយកមកវិញទាំងអស់។ ដីនោះត្រូវតែជាកម្មវត្ថុនៃការដាំដើមឈើឡើងវិញនៅពេលក្រោយ ... សង្ឃឹមថា ឯកឧត្តម លោកជំទាវ ទាំងនៅថ្នាក់ខេត្ត ថ្នាក់ជាតិ ស្ថាប័នមានការពាក់ព័ន្ធ នឹងចាត់វិធានការយ៉ាងឆាប់ ... ត្រូវដកមកវិញនូវដីទាំងឡាយដែលត្រូវបានកាប់បំផ្លាញ ... ទោះបីជាត្រូវលះបង់អ្វី ដោយតម្លៃណា ក៏ត្រូវតែយកដីមកវិញឱ្យបាន។ ដីទាំងនេះ ត្រូវតែបានដាំកូនឈើ ជាតិប្រមូលព្រៃឈើ ដែលត្រូវការការឱ្យក្លាយជាព្រៃ រក្សាជាជម្រកត្រីពងក្នុងតំបន់ទន្លេសាប ដូចដែលយើងបានធ្វើរួចមកហើយ ...។

១៨. រៀបចំក្រុមការងារនិងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ចុះពិនិត្យនិងដកហូតដី រងការរំលោភបំពាន ក្នុងតំបន់កំណត់និងត្រូវការការពារនៃតំបន់ទន្លេសាប

សារសម្លេងពាក់ព័ន្ធនឹងបញ្ហាទន្ទ្រានយកដីនៃបឹងទន្លេសាប, ២៨ វិច្ឆិកា ២០២១

... ដូច្នេះ (ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រីនិងរដ្ឋមន្ត្រីគ្រប់គ្រងដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់)ត្រូវធ្វើការងារនេះជាបន្ទាន់ ... ព្រោះថា ក្រសួងធនធានទឹក និងឧតុនីយមកដូចជាអាជ្ញាធរទន្លេសាប បានបោះបង្គោលកំណត់តំបន់ដែលត្រូវការការពារ និង

ដែលមិនអាចនរណាប៉ះពាល់បានហើយ។ ឥឡូវ មានអ្នកដែលបានប៉ះពាល់ក្នុង តំបន់ស្នូលនេះរួចហើយ។ ខ្ញុំសូមស្នើឱ្យមានការចាត់វិធានការ ដោយរៀបចំក្រុម ការងារសម្រាប់គ្រប់ខេត្ត ព្រោះតាមក្រសួងនីមួយៗ មានរដ្ឋលេខាធិការ អនុរដ្ឋ លេខាធិការច្រើន។ ត្រូវរៀបចំជាច្រើនក្រុម ចុះទៅកាន់បណ្តាខេត្តក្នុងតំបន់ ទន្លេសាប ... រួមទាំងក្រុមដែលអាចនឹងមានផ្ទៃក្រឡាធំពាក់ព័ន្ធជាមួយនឹងទន្លេ សាប ដូចជាខេត្តកំពង់ចាម និងខេត្តកណ្តាលផងដែរ។ សំខាន់ត្រូវចុះទៅតំបន់ មាន(ការបំពាន)ធ្ងន់ធ្ងរ គឺខេត្តកំពង់ឆ្នាំង និងអាចផ្នែកខ្លះទាក់ទងនឹងខេត្តដទៃ ទៀត ... ត្រូវតែដកហូត(ជីទាំងនោះ)ត្រឡប់មកវិញទាំងអស់ ទាំងរបស់មន្ត្រីទាំង របស់ប្រជាជន ... មិនត្រូវឱ្យមានការរំលោភបំពានលើតំបន់បានកំណត់ និងដែល ត្រូវការពារទេ ... ។

១៩. ហាមបង្កបង្កើនផលលើដីដែលបានដកហូត ចាប់ខ្លួនអ្នកបំពានបទប្បញ្ញត្តិរបស់រដ្ឋ សារសម្តេចពាក់ព័ន្ធនឹងបញ្ហាទន្រ្ទានយកដីនៃបឹងទន្លេសាប, ២៨ វិច្ឆិកា ២០២១

... ឯកឧត្តម នាយកឧត្តមសេនីយ៍ សៅ សុខា ត្រូវធ្វើសកម្មភាពជាបន្ទាន់ ដឹកនាំកម្លាំងដោះស្រាយបញ្ហានេះ ដោយប្រើទាំងកម្លាំងថ្មើរជើង ទាំងជើងទឹក ទាំងឧទ្ធម្ភាគចក្រ ដើម្បីត្រួតពិនិត្យជាបន្ទាន់ លើប្រតិបត្តិការរក្សាតំបន់ព្រៃលិច ទឹកនេះ ព្រោះនៅមិនយូរប៉ុន្មានទេ ទឹកនឹងស្រកផុត ហើយពួកគេនឹងចាប់ផ្តើម ធ្វើការបង្កបង្កើនផល ឬកាប់បន្លែមនៅទីនោះ។ យើងមិនអនុញ្ញាតឱ្យមានបង្ក បង្កើនផលទៅលើដីដែលត្រូវដកហូតនេះត្រឡប់មកវិញទេ។ ដោយសារតែសមត្ថ កិច្ចទាំងអស់សុទ្ធតែជានគរបាលយុត្តិធម៌ ដូច្នេះត្រូវតែចាប់ខ្លួនអ្នកណាដែល បានបំពានលើបទប្បញ្ញត្តិទាំងឡាយ ដែលយើងធ្លាប់បានដាក់ចេញ ជាការរារាំង ចំពោះការល្មើសទៅនឹងការកំណត់របស់រដ្ឋ ... ។

២០. ចាប់និងបញ្ជូនជនល្មើសច្បាប់ក្នុងក្របខ័ណ្ឌកាប់ព្រៃលិចទឹកក្នុងតំបន់ទន្លេសាប ទៅតុលាការ

សារសម្តេចពាក់ព័ន្ធនឹងបញ្ហាទន្រ្ទានយកដីនៃបឹងទន្លេសាប, ២៨ វិច្ឆិកា ២០២១

... សូមឯកឧត្តម ឱម យិនឡែង ដឹកនាំអង្គភាពប្រឆាំងអំពើពុករលួយចុះស្រាវ ជ្រាវ តើមន្ត្រីណាខ្លះដែលមានការពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីរៀបចំនូវសំណុំរឿងបញ្ជូនទៅ

តុលាការកាត់ទោស។ រាជរដ្ឋាភិបាលមានការនឿយហត់។ យើងគ្មានឱកាសនឹងអប់រំប្រាំដែល។ លើការរំលោភបំពានដែលអ្នកទាំងនេះបានធ្វើទៀតទេ។ សូមចងចាំថា “ពុំមានពេលអប់រំទៀតទេ។ (មានតែ)ច្បាប់ទើបអាចដោះស្រាយបានបញ្ហា”។ ត្រូវចាប់និងបញ្ជូនទៅតុលាការនូវជនទាំងឡាយ ហើយបើសិនជាមន្ត្រីក៏ត្រូវដកហូតត្រឡប់មកវិញ រហូតដល់វិបស្សនៈសម្បត្តិដែលពួកគេបាន ពីការល្មើសច្បាប់ ក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃការកាប់ព្រៃលិចទឹកក្នុងតំបន់ទន្លេសាបនេះ ... អ្នកប្រព្រឹត្តត្រូវតែទទួលខុសត្រូវចំពោះមុខច្បាប់ដោយខានមិនបាន ... យើងបានអប់រំរាប់សិបឆ្នាំរួចមកហើយពីផលវិបាកលើបញ្ហានេះ ... ។

២១. ធ្វើសកម្មភាពគ្មានក្រែងរំខានច្បាប់របស់ប្រទេសជាតិ មិនសមធ្វើជាមន្ត្រីទៀតទេ
 សារសម្លេងពាក់ព័ន្ធនឹងបញ្ហាទន្លេនយកដីនៃបឹងទន្លេសាប, ២៨ វិច្ឆិកា ២០២១

... ហេតុអ្វីក៏នៅតែមានមន្ត្រីបែបនេះទៀត។ ខ្ញុំក៏សូមប្រាប់ទៅមន្ត្រីទាំងឡាយដែលបានអនុវត្តខុស បើសិនជាចង់បានការបន្ទុះបន្ថយទោសត្រូវតែចេញសារភាពជាបន្ទាន់។ បើមិនចេញសារភាពជាបន្ទាន់ ខ្ញុំសូមឱ្យចាត់វិធានការដោយម៉ឺងម៉ាត់បំផុត គឺចាប់ខ្លួនផ្ដន្ទាទោសតាមច្បាប់ ហើយឈានទៅវិបស្សនៈ មិនត្រឹមតែជំងឺនៅហ្នឹងកន្លែងទេ តែក៏ទាំងទ្រព្យសម្បត្តិដែលពួកគេមាន បានមកពីជំងឺដែលពួកគេបំផ្លាញនេះ។ ដូច្នេះ អង្គភាពប្រឆាំងអំពើពុករលួយ ត្រូវចេញធ្វើសកម្មភាពស្រាវជ្រាវការពាក់ព័ន្ធជាមួយបុគ្គលណាផ្សេងទៀត។ យើងមិនអត់ឱនបានទេ។ ពេលកំពុងប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹង COVID-19 បែរជាមានមន្ត្រីធ្វើសកម្មភាពដោយគ្មានការទទួលខុសត្រូវ គ្មានការក្រែងរំខានចំពោះច្បាប់របស់ប្រទេសជាតិ។ អ្នកទាំងនេះ មិនសក្តិសមធ្វើជាមន្ត្រីទៅទៀតទេ ... ។

២២. ការដោះស្រាយជំងឺក្នុងតំបន់ទន្លេសាបនៅសេសសល់តិច
 ពិធីបុណ្យទន្លេលើកទី៧ នៅខេត្តកំពង់ធំ, ៩ មីនា ២០២៣

... សូមអរគុណចំពោះឯកឧត្តម ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី ជា សុផាវ៉ា ព្រមទាំងថ្នាក់ដឹកនាំនៃស្ថាប័នដែលមានការពាក់ព័ន្ធ និងអាជ្ញាធរខេត្ត ដែលបានខិតខំធ្វើកិច្ចការងារនេះដ៏ល្អ។ មកដល់ពេលនេះនៅសេសសល់មិនច្រើនប៉ុន្មានទេ។ ខ្ញុំសូមរំលឹកឱ្យធ្វើឱ្យបានចប់សព្វគ្រប់។ ទន្លេសាបចែកជា ៣តំបន់។ តំបន់ទី១ តំបន់

ទី២ និងតំបន់ទី៣។ តំបន់ទី១ អនុញ្ញាតផ្តល់កម្មសិទ្ធិជូនប្រជាជន។ តំបន់ទី២ គឺជាតំបន់ប្រជាជនអាស្រ័យផល។ ឯតំបន់ទី៣ គឺជាតំបន់ហាមប៉ះពាល់។ ប៉ុន្តែ យើងក៏ត្រូវគិតថា តំបន់ទី៣ ក៏មានភូមិឃុំខ្លះប្រជាជនរស់នៅ ២០០ ឬ ៣០០ ឆ្នាំ រួចមកហើយ។ ដូច្នេះ យើងមិនអាចទៅយកពួកគាត់ចេញទេ។ យើងត្រូវធ្វៀល(ទីតាំងនោះ)ឲ្យពួកគាត់រស់នៅនិងអាស្រ័យផល ជាលក្ខណៈពិសេស ...។

២៣. កែសម្រួលព្រំប្រទល់តំបន់និងកាត់ធ្វៀលទីតាំងដីដែលប្រជាជនរស់នៅពីយូរលង់ ឲ្យចប់នៅចុងខែឧសភាឆ្នាំ២០២៣

បិទសន្និបាតក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្មនិងសំណង់ និងសម្ពោធជាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ “អគារមន្ទីរពិសោធន៍ជាតិសំណង់”, ២៧ ធ្នូ ២០២២

... ខ្ញុំសូមដាក់ការកំណត់ថា ដោះស្រាយ(បញ្ហាជូនប្រជាជនដែលរស់នៅជាភូមិករនៅជុំវិញបឹងទន្លេសាប ដោយធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពផែនទីតាមខេត្តនីមួយៗ កែសម្រួលព្រំប្រទល់តំបន់៣ ព្រំប្រទល់តំបន់២ និងកាត់ធ្វៀលទីតាំងដីដែលប្រជាជនរស់នៅពីយូរលង់មកហើយក្នុងតំបន់៣ និងតំបន់២)ឲ្យចប់ នៅចុងខែឧសភា ឆ្នាំ២០២៣ ... យើងឡើងផែនទីរួមមកហើយ ប៉ុន្តែខេត្តត្រូវបញ្ចេញផែនទីតាមខេត្តមួយៗ។ កន្លែងណាកាត់ឲ្យប្រជាជន ធ្វៀលឲ្យប្រជាជនរៀបរៀបម៉េច កាត់តំបន់៣ ផ្ទេរមកតំបន់២ ឬកាត់តំបន់២ ផ្ទេរមកតំបន់១។ ប៉ុន្តែអ្នកដែលរស់នៅក្នុងតំបន់៣ ដែលមិនអាចផ្ទេរអោយគាត់បាន គឺយើងត្រូវធ្វៀលឲ្យគាត់យ៉ាងម៉េច។ ត្រូវធ្វើកិច្ចការហ្នឹងឲ្យស្រួល។ រៀបចំកម្លាំង ដើម្បីធ្វើកិច្ចការងារនេះ ... ខ្ញុំសូមដាក់កំណត់ថា កុំអូសបន្លាយយូរពេក ... សូមដាក់កំណត់ថា នៅចុងខែឧសភា ឆ្នាំ២០២៣ ត្រូវធ្វើឲ្យរួចរាល់គ្រប់ខេត្ត និងទូទាំងប្រទេស ដោយឡែកក្នុងតំបន់ទន្លេសាបនេះ ...។

២៤. មិនគប្បីសង់សំណង់ខ្ពស់ជាងដើមឈើទេ នៅលើបណ្តាកោះ

សម្ពោធសណ្ឋាគារ រ៉ូយ៉ាល់សាន់កោះរុង, ២៣ មេសា ២០១៨

... ខ្ញុំគិតថាជាអនុសាសន៍ដែលសមស្របបំផុតដែលថា នៅលើបណ្តាកោះមិនគប្បីសង់(សំណង់)ខ្ពស់ជាងដើមឈើទេ។ ឯកឧត្តម ជា សុផាវ៉ា ក្នុងឋានៈជាអ្នកដែលប្រគល់ប្លង់សម្រាប់ការសាងសង់ មិនត្រូវឲ្យសាងសង់ ២០ ឬ៣០ជាន់នៅ

លើកោះទេ។ ត្រូវកសាងតាមរបៀបអញ្ចឹង។ បើមិនដូច្នោះ វាមិនមែនជាកោះ ធម្មជាតិទៀតទេ។ យើងចង់រក្សាការអភិវឌ្ឍដែលគ្របដណ្តប់ដោយធម្មជាតិ អែប ជាមួយការអភិវឌ្ឍតាមបែបសំណង់ទេសចរណ៍ ប៉ុន្តែមិនមែនជាសំណង់ ៣០, ៤០ ឬ៥០ជាន់ទេ។ ធ្វើ(អគារកម្ពស់)ហ្នឹងនៅលើគោកឯណោះ។ ឯនៅលើ កោះ មួយជាន់ប៉ុណ្ណឹងវាល្មម ហើយឬថាខ្ពស់បំផុត ៣ជាន់ប៉ុណ្ណឹងបានហើយ ដើម្បីរក្សាឆ្នេរទុកឱ្យយើងទាំងអស់គ្នា។ ខ្ញុំក៏សូមយកឱកាសនេះបញ្ជាក់ថា គ្រប់ បណ្តាកោះត្រូវគោរពបែបបទនិងផែនការមេ ... យើងដោះស្រាយបញ្ហាជាមួយគ្នា និងឈានទៅធ្វើសុខដុមភារ្យបនីយ៍កម្មលើកោះរុងនេះ ...។

២៥. បណ្តាកោះទាំងអស់ជាសម្បត្តិរបស់រដ្ឋ មិនត្រឹមតែកោះរុងមួយទេ

សម្តេចសណ្ឋាគារ រ៉ូយ៉ាល់សាន់កោះរុង, ២៣ មេសា ២០១៨

... ជាមួយការលើកទឹកចិត្តដើម្បីអភិវឌ្ឍបន្ត ដោយគោរពបែបបទនិងការរក្សា បរិស្ថាន ក៏ដូចជាឆ្នេរធម្មជាតិ ខ្ញុំសូមបញ្ជាក់ជូនប្រជាពលរដ្ឋដែលរស់នៅទីនេះ ឱ្យបានយល់ថា គឺមិនត្រឹមតែកោះរុងមួយទេ បណ្តាកោះទាំងអស់សុទ្ធតែជា សម្បត្តិរបស់រដ្ឋ។ ការប្រគល់ណាមួយ ក៏ត្រឹមតែជាសិទ្ធិស្នាក់នៅ ជាសិទ្ធិទទួល ផល ប៉ុន្តែមិនមានសិទ្ធិចាត់ចែងនោះទេ។ កោះរុងគឺជាសម្បត្តិរបស់រដ្ឋ គ្រាន់តែ រដ្ឋសម្បទានទៅឲ្យក្រុមហ៊ុន ដើម្បីធ្វើការវិនិយោគ ដើម្បីទាក់ទាញភ្ញៀវទេសចរ ដោះស្រាយការងារធ្វើរបស់ប្រជាពលរដ្ឋតែប៉ុណ្ណោះ។ ដល់រយៈពេលណាមួយ ដី ធ្លី(នៃកោះ) នេះនឹងក្លាយជាដីរបស់រដ្ឋវិញ។ សូមបញ្ជាក់ថា មិនមែនជាដីរបស់ ឯកជនទេ តែដីរបស់រដ្ឋដែលត្រូវបានជួលទៅឲ្យឯកជនសម្រាប់ការវិនិយោគ ...។

២៦. ក្បាលដីលើកោះរុងដែលមិនទាន់ចេញបញ្ជីកម្មសិទ្ធិ ដោយសារមានវិវាទ ឬកំពុង ពិនិត្យអត្តសញ្ញាណ

សម្តេចសណ្ឋាគារ រ៉ូយ៉ាល់សាន់កោះរុង, ២៣ មេសា ២០១៨

... នៅលើពិភពលោកនេះ ពិសេសនៅក្នុងតំបន់ មានកោះច្រើនណាស់ដែល ត្រូវបានអភិវឌ្ឍទៅមុនយើង។ ប្រជាពលរដ្ឋមិនត្រូវយល់ថា ដីនៅកោះរុងជាដី របស់ឧកញ៉ា គិត ម៉េង ទេ។ គឺជាដីរបស់រដ្ឋ តែរដ្ឋបានផ្តល់ទៅឲ្យក្រុមហ៊ុនដើម្បី ធ្វើការអភិវឌ្ឍ។ កន្លងទៅតែងតែយល់ថា នេះជាជម្លោះរវាងប្រជាពលរដ្ឋជាមួយ

ក្រុមហ៊ុននេះ/នោះ ក៏ប៉ុន្តែអ្នកដែលទទួលខុសត្រូវពិតប្រាកដគឺរដ្ឋនេះវិញទេ ... កន្លងទៅ ឯកឧត្តម ជា សុផាវ៉ា បានដោះស្រាយបញ្ហានេះមួយចំនួន។ ខ្ញុំបានចេញអនុក្រឹត្យមួយដោះស្រាយបញ្ហាដីធ្លីនៅទីនេះ។ មានដីធ្លីដែលយើងបានប្រគល់ប្លង់កាន់កាប់ឲ្យប្រជាពលរដ្ឋ និងដីធ្លីដែលមិនទាន់ប្រគល់កម្មសិទ្ធិឲ្យប្រជាពលរដ្ឋ។ នៅទីនេះ យើងមាន ១ ២២១ក្បាលដី ... យើងបានប្រគល់កម្មសិទ្ធិឱ្យ ៦៣៧ក្បាលដី ដែលមានទំហំ ៥២៥,៣៧ហិកតា សម្រាប់ប្រជាជន ២៩៤គ្រួសារដែលរស់នៅអចិន្ត្រៃយ៍លើកោះនេះ ... នៅ ៥៨៤ក្បាលដីទៀត ចេញបណ្ណកម្មសិទ្ធិជូនមិនទាន់បាន ដោយកម្មសិទ្ធិខ្លះមានវិវាទ និងក្បាលដីខ្លះកំពុងបន្តពិនិត្យអត្តសញ្ញាណ ...។

២៧. ការកាប់ព្រៃយកដី កើតមានលើកោះមួយចំនួន តែលើកោះរុងច្រើនជាងគេ
 សម្តេចសណ្ឋាគារ រ៉ូយ៉ាល់សាន់កោះរុង, ២៣ មេសា ២០១៨

... និយាយដោយត្រង់ទៅ មុនឆ្នាំ២០០៨ តើមានប្រជាជនប៉ុន្មាន? តើអ្នកកាន់កាប់ដីធ្លីលើកោះនេះ មានប៉ុន្មានពិតប្រាកដ? នេះជារឿងទន្ទ្រានកាន់កាប់ដោយប្រជាពលរដ្ឋ ហើយអ្នកខ្លះក៏មកពីចម្ងាយឯណោះទេ។ យកនាមប្រជាជននៅលើកោះ ប៉ុន្តែខ្លួននៅទីក្រុងភ្នំពេញ និងនៅកន្លែងផ្សេងៗ ហើយបានបោះទុនតាមរបៀបនេះរបៀបនោះ ហើយ(បង្ក)ជាបញ្ហា។ ខ្ញុំមិនជឿថាប្រជាពលរដ្ឋនៅកោះរុងនេះមានដីធ្លីច្រើនដល់កម្រិតប៉ុណ្ណឹងទេ។ អ្នកកោះរុងធ្វើផ្ទះ ឬធ្វើអាជីវកម្មប៉ុន្មានទៅ ទើបមានដីធ្លីហ្នឹងច្រើន។ ការកាប់(ព្រៃ)យកដី បំផ្លាញឆ្នេរ ជាស្ថានភាព ដែលកើតមិនគ្រាន់តែលើកោះរុងទេ តែក៏លើកោះមួយចំនួនទៀតដែរ។ យ៉ាងណាក្តី លើកោះរុងនេះ បានកើតច្រើនជាងគេ។ មិនមែនមែនតែជាមួយក្រុមហ៊ុនកន្លែងនេះទេ តែជាមួយកងទ័ពក៏ទើបតែមានបញ្ហាថ្មីៗកើតឡើងដែរ។ បើតាមខ្ញុំទទួលបានព័ត៌មាន។ ខ្ញុំដឹងថា មូលដ្ឋានដែលត្រូវបានកំណត់ឲ្យកងទ័ពជើងទឹកគ្រប់គ្រងនោះ ត្រូវប្រជាពលរដ្ឋចូលទៅអះអាងថាជាដីរបស់គាត់ពីឆ្នាំនេះឆ្នាំនោះ ...។

២៨. គប្បីផ្លាស់ប្តូរទីតាំងឲ្យប្រជាពលរដ្ឋ ករណីបានរស់នៅមុនចុះហត្ថលេខា២០០៨
 សម្តេចសណ្ឋាគារ រ៉ូយ៉ាល់សាន់កោះរុង, ២៣ មេសា ២០១៨

... ខ្ញុំបានប្រាប់ទៅ ឯកឧត្តម ជា សុផារ៉ា ថា ដីខ្លះដែលវាពាក់ព័ន្ធជាមួយ (ទីតាំង)ដែលយើងសាងសង់រួចហើយ យើងអាចសម្របសម្រួលរកដីផ្សេងៗ គាត់។ ឧទាហរណ៍ថាទីតាំងយោធា។ ត្រូវរក្សាទីតាំងយោធា។ ក្នុងករណីប្រជា ពលរដ្ឋកាន់កាប់មុនពេលដែលយើងកំណត់ឲ្យទីតាំងយោធា យើងក៏ត្រូវរកដី ឲ្យពួកគាត់បានសមរម្យ។ ក្នុងករណីដូចនៅកន្លែងនេះ ពេលដែលយើងដាក់ប្លង់ មេចេញមក យើងអត់បានឃើញថាមានប្រជាពលរដ្ឋទេ។ ដូច្នេះ ពេលពិនិត្យជាក់ ស្តែង តើអ្នកដែលរស់នៅមុនពេលយើងចុះហត្ថលេខាឆ្នាំ២០០៨ មានប៉ុន្មាន? អ្នកទាំងនេះគប្បីទទួលបាននូវការផ្លាស់ប្តូរ ដោយផ្តល់សម្បទានដីនៅកន្លែង ផ្សេងណាមួយ។ មានអ្នកខ្លះបានស្គាល់ទាំងលេខទូរស័ព្ទខ្ញុំទៅទៀត ... សូម្បីតែ យប់មិញ អ្នកនៅលើកោះរុងវាយចូលមក ...។

២៩. លើកោះរុង មានសណ្ឋាគារផ្កាយ៥ និងបានបញ្ចប់ភាពអនាធិបតេយ្យទន្ទ្រានដីធ្លី សម្ពោធសណ្ឋាគារ រ៉ូយ៉ាល់សាន់កោះរុង, ២៣ មេសា ២០១៨

... តាមពិតសណ្ឋាគារនេះ ខ្ញុំអាចឲ្យឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រីណាមួយមកសម្ពោធក៏ បាន ប៉ុន្តែខ្ញុំមានគោលដៅ២។ ទី១ ធ្វើសារទៅអ្នកទេសចរទាំងឡាយដែលចង់មក កម្សាន្តនៅលើកោះរុងថា មានសណ្ឋាគារលំដាប់ផ្កាយ៥ ហើយ។ ឯទី២ ដាក់ ចេញបទបញ្ជា បិទបញ្ចប់ស្ថានភាពរ៉ាំរ៉ៃនៃជម្លោះដីធ្លីនៅលើកោះរុង។ មកបិទ បញ្ចប់ភាពអនាធិបតេយ្យកាប់ឈើ និងកាប់ទន្ទ្រានយកដីនៅលើកោះរុង។ ម្យ៉ាង ទៀត ក៏ជាសារបញ្ជាក់ថា កោះមួយចំនួននៅក្នុងសមុទ្រដែលចុះហត្ថលេខារាប់ ឆ្នាំហើយនោះ ហើយដែលមិនបានអនុវត្ត ហើយគិតតែពីដើរលក់គម្រោងនោះ គឺ ទោះបីលោកឯងលក់ក៏ខ្ញុំមិនឲ្យដែរ។ បើចាប់ដៃគូបាន ប៉ុន្តែមិនអនុញ្ញាតឲ្យលក់ ទេ។ យើងត្រូវស៊ើបអង្កេតមើល ...។

៣០. ត្រួតពិនិត្យនិងដកហូតត្រឡប់មកវិញ កោះទាំងឡាយដែលមិនមានការវិនិយោគ សម្ពោធសណ្ឋាគារ រ៉ូយ៉ាល់សាន់កោះរុង, ២៣ មេសា ២០១៨

... (គំរោងអភិវឌ្ឍលើ)បណ្តាកោះតាមសមុទ្ររបស់យើង ប្រហែលជា(ក្លាយ ជា)ដំរីដើមទាំងអស់ហើយ បើគិតតាមរយៈពេលដែលបានផ្តល់(ការសម្រេច)ឱ្យ ក្រុមហ៊ុននានាវិនិយោគ លើប្រហែលជា ៣០កោះ ដែលយើងត្រូវដកហូត

ត្រឡប់មកវិញ ដោយសារតែពួកគេមិនបានធ្វើអ្វីទាំងអស់។ ខ្ញុំបានផ្តល់អោយ ឯក
ឧត្តម សុខ ចិន្តា ធ្វើការពិនិត្យ និងដកហូតកោះទាំងនោះ ត្រឡប់មកវិញ ហើយ
រៀបចំការវិនិយោគសាជាថ្មី ដោយមិនអាចទុកកោះរបស់យើងឱ្យនៅរៀបរដូច
សព្វថ្ងៃនេះ គ្មានការគ្រប់គ្រង ហើយអ្នកដែលបានទទួលសិទ្ធិធ្វើការវិនិយោគចេះ
តែដើរលក់បន្តបានទេ។ បើចាប់ដៃគូគឺអនុញ្ញាតបាន។ ក៏ប៉ុន្តែ ដៃគូលែងហ៊ាន
ចូលមកជាមួយអ្នកទាំងនោះ។ ដូច្នេះ តើរង់ចាំអ្វីទៀត? ...។

២២. វ៉ែ និងថាមពល

១	ការវិនិយោគក្នុងវិស័យអគ្គិសនី ត្រូវនឹងអាទិភាពរបស់កម្ពុជា	៣៩១
២	អ្នកខ្លះទប់ស្កាត់ការផលិតថាមពលវារីអគ្គិសនី តែទារឱ្យស្រាយតម្រូវការអគ្គិសនី	៣៩១
៣	ការវិនិយោគវិស័យអគ្គិសនី តម្រូវឱ្យមានការធានាពីអង្គការនីតិបញ្ញត្តិ	៣៩១
៤	អគ្គិសនីផ្តល់ឱកាសជំរុញឧស្សាហកម្មនិងទេសចរណ៍ដែលបង្កើតជាការងារ	៣៩២
៥	តម្រូវការអគ្គិសនីកើនខ្ពស់មានអន្តរសកម្មទៅនឹងឧស្សាហកម្ម សេវា កសិកម្ម	៣៩៣
៦	ពីមានអគ្គិសនី១៥០មេហ្គាវ៉ាត់ឆ្នាំ១៩៩៨ មក ២ ៦៤៨មេហ្គាវ៉ាត់ ២០ឆ្នាំបន្ទាប់	៣៩៣
៧	វារីអគ្គិសនី“សេសាន២” នឹងផ្គត់ផ្គង់ជាចម្បងដល់ខេត្ត៤ នៃភាគឦសាន	៣៩៤
៨	យកអគ្គិសនីពីឡាវឬពីវារីអគ្គិសនីសេសាន ផ្គត់ផ្គង់ខេត្តកំពង់ធំ និងព្រះវិហារ	៣៩៤
៩	វារីអគ្គិសនី“សេសាន២” នឹងពង្រឹងឯករាជ្យភាពកម្ពុជាផ្នែកថាមពលអគ្គិសនី	៣៩៥
១០	បើថា“វារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ ធ្វើឱ្យបាត់ផលត្រី៧០%” មានតែត្រីឡើងភ្នំ	៣៩៥
១១	វារីអគ្គិសនី“ណាំងឹម” ផ្តល់ពិសោធន៍ពីការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើក្នុងអាងដល់កម្ពុជា	៣៩៥
១២	គ្រោះរាំងស្ងួត និងកំណើនសំណង់ ធ្វើឱ្យជួបកង្វះអគ្គិសនីមិនធ្លាប់មាន	៣៩៦
១៣	ភ្លៀងច្រើនធ្វើឲ្យវារីអគ្គិសនីមិនខ្វះទឹក កាត់បន្ថយការប្រើឥន្ធនៈ និងធុនថ្លៃ	៣៩៧
១៤	មិនអនុញ្ញាតអោយធ្វើវារីអគ្គិសនីនៅតំបន់អាជីវង	៣៩៧
១៥	វារីអគ្គិសនីនៅតែជាជម្រើសដ៏ល្អ ក្នុងការជៀសពីបំពុលបរិស្ថាន	៣៩៧
១៦	អគ្គិសនីពីថាមពលកកើតឡើងវិញ៦២% ចាត់ថាកម្ពុជាមិនបំពុលបរិស្ថានច្រើនទេ	៣៩៨
១៧	បោះបង់គម្រោងវារីអគ្គិសនីស្ទឹងត្រែងនិងក្រចេះ ដើម្បីបន្ថយក្តីបារម្ភប្រជាជន	៣៩៨
១៨	ធ្វើឲ្យជនបទ/គ្រប់ភូមិ មានអគ្គិសនីប្រើប្រាស់និងទឹកស្អាត	៣៩៩
១៩	ភូមិ៩៩% និងផ្ទះ៩០% ទូទាំងប្រទេសបានភ្ជាប់បណ្តាញអគ្គិសនីរួចរាល់	៣៩៩
២០	ផ្គត់ផ្គង់អគ្គិសនីទៅសិង្ហបុរីតាមបាតសមុទ្រនិងផ្លូវគោក	៤០០
២១	ឧស្សាហកម្មបច្ចេកវិទ្យាប្រើថាមពលប៉េតតុង និងគម្រោងលំនៅឋានតម្លៃសមរម្យ	៤០០
២២	សូមអភិបាលខេត្ត/រាជធានីបញ្ជាទិញអំពូលភ្លើងឆ្លាតផលិតដោយទឹកដែកកម្ពុជា	៤០១
២៣	អ៊ីប៊ែរលទៅផលិតអគ្គិសនីពីធុនថ្លៃ បន្ទាប់ពីប្រកាសបោះបង់កាលពីឆ្នាំ២០០១	៤០១
២៤	ក្រចេះ ស្ទឹងត្រែង រតនគិរី មណ្ឌលគិរី ជាប៉ូលសេដ្ឋកិច្ចកសិ-ឧស្សាហកម្ម/ធនធានរ៉ែ	៤០២
២៥	កម្ពុជាមានមាស ត្បូង ធុនថ្លៃ រ៉ែដែក គ្រាន់តែមិនទាន់បានធ្វើអាជីវកម្ម	៤០២

២៦	ផលិតមាសបានជាង ២គោន សម្រាប់តែរណ្តៅមួយនៅខេត្តមណ្ឌលគិរី	៤០៣
២៧	បញ្ជូនដុំមាសខ្លីទៅចម្រាញ់ជាមាសទឹកដប់នៅអូរស្រ្តាលី	៤០៣
២៨	ក្រុមហ៊ុនអូរស្រ្តាលីធំមួយកំពុងសិក្សាទីតាំងរុករក និងផលិតមាសផ្សេងទៀត	៤០៤
២៩	ចំណូលពីប្រេង តិចជាងចំណូលពីពន្ធដារ និងគយ	៤០៤
៣០	អាជីវកម្មប្រេងមិនកាក់កប តែបានផលពីម៉ាសវិញ	៤០៥

១. ការវិនិយោគក្នុងវិស័យអគ្គិសនី ត្រូវនឹងអាទិភាពរបស់កម្ពុជា

បើការដ្ឋានសាងសង់ផ្លូវល្បឿនលឿន ក្រុងភ្នំពេញ-ខេត្តព្រះសីហនុ, ២២ មីនា ២០១៩

... ទាក់ទាញវិនិយោគិនចិនមកអភិវឌ្ឍវិស័យអគ្គិសនី ដែលស្ថិតក្នុងលំដាប់អាទិភាពដែលយើងត្រូវការវិនិយោគ។ ចំណុចនេះ អាចនិយាយបានថា អាទិភាព ៤ ដែលខ្ញុំបានប្រកាសតាំងពីឆ្នាំ១៩៨៧ ដែលមកដល់ពេលនេះ(បង្ហាញថាត្រឹមត្រូវអស់)រយៈពេល ៣២ឆ្នាំរួចមកហើយ គឺនៅតែបន្តត្រឹមត្រូវ។ ខ្ញុំបានលើកឡើងពីអាទិភាពវិនិយោគពេលនោះ ដោយប្រើពាក្យ៤ គឺទឹក ផ្លូវ ភ្លើង និងមនុស្ស ... ឥឡូវហ្នឹង យើងគ្រាន់តែបានជួបមនុស្សមកដាក់ជាអាទិភាពទី១តែប៉ុណ្ណឹងទេ។ រីឯអាទិភាពទាំង៤ នៅតែដដែលហ្នឹង។ អញ្ចឹងរកលុយធ្វើផ្លូវ រកលុយធ្វើប្រឡាយទឹក រកលុយតភ្ជាប់អគ្គិសនី ឬធ្វើ(អោយមានថាមពល)អគ្គិសនីដើម្បីឲ្យមានថាមពលប្រើប្រាស់ ...។

២. អ្នកខ្លះទប់ស្កាត់ការផលិតថាមពលវារីអគ្គិសនី តែទាញឱ្យស្រាយតម្រូវការអគ្គិសនី

សំណេះសំណាលជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ និងពិនិត្យការដ្ឋានសំណង់វារីអគ្គិសនីស្ទឹងពោធិ៍សាត់១ ឃុំប្រមោយ ស្រុកវាលវែង ខេត្តពោធិ៍សាត់, ១៤ មីនា ២០២៣

... ត្រូវរកវិធីដើម្បីដោះស្រាយ(កំណើនសេចក្តីត្រូវការថាមពល)អគ្គិសនី ...។ ចូលមកដល់ទសវត្សរ៍៩០ ហើយ កម្ពុជានៅប្រើប្រាស់ត្រឹម ៣០MW នៅទីក្រុងភ្នំពេញ ហើយតាមខេត្តនានាគឺតិចតួចទេ។ ឥឡូវ ទំហំនៃការប្រើប្រាស់(ទូទាំងប្រទេស) គឺជាង ២ ២០០ MW ទៅហើយ ... ជាការព្យាករទៅមុខ តម្រូវការអគ្គិសនីកាន់តែច្រើន ដែលយើងត្រូវរកប្រភព ដើម្បីបង្កើតឱ្យមានអគ្គិសនីឱ្យប្រជាជនប្រើប្រាស់។ មនុស្សមួយចំនួន បាននិយាយទប់ស្កាត់ការផលិតថាមពលពីវារីអគ្គិសនី ក្នុងពេលជាមួយគ្នាដែរ ពួកគេក៏ទាមទារឱ្យយើងដោះស្រាយ (សេចក្តីត្រូវការ) អគ្គិសនី។ តើដោះស្រាយរបៀបម៉េច? (ផលិតអគ្គិសនីដោយប្រើ) ប្រេងឥន្ធនៈ ដោយផ្សេងៗបំពុលបរិស្ថាន។ ធ្វើវារីអគ្គិសនីថាបំផ្លាញព្រៃ បង្កើតឱ្យមានការលិចលង់ផ្ទៃដីមួយចំនួន។ តើត្រូវរើសត្រឡប់ទៅដុតឆ្នុះចង្កៀងប្រេងកាតាទៀន ឬយ៉ាងម៉េច ...។

៣. ការវិនិយោគវិស័យអគ្គិសនី តម្រូវឱ្យមានការធានាពីអង្គការនីតិបញ្ញត្តិ

ទស្សនកិច្ចវាអត្ថិសនីសេសានក្រោម ២ និងចុចប៊ូតុងបិទទ្វារទឹក ដើម្បីរក្សាទឹកទុកក្នុង អាងស្តុកទឹក, ២៥ កញ្ញា ២០១៧

... យើងមិនអាចផលិត(អត្ថិសនី)ផ្លូវៗ ដោយមិនរង់ចាំដំណាក់កាលរបស់វា នោះទេ។ ដោយហេតុនេះហើយបានជា(យើងត្រូវរៀបចំ)ផែនការក្នុងការផលិត អត្ថិសនី (ដោយកំណត់ថា) ផលិតមួយណាមុននិងមួយណាក្រោយ ... ការផលិត អត្ថិសនីខុសពីការវិនិយោគផ្នែកដទៃទៀត នៅត្រង់ថា ដើម្បីធានាឱ្យមានការដាក់ ទុនវិនិយោគ(វាអត្ថិសនី)សេសាន២ នេះ ដល់ទៅជាង ៧០០លានដុល្លារសហ រដ្ឋអាមេរិក ... តម្រូវអោយមានការធានាដល់រដ្ឋសភា គឺដោយអង្គការនីតិបញ្ញត្តិ។ (ការវិនិយោគក្នុងផ្នែក)ឧស្សាហកម្ម និងសេវាមួយចំនួន មិនតម្រូវឱ្យរដ្ឋាភិបាល ធ្វើការធានាដល់ថ្នាក់រដ្ឋសភាថ្នាក់នីតិបញ្ញត្តិនោះទេ។ ក៏ប៉ុន្តែ (សម្រាប់ការវិនិ យោគក្នុងវិស័យ)អត្ថិសនី មានតម្រូវការធ្វើបែបនេះ ព្រោះបង្ការថាព្រៃឈើរដ្ឋា ភិបាលក្រោយៗមិនគោរពការសន្យា ... ការយកទុនដ៏ធំមកបណ្តាក់នៅទីកន្លែង មួយរយៈពេល៣៥ឬ៤៥ឆ្នាំ ហើយក្រោយរយៈពេលដំណើរការតំបន់នេះនឹងក្លាយ ជាបស់រដ្ឋ ដែលរដ្ឋគ្រប់គ្រង ១០០% និងដែលបើរដ្ឋចង់ជួលឱ្យក្រុមហ៊ុនតទៅ ទៀត ហ្នឹងជារឿងរបស់រដ្ឋ អាស្រ័យលើការគិតតម្លៃផ្សេង ...។

៤. អត្ថិសនីផ្តល់ឱកាសជំរុញឧស្សាហកម្មនិងទេសចរណ៍ដែលបង្កើតជាការងារ

សំណេះសំណាលជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ និងពិនិត្យការដ្ឋានសំណង់វាអត្ថិសនីស្ទឹង ពោធិ៍សាត់១ ឃុំប្រមោយ ស្រុកវាលវែង ខេត្តពោធិ៍សាត់, ១៤ មីនា ២០២៣

... បើគ្មានប្រភពអត្ថិសនីប្រើទេ ប្រជាពលរដ្ឋនៅតែដុតអុស/ចន្ទះ/ជ័រ និងប្រេង កាតនោះឯង ... បើយើងមានអត្ថិសនី យើងមិនមែនគ្រាន់តែ(ប្រើក្នុង)ការបំភ្លឺក្នុង ផ្ទះទេ។ ប្រភពអត្ថិសនីនេះវានឹងផ្តល់ឱកាសឱ្យយើងជំរុញវិស័យឧស្សាហកម្មនិង វិស័យដទៃទៀត ... ឧស្សាហកម្ម (ក៏ដូចជា) រោងចក្រមួយៗ គឺប្រើប្រាស់ថាមពល អត្ថិសនី។ អ្វីដែលធ្ងន់ជាងនេះ សេវាកម្មទាក់ទងនឹងវិស័យទេសចរណ៍ប្រើប្រាស់ អត្ថិសនីធំណាស់។ សណ្ឋាគារមួយដែលមាន ៤០០ ទៅ ៥០០បន្ទប់ តើត្រូវការ អត្ថិសនីប៉ុន្មាន? មិនមែនជាសម័យទេសចរបក់ផ្លិតទេ គឺជាសម័យទេសចរប្រើ ម៉ាស៊ីនត្រជាក់។ គ្រួសារនីមួយៗសុទ្ធតែប្រើម៉ាស៊ីនត្រជាក់ (និង/ឬ)ហោច

ណាស់ក៏ (មាន) កង្ហារដែរ ... នេះជាដំណាក់កាលសតវត្សរ៍ទី២១។ នៅពេលដែល យើងមានអគ្គិសនី ការងារធ្វើវាបានចេញមក។ រោងចក្រត្រូវការអគ្គិសនីផលិត ចេញជាផលិតផល មិនថារោងចក្រណាៗនោះទេ ... ។

៥. តម្រូវការអគ្គិសនីកើនខ្ពស់ដោយមានអន្តរសកម្មទៅនឹងឧស្សាហកម្ម សេវា កសិកម្ម
ទស្សនកិច្ចវិវឌ្ឍន៍សេសានក្រោម២ និងចុចប៊ូតុងបិទទ្វារទឹក ដើម្បីរក្សាទឹកទុកក្នុង អាងស្តុកទឹក, ២៥ កញ្ញា ២០១៧

... ដំណាក់កាលដុតទៀន ដុតចង្កៀងប្រេងកាត ដុតចន្ទៈ ដុតជ័រ ដុតខ្លាញ់ត្រី បានសាត់ឆ្ងាយពីទឹកដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាហើយ។ ឥឡូវនេះ មិនដូចជា សម័យកាលដើម ឬក៏៣០ឆ្នាំមុន ដែលយើងលក់ប្រេងកាតជូនប្រជាជនទេ។ ឥឡូវ នេះ (ការផលិត) អគ្គិសនីរបស់កម្ពុជាបានកើនឡើងជាបន្តបន្ទាប់។ ខ្ញុំអាចធ្វើការ ប្រៀបធៀបថា ក្នុងទសវត្សរ៍៨០ ការប្រើប្រាស់អគ្គិសនីមានត្រឹមប្រមាណតែ ៣០ ទៅ ៤០មេហ្គាវ៉ាត់តែប៉ុណ្ណោះ។ បច្ចុប្បន្ន ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាបានឈានដល់ ដំណាក់កាលប្រើប្រាស់ជាង ២ពាន់មេហ្គាវ៉ាត់ហើយដោយទីក្រុងភ្នំពេញដែលពី មុនប្រើត្រឹមតែ ៣០មេហ្គាវ៉ាត់ ឥឡូវត្រូវប្រើប្រាស់ប្រមាណខ្ពង់ ៥០០ មេហ្គាវ៉ាត់។ បច្ចុប្បន្ននេះ យើងមានតម្រូវការអគ្គិសនីកាន់តែខ្ពស់ ហើយមានអន្តរ សកម្មលើវិស័យឧស្សាហកម្ម វិស័យសេវា វិស័យកសិកម្ម និងវិស័យដទៃទៀត ដែលទាក់ទងនឹងជីវភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ... ។

៦. ពីមានអគ្គិសនី ១៥០មេហ្គាវ៉ាត់ឆ្នាំ១៩៩៨ មកមាន ២ ៦៤៨មេហ្គាវ៉ាត់ ២០ឆ្នាំបន្ទាប់
សម្តេចវរ្ម័នអគ្គិសនីសេសានក្រោម ២ អនុភាព ៤០០ មេហ្គាវ៉ាត់, ១៧ ធ្នូ ២០១៨

... បន្ទាប់ពីការសម្តេចដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់វិវឌ្ឍន៍នេះរួចហើយ បរិមាណ (ផលិតផល) អគ្គិសនីរបស់កម្ពុជានឹងឡើងដល់ ២ ៦៤៨មេហ្គាវ៉ាត់ បានមកពី ប្រភពផ្គត់ផ្គង់ ១៦គម្រោង ... របាយការណ៍របស់ឯកឧត្តមជួរមន្ត្រី ស៊ុយសែម ... បាន បញ្ជាក់ពីវឌ្ឍនភាព (ក្នុងវិស័យថាមពលអគ្គិសនី) រយៈពេល២០ឆ្នាំក្រោយ (ការ អនុវត្ត) នយោបាយឈ្នះ-ឈ្នះ ដែលបានរំលត់ភ្លើងសង្គ្រាម នាំមកនូវសន្តិភាពថា កាលពីឆ្នាំ១៩៩៨ កម្ពុជាមានអគ្គិសនីប្រើប្រាស់ត្រឹមតែ ១៥០មេហ្គាវ៉ាត់ប៉ុណ្ណោះ។ ប៉ុន្តែ ២០ឆ្នាំក្រោយ យើងមានរហូតដល់ ២ ៦៤៨មេហ្គាវ៉ាត់ ... បកក្រោយរំលឹក

អតីតកាលរបស់ប្រជាជនកម្ពុជា ... យើងបានឆ្លងកាត់ដំណាក់កាលដុតចន្លុះ ដុតជ័រ ដុតខ្លាញ់ត្រី ដុតប្រេងកាត។ តើនៅចាំបានទេ? ...។

៧. វារីអគ្គិសនី “សេសាន២” នឹងផ្គត់ផ្គង់ជាចម្បងដល់ខេត្ត៤ នៃភាគឦសាន

ទស្សនកិច្ចវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម ២ និងចុចប៊ូតុងបិទទ្វារទឹក ដើម្បីរក្សាទឹកទុកក្នុងអាងស្តុកទឹក, ២៥ កញ្ញា ២០១៧

... សម្រាប់ភូមិភាគឦសាន ដែលរួមមានខេត្តស្ទឹងត្រែង ខេត្តក្រចេះ ខេត្តរតនគិរី និងមណ្ឌលគិរី ពីមុននេះការផ្គត់ផ្គង់អគ្គិសនីមានលក្ខណៈបណ្តោះអាសន្នតែប៉ុណ្ណោះ ដោយយើងទាញការផ្គត់ផ្គង់ភ្លើងពីឡាវមកខ្លះ និងទាញភ្លើងពីការផលិតរបស់ក្រុមហ៊ុនតូចៗ មួយចំនួន។ ប៉ុន្តែ ចាប់ពីពេលនេះទៅ ជាពិសេសនៅពេលដែលតូប៊ីនទី១ (នៃវារីអគ្គិសនីសេសានមានកម្លាំងរហូតដល់ ៤០០មេហ្គាវ៉ាត់) ដំណើរការ អ្នកនៅក្នុងខេត្តស្ទឹងត្រែងផ្ទាល់ ក៏ដូចជាអ្នកដែលរស់នៅតាមតំបន់នេះ តាមរយៈអនុស្ថានីយនៅខេត្តក្រចេះ វានឹងអាចផ្តល់អោយខេត្តទាំង២ នេះនូវស្ថិរភាពនៃការផ្គត់ផ្គង់ រួមដោយការរៀបចំបណ្តាញផ្គត់ផ្គង់ទៅខេត្តរតនគិរី និងខេត្តមណ្ឌលគិរី ដែលធ្វើអោយការផ្គត់ផ្គង់(អគ្គិសនីដល់)ខេត្តទាំង៤ នេះ មានស្ថិរភាពរយៈពេលវែង ហើយមានតម្លៃថោក ...។

៨. តើយកអគ្គិសនីពីឡាវ ឬពីវារីអគ្គិសនីសេសាន ផ្គត់ផ្គង់ខេត្តកំពង់ធំ និងខេត្តព្រះវិហារ

ទស្សនកិច្ចវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម ២ និងចុចប៊ូតុងបិទទ្វារទឹក ដើម្បីរក្សាទឹកទុកក្នុងអាងស្តុកទឹក, ២៥ កញ្ញា ២០១៧

... យើងបានប្រមើលមើលពីការផ្គត់ផ្គង់សម្រាប់ខេត្តព្រះវិហារជាត្រូវទាញភ្លើងពីឡាវមកកាន់ខេត្តព្រះវិហារ ឬក៏ត្រូវទាញភ្លើងពីវារីអគ្គិសនីសេសាន? បើយើងគិតជាចម្ងាយពីខេត្តស្ទឹងត្រែងទៅកាន់ខេត្តព្រះវិហារ អាចនិយាយបានថា ចម្ងាយមិនជាឆ្ងាយជាងពីកំពង់ចាមមកកាន់ខេត្តស្ទឹងត្រែងនោះទេ។ ក៏ប៉ុន្តែ ដោយសារមានតម្រូវការទាប ការវិនិយោគទៅលើបណ្តាញ ដែលតភ្ជាប់ជាមួយវារីអគ្គិសនីសេសាននៅខេត្តស្ទឹងត្រែងនេះមានការលំបាក។ (នេះយើង) ថ្លឹងថ្លែងពីការចំណេញខាតនៅទីនោះផងដែរ។ ប៉ុន្តែ គេក៏ត្រូវគិតពីលទ្ធភាពផ្សេងទៀតនៃការផ្គត់ផ្គង់អគ្គិសនីសម្រាប់ខេត្តកំពង់ធំ ខេត្តព្រះវិហារដែលជាតំបន់ខ្វះខាតដែរ ...។

៩. វារីអគ្គិសនី “សេសាន២” នឹងពង្រឹងឯករាជ្យភាពកម្ពុជាផ្នែកថាមពលអគ្គិសនី

ទស្សនកិច្ចវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ និងចុចប៊ូតុងបិទទ្វារទឹក ដើម្បីរក្សាទឹកទុកក្នុងអាងស្តុកទឹក, ២៥ កញ្ញា ២០១៧

... តាមរយៈការបញ្ចេញនូវ(ចរន្តពីវារី)អគ្គិសនី(សេសាន២)នេះ ខណៈដែលបច្ចុប្បន្ន កម្ពុជាកំពុងនាំចូលពីក្រៅប្រទេសដូចជាពីវៀតណាម ពីថៃ និងពីឡាវ បរិមាណអគ្គិសនីដែលត្រូវផ្គត់ផ្គង់នឹងមានការកាត់បន្ថយ ព្រោះថា ប្រទេសទាំងនោះសុទ្ធតែមានការកើនឡើងនៃបរិមាណអគ្គិសនីជាតម្រូវការផ្ទាល់ខ្លួន ... រីឯកម្ពុជាយើងក៏ត្រូវការនូវឯករាជ្យភាពរបស់ខ្លួនលើការផ្គត់ផ្គង់អគ្គិសនីផងដែរ។ នៅទីណាក៏ដោយ ពេលប្រជុំអន្តរជាតិសំខាន់ៗ បញ្ហាពីរដែលបានលើកមកពិភាក្សាគឺសន្តិសុខស្បៀង និងសន្តិសុខថាមពល។ សម្រាប់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាក៏ដូចគ្នា ដើម្បីការរីកលូតលាស់នៃវិស័យកសិកម្ម សេវាកម្ម ក៏ដូចជាវិស័យផ្សេងទៀត រាប់ទាំងកសិកម្មផងដែរ ទាមទារឱ្យអគ្គិសនីត្រូវដើរមុខមួយជំហាន ... ។

១០. ដែលថា “វារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ នឹងធ្វើបាត់ផុត៧០%” មានតែត្រឹមឡើងភ្នំសម្ពោធវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម ២ អនុភាព ៤០០ មេហ្គាវ៉ាត់, ១៧ ធ្នូ ២០១៨

... ខ្ញុំសូមនិយាយដោយចំហនៅថ្ងៃនេះ។ មានជនបរទេសម្នាក់បានទៅជួបខ្ញុំដល់ផ្ទះ និងបាននិយាយថា ប្រសិនបើសាងសង់វារីអគ្គិសនីសេសាន កម្ពុជានឹងបាត់បង់ត្រីហ្វតដល់៧០%។ ខ្ញុំបានប្រាប់គាត់វិញថា “ខ្ញុំមានការភ្ញាក់ផ្អើលខ្លាំងណាស់ ដោយសារត្រីនៅប្រទេសយើងខ្ញុំចេះឡើងភ្នំ” ... តាមពិតត្រីនៅក្នុងប្រទេសរបស់យើងប្រមូលផ្តុំនៅក្នុងទន្លេសាប និងទន្លេមេគង្គ។ វាមិនគួរឡើងភ្នំមកនៅកន្លែងហ្នឹងទេ។ ប៉ុន្តែ គេបានលើក(ទឡើងវិញនេះដើម្បី)ជាការជំទាស់ហាក់បីដូចជា ហ៊ុន សែន មិនស្គាល់បញ្ហា ហើយគេស្គាល់បញ្ហាជាង ហ៊ុន សែន រហូតថា បើសិនជាវារីអគ្គិសនីសេសានត្រូវបានសាងសង់ វានឹងធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់ត្រីរហូតដល់៧០%។ ខ្ញុំបានបង្ហាញការភ្ញាក់ផ្អើល និងផ្តល់ការប្រដៅទៅជាមួយថា “ត្រីនៅក្នុងទន្លេសាប ក្នុងទន្លេមេគង្គទេ ហេតុអ្វីបានជាត្រីយើងវាចេះឡើងភ្នំ ? ត្រីខ្មែរឆ្លាតណាស់។ ប៉ុន្តែវាឆ្លាតនៅពេលដែលគេប្រឆាំងយើងតែប៉ុណ្ណោះ” ... ។

១១. វារីអគ្គិសនី “ណាំមីម” ផ្តល់បទពិសោធពីការគ្រប់គ្រងព្រៃឈើក្នុងអាងដល់កម្ពុជា

សម្តេចវារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម ២ អនុភាព ៤០០ មេហ្គាវ៉ាត់, ១៧ ធ្នូ ២០១៨

... ខ្ញុំបានហោះមើលពីលើបន្តិច ... មុនពេលខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំស្គាល់វារីអគ្គិសនីនៅកម្ពុជា ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំស្គាល់វារីអគ្គិសនី២ ជាមុន។ ទី១ វារីអគ្គិសនីនៅក្នុងអតីតសហភាពសូវៀត ... មានវារីអគ្គិសនីមួយកាត់(លើដង)ទន្លេ Volgograd ... ភាគខាងលើនៃវារីអគ្គិសនីនោះ បានក្លាយជាតំបន់ទេសចរណ៍ ប្រកបដោយការទាក់ទាញ ហើយមានការស្ទូចត្រីនៅក្នុងតំបន់នោះ។ (ខ្ញុំបាន)ស្គាល់(វារីអគ្គិសនីនេះ)ក្នុងអំឡុងឆ្នាំ១៩៨២ ឬ១៩៨៣។ ឯវារីអគ្គិសនីទី២... គឺវារីអគ្គិសនី ណាំដឹម ក្នុងប្រទេសឡូវ ដែលយើងបានបើកកាណូតឆ្លងកាត់។ វារីអគ្គិសនី ណាំដឹម នោះហើយដែលផ្តល់បទពិសោធកម្ពុជា។ វារីអគ្គិសនីនោះ បានបិទទំនប់មុនពេលកាប់ឈើចេញ។ បន្ទាប់ពីបិទវារីអគ្គិសនី (ទឹក)លិចព្រៃឈើ។ ក្រោយមកក៏ចាប់ផ្តើមកាប់ឈើនោះលក់។ ក្រុមហ៊ុនប្រទេសមួយចំនួនបានមុជទឹកទៅកាប់ឈើ។ បើអញ្ចឹង យើងត្រូវសិក្សាពីតំបន់ដែលត្រូវលិច រួចហើយត្រូវកាប់ឈើ និងសម្អាតវាកុំឱ្យមានផលប៉ះពាល់ដែលអាចនាំដល់ការបំផ្លាញតូប៊ីន ...។

១២. គ្រោះរាំងស្ងួត និងកំណើនសំណង់ ធ្វើឱ្យជួបកង្វះអគ្គិសនីមិនធ្លាប់មាន

បិទសន្និបាតបូកសរុបការងារអប់រំ យុវជន និងកីឡា ឆ្នាំសិក្សា២០១៧-២០១៨ និងលើកទិសដៅការងារឆ្នាំសិក្សា២០១៨-២០១៩, ២៧ មីនា ២០១៩

... យើងកំពុងតែធ្វើការជាមួយគ្នាគឺ។ ថ្ងៃស្អែកនេះ គណៈប្រតិភូតូកគីនឹងមកចរចានៅទីក្រុងភ្នំពេញ។ ប្រហែលជាចៀសមិនផុត ពីត្រូវអូសនាវាផ្ទុកដោយម៉ាស៊ីនភ្លើងដើរដោយប្រេងខ្មៅ ចូលមកកាន់រាជធានីភ្នំពេញ ដែលអាចផលិតបាន (បរិមាណអគ្គិសនី)ប្រមាណជា ២០០មេហ្គាវ៉ាត់បន្ថែមទៀត។ នេះជារឿងអកុសលសម្រាប់យើង។ ឆ្នាំនេះមានការហូតហែង ដែលធ្វើឱ្យអគ្គិសនីរបស់យើងជួបកង្វះ (អគ្គិសនី)ប្រមាណ ៤០០មេហ្គាវ៉ាត់។ នេះជារឿងមិនធ្លាប់(ជួបប្រទះ)។ ឯរឿងមួយទៀត ការកើនឡើងខ្លាំងនៃសំណង់ធ្វើឱ្យការវាយតម្លៃពីពេលមុនមកមិនត្រូវទេ។ យើងត្រូវការអគ្គិសនីបន្ថែម។ តែមុនទៅដល់ការបន្ថែមនោះ គឺមានតម្រូវការយកនាវារបស់តូកគីយកមកដាក់ប្រមាណជា ៣ឆ្នាំសិន។ យើងនឹងស្នើរឿតណាមិថ្ងៃ ឡូវ ឱ្យជួយផ្គត់ផ្គង់បន្ថែម ...។

១៣. ភ្លៀងច្រើនធ្វើឲ្យវារីអគ្គិសនីមិនខ្វះទឹក កាត់បន្ថយការប្រើឥន្ធនៈនិងធុងថ្ម
 បើកការដ្ឋានពង្រីក និងលើកកម្ពស់កំណាត់ផ្លូវជាតិលេខ៧ ជា ៤គន្លង,
 ៩ មករា ២០២៣

... កន្លងទៅមានភ្លៀងធ្លាក់។ ដោយសារភ្លៀងធ្លាក់ហ្នឹង ទឹកនៅតាមវារីអគ្គិសនីនៅពេញទាំងអស់ ផ្តល់ឱកាសឲ្យកាត់បន្ថយការខាតបង់ អាស្រ័យដោយប្រទេសយើងប្រើប្រាស់(ថាមពលអគ្គិសនី)ពីប្រភពកើតឡើងវិញ ក្នុងនោះពីវារីអគ្គិសនីនិងពន្លឺព្រះអាទិត្យ រហូតប្រមាណ៦២% នៃបរិមាណអគ្គិសនីសរុប។ វារីអគ្គិសនីជាប្រភពដ៏ធំ។ ដោយសារកន្លងទៅភ្លៀងវាច្រើន អាងទឹកក្នុងវារីអគ្គិសនីនៅច្រើនដែលអាចកាត់បន្ថយការប្រើប្រាស់(ថាមពលផលិតចេញពី)ធុងថ្មជាដើម ស្របគ្នានឹងការដែលតម្លៃប្រេងក៏កើនឡើងថ្មីៗក៏កើន។ យ៉ាងណាក៏ដោយ រាជរដ្ឋាភិបាលមិនបានដំឡើងថ្លៃអគ្គិសនីទេ ដែល(បើសិនជាដំឡើងថ្លៃអាច) ធ្វើឲ្យប្រជាជនជួបការលំបាក។ យើងកែតម្រូវការលំបាកនេះ មិនថាខាតតិចឬខាតច្រើន។ ប្រសិនបើមិនមានភ្លើងគ្រប់គ្រាន់ទេ វានឹងអាចខាតច្រើនដោយសារវារីអគ្គិសនីមិនបញ្ចេញ(ថាមពល) នាំដល់ការផលិតថាមពលប្រើប្រែឥន្ធនៈឬធុងថ្ម ...។

១៤. មិនអនុញ្ញាតអោយធ្វើវារីអគ្គិសនីនៅតំបន់អាវ៉ែង

សម្តេចប្រព័ន្ធផ្គត់ផ្គង់ទឹកស្អាតខេត្តកំពតជំនួយជប៉ុន, ២ មេសា ២០១៩

... សង្ឃឹមថា អ្វីដែលខ្ញុំបាននិយាយនេះប្រជាពលរដ្ឋនឹងយល់។ ប៉ុន្តែសម្រាប់ពួកអ្នកមិនយល់ ក៏សូមមិនយល់ទៀតចុះ... ពួកនេះថា យើងផ្តាច់ភ្លើងនេះដើម្បីបានលេសសង់វារីអគ្គិសនីថែម។ សួរថាទៅធ្វើនៅកន្លែងណាឥឡូវនេះ? នៅអាវ៉ែងជាប់ខាតមិនឱ្យសង់ទេ។ ប្រាប់ឱ្យហើយ។ ការសិក្សាដោយជប៉ុន(អំពីសមិទ្ធិលទ្ធភាពសង់វារីអគ្គិសនី)តាមគម្រោងដើម ក៏ប៉ុន្តែយើងអត់ធ្វើអាវ៉ែងទេ។ ខ្ញុំមិនព្រមទេ រឿង(សង់វារីអគ្គិសនីនៅ)អាវ៉ែង ដោយសារជាតំបន់អេកូទេសចរណ៍ ហើយដែលយើងត្រូវការការពារធនធានធម្មជាតិនៅតំបន់នោះ។ ខ្ញុំជាអ្នកបានប្រកាសថាសិក្សាអីក៏សិក្សាទៅ ក៏ប៉ុន្តែអត់ឱ្យធ្វើទេ។ ឥឡូវ យើងកំពុងធ្វើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដើម្បីបម្រើឱ្យការអភិវឌ្ឍក្នុងតំបន់នោះទៅជាអេកូទេសចរណ៍ ...។

១៥. វារីអគ្គិសនីនៅតែជាជម្រើសដ៏ល្អ ក្នុងការរៀបចំបំពុលបរិស្ថាន

សំណេះសំណាលជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ និងពិនិត្យការដ្ឋានសំណង់វារីអគ្គិសនីស្ទឹង
ពោធិ៍សាត់១ ឃុំប្រម៉ោយ ស្រុកវាលវែង ខេត្តពោធិ៍សាត់, ១៤ មីនា ២០២៣

... ការផលិតថាមពលអគ្គិសនីបច្ចុប្បន្ន ទាមទារឱ្យធ្វើតាមរបៀបដែលមិនបំពុល
បរិស្ថាន។ ដូច្នេះ វារីអគ្គិសនីត្រូវបានចាត់ទុកជាប្រភេទ(ថាមពលបានពី) ប្រភព
កើតឡើងវិញ ដែលមិនប៉ះពាល់ដល់ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ ពិតមែនថា នៅ
ពេលទប់អាង វាមានផលប៉ះពាល់ដល់ផ្ទៃដីនៅនឹងកន្លែង ដែលត្រូវយកប្រជា
ពលរដ្ឋចេញ តែបើនិយាយពីការបំពុលបរិស្ថាន ដែលធ្វើឱ្យមានការប្រែប្រួល
អាកាសធាតុ រហូតប្រទេសនានាប្រកាសពីការប្តេជ្ញាចិត្តមិនប្រើអគ្គិសនីដើរដោយ
ធូលីថ្មថែមទៀតនោះ ក៏ឃើញថាវារីអគ្គិសនីនៅតែជាជម្រើសដ៏ល្អ។ មកដល់
ពេលនេះ ថាមពលអគ្គិសនីក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ដែលបានពីប្រភពកើតឡើងវិញ
មានរហូតជាង៦២%។ នៅសល់ជាង៤០% ទៀតដែលយើងកំពុងតែខិតខំ ...
យើងត្រូវគ្រប់គ្រងវារីអគ្គិសនីជាមួយប្រភពដែលបានមកពីពន្លឺព្រះអាទិត្យ ...។

១៦. អគ្គិសនីពីថាមពលកើតឡើងវិញ៦២% ចាត់ថាកម្ពុជាមិនបំពុលបរិស្ថានច្រើនទេ
សំណេះសំណាលជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ និងពិនិត្យការដ្ឋានសំណង់វារីអគ្គិសនីស្ទឹង
ពោធិ៍សាត់១ ឃុំប្រម៉ោយ ស្រុកវាលវែង ខេត្តពោធិ៍សាត់, ១៤ មីនា ២០២៣

... បច្ចុប្បន្ន (ថាមពលអគ្គិសនីនៅកម្ពុជា)មានជាង ៦២% (ជាថាមពល)
កើតឡើងវិញ។ អាចថា ជាប្រទេសមួយក្នុងចំណោមប្រទេសដែលមិនបំពុល
បរិស្ថានច្រើន។ យើងត្រូវការបំពេញ (ថាមពលអគ្គិសនី) បន្ថែម ឱ្យបានច្រើន
សម្រាប់ការប្រើប្រាស់នាពេលខាងមុខនេះ ពីប្រភពកើតឡើងវិញ។ បើបច្ចេក
វិទ្យាអាចស្រាវជ្រាវឃើញថា (ថាមពលពី)ប្រភពកើតឡើងវិញ ទោះបីមិនមាន
ពន្លឺព្រះអាទិត្យ(គ្រប់គ្រាន់ ក៏)វានៅតែអាចឱ្យភ្លើងដដែលនោះ ប្រហែលជាល្អ។
ប៉ុន្តែវាមិនអាចទៅរួច។ ឧទាហរណ៍ ពីពន្លឺព្រះច័ន្ទក៏អាចទទួលបានថាមពល ខ្យល់
បក់មកក៏ទទួលបានថាមពល ថាមពលកើតដោយខ្យល់ ...។

១៧. បោះបង់គម្រោងវារីអគ្គិសនីស្ទឹងត្រែងនិងក្រចេះ ដើម្បីកាត់បន្ថយបាតុភូតប្រជាជន
សំណេះសំណាល និងពិសោធន៍ជាមួយសមាគមអ្នកឧកញ៉ា/ឧកញ៉ា, ២៦ មេសា ២០២៤

... គួររំលឹកថា មុននេះវាវីអគ្គិសនី សាយ៉ាបូរី របស់ឡាវ ក៏ត្រូវបានជំទាស់ដែរ។ សាយ៉ាបូរី នៅឃ្លាតពីរៀងចន្ទន៍ ១ ២០០គីឡូម៉ែត្រ ត្រូវបានជំទាស់នៅឯណោះ។ ខ្ញុំបានប្រាប់ ថងលួន (ស៊ីសូលីត) ដែលបច្ចុប្បន្នជាប្រធានរដ្ឋថា មូលហេតុដែល គេជំទាស់ គឺដោយសារតែទំនប់វីអគ្គិសនីនេះត្រូវបានចិនវិនិយោគ ... ក្រោយមក វីអគ្គិសនី ជនសាហុង នៅឃ្លាតពីព្រំដែនកម្ពុជា-ឡាវ ២គីឡូម៉ែត្រ។ ឡាវធ្វើវីអគ្គិសនីនៅតាមដៃមួយនៃទន្លេមេគង្គ។ មានដៃ៥ តែគេធ្វើតែ១ ទេ ... ខ្ញុំប្រាប់ថា ផលិតបានអគ្គិសនីនៅ ជនសាហុង លក់មកឲ្យកម្ពុជាមក ... ខ្ញុំលើកទឹកចិត្តឲ្យធ្វើ។ ឯយើងបែរជាបោះបង់ចោល គម្រោងកសាងវីអគ្គិសនីនៅស្ទឹងត្រែង នៅសំបូរ/ ក្រចេះ ដែលសិក្សាតាំងពីជំនាន់មុនមក ... ដើម្បីកាត់បន្ថយការព្រួយបារម្ភរបស់ ប្រជាជនផង ការព្រួយបារម្ភរបស់វៀតណាមផង ...។

១៨. ធ្វើឲ្យជនបទ/គ្រប់ភូមិ មានអគ្គិសនីប្រើប្រាស់ និងទឹកស្អាត

សម្តេចកំណត់ផ្លូវជាតិលេខ ៧ ប្រវែង ៩៣,៦៤ គីឡូម៉ែត្រ ពីរង្វង់មូលខ្លាស្ទះ ទៅ ឃុំរមៀត ខេត្តក្រចេះ, ៧ កុម្ភៈ ២០២២

... សូមសួរថា តើក្រចេះមានអគ្គិសនីប្រើប្រាស់បានគ្រប់ភូមិហើយឬនៅ? បាន ៨៧% ហើយឬ? (នៅខ្វះអគ្គិសនីខាងឆ្វាយៗ) ... សម្រាប់ខេត្តដែលអភិវឌ្ឍ ថ្មីដូចជាខេត្តក្រចេះ ស្ទឹងត្រែង រតនគិរី មណ្ឌលគិរី ព្រះវិហារ (ការមានអគ្គិសនីប្រើប្រាស់តាមភូមិ) អាចយឺតបន្តិច ប្រៀបជាមួយបណ្តាខេត្តនៅភាគខាងក្រោម ដែល មានអគ្គិសនីប្រើប្រាស់គ្រប់ភូមិរួចហើយ។ ដោយសារអ្វី? ប្រជាពលរដ្ឋទើបតែ ទៅចាក់ដីថ្មី ឬក៏ទទួលដីសម្បទានសង្គមកិច្ចថ្មី។ អញ្ចឹងការភ្ជាប់បណ្តាញអគ្គិសនី ទៅទីនោះមានការលំបាក ... យើងនឹងប្តូរផ្តាច់ធ្វើឲ្យគ្រប់ភូមិជនបទមានអគ្គិសនី ប្រើប្រាស់។ ឥឡូវ ៩៨% នៃភូមិមានអគ្គិសនីប្រើប្រាស់រួចហើយ។ នៅសល់ ២% ទៀតសំដៅទៅលើខេត្តណា? គឺសំដៅលើក្រចេះ ស្ទឹងត្រែង រតនគិរី មណ្ឌលគិរី ព្រះវិហារ ដែលជាខេត្តមានការអភិវឌ្ឍថ្មី ...។

១៩. ភូមិ៩៩% និងផ្ទះ៩០% ទូទាំងប្រទេសបានភ្ជាប់បណ្តាញអគ្គិសនីរួចរាល់

សំណេះសំណាលជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ និងពិនិត្យការដ្ឋានសំណង់វីអគ្គិសនីស្ទឹង ពោធិ៍សាត់១ ឃុំប្រម៉ោយ ស្រុកវាលវែង ខេត្តពោធិ៍សាត់, ១៤ មីនា ២០២៣

... សូមបងប្អូនទាំង ៣៤២គ្រួសារនៅទីនេះ ដែលមានផលប៉ះពាល់ដោយរ៉ាវីអគ្គិសនីមានការយោគយល់។ អគ្គិសនីជាតម្រូវការនៃការអភិវឌ្ឍប្រទេសជាតិ។ ពេលដែលយើងធ្វើរ៉ាវីអគ្គិសនី តិចឬច្រើនគឺមានផលប៉ះពាល់ហើយ។ ប៉ុន្តែ យើងត្រូវដោះស្រាយផលប៉ះពាល់នោះរបៀបម៉េច។ ការជួបជុំថ្ងៃនេះ បញ្ជាក់ពីរបៀបដែលយើងដោះស្រាយ(ផលប៉ះពាល់) ... (គឺ)តាមជម្រើសរបស់ប្រជាជនយើង។ ឥឡូវ នៅទូទាំងប្រទេស ភូមិដែលភ្ជាប់ជាមួយនឹងបណ្តាញជាតិរួចហើយមានដល់ទៅ៩៩% ... ឯផ្ទះប្រជាពលរដ្ឋដែលភ្ជាប់ជាមួយបណ្តាញជាតិរួចហើយមានដល់ទៅ៩០% ... វាជាសម័យប្រើអគ្គិសនី មិនមែនសម័យប្រើចន្ទៈដុត ប្រើភ្លើង ទៀន/ចង្កៀងមកដុតទៀតទេ ...។

២០. ផ្គត់ផ្គង់អគ្គិសនីទៅសិង្ហបុរីតាមបាតសមុទ្រ និងផ្លូវគោក

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មកររោងចក្រនៅស្រុកក្រគរ ខេត្តពោធិ៍សាត់,
៣០ មិថុនា ២០២៣

... យើងបានចុះហត្ថលេខារួចហើយជាមួយសិង្ហបុរីស្តីពីការផ្គត់ផ្គង់អគ្គិសនីតាមបាតសមុទ្រ។ យើងតភ្ជាប់នាំថាមពលអគ្គិសនីពីឡាវមក ហើយកម្ពុជាក៏មានអគ្គិសនី ទម្លាក់ទៅបាតសមុទ្រ ឆ្លងកាត់វៀតណាមបន្តិច និងឆ្លងកាត់ម៉ាឡេស៊ី។ ខ្ញុំបានលើក(គម្រោងនេះ)ជាមួយនាយករដ្ឋមន្ត្រីម៉ាឡេស៊ី និងជាមួយនាយករដ្ឋមន្ត្រីវៀតណាមរួចហើយ។ សិង្ហបុរីកំពុងមានតម្រូវការថាមពលអគ្គិសនី ១០០មេហ្គាវ៉ាត់ ដែលទៅតាមផ្លូវគោក ផ្គត់ផ្គង់តភ្ជាប់ពីកម្ពុជាចូលថៃ ចេញពីថៃចូលម៉ាឡេស៊ី ចេញពីម៉ាឡេស៊ី ទៅសិង្ហបុរី។ បើយើងមានការតភ្ជាប់គ្នាបែបនេះ ទំនាក់ទំនងរវាងយើងជាមួយសិង្ហបុរីក៏មានការល្អប្រសើរ ...។

២១. ឧស្សាហកម្មបច្ចេកវិទ្យាប្រើថាមពលបៃតង និងគម្រោងលំនៅឋានតម្លៃសមរម្យ

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មកររោងចក្រនៅតំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេស Manhattan ក្រុងបារីស ខេត្តស្វាយរៀង, ២៥ មិថុនា ២០២៣

... សូមលោក Clement Yang បន្តទាក់ទាញវិនិយោគចូលតំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេស Manhattan ... លោក Clement Yang មានគម្រោង ... ទី១ ទស្សនៈវិស័យ «មួយទសវត្សក្នុងការប្រែក្លាយតំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេស ទៅជាតំបន់ឧស្សាហកម្ម

បច្ចេកវិទ្យាជាន់ខ្ពស់ប្រើប្រាស់ថាមពលបែកឯង» ... ទី២ គម្រោងលំនៅឋានតម្លៃសមរម្យ ដែលចាប់បើកដំណើរការហើយ ដោយផ្ដើមពី ៤០០ខ្ទង់ផ្ទះ ហើយនឹងបន្តទៅ ១ ០០០ខ្ទង់ផ្ទះ ក្នុងមួយឆ្នាំ ... យើងកំពុងស្វែងរកអ្នកវិនិយោគផ្ទះតម្លៃទាបតាមប្រាក់ចំណូល ...។

២២. សូមអភិបាលខេត្ត/រាជធានី បញ្ជាទិញអំពូលភ្លើងឆ្នាតផលិតដោយទឹកដែកម្ពុជា

អបអរសាទរខួប ១០+១ ឆ្នាំ នៃប្រតិបត្តិការរបស់ក្រុមហ៊ុន មីនេបៀ (Minebea) Cambodia នៅតំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេសភ្នំពេញ, ១ ធ្នូ ២០២២

... សូមយកឱកាសថ្លែងការកោតសរសើរចំពោះលោក កែនុម៉ា ដែលយើងតែងបានជួបគ្នានៅភ្នំពេញ និងនៅតូក្យូ ... ខ្ញុំមានការសប្បាយរីករាយចំពោះផលិតផលនៅក្នុងទឹកនៃនេះ។ ទឹកដែកម្ពុជានេះត្រូវបានចែកចាយទៅទីផ្សារពិភពលោកក្នុងនោះដូចជាអំពូលវ៉ៃឆ្លាត ក៏ត្រូវបានបំពាក់ក្នុងប្រទេសជប៉ុន ហើយក៏ត្រូវបានបំពាក់នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ ខ្ញុំសូមជម្រាបទៅអភិបាលខេត្ត/រាជធានី បន្តការប្រើប្រាស់អំពូលវ៉ៃឆ្លាតបំភ្លឺតាមដងផ្លូវនានា ដោយធ្វើការបញ្ជាទិញផលិតផលដែលមានស្រាប់ពីរោងចក្រក្នុងប្រទេស។ វាជាផលចំណេញមួយសម្រាប់យើង។ ឧទាហរណ៍ លើដងផ្លូវមួយដ៏វែង ប្រសិនបើពុំមានថយន្តឆ្លងកាត់ទេ អំពូលនេះនឹងកាត់បន្ថយពន្លឺ ពេលដែលកាត់បន្ថយពន្លឺក៏ធ្វើឱ្យចំណេញអគ្គិសនីផងដែរ ...។

២៣. អីរ៉ុបរិលទៅផលិតអគ្គិសនីពីធុនថ្ម បន្ទាប់ពីប្រកាសបោះបង់ពីឆ្នាំ២០០១

សំណេះសំណាលជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ និងពិនិត្យការដ្ឋានសំណង់វារីអគ្គិសនីស្ទឹងពោធិ៍សាត់ ១ ឃុំប្រមោយ ស្រុកវាលវែង ខេត្តពោធិ៍សាត់, ១៤ មីនា ២០២៣

... ជាមួយ យើងខំដោះស្រាយតម្រូវការអគ្គិសនី ... គួរនិយាយបន្តិចពីតម្លៃអគ្គិសនី។ នៅអីរ៉ុប(អគ្គិសនី)ឡើងថ្លៃ។ បច្ចុប្បន្ននេះ ទីផ្សារឈើអីរ៉ុបមានតម្លៃ។ ហេតុអី? គឺដោយសារប្រទេសអីរ៉ុបមួយចំនួន (ក្នុងយុទ្ធនាការ)ដាក់ទណ្ឌកម្មលើរុស្ស៊ី បានមិនទិញឧស្ម័នពីរុស្ស៊ី ... (គោលនយោបាយនេះ បានធ្វើឱ្យ)ប្រជាជនដែលធ្លាប់តែប្រើឧស្ម័នកំដៅក្នុងផ្ទះ ឬក៏ចម្អិនអាហារ មិនមាន(ថាមពលដុតកំដៅ) ... (អញ្ចឹង)ហើយទៅកាប់ឧសយកមកដុត ... ចាប់បង្ខំប្រទេសអីរ៉ុបមួយចំនួនប្រើប្រាស់ធុនថ្មឡើងវិញ បន្ទាប់ពីបានប្រកាសនៅទូទាំងពិភពលោកកាល

ពីឆ្នាំ២០២១ ថា មិនកសាងអគ្គិសនីដើរដោយធូលីឬ។ ទីបំផុត ប្រទេសអឺរ៉ុបមួយ ចំនួនបានប្រើប្រាស់ធូលីឬឡើងវិញ។ ដោយហេតុនេះ កិច្ចព្រមព្រៀងប្រែប្រួល អាកាសធាតុលែងមានន័យហើយ ព្រោះប្រទេសដែលនាំគ្នាសន្យាស្តីអំពីការមិន បង្កើតរោងចក្រអគ្គិសនីដើរដោយធូលីឬ បានត្រឡប់ទៅប្រើធូលីឬវិញ ...។

២៤. ក្រចេះ ស្ទឹងត្រែង រតនគិរី មណ្ឌលគិរី អាចជាប៉ូលសេដ្ឋកិច្ចកសិ-ឧស្សាហកម្ម និង ធនធានរ៉ែ

សារពិសេសទាក់ទិនទៅនឹងក្របខ័ណ្ឌកិច្ចសហប្រតិបត្តិការអភិវឌ្ឍន៍តំបន់ត្រីកោណ កម្ពុជា-ឡាវ-វៀតណាម (CLV-DTA), ២៣ កក្កដា ២០២៤

... ទទួលបានកិច្ចសហប្រតិបត្តិការពីប្រទេសនានា ទើបយើង(មាន)ឱកាស អភិវឌ្ឍ ... ខ្ញុំចង់(អោយរាជរដ្ឋាភិបាលពិចារណា)ថា ចាប់ពីក្រចេះ ស្ទឹងត្រែង រតន គិរី មណ្ឌលគិរី ថ្ងៃក្រោយឱ្យទៅជាប៉ូលសេដ្ឋកិច្ចមួយទៀត ជាប៉ូលកសិ-ឧស្សាហ កម្ម និងធនធានរ៉ែ ព្រោះនៅតំបន់នោះ សេដ្ឋកិច្ចផ្ដើមចេញពីកសិកម្ម ដែលអាច កែច្នៃ ដូចជាកៅស៊ូ ស្វាយចន្ទី និងផ្នែកផ្សេងទៀតសម្រាប់ការនាំចេញ។ មានធន ធានរ៉ែដែលកំពុងក្រុមហ៊ុនអូស្ត្រាលីកំពុងតែ(រុករានិង)ផលិត។ ឯរ៉ែបូកស៊ីតក៏ មាន។ ប្រសិនបើយើងដឹកជញ្ជូនទៅកាន់កំពង់ផែក្រុងព្រះសីហនុ ប្រហែលជា គ្មានផលចំណេញខាងសេដ្ឋកិច្ចទេ។ បើយើងសហការល្អជាមួយវៀតណាម អាច ប្រើប្រាស់ការដឹកជញ្ជូនចុះទៅកំពង់ផែ Qui Nhon ព្រោះវាជិត ចំណាយតិចជាង។ ឡាវក៏មានការដឹកជញ្ជូនមកចុះមកតាមហ្នឹងដែរ ...។

២៥. កម្ពុជាមានមាស ត្បូង ធូលីឬ រ៉ែដែក គ្រាន់តែមិនទាន់បានធ្វើអាជីវកម្ម

ចែកសញ្ញាបត្រជូនដល់និស្សិតនៃសាកលវិទ្យាល័យ វេស្ទឺន, ២៦ មករា ២០២៣

... យើងរីករាយទទួលសមិទ្ធផលទាំងអស់នេះ ដែលជាផ្នែកដ៏សំខាន់សម្រាប់ ការដោះស្រាយបញ្ហាក្នុងប្រទេសជាតិ។ លើកឧទាហរណ៍ក្នុងតំបន់ថា ប្រទេស ដែលមានធនធានធម្មជាតិសម្បូរបែប មិនប្រាកដថាភ្លាយទៅជាប្រទេសមាននោះ ទេ។ ឯប្រទេសដែលគ្មានធនធានធម្មជាតិ ក៏មិនប្រាកដថានឹងមិនភ្លាយទៅជាអ្នក មានបានដែរ។ យើងលើកឧទាហរណ៍ក្នុងក្របខ័ណ្ឌអាស៊ាន ប្រទេសកម្ពុជាយើង គឺជាប្រទេសដែលមានធនធានធម្មជាតិ អាចនិយាយបានថាសម្បូរបែប យើងមាន

តាំងពីមាននិងក្នុង។ ធូលីថ្នាំមានគ្រាន់តែយើងមិនទាន់បានប្រើប៉ុណ្ណឹង។ យើង
កំពុងតែដាក់ឱ្យវិនិយោគសម្រាប់អគ្គិសនីដើរដោយធូលីថ្នាំ។ វីរែកក៏មាន តែយើង
មិនទាន់បានធ្វើអាជីវកម្ម ...។

២៦. ផលិតមាសបានជាង ២តោន សម្រាប់តែរណ្តៅមួយនៅខេត្តមណ្ឌលគីរី

សំណេះសំណាលជាមួយសហគមន៍ខ្មែរនៅសហរដ្ឋអាមេរិក/កាណាដា នៅទីក្រុង
វ៉ាស៊ីនតោនឌីស៊ី សហរដ្ឋអាមេរិក, ១២ ឧសភា ២០២២

... អ្នកមួយចំនួនយោសនាថា តម្លៃប្រេងនៅស្រុកខ្មែរថ្លៃជាងគេទាំងអស់។ (គួរ
មើលថា) តម្លៃប្រេងនៅអាមេរិកខ្លួនឯងនេះវាយ៉ាងម៉េច? ... តម្លៃប្រេងនៅអាមេរិក
ដែលជាអ្នកផលិតប្រេង ឬស្តុកប្រេងបម្រុងច្រើនជាងគេនៅលើពិភពលោក ម៉េចក៏
វាឡើងថ្លៃដែរ។ យើងអត់មានស្តុកបម្រុងផង អត់ទាំងមានផលិតប្រេងផងហ្នឹង។
(ការប្រឹងប្រែង) ផលិត(ប្រេង) មិនទាន់បានប៉ុន្មានផង (ក្រុមហ៊ុន) មួយនោះវា
ក្ស័យធនបាត់។ ប៉ុន្តែ (ស្ថានភាព) បែប(ផ្លាស់ប្តូរ)ទៅអញ្ចេះវិញ។ ប្រេងផលិតមិន
បាន ប៉ុន្តែផលិតមាសបាន។ មកដល់ពេលនេះ រយៈពេល ៨ខែ(ដើមឆ្នាំ) យើងផ
លិតមាសបានជាង ២តោន។ អញ្ចឹង ចេះតែដំណើរទៅមុខ។ ហ្នឹងតែរណ្តៅមួយ
កន្លែងនៅមណ្ឌលគីរី។ មិនទាន់គិតកន្លែងផ្សេងទេ ...។

២៧. បញ្ជូនដុំមាសខ្ចីទៅចម្រាញ់ជាមាសទឹកដប់នៅអូស្រ្តាលី

សម្តេចកំណត់ផ្លូវជាតិលេខ ៧ ប្រវែង ៩៣,៦៤ គីឡូម៉ែត្រ ពីរង្វង់មូលខ្លាស្ទុះ ទៅ
ឃុំរមៀត ខេត្តក្រចេះ, ៧ កុម្ភៈ ២០២២

... យើងទើបនឹងចាប់ផ្តើមផលិតមាស ក្នុងរយៈកាល៧ខែកន្លងទៅនេះ។ មក
ដល់ពេលនេះ មាសមិនទាន់ទៅជាទឹកដប់ទេ ... ខ្ញុំបើកមើលក្នុង WhatsApp ដែល
រដ្ឋមន្ត្រី វីរែក និងថាមពល ស៊ុយ សែម បានផ្តល់មក ... ជាធម្មតា ថ្ងៃចន្ទ និងថ្ងៃសុក្រ
មានការងាយកាណ៍ពីចំនួនមាសដែលផលិតបាន។ ពេលយើងផលិតទៅជាមាស
ជុំៗ ជុំខ្លះមាន ២០គីឡូ, ជុំខ្លះ ៣០គីឡូ, ជុំខ្លះជាង ១០គីឡូ រួចហើយបានយើង
ដឹកពីហ្នឹងទៅចម្រាញ់ទៅជាមាស គេហៅថាមាសទឹកដប់ នៅឯប្រទេសអូស្ត្រាលី
ឯណោះ។ ឥឡូវដំណាំដាំដុះ នៅក្នុងខេត្តទាំងប៉ុន្មាននេះ យើងបាននាំចេញ បើ
ទោះបីយើងមិនទាន់មានការកែច្នៃគ្រប់គ្រាន់ក៏ដោយ ...។

២៨. ក្រុមហ៊ុនអូស្ត្រាលីជួយកំពុងសិក្សាទីតាំងរុករក និងផលិតមាសផ្សេងទៀត

សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ ហ៊ុន សែន ជ័យជំនះ ៨ វិច្ឆិកា ២០២១

... ខ្ញុំនឹងចេញទៅជួបរដ្ឋមន្ត្រីការបរទេសអូស្ត្រាលី ... ប្រហែលជា(ត្រូវស្តាប់) ការពន្យល់របស់គាត់ឱ្យយើងយល់ពីអ្វីដែលហៅថា AUKUS ឬសម្ព័ន្ធភាពរវាង អូស្ត្រាលី អាមេរិក និងអង់គ្លេស។ ប្រហែលរឿងហ្នឹងសំខាន់ជាងរឿងដទៃ។ នេះ បើតាមការស្មានរបស់ខ្ញុំ ... ប៉ុន្តែ កិច្ចសហប្រតិបត្តិការទ្វេភាគីក៏នៅមានរឿង ច្រើន។ ក្នុងរយៈពេលតែប៉ុន្មានខែ យើងជីកមាសបានជិត ៨០០គីឡូក្រាម គិតពី ខែមិថុនា ... ឥឡូវកំពុងសិក្សានៅកន្លែងផ្សេង ដោយក្រុមហ៊ុន(អូស្ត្រាលី)មួយដ៏ ធំ ក្នុងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយគ្នា។ ទំហំពាណិជ្ជកម្មរវាងប្រទេសទាំងពីរក៏ មានការកើនឡើង។ ជាមួយនោះ ពេលដែល RCEP(Regional Comprehensive Economic Partnership) ចូលជាធរមាន ... យើងនឹងធ្វើពាណិជ្ជកម្មជាមួយ អូស្ត្រាលីកាន់តែច្រើន។ នៅមានអូស្ត្រាលី-មេគង្គ អូស្ត្រាលី-អាស៊ាន និង អូស្ត្រាលី-អាស៊ីបូព៌ា ...។

២៩. ចំណូលពីប្រេង តិចជាងចំណូលពីពន្ធដារ និងគយ

បើការដ្ឋានសាងសង់រោងចក្រប្រព្រឹត្តកម្មទឹកស្អាតបាក់ខែង និងសម្ពោធរោងចក្រ ប្រព្រឹត្តកម្មទឹកស្អាតចំការមន, ១ កុម្ភៈ ២០២១

... សូមប្រកាសជូនប្រជាពលរដ្ឋរបស់យើងឱ្យបានជ្រាបថា អណ្តូងប្រេងទី១ បានដំណើរការ ៣៣ថ្ងៃ អណ្តូងទី២ កំពុងតែដំណើរការ ហើយនឹងឈានទៅ អណ្តូងទី៣ ទី៤ និងទី៥ ដែលតាមការប៉ាន់ស្មាន យើងនឹងមានប្រេង ៧ ០០០ ទៅ៧ ៥០០បារ៉ែល/ថ្ងៃ ហើយការទទួលប្រាក់ចំណូលនឹងបានប្រមាណជា ៣០ លានដុល្លារអាមេរិកតែប៉ុណ្ណោះ ក្នុងពេលដែលចំណូលរបស់យើងពីថ្ងៃម្សិល (ពី ពន្ធដារនិងពន្ធគយ) គឺជាថ្ងៃបូកលេខចុងខែ មានជាង ៤០០លានដុល្លារអាមេរិក ក្នុងនោះពន្ធដារបាន ២១៨លាន ពន្ធគយបានប្រមាណ ២០១លាន។ អញ្ចឹង បាន ជាង ៤០០លានដែរ។ ចំណូលវាធ្លាក់ចុះ តែវាស្ថិតនៅក្នុងរង្វង់លើ ៤០០លាន ប៉ុណ្ណឹង។ អញ្ចឹង បានជាយើងនៅបន្តដំណើរការជាធម្មតានៃសេដ្ឋកិច្ចរបស់យើង ...។

៣០. អាជីវកម្មប្រេងមិនកាក់កប តែបានផលពីវិធីមាសវិញ

សម្តេចដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់នូវស្ថានភាពសេរី និងផ្លូវក្រោមដីចោមចៅ, ៣១ មីនា ២០២២

... ខ្ញុំគួរចែករំលែកព័ត៌មានជូនប្រជាពលរដ្ឋយើងផងដែរថា ការដឹកប្រេងនៅឯសមុទ្រនោះវាបង្កើតបានជាបញ្ហា។ ការដឹកនោះក៏វាអត់ផល ថែមទាំងត្រូវគេលួចកប៉ាល់រត់ទៅទៀត។ ប៉ុន្តែ យើងបែរជាមកកាក់កបជាមួយវិធីមាសទៅវិញ។ យើងធ្វើវិធីមាសចាប់ពីថ្ងៃទី២១ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០២១។ មកដល់ពេលនេះ នៅខែហើយ យើងផលិតមាសបាន ២២៧៥គីឡូក្រាម។ ពេលដែលយើងយកទៅចម្រាញ់ឱ្យចេញជាមាសទឹកដប់ នឹងបានបរិមាណស្មើនឹង៨១០% ... អញ្ចឹងវាបានជាង២តោន។ ឯសល់ពីនោះវាចេញទៅជាប្រាក់ ល្អិត ស្អីៗថែមទៀត។ វាទៅជាកាត់កងអញ្ចេះទៅវិញ។ ហ្នឹងគិតតែមួយកន្លែងទេ នៅមិនទាន់គិតកន្លែងផ្សេងផង។ យើងចាប់ផ្តើមប្រើប្រាស់ធនធានធម្មជាតិរបស់យើងមួយចំណែក ដែលបាននិងកំពុងរុករក ធ្វើអាជីវកម្ម ដើម្បីបម្រើឲ្យសេចក្តីត្រូវការរបស់ប្រទេសជាតិ ...។

២៣. វប្បធម៌ និងវិចិត្រសិល្បៈ

១	តា ឆេង ផុន ដឹកនាំសិល្បៈទៅសម្តែងនៅកំពង់ធំមុនមកធ្វើរដ្ឋប្បវេណី	៤០៩
២	យកចិត្តទុកដាក់ដល់ធនធានមនុស្សវប្បធម៌ និងសិល្បៈ	៤០៩
៣	រាល់ការចេញទៅសម្តែងនៅកន្លែងដទៃ ត្រូវបំពាក់អត្តសញ្ញាណជាតិ	៤០៩
៤	បោះប្រតិទិន និងក្របសៀវភៅ ដោយដាក់ព្រឹត្តិការណ៍ជាតិ	៤១០
៥	អ្នកសិល្បៈទាំងអស់ត្រូវចេះគ្រប់ទម្រង់	៤១១
៦	ជិត៣ទសវត្សរ៍នៃឆ្នោះប្រដាប់អាវុធ បានបញ្ចៀសប្រាង្គប្រាសាទពីផលប៉ះពាល់	៤១១
៧	ក្រោយឆ្នាំ១៩៨៥ មិនឲ្យប្រជាជនតាំងលំនៅនិងស្ដារសណ្ឋាគារនៅបរិវេណអង្គរវត្ត	៤១២
៨	មិនគួរទុកបេតិកភណ្ឌប្រវត្តិសាស្ត្រមនុស្សជាតិ ត្រូវបានលូកលាន់ដោយនយោបាយ	៤១២
៩	ប៉ុល ពត កាន់កាប់អាសនៈកម្ពុជានៅ អ.ស.ប ធ្វើឱ្យកម្ពុជានិងអង្គរវត្តជាប់ទណ្ឌកម្ម	៤១៣
១០	កម្ពុជាមានប្រាង្គប្រាសាទច្រើនត្រៀមបម្រុងស្មើចុះបញ្ជីបេតិកភណ្ឌពិភពលោក	៤១៣
១១	ពលរដ្ឋបន្តកាន់កាប់ដីតំបន់អង្គរ ប្រាសាទបាត់លក្ខណៈជាបេតិកភណ្ឌពិភពលោក	៤១៤
១២	ពេលចូលជាបេតិកភណ្ឌពិភពលោក ប្រាសាទលែងជាប់សកម្មភាពតែងទៀតហើយ	៤១៤
១៣	អង្គរសង្រ្គាន្តផ្តុំវប្បធម៌អរូបី លើទឹកដីនៃវប្បធម៌អរូបី រៀបចំដោយមនុស្ស	៤១៥
១៤	ដូនតានិងអតីតព្រះមហាក្សត្រ/យានី បានកសាងប្រាង្គប្រាសាទដ៏អស្ចារ្យលើទឹកដី	៤១៥
១៥	ការពារបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ មានអន្តរសកម្មចំពោះសេដ្ឋកិច្ចនិងសង្គម	៤១៦
១៦	ធ្វើការអភិរក្សនិងអភិវឌ្ឍវប្បធម៌ ផ្តល់ការងារធ្វើនិងរួមចំណែកបន្ថយភាពក្រីក្រ	៤១៦
១៧	១០ កក្កដា ជាទិវាបញ្ចូលប្រាសាទសំបូរព្រៃគុកជាសម្បត្តិបេតិកភណ្ឌពិភពលោក	៤១៧
១៨	ដាក់តំបន់ប្រាសាទសំបូរព្រៃគុកជាបេតិកភណ្ឌពិភពលោកបាន ព្រោះមានសន្តិភាព	៤១៧
១៩	ព្រះមហាក្សត្រ ... គាំទ្រដំណើរការសុំបញ្ចូលតំបន់ប្រាសាទសំបូរព្រៃគុក ...	៤១៨
២០	បញ្ចូលតំបន់ប្រាសាទសំបូរព្រៃគុកបាន ... មាននយោបាយច្បាស់ពីវប្បធម៌និងសិល្បៈ	៤១៨
២១	បញ្ចូលតំបន់ប្រាសាទសំបូរព្រៃគុកបាន ព្រោះយន្តការក្នុងនិងក្រៅប្រទេសស៊ីសង្វាក់គ្នា	៤១៩
២២	បញ្ចូលតំបន់ប្រាសាទសំបូរព្រៃគុកបាន ត្បិតប្រជាជនគាំទ្រការដឹកនាំបក្សកាន់អំណាច	៤១៩
២៣	បញ្ចូលតំបន់ប្រាសាទសំបូរព្រៃគុកបាន ត្បិតនយោបាយការងារទេសចរណ៍បានគាំទ្រពីមិត្ត	៤២០
២៤	អភិវឌ្ឍនិងអភិរក្ស (តំបន់ប្រាសាទ) តាមផែនការមេ ជាអនុសាសន៍ពីយូណេស្កូ	៤២១
២៥	ពង្រឹងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ពិសេសប្រព័ន្ធផ្លូវនិងសេវា ក្នុងតំបន់ប្រាសាទសំបូរព្រៃគុក	៤២១

២៦	ទាំងអស់គ្នាជាកូនកតញ្ញ ចូលរួមការពារវប្បធម៌ជាតិពីដូនតា ទាំងរូបីនិងអរូបី	៤២១
២៧	អង្គរសង្ក្រាន្ត ផ្តល់ភាពរីករាយនិងស្នាមញញឹមចេញពីចិត្តបងប្អូនខ្មែរនិងភ្ញៀវអន្តរជាតិ	៤២២
២៨	អង្គរសង្ក្រាន្ត ឆ្លុះបញ្ចាំងពីសាមគ្គីភាព ឯកភាព មិត្តភាព គ្រួសារខ្មែរ	៤២២
២៩	អង្គរសង្ក្រាន្តបង្ហាញវប្បធម៌ អរិយធម៌ ទំនៀមទម្លាប់ ប្រពៃណី ... ពីសម័យមហានគរ	៤២៣
៣០	គំនិតច្នៃប្រឌិតអង្គរសង្ក្រាន្ត នាំអោយកើតមានសង្ក្រាន្តនៅច្រើនកន្លែង	៤២៣
៣១	កត្តា៤ ធ្វើឱ្យប្រជាពលរដ្ឋអាចចូលរួមពិធីបុណ្យប្រពៃណីជាមួយគ្រួសារ	៤២៤
៣២	កត្តា៦ ដែលនាំទៅដល់ការរៀបចំអង្គរសង្ក្រាន្តបានដោយរីករាយនិងជោគជ័យ	៤២៤
៣៣	បេះដូងក្រដាសនៃព្រឹត្តិការណ៍អង្គរសង្ក្រាន្ត ជាការគិតគូរដ៏ស៊ីជម្រៅរបស់យុវជន	៤២៥
៣៤	លើកកម្ពស់សមត្ថភាពអ្នកនិពន្ធ អ្នកដឹកនាំរឿង និងតួសម្តែង	៤២៦
៣៥	ធ្វើឱ្យភាពយន្តខ្មែរទទួលបានការពេញនិយមពីសំណាក់ប្រជាជនកម្ពុជាឡើងវិញ	៤២៦
៣៦	ហ៊ុន សែន នៅធ្វើជានាយករដ្ឋមន្ត្រី ពន្ធមិនត្រូវបានមិនដាក់បន្ទុកលើសិល្បៈ	៤២៧
៣៧	រុញវប្បធម៌ទៅក្នុងវិស័យអប់រំ ដើម្បីការពារ/លើកកម្ពស់ការស្រលាញ់វប្បធម៌ជាតិ	៤២៧
៣៨	ការកសាងរូបសំណាក ឬបដិមា ត្រូវតែធ្វើឲ្យបានត្រឹមត្រូវតាមរចនាបថ	៤២៨
៣៩	ទោះបីមានសម្ភារៈទំនើប សូមរក្សាទំនៀមទម្លាប់ របស់របរពីអតីតកាល	៤២៨
៤០	សូមពុទ្ធបរិស័ទជួយព្រះសង្ឃ រក្សាកេរ្តិ៍ពិណពាទ្យ និងឆៃយ៉ាំ	៤២៨
៤១	តើអាចសន្មតាជាមួយប្រទេសពាក់ព័ន្ធ ចុះបញ្ជីមគ្គុទ្ទវសម្បត្តិវប្បធម៌អរូបីបានទេ	៤២៩
៤២	មរតកវប្បធម៌ខ្លះ ក៏មិនអាចចុះបញ្ជីមគ្គុទ្ទវបាន	៤២៩
៤៣	ទោះចុះបញ្ជីមគ្គុទ្ទវតាមអនុសាសន៍ UNESCO ក៏របស់យើងនៅតែជារបស់យើង	៤៣០
៤៤	ប្រើវិធីសាស្ត្រទូតជំរុញវប្បធម៌ និងទំនាក់ទំនងវប្បធម៌ជំរុញទំនាក់ទំនងនយោបាយ	៤៣០
៤៥	“កូនប្រុសក្រោមពន្លឺព្រះចន្ទពេញបូណ៌មី” ព្រោះកើតថ្ងៃ១៥កើត ខែស្រាពណ៍	៤៣១
៤៦	“កូនប្រុសក្រោមពន្លឺព្រះចន្ទពេញបូណ៌មី” ជាជឿពិត មិនអាចថត/សម្តែងខុសបានទេ	៤៣១
៤៧	ដល់ពេលត្រូវថតរឿង «កូនប្រុសក្រោមពន្លឺព្រះចន្ទពេញបូណ៌មី» ជាខ្សែភាពយន្ត	៤៣២
៤៨	តូអង្គ ហ៊ុន សែន ផ្សារភ្ជាប់ការរស់រានមានជីវិតរបស់ប្រជាជននិងសន្តិភាព ...	៤៣២
៤៩	អរគុណសហរដ្ឋអាមេរិកនិងចក្រភពអង់គ្លេស នាំមកវិញនូវសម្បត្តិវប្បធម៌ខ្មែរ	៤៣៣
៥០	ប្រទេសដទៃចប្បីចូលរួមជួយនាំសម្បត្តិវប្បធម៌កម្ពុជាត្រឡប់មកជួបជុំវិញ	៤៣៣
៥១	សង្គ្រាមពង្រាត់ពូជពង្សព្រះអាទិទេព សន្តិភាពធ្វើអោយគ្រួសារព្រះអាទិទេពជួបជុំគ្នា	៤៣៤

៥២	សិល្បៈទម្រង់ធំស៊ីហ្គេមបង្ហាញពីភាពស៊ីសង្វាក់គ្នារវាងចលនាមនុស្សនិងឌីជីថល	៤៣៤
៥៣	សូមកុំឱ្យប្រវត្តិសាស្ត្រមានបញ្ចូលគំនិតអ្នកនិពន្ធ ធ្វើអោយរឿងខុសពីការពិត	៤៣៥
៥៤	ប្រទេសរីកចម្រើន ការធ្វើបុណ្យទានកាន់តែច្រើន តម្រូវការអាចារ្យនិងសិល្បៈកើន	៤៣៥
៥៥	មិនមានការឈ្លានពានវប្បធម៌ទេ មានតែការទទួលយកដោយស្ម័គ្រចិត្ត	៤៣៦
៥៦	ខ្មែររក្សាអក្សរនិងវប្បធម៌តាមទីវត្តអារាម បារាំងឲ្យកត់ត្រានិងរក្សាទុកល្បើកក្រម ង៉ុយ	៤៣៦
៥៧	នាយករដ្ឋមន្ត្រីបង្ហាញទស្សនីយភាពសិល្បៈច្រើនឈុតឆាកក្នុងពិធីជប់លៀង	៤៣៧

១. តា ឆេង ផុន ដឹកនាំសិល្បៈទៅសម្តែងនៅកំពង់ធំមុនមកធ្វើរដ្ឋមន្ត្រីវប្បធម៌

ទិវាវប្បធម៌ជាតិ ៣ មីនា លើកទី ១៩ និងពិធីបិទមហាស្រពសិល្បៈយុវជនទូទាំងប្រទេស,
៣ មីនា ២០១៧

... តាណែ ដើរជាមួយខ្ញុំមិនជាបានច្រើនប៉ុន្មានទេ។ អ្នកដែលដើរជាមួយខ្ញុំច្រើន
គឺ តាល្បួន។ តាល្បួន ធ្លាប់ទៅសម្រាកដល់ផ្ទះដ៏ជូនដ៏តាបេសខ្ញុំ ... តាំងពីឆ្នាំ
១៩៨១ ... យើងកម្រត់កម្រជាមួយគ្នា។ យើងធ្វើតាំងពីជំនាន់តា(ឆេង) ផុន ដឹកនាំ
សិល្បៈ(ទៅសម្តែង)នៅកំពង់ធំ មុនមកធ្វើរដ្ឋមន្ត្រីវប្បធម៌(និងវិចិត្រសិល្បៈ)។
តាផុន បានធ្វើមរណកាលទៅហើយ។ គួរអោយសោកស្តាយ។ ពីដើម សិល្បៈរបស់
យើងត្រូវពាក់អាវុធ ហើយអត់ហ៊ានលេងពេលយប់ទេ ហ៊ានលេងតែពេលថ្ងៃ ព្រោះ
ខ្មែរក្រហមធ្វើសកម្មភាពពេលយប់។ ដល់ខ្មែរក្រហមចូលមកទៀតពេលថ្ងៃ យក្សក៏
កាន់កាំភ្លើងរត់ចូលលេណដ្ឋានការពារខ្លួនពីខ្មែរក្រហម។ ឥឡូវនេះ ក្លាយទៅសឹង
គ្រប់កន្លែង ហើយពូរមើលទៅឃើញមនុស្សច្រើន។ សម័យដើម អត់មានអញ្ចឹងទេ
ក្លាយអើយ។ ពេលលេងហ្នឹង ភ្នែកនៅកញ្ចឹងក មិនមានអគ្គិសនីអញ្ចឹងទេ មានតែ
ចង្អៀង ... ។

២. យកចិត្តទុកដាក់ដល់ធនធានមនុស្សវប្បធម៌ និងសិល្បៈ

ទិវាវប្បធម៌ជាតិ ៣ មីនា លើកទី១៩ និងពិធីបិទមហាស្រពសិល្បៈយុវជនទូទាំងប្រទេស,
៣ មីនា ២០១៧

... ថ្ងៃក្រោយ គឺយើងពង្រីកលទ្ធភាពកាន់តែធំ ព្រោះថា បើគ្មានធនធានមនុស្ស
យើងក៏មិនអាចធ្វើអីកើតដែរ។ ក្នុងហ្នឹង ខ្ញុំក៏បាននិយាយជាមួយរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមុខ
ងារសាធារណៈពីធនធានក្នុងវិស័យសិល្បៈថា ឲ្យយកចិត្តទុកដាក់មើលផង ប្រយ័ត្ន
ដាច់ពូជ។ ដាច់ពូជយ៉ាងម៉េច? បានសេចក្តីថា អ្នកចាស់ស្លាប់ ឬចូលនិវត្តន៍ទៅ
រើសថ្មីវាអត់បាន។ អញ្ចឹងត្រូវតែឲ្យក្របខ័ណ្ឌខ្លះមកក្រសួងវប្បធម៌ និងវិចិត្រសិល្បៈ
ដែលវិស័យវប្បធម៌ និងសិល្បៈនេះមានច្រើនទម្រង់ណាស់ តាំងពីរបាំ ចម្រៀង
សូន្យប តាំងពីអភិរក្សអង្គរស្នើៗ ច្រើនណាស់ ... ។

៣. រាល់ការចេញទៅសម្តែងនៅកន្លែងដទៃ ត្រូវបំពាក់អត្តសញ្ញាណជាតិ

ទិវាវប្បធម៌ជាតិ ៣ មីនា លើកទី១៩ និងពិធីបិទមហាស្រពសិល្បៈយុវជនទូទាំងប្រទេស,
៣ មីនា ២០១៧

... បើយើងនៅតែច្រំដែល វានឹងនៅតែដដែលហ្នឹង។ វាតែងមានការវិវត្តរបស់វា។
ការវិវត្តណាក៏ដោយ ត្រូវតែបំពាក់អត្តសញ្ញាណជាតិឲ្យបាន រាប់ទាំងក្មួយៗ ដែលជា
សិល្បករ សិល្បការិនី ដែលចេញទៅសម្តែងតាមការប្រគំតន្ត្រីនានា តែងមានក្រុមរាំ
របស់ខ្លួន។ ក្រុមរាំនោះ ប្រសិនបើមិនមានបំពាក់អត្តសញ្ញាណជាតិរបស់ខ្លួនខ្លះ
អាចនឹងត្រូវគេប្តឹងពីប្រទេសក្រៅមកថាលួចកម្មសិទ្ធិបញ្ញាគេ។ ដូច្នេះ គប្បីម្ខាង
បំពាក់អត្តសញ្ញាណជាតិ និងម្ខាងទៀតកម្មសិទ្ធិបញ្ញា ដើម្បីចៀសវាងការដែលគេ
ប្តឹងពីក្រៅប្រទេសមកថាលួចក្បាច់រាំរបស់គេមក ... ត្រូវបំពាក់នូវអត្តសញ្ញាណមួយ
នៅក្នុងចំណោមក្រុមក្មួយៗសិល្បករ/ការិនី ដែលទៅសម្តែងតាមស្ថានីយទូរទស្សន៍
នានា នៅតាមបណ្តាខេត្ត ឬក៏តាមកន្លែងសម្តែងនានា ... ។

៤. បោះប្រតិទិន និងក្របសៀវភៅ ដោយដាក់ព្រឹត្តិការណ៍ជាតិ

ទិវាវប្បធម៌ជាតិ ៣ មីនា លើកទី១៩ និងពិធីបិទមហាស្រពសិល្បៈយុវជនទូទាំងប្រទេស,
៣ មីនា ២០១៧

... យើងត្រូវសហការគ្នាជាចង្កោម ... មានផ្នែកជាច្រើនដែលបោះប្រតិទិន ដូចជា
ក្រសួងវប្បធម៌ ឬក៏ក្រសួងទេសចរណ៍ ឬក៏ក្រុមហ៊ុនខ្លះ ជាក្រុមហ៊ុនទេសចរណ៍ ជា
ក្រុមហ៊ុនស្ទើៗ ហ្នឹង គប្បីសហការគ្នាដើម្បីឲ្យពលរដ្ឋបានចាំ។ អ្នកខ្លះចាំហើយ ប៉ុន្តែ
វាភ្លេច។ សព្វថ្ងៃ យើងបោះ(ប្រតិទិន) ថ្ងៃនេះថ្ងៃសីល ថ្ងៃនេះថ្ងៃមាយបូជា ថ្ងៃនេះ
ថ្ងៃពិសាខបូជា។ យើងគ្រាន់តែថែមថាថ្ងៃទី៧ កក្កដា ២០០៨ ជាថ្ងៃដាក់
បញ្ចូលប្រាសាទព្រះវិហារជាបេតិកភណ្ឌពិភពលោក ... ហ្នឹងក៏ជារបៀបសហការ
មួយឲ្យមានការចងចាំ។ ចំណុចអស់ទាំងនេះ សូម្បីតែការបោះសៀវភៅក្មេងរៀន ក៏
យើងអាចធ្វើបានដែរ។ ខ្ញុំទៅណា ខ្ញុំតែងចែកសៀវភៅ។ អញ្ចឹងទេតែឧទ្ធុកាល័យ
របស់ខ្ញុំដែលទទួលបន្ទុកចែកសៀវភៅនេះ គួរដាក់ប៉ុន្មានចំណុចលើក្របសៀវភៅ
... ពេលឃើញក្របសៀវភៅ ក្មេងចាំតែម្តង។ មានរឿងច្រើនដែលយើងអាចធ្វើ
ជាមួយគ្នា។ កុំធ្វើដាច់ដោយឡែក។ យើងត្រូវចងក្រងការងារជាក្រុម។ បណ្តាញសារ
ព័ត៌មាននានាក៏អាចជួយរួមចំណែកដែរ ... ។

៥. អ្នកសិល្បៈទាំងអស់ត្រូវចេះគ្រប់ទម្រង់

ទិវាវប្បធម៌ជាតិ ៣មីនា លើកទី១៩ និងពិធីបិទមហាស្រពសិល្បៈយុវជនទូទាំងប្រទេស,
៣ មីនា ២០១៧

... អ្វីដែលខ្ញុំចង់និយាយនៅពេលនេះចង់សំដៅទៅដល់ក្លាយៗ ជាយុវសិល្បករ
សិល្បការិនី។ ក្លាយ ឱក សុគន្ធកញ្ញា ក៏ដូចជា ឆន សុវណ្ណរាជ មកច្រៀងនៅទីនេះ។
បើយើងនិយាយអំពីសម្លេងរបស់ក្លាយៗ ពិតជាខ្លាំង ប៉ុន្តែពូចង់មានយោបល់អញ្ចេះ
បើយើងចេះតែមួយទម្រង់ គឺប្រហែលជាមានការលំបាកពេលក្រោយ ... **ទាំងអ្នក**
មានសម្លេង(ល្អ)ច្រៀងតាមបែបបុរាណ បែបប្រពៃណី ទាំងអ្នកតាមបែបសម័យ គួរ
តែហ្វឹកហាត់ទាំងសងខាង ទើបអាចក្លាយជាមនុស្សអ្នកដែលអាចទ្រទ្រង់បានច្រើន
ទម្រង់ ... អ្នកចម្រៀងពីដើមដែលលឿងៗ ដូចជា ស៊ុន ស៊ីសាមុត មិនមែនចេះច្រៀងតែ
មួយទម្រង់ទេ ... គ្រាន់តែឃើញក្លាយៗ លោត ពូហត់ជួសហើយ។ ហ្នឹងក្លាយនៅ
លោតបាន។ តែដល់ពេលក្លាយលោតលែងបាន អ្នកណាជួលក្លាយទៅទៀត។ អញ្ចឹង
ត្រូវចាប់ផ្តើមមានទម្រង់មួយផ្សេងដែលមិនមែនទម្រង់លោត។ បើយោងទៅលើ
សម្លេងក្លាយៗ អាចច្រៀងបានគ្រប់ទម្រង់ ... គួរតែចេះច្រើនទម្រង់ ល្អជាងចេះតែ
មួយទម្រង់។ ឯអ្នកដែលចេះរឿងការក៏គួរតែត្រូវចេះច្រៀងបទសម័យ ... ។

៦. ជិត៣ទសវត្សរ៍នៃជម្លោះប្រដាប់អាវុធ បានបញ្ចៀសប្រាង្គប្រាសាទពីផលប៉ះពាល់

ពិធីបើកការប្រារព្ធខួប ២៥ឆ្នាំនៃការបង្កើតគណៈកម្មាធិការអន្តរជាតិសម្របសម្រួលកិច្ច
គាំពារនិងអភិវឌ្ឍតំបន់អង្គរ ហៅកាត់ថា អាយស៊ីស៊ី-អង្គរ, ៤ ធ្នូ ២០១៨

... ខ្ញុំនៅចាំបានថា ថ្ងៃទី២ធ្នូ ១៩៨៧ នៅហ្វែរអង់តាដីណាំ ប្រទេសបារាំង ពេល
ចរចាលើកដំបូង រវាងសម្តេចព្រះនរោត្តម សីហនុ និងខ្លួនខ្ញុំ យើងក៏បានពិភាក្សា
ពាក់ព័ន្ធនឹងការបញ្ចៀសការប្រយុទ្ធគ្នានៅតំបន់ដែលមានប្រាង្គប្រាសាទនានា ជា
បេតិកភណ្ឌ។ **ទោះបីជាយើងមានជម្លោះប្រដាប់អាវុធ ក៏ប៉ុន្តែយើងខិតខំបញ្ចៀស**
គ្រោះថ្នាក់ដែលអាចប៉ះពាល់ដល់ប្រាង្គប្រាសាទ ដែលជាមរតកដូនតាយើង។ នេះ
គឺជាចំណុចរួមរវាងខ្ញុំនិងសម្តេចព្រះបិតាជាតិ ព្រះនរោត្តម សីហនុ ពេលចាប់ផ្តើម
ចរចារកដំណោះស្រាយនយោបាយ ដើម្បីបង្រួមបង្រួមជាតិ។ នេះក៏នាំទៅដល់
ចំណុចរួមនៃបណ្តាកាតីពាក់ព័ន្ធ ដែលក្នុងរយៈពេលសង្គ្រាមក្នុងប្រទេសកម្ពុជា រយៈ

កាលជិត ៣ ទសវត្សរ៍ យើងបានបញ្ចៀសការប្រយុទ្ធនៅក្បែរកន្លែងដែលមានប្រាង្គ
ប្រាសាទ។ លើកលែងតែក្នុងរបប ប៉ុល ពត ទេ ដែលមានប្រាសាទខ្លះ ដូចជានៅខេត្ត
កំពង់ចាម ត្រូវគេរើយកទៅធ្វើជាទំនប់ទឹក។ ជាក់លាក់ណាស់មួយ ដែលប្រាង្គ
ប្រាសាទមិនបានរងការវាយប្រហារដោយគ្រាប់ផ្លោង គ្រាប់បែកនិងការបំផ្លាញដោយ
ការប្រយុទ្ធគ្នានោះទេ ...។

៧. ក្រោយឆ្នាំ១៩៨៥ មិនឲ្យប្រជាជនតាំងលំនៅ និងស្ដារសណ្ឋាគារនៅបរិវេណអង្គរវត្ត

ពិធីបើកការប្រារព្ធខួប ២៥ ឆ្នាំនៃការបង្កើតគណៈកម្មាធិការអន្តរជាតិសម្របសម្រួលកិច្ច
គាំពារនិងអភិវឌ្ឍតំបន់អង្គរ ហៅកាត់ថា អាយស៊ីស៊ី-អង្គរ, ៤ ធ្នូ ២០១៨

... ប្រសិនបើគ្មានដំណោះស្រាយក្រោយឆ្នាំ១៩៨៥ ពេលដែលខ្ញុំបានក្លាយខ្លួន
ជានាយករដ្ឋមន្ត្រីហើយធ្វើការសម្រេចចិត្តដ៏លំបាកមួយទេ អង្គរវត្តមិនគ្រប់លក្ខណៈ
សម្បត្តិក្លាយជាបេតិកភណ្ឌពិភពលោកនោះឡើយ។ អ្នកទាំងអស់គ្នាអាចនៅចាំ
បានថា កាលពីទសវត្សរ៍៦០ មានសណ្ឋាគាររហូតទៅដល់២ នៅទល់មុខក្លោងទ្វារ
ចូលអង្គរវត្ត។ បន្ទាប់ពីរំដោះប្រទេស នៅខេត្តសៀមរាប យើងអនុញ្ញាតឲ្យប្រជាពល
រដ្ឋតាំងទីលំនៅមុខអង្គរវត្ត។ (គ្រានោះ) ក៏មានការប៉ុនប៉ងស្ដារឡើងវិញនូវសណ្ឋាគារ
ចាស់ៗ ដែលនៅសល់គ្រឹះមួយចំនួននៅទល់មុខប្រាង្គប្រាសាទ។ ពេលនោះ ខ្ញុំមិន
ត្រឹមតែមិនយល់ស្របជាមួយនឹងការស្ដារបែបនេះទេ តែនៅបានស្នើសុំឲ្យមានការ
ផ្លាស់ប្តូរទីលំនៅប្រជាពលរដ្ឋចេញពីតំបន់នោះ ហើយយកដីទាំងនោះដាំដើម
ឈើ។ ឥឡូវដើមឈើ (ដែលបានដាំ) តាំងពីឆ្នាំ១៩៨៥-៨៦ រហូតមកដល់ពេលនេះ
(មានអាយុ) ជាង ៣០ឆ្នាំទៅហើយ ...។

៨. មិនគួរទុកបេតិកភណ្ឌប្រវត្តិសាស្ត្រមនុស្សជាតិ ត្រូវបានលូកលាន់ដោយនយោបាយ

ពិធីបើកការប្រារព្ធខួប ២៥ឆ្នាំនៃការបង្កើតគណៈកម្មាធិការអន្តរជាតិសម្របសម្រួលកិច្ច
គាំពារ និងអភិវឌ្ឍតំបន់អង្គរ ហៅកាត់ថា អាយស៊ីស៊ី-អង្គរ, ៤ ធ្នូ ២០១៨

... សៀមរាបគ្មានមនុស្សនៅទេ។ យើងខ្ញុំចាប់ផ្តើមពីសណ្ឋាគារចាស់ៗតែ២ ទេ។
ឥឡូវនេះយើងមានសណ្ឋាគារជាង១០០ ... (រហូត) អ្នកខ្លះដោយឃើញសកម្មភាព
ជីវភាពប្រជាជនធម្មតា ទេសចរមកពាសពេញ ហាក់ដូចជាភ្លេចគិតថា “តើកម្ពុជា
បានជួបរឿងអ្វីខ្លះពីអតីតកាល” ... គ្រប់ទីក្រុងក្នុងប្រទេសកម្ពុជា គ្មានមនុស្សនៅទេ

រាប់ទាំងទីក្រុងភ្នំពេញនិងទីក្រុងសៀមរាប ... សូម្បីតែអង្គវត្តក៏ត្រូវជាប់ទណ្ឌកម្ម អន្តរជាតិផងដែរ... អង្គវត្ត ព្រះវិហារឬប្រាង្គប្រាសាទនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ជាប់ទៅ ក្នុងទណ្ឌកម្មនយោបាយ និងការហុមព័ទ្ធពីខាងក្រៅ។ នេះជាចំណុចដែលត្រូវតែ ដកពិសោធន៍។ វាមិនមែនគ្រាន់តែជាបញ្ហាកម្ពុជាមួយទេ ក៏ប៉ុន្តែគួរដកពិសោធន៍ សម្រាប់ពិភពលោកផងដែរ។ មិនគួរទុកឲ្យបេតិកភណ្ឌប្រវត្តិសាស្ត្ររបស់មនុស្ស ជាតិតាមបណ្តាប្រទេសនានា (ត្រូវបាន) លូកលាន់ដោយនយោបាយទេ ...។

៩. ប៉ុល ពត កាន់កាប់អាសនៈកម្ពុជានៅ អ.ស.ប ធ្វើឱ្យកម្ពុជានិងអង្គវត្តជាប់ទណ្ឌកម្ម ពិធីបើកការប្រារព្ធខួប ២៥ឆ្នាំនៃការបង្កើតគណៈកម្មាធិការអន្តរជាតិសម្របសម្រួលកិច្ច គាំពារ និងអភិវឌ្ឍតំបន់អង្គរ ហៅកាត់ថា អាយស៊ីស៊ី-អង្គរ, ៤ ធ្នូ ២០១៨

... ដោយសារតែអង្គការសហប្រជាជាតិនៅមានការទទួលស្គាល់ និងឲ្យពួកប៉ុល ពត កាន់កាប់អាសនៈកម្ពុជា យើងខ្ញុំមិនបានទទួលជំនួយបរទេសណាមកជួយ(ប្រាង្គ ប្រាសាទ ដែលសូម្បី)អង្គវត្តក៏ត្រូវទទួលទណ្ឌកម្ម ... ជាក់ៗសំណងរបស់យើងខ្ញុំ ដែលមានសាស្ត្រាចារ្យជប៉ុនមកសិក្សា ហើយបានពិភាក្សាជាមួយយើងខ្ញុំជាទៀង ទាត់។ ក្រោយមក រដ្ឋាភិបាលឥណ្ឌាក៏បានបញ្ជូនអ្នកបច្ចេកទេសមកជួយសង្គ្រោះ ក្នុងដំណាក់កាលទសវត្សរ៍៨០។ អញ្ចឹង នេះក៏ជាបទពិសោធន៍សម្រាប់អង្គការសហ ប្រជាជាតិ ឬក៏(ដូច)ជា(ស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ)នានាថា មិនត្រូវប្រើប្រាស់(ការដាក់) ទណ្ឌកម្មណាមួយ ដែលសូម្បីតែបេតិកភណ្ឌឬសម្បត្តិវប្បធម៌ ក៏ត្រូវទទួលរងគ្រោះ ដែរនោះទេ ...។

១០. កម្ពុជាមានប្រាង្គប្រាសាទច្រើនត្រៀមបម្រុងស្មើចុះបញ្ជីបេតិកភណ្ឌពិភពលោក ពិធីបើកការប្រារព្ធខួប ២៥ឆ្នាំនៃការបង្កើតគណៈកម្មាធិការអន្តរជាតិសម្របសម្រួលកិច្ច គាំពារ និងអភិវឌ្ឍតំបន់អង្គរ ហៅកាត់ថា អាយស៊ីស៊ី-អង្គរ, ៤ ធ្នូ ២០១៨

... ការគ្រប់គ្រងបេតិកភណ្ឌមិនមែនជាការងាយស្រួលទេ។ ពេលខ្លះយើងត្រូវមាន ជម្រើស។ ខ្ញុំលើកឡើងចំណុចនេះដើម្បីជាបទពិសោធន៍ ហើយក៏ជាសារនយោ បាយជូនបណ្តាបក្សនយោបាយទាំងអស់នៅកម្ពុជា សូមកុំញុះញង់ប្រជាពលរដ្ឋ ទៅកាន់កាប់(ដីក្នុង)តំបន់បេតិកភណ្ឌ និងមិនមែនតែ(ដីក្នុង)តំបន់បេតិកភណ្ឌ ដែលបានចុះក្នុងបញ្ជីបេតិកភណ្ឌនោះទេ។ យើងមានប្រាង្គប្រាសាទច្រើននៅក្នុង

ប្រទេសកម្ពុជា ដែលត្រៀមបម្រុង(សម្រាប់ស្មើ)ដាក់បញ្ចូលបណ្តើរៗ ក្នុងបញ្ជី
បេតិកភណ្ឌពិភពលោក ... មិនមានជម្រើសទេ ដែលពេលខ្លះ យើងខ្ញុំក្លាយទៅជា
រដ្ឋាភិបាលរំលោភសិទ្ធិមនុស្សក្នុងការតាំងលំនៅឋាន ...។

១១. ពលរដ្ឋបន្តកាន់កាប់ដីតំបន់អង្គរ ប្រាសាទបាត់លក្ខណៈជាបេតិកភណ្ឌពិភពលោក

ពិធីបើកការប្រារព្ធខួប ២៥ឆ្នាំនៃការបង្កើតគណៈកម្មាធិការអន្តរជាតិសម្របសម្រួលកិច្ច
គាំពារ និងអភិវឌ្ឍតំបន់អង្គរ ហៅកាត់ថា អាយស៊ីស៊ី-អង្គរ, ៤ ធ្នូ ២០១៨

... លោកជំទាវអគ្គនាយិកា ក៏ដូចជាគណៈប្រតិភូទាំងអស់ អាចចោទជាសំណួរ
ថា មុននឹងអនុញ្ញាតឲ្យចូលជាសម្បត្តិបេតិកភណ្ឌពិភពលោក ច្បាស់ណាស់ត្រូវ
មានលក្ខខណ្ឌតម្រូវឱ្យធ្វើយ៉ាងម៉េចៗ ...ខ. តំបន់អង្គរ មានការហាមប្រាមសាងសង់
សំណង់ខ្ពស់ ឬចំណុចនេះចំណុចនោះ។ នៅកម្ពុជា យើងខ្ញុំមានចំណុចអភិវឌ្ឍត្រង់
ថា ក្នុងពេលយុទ្ធនាការបោះឆ្នោតម្តងៗ តែងតែមានអ្នកប្រើមនុស្សឱ្យទៅរំលោភដី
នៅជុំវិញប្រាង្គប្រាសាទ។ អញ្ចឹង តើយើងខ្ញុំត្រូវធ្វើយ៉ាងម៉េចរវាងជម្រើសពីរ? បើ
សិនជាគោរពសិទ្ធិតាំងទីលំនៅរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ដោយឱ្យបន្តកាន់កាប់ដីនៅ
កន្លែងនោះ ប្រាសាទនឹងបាត់បង់លក្ខណៈវែងក្លាយជាបេតិកភណ្ឌពិភពលោក
ហើយ។ ប៉ុន្តែ ដើម្បីរក្សាលក្ខណៈជាបេតិកភណ្ឌពិភពលោក យើងខ្ញុំគ្មានជម្រើស
ណាផ្សេងក្រៅពីរុះរើផ្ទះសំបែងនោះ ឲ្យប្រជាពលរដ្ឋនោះចាកចេញទៅ (តាំងលំនៅ)
កន្លែងផ្សេងទេ ...។

១២. ពេលចូលជាបេតិកភណ្ឌពិភពលោក ប្រាសាទលែងជារបស់កម្ពុជាតែឯងទៀតហើយ

ពិធីបើកការប្រារព្ធខួប ២៥ឆ្នាំនៃការបង្កើតគណៈកម្មាធិការអន្តរជាតិសម្របសម្រួលកិច្ច
គាំពារ និងអភិវឌ្ឍតំបន់អង្គរ ហៅកាត់ថា អាយស៊ីស៊ី-អង្គរ, ៤ ធ្នូ ២០១៨

... ត្រង់នេះហើយ ដែលគេចោទរដ្ឋាភិបាលខ្ញុំ ជារដ្ឋាភិបាលផ្តាច់ការរំលោភសិទ្ធិ
មនុស្ស រំលោភសិទ្ធិលំនៅឋាន ដោយគេមិនបានស្វែងយល់ថា តើអ្វីទៅជាមូល
ហេតុពិតប្រាកដ ... ខ្ញុំចង់បានការវិនិច្ឆ័យពិតប្រាកដជាក់លាក់ថា តើការ(ធ្វើដូច)
នេះជាការរំលោភសិទ្ធិមនុស្ស ដោយជម្លៀសមនុស្សដោយបង្ខំ ឬក៏យើងត្រូវការការ
បេតិកភណ្ឌរបស់មនុស្សជាតិ? ពេលដែលយើងដាក់ (ប្រាសាទ) ចូលជាបេតិកភណ្ឌ
ពិភពលោកវាមិនមែនជារបស់កម្ពុជា(តែឯង)ទៀតទេ។ នៅឯព្រះវិហារប្រជាជនបាន

តាំងទីលំនៅលើកសិណ។ យើងខ្ញុំត្រូវតែដោះដូរដោយប្រគល់ដីថ្មីជូនពួកគាត់ ដើម្បីយើងយកទីកន្លែងនេះស្ដារនិងជួសជុលកសិណឡើងវិញ។ បើមិនដូច្នេះ ព្រះ វិហារ ក៏នឹងបាត់បង់លក្ខណៈសម្បត្តិជាបេតិកភណ្ឌពិភពលោកផងដែរ។ បញ្ហានេះ មិនងាយស្រួលទេ។ វាប្រៀបដូចជាកាន់ដុំថ្មក្ដៅអញ្ចឹង ...។

១៣. អង្គរសង្គ្រាន្តផ្លូវវប្បធម៌អរូបី លើទឹកដីនៃវប្បធម៌រូបី រៀបចំដោយមនុស្ស

ពិធីបើកអង្គរសង្គ្រាន្តឆ្នាំ២០១៧, ១៤ មេសា ២០១៧

... ឆ្នាំទៅ ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំបាននិយាយអំពីជំនួបត្រីភាគីរវាងវប្បធម៌អរូបី និងវប្ប ធម៌រូបី ដោយមានការរៀបចំរបស់មនុស្ស គឺសហភាពសហព័ន្ធយុវជន។ ថ្ងៃនេះ ក៏ ដូចជាឆ្នាំមុនៗ យើងមានបន្ថែមជាបន្តបន្ទាប់ គ្រប់ទម្រង់សិល្បៈវប្បធម៌ជាតិ។ (ក្បាច់គុន) ល្អក្ដីតោ ក៏បានអញ្ជើញមកទីនេះសាជាថ្មីម្តងទៀត។ បន្ទាប់ពីការរីក ដុះដាលឡើងវិញ ល្អក្ដីតោត្រូវបានដាក់ជាក្បាច់គុនមួយរបស់កងយុទ្ធពលខេមរ ភូមិន្ទ។ នេះបង្ហាញអោយឃើញថា កម្ពុជាមានប្រវត្តិចំណាស់រាប់ពាន់ឆ្នាំ (ហើយ) អ្វីដែលសំខាន់ត្រូវរំលេចអោយឃើញវប្បធម៌ជាតិ ដោយបង្ហាញទីតាំងប្រវត្តិសាស្ត្រ នៃទឹកដីបរមបុរាណ ដែលជាវប្បធម៌រូបី ហើយក៏ក្លាយជាបេតិកភណ្ឌពិភពលោក។ យើងជួបជុំគ្នាក្នុងឱកាសនៃអង្គរសង្គ្រាន្ត ដើម្បីផ្ដុំគ្នាស្វាគមន៍វប្បធម៌អរូបីដទៃទៀតលើទឹក ដីនៃវប្បធម៌រូបី ...។

១៤. ដូនតានិងអតីតព្រះមហាក្សត្រ/យានី បានកសាងប្រាង្គប្រាសាទដ៏អស្ចារ្យលើទឹកដី

ពិធីបើកអង្គរសង្គ្រាន្តឆ្នាំ២០១៧, ១៤ មេសា ២០១៧

... មកដល់ទីតាំងនេះ យើងមិនភ្លេចនឹងជូន/ថ្វាយការដឹងគុណដល់ដូនតា អតីត ព្រះមហាក្សត្រ ព្រះមហាក្សត្រយានីគ្រប់ព្រះអង្គ ដែលបានកសាងប្រាង្គប្រាសាទដ៏ អស្ចារ្យនៅលើទឹកដីនេះ។ ប្រសិនបើដូនតា អតីតព្រះមហាក្សត្រ ព្រះមហាក្សត្រី យានី មិនបានយកព្រះទ័យ/ចិត្តទុកដាក់ខិតខំកសាងទេ យើងគ្មានទីតាំងឈរដឹង ធ្វើអង្គរសង្គ្រាន្តទេ។ យើងក៏បាននឹកទៅដល់ព្រះបរមរតនកោដ្ឋ សម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ ដែលខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំបានចូលរួមផ្ទាល់ជាមួយព្រះអង្គ ចរចាក សន្តិភាព។ គ្រប់ពេលវេលានៃការចរចា (ព្រះអង្គ) តែងតែគិតដល់សុវត្ថិភាពនៃទីតាំង អង្គរ។ តាំងពីមិនទាន់បោះឆ្នោតនៅឡើយ គឺក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃក្រុមប្រឹក្សាជាតិជាន់

ខ្ពស់ ព្រះករុណាសម្តេចព្រះនរោត្តម សីហនុ ព្រះបរមរតនកោដ្ឋ បានសុំការឯកភាពពី ក្រុមប្រឹក្សាជាតិជាន់ខ្ពស់បញ្ចូលប្រាសាទអង្គរវត្តជាបេតិកភណ្ឌពិភពលោក។ នោះ ជាការចាប់ផ្តើមដែលកម្ពុជាមានលក្ខខន្តិកៈត្រូវគោរព។ បន្ទាប់ទៅ យើងអាចព្រះគុណ ចំពោះព្រះមហាក្សត្របច្ចុប្បន្ន សម្តេចព្រះបរមនាថ នរោត្តម សីហមុនី ដែលជានិច្ច កាលព្រះអង្គបានយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់បំផុតទៅនឹងវប្បធម៌ជាតិរបស់យើង ...។

១៥. ការការពារបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ មានអន្តរសកម្មចំពោះសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គម

ពិធីអបអរសាទរការបញ្ចូលតំបន់ប្រាសាទសំបូរព្រៃគុកជាបេតិកភណ្ឌពិភពលោក,
១៧ កក្កដា ២០១៧

... យើងត្រូវមើលឃើញថា វប្បធម៌បេតិកភណ្ឌឬសិល្បៈ មិនមែនជាបញ្ហាដាច់ ដោយឡែកនោះទេ។ វាជាប់ពាក់ព័ន្ធជាមួយបញ្ហាសេដ្ឋកិច្ចសង្គមផងដែរ។ យើង បានខិតខំបង្កើតឲ្យមានការប្រែប្រួលពីសូន្យទេសចរ មកដល់ជាង ៥លានទេសចរ តាមរយៈការប្រើប្រាស់សម្បត្តិ(វប្បធម៌)ដែលជូនតាបានបន្សល់ទុក។ រឿងដែល យើងបានធ្វើគឺជាចុងខ្សែច្រើននៃចំណងមួយ។ យើងធ្វើការការពារបេតិកភណ្ឌវប្ប ធម៌ ក៏ប៉ុន្តែ វាមានអន្តរសកម្មចំពោះបញ្ហាសេដ្ឋកិច្ចនិងសង្គមផងដែរ។ កំណើនសេដ្ឋ កិច្ចដ៏ធំធេង ក៏បានមួយភាគធំចេញមកពីទេសចរណ៍ ដែលចាក់បញ្ចូលទៅក្នុង សេដ្ឋកិច្ចជាតិ និងបង្កើតការងារ និងមុខរបរសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋរបស់យើង ...។

១៦. ធ្វើការអភិរក្សនិងអភិវឌ្ឍវប្បធម៌ ផ្តល់ការងារធ្វើនិងរួមចំណែកបន្ថយភាពក្រីក្រ

ពិធីអបអរសាទរការបញ្ចូលតំបន់ប្រាសាទសំបូរព្រៃគុកជាបេតិកភណ្ឌពិភពលោក,
១៧ កក្កដា ២០១៧

... មិនត្រូវមើលស្រាលអន្តរសកម្មនៅទីនេះទេ។ ប្រទេសជាច្រើនបានយកវិស័យ ទេសចរណ៍ជាគោលដៅនៃការធ្វើឲ្យមានកំណើនសេដ្ឋកិច្ច និងការងារជូនប្រជាជន ...យើងធ្វើកិច្ចការទាក់ទិននឹងវប្បធម៌ ក៏ប៉ុន្តែវាបានផ្តល់ផលមកវិញ មិនគ្រាន់តែការ ពារ អភិរក្ស និងអភិវឌ្ឍវប្បធម៌ប៉ុណ្ណោះទេ ក៏ប៉ុន្តែវាបានផ្តល់ឲ្យយើងនូវកំណើន សេដ្ឋកិច្ច ក៏ដូចជាការងារធ្វើសម្រាប់ពលរដ្ឋ ដែលផលនេះបានជាការរួមចំណែក កាត់បន្ថយភាពក្រីក្រសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋ។ នេះហើយជាកិច្ចការដែលយើងត្រូវធ្វើ

ហើយត្រូវចងចាំថាកូនចៅជំនាន់ក្រោយ ត្រូវតែខិតខំការពារ អភិរក្សនិងអភិវឌ្ឍ ក្នុង វិស័យវប្បធម៌របស់យើង ...។

១៧. ថ្ងៃ១០ កក្កដា ជាទិវាបញ្ចូលប្រាសាទសំបូរព្រៃគុកជាសម្បត្តិបេតិកភណ្ឌពិភពលោក ពិធីអបអរសាទរការបញ្ចូលតំបន់ប្រាសាទសំបូរព្រៃគុកជាបេតិកភណ្ឌពិភពលោក, ១៧ កក្កដា ២០១៧

... ករណីមុនៗ ដូចជា ប្រាសាទព្រះវិហារ ត្រូវបានដាក់បញ្ចូលក្នុងបញ្ជីបេតិកភណ្ឌពិភពលោកនៅថ្ងៃទី៧ កក្កដា ឆ្នាំ២០០៨ បន្ទាប់ពីប្រាសាទអង្គរ ដែលបាន ដាក់បញ្ចូលក្នុងបញ្ជីបេតិកភណ្ឌពិភពលោកនៅឆ្នាំ១៩៩២ ... ថ្ងៃទី៧ កក្កដា ២០០៨ ប្រាសាទព្រះវិហារត្រូវបានដាក់បញ្ចូលជាបេតិកភណ្ឌពិភពលោក ហើយ ត្រូវបានចេញសារអបអរសាទរនៅថ្ងៃទី៨ កក្កដា និងការអបអរសាទរនៅទីក្រុង ភ្នំពេញគោរដ្ឋងនៅទូទាំងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជានៅថ្ងៃទី៩ កក្កដា ... ឯចំពោះ តំបន់ប្រាសាទសំបូរព្រៃគុក ត្រូវបានដាក់បញ្ចូលជាបេតិកភណ្ឌពិភពលោកនៅថ្ងៃទី ៨ កក្កដា ហើយសាររបស់ខ្ញុំត្រូវបានចេញនៅថ្ងៃទី៩ កក្កដា ហើយកំណត់យកម៉ោង ១០ ថ្ងៃទី១០ កក្កដា ធ្វើការអបអរសាទរតាមរយៈសកម្មភាពរួមរបស់ប្រជាជាតិទាំង មូល។ ដូច្នេះ សម្រាប់តំបន់ទាំងពីរ គឺប្រាសាទព្រះវិហារនិងប្រាសាទសំបូរព្រៃគុក យើងធ្វើពិធីតែមួយ បំផុសចិត្តគំនិតប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជា អំពីការស្រឡាញ់វប្បធម៌ ជាតិ ...។

១៨. ដាក់តំបន់ប្រាសាទសំបូរព្រៃគុកជាបេតិកភណ្ឌពិភពលោកបាន ព្រោះមានសន្តិភាព ពិធីអបអរសាទរការបញ្ចូលតំបន់ប្រាសាទសំបូរព្រៃគុកជាបេតិកភណ្ឌពិភពលោក, ១៧ កក្កដា ២០១៧

... ហេតុអ្វីយើងទទួលបាននូវជោគជ័យ លើការងារ(បញ្ចូលប្រាសាទជាបេតិក ភណ្ឌពិភពលោក) ... ប្រទេសមួយចំនួនបានដាក់បញ្ជីស្នើសុំទៅអង្គការយូណេស្កូ ២០ឆ្នាំ ឬជិត៣០ឆ្នាំរួចមកហើយ តែមិនទាន់ត្រូវបានអនុម័តទទួលយកដោយអង្គ ការយូណេស្កូនោះទេ។ ក៏ប៉ុន្តែ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដាក់មួយបានមួយ ដាក់ពីរ បានពីរ ដាក់បីបានបី។ ខ្ញុំសុំលើកនៅទីនេះ ដោយសង្កត់ធ្ងន់លើចង្កោមបញ្ហានៃ ទិដ្ឋភាពនយោបាយ សេដ្ឋកិច្ចសង្គមផងដែរ ... ជំហានបំផុត គឺវត្តមាននៃសន្តិភាព

និងការរំលោភបំពានទឹកដី ជំនួសឲ្យសង្គ្រាម និងការបែកបាក់ពីអតីតកាល (នេះហើយ ជាកត្តាសារវន្ត ដែលនាំអោយយើងអាចធ្វើការងារនេះបានដោយជោគជ័យ) ។ ចំណុចនេះមានសារៈសំខាន់ ដែលជនរួមជាតិត្រូវចងចាំ។ វត្តមានសន្តិភាពបាននាំ ឲ្យយើងនូវការរំលោភបំពានជាតិជាលើកដំបូងក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្ររាប់សិបឆ្នាំ ឬរាប់រយឆ្នាំ ... ដូច្នេះ ត្រូវចងចាំថា វត្តមាននៃសន្តិភាព ជំនួសឲ្យសង្គ្រាម និងការបែកបាក់គឺជាកត្តា ទីមួយនិងដំបូងបំផុត ដែល(នាំឲ្យ)សម្រេចបាននូវជោគជ័យកន្លងមក និងនៅថ្ងៃ នេះ ... ។

១៩. ព្រះមហាក្សត្រនិងព្រះរាជមាតាជាតិ គាំទ្រដំណើរការសុំបញ្ចូលតំបន់ប្រាសាទសំបូរ ព្រៃគុកជាបេតិកភណ្ឌពិភពលោក
 ពិធីអបអរសាទរការបញ្ចូលតំបន់ប្រាសាទសំបូរព្រៃគុកជាបេតិកភណ្ឌពិភពលោក,
 ១៧ កក្កដា ២០១៧

... តាំងពីអតីតព្រះមហាក្សត្រ សម្តេចព្រះរាជបិតាជាតិ ព្រះបរមរតនកោដ្ឋ មក ដល់ព្រះមហាក្សត្របច្ចុប្បន្ន តែងផ្តល់ការគាំទ្រនិងលើកទឹកចិត្តជាប្រចាំ។ ព្រះអង្គ បានផ្តល់ការគាំទ្រពេញលេញក្នុងដំណើរការ ... ខ្ញុំសូមបញ្ជាក់ថា មុនពេលព្រះមហា ក្សត្របច្ចុប្បន្នគ្រងរាជ្យ ព្រះអង្គគឺជាអគ្គរាជទូតនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាប្រចាំនៅ យូណេស្កូ។ ចំណុចនេះមានអត្ថន័យសំខាន់មួយទៀត ដែលជួយជំរុញឲ្យយើង អាចដំណើរការដាក់បញ្ចូលប្រាសាទព្រះវិហារ និងតំបន់សំបូរព្រៃគុកជាបេតិកភណ្ឌ ពិភពលោក។ និយាយដូច្នេះ មិនមែនជាការទិញដូរទឹកចិត្តនោះទេ ក៏ប៉ុន្តែជាការ ស្គាល់នូវកម្ពុជាពិតប្រាកដ ដែលជាការចាំបាច់ណាស់ ... ។

២០. ដាក់តំបន់សំបូរព្រៃគុកជាសម្បត្តិបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ពិភពលោកបាន ដោយសារបក្ស កាន់អំណាចមាននយោបាយច្បាស់លាស់លើវិស័យវប្បធម៌និងសិល្បៈ
 ពិធីអបអរសាទរការបញ្ចូលតំបន់ប្រាសាទសំបូរព្រៃគុកជាបេតិកភណ្ឌពិភពលោក,
 ១៧ កក្កដា ២០១៧

... បក្សដឹកនាំរាជរដ្ឋាភិបាល បាននយោបាយច្បាស់លាស់លើវិស័យវប្បធម៌ និង សិល្បៈ ... ខ្ញុំគ្រាន់តែលើកជ្រុងមួយនៃវប្បធម៌និងសិល្បៈទេ។ បក្សនយោបាយ ដែលដឹកនាំរដ្ឋ ត្រូវតែមាននយោបាយគ្របដណ្តប់ទាំងក្នុងនិងក្រៅប្រទេស ដោយ

ក្នុងនោះ នយោបាយវប្បធម៌ក៏ជាផ្នែកមួយ។ តាំងពីគំនរផេះផង យើងបានធ្វើឲ្យប្រជាជាតិនេះរស់ឡើងវិញ ដើមឡើងស្មើមុខស្មើមាត់ជាមួយគេឯង។ នេះជាភាពចាំបាច់មួយទៀត ដែលកូនខ្មែរត្រូវមើលឲ្យឃើញពីកត្តាដឹកនាំ។ តើបក្សនយោបាយណាទៅដែលមានសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការធ្វើកិច្ចការទាំងអស់នេះ? ពេលសន្តិភាពត្រូវបានបង្កើត អ្វីៗក៏ត្រូវបំផ្លាញ (ពួកអគតិប្រើ)នយោបាយមើលស្រាលចំពោះវប្បធម៌ ដែលសូម្បីតែពាក្យមួយម៉ាត់ស្វាគមន៍ការបញ្ចូលតំបន់ប្រាសាទសំបូរព្រៃគុកជាបេតិកភណ្ឌពិភពលោក ក៏មិនព្រមធ្វើផង។ តើវាស័ក្តិសមទៅនឹង(ក្លាយជា)បក្សកាន់អំណាច ឬដឹកនាំប្រជារាស្ត្រខ្មែរនោះទេ? ...។

២១. ដាក់តំបន់សំបូរព្រៃគុកជាសម្បត្តិបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ពិភពលោកបាន ដោយសារយន្តការអនុវត្តមានភាពស៊ីសង្វាក់គ្នា ទាំងក្នុងប្រទេសនិងក្រៅប្រទេស

ពិធីអបអរសាទរការបញ្ចូលតំបន់ប្រាសាទសំបូរព្រៃគុកជាបេតិកភណ្ឌពិភពលោក,
១៧ កក្កដា ២០១៧

... យើងមានយន្តការអនុវត្តដែលស៊ីសង្វាក់គ្នា ទាំងការអនុវត្តក្នុងប្រទេសទាំងការអនុវត្តក្រៅប្រទេស។ លទ្ធផលនេះ មិនធ្លាក់មកពីលើមេឃនោះទេ តែវាបានមកពីការខិតខំរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ...យើងមិនអាចទៅបោកប្រាស់ UNESCO ជាពិសេសអង្គការ ICOMOS នោះបានទេ។ ភាពស៊ីសង្វាក់រវាងខាងក្នុង និងខាងក្រៅ គឺជាបញ្ហាសំខាន់ខ្លាំងណាស់ ដែលផ្តល់ឱកាសដល់យើង សម្រាប់ការចូលជាបេតិកភណ្ឌពិភពលោក។ មិនមែនដោយសារយើងពូកែ lobby ទើបគេបញ្ចូលនោះទេ។ នេះគឺបានមក ដោយសារការខិតខំបំពេញលក្ខខណ្ឌរបស់ផ្នែកមួយ នៃអង្គការបេតិកភណ្ឌពិភពលោករបស់ UNESCO។ បើយើងធ្វើមិនបានតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវទេ យើងគ្មានលទ្ធភាពដើម្បីចូលទេ ... ខាងក្នុងជាកត្តាកំណត់និងខាងក្រៅជាផ្នែកដែលទ្រទ្រង់ ... មិនមែនអ្វីៗ សុទ្ធតែអាចពឹងពាក់បរទេសបានទេ បើសិនជាខាងក្នុងមិនបានបំពេញតាមលក្ខខណ្ឌ ...។

២២. ដាក់តំបន់សំបូរព្រៃគុកជាសម្បត្តិបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ពិភពលោកបាន ដោយសារប្រជាជនគាំទ្រការដឹកនាំរបស់បក្សកាន់អំណាច

ពិធីអបអរសាទរការបញ្ចូលតំបន់ប្រាសាទសំបូរព្រៃគុកជាបេតិកភណ្ឌពិភពលោក,

... យើងមានការគាំទ្ររបស់ប្រជាជនតាមរយៈការបោះឆ្នោត ជូនគណបក្សប្រជាជនឲ្យធ្វើការដឹកនាំប្រទេសរៀងរហូតមក ... បន្ទាប់ពីអាណត្តិទី៤ ដែលបានបញ្ចូលប្រាសាទព្រះវិហារ ជាសម្បត្តិវប្បធម៌ពិភពលោក ក្នុងដំណាក់កាលនៃការឃោសនាបោះឆ្នោតឆ្នាំ២០០៨ ក្នុងអាណត្តិទី៥ យើងទទួលជោគជ័យសាជាថ្មីម្តងទៀតក្នុងការដាក់តំបន់សំបូរព្រៃគុកទៅជាសម្បត្តិបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ពិភពលោក។ នេះគឺជាការគាំទ្ររបស់ប្រជាជនចំពោះបក្សកាន់អំណាច ចំពោះគណបក្សប្រជាជន ដែលកំពុងដឹកនាំរាជរដ្ឋាភិបាល ហើយសូមអរគុណចំពោះប្រជាពលរដ្ឋគ្រប់ទិសទីដែលបានបោះឆ្នោតគាំទ្រគណបក្សប្រជាជន ជារៀងរហូតមក ... មិនមែនតែក្រសួងវប្បធម៌ និងវិចិត្រសិល្បៈមួយគ្រប់គ្រាន់ទេ។ ផ្នែកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ មានចំណែកដែលសមហេតុសមផលនឹងទទួលយកនូវរមោទនភាពជាប្រជាជន និងជាស្ថាប័ន ដែលនៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌជាតិស័ក្តិសមជាស្ថាប័ន និងជាពលរដ្ឋនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ...។

២៣. ដាក់តំបន់សំបូរព្រៃគុកជាសម្បត្តិបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ពិភពលោកបាន ព្រោះមាននយោបាយការបរទេសត្រឹមត្រូវ ទាក់ទាញការគាំទ្រប្រទេសជាមិត្ត

ពិធីអបអរសាទរការបញ្ចូលតំបន់ប្រាសាទសំបូរព្រៃគុកជាបេតិកភណ្ឌពិភពលោក,
១៧ កក្កដា ២០១៧

... យើងមាននយោបាយការបរទេសត្រឹមត្រូវ ដែលទាក់ទាញការគាំទ្រពីប្រទេសជាមិត្ត និងអង្គការអន្តរជាតិ ពិសេសគឺ UNESCO ទាំងការដាក់បញ្ចូលសម្បត្តិបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ពិភពលោក ទាំងការជួយជំនួយហិរញ្ញវត្ថុបច្ចេកទេស ដើម្បីជួសជុល និងអភិរក្ស ក៏ដូចជាការបណ្តុះបណ្តាលធនធានមនុស្ស ... នយោបាយការបរទេសត្រឹមត្រូវនេះនាំមកនូវការចូលរួមចំណែកពីសំណាក់អង្គទាំងអស់ មិនគ្រាន់តែជាការដាក់បញ្ចូលទេ ក៏ប៉ុន្តែរយៈពេលកន្លងទៅ ប្រទេសមួយចំនួនបានជួយជួសជុលប្រាសាទ និងជួយអភិរក្សគំនូរ ឬផ្នែកសិល្បៈណាមួយរបស់យើង។ ក្នុងឃ្លាំងគ្រាន់តែក្រឡេកមើលនៅ ICC អង្គរ គេអាចឃើញជប៉ុន និងបារាំង ជាសហប្រធាននៅទីនេះ ហើយបើយើងពិនិត្យទៅលើ ICC ព្រះវិហារ គេនឹងឃើញប្រទេសជប៉ុន គឺចិន និងឥណ្ឌា ជាសហប្រធាន។ យើងអាចទាក់ទាញនឹងប្រទេសធំ ២ ដែល

មានប្រជាជន ៣ ពាន់លាននាក់ធ្វើជាសហប្រធានគាំទ្រការអភិរក្សខាងប្រាសាទព្រះ វិហារ ...។

២៤. អភិវឌ្ឍនិងអភិរក្ស (តំបន់ប្រាសាទ) តាមផែនការមេ ជាអនុសាសន៍ពីយូណេស្កូ
ពិធីអបអរសាទរការបញ្ចូលតំបន់ប្រាសាទសំបូរព្រៃគុកជាបេតិកភណ្ឌពិភពលោក,
១៧ កក្កដា ២០១៧

... (ប្រឹងប្រែង)ជំរុញការអភិវឌ្ឍនិងអភិរក្ស តាមផែនការមេ ដែលជាអនុសាសន៍ ឬជាក្របខ័ណ្ឌ ដែលយើងបានព្រមព្រៀងជាមួយដៃគូ។ នោះគឺអនុសាសន៍ដែល យូណេស្កូបានផ្តល់ឲ្យយើង។ ត្រូវខិតខំដើម្បីធានាថា អ្វីដែលយើងបានស្នើសុំទៅ មិនត្រូវបានទាត់ចេញពីសម្បត្តិបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ពិភពលោកវិញទេ។ ប្រទេស មួយចំនួនបានបាត់បង់រួចហើយ។ គេបញ្ចេញ ... សង្ឃឹមថា យើងទាំងអស់គ្នាត្រូវ ការបំពេញលក្ខខណ្ឌដែលតម្រូវ។ វាមិនមែនជាផលប្រយោជន៍ដល់បរទេសទេ។ វា ជាផលប្រយោជន៍ផ្ទាល់របស់ប្រជាជនកម្ពុជា ដែលតម្រូវឲ្យយើងត្រូវធ្វើបែបនេះ...។

២៥. ពង្រឹងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ពិសេសប្រព័ន្ធផ្លូវ និងសេវា ក្នុងតំបន់ប្រាសាទសំបូរព្រៃគុក
ពិធីអបអរសាទរការបញ្ចូលតំបន់ប្រាសាទសំបូរព្រៃគុកជាបេតិកភណ្ឌពិភពលោក,
១៧ កក្កដា ២០១៧

... ត្រូវពង្រឹងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដើម្បីអភិវឌ្ឍទេសចរណ៍ក្នុងតំបន់ សំខាន់លើ ប្រព័ន្ធផ្លូវ និងសេវាផ្សេងទៀត ដែលមានពាក់ព័ន្ធនៅទីនេះ។ ថ្ងៃនេះ ឯកឧត្តមទេស រដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រីសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ អូន ព័ន្ធមុនីរ័ត្ន រួមជាមួយក្រសួងវប្បធម៌ វិចិត្រសិល្បៈ អាជ្ញាធរសំបូរព្រៃគុក ពិនិត្យមើលអំពីតំបន់មួយចំនួនដែលយើងត្រូវ ធ្វើផ្លូវវាង ចៀសវាងការបើករថយន្តបំពាន ធ្វើឲ្យខ្ទេចខ្ទាំនៅទីនោះ។ តំបន់មួយ ចំនួននៅទីនោះ ក៏មានផ្លូវមិនទាន់សមស្រប ឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការនៃវិស័យ ទេសចរណ៍ដែលនៅពេលខាងមុខ នឹងកើនឡើងគំហុកនៅក្នុងតំបន់សំបូរព្រៃគុក។ ទាំងអស់នេះ សុទ្ធតែជាចំណុចដែលយើងត្រូវធ្វើទាំងអស់គ្នា ...។

២៦. ទាំងអស់គ្នាជាកូនកកញ្ញ ចូលរួមការការពារវប្បធម៌ជាតិពីដូនតា ទាំងរូបិ និងអរូបិ
ពិធីអបអរសាទរការបញ្ចូលតំបន់ប្រាសាទសំបូរព្រៃគុកជាបេតិកភណ្ឌពិភពលោក,

១៧ កក្កដា ២០១៧

... សូមចូលរួមក្នុងចលនាការការពារវប្បធម៌ជាតិ ទាំងរូបីនិងអរូបី។ សូមកុំសម្លាប់ មេមាន់ដើម្បីធ្លាក់មួយពេល។ សូមរក្សាមេមាន់ ចិញ្ចឹមយកស៊ុត/យកកូន ទើបមាន ប្រយោជន៍ ... ទាំងអស់គ្នាត្រូវចូលរួមការពារនូវសម្បត្តិវប្បធម៌របស់យើង ដូចជា ប្រាង្គប្រាសាទនិងតំបន់ប្រាសាទ ដែលចាត់ទុកដូចជាតំបន់ការពារ ប្រៀបបីដូចជា មេមាន់ ដែលយើងមិនគប្បីសម្លាប់ដើម្បីការធ្លាក់មួយពេលទេ។ យើងគួរតែត្រូវ ថែទាំមេមាន់ឲ្យបានល្អដើម្បីចិញ្ចឹមយកកូន និងបន្តឲ្យបែកមែកសាខាតទៅទៀត ... ត្រូវចងចាំថា យើងចូលរួមទាំងអស់គ្នា ការពារបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌ ... យើងត្រូវការការ បេតិកភណ្ឌដូនតា។ គ្រាន់តែអ្នកធ្វើគឺលំបាកណាស់ទៅហើយ តែយើងទាំងអស់ គ្នាគឺជាកូនកតញ្ញដែលចាំបាច់ត្រូវ(ថែរក្សា) ... ។

២៧. អង្គសង្គ្រាន្ត ផ្តល់ភាពរីករាយឆ្នាំថ្មីប្រពៃណីជាតិ និងស្នាមញញឹមចេញពីទឹកចិត្តបង ប្អូនខ្មែរនិងភ្ញៀវអន្តរជាតិ
ពិធីបើកព្រឹត្តិការណ៍អង្គសង្គ្រាន្ត (លើកទី៦) ព.ស ២៥៦២, ១៣ មេសា ២០១៨

... អង្គសង្គ្រាន្តបានផ្តល់ភាពសប្បាយរីករាយ អបអរសាទរឆ្នាំថ្មីប្រពៃណីជាតិ និង ស្នាមញញឹមចេញពីទឹកចិត្តបងប្អូនខ្មែរយើង និងភ្ញៀវអន្តរជាតិដែលបានមកចូលរួម ... ខ្ញុំក៏បានឃើញនូវការផ្សព្វផ្សាយមួយថា ក្រៅពីបញ្ចប់ការជួបជុំរំលែងនៅតំបន់ អង្គនេះ នៅតំបន់អង្គរយូងយូ ក៏មានការប្រគំតន្ត្រីដ៏ធំរបស់ទូរទស្សន៍ហង្សមាស ផងដែរ។ ដូច្នេះ ឆ្នាំនេះមានប្រជាជនចូលរួមច្រើន។ សង្ឃឹមថាប្រជាពលរដ្ឋ(នៅ សៀមរាប)ទទួលបានផលប្រយោជន៍ពីការស្នាក់នៅ ការលក់ឥវ៉ាន់និងរបស់របរហូប ចុក។ ក៏ប៉ុន្តែ ខ្ញុំក៏សូមអំពាវនាវថា ដើម្បីរក្សាតម្លៃនិងទាក់ទាញឲ្យកាន់តែច្រើន គឺ មិនត្រូវបង្កើនថ្លៃហួសហេតុពេកទេ ... ។

២៨. អង្គសង្គ្រាន្ត ឆ្លុះបញ្ចាំងពីសាមគ្គីភាព ឯកភាព មិត្តភាព គ្រួសារខ្មែរ
ពិធីបើកព្រឹត្តិការណ៍អង្គសង្គ្រាន្ត (លើកទី៦) ព.ស ២៥៦២, ១៣ មេសា ២០១៨

... អង្គសង្គ្រាន្តគឺជាព្រឹត្តិការណ៍ឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីឯកភាព សាមគ្គីភាពមិត្តភាព ស្មារតី គ្រួសារខ្មែរសេចក្តីអំណរសាទរ ភាពសុខដុម សុកមង្គល និងមោទនភាពក្នុងចំណោម

យុវជន ក៏ដូចជាប្រជាជនទូទាំងប្រទេសជាគ្រួសារតែមួយ។ យើងគ្មានការបែងចែក រើសអើងណាមួយ សម្រាប់ក្រុមនេះឬក្រុមនោះឡើយ។ វាជារបស់យើងទាំងអស់គ្នា។ ដូច្នេះយើងមានសិទ្ធិនឹងសប្បាយរីករាយជាមួយគ្នា ...។

២៩. អង្គសង្ក្រាន្តបង្ហាញភាពរុងរឿងនៃវប្បធម៌ អរិយធម៌ ទំនៀមទម្លាប់ ប្រពៃណីសាសនា ពីសម័យមហានគរ

ពិធីបើកព្រឹត្តិការណ៍អង្គសង្ក្រាន្ត (លើកទី៦) ព.ស ២៥៦២, ១៣ មេសា ២០១៨

... អង្គសង្ក្រាន្តជាឱកាសបង្ហាញដល់អន្តរជាតិនិងមិត្តភក្តិបរទេស អំពីភាពរុងរឿង ភាពសម្បូរបែបនៃវប្បធម៌ អរិយធម៌ ទំនៀមទម្លាប់ ប្រពៃណីសាសនា (របស់ជាតិសាសន៍ខ្មែរ) តាំងពីសម័យមហានគរ រហូតដល់ពេលបច្ចុប្បន្ន ... គ្រាសង្ក្រាម និងការបែកបាក់របស់កម្ពុជា ព្រមទាំងរបបប្រល័យពូជសាសន៍ គេស្ទើរតែភ្លេចពីកម្ពុជាទៅហើយ។ ប៉ុន្តែ តាមរយៈសកម្មភាពនានាដែលយើងបានប្រឹងប្រែង កម្ពុជាបានក្លាយជាគោលដៅទេសចរណ៍ដ៏ទាក់ទាញ ដែលឆ្លាក់នូវទេសចរ ៥លាន ៧សែននាក់បានមកកាន់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។ ជារៀងរាល់ឆ្នាំខ្ញុំតែងតែឃើញថា ភ្ញៀវទេសចរបរទេសបានមករាំកម្សាន្តសប្បាយជាមួយប្រជាពលរដ្ឋរបស់យើង ហើយប្រជាពលរដ្ឋយើងក៏បានផ្តល់ស្នាមញញឹមនិងរាំជាមួយមិត្តភក្តិបរទេសជាភ្ញៀវ ...។

៣០. គំនិតច្នៃប្រឌិតអង្គសង្ក្រាន្ត នាំអោយកើតមានសង្ក្រាន្តនៅច្រើនកន្លែង

ពិធីបើកព្រឹត្តិការណ៍អង្គសង្ក្រាន្ត (លើកទី៦) ព.ស.២៥៦២, ១៣ មេសា ២០១៨

... តាមរយៈគំនិតច្នៃប្រឌិតអង្គសង្ក្រាន្តនេះ សង្ក្រាន្តក៏បានកើតនៅកន្លែងដទៃទៀត ដូចដែលខ្ញុំបញ្ជាក់រួចហើយ។ ឆ្នាំនេះ នៅទីក្រុងភ្នំពេញមានសង្ក្រាន្តពីរកន្លែង គឺសង្ក្រាន្តវត្តភ្នំ និង(សង្ក្រាន្ត)ពោធិ៍សែនជ័យ។ ខេត្តកណ្តាលមានសង្ក្រាន្តនៅភ្នំព្រះរាជទ្រព្យ មានសង្ក្រាន្តស្វាយរៀង សង្ក្រាន្តព្រៃវែង សង្ក្រាន្តថ្មីសម្បូរព្រៃគុកខេត្តកំពង់ធំ សង្ក្រាន្តបន្ទាយមានជ័យ សង្ក្រាន្តកំពង់ស្ពឺ សង្ក្រាន្តបាត់ដំបង សង្ក្រាន្តកោះកុង សង្ក្រាន្តកំពត ។ល។ សរុបទៅ យើងមានរហូតទៅដល់សង្ក្រាន្តនៅឯសាធារណរដ្ឋកូរ៉េឯណោះ។ យើងមានពលរដ្ឋនិងនិស្សិតដែលធ្វើការរៀនសូត្រនៅកូរ៉េ ប្រមាណជា ៥ម៉ឺននាក់។ ដូច្នេះក៏មានពិធីរៀបចំនៅទីនោះផងដែរ។ ខ្ញុំអបអរ

សាទរជាមួយយុវជន ក៏ដូចជាសិល្បករ/សិល្បការិនី កីឡាករ/កីឡាការិនី ដែលបាន ចូលរួមសង្គ្រាន្តនៅទីនេះ ក៏ដូចជាសង្គ្រាន្តនៅកន្លែងនានា ...។

៣១. កត្តា៤ ធ្វើឱ្យប្រជាពលរដ្ឋអាចធ្វើដំណើរទៅរកមីករណីតចូលរួមពិធីបុណ្យប្រពៃណី ជាមួយគ្រួសារ

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និងយោជិត នៅតំបន់ចាក់អង្រែលើ, ២៧ កញ្ញា ២០១៧

... មានកត្តា ៤ ដែលធ្វើឱ្យពិធីភ្ជុំបិណ្ឌក៏ដូចជាពិធីបុណ្យនានាអាចប្រព្រឹត្តទៅ បានស្រួល និងប្រជាជនមានលទ្ធភាពធ្វើដំណើរ ... **ទី១ កត្តាសន្តិភាព។** នេះជាកត្តា ធំជាងគេ ដែលធ្វើអោយប្រទេសកម្ពុជារបស់យើង មានលទ្ធភាពធ្វើដំណើរដោយ គ្មានការភ័យខ្លាច។ មិនមែនគ្រាន់តែភ័យខ្លាចសម្រាប់ការវាយភេរវកម្ម ឬការជួន ស្លាក់ដោយក្រុមឧទ្ទាមណាមួយ ដូចកាលពីពេលមុនទេ ក៏ប៉ុន្តែឥឡូវនេះ ប្រជា ពលរដ្ឋមិនត្រឹមតែធ្វើដំណើរពេលថ្ងៃទេ គេធ្វើដំណើរក្នុងពេលយប់ ដោយមាន សុវត្ថិភាព ... **កត្តាទី២ គឺហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធតភ្ជាប់ពីតំបន់មួយទៅកាន់តំបន់មួយ។** បើទោះបីវាមិនទាន់ស្រួលឥតខ្ចោះ ក៏ប៉ុន្តែបានអនុញ្ញាតអោយប្រជាពលរដ្ឋរបស់ យើងអាចធ្វើដំណើរបានទៅគ្រប់ទីកន្លែង នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌទូទាំងប្រទេស ... **កត្តា ទី៣ យើងមានមធ្យោបាយធ្វើដំណើរ** ជាមធ្យោបាយផ្ទាល់ខ្លួនក្តី ... មធ្យោបាយ ដោយបង់ប្រាក់ក្តី ... និង**កត្តាទី៤ គឺប្រាក់ចំណូល** ... ដោយសារប្រាក់ចំណូលរបស់ ប្រជាពលរដ្ឋ រាប់ទាំងប្រាក់ចំណូលរបស់កម្មករ/ការិនីមានការកើនឡើង ព្រមដោយ ការយកចិត្តទុកដាក់ពីសំណាក់រាជរដ្ឋាភិបាល សម្រាប់មន្ត្រីរាជការ កងកម្លាំង ប្រដាប់អាវុធប្រមាណជាងកន្លះលាននាក់ បានទទួលនូវប្រាក់បៀវត្ស និងប្រាក់ ឧបត្ថម្ភពេលភ្ជុំបិណ្ឌ ...។

៣២. កត្តាទាំង៦ ដែលនាំទៅដល់ការរៀបចំអង្គរសង្គ្រាន្តបានដោយរីករាយនិងជោគជ័យ

ពិធីបើកព្រឹត្តិការណ៍អង្គរសង្គ្រាន្តឆ្នាំ២០២៣ និងអបអរសាទរខួប ១០ឆ្នាំ នៃការបើក ព្រឹត្តិការណ៍អង្គរសង្គ្រាន្ត, ១៤ មេសា ២០២៣

... អ្វីដែលធ្វើឱ្យអាចរៀបចំពិធីនានាទូទាំងប្រទេស មិនគ្រាន់តែអង្គរសង្គ្រាន្ត នោះទេ នៅគ្រប់ទីកន្លែង ជាខេត្ត ជាស្រុក ជាឃុំ រហូតដល់ភូមិ និងរហូតទៅតាម គ្រឹះស្ថានសិក្សានានា ជាសាកលវិទ្យាល័យ វិទ្យាល័យ និងកន្លែងដទៃទៀត ... ដំបូង

បំផុត ខ្ញុំសូមចាប់ផ្តើមពីកត្តាថា (យើងមាន)សុខសន្តិភាព ស្ថិរភាពខាងនយោបាយ។ នេះជាកត្តាសំខាន់ ... ត្បិតមិនមានការសប្បាយណាមួយអាចកើតឡើងក្រោមគ្រាប់បែក គ្រាប់ផ្លោង និងក្នុងសង្គ្រាមនោះទេ ... ទី២ ... យើងគ្រប់គ្រងបានជំងឺកូវីដ១៩ ដែលលែងជាការឆ្លងឆ្លងឆ្លង។ ទោះបីយ៉ាងនេះក្តី ... សង្ឃឹមថា បងប្អូនយើងនឹងយកចិត្តទុកដាក់លើបញ្ហាអនាម័យនានា ហើយក្រុមគ្រូពេទ្យនៅតែធ្វើសកម្មភាពដោះស្រាយបញ្ហាដែលអាចកើតឡើងជាយថាហេតុ ... ទី៣ (យើងមាន)ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធតភ្ជាប់ ដែលធ្វើឲ្យប្រជាជនអាចធ្វើដំណើរពីទីកន្លែងមួយទៅកាន់កន្លែងមួយ ... ទី៤ ប្រជាពលរដ្ឋមានមធ្យោបាយធ្វើដំណើរ ទោះជាផ្ទាល់ខ្លួនក្តីជាថយន្តឈ្នួលក្តី ... បន្ថែមដោយការបញ្ចេញថយន្តក្រុង ៣៤៥គ្រឿងដោយសាលារាជធានីភ្នំពេញជួយដឹកប្រជាពលរដ្ឋពីទីក្រុងឆ្ពោះទៅកាន់ជនបទ ... ទី៥ បើទោះបីមានការលំបាកបន្តិច ក៏ប៉ុន្តែ ប្រជាពលរដ្ឋនៅមានប្រាក់ចំណូលដែលអាច(រំលែកមកចាយវាយ)ដើរលេងបាន ... និងទី៦ តាមគំនិតផ្តួចផ្តើមនិងសកម្មភាពរបស់ខ្លួន សហភាពសហព័ន្ធយុវជនកម្ពុជា បានធ្វើកិច្ចការរៀបចំព្រឹត្តិការណ៍នេះបានយ៉ាងល្អ ... ។

៣៣. បេះដូងក្រដាសជិត ៤លាននៃព្រឹត្តិការណ៍អង្គរសង្គ្រាន្ត ជាការគិតគូរដ៏ស៊ីជម្រៅរបស់បងប្អូនយុវជន

ពិធីបើកព្រឹត្តិការណ៍អង្គរសង្គ្រាន្តឆ្នាំ២០២៣ និងអបអរសាទរខួប ១០ឆ្នាំនៃការបើកព្រឹត្តិការណ៍អង្គរសង្គ្រាន្ត, ១៤ មេសា ២០២៣

... ខ្ញុំមានការរីករាយចំពោះសមិទ្ធផលនៃការ (បង្កើតឯកទត្តកម្មបត់) បេះដូង(ក្រដាស)ច្រើនជាងគេនៅលើពិភពលោក។ ខ្ញុំបានទទួលនូវតួលេខ(ចំនួនបេះដូងក្រដាស)នេះថាមាន ៣ ៩១៧ ៨០៥ គឺជាចំនួនមួយដ៏ច្រើន ... ប្រជាជនកម្ពុជាចាប់អារម្មណ៍ និងចូលរួមគាំទ្រដំណើរការនេះ។ យើងបានបំបែកឯកទត្តកម្មបេះដូងច្រើនជាងគេ (ដែលមុននេះ)ចក្រភពអង់គ្លេសមានតែជាង ៥ម៉ឺនទេ។ យើង(បានគិតថានឹង)ប្រឹងសម្រេចឱ្យបានត្រឹមតែមួយលានបេះដូងប៉ុណ្ណោះ។ មិននឹកស្មានថាយើងឈានរហូតទៅដល់ជិត ៤លានបេះដូង ... តាមរបាយការណ៍ អ្នកដែលចូលរួមបត់បេះដូងក្រដាសនេះ មានអាយុចាប់ពី ៤ឆ្នាំរហូតដល់អាយុ ៨០ឆ្នាំ ... (ដូច

នេះ)គេអាចយល់បានអំពីអត្ថន័យនៃ(ការបត់)បេះដូង(ក្រដាសនេះ)។ វាមិនមែនជាការបែកបាក់នោះទេ។ ខ្ញុំគិតថាវាជាការគិតគូរដ៏ស៊ីជម្រៅមួយរបស់បងប្អូនយុវជន ...។

៣៤. លើកកម្ពស់សមត្ថភាពអ្នកនិពន្ធ អ្នកដឹកនាំរឿង និងតួសម្តែង

ទិវាវប្បធម៌ជាតិ ៣ មីនា ទី២១ ពិធីបិទមហោស្រពសិល្បៈយុវជនទូទាំងប្រទេសឆ្នាំទី៥ និងពិធីសំណេះសំណាលជាមួយសិល្បករ/ការិនីទូទាំងប្រទេស, ៦ មីនា ២០១៩

... ខ្ញុំសូមអំពាវនាវឲ្យបន្តការយកចិត្តទុកដាក់លើកកម្ពស់សមត្ថភាពអ្នកនិពន្ធ អ្នកដឹកនាំរឿង និងតួសម្តែងនានាឲ្យបានសមរម្យ។ បញ្ហាដែលត្រូវគិតមុនគេគឺអ្នកនិពន្ធនិងអ្នកដឹកនាំរឿង។ រីឯតួសម្តែងងាយស្រួលទេ ដោយសារថា បើសិនមានការនិពន្ធនិងការដឹកនាំរឿងបានត្រឹមត្រូវ បច្ចុប្បន្ននេះ តួសម្តែងមានសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីឆ្លើយតបទៅការតម្រូវរបស់អ្នកនិពន្ធនិងអ្នកដឹកនាំរឿង។ រឿងដែលគួរឲ្យចាប់ចិត្តនៅត្រង់ថា ខ្សែភាពយន្តដែលបញ្ចាំងតាមគ្រប់ស្ថានីយទូរទស្សន៍នានាក្នុងម៉ោងមាស ទទួលបានសាទរពីសំណាក់ប្រជាពលរដ្ឋកាន់តែច្រើនទៅៗ។ ក៏ប៉ុន្តែខ្ញុំសុំធ្វើការកត់សម្គាល់ឲ្យយកចិត្តទុកដាក់លើកត្តាអ្នកនិពន្ធនិងអ្នកដឹកនាំរឿង ...។

៣៥. ធ្វើឱ្យភាពយន្តខ្មែរទទួលបានការពេញនិយមពីសំណាក់ប្រជាជនកម្ពុជាឡើងវិញ

ទិវាវប្បធម៌ជាតិ ៣ មីនា ទី២១ ពិធីបិទមហោស្រពសិល្បៈយុវជនទូទាំងប្រទេសឆ្នាំទី៥ និងពិធីសំណេះសំណាលជាមួយសិល្បករ/ការិនីទូទាំងប្រទេស, ៦ មីនា ២០១៩

... ខ្ញុំចង់ឲ្យសិល្បៈភាពយន្តខ្មែរដែលបានស្លាប់ទៅក្នុងជំនាន់ ប៉ុល ពត និងដែលបានរស់ឡើងវិញក្នុងដំណាក់កាលដែលខ្ញុំដឹកនាំ ទទួលបាននូវការពេញនិយមពីសំណាក់ប្រជាជនកម្ពុជាឡើងវិញ។ វាបានចាប់កំណើតឡើងវិញក្នុងពេលដែលខ្ញុំធ្វើនាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃប្រទេសនេះ។ ខ្ញុំចង់ឃើញថា ភាពយន្តកម្ពុជាមិនគ្រាន់តែពេញនិយមនៅក្នុងប្រទេសរបស់ខ្លួនទេ ប៉ុន្តែអាចនឹងនាំយកទៅបញ្ចាំងនៅក្រៅប្រទេសបានដូចកាលពីជំនាន់ទសវត្សរ៍ទី៦០ និងពាក់កណ្តាលទសវត្សរ៍៧០ ដែលខ្សែភាពយន្តរបស់យើងក៏មានការពេញនិយម ... យើងមានមោទនភាពដែលពីអតីតកាល (ការផលិតភាពយន្តរបស់)យើងមិនអស់ទេ។ សង្ឃឹមថា វិស័យខ្សែភាពយន្តខ្មែរនឹងបន្តមានជីវិតតទៅទៀត ...។

៣៦. ហ៊ុន សែន នៅធ្វើជានាយករដ្ឋមន្ត្រី ពន្ធមិនត្រូវបានដាក់បន្ទុកលើសិល្បៈ

ទិវាវប្បធម៌ជាតិ ៣ មីនា ទី២១ ពិធីបិទមហោស្រពសិល្បៈយុវជនទូទាំងប្រទេសឆ្នាំទី៥ និងពិធីសំណេះសំណាលជាមួយសិល្បករ/ការិនីទូទាំងប្រទេស, ៦ មីនា ២០១៩

... ខ្ញុំសូមបញ្ជាក់ជូនទាំងអស់គ្នានៅទីនេះ ហេតុអ្វីបានជាខ្ញុំមិនបន្តឲ្យមានការរួចពន្ធរហូតដល់ ១០ឆ្នាំ ? ... ខ្ញុំមិនចង់អោយមានការយកពន្ធអាករធ្ងន់ហួសកម្រិតលើវិស័យសិល្បៈទេ។ ប៉ុន្តែ ដោយសារអាណត្តិរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលត្រូវបញ្ចប់នៅឆ្នាំ២០២៣ហើយក៏មានការបោះឆ្នោតនៅឆ្នាំ២០២៣ដែរនោះបើសិនជាប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជានិយាយជារួម និងនិយាយដោយឡែក សិល្បករ/ការិនី បន្តការគាំទ្រគណបក្សប្រជាជន (ឬនិយាយម្យ៉ាងទៀតថា) ពេលណា ហ៊ុន សែន នៅជានាយករដ្ឋមន្ត្រីពេលនោះពន្ធមិនត្រូវបានដាក់បន្ទុកទៅសិល្បៈទេ។ អញ្ចឹង ក្រោយឆ្នាំ២០២៣ បើសិនជាជាប់ឆ្នោត ច្បាស់ណាស់ថា ខ្ញុំនឹងបន្តរយៈពេល(មិនជាប់បន្ទុកពន្ធ)នោះទៅដល់ឆ្នាំ២០២៨ គឺទៅនីតិកាលក្រោយ ... សង្ឃឹមថា អ្នកទាំងអស់គ្នានឹងបន្តការគាំទ្រខ្ញុំនិងគណបក្សប្រជាជនបន្តទៀត ... ។

៣៧. វប្បធម៌ វិចិត្រសិល្បៈ និងអប់រំ យុវជន និងកីឡា រុញការបណ្តុះបណ្តាលវប្បធម៌ទៅក្នុងវិស័យអប់រំ ដើម្បីការពារនិងលើកកម្ពស់ការស្រលាញ់វប្បធម៌ជាតិ

ទិវាវប្បធម៌ជាតិ ៣ មីនា ទី២១ ពិធីបិទមហោស្រពសិល្បៈយុវជនទូទាំងប្រទេសឆ្នាំទី៥ និងពិធីសំណេះសំណាលជាមួយសិល្បករ/ការិនីទូទាំងប្រទេស, ៦ មីនា ២០១៩

... ខ្ញុំមានការលើកទឹកចិត្តណាស់ (ដោយឃើញថាមាន)យុវជនបានមកចូលរួមសម្តែង (ហើយក៏បានធ្វើមក)តាំងពីប៉ុន្មានឆ្នាំរួចហើយ។ យើងត្រូវបន្តប្រធានបទ « យុវជនដើម្បីវប្បធម៌ជាតិ » នេះតទៅទៀត ព្រោះពួកគេជាអ្នកស្ទង់ដំណែង ... យើងមិនចាំបាច់ដោះដូរប្រធានបទនេះទេ ... ខ្ញុំបានឃើញអំពីសមត្ថភាពសម្តែងរបស់ក្រុមយុវជនយើងនៅកន្លែងនេះ នៅកន្លែងនោះ ហើយជារៀងរាល់ពេលដែលមានការផ្សាយបន្តផ្ទាល់ ឬមានសិល្បៈដែលជាការសម្តែងរបស់សិល្បៈខ្មែរយើង ខ្ញុំតែងឮយាមតាមសង្កេតពីសមត្ថភាពសម្តែងរបស់ពួកគេ។ ដូច្នេះ ការសហការរវាងក្រសួងវប្បធម៌ វិចិត្រសិល្បៈ និងក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា ជំរុញ(ការបណ្តុះ

បណ្តាល) វប្បធម៌របស់យើងទៅក្នុងវិស័យអប់រំ គឺជាអាទិភាពមួយក្នុងចំណោម បណ្តាអាទិភាពនានា ដើម្បីការពារនិងលើកកម្ពស់ការស្រលាញ់វប្បធម៌ជាតិ ...។

៣៨. ការកសាងរូបសំណាក ឬបដិមា ត្រូវតែធ្វើឲ្យបានត្រឹមត្រូវតាមរចនាបថ

ទិវាវប្បធម៌ជាតិ ៣ មីនា លើកទី២៥ ឆ្នាំ២០២៣ និងពិធីសំណេះសំណាលជាមួយ សិល្បករ/ការិនីទូទាំងប្រទេសលើកទី៤, ២ មីនា ២០២៣

... ចំណុចដែលក្រសួងវប្បធម៌ និងវិចិត្រសិល្បៈ ក៏ដូចជាស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធនានា ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ គឺការកសាងរូបសំណាក ឬបដិមា ត្រូវតែធ្វើឲ្យបានត្រឹមត្រូវ តាមរចនាបថ និងមានក្បួនខ្នាត គ្នាពេលដែលបានអភិសេកនិងដាក់ឲ្យប្រើប្រាស់ រួចហើយ។ បើការកសាងបែបដោយមិនត្រូវក្បួនខ្នាត គ្មានអ្នកណាហ៊ាន(យកចេញឬ) វាយចោលនោះទេ ព្រោះបាវម្តពីគ្រោះថ្នាក់តាមអបិយជំនឿ។ បើអញ្ចឹង របស់នោះ នឹងត្រូវបានបន្សល់ទុករាប់រយឆ្នាំទៅខាងមុខទៀត។ ប្រការនេះ ក៏នឹងនាំឲ្យក្មេង ជំនាន់ក្រោយអាចយល់ខុស អំពីទម្រង់ខ្មែរពិតប្រាកដ។ ទាក់ទិននឹងរូបបដិមា ឬក៏ រូបសំណាកនេះ ពេលដែលអភិសេកហើយ អត់មានអ្នកណាទៅប៉ះពាល់បានទេ ... អញ្ចឹងស្មើឲ្យក្រសួងយកចិត្តទុកដាក់ ...។

៣៩. ទោះបីមានសម្ភារទំនើប សូមរក្សាទំនៀមទម្លាប់ របស់របរពីអតីតកាល

ទិវាវប្បធម៌ជាតិ ៣ មីនា លើកទី២៥ ឆ្នាំ២០២៣ និងពិធីសំណេះសំណាលជាមួយ សិល្បករ/ការិនីទូទាំងប្រទេសលើកទី៤, ២ មីនា ២០២៣

... ខ្ញុំបានសម្រេចរួចហើយ។ ក្នុងចំណោម ១លាន ៥សែននាក់នៃសិស្សដែលត្រូវ ទទួលបានការបណ្តុះបណ្តាល គឺសូមទុក២% ទៅ៤% ឱ្យក្រសួងវប្បធម៌ និងវិចិត្រ សិល្បៈបណ្តុះបណ្តាល “មាតកដូនតា”។ នេះជាចំណុចត្រូវយកចិត្តទុកដាក់មិនអាច ធ្វេសប្រហែស និងមើលស្រាលបានទេ។ ខ្ញុំខ្លាចមានការបាត់បង់ ដោយសារតែមាន សម្ភារកាន់តែទំនើប។ អ្វីក៏ទំនើបៗ ក៏តាំងបោះបង់ចោលទំនៀមទម្លាប់និងរបស់របរ ដែលយើងធ្លាប់មានពីអតីតកាល ... ខ្ញុំស្នើដោយទទួលបានយកចិត្តទុកដាក់ ជា ពិសេស ការកសាងរូបសំណាក និងបដិមា ...។

៤០. សូមពុទ្ធបរិស័ទជួយព្រះសង្ឃ រក្សាក្លែងពិណពាទ្យ និងឆៃយ៉ាំ

ទិវាវប្បធម៌ជាតិ ៣ មីនា លើកទី២៥ ឆ្នាំ២០២៣ និងពិធីសំណេះសំណាលជាមួយ សិល្បករ/ការិនីទូទាំងប្រទេសលើកទី៤, ២ មីនា ២០២៣

... ទីអាកាសនាបានជួយយើង(ក្នុងវិស័យវប្បធម៌មួយចំនួន) យ៉ាងហោច ក្នុងនោះមាន២ សំខាន់ គឺក្លែងពិណពាទ្យនិងឆៃយ៉ា។ សូមពិនិត្យមើល ក្លែងពិណ ពាទ្យ មិនមានអ្នកនៅខាងក្រៅ(ទីអាកាស)រក្សាបានទេ។ ភាគច្រើន ក្លែងពិណពាទ្យ នេះត្រូវបានទុកនៅទីអាកាស។ យើងគួរតែលើកទឹកចិត្តដល់ពុទ្ធបរិស័ទ ជួយដល់ ព្រះសង្ឃ ដើម្បីទីអាកាសមានក្លែងពិណពាទ្យ។ យើងមានប្រមាណ ៤ ០០០ទីអាកាស ប្រសិនបើត្រឹមតែ៥០% នៃចំនួននេះ ក៏យើងមាន ២ ០០០រង់ក្លែងពិណពាទ្យ ... នេះគឺជាការថែមតែកងរាជរបស់យើង។ នៅខាងក្រៅមានរង់ក្លែង ឧបករណ៍ខាង សម័យអឺរ៉ុប ជារឿងមួយ ប៉ុន្តែរឿងក្លែងពិណពាទ្យ ... អាចដាក់តាមសាលាវិចិត្រ សិល្បៈ ប៉ុន្តែប្រហែលជានៅតាមវត្តអារាមច្រើនជាង ...។

៤១. តើអាចសន្ទនាជាមួយប្រទេសពាក់ព័ន្ធ ចុះបញ្ជីមគ្គុទ្ទវសម្បត្តិវប្បធម៌អូប៊ី បានទេ ?

ទិវាវប្បធម៌ជាតិ ៣ មីនា លើកទី២៥ ឆ្នាំ២០២៣ និងពិធីសំណេះសំណាលជាមួយ សិល្បករ/ការិនីទូទាំងប្រទេសលើកទី៤, ២ មីនា ២០២៣

... ពាក់ព័ន្ធនឹងការដណ្តើមកម្មសិទ្ធិភាព(សម្បត្តិវប្បធម៌)។ នេះជារឿងដែលមិន គួរចិញ្ចឹមទំនាស់ ឱ្យអូសបន្លាយមិនចេះចប់មិនចេះហើយ ដូចជាសព្វថ្ងៃមានរឿង រ៉ាវកើតឡើងស្តីពីក្បាច់ប្រដាល់ ដែលខ្មែរហៅថា “ក្បាច់គុនខ្មែរ” ឯថៃក៏ហៅ “មួយ ថៃ” ឡាវក៏មានមួយផ្សេង មីយ៉ាន់ម៉ាក៏មានផ្សេង។ យើងដឹងថា នៅតាមប្រាង្គ ប្រាសាទរបស់យើង មាន(ចម្លាក់បង្ហាញ)ក្បាច់គុននោះពិតហើយ ក៏ប៉ុន្តែចំណុច នេះ តើយើងអាចធ្វើការសន្ទនាជាមួយបណ្តាប្រទេសដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធ ... សម្រប សម្រួលគ្នាបានទេ? ឧទាហរណ៍ យើងអាចចុះបញ្ជីមគ្គុទ្ទក្នុងក្របខ័ណ្ឌបេតិកភណ្ឌ អូប៊ីរបស់អង្គការយូណេស្កូ ដូចដែលកន្លងទៅ យើងបានចុះបញ្ជី (លែង)ទាញ ព្រំត្រូវមគ្គុទ្ទ ...។

៤២. មរតកវប្បធម៌ខ្លះក៏មិនអាចចុះបញ្ជីមគ្គុទ្ទបាន

ទិវាវប្បធម៌ជាតិ ៣ មីនា លើកទី២៥ ឆ្នាំ២០២៣ និងពិធីសំណេះសំណាលជាមួយ សិល្បករ/ការិនីទូទាំងប្រទេសលើកទី៤, ២ មីនា ២០២៣

... ពិតហើយ (មាតកវប្បធម៌)ខ្លះយើងមិនអាចនឹងបោះបង់ចោលទេ។ ២. អប្បបរមា ឬក៏ចាប៊ីដងវែង ដែលយើងបានដាក់ចូលទៅក្នុងបញ្ជីសម្បត្តិបេតិកភណ្ឌវប្បធម៌រូបិយ (របស់អង្គការយូណេស្កូ) ឬក៏ល្អក្តីតោ។ ហ្នឹងយើងមិនអាចទៅចុះបញ្ជីរួមទេ។ ប៉ុន្តែ ស្តីពីក្បាច់គុននេះ យើងពិនិត្យមើលថាពីអតីតកាលប្រទេសកម្ពុជាយើងពិតជាធំធេងមែន។ ក៏ប៉ុន្តែបន្ទាប់ទៅ ប្រទេសនេះមួយភាគបានស្ថិតក្នុងទឹកដីវៀតណាម មួយភាគបានស្ថិតក្នុងទឹកដីថៃ។ រឿងនេះជារឿងពិត។ ប្រទេសឡាវក៏ដូចគ្នាដែរ។ មុននេះមួយភាគឆៀសានរបស់ប្រទេសថៃគឺជាទឹកដីរបស់ឡាវ។ អញ្ចឹងក្រោយពីទឹកដីឡាវឡើងទៅ (ជាការលំបាកនឹងកំណត់ពី)ប្រភពដើមថានៅទីណា? ថ្វីបើយើងមានសាក្សី ក៏ប៉ុន្តែសភាពការណ៍បានវិវត្តប្រែប្រួល។ ដូចនេះ យើងរកវិធីសម្របសម្រួលដើម្បីចៀសវាងនូវជម្លោះទាក់ទងនឹងវប្បធម៌នេះ ...។

៤៣. បើទោះចុះបញ្ជីមគ្គតាមអនុសាសន៍ UNESCO ក៏របស់យើងនៅតែជាប់របស់យើង ទិវាវប្បធម៌ជាតិ ៣ មីនា លើកទី២៥ ឆ្នាំ២០២៣ និងពិធីសំណេះសំណាលជាមួយ សិល្បករ/ការិនីទូទាំងប្រទេសលើកទី៤, ២ មីនា ២០២៣

... សង្ឃឹមថាសមាគមរបស់យើងនៅឡាវ និងនៅថៃ ក៏នឹងពិចារណាអំពីបញ្ហានេះ។ ខ្ញុំធ្លាប់បានពិភាក្សាជាមួយនាយករដ្ឋមន្ត្រី (ប្រាយុទ្ធ) ចាន់អូចា ពេលដែលគាត់មកប្រជុំអាស៊ាននៅកម្ពុជា។ ពេលទស្សនកិច្ចនៅប្រទេសឡាវកន្លងទៅ ខ្ញុំក៏បានលើកបញ្ហាហ្នឹង។ (រដ្ឋមន្ត្រីវប្បធម៌និងវិចិត្រសិល្បៈ) លោកជំទាវ កៀង សកុណា (ក៏បានផ្តល់របាយការណ៍មក)ថា UNESCO លើកទឹកចិត្តឲ្យធ្វើរួមគ្នា ដើម្បីកុំឲ្យមានជម្លោះ។ (ថ្វីបើ)ចុះរួម(គ្នា) តែមិនមានអ្នកណាយកទៅណាទេ។ របស់យើងនៅតែជាប់របស់យើង។ មកប្រទេសកម្ពុជា គឺតាមរបៀបកម្ពុជាទៅ។ ឈ្មោះក្បាច់គុនកម្ពុជា។ កន្លងទៅ ថៃបដិសេធមិនបញ្ជូនក៏ឡាករមកប្រកួតក្បាច់គុនខ្មែរ ... ច្បាស់ណាស់ មានអ្នកដេរខ្ញុំ។ ក៏ប៉ុន្តែ អ្នកដែលដេរខ្ញុំក៏ប្រហែលរកច្រកចេញមិនឃើញ។ អាចថាយើងទទួលធ្វើសម្បទាន ក៏ប៉ុន្តែអ្នកត្រូវគិតថា តើប្រជាជាតិជិតខាងយើងសុខចិត្តទេ? គេព្រមទេ? គេក៏ជាប្រទេសមួយ ជាជាតិសាសន៍មួយ។ បើយើងមិនព្រម គេក៏មិនព្រម។ បើអញ្ជឹងវានៅតែទំនាស់រហូតហ្នឹង ...។

៤៤. ប្រើវិធីសាស្ត្រទូតជំរុញវប្បធម៌ និងទំនាក់ទំនងវប្បធម៌ជំរុញទំនាក់ទំនងនយោបាយ

ទិវាវប្បធម៌ជាតិ ៣ មីនា លើកទី២៥ ឆ្នាំ២០២៣ និងពិធីសំណេះសំណាលជាមួយ សិល្បករ/ការិនីទូទាំងប្រទេសលើកទី៤, ២ មីនា ២០២៣

... ខ្ញុំចង់ប្រើវិធីសាស្ត្រទូតដើម្បីរួមចំណែកជំរុញវប្បធម៌។ ហើយក៏តាមរយៈនៃ ការទំនាក់ទំនងវប្បធម៌នោះ នឹងជំរុញទំនាក់ទំនងនយោបាយឡើងវិញ។ ខ្ញុំសូម លើកជាមតិសម្រាប់ការពិនិត្យស្រាវជ្រាវ ដោយលោកជំទាវ រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងវប្បធម៌ (និងវិចិត្រសិល្បៈ) អាចចាប់ផ្តើមពិគ្រោះយោបល់ជាមួយនឹងចាស់ទុំ និងផ្នែកពាក់ ព័ន្ធក្នុងស្រុកថា តើមានអ្វីខ្លះដែលយើងអាចលើកជាគំនិតផ្តួចផ្តើម? ... យើងអាច មានវិធីសាស្ត្រជួយដោះស្រាយ កុំឲ្យមើលមុខគ្នាមិនត្រង់ដោយសារតែការដណ្តើម ជាកម្មសិទ្ធិ។ បងប្អូនយើងមានសិទ្ធិនឹងឈឺធ្លាលរឿងនេះ។ ខ្ញុំនិយាយទៅកាន់បង ប្អូនជនរួមជាតិគ្រាន់តែឲ្យឆ្លើយថា អំពីបញ្ហានេះ។ យើងអត់មានបាត់បង់អ្វីទាំងអស់។ បើ ទៅយកពីថ្ងៃត្រឡប់មកវិញ តើថ្ងៃគេសុខចិត្តឲ្យទេ? គេមិនសុខចិត្តឲ្យទេ។ បើ ថ្ងៃចង់យកពីយើងៗក៏មិនសុខចិត្តឲ្យដែរ។ រឿងហ្នឹងវាទាល់ច្រកត្រឹមហ្នឹង ... ។

៤៥. ភាពយន្ត “កូនប្រុសក្រោមពន្លឺព្រះច័ន្ទពេញបូណ៌មី” ព្រោះកើតថ្ងៃ ១៥កើត ខែស្រាពណ៍
សម្ពោធភាពយន្ត កូនប្រុសក្រោមពន្លឺព្រះច័ន្ទពេញបូណ៌មី និងពិសាបាយ, ១៣ មីនា ២០២៣

... ទាក់ទងទៅនឹងចំណងជើង ច្បាស់ជាមានការវាយប្រហារ។ ខ្ញុំចង់ធ្វើសារទុក មុនឲ្យហើយ ត្បិតអីគ្រាន់តែចាប់ផ្តើមថត មានការប្រមាថ(ទៅហើយ)។ ខ្ញុំចង់ ប្រាប់អស់លោកអ្នកថា បើខ្ញុំកើតថ្ងៃត្រង់ ប្រហែលជាគេដាក់ចំណងជើងរឿងនេះ ថាកូនប្រុសកើតក្រោមពន្លឺព្រះសុរិយាហើយ គេមិនដាក់កូនប្រុសក្រោមពន្លឺព្រះចន្ទ ទេ។ សូមអ្នកទាំងឡាយកុំចូលនឹងពាក្យក្រោមពន្លឺព្រះចន្ទ។ ខ្ញុំបានកើតនៅថ្ងៃ១៥ កើត ខែស្រាពណ៍ គឺខែពេញបូណ៌មីនោះឯង។ យើងគប្បីបកស្រាយបង្ហាញទុកជា មុន ព្រោះពួកអគតិតែងតែរករឿង ដែលសូម្បីតែរឿងនេះជាបស់គេសោះ។ ខ្លួនឯង ចង់បង្កើតរឿងអីក៏បង្កើតទៅធ្វើទៅ។ រឿងរបស់គេទុកឲ្យគេ។ នេះជាការបង្ហាញទុក។ បើសិនជាខ្ញុំកើត(ពេល)ថ្ងៃ មុខតែមិនដាក់ចំណងជើងកើតពេលយប់ទេ ... ឥឡូវ អ្នកណាចង់ដាក់ក្រោមភ្លើងចន្ទៈ ឬក្រោមអំពូលម៉ែត្រអីក៏ដាក់ទៅ។ ជារឿងរបស់ អ្នកឯង។ ប៉ុន្តែរឿងរបស់ខ្ញុំគឺផ្សេង ... ។

៤៦. “កូនប្រុសក្រោមពន្លឺព្រះច័ន្ទពេញបូណ៌មី” ជារឿងពិត មិនអាចថត/សម្តែងខុសបានទេ

សម្ពោធភាពយន្ត កូនប្រុសក្រោមពន្លឺព្រះចន្ទពេញបូណ៌មី និងពិសាបាយ, ១៣ មីនា ២០២៣

... ក្រោយពីរឿង កូនប្រុសក្រោមពន្លឺព្រះចន្ទពេញបូណ៌មី បានចាក់ផ្សាយតាម វិទ្យុ មានក្រុមហ៊ុនបរទេស ៣ បានមកជួបខ្ញុំ។ ក្រុមហ៊ុនមួយដែលខ្ញុំមិនបញ្ចេញ ឈ្មោះទេ បានមកហូតដល់២ ដង។ ខ្ញុំមិនព្រមឱ្យថតទេ។ បើសិនជាអ្នកឯងថត គឺខ្ញុំ សុំឱ្យយកសេណារីយ៉ូដែលមាននៅក្នុងរឿងភាគនិទានរឿង “កូនប្រុសក្រោមពន្លឺ ព្រះចន្ទពេញបូណ៌មី”។ ខ្ញុំបានឱ្យឯកឧត្តម ហ៊ុយ វាសនា បញ្ជូនឱ្យខ្ញុំប៉ុន្មានកេស ឯណោះ ... រឿងរបស់ខ្ញុំមិនអាចយកទៅកាឡែនដានទេ ... បើមិនអញ្ចឹងធ្វើឱ្យអ្វីដែល ជាសាច់រឿងពិតក្លាយទៅជារឿងភូតកុហក។ ក្នុងរឿងនេះ ការសម្តែងជាគួរអង្គខ្ញុំ សូម្បី តែពាក្យមួយម៉ាត់ក៏មិនអាចឱ្យខុសបានទេ។ (បើសម្តែងឬនិយាយខុស) ថ្ងៃក្រោយ រឿងហ្នឹងអាចក្លាយទៅជារឿងមួយផ្សេង។ ខ្ញុំស្នើឱ្យយកចិត្តទុកដាក់ ក្នុងហ្នឹងរឿង ទាំងឡាយដែលពាក់ព័ន្ធនឹងរឿង “កូនប្រុសក្រោមពន្លឺព្រះចន្ទពេញបូណ៌មី” ដែល ប្រហែលជា ២០ ភាគ ចុងក្រោយនៃភាគនិទាន ខ្ញុំបានជួយសរសេរ ... ។

៤៧. ដល់ពេលដែលត្រូវថតរឿង «កូនប្រុសក្រោមពន្លឺព្រះចន្ទពេញបូណ៌មី» ជាខ្សែភាពយន្ត
សម្ពោធភាពយន្ត កូនប្រុសក្រោមពន្លឺព្រះចន្ទពេញបូណ៌មី និងពិសាបាយ, ១៣ មីនា ២០២៣

... នៅពេលដែលរឿង (កូនប្រុសក្រោមពន្លឺព្រះចន្ទពេញបូណ៌មី) នេះត្រូវបាន ចាក់ផ្សាយតាមវិទ្យុ ក្នុងហ្នឹងក៏មានតាមហ្វេសប៊ុករបស់ទូរទស្សន៍បាយ័ន, ហ្វេសប៊ុក របស់ BTV, ហ្វេសប៊ុករបស់ Fresh News ... មានសំណូមពរច្រើនពីសំណាក់អ្នក ស្តាប់ ចង់ឱ្យមានការថតជាខ្សែភាពយន្តនេះ។ វាល្មមដល់ពេលដែលត្រូវថតរឿងនេះ ហើយដែរ។ សូម្បីតែរឿងដែលខ្ញុំនិយាយទុកនេះ ក៏ខ្ញុំគ្មានពេលសរសេរទេ។ ខ្ញុំ និយាយរួចហើយឱ្យចម្លង ព្រោះក្រែងលោពេលដែលខ្ញុំស្លាប់ទៅ យករឿងវាអាច កំបាំងទាំងឡាយទៅតាមខ្លួន។ ខ្ញុំចង់អោយមានរឿងមួយ។ រឿងនេះមិនមែនជា ហេតុការណ៍ដាច់ដោយឡែករបស់ខ្ញុំទេ។ វាពាក់ព័ន្ធទៅនឹងដំណើរជាតិទាំងមូល។ តើការឈឺចាប់របស់ជាតិរបស់យើងវាយ៉ាងម៉េច? ដូច្នេះបានជារឿងនេះ គ្របដណ្តប់ អំពីព្រឹត្តិការណ៍ទាំងឡាយដែលបានកើត ... ។

៤៨. តួអង្គ ហ៊ុន សែន ផ្សារភ្ជាប់ការរស់រានមានជីវិតរបស់ប្រជាជននិងសន្តិភាព ជាមូល
ហេតុនាំដល់ការថតខ្សែភាពយន្ត «កូនប្រុសក្រោមពន្លឺព្រះចន្ទពេញបូណ៌មី»

សម្ពោធភាពយន្ត កូនប្រុសក្រោមពន្លឺព្រះចន្ទពេញបូណ៌មី និងពិសាបាយ, ១៣ មីនា ២០២៣

... តើវាមានផលប្រយោជន៍ទេសម្រាប់អ្នកស្រាវជ្រាវប្រវត្តិសាស្ត្រ ? ថាវាមានប្រយោជន៍ (ព្រោះវានឹងជួយ) ឱ្យអ្នកស្រាវជ្រាវទាំងឡាយ បានដឹងអំពីដំណើរវិត្តនៃសភាពការណ៍ពីដំណាក់កាលមួយ ទៅកាន់ដំណាក់កាលមួយ ... វាជារឿងចាំបាច់ដែលត្រូវធ្វើ ... ពលរដ្ឋកម្ពុជាអាចនឹងយល់បានហើយថា ចាប់ផ្តើមពីការយកជីវិតធ្វើដើមទុននោះហើយ ដែលសភាពការណ៍បានវិវត្ត ហើយខ្ញុំបាននាំប្រទេសជាតិរហូតមកដល់ពេលនេះ។ គេមិនអាចផ្តាច់ចេញពីបញ្ហាទាំងហ្នឹងបានទេ។ គួរអង្គហ៊ុន សែន មិនមែនគ្រាន់តែ ហ៊ុន សែន (ខ្លួនឯង) នោះទេ ក៏ប៉ុន្តែបានផ្សារភ្ជាប់ទៅនឹងជីវិតរបស់ប្រជាជន ពីពេលនោះរហូតមកដល់ពេលនេះ។ ក្បាលរបស់ខ្ញុំត្រូវយកទៅដូរជាមួយហ្នឹងការរស់រានមានជីវិតរបស់ប្រជាជន។ ក្បាលរបស់ខ្ញុំក៏ត្រូវបានយកទៅប្តូរជាមួយនឹងសន្តិភាព។ ជាក់ៗសំណាងល្អ ដែលខ្ញុំមានជីវិតដល់សព្វថ្ងៃ។ នោះហើយជាមូលហេតុដែលនាំដល់ការចិតចេញនូវវិទ្យាភាពយន្តនេះ ... ។

៤៩. អរគុណសហរដ្ឋអាមេរិក និងចក្រភពអង់គ្លេស នាំមកវិញនូវសម្បត្តិវប្បធម៌ខ្មែរ

ពីដំបើកព្រឹត្តិការណ៍អង្គរសង្គ្រាមឆ្នាំ២០២៣ និងអបអរសាទរខួប ១០ឆ្នាំនៃការបើកព្រឹត្តិការណ៍អង្គរសង្គ្រាម, ១៤ មេសា ២០២៣

... រមណីយដ្ឋានអង្គរគឺជាបេតិកភណ្ឌពិភពលោក។ យើងមិនត្រូវធ្វើឲ្យខុសនឹងគោលការណ៍ដែលដាក់ចេញដោយអង្គការយូណេស្កូទេ។ បើមិនដូច្នោះ ... គេនឹងបណ្តេញចេញពីបញ្ជីនៃបេតិកភណ្ឌពិភពលោក។ មិនមែនជាការយោគយល់ឬមិនយោគយល់ទេ ក៏ប៉ុន្តែនេះជាលក្ខខណ្ឌ។ ខ្ញុំក៏សូមយកឱកាសនេះ អរគុណចំពោះប្រិយមិត្តបរទេសទាំងអស់មានវត្តមាននៅទីនេះ ដែលបានចូលរួមជួយដល់ការអភិរក្សប្រាង្គប្រាសាទអង្គរវត្ត ក៏ដូចជាប្រាង្គប្រាសាទដទៃទៀត ដែលមានក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ ខ្ញុំសូមអរគុណឯកឧត្តមអគ្គរដ្ឋទូតសហរដ្ឋអាមេរិក (Patrick) Murphy និងលោកជំទាវនៅទីនេះ ក៏ដូចជាអគ្គរដ្ឋទូតអង់គ្លេសដែលក្នុងរយៈពេលកន្លងទៅ បានធ្វើសកម្មភាពនាំមកវិញនូវមរតកវប្បធម៌ ដែលត្រូវបានលួច ដែលត្រូវបានជួញដូរទៅដល់សហរដ្ឋអាមេរិក ទៅដល់ចក្រភពអង់គ្លេស ... ។

៥០. ប្រទេសដទៃតប្បិច្ចល្អមជួយនាំសម្បត្តិវប្បធម៌កម្ពុជាត្រឡប់មកជួបជុំវិញ

ពិធីបើកព្រឹត្តិការណ៍អង្គរសង្គ្រាន្តឆ្នាំ២០២៣ និងអបអរសាទរខួប ១០ឆ្នាំនៃការបើក
ព្រឹត្តិការណ៍អង្គរសង្គ្រាន្ត, ១៤ មេសា ២០២៣

... សង្ឃឹមថា ប្រទេសនានានឹងចូលរួមក្នុងកិច្ចការនាំសម្បត្តិវប្បធម៌ ដែលបាន
បាត់បង់ វិលត្រឡប់មកប្រទេសកម្ពុជា តាមការខិតខំរបស់ក្រសួងវប្បធម៌ និង
វិចិត្រសិល្បៈ ដែលបានធ្វើកិច្ចការងារនេះយ៉ាងសកម្ម ជាមួយនឹងដៃគូខាងក្រៅ ក្នុង
នោះសហរដ្ឋអាមេរិកគឺជាប្រទេសនាំមុខមួយ ក្នុងចំណោមប្រទេសនាំមុខទាំងឡាយ
នៃការបញ្ជូនត្រឡប់វិញនូវសម្បត្តិវប្បធម៌ ដែលត្រូវបានយកចេញពីកម្ពុជា ... តាម
រយៈការលួច តាមរយៈការជួញដូរវត្ថុនេះ។ សង្ឃឹមថា ប្រទេសដទៃទៀតនឹងចូលរួម
ជួយយើងដើម្បីនាំត្រឡប់មកជួបជុំ។ ខ្ញុំសូមជម្រាបថា នៅពេលសម័យសង្គ្រាមនិង
របបប្រល័យពូជសាសន៍ សូម្បីតែគ្រួសារអាទិទេពក៏ត្រូវបែកបាក់គ្នាដែរ ...។

៥១. សង្គ្រាមពង្រាត់ពូជពង្សព្រះអាទិទេព សន្តិភាពធ្វើអោយគ្រួសារព្រះអាទិទេពជួបជុំគ្នា
ពិធីបើកព្រឹត្តិការណ៍អង្គរសង្គ្រាន្តឆ្នាំ២០២៣ និងអបអរសាទរខួប ១០ឆ្នាំនៃការបើក
ព្រឹត្តិការណ៍អង្គរសង្គ្រាន្ត, ១៤ មេសា ២០២៣

... ថ្ងៃមុន ខ្ញុំបានទៅទទួលដោយចិត្ត (ញាប់ញ័រ) ហើយព្រឹក្សាលព្រឹខ្លួន ពិសេស
ត្រង់ថា ព្រះឥសូរ និងព្រះរាជបុត្រទាំង ២អង្គ ដែលបានបែកខ្ញែកគ្នា ព្រាត់គ្នាក្នុង
សម័យសង្គ្រាម ត្រូវបានវិលត្រឡប់ (មកជួបជុំគ្នាវិញ)។ នោះគឺព្រះសុន្ទ ។ ព្រះឥសូរ
មានព្រះរាជបុត្រ ២ព្រះអង្គ។ សង្គ្រាមគឺយ៉ាងដូច្នេះ។ សូម្បីពូជពង្សព្រះអាទិទេពក៏
បែកខ្ញែកគ្នាដែរ។ សន្តិភាពបាននាំព្រះអាទិទេពជួបជុំគ្នានៅក្នុងសុខសន្តិភាព។ នេះ
ជាតម្លៃពិតនៃសន្តិភាព។ បើបាត់បង់សន្តិភាព សូម្បីតែពូជពង្សព្រះអាទិទេពក៏ព្រាត់
ប្រាសគ្នាដែរ។ នេះនិយាយតាមភាសាមួយបែប ... ពេលដែលមានសន្តិភាព ក្រុម
គ្រួសារព្រះអាទិទេពបានមកជួបជុំគ្នាក្រោមម្លប់សន្តិភាពនៃសម័យយើងនេះ ...។

៥២. សិល្បៈទម្រង់ធំស៊ីហ្គេម បង្ហាញពីភាពស៊ីសង្វាក់គ្នារវាងចលនាមនុស្ស និងឌីជីថល
ចែកសញ្ញាបត្រនិស្សិតសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទវិចិត្រសិល្បៈ, ២៤ ឧសភា ២០២៣

... សូមអរគុណលោកជំទាវ រដ្ឋមន្ត្រី ក៏ដូចជាថ្នាក់ដឹកនាំក្រសួងដែលបានចូលរួម
រៀបចំសិល្បៈក្នុងទម្រង់ដ៏ធំមួយសម្រាប់ស៊ីហ្គេមក្នុងរយៈពេលកន្លងទៅ។ អរគុណ

សិល្បករ/ការិនីទាំងអស់ដែលបានហ្វឹកហាត់រាប់ខែ។ ខ្ញុំរកអត់ឃើញកន្លែងទាស់ទេ ព្រោះស៊ីសង្វាក់គ្នាខ្លាំងណាស់រវាងចលនារបស់មនុស្ស និងចលនានៃព័ត៌មានវិទ្យា ដែលហៅថា ឌីជីថល។ វាផ្សារភ្ជាប់គ្នាអត់ដាច់រយៈ។ ការហ្វឹកហាត់របស់សិល្បករ/ ការិនីរួមជាមួយកម្លាំងប្រជាប្រជាធិបតេយ្យ គឺអង្គរក្ស ២ ០០០នាក់ ... ពួកគេបម្រើការងារ សិល្បៈ ហើយបើមានការចលាចលណាមួយកើតឡើង គឺពួកអង្គរក្សនោះទទួល គ្រប់គ្រងសភាពការណ៍ ...។

៥៣. សូមកុំឱ្យប្រវត្តិសាស្ត្រមានបញ្ចូលគំនិតអ្នកនិពន្ធ ធ្វើអោយរឿងខុសពីការពិត

ពិធីបិទកញ្ចប់ការមេរៀនវិទ្យាសាស្ត្ររឿង កូនប្រុសក្រោមពន្លឺព្រះចន្ទពេញបូណ៌មី,
៩ តុលា ២០២៣

... ខ្ញុំមានការរីករាយជាមួយនឹងការសម្រេចបាន(ជាខ្សែភាពយន្តនេះ)។ ទោះបី ថាឆ្លុះបញ្ចាំងមិនអស់នូវអ្វីដែលវាបានកើតឡើងក្តី ក៏ខ្ញុំមានសំណូមពរថាសូមកុំឱ្យ មានរឿងស្តីពីប្រវត្តិ ហ៊ុន សែន ដល់ទៅពីរ ... សូមប្រើប្រាស់អ្វីដែលមានក្នុងខ្សែភាព យន្តនេះជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ការឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីដំណើរជីវិតរបស់ខ្ញុំ។ អ្វីដែលខ្ញុំខ្លាច បំផុតគឺរឿងប្រវត្តិសាស្ត្របានបញ្ចូលនូវគំនិតរបស់អ្នកនិពន្ធ ធ្វើឱ្យរឿងនោះក្លាយ ទៅជាខុសការពិត។ ឧទាហរណ៍ ខ្ញុំបានសំណូមពរឱ្យផ្អាកការបញ្ចាំងតាមទូរទស្សន៍ នានា ហើយរៀបចំការចាក់ផ្សាយឡើងវិញនោះ គឺបទចម្រៀង «អនិច្ចាកូនកម្សត់ ប្រវត្តិម្តាយកម្ម» ដែលក្នុងរូបភាពនៃការចាក់ផ្សាយនោះ បានឃើញថាពេទ្យធ្មបបោះ កូនទៅក្រៅផ្ទះ។ នេះវាខុសពីការពិត។ ឥឡូវ មានរូបភាពនៅក្នុងខ្សែភាពយន្តនេះ ហើយ។ ប្រសិនបើយើងចង់ដាក់ចូល គឺយើងត្រូវដាក់សាច់រឿងពិតដែលវាបាន កើតឡើង ដូចដែលខ្សែភាពយន្តនេះបានបង្ហាញ ...។

៥៤. ប្រទេសរីកចម្រើន ការធ្វើបុណ្យទានកាន់តែច្រើន តម្រូវការអាចារ្យ និងសិល្បៈកើន

ទិវាវប្បធម៌ជាតិ ៣ មីនា លើកទី១៩ និងពិធីបិទមហោស្រពសិល្បៈយុវជនទូទាំង ប្រទេស, ៣ មីនា ២០១៧

... អ្វីដែលខ្ញុំបាននិយាយ(ពីវិបត្តិអាចារ្យ)តាំងពីមុននោះ ឥឡូវបានល្អហើយ។ សាស្ត្រាចារ្យ លោកគ្រូអ្នកគ្រូ បានជួយ ... បញ្ហាខ្វះអាចារ្យត្រូវបានដោះស្រាយ។

អាចារ្យដែលមានទីផ្សារគឺអាចារ្យចេះគ្រប់មុខ។ បើអាចារ្យចេះតែមួយមុខ គឺអាចារ្យអត់ទីផ្សារ។ ២. អាចារ្យចេះកាន់តែពេលវេលា ... ដូចនេះ គាត់ត្រូវប៉ាន់តែខែមានពិធីការ(អាពាហ៍ពិពាហ៍)។ ខែមិនមានពិធីការ គាត់ជាប់អាជីព។ **វិធីអាចារ្យចេះគ្រប់មុខ** (អាចជួយរៀបចំ/ជំរុញការ)ទាំងបុណ្យសព បុណ្យបច្ច័យបួន សង្ឃទាន ... យ៉ាងណាក្តី ក៏មានអ្នកប្រកាន់ថាអាចារ្យផុតខ្មោច មិនឱ្យមកកាន់ពេលវេលាទេ។ ហ្នឹងជាទំនៀមទម្លាប់ខ្មែរ។ ថ្ងៃមុន ខ្ញុំមកសំណេះសំណាលនៅទីហ្នឹងពីវិបត្តិអាចារ្យ។ អាចារ្យខ្លះត្រូវកាត់សក់(នៅពិធីមួយ)ឲ្យបានលឿន នឹងបានគាត់ទៅកាត់សក់ឲ្យមួយកន្លែងទៀត។ (នេះមកពី)ខ្លះអាចារ្យ។ ប្រទេសកាន់តែមានការរីកចម្រើនទៅការធ្វើបុណ្យទានក៏កាន់តែច្រើន។ តម្រូវការអាចារ្យនិងសិល្បៈគឺកាន់តែច្រើន ...។

៥៥. មិនមានការឈ្លានពានវប្បធម៌ទេ មានតែការទទួលយកដោយស្ម័គ្រចិត្ត

ចែកសញ្ញាបត្រនិស្សិតនៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទវិចិត្រសិល្បៈ, ២៤ ឧសភា ២០២៣

... ខ្ញុំធ្លាប់ប្រតិកម្មនឹងខ្សែភាពយន្តមួយ ដែលស្លៀកពាក់មិនដឹងជាសម័យណា រួចហើយថាមានសម័យកាលរបស់វា។ ខ្ញុំថា ឲ្យឆ្លើយឲ្យខ្ញុំរៀបរៀងសម័យណា ... តាំងពីហុងកុងជាង ១០ឆ្នាំហើយ មិនហ៊ានឆ្លើយទេ។ ប្រយ័ត្នមែនទែនកន្លែងហ្នឹងដែលភាពក្លាយ(វាទៅជាគំរូមតិក)។ ខ្ញុំមិនជឿអំពីការឈ្លានពានខាងវប្បធម៌ទេ។ ខ្ញុំនៅតែអះអាងថា ខ្ញុំមិនជឿថាមានការឈ្លានពានវប្បធម៌ឡើយ ព្រោះមិនអាចនឹងឈ្លានពានកើតទេ។ អ្វីដែលត្រូវភ័យខ្លាចបំផុត គឺការទទួលយកដោយស្ម័គ្រចិត្ត។ នេះទើបជារឿងដែលត្រូវប្រុងប្រយ័ត្ន។ បារាំងបានមកត្រួតកម្ពុជា ៩០ឆ្នាំ។ សួរថា បារាំងអាចកែយើងបានទេ? យើងអត់ទទួលយកវប្បធម៌បារាំងទេ។ វត្តអារាមរបស់យើងក៏មានទីកន្លែងរក្សាទុកអក្សរសាស្ត្រ ក្នុងពេលប្រទេសដទៃដែលបារាំងត្រួត គេនិយាយ និងយកភាសាបារាំងទៅប្រើ ...។

៥៦. ខ្មែររក្សាអក្សរ និងវប្បធម៌តាមទីវត្តអារាម បារាំងឲ្យកាត់ត្រារក្សាទុក ល្បើកក្រមង៉ុយ

ចែកសញ្ញាបត្រនិស្សិតនៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទវិចិត្រសិល្បៈ, ២៤ ឧសភា ២០២៣

... ប្រទេសជិតខាងយើង ដូចជាប្រទេសវៀតណាម ពីដើមប្រើអក្សរដូចជាអក្សរចិនអញ្ចឹង ហើយមានសំនៀងអានដូចគ្នា ... វៀតណាមហៅ នគរបាល ថា កុងអាន។ ចិនក៏ហៅ កុងអាន ដូចគ្នា។ អញ្ចឹង ភាសាអ្នកទាំងពីរប្រហាក់ប្រហែលគ្នា។ អក្សរ

ដើមកំប្រហាក់ប្រហែលគ្នាដែរ។ ពេលដែលបារាំងចូលមកធ្វើ romanisé ទៅជា ភាសាមួយផ្សេងៗ ឯកម្ពុជា បារាំងមិនមានលទ្ធភាពនឹងកែប្រែធម៌ខ្មែរទេ នៅពេល ដែលខ្មែរនៅតែបន្តរក្សាទុកនៅតាមវត្តអារាម។ ប៉ុន្តែ ក៏មានចំណុចដែលយើងគួរតែ ដឹងគុណបារាំងដែរ។ បើយើងពិនិត្យមើលល្បើកក្រមង្គុយស្ទីង នេះ គឺបារាំងហើយ ជាអ្នកហៅមកច្រៀង ហើយឲ្យគេកត់ត្រារក្សាទុក។ បានបារាំងជួយ កុំអីបាត់ក្រមង្គុយ (ល្បើក) បាត់ (ហើយ)។ អត់មានក្រមង្គុយដល់រាល់ថ្ងៃទេ។ ហ្នឹងវាមានចំណុចខ្លាំង ចំណុចខ្សោយរបស់វា ...។

៥៧. នាយករដ្ឋមន្ត្រីបង្ហាញទស្សន៍យកាពសិល្បៈច្រើនឈុតឆាកក្នុងពិធីដប់លៀង

ចែកសញ្ញាបត្រសិស្សនៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទវិចិត្រសិល្បៈ, ២៤ ឧសភា ២០២៣

... សម្លៀកបំពាក់ក៏ដូចគ្នា។ ត្រូវកំណត់ដំណាក់កាលណា។ ដំណាក់កាលអង្គរ លង្វែក ចតុមុខ។ នៅតែស្រមៃ បើទោះបីជាពេលនោះមិនទាន់ដឹងក្តី ព្រោះដូចជា នៅរៀនថ្នាក់កុមារដ្ឋាន ឬថ្នាក់បរិច្ឆេទដ្ឋាន។ ម្តាយខ្ញុំនៅពាក់អាវបំពង់នៅឡើយ ... មកដល់ទសវត្សរ៍៦០ ប្លាយទៅហើយហ្នឹង ក៏នៅមានអាវបំពង់នៅឡើយទេ។ ឥឡូវ នេះ វាបាត់បង់អាវបំពង់នោះហើយ ប៉ុន្តែនៅពេលដែលយើងសម្តែងសិល្បៈ ដូចជា នៅក្នុងពេលដែលព្រះមហាក្សត្រទទួលភ្ញៀវ គឺមានភ្លេងកំដរអញ្ចឹង (តែងតែមាន) ... ចំពោះខ្ញុំ (ក្នុងការលាងសាយភោជនទទួលភ្ញៀវ គឺឱ្យ) សម្តែងរហូតតាំងពីចាប់ផ្តើម ទទួលទាន ព្រោះខ្ញុំមិនមានសុន្ទរកថាទេ។ ចរចាអស់ ២ម៉ោងអីហើយ តើមានសុន្ទរ កថាអីទៀត។ ចូលដល់សម្តែងសិល្បៈតែម្តង។ អញ្ចឹង សម្តែងបានច្រើនឆាកច្រើន ឈុត ក្នុងហ្នឹងទម្រង់ដើមដែលជាបាព្រះរាជទ្រព្យផងនិងរាំតាមតំបន់ ដូចជារាំ គោះត្រឡោក ក្បោកប៉ៃលិន រាំស្នូល បេះក្រវាញ ...។

២៤. សង្គមកិច្ច និងយុវនីតិសម្បទា

១	កាយសម្បទាមិនមែនជាឧបសគ្គនៃការអភិវឌ្ឍខ្លួន	៤៤០
២	រដ្ឋាភិបាលយកចិត្តទុកដាក់បង្រួមគម្លាតរវាងអ្នកពិការនិងអ្នកមិនពិការ	៤៤០
៣	សូមស្ថានីយទូរទស្សន៍មានបកប្រែព័ត៌មានជាភាសាសញ្ញា	៤៤០
៤	ជនពិការបានចូលធ្វើការនៅតាមស្ថាប័នរដ្ឋមួយចំនួន	៤៤១
៥	កុំរើសអើងនឹងជនពិការ ជនពិការក៏អាចក្លាយជាអ្នកដឹកនាំប្រទេស	៤៤១
៦	ស្តាប់ខ្លឹមនិងថ្កោលទោសអ្នកមើលងាយជនពិការ	៤៤២
៧	សេចក្តីសុខរបស់ប្រជាជាតិ មិនអាចកាត់ផ្តាច់ពីពលិកម្មនៃយុទ្ធជនពិការ	៤៤២
៨	យុទ្ធជនពិការទទួលបានការយកចិត្តទុកដាក់ពីរដ្ឋាភិបាលនិងគណបក្សប្រជាជន	៤៤២
៩	យកចិត្តទុកដាក់ចំពោះយុទ្ធជនពិការក្រោមណ្ឌល តាមរយៈសមាគមអតីតយុទ្ធជន	៤៤៣
១០	បោះមេដាយបំពាក់ជូនយុទ្ធជន ជាការទទួលស្គាល់គុណបំណាច់ពីរដ្ឋាភិបាល	៤៤៣
១១	បន្តដោះស្រាយដីសម្បទានសង្គមកិច្ចជូនអតីតយុទ្ធជន	៤៤៣
១២	ដោះស្រាយលំនៅឋាន ជាគោលដៅអាទិភាពនៃសមាគមអតីតយុទ្ធជន	៤៤៤
១៣	ជនពិការខិតខំដើម្បីសេចក្តីថ្លៃថ្នូររបស់ខ្លួន គ្រួសារនិងមោទនភាពសម្រាប់កូនចៅ	៤៤៤
១៤	ការបើកផ្តល់ប្រាក់បៀវត្សបានទាន់ពេលវេលាដល់ទាហាននិងយុទ្ធជនពិការ	៤៤៥
១៥	មិនទុកអោយមជ្ឈមណ្ឌល/AFESIP ត្រូវបិទឡើយ	៤៤៥
១៦	នៅមានអ្នកបន្តវេនទ្រទ្រង់មជ្ឈមណ្ឌល/AFESIP	៤៤៥
១៧	អ្នកនៅក្នុងមណ្ឌល/AFESIP ជាប់បាក់ខ្វិញ ទទួលបានអាហារូបករណ៍រៀនបន្ត	៤៤៦
១៨	១៩៧៩ កន្លែងចិញ្ចឹមកុមារកំព្រាមានអាទិភាពជាងអគារធ្វើការនៃចៅហ្វាយខេត្ត	៤៤៦
១៩	មិនឱ្យកុមារណាគ្មានការថែទាំ និងត្រូវទទួលបានការអប់រំនិងបណ្តុះបណ្តាល	៤៤៧
២០	ប្រព័ន្ធជនរងគ្រោះទៅជាកម្លាំងតស៊ូ ជាធនធានមនុស្សបម្រើសង្គម	៤៤៧
២១	ចេញពីមណ្ឌលកុមារកំព្រាក្លាយជាធនធានមនុស្សសម្រាប់សង្គមជាតិ	៤៤៨
២២	ពិនិត្យ/ព្យាបាលជំងឺឥតគិតថ្លៃសំរាប់កុមាររងគ្រោះ បុគ្គលិកមជ្ឈមណ្ឌល/AFESIP	៤៤៨
២៣	ក្រោយបញ្ចូលក្របខ័ណ្ឌរដ្ឋ ផ្តល់ថវិកាឧបត្ថម្ភបន្ថែមដល់គ្រូក្នុងអង្គការគ្រួសារថ្មី	៤៤៨
២៤	អប់រំសីលធម៌សង្គមនិងឲ្យជាប់ទោសមួយជីវិត សំរាប់ជនដែលរំលោភកូនចៅខ្លួន	៤៤៩
២៥	ក្រសួងសង្គមកិច្ចនិងក្រសួងអប់រំ ត្រៀមទទួលរ៉ាប់រងមជ្ឈមណ្ឌលនានា	៤៥០

២៦	ផ្តល់បន្ទុកក្រីក្រដល់គ្រួសាររងផលប៉ះពាល់ពីកូវីដ-១៩ និងពីអតិផរណាបន្ថែម	៤៥០
២៧	ជំនួយសង្គមក្នុងពេលមានវិបត្តិ មិនមែនជាការចិញ្ចឹមរបស់រដ្ឋជាអចិន្ត្រៃយ៍	៤៥០
២៨	គោលនយោបាយគាំពារសង្គម រាប់បញ្ចូលអ្នកក្នុងសេដ្ឋកិច្ចក្រៅប្រព័ន្ធ	៤៥១
២៩	មន្ត្រីរាជការចូលនិវត្តន៍នៅអាយុ ៦០ឆ្នាំ ដដែល	៤៥១
៣០	ពន្យារអាយុចូលនិវត្តន៍ចំណេញថវិកា តែត្រូវគិតពីលំហការងារសម្រាប់យុវជន	៤៥២
៣១	ផ្តល់បន្ទុកក្រីក្រ១ ជូនពលរដ្ឋស្ម័គ្រចិត្តពីរមណីយដ្ឋានអង្គរទៅតំបន់នុះតាងក	៤៥២
៣២	សម្រេចបង្កើតមូលនិធិស៊ីក្ខូ ជាការជួយដល់អ្នកសេដ្ឋកិច្ចក្រៅប្រព័ន្ធ	៤៥៣
៣៣	អាទិភាពនៃនយោបាយ ហ៊ុន សែន ក្នុងគោលនយោបាយថ្មីលើវិស័យសង្គម	៤៥៣
៣៤	សមាជិកមូលនិធិអ្នកធាក់ស៊ីក្ខូ ទទួលបានការពិនិត្យនិងព្យាបាលឥតគិតថ្លៃ ...	៤៥៤
៣៥	សមាជិកមូលនិធិអ្នកធាក់ស៊ីក្ខូ ទទួលបានប្រាក់ឧបត្ថម្ភមរណភាព ១លាន ៥ម៉ឺនរៀល	៤៥៤
៣៦	សមាជិកមូលនិធិអ្នកធាក់ស៊ីក្ខូ ទទួលបានអាវក្លៀងនៅខែក្លៀង អាវង់នៅខែរងា	៤៥៤
៣៧	ចង់ឲ្យមូលនិធិស៊ីក្ខូមាននិរន្តរភាព	៤៥៥

១. កាយសម្បទាមិនមែនជាឧបសគ្គនៃការអភិវឌ្ឍខ្លួន

សួរសុខទុក្ខកុមារពិការភ្នែក/គ-ថ្លង់គ្រួសារថ្មី, ១៨ វិច្ឆិកា ២០១៨

... តាមកនេះ បន្តការដាស់តឿនចំពោះចៅទាំងអស់ត្រូវខិតខំរៀនសូត្រ។ យើងបានជាតើតមកកាយសម្បទារបស់យើងមិនគ្រប់គ្រាន់ ក៏ប៉ុន្តែសម័យនេះ បើយើងចេះជម្នះ កាយសម្បទាមិនមែនជាឧបសគ្គនៃការអភិវឌ្ឍខ្លួនចៅៗ ម្នាក់ៗ នោះទេ។ ឥឡូវនេះ មានអក្សរស្នាប មានទាំងរបៀបការបកប្រែ ធ្វើឱ្យកុមារគ-ថ្លង់ និងពិការភ្នែកមួយចំនួន ទទួលបានការបណ្តុះបណ្តាលរហូតទៅដល់ឧត្តមសិក្សា និងក្រោយឧត្តមសិក្សាទៅទៀត។ មួយចំនួនកំពុងធ្វើការងារនៅតាមស្ថាប័នរបស់រដ្ឋ តាមវិស័យឯកជន និងធ្វើការនៅតាមក្រុមគ្រួសាររបស់ខ្លួនផងដែរ ...។

២. រដ្ឋាភិបាលយកចិត្តទុកដាក់បង្រួមគម្លាតរវាងអ្នកពិការនិងអ្នកមិនពិការ

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ/ការិនី នៅតំបន់កប់ស្រូវ, ១៣ ធ្នូ ២០១៧

... ជាលើកដំបូងដែលខ្ញុំបានជួបជាមួយកម្មករ/ការិនីជាជនពិការ ដែលនេះក៏ជា សូចនាករតាមដានមួយរបស់ក្រសួងការងារនិងបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ ក៏ដូចជា ក្រសួងសង្គមកិច្ច អតីតយុទ្ធជន ទាក់ទងនឹងការទទួលយកជនពិការចូលទៅក្នុង ក្របខ័ណ្ឌការងាររដ្ឋ ដែលត្រូវទទួល២% និងវិស័យឯកជនត្រូវទទួល១%។ ប៉ុន្តែ យើងមិនទាន់បានអនុវត្តទាំងស្រុងទេ។ ថ្ងៃនេះ ហោចណាស់ក៏បង្ហាញពីវឌ្ឍនភាព មួយ ដែលយើងបានឃើញថា កម្មករ/ការិនី (ពិការ)មកកាន់ទីនេះ។ ខ្ញុំក៏បានសួរ អំពីប្រាក់ចំណូល គឺបានជាង ២០០ ដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក។ អាចចាត់ទុកថា នេះជាផ្នែកមួយដ៏សំខាន់ ក្នុងការយកចិត្តទុកដាក់របស់រាជរដ្ឋាភិបាលចំពោះជន ពិការ កុំឱ្យមានគម្លាតរវាងអ្នកដែលមិនពិការ និងអ្នកដែលពិការ ...។

៣. សូមស្ថានីយទូរទស្សន៍មានបកប្រែព័ត៌មានជាភាសាសញ្ញា

ផ្ទេរសាលាកុមារពិការភ្នែក និងគ-ថ្លង់ ពីអង្គការគ្រួសារថ្មី ទៅក្រសួងអប់រំ យុវជន និង កីឡា, ១ កក្កដា ២០១៩

... នៅប្រទេសយើង ណែនាំម្តងបានម្តង ណែនាំ ២ដង បាន ២ដង ... កន្លងទៅ ពេលអានព័ត៌មាន តែងតែមានអ្នកបកប្រែភាសាគ-ថ្លង់។ សូមទូរទស្សន៍ទាំងនោះ ផ្តល់សិទ្ធិឱ្យអ្នកគ-ថ្លង់បានយល់ផង។ អ្នកធ្វើការនៅគ្រួសារថ្មីនេះ ជាអ្នកដែលត្រូវ

ឡើងប៉ុស្តិ៍ទៅធ្វើជាសញ្ញា ដើម្បី(អោយអ្នកទស្សនាដែលគង្គង់មាន) ការយល់
ដឹង។ មុននេះទូរទស្សន៍បាយ័នបានធ្វើច្រើនជាងគេ ... សង្ឃឹមថា ទូរទស្សន៍មួយៗ
រៀបចំឱ្យមានអ្នកបកប្រែ សម្រាប់ការផ្តល់ព័ត៌មានដល់ក្លាយៗ ចៅៗ ដែលជាអ្នក
គង្គង់ ... ។

៤. ជនពិការបានចូលធ្វើការនៅតាមស្ថាប័នរដ្ឋមួយចំនួន

ផ្ទេរសាលាកុមារពិការភ្នែក និងគ/ថ្លង់ ពីអង្គការគ្រួសារថ្មី ទៅក្រសួងអប់រំ យុវជន
និងកីឡា, ១ កក្កដា ២០១៩

... នៅទីនេះ ចៅៗ ចេះទាំងស្រាវជ្រាវ កុំពូកែ ស្ទើៗ ដែលឥឡូវហ្នឹង មួយចំនួន
បានចូលធ្វើការនៅទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី ចូលធ្វើការនៅក្រសួងអប់រំ យុវជន និង
កីឡា នៅក្រសួងការបរទេស ក្រសួងវប្បធម៌ និងវិចិត្រសិល្បៈ និងធ្វើកិច្ចការងារ
មួយចំនួនផ្សេងទៀត។ អ្នកទាំងនោះពិការភ្នែកទេ ប៉ុន្តែមានលទ្ធភាពនឹងសរសេរ
ចេញជាអត្ថបទ ហើយយកមកឱ្យយើងអ្នកភ្នែកអានចែមទៀតផង។ នោះហើយ
ជាក្របខ័ណ្ឌនៃការពង្រឹងសមត្ថភាព ដែលមិនមែនគ្រាន់តែអ្នកមានកាយសម្បទា
គ្រប់គ្រាន់ទេ សូម្បីតែអ្នកដែលគ្មានកាយសម្បទាគ្រប់គ្រាន់ ក៏យើងបានធ្វើរឿង
នេះដែរ ... ។

៥. កុំរើសអើងនឹងជនពិការ ជនពិការក៏អាចក្លាយជាអ្នកដឹកនាំប្រទេស

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ/ការិនី នៅតំបន់កប់ស្រូវ, ១៣ ធ្នូ ២០១៧

... កុំរើសអើងជាមួយយុវជនពិការ។ បុរសយើងក៏មិនត្រូវរើសអើងជាមួយនារី
ពិការដែរ។ ឯនារីស្រ្តីយើង ក៏មិនត្រូវរើសអើងជាមួយនឹងជនពិការដែរ ... យុទ្ធជន
ពិការម្នាក់នេះ បានក្លាយទៅជាមេដឹកនាំប្រទេស ក្នុងមុខតំណែងផ្សេងៗ គ្នា ក្នុង
រយៈពេលជិត ៤០ឆ្នាំ រួចហើយ។ ហើយក៏មិនមែនមានតែពូម្នាក់ដែលជាអ្នក
ជនពិការហើយដឹកនាំប្រទេសដែរ។ ព្រះមហាក្សត្រថៃ ដែលទើបបានសោយ
ទិវង្គត ... ក៏ព្រះអង្គខូចព្រះនេត្រធ្វេងម្ខាងដូចពូដែរ។ អតីតប្រធានាធិបតីឥណ្ឌូនេស៊ី
ដែលជាប្រទេសមានប្រជាជនច្រើនបំផុតនៅក្នុងអាស៊ាន គឺលោក (អាប់ឌុរ៉ាហ្គាន) វ៉ា
ហ៊ីត ខូចភ្នែកទាំងពីរឯណោះ តែអាចធ្វើប្រធានាធិបតីបាន ... ពាក្យសម្តីនៃជន
ដែលមិនគោរពសិទ្ធិចំពោះជនពិការ ជាភាពតិរច្ឆានរបស់ពួកគេតែប៉ុណ្ណោះ ... ។

៦. ស្តាប់ខ្លឹម និងថ្កោលទោសអ្នកមើលងាយជនពិការ

ប្រគល់សញ្ញាបត្រសាកលវិទ្យាល័យភ្នំពេញអន្តរជាតិ, ១១ តុលា ២០២២

... ខ្ញុំឆ្លៀតនិយាយបន្តិចថា យើងពិការរូបកាយ តែកុំពិការផ្លូវចិត្ត និងខួរក្បាល។ ចំណុចនេះសំខាន់ណាស់។ ខ្ញុំស្តាប់ខ្លឹមនិងតែងតែថ្កោលទោសអ្នកណាក៏ដោយ ដែលជេរជនពិការថាអាខ្វាក់/អាខ្វិន/អាកំបុត/អាកំបាក់។ ហ្នឹងគឺពួកអសីលធម៌។ ខ្ញុំក៏បានបញ្ជាក់ថា ដោយសារតែកាយសម្បទារបស់យើងអញ្ចឹង បានជាយើងត្រូវតែប្រឹង។ ចំណេះដឹងរបស់យើងវាជាក្រឡឹងអលង្ការដែលល្អជាងរូបកាយពិត។ អ្នកខ្លះរូបកាយល្អ ក៏ប៉ុន្តែចរិតមិនល្អ មិនមានតម្រិះវិជ្ជា ...។

៧. សេចក្តីសុខរបស់ប្រជាជាតិ មិនអាចកាត់ផ្តាច់ពីពលិកម្មនៃយុទ្ធជនពិការ

សំណេះសំណាលជាមួយយុទ្ធជនពិការ ៣១៧, ១៣ មេសា ២០១៧

... ក្លាយៗ ចៅៗ ត្រូវមានមោទនភាពចំពោះឪពុករបស់ខ្លួន ដែលបានលះបង់សាច់ស្រស់ឈាមស្រស់ ដើម្បីជាតិមាតុភូមិ។ សេចក្តីសុខរបស់ប្រជាជាតិនៅពេលនេះ មិនអាចកាត់ផ្តាច់ចេញបានពីពលិកម្ម ពីតំណក់ឈាមដែលឪពុករបស់យើងបានខិតខំនោះទេ។ មានយុទ្ធជនពិការរបស់យើងមួយចំនួន មិនទាន់មានភរិយាទេ។ សង្ឃឹមថា ក្លាយៗ ឬនេះ នឹងរកបានភរិយាដ៏ល្អ ដោយមាននារីស្រឡាញ់ក៏ប៉ុន្តែ ទាល់តែយើងកុំពិការផ្លូវចិត្ត ...។

៨. យុទ្ធជនពិការទទួលបានការយកចិត្តទុកដាក់ពីរាជរដ្ឋាភិបាលនិងគណបក្សប្រជាជន

សំណេះសំណាលជាមួយយុទ្ធជនពិការ ៣១៧, ១៣ មេសា ២០១៧

... យុទ្ធជនពិការរបស់យើងមានរាជរដ្ឋាភិបាល ជាពិសេសមានគណបក្សប្រជាជនយកចិត្តទុកដាក់។ ខ្ញុំបានធ្លាក់ខ្លួនពិការ ក្នុងកាលៈទេសៈដ៏លំបាក។ អរគុណភរិយាខ្ញុំដែលបានទទួលខ្ញុំជាថ្មី។ នេះជាឧទាហរណ៍មួយ ដែលគ្រប់ក្រុមគ្រួសារជនពិការមើលឱ្យឃើញតម្លៃ។ កាយសម្បទាជារឿងមួយហើយ ... ប៉ុន្តែការលះបង់របស់យើងមានតម្លៃរបស់វា។ ក្នុងឋានៈជាយុទ្ធជនពិការក្នុងសម័យសង្គ្រាម និងក្នុងរបប ប៉ុល ពត ការងើបឈរឡើងរបស់ខ្ញុំបង្ហាញថា (វា)មិនចាំបាច់ថា ទាល់តែមិនពិការ ទើបអាចធ្វើការបានទេ ...។

**៩. យកចិត្តទុកដាក់ចំពោះយុទ្ធជនពិការក្រោមណ្ឌល តាមរយៈសមាគមអតីតយុទ្ធជន
សំណេះសំណាលជាមួយយុទ្ធជនពិការ ៣១៧, ១៣ មេសា ២០១៧**

... ឆ្នាំនេះ ខ្ញុំមកទីនេះ(គូលេន) តែខ្ញុំនៅជំពាក់បងប្អូននៅតាកែនកោះស្លា និង
នៅភ្នំពេញ។ មិនទាន់បានទៅសម្ភោធនៅភ្នំពេញទេ តែការរៀបចំកសាងផ្ទះសម្បែង
ស្តីៗនេះ គឺកំពុងដំណើរការល្អហើយ។ ខ្ញុំនៅជំពាក់កុមារកំព្រា កុមារ ពិការគ/ល្ងង់
ដោយសារតែកម្មវិធីច្រើនពេក។ ក្នុងរយៈពេលពីរបីឆ្នាំចុងក្រោយនេះ យើងបាន
បង្កើនការយកចិត្តទុកដាក់ មិនគ្រាន់តែចំពោះយុទ្ធជនពិការនៅក្នុងមណ្ឌលនោះ
ទេ តែតាមរយៈនៃសមាគមអតីតយុទ្ធជន ជួយដល់អតីតយុទ្ធជន ក្នុងនោះមាន
ទាំងយុទ្ធជនពិការផង ដោយផ្តល់ជូនសំណង់មួយចំនួន ដូចជា ផ្ទះសម្បែង នៅ
ទីណាដែលមានដី ហើយអាចមានប្រាក់ដើម្បីសាងសង់ផ្ទះ ...។

**១០. បោះមេដាយបំពាក់ជូនយុទ្ធជន ជាការទទួលស្គាល់គុណបំណាច់ពីរដ្ឋាភិបាល
ពីជីប្រាព្វខួបទី១០ ទិវាអតីតយុទ្ធជនកម្ពុជា, ១០ ឧសភា ២០១៧**

... សូមអរគុណនិងកោតសរសើរ ចំពោះថ្នាក់ដឹកនាំនៃអតីតយុទ្ធជន ពិសេស
ឯកឧត្តម នាយឧត្តមសេនីយ៍ គន់ គឹម ដែលបានប្រឹងប្រែងពាំនាំនូវការសួរសុខ
ទុក្ខរបស់ខ្ញុំ និងអំណោយរបស់ខ្ញុំ ទៅកាន់បងប្អូនអតីតយុទ្ធជន នៅតាមមូលដ្ឋាន
នានា។ អម្បាញ់មិញ មាននិយាយពីការខ្វះមេដាយ។ ឯកឧត្តម ប៊ិន ឈិន ត្រូវខិត
ខំបោះមេដាយដែលជាតម្រូវការ។ រឿងមេដាយមិនលំបាកទេ ហើយរឿងស៊ីញ៉ូឲ្យ
មេដាយ ក៏វាមិនពិបាកដែរទេ ក៏ប៉ុន្តែការផលិតមេដាយនោះត្រូវឲ្យគ្រប់ដើម្បីបំពាក់
ជូនបងប្អូនគ្រប់ៗគ្នា។ យ៉ាងណាក៏ក្នុងមួយជីវិតរបស់យើងក៏បានការទទួលស្គាល់
ពីសំណាក់រាជរដ្ឋាភិបាល ជាការបំពាក់ផ្តល់មេដាយទាំងអស់នេះ ...។

**១១. បន្តដោះស្រាយជីវិតសម្បទានសង្គមកិច្ចជូនអតីតយុទ្ធជន
ពីជីប្រាព្វខួបទី១០ ទិវាអតីតយុទ្ធជនកម្ពុជា, ១០ ឧសភា ២០១៧**

... សូមឯកឧត្តម ជា សុផាវ៉ា និងឯកឧត្តម គន់ គឹម ធ្វើការជាមួយគ្នាឲ្យបានជិត
ស្និទ្ធដោះស្រាយជីវិតសម្បទានសង្គមកិច្ច ជូនចំពោះអតីតយុទ្ធជនរបស់យើង។
ឯកឧត្តម ជា សុផាវ៉ា បានប្រាប់ខ្ញុំអំពីការប្រគល់ដីធ្លីនោះទៅឲ្យខេត្ត។ ដូច្នេះ
ទន្ទឹមនឹងធ្វើការងារជាមួយថ្នាក់ជាតិ យើងក៏ត្រូវធ្វើការងារជាមួយថ្នាក់ក្រោមជាតិ

គឺនៅថ្នាក់ខេត្តដើម្បីផ្តល់ជំនួយជូនចំពោះអតីតយុទ្ធជន។ ខ្ញុំស្នើសុំថា នៅពេលដែលបងប្អូនបានដឹងហើយ សូមកុំលក់។ សូមទុកជាកេរអាករ ប្រើប្រាស់វាដើម្បីបង្កបង្កើនផល ប្រើប្រាស់វាជាកេរមតិក ដែលរាជរដ្ឋាភិបាលផ្តល់ឲ្យ សម្រាប់ខ្លួនផង និងសំរាប់តកូនចៅផង។ ខ្ញុំមានមោទនភាព ដោយកន្លងទៅសង្កេតឃើញថា អតីតយុទ្ធជន និងយុទ្ធជនរបស់យើង ក្រៅពីការខិតខំបម្រើជាតិតាំងពីវ័យក្មេង ទោះបីជានៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌទាហានបច្ចុប្បន្ន កងទ័ពបច្ចុប្បន្ន ឬក៏ធ្លាក់ខ្លួនពិការក៏ដោយ ក៏ប៉ុន្តែ បានប្រឹងប្រែងដើម្បីបណ្តុះបណ្តាលកូនរបស់ខ្លួនឲ្យក្លាយជាបញ្ញវន្ត ដែលជាសេចក្តីត្រូវការរបស់ប្រទេសជាតិ ...។

១២. ដោះស្រាយលំនៅឋាន ជាគោលដៅអាទិភាពនៃសមាគមអតីតយុទ្ធជន

ពិធីប្រារព្ធខួបទី១១ ទិវាអតីតយុទ្ធជនកម្ពុជា, ៤ មិថុនា ២០១៨

... ទាក់ទងជាមួយនឹងការកសាងលំនៅឋានជូនចំពោះអតីតយុទ្ធជន សម្រាប់ពីពេលនេះទៅមុខ ត្រូវតែក្លាយជាគោលដៅអាទិភាពនៃសកម្មភាពរបស់សមាគមរបស់យើង។ ខ្ញុំបានយល់ព្រម បង្វែរថវិកា ដែលបណ្តាខេត្តបានចូលរួម ដើម្បីកសាងគេហដ្ឋានសម្រាប់អតីតយុទ្ធជន។ លោកឧកញ៉ា វេង ហ្វូ បានទៅជួបខ្ញុំហើយបានប្រាប់ថា នឹងសាកល្បងដំហានដំបូងជួយកសាងលំនៅឋានចំនួន ១០០ ខ្នង ដោយក្រុមហ៊ុនរបស់គាត់ជាអ្នកសាងសង់ដោយផ្ទាល់។ យើងប្រាប់តែទីតាំងពួកគាត់ចុះទៅសាកល្បងសាងសង់។ ដូច្នេះមានវិធីច្រើនណាស់។ ក្រុមហ៊ុនសប្បុរសជននានា អាចចូលរួមជាប្រាក់កាស អាចចូលរួមតាមរយៈការសាងសង់ដោយផ្ទាល់ដោយក្រុមហ៊ុនរបស់ខ្លួន ...។

១៣. ជនពិការបន្តខិតខំដើម្បីសេចក្តីថ្លៃថ្នូររបស់ខ្លួន ត្រូវស្វែងរកមោទនភាពសំរាប់កូនចៅ

សំណេះសំណាលជាមួយយុទ្ធជនពិការ ៣១៧, ១៣ មេសា ២០១៧

... កែវភ្នែកដែលយើងស្រឡាញ់ មិនអាចវិលត្រឡប់មកវិញទេ ប៉ុន្តែយើងអាចនឹងប្រឹងប្រែងងើបឈរឡើងវិញ កុំឱ្យធ្លាក់ទៅក្នុងស្ថានភាពជាអ្នកដែលពិការរូបកាយហើយ ពិការផ្លូវចិត្តថែមទៀត។ មានឧទាហរណ៍ច្រើនណាស់ ដែលយុទ្ធជនពិការរបស់យើងបានប្រឹងប្រែងងើបឈរ ដោះស្រាយការលំបាក ហើយផ្តល់ឱកាសសម្រាប់កូនៗ បន្តការសិក្សា រហូតដល់កូនៗទាំងនោះ បានក្លាយទៅជាបញ្ញវន្ត

បញ្ចប់ការសិក្សាថ្នាក់ឧត្តមសិក្សា ហើយក៏មានការងារធ្វើ។ នេះហើយដែលខ្ញុំបន្ត
អំពាវនាវចំពោះជនពិការគ្រប់រូប រាប់ទាំងយុទ្ធជនពិការ បន្តខិតខំងើបយារឡើង
ដើម្បីសេចក្តីថ្លៃថ្នូររបស់យើង គ្រួសារយើង និងបន្ទាល់ទុកឱ្យកូនចៅយើងនូវ
មោទនភាពបន្តទៀត ...។

១៤. ការបើកផ្តល់ប្រាក់បៀវត្សបានទាន់ពេលវេលាដល់ទាហាន និងយុទ្ធជនពិការ

សំណេះសំណាលជាមួយយុទ្ធជនពិការ ៣១៧, ១៣ មេសា ២០១៧

... ខ្ញុំបានឆ្លៀតសួរទាហាន និងយុទ្ធជនពិការរបស់យើងនៅខាងមុខនេះ អំពី
ការបើកផ្តល់បៀវត្ស និងប្រាក់ឧបត្ថម្ភនានា។ ខ្ញុំមានមោទនភាពចំពោះការចាត់
ចែងទាំងឡាយរបស់ស្ថាប័នជាតិ ក្នុងហ្នឹងក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ក៏ដូចជា
តាមរយៈនៃផ្នែកកសាងការរបស់ក្រសួងការពារជាតិ ដែលបានផ្តល់ទាន់ពេលវេលានូវ
ប្រាក់ទាំងឡាយ រាប់ទាំងប្រាក់ដែលទើបនឹងបានដំឡើងថ្មី ព្រមទាំងប្រាក់ឧបត្ថម្ភ
សម្រាប់ការចូលឆ្នាំផងដែរ។ ប្រាក់បៀវត្សរបស់យុទ្ធជនពិការ មានលើសពី ១
លានរៀល ...។

១៥. មិនទុកអោយមជ្ឈមណ្ឌល/AFESIP ត្រូវបិទឡើយ

សំណេះសំណាល សួរសុខទុក្ខកុមារីឯគ្រោះនៅមជ្ឈមណ្ឌលបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ
និងស្ដារនីតិសម្បទាយុវនាវី AFESIP, ១០ មីនា ២០១៩

... ចៅៗ បាននិយាយថាមានបង្អែកហើយ។ តាជាបង្អែកដ៏រឹងមាំមួយសម្រាប់
ចៅៗ។ បើទោះបីថា ថ្ងៃក្រោយទៅសប្បុរសជនបានដកខ្លួន ក៏តាមិនទុកឲ្យមជ្ឈ
មណ្ឌលមួយនេះត្រូវបិទនោះទេ។ ខ្ញុំអំពាវនាវចំពោះសប្បុរសជនទាំងឡាយ ដែល
បានជួយរួចមកហើយនោះ បន្តជួយតទៅទៀត។ នៅពេលណាដែលគេមិនអាច
ជួយបាន យើងក៏នឹងដោះស្រាយធ្វើយ៉ាងម៉េច ឲ្យអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលមួយនេះ
បន្ត។ (មជ្ឈមណ្ឌល)រួមចំណែកដ៏ធំក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហា ...។

១៦. នៅមានអ្នកបន្តផនទ្រទ្រង់មជ្ឈមណ្ឌល/AFESIP

សំណេះសំណាល សួរសុខទុក្ខកុមារី យុវតី និងបុគ្គលិកនៅមជ្ឈមណ្ឌលបណ្តុះ
បណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ និងស្ដារនីតិសម្បទាយុវនាវី AFESIP, ២៩ កញ្ញា ២០២៤

... សូមកុំបារម្ភអំពីការផ្ទេរលំនៃមជ្ឈមណ្ឌលនេះ។ (ថ្មីត្បិតតែ)មានអ្នកចង់ផ្ទេរលំនាំត្រកូល ហ៊ុន តែគេមិនអាចមានលទ្ធភាពផ្ទេរលំនាំត្រកូល ហ៊ុន ទេ។ ទោះបី តាមិនធ្វើជានាយករដ្ឋមន្ត្រីទៀតក៏ដោយ ប៉ុន្តែការទ្រទ្រង់មជ្ឈមណ្ឌលនេះគឺតាមានអ្នកបន្តវេន កុំសូម្បី(ថាទៅថ្ងៃមុខ)អត់ពីតាយាយក៏ដោយ។ ថ្ងៃនេះ ប្រពន្ធនាយករដ្ឋមន្ត្រីមកដែរ។ “កូនត្រូវចាំ អត់ពីពុកម៉ែទៅ កូនត្រូវរក្សាអ្វីដែលជាកេរដំណែលដែលពុកម៉ែបានធ្វើនៅទីនេះ ហើយអាចចែកទៅប្អូនៗ បន្តទៀត”។ បើទោះបីជាអត់ពីតាយាយទៅ ក៏នៅសល់កូន។ បន្ទាប់ពីកូនទៅ នៅសល់ចៅ។ មជ្ឈមណ្ឌលនេះមិនផ្ទេរលំនាំទេ។ ទោះបីថាវាលំបាកកាន់ខ្លះខាងក្រៅ ក៏ប៉ុន្តែយើងអាចបំពេញ(សេចក្តីត្រូវការ)នៅទីនេះបាន ...។

១៧. អ្នកនៅក្នុងមណ្ឌល/AFESIP ជាប់បាក់ឌុប ទទួលបានអាហារូបករណ៍រៀនបន្ត
 សំណេះសំណាល សួរសុខទុក្ខកុមារីរងគ្រោះនៅមជ្ឈមណ្ឌលបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ និងស្ដារនីតិសម្បទាយុវនាវី AFESIP, ១០ មីនា ២០១៩

... តើចៅហ៊ានសន្យាជាមួយតាឬអត់ ? ... តាសុំដាក់លក្ខខណ្ឌ។ តើចៅអាចធ្វើបានទេ។ ធ្វើម៉េចរៀនឱ្យបានដល់ថ្នាក់ទី១២ ហើយប្រឡងឱ្យជាប់បាក់ឌុប។ តើអាចធ្វើបានឬអត់ ? ... មិនមែនត្រឹមតែថ្នាក់ទី១២ ទេគឺចៅចង់រៀនធ្វើពេទ្យចៅចង់រៀនគ្រូឃ្លង់ក៏ដោយ។ តាយកការសន្យាមួយជាមួយចៅៗ។ អ្នកដែលប្រឡងជាប់បាក់ឌុបទាំងអស់ នឹងទទួលអាហារូបករណ៍ពីតាចូលរៀន(សាកលវិទ្យាល័យ) ... រីឯសម្រាប់ផ្នែកពេទ្យ តម្រូវឱ្យចៅប្រឡងឱ្យជាប់។ ជាប់បាក់ឌុបហើយ ទៅប្រឡងចូលពេទ្យឱ្យជាប់ទៀត ... បើជាមានការតម្រូវពីសាលាណាឱ្យបង់ប្រាក់ តាយាយបង់ឱ្យដើម្បីឱ្យចៅៗ រៀនបានសញ្ញាបត្រខ្ពស់ ...។

១៨. ១៩៧៩ កន្លែងចិញ្ចឹមកុមារកំព្រា មានអាទិភាពជាងអគារធ្វើការរបស់ចៅហ្វាយខេត្ត
 ពិធីសម្ពោធកូមិកុមារ SOS ខេត្តព្រៃវែង, ១៧ មីនា ២០២២

... កិច្ចការដែលកម្ពុជាបានធ្វើដើម្បីកុមារមានច្រើន។ នៅលើពិភពលោកនេះគ្មានប្រទេសណាមួយ ដែលមានកុមាររងគ្រោះច្រើនដូចជាកម្ពុជានោះទេ។ កម្ពុជាមានកុមាររងគ្រោះច្រើនជាងគេ ដោយសារតែបបប្រល័យពូជសាសន៍ ប៉ុល ពត បានសម្លាប់ឪពុកម្តាយ បន្ទាល់ទុកឱ្យយើងចិញ្ចឹមនូវកុមារទាំងអស់នោះ។ ដោយ

មានការចូលរួមតាំងពីឆ្នាំ១៩៧៩ ក្នុងការគ្រប់គ្រងប្រទេសជាមួយថ្នាក់ដឹកនាំដទៃទៀត ខ្ញុំនៅចាំបានថាអ្វីដែលជាអាទិភាពរបស់យើងគ្រានោះ គឺគ្រប់ខេត្តទាំងអស់មិនមែនអគារធ្វើការរបស់ចៅហ្វាយខេត្ត ឬអង្គជុំវិញខេត្តនោះទេ ក៏ប៉ុន្តែទីកន្លែងចិញ្ចឹមកុមារកំព្រា។ នេះជារឿងដែលបានកើតឡើងលើទឹកដីកម្ពុជាដ៏កម្សត់ ...។

១៩. មិនឱ្យកុមារណាម្នាក់គ្មានការថែទាំ និងត្រូវទទួលបានការអប់រំនិងបណ្តុះបណ្តាល
ពិធីសម្ពោធកូមិកុមារ SOS ខេត្តព្រៃវែង, ១៧ មីនា ២០២២

... យើងមានមោទនភាព ដោយមិនបានទុកឱ្យកុមារណាម្នាក់ស្លាប់ដោយគ្មានការយកចិត្តទុកដាក់ថែទាំ។ បន្ថែមលើនោះ យើងក៏មានមោទនភាព ដោយសារកុមាររបស់យើងបានទទួលការអប់រំនិងបណ្តុះបណ្តាល។ បើប្រៀបធៀបកុមារនៅតាមមជ្ឈមណ្ឌលកុមារកំព្រា រាប់ទាំងកុមារដែលមាននៅទីនេះ (គឺ) ទទួលបាននូវការមើលថែទាំ/បណ្តុះបណ្តាល ជួនកាលច្រើនជាងកុមារដែលរស់នៅតាមក្រុមគ្រួសារទៅទៀត ដោយសារយើងបានដាក់កំណត់កាលពីពេលនោះថា ដរាបណាមិនទាន់ចប់មធ្យមសិក្សាបឋមភូមិ យើងមិនអនុញ្ញាតឱ្យឈប់រៀនទេ។ អ្នកដែលមានលទ្ធភាព គឺយើងបន្តឱ្យមានការសិក្សារហូតទៅដល់គោរកការងារធ្វើបាន ...។

២០. ប្រព័ន្ធដងគ្រោះទៅជាកម្លាំងតស៊ូ ជាធនធានមនុស្សបម្រើសង្គម

សំណេះសំណាល សួរសុខទុក្ខកុមារីងគ្រោះនៅមជ្ឈមណ្ឌលបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ និងស្តារនីតិសម្បទាយុវន្ត AFESIP, ១០ មីនា ២០១៩

... សង្ឃឹមថា ចៅៗខិតខំប្រែក្លាយការឈឺចាប់ឲ្យទៅជាកម្លាំងតស៊ូ ក្លាយទៅជាធនធានមនុស្សដែលបម្រើសង្គម ដែលមានការលូតលាស់ ដោយចាប់ផ្តើមពីចៅៗ ងគ្រោះទាំងអស់ មិនទទួលបានការប្រមាថមើលងាយពីនរណាឡើយ។ វិធីដែលចៅៗត្រូវធ្វើគឺរៀនសូត្រឲ្យមានចំណេះដឹងខ្ពស់។ បើចៅធ្វើរឿងហ្នឹងបាន គឺជាការប្រពៃ ... ពេលមុនចៅទទួលបានការរំលោភបំពាន ជាជនងគ្រោះ តែនៅពេលដែលចៅពេញវ័យ ចៅកុំធ្វើអ្វីដែលសង្គមស្អប់ខ្ពើម ដូចជាការប្រព្រឹត្តគ្រឿងញៀន ដើរលងពាលាអាវ៉ាសែ ឬរហូតដល់ប្រាសចាកសីលធម៌ខ្ព្ពស់ (បើដូចនោះ) យើងប្រែក្លាយខ្លួនពីជនងគ្រោះ ទៅជាអ្នកបង្កើតកំហុសដោយខ្លួនឯង ដែលនោះមិនមែនជាបំណងរបស់ចៅ ហើយក៏មិនមែនជាបំណងរបស់អ្នកឧបត្ថម្ភដែរ ...។

២១. ចេញពីមណ្ឌលកុមារកំព្រាត្រាយជាធនធានមនុស្សសម្រាប់សង្គមជាតិ

ពិធីសម្ពោធកូមិកុមារ SOS ខេត្តព្រៃវែង, ១៧ មីនា ២០២២

... អ្នកដែលចេញពីកន្លែងថែទាំ ៤នាក់ បានក្លាយទៅវេជ្ជបណ្ឌិត, ៥នាក់ក្លាយទៅជាវិស្វករ, ៧នាក់ (ក្លាយទៅ)ជាធនាគារិក, ៣នាក់(ក្លាយ)ជាស្ថាបត្យករ, ២នាក់(ក្លាយ)ជាអ្នកចរនា និងច្រើនអ្នកទៀតក្នុងវិស័យអាជីវកម្ម សេវាបម្រើអតិថិជន និងបម្រើការងារក្នុងជួររដ្ឋាភិបាល ... នេះ (បញ្ជាក់ថា) កម្ពុជាមានកុមារកំព្រា (ដែលត្រូវយកចិត្តទុកដាក់)សូម្បីតែក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃការអប់រំក្នុងរយៈកាល ២០ ឆ្នាំ ដោយឆ្នាំនេះ ជាឧបទ្វីប២០ នៃការសម្ពោធដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់កូមិកុមារលើកទី១ នៅក្រុងភ្នំពេញ។ ថ្វីបើជាផ្នែកតូចមួយក្តី (មណ្ឌលទាំងនោះ)បានផលិតធនធាន មនុស្សសម្រាប់សង្គមជាតិយើង។ ឯកុមារងគ្រោះនិងបានក្លាយទៅជាកុមារកំព្រា នាឆ្នាំ១៩៧៩ ក៏ដូចជាក្រោយឆ្នាំ ១៩៧៩ យើងក៏បណ្តុះបណ្តាលពួកគេ ដែល ពេលនេះបានក្លាយជាឪពុកម្តាយ ឬខ្លះទៀតជាជីដូនជីតាថែមទៀតផង។ នេះ បង្ហាញឱ្យឃើញអំពីការយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះសុខទុក្ខរបស់កុមារ ដែលនៅរស់ រានមានជីវិតបន្ទាប់ពីរបបប្រល័យពូជសាសន៍ ប៉ុល ពត ...។

២២. ពិនិត្យ/ព្យាបាលជំងឺឥតគិតថ្លៃសំរាប់កុមារីងគ្រោះ បុគ្គលិកមជ្ឈមណ្ឌល/AFESIP

សំណេះសំណាល និងសួរសុខទុក្ខកុមារីងគ្រោះនៅមជ្ឈមណ្ឌលបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ និងស្តារនីតិសម្បទាយុវនារី AFESIP, ១០ មីនា ២០១៩

... កំពុងតែពិនិត្យថា យើងនឹងបង្កើនប្រាក់បន្តទៀត នៅពេលដែលសេដ្ឋកិច្ច អនុញ្ញាត។ កម្រិតនៃការឧបត្ថម្ភរបស់យើងមានចំនួនមិនច្រើនទេ ប៉ុន្តែនៅពេល ដែលសេដ្ឋកិច្ចរបស់យើងរីកលូតលាស់ យើងអាចពិនិត្យបន្ថែមអំពីករណីនេះ ... ការដោះស្រាយមួយទៀតគឺ ចៅៗនឹងមានបណ្ណនេះម្នាក់មួយ(បណ្ណសមធម៌)។ ខ្ញុំស្នើថា បណ្ណបេឡាជាតិសន្តិសុខសង្គម សម្រាប់ការពិនិត្យព្យាបាលនៅពេទ្យរដ្ឋ ត្រូវបន្ថែមឲ្យបុគ្គលិកនៅទីនេះផងដែរ(បុគ្គលិកមានរួចហើយ)។ បណ្ណ ប.ស.ស របស់បុគ្គលិក អាចប្រើបានទាំងមន្ទីរពេទ្យរដ្ឋ និងឯកជនដែលបានចុះហត្ថលេខា ជាមួយ ប.ស.ស ...។

២៣. ក្រោយបញ្ចូលក្របខ័ណ្ឌរដ្ឋ ផ្តល់ថវិកាឧបត្ថម្ភបន្ថែមសំរាប់ត្រួតក្នុងអង្គការត្រួសារថ្មី

ពិធីផ្ទេរសាលាកុមារពិការភ្នែក និងគ-ថ្លង់ ពីអង្គការគ្រួសារថ្មី ទៅក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា, ១ កក្កដា ២០១៩

... ចំពោះគ្រូ យើងបានបញ្ចូលក្របខ័ណ្ឌរួចហើយ។ នេះជាសេចក្តីសម្រេច ដែលមានចុះហត្ថលេខា ដោយមនុស្ស ៣នាក់នោះ គឺ(ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី) ឯកឧត្តមអូន ព័ន្ធមុនីរ័ត្ន រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ឯកឧត្តម ហង់ជួន ណារ៉ុន រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា និង ឯកឧត្តម ពេជ្រ ប៊ុនធីន រដ្ឋមន្ត្រី ក្រសួងមុខងារសាធារណៈ ដែលបានស្នើទៅខ្ញុំសុំបន្ថែមថវិកាសម្រាប់គ្រូ គឺម្នាក់ បានទទួលបន្ថែម ៨០ម៉ឺន(រៀល) ពីលើប្រាក់បៀវត្ស ៨០ម៉ឺនរៀល ... សង្ឃឹមថា លោកអ្នកគ្រូបង្រៀននៅសាលាចំណេះទូទៅ នឹងមិនមានការប្រៀបធៀប ឬការ ច្រណែនណាមួយជាមួយគ្រូនៅទីនោះនោះទេ។ សង្ឃឹមថា លោក Aminjon អាច ប្រាប់ទៅម្ចាស់ជំនួយហើយមានការកង្វល់ថា កុំឱ្យមានការព្រួយបារម្ភពីសមត្ថភាព ទទួលខុសត្រូវរបស់កម្ពុជា ...។

២៤. អប់រំសីលធម៌សង្គមនិងឲ្យជាប់ទោសមួយជីវិត សំរាប់ជនដែលរំលោភកូន/ចៅខ្លួន
ចែកសញ្ញាបត្រនិស្សិតនៃសកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច,
១១ មីនា ២០១៩

... មតិនេះគឺត្រូវ។ ប្រសិនបើមានការប្រហារជីវិតដោយកាន់ច្រឡំណាមួយ កើតឡើង វានឹងជាគ្រោះថ្នាក់ធំទៅវិញទេ ... ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំយល់ថា ប្រសិនបើ មានការថ្លោះថ្លោយណាមួយកើតឡើងក្នុងការកាត់ទោសប្រហារជីវិត ... ស្រាប់តែ មានការសិរីរឿងក្តីមកវិញ បង្ហាញថាអ្នកដែលស្លាប់ទៅ មិនមានទោសអីសោះ វា គឺជារឿងមួយអាណេចអាជ័យលើសពីអ្វីដែលយើងគិតដល់។ ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំ គិត ថា មិនមានការចាំបាច់ដើម្បីធ្វើវិសោធនកម្មរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ដើម្បីនឹងឱ្យមានទោស ប្រហារជីវិតទេ ... ត្រូវយកវិធានការព្រមៗគ្នា គឺវិធានការអប់រំសីលធម៌ក្នុងសង្គម ... ប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រ ដែលមានព្រះសង្ឃចូលរួមចំណែក លើកកម្ពស់គុណធម៌ នេះផងដែរសម្រាប់សង្គម ... ឯទី២ ការអនុវត្តច្បាប់ឱ្យបានម៉ឺងម៉ាត់បំផុតលើអ្នក ប្រព្រឹត្តរឿងនេះ(ជនដែលរំលោភកូន/ចៅខ្លួនឯង)។ បើសិនវាកើត ការប្រព្រឹត្ត ទោសមួយជីវិតវាគ្រប់គ្រាន់ហើយ ...។

២៥. ក្រសួងសង្គមកិច្ចនិងក្រសួងអប់រំ ត្រៀមទទួលរ៉ាប់រងមជ្ឈមណ្ឌលនានា
សួរសុខទុក្ខកុមារពិការភ្នែក/គ-ថ្លង់គ្រួសារថ្មី, ១៨ វិច្ឆិកា ២០១៨

... ដល់ពេលវេលាមួយ ដែលក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា (ត្រូវ) រែកពន់ការ
ទទួលខុសត្រូវហើយ។ មិនមែនគ្រាន់តែទទួលយកនៅកន្លែងនេះមួយទេ។ ថ្ងៃ
ក្រោយទៅ ត្រូវទទួលយកនៅកន្លែងផ្សេងៗទៀត ដោយសារសេដ្ឋកិច្ចរបស់កម្ពុជា
កំពុងតែផ្ទេរដំណាក់កាលពីការដែលគេផ្តល់ជំនួយ ទៅកាន់ការដែលគេដកថយ។
ដូច្នេះ យើងចាប់ផ្តើមទទួលខុសត្រូវហើយ ... លក្ខខណ្ឌសេដ្ឋកិច្ចរបស់កម្ពុជា កើន
ឡើង តម្រូវឲ្យគេដកថយ ដើម្បីយក(ការជួយឧបត្ថម្ភ) ទៅឲ្យប្រទេសដទៃដែលមិន
មានលក្ខខណ្ឌអនុគ្រោះដូចយើង ... ដូច្នេះ ទាំងផ្នែកសង្គមកិច្ច ទាំងផ្នែកអប់រំ ត្រូវ
ត្រៀមទទួលយកបណ្តាមជ្ឈមណ្ឌល ដែលជាបណ្តើរៗ នឹងប្រគល់មកឱ្យដើម្បី
យើងទទួលរ៉ាប់រងខ្លួនឯង។ ដូច្នេះហើយ ទំហំថវិកាផ្តល់ទៅវិស័យអប់រំ វិស័យ
សុខាភិបាល និងវិស័យសង្គមកិច្ច កាន់តែធំទៅៗ ...។

២៦. ផ្តល់បណ្ណត្រីក្រដល់គ្រួសាររងផលប៉ះពាល់ពីកូវីដ១៩ និងពីអតិផរណាបន្ថែម
ចែកសញ្ញាបត្រនិស្សិតនៃសកលវិទ្យាល័យវ៉ាន់ដា, ៣ តុលា ២០២២

... គេថា លោក ហ៊ិន សែន យកសៀវភៅក្រឹត្រធ្វើជាមធ្យោបាយយោសនា។ ខ្ញុំ
កំពុងតែរៀបចំប្រាប់ទៅ (ឯកឧត្តម ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី) អូន ព័ន្ធមុនីរ័ត្ន ឱ្យរកវិធី
បង្កើនចំនួនគ្រួសារមួយចំនួនដែលមានផលប៉ះពាល់ពីកូវីដ១៩ផង (និង) ផលប៉ះ
ពាល់ចេញពីអតិផរណាផង។ បន្ថែម(ចំនួន)គ្រួសារថែមទៀត។ (ថែម)ពីរបីម៉ឺន
(គ្រួសារ) ឬបួនប្រាំម៉ឺនគ្រួសារទៀត។ យើងកំពុងចិញ្ចឹមមួយវេនជិតនឹង ៤០លាន។
អត់អីទេ។ បន្តទៀត។ អ្នកណាថាជាភិបាល ហ៊ិន សែន អត់លុយ(ក៏ថាទៅ) អ្នក
ឯង(ជា)អ្នកថាទេតើ តែប្រជាពលរដ្ឋទទួលលុយពិតប្រាកដ ... អ្នកក្រីក្រឥឡូវជិត
៧០ម៉ឺនគ្រួសារ ឥឡូវ ខ្ញុំបន្ថែម ១០ម៉ឺនគ្រួសារទៀត ក៏វាអត់ទាស់ខុសអីដែរ។ ក្នុង
ចំណោមហ្នឹង អ្នកក្រីក្រមិនមែនបានតែមនុស្សចាស់ទេ កូនក្មេងក៏វាបាន ឪពុកម្តាយ
យកនៅបាន ...។

២៧. ជំនួយសង្គមក្នុងពេលមានវិបត្តិ មិនមែនជាការចិញ្ចឹមរបស់រដ្ឋជាអចិន្ត្រៃយ៍

ប្រកាសដាក់ឱ្យដំណើរការជាផ្លូវការ «កម្មវិធីឧបត្ថម្ភសាច់ប្រាក់ជូនគ្រួសារក្រីក្រ និង ងាយរងគ្រោះ ក្នុងអំឡុងពេលជំងឺកូវីដ១៩», ២៤ មិថុនា ២០២០

... ខ្ញុំគួរតែបញ្ជាក់ថា នេះគឺជាជំនួយសង្គមក្នុងពេលមានវិបត្តិ មិនមែនជាការ ចិញ្ចឹមរបស់រដ្ឋជាអចិន្ត្រៃយ៍នោះទេ។ មនុស្សមួយចំនួន (ដែលធ្វើ)ការអុជអាច និងមិនយល់ ក៏ល្មមនឹងចូលសាលារៀនឡើងវិញដើម្បីយល់ដឹងថា អ្វីទៅដែលជា ការចិញ្ចឹម និងអ្វីដែលហៅថាជាកិច្ចការជំនួយសង្គម ... នេះមិនមែនការចិញ្ចឹម របស់រដ្ឋទេ តែគឺជាជំនួយសង្គមមួយដ៏ធំ ដែលខ្ញុំគិតថាប្រសិនបើអ្នកសប្បាយ ពេលវែង យើងក៏ត្រូវប្រើពេលវែងដែរ ... ជាមួយនេះ អំពាវនាវចំពោះប្រជាពលរដ្ឋ អោយរកការងារធ្វើនៅកន្លែង ដែលអាចធ្វើការខ្លួនឯងបាន លើកលែងតែមនុស្ស ចាស់និងកុមារអាយុក្រោម ៥ឆ្នាំទេ។ ក្រៅពីនោះនៅអាចដាំដុះនៅអាចធ្វើការងារ បាន ជាកសិករដែលធ្វើស្រូវ ឬក៏ធ្វើចម្ការ ការចិញ្ចឹមសត្វ ឬគាត់អាចរកការងារដទៃ ទៀតដែលអាចធ្វើបាន ...។

២៨. គោលនយោបាយគាំពារសង្គម រាប់បញ្ចូលអ្នកក្នុងសេដ្ឋកិច្ចក្រៅប្រព័ន្ធ

សម្តេចដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការនូវឯកសារក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយជាតិគាំពារ សង្គម ២០១៦-២០២៥, ២៤ កក្កដា ២០១៧

... ខ្ញុំមិនដឹងថាតើ ឯកឧត្តម លោកជំទាវ ដែលចូលរួមនៅទីនេះ មានការចាប់ អារម្មណ៍យ៉ាងណានោះទេ។ ចំណុចនេះ យើងបានគិតដល់ការលើកឡើងនៅ ក្នុងបណ្តាញសេដ្ឋកិច្ចក្រៅប្រព័ន្ធ ដែលកន្លងទៅបានស្នើសុំឲ្យមានការយកចិត្ត ទុកដាក់ ដូចជាសេដ្ឋកិច្ចក្នុងប្រព័ន្ធ។ ដូច្នេះ គោលនយោបាយគាំពារសង្គមរបស់ យើងនៅថ្ងៃនេះ ក៏បានរាប់បញ្ចូលអ្នកនៅក្នុងសេដ្ឋកិច្ចក្រៅប្រព័ន្ធមកដែរ។ នេះ ជាការយកចិត្តទុកដាក់ស្តាប់សម្លេងសង្គមទាំងមូល ដែលបានលើកឡើងទាក់ ទងនឹងបញ្ហានានា ក្នុងនោះ រាប់បញ្ចូលទាំងសេដ្ឋកិច្ចក្រៅប្រព័ន្ធមកក្នុងការរៀបចំ តាក់តែងគោលនយោបាយរបស់យើងផង ...។

២៩. មន្ត្រីរាជការចូលនិវត្តន៍នៅអាយុ ៦០ឆ្នាំ ដដែល

ពិធីសម្ពោធអគារសិក្សានៃវិទ្យាល័យ ប៊ុនរ៉ានី ហ៊ុនសែន ចរិយាវង្ស, ២៣ ធ្នូ ២០១៧

... មានការស្ទង់ក្នុងហ្វេសប៊ុក ហើយក៏មានកើតនូវចរន្តខ្លះអំពីការស្នើសុំពន្យារ អាយុចូលនិវត្តន៍។ ខ្ញុំបានលើកគំនិតឱ្យមានការពិចារណា ទៅលើការពន្យារអាយុ ចូលនិវត្តន៍របស់គ្រូបង្រៀន ហើយអាចនឹងមានដល់មន្ត្រីរាជការឯទៀត។ ឥឡូវ នេះ យើងអត់ទាន់បានកែច្បាប់ទេ។ អញ្ចឹង សូមប្រកាសជូនប្រជាជន មន្ត្រីរាជការ នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌទូទាំងប្រទេសថា យើងនៅតែបន្តការចូលនិវត្តន៍ក្នុងវ័យ ៦០ឆ្នាំ ដដែល មិនមានការប្រែប្រួលទេ។ រឿងនេះ ត្រូវលើកទៅពិចារណានៅឆ្នាំ២០១៩ ឯណោះ។ មិនទាន់ពិចារណានៅពេលនេះទេ ព្រោះវាមានចំណុចដែលត្រូវគិតគូរ ឱ្យគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ ...។

៣០. ពន្យារអាយុចូលនិវត្តន៍ចំណេញថវិកា តែត្រូវគិតពីលំហការងារសម្រាប់យុវជន

ពិធីសម្ពោធអគារសិក្សានៃវិទ្យាល័យ ប៊ុនរ៉ានី ហ៊ុនសែន ចរិយាវង្ស, ២៣ ធ្នូ ២០១៧

... ពេលយើងពន្យារអាយុចូលនិវត្តន៍នៃមន្ត្រីរាជការដល់ ៦៥ឆ្នាំ បើនិយាយពី ទិដ្ឋភាពថវិកា គឺច្បាស់ជាមានផលចំណេញហើយ។ ឧទាហរណ៍ថា មន្ត្រី ១ម៉ឺន នាក់ ត្រូវចូលនិវត្តន៍ ប្រាក់សោធននិវត្តន៍របស់គាត់មាន៨០%។ អញ្ចឹង បើប្រាក់ ខែ ១លាន(រៀល) គឺប្រាក់ចូលនិវត្តន៍នៅសល់ ៨០ម៉ឺន(រៀល)។ អញ្ចឹងយើងត្រូវ ចិញ្ចឹម ១ម៉ឺននាក់ដែលចូលនិវត្តន៍នោះដោយប្រាក់បៀវត្ស៨០% ... ដល់ទៅ យើងរើស ១ម៉ឺននាក់ថ្មីមកទៀត ពួកគាត់ស៊ីប្រាក់ខែពេញ។ អញ្ចឹង ជាទិដ្ឋភាព ថវិកាវាចំណេញ ប៉ុន្តែ ទិដ្ឋភាពខាងបច្ចេកទេស ទាក់ទងនឹងការរក្សាទុកធនធាន ដែលមានពិសោធន៍ក្នុងវ័យ ៦០ឆ្នាំ និងរហូត ៦៥ឆ្នាំវា ប៉ុន្តែបញ្ហាមួយយើងត្រូវ គិត គឺលំហសម្រាប់យុវជនដែលត្រូវការធ្វើការងារវាញតូច។ ចំណុចនេះត្រូវគិត ឱ្យបានជិតដល់។ គិតតែមួយជ្រុងមិនបានទេ ...។

៣១. ផ្តល់បណ្ណក្រីក្រ១ ជូនពលរដ្ឋស្ម័គ្រចិត្តបំប្លែងរចនាសម្ព័ន្ធអង្គរទៅតំបន់រុនតាឯក

សំណេះសំណាលជាមួយអ្នកបានចាប់ឆ្នោតរើសទីតាំងលំនៅដ្ឋានថ្មី នៅភូមិធម្មជាតិ រុនតាឯក, ១ តុលា ២០២២

... ត្រូវតែដោះស្រាយជាកញ្ចប់គោលនយោបាយ (សម្រាប់)បងប្អូនទាំងអស់ ដែលស្ម័គ្រចិត្តបំប្លែងពីតំបន់រស់នៅចាស់(រចនាសម្ព័ន្ធអង្គរ) មកនៅតំបន់រុនតា ឯក ពាក់ស្នែង និងអាចជាកន្លែងដទៃ ឱ្យទទួលបានបានបណ្ណក្រីក្រប្រភេទ១ ទាំង

អស់គ្នា ... (រវាង)បណ្ណក្រីក្រ១ និងបណ្ណក្រីក្រ២ (គឺ)បណ្ណក្រីក្រ១ បានលុយ ច្រើនជាង។ ដើម្បីកុំឱ្យក្រសួងផែនការពិបាកចុះទៅវាយតម្លៃថាអ្នកនេះប្រភេទ២ អ្នកនេះត្រូវប្រភេទ១ ... ខ្ញុំសម្រេចថ្ងៃនេះ ប្រគល់ជូនបងប្អូនទាំងអស់ទាំងមុននិង ក្រោយ នូវប្រភេទបណ្ណក្រីក្រ១ ទាំងអស់គ្នា។ អ្នកកំពុងកាន់ (បណ្ណក្រីក្រ)ប្រភេទ ២ ត្រូវជូរមកប្រភេទ១ វិញ ... ខ្ញុំត្រូវមានការទទួលខុសត្រូវ ចំពោះពលរដ្ឋរបស់ខ្លួន ដែលបានស្ម័គ្រចិត្ត (រុះរើមករស់នៅតំបន់រុនតាងក/ពាក់ស្នែងនេះ) ...។

៣២. សម្រេចបង្កើតមូលនិធិស៊ីក្លូ ជាការជួយដល់អ្នកសេដ្ឋកិច្ចក្រៅប្រព័ន្ធ

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅតំបន់ផ្សារសំហាន់, ៣ មករា ២០១៨

... ករិយាខ្ញុំប្រាប់ខ្ញុំថា ខាងស៊ីក្លូចង់ឲ្យសម្តេចនាយកបង្កើតមូលនិធិ។ អញ្ចឹងខ្ញុំ ប្រកាស។ ខ្ញុំបង្កើត។ សូមអញ្ជើញប្រធានសមាគមស៊ីក្លូនិងលោក វ៉ែន ពៅ ... (ឯក ឧត្តម ឃ្លង) ស្រែង ស្គាល់ វ៉ែន ពៅ ស្រាប់ហើយ។ ទូរស័ព្ទហៅ វ៉ែន ពៅ មកជួយធ្វើ លក្ខន្តិកៈគ្នា។ (នេះជាក្រុម)សេដ្ឋកិច្ចក្រៅប្រព័ន្ធ។ អ្នកទៀតណាចង់ចូលរួម? យើងដោះស្រាយតាំងពីឯកសណ្ឋាន ... មួយឆ្នាំយើងដោះស្រាយឲ្យគាត់ប៉ុន្មាន កំប្លោសម្រាប់កម្មករស៊ីក្លូ? នៅពេលដែលគាត់មិនអាចទៅជាក់បាន តើយើងគួរ ដោះស្រាយឲ្យយ៉ាងម៉េច? មន្ទីរពេទ្យរដ្ឋទទួលព្យាបាលគាត់ហើយ តែប្រាក់ ចំណូលគាត់ត្រូវដាច់។ តើគួរប៉ះប៉ូវឲ្យគាត់យ៉ាងម៉េច? ...។

៣៣. អាទិភាពនៃនយោបាយ ហ៊ុន សែន ក្នុងគោលនយោបាយថ្មីលើវិស័យសង្គម

សំណេះសំណាល និងពិសាហារជាមួយកម្មករជាក់ស៊ីក្លូ នៃមូលនិធិស៊ីក្លូ, ៨ មីនា ២០១៩

... ខ្ញុំចាត់ទុកថា គ្មានអ្នកណាមានស្ថានភាពងាយរងគ្រោះ និងផ្ទុយស្រុយជាង កម្មករស៊ីក្លូនោះទេ។ ក្នុងរយៈពេល ១ឆ្នាំកន្លងផុតទៅ កម្មករស៊ីក្លូនៅក្នុងទីក្រុង ភ្នំពេញយើង បានទទួលការធានារ៉ាប់រងមួយផ្នែក ដែលខ្ញុំចាត់ទុកថាជាកិច្ចគាំពារ សង្គម ដែលជាអាទិភាពនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ឬអាចនិយាយបានថា ជា អាទិភាពនៃនយោបាយរបស់ ហ៊ុន សែន ក្នុងគោលនយោបាយថ្មីលើវិស័យសង្គម។ សូម្បីតែបញ្ហាស៊ីក្លូ ក៏យើងបានកែលម្អតាំងពីចាប់ប្រឡងនៅខាងក្រោយ កែលម្អ ឲ្យវាមកខាងមុខ។ ស្ថានភាពស៊ីក្លូបច្ចុប្បន្ននេះ ល្អជាងពេលមុន ហើយធានាជាង ពេលមុន ដែលមិននាំទៅដល់ការគ្រោះថ្នាក់ដល់អ្នកជិះ ...។

**៣៤. សមាជិកមូលនិធិអ្នកធាក់ស៊ីក្លូ ទទួលបានការពិនិត្យ និងព្យាបាលឥតគិតថ្លៃពី
មន្ទីរពេទ្យរដ្ឋ និងប្រាក់ប្រចាំថ្ងៃ ៧០០០រៀល**

សំណេះសំណាល និងទទួលទានអាហារថ្ងៃត្រង់ជាមួយកម្មករធាក់ស៊ីក្លូ, ១៣ មករា ២០១៨

... ដើម្បីធានាផលប្រយោជន៍របស់អ្នកធាក់ស៊ីក្លូពិតប្រាកដ អ្នកធាក់ស៊ីក្លូទាំង
ឡាយត្រូវចូលជាសមាជិកនៃមូលនិធិ។ តាមរយៈនៃការចូលជាសមាជិកមូលនិធិ
នេះ អ្នកធាក់ស៊ីក្លូត្រូវបានទទួលនូវផលប្រយោជន៍ ទីមួយ ការពិនិត្យព្យាបាលជំងឺ
ដោយឥតគិតថ្លៃនៅតាមមន្ទីរពេទ្យរដ្ឋទាំងអស់។ បណ្តាសមាជិកនេះ ត្រូវបានយក
ទៅចុះបញ្ជីជាមួយនឹងបេឡាជាតិ (របប) សន្តិសុខសង្គមរបស់ក្រសួងការងារ និង
បណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ ដើម្បីផ្តល់ទៅឱ្យការពិនិត្យព្យាបាលដោយមិនគិតថ្លៃនៅ
តាមមន្ទីរពេទ្យរដ្ឋ ក្រោមមូលនិធិសមធម៌ ... ទីពីរ ទទួលបានបណ្ណមូលនិធិនេះ គឺ
ទទួលបានប្រាក់ប្រចាំថ្ងៃ ៧០០០ រៀលក្នុងមួយថ្ងៃ ...។

៣៥. ពេលវេលាសមាជិកមូលនិធិអ្នកធាក់ស៊ីក្លូ ទទួលបានប្រាក់ឧបត្ថម្ភ ១លាន ៥ម៉ឺនរៀល

សំណេះសំណាល និងពិសាអាហារជាមួយកម្មករធាក់ស៊ីក្លូ នៃមូលនិធិស៊ីក្លូ, ៨ មីនា ២០១៩

... នៅពេលដែលកម្មករស៊ីក្លូទទួលបានមរណភាព គាត់នៅទទួលបានប្រាក់ជាង ១លាន
រៀលថែមទៀតពីមូលនិធិ ដែលនេះអាចចាត់ទុកថាជាលក្ខណៈពិសេសរបស់មូល
និធិ។ មានមូលនិធិខ្លះ បន្ទាប់ពីស្លាប់ទៅក៏ចប់ត្រឹមប៉ុណ្ណឹងតែម្តង។ ប៉ុន្តែ មូលនិធិ
នេះ ត្រូវតាមថែទាំដល់ក្រុមគ្រួសារ រហូតទៅដល់ប៉ុន្មានខែក្រោយ គឺដែលមាន
ទឹកប្រាក់រហូតទៅដល់ ១លាន ៥ម៉ឺនរៀលថែមទៀត។ ប៉ុន្តែ សុំអ្នកទាំងអស់គ្នា
ទាន់ទៅណាអី នៅរស់ជាមួយខ្ញុំហ្នឹងសិនហើយ ... ពិតមែនតែសក់ស្កូវ ក៏ប៉ុន្តែខ្ញុំ
សួរទៅ អាយុតិចជាងខ្ញុំទេ ...។

៣៦. សមាជិកមូលនិធិអ្នកធាក់ស៊ីក្លូ ទទួលបានអាវក្លៀងនៅខែក្លៀង អាវរងាវនៅខែរងា

សំណេះសំណាល និងទទួលទានអាហារថ្ងៃត្រង់ជាមួយកម្មករធាក់ស៊ីក្លូ, ១៣ មករា ២០១៨

... នៅខែរងា យើងក៏ត្រូវរកវិធីដោះស្រាយអាវរងា នៅខែក្លៀងធ្លាក់ យើងក៏ត្រូវ
រកវិធីដោះស្រាយផ្តល់អាវក្លៀង ... ថ្ងៃនេះ ខ្ញុំយកអាវរងាសម្រាប់កងទ័ព និងអាវ
ក្លៀងសម្រាប់កងទ័ព មកឲ្យអ្នកធាក់ស៊ីក្លូ។ ពិតមែនតែវាមិនត្រូវ ប៉ុន្តែប៉ុន្មានថ្ងៃ
នេះ កំពុងតែរងា ... សង្ឃឹមថា អ្នកធាក់ស៊ីក្លូទាំងអស់នឹងគោរពលក្ខន្តិកៈ។ យើង

ត្រូវបោះ(ពុម្ព)លក្ខន្តិកៈនេះ ចែកជូនសមាជិក។ បោះជាកូនសៀវភៅតែម្តង។ មិនមែនតែសមាជិកសកម្មដែលជាអ្នកដាក់ស៊ីក្លូទេ ក៏ប៉ុន្តែវត្តមានអ្នកចូលរួមទាំង ឡាយនៅថ្ងៃនេះ ក៏ជាសមាជិកដែរ។ ខ្ញុំស្នើឲ្យមានបណ្តុំថ្លៃអំណរគុណចំពោះ អ្នកដែលបានចូលរួមវិភា ចុះហត្ថលេខាដោយខ្លួនខ្ញុំជាប្រធានកិត្តិយសនៃមូលនិធិ ដើម្បីជាការចងចាំរំលឹកនូវគុណបំណាច់អ្នកដែលបានចូលរួម ...។

៣៧. ចង់ឲ្យមូលនិធិស៊ីក្លូមាននិរន្តរភាព

សំណេះសំណាល និងទទួលទានអាហារថ្ងៃត្រង់ជាមួយកម្មករដាក់ស៊ីក្លូ, ១៣ មករា ២០១៨

... អរគុណសប្បុរសជនទាំងឡាយ ដែលរួមជាមួយខ្ញុំបង្កើតនូវស្ថានភាពថ្មីមួយ មិនធ្លាប់មានកាលពីពេលមុន។ មុននេះ តើអ្នកណាខ្លះធ្លាប់ផ្តល់លុយឱ្យអ្នកដាក់ ស៊ីក្លូ? អាចនឹងមានខ្លះតែវាមិនច្រើនដូចជាពេលនេះទេ ... ខ្ញុំមិនចង់ឱ្យធ្វើត្រឹមតែ ១ ឬ ២ខែ ហើយក្ស័យធនទេ។ ថវិកាដែលយើងមានក្នុងដៃ ហោចបំផុតយើងអាច ប្រើក្នុងរយៈពេល ២ឆ្នាំ ... តែយើងមិនត្រឹមធ្វើត្រឹម ២ឆ្នាំទេ។ ខ្ញុំចង់ឱ្យមូលនិធិ នេះស្ថិតស្ថេរ ... អ្នកចាស់បានចាកចេញទៅ អ្នកថ្មីបានចូលមក។ អ្នកថ្មីនឹងទទួល បានផលប្រយោជន៍ដូចគ្នាជាបន្តទៀត ...។

២៥. សាធារណការនិងដឹកជញ្ជូន

១	នយោបាយហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ បែងចែកកំណើនសេដ្ឋកិច្ចដោយសមភាព	៤៦០
២	រៀបចំហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធចង្កូលផ្លូវសម្រាប់មនុស្សជំនាន់ក្រោយ	៤៦០
៣	ជោគជ័យច្រើនក្នុងការតភ្ជាប់ភ្ជាប់ផ្ទៃក្នុង និងការតភ្ជាប់ជាមួយប្រទេសជិតខាង	៤៦០
៤	កូវីដ១៩ មិនអាចបញ្ឈប់ការខិតខំប្រឹងប្រែងអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធផ្លូវ	៤៦១
៥	កូវីដ១៩ បង្អាក់ការប្រើប្រាស់ប្រាក់សន្សំសាងសង់ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធថាបាច់	៤៦១
៦	ផ្លូវ/ស្ពាន ជាការបែងចែកផ្ទៃផ្ទៃនៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ចប្រកបដោយសមធម៌	៤៦២
៧	“ខ្មែរធ្វើបាន” ជាដំណើរទូទាំងជាតិ តាំងពីចាប់ផ្តើមមកដល់ពេលនេះ និងទៅអនាគត	៤៦២
៨	ដំណើរ៦ពាន់គីឡូម៉ែត្រវាយតម្លៃស្ថានភាពប្រទេសសង្គ្រាម សន្តិភាពនិងអភិវឌ្ឍន៍	៤៦៣
៩	យុទ្ធសាស្ត្រនៃការធ្វើផ្លូវត្រូវបានផ្លាស់ប្តូរ និងមានតម្លៃថ្លៃជាងមុន	៤៦៤
១០	សម្ភារកើតមុនគំនិតជាហេតុនៃការរីកចម្រើនរបស់ប្រជាជនកម្រៃឱ្យធ្វើស្ពានផ្លូវ	៤៦៤
១១	កម្ពុជាកសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់ទីកន្លែង ឯប្រទេសខ្លះកំពុងរងការបំផ្លាញ	៤៦៥
១២	ប្រើផលសហប្រតិបត្តិការនិយោគអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ពង្រីកកំណើនសេដ្ឋកិច្ច	៤៦៥
១៣	សង់ផ្លូវសាងសេដ្ឋកិច្ចជឿនលឿន កាត់បន្ថយភាពក្រីក្របន្ថយការលំបាកចំណាយ	៤៦៦
១៤	ផ្លូវនិងស្ពាន លីយ៉ុងជាតំប្រែកញ្ជ័រ ប្រើប្រាស់ដោយមិនបង់ថ្លៃ	៤៦៦
១៥	កម្ពុជាត្រូវការស្ថានឆ្លងទន្លេមេគង្គ៣ បន្ថែម នៅពេលខាងមុខ	៤៦៧
១៦	កម្ពុជាកសាងសមត្ថភាពដើម្បីធ្វើស្ថានឆ្លងកាត់ទន្លេដោយខ្លួនឯង	៤៦៧
១៧	មានបំណងស្តារទន្លេមេគង្គត្រង់កោះប៉ែនដែលមានការគោរពរក	៤៦៨
១៨	ស្ថានកោះប៉ែន/កំពង់ចាម សាងសង់ដោយអ្នកបច្ចេកទេសនិងថវិកាកម្ពុជា	៤៦៨
១៩	មានលទ្ធភាព រដ្ឋទិញស្ថាន/ផ្លូវឯកជនឱ្យប្រជាពលរដ្ឋប្រើប្រាស់មិនបង់លុយ	៤៦៩
២០	កូវីដ១៩ ស៊ីថវិកា ២ ៣០០លានដុល្លារ ដែលអាចសង់ស្ថានឆ្លងទន្លេ ស្ទឹង ព្រែក	៤៦៩
២១	ស្ថាន/ផ្លូវ៣ ឆ្លងទន្លេមេគង្គក្រចេះ/កំពង់ធំ, កំពង់ឆ្នាំង/កំពង់ធំ បាត់ដំបង/សៀមរាប	៤៧០
២២	គម្រោងស្ថាន៣ តភ្ជាប់និងជម្លៀសចរាចរណ៍ពី និងការកកស្ទះនៅក្រុងភ្នំពេញ	៤៧០
២៣	ចំណាយថវិកាដោះស្រាយផលប៉ះពាល់ ដោយសារចិត្តធម៌រាជរដ្ឋាភិបាល	៤៧១
២៤	ការធ្វើផ្លូវជាតិលេខ៥ មាន ៣កញ្ចប់ឬដំណាក់កាល	៤៧១
២៥	ផ្លូវជាតិលេខ៥ តភ្ជាប់ ASEAN Highway ទី១ ឬក៏របៀងខាងត្បូង	៤៧២

២៦	តភ្ជាប់តំបន់មាត់សមុទ្រ ទាញទេសចរនិងជារបៀងសេដ្ឋកិច្ចក្នុង/ក្រៅប្រទេស	៤៧៣
២៧	បង្វិលទិសពង្រីកផ្លូវជាតិ៥ ពីទំនប់កប់ស្រូវមកផ្លូវជាតិ៤ តម្រង់ទៅតាខ្មៅវិញ	៤៧៣
២៨	អតុល្យភាពរវាងមធ្យោបាយច្រើន តែផ្លូវតិចនិងមានទំហំតូចៗ	៤៧៤
២៩	អតុល្យភាពរៀបរាប់ក្នុងសៀវភៅ “១០ឆ្នាំនៃដំណើរកម្ពុជា” បានផ្លាស់ប្តូរ	៤៧៤
៣០	អ្នកកោះអន្លង់ចិន ស្រុកស្អាង សំណាងបានស្ថានធំ និងលែងប្រើទូកដំ	៤៧៤
៣១	នឹងកសាងផ្លូវពីក្រោមទន្លេ មិនបាច់ធ្វើស្ពាន	៤៧៥
៣២	ផ្លូវជាតិលេខ៧ ឆ្លឹងខ្នងមួយសំរាប់តភ្ជាប់ភូមិភាគកណ្តាលទៅរៀសាននិងឧត្តរ	៤៧៥
៣៣	តភ្ជាប់ស្រុកព្រែកប្រសព្វ/ក្រចេះ ទៅស្រុកសណ្តាន់និងស្រុកកំពង់ថ្ម/កំពង់ធំ	៤៧៦
៣៤	ពង្រីកសមត្ថភាពកំពង់ផែទឹកជ្រៅ ដែលគ្របដណ្តប់៧០% នៃសកម្មភាពទំនិញ	៤៧៦
៣៥	ប្រើប្រាស់គ្រប់វិធីបញ្ចៀសការធ្វើឯកជនភាវូបនីយកម្មកំពង់ផែក្រុងព្រះសីហនុ	៤៧៧
៣៦	ការពង្រីកសមត្ថភាពកំពង់ផែក្រុងព្រះសីហនុប្រើឥណទានជប៉ុន ៣៨១លានដុល្លារ	៤៧៧
៣៧	ក្រុងព្រះសីហនុ មជ្ឈមណ្ឌលតភ្ជាប់ដឹកជញ្ជូនរវាងផ្លូវទឹកនិងផ្លូវគោក និងផ្លូវអាកាស	៤៧៨
៣៨	ពីខ្វះទឹក ខ្វះភ្លើង ខ្វះមធ្យោបាយធ្វើដំណើរ មកស្ទុះផ្លូវ ស្ទុះលូ ស្ទុះសំរាម	៤៧៨
៣៩	លូក្នុងក្រុងភ្នំពេញ ធ្វើខ្លួនឯងផង ជប៉ុនជួយផង	៤៧៩
៤០	ឃើញមាណទឹកភ្លៀងឬពីប្រភពណាមួយលើសពីសមត្ថភាពរំដោះរបស់លូកើតជាជំនន់	៤៧៩
៤១	ជប៉ុនជួយគំរោងការពារទឹកជំនន់ កែលំអប្រព័ន្ធប្រឡាយលូ ៤ដំណាក់កាលហើយ	៤៨០
៤២	សុំជំនួយពីក្រៅផងវិនិយោគខ្លួនឯងផង ធ្វើលូរំដោះនិងទាញទឹកចេញពីទីក្រុង	៤៨០
៤៣	រំដោះទឹកចេញពីក្រុង ដោយលូនិងដោយការបូម ក្រោយឆ្លងកាត់ប្រព្រឹត្តកម្ម	៤៨១
៤៤	កង្វះការថែទាំ/ការពិនិត្យហ្មត់ចត់ ការស្ទុះសំរាម បន្ថយសមត្ថភាពលូស្រូបទឹក	៤៨១
៤៥	ក្រៅពីផ្លូវ មានរៀបចំប្រព័ន្ធប្រព្រឹត្តកម្មទឹកកខ្វក់ មុនបញ្ចេញទឹកទៅសមុទ្រ	៤៨២
៤៦	ស្មើចិនដកជំនួយឥតសំណង ១៧០លានរៀបគម្រោងច្រោះទឹកមុនបង្ហូរចូលសមុទ្រ	៤៨២
៤៧	ធ្វើឯកជនូបនីយកម្មដើម្បីយកលុយធ្វើផ្លូវថ្នល់ភ្លើង តែមិនកើតជាប្រយោជន៍	៤៨៣
៤៨	នាយករដ្ឋមន្ត្រីនិងរដ្ឋមន្ត្រីដឹកជញ្ជូនថៃ ឆ្លើយតបជាវិជ្ជមានផ្តល់ផ្លូវដក ១៤០គម	៤៨៣
៤៩	ពិចារណាពីផ្លូវថ្នល់ភ្លើងលឿនលឿន និងផ្លូវពីសៀមរាបទៅបាត់ដំបង	៤៨៤
៥០	រថភ្លើងក្រោមដីអាចជាជម្រើសសម្រាប់កម្ពុជាទៅអនាគត	៤៨៤
៥១	មិនចង់ប្រើធនធានច្រើនលើរថភ្លើងអាកាស ក្នុងពេលជនបទកំពុងមានតម្រូវការ	៤៨៥
៥២	លើកទឹកចិត្តឱ្យចូលរួមអភិវឌ្ឍផ្លូវថ្នល់ភ្លើងលឿនលឿន តាមរបៀប B.O.T	៤៨៥

៥៣	ចិនជួយផ្លូវលេខ៥ និង៥១ ហើយនឹងសុំចិនធ្វើផ្លូវពីសំឡូតទៅកោះកុង	៤៨៦
៥៤	ផ្លូវរវាងកំពង់ធំនិងក្រចេះ ជាបេក្ខភាពគំរោងជូនសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតចិន ...	៤៨៦
៥៥	បើសិក្សាផ្លូវ/ស្ថានកំពង់ធំ/កំពង់ឆ្នាំងឡើងវិញ ត្រូវយករូបមន្ត Shenzhen	៤៨៧
៥៦	សូមចិនគាំទ្រគម្រោងផ្លូវតភ្ជាប់ពីកោះកុង ទៅកាន់ថ្មដា និងទៅកាន់សំឡូត	៤៨៧
៥៧	គោលនយោបាយតភ្ជាប់ផ្ទៃក្នុងប្រទេសផង និងជាមួយប្រទេសជិតខាងផង	៤៨៨
៥៨	មិត្តភាពនិងការជឿទុកចិត្ត នាំអោយចាប់ផ្តើមគំរោងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ P3	៤៨៨
៥៩	ស្មើបើកច្រកព្រំដែន៤ ជាមួយថៃគឺ អានសេះ, ជប់តគី, ភ្នំដី និងថ្មដា	៤៨៩
៦០	ក្រោយចប់កុងត្រា ផ្លូវលឿនលឿន BOT ជាផ្លូវរបស់រដ្ឋ	៤៨៩
៦១	ត្រូវការផ្លូវលឿនលឿនតភ្ជាប់ជាមួយវៀតណាមនិងថៃ	៤៩០
៦២	ស្វែងរកឥណទានជំនួយឥតសំណងវិនិយោគទុន កសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធផ្លូវស្ពាន	៤៩០
៦៣	ស្មើកូរ៉េពិចារណាកសាងស្ពានមិត្តភាពកម្ពុជាកូរ៉េ ពីជ្រោយចង្វារទៅស្វាយជ្រំ	៤៩១
៦៤	ចិនរួមចំណែកសង់ផ្លូវ ៣០០០/១៥០០០ គីឡូម៉ែត្រ និង១០/២០ស្ពាន	៤៩១
៦៥	សិក្សាផ្លូវពីស្រុកល្វាងមទៅផ្លូវជាតិលេខ១១ និងទៅព្រំដែនកម្ពុជាវៀតណាម	៤៩២
៦៦	ផ្លូវជាតិ៤៨ ជារបៀងសមុទ្រតភ្ជាប់ផ្ទៃក្នុងនិង រវាងថៃនិងវៀតណាម កាត់កម្ពុជា	៤៩២
៦៧	តភ្ជាប់ផ្លូវជាតិលេខ៧ ទៅព្រំដែនឡាវ សង់ស្ពានក្បែរក្រុងក្រចេះនិងផ្លូវទៅកំពង់ធំ	៤៩៣
៦៨	អាស៊ាន Highway ហូជីមិញ/ភ្នំពេញ/បាងកក ក្លាយជាការពិត	៤៩៣
៦៩	រាល់គម្រោងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ត្រូវស្វែងរកមិននិង/ឬយុទ្ធភណ្ឌមិនទាន់ផ្ទុះ	៤៩៤
៧០	៩០%ជាតំបន់ព្រំដែនអភិវឌ្ឍនិងទីផ្សារនៅ១០%រវាងដោយមិននិងគ្រាប់មិនទាន់ផ្ទុះ	៤៩៤
៧១	ការដឹកជញ្ជូនមានតម្លៃខ្ពស់ ក្នុងក្របខ័ណ្ឌបណ្តាប្រទេសក្នុងតំបន់	៤៩៥
៧២	គិតគូរភូមិសាស្ត្រប្រព័ន្ធគមនាគមន៍ដឹកជញ្ជូនដើម្បីផលចំណេញខាងសេដ្ឋកិច្ច	៤៩៥
៧៣	នឹងអាចសង់ព្រលានយន្តហោះមួយទៀតនៅភាគឦសាន	៤៩៦
៧៤	ព្រលានទទួលយន្តហោះធុនធំនៅសៀមរាបភ្នំពេញព្រឹក Piste នៅខេត្តព្រះសីហនុ	៤៩៧
៧៥	“តារាវៈទិសឧត្តរ” ... វឌ្ឍនភាពសាងសង់អាកាសយានដ្ឋានអន្តរជាតិសៀមរាប	៤៩៧
៧៦	ចាប់ឡានដឹកលើសទម្ងន់ មិនឱ្យឡានតទ្រង់ខុសបច្ចេកទេសមានវត្តមានលើផ្លូវ	៤៩៨
៧៧	៦ចំណុចឆ្លើយតបទៅការចុះផ្សាយមូលបង្គាប់ស្តីពីព្រែកដឹកហ្វូណានតេជា	៤៩៨
៧៨	ត្រូវការប្រជាជនគាំទ្រជាចលនាជាតិ ដើម្បីសំរេចបានព្រែកដឹកហ្វូណានតេជា	៤៩៩
៧៩	ផលប្រយោជន៍៤ យ៉ាង នៃព្រែកដឹកហ្វូណានតេជា	៥០០

៨០	ប្រព័ន្ធដីកជញ្ជូនព្រែកជីកហូណានតេជោ ប្រទាក់ក្រឡាវាងផ្លូវទឹកនិងផ្លូវគោក	៥០១
៨១	ព្រែកជីកហូណានតេជោ នឹងបង្កើតបានជាប្រព័ន្ធ ecology	៥០១
៨២	បើមិនធ្វើព្រែកជីកហ្នឹងកម្ពុជានៅតែពឹងដង្ហើមគេជក មិនអាចប្រកួតប្រជែងបាន	៥០១
៨៣	ទ្វារទឹក៣ មិនឱ្យទឹកសាបចេញទៅសមុទ្រ ហើយទឹកប្រែចូលមកក្នុងព្រែក	៥០២
៨៤	ឆ្នាំ២០១៦ ទឹកសមុទ្រហូរចូលវៀតណាមជាគ្រោះធម្មជាតិ មិនមែនមកពីកម្ពុជាទេ	៥០២
៨៥	ការប្រើប្រាស់ដែនន្លេមេគង្គ មិនតម្រូវឱ្យពិគ្រោះយោបល់ឬយល់ព្រមពីហត្ថលេខី	៥០៣
៨៦	មិនបាច់ពិគ្រោះយោបល់អ្នកណាទេ គួរតែកម្ពុជាប្រើប្រាស់ដែននៃដែនន្លេមេគង្គ	៥០៣
៨៧	ព្រែកជីកហូណានតេជោ ... មិនមែនគំនិតផ្តើមក្របខ័ណ្ឌខ្សែក្រវាត់និងផ្លូវទេ	៥០៤
៨៨	ទទឹង១០០ម៉ែត្រ ជំរៅទឹក៥ម៉ែត្រ មិនឆ្លើយតបទៅការចល័តកងទ័ពជើងទឹកទេ	៥០៤
៨៩	៨០គមនៃព្រែកជាប្រឡាយលេខ១៥ កំពុងប្រើជាប្រព័ន្ធស្រោចស្រព និងដីកជញ្ជូន	៥០៥
៩០	ថា “ព្រែកជីកហូណានតេជោ” ធ្វើឱ្យបាត់ទឹកពីទន្លេមេគង្គ៥០% ជាការមិនត្រឹមត្រូវ	៥០៥
៩១	កត្តា៦ ធ្វើអោយការដឹកទំនិញឆ្លងកាត់វៀតណាមបង្កការខាងបង់	៥០៦
៩២	គួរធ្វើដំណើរដោយសុំច្បាប់/បែបបទរាល់ពេល ឬមិនបាច់សុំច្បាប់ក្នុងទឹកដីឯង	៥០៧
៩៣	ជាផលប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ចនិងសង្គមផង ឯករាជ្យភាពលើការដឹកជញ្ជូនផ្លូវទឹកផង	៥០៧
៩៤	ព្រែកជីកហូណានតេជោ បង្ការបាត់ដីកជញ្ជូនពីកត្តាធម្មជាតិ នីតិវិធី ទំនាក់ទំនង	៥០៨
៩៥	“ព្រែកជីកហូណានតេជោ នឹងបន្ថយឥទ្ធិពលវៀតណាមលើកម្ពុជា” ជាការពិត	៥០៨
៩៦	សន្តិភាពគ្មានស្ថិរភាព ហើយសង្គ្រាមនិងប្រល័យពូជសាសន៍ ដឹកព្រែកមិនបាន	៥០៩

១. នយោបាយហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ បែងចែកកំណើនសេដ្ឋកិច្ចដោយសមភាព

សម្តេចកំណត់ផ្លូវជាតិលេខ៦ ពីជ្រោយចង្វារទៅថ្នល់កែង, ៦ មេសា ២០១៧

... គោលដៅធំបំផុតរបស់យើង គឺផ្ដោតទៅលើការកសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ។ ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធនៅតែជាអាទិភាព នៃនយោបាយរបស់គណបក្សប្រជាជន ក្នុងការដឹកនាំប្រទេស។ គ្មានជម្រើសណាមួយ និងមានសមភាពជាងការប្រើប្រាស់កំណើនសេដ្ឋកិច្ច ឬការគាំទ្រពីមិត្តភក្តិកសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ដូចជាផ្លូវថ្នល់ប្រឡាយទឹក អគ្គិសនី ឬក៏ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធទាក់ទងជាមួយវិស័យអប់រំ និងសុខាភិបាល(នោះទេ)។ វាមានសមភាពខ្លាំងណាស់។ ការធ្វើបានផ្លូវមួយខ្សែ អ្នកមានក៏ធ្វើដំណើរ អ្នកក្រក៏ធ្វើដំណើរ។ តាមរយៈការតភ្ជាប់ ការធ្វើផ្លូវថ្នល់នេះ ធ្វើឱ្យប្រជាជនរវាងទីក្រុងនិងជនបទ មិនមានការខុសប្លែកឆ្ងាយពេកទេ។ នៅទីក្រុងមានផ្លូវចាក់កៅស៊ូ នៅជនបទក៏មានផ្លូវចាក់កៅស៊ូ នៅទីក្រុងមានអគ្គិសនីប្រើប្រាស់ នៅជនបទក៏មានអគ្គិសនីប្រើប្រាស់ ...។

២. រៀបចំហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធថវិកាសម្រាប់មនុស្សជំនាន់ក្រោយ

បើកការដ្ឋានសាងសង់ផ្លូវល្បឿនលឿន ក្រុងភ្នំពេញ-ខេត្តព្រះសីហនុ, ២២ មីនា ២០១៩

... ពិតមែនហើយ មិនប្រាកដថាខ្ញុំរស់ដល់ឆ្នាំ២០៥០ ទេ ក៏មិនដឹង។ ប៉ុន្តែដូចមិនមែនទេ។ ២០៥០ដូចនៅ(មានជីវិតទេ) ព្រោះខ្ញុំអាយុមិនច្រើនទេ យ៉ាងតិចណាស់ ៣០ ឬ៤០ឆ្នាំទៀតតែប៉ុណ្ណឹង។ មនុស្សមិនងាយងាប់ឯណា។ **បើទោះបីថា នៅឬមិននៅ យើងដាក់ផែនទីចង្អុលផ្លូវមួយសម្រាប់អ្នកជំនាន់ក្រោយ គេយកទៅធ្វើ និងរៀបចំជាហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធទាំងនេះ។ មិនមែនរៀបចំសម្រាប់យើងទេ។ មនុស្សឯណាចាស់សក។ ធ្វើសម្រាប់ក្មេងជំនាន់ក្រោយ។ ចាស់ៗជំនាន់មុនបានធ្វើសម្រាប់យើងជំនាន់នេះ។ ឥឡូវយើងជំនាន់នេះ ធ្វើសម្រាប់យើងជំនាន់នេះផង នឹងធ្វើសម្រាប់ក្មេងជំនាន់ក្រោយផង។ នេះជារឿង(ពិត)។ មិនមែនប្រទេសនេះជាប់របស់យើងកាន់កាប់ម្នាក់ឯង រហូតទៅដល់មួយពាន់ឆ្នាំឯណា។ ហ្នឹងហើយជាតម្រូវការសម្រាប់ការលូតលាស់មួយ ...។**

៣. ជោគជ័យច្រើនហើយក្នុងការតភ្ជាប់ផ្ទៃក្នុង និងជាមួយប្រទេសជិតខាង

បើការដ្ឋានសាងសង់អាគារច្រកទ្វារព្រំដែនអន្តរជាតិស្ទឹងបត់ និងផ្លូវតភ្ជាប់ទៅផ្លូវជាតិលេខ ៥, ២២ មេសា ២០១៩

... បន្ទាប់ពីជោគជ័យនៃនយោបាយឈ្នះឈ្នះ រយៈពេល ២០ឆ្នាំក្រោយ យើងសម្រេចបានជោគជ័យយុទ្ធសាស្ត្រ ៣យ៉ាង ... ទី១ យើងបាននិងកំពុងប្រែក្លាយតំបន់អតីតសមរភូមិអោយក្លាយទៅជាតំបន់មានការអភិវឌ្ឍ ... ទី២ យើងបានប្រែក្លាយខ្សែព្រំដែនជាមួយប្រទេសជិតខាងឲ្យទៅជាព្រំដែនសន្តិភាព មិត្តភាព សហប្រតិបត្តិការ និងការអភិវឌ្ឍ ... ទី៣ យើងបានទទួលជោគជ័យច្រើនហើយក្នុងការតភ្ជាប់ភ្ជាប់ផ្ទៃក្នុង និងការតភ្ជាប់ជាមួយប្រទេសជិតខាង។ សូមជនរួមជាតិរបស់យើងពិនិត្យមើលចុះ តើពីមុនយើងមានផ្លូវគ្រប់គ្រាន់ទេ? ទោះបីថាឥឡូវនៅមិនទាន់គ្រប់ក៏ដោយ តែបើប្រៀបធៀបពីពេលមុន ខេត្តបន្ទាយមានជ័យអាចចាត់ទុកថាជាខេត្តដែលមានកំពូលសំណង់អំពីការតភ្ជាប់ ...។

៤. កូវិដ១៩ មិនអាចបញ្ឈប់ការខិតខំប្រឹងប្រែងអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធផ្លូវ

បើការដ្ឋានសាងសង់ និងកែលម្អផ្លូវ ៣៨ខ្សែនៅក្នុងក្រុងសៀមរាប, ៣០ វិថីកា ២០២០

... កូវិដ១៩ អាចរារាំងដំណើរការរបស់យើងមួយចំនួន ប៉ុន្តែមិនអាចបញ្ឈប់កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងក្នុងការស្ថាបនាផ្លូវទាំងនេះទេ ... កាលពីថ្ងៃទី៤ កញ្ញា ២០២០ ក្នុងពេលប្រជុំគណៈរដ្ឋមន្ត្រីពេញអង្គ ខ្ញុំបានប្រកាសទម្លាក់ថវិកាពីរ្វង់១០០ ទៅ ១៥០លានដុល្លារ ដើម្បីសាងសង់ផ្លូវចំនួន ៣៨ខ្សែសម្រាប់ទីក្រុងសៀមរាប និងបន្ថែមលើនោះ ដោយមានការសិក្សាជាក់លាក់របស់ឯកឧត្តម ជា សុផារ៉ា ទៅលើការកែលម្អដងស្ទឹងសៀមរាបផង ថ្ងៃនេះក៏មានការបង្កើតការដ្ឋានមួយទៀតកែលម្អដងស្ទឹងសៀមរាបដែលនៅសងខាងប្រវែង ៨ ៤៤០ម៉ែត្រ (ឬជិត ៩គីឡូម៉ែត្រ) ឱ្យក្លាយទៅជាកន្លែងដើរកម្សាន្តរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ក៏ដូចជាទេសចរ ...។

៥. កូវិដ១៩ បង្អាក់ការប្រើប្រាស់ប្រាក់សន្សំសាងសង់ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធថាប្រចាំឆ្នាំ

ពិធីសម្ពោធអគាររដ្ឋបាលគយនិងរដ្ឋាករ ព្រមទាំងសាលាជាតិគយ និងសារមន្ទីរគយ, ២៣ ធ្នូ ២០២១

... ខ្ញុំតែងតែបាននិយាយថា បើកុំមាន(គ្រោះ)កូវិដ១៩នេះ ខ្ញុំនឹងដាក់មួយព្រនង់អោយធ្វើកម្ពុជា។ មួយព្រនង់នោះជាអ្វី? គឺប្រើប្រាស់ប្រាក់ដែលសន្សំ

បានវិនិយោគលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធចាំបាច់ ជាផ្លូវ ជាស្ពាន ដែលខ្ញុំជាដូចជាព្រែក
 ភ្នំពេញ ដាក់ ១គីឡូម៉ែត្រស្ពានមួយៗ។ ស្ពានខ្លះតែ ៥០ម៉ែត្រ ម៉ែត្រ ស្ពានខ្លះ
 ១លានម៉ែត្រ។ ដាក់អោយព្រាតពេញប្រទេសតែម្តង។ ផ្លូវណាដែលយើងពិបាក
 រកទុនពីក្រៅប្រទេស យើងសង់ខ្លួនឯង។ កន្លងទៅយើងប្រើអស់ប្រមាណជាជិត
 ១ពាន់លានដុល្លារ។ យោងលើបទពិសោធន៍ខ្លះអគ្គិសនី នៅឆ្នាំ២០១៩ តើចាំ
 បានទេ? វាអគ្គិសនីទាំងអស់ដើរបានតិច ដោយសារខ្វះទឹក។ អញ្ចឹង ទីក្រុង
 ភ្នំពេញអត់ភ្លើងប្រើប្រាស់។ ខ្ញុំបានទាក់ទងទៅប្រធានាធិបតីវៀតណាម ... សូមឱ្យ
 ជួយផ្តល់ ៥០មេហ្គាវ៉ាត់ភ្លាមដើម្បីបញ្ជូនមកភ្នំពេញ ...បន្ទាប់ពីនោះ យើងប្រើ
 ប្រាស់ ៤០០លានដុល្លារទិញម៉ាស៊ីនពីហ្វាំងឡង់ ២០០មេហ្គាវ៉ាត់ និងពីអាស្ត្រីម៉ង់
 ២០០មេហ្គាវ៉ាត់ ដើរដោយប្រេង មកដាក់ក្បែរភ្នំពេញ ... ពេលខ្វះអគ្គិសនី ប្រើ
 ដោយប្រេងស្លឹកដោយ អោយតែអាចផលិតបាន ...។

៦. ផ្លូវ/ស្ពាន ជាការបែងចែកផ្លែផ្កានៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ចប្រកបដោយសមធម៌

ដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ស្ពានមិត្តភាពកម្ពុជា-ចិន ស្ទឹងត្រង់-ក្រូចធ្មារ(ស្ពានភ្ជាប់និស្ស័យ)និង
 ការប្រកាសបើកការដ្ឋានសាងសង់ផ្លូវជាតិលេខ 71C, ២៣ វិច្ឆិកា ២០២១

... ចំណុចអាទិភាពនៃនយោបាយរបស់ខ្ញុំគឺធ្វើឱ្យប្រជាជនមានផ្លូវដើរ មាន
 ស្ពានឆ្លង មានមន្ទីរពេទ្យ មានសាលារៀន ... ពាក្យថាបែងចែកផ្លែផ្កាកំណើនសេដ្ឋ
 កិច្ចប្រកបដោយសមធម៌ល្អជាងគេ គឺប្រើប្រាស់ធនធានដែលបានមកពីកំណើន
 សេដ្ឋកិច្ចរបស់កម្ពុជា ឬក៏ជំនួយពីបរទេស និងកម្ចីពីបរទេស យកមកប្រើប្រាស់
 កសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ។ (ធ្វើដូច)ហ្នឹង(គឺ)សមធម៌ជាងគេ ព្រោះផ្លូវដើរបាន
 ទាំងអស់គ្នា។ អ្នកមានក៏ដើរអ្នកក្រក៏ដើរ។ ស្ពានអ្នកមានក៏ឆ្លងអ្នកក្រក៏ឆ្លង។ អ្នក
 មានក៏ចូលពេទ្យអ្នកក្រក៏ចូលពេទ្យ។ សាលារៀនកូនអ្នកក្រក៏ចូលរៀន កូនអ្នក
 មានក៏ចូលរៀន។ ហ្នឹងជាការបែងចែកដោយសមធម៌ហើយ។ យើងប្រើប្រាស់វិធី
 នេះវាល្អជាង។ ការដែលចំណេញ(គឺរយៈពេលនៃការ)ត្រូវធ្វើដំណើរ ...។

**៧. “ខ្មែរធ្វើបាន” ជាដំណើរទូទាំងជាតិ តាំងពីចាប់ផ្តើមមកដល់ពេលនេះ និងបន្តទៅ
 អនាគត**

សម្តេចដាក់ឲ្យប្រើប្រាស់ ផ្លូវ ៣៧ខ្សែ ស្ថានីយប្រព្រឹត្តិកម្មទឹកកខ្វក់ និងសមិទ្ធផលនានា ក្នុងក្រុង/ខេត្តព្រះសីហនុ, ២ ធ្នូ ២០២១

... អត្ថន័យពាក្យ “ខ្មែរធ្វើបាន” មិនសំដៅតែទៅលើការអភិវឌ្ឍនៅក្នុងក្រុងព្រះសីហនុនោះទេ។ ខ្មែរធ្វើបាន មានតាំងពីរាប់ពាន់ឆ្នាំរួចមកហើយ។ ខ្មែរធ្វើបានប្រាង្គប្រាសាទនានានៅទូទាំងប្រទេស ហើយលេចធ្លោជាងគេគឺប្រាសាទអង្គរវត្ត ប្រាសាទព្រះវិហារ ប្រាសាទសំបូរព្រៃគុក ប្រាសាទកោះកេរ្តិ៍។ នៅកន្លែងណាក៏មានប្រាសាទ។ ខ្មែរធ្វើបាន។ ដំណាក់កាលមុនសង្គ្រាមឆ្នាំ១៩៧០ ដំណាក់កាលក្រោមព្រះរាជកិច្ចដឹកនាំរបស់ព្រះករុណា ព្រះបិតាជាតិ ខ្មែរធ្វើបានដូចជាស្ថាតដូចជាស្ថាន ទោះបីពេលនោះមិនទាន់មានច្រើនក៏ដោយ ក៏វាជាមោទនភាពកាលពីជំនាន់នោះ។ នៅពីក្មេង វាជាមោទនភាពដែលយើងមានស្ថាតប្រើប្រាស់រហូតដល់សព្វថ្ងៃ។ យើងមានស្ថានឆ្លងកាត់ទន្លេសាប យើងមានស្ថានឆ្លងកាត់ទន្លេបាសាក់។ អញ្ជឹងពាក្យថា “ខ្មែរធ្វើបាន” ចង់សំដៅទៅលើទូទាំងដំណើរជាតិរបស់យើង ពីការចាប់ផ្តើមរហូតមកដល់ពេលនេះ។ ហើយខ្ញុំសង្ឃឹមថា ខ្មែរធ្វើបាននឹងបន្តនៅពេលអនាគត តាមរយៈស្នាដៃរបស់យើង ...។

៨. ដំណើរ ៦ពាន់គីឡូម៉ែត្រ វាយតម្លៃស្ថានភាពប្រទេសបន្ទាប់ពីសង្គ្រាម មានសន្តិភាព និងអភិវឌ្ឍន៍

សម្តេចកំណត់ផ្លូវជាតិលេខ៧ ប្រវែង ៩៣,៦៤គីឡូម៉ែត្រ ពីរង្វង់មូលខ្លាស្ទុះ ទៅឃុំមោត ខេត្តក្រចេះ, ៧ កុម្ភៈ ២០២២

... ខ្ញុំបានធ្វើដំណើរ ៦ពាន់គីឡូម៉ែត្រ តាមផ្លូវគោក។ ខ្ញុំចង់មើលអំពីទីកន្លែងដែលធ្លាប់ប្រយុទ្ធគ្នាពីមុនមកថា តើឥឡូវវាយ៉ាងម៉េចទៅហើយ។ ឆ្នាំ២០១៦ ខ្ញុំធ្វើដំណើរច្រើនខេត្ត ទៅកាន់តំបន់ដែលធ្លាប់ប្រយុទ្ធគ្នា ដើម្បីធ្វើការវាយតម្លៃអំពីស្ថានភាពប្រទេសដែលមានសង្គ្រាម ស្ថានភាពបន្ទាប់ពីសង្គ្រាម និងស្ថានភាពប្រទេសដែលមានសន្តិភាពនិងការអភិវឌ្ឍរួចហើយ។ ក្នុងដំណើរ ៦ពាន់ គីឡូម៉ែត្រនោះ ខ្ញុំបានជ្រោយសាលារៀនក្នុងក្របខ័ណ្ឌខេត្ត ដែលខេត្តក្រចេះទទួលបាន(អគារសិក្សា)ប៉ុន្មានជាន់ៗនៅទីរួមខេត្ត។ ខ្ញុំគួរតែត្រូវបញ្ជាក់បន្តិច លើបញ្ហាការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចសង្គម។ ពេលដែលធ្វើដំណើរមក ខ្ញុំបានសង្កេតពីឧទ្ធអ្នាគច្រក

ឃើញថា ក្នុងដែនដីខេត្តក្រចេះនេះ សម្បូរដោយកៅស៊ូ និងដំណាំឧស្សាហកម្ម ផ្សេងទៀត ដែលជាផ្នែកមួយនៃសេដ្ឋកិច្ចរបស់កម្ពុជា។ គ្រប់ខេត្តទាំងអស់ សុទ្ធតែ មានការអភិវឌ្ឍ ...។

៩. យុទ្ធសាស្ត្រនៃការធ្វើផ្លូវត្រូវបានផ្លាស់ប្តូរ និងមានតម្លៃថ្លៃជាងមុន

សម្តេចដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់នូវផ្លូវជាតិលេខ ៣ ពីរង្វង់មូលចោមចៅ រាជធានីភ្នំពេញ ទៅ កាន់ខេត្តកំពត, ២ មីនា ២០២២

... ឥឡូវនេះ យុទ្ធសាស្ត្រនៃការធ្វើផ្លូវរបស់យើងត្រូវបានផ្លាស់ប្តូរ។ កាលពី ទសវត្សរ៍ឆ្នាំ៨០ យើងធ្វើផ្លូវឱ្យបានវែងៗ រហូតមកដល់ឥឡូវ បងប្អូនយើងនិយាយ ថា ធ្វើផ្លូវធ្វើមិនចប់។ មិនមែនមានន័យថាធ្វើមិនជាប់ទេ។ មានសេចក្តីថាធ្វើមិន ចប់។ ធ្វើទៅដល់មុខ វាខូចខាងក្រោយ។ នេះដោយសារផ្លូវយើងមានកម្រាស់ ស្តើង។ ឥឡូវនេះ ក្នុងការស្ថាបនាផ្លូវ យើងបានកែលម្អវា ដែល(ការកសាងផ្លូវថ្មី) មានតម្លៃថ្លៃជាងពេលមុន។ ពេលមុន យើងធ្វើផ្លូវថ្លៃថោកជាង ប៉ុន្តែបានផ្លូវវែង ហើយប្រើបាន(រយៈពេល)ឆាប់ ដោយសារម្ខាងអាស្រ័យលើគុណភាព និង បន្ថែមទៅដោយការដឹកលើសទម្ងន់ផង។ ដូច្នេះហើយ យើងត្រូវរៀបចំឱ្យមានការ សាងសង់ផ្លូវនេះឡើងវិញ ...។

១០. សម្ភារកើតមុនគំនិត ជាហេតុដែលការរីកចម្រើនរបស់ប្រជាជនតម្រូវឱ្យធ្វើស្ថានភាព
សម្តេចដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់នូវស្ថានអាកាស និងផ្លូវក្រោមដីចោមចៅ, ៣១ មីនា ២០២២

... រវាងលទ្ធិសម្ភារនិយម និងគំនិតនិយម មានការជជែកគ្នាយ៉ាងតឹងតែង ដោយ ម្ខាងថាគំនិតកើតមុនសម្ភារ ឯម្ខាងទៀតថាសម្ភារកើតមុនគំនិត។ (ការថ្លែងតទៅ នេះ)មិនមែនជាការបង្រៀន ហើយក៏មិនមែនជាការគាំទ្រទស្សនៈណាមួយទេ ក៏ ប៉ុន្តែអ្វីដែលបានលេចឡើងនៅទីនេះ បញ្ជាក់ច្បាស់ណាស់ថាសម្ភារៈកើតមុន គំនិត ដោយសារតែមើលឃើញថា ស្ថានភាពនៅទីនេះមានការកកស្ទះចាចណាស់។ ដូច្នេះហើយក៏ចាប់ផ្តើមមានគំនិតធ្វើស្ថានអាកាស ផ្លូវក្រោមដី និងលើដី។ ដោយ មូលហេតុនេះ មនុស្សភាគច្រើន ហើយក៏ logic ផងដែរ ដែលយល់ពីលទ្ធិសម្ភារ និយម វាត្រឹមត្រូវជាងលទ្ធិគំនិតនិយម។ ខ្ញុំមិនជំទាស់នឹងនរណាមួយ ដែលលើក អំពីគំនិតកើតមុនសម្ភារ ឬក៏សម្ភារកើតមុនគំនិតនោះទេ ប៉ុន្តែចង់និយាយថា គឺ

ចាប់ផ្ដើមពីការរីកចម្រើនរបស់ប្រជាជននោះឯង ដែលតម្រូវឱ្យយើងធ្វើស្ថានធ្វើផ្លូវ
នេះ។ តំបន់នេះ ជាតំបន់កកស្ទះខ្លាំង។ ដូច្នេះវាមានតម្រូវការឱ្យយើងធ្វើ (ស្ថាន
អាកាស និងផ្លូវក្រោមដី) នៅទីនេះ ...។

១១. កម្ពុជាកសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់ទីកន្លែង ខណៈប្រទេសខ្លះកំពុងរងការបំផ្លាញ
សម្ពោធជាក់ឱ្យប្រើប្រាស់នូវស្ថានអាកាស និងផ្លូវក្រោមដីចោមចៅ, ៣១ មីនា ២០២២

... មកពីហេតុអ្វីបានជាយើងធ្វើ(របស់អស់ទាំង)ហ្នឹង? ថាមកពីតម្រូវការ។
ហេតុអ្វីបានជានាំទៅដល់(មាន)តម្រូវការបែបនេះ។ ចេញមកពីអ្វី? ខ្ញុំគ្រាន់តែធ្វើ
ការរំលឹកបន្តិច ពេលនេះម៉ោងនេះ ប្រទេសកម្ពុជាកំពុងកសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ
គ្រប់ទីកន្លែងលើផ្ទៃប្រទេស ក្នុងពេលដែលប្រទេសអ៊ុយក្រែននិងប្រទេសខ្លះ
ទៀត កំពុងរងការបំផ្លិចបំផ្លាញហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ កុំនិយាយឡើយដល់ការសាង
សង់។ កាលពី ៥២ឆ្នាំមុន ពេលនេះម៉ោងនេះ បន្ទាប់ពីរដ្ឋប្រហារថ្ងៃ១៨ មីនា
១៩៧០ ការបំផ្លាញហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធបានចាប់ផ្ដើម។ ខ្ញុំនៅចាំបានស្ថានជ្រាវ
តាមផ្លូវជាតិលេខ៧ ត្រូវបានដាក់មីនផ្តាច់នៅថ្ងៃ២៩ ខែមីនា។ នោះជាការចាប់
ផ្ដើមនៃការបំផ្លិចបំផ្លាញហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធហើយ។ កម្ពុជា (មាន)ស្ថានច្រើន
ដែលត្រូវបានបំផ្លិចបំផ្លាញដោយគ្រាប់បែកដែល(ផ្លោង)ពីលើផង ពីក្រោមផង
ដើម្បីកាត់ផ្តាច់ការដឹកជញ្ជូន។ តើអ្វីទៅដែលអាចឱ្យយើងធ្វើបានសមិទ្ធផលទាំង
នេះ។ គឺសន្តិភាពដែលយើងរកបានដោយលំបាកកាលពី ២៤ឆ្នាំកន្លងផុតទៅនោះ
ឯងហើយ។ យើងបានប្រឹងប្រែងដើម្បីរកសន្តិភាពសម្រាប់ប្រទេសជាតិ ...។

១២. ប្រើប្រាស់ផលពីការសហប្រតិបត្តិការវិនិយោគ សំរាប់ការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ
ពង្រីកកំណើនសេដ្ឋកិច្ច

បើការដ្ឋានសាងសង់ស្ថានអាកាសចំនួន២ ដោយប្រសិទ្ធភាពថា ស្ថានអាកាសព្រះ
មុន្នីវង្ស និងស្ថានអាកាសសម្តេចចៅហ្វាវ៉ាង គង់ សំអុល, ៣១ សីហា ២០២២

... យើងបើកការដ្ឋានសាងសង់ស្ថានអាកាស ចំនួន ២កន្លែង ដែលខ្ញុំហៅថា
“ស្ថានអាកាសព្រះមុន្នីវង្ស”និង “ស្ថានអាកាស គង់ សំអុល” ដែលការ(សាងសង់
មាន)រយៈពេល ៣៦ខែ និងត្រូវចំណាយថវិកា ៣៦ ៧៧៥ ០០០ ដុល្លារសហរដ្ឋ
អាមេរិក។ ឯស្ថានអាកាសទី(២) ត្រូវសាងសង់រយៈពេល ១៦ខែ ត្រូវចំណាយ

ថវិកា ១០លានដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក ... តើយើងបានថវិកាមកពីណា? ប្រវត្តិនៃការកសាងស្ពានអាកាស និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធមួយចំនួននៅទីក្រុងភ្នំពេញ ត្រូវប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រ “យកស្លឹកឆ្នោតខ្ចប់ស្ករឆ្នោត” មានន័យថា “យកក្រុងចិញ្ចឹមក្រុង”។ តាមការសហប្រតិបត្តិការជាមួយក្រុមហ៊ុន OCIC យើងបានប្រើប្រាស់ថវិកាជាចំណូលបានមកពីកោះពេជ្រ(និង)ពីកោះនរោ និងពីជ្រោយចង្វារ មកកសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធចាំបាច់នេះ។ ខ្ញុំបានចេញបទបញ្ជាដាច់ណាត់មិនឱ្យប្រើប្រាស់ផលទទួលបានពីការសហប្រតិបត្តិការវិនិយោគ ទៅលើចំណាយចរន្តដាច់ខាត។ ត្រូវប្រើប្រាស់តែក្នុងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ដើម្បីពង្រីកកំណើនសេដ្ឋកិច្ចតែប៉ុណ្ណឹង។ គិតមកដល់ពេលនេះ យើងបានចំណាយលើស្ពានឆ្លងកាត់ទន្លេ ៥ ទីតាំង និងស្ពានអាកាស ៨ទីតាំង ស្មើនឹងថវិកាជាង ២២៦លានដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក ...។

១៣. កសាងផ្លូវដើម្បីកសាងសេដ្ឋកិច្ចជឿនលឿន កាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ បន្ថយការលំបាក/ចំណាយរបស់ប្រជាជន

បើកការដ្ឋានស្ពាន និងលើកកម្ពស់កម្រិតគុណភាពផ្លូវជាតិលេខ៣១ និងផ្លូវជាតិលេខ៣៣ ប្រវែងសរុប ១០៦ គីឡូម៉ែត្រ, ៣០ ធ្នូ ២០២២

... យើងនៅតែផ្តល់អាទិភាពដល់ការតភ្ជាប់។ បើគ្មានផ្លូវទេ យើងមិនអាចនឹងសម្រេចបានការកសាងសេដ្ឋកិច្ចមួយប្រកបដោយការជឿនលឿន និងបន្ថយការលំបាករបស់ប្រជាជន(បានទេ)។ បើមិននិយាយដល់ការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រទេ ក៏និយាយពីការលំបាករបស់ប្រជាជន ឬក៏បន្ថយការចំណាយរបស់ប្រជាជន ដូចដែលខ្ញុំធ្លាប់បានធ្វើការប្រៀបធៀបមុននេះ។ ផ្លូវមិនល្អយើងធ្វើដំណើរអស់ប្រាក់ច្រើននិងពេលវេលាច្រើន។ នៅពេលដែលមានផ្លូវល្អ យើងនឹងចំណាយប្រាក់តិចនិងពេលវេលាតិចជាងក្នុងការធ្វើដំណើរ។ នោះហើយជាផលចំណេញសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋ ដែលយើងត្រូវតែប្រឹងប្រែងធ្វើបន្តទៀត ...។

១៤. ចាប់ពីម៉ោង ០០:០០ ផ្លូវនិងស្ពាន ឈប់ដាច់ព្រែកញ្ឆា ប្រើប្រាស់ដោយមិនបង់ថ្លៃ
 សារលើហ្វេសប៊ុកផេចសម្តេចតេជោ ហ៊ុន សែន, ៥ តុលា ២០១៧

... ដើម្បីដោះស្រាយការលំបាក និងជួយលើកកម្ពស់ជីវភាពប្រជាជន ពិសេស សម្រួលដល់ការធ្វើដំណើរទៅមករបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ចាប់ពីម៉ោង០០:០០ នាទី ថ្ងៃ ទី១៥ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៧ នេះតទៅ ស្ថាននិងផ្លូវតភ្ជាប់ពីផ្លូវជាតិលេខ៦Aទៅផ្លូវ ជាតិលេខ៥ (ស្ថាននិងផ្លូវ លី យ៉ុងផាត់ព្រែកញ៉ៅ) នឹងត្រូវ(បើកឱ្យ)ធ្វើដំណើរ ដោយមិនបាច់បង់ថ្លៃឆ្លងកាត់ទៀតទេ។ រាជរដ្ឋាភិបាលនឹងទិញកំណាត់ផ្លូវនោះ មកគ្រប់គ្រងវិញ។ ក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ក្រសួងសាធារណការនិងដឹក ជញ្ជូន សាលារាជធានីភ្នំពេញនិងស្ថាប័នពាក់ព័ន្ធ ត្រូវពិភាក្សាជាមួយក្រុមហ៊ុន ពិនិត្យដោះស្រាយបញ្ហាដែលនៅសេសសល់។ ប្រជាពលរដ្ឋយើងនឹងទទួលបាន ផលប្រយោជន៍ពីការសម្រេចនេះ ...។

១៥. កម្ពុជាត្រូវការស្ថានឆ្លងទន្លេមេគង្គ៣ បន្ថែម នៅពេលខាងមុខ

បើកការដ្ឋានសង់ស្ថានឆ្លងកាត់ទន្លេមេគង្គ ពីស្ទឹងត្រង់ទៅក្រូចធ្មារ, ៩ កុម្ភៈ ២០១៨

... យើងខ្ញុំត្រូវការស្ថាន ៣ យ៉ាងតិច ... គ្រាន់តែមុននិងក្រោយតែប៉ុណ្ណោះ ដើម្បីនឹងដំណើរការក្នុងដំណាក់កាលដែលយើងកំពុងអភិវឌ្ឍនេះ។ ស្ថាន៣ នោះ មានទី១ ស្ថានតាមដងទន្លេមេគង្គដែរ ប៉ុន្តែយើងធ្វើនៅទីរួមខេត្តក្រចេះ ត ភ្ជាប់ទៅកាន់ខេត្តកំពង់ធំអោយមានភាពងាយស្រួល។ ឯស្ថានទី២ នៅតាមដង ទន្លេមេគង្គដែរ ក៏ប៉ុន្តែភ្ជាប់រវាងជ្រោយចង្វារ និងស្វាយជ្រំ អរិយក្សត្រ។ ឯស្ថានទី ៣ នៅតាមដងទន្លេមេគង្គក្រោម ក្តីតាកុយ ជាមួយនឹងត្រើយម្ខាងទៀត។ នេះមិន ទាន់គិតដល់ស្ថានមួយចំនួនផ្សេងទៀតទេ និងគ្រាន់តែជាការរៀបរាប់ជាបំណង ភាពស្តីអំពីការកសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធចាំបាច់របស់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ...។

១៦. កម្ពុជាកសាងសមត្ថភាពដើម្បីធ្វើស្ថានឆ្លងកាត់ទន្លេដោយខ្លួនឯង

សម្តេចស្ថានកោះកំពង់ត្រាំ/កោះប៉ែន, ១៤ មីនា ២០១៨

... ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំ មានការរីករាយដែលបានមកចូលរួមជាមួយព្រះតេជព្រះគុណ ព្រះសង្ឃគ្រប់ព្រះអង្គ ឯកឧត្តម លោកជំទាវ ក៏ដូចជាបងប្អូនប្រជាពលរដ្ឋ... សម្តេចដាក់អោយប្រើប្រាស់ស្ថានឆ្លងកាត់ដៃទន្លេ ដែលខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំប្រសិទ្ធ នាមថា “ស្ថានកោះប៉ែន” ដែលតភ្ជាប់ម្ខាងរវាងភូមិកំពង់ត្រាំ ឃុំកោះមិត្ត ស្រុក កំពង់សៀម និងម្ខាងទៀតនៅស្រុកសំបួរមាស ក្រុងកំពង់ចាម ខេត្តកំពង់ចាម។

នេះជាសមិទ្ធផលថ្មីមួយ ក្នុងចំណោមសមិទ្ធផលទាំងឡាយដែលយើងបានរួមគ្នា
កសាងឡើង។ អ្វីដែលសំខាន់សម្រាប់ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំ នៅថ្ងៃនេះ មិនត្រឹមតែមាន
ស្ថានដែលជំនួសអោយការឆ្លងដោយទូកដី និងស្ថានឫស្សីក្នុងរដូវប្រាំងទេ តែក៏
សូមប្រកាសជាសាធារណៈថា ពេលដែលអាចផ្គុំកម្លាំងគ្រប់ប្រភេទបាន កម្ពុជាមាន
សមត្ថភាពនឹងធ្វើស្ថានដោយខ្លួនឯង ឆ្លងទន្លេក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។ នោះ
ជាសមិទ្ធផលពិតនៃការកសាងសមត្ថភាព និងភាពជាម្ចាស់របស់កម្ពុជា ...។

១៧. មានបំណងស្ដារទន្លេមេគង្គត្រង់កោះប៉ែនដែលមានការគោរពរក្សា

សម្ដេចស្ថានកោះកំពង់ត្រ័/កោះប៉ែន, ១៤ មីនា ២០១៨

... អភិបាលខេត្ត ហ៊ុន ណេង បានស្នើសុំធ្វើត្រឹមតែស្ថានដែកបាឡេប៉ូណ្លោះ ...
ហេតុអ្វីបានជាពីមុនមិនព្រមធ្វើ ហើយក្រោយមកបានធ្វើ ... កាលពីសម័យដើម
តំបន់នៅទិសខាងលិចនេះគឺជាទន្លេមួយ ដែលនៅសងខាងកោះនេះ។ ទន្លេនៅ
ចរាចរណ៍បានក្នុងចន្លោះទសវត្សរ៍៧០។ មិនមានការគោរពរក្សាទេ។ ក្រោយមក មាន
ការគោរពរក្សាបណ្តើរៗ ដែលខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំមានបំណងស្ដារទន្លេនេះឡើងវិញ។
ពេលនោះ មានការសិក្សាមួយថា តើត្រូវការចំណាយប៉ុន្មាន ត្រូវយកខ្សាច់ទៅ
ទីណាដើម្បីអោយកើតឡើងវិញមួយទន្លេ ? ... តំបន់នេះយើងប្រើទន្លេដល់ទៅ
ពីរ ហើយនៅឆ្នាំណាមួយនោះ ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំ ជិះអូប៊ីរ នៅរដូវប្រាំងមកតាមទន្លេ
ខាងនេះ ... ពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំកាន់តែមានការគោរពរក្សា។ យើងក៏ឃើញថា ស្ថាន
ភាពនេះ គប្បីត្រូវស្ដារទន្លេឡើងវិញដើម្បីប្រើប្រាស់ដឹកជញ្ជូនផ្លូវទឹក ...។

១៨. ស្ថានកោះប៉ែន/កំពង់ចាម សាងសង់ដោយអ្នកបច្ចេកទេសនិងថវិកាកម្ពុជា

សម្ដេចស្ថានកោះកំពង់ត្រ័/កោះប៉ែន, ១៤ មីនា ២០១៨

... ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំ មានការរីករាននឹងអនុញ្ញាតអោយកសាងស្ថាននៅទីនេះ
ដោយមានកម្ពស់ត្រឹមតែ ៤ម៉ែត្រពីលើទឹក ខណៈដែលនៅរដូវជំនន់ក្នុងឆ្នាំ
២០០០ ទឹកជំនន់មានកម្ពស់ខ្ពស់។ ដោយហេតុផលនេះ ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំ
បានពន្យារពេលបន្តិចក្នុងការសម្រេចចិត្តតាមសំណើរបស់អភិបាលខេត្តកំពង់ចា
ម។ ម្យ៉ាងទៀត ធនធាននិងសមត្ថភាពរបស់យើងមានកម្រិត តើអាចទៅដល់ ឬ
មិនដល់ ? ... ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំ តែងនិយាយថា ត្រូវរលោតទៅក្នុងទឹកទើបចេះហែល

ទឹក។ បើសិនជាមិនចុះទៅក្នុងទឹកទេ តើយើងអាចចេះហែលទឹករបៀបម៉េចទៅ? អញ្ចឹងមានវិធីតែម្យ៉ាងគត់ គឺសម្រេចអោយធ្វើនិងប្រើប្រាស់អ្នកបច្ចេកទេស ព្រមទាំងថវិកាផ្ទាល់របស់កម្ពុជាខ្លួនឯង។ នេះបង្ហាញពីសមត្ថភាពរបស់យើង។ ទោះបីគេចាត់ទុកស្ថាននេះជាស្ថានតូចតាច ក៏ប៉ុន្តែសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋដែលរស់នៅ និងធ្លាប់ឆ្លងទុកដង នៅទីនេះ ហើយដែលរដ្ឋប្រាំឆ្នងកាត់តែដោយស្ថានឫស្សីច្បាស់ជាចាត់ទុកថា ជាស្ថានមហាសាលសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋហើយ ...។

១៩. ពេលមានលទ្ធភាព រដ្ឋទិញស្ថាន/ផ្លូវវិនិយោគដោយឯកជនមកវិញ ដោយប្រជាពលរដ្ឋប្រើប្រាស់មិនបង់លុយទៀតទេ

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅតំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេសនាងកុក ខេត្តកោះកុង, ១៣ មីនា ២០១៩

... ជាមួយគ្នាដែរ ពេលដែលខ្លះទុន យើងបើកឱកាសឲ្យឧកញ៉ា លី យ៉ុងផាត់ កសាងស្ថានឆ្លងកាត់ដៃសមុទ្រនេះ។ យើងមានផ្លូវហើយ តែអភិវឌ្ឍន៍តំបន់ខាងនេះ ដូចម្តេច បើគ្មានស្ថាន ហើយនាំគ្នាជិះកាណូត ជិះអូប័រមកនោះ ... អញ្ចឹង យើងបានឲ្យឧកញ៉ា លី យ៉ុងផាត់ វិនិយោគសាងសង់ស្ថាននេះ។ កាលពីមុន ការឆ្លងស្ថាននេះត្រូវបង់ប្រាក់។ ឥឡូវ កម្មករ/ការិនី និងប្រជាពលរដ្ឋទាំងអស់ មិនបង់ប្រាក់ទៀតទេ។ រាជរដ្ឋាភិបាលបានទិញស្ថាននេះ និងប្រគល់ឲ្យសាលាខេត្តកោះកុងគ្រប់គ្រង និងកំពុងប្រើប្រាស់ដោយមិនបង់ថ្លៃ ... ដំណាក់កាលដែលនៅក្រ យើងត្រូវរកវិធី។ យើងបានទិញយកស្ថាន(ដែលវិនិយោគដោយ ឧកញ៉ា) លី យ៉ុងផាត់ ដល់ទៅពីរ។ មួយគឺស្ថានកោះកុងនេះ តែមួយទៀត គឺស្ថានព្រែកញ្ជៅដែលសុទ្ធតែជាស្ថានត្រូវយកប្រាក់ ព្រោះថាគេបានដាក់ទុនវិនិយោគ ... យើងប្រើ(វិធីសាស្ត្រនេះ)ជាដំណាក់កាលអន្តរកាលទេ។ តែដល់មានលទ្ធភាព រដ្ឋទិញយកត្រឡប់មកវិញទាំងអស់។ ផ្លូវអ្នកណាធ្វើ អស់ប៉ុន្មានលានៗ នៅសល់ប៉ុន្មានទូទាត់ជាមួយគ្នា រួចហើយប្រជាជនប្រើប្រាស់ដោយលែងបង់ប្រាក់ហើយ ...។

២០. កូវីដ១៩ ស៊ីថវិកា ២ ៣០០លានដុល្លារ ដែលអាចសង់ស្ថានឆ្លងទន្លេ ស្ទឹងនិងព្រែក ដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ស្ថានមិត្តភាពកម្ពុជា-ចិន ស្ទឹងត្រង់-ក្រូចធ្មារ(ស្ថានភ្ជាប់និស្ស័យ) និងការប្រកាសបើកការដ្ឋានសាងសង់ផ្លូវជាតិលេខ71C, ២៣ វិច្ឆិកា ២០២១

... ខ្ញុំមានការសាកស្ដាយដែល កូរីដ១៩ បានស៊ី(ថវិកាដែលយើងសន្សំបាន និងដែលអាចប្រើប្រាស់សង់បាន)ប្រហែលជា ២០ស្ពាន។ ហ្នឹងគិតតម្លៃសាងសង់ ខ្ពស់ផង ... គោលដៅរបស់ខ្ញុំគឺប្រើ ២/៣ នៃថវិកាលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធចាំបាច់។ នៅពេលដែលប្រាក់សន្សំកើនដល់កម្រិតមួយ ខ្ញុំនឹងចង្អុលឲ្យធ្វើស្ពាននេះធ្វើស្ពាន នោះ ... ខ្ញុំចង់ឲ្យធ្វើស្ពានព្រែកត្នោត ២គីឡូ ស្ពានមួយ។ ទន្លេតូច ស្ទឹងពោធិសាត់ ស្ទឹងមង្គលបុរី ស្ទឹងសង្កែ ស្ទឹងសែន ២គីឡូ ឬ៣គីឡូ ជាក់ស្ដានមួយ។ គិតថា ស្ពានមួយអស់ ១លានដុល្លារចុះ។ ប្រើតែ ១០០លានបាន ១០០ស្ពានឆ្លងព្រែក។ យើងជាក់ស្ដានឆ្លងទន្លេមេគង្គ ទន្លេបាសាក់ និងទន្លេសាបបន្ថែមទៀត។ មិននឹក ស្ពានថា កូរីដ១៩ វាទទួលទានអស់ ២ ៣០០ លាន(ដុល្លារ) ...។

២១. គម្រោងស្ពាន/ផ្លូវ៣ ឆ្លងកាត់ទន្លេមេគង្គពីក្រចេះទៅកំពង់ធំ, កំពង់ឆ្នាំងនិងកំពង់ធំ និងរវាងបាត់ដំបង និងសៀមរាប

សម្ដេចដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការនូវផ្លូវជាតិលេខ១១ តភ្ជាប់រវាងខេត្តព្រៃវែង ទៅខេត្តត្បូងឃ្មុំ, ៦ ធ្នូ ២០២១

... ដូចដែលឯកឧត្តម ស៊ុន ចាន់ថុល បានលើកឡើង យើងដាក់(បេក្ខភាព) គម្រោងស្ពានធំៗ៣ ក្រៅពីអ្វីដែលបានបើកការដ្ឋានហើយ។ គម្រោងមួយគឺស្ពាន ឆ្លងកាត់ទន្លេមេគង្គនៅទីរួមខេត្តក្រចេះ និងផ្លូវតភ្ជាប់កាត់ស្រុកស្លោង ទៅទីរួម ខេត្តកំពង់ធំ។ គម្រោងនេះបង្កើនភាពងាយស្រួល (ប្រៀបដូចជា)ថាបំព្រួញដីតែ ម្តងសម្រាប់ការដឹកជញ្ជូន។ ភាពចំណេញរបស់វាធំ។ គម្រោងមួយទៀត គឺធ្វើ ស្ពានឆ្លងកាត់ទន្លេសាប និងផ្លូវពីខេត្តកំពង់ឆ្នាំង តម្រង់ឆ្ពោះទៅខេត្តកំពង់ធំ ដោយអ្នកកំពង់ឆ្នាំង ឬកំពង់ធំ មិនចាំបាច់ចុះមកប្រើប្រាស់ស្ពានព្រែកក្ដាម(នៅ ភាគខាងក្រោម)ទេ ... ឯគម្រោងមួយទៀត ដែលកំពុងសិក្សាយ៉ាងយកចិត្តទុក ដាក់ គឺការតភ្ជាប់រវាងបាត់ដំបង និងសៀមរាប ដែលអាច(មានស្ពាន)កាត់ទន្លេ សាបទៀត ...។

២២. គម្រោងស្ពាន៣ តភ្ជាប់និងជម្លៀសចរាចរណ៍ពី និងការកកស្ទះនៅក្រុងភ្នំពេញ

បើកការដ្ឋានសាងសង់ស្ពានអាកាសចំនួន២ ដោយប្រសិទ្ធនាមថាស្ពានអាកាស ព្រះមុន្នីវង្ស និងស្ពានអាកាសសម្តេចចៅហ្វាវ៉ាង គង់ សំអុល, ៣១ សីហា ២០២២

... ទីក្រុងភ្នំពេញមានតម្រូវការស្ថាន ៣ ទៀតចាំបាច់។ ស្ថានទី១ គឺកំពុងតែ ចរចា និងសុំការយល់ព្រម។ ការសិក្សាពីសាធារណរដ្ឋកូរ៉េ ដោយផ្សារភ្ជាប់រវាងទី ក្រុងភ្នំពេញទៅស្វាយជ្រំ។ ពេលជួបអតីតប្រធានាធិបតី Moon Jae-in ខ្ញុំបានស្នើ សុំឱ្យយកជម្រើសផ្សារភ្ជាប់ស្ថាននេះ ពីផ្សារភ្ជាប់នៅស្ថានចាស់ ឆ្លងទៅចុះនៅ ជ្រោយចង្វារហើយឡើងពីជ្រោយចង្វារចុះទៅស្វាយជ្រំ ... ស្ថានទី២ ប្រហែលជា ពីក្តីតាកុយ ឆ្លងកាត់ទៅម្ខាងទៀត ដើម្បីធានាក្នុងការជម្លៀសចរាចរណ៍។ ហ្នឹង ផ្នែកខាងទន្លេមេគង្គ។ ខាងទន្លេបាសាក់ មានស្ថានព្រះមន្ទីររដ្ឋបាល និងស្ថានតាខ្មៅ ហើយ នៅតែកកស្ទះ។ ដូច្នេះហើយ ឯកឧត្តម ស៊ុន ចាន់ថុល ទទួលបានបទបញ្ជា ចរាចរណ៍មួយភាគីចិន ដោយយើងនឹងកសាងស្ថានមួយទៀតនៅម្តុំព្រែកប្រា ... តម្លៃប្រហាក់ប្រហែលប្រមាណ ៦០លានដុល្លារ ... ប្រសិនបើមិត្តចិនយល់ស្រប នឹងគម្រោងនេះ អាចនឹងបើកការដ្ឋាននៅឆ្នាំក្រោយ ... ។

២៣. ចំណាយថវិកាដោះស្រាយផលប៉ះពាល់ ដោយសារចិត្តធម៌រាជរដ្ឋាភិបាល

បើកការដ្ឋានធ្វើអោយប្រសើរឡើងផ្លូវជាតិលេខ៥ កាត់ខាងត្បូងព្រែកក្តាម-ឆ្នាម្អម,
២១ ឧសភា ២០១៨

... ផ្លូវមួយខ្សែៗ ត្រូវចាយច្រើនណាស់។ ប្រការនេះវាកើតចេញពីទឹកចិត្តធម៌ របស់រាជរដ្ឋាភិបាលមុន ក៏ដូចជារាជរដ្ឋាភិបាលដំណាក់កាលក្រោយមក។ ចិត្តធម៌ យ៉ាងម៉េច? តាមពិត យើងមានអនុក្រឹត្យស្តីអំពីការទុកចំណីផ្លូវតាំងពីណាពីណា ឯណោះ ក៏ប៉ុន្តែ ដំបូងឡើយ ប្រជាពលរដ្ឋខ្ចីទីតាំងហ្នឹងលក់ចេកអាំង ខ្លះលក់ អន្សមអាំង ខ្លះលក់ចេកចៀន ខ្លះលក់នំបញ្ចុកអញ្ចឹងទៅ។ ដល់ទៅលក់យូរៗទៅ ក្លាយទៅជាតូបលក់(អចិន្ត្រៃយ៍) និងផុតពីតូបលក់ទៅជាផ្ទះតែម្តង។ ពេលរាជ រដ្ឋាភិបាលត្រូវយកជម្រើសធ្វើផ្លូវ ក៏ត្រូវតែយកលុយទៅឱ្យដើម្បីឱ្យគាត់ចាកចេញ ... មានកន្លែងខ្លះ មិនត្រឹមតែមិនចេញទេ ថែមទាំងធ្វើបាតុកម្មទៀតផង ... ទោះបី យ៉ាងម៉េចក៏ដោយ រាជរដ្ឋាភិបាលក៏ត្រូវរកថវិកាដោះស្រាយផលប៉ះពាល់ ដោយ មិនអាចឱ្យគាត់ចេញដោយដៃទេបានទេ។ ប៉ុន្តែ យើងក៏ត្រូវគិតដែរថាផលប៉ះ ពាល់នោះប៉ុន្មានដែលវាសមល្មម ... ។

២៤. ការធ្វើផ្លូវជាតិលេខ៥ មាន ៣កញ្ចប់ ឬដំណាក់កាល

បើកការដ្ឋានគម្រោងធ្វើអោយប្រសើរឡើងកំណាត់ផ្លូវជាតិលេខ៥ ភាគខាងជើង
បាត់ដំបង-សិរីសោភ័ណ, ២៦ មីនា ២០១៨

... ថ្ងៃ (២៦មីនា ២០១៨) នេះ យើងបើកការដ្ឋាន (ធ្វើឱ្យប្រសើរឡើង
កំណាត់ផ្លូវជាតិលេខ៥ ភាគខាងជើងបាត់ដំបង-សិរីសោភ័ណ) នៅទីនេះ។ នៅ
ថ្ងៃទី២១ ខែឧសភា យើងនឹងបើកការដ្ឋានផ្លូវ(លេខ៥) ដដែលហ្នឹងទៀត ... អញ្ជី
ងបងប្អូនមួយចំនួនអាចចោទជាសំណួរថា តើផ្លូវជាតិលេខ៥ ធ្វើពីបាត់ដំបង ទៅ
ស៊ីសុផុន ហើយធ្វើតែត្រឹមឆ្នាំម្ភាម មកពោធិ៍សាត់ ឬយ៉ាងណា? ... ផ្នែកខាងជើង
(ទី១)គឺកំណាត់ផ្លូវពីបាត់ដំបងទៅសិរីសោភ័ណ ... ជាដំណាក់កាលមួយដែល
នៅពេលសាងសង់ចប់ រវាងទីក្រុងបាត់ដំបងនិងទីក្រុងសិរីសោភ័ណ នឹងមិនមាន
ការស្ទះចរាចរណ៍ដូចពីពេលមុននោះ ... ទី២ គឺផ្នែកខាងត្បូង ជាកំណាត់ផ្លូវពី
ស្ពានព្រែកក្តាម ដល់ឆ្នាំម្ភាមពោធិ៍សាត់ ... ជាដំណាក់កាលទី២ ឬជាកញ្ចប់ទី២
នៃការអនុវត្តគម្រោង ... ទី៣ គឺផ្នែកកណ្តាលនិងផ្នែកបញ្ចប់។ ផ្នែកកណ្តាលគឺ
កំណាត់ផ្លូវពីឆ្នាំម្ភាម/ក្រុងពោធិ៍សាត់ មកក្រុងបាត់ដំបង និងកំណាត់ផ្លូវពីក្រុង
សិរីសោភ័ណ ទៅដល់ក្រុងប៉ោយប៉ែត ... សរុបពីទីក្រុងភ្នំពេញមកទល់នឹងព្រំ
ដែនមាន ៤០០គីឡូម៉ែត្រ ... គឺជប៉ុនជាអ្នកប៉ាន់វាយការកសាង ... ។

២៥. ផ្លូវជាតិលេខ៥ តភ្ជាប់ ASEAN Highway ទី១ ឬក៏របៀងខាងត្បូង

បើកការដ្ឋានគម្រោងធ្វើអោយប្រសើរឡើងកំណាត់ផ្លូវជាតិលេខ៥ ភាគខាងជើង
បាត់ដំបង-សិរីសោភ័ណ, ២៦ មីនា ២០១៨

... ឆ្នាំទៅ(ខ្ញុំបាន)មក(បាត់ដំបង)ជាមួយឯកឧត្តម Kumamaru Yuji ដើម្បី
សម្ភោធជាក់អោយប្រើប្រាស់(ប្រព័ន្ធ)ទឹកស្អាត ... ថ្ងៃមុន(មានការសម្ភោធ)មន្ទីរ
ពេទ្យជាមួយសម្តេចក្រឡាហោម ស ខេង។ អញ្ជីង យើងធ្វើសមិទ្ធិផលបានច្រើន
ដើម្បីធានាថា ប្រទេសយើងមានការរីកចម្រើន តាមរយៈការកសាងហេដ្ឋារចនា
សម្ព័ន្ធ។ ផ្លូវមួយខ្សែនេះ ជប៉ុនបានដើរតួនាទីក្នុងការតភ្ជាប់ ASEAN Highway ទី១
ឬក៏របៀងខាងត្បូង ដែលតភ្ជាប់ពីទីក្រុងបាងកក ចូលមកកាន់ទីក្រុងភ្នំពេញ
ហើយតភ្ជាប់ពីទីក្រុងភ្នំពេញទៅទីក្រុងហូជីមិញ តាមផ្លូវជាតិលេខ៥ ផងនិងតាម

ផ្លូវជាតិលេខ១ និងស្ពានអ្នកលឿងផង។ នេះជាផ្លូវយុទ្ធសាស្ត្រមួយរបស់កម្ពុជា ហើយផ្លូវជាតិលេខ៥ នៅចំកណ្តាល មានគួរនាំទីសំខាន់ក្នុងការអភិវឌ្ឍប្រទេស ...។

២៦. តភ្ជាប់តំបន់មាត់សមុទ្រ ទាក់ទាញទេសចរ និងជារៀងសេដ្ឋកិច្ចក្នុង/ក្រៅប្រទេស
បើការដ្ឋានសាងសង់ផ្លូវជាតិលេខ៣ ពីរង្វង់មូលចោមចៅទៅទីរួមខេត្តកំពត,
៧ ឧសភា ២០១៨

... យើងកំពុងតែពង្រីកហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ដើម្បីតភ្ជាប់ទៅតាមរនៃទិសនិរតី។ យើងបានធ្វើការខិតខំយ៉ាងច្រើន ដើម្បីអភិវឌ្ឍបណ្តាខេត្តនានានៅមាត់សមុទ្រ ក្នុងនោះ មានខេត្តជាប់មាត់សមុទ្រនៅភាគនិរតីផង និងភាគបស្ចិមផងដែរ។ យើង ប្រើពាក្យនិរតី ដោយរួមបញ្ចូលខេត្តកំពត កែប ព្រះសីហនុ និងខេត្តកោះកុង ... ដោយមិនគ្រាន់តែជាការសំដៅទៅលើទេសចរទេ តែខេត្តទាំងប៉ុន្មាននៅហ្នឹងមាត់ សមុទ្ររបស់យើង សុទ្ធតែជាប្រភេទរៀងសេដ្ឋកិច្ច ហើយសុទ្ធតែជាខេត្តដែល តភ្ជាប់ជាមួយសេដ្ឋកិច្ចក្នុងនិងក្រៅប្រទេស ...។

២៧. បង្វិលទិសពង្រីកផ្លូវជាតិលេខ៥ពីទំនប់កប់ស្រូវមកផ្លូវជាតិលេខ៤ និងតម្រង់ទៅ តាខ្មៅជំនួសវិញ

សម្តេចស្ថានអាកាសចរកិត្តិយស កម្ពុជា-ចិន សែនសុខ, ២ កក្កដា ២០១៨

... បង្វិលទិស(ពង្រីកផ្លូវជាតិលេខ៥) មកតាមទំនប់កប់ស្រូវ ដើម្បីចេញមក កាត់ផ្លូវជាតិលេខ៤ វិញ។ ហេតុអ្វីបានជាធ្វើផ្លូវបួនគន្លងពីទំនប់កប់ស្រូវទៅស្ពាន ព្រែកក្តាមនិងទៅដល់ប៉ោយប៉ែត ... ប៉ុន្តែពីទំនប់កប់ស្រូវចូលមកទីក្រុងភ្នំពេញ នៅសល់តែពីរគន្លង? សូមញាតិញាមជួយគិតខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំ។ បើសិន(ជា យើងពង្រីកផ្លូវពីទំនប់កប់ស្រូវចូលមកទីក្រុងភ្នំពេញជាបួនគន្លង) ប្រជាពលរដ្ឋ នឹងបាត់បង់ផ្ទះសម្បែងក្នុងចម្ងាយរាប់គីឡូ(ម៉ែត្រតាមដងផ្លូវ)។ វាដោយទៅទាំង វត្ត ទាំងវិហារឥស្លាម ទាំងផ្ទះប្រជាពលរដ្ឋ ទាំងហាងលក់ដូរដែលកំពុងតែលក់ ស៊ុបលក់អីរាល់ថ្ងៃ តាមមាត់ទន្លេហ្នឹង។ ដោយមូលហេតុនេះក៏សុំថាធ្វើតែត្រឹម ប៉ុណ្ណឹងចុះ ហើយបង្វិលទិសមកតាមទំនប់កប់ស្រូវ តភ្ជាប់មកផ្លូវជាតិលេខ ៤ ហើយកាត់ផ្លូវជាតិលេខ៤ តម្រង់ទៅតាខ្មៅឯណោះវិញ ...ប៉ុន្តែនៅខ្សែក្រវាត់មួយ ជាន់ទៀត ទើបអាចដោះស្រាយបានបញ្ហាដែលមាននៅទីក្រុងភ្នំពេញ ...។

២៨. អតុល្យភាពរវាងមធ្យោបាយច្រើន ចំនួនផ្លូវតិចនិងទំហំតូច

បើការដ្ឋានសាងសង់ផ្លូវក្រវាត់ក្រុងខ្សែទី៣ (ផ្លូវជាតិលេខ ៤ ដល់ ១), ១៤ មករា ២០១៩

... អ្នកដែលមានលទ្ធភាពទិញឡានក៏ទិញឡាន អ្នកដែលមានលទ្ធភាពទិញម៉ូតូក៏ទិញម៉ូតូ ឯអ្នកដែលមានលទ្ធភាពទិញកង់ក៏ទិញកង់។ ដោយហេតុនេះ ចំនួនមធ្យោបាយធ្វើដំណើរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ កាន់តែមានចំនួនច្រើនទៅ និងទំនើបទៅ ... ប៉ុន្មានឆ្នាំមុននោះ ខ្ញុំបានលើកអំពីអតុល្យភាពក្នុងវិស័យមួយចំនួនក្នុងនោះមានអតុល្យភាពរវាងតម្រូវការរបស់ប្រជាជនក្នុងការធ្វើដំណើរ រៀបរៀងទៅនឹងការខ្វះមធ្យោបាយធ្វើដំណើរ។ ឥឡូវនេះ អតុល្យភាពប្រភេទនោះ ត្រូវបានលុបបំបាត់ហើយ។ វាមកមានអតុល្យភាពរវាងមធ្យោបាយធ្វើដំណើរច្រើន រៀបរៀងទៅផ្លូវថ្នល់មានទំហំតូចនិងចំនួនតិចជំនួសវិញ។ ស្ថានភាពវាអត់ដូចគ្នា។ កាលពីប្រហែល ២០ឆ្នាំមុន មានអតុល្យភាពរវាងសេចក្តីត្រូវការធ្វើដំណើរ និងការដឹកជញ្ជូន ដែលច្រើនជាងមធ្យោបាយធ្វើដំណើរនិងដឹកជញ្ជូនមិនគ្រប់គ្រាន់។ ឥឡូវនេះ មធ្យោបាយធ្វើដំណើរច្រើនពេក ឯផ្លូវថ្នល់នៅតូច និងថែមទាំងខ្វះផង ...។

២៩. អតុល្យភាពរៀបរៀងរាប់ក្នុងសៀវភៅ “១០ឆ្នាំនៃដំណើរកម្ពុជា” បានផ្លាស់ប្តូរ

បើការដ្ឋានពង្រីកនិងលើកកម្ពស់គុណភាពកំណាត់ផ្លូវជាតិលេខ៧ ជា ៤គន្លង ប្រវែង ៤៥,៤៧៩ គីឡូម៉ែត្រ, កំពង់ចាម, ៩ មករា ២០២៣

... នៅក្នុងសៀវភៅ(មានចំណងជើងថា) “១០ឆ្នាំនៃដំណើរកម្ពុជា” ដែលខ្ញុំបានសរសេរ មាន(រៀបរាប់អំពី)អតុល្យភាពច្រើន ក្នុងនោះក៏មានអតុល្យភាពរវាងសេចក្តីត្រូវការនៃការធ្វើដំណើរ ជាមួយការខ្វះមធ្យោបាយនៃការដឹកជញ្ជូន។ ឥឡូវអតុល្យភាពនេះបានផ្លាស់ប្តូរហើយ គឺទៅជាអតុល្យភាពរវាងមធ្យោបាយធ្វើដំណើរច្រើនពេក ជាមួយនឹងផ្លូវតូច។ (ការកំណត់អតុល្យភាព)តាមដំណាក់កាលនីមួយៗ គឺមិនដូចគ្នាទេ។ យើងត្រូវតែធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពអំពីតម្រូវការជាក់ស្តែង ដើម្បីយើងដាក់គោលដៅវិនិយោគឱ្យបានត្រូវ។ បើពុំដូច្នោះទេ យើងច្បាស់ជានឹងធ្វើកំហុសក្នុងការកសាងប្រទេស ...។

៣០. អ្នកកោះអន្លង់ចិន ស្រុកស្អាង សំណាងបានស្ថានពុទ្ធិ និងលែងប្រើទូកដ

បើការដ្ឋានសាងសង់ផ្លូវក្រវាត់ក្រុងខ្សែទី៣ (ផ្លូវជាតិលេខ៤ ដល់១), ១៤ មករា ២០១៩

... អ្នកដែលសំណាងជាងគេនៅផ្លូវវិស្វកម្មក្រវាត់ក្រុងនេះគឺកោះអន្លង់ចិន ស្រុកស្មាង។ ផ្លូវវិស្វកម្មក្រវាត់ក្រុងលាតសន្ធឹងរហូតដល់ស្រុកស្មាង ហើយត្រូវធ្វើស្ថានមានទទឹងរហូតទៅដល់ ២៥ម៉ែត្រឯណោះ ... ធ្វើស្ថានដើម្បីជាវិស្វកម្មក្រវាត់ក្រុងឆ្លងកាត់កោះអន្លង់ចិន រវាងម្ខាងត្រើយខាងកើត និងត្រើយខាងលិច ... ធ្វើឲ្យអ្នកអន្លង់ចិនដែលធ្លាប់តែពឹងពាក់ជីវិតលើអ្នករត់ទូកដង (កាន់តែមានភាពងាយស្រួល)។ ជីវិតអ្នករត់ទូកដងនៅកោះអន្លង់ចិន នឹងត្រូវបញ្ចប់នៅឆ្នាំ២០២១ ... ហេតុអ្វីបានជាធ្វើស្ថានដល់ទៅ ២៥ម៉ែត្រ? គឺដើម្បីកុំឲ្យវាទៅជាកងបរ។ ផ្លូវរបស់យើងមានទទឹង ២៥ម៉ែត្រ ... ដូចនេះចាត់ថាជាស្ថានដ៏ធំ បម្រើដល់ប្រព័ន្ធដឹកជញ្ជូន និងការធ្វើដំណើររបស់ប្រជាពលរដ្ឋ កាត់បន្ថយការកកស្ទះ និងបង្កើតភាពចំណេញសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋរបស់យើង ...។

៣១. នឹងកសាងផ្លូវពីក្រោមទន្លេ មិនបាច់ធ្វើស្ថាន

បើកការដ្ឋានសាងសង់ផ្លូវក្រវាត់ក្រុងខ្សែទី៣ (ផ្លូវជាតិលេខ៤ ដល់១), ១៤ មករា ២០១៩

... ឥឡូវយើងមាន(ស្ថានអាកាស)៥ កំពុងដាក់ឲ្យប្រើប្រាស់ កំពុងសាងសង់មួយនៅចោមចៅ ហើយនឹងកសាងមួយទៀត។ បន្តិចទៀត ស្ថានអាកាសលែងជាអ្វីដែលយើងយកមកអួតហើយ ព្រោះវាមានលើសពី១០។ ដោយចាប់ផ្តើមពីមានតែមួយហ្នឹង ដែលត្រូវតែអួត។ បន្តិចទៀត យើងនឹងគិតពីការធ្វើផ្លូវក្រោមបាតទន្លេ គឺមិនចាំបាច់ធ្វើស្ថានឆ្លងទន្លេទេ។ លេងផ្លូវពីក្រោមទន្លេទៀត។ បានទី១ ហ្នឹងអួតចេញភ្លើងហើយ។ មិនឲ្យអួតម៉េច វាត្រូវតែអួត។ ដល់ទៅមានច្រើនចូលដល់រាប់សិប លែងអួតហើយ។ ដូចចិនឥឡូវ គាត់ចាំបាច់អួតអី បើទៅសៀងហៃវិញសឹងតែថាធ្វើដំណើរលើផ្លូវអាកាសរហូត។ នៅទីក្រុងសៀងហៃ ធ្វើដំណើរទៅជួបមេដឹកនាំនៅកន្លែងធ្វើការស្ទើរ ឃើញតែធ្វើដំណើរលើស្ថានអាកាស។ ស្ថានវែងជាងគេលើពិភពលោក កាត់ដៃសមុទ្រ គឺមាននៅប្រទេសចិន។ ពីមុនពី Shenzhen ទៅហុងកុង។ ឥឡូវស្ថានមានណាមួយនោះដែលភ្ជាប់ពី ម៉ាកាវ ទៅ ហុងកុង ...។

៣២. ផ្លូវជាតិលេខ៧ ឆ្លងខ្ពង់មួយសំរាប់តភ្ជាប់ភូមិភាគកណ្តាលទៅរៀសាននិងឧត្តរ

បើកការដ្ឋានពង្រីកនិងលើកកម្ពស់គុណភាពកំណាត់ផ្លូវជាតិលេខ៧ ខេត្តកំពង់ចាម, ៩ មករា ២០២៣

... សន្តិភាពបានផ្តល់ឱកាសឱ្យយើងអភិវឌ្ឍ ដូចដែលឯកឧត្តម វ៉ាន់ វិនបាន បានលើកអម្បាញ់មិញ ... ខ្ញុំចង់និយាយអំពីផ្លូវជាតិលេខ៧ របស់យើងនេះ ដើម្បី យើងអាចមើលឃើញថា (ផ្លូវជាតិលេខ៧)នេះគឺជាផ្លូវឆ្នងមួយសម្រាប់កំណើន តភ្ជាប់ភូមិភាគកណ្តាលទៅភ្នំសានទិសរបស់យើង។ ក្នុងតំបន់ភូមិភាគកណ្តាល នេះ គឺយើងតភ្ជាប់នៅខេត្តកំពង់ចាមខ្លួនឯង និងក៏តភ្ជាប់ទៅកាន់កំពង់ធំ ហើយ ក៏តភ្ជាប់ទៅកាន់ផ្នែកផ្សេងៗ នៃទិសឧត្តររបស់យើង។ ក៏ប៉ុន្តែឆ្ពោះទៅកាន់ទិស ភ្នំសាន ផ្លូវនេះវាបានតភ្ជាប់ឱ្យយើងទៅខេត្តព្រៃវែង ដែលអាចតភ្ជាប់ទៅភ្នំពេញ តាមរយៈផ្លូវជាតិលេខ ១១ តាមរយៈផ្លូវលេខ ៨ ផងដែរ ...។

៣៣. តភ្ជាប់ស្រុកព្រែកប្រសព្វក្រចេះ ទៅស្រុកសណ្តាន់និងស្រុកកំពង់ថ្ម/កំពង់ធំ

បើកការដ្ឋានសាងសង់ស្ពានឆ្លងកាត់ទន្លេមេគង្គពីស្រុកចិត្របុរី ទៅស្រុកព្រែកប្រសព្វ ខេត្តក្រចេះ, ២ មករា ២០២៣

... នៅខាងត្រើយម្ខាង យើងមិនមែន(ធ្វើ)ត្រឹមតែប៉ុណ្ណឹងទេ។ គោលដៅរបស់ យើងគឺតភ្ជាប់ស្រុកព្រែកប្រសព្វ ឆ្លងកាត់ទៅស្រុកសណ្តាន់ និងចេញទៅកំពង់ថ្ម ឯខេត្តកំពង់ធំឯណោះ ... (ការតភ្ជាប់នេះ)ធ្វើឱ្យផែនដីកាន់តែតូចទៅៗ។ មិន មែនដ៏រួញទេ។ ដីយើងមិនបាត់ទៅណាទេ ក៏ប៉ុន្តែការ(តភ្ជាប់ជាបណ្តាញផ្លូវស្ពាន នេះ)ដោះស្រាយ(ការធ្វើដំណើរអោយបានឆាប់)ឱ្យប្រជាពលរដ្ឋ ... មុននេះយើង ឆ្លងទូកដី ដីលំបាកទាំងការភ័យខ្លាច ហើយក៏មានពេលកំណត់ផងដែរ។ ទូកដប្បក៏ ហៅថាភាណូតដំរាមិនធំទេ។ ប៉ុន្តែយើងអត់មានជម្រើសទេ។ យើងត្រូវតែឆ្លងវា។ លំបាកជាងគេ នៅពេលដែលមានអ្នកជំងឺ ដែលជួនកាលត្រូវបញ្ជូនមកកាន់មន្ទីរ ពេទ្យប៉ុន្តែមិនមានលទ្ធភាពចម្លងមកបាន។ ជំងឺមិនគួរស្លាប់ក៏អាចស្លាប់បាន...។

៣៤. ពង្រីកសមត្ថភាពកំពង់ផែទឹកជ្រៅ ដែលគ្របដណ្តប់៧០% នៃសកម្មភាពទំនិញ

សម្ពោធចំណត់ផែនការបុព្វលាភកំពង់ផែស្វយ័តក្រុងព្រះសីហនុ, ២៥ មិថុនា ២០១៨

... យើងបានបង្កើន(ជំរៅទឹក)ថែម ១ម៉ែត្រ គឺពី ១៣,៥ម៉ែត្រ នៅពេលនេះ ដល់ ១៤,៥ម៉ែត្រ ដែលអាចឲ្យកប៉ាល់ធំជាងចូលមកដល់។ ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំនៅតែ ប្រមើលមើលឃើញថា វាមិនទាន់គ្រប់គ្រាន់ដើម្បីឆ្លើយតបទៅការដឹកជញ្ជូន ក្នុង កម្រិតដែលមិនចាំបាច់លើកដាក់តាមរយៈកំពង់ផែនៃប្រទេសដទៃ ដែលមានជំរៅ

ទឹកជ្រៅជាងយើង។ ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំគិតថា ដំណាក់កាលទី៦ នេះ មិនមែនជា ដំណាក់កាលចុងក្រោយទេ ... JICA នឹងសិក្សាជាមួយយើងបន្តទៀតដើម្បីក្រោយ ពីដំណាក់កាលមួយទៅដំណាក់កាលមួយ គឺយើងនឹងពង្រីកសមត្ថភាព នៃការ ដឹកជញ្ជូនតាមច្រកកំពង់ផែទឹកជ្រៅ ដែលគ្របដណ្តប់ទំនិញ រហូតដល់ជាង ៧០% នៃទំនិញតាមច្រកចេញចូល ...។

៣៥. ប្រើប្រាស់គ្រប់វិធីបញ្ចៀសការធ្វើឯកជនការូបនីយកម្មកំពង់ផែក្រុងព្រះសីហនុ
សម្តេចចំណតផែពហុបំណងកំពង់ផែស្វយ័តក្រុងព្រះសីហនុ, ២៥ មិថុនា ២០១៨

... ទាក់ទងជាមួយនឹងគួនាទីរបស់ជប៉ុន ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំគួរតែលើកមកបញ្ជាក់ ជូនបន្តិច ដើម្បីបង្ហាញថាតើជប៉ុនបានចាប់ផ្តើមពីពេលណា។ គួរតែរំលឹកអំពីការ ដែលខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំបានខិតខំថែទាំកំពង់ផែមួយនេះ មិនឱ្យធ្លាក់ទៅជាអ្វីដែល ហៅថា “ឯកជនការូបនីយកម្មកំពង់ផែក្រុងព្រះសីហនុ” បន្ទាប់ពីការបាត់បង់នូវ ព្រលានយន្តហោះ។ ពេលនោះ ក្រុមហ៊ុនច្រើន ពីស្ទើរតែគ្រប់កន្លែងចង់បានកំពង់ ផែក្រុងព្រះសីហនុនេះ។ ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំ បានប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រគ្រប់បែបយ៉ាង បញ្ចៀសការធ្វើឯកជនការូបនីយកម្មកំពង់ផែក្រុងព្រះសីហនុ។ ប្រសិនបើយើង ធ្វើឯកជនការូបនីយកម្ម ជប៉ុននឹងមិនផ្តល់ប្រាក់កម្ចី សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍកំពង់ផែ មួយនេះទេ ... ខ្ញុំបានមកទីនេះ ហូបបាយជាមួយបងប្អូន ហើយក៏មានវត្តមានរៀង រាល់ឆ្នាំថែទាំនិងរក្សាទុកកំពង់ផែនេះ។ បើមិនដូចនេះ កំពង់ផែមួយនេះធ្លាក់ទៅ ក្នុងដៃឯកជនបាត់ទៅហើយ។ វាមានចរន្ត នៃការគិតគូរខុសគ្នាពីមនុស្សម្នាក់ទៅ កាន់មនុស្សម្នាក់ផ្សេងទៀត។ ក៏ប៉ុន្តែកម្មករ/ការិនីនៅទីនេះអាចដឹងនិងយល់បាន ថា ខ្ញុំបានប្រឹងប្រែងការពារកំពង់ផែនេះ។ ហេតុនេះហើយ ខ្ញុំតែងយកថ្ងៃទី១ ឧសភា រៀងរាល់ឆ្នាំចុះមក ឬក៏បញ្ជូនតំណាងមក ...។

៣៦. ការពង្រីកសមត្ថភាពកំពង់ផែក្រុងព្រះសីហនុ ប្រើឥណទានជប៉ុន ៣៨១លានដុល្លារ
សម្តេចចំណតផែពហុបំណងកំពង់ផែស្វយ័តក្រុងព្រះសីហនុ, ២៥ មិថុនា ២០១៨

... រហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ន សម្រាប់កំពង់ផែមួយនេះ យើងបានចុះហត្ថលេខា និងទទួលឥណទាន ទាំងឥណទានចុងក្រោយចំនួន ២៣ពាន់ ៥រយលានយេន ត្រូវជាប្រមាណ ២០៣លានដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក។ សរុបមកដល់ពេលនេះយើង

បានប្រើប្រាស់ឥណទានរបស់ជប៉ុន ចំនួន ៤៣ពាន់ ១០២លានយេន ឬត្រូវជាប្រមាណ ៣៨១លានដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក ដើម្បីពង្រីកសមត្ថភាពកំពង់ផែកំពង់សោមនេះ។ ថ្ងៃនេះ យើងប្រកាសថា នាវាចំណុះ ២ ឬ៣ ឬ៤ ឬ៥ ម៉ឺនតោន ដែលមុននេះត្រូវផ្ទេរនៅសិង្ហបុរី នៅវៀតណាម នៅថៃ ឬនៅម៉ាឡេស៊ី នឹងមិនចាំបាច់ផ្ទេរនៅទីនោះទៀតទេ។ សូមអញ្ជើញចូលមក ...។

៣៧. ក្រុងព្រះសីហនុ មជ្ឈមណ្ឌលតភ្ជាប់ដឹកជញ្ជូនរវាងផ្លូវទឹកនិងផ្លូវគោក និងផ្លូវអាកាស
សំណេះសំណាលជាមួយនឹងមន្ត្រីរាជការ និងក្រុមការងារបច្ចេកទេសស្ថាបនាហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធផ្លូវក្រុង ក្នុងខេត្តព្រះសីហនុ, ១ មិថុនា ២០២០

... គោលដៅធំរបស់យើងគឺបង្កើតទីជាទីក្រុងពហុបំណង។ ម៉េចបានជាយើងត្រូវនិយាយពីទីក្រុងពហុបំណង? យើងត្រូវមើលឃើញថាក្រុង(ព្រះសីហនុ) បានដើរតួជាមជ្ឈមណ្ឌលនៃការដឹកជញ្ជូនតភ្ជាប់ពីផ្លូវទឹកទៅផ្លូវគោក ពីផ្លូវគោកទៅផ្លូវទឹក ការដឹកតភ្ជាប់ផ្លូវអាកាសពីតំបន់ក្នុងប្រទេសចូលមកទីនេះ និងពីក្រៅប្រទេសចូលមកព្រលានយន្តហោះកងកេង ជាតំបន់ទេសចរណ៍ និងអាចអនាគតប្រែក្លាយទៅជាមជ្ឈមណ្ឌលហិរញ្ញវត្ថុអន្តរជាតិ។ នេះគឺជាការស្រមៃ។ ប្រហែលជាត្រូវការមនុស្សជំនាន់ក្រោយ ធ្វើកិច្ចការនេះបន្តទៀត។ កន្លែងនេះ ក៏ជាតំបន់ឧស្សាហកម្ម។ គ្រាន់តែតំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេសមានរហូតដល់ទៅ២ ដែលមួយជាតំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេសវិនិយោគដោយចិន និងមួយទៀតជាតំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេសវិនិយោគដោយជប៉ុន ...។

៣៨. ពីខ្វះទឹក ខ្វះភ្លើង ខ្វះមធ្យោបាយធ្វើដំណើរ មកស្ទុះផ្លូវ ស្ទុះលូ ស្ទុះសំរាម

បើកការដ្ឋានស្ថានអាកាស និងផ្លូវក្រោមដីផ្ទៃមូលចោមចៅ, ២៩ មិថុនា ២០១៨

... ទឹកដីរបស់យើងដែលមុននេះ ជាទីក្រុងខ្មោច ជាទីក្រុងដែលគ្មានសកម្មភាព ឥឡូវបានក្លាយជាទីក្រុងដែលប្រឈមនឹងបញ្ហាថ្មីៗ។ កាលពីឆ្នាំ១៩៧៩ និងទសវត្សរ៍៨០ យើងមានការលំបាក និងការងាយស្រួលមួយបែបរបស់វា។ វាមានការលំបាកហើយ ដូចជាខ្វះទឹក ខ្វះភ្លើង ខ្វះមធ្យោបាយធ្វើដំណើរក្នុងទីក្រុង ... ប៉ុន្តែមកដល់ពេលនេះ បញ្ហាប្រឈមថ្មីៗ បានកើតឡើងសម្រាប់យើង គឺ(ស្ថានភាពទាំងនោះបាន)បែរទៅជាកកស្ទះចរាចរណ៍ កកស្ទះលូ និងកកស្ទះសំរាម។ គ្រាន់

តែមិនបានយកប៉ុន្មានថ្ងៃ ត្បិតមិនមានឡានសំរាម និងមិនមានកម្មករយកសំរាម ដោយត្រូវបំបុណ្យតែប៉ុន្មានថ្ងៃ សំរាមកកកុញពេញទីក្រុង។ ដោយសារអី ? ដោយសារតែសំបូរស៊ីហ្នឹងហើយ បានមានសំរាមច្រើន ...។

៣៩. លូក្នុងក្រុងភ្នំពេញ ធ្វើខ្លួនឯងផង ជប៉ុនជួយផង

បើការដ្ឋានស្ថានអាកាស និងផ្លូវក្រោមដីធ្លែង់មូលចោមចៅ, ២៩ មិថុនា ២០១៨

... រឿង(លិច)នេះ វាបានកើតតាំងពីស្រុកចិន ធ្លាក់មកភូមា មកឡៅ ថៃ យើង រហូតដល់វៀតណាម។ ហ្នឹងដែលហៅថាទឹកជំនន់។ វាបណ្តាលមកពីផ្នែកទ្រទ្រង់ និងរំដោះទឹកខាងក្រោម។ ចោទជាសំណួរ ហេតុអីបានមានទឹកជំនន់ ... មិនមែន មានតែនៅកម្ពុជាទេ។ បើឆ្នាំទៅមួយ ជំនាន់ យើងឡាក់ ធ្វើនាយករដ្ឋមន្ត្រី ក្រុង បាងកក លិចចូលដល់រាប់ខែឯណោះ។ ប៉ារីសក៏ធ្លាប់លិច ក្រុងរ៉ូមក៏ធ្លាប់លិច ... មូលហេតុងាយយល់ទេ។ លូវាធំហើយ ប៉ុន្តែលូនោះមិនគ្រប់ មិនធន់ល្មមជាមួយ នឹងទឹកធ្លាក់ពីខាងលើខ្លាំង។ នៅទីក្រុងភ្នំពេញនេះ យើងធ្វើ(លូដោយ)ខ្លួនឯង ផង ជប៉ុនជួយធ្វើផង (ទើប)បានប៉ុណ្ណឹង។ បើនិយាយពីអតីតកាល ដោយធ្លាប់ នៅក្នុងទីក្រុងនេះច្រើនឆ្នាំដែរ មុំផ្លូវកម្ពុជាក្រោម មុំសណ្តាតារប្រសើរដង ពីដើម ដាក់ស្ថានដើរទេ។ ផ្លូវកម្ពុជាក្រោម ឬផ្លូវ ៣០ម៉ែត្រហ្នឹង សងខាងផ្លូវហ្នឹងទឹកលិច ទេ ហើយមិនមែនមួយថ្ងៃពីរថ្ងៃទេ។ លិចរាប់ខែ ... ហ្នឹងនិយាយឲ្យវាសច្ចុះចម៍ ...។

៤០. បរិមាណទឹកភ្លៀងឬពីផ្នែកណាមួយលើសពីសមត្ថភាពរំដោះរបស់លូទើបមានជំនន់

បើការដ្ឋានសាងសង់សំណង់ផ្សេងៗ ក្នុងគម្រោងការពារទឹកជំនន់ និងកែលម្អ ប្រព័ន្ធប្រឡាយលូ ក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ ជំហានទី៤, ៤ មីនា ២០១៩

... នៅទីក្រុងភ្នំពេញរបស់យើងនេះ វាងាយ(លិច)ណាស់ ពេលដែលទឹកធ្លាក់ មកលើសកម្រិតនៃការទទួលបាន ឬលើសចំណុះដែលលូអាចស្រូបយកបាន។ ប្រទេសជប៉ុនឆ្នាំទៅ នៅទីក្រុងណាមួយនោះ មានស្លាប់មនុស្ស(ដោយសារ ជំនន់)ក្នុងទីក្រុងតែម្តង។ នេះសមត្ថភាពរបស់ជប៉ុនផង ... ប្រទេសជប៉ុនមានលូ ធំៗ ដែលអាចរំដោះទឹកបានលឿន ប៉ុន្តែពេលត្រូវវាយប្រហារដោយជំនន់ទឹកភ្លៀង (ក្នុងបរិមាណច្រើន) ក៏(លិចលង់)ធ្វើឲ្យមានមនុស្សស្លាប់។ (ករណីជន់លិចនេះ ក៏មាន)នៅបារាំង នៅអ៊ីតាលី នៅប្រទេសនានា រាប់ទាំងសហរដ្ឋអាមេរិក ... សួរថា

ជំនន់នោះកើតមកពីអី ? វាកើតមកពី (បរិមាណ) ធ្លាក់ចុះនៃទឹកភ្លៀង ឬក៏ទឹកមកពីផ្នែកណាមួយ វាទៅផុតពីសមត្ថភាព នៃការទទួលបាន។ ជាអកុសលនៅកម្ពុជាខ្វះសុចរិតភាពនៃការធ្វើអត្តាធិប្បាយត្រង់ថា ពេលដែលភ្លៀងធ្លាក់ហួសកម្រិតសមត្ថភាព(លូ) ជួនកាលលេងក្នុងមួយថ្ងៃមួយយប់ ៣០០មីលីម៉ែត្រអី ... បែជាមានអ្នកបង្ហោះហ្វូសប៉ុកព្រោងព្រាត ឌីពីសមត្ថភាពគ្រប់គ្រងរបស់ ហ៊ុន សែន សមត្ថភាពគ្រប់គ្រងរបស់ ប៉ា សុផាតិវង្ស ហើយចុងក្រោយនេះពីសមត្ថភាពគ្រប់គ្រងរបស់ យួង ស្រេង។ ខ្ញុំទទួលយកប៉ុន្តែសុំធ្វើការវិនិច្ឆ័យដោយសុចរិតភាព ...។

៤១. ជប៉ុនជួយគម្រោងការពារទឹកជំនន់ កែលំអប្រព័ន្ធប្រឡាយលូ ៤ដំណាក់កាលហើយ បើការដ្ឋានសាងសង់សំណង់ផ្សេងៗ ក្នុងគម្រោងការពារទឹកជំនន់ និងកែលម្អប្រព័ន្ធប្រឡាយលូ ក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ ជំហានទី៤, ៤ មីនា ២០១៩

... ដោយសារតែយើងទទួលស្គាល់ថា កម្រិតសមត្ថភាពនៃការទទួលទឹកវាមិនគ្រប់គ្រាន់នេះហើយ បានជាយើងស្នើសុំឲ្យមានការសិក្សាពី JICA ពីរដ្ឋាភិបាលជប៉ុន។ សំរាប់ទីក្រុងភ្នំពេញនេះ អ្នកដែលផ្តល់ជំនួយតាំងពីដំណាក់ទី១ ទី២ ទី៣ និងទី៤ នៅថ្ងៃនេះ គឺមិត្តជប៉ុន។ ដំណាក់កាលទាំងនេះសុទ្ធសឹងមានការសិក្សាជាក់លាក់ពីអង្គការសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិរបស់ជប៉ុន JICA។ យើងត្រូវពង្រីកបន្ថែមប្រព័ន្ធលូ បញ្ចៀសការទម្លាក់ទឹកស្អុយពីទីក្រុងភ្នំពេញចូលទៅទន្លេមេគង្គ ទន្លេសាប ...។

៤២. សុំជំនួយពីក្រៅផងវិនិយោគខ្លួនឯងផង ដើម្បីធ្វើល្អរំដោះនិងទាញទឹកចេញពីទីក្រុង បើការដ្ឋានសាងសង់សំណង់ផ្សេងៗ ក្នុងគម្រោងការពារទឹកជំនន់ និងកែលម្អប្រព័ន្ធប្រឡាយលូ ក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ ជំហានទី៤, ៤ មីនា ២០១៩

... នៅតំបន់នេះ ទឹកដែលធ្លាក់ទៅទន្លេពិតប្រាកដគឺមានខាងទន្លេសាប ហើយក៏មានខាងទន្លេបាសាក់។ ឯទន្លេមេគង្គងាកទៅម្ខាង ព្រោះយើងស្ថិតនៅចំទន្លេបួនមុខ ... ដែលទន្លេមេគង្គស្ថិតនៅត្រើយម្ខាងនោះ ឯទន្លេសាបស្ថិតនៅខាងនេះ និងទន្លេបាសាក់ស្ថិតនៅខាងក្រោមព្រះបរមរាជវាំង។ យើងត្រូវទទួលស្គាល់ថា សមត្ថភាពប្រព័ន្ធលូរបស់យើងមិនទាន់គ្រប់ទេ។ ដូច្នេះហើយបានជាយើងមានតម្រូវការកសាងបន្ថែម ដោយស្នើសុំជំនួយពីជប៉ុន។ (យើងត្រូវ)ស្នើសុំជំនួយ ឬ

រកបរិភោគតាមរយៈហិរញ្ញប្បទានពីប្រទេសក្រៅមកធ្វើល្អដោះទឹកបន្ថែមទៀត បូកបន្ថែមទៅដោយការវិនិយោគខ្លួនឯង ដើម្បីទាញទឹកចេញពីក្នុងទីក្រុង។ យើងបានរៀបចំម៉ាស៊ីនបូមទឹកមួយចំនួន បូមទឹកទម្លាក់ចេញទៅខាងក្រៅកប់ស្រូវឈ្មោះ ដើម្បីកុំឲ្យទឹកបុកធ្លាក់ចូលមកក្នុងទីក្រុងភ្នំពេញ ...។

៤៣. រំដោះទឹកចេញពីក្រុង ដោយលូនិងដោយការបូម ក្រោយឆ្លងកាត់ប្រព្រឹត្តកម្ម

បើកការដ្ឋានសាងសង់សំណង់ផ្សេងៗ ក្នុងគម្រោងការពារទឹកជំនន់ និងកែលម្អប្រព័ន្ធប្រឡាយលូ ក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ ជំហានទី៤, ៤ មីនា ២០១៩

... យើងត្រូវបន្តបង្កើនសមត្ថភាពធ្វើប្រព័ន្ធល្អដោះទឹក(ចេញពីក្រុង) ដែលមួយផ្នែក ត្រូវសម្អាតទឹកនេះឲ្យហើយស្រេចមុននឹងទម្លាក់ទៅទន្លេ និងមួយផ្នែកទៀតត្រូវបូមវាចេញទៅខាងក្រៅ ដែលធ្លាក់ទៅខាងទំនប់កប់ស្រូវ និងបឹងតាមោក ហើយក៏ត្រូវតែចម្រាញ់ឲ្យស្អាតដើម្បីបូមវាចេញ។ ទៅខាងបឹងទំពុន បឹងជើងឯក ក៏មានផ្នែកមួយចំនួន ដែលខ្ញុំធ្លាប់បានទៅជាមួយឯកឧត្តម ភូមីអាគី តាកាហាស៊ី ក្នុងរង្វង់ឆ្នាំ២០០៦ ឬ២០០៧ សម្តេចដាក់ឲ្យប្រើប្រាស់នូវ(ប្រព័ន្ធ)ទាញទឹកទំលាក់ទៅខាងហ្នឹង។ យើងមិនអាចមើលរំលងបញ្ហាទាំងឡាយ ដែលទាក់ទងជាមួយប្រព័ន្ធ(ទទួលនិង)បញ្ចេញទឹកក្នុងពេលភ្លៀងធ្លាក់ និងការបញ្ចេញទឹកទាំងទៅកាន់ទន្លេ និងទៅកាន់ខាងទំនប់កប់ស្រូវ បឹងតាមោក និងទៅខាងបឹងទំពុនជើងឯក គឺឲ្យគ្រូយទៅជាទឹកស្អាត ដែលមានការចម្រោះត្រឹមត្រូវ ...។

៤៤. កង្វះការថែទាំ/ពិនិត្យបានហ្មត់ចត់ សំរាប់ធ្វើឲ្យស្ទះ បន្ថយសមត្ថភាពលូស្រូបទឹក

បើកការដ្ឋានសាងសង់សំណង់ផ្សេងៗ ក្នុងគម្រោងការពារទឹកជំនន់ និងកែលម្អប្រព័ន្ធប្រឡាយលូ ក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ ជំហានទី៤, ៤ មីនា ២០១៩

... មួយផ្នែកទៀត ទន្ទឹមនឹងការធ្វើ(ប្រព័ន្ធលូទាំង)ហ្នឹងហើយ ប្រសិនបើប្រជាពលរដ្ឋរបស់យើងនៅតែមិនបានយកចិត្តទុកដាក់ ចូលរួមសហការទេ ដូចជាយកសំរាមទៅចាក់ចូលលូជាដើម វានឹងបង្កើតជាការកកស្ទះ ព្រោះក្នុងប្រទេសយើងមានលូជំនន់និងលូតូចៗ លូជំនន់សម្រាប់ទទួលទឹកពីលូតូចៗ ... ដើម្បីយកទឹកមកកាន់លូជំនន់នេះ លូតូចៗ ត្រូវទំនាក់ទំនងជាមួយលូជំនន់។ ប៉ុន្តែនៅពេលដែលប្រជាពលរដ្ឋយកសំរាមទៅចាក់ក្នុងលូតូចៗនោះ វាធ្វើឱ្យងាយស្ទះ ធ្វើឲ្យលិចលង់ទៅលើផ្ទះ

សម្បែងរបស់ប្រជាពលរដ្ឋមួយចំនួន។ ជួនកាល យើងមិនបានថែទាំវា ពិនិត្យវាឲ្យបានហ្មត់ចត់ ធ្វើឲ្យស្ទះសំរាម នាំដល់សមត្ថភាពស្រូបយកទឹកមានល្បឿនយឺត ធៀបជាមួយទឹកដែលមាននិងជាកត្តាអត្តនោម័តិ ... ទឹកភ្លៀងល្មម ក៏បង្កើតទៅជាការលិចលង់ដែរ។ នេះជាចំណុចខ្វះខាតដែលយើងបានបង្កើតដោយខ្លួនឯង ... ។

៤៥. ក្រៅពីផ្លូវ មានរៀបចំប្រព័ន្ធប្រព្រឹត្តិកម្មទឹកកខ្វក់ មុនបញ្ចេញទឹកទៅសមុទ្រ

សម្ពោធជាក់ឲ្យប្រើប្រាស់ ផ្លូវ ៣៧ ខ្សែ ស្ថានីយប្រព្រឹត្តិកម្មទឹកកខ្វក់ និងសមិទ្ធផលនានាក្នុងក្រុង/ខេត្តព្រះសីហនុ, ២ ធ្នូ ២០២១

... ខេត្តព្រះសីហនុបានប្រែប្រួលមុខមាត់យ៉ាងធំៗ អគារកម្ពស់រាប់សិបជាន់បានកើតយ៉ាងច្រើនក្នុងទីក្រុងមួយនេះ។ វាសក្តិសមនឹងការដែលយើងត្រូវធ្វើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធឱ្យបានរឹងមាំ ដែលវាមិនត្រឹមតែជាតម្រូវការផ្លូវប៉ុណ្ណោះទេ។ យើងបានរៀបចំប្រព័ន្ធបង្ហូរទឹក ... មានលូបញ្ចេញទឹក បង្ហូរទឹកតាមផ្លូវចូលនានា និងបានតភ្ជាប់ចូលទៅស្ថានីយប្រព្រឹត្តិកម្មទឹកកខ្វក់ មុនចាក់ចូលក្នុងសមុទ្រ។ ម្សិលមិញនេះ ខ្ញុំបានទៅ(ភាគខាង)លើ និងបានឃើញថា ទឹកកខ្វក់ចេញពីផ្ទះប្រជាពលរដ្ឋ (នៅ)ជំណាក់កាលចុងក្រោយ មុនពេលដែលចាក់ចូលទៅក្នុងសមុទ្រ ទឹកនោះអាចចិញ្ចឹមត្រីបាន ... យើងទុកទឹកសម្រាប់បម្រើឱ្យសេចក្តីត្រូវការនៃជីវភាព។ ប្រជាពលរដ្ឋអាចយកទឹកនោះមកប្រើប្រាស់ស្រោចដំណាំដាំដុះ ប្រសិនបើមានតម្រូវការ ហើយមិនមានការយកប្រាក់ថ្លៃទឹកទេ ... ។

៤៦. ស្មើចិនដកជំនួយឥតសំណង ១៧០លានរៀបចំគម្រោងចម្រោះទឹកមុនបង្ហូរចូលសមុទ្រ

បើកការដ្ឋានស្ថាបនាផ្លូវ ៣៤ ខ្សែ តម្លៃ ២៩៤ លានដុល្លារ ក្នុងខេត្តព្រះសីហនុ, ១៦ វិច្ឆិកា ២០១៩

... កាលពីឆ្នាំ២០០៦ ខ្ញុំបានមកសម្ភោធឱ្យប្រើប្រាស់អាងចម្រោះទឹករបស់ ADB។ កាលនោះ យើងសម្ពោធទាំងភ្លៀង។ ឥឡូវ យើងបានពង្រីកសមត្ថភាពបន្ថែម ក៏ប៉ុន្តែនៅតែមិនទាន់គ្រប់គ្រាន់ទេ។ យើងត្រូវរៀបចំប្រព័ន្ធប្រព្រឹត្តិកម្មយ៉ាងម៉េច ឱ្យមុនទឹកទាំងហ្នឹងចូលទៅក្នុងសមុទ្រ ត្រូវមានឆ្លងកាត់ចម្រោះសិន។ យើងបានលើកសំណើសុំមិត្តចិនឱ្យជួយជាកញ្ចប់ ហើយមិត្តចិនបានយល់ស្របផ្តល់នូវហិរញ្ញប្បទានជាជំនួយឥតសំណង សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍគម្រោងនេះ។

យើងកំពុងចរចាជាមួយមិត្តចិន ប្រើប្រាស់ប្រាក់ដែលរដ្ឋាភិបាលចិនបានផ្តល់ជាជំនួយឥតសំណងជាង ៦០០លានដុល្លារ សហរដ្ឋអាមេរិក ដោយអាចដកប្រមាណជា ១៧០លាន មកប្រើប្រាស់នៅខេត្តព្រះសីហនុ ដើម្បីធានាថាទឹកសម្បូរមិនធ្លាក់ទៅបំពុលបរិស្ថានទឹកសមុទ្រ ហើយប្រជាជននៅតែមុជទឹកសមុទ្របាន ...។

៤៧. ធ្វើឯកជនបន្ថយកម្មវិធីមួយកុលយធ្វើផ្លូវថ្នល់ ទីបំផុតមិនកើតជាប្រយោជន៍ សម្ពោធចំណាត់ផែនការបំណង នៃកំពង់ផែស្វយ័តក្រុងព្រះសីហនុ, ២៥ មិថុនា ២០១៨

... ឲ្យតែនិយាយដល់រឿងហ្នឹង នឹកឃើញការដែលគេប្រមាថកាលពេលហ្នឹង។ គេថាទាល់តែយើងធ្វើ (តាមការណែនាំ) ហ្នឹង បានគេឲ្យចាយលុយនោះ។ គេដាក់អញ្ចឹងមកតែម្តង។ គេដាក់លក្ខខណ្ឌ ... ឲ្យយើងធ្វើឯកជនបន្ថយកម្មវិធីកៅស៊ូទាំងអស់ ក្រុមហ៊ុននេសាទ និងក្រុមហ៊ុនដីរបស់ក្រសួងកសិកម្ម ដើម្បីយើងចាយលុយហ្នឹងធ្វើផ្លូវថ្នល់។ ទីចុងបំផុត ផ្លូវថ្នល់ក៏វាទៅតែជាផ្លូវថ្នល់ មិនបានកើតជាប្រយោជន៍អី។ ចងម្តងដេញថ្លៃ។ អត់ឲ្យក្រុមហ៊ុនផ្សេងដែលមានការពាក់ព័ន្ធជាមួយរដ្ឋចូលដេញថ្លៃទេ។ វាស្មើនឹងហាជ័យ។ ទីចុងបំផុត យើងត្រូវប្រឹងខ្លួនឯងតភ្ជាប់ផ្លូវថ្នល់មកដល់កំពង់សោម មកដល់ក្រុងព្រះសីហនុ ដែលខ្ញុំក៏បានធ្វើដំណើរអមព្រះករុណាជាអង្គម្ចាស់ ក៏ដូចជាហ្នឹងមែន មកកាន់កំពង់សោមកាលពីឆ្នាំទៅ។ មួយទិសទៀតពីរបាយប៉ែត មកភ្នំពេញ ... យើងបានបើកពីរបាយប៉ែតមកបាត់ដំបង ពីបាត់ដំបង មកដល់ពោធិ៍សាត់ ហើយប៉ុន្មានថ្ងៃខាងមុខនេះ នឹងបើកតភ្ជាប់មកទីក្រុងភ្នំពេញ ...។

៤៨. នាយករដ្ឋមន្ត្រីនិងរដ្ឋមន្ត្រីដឹកជញ្ជូនថៃ ឆ្លើយតបជាវិជ្ជមានផ្តល់ផ្លូវដែក ១៤០គម បើកការដ្ឋានសាងសង់អាគារច្រកទ្វារព្រំដែនអន្តរជាតិស្ទឹងបត់ និងផ្លូវតភ្ជាប់ទៅផ្លូវជាតិលេខ ៥, ២២ មេសា ២០១៩

... តាមរយៈសំណើរបស់ខ្ញុំ ជូនចំពោះនាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ឯកឧត្តម ប្រាយុទ្ធ ចាន់អូចា និងឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងដឹកជញ្ជូនថៃនោះ យើងបានទទួលការឆ្លើយតបជាវិជ្ជមាន ដោយមិត្តថៃសល់ផ្លូវដែកចាស់ៗ ដែលគេបានដោះចេញ និងជំនួសដោយដែកថ្មី ១៤០គីឡូម៉ែត្រ។ ចាស់របស់ថៃ ប៉ុន្តែថ្មីនៅកម្ពុជា។ ផ្លូវដែករបស់យើងនៅនេះក៏ដូចគ្នាដែរ ចាស់នៅម៉ាឡេស៊ី ប៉ុន្តែមកថ្មីនៅ

កម្ពុជា។ ម៉ាឡេស៊ីអ្នកផ្តល់ឲ្យផ្លូវដែកចំនួន ២០០តោន។ ឯកឧត្តមនាយករដ្ឋមន្ត្រី ស៊ីហ៊ុយ ដូឡានន្ទ បានជួយដឹកជញ្ជូនពីប្រទេសម៉ាឡេស៊ីមកកម្ពុជា។ ឥឡូវ ដោយថែរទ្រាំសល់ផ្លូវដែក ១៤០គីឡូម៉ែត្រនេះ ខ្ញុំបានស្នើសុំឲ្យគាត់ជួយផ្តល់ផ្លូវ ដែកនេះ ព្រោះគាត់ឈប់ប្រើតទៅទៀត។ យើងយកមកប្រើតភ្ជាប់បន្ថែមកន្លែង ដែលយើងខ្វះផ្លូវដែក។ ថ្ងៃនេះយើងក៏ទទួលក្បាលរថភ្លើងនិងទូរថភ្លើងមួយចំនួន ពីព្រះរាជាណាចក្រថៃផងដែរ ...។

៤៩. ពិចារណាពីផ្លូវថ្នល់លឿនលឿន និងផ្លូវពីសៀមរាបទៅបាត់ដំបង

សម្តេចដាក់ឲ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការនូវហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធផ្លូវចំនួន ៣៨ខ្សែ និងសមិទ្ធផល នៃការស្តារកែលម្អដងស្ទឹងសៀមរាប, ៤ មេសា ២០២២

... យើងកំពុងពិចារណាផងដែរ អំពីហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធផ្លូវដែក តើគួរប្រមូលគ្នា ជំនួសប្រព័ន្ធផ្លូវដែកដែលមានស្រាប់ ដែលជាប្រព័ន្ធហួសសម័យ ធ្វើដំណើរបាន ត្រឹមតែ ២០ឬ ៣០គីឡូម៉ែត្រម៉ោង ដោយផ្លូវដែកលឿនលឿននៅទាំងពីរទិស ជាមួយការរៀបចំបន្ថែមទៀត ជាខ្សែថ្នល់សម្រាប់ការដឹកជញ្ជូនក្នុងប្រទេស និង ការតភ្ជាប់ជាមួយប្រទេសជិតខាង។ ឥឡូវយើងមានខ្សែថ្នល់ទាំង ២ទិស ពី ប៉ោយប៉ែតរហូតមកទីក្រុងភ្នំពេញ និងពីទីក្រុងភ្នំពេញទៅខេត្តព្រះសីហនុ។ យើង កំពុងពិចារណាកែតម្រូវធ្វើផ្លូវថ្នល់លឿនលឿនលើផ្លូវថ្នល់ចាស់ដដែលហ្នឹង ... បើទុកដំណើរការខីកៗ អញ្ចឹង វាតាមមិនទាន់សភាពការណ៍ទេ ... យើងត្រូវរៀបចំ ផ្លូវតភ្ជាប់រវាងខេត្តសៀមរាបជាមួយខេត្តបាត់ដំបង ដោយឆ្លងកាត់ទន្លេសាបគឺពី ខេត្តសៀមរាបចេញពីសសសម្តុ ទៅកាន់ខេត្តបាត់ដំបងចំតំបន់អូរតាគីប្រវែងជាង ៧០គីឡូម៉ែត្រ។ កំពុងសិក្សានិងរកថវិកាសាងសង់។ នៅមានកិច្ចការច្រើនដែល យើងត្រូវធ្វើតាមតម្រូវការរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ...។

៥០. រថភ្លើងក្រោមដីអាចជាជម្រើសសម្រាប់កម្ពុជាទៅអនាគត

បើការដ្ឋានសាងសង់ស្ថានអាកាស២ ដោយប្រសិទ្ធនាមថាស្ថានអាកាសព្រះមុន្នីវង្ស និងស្ថានអាកាសសម្តេចចៅហ្វាវ៉ាង គង់ សំអុល, ៣១ សីហា ២០២២

... កាលពីមុន ការធ្វើផ្លូវក្រោមដីវាមិនទាន់ត្រូវ។ ឥឡូវនេះ មានតម្រូវការធ្វើផ្លូវ ក្រោមដីហើយ។ ទីក្រុងភ្នំពេញ លទ្ធភាពដែលមានពិតប្រាកដ ... មុននេះ JICA

បានសិក្សា ហើយយើងក៏បានចរចាជាមួយជប៉ុន។ ជប៉ុនគ្រោងតែនឹងជួយទេ ក៏ប៉ុន្តែបើយើងយកលុយ ១៨០០លានដុល្លារ ធ្វើរថភ្លើងលើអាកាស វាកាត់លើដំបូលផ្ទះ ក៏វានៅតែទើស។ វេទនាណាស់។ អញ្ចឹងទេ ប្រហែលជាជម្រើសថ្ងៃក្រោយ គឺរថភ្លើងក្រោមដីវិញទេ។ រថភ្លើងក្រោមដីអាចភ្ជាប់គ្នាតាំងពីក្រុងភ្នំពេញចេញទៅខេត្តកណ្តាល ចេញទៅ(ខេត្តផ្សេងៗ) រត់ជាប់គ្នានៅទីក្រុងភ្នំពេញ។ ដូចនេះប្រហែលជា(ធ្វើផ្លូវរថភ្លើង)នៅខាងក្រោម។ វិស្វករវ័យក្មេងបច្ចុប្បន្នអាចនៅរស់(បានយូរ)ជាងពួកយើង ...។

៥១. មិនចង់ប្រើធនធានច្រើនលើរថភ្លើងអាកាស ក្នុងពេលជនបទកំពុងមានតម្រូវការ
បើកការដ្ឋានសាងសង់ស្ថានអាកាស២ ដោយប្រសិទ្ធនាមថាស្ថានអាកាសព្រះមុន្នីវង្ស និងស្ថានអាកាសសម្តេចចៅហ្វាវ៉ាង គង់ សំអុល, ៣១ សីហា ២០២២

... ជប៉ុននាំខ្ញុំជិះរថភ្លើងលើអាកាស ដើម្បីយកមកធ្វើការប្រៀបធៀបសម្រាប់ការសាងសង់រថភ្លើងលើអាកាស។ ប៉ុន្តែ យើងបានគិតថា បើតម្លៃជិត ២០០០លានដុល្លារ ឬហោចបំផុត ១៨០០លានដុល្លារ យកមកប្រើត្រឹមតែទីក្រុងភ្នំពេញមួយ វានឹងកើតជាស្ថានភាព “វិសមភាព” ដោយប្រើប្រាស់ធនធានច្រើនជ្រុលលើទីក្រុងភ្នំពេញ ក្នុងពេលដែលជនបទមានតម្រូវការស្ថានឆ្លងតាមដងទន្លេច្រើន។ ចំណុចនេះយើងត្រូវគិត។ អញ្ចឹងវិធីដោះស្រាយបច្ចុប្បន្ននេះ មានតែបន្ថែមស្ថានអាកាសនៅចំណុចនេះៗ ដើម្បីកាត់បន្ថយការកកស្ទះចរាចរណ៍ និងកាត់បន្ថយគ្រោះថ្នាក់ចរាចរណ៍ ...។

៥២. លើកទឹកចិត្តឱ្យចូលរួមអភិវឌ្ឍផ្លូវរថភ្លើងល្បឿនលឿន តាមរបៀប B.O.T
ពិធីចែកសញ្ញាបត្រជូននិស្សិត/គរុនិស្សិត នៃវិទ្យាស្ថានជាតិបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស, ២៧ កុម្ភៈ ២០២៣

... យើងត្រូវតែធ្វើឱ្យផ្លូវទេះភ្លើងរបស់យើងក្លាយទៅជាទេះភ្លើងល្បឿនលឿនទាំងអស់។ នៅទីនេះយើងក៏អំពាវនាវ(និង)លើកទឹកចិត្តឱ្យប្រទេសនានាចូលរួមរៀបចំតាមរបៀប B.O.T ត្បិតយើងមិនចង់ខ្ចីប្រាក់ក្នុងរង្វង់មួយជំងឺធ្វើផ្លូវរថភ្លើងល្បឿនលឿនពីភ្នំពេញទៅប៉ោយប៉ែត (និង)ពីភ្នំពេញ ទៅក្រុងព្រះសីហនុជំនួសឱ្យដែកផ្លូវចាស់ ដែលសព្វថ្ងៃនេះរត់បានត្រឹមតែ ៣០គីឡូម៉ែត្រម៉ោង ក្នុង

ពេលផ្លូវល្បឿនលឿនអាចរត់ទៅដល់ ១៣០គីឡូម៉ែត្រម៉ោង ដែលធ្វើឱ្យមានការ
ចំណេញទៅលើការដឹកជញ្ជូន។ រដ្ឋមន្ត្រីប្រតិភូបារាំងបានលើកទឹកចិត្តថា សូម
អ្នកឯងសិក្សាទៅ រួចហើយអាចឱ្យក្រុមហ៊ុនបារាំងធ្វើ B.O.T ... យើងមិនចង់ខ្ចី
លុយគេមកធ្វើទេ។ បើគេធ្វើ B.O.T បាន គឺវាល្អ ...។

៥៣. ចិនជួយផ្លូវលេខ៥ និង៥១ ហើយនឹងសុំចិនធ្វើផ្លូវពីសំឡូតទៅកោះកុង

សម្តេចកំណត់ផ្លូវជាតិលេខ៦ ពីជ្រោយចង្វារទៅថ្នល់កែង, ៦ មេសា ២០១៧

... ផ្លូវជាតិលេខ៥ បានតភ្ជាប់ទីក្រុងភ្នំពេញទៅគល់ស្ពានព្រែកក្តាម ហើយតាម
រយៈវិសាលភាពប្រឡូកនោះ អនុញ្ញាតឱ្យយើងបានកសាងស្ពានព្រែកក្តាម ដែលមុន
នេះ ការធ្វើដំណើរមានការលំបាក ដោយយើងត្រូវឆ្លងសាឡាងនៅផ្លូវស្ពានព្រែក
ក្តាមផងនិងស្ពានព្រែកតាមាក់ផង។ វិលមកម្ខាងទៀត ថ្ងៃមុនយើងបានបើកការ
ដ្ឋានសាងសង់ផ្លូវឱ្យក្រវាត់រាជធានីភ្នំពេញមួយស្រទាប់នៅផ្នែកខាងក្នុង ដោយ
ហិរញ្ញប្បទានរបស់មិត្តចិន ដើម្បីផ្សារភ្ជាប់នឹងស្ពានមិត្តភាពកម្ពុជា-ចិន នៅឯ
តាខ្មៅ។ មួយផ្នែកទៀត កាលពីថ្ងៃទី១៤ (មេសា ២០១៧)កន្លងទៅ សម្តេច
ក្រឡាហោម សខេង ... បានទៅបើកការដ្ឋានស្ថាបនាឡើងវិញនូវផ្លូវជាតិ៥១ ដែល
តភ្ជាប់ផ្លូវជាតិលេខ៥ ទៅកាន់ផ្លូវជាតិលេខ៤ ... មើលក្នុងផែនទី មានសំណើ
(សង់ផ្លូវ)ពីទួលជុំវិញតាមព្រំដែនកម្ពុជាជាមួយប្រទេសជិតខាង ... ឥឡូវនេះ ការ
តភ្ជាប់ដែលយើងមិនទាន់មានគឺពីសំឡូត កាត់មកថ្មដា ចេញទៅកោះកុង និង
ទៅកំពង់សោម។ ច្បាស់ជាស្វែងរកជំនួយពីមិត្តចិនសង់កំណត់ផ្លូវហ្នឹងទៀត
ហើយ ...។

**៥៤. ផ្លូវរវាងកំពង់ធំនិងក្រចេះ ជាបេតិកភណ្ឌតំរូវឱ្យសាងសង់ប្រជាមានិតចិន ឯផ្លូវ
រវាងកំពង់ឆ្នាំងនិងកំពង់ធំ ចាំសិក្សាពីផលប៉ះពាល់ដល់ទន្លេសាបសិន**

សម្តេចផ្លូវជាតិលេខ៦ ថ្នល់កែង-អង្គ្រង ខេត្តសៀមរាប, ១១ មិថុនា ២០១៨

... មុននេះ ខ្ញុំធ្លាប់បាននិយាយថា យើងនឹងមានផ្លូវ ២ខ្សែបន្ថែមទៀតដែល
តភ្ជាប់ពីខេត្តកំពង់ធំទៅខេត្តក្រចេះ តាមស្រុកសណ្តាន់ ហើយដែលត្រូវធ្វើស្ពាន
ឆ្លងកាត់ទន្លេមេគង្គនៅឯទីរួមខេត្តក្រចេះ ដើម្បីងាយស្រួលតភ្ជាប់រវាងក្រចេះ និង
ខេត្តកំពង់ធំ ក្នុងរង្វង់តែជាង ១០០គីឡូម៉ែត្រប៉ុណ្ណោះ ... ផ្លូវនេះជាបេតិកភណ្ឌ

គំរោង ដែលយើងដាក់ជូនសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតចិន។ ឯផ្លូវ ១ខែរៀង តភ្ជាប់ពីខេត្តកំពង់ឆ្នាំងមកខេត្តកំពង់ធំ មុំកំពង់ថ្ម ខ្ញុំក៏ធ្លាប់បានប្រកាស ក៏ប៉ុន្តែសូមញាតិញាមព្រះតេជគុណព្រះសង្ឃគ្រប់ព្រះអង្គ និងបងប្អូនជនរួមជាតិ ដែលរស់ក្នុងនៅខេត្តកំពង់ធំក្តី រស់នៅក្នុងខេត្តកំពង់ឆ្នាំងក្តី មេត្តាយោគយល់អធ្យាស្រ័យអំពីការដែលមិនទាន់មានលទ្ធភាពសាងសង់ទៅបាន។ ការពិត ក្រុមហ៊ុនសាងសង់បានធ្វើការសិក្សាហើយ រាប់ទាំងតម្លៃនៃការសាងសង់ ដែលត្រូវចំណាយអស់ប៉ុន្មានជាង ១០០លានដុល្លារអាមេរិក។ ក៏ប៉ុន្តែសូមញាតិញាមព្រះពិចារណាមើលថាគួរសាងសង់ ឬទេ? ព្រោះអ្វី? យើងត្រូវសាងសង់កាត់ទន្លេសាប អញ្ចឹងផលប៉ះពាល់ទៅលើទន្លេសាបយ៉ាងណា យើងមិនទាន់បានសិក្សាលម្អិតនៅឡើយ ...។

៥៥. បើសិក្សាផ្លូវ/ស្ពានកំពង់ធំ/កំពង់ឆ្នាំងឡើងវិញ ត្រូវយករូបមន្ត Shenzhen

សម្តេចផ្លូវជាតិលេខ ៦ ពី ថ្នល់កែង-អង្គ្រង់ ខេត្តសៀមរាប, ១១ មិថុនា ២០១៨

... សូម្បីតែពី Shenzhen របស់ចិន ទៅហុងកុង គេធ្វើស្ពានឆ្លងសមុទ្រតែម្តង។ គេធ្វើបាន។ ប្រសិនបើការសិក្សាស្ពានរវាងកំពង់ឆ្នាំង និងកំពង់ធំធ្វើតាមរូបមន្ត Shenzhen ប្រហែលជាប្រជាជនមិនជេរទេ ព្រោះសុទ្ធតែសសរ។ កន្លែងណាដែលកាណូត កប៉ាល់ឆ្លងកាត់ យើងធ្វើអោយខ្ពស់ កន្លែងណាដែលធម្មតា យើងអោយវានៅធម្មតា ... ធ្វើម៉េចអោយខ្ពស់ជាងកំពស់ទឹកជំនន់ឆ្នាំ២០០០ ... នេះគ្រាន់តែជាអនុសាសន៍ដើម្បីសិក្សាឡើងវិញ ប្រសិនបើយើងចង់ធ្វើ។ មិនអាចលើកទំនប់ចិទទេ។ រឿងនេះបង្កើតទៅជាការស្ទុះចរន្តទឹក ការធ្វើចរាចររបស់ត្រី ជាពិសេសការធ្វើចរាចររបស់ប្រជាពលរដ្ឋ។ យើងធ្វើស្ពានអោយគាត់ងាយស្រួល ក៏ប៉ុន្តែអ្នកក្នុងទឹកបែរជាបន្ទោសថា មកពីធ្វើស្ពានបានជាគាត់មិនមានកន្លែងឆ្លង ...។

៥៦. សូមចិនគាំទ្រគម្រោងផ្លូវតភ្ជាប់ពីកោះកុង ទៅកាន់ថ្មដា និងទៅកាន់សំឡូត

សម្តេចផ្លូវជាតិលេខ ៦ ថ្នល់កែង-អង្គ្រង់ ខេត្តសៀមរាប, ១១ មិថុនា ២០១៨

... សូមឯកឧត្តមអគ្គរដ្ឋទូតបានជ្រាបផង យើងខ្ញុំនឹងដាក់ជាគម្រោងឆាប់ៗនេះ ក្នុងបំណងសូមការគាំទ្រជាបេក្ខភាពគម្រោងសម្រាប់ឆ្នាំនេះ និងឆ្នាំក្រោយ ផ្លូវតភ្ជាប់ពីកោះកុង ទៅកាន់ថ្មដា និងទៅកាន់សំឡូត ដើម្បីភ្ជាប់ព្រំដែនកម្ពុជា-ថៃ។ មួយជុំវិញ(ប្រទេស) នៅចន្លោះតែផ្លូវកន្លែងហ្នឹងទេ។ ក្រៅពីនោះ មិត្តចិនបាន

ជួយសឹងតែជុំវិញហើយ ... នៅមិនដល់ ២០០គីឡូម៉ែត្រទេ។ តម្លៃប្រហាក់ប្រហែល ២០០លានដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក។ តំបន់នោះ សុទ្ធតែតំបន់មានការប្រយុទ្ធ។ ប៉ុន្តែឥឡូវនេះ តាំងពីម៉ាឡេមកដល់ប៉ែលិន មកដល់សំឡូត យើងមានផ្លូវ។ ពីពោធិ៍សាត់ មានផ្លូវហើយ ប៉ុន្តែរវាងថ្មដានិងសំឡូត រវាងថ្មដានិងកោះកុង មិនទាន់មានផ្លូវក្រាលកៅស៊ូទេ។ យើងចង់ឱ្យមានផ្លូវក្រាលកៅស៊ូតាមនេះ ... ។

៥៧. គោលនយោបាយតភ្ជាប់ផ្ទៃក្នុងប្រទេសផង និងជាមួយប្រទេសជិតខាងផង

បើការដ្ឋានសាងសង់ផ្លូវក្រាត់ក្រុង ខ្សែទី៣(ផ្លូវជាតិលេខ៤ ដល់១), ១៤ មករា ២០១៩

... ឯកឧត្តម អគ្គរដ្ឋទូតចិនបានលើកឡើងអម្បាញ់មិញ ... ចិនមានភាសាមួយកាលពីជំនាន់ដើមរបស់គាត់ថា “បើចង់ធ្វើអ្នកមាន ឲ្យធ្វើផ្លូវមុន”។ កម្ពុជាក៏មានភាសាអំពីផ្លូវនេះដែរ។ “មានផ្លូវ មានសង្ឃឹម”។ យើងស្រវាស្រវេញក្នុងការធ្វើផ្លូវ។ ពេលដែលយើងប្រកាសអាទិភាពគោលនយោបាយវិនិយោគ កាលពីឆ្នាំ១៩៨៧ គឺ ៣២ឆ្នាំមុន យើងបានដាក់ចេញនូវអាទិភាព៤ យ៉ាងសម្រាប់វិនិយោគ រួមមានទឹក ផ្លូវ ភ្លើង មនុស្ស។ តាំងពីឆ្នាំ២០១៣ រហូតមកដល់ពេលនេះ យើងប្រើពាក្យមនុស្ស ទឹក ផ្លូវ ភ្លើង។ ជាទស្សនាទានដដែលទេ។ គ្រាន់តែលំដាប់អាទិភាពនៃការបណ្តុះបណ្តាលធនធានមនុស្សត្រូវដើរមួយជំហានមុន ... គោលនយោបាយតភ្ជាប់នេះ មិនមែនគ្រាន់តែជាការតភ្ជាប់ធម្មតានោះទេ ក៏ប៉ុន្តែក្នុងសម័យបច្ចុប្បន្ននេះ គឺតភ្ជាប់ក្នុងផ្ទៃក្នុងប្រទេសខ្លួនឯងផង និងតភ្ជាប់ជាមួយប្រទេសជិតខាង ដែលជាប់ជាមួយយើងផង ... ។

៥៨. មិត្តភាពនិងការជឿទុកចិត្ត នាំអោយចាប់ផ្តើមគម្រោងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ P3

បើការដ្ឋានសាងសង់ផ្លូវល្បឿនលឿន ក្រុងភ្នំពេញ-ខេត្តព្រះសីហនុ, ២២ មីនា ២០១៩

... ខ្លួនខ្ញុំផ្ទាល់បានធ្វើការជាមួយឯកឧត្តម ប្រធានាធិបតី ស៊ី ជឹងពីន និងឯកឧត្តម នាយករដ្ឋមន្ត្រី លី ខីឈាង ដើម្បីរកដំណោះស្រាយ។ ក្នុងនោះ មិត្តចិនបានផ្តល់មកឲ្យយើង ១៥០លានដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិកជួយទ្រទ្រង់គម្រោង(ផ្លូវល្បឿនលឿន)នេះ (អោយ)អាចអនុវត្តទៅបាន។ ប្រសិនបើគ្មានទំនាក់ទំនងជឿទុកចិត្តដ៏ល្អ គ្មានចរិតមិត្តភាពជាមួយគ្នាទេ ផ្លូវមួយខ្សែនេះ ពិតជាមិនអាចសម្រេចបានទេ។ នេះជាគម្រោងមួយដ៏ធំ ប្រើទឹកប្រាក់ធំណាស់ ហើយនេះក៏

អាចចាត់ទុកថា ជាការចាប់ផ្តើមដំបូងក្នុងទ្រង់ទ្រាយធំអំពីភាពជាដៃគូរវាងរដ្ឋ និងឯកជន ក្នុងការវិនិយោគទៅលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដែលគេហៅថា P3 គឺ Public-Private Partnership ... មុននេះយើងមានគម្រោងតូចៗមួយចំនួន ប៉ុន្តែនេះជាគម្រោងដ៏ធំដែលវិនិយោគដោយឯកជនមកពីសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតចិន ...។

៥៩. ស្ទើបើកច្រកព្រំដែន៤ ជាមួយថៃគឺ អានសេះ, ជប់គគី, ភ្នំដី និងថ្មដា

បើកការដ្ឋានសាងសង់អាគារច្រកទ្វារព្រំដែនអន្តរជាតិស្ទឹងបត់ និងផ្លូវតភ្ជាប់ទៅផ្លូវជាតិលេខ៥, ២២ មេសា ២០១៩

... ពាណិជ្ជកម្មរវាងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជានិងព្រះរាជាណាចក្រថៃមានទំហំធំណាស់ គឺជាង ៦ពាន់លានដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិកឯណោះ។ អញ្ចឹងទេ យើងមានតម្រូវការតភ្ជាប់ ហើយដែលសំខាន់គឺទំនាក់ទំនងជិតខាងល្អ ដែលយើងបានធ្វើជាមួយគ្នា។ មុនពេលពិធីចាប់ផ្តើម ខ្ញុំបានចាត់ជាមួយឯកឧត្តម ប្រាយុទ្ធ ចាន់អូចា នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រថៃ ដោយស្ទើបើកច្រកព្រំដែន៤ កន្លែងផ្សេងទៀត រួមមានច្រកអានសេះ រវាងខេត្តព្រះវិហារ និងខេត្តអ៊ុប៊ុន ជប់គគី ដែលម្ខាងនៅខេត្តមានជ័យ និងម្ខាងទៀត បុរីរ៉ាំ ឯមួយទៀតនៅភ្នំដី និងមួយទៀតនៅថ្មដា។ កាលណាដែលច្រកព្រំដែនត្រូវបានបើក វានឹងសម្រួលដល់ការធ្វើពាណិជ្ជកម្មរវាងប្រជាជននិងប្រជាជន ...។

៦០. ក្រោយចប់កុងត្រា ផ្លូវល្បឿនលឿន BOT ជាផ្លូវរបស់រដ្ឋ

បើកការដ្ឋានសាងសង់ផ្លូវល្បឿនលឿន ក្រុងភ្នំពេញ-ខេត្តព្រះសីហនុ, ២២ មីនា ២០១៩

... ផ្លូវនេះ ធ្វើតាមរយៈការសាងសង់ ធ្វើអាជីវកម្ម និងផ្ទេរ ដែលភាសាអង់គ្លេសហៅ Build, Operate និង Transfer (BOT)។ អញ្ចឹងទេ សូមបងប្អូនប្រជាពលរដ្ឋកុំឲ្យលង់ទៅដោយការយោសាសនាអកុសលដែលថា យើងទិញដីធ្លីឲ្យទៅក្រុមហ៊ុនចិន។ ខ្ញុំយល់ច្បាស់ថា ពួកវានឹងធ្វើការយោសាសនាបែបនេះ។ ខ្ញុំសូមបញ្ជាក់ជូនប្រជាពលរដ្ឋឲ្យបានជ្រាបថា ពាក្យថា កសាង អាជីវកម្ម និងផ្ទេរ មានន័យថា ដីនៅតែជាដីខ្មែរ។ បន្ទាប់ពីផុតកុងត្រា បន្ទាប់ពីការធ្វើអាជីវកម្មរួចហើយ ផ្លូវនេះក្លាយទៅជាផ្លូវរបស់រដ្ឋ។ បានសេចក្តីថា ក្រុមហ៊ុនបានបញ្ចប់ដំណើរការ ហើយប្រគល់ផ្លូវនេះមកឲ្យរដ្ឋ។ ពេលនោះ រដ្ឋនឹងប្រើប្រាស់របៀបណា ចាត់ចែងរបៀបណា គឺទៅតាម

តម្រូវការរបស់រដ្ឋ។ ជួនកាលគេអាចនឹងឃោសនាថា ... វាស់ដី ទិញដីពីប្រជាជន ប្រគល់ទៅឲ្យក្រុមហ៊ុនចិន។ ចិនមកធ្វើអាណានិគមនៅស្រុកខ្មែរ ... ។

៦១. ត្រូវការផ្លូវល្បឿនលឿនតភ្ជាប់ជាមួយវៀតណាមនិងថៃ

បើកការដ្ឋានសាងសង់ផ្លូវល្បឿនលឿន ក្រុងភ្នំពេញ-ខេត្តព្រះសីហនុ, ២២ មីនា ២០១៩

... គប្បីបញ្ជាក់ជូននៅទីនេះអំពីអាទិភាពដែលយើងត្រូវបន្ត។ ថ្ងៃនេះ យើង បើកត្រឹមតែភ្នំពេញទៅក្រុងព្រះសីហនុ ប៉ុន្តែ **យើងមានតម្រូវការផ្លូវល្បឿនលឿន បន្ថែមទៀតដូចជាតភ្ជាប់ទៅសាធារណរដ្ឋសង្គមនិយមវៀតណាម។** បើនិយាយពី វៀតណាម គាត់ធ្វើផ្លូវច្រើនណាស់ ... ផ្លូវពីមុនដែលជាផ្លូវជាតិតូចៗ ឥឡូវវៀតណាម ពង្រីកទៅជាហាយវេយ៍ ផ្លូវល្បឿនលឿនអស់ហើយ។ យើងត្រូវតភ្ជាប់(ផ្លូវល្បឿន លឿន)ពីភ្នំពេញទៅបារ៉ិត និងជាមួយវៀតណាមបន្ថែមទៀត ... **យើងត្រូវតភ្ជាប់ ជាមួយវៀតណាម ជាមួយថៃ គឺតភ្ជាប់ផ្ទៃក្នុងខ្លួនឯងហើយត្រូវតភ្ជាប់ជាមួយនឹង ប្រទេសជិតខាង។** យើងបានតភ្ជាប់គ្នាជាមួយផ្លូវជាតិលេខ២១ ដែលកាត់ខេត្តកណ្តាល ទៅជ្រៃធំ និងបានធ្វើស្ពានរួមគ្នាឆ្លងកាត់ដីកជំពូននៅប៉ែកម្ខាង។ យើងមាន របៀងមាត់សមុទ្រមួយហើយ សម្រាប់តភ្ជាប់ពីកោះកុងទៅខេត្តព្រះសីហនុ និង ទៅព្រៃចាក ចូលទៅហាឡាំងខាងវៀតណាមដែលហៅថា ហាយវេអាស៊ាន តភ្ជាប់ រវាងភ្នំពេញនិងក្រុងហូជីមិញ ហើយតភ្ជាប់រវាងភ្នំពេញនិងក្រុងបាងកក ... ។

៦២. ស្វែងរកឥណទានជំនួយឥតសំណង និងការវិនិយោគ កសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធផ្លូវស្ពាន

បើកការដ្ឋានសាងសង់ផ្លូវល្បឿនលឿន ក្រុងភ្នំពេញ-ខេត្តព្រះសីហនុ, ២២ មីនា ២០១៩

... យើងកំពុងកសាង(ពង្រីកផ្លូវជាតិលេខ៥)បន្តពីព្រែកក្តាមទៅកាន់ប្រទេស ថៃ ដោយហិរញ្ញប្បទានពីប្រទេសជប៉ុន។ យើងរកដៃគូច្រើនមកធ្វើ។ ផ្លូវខ្លះ យើង ធ្វើដោយស្វែងរកឥណទាននិងជំនួយឥតសំណងពីមិត្តភក្តិ ប៉ុន្តែផ្លូវខ្លះដូចជា ផ្លូវ(ល្បឿនលឿន)នេះ យើងត្រូវធ្វើជាផ្លូវតាមរបៀបសាងសង់អាជីវកម្មនិងផ្ទេរ ... នោះជាគោលនយោបាយដែលយើងបានដាក់ចេញ ជំរុញតាមរយៈអន្តរាសកម្មនៃ វិស័យដឹកជញ្ជូន ធ្វើឲ្យយើងដោះស្រាយបានបញ្ហាច្រើន មិនមែនគ្រាន់តែការដឹក ជញ្ជូនទេ។ ក្មេងៗជាន់ក្រោយមិនសូវបានដឹងរឿងចាស់ទេ ក៏ប៉ុន្តែអ្នកមានវ័យ ចំណាស់ពី ៥៥ឆ្នាំឡើង អាចនៅចាំបានថាកម្ពុជាមានដំណាក់កាលច្រើនណាស់។

ដំណាក់កាលកង់ដិះមនុស្ស មនុស្សដិះកង់ ... តែពេលនោះវាមានស័ក្តិសមនឹង
ពេលនោះ។ យើងចេញមកបាតដៃទេ។ មានកង់មួយស្មើនឹង មានម៉ូតូមួយ មាន
ម៉ូតូមួយស្មើនឹងមានឡាន មានឡានសម័យនោះស្មើនឹងមានយន្តហោះ ...។

៦៣. ស្ទើរក្នុងពិចារណាកសាងស្ថានមិត្តភាពកម្ពុជាកូរ៉េ ពីជ្រោយចង្វារទៅស្វាយជ្រំ
បើកការដ្ឋានធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងវិញនូវផ្លូវជាតិលេខ២ និងផ្លូវជាតិលេខ២២
ប្រវែងជាង ៧២គីឡូម៉ែត្រ, ១១ កុម្ភៈ ២០២០

... លើកនេះខ្ញុំបាននិយាយផ្ទាល់ជាមួយឯកឧត្តម Moon Jae-in តែម្តង។ ខ្ញុំថា
“ឯកឧត្តម! កម្ពុជាមានស្ថានមិត្តភាពជប៉ុន-កម្ពុជាហើយ មានស្ថានមិត្តភាពចិន-
កម្ពុជាហើយ ក៏ប៉ុន្តែនៅខ្វះស្ថានមិត្តភាពកម្ពុជា-កូរ៉េ”។ អញ្ចឹង ខ្ញុំបានស្នើឱ្យ
ប្រធានាធិបតីកូរ៉េ Moon Jae-in ពិចារណាជួយកសាងស្ថាននៅកន្លែងណាមួយ។
បើយើងគ្រោងទុក គឺស្ថានភាពភ្ជាប់ជ្រោយចង្វារទៅស្វាយជ្រំរបស់ខេត្តកណ្តាល។
ប្រធាន KOICA នឹងមកទស្សនកិច្ចនៅចុងខែកុម្ភៈនេះ។ ពេលនោះ អាចនាំប្រធាន
KOICA ទៅមើលដើម្បីឱ្យគាត់សិក្សា។ ឥឡូវនេះ ត្រើយម្ខាងខាងអរិយក្សត្រាទៅ
ជាក្រុងរណបមួយដ៏ធំនៅកន្លែងនោះ។ ខាងលើ យើងមាន(ស្ថាន)ព្រែកតាមាក់
ឆ្លងទៅហើយ ប៉ុន្តែដែលចំណេញពេលគឺយើងទៅដល់ជ្រោយចង្វារហើយឆ្លង
ស្ថានមួយតទៀតទៅស្វាយជ្រំ/អរិយក្សត្រ ... យើងនឹងមានផ្លូវស្ថានមួយខ្សែទៀត
ពីក្តីតាកុយផ្លូវជាតិលេខ១ ទៅត្រើយម្ខាងទៀត ព្រោះបើត្រូវរង់ចាំឆ្លងស្ថានព្រែក
តាមាក់ វាក៏ប្រើពេលយូរ។ ហើយម្ខាងទៀត ទៅឆ្លងនៅស្ថានអ្នកលឿង បានធ្វើ
ដំណើរឡើងមកវិញ ក៏វាយ ...។

៦៤. ចិន្តាចំណែកសង់ផ្លូវ ៣០០០/១៥០០០ គីឡូម៉ែត្រ និង១០/២០ស្ថាន
ដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ស្ថានមិត្តភាពកម្ពុជា-ចិន ស្ទឹងត្រង់-ក្រូចធ្មារ (ស្ថានភ្ជាប់និស្ស័យ)
និងការប្រកាសបើកការដ្ឋានសាងសង់ផ្លូវជាតិលេខ71C, ២៣ វិច្ឆិកា ២០២១

... មិត្តចិនបានចូលរួមចំណែក ក្នុងការភ្ជាប់ផ្លូវឡើងដល់ជាង ៣ ០០០ គីឡូ
ម៉ែត្រ ... ក្នុងចំណោមផ្លូវ ១ម៉ឺន ៥ពាន់គីឡូម៉ែត្រ មានផ្លូវចិនប្រវែង ៣ ០០០ គីឡូ
ម៉ែត្រ។ ក្នុងចំណោមស្ថាន២០ ស្ថានដែលកសាងដោយហិរញ្ញប្បទានពីមិត្តចិន
មានចំនួន១០។ យើងនឹងបើកការដ្ឋានបន្តបន្ទាប់ទៀត។ យើងដាក់គម្រោងស្នើ។

ស្ថានដែលមិត្តចិនជួយសាងសង់ នៅសល់ស្ថានក្រចេះមួយ (និង)គម្រោងស្ថាន តភ្ជាប់កំពង់ឆ្នាំងជាមួយខេត្តកំពង់ធំ។ ស្ថានដែលស្ថិតនៅចន្លោះរវាងតាខ្មៅ និង ស្ថានព្រះមុនីវង្ស នឹងត្រូវដាក់ជាគម្រោងបេក្ខភាពថ្មីមួយទៀត។ (យើង) កំពុងតែសិក្សា(ផ្លូវ)តភ្ជាប់រវាងបាត់ដំបង-សៀមរាប ...។

៦៥. សិក្សាគម្រោងផ្លូវពីស្រុកល្វាឯមទៅផ្លូវជាតិលេខ១១ និងទៅព្រំដែនកម្ពុជាវៀតណាម

សម្តេចដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការនូវផ្លូវជាតិលេខ១១ តភ្ជាប់រវាងខេត្តព្រៃវែង ទៅខេត្តត្បូងឃ្មុំ, ៦ ធ្នូ ២០២១

... តាមសំណើរបស់សម្តេចក្រឡាហោម ស ខេង ខ្ញុំបានចាត់ឱ្យសិក្សាមួយ កំណត់ផ្លូវភ្ជាប់ពីល្វាឯម មកកាន់ផ្លូវជាតិលេខ១១ នេះ ... តើអស់តម្លៃប៉ុន្មាន? បន្ទាប់ទៅឱ្យតភ្ជាប់ពីហ្នឹងទៅទល់ព្រំដែនកម្ពុជាវៀតណាម ... ផ្លូវត្រឹមតែ ២៩ គីឡូម៉ែត្រ ត្រូវចំណាយប្រមាណជាង ៧០លានដុល្លារឯណោះ។ ព្រោះអី? ត្រូវ ធ្វើផ្លូវនិងធ្វើស្ថាន។ ផ្លូវនោះនៅក្នុងទឹក ៥ម៉ែត្រ ឬ១០ម៉ែត្រឯណោះ។ វាជ្រៅ។ ប៉ុន្តែយ៉ាងណាក៏ដោយ យើងមិនបោះបង់ចោលគម្រោងនេះទេ។ យើងត្រូវរក ថវិកាធ្វើ។ បើយើងតភ្ជាប់នឹងខ្សែក្រវាត់ក្រុងទី៣ ពីស្រុកល្វាឯម មកកាន់ខេត្ត ព្រៃវែងនេះ វាមានចម្ងាយមិនដល់ ៣០គីឡូម៉ែត្រទេ ដែលវាអាចកាត់បន្ថយនូវការ លំបាករបស់ប្រជាជននៅក្នុងតំបន់នោះ។ យើងនឹងតភ្ជាប់។ បើគិតរយៈចម្ងាយពី ទីនេះ ទៅដល់ព្រំដែនកម្ពុជាវៀតណាម មានចម្ងាយផ្លូវវែងជាង។ ក៏ប៉ុន្តែការប៉ាន់ ស្មានតម្លៃគឺ(ចំណាយ)តិចជាង ... យើងនឹងពិភាក្សាអំពីបញ្ហានេះ (អាចថាធ្វើ) តាមរយៈការបញ្ចុះទុនជាដំណាក់ៗ។ ធម្មតា ធ្វើផ្លូវបែបនេះមិនមែនធ្វើមួយឆ្នាំ ស្រូបយកអស់លុយនោះទេ។ យើងអាចកាត់ជាឆ្នាំទី១ ធ្វើអ្វីខ្លះ? អស់ប៉ុន្មាន? ឆ្នាំទី២ អស់ប៉ុន្មាន? ... យើងនឹងពិនិត្យប្រកាសធនធានដែលយើងមាន ...។

៦៦. ផ្លូវជាតិ៤៨ ការប្រៀងសមុទ្រតភ្ជាប់ផ្ទៃក្នុងនិង រវាងថៃនិងវៀតណាម កាត់កម្ពុជា

បើការដ្ឋានគម្រោងលើកកម្រិតគុណភាពផ្លូវជាតិលេខ៤៨ (ឥណទាន មូលនិធិកិច្ច សហប្រតិបត្តិការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច EDCF នៃសាធារណរដ្ឋកូរ៉េ), ៣ មករា ២០២២

... (យើងបានឆ្លងកាត់ការប្រឹងប្រែងជាច្រើន) ដើម្បីធ្វើឱ្យកោះកុងមានការរីក ចម្រើនឡើង ដោយតភ្ជាប់ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ តាំងពីផ្លូវដី ឆ្លងទឹកដី រហូតមកដល់

ដំណាក់កាលធ្វើផ្លូវកៅស៊ូ និងមានស្ថានបេតុង។ ឥឡូវនេះ ចាប់ផ្តើមពង្រីកទៅជា ចាក់បេតុង។ ផ្លូវនេះក្លាយជាផ្លូវមួយដ៏សំខាន់។ មិនត្រូវភ្លេចទេថា ផ្លូវនេះគឺជា របៀងមាត់សមុទ្រដែលមិនត្រឹមតែបម្រើជាទំនាក់ទំនងផ្ទៃក្នុងកម្ពុជាទេ ប៉ុន្តែក៏វា ជារបៀងមាត់សមុទ្របម្រើឱ្យទំនាក់ទំនងជាមួយប្រទេសថៃ និងវៀតណាម ដែលឆ្លង កាត់កម្ពុជា។ បើសិនវៀតណាមចង់យកទំនិញទៅប្រទេសថៃ ឆ្លងកាត់តាមផ្លូវនេះ ក៏វាហ័ស។ ថៃនាំទំនិញឆ្លងកាត់ទៅវៀតណាមឆ្លងកាត់តាមផ្លូវនេះក៏ហ័ស ...។

៦៧. តភ្ជាប់ផ្លូវជាតិលេខ៧ ទៅព្រំដែនឡាវ សង់ស្ថានកែប្រែក្រចេះនិងផ្លូវទៅកំពង់ធំ
សម្ពោធកំណាត់ផ្លូវជាតិលេខ ៧ ប្រវែង ៩៣,៦៤ គីឡូម៉ែត្រ ពីរង្វង់មូលខ្លាស្ទុះ
ទៅឃុំមោត ខេត្តក្រចេះ, ៧ កុម្ភៈ ២០២២

... សម្រាប់ខេត្ត(ក្រចេះ)នេះ ឯកឧត្តម Wang Wentian និយាយថា “ចិន ជំពាក់” ... ប៉ុន្តែមិត្តចិនត្រូវមានកាតព្វកិច្ច២ បន្ថែមទៀត។ កាតព្វកិច្ចទី១ តភ្ជាប់ ផ្លូវលេខ៧ តភ្ជាប់ទៅព្រំដែនឡាវដើម្បីពង្រីកនិងពង្រឹងគុណភាពរបស់វា ... យើង បានធ្វើម្តងរួចជាមួយគ្នា ប៉ុន្តែឥឡូវវាខូច ... កាតព្វកិច្ចទី២ នៅឆ្នាំ ២០២៣ នេះ គឺ នឹងសម្ពោធថវិកាការដ្ឋានសាងសង់ស្ថាន នៅម្តុំក្បែរទីរួមខេត្តក្រចេះ ដើម្បីយើង តភ្ជាប់ទៅកំពង់ធំ។ កុំនឹកស្មានថា ហ៊ុន សែន ភ្លេចខេត្តក្រចេះឲ្យសោះ។ មិនភ្លេច ទេ។ ការតភ្ជាប់ស្ថានក្នុងខេត្តក្រចេះនេះ មិនមែនគ្រាន់តែសម្រាប់ចម្លងពីត្រើយ ម្ខាងទៅត្រើយម្ខាងទេ ក៏ប៉ុន្តែយើងសង់ផ្លូវមួយខ្សែទៅដល់កំពង់ថ្ម ឯខេត្តកំពង់ធំ ឯណោះ ... មិត្តចិនកាលណាគាត់និយាយហើយ គាត់ធ្វើលឿនជាងផែនការ កំណត់។ នេះគឺជាទម្លាប់របស់ចិន។ គាត់និយាយតិច ប៉ុន្តែគាត់ធ្វើច្រើន។ មិត្ត ចិនជួយកិច្ចការនៅខេត្តក្រចេះ តភ្ជាប់ទៅស្ទឹងត្រែង និងតភ្ជាប់ខេត្តកំពង់ធំ ...។

៦៨. អាស៊ាន Highway ហូរពីមិញ/ភ្នំពេញ/បាងកក ក្លាយជាការពិត
បើកការដ្ឋានសាងសង់ផ្លូវល្បឿនលឿនភ្នំពេញ-បាវិត, ៧ មិថុនា ២០២៣

... ឃើញពីសារៈសំខាន់នៃផ្លូវល្បឿនលឿន យើងក៏ចរចាជាមួយមិត្តចិនគឺក្រុម ហ៊ុនសាជីវកម្មស្ថានថ្នល់ ដែលបានអនុវត្តគម្រោងផ្លូវល្បឿនលឿនភ្នំពេញ-ក្រុង ព្រះសីហនុ ដើម្បីតភ្ជាប់រវាងទីក្រុងភ្នំពេញជាមួយក្រុងបាវិត និងតភ្ជាប់ទៅផ្លូវ ល្បឿនលឿនរបស់វៀតណាម ... វៀតណាមក៏នឹងកសាងផ្លូវល្បឿនលឿនពីទីក្រុង

ហូជីមិញ មកភ្ជាប់ផ្លូវលឿនលឿនជាមួយយើង។ នេះចាត់ទុកថាជាការភ្ជាប់ដ៏ មានសារៈសំខាន់ ជាផ្នែកមួយនៃការអនុវត្តគម្រោង Highway អាស៊ាន ដែលមុន នេះមានតែគំនិតផ្តួចផ្តើម ប៉ុន្តែគ្មានលុយអនុវត្តទេ។ ឥឡូវនេះ តាមរយៈនៃការ ចូលរួមពីផ្នែកឯកជន កម្ពុជាភ្ជាប់អាស៊ាន Highway រវាងកម្ពុជានិងវៀតណាម រវាងហូជីមិញ ភ្នំពេញនិងទីក្រុងបាងកក ឱ្យឆ្ងាយទៅជាការពិត ...។

៦៩. រាល់គម្រោងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ត្រូវស្វែងរកមិននិង/ឬយុទ្ធកណ្ឌមិនទាន់ផ្ទុះ

បើការដ្ឋានសង់ផ្លូវជាតិលេខ១១ ស្ថានអ្នកលឿង-ថ្នល់ទទឹង(ផ្លូវជាតិលេខ៧),
២៣ មីនា ២០១៨

... ប្រទេសរបស់យើងអភ័ព្វ។ សាងសង់(អ្វីមួយ) ក៏ត្រូវរុករកមិននិងគ្រាប់មិន ទាន់ផ្ទុះនៅកន្លែងនោះសិន។ ដោយសារអី ? សង្គ្រាមរវាងឆ្នាំ១៩៧០ និង ១៩៧៥ គឺជាសង្គ្រាមដែលរាយសាយពីលើអាកាសមកកាន់ទឹកដី ... មានការបាញ់ផ្លោង ពេញដី មិនមែនគ្រាន់តែអាវុធធម្មតាទេ។ គ្រប់ទីកន្លែងគម្រោង យើងត្រូវប្រើដើម ទុនច្រើន។ បើយើងមិនមានប្រាក់ដោះមិនដោយខ្លួនឯង និងប្រាក់ដោះស្រាយ ផលប៉ះពាល់ទេ គម្រោងផ្លូវនានាមិនអាចកើតឡើងបានដែរ។ ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ប្រឡាយទឹកស្ទឹង ក៏ត្រូវបំផ្លាញគ្រាប់មិនជាមុន។ បើមិនដូច្នេះទេ ការផ្ទុះមិន និង/ ឬយុទ្ធកណ្ឌដែលមិនទាន់ផ្ទុះ ក្នុងពេលកំពុងសាងសង់ ធ្វើឲ្យគ្រោះថ្នាក់។ នេះជា អតីតកាលដែលបន្ទាល់ការឈឺចាប់។ ខ្ញុំតែងបានអំពាវនាវថាដើម្បីបន្តការអភិវឌ្ឍ ជម្រើសល្អតែមួយគត់គឺត្រូវបន្តរក្សាសន្តិភាពឲ្យខានតែបាន។ គ្មានសន្តិភាព មាន ត្រឹមតែគ្មានការអភិវឌ្ឍទេ។ របស់ដែលមានស្រាប់ក៏ត្រូវបំផ្លាញចោលដែរ។ ដាច់ផ្លូវ ដាច់ស្ពាន ខូចសាលារៀន មន្ទីរពេទ្យ វត្តអារាម ខូចខ្ទេច ខូចខ្ចី ...។

៧០. ៩០%សម្រេចបានជាតំបន់ព្រំដែនអភិវឌ្ឍ និងទីផ្សារ នៅ១០% រវាងដោយមិននិង យុទ្ធកណ្ឌមិនទាន់ផ្ទុះ

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅតំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេសនាងកុក
ខេត្តកោះកុង, ១៣ មីនា ២០១៩

... ខ្ញុំចង់គូសបញ្ជាក់នៅទីនេះប្រាប់ថា យុទ្ធសាស្ត្រ២ បន្ទាប់ពីនយោបាយ ឈ្នះឈ្នះ ដែល ហ៊ុន សែន បានដាក់ចេញ និងដឹកនាំ។ យុទ្ធសាស្ត្រទី១ គឺការប្រែ

ក្លាយតំបន់អតីតសមរភូមិទាំងអស់ឲ្យទៅជាតំបន់អភិវឌ្ឍន៍ និងទៅជាទីផ្សារ បាន និងកំពុងទទួលជោគជ័យ អាចនិយាយបានថា៩០% រួចហើយ។ នៅសល់១០% មិនមែនរារាំងដោយនយោបាយទេ តែដោយឃាតករលាក់គឺគ្រាប់មីន និងគ្រាប់ មីនទាន់ផ្ទុះ ដែលចាំបាច់ត្រូវដោះបំផ្លាញចោលដើម្បីឲ្យទីនោះក្លាយទៅជាតំបន់ ដាំដុះរបស់កសិកររបស់យើង។ ឯទី២ នយោបាយកសាងខ្សែព្រំដែនជាមួយ ប្រទេសជិតខាង ឲ្យទៅជាព្រំដែនសន្តិភាព មិត្តភាព សហប្រតិបត្តិការ និងការ អភិវឌ្ឍ បាននិងកំពុងទទួលជោគជ័យហើយ។ មានចំណុចនោះសេសសល់បន្តិច បន្តួច ដែលវាជារឿងធម្មតារវាងប្រទេសមួយនិងប្រទេសមួយ។ យើងអត់ធ្មត់ដោះ ស្រាយបញ្ហាជាមួយគ្នាដោយសន្តិវិធី ...។

៧១. ការដឹកជញ្ជូនមានតម្លៃខ្ពស់ ក្នុងក្របខ័ណ្ឌបណ្តាប្រទេសក្នុងតំបន់

សម្តេចចំណតផែនការបំណង នៃកំពង់ផែស្វយ័តក្រុងព្រះសីហនុ, ២៥ មិថុនា ២០១៨

... សព្វថ្ងៃ ការដឹកជញ្ជូននៅក្នុងប្រទេសរបស់យើងមានការលំបាក។ យើងមិន មែនជាប្រទេសដែលគ្រាន់តែទទួលជំនួយពីខាងក្រៅ ដែលដឹកជញ្ជូនប៉ុន្មានពាន់ តោនមកកំពង់ផែនេះ ឬការនាំទំនិញចេញ(តិចតួច)ដូចកាលពីពេលមុននោះ ទេ។ ឥឡូវនេះ វាមានទាំងការនាំទំនិញចេញនិងការនាំទំនិញចូល។ កន្លងទៅការ ដឹកជញ្ជូនរបស់យើងមានការលំបាក ដែលអាចចាត់ទុកថាជាការដឹកជញ្ជូនដែល មានតម្លៃខ្ពស់នៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃបណ្តាប្រទេសក្នុងតំបន់ ... កប៉ាល់ធំៗ ដែល ទទួលទំនិញពីកម្ពុជា ស្នាក់នៅឯប្រទេសវៀតណាម ឬសិង្ហបុរីឯណោះ ហើយ យើងត្រូវដឹកតាមកប៉ាល់តូចៗ កប៉ាល់ល្មមទៅផ្ទេរទំនិញនៅទីនោះ។ បើដឹកចូល ត្រឡប់មកវិញ កប៉ាល់ដឹកលើសពី ១ម៉ឺនតោនត្រូវផ្ទេរទៅកប៉ាល់(តូច ឬល្មម) ដូច្នេះការលើកដាក់ត្រូវប្រើពេលវេលាដល់ទៅ ២ដង គឺម្តងនៅកំពង់ផែ តែម្តង ទៀតការលើកដាក់ផ្ទេរទំនិញនៅប្រទេសវៀតណាមឬសិង្ហបុរីឬថៃ ... ចាប់ពីពេល នេះតទៅ កប៉ាល់ចំណុះត្រឹម ៥ ម៉ឺនតោន ចុះក្រោមអាចចូលមកដល់កំពង់ផែនេះ តែម្តង ដោយគ្មានការចាំបាច់ដើម្បីនឹងការផ្ទេរទំនិញនោះទេ ...។

៧២. គិតគូររួមសាស្ត្រប្រព័ន្ធតមនាគមន៍ដឹកជញ្ជូនដើម្បីផលចំណេញខាងសេដ្ឋកិច្ច

បើកការដ្ឋានសាងសង់ផ្លូវក្រវាត់ក្រុង ខ្សែទី៣ (ផ្លូវជាតិលេខ៤ ដល់១),

... ពីមុន យើងបានគិតគូរលើភូមិសាស្ត្រនៃវិស័យអប់រំ ភូមិសាស្ត្រនៃវិស័យសុខាភិបាល ... ឥឡូវនេះ យើងត្រូវតែគិតគូរឲ្យបានហ្មត់ចត់អំពីភូមិសាស្ត្រប្រព័ន្ធតមនាគមន៍ដឹកជញ្ជូន ដើម្បីភាពចំណេញរបស់ប្រជាជន និងក្នុងវិស័យសេដ្ឋកិច្ច ... កន្លងទៅ យើងត្រូវរកទុនបន្ថែមពីមិត្តចិនស្ថាបនាស្ថានមួយដែលនឹងភ្ជាប់រវាងម្ខាងស្រុកស្ទឹងត្រង់របស់ខេត្តកំពង់ចាម និងម្ខាងទៀតរវាងស្រុកក្រូចឆ្មាររបស់ត្បូងឃ្មុំ ... រវាងផ្លូវជាតិលេខ៧ ទៅផ្លូវជាតិលេខ៦ ខាងខេត្តកំពង់ធំ ... យើងកំពុងតែសិក្សាភ្ជាប់ខេត្តក្រចេះជាមួយខេត្តកំពង់ធំ ជាមួយស្ថានមួយទៀត នៅទីរួមខេត្តក្រចេះ ... យើងកំពុងតែរកទុនកសាងផ្លូវភ្ជាប់ពីខេត្តកោះកុង ទៅថ្មជា នៃខេត្តពោធិ៍សាត់ ព្រំដែនកម្ពុជា-ថៃ ហើយចេញពីព្រំដែនកម្ពុជា-ថៃ ទៅសំឡូត នៃខេត្តបាត់ដំបង ភ្ជាប់ជារបៀង កុំឲ្យអ្នកកោះកុងលំបាកធ្វើដំណើរចេញមកតាមផ្លូវជាតិលេខ៤ មកដល់ភ្នំពេញ បានកាត់ទៅខេត្តពោធិ៍សាត់ កាត់ទៅខេត្តបាត់ដំបង ... ។

៧៣. នឹងអាចសង់ព្រលានយន្តហោះមួយទៀតនៅភាគឦសាន

បើកការដ្ឋានសាងសង់ផ្លូវឈ្លឺនឈ្លឺន ក្រុងភ្នំពេញ-ខេត្តព្រះសីហនុ, ២២ មីនា ២០១៩

... ត្រូវធានាថាប្រទេសរបស់យើងមានការអភិវឌ្ឍ ហើយជាគោលដៅរបស់យើង គ្រាន់តែនៅភ្នំពេញក៏ត្រូវធ្វើព្រលានយន្តហោះថ្មី សៀមរាបក៏ត្រូវធ្វើព្រលានយន្តហោះថ្មី ហើយក៏កំពុងតែពិនិត្យមើលលទ្ធភាព ដាក់ព្រលានយន្តហោះនៅទិសឦសាន។ ពីដើម មិនសូវមានអ្នកមានលុយជិះយន្តហោះទេ។ ឥឡូវនេះ ភ្នំពេញ-សៀមរាប មនុស្សពេញៗ។ ភ្នំពេញ-កំពង់សោម មិនទាន់យោសនាច្រើនទេ ... ខ្ញុំគិតថា នៅចន្លោះមណ្ឌលគិរីនិងរតនគិរី។ អាចនៅក្នុងតំបន់ហ្នឹង។ អាចធ្វើព្រលានយន្តហោះ ក្នុងប៉ុលសេដ្ឋកិច្ចមួយសំខាន់ នៅទិសឦសានរបស់ប្រទេស។ ក្នុងហ្នឹង វាទៅទាំងសំណុំ គឺទាំងកសិឧស្សាហកម្ម កសិទេសចរណ៍ និងផ្នែកដទៃទៀត ដើម្បីជំរុញពីប្រទេសដែលមានប្រាក់ចំណូលមធ្យមកម្រិតទាបពេលនេះ ឲ្យទៅជាប្រទេសមានចំណូលមធ្យមកម្រិតខ្ពស់នៅឆ្នាំ២០៣០ និងសម្រេចចក្ខុវិស័យប្រាក់ចំណូលកម្រិតខ្ពស់នៅឆ្នាំ ២០៥០ ... ។

៧៤. ធ្វើព្រលានថ្មីទទួលយន្តហោះធុនធំនៅសៀមរាប ភ្នំពេញ និងពង្រីក Pistie នៅខេត្តព្រះសីហនុ

ពិនិត្យការងារជាក់ស្តែងនៅការដ្ឋានអាកាសយានដ្ឋានអន្តរជាតិសៀមរាបអង្គរ,
៣ មេសា ២០២២

... សូមយកឱកាសនេះជម្រាបជូនប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជាបស់យើងឱ្យបានជ្រាបថា ... នៅសៀមរាប មានព្រលានយន្តហោះហើយ តើចាំបាច់អ្វីកសាងព្រលានយន្តហោះមួយទៀត? ព្រលានយន្តហោះសៀមរាប ដែលយើងប្រើរយៈពេលកន្លងទៅនិងកាលពីមុនចាត់ទុកថាជាព្រលានធំ តែនៅពេលដែលយន្តហោះ (ត្រូវបានសង់) កាន់តែធំ (ធ្វើឲ្យ) ព្រលានយន្តហោះរបស់យើងមិនអាចទទួលយន្តហោះធុនធំចុះចតបាន។ ម្ខាងគឺផ្លូវរត់(មានចម្ងាយ)ខ្លី និងមិនអាចទ្រទម្ងន់យន្តហោះខ្នាតធំបាន។ ម្ខាងទៀត អ្នកបច្ចេកទេសមានកង្វល់ពាក់ព័ន្ធនឹងបេតិកភណ្ឌប្រវត្តិសាស្ត្រគឺប្រាង្គប្រាសាទអង្គរវត្ត។ (អាកាសយានដ្ឋានថ្មី)ជាកន្លែងដែលយន្តហោះធុនធំ ធ្វើដំណើរលើសពី១០ម៉ោង អាចចុះចតបាន ... ទីក្រុងភ្នំពេញក៏ដូចគ្នា។ ព្រលានយន្តហោះចាស់ទទួលឲ្យចុះចតបានយន្តហោះធុនធំហើយ ក៏ប៉ុន្តែសមត្ថភាពទទួលភ្ញៀវមិនគ្រប់។ ដូច្នេះ យើងកំពុងធ្វើព្រលានយន្តហោះមួយទៀតនៅខេត្តកណ្តាល ... លើកលែងតែខេត្តព្រះសីហនុ ដែលមានតម្រូវការធ្វើពីស្នូល (piste) បន្ថែម សម្រាប់ការចុះចតយន្តហោះធុនធំ ... ។

៧៥. “តារារះនៅទិសឧត្តរ” អាស្រ័យវឌ្ឍនភាពសាងសង់អាកាសយានដ្ឋានអន្តរជាតិសៀមរាប

ពិនិត្យការងារជាក់ស្តែងនៅការដ្ឋានអាកាសយានដ្ឋានអន្តរជាតិសៀមរាបអង្គរ,
៣ មេសា ២០២២

... យើងទាំងអស់គ្នាមកពិនិត្យវឌ្ឍនភាពនៃការកសាងអាកាសយានដ្ឋានអន្តរជាតិសៀមរាបអង្គរ ហើយនៅថ្ងៃស្អែកសម្តេចដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ផ្លូវ(ចំនួន) ៣៨ ខ្សែនៅឯទីក្រុងសៀមរាប។ ខ្ញុំគិតថា ល្មមដល់ពេលដែលយើងប្រកាសថា “តារារះនៅទិសឧត្តរ” បន្ទាប់ពីយើងបានប្រកាស “តារារះនៅទិសនិរតី” ដែលសំដៅលើតំបន់ឆ្នេរជាតំបន់ទេសចរណ៍ ... បន្ទាប់ពីបានឃើញផ្ទាល់ភ្នែកនូវការដ្ឋានដែល

បានសាងសង់រួចមកហើយ ជាពិសេស ផ្លូវថ្នល់ និងការដ្ឋានមួយចំនួនផ្សេងទៀត យើងមានការជឿជាក់ចំពោះវឌ្ឍនភាពដែលបានកើតឡើង បើទោះបីជាមានការ លំបាកនៅក្នុងដំណាក់កាលកូវីដ១៩ ដែលធ្វើឱ្យរាំងស្ទះដល់ការដឹកជញ្ជូនសម្ភារ បរិក្ខារមកកាន់ទីនេះ ... ក្រុមហ៊ុនក៏ដូចជា គណៈកម្មការសាងសង់នៅតែខិតខំ សម្រេចឱ្យបានតាមការគ្រោងទុក ឈានទៅបើកឱ្យប្រើប្រាស់ នៅក្នុងឆ្នាំ ២០២៣ ខាងមុខ។ នេះមិនមែនជាគម្រោងតូចតាចទេ។ ជាគម្រោងទំហំធំ ដែល ការចុះហត្ថលេខានោះ (ប្រព្រឹត្តទៅ) ក្រោមអធិបតីភាពរបស់ប្រធានាធិបតី Xi Jinping ជាមួយនឹងខ្ញុំ ក្នុងដំណើរទស្សនកិច្ចរបស់គាត់នៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាក្នុងឆ្នាំ ២០១៦ ...។

៧៦. ចាប់ឡានដឹកលើសទម្ងន់ និងមិនឱ្យឡានតទ្រង់ខុសបច្ចេកទេសមានវត្តមានលើផ្លូវ បើកការដ្ឋានសង់ស្ពានឆ្លងកាត់ទន្លេមេគង្គ ពីស្ទឹងត្រង់ទៅក្រូចធ្នាវ, ៩ កុម្ភៈ ២០១៨

... គ្រោះថ្នាក់ចរាចរណ៍នៅប្រទេសយើងច្រើន។ ម្យ៉ាងទៀត រឿងរ៉ាវយន្តដឹក លើសទម្ងន់នេះ ខ្ញុំសូមដាក់ចេញនូវបទបញ្ជាអនុវត្តឱ្យបានម៉ឺងម៉ាត់បំផុត។ អំពី ក្រុមហ៊ុនដែលដឹកជញ្ជូនលើសទម្ងន់ យើងកោះប្រជុំក្រុមហ៊ុន ដើម្បីនិយាយ គ្នា។ ប្រសិនជាមាន (ទី១) យើងអាចចាប់រថយន្ត ហើយបិទក្រុមហ៊ុនទៀត។ បើ ទោះក្រុមហ៊ុនសេវាដឹកជញ្ជូនណាក៏ដោយ ... ព្រោះថាអ្នកឯងបានបង្កការបាត់បង់ ជីវិតមនុស្សបំផ្លាញផ្លូវ ... បើអ្នកឯងមិនកែ ខ្ញុំបិទក្រុមហ៊ុនចោល ... ទី២ រឿងកាត់ ឡានត(ទ្រង់)។ ខ្ញុំសូមបញ្ជាក់ ចាប់ពីម៉ោង០យប់នេះទៅ ឡានតទ្រង់ទាំង ប៉ុន្មានមិនត្រូវមានវត្តមានលើផ្លូវទេ។ បើមានវត្តមានលើផ្លូវនៅក្នុងខេត្តណា ស្រុក ណា ចៅហ្វាយខេត្តនោះ ចៅហ្វាយស្រុកនោះទទួលខុសត្រូវ។ យើងចាប់ទាំង អស់ កាត់ទាំងអស់ ... ខ្ញុំនឹងតាមមើល ...។

៧៧. ៦ចំណុចឆ្លើយតបទៅការចុះផ្សាយមូលបង្គាប់ស្តីពីព្រែកជីកហូណានតេជា ហ្វេសប៊ុកផេច សម្តេចតេជោ ហ៊ុន សែន, ៩ មេសា ២០២៤

... បន្ទាប់ពីការចុះផ្សាយមូលបង្គាប់ជាបន្តបន្ទាប់អំពីវត្តមានកងទ័ពចិន នៅ មូលដ្ឋានកងទ័ពជើងទឹករាម ពេលនេះគេប្រឌិតរឿង ព្រែកជីកតេជោហូណានម្តង ដោយលើកឡើងទាំងល្អិតល្អន់ថា ព្រែកជីកដែលនៅជិតព្រំដែនវៀតណាមនេះ

នឹងសម្រួលដល់កងទ័ពជើងទឹកចិន ក្នុងពេលដែលព្រែកជីកកំពុងស្ថិតនៅជា
 គម្រោងនៅឡើយ។ ថ្ងៃនេះ ខ្ញុំចង់ដាស់តឿនអ្នកជាមិត្តភក្តិ និងអ្នកមិនមែនមិត្ត
 ភក្តិ លើចំណុចមួយចំនួនដូចខាងក្រោម៖ ១. តើកម្ពុជាត្រូវការកងទ័ពចិនមកធ្វើ
 អ្វី? និងដើម្បីអ្វី? ២. កម្ពុជានិងវៀតណាម ជាប្រទេសជិតខាងប្រកបដោយមិត្ត
 ភាព និងសហប្រតិបត្តិការល្អលើគ្រប់វិស័យ។ ៣. ចិន និងវៀតណាម មានទំនាក់
 ទំនងល្អ និងជាដៃគូយុទ្ធសាស្ត្រគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ។ ៤. តើកម្ពុជាឆោតល្ងង់ រហូត
 ដល់យកកងទ័ពចិន មកនៅក្នុងប្រទេសរបស់ខ្លួន ដែលវាផ្ទុយជាមួយរដ្ឋធម្មនុញ្ញ
 របស់ខ្លួនឬ? និង តើចិនឆោតល្ងង់រហូតយកកងទ័ពខ្លួនមកនៅកម្ពុជា ដែលវាផ្ទុយ
 ជាមួយគោលការគោរពឯករាជ្យភាពកម្ពុជា ពីសំណាក់ចិនឬ?។ ៥. ក្រៅពីមាត្រា
 ៥៣ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ដែលហាមឃាត់មិនឲ្យកម្ពុជាមានមូលដ្ឋានយោធាបរទេសលើ
 ទឹកដីរបស់ខ្លួន នៅមានមាត្រាទី៥៥ ចែងច្បាស់ថា (សន្និសីទនិងកិច្ចព្រមព្រៀង
 ទាំងឡាយណា ដែលមិនស្របនឹងឯករាជ្យ អធិបតេយ្យបូរណភាពទឹកដី អព្យាក្រឹត
 ភាព និងឯកភាពជាតិរបស់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ត្រូវលុបចោល)។ ចំណុចនេះ
 បានបញ្ជាក់ច្បាស់ថា គ្មានកិច្ចព្រមព្រៀងណាមួយអនុវត្តបានទេ ប្រសិនបើមិន
 ស្របជាមួយឯករាជ្យអធិបតេយ្យភាពកម្ពុជា ... ៦. ព្រែកជីក ហ្វូណានតេដា ជាផល
 ប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ចសង្គមសុទ្ធសាធ ជួយឲ្យកម្ពុជាមានផ្លូវទឹកដីកំពុងទៅកាន់
 សមុទ្រ បន្ថែមលើផ្លូវដឹកជញ្ជូនតាមដងទន្លេមេគង្គដែលមានស្រាប់ ...។ល។

៧៨. ត្រូវការប្រជាជនគាំទ្រជាចលនាជាតិ ដើម្បីសម្រេចបានព្រែកជីកហ្វូណានតេដា
 សំណេះសំណាល និងពិសោធន៍ជាមួយសមាគមអ្នកឧកញ៉ា/ឧកញ៉ា, ២៦ មេសា ២០២៤

... សូមនិយាយបន្តិចអំពីប្រធានបទ ព្រែកជីកហ្វូណានតេដា ... នេះគឺជាការ
 សម្រេចចិត្តនៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រីដែលដឹកនាំដោយ ហ៊ុន សែន។ ឥឡូវ ហ៊ុន សែន ត្រូវ
 ចេញការពារនិក្ខេបបទនេះ និងបកស្រាយត្រឡប់ទៅវិញ ជូនទៅមិត្តភក្តិក្នុងតំបន់
 និងលើពិភពលោក ជាពិសេសជូនជនរួមជាតិកម្ពុជាឲ្យបានជ្រាបអំពីសារៈសំខាន់
 នៃព្រែកជីកហ្វូណានតេដា។ ប៉ុន្មានថ្ងៃមុន ខ្ញុំបានប្រតិកម្មតាមហ្វេសប៊ុកទៅនឹង
 អ្នកលើកឡើងថា ព្រែកជីកហ្វូណានតេដា នឹងបង្កលក្ខណៈឲ្យចិនប្រើប្រាស់កង
 ទ័ពជើងទឹក(នៅកម្ពុជា)។ ពេលនេះ ខ្ញុំត្រូវបង្ហាញ(ទទ្ទឹករណីអោយបានច្បាស់
 លាស់)។ ខ្ញុំមិនអនុញ្ញាតឲ្យអ្នកណាដុតផ្ទះរបស់ខ្ញុំ ដើម្បីចម្អិនពងមាន់មួយទេ។

មិនថាមិត្តមិនថាសត្រូវ។ មិនថាប្រទេសអ្នកឯងជានរណា ខ្ញុំត្រូវតែការពារជាតិ
របស់ខ្ញុំ។ សូមអ្នកទាំងឡាយ កុំធ្លៀតដុតផ្ទះរបស់ខ្ញុំដើម្បីគ្រាន់តែចម្អិនសាច់មួយ
ដុំរបស់អ្នក។ ពួកអ្នកត្រូវយល់ ត្រូវទទួលស្គាល់អំពីផលប្រយោជន៍របស់កម្ពុជា។
សំខាន់ជាងនេះទៀត ខ្ញុំត្រូវការការយល់និងការគាំទ្រពីប្រជាជនកម្ពុជា ឲ្យឆ្ងាយ
ជាចលនាជាតិដើម្បីសម្រេចឱ្យបាននូវព្រៃកជីកហូណានតេជោ ...។

៧៩. ផលប្រយោជន៍៤ យ៉ាង នៃព្រៃកជីកហូណានតេជោ

សំណេះសំណាល និងពិសោធន៍ជាមួយសមាគមអ្នកឧកញ៉ា/ឧកញ៉ា, ២៦ មេសា ២០២៤

... តើព្រៃកជីកហូណានតេជោ ដើរតួនាទីអ្វីខ្លះ? ផ្តល់ផលប្រយោជន៍អ្វីខ្លះ? ខ្ញុំ
មិននិយាយជំនួស(ឯកឧត្តម ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រីនិងរដ្ឋមន្ត្រីសាធារណការនិងដឹក
ជញ្ជូន) ស៊ុន ចាន់ថុល ដែលទទួលបន្ទុកដឹកនាំសិក្សាគម្រោងនេះ រហូតដល់មាន
ការអនុម័តពីគណៈរដ្ឋមន្ត្រី ដែលពេលនោះខ្ញុំនៅជាប្រធានការរដ្ឋមន្ត្រីនៅឡើយនោះ
ទេ ... តើយើងនឹងទទួលបានផលប្រយោជន៍បែបណាពីព្រៃកជីកនេះ? (ផល
ប្រយោជន៍) ទី១ វាផ្តល់នូវការងាយស្រួលសម្រាប់ការដឹកជញ្ជូននៅក្នុងប្រទេស
តភ្ជាប់ទៅសមុទ្រដោយផ្ទាល់ ដោយមិនឆ្លងកាត់ប្រទេសផ្សេងៗ វានឹងធ្វើឲ្យ
សេដ្ឋកិច្ចរីកចម្រើន មិនត្រឹមតែនៅភាគនិរតីប៉ុណ្ណោះទេ ក៏ប៉ុន្តែនៅទូទាំងប្រទេស
ផងដែរ។ ផលកសិកម្មរបស់យើង ដែលមានតាំងពីក្រចេះ ស្ទឹងត្រែង កំពង់ចាម
អាចដឹកជញ្ជូនចេញទៅក្រៅប្រទេស។ អ្នកខាងសៀមរាប ខាងកំពង់ឆ្នាំង ដែល
មានលទ្ធភាពដឹកជញ្ជូនតាមផ្លូវទឹក អាចចូលទៅតាមច្រកនេះដើម្បីចេញទៅសមុទ្រ។
ប្រព័ន្ធដឹកជញ្ជូនបែបនេះ វានឹងបង្កនូវការទាក់ទាញវិនិយោគិនមកកម្ពុជា ... ផល
ប្រយោជន៍ទី២ នៅទិសនិរតីរបស់កម្ពុជានឹងមានប្រព័ន្ធស្រោចស្រពមួយ ជំនួស
ឲ្យការខ្វះទឹក។ ដូចជាពេលនេះ រាំងភ្លៀង ៦ឬ៧ខែ អត់ទាន់មានភ្លៀងធ្លាក់ទេ។
ប្រភពទឹកទាំងឡាយ សូម្បីតែទឹកស្អាតនៅតាកែវក៏ខ្វះ ... ផ្ទៃស្រែនៅទិសនិរតីនឹង
ផ្ទេរពីការធ្វើស្រូវម្តងទៅជាពីរបីដង ... ផលប្រយោជន៍ទី៣ គឺការរំដោះទឹកជំនន់
នៅពេលដែលទឹកជំនន់វាយលុកនៅទិសនិរតី។ កន្លងទៅយើងជួបការលំបាក។
ទីក្រុងកំពត កាលពីមុន តែងតែលិច ដោយសារតែវាអត់មានកន្លែងជម្លៀសទឹក ...
និងផលប្រយោជន៍ទី៤ យើងនិយាយពីវារីវប្បកម្ម គឺកំណើនត្រីក្នុងទន្លេ ក្នុង
ព្រៃកជីក បន្ថែមលើនោះ ប្រជាជនអាចនឹងធ្វើវារីវប្បកម្ម ចិញ្ចឹមត្រី ចិញ្ចឹមបង្កង ...។

៨០. ប្រព័ន្ធដីកជញ្ជូនព្រែកជីកហូណានតេជោ ប្រទាក់ក្រឡាវាងផ្លូវទឹកនិងផ្លូវគោក

សំណេះសំណាល និងពិសោធបាយជាមួយសមាគមអ្នកឧកញ៉ា/ឧកញ៉ា, ២៦ មេសា ២០២៤

... បង្កើតបានប្រព័ន្ធដីកជញ្ជូននេះ វាប្រទាក់ក្រឡាវាងផ្លូវទឹកនិងផ្លូវគោករបស់យើង បង្កើតនូវភាពងាយស្រួលសម្រាប់បែកនិរតីរបស់ប្រទេស។ លើសពីនេះទំនិញកម្ពុជា ដែលមកពីគ្រប់កន្លែងអាចចូលទៅតាមច្រកទឹកនេះ។ ឡានមួយគ្រឿងជីកបានតែមួយកុងតឺន័រទេ តែកប៉ាល់ឬសាឡង់ ដែលជីកតាមផ្លូវនេះ មួយសាឡង់ៗ អាចច្រើនកុងតឺន័រ។ ដូច្នេះ វាកាត់បន្ថយការចំណាយថ្លៃជីកជញ្ជូន ធ្វើឲ្យកម្ពុជាចំណេញប្រាក់ ... សង្ឃឹមថា មេដឹកនាំរៀតណាមនឹងយល់ពីអ្វីដែលជាតម្រូវការដែលខ្ញុំនិយាយថ្ងៃនេះ។ ពីថ្ងៃនេះ មានការសិក្សា។ ខ្ញុំនឹងនិយាយដល់ការសិក្សានោះពីវិទ្យាស្ថាន កាន់បី របស់រៀតណាម ...។

៨១. ព្រែកជីកហូណានតេជោ នឹងបង្កើតបានជាប្រព័ន្ធ ecology

សំណេះសំណាល និងពិសោធបាយជាមួយសមាគមអ្នកឧកញ៉ា/ឧកញ៉ា, ២៦ មេសា ២០២៤

... ព្រែកជីកហូណានតេជោហ្នឹង មិនមានប៉ះពាល់អីនឹងប្រព័ន្ធ ecology ទេ។ ផ្ទុយទៅវិញ វានឹងបង្កើតប្រព័ន្ធ ecology មួយតភ្ជាប់ពីទន្លេបាសាក់ទៅកាន់ដែលមុខទ្រ ពីស្ថានភាពដែលគ្មានទឹកទៅជាស្ថានភាពដែលមានទឹក។ ខ្ញុំមិនមែនព្រាញប្រជាជនកម្ពុជាស្អប់ប្រជាជនរៀតណាមទេ ប៉ុន្តែក៏សូមអង្វរករប្រជាជនរៀតណាមធ្វើករណីដូចគ្នា ហើយឲ្យគិតគូរផលប្រយោជន៍ពីគ្នា ... ជារួម រៀតណាមបង្កបង្កើនផលបានល្អណាស់ តែគាត់មានវិធីសាស្ត្រការពារ។ គាត់ធ្វើទំនប់ច្រើនការពារ។ កាលណាប្រជាជនមិនទាន់ទទួលបានផល ជំនន់ចុងខែកក្កដា និងដើមខែសីហា គាត់បិទទំនប់ទាំងអស់ ដើម្បីការពារស្រូវ ការពារផលដំណាំរបស់គាត់។ កម្ពុជាទេដែលជាជនរងគ្រោះ ដោយសារទំនប់របស់រៀតណាមនៅខាងក្រោម ...។

៨២. បើមិនធ្វើព្រែកជីកហ្នឹង កម្ពុជានៅតែពឹងដង្ហើមគេដក មិនអាចប្រកួតប្រជែងបាន

សំណេះសំណាល និងពិសោធបាយជាមួយសមាគមអ្នកឧកញ៉ា/ឧកញ៉ា, ២៦ មេសា ២០២៤

... ខ្ញុំសូមទូន្មានប្រទេសមួយចំនួនដែលយកបញ្ហា(ព្រែកជីក)ហូណានតេជោនេះជាការប្រឆាំងនឹងកម្ពុជា។ សូមបញ្ឈប់ទៅ។ គួរតែគោរពដល់ព្រះរាជតម្រិះរបស់ព្រះបាទអង្គឌួង។ នៅចាំបានទេ ឆ្នាំ៤១ គឺជាឆ្នាំរបស់អង្គឌួងធ្វើទៅកាន់មាត់

សមុទ្រ។ ព្រះអង្គក៏មានព្រះរាជតម្រិះអំពីដឹកព្រែកហ្នឹងដែរ ប៉ុន្តែធ្វើមិនបាន។ មកដល់ជំនាន់នេះ យើងត្រូវធ្វើហើយ ... បើមិនធ្វើព្រែកដឹកហ្នឹងទេ កម្ពុជានៅតែពឹងផ្អែមគេដក ដែលបើគេត្រូវផ្តាច់ក៏ផ្តាច់ គេឲ្យក៏ឲ្យ។ នេះក៏ជាសារសំរាប់វៀតណាមថា មូលហេតុអ្វីដែលកម្ពុជាសម្រេចថាត្រូវធ្វើព្រែកដឹកនេះ។ កម្ពុជាត្រូវបង់ថ្លៃដែលដាក់សម្ពាធលើសមត្ថភាពប្រកួតប្រជែង។ បានព្រែកដឹកនេះ ថ្លៃដឹកជញ្ជូនភ្លើង ពលកម្ម អាចឱ្យយើងប្រកួតប្រជែងបាន ... ។

៨៣. ទ្វារទឹក៣ ធានាទឹកសាបមិនចេញទៅសមុទ្រ ហើយទឹកប្រែមិនចូលមកក្នុងព្រែក
 សំណេះសំណាល និងពិសោធបាយជាមួយសមាគមអ្នកឧកញ៉ា/ឧកញ៉ា, ២៦ មេសា ២០២៤

... កម្ពុជាត្រូវតែធានាថាមិនត្រូវខ្វះទឹកហូរពីលើទៅ។ ខ្លួនឯងខ្វះទឹកក្នុងទន្លេបាសាក់ ហើយបែរជាឱ្យទឹកប្រែហូរចូលមកក្នុងព្រែកនេះដល់កំពត ដល់កែប ដល់តាកែវ ... កម្ពុជាមិនល្ងង់ទេ។ ខ្ញុំធ្វើសេចក្តីសម្រេចមក ៤៧ឆ្នាំ, ហ៊ុន សែន មិនដែលសម្រេចចិត្តខុសម្តងណាទេ។ បើនិយាយពីទឹក ការដែលយើងដឹកព្រែកនេះ គ្រាន់តែទឹកភ្លៀងវាគ្រប់គ្រាន់ហើយ។ តើវានឹងបាត់ទឹកទៅណា។ យើងមានទ្វារទឹករហូតទៅដល់ ៣។ ធានាថាមិនឱ្យទឹកសាបចេញទៅសមុទ្រ ហើយក៏ធានាថាមិនឱ្យទឹកប្រែពីសមុទ្រចូលមកក្នុងព្រែកនេះដែរ។ កម្ពុជាចេះការពារផលប្រយោជន៍របស់ខ្លួន មិនចាំបាច់វៀតណាមមានកង្វល់ទេ ... ការសិក្សាបែបនេះ យើងទទួលយកមិនបានទេ។ មានអ្នកសិក្សា ២នាក់ទៀតរបស់វៀតណាមបានបញ្ជូន(អត្ថបទ) ទៅឱ្យ The Straits Times របស់សិង្ហបុរីចុះផ្សាយ ... ។

៨៤. ឆ្នាំ២០១៦ ទឹកសមុទ្រហូរចូលវៀតណាម គឺជាគ្រោះធម្មជាតិ មិនមែនមកពីកម្ពុជាទេ
 សំណេះសំណាល និងពិសោធបាយជាមួយសមាគមអ្នកឧកញ៉ា/ឧកញ៉ា, ២៦ មេសា ២០២៤

... កងទ័ពបរទេសទាំងអស់ មិនអាចមកឈរជើងនៅក្នុងស្រុកខ្មែរទេ លើកលែងតែអនុពន្ធយោធា។ ខ្ញុំដាក់ទៅប្រទេសអ្នកឯង អ្នកឯងដាក់មកប្រទេសខ្ញុំ។ មានកិច្ចព្រមព្រៀងស្តីសមយុទ្ធ សូមអញ្ជើញមក ប៉ុន្តែមិនអាចធ្វើសមយុទ្ធហើយ បោះទីតាំងនៅហ្នឹងបានទេ។ សូមទៅវិញ។ សមយុទ្ធមានរយៈពេលវែង រយៈពេលខ្លី។ សូមអ្នកសរសេរនិងបញ្ជូនអត្ថបទទៅ The Straits Times ដឹងខ្លួន។ ខ្ញុំសូមឆ្លើយតបទៅអ្នកសិក្សានៅ CAN THO ថា ទឹក៧០% ដែលថាបាត់នោះ វាអត់ទៅ

ណា ហើយមិនធ្វើឱ្យទឹកប្រៃចូលទៅដីសណ្តទន្លេមេគង្គទេ។ ឆ្នាំ២០១៦ កម្ពុជាក៏
ខ្វះទឹកដែរ ... ទន្លេទាំងអស់វាទាប។ ទឹកសមុទ្រហូរចូលប្រទេសវៀតណាមស្ទើរ
ពាក់កណ្តាលខាងក្រោម។ នោះវាជាគ្រោះធម្មជាតិ វាមិនមែនមកពីកម្ពុជាទេ ... ។

៨៥. ការប្រើប្រាស់ដៃទន្លេមេគង្គ មិនត្រូវឲ្យពិគ្រោះយោបល់ឬយល់ព្រមពីប្រទេសហត្ថលេខី
សំណេះសំណាល និងពិសោធន៍ជាមួយសមាគមអ្នកឧកញ៉ា/ឧកញ៉ា, ២៦ មេសា ២០២៤

... យើងធ្វើកោះនរា នាយករដ្ឋមន្ត្រីខំចេញមកទស្សនកិច្ចលើកពីផលប៉ះពាល់
នៃការកសាងកោះនរា។ បានខ្ញុំពន្យល់ថា អ្នកណាទៅរាយការណ៍ឲ្យឯកឧត្តម។
កោះនរាហ្នឹងមានតាំងពីដើម។ ប៉ុន្តែកោះហ្នឹង វាបានបាក់។ ឥឡូវហ្នឹង យើងខ្ញុំធ្វើ
កោះហ្នឹងឡើងវិញ។ កោះនរានៅក្បែរភ្នំពេញឯងសោះ រឿងអីទៅទើសដល់
វៀតណាម។ វាមានអាជុនទៅឱ្យបងប្រុសត្រចៀកហ្នឹងទៅទៀត។ ខ្ញុំអត់ថយក្រោយ
ទេ។ សូមបញ្ជាក់ថាគ្មានត្រូវការចរចាអីទៀតទេ។ និយាយគ្នាត្រង់ៗ កុំហៅកម្ពុជា
ទៅចរចា ... ខ្ញុំឲ្យ (ឯកឧត្តម) ស៊ុន ចាន់ថុល បញ្ជាក់ឲ្យខ្ញុំ។ ឥឡូវខ្ញុំ note យកមក
ក្នុងនេះ។ កិច្ចព្រមព្រៀងមេគង្គ១៩៩៥ តម្រូវឲ្យភាគីហត្ថលេខីនៃកិច្ចព្រមព្រៀង
ជូនដំណឹងដល់គណៈកម្មការទន្លេមេគង្គ មុនពេលចាប់ផ្តើមគម្រោង។ កិច្ចព្រម
ព្រៀងមិនតម្រូវឲ្យភាគីហត្ថលេខីស្វែងរកការពិគ្រោះយោបល់ ឬក៏ការយល់ព្រមពី
ប្រទេសហត្ថលេខីផ្សេងទៀតទេ ប្រសិនបើយើងប្រើប្រាស់ដៃទន្លេមេគង្គ ... ។

៨៦. មិនបាច់ពិគ្រោះយោបល់អ្នកណាទេ ព្រោះកម្ពុជាប្រើប្រាស់ដៃនៃដៃទន្លេមេគង្គ
សំណេះសំណាល និងពិសោធន៍ជាមួយសមាគមអ្នកឧកញ៉ា/ឧកញ៉ា, ២៦ មេសា ២០២៤

... យើងអត់បានប្រើប្រាស់ដៃទន្លេមេគង្គទេ។ យើងប្រើប្រាស់ដៃនៃដៃទន្លេ
មេគង្គ។ បើនិយាយទៅថា អ្នកដែលមានម្រាម៦ កូនដៃព្រែក។ ឥឡូវ ទន្លេបាសាក់
វាជាដៃទន្លេមេគង្គ។ ដល់តែយើងជីកវា ជីកទៅលើដៃទន្លេមេគង្គទេ។ ប៉ុន្តែនៅក្នុង
ទីនេះ គេមិនចាំបាច់ឲ្យអ្នកណាពិគ្រោះយោបល់ពីអ្នកណាទេ។ បើគ្រាន់តែប្រើ
(ដៃនៃ)ដៃទន្លេមេគង្គ។ កម្ពុជាបានជូនដំណឹងទៅគណៈកម្មការទន្លេមេគង្គតាំង
ពីខែសីហាឆ្នាំទៅ។ សូមកុំហៅកម្ពុជាទៅពិគ្រោះយោបល់ជាមួយអ្នកណា ... អ្នក
បច្ចេកទេសជាង ៤០នាក់បានមកសិក្សា ... សួរថា កិច្ចព្រមព្រៀងទន្លេមេគង្គហ្នឹង
នៅមានសុពលភាពឬអត់ ? បើវានៅសុពលភាព មិនបាច់ខ្វល់ចរចាជាមួយអ្នកណា

ទាំងអស់។ បើចង់ទៅមើលឯកសារនៅឯគណៈកម្មការមេគង្គទៅ។ បើខ្លះ ខាតឯកសារអីសំណូមពរមក យើងអាចផ្ញើឯកសារជូនបន្ថែម ...។

៨៧. ព្រែកជីកហូណានតេជោ ជាការផ្ដើមគំនិតរបស់កម្ពុជា មិនមែនគំនិតផ្ដើមក្របខ័ណ្ឌ ខ្សែក្រវាត់និងផ្លូវទេ

សារសម្តេចតេជោ ហ៊ុន សែន ប្រធានព្រឹទ្ធសភា ស្តីពីគំរោងកសាងព្រែកជីកហូណាន តេជោ, ១៦ ឧសភា ២០២៤

... ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំ សូមទាក់ទាញការចាប់អារម្មណ៍អ្នកកាសែតបរទេស ដែលខ្ញុំ មិនដឹងថាអ្នកកាសែតបរទេសនោះ មាននិន្នាការប្រភេទណានោះទេ ក៏ប៉ុន្តែ(គឺ តបដោយ)យោងទៅលើការដែលនិយាយចេញមកថា “ព្រែកជីកហូណានតេជោ គឺ ជាគំនិតផ្ដួចផ្ដើមរបស់ចិនក្នុងក្របខ័ណ្ឌខ្សែក្រវាត់ និងផ្លូវ”។ ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំ គ្រាន់តែគូសបញ្ជាក់ថា “ព្រែកជីកហូណានតេជោ ជាព្រែកជីកដែលផ្ដួចផ្ដើមគំនិត ទាំងស្រុងដោយភាគីកម្ពុជា”។ ចិនមិនបានដឹងរឿងនេះទេ។ យើងគ្រាន់តែបាន ពិភាក្សា និងឱ្យមានការចូលរួមក្នុងការសិក្សា។ យើងស្វែងរកក្រុមហ៊ុនចិនមក វិនិយោគរួមគ្នាជាមួយកម្ពុជា ដើម្បីបង្កើតឡើងព្រែកជីកមួយនេះ។ ដូច្នេះ សូម អ្នកដែលតែងតែចោទប្រកាន់យើងអំពីក្របខ័ណ្ឌភូមិសាស្ត្រនយោបាយ ដោយ មានទំនោរឆ្ពោះទៅរកការប្រឆាំងចិន បញ្ឈប់រឿង(ចោទប្រកាន់)នេះទៅ។ វាជា ការឆោតល្ងង់ដែលអ្នកទាំងនោះលើកឡើងដោយមិនដឹងឫសគល់នៃបញ្ហា ...។

៨៨. ទទឹង ១០០ម៉ែត្រ ជម្រៅទឹក ៥ម៉ែត្រ មិនឆ្លើយតបតម្រូវការចល័តកងទ័ពជើងទឹកទេ

សារសម្តេចតេជោ ហ៊ុន សែន ប្រធានព្រឹទ្ធសភា ស្តីពីគំរោងកសាងព្រែកជីកហូណាន តេជោ, ១៦ ឧសភា ២០២៤

... នេះជាគំនិតផ្ដួចផ្ដើមរបស់កម្ពុជា ដើម្បីផលចំណេញខាងសេដ្ឋកិច្ចនិងឯក រាជ្យភាពខាងនយោបាយ លើការដឹកជញ្ជូនផ្លូវទឹក។ ម៉្យាងទៀត ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំ សូមយកឱកាសនេះបញ្ជាក់ឡើងវិញ និងជំទាស់ចំពោះជនល្ងង់ខ្លៅមួយចំនួន ដែលចាត់ទុកព្រែកជីកហូណានតេជោថា នឹងត្រូវបានប្រើដោយកងទ័ពជើងទឹក របស់ចិន។ ខ្ញុំគិតថា វាមានការគួរឱ្យខ្មាសអៀនណាស់សម្រាប់ជនទាំងឡាយណា ដែលបានលើកគំនិតបែបនេះ។ សម្រាប់នាវាចម្បាំង បើទោះបីជាទន្លេមេគង្គកាល

ពីសម័យមុន ដែលមានកន្លែងខ្លះជាង ១០០០ម៉ែត្រ កន្លែងខ្លះ ១៥០០ម៉ែត្រ ឬ យ៉ាងតិច ៨០០ម៉ែត្រ ក៏គង់(នាវាម៉ារីន)ត្រូវបាញ់លិច។ ចុះទម្រាំធ្វើកូនព្រែកជីក មួយដែលមានទទឹងត្រឹមតែ ១០០ម៉ែត្រ ផ្នែកខាងក្រោមមានត្រឹមតែ ៨០ម៉ែត្រ និងជម្រៅទឹកពី ៤ទៅ ៥ម៉ែត្រប៉ុណ្ណោះ តើវា(អាចឆ្លើយតបបានតាម)តម្រូវការក្នុង ការចល័តកងទ័ពតាមជើងទឹកឬទេ? ... ប្រសិនអស់លោកមានមេទ័ពបែបនេះ គឺ កងទ័ពនោះនឹងបរាជ័យ ...។

៨៩. ៨០ឆមនៃព្រែក ជាប្រឡាយលេខ១៥ កំពុងប្រើជាប្រព័ន្ធស្រោចស្រព និងដឹកជញ្ជូន
 សារសម្តេចតេជោ ហ៊ុន សែន ប្រធានព្រឹទ្ធសភា ស្តីពីគំរោងកសាងព្រែកជីកហ្វូណន តេជោ, ១៦ ឧសភា ២០២៤

... ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំក៏គួរតែបញ្ជាក់ថា នៅក្នុង(ប្រវែងសរុប) ១៨០គីឡូម៉ែត្រនៃ ព្រែកជីក មាន ៨០គីឡូម៉ែត្រហើយ ដែលខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំ បានដឹកនាំធ្វើក្នុងក្រប ខ័ណ្ឌ(នៃរាជរដ្ឋាភិបាលមុន)។ ឯកឧត្តម ប៉ុល សារ៉េន ដែលពេលនេះជាទីប្រឹក្សា រាជរដ្ឋាភិបាល និងជាអភិបាលខេត្តតាកែវ(ជាអ្នកអនុវត្ត)។ ប្រឡាយលេខ១៥ ប្រវែង ៨០គីឡូម៉ែត្រនេះ គឺខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំបានដឹកនាំធ្វើ។ គឺប្រឡាយ ៨០គីឡូ ម៉ែត្រនោះហើយ ដែលបច្ចុប្បន្នកំពុងប្រើប្រាស់ជាប្រព័ន្ធស្រោចស្រពផង និងជា ប្រព័ន្ធដឹកជញ្ជូនផង។ យើងគ្រាន់តែត្រូវពង្រីកវាតែប៉ុណ្ណោះ។ វានឹងក្លាយទៅជា ប្រព័ន្ធដឹកជញ្ជូនដ៏ល្អ ... កាលពីឆ្នាំ១៩៩៣ មានការឃោសនាថា ប្រឡាយលេខ ១៥ នឹងក្លាយជាព្រំដែនកម្ពុជារៀតណាម ... នេះជា(ការប្លែងនៃ)ជនជាតិខ្មែរដែល និរទេសខ្លួនទៅក្រៅប្រទេស។ ខ្ញុំគ្រាន់តែសួរទៅអ្នកវិញថា បើព្រែកជីកនេះដឹករួច ហើយវាក្លាយទៅជាព្រំដែនរៀតណាមនិងកម្ពុជា ហេតុអ្វីបានរៀតណាមចាំបាច់ មានកង្វល់? ...។

៩០. ថា “ព្រែកជីកហ្វូណនតេជោ”នឹងធ្វើឱ្យបាត់ទឹកពីទន្លេមេគង្គ៥០% ជាការមិនត្រឹមត្រូវ
 សារសម្តេចតេជោ ហ៊ុន សែន ប្រធានព្រឹទ្ធសភា ស្តីពីគំរោងកសាងព្រែកជីកហ្វូណន តេជោ, ១៦ ឧសភា ២០២៤

... ថ្ងៃមុន ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំនិយាយ (ថា មានការលើកឡើងថានឹងបាត់ទឹកពី ទន្លេមេគង្គ) ដល់ទៅ៧០%។ តែដល់មើលទិន្នន័យនៃការសិក្សា គេផ្សព្វផ្សាយពី វិទ្យាស្ថាន កាន់បី គេថា(ការបាត់បង់មាន)៥០%។ ខ្ញុំបានចោទសួរត្រឡប់ទៅវិញ ថា តើទឹកដែលបាត់៥០% នោះទៅណា? ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំទទួលយក(ការទទួល ខុសត្រូវ) ប្រសិនបើកម្ពុជាខ្លួនឯងជីកព្រែកនេះ ដោយគ្មានទ្វារទឹក ហើយទុកឲ្យ ទន្លេមេគង្គក៏ហូរ ទន្លេបាសាក់ក៏ហូរ តាមព្រែកជីកហូរណានោះជា ធ្លាក់ទៅសមុទ្រ ដែលវានឹងធ្វើឲ្យបាត់បង់ទឹក ដែលវាមិនមែនប៉ះពាល់ត្រឹមតែវៀតណាមឯណា វា ប៉ះពាល់ដល់ទាំងកម្ពុជាខ្លួនឯង ប៉ះពាល់ដល់ទន្លេសាប ដល់ខេត្តកណ្តាល ខេត្ត ព្រៃវែងនៅជាប់នឹងព្រំដែនវៀតណាម។ ប៉ុន្តែ កម្ពុជាមិនល្ងង់រហូតទាញទឹកប្រព័ កែប យកមកទម្លាក់នៅកែប កំពត តាកែវ និងមកដល់ខេត្តកណ្តាលទេ ... ព្រោះវា នាំគ្រោះថ្នាក់ដល់ប្រជាជនកម្ពុជា។ យើងត្រូវការទឹកសាប។ ដូច្នេះហើយយើង ត្រូវមានសន្ទះទឹក។ នៅពេលខែប្រាំង យើងបិទទឹកសាបមិនឲ្យចូលទៅក្នុង សមុទ្រ ហើយមិនឲ្យទឹកសមុទ្រចូលមកក្នុងព្រែកទឹកសាបទេ។ ដូច្នេះ ការលើក ឡើងថានឹងបាត់ទឹក៥០% គឺមិនត្រឹមត្រូវ ... ។

៩១. កត្តា៦ ធ្វើអោយការដឹកទំនិញឆ្លងកាត់វៀតណាមបង្កការខាងបង់

សារសម្តេចតេជោ ហ៊ុន សែន ប្រធានព្រឹទ្ធសភា ស្តីពីគំរោងកសាងព្រែកជីកហូរណន តេជោ, ១៦ ឧសភា ២០២៤

... (យើង)មិនអាចថាជាទន្លេរបស់កម្ពុជាទេ។ វាជាទន្លេអន្តរជាតិ។ ប៉ុន្តែវានៅ ក្នុងទឹកដីវៀតណាម។ អញ្ចឹង យើងត្រូវមានកិច្ចព្រមព្រៀង ដែលសព្វថ្ងៃកំពុងតែ (ស្ថិតក្នុង)នីតិវិធី។ ទី១ បំពេញបែបបទស្នើសុំការអនុញ្ញាតឆ្លងកាត់ទំនិញ និង នាវាជាច្រើនដំណាក់កាល និងច្រើនប្រភេទ។ ទី២ តម្រូវឲ្យសុំការអនុញ្ញាតជាមុន ពីអាជ្ញាធរវៀតណាមក្រុងហាណូយ ឬហ្វូជីមិញ។ ទី៣ តម្រូវឲ្យមានការត្រួតពិនិត្យ គ្រប់ប្រភេទកុងតឺន័រដែលឆ្លងកាត់។ ទី៤ តម្រូវឲ្យមានការលើកដាក់ច្រើនដង។ ទី៥ អនុវត្តនីតិវិធីស្មុគស្មាញ ប្រើប្រាស់ពេលវេលាយូរ និងចំណាយថវិកាច្រើន។ ទី៦ ករណីមានការរឹតបន្តឹងនីតិវិធីត្រួតពិនិត្យទំនិញឆ្លងកាត់ ក៏ត្រូវឆែកគ្រប់ទូរ កុងតឺន័រពន្យារពេលធ្វើដំណើរពី១០ ទៅ ១៤ថ្ងៃ និងចំណាយថវិកាច្រើន ... ពេល

ដែលទឹកនាច នាវាត្រូវរង់ចាំទឹកជោរ ទើបធ្វើដំណើរ។ ដូច្នេះវាត្រូវរកកសាងទាំងនាវា រៀតណាមទាំងនាវាកម្ពុជា ...។

៩២. គួរធ្វើដំណើរដោយសុច្ឆាប់/បែបបទរាល់ពេល ឬមិនបាច់សុច្ឆាប់ក្នុងទឹកដឹង

សារសម្តេចតេជោ ហ៊ុន សែន ប្រធានព្រឹទ្ធសភា ស្តីពីគំរោងកសាងព្រែកជីកហូណាន តេជោ, ១៦ ឧសភា ២០២៤

... ប្រសិនបើយើងធ្វើរួចហើយ អនុវត្តនីតិវិធីថ្មី ការបំពេញបែបបទស្នើសុំការ អនុញ្ញាតឆ្លងកាត់ និងនាវាតែមួយកន្លែងក្នុងទឹកជីកកម្ពុជា ... ព្រោះតាមនីតិវិធីថ្មី ក្នុងកម្ពុជា មិនមានការលើកដាក់ទំនិញច្រើនដង ហើយនាវាអាចធ្វើដំណើរបាន ទាំងថ្ងៃទាំងយប់ក្នុងទឹកជីករបស់យើង។ ឥឡូវ សូមអ្នកដែលប្រឆាំងនឹងគម្រោង នេះជ្រើសរើសទៅ វាងម្ខាងពេលធ្វើដំណើរត្រូវសុច្ឆាប់ ធ្វើបែបបទនិងម្ខាងទៀត ពេលធ្វើដំណើរមិនបាច់សុច្ឆាប់ទេ ព្រោះជាទឹកជីកខ្លួនឯង។ ម្ខាងត្រូវបង់លុយឲ្យ គេដើម្បីបានឆ្លងកាត់ និងម្ខាងទៀតមិនចាំបាច់បង់លុយទេ។ ការបង់ថ្លៃជីក ជញ្ជូនវាត្រូវតែធ្វើ ព្រោះត្រូវកលុយជីកព្រែកហ្នឹង។ ត្រូវអស់ ១ ៧០០លានដុល្លារ។ ការធ្វើដំណើរវាត្រូវតែមានការបង់ថ្លៃដើម្បីរំលស់ថ្លៃវិនិយោគនឹងមកវិញ។ អញ្ចឹង អ្នកដែលប្រឆាំងនឹង(ការកសាង)ព្រែកជីកនេះ អ្នកឯងមានបំណងអីពិតប្រាកដ? អ្នកទាំងនោះជាជនជាតិខ្មែរផង។ បើជាជនបរទេស ខ្ញុំក៏មិនថា ...។

៩៣. ជាផលប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ចនិងសង្គម តែក៏ឯករាជ្យភាពលើការដឹកជញ្ជូនផ្លូវទឹក

សារសម្តេចតេជោ ហ៊ុន សែន ប្រធានព្រឹទ្ធសភា ស្តីពីគំរោងកសាងព្រែកជីកហូណាន តេជោ, ១៦ ឧសភា ២០២៤

... រឿងអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច-សង្គម វាជាបញ្ហាមួយហើយ ដែលខ្ញុំបានលើកប្រៀប ធៀប ប៉ុន្តែសូមប្រជាជនកម្ពុជាចាំឲ្យច្បាស់ សម្តីរបស់ហ៊ុន សែន ថ្ងៃនេះ គឺចង់ ចង្អុលបង្ហាញឲ្យទៅឆ្ងាយជាងសេដ្ឋកិច្ចនិងសង្គម នោះគឺឯករាជ្យភាពខាងនយោ បាយលើបញ្ហាដឹកជញ្ជូនផ្លូវទឹក។ ហេតុអីបានខ្ញុំនិយាយអញ្ចឹង? ចោទចេញជា សំណួរមួយ កាលពីក្នុងទសវត្សរ៍៦០ ក្នុងពេលដែលរៀតណាមខាងត្បូងរបស់ ជៀវ គី (Thieu Ky) Nguyễn Văn Thiệu, Ngô Đình Diệm ... មិនត្រូវរ៉ូវជាមួយកម្ពុជា ដែលដឹកនាំដោយសម្តេចព្រះនរោត្តម សីហនុ តើយើងដឹកជញ្ជូនផ្លូវទឹកបាន

ឬអត់ ? ចាំទេកន្លែងហ្នឹង ? សូម្បីឥឡូវនេះ យើងមានកិច្ចព្រមព្រៀងដឹកជញ្ជូនផ្លូវ
ទឹក ក៏យើងនៅតែពិបាកដែរ។ ទោះបីមេដឹកនាំវៀតណាមនិងខ្ញុំមានការស្រុះស្រួល
គ្នាយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏ប៉ុន្តែនៅពេលភ្នាក់ងារនៅខាងក្រោមអនុវត្តជ្រុល ក៏ធ្វើឲ្យ
យើងលំបាក។ ខ្ញុំនិយាយនេះ សូមបញ្ជាក់បញ្ញត្តិយើងខ្លះ មន្ត្រីយើងខ្លះ ឬក៏មតិ
សាធារណៈខ្លះលើកឡើងត្រឹមតែផលចំណេញខាងសេដ្ឋកិច្ចថា វៀតណាមខ្លាច
ខាតបង់សេដ្ឋកិច្ច។ ខ្ញុំគួរតែការពារវៀតណាមត្រង់ហ្នឹងបន្តិចចុះ។ វៀតណាមជា
ប្រទេសលូតលាស់ខាងសេដ្ឋកិច្ច។ មិនយូរប៉ុន្មានវៀតណាមក្លាយទៅជាប្រទេស
ក្នុងក្របខ័ណ្ឌប្រទេស២០ គេហៅថា ២០២១ ដូច្នេះ វៀតណាមមិនពឹងផ្អែកទៅលើ
ចំណូលបានមកពីការដឹកជញ្ជូនរបស់កម្ពុជាទេ ...។

**៩៤. ព្រែកជីកហ្វូណនតេជោ បង្ការវិបាកដឹកជញ្ជូនពីកត្តាធម្មជាតិ នីតិវិធី និងទំនាក់ទំនង
សារសម្តេចតេជោ ហ៊ុន សែន ប្រធានព្រឹទ្ធសភា ស្តីពីគំរោងកសាងព្រែកជីកហ្វូណន
តេជោ, ១៦ ឧសភា ២០២៤**

... ពីមុនថាយើងអត់មានលទ្ធភាពធ្វើ ចុះពេលនេះមានលទ្ធភាពធ្វើ ម៉េចក៏មិន
ធ្វើ ? ខ្ញុំលើកឧទាហរណ៍ត្រង់ចំណុចតែមួយ។ ជម្រៅទឹករាក់ខាងកាត់វៀតណាម
វាឆ្ងាយត្រូវរង់ចាំពេលវេលាទឹកជោរដើម្បីធ្វើដំណើរ។ ការនេះធ្វើឲ្យកកស្ទះ និងខាត
ពេលវេលា។ ហ្នឹងរឿងឧបសគ្គខាងផ្នែកធម្មជាតិ។ ប៉ុន្តែ ខ្ញុំលើកបកត្រឡប់មកវិញ។
ខ្ញុំសូមបន់ស្រន់ថា កុំឲ្យមានរឿង(មិនចុះសម្រុងគ្នា) កើតឡើងនៅថ្ងៃអនាគត។ តែ
បើនៅពេលណាមួយ ទំនាក់ទំនងរវាងប្រទេសទាំង២ មានបញ្ហា តើអ្នកឯងអាចដឹក
ជញ្ជូនចេញតាមវៀតណាមរួចទេ ? ... ថ្ងៃនេះ វាអត់មានបញ្ហាទេ។ ប៉ុន្តែ សម្លឹងមើល
ទៅ ៥០ឆ្នាំ ១០០ឆ្នាំទៀត ... ប្រទេសត្រូវតែមានសន្តិភាព មិត្តភាព សហប្រតិបត្តិ
ការជាមួយគ្នា មិនអាចធ្វើជាសត្រូវជាមួយគ្នាទេ ប៉ុន្តែការប៉ះទង្គិចណាមួយ វាដូច
អណ្តាតនិងធ្មេញអញ្ចឹង ... តើយើងកាត់អណ្តាតនិង/ឬវាយធ្មេញបំបាក់គ្រវាត់
ចោល ឬក៏ត្រូវសំរួលថាកុំឲ្យធ្មេញខាំអណ្តាតតទៅទៀត ? ... ខ្ញុំចង់ដួលបង្ហាញនេះ
គឺក្នុងគោលដៅរយៈពេលវែង ...។

៩៥. “ព្រែកជីកហ្វូណនតេជោ នឹងបន្ថយឥទ្ធិពលវៀតណាមលើកម្ពុជា” ជាការពិត

សារសម្តេចតេជោ ហ៊ុន សែន ប្រធានព្រឹទ្ធសភា ស្តីពីគំរោងកសាងព្រែកដឹកហ្វូណន
តេជោ, ១៦ ឧសភា ២០២៤

... ខ្ញុំសូមអរគុណចំពោះអ្នកវិទ្យាសាស្ត្រវៀតណាម ដែលបានចេញមកអះអាង
ថា បើព្រែកដឹកនេះដំណើរការ វា(នឹងអស់បរិមាណទឹកដែលហូរចូលសមុទ្រ)
ចំនួនតូចណាស់ បើប្រៀបធៀបជាមួយនឹងទឹកទន្លេមេគង្គដែលកំពុងហូរ (សព្វ
ថ្ងៃដោយធម្មជាតិ)។ ក្នុងករណីដែលការបង្កបង្កើនផលកើន ក៏វាមានចំនួនតូចដែរ
បើប្រៀបធៀបជាមួយនឹងទន្លេមេគង្គ ដែលកំពុងហូរ។ វានឹងមិនបាត់ដល់ទៅ
៥០%ដូចដែលវិទ្យាស្ថាន កាន់បី បានធ្វើការអះអាងទេ។ ខ្ញុំជំទាស់(ពីការគណនា
របស់វិទ្យាស្ថាន កាន់បី និង) ត្រូវតែជូនសារទៅប្រជាពលរដ្ឋ។ ពិតហើយ ខ្ញុំនៅ
មាន ១០ឆ្នាំ ២ដងកន្លះ ឬក៏ ៣ដងទៀត ក៏ប៉ុន្តែខ្ញុំត្រូវតែនិយាយពីពេលនេះដើម្បី
ជំរុញការអនុវត្តជាក់ស្តែងលើការ(កសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ) ដឹកជញ្ជូនផ្លូវទឹក។
សូមប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរមើលឱ្យហួសពីព្រំដែននៃផលចំណេញខាងសេដ្ឋកិច្ច និង
សង្គម ទៅជាផលចំណេញនៃឯករាជ្យខាងនយោបាយលើការដឹកជញ្ជូនផ្លូវទឹក។
ជនបរទេសមួយចំនួនបានសរសេរ (ខ្ញុំគិតថាគេសរសេរត្រូវ) ថា បើកម្ពុជាដឹកបាន
ព្រែកដឹកនេះបាន ឥទ្ធិពលរបស់វៀតណាមមកលើកម្ពុជានឹងត្រូវបានកាត់បន្ថយ។
វាជារឿងពិត។ ខ្ញុំទទួលស្គាល់។ តែកាលណាយើងពឹងផ្អែកមេត ពឹងផ្អែករបស់គេ
ជំពាក់ត្រូវតែសម្រុះសម្រួល។ គេទាវថ្លៃ យើងឱ្យថ្លៃ។ ប៉ុន្តែ ក៏មិនដល់កម្រិត
ទាមទារមិនសមហេតុសមផលទេ។ ពេលខ្លះ យើងក៏ត្រូវតែយល់ ...។

៩៦. ដោយសារសន្តិភាពគ្មានស្ថិរភាព សង្គ្រាមនិងប្រល័យពូជសាសន៍ ដឹកព្រែកមិនបាន
សារសម្តេចតេជោ ហ៊ុន សែន ប្រធានព្រឹទ្ធសភា ស្តីពីគំរោងកសាងព្រែកដឹកហ្វូណន
តេជោ, ១៦ ឧសភា ២០២៤

... ខ្ញុំតែងនិយាយថា កុំពឹងលើអុកស៊ីសែនគេយកមកដាក់ឱ្យ។ គេចង់ឱ្យក៏ឱ្យ
គេមិនចង់ឱ្យក៏ផ្តាច់។ ចុះពីមុនក៏មិនធ្វើ ? ... ឆ្នាំ១៩៥៣ ក្នុងមួយពេលឯករាជ្យ
ហ្នឹង បោះឆ្នោតឆ្នាំ១៩៥៥ រហូតដល់ឆ្នាំ១៩៧០។ ថារយៈពេលពីឆ្នាំ ១៩៥៤ ទៅ
ចុះមាន ១៦ឆ្នាំ។ តើមានអ្វីខ្លះពេលនោះ? លទ្ធភាពធ្វើបានប៉ុណ្ណឹង ជំនាន់សម្តេច
ឌី វាច្រើនណាស់ ទុកឱ្យកូនចៅជំនាន់ក្រោយបានទទួលផលពីសន្តិភាព តែខ្លះ

ស្ថិតភាព ... ដោយសារវាមានពួកក្រហម ពួកខៀវ ពួកស ធ្វើបាបព្រះអង្គ ។ ខ្មែរក្រហម នៅពេញព្រៃ។ ពួកខ្មែរខៀវនៅតាមព្រំដែនជាមួយថៃ។ ពួកខ្មែរសនៅតាមព្រំដែន ជាមួយវៀតណាម ... កម្ពុជាធ្លាក់ក្នុងសង្គ្រាមហែកហូរឆ្នាំ១៩៧០ ដល់ឆ្នាំ១៩៧៥ ក្រោយរដ្ឋប្រហារ។ បន្ទាប់ទៅយើងធ្លាក់ទៅក្នុងរបបប្រល័យពូជសាសន៍ ប៉ុល ពត ទម្រាំតែរើបម្រាសរួចពីរបបប្រល័យពូជសាសន៍ ត្រូវប្រើពេលប៉ុន្មានទៀត? សុំ មើលរូបភាពពីអតីតកាលឆ្នាំ១៩៧៩ យើងមានអីខ្លះ? តើត្រូវការជីកព្រែក ឬត្រូវ ការកបាយឱ្យប្រជាជនស៊ី? ...។

២៦. សុខាភិបាល

១	ក្រមសីលធម៌ សម្ភារឧបទេសក៍ នាំដល់ប្រសិទ្ធភាពជួយជីវិតមនុស្ស	៥១៥
២	បច្ចេកវិទ្យាកាន់តែទំនើប កាន់តែខិតខំបង្កើនសមត្ថភាព	៥១៥
៣	ពេទ្យនិងគ្រូបង្រៀន ជាវិស័យជន្មលំអាប់ការអភិវឌ្ឍមនុស្ស	៥១៥
៤	សម្បត្តិធនធានមនុស្សដ៏មានតម្លៃសម្រាប់កម្ពុជា គឺសុខភាព និងការអប់រំល្អ	៥១៦
៥	គណបក្សប្រជាជន ផ្ដោតការយកចិត្តទុកដាក់លើសុខុមាលភាពជាចម្បង	៥១៦
៦	គ្រូពេទ្យ៧០% បម្រើប្រជាជន៣០% នៅទីប្រជុំជន និងបញ្ហាសមាសភាពនៅជនបទ	៥១៦
៧	ចំណាយលើមនុស្សមានទំហំ ៣ដង នៃថវិកាការពារជាតិ និងសន្តិសុខជាតិ	៥១៧
៨	ភូមិសាស្ត្រសុខាភិបាល មិនខុសគ្នានឹងភូមិសាស្ត្រវិស័យអប់រំ	៥១៧
៩	កុំឱ្យ៧៣% នៃបុគ្គលិកសុខាភិបាលផ្គុំនៅតែក្របខ័ណ្ឌខេត្ត មិនទៅស្រុក/ឃុំ	៥១៨
១០	ការបែងចែកពេទ្យត្រូវទៅជាមួយនឹងការវិនិយោគជាក្របខ័ណ្ឌមន្ទីរពេទ្យ	៥១៨
១១	មោទនភាពដោយបានភ្ជាប់ខ្លួនជាមួយវិស័យសុខាភិបាលតាំងពីចាប់ផ្ដើមដំបូង	៥១៨
១២	ប្រឡងចូលសាលាពេទ្យ មិនកំណត់និទ្ទេស តែមិនបន្ទុះបន្ថយវិញ្ញាសា	៥១៩
១៣	ការពិនិត្យសុខភាពជាឧបសគ្គដល់អ្នកប្រឡងក្របខ័ណ្ឌនិងបង្កើតអំពើពុករលួយ	៥១៩
១៤	ទទួលបានការបណ្តុះបណ្តាលនៅក្រៅប្រទេស ជួយចែករំលែកដល់អ្នកក្នុងប្រទេស	៥២០
១៥	អតីតកាលដ៏ឈឺចាប់ នាំឱ្យផ្ដើមគំនិតបង្កើតសមាគមគ្រូពេទ្យស្ម័គ្រចិត្តតេជោ	៥២០
១៦	ក្រុមគ្រូពេទ្យនៃថ្នាក់ដឹកនាំគណបក្សប្រជាជនចុះជួយប្រជាជនតាមមូលដ្ឋាន	៥២១
១៧	មោទនភាពចំពោះ យុវគ្រូពេទ្យស្ម័គ្រចិត្ត រួមដំណើរជាមួយ TYDA	៥២១
១៨	មិនត្រូវមានពេទ្យនៅក្រៅបញ្ជីក្របខ័ណ្ឌ ដែលច្បាប់ទទួលស្គាល់ទេ	៥២២
១៩	រៀននៅសាលាឯកជនក្តីឬសាលារដ្ឋក្តី ត្រូវខិតខំឱ្យទៅជាប្រព័ន្ធឯកភាពមួយ	៥២២
២០	ខេត្តក្បុងឃុំនឹងទទួលបានសាកលវិទ្យាល័យមួយនិងមន្ទីរពេទ្យមួយ	៥២២
២១	ក្នុងវិស័យសុខាភិបាល ចេះដឹងមិនគ្រប់គ្រាន់ ព្យាបាលមិនបានទេ	៥២៣
២២	ព្យាបាលជំងឺមិនប្រកាន់បច្ចេកវិទ្យា វេសអីងសញ្ជាតិ សាសនា ពណ៌សម្បុរនយោបាយ	៥២៣
២៣	ចូលរួមសន្និបាតសុខាភិបាល ៣៨/៣៩លើក តាមមើលការវិវឌ្ឍរៀបចំធនធានមនុស្ស	៥២៤
២៤	ឲ្យអាទិភាពអ្នកមានវិជ្ជាពេទ្យនៅខេត្ត និងស្ម័គ្រចិត្តទៅខេត្តនោះវិញ	៥២៤
២៥	បើផ្ទេរទៅកងទ័ព គ្រូពេទ្យស៊ីវិលត្រូវចេះក្បួនសង្គ្រោះលើសមរភូមិ	៥២៤

២៦	ពីរការបន្តបង្ហាប ក្លាយជានិមិត្តរូបនៃវិវាទ ឬកងទ័ពអាវុធ	៥២៥
២៧	ជ្រើសរើសគ្រូពេទ្យ ៤ ២០០នាក់ បង្កើនកម្លាំងទ្រទ្រង់ប្រយុទ្ធនឹងកូវីដ១៩	៥២៥
២៨	ការពិគ្រោះជំងឺអាចធ្វើតាមមធ្យោបាយទំនាក់ទំនងឌីជីថល	៥២៦
២៩	ការពារប្រសើរជាងព្យាបាល បើចេះការពារខ្លួន កាត់បន្ថយបានការឈឺថ្កាត់	៥២៦
៣០	មន្ទីរពេទ្យទាំងរដ្ឋ/ឯកជន កុំដណ្តើមអ្នកជំងឺគ្នា និងទទួលខុសត្រូវពីដើមដល់ចប់	៥២៧
៣១	មន្ទីរពេទ្យទាំងរដ្ឋទាំងឯកជន ធ្វើសកម្មភាពឱ្យស្របនឹងសីលធម៌សង្គ្រោះជីវិត	៥២៧
៣២	គោរពគុណធម៌ “គ្រូពេទ្យកោសខ្យល់” កុំឃើញប្រាក់ថ្លៃជាការសង្គ្រោះជីវិត	៥២៨
៣៣	មន្ទីរពេទ្យត្រូវធានានិរន្តរភាព អភិវឌ្ឍនិងបំពាក់សម្ភារបច្ចេកវិទ្យាទាន់សម័យ	៥២៨
៣៤	រៀបចំមន្ទីរពេទ្យឱ្យមានកន្លែងឯកទេសព្យាបាលកីឡាករ/ការិនី	៥២៩
៣៥	យកចិត្តទុកដាក់លើការរស់នៅរបស់គ្រូពេទ្យ ដូចជាការរស់នៅរបស់គ្រូបងៀន	៥២៩
៣៦	៩២% នៃមណ្ឌលសុខភាពមានអគ្គិសនីប្រើប្រាស់	៥២៩
៣៧	កង្វះកិច្ចសហការរវាងក្របខ័ណ្ឌ រវាងអាជ្ញាធរខ្លួនឯងលើបញ្ហាឱសថក្លែងក្លាយ	៥៣០
៣៨	គណៈកម្មាធិការប្រយុទ្ធប្រឆាំងឱសថក្លែងក្លាយ ... មានសមាជិកពី ១៤ស្ថាប័ន	៥៣០
៣៩	គួរជំរុញគំនិតផ្តួចផ្តើមភ្នំពេញស្តីពី “ឱសថក្លែងក្លាយនិងអន់គុណភាព”	៥៣១
៤០	យកប្រធានបទឱសថក្លែងក្លាយដាក់ក្នុងប្រជុំអាស៊ីអឺរ៉ុប ហ្វ្រង់កូហ្វូន ឬ ICAPP	៥៣១
៤១	ស្នើប្រធានាធិបតីបារាំងចាប់អារម្មណ៍វិធានការពាក់ព័ន្ធសុខភាពសាធារណៈ	៥៣២
៤២	“គ្រូពេទ្យ São Tomé and Príncipe កំពុងរៀននៅកម្ពុជា”	៥៣២
៤៣	ពេទ្យស្ម័គ្រចិត្ត ៤២២ថែមលើ ២ពាន់នាក់ ពេទ្យទាហាននគរបាលប្រយុទ្ធនឹងកូវីដ១៩	៥៣៣
៤៤	ខ្សោយតែវិធានការហ្មត់ចត់, ខ្លាំងតែមើលស្រាលសភាពការណ៍និងឆ្លើយតបយឺត	៥៣៤
៤៥	ប្រើពេទ្យ ៤ប្រភេទ, ដើរដល់ណាគ្រប់គ្រងដល់នោះ, និងគ្រប់គ្រងមួយជំហានមុន	៥៣៤
៤៦	វ៉ាក់សាំងជាយុទ្ធសាស្ត្រគន្លឹះ វិធានការ ៣ការពារ ៣កុំ ជាអន្តរកាលរយៈពេលវែង	៥៣៥
៤៧	ត្រូវការជំនួយវ៉ាក់សាំងពីគ្រប់ប្រទេស ឲ្យតែសមស្របនឹងស្ថានភាពកម្ពុជា	៥៣៥
៤៨	ទទួលស្គាល់សិទ្ធិទាំងអស់ តែផ្តល់អាទិភាពមុនគេដល់សិទ្ធិរស់រានមានជីវិត	៥៣៥
៤៩	យុទ្ធសាស្ត្រ៣ ស្វែងរក និងចាក់វ៉ាក់សាំងទប់ទល់កូវីដ១៩	៥៣៦
៥០	ផ្តល់មធ្យោបាយធ្វើតេស្តរហ័សគ្រប់ច្រកព្រំដែន	៥៣៦
៥១	សង្គ្រាមជាមួយកូវីដ១៩ មានតែចាញ់ច្រើនឬតិច គ្មានទេពាក្យថាឈ្នះ	៥៣៧
៥២	សហប្រតិបត្តិការជាមួយគ្រប់ដៃគូ ជានយោបាយការបរទេសចុះពណ៌របស់កម្ពុជា	៥៣៧

៥៣	កត្តា៥ ជំរុញល្បឿនចាក់វ៉ាក់សាំង	៥៣៨
៥៤	ផលប្រយោជន៍៤ នៃការចាក់វ៉ាក់សាំងដល់ក្មេងជំងឺវីយ១២ ដល់ក្រោម ១៨ឆ្នាំ	៥៣៨
៥៥	ប្រភពចំណូល៥ ជួយទ្រទ្រង់ការចំណាយក្នុងបរិបទកូវីដ១៩	៥៣៩
៥៦	យុទ្ធសាស្ត្រ ៦ ក្នុងយុទ្ធនាការចាក់វ៉ាក់សាំង	៥៣៩
៥៧	ឆ្លងដំណាក់កាល៤ ទប់ស្កាត់ គ្រប់គ្រងការឆ្លង បង្កើតភាពស៊ាំ ដំណើរការតាមគន្លងថ្មី	៥៤០
៥៨	យុទ្ធសាស្ត្រជាតិរស់នៅ តាមគន្លងថ្មីក្នុងបរិបទកូវីដ១៩ ស្របតាមអភិក្រម៣	៥៤១
៥៩	វៀតណាមថែមានចំនួនស្លាប់ច្រើនជាងយើងតែប្រជាជនប្រទេសទាំងពីរច្រើន	៥៤១
៦០	យកចិនជាបង្អែកប្រភពវ៉ាក់សាំង ក្រៅពីនោះជាប្រភពគាំទ្រ	៥៤២
៦១	ចាក់វ៉ាក់សាំង តាមអភិក្រម “ផ្កាវីក”	៥៤២
៦២	ទិញផ្ទាល់ ២៨លានដូស ក្នុងចំនួនវ៉ាក់សាំងសន្យា ៣៨ ៧២៩ ៩០០ដូស	៥៤៣
៦៣	មិនទុកឲ្យអ្នកជំងឺកូវីដ១៩ មកដល់ពេទ្យរកបាយទទួលទានមិនបានទេ	៥៤៣
៦៤	ជាប្រទេសក្រីក្រ តែកម្ពុជារកបានវ៉ាក់សាំងគ្រប់ដណ្តប់៨៥%	៥៤៤
៦៥	កម្ពុជាឈរទី១ នៅអាស៊ី និងទី៥ លើពិភពលោក ដែលចាក់វ៉ាក់សាំងបានច្រើន	៥៤៤
៦៦	រាជរដ្ឋាភិបាលទទួលធ្វើតេស្តជូន, ប្រជាពលរដ្ឋម្ចាស់ការរកការធ្វើតេស្ត	៥៤៥
៦៧	ចលនាជាតិ ជួយរាជរដ្ឋាភិបាល ដោះស្រាយកូវីដ១៩	៥៤៥
៦៨	វ៉ាក់សាំង ពិតជាបានជួយជីវិតមនុស្ស	៥៤៦
៦៩	សូមមិត្តចិនចែករំលែកការផលិតវ៉ាក់សាំង Sinovac ជាផលិតផលសម្រេច	៥៤៦
៧០	ផ្ទេរចំណែកវ៉ាក់សាំងរបស់កម្ពុជាក្នុងមូលនិធិអាស៊ាន ជូនទៅប្រជាជនមីយ៉ាន់ម៉ា	៥៤៧
៧១	វ៉ាក់សាំងកាតព្វកិច្ចការពារអាយុជីវិតប្រជាពលរដ្ឋ និងអាស៊ាន	៥៤៧
៧២	ចាក់វ៉ាក់សាំងដោយមិនគិតប្រាក់ដល់ជនបរទេសនៅស្រុកខ្មែរ	៥៤៨
៧៣	សូមអ្នកលក់ថ្នាំព្យាបាលកូវីដ១៩ កុំដំឡើងថ្លៃ និងកុំភ្លេងក្លាយ	៥៤៨
៧៤	ព្យាបាលចិញ្ចឹមអ្នកជំងឺ នៅមណ្ឌលចត្តាឡីស័ក ឧបត្ថម្ភប្រជាអ្នកក្រីក្រងាយងគ្រោះ	៥៤៩
៧៥	ត្រាកូវីដ១៩ វិស័យសុខាភិបាលប្រយុទ្ធនឹងមុខព្រួយ៣ ក្នុងពេលតែមួយ	៥៤៩
៧៦	បានចាក់វ៉ាក់សាំងជាង៩២% នៃចំនួនត្រូវចាក់ ១៤,៨ ក្នុងចំណោម ១៦លាននាក់	៥៥០
៧៧	មេបញ្ជាការក្នុងការប្រយុទ្ធជាមួយកូវីដ១៩ មិនបំភ័យកូនទាហានខ្លួនទេ	៥៥០
៧៨	ទើបតែឈ្នះសមរភូមិ Delta, Alpha, Omicron ប៉ុន្តែមិនទាន់ឈ្នះកូវីដ១៩	៥៥១
៧៩	មិនមានអ្នកជំងឺកូវីដ១៩ ដេកតាមចិញ្ចឹមផ្លូវ ឬសពបូជាដោយគ្មានមឈូស	៥៥១

៨០	ក្រសួងសុខាភិបាលរួមទាំងកងទ័ព ជួយបង្កើតកន្លែងផលិតអុកស៊ីសែន	៥៥២
៨១	ឆ្លងវាលសង្គ្រាម និងវាលទុរភិក្សរួចហើយ កំពុងឆ្លងវាលទីបីគឺជំងឺដង្កាត់	៥៥២
៨២	បើផ្ទេរលុយផលិតអាវុធ មកផលិតថ្នាំ/ឧបករណ៍ពេទ្យ ប្រជាជននឹងបានផលធំ	៥៥២
៨៣	ទប់ទល់ជំងឺកូវីដ១៩ គ្រោះមហន្តរាយ ផលនៃកំណែទម្រង់វិមជ្ឈការនិងវិសហមជ្ឈការ	៥៥៣
៨៤	គ្រប់គ្រងកូវីដ១៩ កែទម្រង់វិស័យសុខាភិបាលផ្ទេរអំណាច ថវិកានិងមន្ត្រីទៅមូលដ្ឋាន	៥៥៣
៨៥	អាហារូបត្ថម្ភ/កុមារលូតលាស់ប្រសើរ បន្ថយអត្រាមរណភាពនៃមាតានិងទារក	៥៥៤
៨៦	គោលនយោបាយគាំពារសង្គមជាអម្រែកនៃលោកគ្រូពេទ្យ/មន្ទីរពេទ្យរដ្ឋ	៥៥៤

១. ក្រមសីលធម៌ សម្ភារឧបទេសក៍ នាំដល់ប្រសិទ្ធភាពជួយជីវិតមនុស្ស

សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោសន្តិភាព» នៅមន្ទីរពេទ្យកាល់ម៉ែត, ១៥ មករា ២០១៨

... ធនធានមនុស្សដែលនៅសេសសល់បន្តិចបន្តួចកាលពីពេលមុន ហើយក្លាយជាគ្រូ ក្រោយមកនេះ ក៏មានវ័យចំណាស់ហើយ។ សង្ឃឹមថា ក្មួយៗនឹងបន្តក្លាយទៅជា គ្រូពេទ្យដែលជួយទៅដល់ជីវិតមនុស្ស។ រឿងធំជាងនេះទៅទៀត បើគ្រាន់តែមានសម្ភារៈល្អ ប៉ុន្តែខ្វះក្រមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈគ្រូពេទ្យ វាពិតជាមិនអាចនាំមកនូវប្រសិទ្ធភាពបានទេ។ ការយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើជីវិតអ្នកជំងឺ ទៅលើសុខុមាលភាពអ្នកជំងឺជារឿងចាំបាច់ ... ដូចនេះ សូមអំពាវនាវគ្រូពេទ្យបង្កើននូវស្មារតីទទួលខុសត្រូវ និងលើកកម្ពស់សីលធម៌វិជ្ជាជីវៈ ... ។

២. បច្ចេកវិទ្យាកាន់តែទំនើប កាន់តែខិតខំបង្កើនសមត្ថភាព

សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោសន្តិភាព» នៅមន្ទីរពេទ្យកាល់ម៉ែត, ១៥ មករា ២០១៨

.. សូមអរគុណចំពោះការផ្តល់ជំនួយនៃសមាគមផ្នែកនុយក្លេអ៊ែរ ... យើងបានឈានដល់ដំណាក់កាលនេះ ប៉ុន្តែក៏សូមកុំភ្លេចថា បច្ចេកវិទ្យាកាន់តែលឿន តម្រូវឲ្យយើងពង្រឹងសមត្ថភាពកាន់តែប្រសើរ។ ឧបករណ៍ដែលទំនើបមានហើយ ប៉ុន្តែបើយើងមិនចេះប្រើប្រាស់ឧបករណ៍នោះ វាក៏មិនបានដែរ។ សង្ឃឹមថា គ្រូពេទ្យរបស់យើងនឹងខិតខំបង្កើនសមត្ថភាព ដើម្បីប្រើប្រាស់ឧបករណ៍ដែលមានតម្លៃនេះជួយសង្គ្រោះជីវិតប្រជាជនយើង។ ត្រូវធ្វើការបណ្តុះបណ្តាល ទាំងជំនាញជាក់ស្តែងដែលយើងមាន ក្នុងជួរគ្រូពេទ្យថ្មី ... ។

៣. ពេទ្យនិងគ្រូបង្រៀន ជាវិស័យធនដ៏សំខាន់សំរាប់ការអភិវឌ្ឍមនុស្ស

ពិធីសម្ពោធអគ្គាធិបតីនៃមន្ទីរពេទ្យមិត្តភាពខ្មែរ-សូវៀត, ៤ មករា ២០១៨

... យើងបានបង្កើនបៀវត្សក្នុងក្របខ័ណ្ឌមន្ត្រីពេទ្យដែរ។ ប្រាក់បៀវត្សក្របខ័ណ្ឌមន្ត្រីពេទ្យ និងក្របខ័ណ្ឌគ្រូបង្រៀនខ្ពស់ជាងគេ។ (ការអនុវត្តបែបនេះគឺ) ក្នុងគោលដៅយកផ្នែកគ្រូបង្រៀននិងពេទ្យនេះ ជាវិស័យធនដ៏ជុំវិញ (ការវិនិយោគមើលថែមូលធន) មនុស្ស ... បើមានតែមន្ទីរពេទ្យល្អ មានតែឧបករណ៍ល្អ ទទួលបានការបណ្តុះបណ្តាលល្អក៏ដោយចុះ បើយើងខ្វះស្មារតីទទួលខុសត្រូវ ក្នុងការ

ព្យាបាលជំងឺ រឿងវានៅតែដដែល ... ខ្ញុំអំពាវនាវមន្ត្រីសុខាភិបាល ឬមន្ត្រីគ្រប់ផ្នែក ខិតខំស្រាវជ្រាវ និងយកចិត្តទុកដាក់បង្កើននូវចំណេះដឹង ...។

៤. សម្បត្តិធនធានមនុស្សដ៏មានតម្លៃសម្រាប់កម្ពុជា គឺសុខភាព និងការអប់រំល្អ

ពិធីសម្ពោធអគារថ្មីនៃមន្ទីរពេទ្យមិត្តភាពខ្មែរ-សូវៀត, ៤ មករា ២០១៨

... អ្វីដែលយើងយកចិត្តទុកដាក់ធ្វើរួមគ្នា និងបង្កើតជាសមិទ្ធផលសម្បត្តិធនធានមនុស្សដ៏មានតម្លៃសម្រាប់កម្ពុជា គឺសុខភាពនិងការអប់រំល្អ ... មានកម្មវិធីច្រើនណាស់ កិច្ចការច្រើនណាស់ ដែលយើងត្រូវចាត់ជាបញ្ហាប្រឈម។ ខ្ញុំទទួលយកការទិស្សន្ទស្ថាបនា ប៉ុន្តែខ្ញុំមិនអាចទទួលយកបានដែរនូវការទិស្សន្ទបែបជាន់ពន្លឺចម្លាក់ងាយចំពោះគ្រូពេទ្យរបស់យើងថា ៩០% អាក្រក់ និងមានតែ ១០% ល្អ (នោះទេ) ... សូមអំពាវនាវឲ្យព្យាយាមចៀសវាងការបង្កើតឡើងនូវស្ថានភាពជាជំងឺដង្កាត់ ឬការគ្រោះថ្នាក់ផ្សេងៗ បណ្តាលពីការទទួលទានខ្វះអនាម័យ ការធ្វើដំណើរមិនគោរពច្បាប់ ក៏ដូចជាការខ្វះសុវត្ថិភាពឯទៀត ...។

៥. គណបក្សប្រជាជន ផ្ដោតការយកចិត្តទុកដាក់លើសុខុមាលភាពជាចម្បង

ពិធីសម្ពោធអគារថ្មីនៃមន្ទីរពេទ្យមិត្តភាពខ្មែរ-សូវៀត, ៤ មករា ២០១៨

... ក្នុងសន្និបាតលើកទី១ (នៃការងារសុខាភិបាល) យើងបានធ្វើនៅឯសាលាពេទ្យ។ ថ្ងៃនោះ ជាថ្ងៃដែលយើងបើក(អោយដំណើរការ)សាលាពេទ្យជាលើកដំបូង។ សាកលវិទ្យាល័យ/ឧត្តមសិក្សាដែលបើកដំបូងគេគឺសាលាពេទ្យនេះឯង។ នេះបញ្ជាក់បានថា គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជា បានផ្ដោតការយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើបញ្ហាសុខុមាលភាពជាចម្បងរួចស្រេច ... តាមខ្ញុំចាំ យើងបានបិទសន្និបាតក្នុងពេលល្ងាច។ ពេលនោះ ឯកឧត្តម នូ បេង ជាអធិបតី។ ឯកឧត្តម យិត គឹមសេង, ឯកឧត្តម នុត សារ៉េន ជាឧបការីទេ។ បង យិត គឹមសេង ជាអនុរដ្ឋមន្ត្រីសុខាភិបាល, លោកជំទាវ ជ័យ កញ្ញា ជាអនុរដ្ឋមន្ត្រី ...។

៦. គ្រូពេទ្យ៧០% បម្រើប្រជាជន៣០% នៅទីប្រជុំជន និងបញ្ហាសមកវិញនៅជនបទ

សំណេះសំណាលជាមួយសមាគមគ្រូពេទ្យស្ម័គ្រចិត្តយុវជនសម្តេចតេជោ, ២ មីនា ២០១៨

... ក្នុងរង្វង់ឆ្នាំ១៩៩៥/១៩៩៦ ខ្ញុំបានឲ្យសាកល្បងសិក្សា ពីការបែងចែក ធនធានមនុស្ស ... គ្រូពេទ្យ៧០% បម្រើប្រជាជន៣០% នៅទីប្រជុំជន និងនៅ ទីក្រុង ឯគ្រូពេទ្យ៣០% ទៀត បម្រើប្រជាជន៧០% នៅជនបទទៅវិញ។ (មាន កត្តា) ក៏យន្តាចសម្រាប់គ្រូពេទ្យយើងដែរ។ សម័យកាលនោះ មិនទាន់ចប់សង្គ្រាម ទេ។ មិនមែនគ្រាន់តែគ្រូពេទ្យខាងយោធាទេ គ្រូពេទ្យស៊ីវិលក៏ត្រូវបានបញ្ជូនទៅ ចូលរួមព្យាបាលរបួសសម្រាប់កងទ័ព និងប្រជាជននៅឯសមរភូមិមុខ។ ខ្ញុំនៅចាំ បានថាចំពោះគ្រូពេទ្យដែលចេញពីទីក្រុងភ្នំពេញ ... ខ្មែរក្រហមបាញ់ប្លោងឯជិត ម៉ាឡែងណោះ គាត់ក្រាបនៅឯស៊ីសុផុន ...។

៧. ចំណាយលើមនុស្សមានទំហំ ៣ដង នៃថវិកាការពារជាតិ និងសន្តិសុខជាតិ

សំណេះសំណាលជាមួយសមាគមគ្រូពេទ្យស្ម័គ្រចិត្តយុវជនសម្តេចតេជោ, ២ មីនា ២០១៨

... រឿងវ៉ាទាំងអស់នេះ ធ្វើអោយការអនុវត្តក្នុងវិស័យសុខាភិបាល នាដំណាក់ កាលនោះមានកម្រិត។ កង្វះធនធានមនុស្ស សម្ភារៈបច្ចេកទេស ថ្នាំពេទ្យ(កើត មាន)ក្នុងពេលដែលយើងមានតម្រូវការចំណាយលើវិស័យការពារជាតិ និងសន្តិសុខ ជំងឺជាង។ ការចំណាយលើវិស័យសុខាភិបាលមានកម្រិតខ្លាំងណាស់។ ប៉ុន្តែ ឥឡូវ នេះ បើគិតអំពីចំណាយដោយយកគោលដៅមនុស្សធ្វើជាស្នូល យើងបានប្រើ ប្រាស់ធនធានថវិកាជំងឺវិស័យការពារជាតិ និងសន្តិសុខរហូតទៅដល់ ៣ដង ឯណោះ ... ដោយឡែកតែផ្នែកអប់រំស្ទើរតែ ១ពាន់លានដុល្លារ ...។

៨. ភូមិសាស្ត្រសុខាភិបាល មិនខុសគ្នានឹងភូមិសាស្ត្រវិស័យអប់រំ

បិទសន្និបាតសុខាភិបាលលើកទី៤០, ១២ មីនា ២០១៩

... ពេលដែលយើងបានចុះវាស់វែងជីវ្ជីជូនប្រជាជននៅឆ្នាំ២០១២ យើងបាន មើលឃើញអំពីបញ្ហាប្រឈមនានា ដែលប្រជាពលរដ្ឋ(កំពុងជួបប្រទះក្នុងការ) ទៅតាំងទីលំនៅថ្មី(លើដីជីវ្ជី)យើងបានផ្តល់ឲ្យពួកគាត់។ ក្នុងចំណោមបញ្ហាទាំង ៤ ដែលត្រូវដោះស្រាយជូននោះ មានមួយពាក់ព័ន្ធនឹងសុខាភិបាល។ ការប្រឈម ៤នោះរួមមានផ្លូវថ្នល់តភ្ជាប់ចូលទៅភូមិរបស់គាត់ ... ទឹក(ប្រើប្រាស់) អប់រំ និង សុខាភិបាល។ យើងមិនអាចពង្រាយ(សេវាទាំងនេះ)ទៅតាមភូមិនីមួយៗ ទាំង អស់ទេ ក៏ប៉ុន្តែត្រូវពិនិត្យឡើងវិញភូមិសាស្ត្រវិស័យសុខាភិបាល ដែលវាមិនខុស

គ្នានឹងភូមិសាស្ត្រវិស័យអប់រំទេ។ យើងបាននិយាយពីភូមិសាស្ត្រវិស័យអប់រំថា ត្រូវកំណត់កន្លែងដាក់បឋមសិក្សា កន្លែងដាក់អនុវិទ្យាល័យ និងកន្លែងដាក់ជា វិទ្យាល័យ។ ករណីដូចគ្នានេះត្រូវពិនិត្យមើលអំពីការរៀបចំជាបណ្តាញសុខាភិបាល ដែលអាចគ្របដណ្តប់ភូមិសាស្ត្រជួយដល់ប្រជាជន ...។

៩. កុំឱ្យ ៧៣% នៃបុគ្គលិកសុខាភិបាលប្រមូលផ្តុំនៅតែក្របខ័ណ្ឌខេត្ត មិនទៅស្រុក/ឃុំ
ពិធីបិទសន្និបាតក្រសួងសុខាភិបាលលើកទី៣៩, ២៧ មីនា ២០១៨

... ខ្ញុំក៏បាននិយាយនៅក្នុងសន្និបាត(សុខាភិបាល) អំពីការសិក្សាដែលបានធ្វើ ប្រហែលជាជិតប្រមាណ ២០ឆ្នាំមុន ស្តីពីការគ្រប់គ្រង និងការបែងចែកធនធាន មនុស្ស ... ក្នុងនោះមាននិយាយត្រឹមពីបុគ្គលិកសុខាភិបាលបម្រើការងារនៅថ្នាក់ ខេត្តចំនួន ១៨ ៥៨៤នាក់ ឬស្មើនឹង៧២,៩៩% នៃបុគ្គលិកសុខាភិបាលសរុបនៅ ឆ្នាំ២០១៧ ... និយាយលេខគត់, ក្រែងលោ ៧៣% ជាទំហំប្រមូលផ្តុំនៅក្របខ័ណ្ឌ ខេត្ត ដែលមិនបានពង្រាយចុះទៅតាមបណ្តាមន្ទីរពេទ្យនៅតាមស្រុកតាមឃុំ ... ខ្ញុំ ស្នើឲ្យយកចិត្តទុកដាក់លើការបែងចែកគ្រូពេទ្យ ដើម្បីបំប្លែងសេចក្តីត្រូវការរបស់ ប្រជាជននៅឯជនបទ ...។

១០. ការបែងចែកពេទ្យត្រូវទៅជាមួយនឹងការវិនិយោគជាក្របខ័ណ្ឌមន្ទីរពេទ្យ
ពិធីបិទសន្និបាតសុខាភិបាលប្រចាំឆ្នាំលើកទី៣៩, ២៧ មីនា ២០១៨

... យើងមិនអាចបែងចែកគ្រូពេទ្យ ដោយខ្វះឧបករណ៍ សម្ភារ និងថ្នាំពេទ្យទៅ ជាមួយទេ។ យើងត្រូវបែងចែកគ្រូពេទ្យ កាលណាមានមន្ទីរពេទ្យ។ បើអត់មានមន្ទីរ ពេទ្យ ហើយយើងបែងចែកពេទ្យទៅ ក៏វាអត់បានការអីដែរ។ ការបែងចែកពេទ្យត្រូវ ទៅជាមួយការវិនិយោគ ជាក្របខ័ណ្ឌមន្ទីរពេទ្យ ការបំពាក់ជាឧបករណ៍នានា ឲ្យ ស្របជាមួយបច្ចេកទេសនៃគ្រូពេទ្យ ដែលបានរៀនសូត្រនេះផងដែរ។ ឧទាហរណ៍ មន្ទីរពេទ្យហ្នឹងមិនមានកន្លែងវះកាត់ទេ ក៏ប៉ុន្តែយើងយកគ្រូពេទ្យវះកាត់ទៅដាក់ នៅទីនោះ ... ដូច្នេះ ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់បន្ថែមទៀតលើការបែងចែក(អ្នកជំនាញ ឯកទេស) ...។

១១. មោទនភាពដោយបានភ្ជាប់ខ្លួនជាមួយវិស័យសុខាភិបាលតាំងពីចាប់ផ្តើមដំបូង
ប្រគល់សញ្ញាបត្រដល់និស្សិតនៃសាកលវិទ្យាល័យវិទ្យាសាស្ត្រសុខាភិបាល,

... គឺជាមោទនភាព ដោយបានភ្ជាប់ខ្លួនជាមួយសាកលវិទ្យាល័យ(វិទ្យាសាស្ត្រសុខាភិបាល) តាំងពីចាប់ផ្តើមដំបូង។ ពេលនោះមានរដ្ឋមន្ត្រីមានស្តីហើយ ក៏ប៉ុន្តែ ទោះបីជាជួបមន្ត្រីក្រសួងការបរទេសនៅឡើយក្តី ខ្ញុំក៏នៅក្នុងគណៈអចិន្ត្រៃយ៍នៃក្រុមប្រឹក្សាប្រជាជនបដិវត្តកម្ពុជា គឺជាជនជាតិបាលជំនាន់នោះ ហើយក៏ត្រូវបានឯកឧត្តម នូ បេង ជាជួបមន្ត្រី អញ្ជើញឱ្យទៅចូលរួមបិទសន្និបាត និងបើក(អោយដំណើរការ)សាលាពេទ្យឡើងវិញ។ ជារៀងរាល់ឆ្នាំ លើកលែងតែឆ្នាំទៅទេដែលខ្ញុំបានអាក់ខាន ខ្ញុំតែងបានភ្ជាប់ខ្លួនជាមួយវិស័យសុខាភិបាលនេះ (ដោយចូលរួមក្នុង)សន្និបាតសុខាភិបាល។ ជាទូទៅយើងបានធ្វើកំណែទម្រង់ និងជំរុញវឌ្ឍនភាព ទាក់ទិននឹងការបណ្តុះបណ្តាលធនធានមនុស្ស ក្នុងវិស័យវេជ្ជសាស្ត្រ ...។

១២. ប្រឡងចូលសាលាពេទ្យ មិនកំណត់និទ្ទេស តែមិនបន្ទុះបន្ថយវិញ្ញាសា

សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោស្ថិតភាព» នៅមន្ទីរពេទ្យកាល់ម៉ែត, ១៥ មករា ២០១៨

... សាកលវិទ្យាល័យពេទ្យ បានធ្វើការតម្រូវអោយមានការប្រឡងដោយយកតាមនិទ្ទេស ... និយាយតាមបារាំង A, B, C ដល់ D និង E ... និសិត្យដែលចង់ប្រឡងចូល បានស្នើសុំមកខ្ញុំជាcommentក្នុង inbox និងតាម Messenger ... ខ្ញុំបានបញ្ជូន(សំណើទាំងនោះ)តាម WhatsApp មកអោយ ឯកឧត្តមរដ្ឋមន្ត្រី ម៉ម ប៊ុនហេង ... ពេលមានការឯកភាពហើយ ខ្ញុំក៏បានឆ្លើយតបជាមួយក្លាយៗ ថា “យើងអនុញ្ញាតអោយចូលប្រឡងគ្រប់និទ្ទេសទាំងអស់ ... យើងបើកឱកាសអោយ ចូលប្រឡង តែត្រូវតែមានសញ្ញាបត្រមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ”។ បែរជាមាន comment មួយមកទៀតថា សូមបន្ទុះបន្ថយវិញ្ញាសាប្រឡង ... សូមឆ្លើយថា ខ្ញុំធ្វើអត់បានទេរៀងហ្នឹង ...។

១៣. ការពិនិត្យសុខភាពជាឧបសគ្គដល់អ្នកប្រឡងចូលក្របខ័ណ្ឌ និងបង្កើតអំពើពុករលួយ

ប្រគល់សញ្ញាបត្រដល់និស្សិតសាកលវិទ្យាល័យវិទ្យាសាស្ត្រសុខាភិបាល, ១៦ ធ្នូ ២០១៩

... សូមបញ្ជាក់សាជាថ្មី ពេលដែលក្រសួងសុខាភិបាលស្នើសុំឱ្យមានការត្រួតពិនិត្យ(សុខភាពអ្នកដែលប្រឡងចូលជាក្របខ័ណ្ឌមន្ត្រី) ខ្ញុំអត់យល់ព្រមទេ។ ខ្ញុំបានបដិសេធ។ មូលហេតុមិនយល់ព្រមគឺ បើសិនជាខ្ញុំយល់ព្រម វានឹងបង្កើតជា

ឧបសគ្គសម្រាប់និសិត្យ ដែលប្រឡងចូលក្របខ័ណ្ឌរដ្ឋប្បវេណីទី១។ ទី២ បង្កើតជា សំបុកពុករលួយតែម្តង។ ចង់បានលិខិតពិនិត្យសុខភាព ... ឱ្យលុយប៉ុណ្ណេះ (ប៉ុណ្ណោះមក) មិនបាច់ពិនិត្យទេ ឱ្យតែម្តង។ ហ្នឹងជាសំបុកពុករលួយដែលនាំឱ្យ ខូចឈ្មោះ។ អ្នកដែលចូលធ្វើការ/ស្នើៗ គេត្រូវមានលិខិតថ្កោលទោស។ អត់មាន យកលុយ/កាក់អីទេ គ្រាន់តែធ្វើយឺតក៏មានបញ្ហាដែរ ...។

១៤. អ្នកទទួលបានការបណ្តុះបណ្តាលនៅក្រៅប្រទេស ជួយចែករំលែកអ្នកនៅក្នុងប្រទេស ប្រគល់សញ្ញាបត្រដល់និស្សិតសាកលវិទ្យាល័យវិទ្យាសាស្ត្រសុខាភិបាល, ១៦ ធ្នូ ២០១៩

... ពិនិត្យគួរលេខអ្នកដែលបានទទួលការបណ្តុះបណ្តាល ក្នុងសាកលវិទ្យាល័យ វិទ្យាសាស្ត្រសុខាភិបាលចាប់តាំងពីឆ្នាំ១៩៨០-៨១ រហូតមកដល់២០១៨-១៩ មានចំនួន ២៧ ៥៥៩ នាក់ ក្នុងនោះនិស្សិតអាហារូបករណ៍មានចំនួន ១៤ ០២០ នាក់ និងការរៀនបង់ថ្លៃមានចំនួន ១៣ ៥៣៩នាក់ ហើយនិស្សិតដែលកំពុង សិក្សាបន្តមានចំនួន ៥ ៥១៣នាក់ ... តាមរបាយការណ៍របស់ឯកឧត្តមម៉ម ប៊ុនហេង និស្សិតដែលយើងបានបញ្ជូនទៅធ្វើកម្មសិក្សា និងបន្តបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ថ្នាក់ វេជ្ជបណ្ឌិតឯកទេសនៅក្រៅប្រទេស មានប្រទេសបារាំង អាមេរិក អូស្ត្រាលី ជប៉ុន កូរ៉េ ប៊ែលហ្សិក មានចំនួន ៩៧៨នាក់។ នេះជាចំនួនដែលយើងបានទទួល ត្រឡប់មកវិញ។ មិនមែន(ជាជោគជ័យ)សម្រាប់សាមីខ្លួនទេ ក៏ប៉ុន្តែសាមីខ្លួន ដែលបានទទួលការបណ្តុះបណ្តាលឯកទេស អាចយកមកចែករំលែក នៅក្នុង សាលា/មន្ទីរពេទ្យរបស់យើងផងដែរ ...។

១៥. អតីតកាលដ៏ឈឺចាប់ នាំដល់ការផ្តើមគំនិតបង្កើតសមាគមគ្រូពេទ្យស្ម័គ្រចិត្តតេជោ សំណេះសំណាលជាមួយសមាគមគ្រូពេទ្យស្ម័គ្រចិត្តយុវជនសម្តេចតេជោ, ២ មីនា ២០១៨

... ខ្ញុំមិនដែលភ្លេចពីអតីតកាល ដែលពោរពេញទៅដោយការឈឺចាប់សម្រាប់ ខ្លួនខ្ញុំផ្ទាល់ក្តី ឬក៏សម្រាប់ប្រជាជនកម្ពុជាក្តី។ ដូច្នេះហើយ ជាមួយសកម្មភាព ដឹក នាំក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃការចំណាយថវិកាជាតិ ក៏ត្រូវមានគំនិតផ្តួចផ្តើមធ្វើសកម្មភាព ទាំងឡាយតាមលទ្ធភាពដែលអាចធ្វើទៅបាន។ ក្នុងន័យនេះ សមាគមគ្រូពេទ្យ ស្ម័គ្រចិត្តសម្តេចតេជោ ហៅកាត់ថា TYDA ... បានពង្រាយទៅខេត្តក្រុងច្រើន កន្លែង ដែលខ្ញុំគិតថាជាសកម្មភាពដែលមានការពូនផ្តុំដោយគ្រូពេទ្យស្ម័គ្រចិត្ត

ហើយក៏បានពូនផ្គុំដោយសប្បុរសជននានា ដែលបានចូលរួមជួយជាថវិកា សម្ភារៈ ដើម្បីឲ្យសកម្មភាពរបស់ក្រុមគ្រូពេទ្យដំណើរការទៅ ... ដំណាក់កាលនេះ បួនៗ ក្នុងៗ ធ្វើសកម្មភាពក្នុងក្របខ័ណ្ឌមនុស្សធម៌គឺជួយមនុស្ស ... ។

១៦. ក្រុមគ្រូពេទ្យនៃថ្នាក់ដឹកនាំគណបក្សប្រជាជនចុះជួយប្រជាជនតាមមូលដ្ឋាន

សំណេះសំណាលជាមួយសមាគមគ្រូពេទ្យស្ម័គ្រចិត្តយុវជនសម្តេចតេជោ, ២ មីនា ២០១៨

... ទោះបីស្ថានភាពនេះបានកែលម្អមួយកម្រិតហើយក្តី យើងនៅមានបញ្ហា ប្រឈមមួយកម្រិតទៀត និងបន្តទៀត ដែលវាមិនគ្រាន់តែត្រូវការអន្តរាគមន៍ពី មន្ទីរពេទ្យរដ្ឋ និងស្ថាប័នរបស់រដ្ឋនោះទេ។ វាក៏តម្រូវអោយបន្តអនុវត្តវប្បធម៌នៃការ ចែករំលែក ឬសិល្បៈនៃការចែករំលែក ដូចជាបង្កើតក្រុមគ្រូពេទ្យនានា មានដូចជា ក្រុមគ្រូពេទ្យសម្តេច ជា ស៊ីម ក្រុមគ្រូពេទ្យសម្តេច ហេង សំរិន ក្រុមគ្រូពេទ្យ សម្តេច ស ខេង ក្រុមគ្រូពេទ្យថ្នាក់ដឹកនាំនេះថ្នាក់ដឹកនាំនោះ ... សូមយកឱកាស នេះធ្វើការកោតសរសើរ និងអរគុណចំពោះក្រុមគ្រូពេទ្យទាំងអស់ដែលបានខិតខំ ក្នុងរយៈពេលកន្លងទៅចុះពិនិត្យព្យាបាលជំងឺប្រជាជន ... ។

១៧. មោទនភាពចំពោះយុវគ្រូពេទ្យស្ម័គ្រចិត្ត រួមដំណើរជាមួយ TYDA

សំណេះសំណាលជាមួយសមាគមគ្រូពេទ្យស្ម័គ្រចិត្តយុវជនសម្តេចតេជោ, ២ មីនា ២០១៨

... ប្រសិនបើមិនមានវត្តមានរបស់ពួកយើងទេ តើអ្នកទាំងនេះទទួលជាគភ៌សនា បែបណាទៅហើយ? យើងត្រូវមើលឃើញចំណុចនេះ ... ខ្ញុំមានមោទនភាព ចំពោះយុវជនយើង ដែលបានចូលរួមក្នុងកិច្ចការមនុស្សធម៌ដ៏មានសារៈសំខាន់ នេះហើយសង្ឃឹមថា យុវជនយើងនឹងបន្តរួមដំណើរជាមួយ TYDA បន្តទៀត។ យើងនៅមានកិច្ចការច្រើន ជួយដល់ប្រជាពលរដ្ឋ ដើម្បីធ្វើអោយពួកគាត់មាន សុខភាពកាន់តែប្រសើរ ជម្នះបានជំងឺដង្កាត់នានា។ សូមអរគុណចំពោះសប្បុរស ជនទាំងឡាយដែលបានចូលរួមជាវិភាគទាន ថវិកា ជាសម្ភារៈ ជួយដល់បេសកកម្ម នៃក្រុមគ្រូពេទ្យនេះ។ នេះបង្ហាញអោយឃើញទឹកចិត្តថា យើងបានរួមគ្នាកសាង ប្រទេសនេះ ដោយមិនពឹងផ្អែករង់ចាំតែដំណាក់អុកស៊ីសែន ដែលគេបន្តក់អោយ យើង ... ។

១៨. មិនត្រូវមានពេទ្យនៅក្រៅបញ្ជីក្របខ័ណ្ឌ ដែលច្បាប់ទទួលស្គាល់ទេ

ចែកសញ្ញាបត្រដល់និស្សិត នៃសាកលវិទ្យាល័យពុទ្ធិសាស្ត្រ, ៦ មិថុនា ២០១៩

... ទន្ទឹមនឹងការរីកចម្រើននៃសាកលវិទ្យាល័យ(ពុទ្ធិសាស្ត្រ)នេះ មានចំណុចមួយដែលខ្ញុំសូមផ្តល់ជាអនុសាសន៍ សម្រាប់សាកលវិទ្យាល័យផង សម្រាប់និស្សិតផង ហើយក៏សម្រាប់ក្រសួងសុខាភិបាល ដែលមានឯកឧត្តម ម៉ម ប៊ុនហេង នៅទីនេះស្រាប់។ សាកលវិទ្យាល័យនេះមានរៀនផ្នែកវេជ្ជសាស្ត្រ និងឱសថសាស្ត្រ និយាយរួមគឺទាក់ទងនឹងផ្នែកពេទ្យ។ យើងបានធ្វើការសម្របសម្រួលបញ្ហានេះ ក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃការប្រជុំរវាងគ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សា ជាមួយរដ្ឋាភិបាល ថាត្រូវយកចិត្តទុកដាក់លើបញ្ហាមុខវិជ្ជានេះ ព្រោះទាក់ទងជាមួយជីវិតមនុស្ស។ ប្រសិនបើមិនច្បាស់លាស់ទេ ក្រសួងសុខាភិបាលត្រូវធ្វើការតម្រង់ទិស ព្រោះមិនអាចទទួលបានការបណ្តុះបណ្តាលហើយ ទុកឱ្យមានពេទ្យក្រៅក្របខ័ណ្ឌ ហើយដែលទទួលស្គាល់ដោយច្បាប់ទេ ...។

១៩. រៀននៅសាលាឯកជនក្តីឬសាលារដ្ឋក្តី ត្រូវខិតខំឱ្យទៅជាប្រព័ន្ធឯកភាពមួយ

ចែកសញ្ញាបត្រដល់និស្សិត នៃសាកលវិទ្យាល័យពុទ្ធិសាស្ត្រ, ៦ មិថុនា ២០១៩

... ទោះបីជាយើងមានការខិតខំច្រើនណាស់ហើយក៏ដោយក៏ថ្មីៗនេះ បណ្តាញសារព័ត៌មានមួយចំនួនបានចុះ(ផ្សាយពីការខ្វះចន្លោះក្នុងការគ្រប់គ្រង ក្នុងវិស័យសុខាភិបាល ទាក់ទងនឹងករណី) ដែលមានគ្រូពេទ្យមួយចំនួនដើរចាក់ថ្នាំតាមភូមិឃុំមួយចំនួនក្នុងផ្ទៃប្រទេស ដោយគ្មានសញ្ញាបត្រ និងគ្មានការទទួលស្គាល់ពីផ្នែកសុខាភិបាល។ ហើយវាជារឿងពិត។ ឥឡូវ នៅតាមសាកលវិទ្យាល័យឯកជនមួយចំនួន ក៏មានការបណ្តុះបណ្តាលផ្នែកវេជ្ជសាស្ត្រ ពិសេសផ្នែកឱសថសាស្ត្រនេះតែម្តង។ ដូច្នេះ ត្រូវខិតខំសម្របសម្រួលឱ្យក្លាយទៅជាប្រព័ន្ធមួយឯកភាពដែលបើទោះបីជាសិក្សានៅសាលារដ្ឋក្តី សិក្សានៅសាលាឯកជនក្តី ក៏គប្បីមានការទទួលស្គាល់ឱ្យបានច្បាស់ ព្រោះជាមុខវិជ្ជាទាក់ទងនឹងជីវិតមនុស្ស ...។

២០. ខេត្តក្បុងឃ្មុំនឹងទទួលបានសាកលវិទ្យាល័យមួយ និងមន្ទីរពេទ្យមួយ

សម្តេចដាក់អោយប្រើប្រាស់នូវអគារសាលាខេត្ត និងមន្ទីរជំនាញប្រមូលផ្តុំជុំវិញ ខេត្តក្បុងឃ្មុំ, ៩ ឧសភា ២០១៧

... ពិនិត្យពីអតីតកាលដ៏ជួរចត់មកដល់ពេលនេះ យើងបានដើរឆ្ងាយណាស់ ហើយពីស្ថានភាពដ៏លំបាកលំបិន។ សមិទ្ធផលនានា បានកើតចេញជាប្រហាក់ ហើយ ក្នុងនោះភាគីជាក់លាក់សំណាងមួយរបស់ខេត្តត្បូងឃ្មុំ ទន្ទឹមនឹងការកើតនូវ ទីរួមខេត្តនេះ ដែលយើងបានបង្កើតជាសាកលវិទ្យាល័យសម្រាប់ផ្តល់ឲ្យយុវជន បានសិក្សានៅសាកលវិទ្យាល័យនៅជិតនេះ។ នៅពេលខាងមុខ សាធារណរដ្ឋ ប្រជាមានិតចិននឹងកសាងមន្ទីរពេទ្យ ដែលមានលក្ខណៈជាមន្ទីរពេទ្យបង្អែកធំ មួយ។ ដែលមុននេះ យើងធ្លាប់ដឹកអ្នកជំងឺទៅកាន់ទីរួមខេត្តកំពង់ចាម ខ្ញុំបាន លើកសំណើចំពោះប្រធានាធិបតីចិន ស៊ី ជីនពីង ឲ្យជួយកសាងមន្ទីរពេទ្យសម្រាប់ ការព្យាបាលប្រជាពលរដ្ឋនៅទីនេះ ... ។

២១. ក្នុងវិស័យសុខាភិបាល ចេះដឹងមិនគ្រប់គ្រាន់ ព្យាបាលមិនបានទេ

សំណេះសំណាលជាមួយសមាគមគ្រូពេទ្យស្ម័គ្រចិត្តយុវជនសម្តេចតេជោ, ២ មីនា ២០១៨

... បើនិយាយក្នុងវិស័យអប់រំ យើងថាអ្នកចេះច្រើនបង្រៀនអ្នកចេះតិច ឯអ្នក ចេះតិច បង្រៀនអ្នកមិនចេះ។ ប៉ុន្តែ សម្រាប់វិជ្ជាជីវៈពេទ្យមិនដូច្នោះទេ។ អ្នកចេះ តិច មិនអាចចាក់ថ្នាំឲ្យអ្នកជំងឺទេ។ ក៏មានកន្លែងខ្លះប្រថុយប្រថានដែរ។ រៀនសូត្រ វេជ្ជសាស្ត្របានតិចតួច ហើយដោយសារខ្វះពេទ្យ ក៏បង្កើតទៅជាស្ថានភាពពេទ្យ ឯកជន ដើរចាក់ថ្នាំព្យាបាលជំងឺនឹងគេនឹងឯង ... រឿងវាដែលបានកើតឡើង ចំពោះយើងគឺកម្សត់។ ពេលនោះ ការផ្តល់ជំនួយមកកម្ពុជាមិនគ្រប់នឹងប្រើ។ ប្រជាពលរដ្ឋខ្លះថ្នាំសង្កូវ ការពិនិត្យព្យាបាលជំងឺតាមមន្ទីរពេទ្យរដ្ឋ មានឧបករណ៍ សម្ភារខ្សត់ខ្សោយ ជាមួយនឹងធនធានមនុស្សមានកម្រិត ... ។

២២. ការព្យាបាលជំងឺគ្មានការប្រកាន់បក្ខពួក រើសអើងសញ្ជាតិ សាសនា ពណ៌សម្បុរ នយោបាយ

សំណេះសំណាលជាមួយសមាគមគ្រូពេទ្យស្ម័គ្រចិត្តយុវជនសម្តេចតេជោ, ២ មីនា ២០១៨

... សូមហាមការប្រកាន់និន្នាការនយោបាយ ហាមសួរបានឆ្នោតឲ្យបក្សណា ឬ គាំទ្របក្សណា។ ទោះអ្នកនោះគាំទ្របក្សណាក៏ដោយ ត្រូវតែពិនិត្យព្យាបាល ដោយគ្មានការរើសអើង។ នេះជាតំណាង នៃគ្រូពេទ្យស្ម័គ្រចិត្ត TYDA។ TYDA ត្រូវ មានត្រណមមួយនេះ បើទោះបីគេធ្លាប់ជេរបញ្ជោតយើងយ៉ាងម៉េចក៏ដោយ។ ពេល

ដែលមកយកសេវាសុខាភិបាលពីយើង។ ត្រូវព្យាបាលឲ្យពេញចិត្តឲ្យជា។ ... នយោបាយជារឿងមួយ ឯរឿងសុខភាព និងកិច្ចការមនុស្សធម៌គឺជារឿងមួយដែល គ្មានការប្រកាន់បក្សពួក គ្មានរើសអើងសញ្ជាតិ គ្មានរើសអើងសាសនា ពណ៌ សម្បុរ នយោបាយ ...។

២៣. ចូលរួមសន្និបាត ៣៨/៣៩លើក តាមដានការវិវឌ្ឍស្តីពីការរៀបចំធនធានមនុស្ស ពិធីបិទសន្និបាតសុខាភិបាលប្រចាំឆ្នាំលើកទី៣៩, ២៧ មីនា ២០១៨

... សូមបញ្ជាក់ឡើងវិញថា ក្នុង ៣៩ឆ្នាំនេះ មានតែឆ្នាំទៅមួយគត់ ដែលខ្ញុំអត់ បានចូលរួម។ សន្និបាតសុខាភិបាលរយៈពេល ៣៩ឆ្នាំ គឺខ្ញុំបានចូល ៣៨ឆ្នាំ/ដង។ បានសេចក្តីថា សន្និបាតទី១ នៅដើមឆ្នាំ១៩៨០ ដំណើរការបើកត្រឹមសាលាពេទ្យ រួចហើយខ្ញុំចូលគ្រប់ពេលនៃសន្និបាត។ ដូច្នេះ បានជាខ្ញុំតាមដានសិក្សាការវិវឌ្ឍ ប្រែប្រួលតាំងពីការរៀបចំធនធានមនុស្ស។ អញ្ចឹងកុំឲ្យ ៧៣% ឬ ៧២,៩៩% នៅ កកកុញ ប្រមូលផ្តុំតែនឹងនៅខេត្ត ហើយដឹងថាខេត្តមានស្រុក មានឃុំ ផង ...។

២៤. ឲ្យអាទិភាពអ្នកមានវិជ្ជាពេទ្យនៅខេត្ត និងស្ម័គ្រចិត្តទៅខេត្តនោះវិញ បិទសន្និបាតសុខាភិបាលលើកទី៤០, ១២ មីនា ២០១៩

... ការជ្រើសរើសគ្រូពេទ្យទៀតសោត កុំធ្វើដូចជាទសវត្សរ៍ទី៨០ ... ពេលដែល យើងឲ្យទទួលនិស្សិតមកពីបណ្តាខេត្ត តំបន់ជនជាតិក៏មក (រៀនវេជ្ជសាស្ត្រ) សុទ្ធតែចុះហត្ថលេខាអះអាងថា “រៀនចប់ពេទ្យហើយត្រូវបម្រើរដ្ឋ”។ (លើការ ដាក់ស្តែង) ... មិនមែនអ្នកគន់គិរី មណ្ឌលគិរី ស្ទឹងត្រែង កោះកុង ព្រះវិហារមក រៀន (ទេ តែជា) កូនអ្នកភ្នំពេញ។ ដាក់ឈ្មោះថាជាកូនអ្នកមណ្ឌលគិរី គន់គិរីទៅ វិញ។ ដល់ទៅរៀនហើយស្រេចតែវាមិនទៅ ... ឥឡូវដូចគ្នាដែរ អ្នកចង់ធ្វើគ្រូពេទ្យ ច្រើនគ្នាណាស់។ បើត្រូវរើស សូមកុំសំដៅមន្ទីរពេទ្យក្នុងទីក្រុងភ្នំពេញ លើក លែងតែឯកទេសសំខាន់ដែលយើងខ្វះ។ បើសិនជាយើងត្រូវរើសគ្រូពេទ្យ ដើម្បី បំពេញឲ្យខេត្តណាមួយ ត្រូវរើសឲ្យអាទិភាពទៅអ្នកដែលមានវិជ្ជាពេទ្យ ប៉ុន្តែគេនៅ ខេត្តនោះ ហើយស្ម័គ្រចិត្តទៅខេត្តនោះ ចាំយើងទទួល។ ធ្វើបែបនេះ ទើបយើង អាចបំពេញនូវតម្រូវការនៅតាមខេត្តដែលខ្វះគ្រូពេទ្យបាន ...។

២៥. បើផ្ទេរទៅកងទ័ព គ្រូពេទ្យស៊ីវិលត្រូវចេះក្បួនសង្គ្រោះលើសមរភូមិ

ប្រគល់សញ្ញាបត្រដល់និស្សិត សាកលវិទ្យាល័យវិទ្យាសាស្ត្រសុខាភិបាល,
១៦ ធ្នូ ២០១៩

... សូមកោតសរសើរចំពោះសាកលវិទ្យាល័យ គណៈគ្រប់គ្រង សាស្ត្រាចារ្យ ដែលបានបង្កាត់បង្ហាញនៅសាកលវិទ្យាល័យការពារជាតិ ក៏ដូចជាផ្នែកវិទ្យាស្ថាន សុខាភិបាលរបស់ក្រសួងការពារជាតិ ... ការបណ្តុះបណ្តាលឯកទេសមួយចំនួន ដែលខាងយើងមិនមានការចាំបាច់ ខាងនោះគេមានការចាំបាច់ តាំងពីក្បួន សង្គ្រោះនៅក្នុងសមរភូមិស្ទើរថែមទៀត។ ខាងគ្រូពេទ្យស៊ីវិល បើកាលណា Transfer ទៅខាងគ្រូពេទ្យយោធា ក៏ត្រូវតែចេះវិធីសាស្ត្រហ្នឹងដែរ ព្រោះពេលចូល សមរភូមិ ខុសពីមន្ទីរពេទ្យយោធាទេ។ បើទោះបីឥឡូវអត់មានសង្គ្រាមក៏ដោយ ... ជួនកាល អ្នកបួសមិនអាចយកចេញពីសមរភូមិបាន ក៏ប៉ុន្តែពេទ្យលូនទៅចាក់ ថ្នាំ។ ជំនាន់ខ្ញុំ មិនមែនដោះអាវឱ្យចាក់ទេ ដូចជាថ្នាំឃាត់ឈាមជាដើម គឺចាក់ ទាំងពីរលើ(ក្រណាត់អាវតែម្តង) ...។

២៦. ពីរងការបន្ទុះបង្ហាប់ ក្លាយជានិមិត្តរូបនៃវិវាទ ឬកងទ័ពអវស

សន្និសីទសារព័ត៌មាន បើកយុទ្ធនាការចាក់វ៉ាក់សាំងការពារកូវីដ១៩ ជូនជនវ័យជំទង់ អាយុពី ១២ឆ្នាំ ដល់ក្រោម ១៨ឆ្នាំ, ១ សីហា ២០២១

... យើងមានធនធានមនុស្ស ទាំងគ្រូពេទ្យយោធាទាំងគ្រូពេទ្យស៊ីវិល ទាំងគ្រូ ពេទ្យស្ម័គ្រចិត្ត សម្រាប់ដំណើរការចាក់វ៉ាក់សាំង។ ថ្នាក់ដឹកនាំតាមស្ថាប័ន និង អាជ្ញាធរថ្នាក់ក្រោមជាតិ មានការទទួលខុសត្រូវដឹកនាំអនុវត្ត។ ពីមុននេះ គ្រូពេទ្យ ត្រូវបានគេបន្ទុះបង្ហាប់។ ប៉ុន្តែ(ក្នុងការប្រយុទ្ធជាមួយ)កូវីដ១៩នេះ គ្រូពេទ្យ ក្លាយទៅជានិមិត្តរូបនៃវិវាទ រហូតគេប្រសិទ្ធិនាមថាកងទ័ពអវស។ មួយឆ្នាំកន្លះ ជាងនេះ គ្រូពេទ្យរបស់យើងអត់សូវបានជួបប្រពន្ធជួបកូនទេ។ ទៅមន្ទីរពេទ្យ ផុត ពីមន្ទីរពេទ្យ មកធ្វើចត្តាឡីស័ក ដើម្បីសម្រាក។ ធ្វើចត្តាឡីស័ក អត់ហ៊ានទៅជួប កូនប្រពន្ធ។ បើថាស្រីអត់បានទៅជួបប្តីជួបកូន។ រស់នៅបែកគ្នាសិន ...។

២៧. ជ្រើសរើសគ្រូពេទ្យ ៤ ២០០នាក់ បង្កើនកម្លាំងទ្រទ្រង់ប្រយុទ្ធនឹងកូវីដ១៩

បិទយុទ្ធនាការចាក់វ៉ាក់សាំងបង្ការជំងឺកូវីដ១៩ សម្រាប់អ្នកមានអាយុ ៦ឆ្នាំឡើងនិង បើកយុទ្ធនាការចាក់វ៉ាក់សាំងសម្រាប់ក្មេងអាយុ ៥ឆ្នាំ, ១ វិច្ឆិកា ២០២១

... យើងក៏ត្រូវបំប៉នគ្រូពេទ្យក្នុងការប្រយុទ្ធជាមួយកូវីដ១៩ ត្បិតទាំងអ្នកយកសំណាកស្ទីង ក៏ដេកពូនមិនបានប៉ុន្មាន។ បើទោះបីជាគ្រូពេទ្យហ្នឹងការហើយក៏គ្មានកូនដែរព្រោះវាអត់បានជួបគ្នា។ អនុញ្ញាតឲ្យជ្រើសរើសថែមគ្រូពេទ្យ៤ ២០០ នាក់ ព្រោះវាចំជំនាញដែលយើងត្រូវការបង្កើនកម្លាំងគ្រូពេទ្យ។ ពេលហ្នឹងហើយដែលគ្រូពេទ្យយើងមានពិសោធន៍ទ្រាំទ្រប្រយុទ្ធជាមួយកូវីដ១៩។ ក្នុងបទចម្លើយមានការលើកសរសើរពេទ្យថាជាកងទ័ពអាវស។ កាលពីមុនដេរពេទ្យ។ ពេលទឹកដល់ច្រមុះ នាំគ្នាសរសើរពេលលិកម្មរបស់គ្រូពេទ្យ។ រឿងហ្នឹងជារឿងពិត ...។

២៨. ការពិគ្រោះជំងឺអាចធ្វើតាមមធ្យោបាយទំនាក់ទំនងឌីជីថល

សម្តេចដាក់ឲ្យប្រើប្រាស់មន្ទីរពេទ្យបង្អែកស្រុកក្រចេះ, ខេត្តត្បូងឃ្មុំ, ៣ មេសា ២០២៣

... នេះជាសម័យអនឡាញ សម័យឌីជីថល សម័យបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មាន។ យើងត្រូវរុញបច្ចេកទេសមកទីនេះ។ ឥឡូវនេះ ការពិគ្រោះជំងឺអាចធ្វើបានតាមរយៈនៃបណ្តាញព័ត៌មានវិទ្យា។ គេអាចប្រើ Zoom ពិគ្រោះ ឬក៏តាមមធ្យោបាយផ្សេងណាមួយ។ គេអាចពិគ្រោះជំងឺពីចម្ងាយ ដោយមិនចាំបាច់ហៅពេទ្យពីភ្នំពេញមកទីនេះទេ។ នៅពេលណាដែលគ្រូពេទ្យនៅកន្លែងនេះមានការលំបាក គេអាចភ្ជាប់ទំនាក់ទំនងទៅគ្រូពេទ្យជំនាញនៅកន្លែងណាមួយ។ ខាងនោះគេអាចផ្តល់មតិមក... ដូចជាជំងឺរបស់ខ្ញុំជាដើម គ្រូពេទ្យដែលព្យាបាលឱ្យខ្ញុំ តែងពិគ្រោះជាមួយគ្រូពេទ្យដទៃ ប៉ុន្តែគេមិនចាំបាច់ឱ្យគ្រូពេទ្យដទៃនោះមកជួបជាមួយខ្ញុំទេ។ សូមឱ្យអ្នកទទួលខុសត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ពង្រឹងសមត្ថភាព ...។

២៩. ការពារប្រសើរជាងព្យាបាល បើចេះការពារខ្លួន កាត់បន្ថយបានការឈឺថ្កាត់

សម្តេចអគារព្យាបាល មហាវីកនិងសម្តេច «អគារគេជោសន្តិភាព» មន្ទីរពេទ្យកាល់ម៉ែត, ១៥ មករា ២០១៨

... ថ្ងៃមុន មានការមិនយល់អស់អំពីអ្វីដែលខ្ញុំចង់និយាយ។ ខ្ញុំចង់និយាយថាយើងគួរធ្វើពហិការកុំទិញទំនិញដែលប្រើជាតិគីមី និងសូមឲ្យប្រជាពលរដ្ឋខ្លួនឯង ចេះទទួលខុសត្រូវក្នុងការពិនិត្យផង។ បែរជាយករឿងហ្នឹងធ្វើជាការវាយប្រហារខ្ញុំ ... ខ្ញុំនៅតែបន្តនិយាយថា “ការពារប្រសើរជាងព្យាបាល”។ បើជម្ងឺកើតហើយ គឺវាត្រូវការព្យាបាល។ ប៉ុន្តែ បើយើងចេះការពារ ក៏វាកាត់បន្ថយបាននូវការ

ឈឺថ្នាត់សម្រាប់ខ្លួនយើង។ គ្មានអ្នកណាមកឈឺជាមួយយើងទេ។ ខ្ញុំដាក់ជាកម្មវិធីការពារខ្លួនឯង។ សូមឱ្យតែប្រពន្ធខ្ញុំ កូនខ្ញុំក៏មិនអាចមកឈឺជំនួសខ្ញុំកើតដែរ។ ដូចនេះ ជម្រើសដែលល្អមានតែមួយគត់គឺការពារខ្លួនឯង តាំងពីទទួលទាន តាំងពីការហាត់ប្រាណ មិនមានអ្នកណាមកធ្វើជំនួសទេ ...។

៣០. សូមមន្ទីរពេទ្យទាំងរដ្ឋ/ឯកជន កុំដណ្តើមអ្នកជំងឺគ្នា និងទទួលខុសត្រូវពីដើមដល់ចប់
ប្រគល់សញ្ញាបត្រដល់និស្សិត សាកលវិទ្យាល័យវិទ្យាសាស្ត្រសុខាភិបាល,
១៦ ធ្នូ ២០១៩

... ខ្ញុំសុំឱ្យយកចិត្តទុកដាក់លើការគ្រប់គ្រងគ្លីនិកឯកជន ក៏ដូចជាការលក់ឱសថឱ្យបានច្បាស់ ... ខ្ញុំសុំសំណូមពរអញ្ចេះ។ យើងមានមន្ទីរពេទ្យទាំងរដ្ឋទាំងឯកជនក៏ប៉ុន្តែសូមកុំដណ្តើមអ្នកជំងឺគ្នា។ បើដណ្តើមអ្នកជំងឺគ្នា ក៏សូមឱ្យមានការទទួលខុសត្រូវពីដើមដល់ចប់។ កុំឱ្យដល់ថ្នាក់សង្គ្រោះដែលបានហើយបញ្ជូនទៅមន្ទីរពេទ្យរដ្ឋ។ ដល់តែងាប់ៗ ឯមន្ទីរពេទ្យរដ្ឋ។ ដែលធ្ងន់ធ្ងរជាងគេគឺកាល់ម៉ែតតែម្តង។ មន្ទីរពេទ្យឯកជនដទៃដោះស្រាយមិនចេញ ក៏ថាទៅកាល់ម៉ែតអាចសង្គ្រោះបាន។ ទៅដល់កាល់ម៉ែត(ស្លាប់)។ ហ្នឹងក៏ត្រូវពិនិត្យ។ (ត្រូវ)ធ្វើការជាមួយវិស័យឯកជន (និងឬ)ត្រូវពេទ្យឯកជន។ បើអ្នកឯង(មិនអាចទទួលខុសត្រូវ)ពីដើមរហូតដល់ចប់(ទេ) គឺត្រូវបញ្ជូនទៅមន្ទីរពេទ្យរដ្ឋ ឱ្យមន្ទីរពេទ្យរដ្ឋ(ព្យាបាល) ...។

៣១. មន្ទីរពេទ្យទាំងរដ្ឋ ទាំងឯកជន ធ្វើសកម្មភាពឱ្យស្របនឹងសីលធម៌សង្គ្រោះជីវិត
ប្រគល់សញ្ញាបត្រដល់និស្សិត សាកលវិទ្យាល័យវិទ្យាសាស្ត្រសុខាភិបាល,
១៦ ធ្នូ ២០១៩

... ទោះបីជាគ្រូពេទ្យក្នុងផ្នែករដ្ឋឬវិស័យឯកជន សូមកុំយកលុយជាធំ ត្រូវយកជីវិតប្រជាជនធ្វើជាធំ។ រឿងលុយកាក់ទុកក្រោយ។ ធ្វើម៉េចដោះស្រាយការព្យាបាលឱ្យអ្នកជំងឺសិន។ កុំឃើញថាគាត់អត់មានប្រាក់ ត្រូវបញ្ជូនទៅកន្លែងផ្សេង ... អ្នកដែលអត់ប្រាក់ ឱ្យទៅរកគេផ្សេង។ អ្នកដែលមានប្រាក់ ដណ្តើមយកទុក។ ដល់ទៅសង្គ្រោះមិនបាន បញ្ជូនទៅមន្ទីរពេទ្យរដ្ឋ។ សូមគ្រប់មន្ទីរពេទ្យ ទាំងមន្ទីរពេទ្យរដ្ឋទាំងមន្ទីរពេទ្យឯកជន ធ្វើសកម្មភាពឱ្យស្របនឹងសីលធម៌សង្គ្រោះជីវិតមនុស្សជាធំ។ មិនមែនបញ្ហាលុយកាក់ទេ។ យើងអាចធ្វើបាន ដោយយើងរៀនសូត្រជាគ្រូ

ពេទ្យត្បិតចង់សង្គ្រោះជីវិតមនុស្ស។ ធ្វើសម្ភាសន៍លើគ្រូពេទ្យ ១០០នាក់ ចម្លើយ ចេញមកដូចគ្នា។ ខ្ញុំចង់សង្គ្រោះជីវិតមនុស្ស ទើបខ្ញុំចង់រៀនពេទ្យ ...។

៣២. គោរពគុណធម៌ “គ្រូពេទ្យកោសខ្យល់” កុំមើលឃើញប្រាក់ថ្លៃជាការសង្គ្រោះជីវិត
ប្រគល់សញ្ញាបត្រដល់និស្សិត សាកលវិទ្យាល័យវិទ្យាសាស្ត្រសុខាភិបាល,
១៦ ធ្នូ ២០១៩

... សួរក្រុមនិស្សិតដែលចង់ចូលរៀនពេទ្យថា ម៉េចចៅ/ក្មួយឯងចង់រៀនពេទ្យ? ថាខ្ញុំចង់ជួយជីវិតមនុស្ស។ ចុះពេលដែលយើងបានទៅជាគ្រូពេទ្យហើយ ម៉េច បានយើងមិនយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើគោលដៅដើម ដែលយើងចង់ជួយសង្គ្រោះ ជីវិតមនុស្ស? បែរជាយើងមើលប្រាក់ថ្លៃជាង ឬយើងប្រើឥរិយាបថមិនសមរម្យ។ ខ្ញុំនៅតែបន្តនិយាយពី “គ្រូពេទ្យកោសខ្យល់” មិនមែនជាការប្រមាថចំពោះគ្រូ ពេទ្យទេ ក៏ប៉ុន្តែសម័យមុនយើងមានមណ្ឌលសុខភាពច្រើន ហើយក៏មិនមានថ្នាំ ពេទ្យផ្តល់ឱ្យផង។ អញ្ចឹង កាយវិការនោះជាគុណធម៌របស់គ្រូពេទ្យទៅវិញទេ។ ដល់ស្តីមិនមាន។ អញ្ចឹងគ្រូពេទ្យក្លាយជាអ្នកកោសខ្យល់ឱ្យអ្នកជំងឺ។ ខ្ញុំនិយាយ ពាក្យ “គ្រូពេទ្យកោសខ្យល់” សំដៅទៅលើការយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើអ្នកជំងឺ ដោយសារតែពេទ្យខ្លួនឯងមិនមានមធ្យោបាយ ...។

៣៣. មន្ទីរពេទ្យត្រូវធានានិរន្តរភាព អភិវឌ្ឍនិងបំពាក់សម្ភារបច្ចេកវិទ្យាទាន់សម័យ
សម្តេចដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់មន្ទីរពេទ្យបង្អែកស្រុកក្រូចឆ្មារ, ខេត្តត្បូងឃ្មុំ,
៣ មេសា ២០២៣

... ធ្វើឱ្យមន្ទីរពេទ្យ(បង្អែកស្រុកក្រូចឆ្មារ)របស់យើង ក្លាយជាមន្ទីរពេទ្យដែល ធានាបាននិរន្តរភាពនោះម្ខាង តែម្ខាងទៀតអភិវឌ្ឍបច្ចេកវិទ្យា និងបំពាក់សម្ភារ ទាន់សម័យបន្ថែមទៀត ... បើយើងមិនបណ្តុះបណ្តាលធនធានមនុស្សទេ យើង មិនចេះប្រើឧបករណ៍សម្ភារបច្ចេកទេស ដែលគេផលិតបានថ្មីៗទេ។ បើយកសម្ភារ មក តែមិនមានការបណ្តុះបណ្តាលបច្ចេកទេស យើងក៏មិនអាចប្រើសម្ភារបច្ចេក ទេសនោះបានដែរ។ អញ្ចឹង ទាមទារឱ្យមន្ទីរពេទ្យដែលមានដែក្បូងជាច្រើនជាមួយ នឹងមន្ទីរពេទ្យដទៃទៀត យកចិត្តទុកដាក់ដល់ឧបករណ៍សម្ភារបច្ចេកទេស ដោយ

ទាមទារឱ្យមានការហ្វឹកហាត់តាមមន្ទីរពេទ្យ ដែលជាដៃគូរបស់ខ្លួន ឬក៏សម្ភារ
បច្ចេកទេសដែលបានបញ្ជូនមក ...។

៣៤. រៀបចំមន្ទីរពេទ្យឱ្យមានកន្លែងឯកទេសព្យាបាលកីឡាករ/ការិនី

សេចក្តីដកស្រង់ប្រសាសន៍ ក្នុងពិធីជួបជុំសំណេះសំណាល និងពិសាអាហារសាមគ្គី
ជាមួយមហាគ្រួសារកីឡាកម្ពុជា, ៣ មេសា ២០២៣

... ខ្ញុំគួរតែបញ្ជាក់ជូនកីឡាករ/ការិនីឲ្យបានជ្រាបថា រយៈពេលកន្លងទៅនេះ
ដោយបានឃើញស្ថានភាពដ៏លំបាករបស់កីឡាករ/ការិនីក្នុងពេលប្រកួត ខ្ញុំបាន
សម្រេចជាមួយក្រសួងសុខាភិបាល រៀបចំឲ្យមានមន្ទីរពេទ្យព្យាបាលកីឡាករ/ការិនី
របស់យើង ដែលមានការងារស្នូលបន្ទាប់ពីការប្រកួត ជាពិសេសកីឡាបាល់ទាត់
និងកីឡាប្រដាល់។ ខ្ញុំមិនមែនសំដៅត្រឹមតែ ២នោះទេ។ យើងសំដៅទៅដល់
កីឡាក្របប្រភេទទាំងអស់ដែលមានការពាក់ព័ន្ធ ហើយយើងនឹងមានទីកន្លែង
ព្យាបាលឯកទេស។ មុននេះ ខ្លះទៅព្យាបាលនៅគ្លីនិកឯកជន ខ្លះទៅព្យាបាលនៅ
កន្លែងនេះ/នោះ មិនទៀងទាត់។ ចាប់ពីពេលនេះតទៅ យើងមានកន្លែងសម្រាប់
ព្យាបាលកីឡាករ/ការិនីដើម្បីធានាឲ្យពួកគេទទួលបានការថែទាំពេញលេញ ...។

៣៥. យកចិត្តទុកដាក់លើការរស់នៅរបស់គ្រូពេទ្យ ដូចជាការរស់នៅរបស់គ្រូបង្រៀន

ពិធីបិទសន្និបាតក្រសួងសុខាភិបាលលើកទី ៣៩, ២៧ មីនា ២០១៨

... ម្យ៉ាងទៀតយើងត្រូវផ្សារភ្ជាប់យកចិត្តទុកដាក់ទៅលើបញ្ហាការរស់នៅរបស់
គ្រូពេទ្យ ដូចជាការរស់នៅរបស់គ្រូបង្រៀនផងដែរ ទើបយើងពង្រាយគ្រូពេទ្យទៅ
បាន។ បញ្ហានេះ ក៏ត្រូវគិតគូរជាមួយនឹងក្រសួងមុខងារសាធារណៈ ក្រសួងសេដ្ឋ
កិច្ច ហិរញ្ញវត្ថុ។ កន្លងទៅ ដែលយើងពង្រាយគ្រូទៅនៅជនបទ គឺយើងផ្តល់ប្រាក់
ឲ្យគ្រូបន្ថែមទៅលើតម្លៃនៃការស្នាក់អាស្រ័យរបស់ពួកគាត់មាន ៨ម៉ឺនរៀល មាន
១០ម៉ឺនរៀល និងមាន ១២ម៉ឺនរៀល។ ចំណុចនេះ ខ្ញុំមិនដឹងថាតើការពង្រាយគ្រូ
ពេទ្យបានផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍និងកន្លែងស្នាក់នៅហើយឬនៅ? កំពុងតែពិភាក្សា
គ្នា។ ខ្ញុំលើកទឹកចិត្តឲ្យធ្វើ។ បើមិនដូច្នោះ ពង្រាយទៅអត់ផ្ទះនៅ ហើយប្រាក់ខែ
វាមិនគ្រប់ជួលផ្ទះវាមានបញ្ហាទៀត ...។

៣៦. ៩២% នៃមណ្ឌលសុខភាពមានអគ្គិសនីប្រើប្រាស់

ពិធីបិទសន្និបាតសុខាភិបាលប្រចាំឆ្នាំលើកទី៣៩, ២៧ មីនា ២០១៨

... ឥឡូវអត់ត្រូវការពេលដល់មួយអាទិត្យទេ។ ចេញតែមួយភ្លែតដល់មណ្ឌល
តិរី ... ស្ថានភាពវាខុសប្លែកគ្នា ហើយម្យ៉ាងទៀត គួរកត់សម្គាល់ថា៩២% នៃ
មណ្ឌលសុខភាពសរុប ១១៩០ មានបណ្តាញអគ្គិសនីប្រើប្រាស់។ ខុសគ្នាកាលពី
សម័យមុនដែលប្រើចង្អៀងប្រេងកាត។ ខ្ញុំនិយាយរឿងពីមុនបន្តិច។ ពេលដែលគេ
ខ្វះភ្នែកខ្ញុំ គេខ្វះនឹងពន្លឺចង្អៀងប្រេងកាតទេ។ មិនមែនមានអគ្គិសនីបញ្ចាំងភ្នែក
ទេ។ ខ្ញុំត្រូវគេចងដៃជាប់ ចាក់ថ្នាំដង្កុយដេកបន្តិច និងថ្នាំស្លឹក ហើយខ្វះតែម្តង។
ឥឡូវនេះ៩២% ទៅហើយមានអគ្គិសនី ... បើមិនទាន់មាន(អគ្គិសនីពីចរន្តជាតិ)
ក៏មានផ្ទាំងពន្លឺព្រះអាទិត្យ ឬអាកុយប្រើប្រាស់ដែរ ...។

៣៧. កង្វះកិច្ចសហការរវាងក្របខ័ណ្ឌ រវាងអាជ្ញាធរខ្លួនឯងលើបញ្ហាឱសថក្លែងក្លាយ
សន្និសីទថ្នាក់តំបន់ស្តីពី «ការប្រយុទ្ធប្រឆាំងឱសថក្លែងក្លាយ និងអន់គុណភាព»,
៥ វិច្ឆិកា ២០១៨

... កម្ពុជាខ្លួនឯងធ្លាប់ជួបប្រទះអំពីកង្វះកិច្ចសហប្រតិបត្តិការក្នុងក្របខ័ណ្ឌ
ប្រទេសរបស់ខ្លួន នេះមិនទាន់និយាយដល់ការពាក់ព័ន្ធជាមួយប្រទេសដែលពាក់
ព័ន្ធនឹងការផលិត និងការចរាចរផងទេ។ នៅទសវត្សរ៍ទី៨០ ពេលដែលក្រសួង
សុខាភិបាលចុះទៅចាប់ការលក់ឱសថគ្មានសណ្តាប់ធ្នាប់ ហើយគ្មានច្បាប់ត្រឹម
ត្រូវយើងក៏បានកំណត់ថាឲ្យឱសថស្ថាន ឱសថស្ថានរង ត្រូវមានច្បាប់ទម្លាប់ មាន
ក្រុមគ្រូពេទ្យនៅជាមួយថ្នាក់ណាៗ។ ម្យ៉ាងទៀត ក៏មានឱសថមួយចំនួនលក់
តាមកម្រៃព្រាងដាក់ហាលថ្ងៃ។ ចំណុចនេះ តាមជនបទមួយចំនួនក៏នៅមានសេស
សល់នៅឡើយ។ ពេលដែលចុះទៅចាប់ការលក់មិនត្រូវច្បាប់នេះ ជានិច្ចកាល
ក្រសួងសុខាភិបាលតែងតែចាញ់អ្នកលក់ ពេលដែលក្តីក្តា់ក្នុងតុលាការ។ មូល
ហេតុដែល(ធ្វើអោយក្រសួង)ចាញ់ក្តីអ្នកលក់ នៅត្រង់ថា ផ្នែកពន្ធដារបានទៅ
យកពន្ធនៅកន្លែងលក់ ... ផ្នែកទៅលើប្រការដែលថា រដ្ឋបាលយើងទៅយកពន្ធ
នោះ តុលាការត្រូវសម្រេចថា អ្នកលក់ហ្នឹងស្របច្បាប់ ...។

៣៨. គណៈកម្មាធិការប្រយុទ្ធប្រឆាំងឱសថក្លែងក្លាយដឹកនាំដោយរដ្ឋមន្ត្រីមហាផ្ទៃ មាន
សមាជិកពី ១៤ស្ថាប័ន

សន្និសីទថ្នាក់តំបន់ស្តីពី «ការប្រយុទ្ធប្រឆាំងឱសថក្លែងក្លាយ និងអន់គុណភាព»,
៥ វិច្ឆិកា ២០១៨

... មូលហេតុដែលតុលាការប្រកាសថា ការលក់(ថ្នាំតាមកម្រៃព្រៃ)ជាការត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ មូលហេតុគឺមានបង្កាន់ដៃគ្រប់គ្រាន់(ដែលបញ្ជាក់)ថា ផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុបានទៅយកពន្ធ។ បើយកពន្ធមានន័យថា យើងចាត់ទុកថាគេជាប្រកបរបរលក់ដូរស្របច្បាប់ហើយ។ ចំណុចទាំងនេះ ជាកង្វះកិច្ចសហការរវាងអាជ្ញាធរខ្លួនឯង។ ដូច្នេះ ហើយក្រោយមក យើងខ្ញុំត្រូវមានគណៈកម្មាធិការប្រយុទ្ធប្រឆាំងឱសថក្លែងក្លាយនេះ ដែលមាន ១៤ស្ថាប័នចូលរួម ដឹកនាំដោយឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រីម្នាក់ ដែលជាអគ្គនាយកស្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ។ បើខ្វះចន្លោះកិច្ចសហប្រតិបត្តិការណាមួយ យើងមិនអាចទប់ទល់ជាមួយនឹងឃាតករលាក់មុខនេះបានទេ។ ឱសថអាចមកពីប្រភពនេះមកពីប្រភពនោះ ដែលមួយផ្នែកធំគឺឱសថហ្វូសកាលកំណត់ប្រើប្រាស់ដែលលក់ចែកចាយទៅប្រជាជន(ដែលគ្នា) ខ្វះការយល់ដឹង ...។

៣៩. គួរជំរុញគំនិតផ្តួចផ្តើមភ្នំពេញស្តីពី “ឱសថក្លែងក្លាយនិងអន់គុណភាព”

សន្និសីទថ្នាក់តំបន់ស្តីពី «ការប្រយុទ្ធប្រឆាំងឱសថក្លែងក្លាយ និងអន់គុណភាព»,
៥ វិច្ឆិកា ២០១៨

... ដោយសារប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួច និងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ក៏កំពុងជួបប្រទះចំណោទសុខុមាលភាព និងសុខភាពសាធារណៈ ដោយសារការងត្រោះពីឱសថក្លែងក្លាយ និងអន់គុណភាព ខ្ញុំគិតថា វាជាឱកាសល្អមួយសម្រាប់(ដាក់ចេញនូវគំនិតផ្តួចផ្តើម ទាក់ទិននឹងឱសថក្លែងក្លាយ) ចេញពីទីក្រុងភ្នំពេញ និងពង្រីកទៅកាន់វេទិកាដទៃទៀត។ ដំបូងឡើយ ខ្ញុំគិតថា ដោយទីនេះមានតំណាងមកពីតាមបណ្តាប្រទេសមេគង្គ គឺមានបណ្តាប្រទេសអាស៊ាន ហើយក៏មានឯកឧត្តម លោកជំទាវ ជាអគ្គរដ្ឋទូតបណ្តាប្រទេសអាស៊ាន យើងគួរនាំយកគំនិតផ្តួចផ្តើមទាក់ទិននឹងបញ្ហាឱសថក្លែងក្លាយនេះ ចូលទៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌអាស៊ាន ... តែដោយការប្រជុំអាស៊ាន និងដៃគូពាក់ព័ន្ធ នឹងចាប់ផ្តើមនៅអាទិត្យចុងក្រោយនេះ ហើយ ដូចនេះកិច្ចការនោះច្បាស់ជារៀបចំមិនទាន់ ...។

៤០. យកប្រធានបទឱសថក្លែងក្លាយដាក់ក្នុងប្រជុំអាស៊ីអឺរ៉ុប ហ្វ្រង់កូហ្វូន ឬ ICAPP

សន្និសីទថ្នាក់តំបន់ស្តីពី «ការប្រយុទ្ធប្រឆាំងឱសថក្លែងក្លាយ និងអន់គុណភាព»,
៥ វិច្ឆិកា ២០១៨

... ដោយសារថាកម្ពុជានឹងត្រូវធ្វើជាម្ចាស់ផ្ទះកិច្ចប្រជុំអាស៊ី-អឺរ៉ុបនៅឆ្នាំ២០២០ អញ្ជឹងសុំលោកជំទាវអគ្គរដ្ឋទូតបារាំង ក៏ដូចជាឯកឧត្តម ឡឺវីត សហការឆ្នាំពិចារណាមើលថា តើគួរយកប្រធានបទមួយនេះ (ការប្រយុទ្ធប្រឆាំងឱសថក្លែងក្លាយ និងអន់គុណភាព) ដាក់ចូល(ជារបៀបវារៈ)ក្នុងការប្រជុំអាស៊ី-អឺរ៉ុប ឬទេ? ... ក្រៅពីនោះមានយន្តការ Francophone ដែលមួយផ្នែកមានប្រទេសនៅអាស៊ីនិងមួយផ្នែកមានប្រទេសនៅអាហ្វ្រិក សុទ្ធតែជាប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍តិចតួច និងប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍន៍ ក៏ប្រហែលជាកំពុងរងគ្រោះដូចគ្នា ... តើយើងអាចស្នើសុំឲ្យ ICAPP ដែលជាសន្និសីទអន្តរជាតិ នៃបណ្តាបក្សនយោបាយនិយមកណ្តាលអាស៊ី ប៉ាស៊ីហ្វិក មានជិតដល់រយគណបក្សនយោបាយ ទាំងគណបក្សកាន់អំណាចនិងគណបក្សប្រឆាំង ... គាំទ្រសេចក្តីថ្លែងការណ៍ក្រុងភ្នំពេញ(បានទេ) ...។

៤១. ស្នើប្រធានាធិបតីបារាំងចាប់អារម្មណ៍លើវិធានការពាក់ព័ន្ធសុខភាពសាធារណៈ
សន្និសីទថ្នាក់តំបន់ស្តីពី «ការប្រយុទ្ធប្រឆាំងឱសថក្លែងក្លាយ និងអន់គុណភាព»,
៥ វិច្ឆិកា ២០១៨

... សម្រាប់សេចក្តីថ្លែងការណ៍(ស្តីពីការប្រយុទ្ធប្រឆាំងឱសថក្លែងក្លាយ និងអន់គុណភាព)នេះ ខ្ញុំស្នើជាយោបល់ថា គួរតែមានការអំពាវនាវឲ្យដៃគូដទៃទៀតគាំទ្រចូលរួមលើគំនិតផ្តួចផ្តើមសេចក្តីថ្លែងការណ៍ភ្នំពេញ ដើម្បីយើងមានហេតុផលជាសម្បូរ។ សង្ឃឹមថា ប្រធានាធិបតីបារាំង ឯកឧត្តម អេម៉ាឡូអែល ម៉ាក្រុងនឹងចាប់អារម្មណ៍លើវិធានការទាំងឡាយ ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងបញ្ហាសុខុមាលភាពសាធារណៈ។ ក្រៅពីបញ្ហានេះ បារាំងជាប្រទេសដែលយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់លើការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ ខ្ញុំគិតថា នេះជាចំណុចដែលយើងគួរត្រូវធ្វើរួមគ្នាដើម្បីឲ្យក្លាយទៅជាចរន្តអន្តរជាតិ។ យើងមានក្រុមហ៊ុនផលិតឱសថប៉ុន្មាន? មានប្រទេសប៉ុន្មាន? ប៉ុណ្ណោះវាមិនគ្រប់គ្រាប់ទេ។ វាត្រូវតែទៅជាមួយ ទាំងប្រទេសផលិត ទាំងប្រទេសមិនផលិត ...។

៤២. “ត្រូវពេទ្យ São Tomé and Príncipe កំពុងរៀននៅកម្ពុជា”

សំណេះសំណាលជាមួយសមាគមគ្រូពេទ្យស្ម័គ្រចិត្តយុវជនសម្តេចតេជោ, ២ មីនា ២០១៨

... យើងទទួលជោគជ័យច្រើនៗ មានអ្នកមករៀនពីយើងច្រើន ក៏ប៉ុន្តែល្អចៀនស្ងាត់ៗ តាមរយៈស្ថាប័ននេះស្ថាប័ននោះរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ឬស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុអន្តរជាតិ។ ខ្ញុំបានជួបប្រធានាធិបតី São Tomé and Príncipe ទទួលទានបាយជាមួយគ្នា។ ប្រទេស São Tomé and Príncipe គឺជាអតីតអាណានិគមព័រទុយហ្គាល់។ ខ្ញុំធ្លាប់ទស្សនកិច្ចនៅប្រទេសនោះ តាំងពីខ្ញុំនៅធ្វើជាអ្នកជ្រើសរើសការបរទេស ... ដល់មកឆ្នាំ២០០០ ពេលប្រជុំកំពូលត្បូងត្បូងនៅប្រទេសគូបា ខ្ញុំបានអង្គុយជាប់ជាមួយប្រធានាធិបតី São Tomé and Príncipe។ ខ្ញុំដំណាលពីដំណើរដែលខ្ញុំទស្សនកិច្ចនៅប្រទេសគាត់កាលពីឆ្នាំ១៩៨២។ គាត់តបមកវិញថា “គ្រូពេទ្យរបស់ São Tomé and Príncipe ៧នាក់ កំពុងរៀននៅកម្ពុជា”។ ខ្ញុំភ្ញាក់ព្រើត។ គាត់ថា “ទោះបីថាវាមិនទាន់ល្អឥតខ្ចោះក៏ដោយ កម្ពុជាជាកន្លែង ដែលជោគជ័យលើបញ្ហាមួយចំនួន ដែលគប្បីចែករំលែកបទពិសោធ” ...។

៤៣. គ្រូពេទ្យស្ម័គ្រចិត្ត ៤២២នាក់ ថែមលើ ២ពាន់នាក់, ពេទ្យទាហាន ពេទ្យនគរបាល ប្រយុទ្ធនឹងកូវីដ១៩

សំណេះសំណាលជាមួយក្រុមគ្រូពេទ្យស្ម័គ្រចិត្តប្រយុទ្ធប្រឆាំងជំងឺ Covid-19, ២៥ មីនា ២០២០

... ហេតុអ្វីបានជាយើងត្រូវជ្រើសរើសគ្រូពេទ្យស្ម័គ្រចិត្ត ? ហេតុអ្វីមិនប្រើគ្រូពេទ្យទូទាំងប្រទេសដែលមានចំនួនជាង ២ម៉ឺននាក់ ? ... មិនមែនយើងមានតែអ្នកជំងឺ Covid-19 ទេ។ យើងមានអ្នកជំងឺច្រើនប្រភេទ ដែលបាននិងកំពុងសម្រាកនៅក្នុងមន្ទីរពេទ្យ នៅគ្រប់ទីកន្លែងក្នុងទូទាំងប្រទេស។ ក្នុងចំណោមគ្រូពេទ្យជាង ២ម៉ឺននាក់នេះ មានជាង ២ពាន់នាក់ជាអ្នកប្រយុទ្ធនឹងជំងឺឆ្លង ដែលបច្ចុប្បន្ននេះមិនគ្រាន់ធ្វើកិច្ចការទាក់ទងនឹង Covid-19 ទេ តែក៏ត្រូវមើលជំងឺដទៃទៀត ដូចជាគ្រុនផ្តាសាយបក្សី ឬជំងឺឆ្លងប្រភេទនេះប្រភេទនោះ ... យើងបានប្រុងប្រៀបឱ្យក្រសួងការពារជាតិរៀបចំគ្រូពេទ្យ និងទីកន្លែងសម្រាប់ព្យាបាល។ យើងបានបញ្ជាទៅឱ្យក្រសួងមហាផ្ទៃរៀបចំគ្រូពេទ្យ ជានគរបាលជាតិបន្ថែមទៀតដើម្បីត្រៀម

ឆ្លើយតប។ ការដែលត្រូវជ្រើសរើសក្លាយបន្ថែមនេះ គឺសំដៅត្រៀមបម្រុងទុកផង និងអាចចាប់ផ្តើមដំណើរការពីឥឡូវទៅផង ...។

៤៤. ខ្សោយតែវិធានការហ្មត់ចត់, ខ្លាំងតែមើលស្រាលសភាពការណ៍និងឆ្លើយតបយឺត
សំណេះសំណាលជាមួយក្រុមគ្រូពេទ្យស្ម័គ្រចិត្តប្រយុទ្ធប្រឆាំងជំងឺ Covid-19,
២៥ មីនា ២០២០

...ប្រទេសធំៗប្រទេសអ្នកមាន ដែលចាត់ទុកថាមានវេជ្ជសាស្ត្រខ្លាំង ដូចជា ៨៧ ... មានប្រព័ន្ធសុខាភិបាលរឹងមាំ ប៉ុន្តែប្រទេសទាំងអស់នេះក៏មានមនុស្សស្លាប់។ ដោយឡែកអាស៊ាន ឥឡូវ(មានករណីឆ្លងនៅ)គ្រប់ទាំង១០ប្រទេសហើយ ...មិនមានប្រទេសសមាជិកអាស៊ានណាមួយដែលមិនទាន់កើតករណីឆ្លងទេ ... ខ្លាំងនិងខ្សោយជាបញ្ហាងាយមើលបំផុត នៅត្រង់ថា តើប្រទេសនេះឆ្លងច្រើនប៉ុណ្ណាហើយបណ្តោយឱ្យមនុស្សស្លាប់ច្រើនប៉ុណ្ណា ? ត្រូវមើលឱ្យឃើញកន្លែងហ្នឹង។ ការដែលគេឱ្យនិយមន័យថា ប្រព័ន្ធសុខាភិបាលកម្ពុជាខ្សោយ ប្រព័ន្ធសុខាភិបាលភូមាខ្សោយ ប្រព័ន្ធសុខាភិបាលឡាវខ្សោយ លើការជាក់ស្តែង ឡាវទើបនឹងមានពីម្សិល ភូមាទើបនឹងមានពីម្សិលមួយថ្ងៃ ហើយក៏នៅមានតិចតួចណាស់។ អ្នកខ្សោយ(ធនធាន) មិនប្រាកដថាខ្សោយ(ទាំងការត្រៀមខ្លួន)ទេ ដោយសារមានវិធានការហ្មត់ចត់ជាង។ ឯអ្នកខ្លាំងមិនប្រាកដថាខ្លាំងទេ ដោយសារតែការមើលស្រាលនូវសភាពការណ៍ និងការឆ្លើយតបមិនបានទាន់ពេលវេលា ...។

៤៥. ប្រើពេទ្យ ៤ប្រភេទ, ដើរដល់ណាគ្រប់គ្រងដល់នោះ និងគ្រប់គ្រងមួយជំហានមុន
សំណេះសំណាលជាមួយក្រុមគ្រូពេទ្យស្ម័គ្រចិត្តប្រយុទ្ធប្រឆាំងជំងឺ Covid-19,
២៥ មីនា ២០២០

... ខ្ញុំនិយាយអំពីការប្រើប្រាស់កម្លាំង។ យើងមានកម្លាំងបួននៅពេលនេះ។ ទី១ គឺពេទ្យរដ្ឋ ទី២ ពេទ្យឃោរ ទី៣ ពេទ្យនគរបាល និងទី៤ ពេទ្យស្ម័គ្រចិត្ត។ កម្លាំងរបស់យើងត្រឹមថ្ងៃនេះ មានតែ ៤២២នាក់ទេ ប៉ុន្តែនៅមានលទ្ធភាពពង្រីកបន្ត។ វាស៊ីសងថាតើយើងត្រូវការឬអត់ (និងវាអាស្រ័យ)ទៅតាមការវិវត្តនៃស្ថានភាពជំងឺក្នុងប្រទេសយើង។ ដើរដល់ណាគ្រប់គ្រងដល់នោះ ហើយគ្រប់គ្រងមួយជំហានមុន ... នាយករដ្ឋមន្ត្រីកាន់ការផ្ទាល់(និង)មើលផ្ទាល់ មិនមែនផ្ទាល់តែជាមួយរដ្ឋ

មន្ត្រីសុខាភិបាលទេ ផ្ទាល់ជាមួយទាំងចៅហ្វាយខេត្ត។ បញ្ហាតែមួយថ្ងៃ រៀបចំ ទាំងអស់។ ព្រលឹមឡើង Voice សម្លេង ... កុំមើលស្រាលប្រទេសដែលថាក្រ ប្រព័ន្ធការពារសុខភាពខ្សោយ។ គំនិតរបស់វាមិនប្រាកដថាខ្សោយទេ។ ឯប្រព័ន្ធ សុខភាពខ្លាំង គំនិតមេដឹកនាំមិនប្រាកដថាខ្លាំងទេ គ្រាន់តែសំណាងល្អ អ្នកឯង បានកើតក្នុងប្រទេសអ្នកមានតែប៉ុណ្ណឹងទេ ...។

៤៦. វ៉ាក់សាំងជាយុទ្ធសាស្ត្រគន្លឹះ វិធានការ ៣ការពារ ៣កុំ ជាអន្តរកាល រយៈពេលវែង
សន្និសីទសារព័ត៌មានក្រោយពិធីប្រគល់-ទទួលអំណោយវ៉ាក់សាំងកូវីដ១៩ ពីមិត្តចិន,
៧ កុម្ភៈ ២០២១

... យុទ្ធសាស្ត្រគន្លឹះមួយ ក្នុងការគ្រប់គ្រងយកឈ្នះលើកូវីដ១៩ នោះ គឺការ ចាក់វ៉ាក់សាំងការពារដល់ប្រជាជនយើង ... វ៉ាក់សាំងមិនមែនជាដំណោះស្រាយ តែមួយគត់ ឬវិធានការតែមួយគត់នោះទេ។ វិធានការដែលយើងប្រកាន់យកក្នុង រយៈពេលកន្លងទៅ គឺ ៣ការពារ និង ៣កុំ ... ៣ការពារគឺទី១. ពាក់ម៉ាស់ ទី២. លាង ដៃធ្វើអនាម័យ និងទី៣. រក្សាគម្លាត។ ឯ ៣កុំ គឺកុំទៅកន្លែងមានមនុស្សច្រើន, កុំ ទៅតំបន់បិទជិត ប្រើតែម៉ាស៊ីនត្រជាក់ ... ជាដំណោះស្រាយអន្តរកាល រយៈពេល វែង។ បើទោះបីជាមានការចាក់វ៉ាក់សាំងហើយក៏ដោយ ក៏យើងត្រូវតែប្រើនូវវិធាន ការនេះជាបន្ត ...។

៤៧. ត្រូវការជំនួយវ៉ាក់សាំងពីគ្រប់ប្រទេស ឲ្យតែសមស្របនឹងស្ថានភាពកម្ពុជា
សន្និសីទសារព័ត៌មានក្រោយចាក់វ៉ាក់សាំងកូវីដ១៩ នៅមន្ទីរពេទ្យកាល់ម៉ែត,
៤ មីនា ២០២១

... ប្រសិទ្ធភាពវ៉ាក់សាំងណាក៏ដូចវ៉ាក់សាំងណាដែរ។ វាមានប្រសិទ្ធភាពខុស គ្នាតិចតួច ... យើងត្រូវការ(ជំនួយវ៉ាក់សាំងពី)គ្រប់ប្រទេស ទាំងចិន អង់គ្លេស អាមេរិក ក៏យក ឲ្យតែឲ្យ ហើយសមស្របជាមួយនឹងស្ថានភាពប្រទេសរបស់យើង។ អរគុណចំពោះប្រទេសនានាដែលជួយតាម COVAX ផង ជួយតាមទ្វេភាគីផង ដូច ជាអូស្ត្រាលីជាដើម ... ឥណទានចេញពីធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី ថវិកាឥណទាន មកពីជប៉ុន ... ឥឡូវកុំខ្វល់ថាវ៉ាក់សាំងអី ត្រូវខ្វល់ថាមានវ៉ាក់សាំងចាក់ ឬអត់ ...។

៤៨. ទទួលស្គាល់សិទ្ធិទាំងអស់ តែផ្តល់អាទិភាពមុនគេដល់សិទ្ធិរស់រានមានជីវិត

បិទវគ្គបណ្តុះបណ្តាលឆ្នាំ ២០២០-២០២១ និងបើកវគ្គបណ្តុះបណ្តាលឆ្នាំ២០២២
សាលាកូមិន្ទរដ្ឋបាល, ១៣ មិថុនា ២០២២

... អ្វីដែលជាវិធានការរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលនៅពេលនោះគឺដើម្បីពេលនេះឯង។
ពេលនោះរាជរដ្ឋាភិបាលបង្ខំចិត្តត្រូវបិទទីក្រុងភ្នំពេញ តាខ្មៅ ខេត្តព្រះសីហនុ។
បន្ទាប់ទៅយើងក៏ដាក់ចេញនូវការបិទខ្ទប់តាមគោលដៅ ... យើងត្រូវធ្វើយ៉ាងណា
ជម្នះដើម្បីកុំឲ្យប្រជាជនស្លាប់។ យើងផ្តល់អាទិភាពមុនគេ គឺសិទ្ធិរស់រានមាន
ជីវិត ... ដោយសារតែសិទ្ធិរស់រានមានជីវិតនេះហើយ ទើបយើងអាចទៅអនុវត្ត
សិទ្ធិដទៃទៀត(បាន) ... បើគ្មានសិទ្ធិរស់រានមានជីវិតហើយ បានសេចក្តីថាអ្នក
ឯងអត់មានសិទ្ធិអ្វីទាំងអស់ ... យើងទទួលស្គាល់សិទ្ធិទាំងអស់ រាប់ទាំងសិទ្ធិ ...
បោះឆ្នោត(ឃុំ សង្កាត់)។ នេះជាសិទ្ធិនៃដំណើរការប្រជាធិបតេយ្យ ប៉ុន្តែសួរថា
(បើជា)ខ្មោច (តើ)វាចេះទៅបោះឆ្នោតទេ ...។

៤៩. យុទ្ធសាស្ត្រ៣ ស្វែងរក និងចាក់វ៉ាក់សាំងទប់ទល់កូវីដ១៩

កិច្ចប្រជុំគណៈកម្មការប្រយុទ្ធនឹងកូវីដ១៩(Zoom), ១ កក្កដា ២០២១

... យុទ្ធសាស្ត្រវ៉ាក់សាំង៣ គឺ៖ ទី១ ត្រូវវ៉ាក់សាំងចាក់ឲ្យប្រជាជនឲ្យបាន
គ្រប់ ១០ លាននាក់ និងបន្តទៅគិតដល់ការចុះចាក់ឲ្យក្មេងអាយុក្រោម ១៨ឆ្នាំ ...
ទី២ ត្រូវតែបន្តយកចិត្តទុកដាក់ដល់ការយុទ្ធសាស្ត្រសំរាប់ការផ្គត់ផ្គង់វ៉ាក់សាំង ឯប្រភព
ផ្សេងៗ គឺជាប្រភពគាំទ្រ ... ទី៣ វ៉ាក់សាំងមកដល់ ត្រូវចែកតាមតំបន់អាទិភាពឲ្យ
ត្រឹមត្រូវ និងប្រមូលផ្តុំកម្លាំងចាក់ឲ្យបានឆាប់។ បើ(វ៉ាក់សាំង)មកដល់ត្រឹមខែ៨/
សីហា ខ្ញុំគិតថាការចាក់វ៉ាក់សាំងនឹងចប់នៅខែ១១វិច្ឆិកា ...។

៥០. ផ្តល់មធ្យោបាយធ្វើតេស្តរហ័សគ្រប់ច្រកព្រំដែន

កិច្ចប្រជុំគណៈកម្មការប្រយុទ្ធនឹងកូវីដ១៩(Zoom), ១ កក្កដា ២០២១

... ពិសេសត្រូវធ្វើតេស្តរហ័សនៅតាមព្រំដែន។ ថ្ងៃនេះ យើងនិយាយពីការធ្វើ
តេស្តរហ័សឱ្យច្រើនបន្តិច។ ខ្ញុំយកការសម្រេចដោយការទទួលខុសត្រូវចំពោះមុខ
ប្រជាជាតិកម្ពុជា ដោយមិនទុកឱ្យផ្នែកសុខាភិបាលពាំជាប់ជាមួយនូវសតិអារម្មណ៍
អភិរក្សនិយម គ្មានការប្រែប្រួលនោះទេ។ ខ្ញុំត្រូវយកការទទួលខុសត្រូវលើនិយោ
បាយទូទៅទាំងក្នុងប្រទេស និងក្រៅប្រទេស។ ត្រូវតែផ្តល់មធ្យោបាយនៃការធ្វើ

តេស្តរហ័ស។ គ្រប់ច្រកព្រំដែនទាំងអស់ ត្រូវមានប្រដាប់ធ្វើតេស្តរហ័ស។ ក្រៅពីការធ្វើតេស្តរហ័ស បើនៅមានករណីសង្ស័យ ត្រូវធ្វើតេស្តដោយម៉ាស៊ីនធំ ដែលហៅថា PCR ដូចមានបំពាក់នៅបាត់ដំបង នៅសៀមរាប ...។

៥១. សង្គ្រាមជាមួយកូវីដ១៩ មានតែចាញ់ច្រើនឬតិច គ្មានទេពាក្យថាឈ្នះ

សន្និសីទសារព័ត៌មាន, បើកយុទ្ធនាការចាក់វ៉ាក់សាំងការពារកូវីដ១៩ ជូនជនវ័យជំទង់ អាយុពី ១២ឆ្នាំ ដល់ក្រោម ១៨ឆ្នាំ, ១ សីហា ២០២១

... ខ្ញុំបានប្រកាសតាំងពីដើមទីថា សង្គ្រាមមួយនេះមានតែចាញ់ គ្មានទេពាក្យថាឈ្នះ។ គ្រាន់តែចាញ់នោះតិចឬចាញ់ច្រើនតែប៉ុណ្ណឹងទេ។ សង្គ្រាមប្រឆាំងមេរោគ កូវីដ១៩ អត់មានថាឈ្នះទេ គ្រាន់តែកាត់បន្ថយការចាញ់ ការខូចខាតវាបានទាប។ ប៉ុន្តែ ឱ្យបញ្ចៀសការខូចខាតទាំងស្រុងគឺមិនអាចធ្វើបានទេ។ ជំរាបណា កូវីដ១៩ មិនទាន់ចប់ ប្រទេសណាក៏ដោយ កុំអាលធ្វើឡើយ។ ឈ្នះឬចាញ់ មិនមែនស្ថិតនៅលើបច្ចេកទេសវិទ្យាសាស្ត្រពូកែទេ តែស្ថិតផងដែរ នៅត្រង់អភិបាលកិច្ចពូកែឬមិនពូកែ ... តើមានវិធានការស្មើ ? បើមិនព្រមស្តាប់ទេ មានតែវិធានការអនុវត្តច្បាប់។ ត្រូវដាក់ ពិន័យ និងគុក។ ការធ្វើនេះប៉ះពាល់ទៅដល់សេរីភាព ក៏ប៉ុន្តែវាធានាបានជីវិតរបស់ខ្លួនឯងនិងជីវិតរបស់ក្រុមគ្រួសារ។ យើងអត់មានអីខុស ... សូមពលរដ្ឋគ្រប់រូបត្រៀមខ្លួនបង្ការកូវីដ១៩ឆ្លង បើកូវីដ១៩ មិនទាន់ចប់ ប្រទេសទាំងអស់កុំអាលទុកចិត្តថាគ្រប់គ្រងបានល្អ ...។

៥២. សហប្រតិបត្តិការជាមួយគ្រប់ដៃគូ ជានយោបាយការបរទេសចំរុះពណ៌របស់កម្ពុជា

បើកយុទ្ធនាការវ៉ាក់សាំងកូវីដ១៩ សម្រាប់កុមារ/យុវវ័យអាយុ ១២ ដល់ក្រោម ១៨ឆ្នាំ, ១ សីហា ២០២១

... យើងនៅតែមានទំនុកចិត្តជាមួយកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយនឹងដៃគូផ្សេងទៀតដូចជា អង្គការសុខភាពពិភពលោក វិទ្យាស្ថានជាតិប៉ាស្ទ័រ CDC របស់អាមេរិក និងបណ្តាដៃគូផ្សេងទៀត UNICEF, Covax, Gam។ យើងធ្វើទាំងអស់។ នេះហើយជានយោបាយការបរទេសចំរុះពណ៌របស់កម្ពុជា។ ពេលនេះ លែងនិយាយអីកើតថា ហ៊ុន សែន ស្ទីក៏ពឹងតែចិនដែរ ព្រោះជប៉ុនឱ្យមកក៏យក អាមេរិកឱ្យមកក៏យក អង់គ្លេសឱ្យមកក៏យក អូស្ត្រាលីឱ្យមកក៏យក ... គ្រាន់តែខ្ញុំដឹងច្បាស់

ថា តើប្រភពណាជាប្រភពបង្អែកដែលផ្គត់ផ្គង់ឱ្យយើង ទាំងផ្តល់ជំនួយផងទាំង ទិញបានផង ...។

៥៣. កត្តា៥ ជំរុញល្បឿនចាក់វ៉ាក់សាំង

បើកយុទ្ធនាការវ៉ាក់សាំងកូវីដ១៩ សម្រាប់កុមារ/យុវវ័យអាយុ ១២ ដល់ក្រោម ១៨ឆ្នាំ, ១ សីហា ២០២១

... ទី១ គឺកត្តាដឹកនាំ ដែលបានដាក់ចេញនូវវិធីនាការច្បាស់លាស់ ព្រមទាំងមាន យន្តការអនុវត្តប្រាកដប្រជា។ យន្តការអនុវត្តនោះមានយន្តការលទ្ធកម្មវ៉ាក់សាំង និងយន្តការគណៈកម្មការចំពោះកិច្ចសម្រាប់ការចាក់វ៉ាក់សាំង ...។

ទី២ គឺមានប្រភពផ្គត់ផ្គង់ច្បាស់លាស់។ យើងយកចិត្តទុកដាក់បង្អែកផ្គត់ផ្គង់ជា បង្អែកយុទ្ធសាស្ត្រ ឯប្រភពផ្សេងទៀតគឺជាប្រភពគាំទ្រ ...។

ទី៣ ... មានសាច់ប្រាក់សន្សំដែលអាចទូទាត់បានភ្លាមៗ នៅពេលដែលយើង ចុះកិច្ចសន្យាទិញវ៉ាក់សាំង។ ចុះកិច្ចសន្យាភ្លាម ប្រគល់លុយឲ្យគេភ្លាម ...។

ទី៤ ... មានធនធានមនុស្សដំណើរការចាក់ ទាំងគ្រូពេទ្យយោធា ទាំងគ្រូពេទ្យ ស៊ីវិល ទាំងគ្រូពេទ្យស្ម័គ្រចិត្ត។ ថ្នាក់ដឹកនាំតាមស្ថាប័ន/អាជ្ញាធរថ្នាក់ក្រោមជាតិ ទទួលខុសត្រូវដឹកនាំអនុវត្ត ...។

ទី៥ ... ប្រជាជនមកទទួលវ៉ាក់សាំង និងការជួយជាថវិកាសម្រាប់ការទិញវ៉ាក់ សាំង ...។

៥៤. ផលប្រយោជន៍៤ នៃការចាក់វ៉ាក់សាំងដល់ក្មេងជំទង់វ័យ១២ ដល់ក្រោម ១៨ឆ្នាំ

បើកយុទ្ធនាការវ៉ាក់សាំងកូវីដ១៩ សម្រាប់កុមារ/យុវវ័យអាយុ ១២ ដល់ក្រោម ១៨ឆ្នាំ, ១ សីហា ២០២១

ទី១ ការការពារឆ្លងក្នុងក្រុមគ្រួសារ។ បើកុមារនិងយុវវ័យមិនទាន់បានចាក់ គ្រួសារទាំងមូលនឹងមិនទាន់ជឿជាក់ថាមានសុវត្ថិភាព១០០% ឡើយ ...។

ទី២ ធានាអាយុទំពាំងស្នងប្រសិទ្ធិមានសុខភាពវិងមាំ។ កុមារនិងយុវវ័យ នឹង ក្លាយជាទំពាំងស្នងប្រសិទ្ធិនៅអនាគត ... ត្រូវមានសុខភាពបរិបូណ៌បញ្ញាក្តីថ្លា ...។

ទី៣ កាត់បន្ថយអត្រាមរណភាពកុមារនិងយុវវ័យ ... ការពារកុមារជំងឺទង់ឲ្យចៀសផុតពីការឈឺធ្ងន់ធ្ងរ ព្យាបាលឆាប់ជា និងអត្រាបាត់បង់អាយុជីវិតតិច ...។

ទី៤ ចូលរៀនឡើងវិញ។ យើងអាចបើកដំណើរការឡើងវិញសាលារៀន និងគ្រឹះស្ថានអប់រំនានា ហោចណាស់ពីថ្នាក់អនុវិទ្យាល័យក្នុងបរិស្ថានកាល ២០២១-២២ ខែកញ្ញា/តុលា ...។

៥៥. ប្រភពចំណូល៥ ជួយទ្រទ្រង់ការចំណាយក្នុងបរិបទកូវីដ១៩

បើកយុទ្ធនាការរ៉ាក់សាំងកូវីដ១៩ សម្រាប់កុមារ/យុវវ័យអាយុ ១២ ដល់ក្រោម ១៨ឆ្នាំ, ១ សីហា ២០២១

... ទី១ ចំណូលចរន្ត ដែលក្នុងមួយខែ មានប្រមាណជាមធ្យម ៤០០លានដុល្លារ ... អាចទ្រទ្រង់ការចំណាយ ... ដែលក្នុងមួយឆ្នាំត្រូវការប្រមាណជា ៥ពាន់លាន ...។

ទី២ ... បានសន្សំសាច់ប្រាក់ជាង ៣ពាន់លានដុល្លារ មុនពេលកូវីដ១៩ មកដល់ ... មកដល់ពេលនេះ បានចាយ ១ភាគ៣ ហើយ ...។

ទី៣ ... សប្បុរសចូលរួម ទាំងការប្រឆាំងកូវីដ១៩ ទាំងគ្រោះទឹកជំនន់ ... សរុបទាំងអស់ជាង ១៤០លានដុល្លារ ...។

ទី៤ ... មានការគាំទ្រថវិកាពីស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុអន្តរជាតិ ... ទាំងប្រយុទ្ធប្រឆាំងកូវីដ១៩ ... និងស្រាយបញ្ហាសេដ្ឋកិច្ច ...។

ទី៥ ... ជំនួយទ្វេភាគីពីប្រទេសជាមិត្តភក្តិមួយចំនួន ...។

៥៦. យុទ្ធសាស្ត្រ ៦ ក្នុងយុទ្ធនាការចាក់វ៉ាក់សាំង

បិទយុទ្ធនាការចាក់វ៉ាក់សាំងបង្ការជំងឺកូវីដ១៩ សម្រាប់អ្នកមានអាយុ ៦ឆ្នាំឡើង និងបើកយុទ្ធនាការចាក់វ៉ាក់សាំងសំរាប់ក្មេងអាយុ ៥ឆ្នាំ, ១ វិច្ឆិកា ២០២១

... ខណៈសម្រុកចាក់វ៉ាក់សាំង យើងក៏ដាក់ចេញយុទ្ធសាស្ត្រ៦ ចំណុចគឺ ...

យុទ្ធសាស្ត្រទី១ បន្តទប់ស្កាត់ការនាំចូលមេរោគកូវីដបំប្លែងថ្មី។ ពេលនោះហើយ ដែលនាំទៅដល់ការបិទខេត្តមួយចំនួនតាមព្រំដែនកម្ពុជា-ថៃ រៀបចំតំបន់ធ្វើចត្តាឡីស័កនៅកន្លែងនោះ។

យុទ្ធសាស្ត្រទី២ កាត់បន្ថយទំហំតំបន់ឆ្លង និងចំនួនឆ្លងឲ្យនៅកម្រិតទាប។ ពីដើមថាឆ្លងពេញមួយក្រុងភ្នំពេញ ឥឡូវបំប្លែងឲ្យកាន់តែតូចទៅៗ ...។

យុទ្ធសាស្ត្រទី៣ ខិតខំព្យាបាលអ្នកឆ្លងឲ្យជាសះស្បើយ និងកាត់បន្ថយអត្រាស្លាប់ដោយសារកូវីដ និងឈានចូលទៅរកអត្រាសូន្យ ប៉ុន្តែអត្រាសូន្យនេះទៅមិនទាន់ទៅរួចទេ ...។

យុទ្ធសាស្ត្រទី៤ រុករកនិងគ្រប់គ្រងករណីពាក់ព័ន្ធនឹងកូវីដ១៩។

យុទ្ធសាស្ត្រទី៥ រៀបចំបូជានិងបញ្ចុះសពអ្នកជំងឺឲ្យបានប្រសើរ។

យុទ្ធសាស្ត្រទី៦ យុទ្ធសាស្ត្រគន្លឹះ គឺការចាក់វ៉ាក់សាំងកូវីដ១៩។ យើងប្រើគ្រប់មធ្យោបាយ (រាប់ទាំង) តេស្តរហ័សដើម្បីគ្រប់គ្រងសភាពករណី ...។

៥៧. ឆ្លងដំណាក់កាល៤ ទប់ស្កាត់ គ្រប់គ្រងការឆ្លង បង្កើតភាពស៊ាំ ដំណើរការឡើងវិញ តាមគន្លងថ្មី

បិទយុទ្ធនាការចាក់វ៉ាក់សាំងបង្ការជំងឺកូវីដ១៩ សម្រាប់អ្នកមានអាយុ ៦ឆ្នាំឡើង និងបើកយុទ្ធនាការចាក់វ៉ាក់សាំងសម្រាប់ក្មេងអាយុ ៥ឆ្នាំ, ១ វិច្ឆិកា ២០២១

... ខ្ញុំគួរតែធ្វើការបូកសរុបអំពីអ្វីដែលយើងបានខិតខំក្នុងដំណាក់កាលមួយៗ ឆ្លងកាត់កូវីដ១៩ រហូតមកដល់ពេលនេះ។ យើងបាននិងកំពុងឆ្លងកាត់ដំណាក់កាល៤។

ដំណាក់កាលទី១៖ គឺដំណាក់កាលប្រយុទ្ធនិងទប់ស្កាត់ការឆ្លងជំងឺចូលក្នុងសហគមន៍ ចាប់ពីខែមីនា ឆ្នាំ២០២០ រហូតដល់ខែតុលា ឆ្នាំ២០២០។

ដំណាក់កាលទី២៖ ការគ្រប់គ្រងការឆ្លងរាលដាលនៃកូវីដ១៩ ចូលក្នុងសហគមន៍ ចាប់ពីខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២០ ដល់ថ្ងៃទី ២០កុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២១។

ដំណាក់កាលទី៣៖ ការបង្កើតភាពស៊ាំក្នុងសហគមន៍ តាមរយៈការអនុវត្តយុទ្ធនាការជាតិចាក់វ៉ាក់សាំងបង្ការជំងឺកូវីដ១៩ គួបផ្សំបន្តគ្រប់គ្រងការឆ្លងរាលដាលជំងឺកូវីដ១៩ ចូលក្នុងសហគមន៍ ចាប់ពីថ្ងៃទី ២០កុម្ភៈ ឆ្នាំ២០២១ រហូតមកដល់ពេលបច្ចុប្បន្ននេះ ឬជាដំណាច់ខែតុលា។

ដំណាក់កាលទី៤៖ គឺចាប់ពីពេលនេះ ការបើកដំណើរការប្រទេសពេញលេញ ឡើងវិញលើគ្រប់វិស័យ និងការរស់នៅជាមួយកូរីដ១៩ តាមគន្លងថ្មី ...។

៥៨. យុទ្ធសាស្ត្រជាតិរស់នៅតាមគន្លងថ្មីក្នុងបរិបទកូរីដ១៩ ស្របតាមអភិក្រម៣

បិទយុទ្ធនាការចាក់វ៉ាក់សាំងបង្ការជំងឺកូរីដ១៩ សម្រាប់អ្នកមានអាយុ ៦ឆ្នាំឡើង និងបើកយុទ្ធនាការចាក់វ៉ាក់សាំងសំរាប់ក្មេងអាយុ ៥ឆ្នាំ, ១ វិច្ឆិកា ២០២១

... ធានាបើកដំណើរការសកម្មភាពសង្គមសេដ្ឋកិច្ចពេញលេញឡើងវិញដោយ ក្លាហានតែឈរលើស្មារតីប្រុងប្រយ័ត្នខ្ពស់ និងមិនធ្វេសប្រហែស...រាជរដ្ឋាភិបាល កំពុងរៀបចំបញ្ចប់និងដាក់ចេញក្នុងពេលឆាប់ៗខាងមុខ នូវយុទ្ធសាស្ត្រជាតិ ស្តី ពីការរស់នៅតាមគន្លងថ្មីក្នុងបរិបទកូរីដ១៩ ស្របតាមអភិក្រម ១) ការបើកឡើង វិញតាមសភាពការណ៍ជាក់លាក់ ២) ការបើកឡើងវិញដោយប្រយ័ត្នប្រយោជន៍ ផ្អែក លើវិសេសភាពនៃតំបន់ ឬវិស័យ ឬអនុវិស័យនៃប្រភេទសកម្មភាពសង្គមសេដ្ឋកិច្ច ផ្សារភ្ជាប់ជាមួយវិធាន និងស្តង់ដារប្រតិបត្តិនៃសុវត្ថិភាពពីជំងឺកូរីដ-១៩ និង ៣) ការ រក្សាភាពបត់បែនតាមរយៈការអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្របើកបិទ ស្របតាមសភាពការណ៍ តម្រូវ...។

៥៩. វៀតណាមនិងថៃមានចំនួនស្លាប់ច្រើនជាងយើង តែប្រជាជនប្រទេសទាំងពីរច្រើន

បិទយុទ្ធនាការចាក់វ៉ាក់សាំងបង្ការជំងឺកូរីដ១៩ សម្រាប់អ្នកមានអាយុ ៦ឆ្នាំឡើង និងបើកយុទ្ធនាការចាក់វ៉ាក់សាំងសម្រាប់ក្មេងអាយុ ៥ឆ្នាំ, ១ វិច្ឆិកា ២០២១

... នៅថ្ងៃ២៧ មករា ឆ្នាំ២០២០ យើងរកឃើញ ១ករណី លើជនជាតិចិនម្នាក់ ដែលបានធ្វើដំណើរមកដល់ខេត្តព្រះសីហនុ ហើយយើងក៏បានព្យាបាលជា។ ការ វិវត្តជាបន្តបន្ទាប់ ខ្ញុំនឹងលើកបញ្ជាក់នៅពេលក្រោយ។ គិតត្រឹមពីម្សិលមិញនេះ យើងមានអ្នកឆ្លងចំនួន ១១៨ ២២២ នាក់ និងមានអ្នកស្លាប់ចំនួន ២ ៨៨៨នាក់។ ដើម្បីចៀសវាងការអត្តនោម័តិណាមួយ ខ្ញុំសូមយកឱកាសនេះ បញ្ជាក់ពីរបៀប សិក្សាប្រៀបធៀប។ ពេលខ្លះ ឃើញតួលេខនេះ បែរជាមានអ្នកនិយាយថា ស្លាប់ ប៉ុណ្ណឹងឆ្លងប៉ុណ្ណឹង វាគឺចក្ខុចណ្ឌសំបើប្រៀបធៀបនឹងប្រទេសដទៃ ឬក៏ស្លាប់ ប៉ុណ្ណឹងឆ្លងប៉ុណ្ណឹង វាច្រើនបើប្រៀបធៀបជាមួយប្រទេសដទៃ ... និងថាវៀតណាម

ស្លាប់ច្រើនណាស់ ថែស្លាប់ច្រើនណាស់។ វៀតណាមឆ្លងនិងស្លាប់ច្រើន តែប្រជាជនគាត់ច្រើន។ ថៃឆ្លងនិងស្លាប់ច្រើនជាងយើង តែប្រជាជនគាត់ច្រើន ...។

៦០. យកចិនជាបង្អែកប្រភពរ៉ាក់សាំង ក្រៅពីនោះជាប្រភពគាំទ្រ

បិទយុទ្ធនាការចាក់រ៉ាក់សាំងបង្ការជំងឺកូវីដ១៩ សម្រាប់អ្នកមានអាយុ ៦ឆ្នាំឡើង និងបើកយុទ្ធនាការចាក់រ៉ាក់សាំងសម្រាប់ក្មេងអាយុ ៥ឆ្នាំ, ១ វិច្ឆិកា ២០២១

... យើងបើកយុទ្ធនាការ(ចាក់រ៉ាក់សាំង)ដំបូងនៅថ្ងៃទី ១០កុម្ភៈ សម្រាប់មន្ត្រីជួរមុខ។ អញ្ចឹង ៦០ម៉ឺនដូស ចាក់បានតែ ៣០ម៉ឺននាក់ទេ។ ក្រោយមក យើងបានទទួល AstraZeneca ពី COVAX ចំនួន ៣២ម៉ឺន ៥ពាន់ដូស។ ហ្នឹងហើយបានចាក់សម្រាប់មនុស្សចាស់ និងមន្ត្រីការទូតអីមួយចំនួន ... បន្តទទួលបាន AstraZeneca ហ្នឹងមកទៀត យើងក៏បើកយុទ្ធនាការចាក់រ៉ាក់សាំងជាបន្តបន្ទាប់។ សូមបញ្ជាក់ពេលនោះមានលុយហើយទិញរ៉ាក់សាំងមិនបាន ... អញ្ចឹងយើងយកចិនជាបង្អែកឯក្រៅពីនោះគឺជាប្រភពគាំទ្រ។ ប្រសិនជាយើងធំចាំការសន្យារបស់ COVAX ចំនួន ៧លានដូស ហើយដែលមកដល់ពេលនេះ COVAX ទើបនឹងប្រគល់ឲ្យយើងបានតែ ៣២ម៉ឺន ៥ពាន់ បូកនឹង ១២ម៉ឺនថ្ងៃមុននេះ គឺវាទើបតែបានប្រហាក់ប្រហែលនឹងចំនួនរ៉ាក់សាំងដែលកម្ពុជាផ្តល់ជូនទៅឡាវទៅវៀតណាម ៤០ម៉ឺនដូស ...។

៦១. ចាក់រ៉ាក់សាំង តាមអភិក្រម “ផ្កាវីក”

បិទយុទ្ធនាការចាក់រ៉ាក់សាំងបង្ការជំងឺកូវីដ១៩ សម្រាប់អ្នកមានអាយុ ៦ឆ្នាំឡើង និងបើកយុទ្ធនាការចាក់រ៉ាក់សាំងសម្រាប់ក្មេងអាយុ ៥ឆ្នាំ, ១ វិច្ឆិកា ២០២១

... ក្នុងពេលដែលយើងដំណើរការចាក់រ៉ាក់សាំងនេះទៀតសោត ក៏ប្រហែលជាយើងអនុវត្តខុសគេខុសឯង ឬអាចនឹងប្រទេសខ្លះអនុវត្តដូចយើងដែរ ក៏មិនដឹង។ យើងចាប់ផ្តើមអនុវត្តតាមអភិក្រម “ផ្កាវីក” គឺវាយពីក្នុងចេញក្រៅ។ ខ្ញុំធ្លាប់បាននិយាយហើយថា បណ្តាខេត្តធ្វើលិខិត ឬវាយតាម WhatsApp មកខ្ញុំ សុំរ៉ាក់សាំងទៅចាក់ប៉ុណ្ណេះៗ។ ខ្ញុំបាន voice សម្លេងទៅថា “សូមកុំសុំ។ បើសិនជាទៅបន្តិចៗ ភាពសុវត្ថិភាពមនុស្សអត់កើតមាន។ កន្លែងណាក៏វាអត់”។ អញ្ចឹងបានរាល់ថ្ងៃនេះ អត្រាឆ្លងនៅភ្នំពេញតិចតួចណាស់ ព្រោះវាសុំទៅហើយៗ បើសិនជាឆ្លងក៏វាមិនធ្ងន់ដែរ។ ឥឡូវអ្នកឆ្លងខ្លះអត់ដឹងថាខ្លួនឆ្លងផង ទាល់តែធ្វើតេស្ត ...។

៦២. ទិញផ្ទាល់ ២៨លានដុល្លារ ក្នុងចំនួនវ៉ាក់សាំងសន្យា ៣៨ ៧២៩ ៩០០ដុល្លារ

បិទយុទ្ធនាការចាក់វ៉ាក់សាំងបង្ការជំងឺកូវីដ១៩ សម្រាប់អ្នកមានអាយុ ៦ឆ្នាំឡើង និងបើកយុទ្ធនាការចាក់វ៉ាក់សាំងសម្រាប់ក្មេងអាយុ ៥ឆ្នាំ, ១ វិច្ឆិកា ២០២១

... ជាកំពូលសំណាង សហរដ្ឋអាមេរិក ជប៉ុននិងអង់គ្លេស បានផ្តល់ឲ្យបន្ថែម (បូកនឹង) ចិនឲ្យសរុបជាជំនួយគឺ ៣៧ ៧២៩ ៩០០ដុល្លារ (ហើយ) នឹងមកដល់ នៅខែវិច្ឆិកានេះ ដោយមិនទាន់កំណត់ថ្ងៃទេ។ ១ លានដុល្លារទៀតដែលជាជំនួយ របស់ចិន គឺយើងនឹងបាន ៣៨.៧២៩.៩០០ដុល្លារ ក្នុងពេលដែលការសន្យានានា មានដល់ទៅ ៤៧.២១៥.០០០ដុល្លារ ... ប៉ុន្តែខ្ញុំបានបញ្ជាក់ហើយបញ្ជាក់ទៀត ជាមួយសហការីថាឲ្យប្រុងប្រយ័ត្ន។ ជាចំណែកដែលយើងទិញផ្ទាល់ មានចំនួន ២៨លានដុល្លារ។ អញ្ចឹង ក្នុង ៣៨លានដុល្លារ យើងទិញ ២៨លានដុល្លារ (និយាយ លេខគត់) ដោយថវិការបស់យើង។ ជាកំពូលសំណាងដែលយើងសន្សំសាច់ប្រាក់។ អ្នកដែលផ្គត់ផ្គង់ឲ្យយើង ចុះហត្ថលេខាភ្លាម បង់លុយឲ្យទាំងថ្លៃវ៉ាក់សាំងទាំង ថ្លៃដឹកជញ្ជូន ទើបបានគេដឹកមកឱ្យ ... វ៉ាក់សាំងមិនទាន់ចុះដល់ដី ខ្ញុំមិនរាប់ចូល បញ្ជីទេ។ ហ្នឹងរបៀបរបស់ ហ៊ុន សែន ... ។

៦៣. មិនទុកឲ្យអ្នកជំងឺកូវីដ១៩ មកដល់ពេទ្យរកបាយទទួលទានមិនបានទេ

បិទយុទ្ធនាការចាក់វ៉ាក់សាំងបង្ការជំងឺកូវីដ១៩ សម្រាប់អ្នកមានអាយុ ៦ឆ្នាំឡើង និងបើកយុទ្ធនាការចាក់វ៉ាក់សាំងសំរាប់ក្មេងអាយុ ៥ឆ្នាំ, ១ វិច្ឆិកា ២០២១

... ខ្ញុំមិនអាចឲ្យប្រជាជនសម្រាកនៅមន្ទីរពេទ្យស៊ីអត់ស៊ីឃ្លាននោះទេ។ បាយ ៣ ពេលពេញ ... នៅភ្នំពេញ ថ្ងៃជាងនៅតាមខេត្ត។ តាមខេត្តដូចមួយថ្ងៃ ៣ម៉ឺន ... មិនអាចឲ្យប្រជាជនទៅដល់មន្ទីរពេទ្យហើយ រកបាយទទួលទានមិនបាន (នោះ ទេ)។ ភរិយាខ្ញុំគាត់ធ្វើដល់កំរិត ... កាប់/បកដូង ឆ្អើមកតាមមន្ទីរពេទ្យឲ្យពេទ្យហ្នឹង មានកម្លាំងធ្វើការ។ ក្រុមពេទ្យស្ម័គ្រចិត្ត TYDA នេះ ក្រុមពេទ្យ(នៅមន្ទីរពេទ្យ) រុស្ស៊ីនេះ បើយើងដឹងថាពេទ្យគ្នាពិបាក។ យើងត្រូវបង្កើន(ការផ្គត់ផ្គង់)ឲ្យពេទ្យ។ សូម្បីតែហ្លួងម៉ែព្រះអង្គតែងតែពិនិត្យមើល ហើយព្រះអង្គតែងតែជួយ ... ។

៦៤. ជាប្រទេសក្រីក្រ តែកម្ពុជារកបានវ៉ាក់សាំងគ្របដណ្តប់៨៥%

បិទយុទ្ធនាការចាក់វ៉ាក់សាំងបង្ការជំងឺកូវីដ១៩ សម្រាប់អ្នកមានអាយុ ៦ឆ្នាំឡើង និង បើកយុទ្ធនាការចាក់វ៉ាក់សាំងសម្រាប់ក្មេងអាយុ ៥ឆ្នាំ, ១ វិច្ឆិកា ២០២១

... កូវីដ១៩ ក៏អញ្ចឹង ទាមទារការវាយតម្លៃច្បាស់ៗ ខ្ញុំមានមោទនភាពដោយសារ យន្តការរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ដែលមានក្រសួងសុខាភិបាលជាសេនាធិការ និងផ្នែក ពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀតចូលរួមវាយតម្លៃបានត្រឹមត្រូវ ... យើងមិនមែនធ្វើការម្នាក់ឯង នោះទេ។ យើងត្រូវមានធាតុចូលគ្រប់គ្រាន់ ... មិនមែនយើងធ្វើការដោយគ្មានការ សិក្សា គ្មានទិន្នន័យក្នុងដៃនោះទេ ... សហការីខ្ញុំមានការងារដែលត្រូវផ្តល់។ ខ្លះគ្នា អត់បានដេកអត់បានព្រួនទេដើម្បីវាយតម្លៃឲ្យត្រូវ។ ក្នុងស្ថានភាពហ្នឹង ត្រូវវាយ តម្លៃខាងក្នុងយ៉ាងម៉េច ទិសដៅយ៉ាងម៉េច ការវិវត្តយ៉ាងម៉េច សូម្បីតែវ៉ាក់សាំង ហ្នឹង ប្រទេសប៉ុន្មានហើយដែលចាប់យករបៀបខុស ដែលមកដល់ម៉ោងនេះមាន លុយហើយទិញមិនបាន ក្នុងពេលដែលកម្ពុជាជាប្រទេសមួយដ៏ក្រីក្រ ប្រព័ន្ធ សុខាភិបាលទន់ខ្សោយ បែរជាអត្រាគ្របដណ្តប់ឡើងលើស ៨៥% ... ។

៦៥. កម្ពុជាឈរលំដាប់ទី១ នៅអាស៊ី និងទី៥ លើពិភពលោក ដែលចាក់វ៉ាក់សាំងបានច្រើន

សម្តេចស្ថានមិត្តភាពកម្ពុជា-ចិន ស្ទឹងត្រង់-ក្រចធ្លា ... បើកការដ្ឋានសាងសង់ ផ្លូវជាតិលេខ 71C, ២៣ វិច្ឆិកា ២០២១

... ប្រទេសនានាកំពុងមានការធ្វើបាតុកម្ម។ អឺរ៉ុបកំពុងធ្វើបាតុកម្មពេញបន្ទុក ... អឺរ៉ុបកំពុងបិទប្រទេសឡើងវិញ។ (ការបិទនេះ) បង្កើតបានចរន្ត២។ អ្នកមិនព្រម ចាក់វ៉ាក់សាំងនៅតែបាតុកម្មមិនព្រមចាក់វ៉ាក់សាំង។ ដល់អ្នកដែលបានចាក់វ៉ាក់ សាំងហើយថាខ្លួនបានចាក់វ៉ាក់សាំងហើយ ម៉េចក៏ហាមឃាត់ខ្លួនមិនឲ្យដើរ ... ឯ យើងមានគោលការណ៍ថា អ្នកមកពីត្រង់ណាក៏ដោយត្រូវតែចាក់ឲ្យ។ ហ្នឹងហើយ ជាចំណុចល្អ។ យើងប្រមូលផ្តុំកម្លាំងចាក់ ហើយនិងមានការចូលរួមរបស់ប្រជា ជនច្រើនលើសលប់ ធ្វើឲ្យប្រទេសយើងស្ថិតនៅក្នុងលំដាប់ទី១ នៅអាស៊ី និង លំដាប់ទី៥ នៅលើពិភពលោក ដែលទទួលបានការចាក់វ៉ាក់សាំងច្រើនជាងគេ ... ។

៦៦. រាជរដ្ឋាភិបាលទទួលធ្វើតេស្តជូន, ប្រជាពលរដ្ឋម្ចាស់ការរកការធ្វើតេស្ត

សម្ពោធស្ថានមិត្តភាពកម្ពុជា-ចិន ស្ទឹងត្រង់-ក្រូចធ្មាវ និងបើកការដ្ឋានសាងសង់
ផ្លូវជាតិលេខ 71C, ២៣ វិច្ឆិកា ២០២១

... រាជរដ្ឋាភិបាលបានផ្តល់នូវការទទួលខុសត្រូវជូនប្រជាពលរដ្ឋ ជូនទៅដល់
អ្នកទេសចរ ដែលមកក្នុងប្រទេសរបស់យើង ... ប្រជាពលរដ្ឋត្រូវម្ចាស់ការខ្លួនឯង។
ដឹងថាខ្លួនអត់ស្រួល សូមទៅរកមន្ទីរពេទ្យដើម្បីឱ្យគេធ្វើតេស្តមើល តើមានវិជ្ជមាន
COVID-19 ឬអត់ ? ក្នុងករណីរកឃើញថាមានវិជ្ជមាន COVID-19 សូមពិភាក្សា
ជាមួយគ្រូពេទ្យថាចង់ព្យាបាលនៅមន្ទីរពេទ្យ ឬក៏ទៅព្យាបាលនៅផ្ទះ ? ... យើង
ដាក់ការទទួលខុសត្រូវលើសុខភាពខ្លួនឯងនេះដល់ប្រជាពលរដ្ឋ ... យើងធ្វើតេស្ត
ជូនគាត់ដោយ PCR ក្តីដោយតេស្តហ្សែបស្ទី។ អញ្ចឹងបងប្អូនត្រូវចាំលើចំណុច
នេះ។ រាជរដ្ឋាភិបាលទទួលខុសត្រូវទៅលើការធ្វើតេស្ត។ បងប្អូនអាចធ្វើតេស្តខ្លួន
ឯងក៏បានដែរ ... ។

៦៧. ចលនាជាតិ ជួយរាជរដ្ឋាភិបាល ដោះស្រាយកូវីដ១៩

ដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ស្ថានមិត្តភាពកម្ពុជា-ចិន ស្ទឹងត្រង់-ក្រូចធ្មាវ (ស្ថានភ្ជាប់និស្ស័យ)
និងបើកការដ្ឋានសាងសង់ផ្លូវជាតិលេខ 71C, ២៣ វិច្ឆិកា ២០២១

... យុទ្ធនាការប្រឆាំង COVID-19 (នៅកម្ពុជា មាន) នាយករដ្ឋមន្ត្រីជាអគ្គបញ្ជាការ។
ប៉ុន្តែយើងមិនត្រូវភ្លេចអំពីព្រះរាជគូនាទីដ៏សំខាន់របស់ព្រះមហាក្សត្រ និង
សម្តេចម៉ែ ដែលព្រះអង្គគឺជាប្រភពនៃការលើកទឹកចិត្តដ៏ធំចំពោះរាជរដ្ឋាភិបាល
ចំពោះប្រជាពលរដ្ឋ ... ថ្វីត្បិតជាព្រះមហាក្សត្រដែលក្រដាងគេនៅលើពិភពលោក
ក៏ប៉ុន្តែព្រះអង្គយកព្រះទ័យទុកដាក់បំផុតចំពោះសុខទុក្ខរបស់ប្រជារាស្ត្រ ផ្ទេរព្រះ
រាជទ្រព្យឱ្យរាជរដ្ឋាភិបាល ឱ្យក្រសួងសុខាភិបាល ទិញមន្ទីរពេទ្យនិងវ៉ាក់សាំង។
នេះជាប្រភពលើកទឹកចិត្តដ៏ណាស់ ... ហ្នឹងម៉ែ ក៏បានធ្វើព្រះសកម្មភាពលើកទឹក
ចិត្ត។ បន្ថែមលើកនោះ អ្នកមានៗនៅក្នុងស្រុកខ្មែរ ជាឧកញ៉ា អ្នកឧកញ៉ា លោក
ឧកញ៉ា និងប្រជាពលរដ្ឋ បានចូលរួមទៅក្នុងការទិញវ៉ាក់សាំង ... មន្ត្រីរាជការ កង
កម្លាំងប្រជាហ៊ុនគ្រប់វគ្គកាត់ប្រាក់ខែរបស់ខ្លួនចូលរួម(ជាមួយរាជរដ្ឋាភិបាល

ប្រយុទ្ធប្រឆាំង COVID-19)។ ទាំងអស់នេះបានក្លាយទៅជាចលនាជាតិមួយដ៏ធំ រួមចំណែកដោះស្រាយ COVID-19 នៅកម្ពុជា ...។

៦៨. វ៉ាក់សាំង ពិតជាបានជួយជីវិតមនុស្ស

សម្តេចដាក់ឲ្យប្រើប្រាស់ ផ្លូវ ៣៧ ខ្សែ ស្ថានីយប្រព្រឹត្តិកម្មទឹកកខ្វក់និង សមិទ្ធផលនានា ក្នុងក្រុង/ខេត្តព្រះសីហនុ, ២ ធ្នូ ២០២១

... ប្រទេសនានា ហាក់ដូចជាបានអនុវត្តទាំងអស់គ្នាហើយ។ អ្នកឯងមិនព្រម ចាក់វ៉ាក់សាំង សូម្បីតែហាងក៏គេមិនឲ្យចូល ... ពីមុន គ្រាន់តែខ្ញុំចុះហត្ថលេខាលើ អនុក្រឹត្យវ៉ាក់សាំងកាតព្វកិច្ចសម្រាប់មន្ត្រីរាជការ និងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ គេ ទិញត្រឡប់វ៉ាក់សាំងកាតព្វកិច្ចសម្រាប់មន្ត្រីរាជការ និងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ គេ ទិញត្រឡប់វ៉ាក់សាំងកាតព្វកិច្ចសម្រាប់មន្ត្រីរាជការ និងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ ... ត្រូវតែរកកន្លែងចាក់ ... តាមក្រសួងតាមអី គេអត់ឲ្យចូលធ្វើការ។ គេកាត់ប្រាក់ខែ ... រំលោភសិទ្ធិមនុស្សទេហ្នឹង? ... ប្រទេសរបស់យើង មានវ៉ាក់សាំងគឺថានាំគ្នាទៅ ចាក់ ... ពិតមែនហើយមានចលនាប្រឆាំងកុំឲ្យចាក់វ៉ាក់សាំង ក៏ប៉ុន្តែមិនមែនជីវិត របស់ពួកគេទេ។ យើងស្រឡាញ់ជីវិតយើង។ យើងទៅរកវ៉ាក់សាំងមានអីខុស? ឥឡូវទីចុងបំផុតវ៉ាក់សាំងបានជួយការពារជីវិតមនុស្ស ...។

៦៩. សូមមិត្តចិនចែករំលែកការផលិតវ៉ាក់សាំង Sinovac ជាផលិតផលសំរេច

សម្តេចដាក់ឲ្យប្រើប្រាស់ ផ្លូវ ៣៧ ខ្សែ ស្ថានីយប្រព្រឹត្តិកម្មទឹកកខ្វក់និង សមិទ្ធផលនានា ក្នុងក្រុង/ខេត្តព្រះសីហនុ, ២ ធ្នូ ២០២១

... ជួបជាមួយនាយករដ្ឋមន្ត្រីជប៉ុន។ គាត់បានឲ្យវ៉ាក់សាំង AstraZeneca ចំនួន ១លានដូសមកហើយ។ ឥឡូវគាត់នឹងផ្តល់ឲ្យយើងចំនួន ៣០ម៉ឺនដូសទៀត។ គាត់និយាយថា នឹងពិនិត្យបន្តសម្រាប់ការផ្តល់ និងការប្រកាសផ្តល់ហិរញ្ញប្បទាន សម្រាប់យើងក្នុងការគ្រប់គ្រង COVID-19។ ម្យ៉ាងទៀត ដោយបានចុះហត្ថលេខា រវាងក្រុមហ៊ុននិងក្រុមហ៊ុន ព្រមទាំងមានការគាំទ្រពីរដ្ឋាភិបាលនៃប្រទេសទាំងពីរ យើងបានទទួលសិទ្ធិក្នុងការផលិតវ៉ាក់សាំងនៅក្នុងប្រទេស ដែលអាចផ្តល់លទ្ធ ភាពឲ្យអាចទិញយកវ៉ាក់សាំងជាផលិតផលសម្រេច មកប្រើប្រាស់ក្នុងស្រុក និង ក្រុមហ៊ុនអាចនាំចេញទៅក្រៅប្រទេស។ យើងអត់ដឹងថាពេលណាត្រូវចប់ទេ។ យើងស្វែងរកមិនត្រឹមតែជើងកងទ័ពទេ តែបានស្នើសុំឲ្យមានការចែករំលែកពីមិត្ត

ចិននូវការផលិតវ៉ាក់សាំងទៅជាផលិតផលសម្រេច ... យើងធ្វើ Sinovac ដែល
យើងប្រើប្រាស់រាល់ថ្ងៃ ...។

៧០. ផ្ទេរចំណែកវ៉ាក់សាំងរបស់កម្ពុជាក្នុងមូលនិធិអាស៊ាន ជូនទៅប្រជាជនមីយ៉ាន់ម៉ា
សម្ពោធដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់កំណត់ផ្លូវជាតិលេខ៥ ភាគខាងជើង ខេត្តបាត់ដំបង
ដល់ក្រុងសិរីសោភ័ណ ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ, ១០ មករា ២០២២

... ខ្ញុំត្រូវយកបទឈប់បាញ់សិន។ បើមិនឈប់បាញ់គ្នាទេ តើទៅជួបនរណា ?
ប្រជាជនមីយ៉ាន់ម៉ាកំពុងត្រូវការជំនួយមនុស្សធម៌។ ត្រូវសង្គ្រោះជីវិតមនុស្សជា
មុនសិន។ សង្គ្រោះជីវិតមនុស្សពីការកុំឱ្យស្លាប់ដោយការបាញ់គ្នា ដោយហិង្សា
សង្គ្រោះជីវិតមនុស្សដោយការផ្តល់ឱ្យនូវស្បៀងអាហារ ថ្នាំពេទ្យ និងវ៉ាក់សាំង។ ខ្ញុំ
បានប្រាប់ Min Aung Hlaing នៅពេលបាយថា “វ៉ាក់សាំងបានពីមូលនិធិអាស៊ានជា
ចំណែករបស់កម្ពុជា មានតម្លៃប្រហែល ១លានដុល្លារ ខ្ញុំសូមផ្តល់ជូនមីយ៉ាន់ម៉ា
ទាំងអស់។ អាស៊ានមានសមាជិក ១០ប្រទេស គឺនឹងប្រើប្រាស់ថវិកានោះចំនួន
១០លានដើម្បីទិញវ៉ាក់សាំងចែកគ្រប់ៗគ្នា។ កម្ពុជាមិនទទួលយកទេ។ សូមផ្ទេរ
ចំណែករបស់ខ្លួនជូនទៅមីយ៉ាន់ម៉ា ... ទោះបីកម្ពុជាក្រប ប៉ុន្តែកម្ពុជាក៏មានបេះដូង
ធំទូលាយដែរ ...។”

៧១. វ៉ាក់សាំងភាគព្វកិច្ចការពារអាយុជីវិតប្រជាពលរដ្ឋ និងអាស៊ាន

បើកវេទិកាទេសចរណ៍អាស៊ាន២០២២ លើកទី៤០ ក្រោមប្រធានបទ «អាស៊ាន៖
សហគមន៍សន្តិភាព និងវាសនាតែមួយ», ១៨ មករា ២០២២

... សូមកោតសរសើរព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដែលបានអនុវត្តជាមួយកម្ពុជា (នូវ
បដិការ)មិនធ្វើចត្តាឡីស័ក លើប្រជាជនកម្ពុជាដែលទៅប្រទេសថៃ ដូចគ្នាដែល
យើងមិនធ្វើចត្តាឡីស័កចំពោះប្រជាជនថៃដែលមកកម្ពុជា។ ក្រោយមកយើង
បើកក្របខ័ណ្ឌទូទាំងពិភពលោក មិនធ្វើចត្តាឡីស័កនោះទេ លើកលែងតែអ្នក
មិនទទួលបានការចាក់វ៉ាក់សាំង។ វាមិនមែនជាទណ្ឌកម្មចំពោះអ្នកដែលមិនបាន
ចាក់វ៉ាក់សាំងនោះទេ ក៏ប៉ុន្តែយើងមានតម្រូវការការពារប្រជាពលរដ្ឋ ទាំងប្រជា
ពលរដ្ឋកម្ពុជា ទាំងប្រជាពលរដ្ឋនៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌអាស៊ាន។ អ្នកណាមិនបាន

ទទួលការចាក់វ៉ាក់សាំង អ្នកនោះមិនអាចធ្វើដំណើរបានទេ។ អាចចាត់ទុកថា ខ្ញុំ
ជាអ្នកដែលបាននិយាយរឿងនេះដំបូងគេ គឺនិយាយអំពីវ៉ាក់សាំងកាតព្វកិច្ច ...។

៧២. ចាក់វ៉ាក់សាំងដោយមិនគិតប្រាក់ដល់ជនបរទេសនៅស្រុកខ្មែរ

សម្តេចកំណត់ផ្លូវជាតិលេខ៧ ពីរង្វង់មូលខ្លាស្ទះ ទៅឃុំមាត ខេត្តក្រចេះ,
៧ កុម្ភៈ ២០២២

... ប្រទេសខ្លះបានឈានដល់កម្រិតអនុវត្តវិធានការដ្ឋបាលនិងច្បាប់ ដោយ
មានផាកពិន័យ ឬបណ្តេញចេញពីការងារលើអ្នកដែលមិនព្រមចាក់វ៉ាក់សាំង។
នៅទីនេះ យើងបានចាក់ជូនប្រជាពលរដ្ឋដោយមិនយកប្រាក់។ មានបងប្អូនខ្លះ
បានលើកយោបល់ថា ចាក់ដូសទី១ ដូសទី២ រួចហើយដូសទី៣ ដល់ដូសជំរុញ
គួរយកប្រាក់។ ខ្ញុំថា សម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋរបស់យើងចាក់អោយទៅ កុំចាំបាច់យក
លុយ ហើយបើសិនជាយកមក ក៏យើងមិនក្លាយទៅជាអ្នកមានដែរ ... ថ្ងៃមុន ឯក
អគ្គរដ្ឋទូតបារាំងបានស្នើសុំ Pfizer សម្រាប់ចាក់ ៦ពាន់នាក់ ក្នុងហ្នឹងរាប់ទាំងការ
ចាក់ឲ្យក្មេងផង ពីដូសទី១ ... ក្នុងករណីដែលយើងមិនអាចផ្តល់ឲ្យបាន បារាំងនឹង
ស្នើសុំនាំចូល Pfizer និង Moderna។ ខ្ញុំប្រាប់ទៅលោកជំទាវ ឱ វណ្ណឌីន ថាចាក់
ឲ្យទៅ ទាំងដូសជំរុញ ទាំងដូសមូលដ្ឋាន ចាក់ឲ្យទាំង ៦ពាន់នាក់។ ខ្មែរទឹកចិត្ត
ទូលំទូលាយ ជនបរទេសនៅស្រុកខ្មែរ អត់យកលុយមួយសេន ...។

៧៣. សូមអ្នកលក់ថ្នាំព្យាបាលកូវីដ១៩ កុំដំឡើងថ្លៃ និងកុំក្លែងក្លាយ

បើការដ្ឋានសង់ស្ថានីយប្រព្រឹត្តិកម្មទឹកខ្វក់បឹងជើងឯក ក្របខ័ណ្ឌហិរញ្ញប្បទាន
គិតសំណងប្រទេសជប៉ុន, ២២ កុម្ភៈ ២០២២

... សូមអំពាវនាវទៅអ្នកលក់ថ្នាំទាំងឡាយ ត្រូវបង្កើនសមត្ថភាពនៃការផ្គត់ផ្គង់
ថ្នាំមកបន្ថែមទៀត ប៉ុន្តែសូមឱ្យយកចិត្តទុកដាក់ទៅលើចំណុច ២យ៉ាង អំពី
បញ្ហាថ្នាំព្យាបាល។ ទី១ តម្លៃថ្នាំកុំបង្កើនទៅតាមចិត្តចង់។ ឥឡូវឃើញបន្តកន្ទុយ
គ្នាទៅទិញថ្នាំ ព្រោះប្រជាពលរដ្ឋមានសមត្ថភាពដើម្បីនឹងទិញថ្នាំខ្លួនឯង។ បើ
នៅក្នុងមន្ទីរពេទ្យ គឺពេទ្យព្យាបាលហើយមិនអីទេ។ ប៉ុន្តែ ខ្លះគេមិនចង់ទៅមន្ទីរ
ពេទ្យ គេទិញថ្នាំ(ខ្លួនឯង)។ អញ្ជឹងកន្លែងលក់ថ្នាំដែលទទួលបានការអនុញ្ញាត កុំ
តម្លើងថ្លៃទៅតាមចិត្តចង់។ ទី២ ផ្នែកសុខាភិបាលត្រូវតែពិនិត្យមើលថា ថ្នាំហ្នឹង

សុទ្ធ ឬមិនសុទ្ធ ព្រោះថ្នាំក្លែងក្លាយនេះកើតឡើងច្រើនណាស់។ សូម្បីតែអាល់កុលក៏ក្លែងក្លាយ ដែលក៏ក្លែងក្លាយ ស្មើដាក់មកគឺវាក្លែងក្លាយទាំងអស់ ...។

៧៤. បន្តព្យាបាល/ចិញ្ចឹមអ្នកជំងឺកូវីដ១៩ នៅមណ្ឌលចត្តាឡីស័ក ឧបត្ថម្ភប្រជាពលរដ្ឋ ក្រីក្រងាយរងគ្រោះ

បិទសន្និបាតបូកសរុបលទ្ធផលការងារឆ្នាំ ២០២១ និងលើកទិសដៅការងារ ឆ្នាំ ២០២២ របស់ក្រសួងមហាផ្ទៃ, ២៣ កុម្ភៈ ២០២២

... មិនដឹងពេលណាដែលយើងត្រូវឈប់ប្រើវ៉ាក់សាំងទេ។ យើងត្រូវមានលុយ គ្បិតមិនអាចខ្ចីបុលគេ ឬទៅទិញបណ្តាក់ពីគេបានទេ។ សាច់លុយទៅទាំងដុលតែម្តង។ ប្រជាពលរដ្ឋដែលយើងត្រូវចិញ្ចឹមចំណាយក្នុងមួយខែជិត ៤០លាន ដុល្លារនេះ ក៏ត្រូវតែបន្តចិញ្ចឹមគាត់តទៅទៀត។ ការចំណាយលើការព្យាបាលអ្នកជំងឺនៅមណ្ឌលថែទាំជំងឺកូវីដ១៩ និងបណ្តាមណ្ឌលចត្តាឡីស័កត្រូវតែមានការចិញ្ចឹមឲ្យបានត្រឹមត្រូវនិងមានថ្នាំ។ ឥឡូវថ្នាំកាន់តែល្អ។ យើងបញ្ជាទិញមក។ ថ្ងៃហ្នឹងឲ្យបញ្ចេញ(ថវិកា) ដោយសារតែថ្នាំដែលយើងដាក់ទៅតាមមូលដ្ឋាន តាមឱសថស្ថាន និងកន្លែងលក់មួយចំនួនខ្លះ ... ថ្នាំសម្រាប់អ្នកជំងឺកូវីដ១៩ ព្រោះមិនមែនចេះតែងាយស្រួលទិញទេ។ ជួនកាលមានលុយហើយទិញមិនបានទៀត...។

៧៥. ត្រាកូវីដ១៩ វិស័យសុខាភិបាលប្រយុទ្ធនឹងមុខព្រួយព្រា ក្នុងពេលតែមួយ

សន្និសីទសារព័ត៌មានស្តីអំពីបច្ចុប្បន្នភាពនៃជំងឺកូវីដ១៩, ៧ មេសា ២០២០

និយាយដល់ការប្រយុទ្ធ (នឹងកូវីដ១៩) បន្ត តើយើងកំពុងប្រយុទ្ធរៀបរមៀបនៅពេលនេះ? អាចនិយាយតាមមួយបែបជាប្រយោជន៍ ទោះបីវាជាវិស័យវេជ្ជសាស្ត្រ។ យើងកំពុងបន្តប្រយុទ្ធលើមុខព្រួយព្រាបីក្នុងពេលតែមួយ ... ទី១ ប្រយុទ្ធជាមួយនឹងការឆ្លងចូលមកពីខាងក្រៅ។ នេះជាបញ្ហាសំខាន់ជាងគេ។ យើងបានឃើញហើយ អ្នកឆ្លងមកដល់ពេលនេះមាន ១១៥នាក់ ក្នុងនេះជាប្រភេទនាំចូលស្ទើរតែទាំងអស់ (នាំឱ្យ)មានការឆ្លងនៅក្នុងស្រុក ... ទី២ ប្រយុទ្ធទប់ស្កាត់កុំឱ្យឆ្លងពីអ្នកកើតទៅអ្នកមិនទាន់កើត។ នេះគឺជាវិធានការដែលយើងបាន និងកំពុងធ្វើ ហើយត្រូវបន្តធ្វើតទៅទៀត។ យើងមានវិធានការច្រើនហើយ ដូចជាការបិទសាលារៀនឱ្យវ៉ាក់ដមុនការកំណត់ ... ឯមុខព្រួយទី៣ បន្តព្យាបាលអ្នកឆ្លងឱ្យជា

សៈស្បើយ។ ការងារនេះយើងធ្វើបានល្អ។ តាមខ្ញុំដឹង មានក្រុមមួយចង់សរសេរ សំបុត្ររបៀបចង់ផ្ទាញ ទៅអង្គការសុខភាពពិភពលោក(ស្ក)ថា តើកម្ពុជាប្រើថ្នាំ អ្វីបានព្យាបាលជា? ... ខ្ញុំថា “ទុកឱ្យអង្គការសុខភាពពិភពលោកឆ្លើយ” ...។

៧៦. បានចាក់វ៉ាក់សាំងជាង៩២% នៃចំនួនត្រូវចាក់ ១៤,៨ ក្នុងចំណោម ១៦លាននាក់
សម្តេចដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់អគារមិត្តភាព កម្ពុជា-កូរ៉េ នៃមន្ទីរពេទ្យអង្គខ្នង មន្ទីរពេទ្យ សម្រាប់ការព្យាបាលត្រចៀក ច្រមុះ និងបំពង់ក, ២៨ មីនា ២០២២

... បើប្រៀបធៀបកាលពីឆ្នាំមុន យើងលំបាកណាស់ ហត់នឿយណាស់ ហើយ ត្រូវតាមដានជាប់សភាពការណ៍ក្នុងមួយថ្ងៃៗ ពិសេសពេលដែលអត់ទាន់មានវ៉ាក់ សាំងចាក់។ យើងទើបចាប់ផ្តើមដំណើរការវ៉ាក់សាំងតិចតួចក្នុងពេលដែលមក ដល់ដំបូង គឺវ៉ាក់សាំងដែលមកតាមរយៈ COVAX នៃអង្គការសុខភាពពិភពលោក។ យើងមានចំនួនតិចតួច។ យើងមាន Sinopharm មកពីចិនក្នុងចំនួនតិចតួច។ ក៏ ប៉ុន្តែឥឡូវនេះ យើងចាក់វ៉ាក់សាំងសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋយើងដល់ទៅជាង ៩២% នៃចំនួនដែលយើងត្រូវចាក់គឺ ១៤លាន ៨សែននាក់ជាងក្នុងចំណោមមនុស្ស ១៦ លាននាក់ដែលត្រូវចាក់វ៉ាក់សាំង។ ភាពស៊ាំសហគមន៍នេះបានកាត់បន្ថយការឆ្លង ឬឆ្លងហើយតែមិននាំទៅដល់ភាពធ្ងន់ធ្ងរនោះទេ ...។

៧៧. មេបញ្ជាការក្នុងការប្រយុទ្ធជាមួយកូវីដ១៩ មិនបំភ័យកូនទាហានខ្លួនទេ
សំណេះសំណាលជាមួយក្រុមគ្រូពេទ្យសម្តេចតេជោប្រឆាំងកូវីដ១៩, ១៧ ឧសភា ២០២២

... ការដែលយើងបានមកដល់ពេលនេះ មិនមែនជារឿងលេងសើចទេ។ ឆ្លង កាត់រឿងវ៉ារ៉េច្រើន។ គេចាត់ទុកថាប្រព័ន្ធសុខាភិបាលយើងទន់ខ្សោយ ... គេបាន មើលស្រាលយើង ខណៈដែលខ្ញុំធ្វើដំណើរទៅប្រទេសចិន។ បន្ទាប់ទៅខ្ញុំទទួល នាវាទេសចរ Westerdam។ សូម្បីតែកម្មវិធីគ្រោងទុកថានឹងជួបគ្នាហើយ គេអត់ ជួបយើង(ទេ) ... តើឱ្យមេបញ្ជាការខ្ពស់បំផុតក្នុងការប្រយុទ្ធជាមួយនឹងកូវីដ១៩ បំភ័យកូនទាហានខ្លួនឯងកើតទេ? មិនដឹងកូវីដ១៩ នៅឯណាផង នាំគ្នាពាក់ ម៉ាស។ ក្នុងប្រជុំអ្នកសារព័ត៌មាន ខ្ញុំថា “នរណាពាក់ម៉ាស សូមចេញពីកន្លែង ហ្នឹង”។ ពេលហ្នឹងមិនមែនជាពេលវេលាត្រូវពាក់ម៉ាសឯណា ... ខ្ញុំនិយាយដំណើរពិត

ប្រាកដនៅកម្ពុជា មិនមែនក្បួនណាទេ។ ពេលហ្នឹងមិនទាន់មានឈ្មោះកូវីដ១៩។ មិនមែនក្បួនណាបំភ័យទេ ប៉ុន្តែ ជាជំងឺភ័យខ្លាច(ទេ)តើ ...។

៧៨. ទើបតែឈ្មោះសមរភូមិ Delta, Alpha, Omicron ប៉ុន្តែមិនទាន់ឈ្មោះកូវីដ១៩

ជួបសំណេះសំណាលជាមួយក្រុមគ្រូពេទ្យសម្តេចតេជោ ប្រឆាំងកូវីដ១៩,
១៧ ឧសភា ២០២២

... ក្នុងវិស័យសុខាភិបាល មិនអាចធ្វើតាមដូចវិស័យអប់រំទេ។ វិស័យអប់រំ (អាចអនុវត្តអភិក្រម) “អ្នកចេះច្រើនបង្រៀនអ្នកចេះតិច អ្នកចេះតិចបង្រៀនអ្នកអត់ចេះ”។ ចំពោះវិស័យសុខាភិបាល មិនអាចបណ្តោយ(អោយអនុវត្តអភិក្រម ហ្នឹង)បានទេ ... ជាគោលការណ៍ ខ្ញុំបានផ្តាំធ្វើតាំងពីដើមទី៣ “បើគ្មានសម្ភារការពារខ្លួនពេញលេញទេ មិនអនុញ្ញាតឱ្យចេញប្រយុទ្ធ” ... ដូច្នេះ តាំងពីដើមទី ខ្ញុំ ឱ្យទិញ(សម្ភារៈការពារ)សម្រាប់ក្រុមគ្រូពេទ្យរបស់យើង ដោយមិនអនុញ្ញាតឱ្យ ធ្វើតាមរបៀបក្រុមគ្រូពេទ្យប្រទេសជឿនលឿនមួយចំនួន ដែលខ្វះទាំងម៉ាសពេទ្យ សម្រាប់ពាក់នោះទេ ... យើងទើបនឹងឈ្មោះលើសមរភូមិ Delta Alpha Omicron ប៉ុន្តែមិនទាន់ឈ្មោះ កូវីដ១៩ ទេ ...។

៧៩. មិនមានអ្នកជំងឺកូវីដ១៩ ដេកតាមចិញ្ចើមផ្លូវ ឬសពបូជាដោយគ្មានមឈូស

សំណេះសំណាលជាមួយសហគមន៍ខ្មែរនៅទ្វីបអឺរ៉ុប, ២១ ឧសភា ២០២២

... មានពេលមួយ ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំអាណិតប្រជាជន មិនដឹងថាត្រូវធ្វើម៉េច។ ប៉ុន្តែពាក្យថាចុះចាញ់គឺគ្មាន។ ការបិទខ្ទប់ វាមិនមែនជាការងាយស្រួលទេ ... ប៉ុន្តែ យើងអត់មានជម្រើសឱ្យល្អជាងនេះ។ តម្រូវឱ្យបិទទីក្រុងភ្នំពេញ។ ផ្អាកចូលឆ្នាំ ឆ្នាំ២០២០ម្តង ហើយឆ្នាំ២០២១ ម្តងទៀត។ តើដើម្បីអ្វី? គឺដើម្បីការពារជីវិត ប្រជាជន។ នៅក្នុងរង្វង់ម៉ោងប្រហែលជា ៩យប់ ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំបានប្រើប្រាស់ ទូរស័ព្ទ ដើម្បីចេញសារសម្លេង ... ថាយើងកំពុងតែស្ថិតនៅមាត់ជ្រោះមរណៈ ហើយ សូមអំពាវនាវប្រជាពលរដ្ឋយើងយោគយល់ ... តែសូមក្រឡេកមើល ទោះបីជាកម្ពុជាជាប្រទេសក្រ តែយើងអត់ទាន់មានអ្នកជំងឺ(កូវីដ១៩)ដេកនៅ តាមឥដ្ឋការ៉ូទេ ដេកតាមចិញ្ចើមផ្លូវទេ។ អត់មានសាកសពណាមួយដែលមិនបាន ធ្វើការបូជា ឬគ្មានក្តារមឈូសទេ ...។

៨០. ក្រសួងសុខាភិបាលរួមទាំងកងទ័ព ជួយបង្កើតកន្លែងផលិតអុកស៊ីសែន

សម្តេចដាក់ឲ្យប្រើប្រាស់មន្ទីរពេទ្យបង្អែកស្រុកក្រចេះឆ្នាំ, ខេត្តត្បូងឃ្មុំ,
៣ មេសា ២០២៣

... តើនៅចាំបានទេ? ព័ត៌មានទាក់ទងនឹងប្រជាជនឥណ្ឌា។ នៅពេលដែលផ្ទះ
ឡើងនូវជំងឺកូវីដ១៩ ប្រទេសឥណ្ឌាផលិតអុកស៊ីសែនមិនទាន់សម្រាប់ឆ្លើយតប
នឹង(តម្រូវការ)ប្រជាជនដែលកើតកូវីដ១៩ ក៏ត្រូវដឹកអុកស៊ីសែនពីប្រទេសដទៃ
មកជួយផ្គត់ផ្គង់។ ឃើញស្ថានភាពបែបនេះ ខ្ញុំផ្ទាល់បានផ្តល់ការណែនាំឱ្យ
ក្រសួងសុខាភិបាល រួមទាំងកងទ័ព ចុះជួយរៀបចំដើម្បីបង្កើតទីកន្លែងផលិតអុក
ស៊ីសែននៅតាមទីកន្លែង ចៀសវាងការលំបាក។ តែដល់ពេលមានតម្រូវការ ហើយ
អ្នកជំងឺទាមទារនូវការដាក់អុកស៊ីសែនជំនួយការជកដង្ហើម។ បើគ្មានអុកស៊ីសែន
គឺវានឹងរុញច្រានអ្នកជំងឺទៅរកមរណភាព ដែលជារឿងគួរឱ្យសោកស្តាយ។ យើង
បានខិតខំពង្រឹងនូវសមត្ថភាពមន្ទីរពេទ្យនានា...។

៨១. ឆ្លងវាលសង្គ្រាម និងវាលទុរភិក្សរួចហើយ កំពុងឆ្លងវាលទីបីគឺជំងឺដង្កាត់

សម្តេចអគ្គរាជទណ្ឌត្រូវបានបរិវេណនៃពេទ្យកុមារជាតិភ្នំពេញ, ២០ មេសា ២០២៣

... ក្រោយចូលឆ្នាំខ្មែរនេះ មិនមានហានិភ័យកើតឡើងទេ ក៏ប៉ុន្តែខ្ញុំនៅតែបន្ត
អំពាវនាវថា អ្នកដែលគិតថាខ្លួនមានបញ្ហា(សុខភាព) គួរតែពិនិត្យខ្លួនឯងយ៉ាង
ម៉េច។ យើងដាក់បន្ទុកទៅឲ្យសាមីខ្លួនម្នាក់ៗវិញ បូករួមនឹងការទទួលខុសត្រូវ
តាមដានហ្មត់ចត់ពីក្រសួងសុខាភិបាល អំពីការវិវឌ្ឍប្រែប្រួលនៃស្ថានភាពសុខ
ភាពសាធារណៈ... ការប្រែប្រួលអាកាសធាតុនៅលើពិភពលោក កំពុងតែបង្កើតជា
បញ្ហាធំណាស់អំពីជំងឺដង្កាត់។ ចាស់ៗខ្មែរតែងពោលថា «វាលឆ្លងវាលបី»។
យើងបានវាលឆ្លងវាលពីររួចហើយ ប៉ុន្តែវាលទីបីនេះ ខ្ញុំគិតថាមិនងាយឆ្លងរួច
ទេ។ ស្មើទៅវាលបីនោះ? វាលទីមួយគឺសង្គ្រាម។ យើងបានវាលឆ្លងរួចហើយ។
ឯវាលទីពីរ គឺគ្រោះទុរភិក្ស។ យើងក៏បានវាលឆ្លងការអត់ឃ្លានហើយដែរ។ ឯ
វាលទីបី គឺជំងឺដង្កាត់នេះឯង។ មិនងាយវាលឆ្លងរួចទេ។ សូម្បីតែអាកាសធាតុក៏
ជាចំណោទដែលត្រូវយកចិត្តទុកដាក់នៅពេលខាងមុខនេះ ...។

៨២. បើផ្ទេរលុយផលិតអាវុធ មកផលិតថ្នាំ/ឧបករណ៍ពេទ្យ ប្រជាជននឹងបានផល

សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាជាតិភ្នំពេញ, ២០ មេសា ២០២៣

... បើនៅលើពិភពលោក (ប្រទេសនានា)យកលុយទាំងឡាយដែលប្រើប្រាស់
លើអាវុធមកផលិតថ្នាំពេទ្យលក់ចែកចាយការពារសុខភាពប្រជាពលរដ្ឋ មិនដឹងថា
តម្លៃឱសថនៅលើពិភពលោកនឹងធ្លាក់ចុះ(ទាបដល់ណាទេ)។ ប៉ុន្តែ ប្រទេស
និមួយៗ គិតតែរត់ប្រណាំងគ្នារៀងបង្កើនកម្លាំងទាហាន បង្កើនសកម្មភាពសម្រាប់
កម្ទេចគ្នាទៅវិញទៅមក។ ចាយលុយអស់ច្រើនណាស់។ បើសិនជាលុយហ្នឹងផ្ទេរ
តែ ៥០% មកផលិតថ្នាំពេទ្យ ឧបករណ៍ពេទ្យ លក់នៅលើពិភពលោកបានថោក
ជាងត្រឹមតែ ៥០% ប្រជាជននៅលើពិភពលោក នឹងទទួលបាននូវផលប្រយោជន៍
ធំណាស់។ ប៉ុន្តែ ប្រទេសនានាមិនបានគិតអញ្ចឹងទេ។ គេគិតតែពីរឿងបើមួយ
ពូកែខាងនេះ ត្រូវរកវិធីម៉េចផលិតខាងនោះ... អ្នកដែលចំណេញពិតប្រាកដគឺអ្នក
ផលិតអាវុធ។ ឥឡូវអាវុធជាបានដើរបំផ្លាញជីវិតមនុស្ស ...។

**៨៣. ការទប់ជំងឺកូវីដ១៩ ស្រាយគ្រោះមហន្តរាយ បង្ហាញជោគជ័យកំណែទម្រង់វិមជ្ឈការ
និងវិសហមជ្ឈការ ឬប្រជាធិបតេយ្យថ្នាក់ក្រោមជាតិ**
បិទវគ្គបណ្តុះបណ្តាលឆ្នាំ២០២២ និងបើកវគ្គបណ្តុះបណ្តាលឆ្នាំ២០២៣ សាលា
កូមិន្ទរដ្ឋបាល, ២៧ មេសា ២០២៣

... យើងបានទទួលផលជាបណ្តើរៗហើយ ពីការកែទម្រង់មុខងារសាធារណៈ
ការកែទម្រង់រដ្ឋបាលសាធារណៈ និងការកែទម្រង់ទាក់ទងនឹងវិមជ្ឈការ និងវិសហ
មជ្ឈការ ... ជោគជ័យក្នុងដោះស្រាយជំងឺកូវីដ១៩ គ្រោះមហន្តរាយដូចជាគ្រោះ
ទឹកជំនន់និងរាំងស្ងួត ខ្យល់កន្ត្រាក់ បានចង្អុលបង្ហាញឱ្យឃើញថា កំណែទម្រង់
វិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការ ឬហៅថា ប្រជាធិបតេយ្យថ្នាក់ក្រោមជាតិនោះ គឺបាន
ទទួលផលហើយ។ បើទោះបីថាវាមិនស្មើគ្នា ក៏ប៉ុន្តែអាចនិយាយបានថាជាតិទាំង
មូលបានទទួលផលពីការផ្ទេរអំណាចពីថ្នាក់ជាតិទៅឱ្យថ្នាក់មូលដ្ឋាន ...។

៨៤. គ្រប់គ្រងកូវីដ១៩ កែទម្រង់វិស័យសុខាភិបាល ផ្ទេរអំណាច ថវិកានិងមន្ត្រីទៅមូលដ្ឋាន
បិទវគ្គបណ្តុះបណ្តាលឆ្នាំ២០២២ និងបើកវគ្គបណ្តុះបណ្តាលឆ្នាំ២០២៣,
សាលាកូមិន្ទរដ្ឋបាល, ២៧ មេសា ២០២៣

... យើងធ្វើការពិនិត្យមើល(ឡើងវិញ)។ ប្រសិនបើពេលនោះ យើងមិនធ្វើការ
កែទម្រង់ មិនផ្តល់ឱកាសឱ្យមូលដ្ឋានទេ សួរថា តើយើងមានលទ្ធភាពគ្រប់គ្រង
សភាពការណ៍កូវីដ១៩ បានទេ? ពិតជាមិនបានទេ។ តើថ្នាក់កណ្តាលអាចនឹងធ្វើ
ដំណើរទាដល់គ្រប់ទីកន្លែងទេ? ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំនៅចាំថា ក្នុងពេលយុទ្ធនាការ
គ្រប់គ្រងកូវីដ១៩ យើងបានធ្វើកំណែទម្រង់ក្នុងវិស័យសុខាភិបាល ផ្ទេរអំណាច
ឱ្យបានកាន់តែច្រើនទៅថ្នាក់ក្រោមជាតិ។ នោះហើយជាសមិទ្ធផលដែលកើត
ចេញពីការកែទម្រង់ការគ្រប់គ្រង ដោយផ្ទេរអំណាចទៅឱ្យមូលដ្ឋាន ផ្ទេរទាំងថវិកា
ផ្ទេរទាំងមន្ត្រីរាជការទៅឱ្យមូលដ្ឋាន។ បើសិនជាពេលនោះ យើងមិនបានមិនដោះ
ស្រាយឱ្យហើយ អ្វីក៏ខាងលើទៅធ្វើជួស ច្បាស់ជាទៅមិនរួចទេ ...។

៨៥. អាហារូបត្ថម្ភនិងកុមារលូតលាស់ប្រសើរ បន្ថយអត្រាមរណភាពនៃមាតានិងទារក
ពិធីសំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅតំបន់ក្រុងតាខ្មៅ, ៧ មីនា ២០១៨

... ពូជកបិត្តទុកដាក់លើការអនុវត្ត (គោលនយោបាយសង្គម)សម្រាប់ស្ត្រី
មានផ្ទៃពោះមុនគេ ប៉ុន្តែ លទ្ធភាពថវិការបស់យើង អាចធ្វើបានជាមួយកម្មករនី
ទាំងសេដ្ឋកិច្ចក្នុងប្រព័ន្ធ និងក្រៅប្រព័ន្ធជាមុន ដោយត្រូវចំណាយខ្ទង់ ១០លាន
ដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិកក្នុងមួយឆ្នាំ ... យើងនឹងពិនិត្យមើលបញ្ហានេះនៅពេល
ក្រោយទៀត (ដើម្បីបញ្ជាក់ថា)ការធានាសុខុមាលភាព អាហារូបត្ថម្ភ និងការរីក
លូតលាស់នៃកុមារ និងទារក នឹងមានស្ថានភាពកាន់តែប្រសើរ ហើយអត្រាស្លាប់
មាតានិងទារក នឹងត្រូវបានកាត់បន្ថយជាបន្តទៀត ដែលជាផ្នែកមួយនៃកិច្ចគាំពារ
សង្គម ឬសំណាញ់សុវត្ថិភាពសង្គម ...។

៨៦. គោលនយោបាយគាំពារសង្គមជាអម្រែកនៃលោកត្រូពេទ្យ/មន្ទីរពេទ្យរដ្ឋ
សម្តេចអគ្គរាជទេវតា «អគ្គរាជទេវតាសន្តិភាព» នៅមន្ទីរពេទ្យកាល់ម៉ែត, ១៥ មករា ២០១៨

... គោលនយោបាយគាំពារសង្គមថ្មីរបស់យើងបានក្លាយទៅជាអម្រែកដ៏ធំមួយ
សម្រាប់ត្រូពេទ្យនៃមន្ទីរពេទ្យរដ្ឋទាំងអស់ ក្នុងការអនុវត្ត ដែលក្នុងនោះ កម្មករទាំង
ក្នុងនិងក្រៅប្រព័ន្ធ ប្រមាណជាជាង ៣លាននាក់ ត្រូវបានដាក់ឱ្យនៅក្រោមមូល
និធិសមធម៌ ដែលទទួលបានការពិនិត្យ និងព្យាបាលដោយឥតគិតថ្លៃពីមន្ទីរពេទ្យរដ្ឋ ...
ប្រហែលជាទាំងអស់គ្នាអាចនៅចាំបានថា ពេលដែលសម្តេចកម្មវិធីនយោបាយ

គាំពារសង្គមខ្ញុំបានទាញចំណាប់អារម្មណ៍ប្រធានគណៈកម្មការគោលនយោបាយ
សេដ្ឋកិច្ច ... ឲ្យយកបិត្តទុកដាក់ទៅលើស្ត្រីមានផ្ទៃពោះ ...។

២៧. សេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ

១	ដាក់ចេញកញ្ចប់កែទម្រង់នយោបាយ និងសេដ្ឋកិច្ច ដើរទន្ទឹមគ្នា	៥៥៩
២	កំណែទម្រង់សេដ្ឋកិច្ច ច្បាប់ផ្ដើមពីកំណែទម្រង់ដីធ្លី	៥៥៩
៣	កម្លាំងសង្កត់៣ លើការប្រឹងប្រែងកែទម្រង់	៥៦០
៤	កំណែទម្រង់ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ បានផ្តល់ផលឲ្យមានអតិរេកថវិកាចរន្ត	៥៦០
៥	អត្រានៃភាពក្រីក្របន្តធ្លាក់ចុះ ក្នុងរង្វង់ជុំវិញ១០%	៥៦១
៦	ឈានទៅប្រាក់ចំណូលមធ្យមកំរិតខ្ពស់ឆ្នាំ២០៣០ ប្រាក់ចំណូលខ្ពស់ឆ្នាំ២០៥០	៥៦១
៧	រដ្ឋជាសេដ្ឋកិច្ចដឹកនាំក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយ ទុកឱ្យទីផ្សារប្រកួតប្រជែង	៥៦១
៨	បើកចំហសេដ្ឋកិច្ច តាំងពីមុនមានកិច្ចព្រមព្រៀងប៉ារីស	៥៦២
៩	ពីសេដ្ឋកិច្ចផែនការ មកឯកជនបន្ថែមនីយកម្ម និងកំពុងសុំក្រើតកម្មសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារ	៥៦២
១០	ទំនាក់ទំនងនយោបាយកំរិត ដោយសារទំនាក់ទំនងសេដ្ឋកិច្ច ពាណិជ្ជកម្ម វិនិយោគ	៥៦៣
១១	ចាប់ផ្ដើមអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច ដោយជំរុញខ្លាំងវិស័យកសិកម្ម	៥៦៣
១២	វិស័យឯកជនជាវត្តមាននៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ច	៥៦៤
១៣	គ្រប់គ្រងម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច អតិផរណា ការពារ១៧ឈាននាក់ពីគ្រាប់បែកសេដ្ឋកិច្ច	៥៦៤
១៤	កំណើនសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា(ឆ្នាំ២០២០) អវិជ្ជមាន ១,៩%	៥៦៥
១៥	កំណើនសេដ្ឋកិច្ចឆ្នាំ២០២១ អាចនៅជុំវិញ ៣%	៥៦៥
១៦	រក្សាស្ថិរភាពនយោបាយម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច ស្តារអតិផរណារក្សាកម្លាំងទិញប្រាក់រៀល	៥៦៦
១៧	រចនាសម្ព័ន្ធសេដ្ឋកិច្ចបានផ្លាស់ប្តូរ ពីកសិកម្មមានចំណែក៨០% មកត្រឹម២៥%	៥៦៦
១៨	សេដ្ឋកិច្ចពហុវិស័យដែលគ្មានទីអស្តង្គត	៥៦៧
១៩	សេដ្ឋកិច្ចឆ្នាំ២០២០ អវិជ្ជមាន តែបន្តជំរុញសេដ្ឋកិច្ច និងជំនួយសង្គម	៥៦៧
២០	កម្ពុជាបោះពុម្ពប្រាក់ប្រើឡើងវិញ នៅខែមីនា ឆ្នាំ១៩៨០	៥៦៨
២១	រឿងដែលនាយករដ្ឋមន្ត្រីបានមុខជាងគេ គឺគ្មានប្រាក់បើកប្រាក់ខែឲ្យមន្ត្រីរាជការ	៥៦៨
២២	មានអតិរេកសាច់ប្រាក់ ដោយមិនគិតប្រាក់បម្រុងអន្តរជាតិ និងមាស ៣០តោន	៥៦៩
២៣	គ្រប់គ្រងឱ្យចំណូលលើសផែនការ និងចំណាយមិនឱ្យលើសផែនការ	៥៦៩
២៤	ដោយសេដ្ឋកិច្ចមិនច្បាស់លាស់ ផ្អាកដំឡើងប្រាក់ខែមន្ត្រីរាជការឆ្នាំ ២០២១	៥៧០
២៥	ថវិកានិងជំនួយពី ៥ប្រភព ប្រើប្រាស់ក្នុងគ្រាប្រយុទ្ធនឹងកូវីដ១៩	៥៧០

២៦	ត្រាកូវីដ១៩ ចំណូលធ្លាក់ តែអាចទ្រទ្រង់ចំណាយវិនិយោគហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ	៥៧១
២៧	កម្ពុជាមិនស្មើសុំផ្អាកសង់ម្ចាស់កម្ចីទេ ហើយក៏មិនចុះហត្ថលេខាខ្ចីលុយថែម	៥៧១
២៨	ត្រាកូវីដ១៩ ចាយប្រាក់សន្សំ១/៣ តែមិនរំខានប្រាក់បំរុងអន្តរជាតិនិងមាសទេ	៥៧២
២៩	មិនយល់ស្របនឹងការបង្កើនការខ្ចីដល់ពិដាន៤០%	៥៧២
៣០	រាជរដ្ឋាភិបាលសន្សំប្រាក់បម្រើតម្រូវការចំណាយចរន្ត និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ	៥៧៣
៣១	បន្តមិនយកភាគលាភពីប្រាក់ចំណេញអគ្គិសនីកម្ពុជា ៥ឆ្នាំ ២០២០-២០២៥	៥៧៣
៣២	ផ្អាកចំណាយតាមក្រសួង/ស្ថាប័ន៥០% លើកលែង ៣ស្ថាប័ន បន្ថយតែ២៥%	៥៧៤
៣៣	តែងតែបានត្រៀមថវិកាបដិភាគកសាងអភិវឌ្ឍផ្លូវស្ពាន	៥៧៤
៣៤	ចំណាយច្រើននិងត្រៀមចំណាយ មិនប្រកាសធ្វើផ្លូវពីល្វាឯមទៅផ្លូវជាតិ១១	៥៧៥
៣៥	ស្តាយមិនបានចាយប្រាក់សន្សំដើម្បីពន្លឿនសេដ្ឋកិច្ច និងកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ	៥៧៥
៣៦	ខួបទី៧០ ថ្ងៃបង្កើតគយនៅកម្ពុជា ដោយបំបែកចេញពីសហភាពគយឥណ្ឌូចិន	៥៧៦
៣៧	ព្រះមហាក្សត្រទាមទារគយពីបារាំង ២ឆ្នាំ(១៩៥១) មុនឯករាជ្យ ៩ វិច្ឆិកា ១៩៥៣	៥៧៧
៣៨	សារមន្ទីរគយ ជាទីតាំងប្រវត្តិសាស្ត្រនៃព្រះរាជបូជនីយកិច្ច	៥៧៧
៣៩	រដ្ឋាភិបាលបណ្តោះអាសន្ន ថ្ងៃ៨ មករា ១៩៧៩ មិនទាន់មានក្រសួង	៥៧៨
៤០	ផ្ទេរគយពីក្រសួងពាណិជ្ជកម្មទៅក្រសួងហិរញ្ញវត្ថុ	៥៧៨
៤១	ក្រសួងហិរញ្ញវត្ថុទទួលគយ ក្រសួងពាណិជ្ជកម្មប្រគល់គយ	៥៧៩
៤២	បញ្ចប់កំរុងត្រួល រដ្ឋបាត់ ៣០លាន វិស័យឯកជនចំណេញ ៤០លាន	៥៧៩
៤៣	លុបកាំសាប លុបពន្ធកាត់ទុក មិនលក់/ដូរអធិបតេយ្យនឹងអ្នកណាដាច់ខាត	៥៨០
៤៤	សូម្បួសរាន់បង់ពន្ធចម្បងដើម្បីទទួលបាននូវភាពអនុគ្រោះ ១០%	៥៨០
៤៥	អ្នកជាប់ពន្ធត្រូវតែបង់ពន្ធ ដើម្បីរដ្ឋយកពន្ធទៅអភិវឌ្ឍ	៥៨១
៤៦	សូមធនាគារ/មីក្រូហិរញ្ញវត្ថុ បន្ថយការប្រាក់ឬការសង់នៃអ្នករងគ្រោះដោយទឹកជំនន់	៥៨១
៤៧	ប្រទេសជាច្រើននិងស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុជាច្រើន វាយតម្លៃខុសពីការវិវឌ្ឍរបស់កម្ពុជា	៥៨២
៤៨	បាត់ EBA មិនមែនបាត់ទំនាក់ទំនងរវាងរដ្ឋនិងរដ្ឋនោះទេ	៥៨២
៤៩	មាន EBA ក៏មិនក្លាយជាអ្នកមាន បាត់ EBA ក៏វាមិនស្លាប់	៥៨៣
៥០	មេរៀនវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ច ៣លើក៖ “លោតមិនទាន់ខ្ពស់ ធ្លាក់មកវិញមិនឈឺខ្លាំង”	៥៨៣
៥១	ADB សន្យាផ្តល់ ៦០ម៉ឺនដុល្លារសំរាប់ការបង្កើតឧត្តមក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ចជាតិ	៥៨៤
៥២	អាចសម្រេចគោលដៅជាប្រទេសមានចំណូលមធ្យមកម្រិតខ្ពស់និងចំណូលខ្ពស់	៥៨៥

៥៣	អត្រាភាពក្រីក្រ៥៣% នៅឆ្នាំ២០០៤ ធ្លាក់មកនៅត្រឹម១៣,៥% នៅឆ្នាំ២០១៤	៥៨៥
៥៤	កម្ពុជារក្សាបានអធិបតេយ្យក្នុងការខ្ចីបុល	៥៨៦
៥៥	កម្ពុជាទើបនឹងដំណាក់បំណុលបរទេស២១,៥% នៃអនុបាត៤០%	៥៨៦
៥៦	ទាក់ទាញវិនិយោគថ្មី តាមរូបមន្តមួយបូក	៥៨៧
៥៧	វិនិយោគិនក្រៅប្រទេស មានសិទ្ធិវិនិយោគ១០០% មិនបាច់ដៃគូ/ភាគហ៊ុនក្នុងស្រុក	៥៨៧
៥៨	គោលនយោបាយសេដ្ឋកិច្ចផ្កាយព្រឹកឬហ៊ុនសែនណូមិកបើកចំហសំរាប់វិនិយោគិន	៥៨៨
៥៩	ពិចារណាឲ្យក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចហិរញ្ញវត្ថុរៀបចំស្តុកប្រេងឥន្ធនៈជាយុទ្ធសាស្ត្រ	៥៨៨
៦០	ចលនាពីក្រៅប្រទេសឱ្យអ្នកខាងក្នុងដកលុយនិង/ឬកុំសងធនាគារ/មីក្រូហិរញ្ញវត្ថុ	៥៨៩
៦១	វិទ្យុនាសេដ្ឋកិច្ច ស្នើនឹងការធ្វើភេរវកម្ម	៥៨៩

១. ដាក់ចេញកញ្ចប់កែទម្រង់នយោបាយ និងសេដ្ឋកិច្ច ដើរទន្ទឹមគ្នា

ពិធីប្រកាសដាក់ឱ្យអនុវត្តដំណាក់កាលទី៤៖ «គណនេយ្យភាពសមិទ្ធកម្ម» នៃកម្មវិធី
កែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ, ២០ មីនា ២០២៣

... ពិតមែនថាសុទ្ធតែជាជំនាញដែលបានកើតឡើងពីការរៀនសូត្រ និងការប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យា ក៏ប៉ុន្តែខ្ញុំមិនគួររំលងការរំលឹកឡើងវិញនូវ
ចំណុចខ្លះដែលគួរតែត្រូវបានចែករំលែកនៅក្នុងឱកាសនេះ ... សូមអរគុណលោក
ជំទាវអគ្គរដ្ឋទូតនៃសហភាពអឺរ៉ុបដែលតំណាងឱ្យដៃគូ ដែលបានធ្វើការងារយ៉ាងម៉ឺងម៉ាត់
ខ្ពស់ចំពោះ(កិច្ចការរបស់)យើង។ ដូចខ្ញុំបានបញ្ជាក់ហើយថា យើងមិនបានរង់
ចាំថាទាល់តែមានសន្តិភាពពេញលេញ ទើបធ្វើការកែទម្រង់នោះទេ។ ខ្ញុំអាចនិយាយបានថា
ការរស់រានរបស់យើងមកដល់ពេលនេះ បានកើតចេញពីការកែ
ទម្រង់នោះឯង ... ជីវិតរបស់ខ្ញុំមានភាពផុយស្រួយប្រឈមនឹងគ្រោះថ្នាក់ត្រង់ថា
ពេលចូលគ្រប់គ្រងតំណែងជានាយករដ្ឋមន្ត្រី ខ្ញុំបានដាក់ចេញនូវកញ្ចប់កែទម្រង់
ពីរដែលដើរទន្ទឹមជាមួយគ្នា។ ទី១ កំណែទម្រង់ខាងនយោបាយ គឺត្រូវដោះ
ស្រាយជម្លោះកម្ពុជាតាមរយៈវិធានការចរចា ដែលពោរពេញដោយគ្រោះថ្នាក់ សំរាប់
ជីវិតរបស់ខ្ញុំ។ ទី២ គឺកំណែទម្រង់ខាងសេដ្ឋកិច្ចនោះឯង ...។

២. កំណែទម្រង់សេដ្ឋកិច្ច ចាប់ផ្តើមពីកំណែទម្រង់ដីធ្លី

ពិធីប្រកាសដាក់ឱ្យអនុវត្តដំណាក់កាលទី៤៖ «គណនេយ្យភាពសមិទ្ធកម្ម» នៃកម្មវិធី
កែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ, ២០ មីនា ២០២៣

... កំណែទម្រង់សេដ្ឋកិច្ច បានចាប់ផ្តើមពីកំណែទម្រង់ដីធ្លី។ មិនមែនជាបញ្ហា
ងាយស្រួលទេ។ នៅក្នុងរបប ប៉ុល ពត ដីធ្លីទាំងអស់ត្រូវបានរឹបអូសទៅជាសម្បត្តិ
រដ្ឋ។ ក្រោយរបបប្រល័យពូជសាសន៍ដួលរលំ យើងខ្ញុំគ្មានជម្រើសអ្វីក្រៅតែពីធ្វើ
កិច្ចការទាំងឡាយ(ដែលអាចធ្វើបាន)ដើម្បីសង្គ្រោះជីវិតប្រជាជន។ គ្រានោះក្នុង
២០គ្រួសារមានគោមួយនឹម។ តើយើងខ្ញុំត្រូវធ្វើរបៀបម៉េច? ... កាលពី ៤៤ឆ្នាំមុន
ទីក្រុងភ្នំពេញគ្មានមនុស្សនៅទេ ... តើមនុស្សប៉ុន្មាននាក់ដែលយល់ពីបញ្ហាសេដ្ឋ
កិច្ច? បើពេលនោះ មនុស្សមួយចំនួនធ្លាប់ទៅរៀននៅភាគខាងជើងវៀតណាម
ក្រោយសន្និសីទហ្សឺណែវ ឆ្នាំ១៩៥៤ បានត្រឡប់មកប្រទេសវិញ ដោយនាំមកនូវ
គំនិតធ្វើសហករណ៍ ធ្វើរួម និងចែកផល ...។

៣. កម្លាំងសង្កត់៣ លើការប្រឹងប្រែងកែទម្រង់

ពិធីប្រកាសដាក់ឱ្យអនុវត្តដំណាក់កាលទី៤៖ «គណនេយ្យភាពសមិទ្ធកម្ម» នៃកម្មវិធី
កែទម្រង់ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ, ២០ មីនា ២០២៣

... អាចនិយាយបានថាមានកម្លាំងសង្កត់បីមកលើជីវិតរបស់ខ្ញុំ (ក្នុងដំណើរការ
កែទម្រង់) នៅពេលនោះ។ **ទី១ ផ្ទៃក្នុងខ្លួនឯងមិនយល់ថាអ្វីជាកំណែទម្រង់នយោបាយ?**
អ្វីទៅជាការចរចា? អ្វីទៅជាសេដ្ឋកិច្ចឯកជន? ខណៈមនុស្សរបស់យើង
និយាយតែពីរឿងច្បាំង ហ្នឹងខាងផ្នែកនយោបាយ។ ឯខាងសេដ្ឋកិច្ច ពួកគេស្អប់
សេដ្ឋកិច្ចឯកជន។ ដូច្នេះ ខ្ញុំត្រូវប្រឹងធ្វើពីមូលដ្ឋានដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហា ... **ទី២**
មានកងទ័ពរៀតណាមមិនតិចជាង ១០ម៉ឺននាក់នៅកម្ពុជា ពេលដែលខ្ញុំធ្វើកំណែ
ទម្រង់ ខណៈដែលរៀតណាមអត់ទាន់ធ្វើកំណែទម្រង់អ្វីទាំងអស់ ... **និងទី៣**
យើងខ្ញុំទទួលទណ្ឌកម្មពីប្រទេសនានា មានតែសូវៀត និងក្រុមប្រទេសសង្គម
និយមនៅអឺរ៉ុបខាងកើតដែលហៅថា Comecon និងសាធារណរដ្ឋឥណ្ឌា ព្រមទាំង
ចំណែកណាមួយដែលបានផ្តល់ជំនួយដល់កម្ពុជា ...។

៤. កំណែទម្រង់ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ បានផ្តល់ផលឲ្យមានអតិរេកថវិកាចរន្ត

បិទសន្និសីទជាតិស្តីពីការកែទម្រង់វិមជ្ឈការនិងវិសហមជ្ឈការ៖ «មេរៀនបទពិសោធន៍
បញ្ហាប្រឈមនិងចក្ខុវិស័យទៅអនាគត», ២២ កុម្ភៈ ២០១៨

... យើងបានប្រឹងប្រែងធ្វើកំណែទម្រង់ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដែលបានឲ្យយើង
មានអតិរេកថវិកាចរន្ត មានលទ្ធភាពមានប្រាក់កាសដំឡើងបៀវត្សឲ្យមន្ត្រីរាជការ
និងមានលទ្ធភាពបញ្ជូនប្រាក់ទៅឲ្យមូលដ្ឋានដំណើរការ។ យើងមានប្រាក់ដើម្បី
ធ្វើការវិនិយោគលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធចាំបាច់តាមស្ថាប័នមួយៗ ហើយស្ថាប័ន
ហ្នឹងក៏បញ្ជូនតាមខ្សែបណ្តោយរបស់ខ្លួនទៅឲ្យថ្នាក់ក្រោមជាតិផងដែរ ... ត្រូវ
មើលឃើញថា ដើម្បីមានប្រាក់សម្រាប់ចំណាយនេះ អស់លោកត្រូវតែចូលរួម
ប្រមូលមូលកុំឲ្យបាត់បង់ប្រាក់ចំណូលជាតិ។ បើគ្មានប្រាក់ចំណូល ក៏គ្មានប្រាក់
ចំណាយដែរ។ ខ្ញុំសូមអបអរសាទរ និងបង្ហាញនូវក្តីមោទនចំពោះកំណែទម្រង់
ហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ ដែលជានិច្ចកាលប្រចាំឆ្នាំ យើងមានអតិរេកថវិកាចរន្តសំរាប់
ប្រើប្រាស់ឆ្នាំបន្តទៅមុខ ជាការដំឡើងបៀវត្ស ការវិនិយោគទៅឯមូលដ្ឋាន ...។

៥. អត្រានៃភាពក្រីក្របន្តធ្លាក់ចុះ ក្នុងរង្វង់ជុំវិញ១០%

សំណេរៈសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត តំបន់ផ្លូវជាតិលេខ៣, ២៧ ធ្នូ ២០១៧

... អត្រានៃភាពក្រីក្របានធ្លាក់ចុះ។ ទោះបីជាយើងមិនទាន់ធ្វើជំរឿនឡើងវិញ ក៏ដោយចុះ ក៏អត្រានៃភាពក្រីក្របច្ចុប្បន្នក្នុងប្រទេសនៅសល់មិនដល់១០% ទេ (ឬអាចថា) នៅក្នុងរង្វង់៩% និងបើយើងគិតក្នុងឆ្នាំ២០១៤ សល់ត្រឹម១៣%។ យើងមិនទាន់បានធ្វើជំរឿនទេ ក៏ប៉ុន្តែ (យើងអាចដឹងបានថា) អត្រានៃភាពក្រីក្រ បានធ្លាក់ចុះមិនតិចជាង១% នោះទេក្នុងមួយឆ្នាំ។ យើងបានចាប់ផ្តើមពីអត្រានៃ ភាពក្រីក្រ១០០% ក្រោយចេញពីរបបប្រល័យពូជសាសន៍ ប៉ុល ពត ... (ការដែល បានមកដល់) អត្រានៃភាពក្រីក្រ (ដែលអាច) ថាជុំវិញ១០% ជាដំណើរឈ្លឺនមួយ ប្រៀបធៀបទៅនឹងប្រទេសមួយចំនួនដែលមានការអភិវឌ្ឍយូរជាងយើង រីឯឆ្ងាយ ជាងយើង ហើយដែលអត្រាភាពក្រីក្រនៅសល់ក្នុងចន្លោះពី២០% ទៅ៣០% ...។

៦. ឈានទៅប្រាក់ចំណូលមធ្យមកម្រិតខ្ពស់ឆ្នាំ២០៣០ និងប្រាក់ចំណូលខ្ពស់ឆ្នាំ២០៥០

សំណេរៈសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត តំបន់ផ្លូវជាតិលេខ៣, ២៧ ធ្នូ ២០១៧

... តាមការវាស់ស្ទង់ភាពក្រីក្រដែលដាក់ចេញដោយអង្គការសហប្រជាជាតិ ក្នុង ការអភិវឌ្ឍសហស្សវត្សរ៍ ក៏ដូចជាការអភិវឌ្ឍដោយបីភាពនៅដំណាក់កាល ក្រោយនេះ គឺដែលពីមុនការរកបានប្រាក់ចំណូលត្រឹមតែ ១ដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក (ក្នុងមួយថ្ងៃ រាប់ថាបានឆ្លងផុតបន្ទាត់នៃភាពក្រីក្រហើយនោះ) ឥឡូវនេះ គឺ (ទាល់តែ) រកបាន ១ដុល្លារ ២៥សេន (ក្នុងមួយថ្ងៃ)។ យ៉ាងណាក្តី សម្រាប់ក្លាយជា កម្មករ/ការិនី រកបានមិនតិចជាង ៥ដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិកនោះទេ (ក្នុងមួយថ្ងៃ)។ នេះក៏មិនមែនជាការស្តប់ស្តល់របស់យើងនោះទេ។ ប្រទេសយើងបានចេញផុតពី ឋានៈជាប្រទេសដែលមានប្រាក់ចំណូលទាប ទៅជាប្រទេសមានប្រាក់ចំណូល មធ្យមកម្រិតទាប ប៉ុន្តែ មហិច្ឆតារបស់យើងគឺខិតខំឈានទៅសម្រេចឱ្យបានស្ថាន ភាពជាប្រទេសមានប្រាក់ប្រាក់ចំណូលមធ្យមកម្រិតខ្ពស់ ឆ្នាំ២០៣០ ហើយនឹង ក្លាយទៅជាប្រទេសដែលមានប្រាក់ចំណូលខ្ពស់ នៅឆ្នាំ២០៥០ ...។

៧. រដ្ឋជាសេដ្ឋកិច្ចដឹកនាំក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយ ទុកឱ្យទីផ្សារមានការប្រកួតប្រជែង សម្ពោធពាងចក្រស៊ីម៉ង់ត៍ ជីប ម៉ុង, ៨ កុម្ភៈ ២០១៨

... យើងបានរុញដំណើរការឯកជនបន្ថែមកម្មវិធីរោងចក្ររដ្ឋទាំងអស់។ មិនទុកទេ ក្នុងពេលដែលប្រទេសមួយចំនួនបន្តធ្វើរោងចក្ររដ្ឋ សហគ្រាសរដ្ឋ ក្រុមហ៊ុនរដ្ឋ។ ខ្ញុំតែងតែបង្ហាត់ថា ក្រុមហ៊ុនរដ្ឋរកស៊ីមិនឈ្នះក្រុមហ៊ុនឯកជនទេ។ ខ្ញុំសូមស្នើសុំ ឱ្យយើងរៀនអ្នកលក់គុយទាវ។ មួយជាហាងគុយទាវរដ្ឋ និងមួយជាហាងគុយទាវ ឯកជន។ យើងចូលទៅហាងគុយទាវឯកជន ទោះបីជាមិនទាន់មានស្តីក៏ដោយចុះ អ្នករត់គុបានមកអញ្ជើញឱ្យអង្គុយ និងពិសាទឹកតែសិន ... មកដល់ចាប់ផ្តើមបម្រើ តែម្តង ទោះបីគុហ្នឹងមិនមានធូលីក៏ដោយ ក៏វាជូតដែរ។ ឃ្លាតតែពីហ្នឹង ៥០ម៉ែត្រ រោងគុយទាវរដ្ឋ ទៅដល់ហ្នឹង គឺអង្គុយមួយសន្ទុះធំ គ្មាននរណាមកអីតទេ ... ព្រោះថាលក់ដាច់ក៏បានប្រាក់ខែប៉ុណ្ណឹង លក់មិនដាច់ក៏បានប្រាក់ខែប៉ុណ្ណឹង។ ដូច្នេះវាមិនមានអីជាការជំរុញឱ្យប្រឹង។ ដូច្នេះរុញអោយឯកជនធ្វើ ហើយរដ្ឋចាំឱ្យ ទីផ្សារកាត់សេចក្តី។ រដ្ឋជាសេដ្ឋកិច្ច ដឹកនាំក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយ ក្រៅពី នោះ ទុកអោយទីផ្សារមានការប្រកួតប្រជែង ... ។

៨. បើកចំហសេដ្ឋកិច្ច តាំងពីមុនមានកិច្ចព្រមព្រៀងប៉ារីស

សម្តេចរោងចក្រស៊ីម៉ង់ត៍ ជីប ម៉ុង, ៨ កុម្ភៈ ២០១៨

... យើងចាប់ផ្តើមដំណើរការឯកជនបន្ថែមកម្មវិធីរោងចក្ររដ្ឋតាំងពីឆ្នាំ ១៩៩០ ព្រោះពេលវេលាបានមកដល់។ យើងបានបើកចំហទីផ្សារ។ បើទោះបីជា មិនទាន់មានអ្នកវិនិយោគពីខាងក្រៅធំៗក៏ដោយចុះ ប៉ុន្តែវាក៏ចាប់ផ្តើមមានចល នាចូលមកធ្វើការវិនិយោគនៅកម្ពុជាបណ្តើរៗហើយ។ តាំងពីពេលនោះមក សេដ្ឋ កិច្ចរបស់កម្ពុជាបន្តមានការលូតលាស់។ សូមកុំភាន់ច្រឡំថា កិច្ចព្រមព្រៀងប៉ារី ស អ្នកនាំសេដ្ឋកិច្ចផ្សារមកអោយកម្ពុជាឲ្យសោះ? សូមកុំនិយាយធុនហ្នឹង។ អ្នក ខ្លះថា កិច្ចព្រមព្រៀងប៉ារីស នាំសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារមកអោយកម្ពុជា។ សូមប្រាប់ទៅ អ្នកទាំងឡាយអោយបានជ្រាបថា កម្ពុជាបានធ្វើសេដ្ឋកិច្ចផ្សារ(តាំងពីមុនមាន កិច្ចព្រមព្រៀងប៉ារីសរួចទៅហើយ) ... ។

៩. ផ្តើមពីសេដ្ឋកិច្ចផែនការ មកដំណើរការឯកជនបន្ថែមកម្ម និងកំពុងធ្វើសុក្រឹតកម្ម សេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារ

សម្តេចរោងចក្រស៊ីម៉ង់ត៍ ជីប ម៉ុង, ៨ កុម្ភៈ ២០១៨

... បើនិយាយពីសេដ្ឋកិច្ច អាចនិយាយបានថា ខ្ញុំបានដឹកនាំសេដ្ឋកិច្ចតាម ៣ ផ្នែកសំខាន់ៗ **ទី១ ចូលរួមដឹកនាំសេដ្ឋកិច្ចផែនការ** ... បណ្តើរៗយើងបានរុញឱ្យ មានការរីកចម្រើន ដោយវិស័យឯកជនបានងើបឈរឡើង ក្នុងហ្នឹងរាប់ទាំងការ បែងចែក និងផ្តល់កម្មសិទ្ធិដីធ្លីឱ្យប្រជាពលរដ្ឋ ... បន្ទាប់ទៅ យើងបានរុញដំណើរ ការឯកជនបន្ថែមកម្មវិស័យរោងចក្ររដ្ឋ ... និងចាប់ពីឆ្នាំ១៩៩១-១៩៩២ មក យើងកំពុង បន្តធ្វើសុក្រឹតកម្មសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារ ... យើងបានធ្វើច្បាប់មួយតម្រូវតាមការសន្យា ចំពោះអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក អំពីអាជ្ញាបណ្ណវេជ្ជសាស្ត្រខាងវិស័យសុខា ភិបាល ហើយយើងនឹងបន្តធ្វើច្បាប់ស្តីពីមេធាវីតទៅទៀត។ អ្វីដែលយើងបាន សន្យាជាមួយអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក យើងត្រូវធ្វើអោយបាន ព្រោះនេះជា លក្ខខណ្ឌតម្រូវចំពោះសេដ្ឋកិច្ចសេរី សេដ្ឋកិច្ចបើកចំហ ...។

១០. ទំនាក់ទំនងនយោបាយរីកធំ ដោយការគាំទ្រពីទំនាក់ទំនងសេដ្ឋកិច្ច ពាណិជ្ជកម្ម និងវិនិយោគ

ដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់នូវស្ថានមិត្តភាពកម្ពុជា-ចិន ស្ទឹងត្រង់-ក្រូចឆ្មារ (ស្ថានភ្ជាប់និស្ស័យ) និងការប្រកាសបើកការដ្ឋានសាងសង់ផ្លូវជាតិលេខ៧១C, ២៣ វិច្ឆិកា ២០២១

... ជាបទពិសោធដែលខ្ញុំមាន តាំងពីអាយុ ២៧ឆ្នាំ ក្នុងឋានៈជាអគ្គនាយកប្រចាំការ បរទេស “ទំនាក់ទំនងនយោបាយមានការកើនឡើង ដោយសារការគាំទ្រនៃទំនាក់ ទំនងខាងសេដ្ឋកិច្ច ពាណិជ្ជកម្ម វិនិយោគ”។ ពិនិត្យមើលចុះ ប្រទេសដែលពុំមាន ទំនាក់ទំនងច្រើនជាមួយគ្នាលើផ្នែកសេដ្ឋកិច្ច ពាណិជ្ជកម្ម វិនិយោគ ដោយគ្រាន់ តែមានទំនាក់ទំនងខាងនយោបាយ ទំនាក់ទំនងនោះមិនរឹងមាំទេ។ បើមានទំនាក់ ទំនងច្រើនលើវិស័យសេដ្ឋកិច្ច ពាណិជ្ជកម្ម វិនិយោគ ទំនាក់ទំនងនោះពិតជាធ្វើ សកម្មភាពជាមួយគ្នាច្រើន។ យើង(កម្ពុជានិងចិន)នៅសល់ច្រើនគម្រោងទៀត។ (ក្នុង)ខែ១២ ហ្នឹង យើងទៅសម្ភោធផ្លូវជាតិលេខ ១១ នៅព្រៃវែង យើងត្រូវទៅ សម្ភោធគម្រោងចិន៣ ដល់ក្រចេះឯណោះ។ ដូច្នេះសល់ ៤កម្មវិធី មិនទាន់គិតទៅ ដល់មន្ទីរពេទ្យនៅត្បូងឃ្មុំដែលសង់បាន៩៧% ហើយ។ កាលបើសង់រួចរាល់នោះ ច្បាស់ជាខ្ញុំទៅសម្ភោធហើយ យ៉ាងច្រើនឆ្នាំ២០២២ ដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ ...។

១១. ចាប់ផ្តើមអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច ដោយជំរុញខ្លាំងវិស័យកសិកម្ម

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និងយោជិត នៅឃុំពត់សរ ស្រុកបាទី ខេត្តតាកែវ,
៧ វិច្ឆិកា ២០១៨

... គ្រាន់តែរំលឹក ដើម្បីឲ្យក្លាយអាចបានដឹង ... យើងចាប់ផ្តើមអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច
ដោយជំរុញខ្លាំងលើវិស័យកសិកម្ម។ ពេលនោះ យើងត្រូវធ្វើក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃ
សេដ្ឋកិច្ចផែនការទៅទៀត។ មិនមែនជាសេដ្ឋកិច្ចទីផ្សារទេ ព្រោះគ្មានអ្នកមកវិនិ
យោគនៅស្រុកយើងទេ។ អ្នកតាកែវនេះ ជាអ្នកដែលមានសំណាងជាងគេ ដោយ
សារអភិបាលខេត្ត ប៉ុល សារឿន មិនព្រមធ្វើក្រុមសាមគ្គី ... គាត់ចែកដីឲ្យប្រជាជន
ធ្វើ(ស្រែ)។ (ពេលនោះ) អ្នកតាកែវជាអ្នកផ្គត់ផ្គង់ស្រូវទៅជួយខេត្តដទៃទៀត។
មានជង្រុកស្រូវច្រើនណាស់។ (ប៉ុល) សារឿន លាក់ស្រូវមិនតិចទេ។ ពេលខ្ញុំកាន់
តំណែងជានាយករដ្ឋមន្ត្រី ខ្ញុំបានមកតាកែវ មើលឃើញតែឃ្លាំងស្រូវ។ សារឿន ថា
“ខ្ញុំអត់ត្រូវការមេដាយទេ ខ្ញុំត្រូវការតែកុំឲ្យប្រជាជនអត់បាយតែប៉ុណ្ណឹង” ...។

១២. វិស័យឯកជនជាថ្មីកើតឡើងនៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ច

ពិធីសម្ពោធសណ្ឋាគារ Hyatt Regency ភ្នំពេញ, ១៥ ធ្នូ ២០២១

... ខ្ញុំមានមោទនភាព និងវាយតម្លៃខ្ពស់ ចំពោះការរួមចំណែករបស់ក្រុមហ៊ុន
ដឹប ម៉ុង និយាយដោយឡែក ក៏ដូចជាក្រុមហ៊ុនដទៃទៀត និយាយជារួម ក្នុងការធ្វើ
ឱ្យមានការរីកចម្រើនឡើង នូវការអភិវឌ្ឍសម្រាប់ប្រទេស។ ការរីកចម្រើនរបស់
ក្រុមហ៊ុននីមួយៗ ការរីកចម្រើនរបស់គ្រួសារនីមួយៗ វាជាផ្នែកសំខាន់នាំទៅដល់
ប្រទេសរីកចម្រើន។ មិនអាចអោយត្រឹមតែរដ្ឋធ្វើជាអ្នកមាន ប៉ុន្តែប្រជាជននៅក្រីក្រ
នោះទេ។ យើងចាត់ទុកវិស័យឯកជនជាក្បាលថ្មីកើតឡើងនៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ចរបស់
ប្រទេស។ រដ្ឋត្រឹមតែជាសេដ្ឋវិទូ ដើម្បីតម្រង់ទិសប៉ុណ្ណោះ។ ប្រតិបត្តិការជាក់ស្តែង
នៃការធ្វើឱ្យមានការរីកចម្រើនគឺវិស័យឯកជននេះឯង។ យើងសង្កេតឃើញថា វិនិ
យោគិនក៏មានច្រើននៅទីនេះ ដូចជា ឧកញ៉ា ពុង យាវ៉ែស ដែលវិនិយោគដល់ទៅ
ព្រលានយន្តហោះឯណោះ ...។

១៣. គ្រប់គ្រងម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច អតិផរណា ការពារ ១៧លាននាក់ពីគ្រាប់បែកសេដ្ឋកិច្ច

សន្និបាតបូកសរុបលទ្ធផលការងារឆ្នាំ២០២១ និងលើកទិសដៅការងារឆ្នាំ២០២២
ក្រសួងមហាផ្ទៃ, ២៣ កុម្ភៈ ២០២២

... យើងធ្លាប់ជួបប្រទះហើយការជំពាក់ប្រាក់ខែបុគ្គលិកមន្ត្រីរាជការ ... ក្នុងមួយខែមាន ៦០ឬ ៧០ថ្ងៃ។ ឥឡូវ ក្នុងមួយខែបើកប្រាក់បៀវត្ស ២ដង ដោយសារយើងបានសន្សំសាច់ប្រាក់ទុក។ ដំឡើងបៀវត្សហើយ បើកមួយខែ ២ដង។ កម្មវិធីបង្កើនអត់ដកថយទេ ... ចំណាយចាំបាច់ដែលខានមិនបានគឺបៀវត្ស។ ចំណាយដែលចាំបាច់ខានមិនបានគឺការព្យាបាលជំងឺកូវីដ-១៩ រាល់ថ្ងៃនេះ ... ចូលមកដល់ឥឡូវដូចជា ៣០២៣ (នាក់បានស្លាប់) ហើយកូវីដ-១៩ អាចបន្តសម្លាប់ ... ប៉ុន្តែខ្ញុំសុំបញ្ជាក់ បើគ្រាប់បែកសេដ្ឋកិច្ចផ្ទុះ មនុស្សជិត ១៧លាននាក់ទៅទាំងអស់។ ធ្វើយ៉ាងម៉េចត្រូវគ្រប់គ្រងម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច គ្រប់គ្រងអតិផរណាឱ្យបាន ដើម្បីធានាជីវភាពប្រជាពលរដ្ឋ ...។

១៤. សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា (ឆ្នាំ២០២០) អវិជ្ជមាន ១,៩%

សម្តេចមជ្ឈមណ្ឌលកម្សាន្ត ព្រីនស៍ ម៉ាណ័រ (Prince Manor), កៀនស្វាយ, កណ្តាល, ៧ តុលា ២០២០

... ពីមុននេះ គេព្យាករថាសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាអាចធ្លាក់ពី ៧% ទៅ ៩% (ក្រោមសូន្យ) ក្នុងពេលដែលយើងព្យាករថា សេដ្ឋកិច្ចយើង(នឹងនៅក្នុងរង្វង់)អវិជ្ជមាន ១,៩%។ ឥឡូវនេះ ស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុធំៗ រាប់ទាំងធនាគារពិភពលោក ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី បានធ្វើការព្យាករឡើងវិញ ប្រហាក់ប្រហែលនឹងការព្យាករបស់រាជរដ្ឋាភិបាល។ បើធនាគារពិភពលោក ចាត់ទុកថា អវិជ្ជមានត្រឹមតែ ២%ទេ។ បើ ២% យើង(ព្យាករ) ១,៩% មិនមានអីខុសគ្នា។ អញ្ចឹង មុននេះ គេមើលឃើញស្ថានភាពរបស់យើងផ្សេងៗ ក៏ប៉ុន្តែ យើងប្រឹងដោយខ្លួនឯង ងើបឈរដោយខ្លួនឯង គ្រប់គ្រង COVID-19 ផង ខិតខំរក្សាលំនឹងសេដ្ឋកិច្ចសង្គមផង ធ្វើឱ្យស្ថានភាពជីវភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ មានភាពល្អប្រសើរឡើង បន្ថែមលើនោះវិស័យកសិកម្មរបស់យើង ក៏បានផ្តល់ឱកាសដ៏ធំធេងសម្រាប់កសិកររបស់កម្ពុជា ...។

១៥. កំណើនសេដ្ឋកិច្ចឆ្នាំ២០២១ អាចនៅជុំវិញ ៣%

សម្តេចសណ្ឋាគារ Hyatt Regency ភ្នំពេញ, ១៥ ធ្នូ ២០២១

... ពេលដែលចាប់ផ្តើមបើកប្រទេស ខ្ញុំសង្កេតឃើញប្រាក់ចំណូលកើន។ (មុននេះ)វាធ្លាក់ចុះក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានខែ។ ឥឡូវវាងើបឡើងវិញ។ ទោះបីថាវាមិនទាន់

ងើបស្មើនឹងមុនសម័យកូវីដ១៩ក៏ដោយ។ ដែលយើង(ធ្លាប់)រកមួយខែបានរង្វង់
 ប្រមាណ ៥០០ទៅ ៧០០លានដុល្លារក្នុងមួយខែ វាបានធ្លាក់ចុះមកនៅលើ ៤០០
 លាន(ដុល្លារ) ហើយក៏បន្តធ្លាក់ចុះមកនៅក្រោម ៤០០លាន(ដុល្លារ)ប៉ុន្មានខែ។
 ឥឡូវនេះវាក៏បានងើបឡើងវិញ ពេលដែលចាប់ផ្តើមមានតម្រូវការក្នុងស្រុក តម្រូវ
 ការនាំចូលច្រើន ពន្ធគយក៏មានកំណើន ... ពិតមែនតែយើងដាក់ក្នុងច្បាប់ថវិកា
 ថានឹងមានកំណើនត្រឹមតែ ២,៤ (%ទេ) ក៏ប៉ុន្តែអង្គការមួយបានវាយតម្លៃពីខែ
 ១០ មកថាយើងនឹងមានកំណើន ២,៨%។ ខ្ញុំគិតថាកំណើនសេដ្ឋកិច្ចរបស់យើង
 អាចនឹងមានកំណើន ២,៩%ឬ ៣% ឬអាចលើស ៣%តិចតួច។ ខ្ញុំប្រើពាក្យជុំវិញ
 ៣% ...។

**១៦. រក្សាស្ថិរភាពនយោបាយ ម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច ទប់ស្កាត់អតិផរណា រក្សាកម្លាំងទិញនៃ
 ប្រាក់រៀល**

សម្តេចសណ្ឋាគារ Hyatt Regency ភ្នំពេញ, ១៥ ធ្នូ ២០២១

... ជាក់ស្តែងសំណងរបស់យើង ក្នុងកាលៈទេសៈដ៏លំបាកនេះ ម្ខាងយើងរក្សា
 បានស្ថិរភាពនយោបាយ ម្ខាងទៀតយើងរក្សាបានស្ថិរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច ទប់
 ស្កាត់បានអតិផរណា រក្សាបានកម្លាំងទិញនៃប្រាក់រៀល។ នេះគឺជាចំណុចល្អ។
 ឥឡូវកំពុងតែ(មានការ)ព្រួយបារម្ភអំពីអតិផរណា។ យើងក៏មានការព្រួយបារម្ភ
 ដែរ។ យើងបន់ស្រន់ឲ្យប្រទេសក្នុងតំបន់ ជាពិសេសប្រទេសជិតខាងកុំជួបនឹង
 អតិផរណា ព្រោះតែអតិផរណាកើតមាននៅប្រទេសជិតខាង ផ្នែកណាមួយក៏នឹង
 ផ្តល់ផលប៉ះពាល់ដល់យើង។ ប្រសិនបើអាចធ្វើទៅបាន សំរាប់ការរៀបចំប្រជុំក្នុង
 នាមជាប្រធានអាស៊ានប្តូរវេនឆ្នាំ២០២២ សណ្ឋាគារ Hyatt អាចទទួលថ្នាក់ប្រមុខ
 រដ្ឋ/រដ្ឋាភិបាលបានខ្លះ ...។

**១៧. រចនាសម្ព័ន្ធសេដ្ឋកិច្ចបានផ្លាស់ប្តូរ ពីកសិកម្មមានចំណែក៨០% មកត្រឹម២៥%
 សំណេះសំណាលជាមួយនិស្សិត និងប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ កំពុងសិក្សា និងរស់នៅ
 ប្រទេសជប៉ុន, ៧ តុលា ២០១៨**

... រចនាសម្ព័ន្ធសេដ្ឋកិច្ចរបស់កម្ពុជាបានផ្លាស់ប្តូរហើយ។ ពីមុន ៨០% (នៃ
 សេដ្ឋកិច្ចយើងបានការ)រួមចំណែកពីវិស័យកសិកម្ម និង២០% បានការរួម

ចំណែកពីរវិស័យឧស្សាហកម្មនិងសេវា។ ឥឡូវនេះ សេដ្ឋកិច្ចរបស់កម្ពុជាបានផ្លាស់ប្តូរចរនាសម្ព័ន្ធមក ២៥% ជាការរួមចំណែកពីកសិកម្ម ៣០% ពីឧស្សាហកម្ម និង៤៥% ពីសេវាកម្ម។ អ្នកទាំងអស់គ្នាប្រយ័ត្នច្រឡំថា ជាប្រទេសកសិកម្ម ហើយបែបនោះនៅសល់ការរួមចំណែកតែ ២៥%? សូមមើលប្រទេសជប៉ុន ... កសិកម្មជប៉ុនសល់ចំណែកតែ១% ទេ ប៉ុន្តែអាចចិញ្ចឹមខ្លួនឯងបាន និងនាំចេញផលិតផលកសិកម្មទៅក្រៅប្រទេស ... កាលពីកសិកម្មរួមចំណែក៨០% ប្រជាជនខ្វះអង្ករស៊ី។ ឥឡូវយើងនៅសល់តែ២៥% តែនៅសល់ស្រូវជិត ៦លានតោន ...។

១៨. សេដ្ឋកិច្ចពហុវិស័យដែលគ្មានទីអស្តង្គត

ទីក្រុងស្អាតលើកទី៧ ឆ្នាំ២០១៩ ក្រោមប្រធានបទ «ទីក្រុងស្អាត៖ ទីក្រុងផ្តល់ភាពកក់ក្តៅ», ២៥ កុម្ភៈ ២០១៩

... ក្រោយពីនយោបាយឈ្នះឈ្នះឆ្នាំ១៩៩៨ បានឯកភាពទឹកដីហើយ យើងបំផ្លាញចោលគ្រាប់មីន ធ្វើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធតភ្ជាប់ និងឥឡូវនេះ ទេសចររបស់យើង(អាចធ្វើដំណើរ)ជុំវិញ(ប្រទេសបាន)តែម្តង។ ខាងមុខនេះ យើងនឹងកសាងផ្លូវបន្តិចម្តងទៀត រាប់ទាំងផ្លូវតភ្ជាប់ពីខេត្តកោះកុង តាមព្រំដែនកម្ពុជា-ថៃទៅ ថ្មដា ហើយចេញពីថ្មដា/ពាជីសាត់ ទៅប៉ៃលិន ទៅបាត់ដំបង ដែលទេសចរអាចធ្វើដំណើរទូទាំងព្រំដែនកម្ពុជាដែលបានតភ្ជាប់គ្នាទាំងអស់។ យើងក៏មានចំណុចទាក់ទាញជាអក្សរទេសចរណ៍។ ទាំងនេះជាសេដ្ឋកិច្ចពហុវិស័យ គ្មានទីអស្តង្គតទេ។ សូម្បីតែក្នុងវិស័យកសិកម្ម ក៏មានអនុវិស័យច្រើនណាស់ ក្នុងនោះមានអនុវិស័យដែលបម្រើឲ្យវិស័យទេសចរណ៍ក្នុងស្រុកដែលត្រូវការច្រើន ... យើងធ្វើការសម្របសម្រួល ដើម្បីឲ្យភោជនីយដ្ឋាន និងសណ្ឋាគារ ក្លាយជាទីផ្សារនៃផលិតផលរបស់កសិករ ...។

១៩. សេដ្ឋកិច្ចឆ្នាំ២០២០ អវិជ្ជមាន តែបន្តជំរុញសេដ្ឋកិច្ច និងជំនួយសង្គម

សម្តេចដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការ អាគារទីស្តីការក្រសួងសាធារណការ និងដឹកជញ្ជូន និងវិទ្យាស្ថានតេជោសែន សាធារណការ និងដឹកជញ្ជូន, ២២ មករា ២០២១

... សេដ្ឋកិច្ចឆ្នាំ២០២០ បើទោះបីជាអវិជ្ជមាន ក៏វាមិនអាក្រក់ហួសហេតុពេកទេ។ យើងធ្លាប់រងផលអាក្រក់នេះ សម្រាប់កាលពីវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចហិរញ្ញវត្ថុសកល

ឆ្នាំ២០០៨ និងក្រោយឆ្នាំ២០០៨ ... យើងធ្លាប់ធ្វើសេដ្ឋកិច្ចឆ្នាំ២០០៥ មាន ១៣,៣%។ ឆ្នាំ២០០៦ មាន ១២%។ ឆ្នាំ២០០៧ មានជាង ១១% ប៉ុន្តែដល់វិបត្តិ សេដ្ឋកិច្ចចាប់ផ្តើមឆ្នាំ២០០៨ យើងធ្លាក់មកនៅត្រឹម ៦,៨% ដល់ចូលឆ្នាំ២០០៩ នៅសល់ ០,៥%តែប៉ុណ្ណោះ។ ឆ្នាំ២០១០ យើងងើបមកជាង ៦%។ ចាប់ពីឆ្នាំ ២០១១ រហូតដល់ឆ្នាំ២០១៩ មានជាង ៧%រហូត។ ឥឡូវនេះ មានការព្យាករថា យើងនឹងមានកំណើនជិត ៤%។ ត្រូវជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ចឡើងវិញ ... ដោយ បន្តជួយ(ផ្តល់ប្រាក់ឧបត្ថម្ភ)ប្រជាពលរដ្ឋជិត ៣លាននាក់។ កម្មករបាត់បង់ ការងារធ្វើក៏ត្រូវជួយ។ គោលនយោបាយសង្គម ជំនួយសង្គមទាំងឡាយ នៅបន្ត ធម្មតា ...។

២០. កម្ពុជាបោះពុម្ពប្រាក់ប្រើឡើងវិញ នៅខែមីនា ឆ្នាំ១៩៨០

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និងយោជិត នៅឃុំពត់សរ ស្រុកបាទី ខេត្តតាកែវ, ៧ វិច្ឆិកា ២០១៨

... នៅកម្ពុជាយើងមិនដូច្នេះទេ។ (របប ប៉ុល ពតបាន)លុបចោលទាំងអស់។ ការចាប់ផ្តើមរបស់យើងវាលំបាកណាស់ គឺពីការដូររបស់និងរបស់។ អ្នកមានអង្ករ ទៅដូរជាមួយអ្នកមានត្រី អ្នកមានត្រីទៅដូរជាមួយអ្នកមានក្រមា ... បន្ទាប់ទៅ ជា បណ្តើរៗ នៅខែមីនា ឆ្នាំ១៩៨០ ទើបយើងបោះក្រដាសប្រាក់អោយចាយ(ឡើង វិញ)។ គឺជាប្រទេសដែលចម្លែកជាងគេនៅលោកនេះ។ អ្វីៗត្រូវចាប់ផ្តើមកសាងថ្មី ទាំងអស់ សូម្បីតែគ្រួសារនីមួយៗ ក៏ត្រូវចាប់ផ្តើមថ្មីដែរ ... ប៉ុល ពត បានរឹបអូស យកដីស្រែចំការ ផ្ទះសម្បែង និងយកគោក្របី បានឆ្នាំង ទៅ(ដាក់ជាទ្រព្យ) សហករណ៍។ ដល់ពេលរំដោះហើយ ក៏ចែកគ្នាត្រឡប់មកវិញ។ កាលពីយកទៅ វាយកបានទាំងរវ យកឆ្នាំង ៤-៥ យកវែក យកស្លាបព្រា។ ដល់ចែកត្រឡប់មកវិញ បានបានមួយ បាត់ស្លាបព្រា បានឆ្នាំងអត់គម្រប... មិនមែនតែស្ថាប័នរដ្ឋទេ សូម្បី តែក្រុមគ្រួសារនីមួយៗ ក៏ត្រូវចាប់ផ្តើមថ្មីឡើងវិញទាំងអស់ ...។

២១. រឿងដែលនាយករដ្ឋមន្ត្រីបានប្តឹងប្រាក់បើកប្រាក់ខែឲ្យមន្ត្រីរាជការ

សម្តេចដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់នូវស្ថានអាកាស និងផ្លូវក្រោមដីចោមចៅ, ៣១ មីនា ២០២២

... ពេលទទួលជើងលេខពីខាងពន្ធដារនិងគយ បរិមាណសាច់ប្រាក់ក្នុងរតនាគារ បានកើនឡើងប្រមាណជាង ៩០០ពាន់លាន ... បង្ហាញថាជើងលេខនៃអតិរេក សាច់ប្រាក់ដែលយើងសន្សំ(កើនឡើង) ... នៅកម្ពុជានេះ ពេលនោះ មានតែខ្ញុំ ម្នាក់គត់ដែលមានបទពិសោធន៍ តើនាយករដ្ឋមន្ត្រីគិតពីអីខ្លាំងជាងគេ? ... ធ្វើ(ជា នាយករដ្ឋមន្ត្រី)ជិត ៤១សតវត្សហើយ ដែលនាយករដ្ឋមន្ត្រីក៏យជាងគេគឺអត់សាច់ ប្រាក់បើកប្រាក់ខែ។ យើងខំសន្សំសាច់ប្រាក់យ៉ាងខ្លាំង បានជាយើងទប់ទល់ ២ឆ្នាំ នេះបាន។ ក្នុងមួយខែត្រូវចាយជិត ៤០លានដុល្លារចិញ្ចឹមប្រជាពលរដ្ឋ ដែលរងផល ប៉ះពាល់ដោយកូវីដ-១៩។ អញ្ជឹងនាយករដ្ឋមន្ត្រីដែលពិបាកជាងគេ គឺនាយករដ្ឋ មន្ត្រីដែលចំណូលអត់(ចូល) ហើយចំណាយចេះតែចេញ។ ទោះបីជាប្រាក់ ចំណូលកើនឡើងក៏ដោយ យើងនៅតែមិនមានឲ្យធ្វេសប្រហែសរឿងហ្នឹងទេ ... ។

២២. មានអតិរេកសាច់ប្រាក់ ដោយមិនគិតប្រាក់បម្រុងអន្តរជាតិ និងមាស ៣០តោន

ពិធីចែកសញ្ញាបត្រដល់និស្សិត នៃសាកលវិទ្យាល័យ ប៊ែលជីអន្តរជាតិ និងផ្សព្វផ្សាយ សៀវភៅ “ហ៊ុន សែន កម្ពុជា”, ២ តុលា ២០១៩

... អតិរេកសាច់ប្រាក់មកដល់ពេលនេះ ដោយមិនគិតពីប្រាក់បម្រុងអន្តរជាតិ ដែលមកដល់ក្នុងខែ៨ កន្លងទៅ មានជាង ១៥ពាន់លាន(ដុល្លារអាមេរិក) ជាមួយ នឹងមាស ៣០តោននោះទេ។ មាសមរតកដើម តម្កល់នៅស្ទីស ដែលបានការ ប្រគល់ឱ្យមកវិញមានចំនួន ១២តោន។ មាសដែលធនាគារជាតិទិញ ហើយទុក នៅទីក្រុងឡុងដ៍ ប្រទេសអង់គ្លេសមាន ១៥តោន និងមាសដែលធនាគារជាតិ តម្កល់ទុកនៅទីក្រុងភ្នំពេញ ៣តោន។ អញ្ជឹងយើងមាន ៣០តោន។ តែទំហំហ្នឹង គិតត្រឹមត្រូវ បើគិតជាប្រាក់បម្រុងដែលយើងមានតាំងពី ០ ដុល្លារ(អាមេរិក) រហូត ទៅដល់ ១៥ពាន់លាន(ដុល្លារអាមេរិក)។ យើងអត់ប៉ះពាល់ទេ។ សាច់ប្រាក់ដែល យើងមានសព្វថ្ងៃជិត ៤ពាន់លាន(ដុល្លារអាមេរិក) សម្រាប់ចាយរាល់ថ្ងៃ ... ។

២៣. គ្រប់គ្រងឱ្យចំណូលលើសផែនការ និងចំណាយមិនឱ្យលើសផែនការ

ពិធីចែកសញ្ញាបត្រជូននិស្សិតនៃសាកលវិទ្យាល័យឯកទេសនៃកម្ពុជា, ១១ ធ្នូ ២០១៩

... យើងមានថវិកាជាសាច់ប្រាក់ដែលអាចចាយបានភ្លាម ប្រមាណជា ៣ ៥០០ លានដុល្លារ។ នេះមិនបានគិតពីទុនបម្រុងអន្តរជាតិប្រមាណជា ១៥ ០០០លាន

(ដុល្លារ) និងមាស ៣០តោននោះទេ ... យើងតែងតែមានការត្រៀមទុកជាយថាហេតុសំរាប់គ្រោះអាក្រក់ ដូចជាទឹកជំនន់ឬការរាំងស្ងួត។ ដល់ទៅផុត(រដូវប្រឈមនឹង)គ្រោះទឹកជំនន់ ទើបយើងបែងចែកថវិកាសល់ឱ្យទៅក្រសួង/ស្ថាប័នមួយចំនួន ដែលមានតម្រូវការបន្ថែម ... នេះជាយន្តការគ្រប់គ្រងថវិកា តាមបែបអត្ថបញ្ញាការតែមួយនិងអត្ថសេនាធិការតែមួយ។ អត្ថបញ្ញាការគឺនាយករដ្ឋមន្ត្រី និងអត្ថសេនាធិការគឺរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ដែលគ្រប់គ្រងយ៉ាងហ្មត់ចត់ មិនគ្រាន់តែប្រាក់ចំណូលចំណាយទេ តែក៏ចំណូល(ត្រូវឱ្យ)លើសផែនការ ឯចំណាយប្រហែលឱ្យបានត្រឹមតែគ្រប់ផែនការ គឺមិនឱ្យលើសផែនការទេ ... ។

២៤. ដោយសេដ្ឋកិច្ចមិនច្បាស់លាស់ ផ្អាកដំឡើងប្រាក់ខែដល់មន្ត្រីរាជការឆ្នាំ ២០២១

សម្តេចមជ្ឈមណ្ឌលកម្សាន្ត ព្រីនស៍ ម៉ាណ័រ (Prince Manor), កៀនស្វាយ, កណ្តាល, ៧ តុលា ២០២០

... បកមកឯណេះវិញ សូមកោតសរសើរចំពោះការខិតខំ ហើយសូមក្រើនរំលឹកបុគ្គលិកនៅទីនេះអោយមានការប្រយ័ត្នប្រយ័ត្នប្រយ័ត្ន បង្ការការឆ្លង Covid-19។ នេះប្រហែលសុទ្ធតែមន្ត្រីភូមិ-ឃុំ របស់យើង។ ឥឡូវនិយាយត្រង់នេះទុកឱ្យហើយ។ សុំទោសទុកឱ្យហើយ។ ឯកឧត្តម (ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី និងជារដ្ឋមន្ត្រីសេដ្ឋកិច្ចហិរញ្ញវត្ថុ) អូន ព័ន្ធមុនីរ័ត្ន បានគ្រោងឡើងប្រាក់ខែ ប៉ុន្តែខ្ញុំបានប្រាប់ថា “ដោយសារសេដ្ឋកិច្ចមិនច្បាស់លាស់ សុំផ្អាកការដំឡើងឆ្នាំ២០២១”។ អញ្ចឹងសុំទោសទុកឱ្យហើយ។ មន្ត្រីរាជការ កងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ រក្សាទុកនូវប្រាក់បៀវត្សដែលតែប្រាក់ឧបត្ថម្ភសម្រាប់ចូលឆ្នាំ និងភ្នំ ហ្នឹងនៅបន្តឱ្យ ... ។

២៥. ថវិកានិងជំនួយពី ៥ប្រភព ប្រើប្រាស់ក្នុងគ្រាប្រយុទ្ធនឹងកូវីដ១៩

ប្រសាសន៍ក្នុងសន្និសីទសារព័ត៌មាន បើកយុទ្ធនាការចាក់វ៉ាក់សាំងការពារកូវីដ១៩ ជូនជនវ័យជំទង់ អាយុពី ១២ឆ្នាំ ដល់ក្រោម ១៨ឆ្នាំ, ១ សីហា ២០២១

... ក្នុងពេលកន្លងទៅ យើងមិនត្រឹមតែចំណាយលើ (ការប្រយុទ្ធនឹង)កូវីដ១៩ ប៉ុណ្ណោះទេ តែក៏មានទាំងគ្រោះទឹកជំនន់ផងដែរ ... យើងមិនចាយក៏មិនបាន ... ហេតុអ្វីរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ដែលគេនិយាយថានឹងរលំក្នុងប៉ុន្មានខែ តែនៅតែ(មានអត្ថិភាព)ដដែល? ខ្ញុំគួរតែប្រាប់ថា យើងមានថវិកាពី ៥ប្រភពមកចំណាយ ដែល

ក្នុងនោះ ... ប្រភពទី១ (យើងមាន)ចំណូលចរន្តជាមធ្យមក្នុងមួយខែ ប្រមាណ ៤០០លានដុល្លារ ... ប្រភពទី២ យើងបានសន្សំសាច់ប្រាក់ជាង ៣ពាន់លានដុល្លារ មុនពេលកូវីដ១៩ មកដល់ ... ប្រភពទី៣ មានការចូលរួមពីព្រះមហាក្សត្រ សម្តេចម៉ែ សហរជនស្ម័គ្រចិត្ត ... សរុបជាង ១៤០លានដុល្លារ ... ប្រភពទី ៤ ការគាំទ្រថវិកាពី ស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុអន្តរជាតិ ... មានធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី ធនាគារវិនិយោគហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធអាស៊ី មានធនាគារពិភពលោកខ្លះ ធនាគារអឺរ៉ុប ... និងប្រភពទី៥ គឺ ជំនួយរដ្ឋាភិបាលពីប្រទេសមួយចំនួន មានចិន ជប៉ុន សហរដ្ឋអាមេរិក អង់គ្លេស អូស្ត្រាលី វៀតណាម ថៃ ... ជាសម្ភារពេទ្យ វ៉ាក់សាំង ថយន្តដឹកអ្នកជំងឺ ថ្នាំពេទ្យ សម្ភារបរិក្ខារ ... ។

២៦. ត្រាកូវីដ១៩ ចំណូលធ្លាក់ តែអាចទ្រទ្រង់ចំណាយនិងវិនិយោគហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ
 ប្រសាសន៍ក្នុងសន្និសីទសារព័ត៌មាន បើកយុទ្ធនាការចាក់វ៉ាក់សាំងការពារកូវីដ១៩
 ជូនជនវ័យជំទង់ អាយុពី ១២ឆ្នាំ ដល់ក្រោម ១៨ឆ្នាំ, ១ សីហា ២០២១

... ចំណូលចរន្តរបស់យើងក្នុងមួយខែមានជាមធ្យមប្រមាណ ៤០០លានដុល្លារ ... បើទោះបីជាចំណូលធ្លាក់ចុះ ក៏យើងក៏នៅតែអាចទ្រទ្រង់ការចំណាយបាន ... គិតមកដល់មូលធននេះ ចំណូល ៧ខែរបស់យើង មិនទាន់គិតចំណូលសារពើពន្ធ គិតតែចំណូលពន្ធដារនិងគយបានចំនួន ៣០៦១លានដុល្លារអាមេរិក ... នៅសល់ ៥ខែទៀត ដែលយ៉ាងហោចណាស់ក៏បាន ២ពាន់លានទៀត។ ដូចនេះក្នុងមួយឆ្នាំ ៥ពាន់លាន គឺជាមធ្យមប្រមាណ ៤០០លាន/ខែ។ មិនមែនយើងចាយតែលើការប្រយុទ្ធប្រឆាំងកូវីដ១៩ទេ តែក៏បន្តចាយវិនិយោគលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ... ទោះបីកូវីដ១៩ ផ្ទុះឡើង ក៏យើងនៅតែធ្វើផ្លូវ។ ចំណាយអស់ប៉ុន្មានរយលានដុល្លារនៅក្រុងព្រះសីហនុ ... ឥឡូវដំណើរការសាងសង់ផ្លូវ ៣៨ ខ្សែ នៅសៀមរាប ... អត់មានថយទេ ទាំងវិនិយោគផ្ទាល់ទាំងថវិកាបដិភាគ ... ។

២៧. កម្ពុជាមិនស្នើសុំផ្អាកសងម្ចាស់កម្ចីទេ ហើយក៏មិនចុះហត្ថលេខាខ្ចីលុយថែម
 ប្រសាសន៍ក្នុងសន្និសីទសារព័ត៌មាន បើកយុទ្ធនាការចាក់វ៉ាក់សាំងការពារកូវីដ១៩
 ជូនជនវ័យជំទង់ អាយុពី ១២ឆ្នាំ ដល់ក្រោម ១៨ឆ្នាំ, ១ សីហា ២០២១

... យើងមិនទាន់មានស្នើសុំទៅប្រទេសម្ចាស់កម្ចីផ្អាកការសងទេ។ យើងនៅតែសងគេដដែល។ ពិតមែនហើយ ឆ្នាំនេះយើងមិនទាន់មានចុះហត្ថលេខាខ្ចីលុយអ្នកណាទេ គឺមានតែចុះហត្ថលេខាលើហិរញ្ញប្បទានជំនួយឥតសំណង។ មែនហើយមានហិរញ្ញប្បទានទិញកាក់សាំងដែរ។ (ប្រាក់) ADB ចំនួន ៩៥លានហ្នឹងគេឱ្យមកទិញកាក់សាំង ... អញ្ចឹង រឿងអីដែលថាអង្គាភាព ហ៊ុន សែន ដូល។ ខ្លះនិយាយសុទ្ធតែថា ហ៊ុន សែន ចេញលុយអស់ពីឃ្លាំងហើយ ... (បើថាមើលពី) ចំណូល ត្រឹមប្រាក់បៀវត្ស (បូកទាំង) ប្រាក់ខែនិរត្តជនស្តីៗ ថា(ចំណាយ) ២៥០លាន(ដុល្លារ) ទៅចុះក្នុងមួយខែ។ អញ្ចឹងសល់ ១៥០លាន(ដុល្លារ) ទៀត សំរាប់ចាយលើមុខនេះ/មុខនោះ ...។

២៨. ត្រាកូវីដ១៩ ចាយប្រាក់សន្សំអស់១/៣ តែមិនរំខានប្រាក់បម្រុងអន្តរជាតិនិងមាសទេ
 ប្រសាសន៍ក្នុងសន្និសីទសារព័ត៌មាន បើកយុទ្ធនាការចាក់កាក់សាំងការពារកូវីដ១៩
 ជូនជនវ័យជំទង់ អាយុពី ១២ឆ្នាំ ដល់ក្រោម ១៨ឆ្នាំ, ១ សីហា ២០២១

... យើងបានសន្សំសាច់ប្រាក់ជាង ៣ពាន់លានដុល្លារ កាលពីមុនកូវីដ១៩ មកដល់។ យើងទទួលស្គាល់ថាមកដល់ពេលនេះ យើងបានចាយអស់ ១ភាគ៣ ទៅហើយ។ បានសេចក្តីថា យើងចាយប្រាក់សន្សំអស់ជាង ១ពាន់លាន(ដុល្លារ)។ ឥឡូវយើងនៅសល់សាច់ប្រាក់ប្រមាណជាង ២ពាន់លាន(ដុល្លារ)។ ហ្នឹងហៅថាសាច់ប្រាក់។ យើងមិនរំខានដល់ប្រាក់បម្រុងអន្តរជាតិ ២០ពាន់លាន(ដុល្លារ) និងមាសប្រមាណប៉ុន្មានសិបតោននោះទេ។ តែយើងទទួលស្គាល់ថា បានចាយប្រាក់សន្សំដែលមានជាង ៣ពាន់លាន(ដុល្លារ) ប្រមាណ ១ភាគ៣ ហើយ ...។

២៩. មិនយល់ស្របនឹងការបង្កើនការខ្ចីដល់ពិដាន៤០%
 សំណេះសំណាលជាមួយនិស្សិត និងប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ កំពុងសិក្សា និងរស់នៅ
 ប្រទេសជប៉ុន, ៧ តុលា ២០១៨

... ចុងខែនេះ យើងនឹងមានការប្រជុំឆ្លងច្បាប់ថវិកា ... ដែលយើងគ្រោងថានឹងមានកំណើន៧% អត្រាអតិផរណា៣,៥% អត្រាប្តូរប្រាក់ ៤០៥០រៀល/ដុល្លារ ... បើយោងលើការវាយតម្លៃ ពីពេលនេះរហូតដល់ដាច់ឆ្នាំ គ្មានរញ្ជួយផែនដីគ្មានស្តីកំណើនសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជានឹងលើសពី៧%។ អត្រាអតិផរណាដែលធនាគារជាតិវាយ

តម្លៃចុងក្រោយមានត្រឹម ២,៥% ជាមួយទុនបម្រុងអន្តរជាតិជិត ១០ពាន់លាន បន្ថែមដោយមានមួយចំនួន...ខាងស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុបានផ្តល់អនុសាសន៍ឲ្យកម្ពុជា បង្កើនការខ្ចីដល់៤០% គឺឲ្យដល់ពីរដាន ព្រោះអនុបាតសម្រាប់ការខ្ចីពីបរទេសមាន ដល់៤០%នៃផលិតផលសរុប។ ឯយើងទើបនឹងជំពាក់តែ២៣% បូកទាំងបំណុល ចាស់ដែលសល់តាំងពីសម័យមុន។ ទោះបីមានយោបល់បែបនេះក៏ដោយ ខ្ញុំមិន យល់ស្របទេ។ ខ្លឹមត្រូវគិតពីសមត្ថភាពសង ហើយខិតខំសន្សំទុនក្នុងស្រុកដើម្បី មួយផ្នែកតម្លើងប្រាក់ខែមន្ត្រីរាជការ កងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ និងមួយផ្នែកទៀតត្រូវ ទៅវិនិយោគខ្លួនឯង ...។

៣០. រាជរដ្ឋាភិបាលសន្សំប្រាក់បម្រើតម្រូវការចំណាយចរន្ត និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ

បើកការដ្ឋានស្ថាបនាផ្លូវ ៣៤ខ្សែ តម្លៃ ២៩៤លានដុល្លារ ក្នុងខេត្តព្រះសីហនុ, ១៦ វិច្ឆិកា ២០១៩

... គម្រោងបរទេសទាំងអស់ តម្រូវឱ្យរាជរដ្ឋាភិបាលមានថវិកាបដិភាគ ទើបអាច អនុវត្តគម្រោងបាន។ រាជរដ្ឋាភិបាលត្រូវតែមានការសន្សំប្រាក់។ ប្រាក់សន្សំនោះ យកទៅបម្រើឱ្យសេចក្តីត្រូវការចំណាយជាប្រចាំ ឬហៅថាចំណាយចរន្ត (ដែល មាន) រាប់ទាំងបៀវត្សរ៍មន្ត្រីរាជការ កងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ ដែលនៅសល់តែមួយ ខែទៀតនឹងឡើងបៀវត្សរ៍មួយដំណាក់ និងដល់ចូលទៅដល់ចូលឆ្នាំខ្មែរត្រូវឡើង បៀវត្សរ៍មួយដំណាក់ទៀត។ ក្រៅពីនោះ ក៏ត្រូវចំណាយទៅលើសុខុមាលភាព និងផ្គត់ផ្គង់ មន្ទីរពេទ្យ ថ្នាំពេទ្យ កសាងអគារសិក្សាក្នុងវិស័យអប់រំ និងវិស័យច្រើន ណាស់។ មិនមែនគ្រាន់តែចំណាយលើប្រាក់ខែមួយមុខទេ។ ទុនដែលនៅសល់ពី ការចំណាយនោះ គឺជាប្រាក់សន្សំសម្រាប់ការវិនិយោគ បម្រើឱ្យសេចក្តីត្រូវការ របស់ប្រជាជន មានជាផ្លូវថ្នល់ ប្រឡាយទឹក ទំនប់ទឹក ... និងអ្វីៗ ដែលជាសេចក្តី ត្រូវការរបស់ជាតិ ...។

៣១. បន្តមិនយកភាគលាភចេញពីប្រាក់ចំណេញអគ្គិសនីកម្ពុជា ៥ឆ្នាំ ២០២០-២០២៥

កិច្ចប្រជុំគណៈរដ្ឋមន្ត្រី, ២៥ តុលា ២០១៩

... ខ្ញុំបានសម្រេចហើយ គឺជំរុញផែនការឱ្យគ្រប់ភូមិមានអគ្គិសនីពីបណ្តាញ ជាតិប្រើប្រាស់។ ការកែទម្រង់ស៊ីជម្រៅក្នុងវិស័យថាមពល ក្នុងរយៈពេល ១០ឆ្នាំ

ចុងក្រោយនេះ ធ្វើឱ្យ៩២% នៃចំនួនភូមិសរុបទូទាំងប្រទេស ១៤ ១៦៨ ភូមិ បានទទួលអគ្គិសនី ដែលមានថ្លៃសមរម្យ ពីបណ្តាញជាតិហើយ។ ដើម្បីជំរុញឱ្យគ្រប់ភូមិក្នុងប្រទេសមានថ្លៃអគ្គិសនីដូចគ្នា ខ្ញុំបានសម្រេចកាលពីថ្ងៃ២២ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៩ ឱ្យរាជរដ្ឋាភិបាលបន្តមិនយកភាគលាភចេញពីប្រាក់ចំណេញ ចេញពីការអាជីវកម្មរបស់អគ្គិសនីកម្ពុជាពីឆ្នាំ២០២០-២០២៥ ដោយរក្សាទុកថវិកានេះ ជាការវិយោគបន្ថែមរបស់រដ្ឋ ជួយពង្រីកបណ្តាញអគ្គិសនីទៅតំបន់ជនបទ ជាពិសេសតំបន់ដែលប្រជាពលរដ្ឋមិនទាន់អគ្គិសនីផ្ទាល់ពីបណ្តាញជាតិ ... ការមិនកាត់យកភាគលាភពី ៥ឆ្នាំកន្លងទៅ បានជួយអគ្គិសនីកម្ពុជាបង្កើនទុនវិនិយោគមានលទ្ធភាពពង្រីកបណ្តាញអគ្គិសនីទៅប្រជាជនតំបន់ជនបទប្រកបដោយផ្លែផ្កា ...។

៣២. ផ្អាកចំណាយតាមក្រសួង/ស្ថាប័ន៥០% លើកលែង ៣ស្ថាប័ន បន្ថយតែ២៥%
 ពិធីចែកសញ្ញាបត្រដល់និស្សិតនៃវិទ្យាស្ថាន វ៉ាន់ដា, ១០ មីនា ២០២០

... ខ្ញុំបានបញ្ជាឱ្យផ្អាកការចំណាយមួយចំនួន។ ក្រសួងមួយចំនួនត្រូវកាត់បន្ថយការចំណាយ៥០%។ (មាន)ក្រសួង ៣៖ ទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី ក្រសួងការបរទេស និងក្រសួងពាណិជ្ជកម្មដែលធ្វើការទាក់ទងបរទេសច្រើន ឱ្យកាត់បន្ថយ ២៥%។ ប្រសិនបើការកាត់បន្ថយរបស់យើង គ្មានរឿងអីកើតឡើង ហើយសល់លុយហ្នឹង ក៏វាអត់ផ្ទុះទេ។ ការដ្ឋានខ្លះដែលមិនចាំបាច់ យើងផ្អាកការបើកការដ្ឋានសិន។ ធនាគារពេលរហូតដល់ពេលដែល Covid-19 ទៅផុតចាំបើកការដ្ឋាន ... យើងសន្សំថវិកាទុកសង្គ្រោះសេដ្ឋកិច្ច ... ឥឡូវត្រៀមបម្រុងថវិកា ៣០លានដុល្លារ បំពេញបន្ថែមឱ្យការចំណាយលើសុខាភិបាល បន្ថែមលើច្បាប់ហិរញ្ញវត្ថុសម្រាប់ការគ្រប់គ្រងឆ្នាំ២០២០ ... ការបម្រុងទុកដែលយើងត្រូវប៉ះប៉ូវឱ្យសេដ្ឋកិច្ច ក្នុងរយៈពេល ៦ខែនៃការកើតឡើងនូវការប្រឈមជំងឺ ប្រមាណជា ៨០០លាន(ដុល្លារ) បើសិនវាមិនកើតទេ វាសល់ ៨០០លាន(ដុល្លារ) ...។

៣៣. តែងតែបានត្រៀមថវិកាបដិភាគកសាងអភិវឌ្ឍផ្លូវស្ពាន

បើកការដ្ឋានសាងសង់ផ្លូវល្បឿនលឿន ក្រុងភ្នំពេញ-ខេត្តព្រះសីហនុ, ២២ មីនា ២០១៩

... សូមនិយាយរឿងមួយ។ ផ្លូវច្បារអំពៅតែ ៤គីឡូម៉ែត្រទេ ជប៉ុនចេញថវិកាសាងសង់ ១២លានដុល្លារ ឯរាជរដ្ឋាភិបាលចេញថវិកាសំណងសម្រាប់ប្រជាជន

១៤លានដុល្លារ។ ប៉ុន្តែ កន្លែងហ្នឹងត្រូវដោះស្រាយអញ្ចឹង ... គ្រាន់តែដើមឆ្នាំនេះ មិនទាន់គ្រប់ ៣ខែផង ខ្ញុំស៊ីញ៉េបញ្ចេញថវិកាប្រមាណជិត ១០០លានដុល្លារអាមេរិក ជាថវិកាបដិភាគ ... កន្លែងខ្លះ ៣លានដុល្លារ កន្លែងខ្លះ ៥លានដុល្លារ កន្លែងខ្លះ ៦ លានដុល្លារ។ ជីកប្រឡាយទឹកអោយគាត់ហើយ ត្រូវទិញដីគាត់ថែមទៀត។ ត្រូវ ចេញលុយជិត ១០០លានដុល្លារ។ អញ្ចឹងហើយបានជាខ្ញុំនិយាយ ដើម្បីអភិវឌ្ឍ គម្រោងមួយបាន ចាំបាច់ត្រូវតែមានទុនក្នុងដៃធ្វើជាថវិកាបដិភាគ។ នៅក្របខ័ណ្ឌ ខ្លះ យើងចេញដល់ទៅ៣០%។ បើគម្រោងហ្នឹងថ្លៃ ១០០លានដុល្លារ យើងត្រូវ ចេញ ៣០លានដុល្លារ។ ដូចនេះ យើងត្រូវសន្សំលុយ កុំគ្រប់គ្រងសេដ្ឋកិច្ចតាម របៀបកញ្ជើញ។ បើធ្វើសេដ្ឋកិច្ចតាមរបៀបកញ្ជើញ៖ គម្រោងអីក៏អត់អនុវត្តបាន ដែរ។ សូម្បីតែគេអោយលុយមកហើយ ក៏យើងយកមកធ្វើអីអត់កើត ព្រោះយើង អត់មានលុយធ្វើបដិភាគ។ កុំឃើញសល់សាច់លុយច្រើនក្នុងរតនាគារ សុំចាយ ថែមៗ។ អត់អោយចាយថែមទេ។ ទុកលុយធ្វើបដិភាគ។ បើមិនកសាងផ្លូវខ្លួនឯង ទេ គឺយកថវិកាហ្នឹងទៅធ្វើបដិភាគកសាងផ្លូវដែលដៃគូបានផ្តល់មក ...។

៣៤. ចំណាយច្រើន និងនៅត្រៀមចំណាយ មិនប្រកាសធ្វើផ្លូវពីល្វាឯមទៅផ្លូវជាតិ១១
 សម្តេចដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការនូវផ្លូវជាតិលេខ ១១ តភ្ជាប់រវាងខេត្តព្រៃវែង ទៅ ខេត្តត្បូងឃ្មុំ, ៦ ធ្នូ ២០២១

... ហេតុអ្វីបានជាខ្ញុំមិនប្រកាសធ្វើផ្លូវនេះ(ពីស្រុកល្វាឯម មកកាន់ផ្លូវជាតិលេខ ១១) ដែលបានសិក្សាហើយ(ថាមាន) តម្លៃ ៧០ លានដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក? វាមានការប្រទាក់ក្រឡាគ្នាជាមួយនឹងបញ្ហាហិរញ្ញប្បទាន។ តើយើងរកលុយបាន ពីណាពិតប្រាកដដើម្បីយកមកធ្វើ។ យើងបានចំណាយច្រើនណាស់ ហើយនិង ត្រៀមចំណាយក្នុងមួយខែៗ ... នេះគ្រាន់តែគិតចំណាយសង្គមទេ អត់ទាន់គិត ចំណាយទៅលើការព្យាបាលជំងឺ ឧបត្ថម្ភសម្រាប់គ្រូពេទ្យ ... ការបើកប្រទេស (មក)ក្នុងមួយខែ ឃើញថាស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ចយើងចាប់ផ្តើមរើ។ តម្រូវការ ខាងក្នុង(ប្រទេស)មានច្រើន តម្រូវការនាំចូលក៏មានច្រើនដែរ។ អញ្ចឹងខាងក្នុង ពន្ធក៏ច្រើន ផ្នែកគយចាប់ផ្តើម ...។

៣៥. ស្តាយមិនបានចាយប្រាក់សន្សំដើម្បីពន្លឿនសេដ្ឋកិច្ច និងកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ

សំណួរ/ចម្លើយ ក្នុងសន្និសីទសារព័ត៌មាននៅវិមានរដ្ឋសភា, ២២ សីហា ២០២៣

... ការដឹកនាំតែងតែមានការពេញចិត្ត និងការមិនពេញចិត្ត ឬរហូតទៅដល់ការខកចិត្ត។ តើអ្វីខ្លះដែលជាការខកចិត្ត(របស់ខ្ញុំ)។ ខ្ញុំមិននិយាយពីការពេញចិត្តទេ ត្បិតការពេញចិត្តនោះ អង្គុយមួយថ្ងៃក៏និយាយមិនចង់អស់ផង។ ឯការខកចិត្តវាមានចំណុចរបស់វា ... ការខកចិត្តចុងក្រោយរបស់ខ្ញុំគឺ កម្ពុជាដែលធ្លាប់តែមានកំណើន(សេដ្ឋកិច្ច)ដ៏ស្ថិរភាពមួយ ដល់ជាង ៧% ក្នុងមួយឆ្នាំ ត្រូវបានកូរ៉េដ១៩បន្ទប់បង្អាក់ ហើយអត្រាភាពក្រីក្រដែលបានបញ្ចុះមកនៅក្រោម ១០% ទៅហើយនោះ វាក៏បានកើនឡើងវិញ។ ប្រាក់សន្សំប្រមាណជិត ៤ពាន់លានដុល្លារ ដែលខ្ញុំប៉ុនប៉ងថាប្រើដើម្បីធ្វើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធនៅកម្ពុជា ដោយមិនពឹងផ្អែកបរទេសក៏ត្រូវបាត់បង់ ដោយ(យើងត្រូវ)យកមកទប់ទល់ជាមួយនឹងកូរ៉េដ១៩ ព្រមជាមួយការបិញ្ញ័យប្រជាជន ... (ដូចនេះ)ការខកចិត្តនៅដំណាក់កាលចុងក្រោយ គឺខណៈប្រទេសកំពុងតែមានល្បឿនទៅមុខ យើងបែជាបាត់បង់ប្រាក់ដែលបានសន្សំសំរាប់ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ ដើម្បីសន្សំសេដ្ឋកិច្ច និងការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ ... ។

៣៦. ខួបទី៧០ ថ្ងៃបង្កើតគយនៅកម្ពុជា ដោយបំបែកចេញពីសហភាពគយឥណ្ឌូចិន
ពិធីសម្ពោធអគាររដ្ឋបាលគយនិងរដ្ឋាករ ព្រមទាំងសាលាជាតិគយ និងសារមន្ទីរគយ,
២៣ ធ្នូ ២០២១

... និយាយអំពីប្រវត្តិវិញ មកដល់ពេលនេះគឺខួបលើកទី៧០ នៃថ្ងៃបង្កើតគយនៅកម្ពុជា។ បើយើងនិយាយអំពីខួបលើកទី៧០ ឆ្នាំនេះយើងទើបនឹងប្រារព្ធពិធីខួបលើកទី៦៨ នៃថ្ងៃឯករាជ្យជាតិរបស់យើង។ ដូច្នេះ មានន័យថាម៉េច ... យើងត្រូវសំដែងការគោរពនូវការដឹងគុណចំពោះព្រះករុណា ព្រះមហាក្សត្រ ដែលពេលនោះ ព្រះអង្គបានធ្វើព្រះរាជបូជនីយកិច្ចទាមទារឯករាជ្យមួយជំហានម្តងៗ ពីផ្នែកមួយទៅកាន់ផ្នែកមួយ។ កុំភ្លេចថាគយនេះ ជាសេវាអធិបតេយ្យ ជាចំណែកមួយនៃឯករាជ្យភាពរបស់យើង។ ដូច្នេះ ព្រះអង្គបានទាមទារបង្កើតឡើងនូវរដ្ឋបាលគយកម្ពុជា ដោយបំបែកចេញពីសហភាពគយឥណ្ឌូចិន។ មានន័យថា ជាស្នាព្រះហស្តដ៏ធំរបស់ព្រះអង្គមួយទៀត ដែលយើងត្រូវមើលឃើញ ហើយដែលមានរូបភាពចាក់បញ្ចាំងផ្សាយតាមទូរទស្សន៍ជាតិ ... ក្រៅពីរូបភាពស្តីពីព្រះរាជដំណើរ

របស់ព្រះអង្គទៅកាន់តំបន់ស្វយ័តសៀមរាប ឬតំបន់ដទៃទៀត គឺពាក់ព័ន្ធនឹងការ
តស៊ូលើវិស័យនានាទាមទារនូវឯករាជ្យជាដំណាក់ៗ និងជាផ្នែកៗ ទម្រាំបានឯករាជ្យ
ពេញលេញនៅថ្ងៃទី៩ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ១៩៥៣ គឺថេរវេលា ៩០ឆ្នាំគត់ ដែលបារាំង
ត្រួតត្រាលើកម្ពុជា ...។

៣៧. ព្រះបរមរតនកោដ្ឋទាមទារគយពីបារាំង ២ឆ្នាំ(១៩៥១) មុនឯករាជ្យថ្ងៃ ៩វិច្ឆិកា ១៩៥៣

ពិធីសម្ពោធអគាររដ្ឋបាលគយនិងរដ្ឋាករ ព្រមទាំងសាលាជាតិគយ និងសារមន្ទីរគយ,
២៣ ធ្នូ ២០២១

... មុននឹងបានឯករាជ្យអ្វីដែលពិសេស គឺពេលដែលវត្តមានបារាំងលើទឹកដីខ្មែរ
ព្រះអង្គបានទាមទារជាផ្នែកៗ កាលពីដំណាក់កាលនោះ។ ផ្នែកមួយនៃឯករាជ្យ
របស់យើង គឺការទាមទារបំបែក(គយ)ចេញពីសហភាពគយឥណ្ឌូចិន។ អ្នកខ្លះ
ចោទយើងអំពីបក្សកុម្មុយនីស្តឥណ្ឌូចិន ឬសហព័ន្ធប្រជាជនឥណ្ឌូចិន ដែលរៀបចំដោយ
ប្រធាន ហូ ជីមិញ របស់វៀតណាម។ ក៏ប៉ុន្តែយើងមិនត្រូវភ្លេចហើយកុំម្នាលបង្គាប់
ប្រវត្តិសាស្ត្រឱ្យសោះ។ ពាក្យ ឥណ្ឌូចិន ឬសហភាពឥណ្ឌូចិន គឺជាពាក្យរបស់បា
រាំងទេ។ បារាំងជាអ្នកបង្កើតពាក្យសហភាពឥណ្ឌូចិននេះ។ អគ្គទេសាភិបាលនៅឯ
វៀតណាម។ ឯយើង នៅឯវត្តភ្នំ គឺ CDC រាល់ថ្ងៃនេះមានត្រឹមតែទេសាភិបាលទេ។
នៅឡាន ក៏មានត្រឹមតែទេសាភិបាលដែរ។ គេចាត់ទុកប្រទេស ៣ ដូចជាប្រទេសតែ
មួយ នៅក្រោមការត្រួតត្រារបស់បារាំងដូចគ្នា។ នៅកម្ពុជា ... ព្រះករុណា ព្រះមហា
ក្សត្រ បានតស៊ូតាមរបៀបរបស់ព្រះអង្គគឺមិនប្រើអាវុធ ប៉ុន្តែ(ប្រើ)បញ្ញាដើម្បី
ដោះស្រាយបញ្ហា រហូតធ្វើឱ្យបារាំងដកចេញ ... មុននឹងមកដល់ថ្ងៃ៩ វិច្ឆិកា ព្រះ
អង្គបានធ្វើកិច្ចការនេះមុន ២ឆ្នាំ។ បានសេចក្តីថា កើតនៅឆ្នាំ១៩៥១។ អញ្ចឹង ២
ឆ្នាំមុនបានឯករាជ្យពេញលេញ ...។

៣៨. សារមន្ទីរគយ ជាទីតាំងប្រវត្តិសាស្ត្រនៃព្រះរាជបូជនីយកិច្ច

ពិធីសម្ពោធអគាររដ្ឋបាលគយនិងរដ្ឋាករ ព្រមទាំងសាលាជាតិគយ និងសារមន្ទីរគយ,
២៣ ធ្នូ ២០២១

... សូមឱ្យតែទីតាំងមួយនេះ យើងរក្សាទុកជាសារមន្ទីរ(គយ) គឺជាទីតាំងប្រវត្តិ
សាស្ត្រ ដែលកសាងនៅក្នុងឆ្នាំ១៩៦៥ (ដូចមាន)នៅក្នុងរបាយការណ៍ឯកឧត្តម

ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី អូន ព័ន្ធមុនីរ័ត្ន។ សមិទ្ធផលច្រើនទៀត ដែលបានកសាងនៅ ក្នុងដំណាក់កាលនោះ។ នេះគ្រាន់តែជាការរំលឹក ដើម្បីយើងអាចដឹងអំពីប្រវត្តិថា ចាប់ផ្តើមពីទីណា។ **ប្រសិនបើជាគ្មានព្រះរាជបូជនីយកិច្ចនេះ ប្រហែលកម្ពុជានៅ តែជាដែនដីមួយរបស់បារាំងនៅឯនាយសមុទ្រ** ដូចជាអគ្គរដ្ឋទូតបារាំងធ្លាប់បាន ជួបនិងនិយាយជាមួយខ្ញុំថា នៅក្នុងប៉ាស៊ីហ្វិកនេះ គឺមានជនជាតិបារាំងប្រមាណ ជាង ២លាននាក់នៅតាមកោះនានា។ នេះជាចំណុចដែលថា យើងទទួលទានទឹក ត្រូវឃើញប្រភពទឹកចេញពីណា? យើងទទួលទានផ្លែឈើ តើនរណាជាអ្នកដាំ ដើមឈើនោះ? ...។

៣៩. រដ្ឋាភិបាលបណ្តោះអាសន្ន ថ្ងៃ៨ មករា ១៩៧៩ មិនទាន់មានក្រសួង

ពិធីសម្ពោធអគាររដ្ឋបាលគយនិងរដ្ឋាករ ព្រមទាំងសាលាជាតិគយ និងសារមន្ទីរគយ,
២៣ ធ្នូ ២០២១

... គួររំលឹកដល់ឯកឧត្តម តាំង សារីម ដែលពេលនោះត្រូវបានចាត់តាំងជា ប្រធានគណៈកម្មការពាណិជ្ជកម្ម ក្រោយមកហៅថាជាដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម។ ខ្ញុំសុំលើកត្រង់ចំណុចនេះបន្តិច ដើម្បីជាការចែករំលែកដល់អ្នកជំនាន់ក្រោយ ឱ្យ បានដឹង។ **រដ្ឋាភិបាលបណ្តោះអាសន្ន ដែលបង្កើតនៅថ្ងៃទី៨ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩ ពុំមានក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម ពុំមានក្រសួងឧស្សាហកម្ម ពុំមានក្រសួងកសិកម្ម និង ក្រសួងហិរញ្ញវត្ថុ ឬធនាគារទេ។ មានតែក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងជីវភាព មួយគត់។** ខ្ញុំ នៅចាំបានរឿងនេះ ព្រោះខ្ញុំជាអ្នកចូលរួមពិភាក្សាពីការរៀបចំក្រុមប្រឹក្សាប្រជាជន បដិវត្តកម្ពុជា ... គឺប្រើពាក្យទទួលបន្ទុកយ៉ាងដូច្នេះ។ មិនមានក្រសួងឧស្សាហកម្ម ក្រសួងស្ទឹងទេ មានតែក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងជីវភាព។ មកដល់ទីក្រុងភ្នំពេញនេះ យើងបង្កើតគណៈកម្មការទេ តែចង់ថា គណៈកម្មការទាំងនេះចំណុះឱ្យក្រសួង សេដ្ឋកិច្ច និងជីវភាពរួមមាន គណៈកម្មការពាណិជ្ជកម្ម គណៈកម្មការហិរញ្ញវត្ថុ គណៈកម្មការឧស្សាហកម្ម គណៈកម្មការកសិកម្ម ... បន្តពីគណៈកម្មការហិរញ្ញវត្ថុ ដែលជីកនាំដោយ បង ចាន់ ភិន នៅពេលនោះ និងមានគណៈកម្មការសង្គមកិច្ច។ ក្រោយមកក៏បានអ្នកទាំងនោះក្លាយទៅជាដ្ឋមន្ត្រីទាំងអស់ ...។

៤០. ផ្ទេរគយពីក្រសួងពាណិជ្ជកម្មទៅក្រសួងហិរញ្ញវត្ថុ

ពិធីសម្ពោធអគាររដ្ឋបាលគយនិងរដ្ឋាករ ព្រមទាំងសាលាជាតិគយ និងសារមន្ទីរគយ,
២៣ ធ្នូ ២០២១

... ពីដំបូង គយមិនចំណុះក្រសួងហិរញ្ញវត្ថុទេ គឺចំណុះក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម។ នៅពេលដែលខ្ញុំមកកាន់តំណែងជានាយករដ្ឋមន្ត្រី ក៏គិតថា បើទាត់បាល់ផង ធ្វើអាប៊ីតផង មិនបានទេ។ ព្រោះអី? ក្រសួងពាណិជ្ជកម្មជាក្រសួងនាំចេញនាំចូលរួចហើយគយមកកាន់ខ្លួនឯងទៀត អញ្ជឹងវាមិនចប់រឿង? ដូច្នេះហើយបានជាត្រូវផ្ទេរគយពីក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម មកកាន់ក្រសួងហិរញ្ញវត្ថុ ដែលពេលនោះបងតាំង សារីម ជាជួរមន្ត្រីពាណិជ្ជកម្ម និងបង ចាន់ ភិន ជាជួរមន្ត្រីក្រសួងហិរញ្ញវត្ថុ ... មុនពេលដែលឯកឧត្តម ឆាយ ថន ចូលទៅជំនួសបង ចាន់ ភិន ... យើងក៏គួរតែគោរពដល់អ្នកដែលបានបង្កើតស្ថាប័នគយនេះឡើង។ ការពិតទៅបង តាំង សារីម គាត់មានទស្សនវិស័យច្រើន គាត់មានការរៀបចំច្រើន ... ស ហូ ប្រធានគយមុន គេ។ បន្ទាប់ពី ស ហូ បានដល់ អ៊ិន សារឿន បន្ទាប់ទៅបានដល់ ប៉ែន ស៊ីម៉ន ហើយចប់ពី ប៉ែន ស៊ីម៉ន បានមកដល់ គុណ ញឹម សព្វថ្ងៃនេះ ...។

៤១. ក្រសួងហិរញ្ញវត្ថុទទួលគយ ក្រសួងពាណិជ្ជកម្មប្រគល់គយ

ខួបលើកទី៦៥ នៃការបង្កើតស្ថាប័នគយនិងរដ្ឋាករកម្ពុជា, ២៩ មិថុនា ២០១៦

... អំពីការផ្ទេរទទួលនៅពេលនោះ ឯកឧត្តម ចាន់ ភិន ដែលធ្លាប់ធ្វើជារដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ ក៏មិនធ្វើជារដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុតទៅទៀតទេ គឺឯកឧត្តម ឆាយ ថន (បានទទួលមុខតំណែងជំនួស) ... ខ្ញុំធ្វើជានាយករដ្ឋមន្ត្រីផង និងជារដ្ឋមន្ត្រីការបរទេសផង។ ប៉ុន្តែ ខ្ញុំក៏ផ្ទេរទៅឲ្យមនុស្សម្នាក់ដែលមិនបានការ និងបន្ទាប់ទៅខ្ញុំក៏ត្រូវកាន់ឡើងវិញ នូវ(តំណែង)រដ្ឋមន្ត្រីការបរទេស។ ខ្ញុំនៅចាំបានថា ក្រសួងដែលទទួលយកគយ គឺឯកឧត្តម ឆាយ ថន ឯក្រសួងដែលប្រគល់គយ គឺលោកជំទាវ ហូ ណូន។ សូមធ្វើការស្វែងយល់ ... ខ្ញុំតែងប្រគល់សិទ្ធិឲ្យឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រីប្រចាំការ ចុះហត្ថលេខាលើអនុក្រឹត្យជាច្រើនជំនួសឲ្យខ្ញុំ។ បើមិនឯកឧត្តម ជា សុទ្ធ ក៏សម្តេចចៅហ្វាវ៉ាង គង់ សំអុល ...។

៤២. បញ្ចប់កំរុងត្រួល រដ្ឋបាត់ ៣០លាន វិស័យឯកជនចំណេញ ៤០លាន

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅខេត្តកំពត, ២៥ មករា ២០១៩

... ខ្ញុំបានធ្វើការសម្រេច ទី១ ចុះហត្ថលេខាលើអនុក្រឹត្យបញ្ចប់វត្តមានកាំកុងត្រូលតាមមាត់ច្រកទាំងអស់ ដើម្បីកាត់បន្ថយភាពសំប្បាលើការនាំចេញ/នាំចូលក្នុងដំណើរការធ្វើធុរកិច្ច ... គោលដៅរបស់ខ្ញុំទុកតែ២ ទេ គឺនគរបាលអន្តរប្រវេសន៍និងគយ។ បើសិនជាមាននៅសល់ខាងផ្នែកកសិកម្ម ខាងផ្នែកអីទៀត ដកទៀតតែធ្វើនៅពេលក្រោយ ... (ការបញ្ចប់វត្តមាន) កាំកុងត្រូល ដែលធ្លាប់មាននៅទីនោះ (រដ្ឋត្រូវបាត់បង់) ប្រាក់ចំណូលប្រមាណជា ៣០លានដុល្លារអាមេរិក ... តែវិស័យឯកជននឹងចំណេញ ៤០លានដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក។ ព្រោះអី? បង់ផ្លូវការប្រហែល ៣០លានដុល្លារ តែមិនផ្លូវការប្រហែល ១០លាន ...។

៤៣. លុបកាំសាប លុបពន្ធកាត់ទុក មិនលក់/ដូរអធិបតេយ្យនឹងអ្នកណាជាចំខាត

សំណេះសំណាលជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ និងនិស្សិតខ្មែរ មកពីបណ្តាប្រទេសក្នុងសហគមន៍អឺរ៉ុប, ៤ កក្កដា ២០១៩

... កំណែទម្រង់ដែលយើងបានធ្វើកន្លងទៅ គ្រាន់តែពាក់ព័ន្ធជាមួយសេវាជីកជញ្ជូននិងសេវានៅកំពង់ផែ បានកាត់បន្ថយថ្លៃដើមការផលិតយ៉ាងច្រើន ខ. ដកកាំកុងត្រូល។ សេវានេះត្រូវចំណាយពេលវេលារបស់ធុរជន និងចំណាយប្រាក់កាសរបស់ធុរជន។ យើងដកចេញ។ លុបចោលអង្គភាពមួយដែលមានអាយុ ៤០ ឆ្នាំ គឺអង្គភាពកាំសាប។ យើងហ៊ានធ្វើ។ មុននេះ យើងស្ដេចគ្រប់កុងតឺន័រ តែឥឡូវ យើងស្ដេចកុងតឺន័រណាដែលមានការសង្ស័យតែប៉ុណ្ណោះ។ រឿងបង់ថ្លៃវាម្យ៉ាង តែរឿងយឺតយ៉ាវគឺជារឿងម្យ៉ាង។ ពន្ធកាត់ទុក ក៏យើងត្រូវលុបចោលទៀត។ អញ្ចឹង គ្រាន់តែទំហំការកាត់បន្ថយនេះ បើសិនជាគេតម្រូវឱ្យបង់ពន្ធ យើងក៏រកស៊ីបង់ពន្ធដែរ។ យើងមិនលក់អធិបតេយ្យ ឬយកអធិបតេយ្យទៅដូរជាមួយអ្នកណាឡើយ។ យើងគ្រាន់តែសុំឱ្យប្រព្រឹត្តដោយយុត្តិធម៌ចំពោះយើងតែប៉ុណ្ណោះ ...។

៤៤. សូមរួសរាន់បង់ពន្ធចេយ្យដើម្បីទទួលបាននូវភាពអនុគ្រោះ ១០%

សម្ភោធសណ្ឋាគារ Hyatt Regency ភ្នំពេញ, ១៥ ធ្នូ ២០២១

... ថ្ងៃនេះ គឺថ្ងៃទី១៥ (ធ្នូ) ហើយនៅតែ ១៥ថ្ងៃទៀតទេ (នឹងដល់កាលបរិច្ឆេទដាក់ពិន័យ)។ សូមអំពាវនាម្នាស់ចេយ្យមិនទាន់បានបង់ពន្ធ អញ្ជើញមកបង់ពន្ធឲ្យបានរួសរាន់ដើម្បីទទួលបានភាពអនុគ្រោះ ១០% ... ដោយយើងមិនឲ្យមាន

ព្រឹត្តិការណ៍ប្រាំដែលកើតឡើងតទៅទៀតទេ ទាក់ទងនឹងរបបយន្តមិនបង់ពន្ធរដ្ឋ
ក្រោមផ្អាកលេខនេះ ឬលេខនោះ ហើយក៏មិនឲ្យមានវត្តមាន(បើកបរ) មិនថាតែ
លើផ្លូវជាតិទេ ឲ្យតែបើកលើផ្លូវ។ របបយន្តចង្អុលស្តាំ ត្រូវកែទៅឆ្វេង។ អញ្ចឹងអ្នកមិន
បានបង់ពន្ធ រួសរាន់មកបង់ពន្ធ។ ក្រោយថ្ងៃ៣១ ធ្នូ បង់ពន្ធពេញ អត់បាន(ការ
អនុគ្រោះ) ១០%ទេ ...។

៤៥. អ្នកជាប់ពន្ធត្រូវតែបង់ពន្ធ ដើម្បីរដ្ឋយកពន្ធទៅអភិវឌ្ឍ

ពិធីចែកសញ្ញាបត្រជូននិស្សិតនៃសាកលវិទ្យាល័យឯកទេសនៃកម្ពុជា, ១១ ធ្នូ ២០១៩

... សមិទ្ធផលទាំងនេះ បានមកពីការខិតខំទាំងអស់គ្នា។ សូម្បីតែ(នៅទី)នេះ
មួយឆ្នាំៗ បង់ពន្ធមិនតិចទេ។ សាស្ត្រាចារ្យមួយចំនួនត្រូវបង់ពន្ធ ... អ្នកជាប់ពន្ធ
ទាំងឡាយត្រូវតែអនុវត្តនូវកម្មវិធីបង់ពន្ធ។ ពន្ធលើប្រាក់បៀវត្សក៏ត្រូវតែបង់។ ពី
មួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំ ពន្ធលើប្រាក់បៀវត្សក៏ច្រើនដែរ ព្រោះមនុស្សចូលធ្វើការបាន
ប្រាក់ខែច្រើន។ អញ្ចឹង ត្រូវកាត់ពន្ធបន្តិចមក។ ពន្ធហ្នឹងយកទៅធ្វើអី? សន្សំយក
ទៅធ្វើផ្លូវ ធ្វើប្រឡាយទឹក ទិញថ្នាំពេទ្យ កសាងមន្ទីរពេទ្យ នោះហើយជាតម្រូវការ
របស់យើង។ យើងមានផ្ទះសម្បែង បង់ពន្ធអចលនទ្រព្យបន្តិចទៅ។ (អ្នកប្រើ
ប្រាស់) ឡាន កុំគេចពន្ធ។ ត្រូវបង់ពន្ធនាំចូល បង់ពន្ធផ្លូវ ...។

**៤៦. សូមធនាគារ/មីក្រូហិរញ្ញវត្ថុ បន្ទុះបន្ថយការប្រាក់ឬការសងដល់អ្នករងគ្រោះដោយ
ទឹកជំនន់**

ប្រគល់សញ្ញាបត្រជូននិស្សិតនៃសាកលវិទ្យាល័យជាតិគ្រប់គ្រង, ១៧ តុលា ២០២២

...ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំសូមអំពាវនាវចំពោះផ្នែកធនាគារនិងមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុ ផ្តល់ការ
អនុគ្រោះ សម្រាប់អ្នកដែលទទួលផលប៉ះពាល់ពីគ្រោះទឹកជំនន់នេះ តាមរយៈនៃ
ការពន្យារពេល សម្រាប់ការសង (និង)បន្ទុះបន្ថយការប្រាក់ ឬតាមរយៈការរៀបចំ
ឥណទានឡើងវិញ។ សូមយោគយល់ ចំពោះការលំបាករបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ដែល
(មានការ)លិចលង់ ហើយយើងទៅរឹបអូសផ្ទះសម្បែង (និង/ឬ)ដីធ្លីរបស់គាត់
ទៅតាមកិច្ចសន្យាដើម វាមិនត្រូវទេ។ ខ្ញុំសូមឱ្យធនាគារជាតិ នៃកម្ពុជា ធ្វើការប្រជុំ
មួយជាមួយម្ចាស់គ្រឹះស្ថានហិរញ្ញវត្ថុ ដើម្បីឱ្យគ្រឹះស្ថានហិរញ្ញវត្ថុផ្តល់ការ(យោគ
យល់)។ ខ្ញុំក៏អំពាវនាវត្រង់ទៅកាន់គ្រឹះស្ថានហិរញ្ញវត្ថុទាំងអស់ ចូលរួមសម្រាល

បន្ទុក ផ្តល់ការអនុគ្រោះដល់អ្នកខ្ចីឥណទាន ដែលរងផលប៉ះពាល់ តាមរយៈការ
ពន្យារពេលសង(និង/ឬ)បន្ទុកបន្ថយអត្រាការប្រាក់ និងរៀបចំឥណទានឡើងវិញ
... មនុស្ស ១០ម៉ឺនគ្រួសារ មានអ្នកដែលទទួលរងផលប៉ះពាល់ដែលលំបាក យើង
គិតថា១៨%អញ្ចឹង ប្រមាណជិត ២ម៉ឺនគ្រួសារដែលត្រូវទទួលបានអន្តរាគមន៍...។

៤៧. ប្រទេសជាច្រើននិងស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុជាច្រើន វាយតម្លៃខុសពីការវិវឌ្ឍរបស់កម្ពុជា

សម្ភោធជាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការផ្លូវជាតិលេខ៥១ ប្រវែង ៣៧គីឡូម៉ែត្រ ចាប់ពី
ឧដុង្គ ផ្លូវជាតិលេខ៥ ដល់ថ្នល់ទទឹង ផ្លូវជាតិលេខ៤, ២៥ មីនា ២០២២

... ក្នុងជំនាន់ទសវត្សរ៍៩០ ប្រទេសជាច្រើននិងស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុជាច្រើន វាយ
តម្លៃខុសពីការវិវឌ្ឍរបស់កម្ពុជា បានជាពេលនោះ ប្រទេសខ្លះ និងស្ថាប័នហិរញ្ញ
វត្ថុខ្លះ បាន(សម្រេច)ធ្វើផ្លូវឱ្យយើង(ទទឹង)ត្រឹមតែ ៧ ម៉ែត្រតែប៉ុណ្ណឹង ឬខ្ពស់
បំផុត ១០ម៉ែត្រ។ វាអត់បានដល់ ១០ម៉ែត្រហ្នឹងទៀត។ សូម្បីតែផ្លូវជាតិលេខ៤
រាល់ថ្ងៃហ្នឹង កន្លែងខ្លះនៅ ៧ម៉ែត្រដដែលហ្នឹង។ ទើបនឹងពង្រីកបន្តហ្នឹង។ (ពួក
គេ)វាយតម្លៃខុសពីការវិវឌ្ឍរបស់កម្ពុជា ដែលពេលនោះក៏ត្រូវធ្វើផ្លូវ(ទទឹង)
ត្រឹមតែ ៧ម៉ែត្រ។ កន្លែងធ្លាប់ធ្វើផ្លូវ(ទំហំ) ៧ម៉ែត្រ ឥឡូវវាទៅជា ២៤ម៉ែត្រ ២៥
ម៉ែត្រ ទើបដោះស្រាយបានបញ្ហា(កកស្ទះ)។ គេក៏មិននឹងស្មានថាមានការវិវឌ្ឍ
លឿនបែបនេះ ...។

៤៨. បាត់ EBA មិនមែនបាត់ទំនាក់ទំនងរវាងរដ្ឋនិងរដ្ឋនោះទេ

បិទសន្និបាតត្រួតពិនិត្យការងារឆ្នាំ២០១៨ និងលើកទិសដៅការងារឆ្នាំ២០១៩
ក្រសួងមហាផ្ទៃ, ១៤ កុម្ភៈ ២០១៩

... សូមបញ្ជាក់ជូនអ្នកឯងអោយបានច្បាស់ថា ពេលនេះម៉ោងនេះបើទោះគ្មាន
ចំណូលបន្ថែមរដ្ឋាភិបាលហ៊ុន សែន មានសមត្ថភាពបើកប្រាក់ខែជូនមនុស្សទាំង
អស់រយៈពេល ១២ ខែ ដោយមិនចាំបាច់មានចំណូលថ្មី ... យើងបាននិយាយ
ហើយ ការដក EBA គឺមានតំលៃស្មើនឹងសម្លាប់បក្សប្រឆាំង ... ខ្ញុំបានណែនាំផ្ទៃ
ក្នុងរួចហើយ។ អំពើខុសច្បាប់ណាមួយដែលកើតលើទឹកដីកម្ពុជា ត្រូវតែប្រើ
វិធានផ្លូវច្បាប់ដើម្បីចាត់ការ។ យើងត្រូវខិតខំដើម្បីឈានឆ្ពោះទៅរកភាពឯករាជ្យ
ទាំងនយោបាយ និងសេដ្ឋកិច្ច។ វាមិនបានធ្វើឲ្យមានការរង្គោះរង្គើនៅក្នុងទំនាក់

ទំនងរវាងរដ្ឋនិងរដ្ឋនោះទេ។ រកស៊ីបង់ពន្ធឲ្យគ្នា។ ទំនាក់ទំនងរវាងរដ្ឋនិងរដ្ឋនៅតែ
បន្ត។ មិនមែនបានសេចក្តីថា ដកហូតភាពអនុគ្រោះ ហើយផ្តាច់ទំនាក់ទំនងខាង
ការទូតនោះទេ ...។

៤៩. មាន EBA ក៏មិនក្លាយជាអ្នកមាន បាត់ EBA ក៏វាមិនស្លាប់

សំណេះសំណាលជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ និងនិស្សិតខ្មែរ មកពីបណ្តាប្រទេសក្នុង
សហគមន៍អឺរ៉ុប, ៤ កក្កដា ២០១៩

... តើបានមើលការសម្ភាសន៍របស់លោកជំទាវ (Cecilia) Malmström ទេ?
និយាយអំពីការចុះហត្ថលេខាលើកិច្ចព្រមព្រៀងពាណិជ្ជកម្មសេរីរវាង EU ជាមួយ
វៀតណាមក្នុងពេលដែលព្រមានចំពោះកម្ពុជា មីយ៉ាន់ម៉ា និងបង់ក្លាដែស។ ខ្ញុំ
បានមើលដោយយកចិត្តទុកដាក់នូវបទសម្ភាសន៍នេះ។ ខ្ញុំបានបញ្ជាក់ហើយ “មាន
EBA ក៏មិនអាចក្លាយទៅជាអ្នកមាន បាត់ EBA ក៏វាមិនងាប់ទេ”។ តែយើងត្រូវប្រឹង
ខ្លួនឯងមួយជាពីរ។ អ្វីដែលខ្ញុំបារម្ភមិនមែនបញ្ហាបាត់ EBA ឬមិនបាត់ EBA ទេ តែ
បារម្ភក្រែងលោមានភាពស្លឹកស្រពន់ក្នុងមន្ត្រីរាជការរបស់យើង។ ត្រឡប់ទៅវិញ
នឹងមានការប្រជុំបក្សនៅថ្ងៃទី១០ មានពេលមួយព្រឹកដើម្បីខ្ញុំនិយាយ ... EBA ជា
ស្តី? វាជាប្រព័ន្ធអនុគ្រោះ សម្រាប់ប្រទេសដែលមិនទាន់រីកចម្រើន។ វានឹងបាត់
នៅពេលណាមួយ ... ឱ្យតែសេដ្ឋកិច្ចយើងឡើងបន្តិច វាបាត់ហើយ ... ប្រទេសមាន
ការលូតលាស់ជាងយើង ជាងឡាវ ជាងមីយ៉ាន់ម៉ា ដូចជាថៃ វៀតណាម ឥណ្ឌូនេស៊ី
ម៉ាឡេស៊ី គេមិនបានទទួល EBA ហ្នឹងទេ។ ប្រទេសនៅអាហ្វ្រិកមួយចំនួន គេអត់
លេងចូលទេ។ ព្រោះគេដឹង។ គេមិនយកផង ...។

៥០. មេរៀនវិបត្តិសេដ្ឋកិច្ច ៣លើក៖ លោកមិនទាន់ខ្ពស់ ធ្លាក់មកវិញមិនឈឺខ្លាំង”

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មកររោងចក្រនៅក្បែរវត្តព្រៃស្តី ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ
រាជធានីភ្នំពេញ, ២៨ មិថុនា ២០២៣

... ការប៉ះទង្គិចខាងសេដ្ឋកិច្ច តាមការចំណាំមើល មាន ៣លើករួចហើយ ដូច
ជាវិបត្តិហិរញ្ញវត្ថុអាស៊ីឆ្នាំ១៩៩៧-១៩៩៨ មានផលប៉ះពាល់តិចទេសំរាប់កម្ពុជា។
ដោយសារអ្វី? កម្ពុជាបានដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ទាំងប្រាក់រៀលនិងប្រាក់រូបិយបណ្ណ
ប្រទេសនៅលើទីផ្សាររបស់ខ្លួន។ អញ្ចឹង ផលប៉ះពាល់នៅកម្ពុជាមានមិនធំទេ។ ខ្ញុំ

បាននិយាយថា “លោកមិនទាន់ខ្ពស់ ធ្លាក់មកវិញក៏មិនឈឺខ្លាំងដែរ”។ ពេលនោះ សេដ្ឋកិច្ចយើងនៅតូចៗ ដល់វិបត្តិសេដ្ឋកិច្ចហិរញ្ញវត្ថុឆ្នាំ២០០៨-២០០៩ ផលប៉ះពាល់ទាក់ទងទៅនឹងអតិផរណា ក៏មានមិនជាធំទេ ដោយសារយើងប្រើការទូទាត់ (ជាបរិយបណ្ណ) ចម្រុះ។ ដល់ឥឡូវវិបត្តិដំណាក់កាលកូវីដ១៩ និងនឹងដំណាក់កាលសង្គ្រាមស៊ី-អ៊ុយក្រែន បូកជាមួយនឹងទណ្ឌកម្មជាងកតោភាគី ធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់សេដ្ឋកិច្ចទូទាំងពិភពលោក។ អតិផរណាតាមប្រទេសនានាឡើងកប់ពពក។ កម្ពុជាយើងនៅរក្សាកម្លាំងទិញរបស់កម្មករ ដោយយកវិធានការម្ខាងខិតខំដំឡើងបៀវត្សរ៍ តែម្ខាងទៀត ក៏ខិតខំកម្រិតតម្លៃទំនិញឱ្យនៅទាបតាមដែលអាចធ្វើទៅបាន ...។

៥១. ADB សន្យាផ្តល់ ៦០ម៉ឺនដុល្លារសំរាប់ការបង្កើតឧត្តមក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ចជាតិ
 សម្តេច អគារឥន្ទ្រទេវី នៃរាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា, ២១ វិច្ឆិកា ២០១៩

... ឧត្តមក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ចបានបង្កើតនៅឆ្នាំ២០០២។ ពេលនោះ ធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ីបានសន្យានឹងផ្តល់ជំនួយ ៦០ម៉ឺនដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក ដើម្បីបង្កើត(ឧត្តមក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ច) ក្នុងគោលបំណងធ្វើឱ្យមានសង្គតិភាពលើការរៀបចំសុន្ទរកថារបស់នាយករដ្ឋមន្ត្រី។ ជួនកាល ស្ថាប័នមួយមកព្រៀងសុន្ទរកថា ចង់បានលើចំណុចនេះ រវាងពីរសុន្ទរកថានៅទីកន្លែងមួយទៅសុន្ទរកថាមួយទៀត នៅកាន់កន្លែងមួយទៀត មិនដូចគ្នា។ វាមិនមានសង្គតិភាពទេ។ ចង់ឱ្យវាមានជាលក្ខណៈស្រាវជ្រាវក្នុងក្របខ័ណ្ឌជាយុទ្ធសាស្ត្រ ... ដល់បង្កើតបានហើយ វាអត់បានលុយ ៦០ម៉ឺនដុល្លារនោះ។ មូលហេតុអ្វី? ... គោលដៅរបស់ADB គឺរុញគ្រូមកបង្រៀន។ ឯយើងដាក់មនុស្សដូចជា ឯកឧត្តម អូន ព័ន្ធមុនីរ័ត្ន, ហង់ជួន ណារ៉ុន និងបណ្ឌិតមួយចំនួនទៀត ក៏បាត់លុយ ៦០ម៉ឺនដុល្លារបណ្តោយ។ ទោះបីមកដល់ម៉ោងនេះក៏ដោយ ADB គួរបញ្ចេញការវិភាគអ្វីមួយទោះឱ្យ ៦ ពាន់ដុល្លារក៏បានដែរ។ សន្យាឱ្យលុយគ្នា ៦០ម៉ឺនដុល្លារបង្កើតឧត្តមក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ចជាតិ។ ដល់ទៅឥឡូវ ទទេស្អាត។ មូលហេតុដែលទទេស្អាត ព្រោះយើងដាក់មនុស្សទៅខ្លាំងៗ ដល់ខ្លាំង គាត់ថា មិនមានការចាំបាច់ដើម្បីហ្វឹកហ្វឺនផង ...។

៥២. អាចសម្រេចគោលដៅជាប្រទេសមានចំណូលមធ្យមកម្រិតខ្ពស់និងចំណូលខ្ពស់
 មហាសន្និបាតតំណាងទូទាំងប្រទេសលើកទី៤ សហភាពសហព័ន្ធយុវជនកម្ពុជា,
 ២៧ វិច្ឆិកា ២០១៨

... ពេលនេះ កម្ពុជាកំពុងស្ថិតក្នុងក្របខ័ណ្ឌជាប្រទេសដែលមានប្រាក់ចំណូលមធ្យមកម្រិតទាប។ តែយើងមានគោលដៅក្លាយជា **ប្រទេសមានចំណូលមធ្យមកម្រិតខ្ពស់ នៅឆ្នាំ២០៣០ និងក្លាយទៅជាប្រទេសដែលមានចំណូលខ្ពស់ នៅឆ្នាំ២០៥០** ... ដែលហៅថា ប្រទេសមានចំណូលកម្រិតទាបគឺ ៩៩៥ដុល្លារ (អាមេរិក) ចុះ ... ចាប់ពី ៩៩៦ - ៣ ៨៩៥ដុល្លារ(អាមេរិក) ចាត់ទុកជាប្រទេសដែលមានប្រាក់ចំណូលមធ្យមកម្រិតទាប។ ចាប់ពី ៣ ៨៩៦ - ១២ ០៥៥ដុល្លារ(អាមេរិក) ជាប្រទេសដែលមានប្រាក់ចំណូលមធ្យមកម្រិតខ្ពស់។ ចាប់ពី ១២ ០៥៥ដុល្លារ (អាមេរិក)ឡើងទៅ ចាត់ទុកជាប្រទេសដែលមានប្រាក់ចំណូលខ្ពស់។ ឥឡូវនេះ យើងកំពុងស្ថិតនៅប្រាក់ចំណូល ១ ៥៦៣ដុល្លារ(អាមេរិក) ឆ្នាំក្រោយយើងនឹងឡើងទៅដល់ ១ ៧០៥ដុល្លារ(អាមេរិក)។ តាមការព្យាករ នៅឆ្នាំ២០២១ យើងអាចនឹងឡើងទៅដល់លើស ២ ០០០ (ដុល្លារ អាមេរិក)។ **អញ្ជឹង (ឆ្នាំ) ២០៣០ ខ្ញុំគិតថា យើងនឹងសម្រេចគោលដៅក្លាយទៅជាប្រទេស ដែលមានប្រាក់ចំណូលលើសពី ៣ ៨០០(ដុល្លារអាមេរិក)។ អាចទៅរួច។ យើងត្រូវប្រឹងធ្វើទាំងអស់គ្នាដើម្បីសម្រេចកំណើនសេដ្ឋកិច្ច ៧% ក្នុងមួយឆ្នាំ ... ។**

៥៣. អត្រានៃភាពក្រីក្រ៥៣% នៅឆ្នាំ២០០៤ ធ្លាក់មកនៅត្រឹម១៣.៥% នៅឆ្នាំ២០១៤
 ការជួបសំណេះសំណាលជាមួយបងប្អូនខ្មែរនៅប្រទេសស្វីស, ២៣ តុលា ២០១៨

... យើងត្រូវខិតខំរួមគ្នារក្សាសន្តិភាព។ ដោយសារសន្តិភាព កំណើនសេដ្ឋកិច្ចរបស់យើងលឿន។ ខ្ញុំសូមបញ្ជាក់ថាឆ្នាំ២០០៤ អត្រានៃភាពក្រីក្រនៅសល់ ៥៣% ឯណោះ តែឆ្នាំ២០១៤ ត្រូវជា ១០ឆ្នាំក្រោយ យើងទម្លាក់អត្រានៃភាពក្រីក្រមកនៅ ១៣,៥%។ ឥឡូវ ៤ឆ្នាំបន្ទាប់ទៀត យើងអត់ទាន់បានធ្វើអង្កេតឡើងវិញ ដូច្នេះ យើងនៅប្រើតួលេខចាស់។ ឆ្នាំ២០១៤ អត្រានៃភាពក្រីក្រនៅសល់ ១៣,៥% ប៉ុន្តែយោងទៅលើកំណើនសេដ្ឋកិច្ច៧% អត្រានៃភាពក្រីក្រធ្លាក់ជាង ១% ក្នុងមួយឆ្នាំ ដូច្នេះ ពេលនេះអត្រានៃភាពក្រីក្ររបស់យើងនៅមុខ៩%។

យើងនឹងធ្វើអង្កេតឡើងវិញ។ យើងបានប្តូរផ្លាស់ពីប្រទេសមួយមានប្រាក់ចំណូល រាប់សិបដុល្លារ(អាមេរិក) មកកើនដល់ ១ ៥៥៦(ដុល្លារអាមេរិក)។ ខ្ញុំសង្ឃឹមថា ចប់រាជរដ្ឋាភិបាលអាណត្តិទី៦ មនុស្សម្នាក់ៗនឹងមានប្រាក់ចំណូលលើសពី ២០០០ (ដុល្លារអាមេរិក) ...។

៥៤. កម្ពុជាក្សានបានអធិបតេយ្យក្នុងការខ្ចីបុល

កម្មវិធីសំណួរ/ចម្លើយ បន្ទាប់ពីសន្និសីទអន្តរជាតិលើកទី ២៥ ស្តីពី«អនាគតអាស៊ី» នៅទីក្រុងតូក្យូ ប្រទេសជប៉ុន, ៣០ ឧសភា ២០១៩

... ខ្ញុំបានលឺគេនិយាយច្រើនថា “កម្ពុជាអាចនឹងធ្លាក់ក្នុងអន្ទាក់បំណុល (គឺ អន្ទាក់) នៃបំណុលរបស់ចិន”។ និយាយមួយបែប មិនមែនគ្រាន់តែជាទំនាក់ទំនង រវាងផ្លូវមួយខ្សែក្រវាត់មួយទេ។ ក៏ប៉ុន្តែ ខ្ញុំអាចបញ្ជាក់បានថា មិនដល់កម្រិតនោះ ទេ។ (មាន)ប្រទេសខ្លះជំពាក់បំណុលបរទេសរហូតទៅដល់២០០% ឬ៣០០% ឬ ៥០០% នៃ GDP ប៉ុន្តែមិនមែនបានជំពាក់ចិនឯណា។ អញ្ចឹងវាមិនមែនជាអន្ទាក់ របស់ចិនទេ។ ប្រទេសខ្លះមិនបានជំពាក់ចិនទេតែជំពាក់(បរទេស)តាំងពីពេលមុន ចិនមាននយោបាយផ្លូវមួយខ្សែក្រវាត់មួយឯណោះ។ រីឯកម្ពុជាក្សានបានអធិបតេយ្យ ក្នុងការខ្ចីបុល។ យើងខ្ញុំខ្ចីតាមគម្រោងដែលយើងខ្ញុំត្រូវការ ហើយចិនគោរពនូវការ សម្រេចរបស់យើង។ ខ្ញុំសូមគូសបញ្ជាក់ថា ចិនមិនបានបង្ខំឲ្យយើងធ្វើនេះ ឬធ្វើ នោះទេ។ ចិនបានគោរពនូវការសម្រេចចិត្តរបស់កម្ពុជា ...។

៥៥. កម្ពុជាទើបនឹងជំពាក់បំណុលបរទេស២១,៥% នៃអនុបាត៤០%

កម្មវិធីសំណួរ/ចម្លើយ បន្ទាប់ពីសន្និសីទអន្តរជាតិលើកទី ២៥ ស្តីពី«អនាគតអាស៊ី» នៅទីក្រុងតូក្យូ ប្រទេសជប៉ុន, ៣០ ឧសភា ២០១៩

... យើងបានខ្ចីនូវអ្វីដែលហៅថា “ឥណទានសម្បទាន”(មាន)អត្រាការប្រាក់ ទាបនិងរយៈពេលសងវែង។ យើងត្រូវធ្វើរឿងនេះជាបន្តទៀត មិនមែនតែជាមួយ ប្រទេសចិនទេ តែជាមួយជប៉ុន ជាមួយស្ថាប័នហិរញ្ញវត្ថុដទៃទៀត យើងក៏នៅតែ បន្តនិងធ្វើការដោះស្រាយនេះ។ មួយទៀត យើងខ្ញុំមានការប្រុងប្រយ័ត្នខ្លាំងណាស់លើការ ខ្ចីបុលពីបរទេស។ មកដល់ពេលនេះ និយាយពីបំណុលបរទេស (កម្ពុជា)ទើបនឹង មានបំណុលស្មើនឹង ២១,៥% នៃអនុបាតអនុញ្ញាតឲ្យខ្ចី ៤០% ទេ។ យើងខ្ញុំទើប

នឹងជំពាក់ត្រឹមតែ ២១,៥% (នៃផសស)ប៉ុណ្ណោះ។ គ្រប់គ្នាត្រូវមើលឃើញនូវ ចំណុចនេះ ...។

៥៦. ទាក់ទាញវិនិយោគថ្មី តាមរូបមន្តមួយបូក

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និងយោជិត នៅតំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេសនាងកុក ខេត្ត កោះកុង, ១៣ មីនា ២០១៩

... ខ្ញុំបានជួបគណៈប្រតិភូរបស់ជប៉ុន។ ខ្ញុំស្នើគាត់។ នេះក៏ជាចំណុចជោគជ័យ ដែរ គេហៅថា រូបមន្តមួយបូក។ អ្វីទៅរូបមន្តមួយបូក? យើងមិនអាចស្នើជប៉ុន ឬ ប្រទេសដទៃឲ្យរើរោងចក្រចេញពីប្រទេសថៃ រើរោងចក្រចេញពីប្រទេសម៉ាឡេស៊ី រើរោងចក្រចេញពីប្រទេសចិន រើរោងចក្រចេញពីប្រទេសវៀតណាម មកកាន់ប្រទេសរបស់យើងទេ? យើងអនុវត្តតាមរបៀបគេហៅថា រូបមន្តមួយបូក។ គេមានទីតាំងរោងចក្រដែលធ្វើរាប់សិបឆ្នាំហើយនៅក្នុងប្រទេសថៃ គេមកបើកសាខារោងចក្រនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ រូបមន្តនេះវាសមស្រប ដែលយើងមិនទាមទារឲ្យមានការផ្ទេររោងចក្រទាំងស្រុងទេ។ នេះហៅថា រូបមន្តមួយបូក។ មានរោងចក្រមួយនៅទីក្រុងភ្នំពេញ គឺចេញពីថៃចូលមកក្នុងកម្ពុជា។ ឥឡូវដែលមកក្នុងកម្ពុជាសឹងតែធំជាងនៅក្នុងប្រទេសថៃទៅវិញ។ បន្តិចទៀតកម្ពុជាបូកថៃទៅវិញ។ ពីមុន ថៃបូកកម្ពុជា។ នៅពេលមានការវិវឌ្ឍកាន់តែខ្ពស់នៅកម្ពុជា វាទៅជា កម្ពុជាបូកថៃ ...។

៥៧. វិនិយោគិនក្រៅប្រទេស មានសិទ្ធិវិនិយោគ១០០% មិនបាច់ដៃគូ/ភាគហ៊ុនក្នុងស្រុក

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និងយោជិត នៅស្រុកអង្គស្នួល ខេត្តកណ្តាល, ២០ កុម្ភៈ២០១៩

... យើងអត់ប្រកាន់ថាប្រទេសណា ហើយគ្មានការរើសអើង បែងចែករវាងអ្នកវិនិយោគក្នុងស្រុក និងអ្នកវិនិយោគមកពីក្រៅប្រទេសទេ។ អ្នកវិនិយោគមកពីក្រៅប្រទេសមានសិទ្ធិវិនិយោគ ១០០% ដោយមិនចាំបាច់មានដៃគូក្នុងស្រុក ឬ ភាគហ៊ុនក្នុងស្រុក។ នេះជាចំណុចពិសេស នៃគោលនយោបាយបើកចំហរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា។ ប្រទេសខ្លះតម្រូវឲ្យមានភាគហ៊ុនក្នុងស្រុក។ កម្ពុជាមិនតម្រូវដូចនោះទេ។ អ្នកទាំងឡាយដាក់ភាគហ៊ុន ១០០% ខ្លួនឯងចុះ ហើយយើងក៏មិនកំណត់ការនាំចេញប្រាក់ចំណេញទៅក្រៅប្រទេសទេ។ យើងមិនមាន

កំណត់ទេ។ ប៉ុន្តែ យើងកាន់តែស្វាគមន៍ថែមទៀត ពេលដែលប្រាក់ចំណេញរបស់ អ្នកត្រូវបានប្រើប្រាស់ពង្រីកអាជីវកម្មបន្ថែមទៀតក្នុងប្រទេស។ យើងលើកទឹក ចិត្ត ...។

៥៨. គោលនយោបាយសេដ្ឋកិច្ចផ្កាយព្រឹកឬហ៊ុនសែនណូមិកបើកចំហសំរាប់វិនិយោគិន

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និងយោធិត នៅស្រុកអង្គស្នួល ខេត្តកណ្តាល,
២០ កុម្ភៈ២០១៩

... កម្ពុជាមិនប្រកាន់ថាប្រទេសណា អ្នកវិនិយោគក្នុងស្រុក និង/ឬអ្នកវិនិយោគ មកពីក្រៅប្រទេសទេ ... គោលនយោបាយសេដ្ឋកិច្ចរបស់យើង អាចចាត់ទុកថា ជា គោលនយោបាយសេដ្ឋកិច្ចផ្កាយព្រឹកដែលវាគ្មានពេលអស្ចង្កតទេ។ នេះជាគោល នយោបាយ ហ៊ុនសែនណូមិក ឬប្រៀបដូចជានយោបាយសេដ្ឋកិច្ចផ្កាយព្រឹក ដែលវាគ្មានពេលវេលាដែលនឹងអស្ចង្កតទេ។ ព្រឹកណាក៏វាមានផ្កាយព្រឹកៈដែរ។ រយៈពេល ៤០ឆ្នាំកន្លងផុត ជាពិសេស រយៈពេល ៣៤ឆ្នាំនេះ ក្រោមការដឹកនាំ របស់នាយករដ្ឋមន្ត្រីរូបនេះ តាំងពីក្លាយៗ ឪពុកម្តាយ ជីដូនជីតា របស់ក្លាយៗ តាំង ពីរកស្សីក្រដើងពាក់មិនបាន ... ពួកគាត់បានរួមដំណើរជាមួយពូ ... ជាមួយគណបក្ស ប្រជាជនតាំងពីគ្រាដែលលំបាកបំផុត ...។

៥៩. ពិចារណាអោយក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចហិរញ្ញវត្ថុរៀបចំស្តុកប្រេងឥន្ធនៈជាយុទ្ធសាស្ត្រ

សម្តេចដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់ស្ថានអាកាស និងផ្លូវក្រោមដីចោមចៅ, ៣១ មីនា ២០២២

... ទាក់ទងនឹងប្រេង បើឡើង(ថ្លៃ)គ្រប់ប្រទេស ផលប៉ះពាល់បណ្តាលពី សង្គ្រាមរុស្ស៊ី និងអ៊ុយក្រែនមកដល់ហើយ។ ការដោះស្រាយតម្រូវការនៅពេល ខាងមុខយ៉ាងម៉េច។ ខ្ញុំកំពុងតែគិតថា ឱ្យក្រសួងសេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុ រៀបចំស្តុក ប្រេងយុទ្ធសាស្ត្រ។ ពីមុន យើងផ្អែកលើវិស័យឯកជនរៀបចំស្តុកយុទ្ធសាស្ត្រ។ ឥឡូវ យើងត្រូវបង្កើនការស្តុកទុកប្រេងឥន្ធនៈ។ ឧទាហរណ៍ថា វាអគ្គិសនីរបស់ យើង ឬក៏ម៉ាស៊ីនភ្លើងដើរដោយធូលីថ្មរត់វាមិនគ្រប់ដូចនៅឆ្នាំ២០១៨ អញ្ចឹង យើងក៏ត្រូវតែជំរុញការបញ្ជូនម៉ាស៊ីន ដែលដើរដោយប្រេងឥន្ធនៈ។ យើងបាន ទិញម៉ាស៊ីនផលិតអគ្គិសនី ៤០០មេហ្គាវ៉ាត់មកដាក់ក្បែររាជធានីភ្នំពេញ។ វាមាន តម្រូវការ(ប្រើប្រាស់)ប្រេង ... ពីដំណាក់កាលមួយ ទៅកាន់ដំណាក់កាលមួយ

តម្រូវការខុសគ្នា។ ដូចជាយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណអញ្ជឹង កាលពីមុន៖ ទឹក ផ្លូវភ្លើង មនុស្ស។ ឥឡូវយើងដាក់ជា៖ មនុស្ស (ទឹក ផ្លូវភ្លើង)។ ទៅជាមនុស្សមុន យក វិស័យបណ្តុះបណ្តាលធនធានមនុស្ស គឺជាអាទិភាពជាមុំទី១ នៃការដោះស្រាយការវិនិយោគសម្រាប់ការឈានឡើងរបស់ប្រទេសជាតិ ...។

៦០. ចលនាក្រៅប្រទេសឱ្យអ្នកក្នុងប្រទេសដកលុយនិង/ឬកុំសងធនាគារ/មីក្រូហិរញ្ញវត្ថុ

បើកដំណើរការសាកល្បងសួនទឹកកម្សាន្ត Garden City Water Park,

១៦ សីហា ២០២០

... មានអ្នកនៅបរទេសមួយចំនួននិយាយអំពីក្របខ័ណ្ឌឥណទានមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុ ថា លោក ហ៊ុន សែន លើកទឹកចិត្តឱ្យមានការរីបអូស។ (ពិចារណាចុះ) គ្មានអ្នកណាដែលមានចិត្តជ្រះថ្លាលើស ហ៊ុន សែន ទេ។ អំពាវនាវឱ្យមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុ ឱ្យធនាគារមានការយោគយល់ចំពោះអ្នកដែលបានជំពាក់ប្រាក់ ហើយសុំឱ្យរៀបចំឥណទានឡើងវិញរាប់សិបម៉ឺនគ្រួសារឯនោះ។ ប៉ុន្តែ ក្នុងពេលដែលយើងកំពុងតែទន់ភ្លន់ កំពុងតែអំពាវនាវកុំឱ្យមានការរីបអូសនៅក្នុងដំណាក់កាល កូវីដ១៩ ឱ្យធនាគារនិងស្ថាប័នមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុមានការអធ្យាស្រ័យយោគយល់ បែរជាមានចលនាពីក្រៅប្រទេស រុញឱ្យអ្នកក្នុងប្រទេស ទី១ ដកលុយចេញពីធនាគារដើម្បីឱ្យធនាគារផ្ទុយលំ និងទី២ ចលនាឱ្យប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរ ដែលជំពាក់លុយធនាគារ និងមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុ កុំសងលុយធនាគារនិងមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុ។ ដើម្បីជាការឆ្លើយតប និងជាការព្រមាន ខ្ញុំបានប្រកាសថា បើអ្នកណាធ្វើតាមមេឧទ្ទាម មិនព្រមសងលុយធនាគារ មិនព្រមសងលុយមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុ (ខ្ញុំនឹង) លើកទឹកចិត្តឱ្យមានការរីបអូស ... ឥឡូវស្ងាត់ឈឹង។ ខ្ញុំនៅតែនិយាយដដែល ខ្ញុំអង្វរធនាគារ អង្វរកមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុ យោគយល់ចំពោះការលំបាកក្នុងការសងប្រាក់ ហើយអំពាវនាវឱ្យមានការរៀបចំឥណទានឡើងវិញ ...។

៦១. វិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច ស្នើនឹងការធ្វើរោងកម្ម

សំណេះសំណាលជាមួយនឹងមន្ត្រីរាជការ និងក្រុមការងារបច្ចេកទេសស្ថាបនា

ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធផ្លូវក្រុង ក្នុងខេត្តព្រះសីហនុ, ១ មិថុនា ២០២០

... ផែនការរបស់ពួកឯងគឺធ្វើឱ្យធនាគារនៅកម្ពុជារលំ។ ចរិតពួកឯងគឺជា
ចរិតបំផ្លាញជាតិពិតប្រាកដ ... ការធ្វើវិទ្យុឱ្យនាសេដ្ឋកិច្ច ស្មើនឹងការធ្វើភេរវកម្ម។
ឯងចង្អុលការមកខាងក្នុង យើងនឹងចាប់អ្នកខាងក្នុង ... ឱ្យបញ្ជាពីបារាំង/អាមេរិក/
កាណាដាមក ... ពួកឯងមិនត្រឹមតែមិនជួយជាតិទេ ឯងចង់បង្កើតចលាចលដោយ
បំផុសមនុស្សមិនឱ្យសងលុយធនាគារ ធ្វើឱ្យធនាគាររលំ ហើយទាញយកផលផ្ទុល
រំលំ។ យើងមិនទុកឱកាសឱ្យឯងទេ ... ភេរវកម្ម មិនសំដៅតែទៅលើការវាយប្រហារ
ដោយគ្រាប់បែក/មីននោះទេ។ អ្នកឯងធ្វើវិទ្យុឱ្យនាសេដ្ឋកិច្ច បំផ្លាញជាតិយ៉ាង
ដូច្នេះ គ្មានរឿងត្រូវទុកអ្នកឯងទេ។ រឿងសិទ្ធិមនុស្សទុកមួយឡែកសិន ព្រោះអ្នក
ឯងបំផ្លាញ។ រឿងអីនិយាយដល់សិទ្ធិមនុស្ស? សិទ្ធិមនុស្សមិនឱ្យបំផ្លាញទេ ... ។

២៨. អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា (អវតក)

១	កម្ពុជាខ្ចេចខ្ចាំដោយអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ ហើយត្រូវទណ្ឌកម្មអយុត្តិធម៌ថែមទៀត	៥៩៣
២	ធ្លាប់ជួបហើយ ប្រទេសតាំងខ្លួនប្រជាធិបតេយ្យ តែតាំទ្រវង្សប្រហារយោធា	៥៩៣
៣	ប្រទេសធ្លាប់ទទួលស្គាល់ខ្មែរក្រហម គប្បីទទួលព្រមថានយោបាយខ្លួនខុស	៥៩៤
៤	សូមបរទេស “កុំកសាងកំហុសទី៣” មកលើកម្ពុជា	៥៩៤
៥	ពេលខ្មែរក្រហមខ្លាំង គ្មានអ្នកនិយាយពីកាត់ទោស ឬឈប់ទទួលស្គាល់នៅអសប	៥៩៥
៦	កន្លែងស័ក្តិសមរបស់ខ្មែរក្រហម គឺកាត់ទោសនៅតុលាការឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិ ...	៥៩៥
៧	ភាគីវាយខ្មែរក្រហម រក្សាជំហរឱ្យមានការកាត់ទោសខ្មែរក្រហម តាំងពីដើមដល់ចប់	៥៩៦
៨	ពី “ទប់ស្កាត់...របបប្រល័យពូជសាសន៍” មកត្រឹម “ទប់ស្កាត់...អំពើពិតកាលថ្មីៗ”	៥៩៦
៩	ការកាត់ទោសខ្មែរក្រហមឆ្លងកាត់ ៣អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ	៥៩៧
១០	បើពង្រាយការចោទប្រកាន់ ការកាត់ទោសនឹងមិនអាចចប់	៥៩៨
១១	“សុខចិត្តឲ្យតុលាការបរាជ័យ តែមិនឲ្យប្រទេសកម្ពុជាមានសង្គ្រាមឡើងវិញទេ”	៥៩៨
១២	ប៉ុល ពត ... មិនចូលរួមបោះឆ្នោត បានផ្តល់ជោគជ័យឲ្យនយោបាយឈ្នះឈ្នះ	៥៩៩
១៣	ការបញ្ចប់សង្គ្រាមដោយភាគីម្ខាងចុះចូលដល់ផ្ទះ មិនទាន់មានទេលើពិភពលោក	៥៩៩
១៤	ទទួលយកការចុះចូលនៃមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមដល់ផ្ទះ គឺដើម្បីជូនសារ៣	៦០០
១៥	ការកាត់ទោសខ្មែរក្រហមមានន័យថា “កម្ពុជាមានរបបប្រល័យពូជសាសន៍ពិតមែន”	៦០០
១៦	ទទួលស្គាល់ការកាត់ទោសខ្មែរក្រហម បានន័យថាការផ្តល់រំលំ ប៉ុល ពត គ្មានអ្វីខុស	៦០១
១៧	យកទីបញ្ជាការកងទ័ពជើងគោកជាសាលាក្តីខ្មែរក្រហម ការពារសុវត្ថិភាពពិរុទ្ធជន	៦០២
១៨	កាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម ដោយកម្ពុជាធ្វើម្ចាស់ ដោយច្បាប់/តុលាការកម្ពុជា	៦០២
១៩	រៀបចំតុលាការតាមច្បាប់កម្ពុជា ស៊ីសង្វាក់គ្នានឹងកិច្ចព្រមព្រៀងអនុម័តដោយSNC	៦០៣
២០	ផ្តល់រំលំ ទប់ស្កាត់ រំលាយអង្គការចាត់តាំង ប៉ុល ពត នាំមកនូវសន្តិភាព/យុត្តិធម៌	៦០៣
២១	ពិនិត្យការសំរេចស្តីពីតុលាការកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម បង្ការមហន្តរាយជាថ្មី	៦០៤
២២	រួមគ្នាផ្សព្វផ្សាយឱ្យបានទូលំទូលាយសំណុំរឿងដ៏ជោគជ័យនៃសាលាក្តីខ្មែរក្រហម	៦០៤
២៣	បើមិនទទួលស្គាល់ថាមានរបប ប៉ុល ពត ស្មើនឹងជា ប៉ុល ពត	៦០៥
២៤	បើសម្លាប់មនុស្សគ្មានកំហុស មិនមែនប្រល័យពូជសាសន៍ លោកនេះគ្មានច្បាប់ទេ	៦០៥
២៥	សាលក្រមតុលាការបញ្ចប់ល្បែងថ្កោលទោសទាំងខ្មែរក្រហមទាំងអ្នកវាយខ្មែរក្រហម	៦០៦

២៦	គួរមានច្បាប់ដាក់ទោសជនណាថ្លែងថា “កម្ពុជាគ្មានអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ឬទេ	៦០៦
២៧	ការបញ្ចេញមតិមានចរិតគាំពាររបបប្រល័យពូជសាសន៍ គួរតែត្រូវមានទោស	៦០៧
២៨	ដាក់ទោសការនិយាយមិនពិតពីប្រល័យពូជសាសន៍សម្រួលការសាសនា ប្រវត្តិសាស្ត្រ	៦០៧

១. កម្ពុជាខ្ចេចខ្ចាំដោយអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ ហើយត្រូវទណ្ឌកម្មអយុត្តិធម៌ថែមទៀត
កិច្ចប្រជុំកំពូលអាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក ឆ្នាំ២០១៩ នៅកម្ពុជា, ១៩ វិច្ឆិកា ២០១៩

... ទិដ្ឋភាពនៅទីក្រុងភ្នំពេញដ៏រស់រវើក ហាក់ដូចជាកម្ពុជាគ្មានជួបប្រទះរឿងអ្វីក្នុងអតីតកាលនោះទេ ដោយសារតែ(គេមើលថា)ជីវភាពប្រជាជនសព្វថ្ងៃធម្មតាដូចប្រទេសគេដទៃ។ ខ្ញុំសូមជំរាបថា នៅឆ្នាំ១៩៧៩ ពេលដែលចូលមកដល់ទីក្រុងភ្នំពេញនេះ ខ្ញុំបានជួបមនុស្សតែ ៧០នាក់ប៉ុណ្ណោះ។ ទីក្រុងទាំងអស់នៃប្រទេសកម្ពុជា គ្មានមនុស្សរស់នៅទេ។ ផ្លូវទាំងឡាយគ្មានការធ្វើចរាចរណ៍ឡើយ។ ប៉ុន្តែឥឡូវនេះ ស្ថានភាពបានផ្លាស់ប្តូរ។ យើងខ្ញុំបានចាប់ផ្តើម(កសាងប្រទេស)ពីបាតដៃទេ ពីការបំផ្លិចបំផ្លាញមួយដែលនៅលើពិភពលោកក្នុងចុងសតវត្សរ៍ទី២០ ពុំមានប្រទេសណាមួយទទួលបានការបំផ្លិចបំផ្លាញច្រើនដូចកម្ពុជា និងបន្ថែមលើនោះត្រូវទទួលទណ្ឌកម្មអយុត្តិធម៌ពីសំណាក់ប្រទេសមួយចំនួន រាប់ទាំងប្រទេសដែលតាំងខ្លួនថាជាប្រទេសប្រជាធិបតេយ្យ ដែលគាំទ្រឱ្យពួកប្រល័យពូជសាសន៍ប៉ុល ពត ឱ្យអង្គុយនៅអង្គការសហប្រជាជាតិពីឆ្នាំ១៩៧៩ រហូតដល់ឆ្នាំ១៩៩១ ...។

២. ធ្លាប់ជួបហើយ ប្រទេសតាំងខ្លួនប្រជាធិបតេយ្យ តែគាំទ្ររដ្ឋប្រហារយោធា
កិច្ចប្រជុំកំពូលអាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិក ឆ្នាំ២០១៩ នៅកម្ពុជា, ១៩ វិច្ឆិកា ២០១៩

... នេះគឺជាបទពិសោធន៍ មិនគ្រាន់តែកម្ពុជាទេ ក៏ប៉ុន្តែ(ប្រទេសខ្លះនៅលើ)ពិភពលោកនេះ គួរតែស្វែងយល់ឱ្យបានច្បាស់អំពីឥរិយាបថរបស់ខ្លួន ដែលបានប្រព្រឹត្តក្នុងទំនាក់ទំនងជាមួយប្រទេសដទៃ។ កម្ពុជាធ្លាប់ជួបប្រទះរួចហើយ ការដែលប្រទេសមួយចំនួនតាំងខ្លួនជាប្រទេសប្រជាធិបតេយ្យ តែបែរជាគាំទ្ររដ្ឋប្រហារយោធា។ តាំងខ្លួនប្រជាធិបតេយ្យ គោរពសិទ្ធិមនុស្ស ប៉ុន្តែបែរជាគាំទ្រឱ្យពួកកាប់សម្លាប់មនុស្ស រំលោភសិទ្ធិមនុស្ស និងប្រល័យពូជសាសន៍ អង្គុយនៅអង្គការសហប្រជាជាតិ។ សង្ឃឹមថា បទពិសោធន៍នៅកម្ពុជា គឺជាមេរៀនមួយដែលមិនត្រឹមតែសំរាប់ប្រជាជនកម្ពុជាខ្លួនឯងត្រូវរៀនសូត្រទេ ក៏ប៉ុន្តែក៏សំរាប់កិច្ចការនយោបាយការបរទេស ក៏ដូចជាការដកពិសោធន៍ឥរិយាបថរបស់ប្រទេសមួយចំនួនចំពោះប្រទេសដទៃទៀត ...។

៣. ប្រទេសធ្លាប់ទទួលស្គាល់ខ្មែរក្រហម តប្បីទទួលព្រមថានយោបាយចំពោះកម្ពុជាមាន ចំណុចខុស

សន្និសីទ៖ “អនាគតកម្ពុជាដោយគ្មានអំពើប្រល័យពូជសាសន៍៖ ការការពារ និង ការឆ្លើយតបតាមរយៈការអប់រំនិងការថែទាំសុខភាព”, ២២ ឧសភា ២០២៤

... កាលពីមុន គេនាំគ្នាបិទភ្នែកចំពោះមុខការប្រល័យពូជសាសន៍។ ក្រោយមក គេបែរជាទាមទារ ដោយគ្មានសមហេតុផលទាំងអស់ ឱ្យកាត់ទោសខ្មែរក្រហម ក្រោយពេលដែលខ្មែរក្រហមបានលំអយល់ទាំងអង្គការចាត់តាំង ទាំងនយោបាយ និងយោធា ... ខ្ញុំគួរតែធ្វើជាមតិដល់ប្រទេសខ្លះ ដែលបានកសាងកំហុសដោយ ទទួលស្គាល់ខ្មែរក្រហម ឬក៏បិទភ្នែកចំពោះ(មុខការប្រល័យពូជសាសន៍មួយនៅ កម្ពុជា) ឱ្យទទួលព្រមថា “ក្នុងជំនាន់នោះ នយោបាយខ្លួនចំពោះកម្ពុជាមាន ចំណុចខុស”។ មិនចាំបាច់ប្រកាសផ្សាយទេ។ គ្រាន់តែដើម្បីជាពិសោធន៍ទាំង អស់គ្នា។ រឿងនៅកម្ពុជា មិនមែនជាហេតុការណ៍ដាច់ដោយឡែកតែកម្ពុជាទេ។ វា ជារឿងដែលមានការពាក់ព័ន្ធជាមួយប្រទេសជាច្រើន និងការរៀបចំគោលនយោ បាយពីដំណាក់កាលនោះដែលខ្វះភាពយុត្តិធម៌និងសង្គតិភាព ... ។

៤. សូមប្រទេស “កុំកសាងកំហុសទី៣” មកលើកម្ពុជា

សន្និសីទ៖ “អនាគតកម្ពុជាដោយគ្មានអំពើប្រល័យពូជសាសន៍៖ ការការពារ និង ការឆ្លើយតបតាមរយៈការអប់រំនិងការថែទាំសុខភាព”, ២២ ឧសភា ២០២៤

... ជួបជាមួយអ្នកការទូត ឬអ្នកនយោបាយនៃប្រទេសមួយចំនួន ខ្ញុំតែងរំលឹកថា “សូមអ្នកកុំកសាងនូវកំហុសទី៣” (ចំពោះកម្ពុជា) ... កំហុសទី១ ... តើមាន ប្រទេសប៉ុន្មានដែលបានគាំទ្រ លន់ នល់ ធ្វើរដ្ឋប្រហារ ក្នុងពេលដែលគេតាំងខ្លួន ថាជាអ្នកប្រជាធិបតេយ្យ? គេធ្វើរដ្ឋប្រហារទម្លាក់សម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ តាមរូបភាពរដ្ឋប្រហារយោធា ក្នុងពេលដែលតាំងខ្លួនជាប្រទេសប្រជាធិបតេយ្យ។ បើសិនជាគេយកតវិយាបច្ចេកវិទ្យាដែលគេដាក់ទណ្ឌកម្មលើយោធាមីយ៉ាន់ម៉ាពេល នេះ ប្រហែលជាកម្ពុជាមិនធ្លាក់ទៅដល់ខ្មែរក្រហមកាន់អំណាចទេ ... កំហុសទី២ ការទទួលស្គាល់និងទុកឱ្យខ្មែរក្រហមអង្គុយ ១២ឆ្នាំនៅអង្គការសហប្រជាជាតិ

ហើយដាក់ទណ្ឌកម្មអ្នកដែលបានប្រឹងប្រែងដើមឡើងដើម្បីប្រឆាំង ប៉ុល ពត ... ដូចនេះ សូមអ្នកកុំសាងកំហុសទី៣ មកលើកម្ពុជា ...។

៥. ពេលខ្មែរក្រហមខ្លាំង គ្មានអ្នកនិយាយពីកាត់ទោស ឬឈប់ទទួលស្គាល់នៅអង្គការ សហប្រជាជាតិទេ

សន្និសីទ៖ “អនាគតកម្ពុជាដោយគ្មានអំពើប្រល័យពូជសាសន៍៖ ការការពារ និង ការឆ្លើយតប តាមរយៈការអប់រំនិងការថែទាំសុខភាព”, ២២ ឧសភា ២០២៤

... ពេលដែលខ្មែរក្រហមខ្លាំង គ្មានអ្នកណាមួយអើតក្បាលមកនិយាយទាក់ទង នឹងរឿងកាត់ទោសខ្មែរក្រហម ឬក៏ឈប់ទទួលស្គាល់ខ្មែរក្រហមនៅអង្គការសហ ប្រជាជាតិទេ។ មួយឆ្នាំៗ គេនាំគ្នាបោះឆ្នោតនៅអង្គការសហប្រជាជាតិ ដែលកើត ឡើងនូវរឿងពីរខុសគ្នា។ ក្រោយពីរដ្ឋប្រហារទម្លាក់សម្តេចព្រះនរោត្តម សីហនុ ភាពជាតំណាងនៅអង្គការសហប្រជាជាតិត្រូវបាន(ប្រគល់ឱ្យ)ពួក លន់ នល់ ដែលជាពួកធ្វើរដ្ឋប្រហារ។ ពេលដែលពួក លន់ នល់ ខ្សោយទៅៗ រហូតគ្រប់គ្រង ទឹកដីមិនដល់ប្រមាណ១០% ពួក លន់ នល់ ក៏នៅតែកាន់កាប់អាសនៈនៅអង្គការ សហប្រជាជាតិ ដោយគេសំអាងថាពួក លន់ នល់ កាន់កាប់រដ្ឋធានី។ ក្រោយមក រដ្ឋកម្ពុជាកាន់កាប់ទឹកដីជាង៩០% ក៏យើងនៅតែនៅក្រៅអង្គការសហប្រជាជាតិ ដោយគេសំអាងថាយើងមិនស្របច្បាប់។ អញ្ចឹង គេបកស្រាយស្ថានភាពនេះឱ្យត្រូវ តែជាមួយនឹងអ្វីដែលគេចង់បានប៉ុន្មាននោះ។ តើអ្នកក្លាយទៅជាអ្នកដែលយុត្តិធម៌ពី ពេលណាបៀបណា នៅពេលដែលអ្នកបញ្ចេញនូវជំហររបបនេះ ...។

៦. កន្លែងស័ក្តិសមរបស់ខ្មែរក្រហម គឺការកាត់ទោសនៅតុលាការឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិ មិន មែននៅក្នុងក្រុមប្រឹក្សាជាតិជាន់ខ្ពស់ទេ

សន្និសីទ៖ “អនាគតកម្ពុជាដោយគ្មានអំពើប្រល័យពូជសាសន៍៖ ការការពារ និង ការឆ្លើយតប តាមរយៈការអប់រំនិងការថែទាំសុខភាព”, ២២ ឧសភា ២០២៤

... នៅពេលសន្និសីទអន្តរជាតិទីក្រុងប៉ារីសចាប់ផ្តើមក្នុងឆ្នាំ១៩៨៩ ក្នុងសុន្ទរ កថាខ្ញុំបានចង្អុលថា “កន្លែងស័ក្តិសមបំផុតរបស់ខ្មែរក្រហម គឺការកាត់ទោសនៅ តុលាការឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិ មិនមែននៅក្នុងក្រុមប្រឹក្សាជាតិជាន់ខ្ពស់ ឬ SNC ទេ”។ ពេលនោះ ភាគីរដ្ឋកម្ពុជា ដែលមានខ្ញុំជាតំណាង បានទាមទារឱ្យដាក់ពាក្យ

ទប់ស្កាត់ការរំលោភបំពាននៃរបបប្រល័យពូជសាសន៍។ យើងបានដើរទៅតាំងនៅ ចំណុចនេះ។ គេបានហាមឃាត់មិនឱ្យនិយាយដល់របបប្រល័យពូជសាសន៍ថែម ទៀត ... កិច្ចព្រមព្រៀងទីក្រុងប៉ារីសមួយនេះ ត្រូវបានជាប់គាំង(ត្រង់ចំណុចទាក់ ទងនឹងភាគីរបស់រដ្ឋកម្ពុជា ទាមទារឱ្យដាក់ពាក្យទប់ស្កាត់ការរំលោភបំពាននៃរបបប្រ ល័យពូជសាសន៍) ...។

៧. ភាគីវាយខ្មែរក្រហម រក្សាជំហរឱ្យមានការកាត់ទោសខ្មែរក្រហម តាំងពីដើមដល់ចប់ សន្និសីទ៖ “អនាគតកម្ពុជាដោយគ្មានអំពើប្រល័យពូជសាសន៍៖ ការការពារ និង ការឆ្លើយតបតាមរយៈការអប់រំនិងការថែទាំសុខភាព”, ២២ ឧសភា ២០២៤

... កន្លែងនេះ អាចបញ្ជាក់ថា ភាគីកម្ពុជាខាងរដ្ឋាភិបាល ឬខាងអ្នកវាយខ្មែរ ក្រហមបានរក្សាគោលជំហរ “កាត់ទោសខ្មែរក្រហម” តាំងពីដើមដល់ចប់។ មិន មែនទើបនឹងនឹកឃើញទេ។ យើងបានស្នើដាក់ទៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងទីក្រុងប៉ារីស នូវប្រការស្តីពីការទប់ស្កាត់ការរំលោភបំពាននៃរបបប្រល័យពូជសាសន៍។ ដោយសារ តែការជាប់គាំងពេលនោះ ប្រហែលជាមានមិត្តភក្តិមួយចំនួនបានទៅពឹងពាក់ ជប៉ុន ... (អ្នកដែលជាប់ពាក់ព័ន្ធគឺ) ឯកឧត្តម Owada ដែលបច្ចុប្បន្ននៅមានជីវិត នៅឡើយ និងក្រោយពេលធ្វើជាអនុរដ្ឋមន្ត្រីការបរទេស បានធ្វើជាតំណាង អចិន្ត្រៃយ៍របស់ជប៉ុននៅអង្គការសហប្រជាជាតិ និងបន្តទៅជាចៅក្រមតុលាការ យុត្តិធម៌អន្តរជាតិ។ ភាគីជប៉ុន បានអញ្ជើញខ្ញុំទៅទីក្រុង តូក្យូ ក្រោមហេតុផល ពិនិត្យជំងឺ ប៉ុន្តែ ការពិតគឺការចរចាមួយដើម្បីស្វែងរក(ដំណោះស្រាយសម្រាប់) ចំណុចទាក់ទងភាពជាប់គាំងនៃភាសាដែលយើងបានស្នើសុំ ...។

៨. ពី “ទប់ស្កាត់ការរំលោភបំពាននៃរបបប្រល័យពូជសាសន៍”មកត្រឹម “ទប់ស្កាត់ការរំលោភបំពាន អំពើអតីតកាលថ្មីៗ”

សន្និសីទ៖ “អនាគតកម្ពុជាដោយគ្មានអំពើប្រល័យពូជសាសន៍៖ ការការពារ និង ការឆ្លើយតបតាមរយៈការអប់រំនិងការថែទាំសុខភាព”, ២២ ឧសភា ២០២៤

... យើង(ភាគីរដ្ឋកម្ពុជានិងអ្នកសំរេចសំណួរជប៉ុនបាន)មកចរចាគ្នានៅសណ្ឋា គារ New Otani គឺកន្លែងដែលខ្ញុំសម្រាក ... យើងចរចាគ្នារហូតដល់ម៉ោង២កន្លះក្លី លើចំណុចហ្នឹង។ ចុងក្រោយ ឯកឧត្តម Owada បានយកជោគជ័យលើគំនិតរបស់

ខ្ញុំ។ គាត់បាននិយាយមកកាន់ខ្ញុំថា “សាដាំម ហ៊ូសេន, ហ្គាដាហ្វី គឺជាមនុស្សដែលត្រូវកាត់ទោសហើយ។ ក៏ប៉ុន្តែឯកឧត្តមគិតមើល បើក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងនេះដាក់បញ្ចូលឃ្លា “ទប់ស្កាត់ការរំលោភបំពាននៃរបបប្រល័យពូជសាសន៍” ខ្មែរក្រហមនិងប្រទេសមួយចំនួនគេមិនយល់ព្រម”។ យើងបានកែសម្រួលមកនៅត្រឹមពាក្យថា “ទប់ស្កាត់ការរំលោភបំពានអំពើពុករលួយក្នុងកាលបរិច្ឆេទ”។ សូមមើលកិច្ចព្រមព្រៀងទីក្រុងប៉ារីសឡើងវិញ។ ចំណុចហ្នឹង ដើមឡើយជាចំណុចដែលកម្ពុជាបានស្នើធ្វើវិសោធនកម្ម។ ឯកឧត្តម អៀង ម៉ូលី គឺជាមនុស្សម្នាក់ក្នុងចំណោមអ្នកចូលរួមចេញកិច្ចព្រមព្រៀងទីក្រុងប៉ារីស។ ប៉ុន្តែ គ្រាន់តែ(គាត់)នៅភាគីផ្សេង។ ឥឡូវគាត់នៅភាគីរបស់គណបក្សប្រជាជនហើយ ... ភាគីភ្នំពេញនៅតែរក្សាកម្រិតកាត់ទោសខ្មែរក្រហម អត់ដែលបោះបង់ចោលទេ។ នេះជាចំណុចអំពីពាក្យពេចន៍ដែលគួរតែចោទសួរនិងដែលខ្ញុំសូមបញ្ជាក់ ...។

៩. ការកាត់ទោសខ្មែរក្រហមឆ្លងកាត់ ៣អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ

សន្និសីទ៖ “អនាគតកម្ពុជាដោយគ្មានអំពើប្រល័យពូជសាសន៍៖ ការការពារ និងការឆ្លើយតបតាមរយៈការអប់រំនិងការថែទាំសុខភាព”, ២២ ឧសភា ២០២៤

... (និយាយតាមបែបម្យ៉ាង) ខ្ញុំបានយកក្បាលទៅដូរយកសន្តិភាពជូនប្រទេសនេះ។ អញ្ចឹងខ្ញុំមិនឱ្យបូត(សន្តិភាពបាត់)ទេ។ ខ្ញុំសុខចិត្តឱ្យតុលាការកូនកាត់បរាជ័យ តែខ្ញុំមិនឱ្យប្រទេសខ្ញុំកើតសង្គ្រាមទេ។ ពេលនោះ បើសិនអង្គការសហប្រជាជាតិបង្ខំ(ឱ្យធ្វើតាមគំនិតពង្រីកការចោទប្រកាន់) តុលាការនេះនឹងបរាជ័យ... ខ្ញុំមិនដឹងថា លោកជំទាវ (Alice Wairimu Nderitu អគ្គលេខាធិការរងនិងជាទីប្រឹក្សាពិសេសនៃអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ) ស្តីពីការទប់ស្កាត់អំពើប្រល័យពូជសាសន៍) តំណាងឱ្យអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ បានដឹងរឿងហ្នឹងឬអត់? ប៉ុន្តែ ប្រហែលឯកឧត្តម បាន គឺមុន មិនបានចែករំលែកទេ។ ឯកឧត្តម បាន គឺមុននៅរស់ ... នៅកូរ៉េខាងត្បូង។ កាលពីខែមេសាកន្លងទៅនេះយើងបានជួបគ្នានៅ BOAO Forum ... រឿងកាត់ទោសខ្មែរក្រហមនេះ ឆ្លងកាត់ ៣អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ គឺតាំងពី កូហ្សី អាណាន់ មកដល់ បាន គឺមុននិងមកដល់ អាន់តូនីញ៉ូ ហ្គូទេរ៉េស (António Manuel de Oliveira Guterres) ...។

១០. បើពង្រាយការចោទប្រកាន់ ការកាត់ទោសនឹងមិនអាចចប់

សន្និសីទ៖ “អនាគតកម្ពុជាដោយគ្មានអំពើប្រល័យពូជសាសន៍៖ ការការពារ និង ការឆ្លើយតបតាមរយៈការអប់រំនិងការថែទាំសុខភាព”, ២២ ឧសភា ២០២៤

... គ្រាន់តែ Boutros Boutros-Ghali ជួប ខៀវ សំផន ក៏មិនបាន ? ហ្នឹងគេហៅថា ភាពជ្រុល។ ធ្លាប់គាំទ្រខ្មែរក្រហមឱ្យវាយយើង គាំទ្រខ្មែរក្រហមនៅអង្គការសហប្រជាជាតិ ដល់ទៅពេលខ្មែរក្រហមខ្សោយ ចាប់សង្កត់កយកតាមចិត្ត។ ខ្ញុំសូមបញ្ជាក់ បើសិនជាកុំមានការរារាំងពីខ្ញុំ ដំណើរការកាត់ក្តីនេះមិនដឹងជាពង្រាយ (ការចោទប្រកាន់ទៅ)មនុស្សប៉ុន្មាន(នាក់ទេ)។ ចុះពីកន្លែងមួយទៅកន្លែងមួយ គឺនឹងកាត់អត់ចប់ទេ។ ពិភពលោកចាំតែរកលុយទៅ។ ប៉ុន្តែខ្ញុំបានបញ្ជាក់ប្រាប់បាន គឺមុន ច្បាស់។ គេអាច(ទាក់ទងសុំ)សម្ភាសលោក បាន គឺមុន បាន។ អាចនៅមានកំណត់ហេតុ ជាពិសេសអ្នកនៅសាលាក្តីខ្មែរក្រហម តំណាងឱ្យន្ត្រីសាលាក្តីខ្មែរក្រហម អាចបានដឹងរឿងនេះ ... ។

១១. “សុខចិត្តឲ្យតុលាការបរាជ័យ តែមិនឲ្យប្រទេសកម្ពុជាមានសង្គ្រាមឡើងវិញទេ”

បាបកថាក្នុងសម័យប្រជុំពេញអង្គសភាអង្គរជាតិដើម្បីភាព អត់ឱន និងសន្តិភាព (IPTP) លើកទី១១, ២៤ វិច្ឆិកា ២០២៤

... ខ្ញុំបាននិយាយក្នុងប្រជុំ ICAPP ថ្ងៃមុន ខាងដៃគូរបស់យើងមានសំណុំរឿងរហូតដល់ទៅត្រូវយាងព្រះមហាក្សត្រ ហៅប្រធានរដ្ឋសភា ហៅប្រធានព្រឹទ្ធសភា និងអ្នកដឹកនាំដទៃទៀតចូលតុលាការ និងបើកទូលាយការកាត់ទោសដែលរីករាលដាល។ ខ្ញុំបាននិយាយទៅកាន់អតីតអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ បាន គឺមុន ថា “ខ្ញុំសុខចិត្តឲ្យតុលាការបរាជ័យ តែខ្ញុំមិនសុខចិត្តឲ្យប្រទេសកម្ពុជាមានសង្គ្រាមឡើងវិញទេ”។ ពួកគេលំអៀង។ ម្តងទៅគាំទ្រខ្មែរក្រហម ម្តងទៅគាំទ្រឲ្យមានសង្គ្រាម បន្ទាប់ទៅទាមទារកាត់ទោស ដោយគ្មានគិតពីចំណងទាក់ទងរវាងសង្គ្រាមនិងសន្តិភាព រវាងយុត្តិធម៌និងសន្តិភាព រវាងយុត្តិធម៌និងសង្គ្រាម។ មានមនុស្សខ្លះបានត្រឹមតែគិតអ្វីដែលជាការគិត តែគេមិនបានគិតពីផលប្រយោជន៍ពិតប្រាកដរបស់យើងទេ ... ខ្ញុំតែងតែទូន្មានសហការីរបស់ខ្ញុំ និងអំពាវនាវចំពោះប្រជាជនកម្ពុជាថា “អ្វីក៏ដោយ យើងត្រូវគិតថា មានតែយើងទេដែលជាម្ចាស់

ប្រទេស គ្មានអ្នកណាស្គាល់យើងជាងយើងទេ។ ដូច្នេះ យើងត្រូវតែហ៊ានតស៊ូលើ គ្រប់បញ្ហាដែលជាផលប្រយោជន៍របស់យើង ...”។

១២. ប៉ុល ពត ដកខ្លួនពីកិច្ចព្រមព្រៀងប៉ារីស មិនចូលរួមបោះឆ្នោត បានផ្តល់ជោគជ័យឲ្យ នយោបាយឈ្នះឈ្នះ

សន្និសីទ៖ “អនាគតកម្ពុជាដោយគ្មានអំពើប្រល័យពូជសាសន៍៖ ការការពារ និង ការឆ្លើយតបតាមរយៈការអប់រំនិងការថែទាំសុខភាព”, ២២ ឧសភា ២០២៤

... មិនដឹងថា (ក្នុងពិធី)បើក(សន្និសីទ ដែល)បន្ទាប់ទៅមានការជជែក ពិភាក្សាគ្នា តើបានដាក់សំណួរក្នុងចំណោមអ្នកសិក្សាស្រាវជ្រាវទេថា៖ ប្រសិន បើខ្មែរក្រហមចូលរួមការបោះឆ្នោត មានគណបក្សនយោបាយត្រឹមត្រូវ និងមាន អាសនៈក្នុងសភា តើអ្នកណាជាអ្នកទទួលខុសត្រូវលើការកាត់ទោសខ្មែរក្រហម? តើមានការដាក់ចេញជាសំណួរនេះទេ? នេះយើងគួរតែអរគុណ ប៉ុល ពត ដែល បានដកខ្លួនពីការអនុវត្តកិច្ចព្រមព្រៀងទីក្រុងប៉ារីស មិនចូលរួមបោះឆ្នោត។ ប៉ុល ពត បានសាងកំហុសខ្លួនឯង ដែលជាការផ្តល់ឱកាសឱ្យយើងកម្ចាត់ខ្មែរក្រហម ទាំងអង្គការចាត់តាំងនយោបាយនិងយោធា តាមរយៈនយោបាយឈ្នះឈ្នះ មិន មែនតាមរយៈអ៊ិនតាក់ នោះទេ។ ពេលដែល អ៊ិនតាក់ ដកចេញទៅ កម្ពុជានៅមាន រដ្ឋាភិបាល ២ច្បាំងគ្នានៅឡើយ។ ប៉ុន្តែ តាមរយៈនៃនយោបាយឈ្នះឈ្នះ(យើង បានធ្វើដោយជោគជ័យ នូវអ្វីដែលអ៊ិនតាក់ធ្វើមិនបាន)។ ថ្ងៃនេះ (អតីត)មេខ្មែរ ក្រហមក៏មកដែរ។ ប៉ុន្តែ បើមិនមានមេខ្មែរក្រហម អ៊ី ឈាន និង សុខ ភាព បះបោរ នាំទៅដល់ការដួលរលំរបស់ខ្មែរក្រហមទេ យើងក៏មិនដឹងទៅរកអ្នកណាបះបោរ ដើម្បីជំរុញចលនាទៅមុខនៃនយោបាយឈ្នះឈ្នះរបស់យើងទេ ...”។

១៣. ការបញ្ចប់សង្គ្រាមដោយភាគីម្ខាងចុះចូលនឹងភាគីម្ខាងទៀតដល់ផ្ទះ មិនទាន់មានទេ លើពិភពលោក

សន្និសីទ៖ “អនាគតកម្ពុជាដោយគ្មានអំពើប្រល័យពូជសាសន៍៖ ការការពារ និង ការឆ្លើយតបតាមរយៈការអប់រំនិងការថែទាំសុខភាព”, ២២ ឧសភា ២០២៤

... អ្វីដែលគួរឱ្យចម្លែកទៅទៀត គឺរូបភាពនៅខាងក្រៅ គេបានឃើញមនុស្ស ៤ នាក់អង្គុយជាប់នឹង ហ៊ុន សែន (នៅអង្គុយ) កណ្តាល ខាងស្តាំដៃមាន ខៀវ សំផន

ធ្វេងដែមាន នួន ជា, និងបន្តមកទៀតមាន អៀង សារី។ ខៀវ សំផន ជាប្រមុខរដ្ឋនិង នាយករដ្ឋមន្ត្រី, នួន ជា គឺអតីតប្រធានរដ្ឋសភា និង អៀង សារី ជាអតីតឧបនាយក រដ្ឋមន្ត្រី និងរដ្ឋមន្ត្រីការបរទេស។ (ឃើញរូបភាពនេះ) គេបែរជាមកធ្វើបាបខ្ញុំ ធ្វើ បាបអតីតអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ Boutros Boutros-Ghali។ នៅលើ ពិភពលោក តើមានរឿងនេះកើតឡើងហើយឬនៅ ដែលការបញ្ចប់សង្គ្រាមមួយ ដោយភាគីម្ខាងមកចុះចូលដល់ផ្ទះមេដឹកនាំភាគីម្ខាងទៀត? រឿងបែបនេះមិន ទាន់មានទេ។ នៅកម្ពុជាបានមានរួចមកហើយ។ ហេតុអ្វីបានជាគេមកស្តីបន្ទោស យើង ស្តីបន្ទោសអតីតអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ Boutros Boutros-Ghali ...។

១៤. ទទួលយកការចុះចូលនៃមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមដល់ផ្ទះ គឺដើម្បីជូនសារ៣

សន្និសីទ៖ “អនាគតកម្ពុជាដោយគ្មានអំពើប្រល័យពូជសាសន៍៖ ការការពារ និង ការឆ្លើយតបតាមរយៈការអប់រំនិងការថែទាំសុខភាព”, ២២ ឧសភា ២០២៤

... ខ្ញុំបានឱ្យឧទ្ធអ្នាតចក្រទៅដឹកលោក ខៀវ សំផន, នួន ជា និងអ្នកដឹកនាំដទៃ ទៀត។ លោក ខៀវ សំផន មកទាំងប្រពន្ធ កូន កូនប្រសារនិងចៅ។ ខ្ញុំត្រូវមានសារ ៣ ដើម្បីផ្ញើជូនចេញទៅក្រៅក្នុងការរៀបចំជំនួបបែបនេះនៅផ្ទះរបស់ខ្ញុំ។ ទី១ ខ្ញុំ ចង់ផ្ញើសារទៅប្រជាជនកម្ពុជាថាសង្គ្រាមបានចប់ហើយ។ មេដឹកនាំថ្នាក់កំពូលៗ បានចុះចូលដល់ផ្ទះរបស់នាយករដ្ឋមន្ត្រីហើយ។ ទី២ ខ្ញុំចង់ផ្ញើសារទៅកាន់កម្លាំង ដែលនៅសេសសល់តិចតួចរបស់ខ្មែរក្រហមថា សូមបញ្ចប់ការប្រយុទ្ធព្រោះមេ ដឹកនាំរបស់អ្នកឯងបានមកចុះចូលហើយ។ ទី៣ ខ្ញុំចង់ផ្ញើសារទៅកាន់សហគមន៍ អន្តរជាតិថា សូមមកធ្វើទេសចរណ៍និងវិនិយោគ ព្រោះកម្ពុជាបានបញ្ចប់សង្គ្រាម ហើយ។ (ក្នុងស្ថានភាពនោះ) ប្រទេសមួយចំនួនបែរជាថាយើងចាប់ដៃជាមួយ ខ្មែរក្រហម។ បានខ្ញុំព្រលះទៅវិញ “កុំភ្លេចថា មុនកិច្ចព្រមព្រៀងទីក្រុងប៉ារីស អ្នក ឯងបានឱ្យខ្មែរក្រហមដើរលើព្រំក្រហម និងមាន Visa diplomatic ចូលប្រទេសអ្នក ឯង។ តើអ្នកឯងថាម៉េចពេលហ្នឹង” ...។

១៥. ការកាត់ទោសខ្មែរក្រហមមានន័យថា កម្ពុជាមានរបបប្រល័យពូជសាសន៍ពិតមែន

បាបកថាក្នុងសម័យប្រជុំពេញអង្គសភាអង្គរជាតិដើម្បីភាព អត់ឱន និងសន្តិភាព (IPTP) លើកទី១១, ២៤ វិច្ឆិកា ២០២៤

... ខ្ញុំសូមរំលេចរឿងប្រវត្តិសាស្ត្រ ដែលមិនត្រូវកាច់ឡើយ។ តើការកាត់ទោស ខ្មែរក្រហមមានន័យថាម៉េច? វាមានន័យថា ពិតជាមានរបបប្រល័យពូជសាសន៍ នៅកម្ពុជាមែនទើបបានជាមានការកាត់ទោសខ្មែរក្រហម។ គេមិនត្រូវលងតណិត វិទ្យាមួយដកមួយស្មើសូន្យទេ។ គេថ្កោលទោសទាំងខ្មែរក្រហម គេថ្កោលទោស ទាំងអ្នកវាយខ្មែរក្រហម។ តើជាយុត្តិធម៌សម្រាប់យើងទេ? បើគេទទួលស្គាល់ថា មានរបបប្រល័យពូជសាសន៍ តើគេត្រូវទុកឲ្យរបបប្រល័យពូជសាសន៍ស្ថិតស្ថេរ តទៅ ឬក៏ផ្តល់រំលំវា? កងទ័ពសម្ព័ន្ធមិត្តបានវាយប្រហារ Hitler ដើម្បីអ្វីទៅ? គឺ ដើម្បីកុំឲ្យពួក fascist Hitler ឈ្លានពានគេឯងទៀត។ អាមេរិកសម្រេចចិត្តទម្លាក់ បរមាណូលើប្រទេសជប៉ុន គឺដើម្បីកុំឲ្យយោធានិយមជប៉ុនបន្តការឈ្លានពាន តទៅទៀត ... ហេតុអ្វីបានជាកម្ពុជាមិនអាចធ្វើនូវរឿងមួយ ដើម្បីសង្គ្រោះអាយុ ជីវិតមនុស្សតាមរយៈនៃការផ្តល់រំលំរបបខ្មែរក្រហមដោយកម្លាំងកម្ពុជាផង និង កម្លាំងកងទ័ពវៀតណាមផង? ...។

១៦. ទទួលស្គាល់ការកាត់ទោសខ្មែរក្រហមជាត្រឹមត្រូវ បានន័យថាការផ្តល់រំលំរបប ប៉ុល ពត និងការជួយរបស់វៀតណាម គ្មានអ្វីខុស
ទិវានៃការចងចាំដំណើរឆ្ពោះទៅការផ្តល់រំលំរបបប្រល័យពូជសាសន៍ ប៉ុល ពត គម្រប់ ៤០ ឆ្នាំ, ២១ មិថុនា ២០១៧

... អរគុណអ្នកទាំងអស់ដែលបានអញ្ជើញមកទីនេះ ដើម្បីស្គាល់នូវប្រវត្តិដើម នៃការចាប់ផ្តើម នៃគូអង្គមួយ ក្នុងចំណោមគូអង្គផ្សេងទៀត ដែលបានបង្កើតនូវ ការរស់រានមានជីវិតរបស់ប្រជាជនកម្ពុជា ការសង្គ្រោះប្រទេសចេញពីរបបប្រល័យ ពូជសាសន៍ ហើយពេលនេះ ក៏កំពុងនាំពួកឧក្រិដ្ឋជនសង្គ្រាម ឧក្រិដ្ឋជនប្រល័យ ពូជសាសន៍ យកទៅកាត់ទោស។ បើគេទទួលស្គាល់ថា ការកាត់ទោស(មេដឹកនាំ ខ្មែរក្រហមដោយអង្គជំនុំជំរះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា)នេះត្រឹមត្រូវ (វា)មាន ន័យថា ការតស៊ូរួមគ្នាជាមួយកម្លាំងនានា ក្រោមជំហូរណែនាំសហមិត្តសង្គ្រោះ ជាតិ និងការជួយរបស់វៀតណាម ដើម្បីផ្តល់រំលំរបប ប៉ុល ពត គ្មានអ្វីខុសទេ ...។

១៧. ជ្រើសរើសការកងទ័ពជើងគោកជាសាលាក្តីខ្មែរក្រហម ដើម្បីបញ្ចៀសចរាចរណ៍ និងការការពារសុវត្ថិភាពពិរុទ្ធជន

សន្និសីទ៖ “អនាគតកម្ពុជាដោយគ្មានអំពើប្រល័យពូជសាសន៍៖ ការការពារ និង ការឆ្លើយតបតាមរយៈការអប់រំនិងការថែទាំសុខភាព”, ២២ ឧសភា ២០២៤

... ដើម្បីយល់ដឹងអំពីការរៀបចំទីតាំងកាត់ទោសខ្មែរក្រហម ... ព្រោះអាចនឹង មានមនុស្សមួយចំនួនមិនដឹងថា តើត្រូវធ្វើរបៀបម៉េចបង្កើតឱ្យមានទីតាំងនេះ ខ្ញុំ គួរតែត្រូវរំលេចឱ្យឃើញ។ នៅដើមឆ្នាំ២០០០ ខ្ញុំបានសម្រេចឱ្យអគ្គបញ្ជាការនៃ កងយោធពលខេមរភូមិន្ទចាកចេញពីទីតាំងចាស់ មកកសាងទីតាំងថ្មីនៅទីនេះ។ ពេលនោះ មានការពិភាក្សារវាងមេបញ្ជាការជើងគោកជាមួយអគ្គបញ្ជាការ ដោយ បញ្ជូនមេបញ្ជាការជើងគោកមកទីនេះ និងរក្សាទីតាំងអគ្គបញ្ជាការនៅទីបញ្ជាការ ជើងគោកដែលនៅជាប់ក្រសួងការពារជាតិ រើទៅភាគខាងជើងទីក្រុងភ្នំពេញនៅ ពេលដែលកិច្ចព្រមព្រៀងរវាងអង្គការសហប្រជាជាតិជាមួយភាគីកម្ពុជា បានចូល ជាធរមាន។ ដើមឡើយ ទីតាំងនេះមួយ និងទីតាំងសាលសន្និសីទចតុមុខមួយត្រូវ បានមើលឃើញថាមានភាពស័ក្តិសមនឹង(យកជាកន្លែងរៀបចំ) កាត់ទោសខ្មែរក្រ ហម។ ប៉ុន្តែ ចំណោទអំពីវិធានការត្រូវការការពារ ជាមួយកត្តាចរាចរណ៍ពេលដែល មានសវនាការម្តងៗ ថែមដោយការការពារសុវត្ថិភាពសម្រាប់ពិរុទ្ធជនជារឿងមួយ កាន់តែសំខាន់ ទើបយើងសម្រេចចិត្តយកទីកន្លែងនេះ ... ។

១៨. កាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហម ដោយកម្ពុជាធ្វើម្ចាស់ ដោយច្បាប់កម្ពុជា និងក្នុង តុលាការកម្ពុជា

សន្និសីទ៖ “អនាគតកម្ពុជាដោយគ្មានអំពើប្រល័យពូជសាសន៍៖ ការការពារ និង ការឆ្លើយតបតាមរយៈការអប់រំនិងការថែទាំសុខភាព”, ២២ ឧសភា ២០២៤

... គំនិតផ្តួចផ្តើមឱ្យមានការកាត់ទោសខ្មែរក្រហមតាមរបៀបកូនកាត់នេះ បាន ឆ្លងកាត់ការពិគ្រោះយោបល់ច្រើន។ ខ្លះថាត្រូវយកតាមរូបមន្តអាហ្វ្រិកខាងត្បូង របស់លោកបណ្ឌិត ដេសម៉ូន ទូទូ (Desmond Tutu) អំពីភាពអនុគ្រោះផ្នែកណា នោះ (យោងតាមភាពជាក់ស្តែងនៃ) របប អាប៉ាថាយ (Apartheid)។ យើងថាមិន អាចធ្វើទៅរួចតាមរបៀបនោះទេ។ អញ្ចឹងទេ យើងជាអ្នកដាក់ចេញនូវសំណើអំពី

ការសាកល្បងរៀបចំដំណើរការកាត់ទោស ដែលកម្ពុជាត្រូវធ្វើម្ចាស់ ដោយច្បាប់ របស់កម្ពុជា ដំណើរការក្តីនៅក្នុងតុលាការកម្ពុជា។ យើងគួររំលេចនូវបមន្តរបស់ John Kerry ... ដែលបានប្រឹងប្រែងលើកិច្ចការនេះ។ ក្នុងពេលដែលខ្ញុំធ្វើដំណើរ ទៅ ឡាហាវ៉ាន/គុយបា ដើម្បីចូលរួមប្រជុំ គាត់ក៏បានធ្វើដំណើរចេញពីអាមេរិក ទៅជួបខ្ញុំនៅ ឡាហាវ៉ាន ...។

១៩. រៀបចំតុលាការតាមច្បាប់កម្ពុជា ស៊ីសង្វាក់គ្នានឹងកិច្ចព្រមព្រៀងអនុម័តដោយ UNSC (ក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខអង្គការសហប្រជាជាតិ)

សន្និសីទ៖ “អនាគតកម្ពុជាដោយគ្មានអំពើប្រល័យពូជសាសន៍៖ ការការពារ និង ការឆ្លើយតបតាមរយៈការអប់រំនិងការថែទាំសុខភាព”, ២២ ឧសភា ២០២៤

... បន្ទាប់ទៅ ពេលដែលប្រធានាធិបតី គ្លីនតុន ធ្វើទស្សនកិច្ចនៅវៀតណាមឆ្នាំ ២០០០ លោក John Kerry ដែលធ្លាប់ជាអ្នកចូលរួមចម្បាំងនៅប្រទេសវៀតណាម ហើយក៏ជាអតីតឈ្លីយសឹករបស់វៀតណាម បានអមដំណើរ គ្លីនតុន មកទស្សនកិច្ច ... និងបានឆ្លៀតធ្វើដំណើរមកជួបខ្ញុំ នៅផ្ទះវិមានឯករាជ្យ ទីក្រុងភ្នំពេញ។ តើ ជាបមន្តអី ? គឺរូបមន្ត Supermajority។ មិនយកសំឡេង ២ភាគ៣ មកប្រើទេ។ រូបមន្ត Supermajority វាលើសពី ២ភាគ៣។ អញ្ចឹងដើម្បីកុំឱ្យកាតីណាមួយប្រើសិទ្ធិ ជំទាស់បាន ឬក៏អនុម័តដោយឯកឯងដោយគ្មានការរាំងឧប់ គឺត្រូវប្រើប្រាស់រូបមន្តនេះ។ ជាបមន្តវ័យឆ្លាត។ យើងក៏ទទួលយក។ ពេលនោះ ដោយមានការមិន ច្បាស់លាស់មួយចំនួន ឯកឧត្តម អូរ៉ាដា ក៏បានធ្វើដំណើរមកទៀត។ ខ្ញុំក៏បានជួប តាមទូរស័ព្ទជាមួយ Kofi Annan ធ្វើការពិគ្រោះយោបល់លើការរៀបចំតាមច្បាប់ របស់កម្ពុជាផង និងឱ្យស៊ីសង្វាក់ជាមួយកិច្ចព្រមព្រៀងដែលនឹងត្រូវអនុម័តដោយ ក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខអង្គការសហប្រជាជាតិផង ...។

២០. ផ្តល់រំលឹក ទប់ស្កាត់ រំលាយអង្គការចាត់តាំង ប៉ុល ពត នាំមកនូវសន្តិភាព និងបាន សាលក្រមយុត្តិធម៌ជូនប្រជាជនកម្ពុជា

សន្និសីទ៖ “អនាគតកម្ពុជាដោយគ្មានអំពើប្រល័យពូជសាសន៍៖ ការការពារ និង ការឆ្លើយតបតាមរយៈការអប់រំនិងការថែទាំសុខភាព”, ២២ ឧសភា ២០២៤

... សូមបញ្ជាក់ថា សាលដីកាដែលនាំមកនូវយុត្តិធម៌ វាក៏បានជួយឱ្យខ្ញុំដកខ្លួនពីអំណាចនាយករដ្ឋមន្ត្រី។ (មានន័យថា)ខ្ញុំបានដើរដល់គោលដៅរបស់ខ្ញុំ គឺផ្តល់វិល ប៉ុល ពត ទប់ស្កាត់ ប៉ុល ពត វិលាយអង្គការបាត់តាំង ប៉ុល ពត នាំមកនូវសន្តិភាព ហើយចុងក្រោយ សាលក្រមដែលបានចេញមកនេះ បានផ្តល់យុត្តិធម៌ឱ្យប្រជាជនកម្ពុជា។ ពីយុវជនអាយុ ២៥ឆ្នាំម្នាក់ ដឹកនាំចលនាតស៊ូ ហើយទទួលរងការប្រមាថ ការឈឺចាប់ នៅពេលដែលខ្លួនធ្វើជាដើមនៃការបរទេស នាយករដ្ឋមន្ត្រី ដោយត្រូវគេដាក់ទណ្ឌកម្ម គេគាំទ្រខ្មែរក្រហមឱ្យវាយយើង មកដល់ពេលដែលសាលក្រមនេះបានចេញខ្ញុំគិតថាអ្វីដែលជាគោលដៅខ្ញុំបានសម្រេចហើយ...។

២១. ពិនិត្យការសំរេចស្តីពីការរៀបចំតុលាការកាត់ទោសមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមយ៉ាងហ្មត់ចត់ បង្ការការកើតមានមហន្តរាយជាថ្មី

សន្និសីទ៖ “អនាគតកម្ពុជាដោយគ្មានអំពើប្រល័យពូជសាសន៍៖ ការការពារ និងការឆ្លើយតបតាមរយៈការអប់រំនិងការថែទាំសុខភាព”, ២២ ឧសភា ២០២៤

... យើងគួរតែរំលឹកទៅដល់សម្តេចវិបុលបញ្ញា សុខ អាន ព្រមជាមួយសហការីជាបណ្ឌិតច្បាប់ទាំងឡាយ ដែលឥឡូវជាដ្ឋាលេខាធិការនៃគណៈរដ្ឋមន្ត្រី ដែលបានទទួលធ្វើកិច្ចការនេះ។ សម្តេចវិបុលបញ្ញា សុខ អាន បានទទួលខុសត្រូវចំពោះមុខខ្ញុំលើកិច្ចការនេះ ហើយបានរៀបចំឱ្យខ្ញុំ(ពិនិត្យនៅ)មុនការសម្រេចនីមួយៗ។ លើការសម្រេចអស់ទាំងនេះ ខ្ញុំបានពិនិត្យមើលអក្សរមួយតួម្តងមួយតួព្រោះមិនអាចខ្ចីខ្លាបានទេ។ ការខ្ចីខ្លានឹងអាចឈានទៅដល់មហន្តរាយសង្គ្រាមឡើងវិញនៅកម្ពុជា ដោយសារ(តែមានភាគីដែល)ម្តងទៅក៏គាំទ្រខ្មែរក្រហម ដល់ម្តងទៀតក៏ទាមទារកាត់ទោស ហើយក៏ទាមទារឱ្យកាត់ទោសដោយមិនគិតដល់ឫសគល់នៃបញ្ហា ...។

២២. រួមគ្នាផ្សព្វផ្សាយឱ្យបានទូលំទូលាយសំណុំរឿងដ៏ជោគជ័យនៃសាលាក្តីខ្មែរក្រហម បាបកថាក្នុងសម័យប្រជុំពេញអង្គសភាអង្គរជាតិដើម្បីភាព អត់ឱន និងសន្តិភាព (IPTP) លើកទី១១, ២៤ វិច្ឆិកា ២០២៤

... សូមយកឱកាសនេះអំពាវនាវមេដឹកនាំដែលអញ្ជើញចូលរួមនៅទីនេះ រួមគ្នាបង្កើតនូវការផ្សព្វផ្សាយឱ្យបានទូលំទូលាយ តាមរយៈការរៀបចំស្ថាប័នផ្សព្វផ្សាយ

ដែលមាននៅកម្ពុជាស្រាប់។ យើងអាចបង្កើតជាបណ្ឌិតសភា ... ហើយក៏មាន
ចែងនៅក្នុងធម្មនុញ្ញនេះហើយផងដែរ។ សង្ឃឹមថា នឹងមានការរួមចំណែកដើម្បី
បង្កើតឡើងទៅតាមក្របខ័ណ្ឌដែលយើងដកពិសោធន៍ ផ្តល់ការសិក្សា ហើយអ្នក
ស្រាវជ្រាវ និងអ្នកដែលមានបំណងចង់ដឹងពី (សំណុំរឿងដ៏ជោគជ័យបំផុតរបស់
តុលាការអន្តរជាតិប្រភេទនេះ ដែលមិនត្រឹមតែបានផ្សះផ្សាសង្គមប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែ
ថែមទាំងបានទប់ស្កាត់ការសងសឹក និងការស្តាប់ខ្លឹមក្នុងប្រទេសជាតិផង) មក
ស្វែងយល់ សិក្សា ព្រោះមានជាង ២លានទំព័រ។ ច្រើនណាស់។ អញ្ចឹងយើងអាច
នឹងរៀបចំការផ្សព្វផ្សាយលើរឿងនេះ ...។

២៣. បើមិនទទួលស្គាល់ថាមានរបប ប៉ុល ពត ស្មើនឹងជា ប៉ុល ពត

ទីវាសនាការចងចាំដំណើរឆ្ពោះទៅការផ្តល់រំលឹកប្រល័យពូជសាសន៍ ប៉ុល ពត
គម្រប់ ៤០ឆ្នាំ, ២១ មិថុនា ២០១៧

... ត្រកូល ហ៊ុន មិនយកប្រទេសនេះ ធ្វើជាប្រទេសផ្តាច់មុខរបស់ខ្លួនទេ តែ
ត្រកូល ហ៊ុន ធានាការពារសន្តិភាពសម្រាប់ប្រទេសនេះ ការពាររាជបល្ល័ង្ក ការពារ
របបរាជានិយមអាស្រ័យរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ការពារព្រះមហាក្សត្រ ការពាររដ្ឋធម្មនុញ្ញ
ការពារអ្វីៗ ជាសមិទ្ធផលសង្គមជាតិ។ សូមកុំញុះញង់បង្កើតចលាចល ... ខ្ញុំបាន
ស្តាប់ឮលោកស្រីម្នាក់បាននិយាយរួចហើយ ... សូមកុំភ្លេចថា សម្លេងរបស់លោក
ស្រី (ត្រូវបានអាត់ទុក) នៅក្នុងនេះ។ លោកស្រីបាននិយាយទាក់ទិននឹងរឿង
នេះ។ តើលោកស្រីដែលបានតស៊ូប្រឆាំង ប៉ុល ពត ឬទេ ? បើលោកស្រីមិនទទួល
ស្គាល់ថាមានរបប ប៉ុល ពត (វាមានន័យថា) លោកស្រីក៏ជា ប៉ុល ពត ឬក៏ជាគោល
ដៅដែលយើងត្រូវប្រុងប្រយ័ត្នជាមួយដែរ ...។

**២៤. បើសម្លាប់មនុស្សគ្មានកំហុស មិនមែនជាអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ លើលោកនេះមិន
មានច្បាប់ទេ**

សន្និសីទ៖ “អនាគតកម្ពុជាដោយគ្មានអំពើប្រល័យពូជសាសន៍៖ ការការពារ និង
ការឆ្លើយតប តាមរយៈការអប់រំនិងការថែទាំសុខភាព”, ២២ ឧសភា ២០២៤

... យើងក៏ចង់ដឹងដែរ ដែលសព្វថ្ងៃ នៅតំបន់ហ្គាហ្សា ឬចូលដល់ទីក្រុងដទៃ
ទៀតនៅប៉ាលេស្ទីន មានមនុស្សស្លាប់រាល់ថ្ងៃ តើគេគិតយ៉ាងម៉េច ? មានប្រធានា

ធិបតីនៃប្រទេសមហាអំណាចមួយថា “រឿងនៅតំបន់ហ្គាហ្សា មិនមែនជាអំពើប្រល័យពូជសាសន៍”។ បើការសម្លាប់មនុស្សមិនមែនជាអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ទេ សូមកុំមកចោទគ្នាឡើយ។ ទម្លាក់គ្រាប់បែកលើគេឯងគ្រប់តែកន្លែង ថាមិនប្រល័យពូជសាសន៍ទៀត មិនដឹងថាម៉េច(បានរាប់ថាប្រល័យពូជសាសន៍ទេ)។ ដល់ទៅសម្លាប់មនុស្សគ្មានកំហុសថាអត់មានបញ្ហា អញ្ចឹងនៅលើលោកវាគ្មានកម្លាំងច្បាប់ទេ។ វាមានតែកម្លាំងអារុជ។ អ្នកណាខ្លាំង អ្នកហ្នឹងឈ្នះតែប៉ុណ្ណឹង...។

២៥. ល្បែងថ្កោលទោសទាំងខ្មែរក្រហម ទាំងអ្នកវាយខ្មែរក្រហម ត្រូវបានបញ្ចប់ដោយសាលក្រមតុលាការកូនកាត់

សន្និសីទ៖ “អនាគតកម្ពុជាដោយគ្មានអំពើប្រល័យពូជសាសន៍៖ ការការពារ និងការឆ្លើយតបតាមរយៈការអប់រំនិងការថែទាំសុខភាព”, ២២ ឧសភា ២០២៤

... ល្បែងផលបូកស្មើសូន្យ ត្រូវបានបញ្ចប់ដោយសាលក្រមតុលាការកូនកាត់មួយនេះ ហើយវាបានទទួលស្គាល់ទៅដល់កម្រិតក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខអង្គការសហប្រជាជាតិ។ មុននេះ គេបានថ្កោលទោសខ្មែរក្រហមផងនឹងក៏បានថ្កោលទោសអ្នកដែលបានផ្តួលរំលំខ្មែរក្រហមផង។ វាជាគណិតវិទ្យា $១+១$ ឬ $១-១ = ០$ ។ គេថ្កោលទោសខ្មែរក្រហម តែក៏ថ្កោលទោសអ្នកវាយខ្មែរក្រហម។ តើនេះវាជាល្បែងនយោបាយ ដើម្បីបិទបាំងតថភាពប្រវត្តិសាស្ត្រ ដែលបានកើតពិតប្រាកដលើទឹកដីកម្ពុជាឬទេ? ...។

២៦. គួរមានច្បាប់ដាក់ទោសជនណាថ្លែងថា “កម្ពុជាគ្មានអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ឬទេ”

សន្និសីទ៖ “អនាគតកម្ពុជាដោយគ្មានអំពើប្រល័យពូជសាសន៍៖ ការការពារ និងការឆ្លើយតបតាមរយៈការអប់រំនិងការថែទាំសុខភាព”, ២២ ឧសភា ២០២៤

... ខ្ញុំសូមស្នើឱ្យអ្នកច្បាប់(ផ្តល់យោបល់មកថា) នៅកម្ពុជា តើអាចរៀបចំឱ្យមានច្បាប់បានឬអត់ (ដើម្បីនឹងកំណត់)ជនណាដែល(ថ្លែង)ថា កម្ពុជាគ្មានអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ នឹងត្រូវទទួលទោស? ហេតុអ្វីបានជាខ្ញុំនិយាយអញ្ចឹង? ដំណើរកាត់ទោសសម្រេចបានសាលក្រមតុលាការមួយថា “កម្ពុជាមានរបបប្រល័យពូជសាសន៍”។ បើសាលក្រមតុលាការចេញមកអញ្ចឹង តើយើងអាចដាក់ច្បាប់មួយដើម្បីអះអាងថា “ពិតជាមានរបបប្រល័យពូជសាសន៍នៅកម្ពុជាឬទេ? នៅ

អ៊ីបដូចជាមានច្បាប់ដែល(អ្នកណានិយាយ)ថា “ហ៊ីត្លែ មិនមែនជាប្រមុខរបប Fascist ត្រូវមានទោស”។ អញ្ចឹង នៅកម្ពុជា គួរធ្វើ(ច្បាប់នេះដែរ)ឬទេ? នេះមិនមែនជាការបំផុសឱ្យតាបសង្កត់ទៅលើការបញ្ចេញមតិទេ ...។

២៧. ការបញ្ចេញមតិណាមានចរិតគាំពាររបបប្រល័យពូជសាសន៍គួរតែត្រូវមានទោស
សន្និសីទ៖ “អនាគតកម្ពុជាដោយគ្មានអំពើប្រល័យពូជសាសន៍៖ ការការពារ និងការឆ្លើយតបតាមរយៈការអប់រំនិងការថែទាំសុខភាព”, ២២ ឧសភា ២០២៤

... មានរឿងអាក្រក់បែបនេះនៅកម្ពុជា។ ម្ខាងគេថ្កោលទោសខ្មែរក្រហម។ ម្ខាងទៀតថ្កោលទោសអ្នកដែលបានផ្តល់រំលឹកខ្មែរក្រហម។ ដូច្នេះ ល្មមដល់ពេលដែលត្រូវដាក់ច្បាប់នេះហើយ។ បើមិនអញ្ចឹងទេ ពួកអ្នកនយោបាយនៅតែលេងល្បែងដដែលៗ ធ្វើឱ្យមានភាពច្របូកច្របល់ក្នុងសង្គម។ បើអង្គការសហប្រជាជាតិ ដែលមានលោកជំទាវ (Alice Wairimu Nderitu អគ្គលេខាធិការរង និងជាទីប្រឹក្សាពិសេសនៃអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ស្តីពីការទប់ស្កាត់អំពើប្រល័យពូជសាសន៍) ជាតំណាង បញ្ជាក់ថាសាលក្រមតុលាការមានពិត បានសេចក្តីថាវាទាល់តែមានរបបប្រល័យពូជសាសន៍បានកើតពិតមែន ទើបបានជាយើងដំណើរការកាត់ទោស។ បើកាត់ទោសរួចហើយនៅតែមានមនុស្សនិយាយថា “គ្មានខ្មែរក្រហមឯណាទេ ហើយក៏គ្មានអ្នកណាជួយសង្គ្រោះទេ ...” អញ្ចឹងវានៅតែជារឿងច្រំដែលនៃប្រវត្តិសាស្ត្រ ... មិនមែនជាការហាមឃាត់ការបញ្ចេញមតិទេ ក៏ប៉ុន្តែការបញ្ចេញមតិណាក៏ដោយ ដែលមានចរិតគាំពាររបបប្រល័យពូជសាសន៍ គួរតែត្រូវមានទោស ... ខ្ញុំរង់ចាំ ៤៣ឆ្នាំ ... គិតពីឆ្នាំ១៩៧៩ រហូតដល់ឆ្នាំ២០២២ ទើបយុត្តិធម៌មួយត្រូវបានផ្តល់។ មិនមែនជារឿងលេងសើចទេ ...។

២៨. ច្បាប់ដាក់ទោសអ្នកនិយាយមិនពិតពីរបបប្រល័យពូជសាសន៍ជួយសម្រួលការសរសេរ និងការអប់រំប្រវត្តិសាស្ត្រ

សន្និសីទ៖ “អនាគតកម្ពុជាដោយគ្មានអំពើប្រល័យពូជសាសន៍៖ ការការពារ និងការឆ្លើយតបតាមរយៈការអប់រំនិងការថែទាំសុខភាព”, ២២ ឧសភា ២០២៤

... សូមឱ្យអ្នកច្បាប់ទាំងឡាយពិចារណាមុនគ្នា តើគួរមានច្បាប់កំណត់ពីការមានទោសកំហុស ពីការពោលខុសពីការពិតស្តីពីអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ឬទេ

ដើម្បីបញ្ជាក់និងងាយស្រួលសរសេរប្រវត្តិសាស្ត្រទុកឱ្យក្មេងរៀន។ យើងថាទប់ស្កាត់របបប្រល័យពូជសាសន៍តាមរយៈការអប់រំ, មិនអញ្ចឹងឬ។ បើតាមរយៈការអប់រំ ច្បាស់ជាត្រូវសរសេរប្រវត្តិសាស្ត្រឱ្យក្មេងរៀន? ចុះបើក្មេងកំពុងតែរៀនមនុស្សខ្លះថារឿងហ្នឹងមិនមែនអញ្ចឹងទេ (នោះវានឹងបង្កភាពច្របូកច្របល់)។ អ្នកនយោបាយនៅស្រុកខ្មែរអាក្រក់អញ្ចឹង។ ដើម្បីទប់ទល់មានតែវិធីដាក់ច្បាប់ទេ។ បើអ្នកឯងថា “នៅកម្ពុជាអត់មានរបបប្រល័យពូជ សាសន៍” តើត្រូវជាប់ទោសដូចម្តេច ត្រូវផាកពិន័យប៉ុន្មាន។ គួរធ្វើ។ ឥឡូវប្រគល់ឱ្យរដ្ឋមន្ត្រីយុត្តិធម៌ទៅ។ ខ្ញុំមិនមែននាយករដ្ឋមន្ត្រីទេ ប៉ុន្តែខ្ញុំមានសិទ្ធិប្រគល់ ... មានច្បាប់ហ្នឹងបានយើងស្រួលសរសេរប្រវត្តិសាស្ត្រ។ ច្បាប់ហ្នឹងត្រូវតែជាច្បាប់អង្គការទៅទៀត គឺ២/៣ បានកែបាន។ កុំឱ្យឡើងមកចេះតែកែបាន(តាមចិត្ត) ...។

២៩. អប់រំ យុវជន និងកីឡា

១	មិនទុកឲ្យកូនចៅណាម្នាក់នៅក្រៅសេវាអប់រំ គ្មានជំនាញពិតប្រាកដឡើយ	៦១១
២	គ្មានអ្វីចែកឱ្យដែលគង់វង្សជាងចំណេះវិជ្ជាទេ	៦១១
៣	ស្តារវិស័យអប់រំពីបាតដៃទេ រហូតក្លាយជាមោទនភាពជាតិសាសន៍កម្ពុជា	៦១១
៤	មិនអាចបញ្ចូលចំណេះដឹងតាមឈាមទេ គឺកើតចេញពីការខិតខំដោយខ្លួនឯង	៦១២
៥	សេរីភាវូបនីយកម្មអប់រំ លក្ខខណ្ឌកំណត់ចូលអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក	៦១២
៦	ភាគរយនៃសិស្សពូកែមានខ្ពស់ ក្នុងចំណោមកូនអ្នកក្រីក្រ	៦១២
៧	ជំរុញគោលដៅខេត្តមួយសាកលវិទ្យាល័យមួយ	៦១៣
៨	ផុតដំណាក់កាល អ្នកចេះច្រើនបង្រៀនអ្នកចេះតិចអ្នកចេះតិចបង្រៀនអ្នកមិនចេះ”	៦១៣
៩	ដំណាក់កាលសេដ្ឋកិច្ចចំណេះដឹង ចាំបាច់ត្រូវបណ្តុះបណ្តាលធនធានមនុស្ស	៦១៤
១០	ចំណាយលើវិស័យអប់រំផ្តល់ផលចំណេញសេដ្ឋកិច្ចសង្គមសំរាប់អភិវឌ្ឍជាតិ	៦១៤
១១	ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ជាពិសេសលើអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ	៦១៥
១២	កាត់បន្ថយគម្លាតខួរក្បាលរវាងបុរសនិងស្ត្រី	៦១៥
១៣	ចប់បរិញ្ញាហើយ ស្ត្រីគប្បីបន្តទៅបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់	៦១៦
១៤	ស្ត្រីរៀនដល់បរិញ្ញាជាន់ខ្ពស់និងបណ្ឌិត ឆ្លើយតបគោលដៅអភិវឌ្ឍសមភាពយេនឌ័រ	៦១៦
១៥	ពីសមភាពយេនឌ័រនៅបឋមវិទ្យាល័យសិក្សាបរិញ្ញាបត្រទៅបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់/បណ្ឌិត	៦១៧
១៦	ត្រូវដឹងគុណគ្រូ ដោយ “គ្រូមួយថ្ងៃ គឺគ្រូមួយជីវិត”	៦១៧
១៧	គ្រូមិនអាចក្លាយជាអ្នកមាន តែបង្រៀនសិស្សឲ្យក្លាយជាអ្នកមានបាន	៦១៧
១៨	កូនរៀនអន់ ជេរគ្រូ កូនរៀនពូកែ ថាពូជខ្លួនពូកែ	៦១៨
១៩	មន្ត្រីរាជការស៊ីវិល កុំច្រណែនគ្រូបង្រៀន/គ្រូពេទ្យ ដែលមានប្រាក់ខែខ្ពស់ជាង	៦១៨
២០	“សាលាចិញ្ចឹមសាលា” លើកកម្ពស់ជីវភាពសាស្ត្រាចារ្យ/បុគ្គលិកវឌ្ឍនភាពសាលា	៦១៩
២១	អន្តេវាសិកដ្ឋាន ទាំងគ្រូ និងសិស្ស នៅតែជាបញ្ហាប្រឈម	៦១៩
២២	រៀនកាន់តែពូកែ បង់ប្រាក់កាន់តែតិច ជាចំណុចដែលរាជរដ្ឋាភិបាលចង់បាន	៦១៩
២៣	សិក្សា កុំសេចក្រៀងញៀន កុំធ្វើសកម្មភាពផ្ទុយពីដំណើរការអភិវឌ្ឍខ្លួន	៦២០
២៤	រៀនមួយជីវិត បើទ្រឹងនៅមួយកន្លែង ក្លាយជាជនអភិវឌ្ឍនិយម	៦២០
២៥	សាកលវិទ្យាល័យរដ្ឋនិងឯកជន ជួយគ្នាទទួលនិស្សិតបរទេស	៦២០

២៦	បើកូនរៀនខ្សោយ ត្រូវរកវិធីឱ្យកូនរៀន កុំប្រៀបធៀបជាមួយកូនអ្នកដទៃ	៦២១
២៧	ជំរុញចលនារៀនពេញមួយជីវិត ... មិនចេះ ត្រូវសួរ	៦២១
២៨	ដំណើរ ៦៣៩ គម ចាយ ៤០០លាន ពង្រាយសាលា កសាងអន្តេនាសិកដ្ឋាន	៦២២
២៩	ជំរុញការវិនិយោគហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធទន់និងរឹង ក្នុងនោះមានធនធានមនុស្ស	៦២២
៣០	សាកលវិទ្យាល័យឯកជនអាចរៀបចំតាមខេត្ត តែរក្សាសង្គតិភាពគុណភាពអប់រំ	៦២៣
៣១	ចំណេះរៀននៅសាលា ខុសគ្នាពីការងារជាក់ស្តែង ...	៦២៣
៣២	ផ្តល់ការងារមិនអាស្រ័យលើកំរិតសញ្ញាបត្រ តែគុណវុឌ្ឍិ គុណសម្បត្តិ គុណភាព	៦២៣
៣៣	គ្មាននយោបាយនៅក្នុងកីឡា, កីឡាផ្សារភ្ជាប់សាមគ្គីភាព និងទំនាក់ទំនង ...	៦២៤
៣៤	ប្រជាជនម្នាក់ ហាត់កីឡាមួយប្រភេទ ដើម្បីប្រកួត ឬដើម្បីសុខភាព	៦២៤
៣៥	សូមយកចិត្តទុកដាក់បង្កើតទីតាំងកីឡាកាយសម្ព័ន្ធតាមសាលា	៦២៤
៣៦	រក្សាដីសំរាប់បណ្តុះបណ្តាលវិស័យកីឡាលេងកីឡាប្រសើរជាងជក់គ្រឿងញៀន	៦២៥
៣៧	វិនិយោគវិស័យកីឡា ផ្នែកហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធនិងធនធានមនុស្ស កាន់តែច្រើន	៦២៥
៣៨	កីឡាមិនដើម្បីដូរប្រាក់ តែគឺរក្សាតម្លៃនិងមានការយោគយល់	៦២៦
៣៩	ប្រវត្តិកីឡាកម្ពុជា ៧០ឆ្នាំក្នុងប្រទេស តែខ្សោយក្នុងកម្រិតអន្តរជាតិ	៦២៦
៤០	កីឡាស្ថិតលើសមត្ថភាពនៃការប្រកួត ការហ្វឹកហាត់និងទេពកោសល្យ	៦២៦
៤១	សូមកុំប្រើប្រាស់សារធាតុហាមឃាត់ក្នុងបញ្ញត្តិកីឡា	៦២៧
៤២	នៅលើពិភពលោក មានតែកីឡាទេមានស្តង់ដាររួម	៦២៧
៤៣	ទោះជានៅក្រ អាស៊ីមិនត្រូវមានភាពទន់ខ្សោយក្នុងការគ្រប់គ្រងសីលធម៌កីឡា	៦២៨
៤៤	ប្រើប្រាស់ព្រឹត្តិការណ៍ប្រកួតស៊ីហ្គេមនៅកម្ពុជា ជាចលនាកីឡាជាតិ	៦២៨
៤៥	ពង្រីកវិសាលភាពពិនិត្យព្យាបាលកីឡាករដោយគ្មានការបង់ប្រាក់	៦២៨
៤៦	រៀបចំគោលនយោបាយឧបត្ថម្ភកីឡាករ/ការិនីរបួសឬពិការ ...	៦២៩
៤៧	ស៊ីហ្គេមកម្ពុជា មិនលក់សំបុត្រ មិនបង់ថ្លៃចូលមើលតាមវិញ្ញាសាប្រកួត	៦២៩
៤៨	ផ្តល់ការទស្សនាមិនគិតថ្លៃ ផ្តល់អាហារ/ស្នាក់នៅ និងមិនលក់សិទ្ធិផ្សព្វផ្សាយ	៦៣០
៤៩	ស្គាល់កម្ពុជាដោយសារស៊ីហ្គេម/ប៉ារ៉ាហ្គេម និងទំនិញនាំចេញ	៦៣០

១. មិនទុកឲ្យកូនចៅណាម្នាក់នៅក្រៅសេវាអប់រំ គ្មានជំនាញពិតប្រាកដឡើយ

ទិវាគ្រូបង្រៀនឆ្នាំ ២០១៧, ៥ តុលា ២០១៧

... យើងឃើញថា បរិមាណក្នុងវិស័យអប់រំចេះតែកើនឡើងពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំ ដែលតម្រូវឲ្យមានការបង្កើនសាលារៀនគ្រូបង្រៀន (ពិសេសនៅតាមតំបន់ ជាប់ស្រយាល) និងការបង្កើនមូលដ្ឋានសម្ភារៈថែមទៀតដោះស្រាយកំណើន សិស្សនិស្សិតនេះ ... យើងត្រូវការកម្លាំងសរុបរបស់ជាតិទាំងមូល ដោយរួមគ្នា ដោះស្រាយ មិនត្រូវទុកឲ្យកូនចៅយើងណាម្នាក់ស្ថិតនៅក្រៅសេវាអប់រំ ឬជា មនុស្សដែលគ្មានជំនាញពិតប្រាកដនោះឡើយ ជាពិសេសក្រុមងាយរងគ្រោះ ដែលត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ជាបឋម ...។

២. គ្មានអ្វីចែកឱ្យដែលគង់វង្សជាងចំណេះវិជ្ជាទេ

ចែកសញ្ញាបត្រដល់និស្សិត នៃសាកលវិទ្យាល័យធនធានមនុស្ស, ២៧ មេសា ២០១៧

... គ្មានអ្វីចែកឱ្យដែលគង់វង្សជាងការចែកចំណេះវិជ្ជាទេ។ ឪពុកម្តាយ អាចចែក ជូននូវទ្រព្យសម្បត្តិឱ្យកូនចៅជាការល្មើស ប៉ុន្តែបើសិនជាចែកតែទ្រព្យសម្បត្តិ ហើយមើលស្រាលដល់ការចែកចំណេះវិជ្ជាគឺជាការខុសឆ្គង។ មាសប្រាក់ អាច ចាយវាយអស់ ខ្លះចាញ់ល្បែង ខ្លះប្រើមិនចំគោលដៅ ខ្លះត្រូវបានលួចប្លន់ ខ្លះត្រូវ ភ្លើងឆេះ ក៏ប៉ុន្តែសម្រាប់ចំណេះវិជ្ជាវិញ កណ្តៀរក៏វាមិនកោរ កណ្តុរក៏វាមិនកាត់ បានដែរ។ ប៉ុល ពត សម្លាប់មនុស្សធ្វើបាបផ្លូវចិត្តផ្លូវកាយ ប៉ុន្តែពួកគេមិនអាចយក ចំណេះវិជ្ជាចេញពីខួរក្បាលមនុស្សបានទេ។ ដូច្នេះ ទាំងរដ្ឋទាំងក្រុមគ្រួសារ និង បុគ្គលម្នាក់ៗ ត្រូវបន្តការខិតខំ ...។

៣. ស្តារវិស័យអប់រំពីបាតដៃទេ ក្លាយជាមោទនភាពជាតិសាសន៍កម្ពុជា

ចែកសញ្ញាបត្រនិស្សិតអធិការអប់រំ ... គ្រូបង្រៀនកម្រិតមូលដ្ឋានឯកទេសភាសា បារាំង-ខ្មែរ, ២២ មីនា ២០១៨

... យើងអាចសង្កេតមើលការវាយតម្លៃទាំងឡាយ ដែលទាក់ទងនឹងការឈាន ឡើងបន្តិចម្តងៗរបស់យើងពីស្ថានភាពមួយដ៏លំបាក ... នៅលើពិភពលោកនេះ គ្មានប្រទេសណាដែលបំផ្លិចបំផ្លាញដល់ប្រសគល់ទៅក្នុងវិស័យអប់រំ និងវិស័យ ដទៃទៀត ដូចជានៅកម្ពុជានោះទេ ... ប្រទេសខ្លះ ទោះបីមានសង្គ្រាមហែកហួរ

បន្ទាប់ពីបានឯករាជ្យទៅ គេបន្តលើមូលដ្ឋាននៃហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធបាស់ទាំងផ្នែក
ទន់និងផ្នែករឹង។ សំរាប់យើង បន្ទាប់ពីដោះចេញពីរបប ប៉ុល ពត យើងគ្មានអ្វី
ក្រៅតែពីការខិតខំប្រមូលផ្តុំកសាងឡើងវិញពីបាតដៃទទេនោះទេ។ ការខិតខំប្រឹង
ប្រែងរបស់យើងបានក្លាយជាមោទនភាពសម្រាប់ជាតិសាសន៍យើង ...។

៤. មិនអាចចាក់បញ្ចូលចំណេះដឹងតាមឈាមទេ គឺកើតចេញពីការខិតខំដោយខ្លួនឯង
ចែកសញ្ញាបត្រនិស្សិត នៃសាកលវិទ្យាល័យអាស៊ី-អឺរ៉ុប, ២១ មីនា ២០១៩

... បើយើងមិនជួយខ្លួនឯង គ្មានអ្នកណាជួយយើងកើតទេ សូម្បីតែធ្វើការរៀន
សូត្រ។ សាស្ត្រាចារ្យបានបង្រៀននិស្សិតហើយ ក៏ប៉ុន្តែបើនិស្សិតម្នាក់ៗមិនព្រម
រៀនទេ គឺមិនអាចនឹងទទួលបានជោគជ័យទេ។ គ្មានវិធីសាស្ត្រណាមួយដែលអាច
ឲ្យនិស្សិតទទួលបានចំណេះដឹង តាមរយៈចាក់យកឈាមរបស់សាស្ត្រាចារ្យ ទៅ
បញ្ចូលឈាមឲ្យនិស្សិត ឱ្យនិស្សិតចេះដូចសាស្ត្រាចារ្យនោះទេ។ ស្ថានភាពដូច
គ្នានេះ គឺវាមិនខុសពីប្រទេសក្រៅមិនអាចមកធ្វើការសម្រេចចិត្ត និងកិច្ចខិតខំ
ប្រឹងប្រែងជំនួសឲ្យយើងបាននោះទេ ...។

៥. សេរីភាវូបនីយកម្មអប់រំ លក្ខខណ្ឌកំណត់ក្នុងការចូលជាសមាជិកអង្គការពាណិជ្ជកម្ម
ពិភពលោក

ចែកសញ្ញាបត្រនិស្សិតសាកលវិទ្យាល័យជាតិគ្រប់គ្រង, ២៣ មេសា ២០១៩

... ពេលកម្ពុជាសកម្មចរចាចូលជាសមាជិកអង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោក ខ្ញុំ
នៅចាំបានថា ប្រទេសមួយដែលមិនទាន់ធ្វើសេរីភាវូបនីយកម្មលើបញ្ហាអប់រំដូច
កម្ពុជាផង បានដាក់សំណួរមកកាន់កម្ពុជា ត្បិតថាដើម្បីបានចូលជាសមាជិក
អង្គការពាណិជ្ជកម្ម សមាជិកចាស់មានសិទ្ធិដាក់សួរមកឱ្យអ្នកសុំចូលថ្មីឆ្លើយ ...
ប្រទេសមួយនៅតំបន់អាមេរិកបានសួរមកកម្ពុជាថា តើមានការធ្វើសេរីភាវូបនីយ
កម្មលើវិស័យអប់រំហើយឬនៅ? ក្នុងពេលដែលយើងមានសាកលវិទ្យាល័យឯកជន
មត្តេយ្យសិក្សាឯកជន បឋមសិក្សាឯកជនរួចទៅហើយ ... វាស្របនឹងគោលដៅនៃ
អង្គការពាណិជ្ជកម្មពិភពលោកតម្រូវ ...។

៦. ភាគរយនៃសិស្សពូកែមានខ្ពស់ ក្នុងចំណោមកូនអ្នកក្រីក្រ

ចែកសញ្ញាបត្រដល់និស្សិត នៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទភ្នំពេញ, ៣ មិថុនា ២០១៩

... បើវណ្ណៈកណ្តាល ឬវណ្ណៈអ្នកមាន ឬវណ្ណៈអ្នកក្រ អ្នកមានប្រាក់ចំណូលទាប អ្នកមានចំណូលមធ្យម អ្នកមានចំណូលខ្ពស់ គឺខុសៗគ្នា ប៉ុន្តែអ្វីដែលយើងអាច ធ្វើទៅរួច គឺការកាត់បន្ថយគម្លាតលើបញ្ហាខ្សោយបង្កឡើងតែម្តង ... ព្រោះមនុស្ស កើតមកស្រាតដូចតែគ្នា ... ប្រសិនបើយើងផ្តល់ឱកាសដូចគ្នា ហើយមានសាលា រៀនគ្រប់ទីកន្លែង កូនអ្នកក្រ និងកូនអ្នកមានរៀននៅក្នុងកម្មវិធីដូចគ្នា (គេរៀន បានដូចគ្នា) ... នៅពេលដែលមានការប្រឡងមធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ យើងឃើញ ថា មានកុមារា/ យុវជន/នារីជាកូនអ្នកក្រក្រប្រឡងជាប់និទ្ទេស A ច្រើន។ បើគិត ជាភាគរយ គឺមានច្រើនជាងចំនួនកូនអ្នកដែលមានលទ្ធភាពទៅទៀត ... ។

៧. ជំរុញគោលដៅខេត្តមួយសាកលវិទ្យាល័យមួយ

ចែកសញ្ញាបត្រជូននិស្សិតសាកលវិទ្យាល័យឯកទេស នៃកម្ពុជា, ១១ ធ្នូ ២០១៩

... រដ្ឋាភិបាលបានដាក់ចេញគោលដៅខេត្តមួយសាកលវិទ្យាល័យមួយ ក៏ប៉ុន្តែ មកដល់ពេលនេះយើងទើបនឹងមានសាកលវិទ្យាល័យខេត្តមួយចំនួនប៉ុណ្ណោះ គឺ មាននៅខេត្តបន្ទាយមានជ័យ ខេត្តបាត់ដំបង ខេត្តស្វាយរៀង ខេត្តព្រៃវែង ខេត្ត ក្បុងឃ្មុំ និងខេត្តក្រចេះ ឯក្រៅពីនោះយើងកំពុងតែខិតខំដើម្បីជំរុញឱ្យមាន សាកលវិទ្យាល័យនៅតាមខេត្ត។ ពេលដែល(មិនទាន់មាន)សាកលវិទ្យាល័យ (ស្ថាប័នសិក្សា)វិស័យឯកជន ក៏មានសាខានៅតាមខេត្តមួយចំនួន ... ។

៨. ផុតពីដំណាក់កាល “អ្នកចេះច្រើនបង្រៀនអ្នកចេះតិច អ្នកចេះតិចបង្រៀនអ្នកមិនចេះ”

ចែកសញ្ញាបត្រដល់អធិការអប់រំ និស្សិត គរុនិស្សិត និងគរុសិស្ស នៃវិទ្យាស្ថានជាតិអប់រំ, ១៨ កុម្ភៈ ២០២០

... នេះគឺសម័យសេដ្ឋកិច្ចបច្ចេកវិទ្យា។ សម័យឌីជីថល។ ទាមទារឱ្យយើងខិតខំ កាន់តែច្រើនក្នុងការបណ្តុះបណ្តាលធនធានមនុស្ស។ ក្រឡេកទៅក្រោយវិញ យើងឃើញថា ទីនេះជាកន្លែងបណ្តុះបណ្តាលគ្រូតាំងពីជំនាន់ឪពុកក្មេករបស់ ហង់ជួន ណារ៉ុន ធ្វើជាឧបការីរដ្ឋមន្ត្រីអប់រំ ... ឪពុកបង្កើតរបស់ ហង់ជួន ណារ៉ុន ក៏ (ធ្វើការ)នៅក្រសួងបង្កើនដែរ ... ខ្ញុំក៏បានមកចូលរួមបង្រៀននៅទីនេះ ... បង្រៀនថ្ងៃ មិនចប់ បង្រៀនយប់ទៀត ... យើងបានឈានពីស្ថានភាពបង្កើនឆ្ងាយមកហើយ។ ដំណាក់កាល “អ្នកចេះច្រើនបង្រៀនអ្នកចេះតិច អ្នកចេះតិចបង្រៀនអ្នកមិន

ចេះ” ដែលយើងបានជួបនិងធ្វើនៅពេលនោះ (បានកន្លងផុតទៅហើយ)។ ឯក្របខ័ណ្ឌគ្រូបង្រៀនវិញ កន្លែងណាធ្វើអីបានមុន ក៏ធ្វើទៅ។ នៅភ្នំពេញ យើងបើកបានតែសាលាមួយចំនួនទេ ... ឯនៅតាមជនបទវិញ ប្រជាពលរដ្ឋគាត់ម្ចាស់ការ ... ហ្នឹងនិយាយពីការរៀបចំផែនផលិតកម្ម និងវិស័យអប់រំឡើងវិញ ...។

៩. ដំណាក់កាលសេដ្ឋកិច្ចចំណេះដឹង ចាំបាច់ត្រូវបណ្តុះបណ្តាលធនធានមនុស្ស

ដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់អគារសិក្សាចំនួន២ ខ្នង និងប្រគល់សញ្ញាបត្រជូននិស្សិតនៃវិទ្យាស្ថានបច្ចេកវិទ្យាកម្ពុជា, ១ មីនា ២០២៣

... ខ្សែនភាពលើវិស័យអប់រំនេះ ឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីការរីកចម្រើនគួរឱ្យកត់សម្គាល់នៃប្រទេសជាតិរបស់យើង។ បើនិយាយពីជំនាន់ត្រីមាស១៩៧៥ សួរថា អ្នកជាប់បរិញ្ញាបត្រមានប៉ុន្មាននាក់ទៅ? មានដែរ តែវាមានតិច។ ឥឡូវហ្នឹង(អ្នកចប់) បរិញ្ញាបត្រក្នុងមួយឆ្នាំៗ មានច្រើន។ យើងមានបរិញ្ញាបត្រ យើងមានបរិញ្ញាបត្ររង យើងមានបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ យើងមានថ្នាក់បណ្ឌិត យើងមានអ្នកដែលបានទទួលការបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈ ដើម្បីជំរុញការអភិវឌ្ឍប្រទេសជាតិ។ ដំណាក់កាលសេដ្ឋកិច្ចចំណេះដឹង ជាដំណាក់កាលដែលចាំបាច់ត្រូវបណ្តុះបណ្តាលធនធានមនុស្ស ...។

១០. ចំណាយក្នុងវិស័យអប់រំផ្តល់ផលចំណេញសេដ្ឋកិច្ចសង្គមសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍជាតិ

ដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់អគារសិក្សាចំនួន២ ខ្នង និងប្រគល់សញ្ញាបត្រជូននិស្សិតនៃវិទ្យាស្ថានបច្ចេកវិទ្យាកម្ពុជា, ១ មីនា ២០២៣

... ដៃគូអាចជួយយើងបន្ថែមទៀត ជាអគារ ឬជាសាលា ក្នុងការកសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធចាំបាច់ សំរាប់ការបណ្តុះបណ្តាលធនធានមនុស្ស។ បើនៅឯក្រចេះ ចិនជួយសង់ជាសាកលវិទ្យាល័យក្រចេះតែម្តង។ ពេលដែលបង្កើតខេត្តត្បូងឃ្មុំ យើងកសាងនូវសាកលវិទ្យាល័យនៅត្បូងឃ្មុំតែម្តង។ យើងមិនខ្លាចចំណាយដើមទុន(លើវិស័យអប់រំទេ) ព្រោះផលដែលទទួលបានមកវិញធំណាស់។ ការសាងសង់អគារសិក្សា រួមនឹងប្រាក់បៀវត្សសាស្ត្រាចារ្យគ្រូបង្រៀនដែលយើងត្រូវចំណាយ ដើម្បីបង្កើតចំណេះដឹងសម្រាប់យុវជន/នារី និងប្រជាពលរដ្ឋរបស់យើងវាជាផលចំណេញខាងវិស័យសេដ្ឋកិច្ចសង្គមដ៏ធំសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍជាតិ។ ភាព

ធន់នៃសេដ្ឋកិច្ច មិនពឹងផ្អែកលើប្រាក់ចំណូលម្តងម្កាលទេ គឺពឹងផ្អែកលើ ចំណេះដឹងក្នុងដំណាក់កាលនេះ ហើយដំណាក់កាលណាក៏ដោយ ធនធាន មនុស្សមិនអាចបំបាត់ចោល (និង)មិនអាចមើលរំលងបានទេ ...។

១១. ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ជាពិសេសលើអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ

ទិវាវប្បធម៌ជាតិ ៣មីនា លើកទី២៥ ឆ្នាំ២០២៣ និងពិធីសំណេះសំណាលជាមួយ សិល្បករ/ការិនីទូទាំងប្រទេស លើកទី៤, ២ មីនា ២០២៣

... យើងត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ជាពិសេសលើបញ្ហាអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ។ មកដល់ ពេលនេះ ការប្រើប្រាស់ភាសាខ្មែរ (ហាក់ដូចជាមិនរក្សាបាននូវអត្តសញ្ញាណ ភាសាដើមត្រឹមត្រូវ)។ ខ្ញុំបានឃើញមានការសរសេរពាក្យ «ដែរ» (ដែលប្រើក្នុង ឃ្លាដូចជា) “ខ្ញុំទៅដែរ” (កំពុងតែក្លាយទៅជាការសរសេរប្រើ “ដែល” គឺទៅ ជា) “ខ្ញុំទៅដែល” ទៅវិញ ... នេះអាចជាចំណុចតូចមួយនៅក្នុងចំណោម(ការ យល់និងប្រើប្រាស់មិនបានត្រឹមត្រូវក្នុង) អក្សរសាស្ត្រខ្មែរដែលកំពុងតែវិវត្ត។ ការ ប្រើប្រាស់បណ្តាញសង្គមកាន់តែច្រើន ការសរសេរខុសក៏មានច្រើន។ ជាការល្អ មួយដែរ ដែលនៅក្នុងទូរស័ព្ទ smartphone នីមួយៗ មានវចនានុក្រមសម្តេចព្រះ សង្ឃរាជ ជួន ណាត។ យ៉ាងណាក្តី យើងត្រូវបន្តការខិតខំពង្រឹងសមត្ថភាពអក្សរ សាស្ត្រខ្មែរក្នុងចំណោមប្រជាពលរដ្ឋ ...។

១២. កាត់បន្ថយគម្លាតខួរក្បាលរវាងបុរសនិងស្ត្រី

ចែកសញ្ញាបត្រជូនដល់និស្សិត នៃសាកលវិទ្យាល័យ វេស្ទឺន, ១៣ កុម្ភៈ ២០១៨

... នៅតាមខេត្តមួយចំនួនមានសកលវិទ្យាល័យហើយ ... តែមិនប្រាកដថាខេត្ត ដែលមានសកលវិទ្យាល័យនោះ អាចទទួលសិស្សនារីបានទាំងអស់ទេ ដោយសារ តែសិស្សនៅតាមភូមិឆ្ងាយៗ ពីសកលវិទ្យាល័យនោះ។ ទាមទារឱ្យរដ្ឋធ្វើការវិនិ យោគ ឬក៏សាលាត្រូវធ្វើការវិនិយោគថែមទៀត ដើម្បីនិស្សិតជាស្ត្រីទទួលបានការ បណ្តុះបណ្តាល។ យើងត្រូវដើរព្រមៗគ្នា លើកិច្ចការដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការបណ្តុះ បណ្តាលធនធានមនុស្ស ក្នុងឃ្លាំងមានការកាត់បន្ថយគម្លាតរវាងបុរសនិងស្ត្រីអំពី ការងារ ជាពិសេស ខ្ញុំចង់ឱ្យការកាត់បន្ថយគម្លាតខាងខួរក្បាលរវាងបុរសនិងស្ត្រី នេះ ដំណើរការទៅមុន ...។

១៣. ចប់បរិញ្ញាហើយ ស្រ្តីគប្បីបន្តទៅបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់

ចែកសញ្ញាបត្រនិស្សិតនៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច,
១១ មីនា ២០១៩

... អំពាវនាវចំពោះស្រ្តីដែលចប់បរិញ្ញាហើយ គប្បីបន្តឈានជើងឆ្ពោះទៅរក
បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់។ ក្នុងនោះក៏អំពាវនាវចំពោះមាតាបិតា និងអំពាវនាវចំពោះ
ស្វាមីរបស់ស្រ្តីដែលចង់ទទួលបាននូវបណ្តុះបណ្តាលបន្ថែមទៀត អោយបន្តការ
ខិតខំដើម្បីលើកកម្ពស់ការស្មើភាព ទទួលបានការការបណ្តុះបណ្តាល (ហើយ)
នៅក្នុងការតែងតាំងមុខតំណែង ក៏មានការតម្រូវថា ... ទាល់តែអ្នកឯងមានបរិញ្ញា
ជាន់ខ្ពស់ទើបទទួល ឬក៏ទទួលអោយប្រឡង ... តែយើងមានអតុល្យភាពតាំងពី
ក្នុងមហាវិទ្យាល័យ និងនៅក្នុងស្ថាប័ន មិនថាផ្នែករដ្ឋ មិនថាផ្នែកឯកជននោះទេ ...
ទាក់ទងជាមួយនឹងសមាសភាពយេនឌ័រ ...។

**១៤. ស្រ្តីរៀនចប់ថ្នាក់បរិញ្ញាជាន់ខ្ពស់និងបណ្ឌិត ដើម្បីឆ្លើយតបគោលដៅអភិវឌ្ឍសមភាព
យេនឌ័រ**

ចែកសញ្ញាបត្រនិស្សិត នៃសាកលវិទ្យាល័យជាតិគ្រប់គ្រង, ២៣ មេសា ២០១៩

... សូមលោកជំទាវអ៊ឹង កន្ថាផាវី រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងកិច្ចការនារីតាមដានឱ្យជាប់អំពី
ចំណុចទាក់ទងកំណើន(អត្រាស្រ្តីបញ្ចប់ថ្នាក់បរិញ្ញាជាន់ខ្ពស់ និងថ្នាក់បណ្ឌិត)
ទោះបីជាមិនទាន់ស្មើភាពគ្នាដល់ទៅ៥០% លើ៥០% ក៏ដោយចុះ ... លើកទឹក
ចិត្តឱ្យមានកំណើនជាស្រ្តី ព្រោះយើងបានដាក់ចេញគោលដៅតែងតាំងមន្ត្រីជា
ស្រ្តី និងអ្នកធ្វើការក្នុងកម្រិតនយោបាយក្តី ក្នុងកម្រិតរដ្ឋបាលក្តី និងក្នុងកម្រិត
ទាក់ទងជាមួយនឹងធុរកិច្ច យើងលើកទឹកចិត្ត (និងផ្តល់)ឱកាសសម្រាប់ស្រ្តី ...
ដូច្នេះ ត្រូវទាក់ទាញនិងលើកទឹកចិត្តស្វាមី ឪពុកម្តាយ ផ្តល់ឱកាសដល់កូនស្រី
ដើម្បីបន្តការរៀនសូត្រយកកម្រិតកាន់តែខ្ពស់ ... អត្រាកើនឡើងជាង៣១% នេះ
អាចចាត់ទុកជាកំណើនមួយល្អ។ រំពឹងទុកថា អត្រានៃស្រ្តីដែលជាប់ថ្នាក់បរិញ្ញា
ជាន់ខ្ពស់ និងថ្នាក់បណ្ឌិត មានចំនួនកាន់តែច្រើនឆ្លើយតបទៅនឹងគោលដៅស្តីពី
ការអភិវឌ្ឍសមភាពយេនឌ័រ ...។

១៥. ពីសមភាពយេនឌ័រនៅកម្រិតបឋមសិក្សា មធ្យមសិក្សា និងបរិញ្ញាបត្រ ទៅបរិញ្ញាបត្រ ជាន់ខ្ពស់និងបណ្ឌិត

ចែកសញ្ញាបត្រដល់និស្សិត នៃសាកលវិទ្យាល័យ ពុទ្ធិសាស្ត្រ, ១៧ សីហា ២០២២

... គួរតែកត់សម្គាល់មួយទៀត មើលក្នុង(របាយការណ៍)នេះ (មាននិស្សិតស្រី ច្រើនជាងនិស្សិតប្រុស) ... នៅទីនេះ ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្ររង នារីមានទៅដល់ ៧១%។ ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ នារីមានដល់ ៧៧%។ ដល់បរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ នារីមានត្រឹមតែ ២៤%។ ធ្លាក់ចុះ ... យើងបានជំរុញមួយជំហានឱ្យមានសមភាពក្នុងកម្រិតបឋមសិក្សា មធ្យមសិក្សា រហូតដល់បរិញ្ញាបត្ររង និងបរិញ្ញាបត្រ ... តាមរយៈនៃការជំរុញសាលារៀនដល់មូលដ្ឋាន និងផ្តល់តម្លៃកាន់តែខ្លាំងដល់ការសិក្សារបស់ស្ត្រី។ ប៉ុន្តែចូលដល់បរិញ្ញាជាន់ខ្ពស់ និងថ្នាក់បណ្ឌិត ស្ត្រីដល់វិញ្ញាបនបត្រ និងត្រូវមានកូន។ អញ្ចឹងទេ មួយចំនួនមិនអាចបន្តការសិក្សាតទៅទៀត។ បញ្ចប់ត្រឹមបរិញ្ញាបត្រ។ យ៉ាងណាក្តី ត្រូវលើកទឹកចិត្តឱ្យស្ត្រីជំនះបន្តការសិក្សា ទោះបីមានថ្មីកូនហើយក៏ដោយ តាមលទ្ធភាពដែលអាចធ្វើទៅបាន។ យើងត្រូវជំរុញបន្ត ... នេះជាការកត់សម្គាល់របស់ខ្ញុំ ... ។

១៦. ត្រូវដឹងគុណគ្រូ ដោយ “គ្រូមួយថ្ងៃ គឺគ្រូមួយជីវិត”

សំណេះសំណាលជាមួយសិស្សជាប់និទ្ទេស A ឆ្នាំសិក្សា ២០២០-២០២១,
៣ ឧសភា ២០២២

... ពេលខ្លះគ្រូអត់ទទួលបានគុណសម្បត្តិអីទេ ប៉ុន្តែបែរជាទទួលបាននូវគុណវិបត្តិទៅវិញ ... បើកូនគេពូកែ គេថាមកពីពូជគេពូកែ ... ដល់កូនរៀនមិនពូកែថាគ្រូហ្នឹងវាអន់ ... (ប្រការ)នេះត្រូវចៀសវាង។ ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ទៅបញ្ហាគុណគ្រូ។ តិចឃើញថា គ្រូបង្រៀនតាំងពីថ្នាក់កុមារដ្ឋានមក(មិនមានការរីកចម្រើន ឃើញ)នៅតែប៉ុណ្ណឹង (ខណៈ)ខ្លួនចប់បរិញ្ញាបត្រហើយ ឯគ្រូឯងនៅតែបង្រៀនថ្នាក់កុមារដ្ឋានដដែល។ នេះជាការ(គិត)ខុសស្រឡះ។ ផ្ដើមចេញពីកុមារដ្ឋាននោះហើយ ធ្វើឱ្យខ្លួនឯងមានបរិញ្ញា (បត្រ) ... គ្រូបានដឹកដៃ បានបង្ហាត់បង្ហាញតាំងពីដើម។ ពួកគាត់បានលះបង់ច្រើនណាស់។ គ្រូមួយថ្ងៃ គឺគ្រូមួយជីវិត ... ។

១៧. គ្រូមិនអាចក្លាយជាអ្នកមាន តែបង្រៀនសិស្សឲ្យក្លាយជាអ្នកមានបាន

ទិវាគ្រូបង្រៀនឆ្នាំ២០១៨, ៥ តុលា ២០១៨

...តើគ្រូណាមួយធ្វើអ្នកមានធ្វើសេដ្ឋី ? មិនមានទេ។ បង្រៀនកូនសិស្សអោយធ្វើសេដ្ឋីបាន ប៉ុន្តែខ្លួនឯងជំពាក់ថ្លៃបោះពុម្ពសៀវភៅ។ យើងពិនិត្យមើលកន្លែងហ្នឹង។ អ្នកទាំងអស់គ្នានៅខាងលើនេះ សុទ្ធតែឯកឧត្តម លោកជំទាវ គាត់សុទ្ធតែជាកូនសិស្សរបស់គ្រូ។ ប៉ុន្តែក្លាយទៅជា សម្តេច ឯកឧត្តម លោកជំទាវ អស់ទៅហើយ។ ខ្លះទៅជាសេដ្ឋី ពាណិជ្ជករ អាជីវករ រាប់មិនអស់ទេ។ គ្រូបង្រៀននៅតែជាគ្រូបង្រៀនដដែលហ្នឹង។ មានន័យថា គ្រូបង្រៀនបានចែកទ្រព្យសម្បត្តិឱ្យសិស្សហើយកូនសិស្សយកទៅធ្វើមានធ្វើបាន ...។

១៨. កូនរៀនអស់ ជេរគ្រូ កូនរៀនពូកែ ថាពូជខ្លួនពូកែ

ចែកសញ្ញាបត្រជូនដល់និស្សិតនៃសាកលវិទ្យាល័យ វេស្ទឺន, ២៦ មករា ២០២៣

... យើងមានបរិមាណនិស្សិតជាប់ឧត្តមសិក្សាចូល ១០ម៉ឺននាក់/ឆ្នាំ។ ប៉ុន្តែសួរថា អ្នកដែលពូកែមានប៉ុន្មាន(នាក់) ? យើងត្រូវរកចម្លើយមួយ ... ក្នុងសាលាមិនប្រាកដថាយើងពូកែទេ ប៉ុន្តែនៅពេលធ្វើការងារ ទើបជាការសាកល្បងសមត្ថភាពពិតប្រាកដ ... មានការរលឹកឡើងថា គ្រូមិនសូវទទួលបានផលប៉ុន្មានទេ។ បើបង្រៀនកូនគេទៅវាអស់ គេជេរគ្រូ។ គេថាគ្រូនឹងមិនចំណាប់។ ដល់កូនគេរៀនពូកែ គេថាពូជអញវាពូកែ។ គ្រូនៅតែអត់ដដែល។ កូនគេមិនពូកែ គេថាគ្រូអស់ បានជាសិស្សមិនពូកែ។ អញ្ចឹងទេ មាតាបិតា អាណាព្យាបាល ត្រូវយល់កន្លែងហ្នឹង ...។

១៩. មន្ត្រីរាជការស៊ីវិល កុំច្រណែនគ្រូបង្រៀននិងគ្រូពេទ្យ ដែលមានប្រាក់ខែខ្ពស់ជាង

ចែកសញ្ញាបត្រជូនឧទ្ទេសអធិការអប់រំ និស្សិតបរិញ្ញាជាន់ខ្ពស់ ផ្នែកគ្រប់គ្រងអប់រំ គ្រូបរិញ្ញា+១, ២២ មីនា ២០១៧

... ពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំ យើងបង្កើនថវិកាតាមទំហំនៃអាទិភាពសម្រាប់វិស័យអប់រំ ជាពិសេសគឺវិស័យធនធានមនុស្សនេះ ... សូមអំពាវនាវឲ្យខាងប្រជាប់អាវុធឬក៏ផ្នែកដទៃទៀត កុំច្រណែនជាមួយនឹងគ្រូបង្រៀន ព្រោះគ្រូបង្រៀន និងគ្រូពេទ្យប្រាក់ខែខ្ពស់ជាង ... គាត់ត្រូវការគ្រូបង្រៀនកូនរបស់គាត់ និងចៅរបស់គាត់ក៏ត្រូវការគ្រូពេទ្យដែរ ... ដល់ខែនេះចូលឆ្នាំ ឯណាឡើងបៀវត្សរ៍ផង ឯណាប្រាក់

ឧបត្ថម្ភម្នាក់ ៥ម៉ឺនរៀល ឯណាបើកមុនចូលឆ្នាំទៀតផង។ ប្រាក់ហូរចូលទីផ្សារវា ធំៗ ត្រូវតែមានវិធានការទប់ទល់ ដើម្បីចៀសវាងនូវប្រាក់ចុះថោក...។

២០. យកសាលាចិញ្ចឹមសាលា លើកកម្ពស់ជីវភាពសាស្ត្រាចារ្យ បុគ្គលិក និងវឌ្ឍនភាព សាកលវិទ្យាល័យ

ចែកសញ្ញាបត្រសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទភ្នំពេញ, ២២ មិថុនា ២០១៨

... យើងបានប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រយកសាលាចិញ្ចឹមសាលា។ មិនមែនគ្រាន់តែ ការចិញ្ចឹម ដើម្បីការរស់រានមានជីវិតទេ ក៏ប៉ុន្តែ យើងបានសង្កេតឃើញថា សាកលវិទ្យាល័យទាំងឡាយ ដែលរដ្ឋបានផ្តល់ឱកាសឲ្យសាកលវិទ្យាល័យនោះ បានប្រើប្រាស់ធ្វើជាទីកន្លែងសម្រាប់ការរៀន ដោយផ្តល់ជាអាហារូបករណ៍របស់ រដ្ឋផងសំរាប់ការរៀនដោយបង់ថ្លៃផង ហើយមិនគ្រាន់តែបានលើកកម្ពស់ជីវភាព សាស្ត្រាចារ្យ និងបុគ្គលិកបម្រើការនៅទីនោះទេ ក៏ប៉ុន្តែបានកសាងអគារបន្ថែម ថ្មីៗ ... នោះហើយជាវិធីដើរ ដើម្បីចៀសវាងនូវការលំបាក ... ។

២១. អន្តេវាសិកដ្ឋាន ទាំងគ្រូនិងសិស្ស នៅតែជាបញ្ហាប្រឈម

ចែកសញ្ញាបត្រដល់អធិការអប់រំ និស្សិត គុរុនិស្សិត និងគុរុសិស្ស នៃវិទ្យាស្ថានជាតិអប់រំ,
១៨ កុម្ភៈ ២០២០

... ពេលដែលធ្វើដំណើរ(ជាង ៦ពាន់គីឡូម៉ែត្រ) ខ្ញុំបានធ្វើការជួបប្រាស្រ័យ ជាមួយលោក/អ្នកគ្រូតាមសាលាមួយចំនួន។ ខ្ញុំបានឃើញថា អន្តេវាសិកដ្ឋាន សំរាប់ការស្នាក់នៅរបស់លោក/អ្នកគ្រូ ឬហៅថាផ្ទះសំណាក់របស់លោក/អ្នកគ្រូ ក៏ដូចជាផ្ទះសំណាក់របស់សិស្សានុសិស្ស គឺជាបញ្ហាប្រឈមរបស់យើង។ ពេល នោះ ខ្ញុំបាន(សំរេច)ធ្វើឱ្យមានកន្លែងគ្រួសារនៅ តាមកន្លែងមួយចំនួន។ ប៉ុន្តែ វា មិនទាន់ឆ្លើយតបគ្រប់គ្រាន់ទេ។ យើងនៅប្រើប្រាស់ថវិកាសម្រាប់គ្រូបង្រៀនលើ ឈ្នួលផ្ទះ ដែលមានកន្លែងខ្លះបាន ៨ម៉ឺនរៀល កន្លែងខ្លះបាន ១០ម៉ឺនរៀល និង ១២ម៉ឺនរៀល ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហានេះ ... ។

២២. សិស្សរៀនកាន់តែពូកែ បង់ប្រាក់កាន់តែតិច ជាចំណុចដែលរាជរដ្ឋាភិបាលចង់បាន

ចែកសញ្ញាបត្រសាកលវិទ្យាល័យ វេស្វីន, ១៣ កុម្ភៈ ២០១៨

... សូមសម្តែងនូវការកោតសរសើរ ចំពោះការខិតខំទាំងអស់របស់សាកលវិទ្យាល័យ ដែលបានធ្វើក្នុងរយៈពេលកន្លងទៅ ... លោក តែ ណូរិន បានលើកឡើងនូវចំណុចមួយថា សិស្សរៀនកាន់តែពូកែ បង់ប្រាក់កាន់តែតិច។ នេះជាចំណុចដែលយើងចង់បាន ទាក់ទងទៅនឹងគុណភាពនៃការបណ្តុះបណ្តាលរបស់យើង។ យើងនឹងមាននិស្សិតដែលជាធនធានមនុស្សសម្រាប់ជាតិបន្ថែមទៀត ... ជួយដល់ការបណ្តុះបណ្តាលធនធានមនុស្ស សម្រាប់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ...។

២៣. សិក្សា កុំសេពគ្រឿងញៀន កុំធ្វើសកម្មភាពផ្ទុយពីដំណើរការអភិវឌ្ឍន៍
ចែកសញ្ញាបត្រសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច,
២២ ឧសភា ២០១៨

... បន្តអំពាវនាវឲ្យខិតខំរក្សាសន្តិភាព ដើម្បីធានាដល់ការអភិវឌ្ឍ ... អំពាវនាវចំពោះយុវជនឲ្យយកការសិក្សាធ្វើជាចំណុចសំខាន់ កុំសេពគ្រឿងញៀន ឬធ្វើសកម្មភាពណាដែលមិនស្របជាមួយនឹងដំណើរការអភិវឌ្ឍន៍។ ការអភិវឌ្ឍណាមួយត្រូវចាប់ផ្តើមពីមនុស្សម្នាក់ៗ ... អ្នកដែលនៅទីនេះជានិស្សិតចប់បរិញ្ញា ឬបរិញ្ញាជាន់ខ្ពស់ សុទ្ធតែមានការយល់ដឹងខ្លួនឯងហើយ។ ចំណេះវិជ្ជាមិនអាចផ្ទេរពីមនុស្សម្នាក់ទៅមនុស្សម្នាក់ តាមរបៀបចាក់ខ្នុរក្បាលមនុស្សម្នាក់ ទៅចាក់ឲ្យមនុស្សម្នាក់បានទៀតទេ បើខ្លួនគ្មានការខិតខំ ...។

២៤. រៀនមួយជីវិត បើទ្រឹងនៅមួយកន្លែង ក្លាយជាជនអភិរក្សនិយម
ចែកសញ្ញាបត្រសាកលវិទ្យាល័យ អាស៊ី-អឺរ៉ុប, ២១ មីនា ២០១៩

... និស្សិតទាំងអស់ ដែលទទួលសញ្ញាបត្រនៅថ្ងៃនេះ ទាំងព្រះសង្ឃត្រហស្ថ ត្រូវបន្តការខិតខំ មិនមែនបញ្ចប់ត្រឹម(ការទទួលសញ្ញាបត្រ)ថ្ងៃនេះទេ។ រៀនមួយជីវិត ... ធ្វើ(ជា)មេដឹកនាំ ថ្នាក់នាយករដ្ឋមន្ត្រី ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី ទេសរដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋលេខាធិការ អនុរដ្ឋលេខាធិការ ក៏ត្រូវតែរៀនដែរ ... បច្ចេកវិទ្យារៀនលឿនណាស់ សភាពការណ៍កាន់តែបោះជំហានលឿន ... តាមមិនទាន់ យើងនឹងក្លាយទៅជាអ្នកអភិរក្សនិយម។ ខ្ញុំបន្តអំពាវនាវឱ្យនិស្សិត បន្តការសិក្សាបន្ថែមទៀត យកជំនាញ និងការចេះដឹងកាន់តែខ្ពស់ ...។

២៥. សាកលវិទ្យាល័យរដ្ឋនិងឯកជន ជួយគ្នាទទួលនិស្សិតបរទេស

ចែកសញ្ញាបត្រដល់និស្សិត នៃសាកលវិទ្យាល័យប៊ែលជីអន្តរជាតិ, ២ តុលា ២០១៩

... និស្សិតបរទេសកាន់តែច្រើនហើយ ដែលបានមករៀននៅកម្ពុជា។ កន្លងទៅនេះ ក្នុងពេលដែលទីប្រឹក្សារដ្ឋ លោកជំទាវ អោង សានស៊ូឃ្យី របស់មីយ៉ាន់ម៉ាមកទស្សនកិច្ច ខ្ញុំក៏បានផ្តល់អាហារូបករណ៍ចំនួន ១០កន្លែងសម្រាប់និស្សិតពីសហភាពមីយ៉ាន់ម៉ា ... ផ្អែកទៅលើ (ការរីកចម្រើននៃ) សាកលវិទ្យាល័យរបស់រដ្ឋ និងសាកលវិទ្យាល័យឯកជន ខ្ញុំសង្ឃឹមថា ថ្ងៃក្រោយនឹងមានឱកាសផ្តល់អាហារូបករណ៍សម្រាប់និស្សិតបរទេសផ្សេងទៀត ... និងថាគ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សាឯកជនជួយរួមគ្នាដើម្បីទទួលយកនិស្សិតបរទេស ... ។

២៦. បើកូនរៀនខ្សោយ ត្រូវរកវិធីឱ្យកូនរៀន កុំប្រៀបធៀបជាមួយកូនអ្នកដទៃ

សំណេះសំណាលជាមួយសិស្សជាប់និទ្ទេស A ឆ្នាំសិក្សា ២០២០-២០២១,
៣ ឧសភា ២០២២

... ខ្ញុំគួរតែរំលឹកបញ្ហាមួយដែលមាតាបិតា អាណាព្យាបាល គួរត្រូវបានយកចិត្តទុកដាក់។ សូមកុំបង្គាប់កូនខ្លួនឯង ដោយប្រៀបធៀបជាមួយកូនអ្នកដទៃ។ នេះជាការវាយប្រហារធ្ងន់ណាស់ទៅលើចិត្តសាស្ត្ររបស់កូន។ បទពិសោធរបស់ខ្ញុំក្នុងការគ្រប់គ្រង (និង/ឬ) បណ្តុះបណ្តាលកូន ចាត់ទុកថាខ្ញុំបានទទួលជោគជ័យហើយ តែខ្ញុំនៅមានកាតព្វកិច្ចរួមចំណែកជាមួយកូនខ្ញុំ ដើម្បីបណ្តុះបណ្តាលចៅរបស់ខ្ញុំ។ ត្រណមដែលខ្ញុំឱ្យកូនរបស់ខ្ញុំតម គឺដាច់ខាតកុំថា “ឯងមួយថ្ងៃៗ គិតតែលេងហ្គេមមើលកូនគេៗរៀន ... ឯងរៀនមិនពូកែ ឯងមើលកូនគេៗពូកែ” ... បើដឹងថាកូនរៀនខ្សោយ ត្រូវរកវិធីដើម្បីឱ្យកូនរៀន ... (កុំ) លើកកូនអ្នកដទៃ បន្តុះបង្គាប់កូនយើង ... ។

២៧. ជំរុញចលនារៀនពេញមួយជីវិត ... មិនចេះ ត្រូវសួរ

ចែកសញ្ញាបត្រជូននិស្សិត នៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទភ្នំពេញ, ២៤ កុម្ភៈ ២០២៣

... យើងត្រូវបន្តការលើកកម្ពស់គុណភាព(ចំណេះដឹង) ដោយបន្តការរៀនសូត្រផ្ទាល់ ដែលយើងកំពុងជំរុញចលនា “រៀនមួយជីវិត” ព្រោះ(ការ)រៀនគ្មានថ្ងៃបញ្ចប់នោះទេ ... សូម្បីតែមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់ក៏ត្រូវតែរៀនដែរ ... (កាល)ទស្សវត្សរ៍ ៩០ មានការចូលរួមពីបណ្តាភាគីនានា ... ចាប់ផ្តើមឡើងចូលទៅធ្វើជាអង្គមន្ត្រី

រដ្ឋ/អនុរដ្ឋលេខាធិការ ឬអភិបាល/ឯខេត្តតែម្តង ដោយសារខ្លាចខ្លាសអៀន (កូនចៅ) សួរគេទៅខ្លាចអស់ ... អញ្ចឹង មនុស្សហ្នឹងនៅតែមិនចេះហូត ... កុំខ្លាចអៀនសួរគេទៅ។ សូម្បីតែសព្វថ្ងៃនេះខ្ញុំត្រូវតែរៀន ...។

២៨. ដំណើរជាង ៦ពាន់ គម ចាយ ៤០០លាន ពង្រាយសាលា កសាងអន្តេវាសិកដ្ឋាន
សំណេះសំណាលជាមួយសិស្សនិទ្ទេស A ចំនួន ១,០៤៩នាក់ សម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា
២០២១-២០២២, ២ កុម្មៈ ២០២៣

... យើងមើលឃើញតំបន់អតីតសមរភូមិ គឺមានវិទ្យាល័យល្អៗ។ ក្នុងដំណើរជាង ៦ពាន់គីឡូម៉ែត្រនៃការធ្វើដំណើរបស់ខ្ញុំតាមបណ្តាខេត្តនានា ខ្ញុំបានផ្តល់សាលាដែលមានស្តង់ដាថ្មី ដែលសាលានោះយើងក៏បានប្រើប្រាស់វាសម្រាប់ដាក់ (អ្នកជំងឺ) កូវីដ-១៩ ... ជំនាន់នោះដូចជាចាយលុយប្រហែលជាជិត ៤០០លាន ដុល្លារ ហើយសាលានីមួយៗ សុទ្ធតែមានផ្ទះគ្រូបង្រៀននិងសិស្សទៀត។ អញ្ចឹងយើងពង្រាយសាលាបន្ថែមបានមួយចំនួនថែមទៀត និងការកសាងថ្មីៗ បន្តបន្ទាប់ តាមរយៈថវិកាជាតិក្តី តាមរយៈសប្បុរសជនក្តី ...។

២៩. ជំរុញការវិនិយោគហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធទាំងទំហំក្នុងនោះមានធនធានមនុស្ស
ដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់អគារសិក្សាចំនួន២ ខ្នង និងប្រគល់សញ្ញាបត្រជូននិស្សិត
នៃវិទ្យាស្ថានបច្ចេកវិទ្យាកម្ពុជា, ១ មីនា ២០២៣

... វិទ្យាស្ថានបច្ចេកវិទ្យាកម្ពុជា បានឆ្លងកាត់ពីដំណាក់កាលមួយទៅកាន់ដំណាក់កាលមួយ ដោយនៅដំណាក់កាលស្តារឡើងវិញ ចាប់ផ្តើមពីការលំបាកដែលពេលនោះត្រូវទទួលជំនួយពីសហភាពសូវៀត ... នៅពេលដែលសហភាពសូវៀតដួលរលំ យើងក៏ត្រូវរកអ្នកមកជំនួស ... យើងបានប្រឹងប្រែងបន្តិចម្តងៗ រហូតមកដល់ពេលនេះ ... យើងកំពុងតែជំរុញការវិនិយោគលើហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធទាំងរឹង/ទន់។ ធនធានមនុស្សក៏ជាហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធផ្នែកទន់មួយដែរ ដែលយើងកំពុងតែយកចិត្តទុកដាក់។ សូមយកឱកាសនេះ អរគុណចំពោះជំនួយឧបត្ថម្ភធ្វើឡើងដោយធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី រួមនឹងថវិកាបដិភាគរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ... សាងសង់អគារសិក្សា និងបំពាក់បរិក្ខារឱ្យបានល្អជំរុញការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស ...។

៣០. សាកលវិទ្យាល័យឯកជនអាចរៀបចំឧត្តមសិក្សានៅតាមខេត្ត តែត្រូវរក្សាសង្គតិភាព គុណភាពអប់រំ

ចែកសញ្ញាបត្រនិស្សិតនៃសាកលវិទ្យាល័យបៀលប្រាយ, ១៦ មីនា ២០២៣

... យើងលើកទឹកចិត្តឱ្យសាកលវិទ្យាល័យឯកជនចូលរួមរៀបចំបណ្តាញឧត្តមសិក្សានៅតាមខេត្ត ដែលវាជាការកាត់បន្ថយការលំបាករបស់និស្សិត ដែលត្រូវបន្តការសិក្សា ហើយគ្មានកន្លែងស្នាក់នៅនៅទីក្រុងភ្នំពេញ។ ប៉ុន្តែ អ្វីដែលខ្ញុំសំណូមពរ គឺគុណភាពត្រូវតែដូចគ្នា រវាងអ្នករៀននៅភ្នំពេញ និងអ្នករៀនតាមបណ្តាញខេត្ត ... ដូចនេះហើយបានជាយើងត្រូវតែបណ្តុះបណ្តាលសាស្ត្រាចារ្យ ដែលមានកម្រិតដូចគ្នាបញ្ជូនទៅបង្រៀននៅតាមសាកលវិទ្យាល័យនានានៅឯតាមខេត្ត ...។

៣១. ចំណេះរៀននៅសាលា ខុសគ្នាពីការងារជាក់ស្តែង៖ រ៉ឺធីសាស្ត្រ៣ ដឹកនាំនិងធ្វើការងារ

ចែកសញ្ញាបត្រសាកលវិទ្យាល័យ វេស្វីន, ១៨ ធ្នូ ២០១៩

... ចំណេះដែលរៀននៅក្នុងសាលា និងពេលដែលបំពេញការងារពិតប្រាកដមានចំណុចខុសគ្នា។ យើងទទួលបានចំណេះដឹងនៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌមួយ ប៉ុន្តែនៅពេលដែលយើងចេញធ្វើសកម្មភាពជាក់ស្តែង វាលេចឡើងនូវកត្តាជាច្រើន។ ការដឹកនាំមួយត្រូវតែមានផែនការជាក់លាក់ ... ចាត់ទុកថាសម្រេចបាន៣០% នៃការងារដែលយើងត្រូវធ្វើ ... ការដែលរៀបចំផែនការបានហើយ ត្រូវតែចាត់តាំងអនុវត្ត ... (ចាំថា)ឆន្ទៈមិនអាចមានរំលងលទ្ធភាពបានទេ។ ការចាត់តាំងអនុវត្តល្អ ក៏ទើបនឹងបាន៣០% ដែរ ... ៦៤០% ទៀត ចំណុះលើកត្តាចែងនូវ ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងពីសមត្ថភាពដោះស្រាយបញ្ហា ...។

៣២. ការផ្តល់ការងារមិនអាស្រ័យលើកម្រិតសញ្ញាបត្រ តែគុណវុឌ្ឍិ គុណសម្បត្តិ និងគុណភាព

ចែកសញ្ញាបត្រនិស្សិត នៃសាកលវិទ្យាល័យភ្នំពេញអន្តរជាតិ, ២៥ មីនា ២០១៩

... ជាឧទាហរណ៍ យើងទៅរកការងារធ្វើ។ អ្នកពិនិត្យផ្តល់ការងារឲ្យយើងធ្វើ ... មិនមែនល្ងង់ខ្លៅទេ។ គេច្បាស់ជាដឹងថា សមត្ថភាពរបស់យើងដល់កម្រិតណា។ កុំចាំបាច់ស្តាយសញ្ញាបត្រថាខ្ញុំមានសញ្ញាបត្រប៉ុណ្ណេះ ហេតុអ្វីក៏មិនផ្តល់ការងារឲ្យខ្ញុំ ? នៅតាមស្ថាប័នខ្លះមានការលើកឡើងថាអ្នកនោះរៀនត្រឹមតែបរិញ្ញាសោះ

មកត្រួតឯងថ្នាក់ដល់បណ្ឌិត ... ការនេះវាមិនចំណុះលើ (សញ្ញាបត្រ)នោះទេ តែវា
ចំណុះលើគុណវុឌ្ឍិ គុណសម្បត្តិ គុណភាពការងារពិតប្រាកដ។ មិនមែនទាល់តែ
ថ្នាក់បណ្ឌិត ទៅត្រួតបរិញ្ញាដាន់ខ្ពស់ បរិញ្ញាដាន់ខ្ពស់ ទៅត្រួតបរិញ្ញានោះទេ
អាហ្នឹងសំខាន់បំផុតពិសោធន៍ការងាររបស់វានៅទីនោះ ...។

៣៣. គ្មាននយោបាយនៅក្នុងកីឡា, កីឡាផ្សារភ្ជាប់សាមគ្គីភាព ទំនាក់ទំនងគ្រប់ប្រទេស
សំណេះសំណាលជាមួយកីឡាករ និងពិសាអាហារសាមគ្គី, ៤ មេសា ២០១៦

... ឆ្នាំ២០២៣ នៅមិនឆ្ងាយទេ។ យើងទាំងអស់គ្នាត្រូវប្រឹងដើម្បី ... ទទួលបាន
នូវកិត្តិយសសម្រាប់ជាតិនិងប្រជាជនរបស់យើង។ កីឡាគ្មាននយោបាយនៅក្នុង
ហ្នឹងទេ។ ដូច្នេះសង្ឃឹមថាយើងទាំងអស់គ្នានឹងរួមគ្នាដើម្បីធ្វើឲ្យជាតិរបស់យើង
មានសកម្មភាពរស់រវើក ផ្សារភ្ជាប់សាមគ្គីភាពជាមួយនឹងកីឡានិងគ្រប់ប្រភេទនៃ
កីឡា និងផ្សារភ្ជាប់នឹងកីឡានៃបណ្តាប្រទេសក្នុងតំបន់ ទំនាក់ទំនងរវាងប្រជាជន
និងប្រជាជននឹងត្រូវបានលើកកម្ពស់ជាមួយប្រជាជននៃប្រទេសរបស់យើង និង
ប្រទេសដទៃ ពិសេសយុវជន គឺតាមរយៈនៃកីឡានេះឯង ...។

៣៤. ប្រជាជនម្នាក់ ហាត់កីឡាមួយប្រភេទ ដើម្បីប្រកួត ឬដើម្បីសុខភាព
ពិធីបិទកីឡាជាតិលើកទី១, ៥ វិច្ឆិកា ២០១៦

... ខ្ញុំសូមអំពាវនាវសាជាថ្មីចំពោះប្រជាពលរដ្ឋរបស់យើង ក៏ដូចជាចំពោះយុវជន
និងកុមារពិសេស សូមខិតខំយកចិត្តទុកដាក់ហ្វឹកហាត់កីឡាមួយយ៉ាងតិច ដែល
អាចចាត់ទុកថាជាប្រភេទកីឡាដែលមានលក្ខណៈជាការប្រកួតផង ហើយជាផ្នែក
នៃបញ្ហាទាក់ទងនឹងបញ្ហាសុខភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋផង។ សូមជៀសឲ្យឆ្ងាយពី
គ្រឿងញៀន ហើយចាប់យកកីឡាធ្វើជាសកម្មភាពដើម្បីសាមគ្គីភាព សហប្រតិ
បត្តិការ និងការយោគយល់គ្នា តាមរយៈវិស័យកីឡា ...។

៣៥. សូមយកចិត្តទុកដាក់បង្កើតទីតាំងកីឡាកាយសម្ព័ន្ធតាមសាលា
សន្និបាតអប់រំ យុវជន និងកីឡា ឆ្នាំសិក្សា ២០១៥-២០១៦ និងទិសដៅឆ្នាំ
២០១៦-២០១៧, ២៣ មីនា ២០១៧

... ខ្ញុំឃើញថា ក៏ឡានៅតាមសាលា ភាគច្រើនយកចិត្តទុកដាក់តែបីផ្នែកទេ បាល់ទាត់ បាល់ទះ បាល់បោះ។ នៅក្នុងដំណើរ(ជាង ៦ ពាន់គឺឡើយ)របស់ខ្ញុំ មានទីកន្លែងមួយធ្វើឲ្យភ្ញាក់ផ្អើល ហើយដែលត្រូវកែសម្រួលឡើងវិញ។ ទៅដល់ ខេត្តព្រៃវែងចុងក្រោយនេះ ត្រូវក៏ឡានបានមកស្នើសុំថា ក្រៅពីតារាងបាល់ទាត់ តារាងបាល់ទះ និងតារាងបោះ គាត់ស្នើសុំក៏ឡាកាយសម្ព័ន្ធ។ នេះជាការខ្វះការ យកចិត្តទុកដាក់របស់យើង ... គិតតែពីរឿងបាល់ទាត់ បាល់ទះ និងបាល់បោះ ប៉ុន្តែយើងខ្វះការយកចិត្តទុកដាក់នឹងកាយសម្ព័ន្ធ ដូចជាលោតចម្ងាយ លោត កម្ពស់ ឬចោលជុំដែក ទៅវិញ ...។

៣៦. រក្សាជីវនៅមូលដ្ឋានបណ្តុះបណ្តាលវិស័យកីឡាលេងកីឡាប្រសើរជាងជាក់គ្រឿងញៀន
បិទសន្និបាត ក្រសួង អប់រំ យុវជន និងកីឡា ឆ្នាំសិក្សា ២០១៥-២០១៦ និងទិសដៅ ឆ្នាំ២០១៦-២០១៧, ២៣ មីនា ២០១៧

... មិនមែនគ្រាន់តែនឹងចាងហ្វាង ឬក៏គ្រូប៉ុណ្ណឹងទេ តែវាទាក់ទងទៅនឹងការ ទទួលខុសត្រូវ(របស់)អាជ្ញាធរថ្នាក់ក្រោមជាតិ និងការចូលរួមនានាពីសប្បុរសជន និងពីគ្រប់គ្នាអង្គដែលមានការពាក់ព័ន្ធ។ នៅតាមមូលដ្ឋាន ហោចណាស់រក្សាជីវ ទុកឲ្យបានធំដើម្បីការបណ្តុះបណ្តាលវិស័យកីឡានេះ។ បើយើងឲ្យយុវជន និង កុមារលេងកីឡាកាន់តែច្រើន រឿងផ្ដេសផ្ដាស (ដូចជា)សេពគ្រឿងញៀននេះ វា នឹងកាត់បន្ថយ ដោយសារតែជាក់នឹងកីឡា។ សុខចិត្តឲ្យជាក់នឹងកីឡា ឲ្យលេង កីឡា ប្រសើរជាងឲ្យទៅជាក់គ្រឿងញៀន ដើរលេងផ្ដេសផ្ដាស ...។

៣៧. វិនិយោគវិស័យកីឡា ផ្នែកហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធនិងធនធានមនុស្ស កាន់តែច្រើន
សំណេះសំណាលជាមួយប្រតិភូកីឡាករ/វិនិច្ឆ័យរួម SEA Games ទី២៩
នៅគូឡូឡូពួរ ម៉ាឡេស៊ី, ៣ សីហា ២០១៧

... ការត្រៀមលក្ខណសម្បត្តិពីមួយឆ្នាំទៅមួយឆ្នាំរបស់យើង កាន់តែប្រសើរ ឡើង ... ទាំងលក្ខណសម្បត្តិទាំងលក្ខខណ្ឌតម្រូវ ពាក់ព័ន្ធនឹងការហ្វឹកហាត់ សម្រាប់ជម្រើសជាតិ ... ហើយការវិនិយោគក្នុងវិស័យកីឡានេះ ក៏កាន់តែច្រើន ទៅៗ ... ទាំងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធទាំងធនធានមនុស្ស ... ខ្ញុំមានការរីករាយចំពោះ វឌ្ឍនភាពទាំងឡាយ ... ដែលមិនត្រឹមតែសំរាប់ការប្រកួតស៊ីហ្គេមម្តងៗ ទេ ក៏ប៉ុន្តែ

ពីដំណាក់កាលមួយទៅកាន់ដំណាក់កាលមួយ មានការប្រកួតប្រឹងវិញ្ញាសាខុសគ្នាៗ និងនៅតាមទីកន្លែងខុសៗគ្នា ដែលបាននាំមកនូវមេដាយសំរាប់ជាតិ ...។

៣៨. កីឡាមិនដើម្បីដូរប្រាក់ តែគឺរក្សាតម្លៃនិងមានការយោគយល់

ប្រគល់ប្រាក់រង្វាន់ជូនជ័យលាភីមេដាយមាសប្រកួតជាលក្ខណៈអន្តរជាតិ,
១៥ ធ្នូ ២០១៧

... កីឡានាំមកនូវវឌ្ឍនភាព ... ឥណទានថវិកាដែលបានត្រៀមបម្រុង គឺមិនគ្រប់គ្រាន់។ យើងបានចាយលើសពី ៣ពាន់លានរៀល ឡើងដល់ជាង ១២ពាន់លានរៀល ហើយក៏មិនទាន់គ្រប់ ... ក្នុងពេលដែលខ្ញុំអបអរសាទរកីឡាករ/ការិនីដែលជាជ័យលាភីនៅទីនេះ សូមនិយាយទៅកាន់ក្លាយៗ ក៏ដូចជាអ្នកគាំទ្រ ... សូមតាំងខ្លួនជាអ្នកកីឡាស្អាតស្អំ គឺអាជីពកីឡាមិនមែនដើម្បីដូរប្រាក់(នោះទេ)។ រយៈពេលកន្លងទៅ ខ្ញុំបានឃើញនូវការបង្ហោះសារតាមរូបសម្បកម្មយចំនួន ដែលសារទាំងនេះ ជាការទម្លាក់តម្លៃខ្លួនរបស់ក្លាយៗ ឬក៏អ្នកគាំទ្រក្លាយៗទៅវិញទេ ...។

៣៩. ប្រវត្តិកីឡាកម្ពុជា ពូកែក្នុងប្រទេស តែខ្សោយក្នុងកម្រិតអន្តរជាតិ

ជួបប្រតិភូកីឡាករកម្ពុជាចូលរួមប្រកួតកីឡាអាស៊ីទី១៨ ឥណ្ឌូនេស៊ី,
៦ សីហា ២០១៨

... យើងបានឈានឡើងជាដំណាក់ៗ។ កាលមុននេះ មិនបានសិក្សាអស់ ក៏ចេះតែជឿគេជឿឯងអញ្ចឹងទៅថាខ្មែរពូកែខ្លាំងណាស់។ ដល់ទៅមើលប្រវត្តិកីឡារបស់ឯង ... យើងឈឺតែគ្នាឯងក្នុងស្រុកហ្នឹង។ ដល់ប្រភេទកីឡានាំមេដាយពីខាងក្រោមកមានតិចតួច។ មិនមែនបានសេចក្តីថាយើងបំភ្លេចចោលពីការខិតខំពី ជំនាន់ចាស់ទេ ក៏ប៉ុន្តែការគិតស្មានថា កម្ពុជាមានប្រភេទកីឡាខ្លាំងនោះ គឺមិនទាន់ខ្លាំងក្នុងការទៅប្រកួតកម្រិតអន្តរជាតិទេ។ យើងត្រូវមានការខិតខំបន្ថែម ...។

៤០. កីឡាស្ថិតលើសមត្ថភាពនៃការប្រកួត ការហ្វឹកហាត់និងទេពកោសល្យ

ប្រគល់រង្វាន់លើកទឹកចិត្តម្ចាស់ជ័យលាភីមេដាយមាសកីឡាប៉េតង់ជើងឯកពិភពលោក (នៅអេស្ប៉ាញ) កីឡាការិនីជម្រើសជាតិ អ៊ុក ស្រីមុំ, ៥ មករា ២០២២

... យើងចាប់ផ្ដើមខិតខំឡើងវិញ ដើម្បីឈានឆ្ពោះទៅមុខក្នុងវិស័យកីឡា បើ ទោះបីថាយើងជាប្រទេសតូចមួយ ... កីឡាមិនប្រកាន់ថាប្រទេសតូច/ធំទេ។ សូម សង្កេតមើល។ ប្រទេសខ្លះតូច មានប្រជាជនតិច ប៉ុន្តែអាចចូលដល់ World Cup បាន។ ប្រទេសធំមានប្រជាជនច្រើន មិនអាចចូលដល់ World Cup បាន។ ឧ. ចិន/ ឥណ្ឌា មានប្រជាជនប្រមាណជិត ៣ពាន់លាននាក់ ប៉ុន្តែប្រទេសពីរនេះរើស មនុស្សមិនបាន ១១នាក់ជាជម្រើសជាតិធ្វើការប្រកួតបានចូលទៅ World Cup ហ្នឹងគេទេ ... អញ្ចឹង កីឡាមិនស្ថិតនៅលើប្រទេសធំ/តូចទេ គឺស្ថិតនៅត្រង់បញ្ហា សមត្ថភាព នៃការប្រកួត ការហ្វឹកហាត់ ក៏ប៉ុន្តែដោយទេពកោសល្យ ... ។

៤១. សូមកុំប្រើប្រាស់សារធាតុហាមឃាត់ក្នុងបញ្ញត្តិកីឡា

សំណេះសំណាលកីឡាករ/ការិនីអត្តពលិក ៥៨០នាក់ មុនចេញទៅប្រកួតស៊ីហ្គេម នៅប្រទេសវៀតណាម, ២៨ មេសា ២០២២

... កីឡាករ/ការិនីត្រូវដឹងឱ្យច្បាស់ថា ការ(ចេញ)ទៅប្រកួត គឺកាន់ទង់ជាតិ ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាទៅជាមួយ ដូច្នេះនៅជាប់ហ្នឹងខ្លួនក្លាយៗ មានតួអង្គ ព្រះមហាក្សត្រ មានតួអង្គនីតិបញ្ញត្តិ/ប្រតិបត្តិ ជាពិសេស មានប្រជាជនជិត ១៧ លាននាក់ នៅជាមួយនឹងក្លាយ។ កិត្តិយស និងសេចក្ដីថ្លៃថ្នូរសំខាន់ណាស់ សម្រាប់ប្រទេសជាតិយើង ... ការប្រកួតអាចមានការថ្លោះថ្លោយដោយអចេតនា ប៉ុន្តែសម្រាប់ការប្រើប្រាស់សារធាតុលើកកម្លាំងខុសអំពីបំរាម គឺជាចេតនាពិត ប្រាកដ ... ខ្ញុំសូមស្នើឱ្យមានការយកចិត្តទុកដាក់បំផុត ទៅលើវិស័យកីឡា ក្នុង នោះការ(ប្រើ)សារធាតុលើកកម្លាំងខុសបទបញ្ញត្តិ ត្រូវតែធានាថាគ្មាននៅក្នុង កីឡារបស់យើង ... ។

៤២. នៅលើពិភពលោក មានតែកីឡាទេមានស្តង់ដាររួម

សំណេះសំណាលកីឡាករ/ការិនីអត្តពលិក ៥៨០នាក់ មុនចេញទៅប្រកួតស៊ីហ្គេម នៅប្រទេសវៀតណាម, ២៨ មេសា ២០២២

... ខ្ញុំធ្លាប់បាននិយាយហើយថា មានតែកីឡាទេដែលមានស្តង់ដាររួម។ កុំ និយាយពីស្តង់ដារអន្តរជាតិលើលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ និង/ឬសិទ្ធិមនុស្ស ឬលើ បញ្ហានេះនោះ។ គ្មានទេ។ ស្តង់ដារអន្តរជាតិមានតែក្នុងវិស័យកីឡាហ្នឹងប៉ុណ្ណោះ

... បញ្ហានយោបាយ ... ប្រជាធិបតេយ្យ/សិទ្ធិមនុស្សអី គឺអត់មានស្តង់ដារអន្តរជាតិ ទេ ... លើស្ទើរខ្ញុំនិយាយអញ្ចឹង មិនបានពិចារណាឱ្យបានច្បាស់ អ្នកខ្លះអាចពេប ជ្រាយ ឬវាយបកមកលើខ្ញុំ។ តែខ្ញុំមិនខ្វល់ទេ អ្នកណាចង់ថាអីក៏ថាទៅ។ នេះជា សិទ្ធិ របស់ខ្ញុំក្នុងការធ្វើអត្ថាធិប្បាយ ... ។

៤៣. ទោះជានៅក្រ អាស៊ីមិនត្រូវមានភាពទន់ខ្សោយក្នុងការគ្រប់គ្រងសីលធម៌កីឡាទេ

បើកមហាសន្និបាតក្រុមប្រឹក្សាកីឡាអូឡាំពិកអាស៊ីលើកទី៤១, ៤ តុលា ២០២២

... (គប្បីមាន)វិធានការពង្រឹងក្រមសីលធម៌នៃការប្រកួត(កីឡា)។ ហេតុអ្វី ទៅ? យើងឃើញថាសោកនាដកម្មមួយចំនួនបានកើតឡើង(ក្នុងការប្រកួត) ជា ពិសេសថ្មីៗនេះនៅឥណ្ឌូនេស៊ី មានអំពើហិង្សានិងការគំរាមជាដាច់ខាត ... ជាការចាំ បាច់ណាស់ ត្រូវពង្រឹងនូវក្របខណ្ឌក្រមសីលធម៌អំពីការប្រកួតដែលវាមិនមែន គ្រាន់តែដើម្បីការឈ្នះទេ ប៉ុន្តែ (បែរជាមានការ)រំលោភបំពានទៅលើលក្ខខណ្ឌនៃ ការប្រកួត ឬប្រើអំពើហិង្សា ... ទោះបីតំបន់អាស៊ីរបស់យើងមានភាពទន់ខ្សោយ ខាងកីឡាក៏ដោយចុះ ក៏យើងមិនត្រូវមានភាពទន់ខ្សោយក្នុងផ្នែកសីលធម៌ក្នុង ការគ្រប់គ្រងខាងកីឡាទេ ... ។

៤៤. ប្រើប្រាស់ព្រឹត្តិការណ៍ប្រកួតស៊ីហ្គេមនៅកម្ពុជា ជាចលនាកីឡាជាតិ

ចែកសញ្ញាបត្រជូនដល់និស្សិតនៃសាកលវិទ្យាល័យ វេស្ទឺន, ២៦ មករា ២០២៣

... សូមប្រជាពលរដ្ឋរបស់យើងចូលរួមនៅក្នុងដំណើរការនៃស៊ីហ្គេមដែលយើង រង់ចាំជាង ៦០ឆ្នាំហើយ។ តាមប្រវត្តិនៃការរៀបចំគឺ ៦៤ឆ្នាំដែលយើងរង់ចាំ។ សូម ឱ្យប្រជាពលរដ្ឋយើងប្រើប្រាស់ឱកាសនៃការប្រកួតស៊ីហ្គេមនៅកម្ពុជា ក្លាយជា ទៅជាចលនាជាតិ មិនមែនជាគោលដៅដាច់ដោយឡែករបស់វិស័យកីឡានៅទី ក្រុងភ្នំពេញទេ តែធ្វើម៉េចឱ្យប្រទេសរបស់យើងស្អាត។ មនុស្សរាប់ម៉ឺននាក់នឹង មកកាន់ទីក្រុងភ្នំពេញ។ គ្រាន់តែកីឡាករ/ការនីជិតម៉ឺន(នាក់)ទៅហើយ ដែលមក ប្រកួត។ អញ្ចឹង អ្នកគាំទ្រដទៃទៀតក៏គេមកដែរ ... ។

៤៥. ពង្រីកវិសាលភាពពិនិត្យព្យាបាលកីឡាករដោយគ្មានការបង់ប្រាក់

ប្រគល់វិញ្ញាបនបត្រ និងសញ្ញាបត្រជូនដល់សិស្សថ្នាក់វិជ្ជាជីវៈ និងនិស្សិត នៃសាកលវិទ្យាល័យ ធនធានមនុស្ស, ២០ កុម្ភៈ ២០២៣

... កន្លងទៅខ្ញុំបានពិភាក្សាជាមួយឯកឧត្តម ម៉ម ប៊ុនហេង និងលោកជំទាវ យក សម្បត្តិ ឱ្យរៀបចំកន្លែងព្យាបាលអ្នកក៏ឡា។ ខ្ញុំបង្ហោះតាមហ្វេសប៊ុកថា យើង រៀបចំប្រមាណ២០០ ត្រៃ។ យើងគ្របដណ្តប់ទាំងការប្រកួតនិងការហ្វឹកហាត់ ដែលត្រូវរួស ហើយត្រូវពង្រីកវិសាលភាពសម្រាប់ការពិនិត្យព្យាបាលក៏ឡាករ/ ការិនីរបស់យើង ... ជួនកាលអ្នកក៏ឡាឈឺធម្មតា ប៉ុន្តែទៅព្យាបាលនៅកន្លែងនេះ/ នោះដោយខ្លះឯកទេស ... ទៅជារឿងប្រកួតអត់កើតនៅថ្ងៃក្រោយ ... (ការគិតគូរ នេះ)មិនមែនតែក៏ឡាអាជីពទេ ... (យើងគ្របដណ្តប់អ្នកលេងក៏ឡាទាំងអស់) ... បញ្ជូនមកមន្ទីរពេទ្យនេះ យើងទទួលព្យាបាលដោយគ្មានការបង់ប្រាក់ ...។

៤៦. រៀបចំគោលនយោបាយឧបត្ថម្ភក៏ឡាករ/ការិនីរួសប្រព្រឹត្តិការណ៍ធានាភាពជឿជាក់ក្រោម ក្របខ័ណ្ឌជាតិ
 សំណេះសំណាលនិងពិសាអាហារសាមគ្គីជាមួយមហាគ្រួសារក៏ឡាកម្ពុជា,
 ៣ មេសា ២០២៣

... សូមក្រសួងដែលមានការពាក់ព័ន្ធ ជាពិសេសក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា គណៈកម្មាធិការរៀបចំកីឡាអូឡាំពិកកម្ពុជា សូមធ្វើការរួមគ្នាពិនិត្យលក្ខខណ្ឌ ខ្លះទាក់ទងទៅនឹងកីឡា។ ពេលដែលមានការប្រកួត ហើយត្រូវរួស ក៏ឡាករ/ការិនី ក្លាយខ្លួនជាជនពិការ។ តើពួកគាត់ត្រូវទទួលបានអ្វីខ្លះ? ... នៅពេលចូលប្រកួត ក៏ឡាករ/ការិនីតំណាងឲ្យកិត្តិយសជាតិ ឬក៏ប្រកួតនៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃការទទួល ខុសត្រូវរបស់យើង។ នៅពេលដែលមានរួស ឬពិការ តើត្រូវរៀបចំគោលនយោ បាយចំពោះពួកគេដូចម្តេច? ... ដើម្បីធានាភាពជឿជាក់របស់កីឡាករ/ការិនី ក្នុង ការឈានឡើងទៅរកភាពខ្លាំងរបស់ខ្លួន ក្រោមក្របខ័ណ្ឌជាតិរបស់យើង ...។

៤៧. ស៊ីហ្គេមកម្ពុជា មិនលក់សំបុត្រ មិនបង់ថ្លៃចូលមើលតាមវិញ្ញាសាប្រកួត
 សារបទបញ្ជាមិនឱ្យមានការលក់សំបុត្រចូលទស្សនាការប្រកួតស៊ីហ្គេម,
 ៣០ មីនា ២០២៣

... បានទទួលព័ត៌មានតាមសម្តេចពិជ័យសេនា ទៀ បាញ់ ថាមានការផ្សព្វផ្សាយ ពីការលក់សំបុត្រចូលពិធីបើកបិទស៊ីហ្គេម។ ករណីនេះ ទាមទារឱ្យខ្ញុំចេញសារ ជាបន្ទាន់ជម្រាបជូនទៅអ្នកទទួលខុសត្រូវ ទាក់ទងនឹងការប្រកួតស៊ីហ្គេមពេល

ខាងមុខ ... ខ្ញុំសូមដាក់ចេញនូវបទបញ្ជា ទី១ មិនឱ្យមានការលក់សំបុត្រ ទាំងការបើកលិខិត(ព្រឹត្តិការណ៍កីឡាស៊ីហ្គេម), ទី២ ឱ្យបងប្អូនចូលទស្សនាដោយសេរីដោយគ្មានការបង់ប្រាក់ និងទី៣ ការប្រកួតតាមវិញ្ញាសានានាក៏មិនត្រូវបានបង់ថ្លៃណាមួយនោះឡើយ។ ក្រុមណាអនុវត្តខុសពីនេះ ទទួលខុសត្រូវចំពោះមុខនាយករដ្ឋមន្ត្រី ...។

៤៨. ផ្តល់ការទស្សនាមិនគិតថ្លៃ ទទួលអាហារ/ស្នាក់នៅ និងមិនលក់សិទ្ធិផ្សព្វផ្សាយ
 សំណេះសំណាលប្រតិភូកីឡាមុនចូលរួមប្រកួត SEA Games លើកទី៣២នៅកម្ពុជា, ១ ឧសភា ២០២៣

... ដូចខាងគណៈកម្មការកីឡាបានលើកឡើង ជាលើកដំបូងក្នុងប្រវត្តិសាស្ត្រនៃការប្រកួត ដែលកម្ពុជា **ទី១** មិនលក់សំបុត្រសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋខ្លួនឯង និងសម្រាប់អ្នកគាំទ្រពីបណ្តាប្រទេសដទៃ ដែលមកគាំទ្រ, **ទី២** ទទួលរ៉ាប់រងការស្នាក់នៅ និងហូបចុករបស់កីឡាករការិនីពីបណ្តាប្រទេសនានា ដែលយើងត្រូវចំណាយបន្ថែមប្រមាណ ៧លានដុល្លារ ... **ទី៣** (នៅព្រឹត្តិការណ៍មុនៗ) គេទិញសិទ្ធិផ្សព្វផ្សាយ។ តែនៅកម្ពុជា ឱ្យសិទ្ធិយកទៅផ្សាយទៅគ្រប់ប្រទេស ...។

៤៩. ស្គាល់កម្ពុជាដោយសារស៊ីហ្គេម/ប៉ារ៉ាហ្គេម និងទំនិញនាំចេញ
 សំណេះសំណាលកីឡាករ គ្រូបង្វឹក អ្នកដឹកនាំកីឡាមុនព្រឹត្តិការណ៍ ASEAN Para Games ទី១២, ២៦ ឧសភា ២០២៣

... ពីមុនគេមិនស្គាល់កម្ពុជាទេ។ គេស្គាល់ ប៉ុល ពត។ ឥឡូវ គេស្គាល់កម្ពុជាតាមរយៈកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់យើង ក៏ដូចជាតាមរយៈស៊ីហ្គេមនិងអាស៊ានប៉ារ៉ាហ្គេម។ គេស្គាល់កម្ពុជាតាមរយៈទំនិញទៅដល់ ... ៧៣ ប្រទេស ស៊ីអង្ករកម្ពុជាដែលនាំចេញ។ ចង់មិនចង់គេដឹងថាកម្ពុជាជាប្រទេសផលិតមួយដែរ។ មានផលិតផលដទៃទៀត រាប់ទាំងសំលៀកបំពាក់កីឡាដែលផលិតនៅកម្ពុជា ហើយចែកចាយទៅកាន់ទីផ្សារពិភពលោកដែលគេស្គាល់ ជក់ចិត្តគំនិតកំណែទម្រង់ស្តីពីស៊ីហ្គេមនិងអាស៊ានប៉ារ៉ាហ្គេម ធ្វើម្ចាស់ផ្ទះ ហើយមិនយកលុយ ...។

៣០. អតិថិជនបទ

១	ផ្តល់អំណាចកាន់តែច្រើនឲ្យមូលដ្ឋាន ប្រើប្រាស់ថវិកាបម្រើការអភិវឌ្ឍនៅមូលដ្ឋាន	៦៣៣
២	និយាយពីការអភិវឌ្ឍនៅទីក្រុង ឯនៅជនបទក៏មានការអភិវឌ្ឍ	៦៣៣
៣	គ្មានវិនិយោគនៅជនបទ ឬមួយទៅកន្លែងដទៃរកការងារធ្វើ ឬមួយនៅធ្វើកសិកម្ម	៦៣៣
៤	រាជរដ្ឋាភិបាលសន្សំលុយ បម្រើសេចក្តីត្រូវការរបស់ប្រជាជន	៦៣៤
៥	តំបន់អតីតសមរភូមិមិនតិចជាង៩០% ក្លាយជាតំបន់អភិវឌ្ឍនិងទីផ្សារ	៦៣៤
៦	ពីមុនវត្តមានតាមតំបន់សង្គ្រាម ដោះស្រាយបញ្ហាទំពនិងប្រជាពលរដ្ឋរងគ្រោះ	៦៣៥
៧	វត្តមាននៅវាលស្រែ ជួយដកស្ទូងនិងវេទិកាសាធារណៈជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ	៦៣៥
៨	អត្ថិភាពបច្ចុប្បន្ន ដោយសារមានសន្តិភាព មិនមែនដោយសារសង្គ្រាមទេ	៦៣៦
៩	ខេត្ត/ស្រុក/ឃុំឆ្នាក់ ធ្វើផ្ទះគ្រូ ដើម្បីបានគ្រូល្អ គ្រូពូកែ	៦៣៦
១០	មានលទ្ធភាពគ្រប់គ្រងប្រទេស ត្រូវធ្វើឱ្យវិស័យអប់រំបានទៅដល់មូលដ្ឋាន	៦៣៦
១១	ប្រទេសយើងមានដំណាក់កាលរកដី រត់ចោលដី ស្ដារដី និងដណ្តើមដី	៦៣៧
១២	កសិកម្មដើម្បីសេដ្ឋកិច្ចជនបទ និងផ្គត់ផ្គង់និងស្ថិរភាពស្បៀង	៦៣៧
១៣	បាត់ព្រៃឈើ តែកើនផ្ទៃដីដាំដុះពី ១,៨លាន ដល់ ៤លានហិកតា	៦៣៨
១៤	ឃុំប៉ោយចារនិងអាងត្រពាំងថ្ម អាចប្រកាសជាតំបន់គ្មានមីននៅចុងឆ្នាំ២០២២	៦៣៨
១៥	មន្ទីរពេទ្យបង្អែកស្រុកក្រូចឆ្មារ ការខិតខំសម្រាប់សុខភាពប្រជាជននៅទីជនបទ	៦៣៩
១៦	រ៉ាក់សាំងកូរីដ១៩ បានរាយទៅដល់ទីជនបទដាច់ស្រយាល	៦៣៩
១៧	ចង់ឱ្យការយល់ដឹងនិងអនុវត្តអនាម័យបានលាតសន្ធឹងទៅទីជនបទ/តាមភូមិឃុំ	៦៤០
១៨	គ្មានអគ្គិសនី ទឹកស្អាត សាលា មន្ទីរពេទ្យ មិនអាចបន្ថយគម្លាតទីក្រុងនិងជនបទ	៦៤០
១៩	ដោះស្រាយទឹកដោយជីកអណ្តូងនៅនឹងកន្លែង ប្រសើរជាងជីកទឹកពីចម្ងាយ	៦៤១
២០	តភ្ជាប់អគ្គិសនីដើម្បីបម្រើផលិតកម្មកសិកម្ម កាត់បន្ថយថ្លៃដើមផលិត	៦៤១
២១	ទម្លាក់ថ្លៃអគ្គិសនី/ផលិតផលក្នុងស្រុក បន្ថយថ្លៃដើមផលិតក្នុងវិស័យកសិកម្ម	៦៤២
២២	ភូមិ៩៩% និងផ្ទះ៩០% ទូទាំងប្រទេសបានភ្ជាប់បណ្តាញអគ្គិសនីរួចរាល់	៦៤២
២៣	មិនដំឡើងថ្លៃអគ្គិសនី ខណៈ៩៧% ទៅ៩៩% នៃភូមិទូទាំងប្រទេសមានអគ្គិសនី	៦៤៣
២៤	ភូមិ១០០% នៅកំពង់ស្ពឺមានអគ្គិសនីប្រើប្រាស់	៦៤៣
២៥	មានផ្លូវចាក់កៅស៊ូយ៉ាងមាំតភ្ជាប់គ្នាគ្រប់ភូមិ/តំបន់តាមដងទន្លេមេគង្គ	៦៤៤

២៦	ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធកាត់បន្ថយគម្លាតរវាងទីក្រុងនិងជនបទ	៦៤៤
២៧	ត្រូវវិនិយោគច្រើនទៀត តភ្ជាប់ជនបទពីស្រុកមួយទៅស្រុកមួយនៅព្រៃវែង	៦៤៤
២៨	សិក្សាការតភ្ជាប់ឆ្លងស្ទឹងបញ្ចូលក្នុងថវិកាក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទឆ្នាំ២០២៣	៦៤៥
២៩	កសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធចាំបាច់នៅប៉ូលទាំង៣ ដើម្បីការលូតលាស់សេដ្ឋកិច្ចជាតិ	៦៤៥
៣០	ចាប់ពីពេលនេះតទៅ ធ្វើផ្លូវពីបេតុងដើម្បីអោយរឹងមាំ	៦៤៦
៣១	កំពង់ស្ពឺក្លាយជាខេត្តមានផ្លូវឆ្លងកាត់ច្រើន	៦៤៦

១. ផ្តល់អំណាចកាន់តែច្រើនឲ្យមូលដ្ឋាន ប្រើប្រាស់ថវិកាបម្រើការអភិវឌ្ឍនៅមូលដ្ឋាន
បើកការដ្ឋានស្ថានអាកាស និងផ្លូវក្រោមដីរង្វង់មូលចោមចៅ, ២៩ មិថុនា ២០១៨

... ខ្ញុំអរគុណចំពោះការគាំទ្រដល់របៀបចាត់ចែងក្នុងការអភិវឌ្ឍ ដែលខ្ញុំបានដាក់ចេញជាទិសដៅនេះ។ សូមរៀបរយក “ស្លឹកឆ្នោតខ្ទប់ស្ករឆ្នោត” បានជំរុញឲ្យមានការអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធចាំបាច់សម្រាប់ទីក្រុង ដូចជាលូទឹក ផ្លូវថ្នល់ ស្ពាន និងស្ថានអាកាសដែលយើងបាននិងកំពុងធ្វើសព្វថ្ងៃ។ ប្រសិនបើយើងមិនប្រើប្រាស់វិធីនេះទេ ថវិកាទាំងអស់ដែលក្រុងប្រមូលបាន ត្រូវឱ្យទៅថវិកាជាតិ។ ទម្រង់បើកពីថវិកាជាតិត្រឡប់មកវិញ វាយតម្លៃ អញ្ចឹងត្រូវមានរបៀបចាត់ចែងថវិកាមួយ ដែលផ្តល់អំណាចកាន់តែច្រើនទៅឲ្យមូលដ្ឋាន។ មូលដ្ឋានត្រូវប្រើប្រាស់នូវថវិកានោះបម្រើទៅដល់ការអភិវឌ្ឍនៅមូលដ្ឋាន។ រឿងនេះវាជាផលប្រយោជន៍ប្រជាជន មិនមែនជាផលប្រយោជន៍ដាច់ដោយឡែករបស់រាជរដ្ឋាភិបាលទេ។ អ្នកដែលប្រើប្រាស់ពិតប្រាកដគឺប្រជាពលរដ្ឋ ...។

២. និយាយពីការអភិវឌ្ឍនៅទីក្រុង ឯនៅជនបទក៏មានការអភិវឌ្ឍ

បើកការដ្ឋានស្ថានអាកាស និងផ្លូវក្រោមដីរង្វង់មូលចោមចៅ, ២៩ មិថុនា ២០១៨

... ទន្ទឹមនឹងការនិយាយពីការអភិវឌ្ឍទីក្រុង យើងក៏និយាយដល់ការអភិវឌ្ឍនៅជនបទផងដែរ។ រវាងទីក្រុងនិងជនបទបច្ចុប្បន្ន មិនខុសគ្នាឆ្ងាយប៉ុន្មានទេ។ បើនិយាយពីវិស័យឧស្សាហកម្ម ក្នុងពេល ២០ ឆ្នាំជាប់គ្នា ខ្ញុំទៅខេត្តកំពង់ឆ្នាំងជួបកម្មករជាង ៤ម៉ឺននាក់ និងទៅជួបកម្មករជិត ៥ម៉ឺននាក់នៅឯបារីត/ស្វាយរៀង និងប្រមាណ ៤ម៉ឺននាក់នៅឯកំពង់សោម ... បន្ទាប់ទៅផ្អាកសិន ព្រោះចូលដល់យុទ្ធនាការបោះឆ្នោត។ ដល់បោះឆ្នោតរួចហើយ ដើរសួរសុខទុក្ខកម្មករទៀត។ សង្ឃឹមថាមានការជឿជាក់ នឹងបន្តបោះឆ្នោតជូនគណបក្សប្រជាជន ដែលមានសញ្ញាទេវតាបាចផ្កា និងមានលេខរៀងទី ២០ ជាបន្តទៀត ...។

៣. បើគ្មានវិនិយោគនៅជនបទ ឬមួយទៅកន្លែងដទៃរកការងារធ្វើ ឬមួយនៅធ្វើកសិកម្ម

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ នៅស្រុកត្រាំកក់ ខេត្តតាកែវ, ៩ មករា ២០១៩

... ក្លាយជាអាចចោទចេញជាសំណួរនៅកន្លែងហ្នឹងថា ប្រសិនបើពុំមានអ្នកវិនិយោគចំនួន ១២រោងចក្រ ដែលយើងកំពុងជួបគ្នានៅថ្ងៃនេះ តើពេលនេះ ក្លាយ

ទាំង ១៨ ២៧៣ នាក់កំពុងធ្វើអ្វី? ចម្លើយមានតែ២ ទេក្នុងៗ ទី១ ក្នុងៗ មួយ ចំនួនកំពុងស្ថិតនៅកន្លែងផ្សេង មិនមែននៅក្នុងទឹកដីរបស់ខេត្តតាកែវទេ។ ប្រហែលជាកំពុងនៅទីក្រុងភ្នំពេញ ឬនៅកន្លែងណាដែលមានការងារធ្វើ ... ព្រោះបើគ្មានរោងចក្រនៅទីនេះ ហើយយើងចង់ធ្វើការរោងចក្រនោះយើងត្រូវទៅកន្លែងផ្សេង ... ឯទី២ ចម្លើយគឺពេលនេះម៉ោងនេះ កំពុងស្ថិតនៅជាមួយក្រុមគ្រួសារ ជាមួយឪពុកម្តាយ កំពុងធ្វើការងារនៅក្នុងវិស័យកសិកម្ម ...។

៤. រាជរដ្ឋាភិបាលសន្សំលុយ បម្រើសេចក្តីត្រូវការរបស់ប្រជាជន

បើការដ្ឋានសាងសង់ផ្លូវល្បឿនលឿន ក្រុងភ្នំពេញ-ខេត្តព្រះសីហនុ, ២២ មីនា ២០១៩

... រាជរដ្ឋាភិបាល ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រី នាយករដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋមន្ត្រី រដ្ឋលេខាធិការ អនុរដ្ឋលេខាធិការ ចៅហ្វាយខេត្តស្ទឹង ដែលធ្វើការក្នុងរដ្ឋបាលរបស់ហ៊ុនសែន សូមកុំសង្ឃឹមថាអស់លោកបានទទួលលុយទិញឡានជិះ។ គ្មានលុយឲ្យអស់លោកទិញឡានជិះទេ។ សូមកុំធ្វើសំណើសុំ។ សំណាងជាងគេនៅរដ្ឋសភានិងព្រឹទ្ធសភា។ ឡើងធ្វើប្រធានគណៈកម្មការទារឡាន។ នៅខាងរាជរដ្ឋាភិបាល មិនមានឲ្យឡានទេ។ មុនធ្វើរដ្ឋមន្ត្រីលោកឯងជិះអ៊ី លោកឯងជិះហ្នឹងតទៅទៀតទៅ។ ខ្ញុំត្រូវការយកលុយទៅធ្វើផ្លូវ ទៅធ្វើប្រឡាយទឹក ទៅធ្វើសាលារៀន ទៅធ្វើមន្ទីរពេទ្យ បម្រើសេចក្តីត្រូវការរបស់ប្រជាជន។ លុយមិនមែនសម្រាប់អស់លោក(ទិញឡាន)ជិះទៅធ្វើការ ចងក្រវ៉ាត់កទេ ...។

៥. តំបន់អតីតសមរភូមិ មិនតិចជាង៩០% ក្លាយជាតំបន់អភិវឌ្ឍនិងទីផ្សារ

បើការដ្ឋានសាងសង់អាគារច្រកទ្វារព្រំដែនអន្តរជាតិស្ទឹងបត់ និងផ្លូវតភ្ជាប់ទៅផ្លូវជាតិលេខ៥, ២២ មេសា ២០១៩

... ក្រៅពីគ្មានការប្រយុទ្ធគ្នា តំបន់ទាំងនេះជាតំបន់ដែលមានផ្លូវក្រាលកៅស៊ូល្អ។ នេះគឺការតភ្ជាប់ផ្ទៃក្នុងរបស់យើង។ ដីដែលធ្លាប់តែធ្វើចម្បាំងរវាងជល់ក៏ក្លាយទៅជាដីដែលមានការអភិវឌ្ឍ ទាំងវិស័យកសិកម្មទាំងវិស័យសេវា និងវិស័យដទៃទៀតតាមលទ្ធភាពដែលអាចធ្វើទៅបាន។ នៅសល់តិចតួចទៅដែលកំពុងតែដោះស្រាយបញ្ហាគ្រាប់មីន និងគ្រាប់មីនទាន់ផ្ទះ ដើម្បីយកដីធ្លីនោះជូនប្រជាជនបង្កបង្កើនផល។ ចាត់ទុកថាជាគោលដៅដែល ២០ឆ្នាំក្រោយក្នុងរង្វង់មិនតិចជាង

៩០% ទេ តំបន់អតីតសមរភូមិទាំងឡាយ នឹងក្លាយទៅជាតំបន់អភិវឌ្ឍនិងទៅជា ទីផ្សារ។ តំបន់ប៉ោយប៉ែត ដែលពីមុនជាតំបន់ប្រយុទ្ធ បានក្លាយជាទីផ្សារ និងជា តំបន់កម្សាន្ត ជាតំបន់ដែលមានសេវា ...។

៦. ពីមុនវត្តមានតាមតំបន់មានសង្គ្រាម ដោះស្រាយបញ្ហាទំពង់និងប្រជាពលរដ្ឋរងគ្រោះ

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅស្រុកអង្គស្នួល ខេត្តកណ្តាល,
២០ កុម្ភៈ ២០១៩

... មិនមែនជារឿងចៃដន្យទេ ដែលយើងដាក់ចេញគោលដៅតាមដំណាក់កាល មួយៗ។ ក្នុងៗ បានឃើញថាក្នុងរយៈពេល ៣ឆ្នាំចុងក្រោយនេះ ពូបានធ្វើសកម្ម ភាពចូលជ្រៅជាមួយកម្មករ បន្ទាប់ពីការចូលជ្រៅជាមួយកសិករអស់រយៈកាល ប្រមាណជាង ៣០ឆ្នាំ ... ក្នុងៗអាចចោទជាសំណួរថា ហេតុអ្វីបានជាឆ្នាំ២០១៧ ទើបលោក ហ៊ុន សែន ចាប់ផ្តើមជួបជាមួយកម្មករ ? ការងារអ្វីក៏ដោយសុទ្ធតែមាន ជំហានរបស់វា និងទៅតាមអាទិភាពរបស់វា។ សម័យក្រោយរំដោះ កិច្ចការពល នោះ ត្រូវទប់ស្កាត់ការរីករាលដាលរបបប្រល័យពូជសាសន៍ ប៉ុល ពត ម្ខាង។ ម្ខាង ទៀត ត្រូវស្តារឡើងវិញនូវជីវភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ដោយយកកសិកម្មជាវិស័យ ស្នូល។ ដូច្នេះ ក្នុងៗពិតជាបានឃើញពូនៅពាក់ឯកសណ្ឋានយោធា ធ្វើដំណើរ ទៅកាន់តំបន់ដែលមានសង្គ្រាម ដើម្បីដោះស្រាយនូវបញ្ហារបស់កងទ័ព និងប្រជា ពលរដ្ឋដែលរងផលប៉ះពាល់ដោយសារតែសង្គ្រាមនោះ ...។

៧. វត្តមាននៅវាលស្រែ ជួយដកស្ទូងនិងវេទិកាសាធារណៈជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅស្រុកអង្គស្នួល ខេត្តកណ្តាល,
២០ កុម្ភៈ ២០១៩

... ក្នុងៗ ក៏បានឃើញរូបភាពពូចុះទៅតាមទីកន្លែងនានាដកស្ទូង ធ្វើវេទិកា សាធារណៈ (ជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ)។ សូម្បីតែក្នុងស្រុកអង្គស្នួលក៏មានរូបភាព ដែលខ្ញុំចុះមកស្ទូង បើកគោយន្ត ... ទៅម្ខាងខាងផ្លូវនោះ គឺគោកព្រិច លំហាច ... យើងធ្វើប្រឡាយទាញទឹកពីរលាំងជ្រៃ ... ពូស្គាល់ភូមិសាស្ត្រ ព្រោះពូទៅដាក់ ម៉ាស៊ីនបូមទឹក ហើយពិភាក្សាជាមួយ ឯកឧត្តម លីម គានហោ ត្រូវធ្វើយ៉ាងម៉េច។ តាំងពីនៅជំនាន់ប្រើអង្ករពលកម្មឯណោះ ... យើងធ្វើប្រឡាយមេដោយគ្រឿង

ចក្រ ឯប្រឡាយរង យើងធ្វើដោយអង្គរពលកម្ម។ ពេលនោះយើងខ្លះអង្គរ។ ដល់ឆ្នាំ ២០០២ យើងទទួលបានជំនួយពីសាធារណរដ្ឋឥណ្ឌា ២ម៉ឺនតោនអង្ករ ដែលមួយផ្នែកប្រើប្រាស់សង្គ្រោះប្រជាពលរដ្ឋនិងមួយផ្នែកទៀតធ្វើជាអង្ករដូរពលកម្ម ...។

៨. អត្ថិភាពបច្ចុប្បន្ន ដោយសារមានសន្តិភាព មិនមែនដោយសារសង្គ្រាមទេ

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និងយោជិត នៅរោងចក្រចំនួន៨១ ក្នុងតំបន់សេដ្ឋកិច្ច ពិសេស រ៉ូយ៉ាល់គ្រុបភ្នំពេញ, ២៧ ឧសភា ២០២៣

... សូមអំពាវនាវឲ្យក្មួយៗ និងអ្នកទាំងអស់នៅទីនេះចូលរួមរក្សាសន្តិភាពឲ្យខាងតែបាន។ លើការជាក់ស្តែង យើងស្ថិតនៅទីនេះបានដោយសារអ្វី? គឺដោយសារសន្តិភាព មិនមែនដោយសារមានសង្គ្រាមទេ។ ពេលប្រទេសកើតសង្គ្រាម ដីដីអ្វីៗ ត្រូវបានបំផ្លិចបំផ្លាញ ... លើកនេះមកចំផ្លូវក្រវាត់ក្រុងទី៣ ងាកខាងឆ្វេងដៃ ឃើញរោងចក្រពីម្សិល។ រោងចក្រហ្នឹងធំ ហើយស្អាត។ ខ្ញុំស្មានតែសណ្ឋាគារ។ ហ្នឹងផ្ទះសម្រាប់កម្មករនៅ ប៉ុន្តែដូចសណ្ឋាគារ ... បើសិនជាគ្រប់ទីកន្លែងអាចធ្វើដូចអញ្ចឹងបាន វាជាការល្អ ហើយកាត់បន្ថយការជួលផ្ទះ។ ប៉ុន្តែហ្នឹងវាអាស្រ័យទៅតាមលទ្ធភាពរបស់រោងចក្រនីមួយៗ ...។

៩. ខេត្ត/ស្រុក/ឃុំឆ្នាត ធ្វើផ្ទះគ្រូ ដើម្បីបានគ្រូល្អ គ្រូពូកែ

ប្រគល់សញ្ញាបត្រជូនគុសិស្ស គុនិស្សិត និស្សិត និងបុគ្គលិកអប់រំ នៃវិទ្យាស្ថានជាតិអប់រំ, ២៥ មេសា ២០២៣

... សូមអំពាវនាវចំពោះអ្នកដែលជួយកសាងសាលា ជួយកសាងផ្ទះគ្រូបង្រៀននៅតាមសាលានានាឱ្យបានច្រើន តាមដែលអាចធ្វើទៅបាន ... នៅច្រើនកន្លែង តែកន្លែងដែលខ្ញុំដាក់សាលា ខ្ញុំដាក់អន្តេវាសិកនៅកន្លែងនោះ សម្រាប់សិស្សស្នាក់នៅផងនិងសម្រាប់កន្លែងគ្រូបង្រៀនស្នាក់នៅផង ... ត្រូវវិនិយោគបន្ថែមទៀតលើការកសាងអគារសិក្សា និងការកសាងផ្ទះគ្រូបង្រៀន។ ធ្វើដូច្នេះ យើងទាញបានគ្រូព្រោះយើងមានផ្ទះស្នាក់នៅ។ បើសិនខេត្តណាឆ្នាត ស្រុក ឬឃុំណាឆ្នាត គឺប្រឹងប្រែងធ្វើរបស់ទាំងហ្នឹង។ បើចង់បានគ្រូល្អ គ្រូពូកែ ត្រូវមានផ្ទះឱ្យគ្រូនៅ ...។

១០. មានលទ្ធភាពគ្រប់គ្រងប្រទេស ធ្វើឱ្យវិស័យអប់រំបានទៅដល់មូលដ្ឋាន

ប្រគល់សញ្ញាបត្រជូនគុសិស្ស គុនិស្សិត និស្សិត និងបុគ្គលិកអប់រំ នៃវិទ្យាស្ថានជាតិ
អប់រំ, ២៥ មេសា ២០២៣

... អតីតកាលវាបានកន្លងហួស ប៉ុន្តែវាបានផ្តល់មេរៀនច្រើនសម្រាប់យើង។
ដើម្បីយើងឈានទៅមុខទាំងអស់គ្នា ត្រូវពង្រឹងសមត្ថភាពធនធានមនុស្សរបស់
កម្ពុជា។ កុំឲ្យកម្ពុជាអភិវឌ្ឍដូចខ្ញុំកាលពីកុមារ ដែលត្រឹមតែអាយុ ១៣ឆ្នាំត្រូវបែកពី
ឪពុកម្តាយ។ ជារឿងកម្សត់។ ហេតុនេះហើយ បានជានៅដំណាក់កាលដែលខ្ញុំ
មានលទ្ធភាពគ្រប់គ្រងប្រទេស ខ្ញុំខិតខំធ្វើឱ្យវិស័យអប់រំបានទៅដល់មូលដ្ឋាន ជា
មួយហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធតភ្ជាប់ ដើម្បីឲ្យកូនសិស្សងាយទៅកាន់សាលារៀនដោយ
មានផ្លូវល្អ និងសុវត្ថិភាព។ ហ្នឹងហើយជាក្របខ័ណ្ឌគោលនយោបាយបែងចែកផ្ទៃ
ផ្ការនៃកំណើនសេដ្ឋកិច្ចប្រកបដោយសមធម៌។ ចង់អនុវត្តដោយជោគជ័យគោល
នយោបាយបែងចែកផ្ទៃផ្កាកំណើនសេដ្ឋកិច្ចដោយសមធម៌ គឺត្រូវវិនិយោគលើអ្វី
ដែលជាសេចក្តីត្រូវការរបស់ប្រជាជន ...។

១១. ប្រទេសយើងមានដំណាក់កាលរកដី រត់ចោលដី ស្តារដី និងដណ្តើមដី

សម្តេចស្ថានមិត្តភាពកម្ពុជា-ចិន កោះធំ, ១៣ កុម្ភៈ ២០១៧

... រឿងធំជាងគេ គឺរឿងសន្តិភាព។ បើអត់មានភាពទេ កុំសង្ឃឹមនិយាយពីរឿង
អភិវឌ្ឍន៍ ... អ្នកនៅទីនេះ មួយភាគធំបានជួបប្រទះកាលពីសម័យកាលសង្គ្រាម
ហើយ តើយើងបានបាត់បង់អ្វីខ្លះ ... មិនត្រឹមតែគ្មានឱកាស ថែមទាំងបាត់បង់
ឱកាស។ ស្រុកយើងមានដំណាក់កាលរកដី ដំណាក់កាលរត់ចោលដី ដំណាក់
កាលស្តារដី និងដំណាក់កាលដណ្តើមដី។ ដំណាក់កាលរត់ចោលដី គឺដំណាក់
កាលអាមេរិកទម្លាក់គ្រាប់បែក។ នៅចុងសម័យសង្គមរាស្ត្រនិយម ប្រជាពលរដ្ឋ
បានទៅរកដីថ្មីដើម្បីអភិវឌ្ឍវិស័យកសិកម្ម ប៉ុន្តែដល់អាមេរិកឈ្លានពាន រត់ចោល
ដីអស់។ សម័យ ប៉ុល ពត ធ្វើបដិវបដីស្រែ ប្រមូលដាក់ជាដីរដ្ឋ ដីសហការ។ ដល់
រំដោះហើយ ត្រូវឲ្យលុយប្រជាពលរដ្ឋទៅស្តារដី។ ឥឡូវ ដល់ដំណាក់កាលដណ្តើម
ដីគ្នា។ កុំថាដល់ទៅដីធម្មតា គ្រាន់តែដីចាក់លុបគ្រលុកក៏ថ្លៃដែរ។ ធ្វើផ្លូវមួយ
ខ្សែៗ គ្រាន់តែទិញដីមកចាក់មិនតិចទេ ...។

១២. កសិកម្មដើម្បីសេដ្ឋកិច្ចជនបទ និងផ្គត់ផ្គង់និងស្ថិរភាពស្បៀង

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅរោងចក្រចំនួន៨១ ក្នុងតំបន់សេដ្ឋកិច្ច
ពិសេស រ៉ូយ៉ាល់គ្រុបភ្នំពេញ, ២៧ ឧសភា ២០២៣

... ហេតុអ្វីវាជារដ្ឋាភិបាលចង់បាននិងខិតខំទាក់ទាញវិនិយោគទាំងក្នុងប្រទេស
និងក្រៅប្រទេស? ... (ពីព្រោះថាបើ)ធ្វើតែកសិកម្មតែមួយមុខ មិនអាចក្លាយទៅ
ជាប្រទេសអ្នកមានបានទេ មិនអាចអភិវឌ្ឍបានទេ។ ទ្រីស្តី ប៉ុល ពត (ដែលថា)
មានស្រូវគឺមានអ្វីៗទាំងអស់ ឬមួយហិកតា ៣តោន មួយហិកតា ៦តោន ... (បាន
បង្ហាញហើយថា)ទីចុងបំផុតប្រជាជនអត់បាយ ... យើងកំពុងអភិវឌ្ឍលើគ្រប់
ផ្នែក។ កសិកម្មនៅបន្ត(រួមចំណែក)ដើម្បីការលូតលាស់សេដ្ឋកិច្ចជនបទ ហើយ
សម្រាប់ការផ្គត់ផ្គង់(ធ្វើឱ្យមាន)ស្ថិរភាពស្បៀងនៅក្នុងប្រទេស។ ទន្ទឹមនឹងនោះ
វិស័យឧស្សាហកម្មនិងសេវាត្រូវបានយកចិត្តទុកដាក់ ...។

១៣. បាត់ព្រៃឈើ តែកើនផ្ទៃដីដាំដុះពី ១,៨លាន ដល់ ៤លានហិកតា

ទិវាមច្ចុជាតិ អាងទឹកត្រពាំងថ្ម ភូមិត្រពាំងថ្ម ឃុំប៉ោយបាវ ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ,
១ កក្កដា ២០២២

... ខ្លះនិយាយហើយ និយាយទៀតច្រើនដែលៗ ថា ព្រៃឈើបាត់ទៅណា? បើ
សិនកុំមានប្រជាជនកើនឡើង ព្រៃឈើក៏មិនមានបាត់ទៅណាទេ។ វានៅដដែល
ហ្នឹង។ វាបាត់ព្រៃ ប៉ុន្តែវានៅដី។ ហេតុអ្វីបានកាប់ព្រៃ ដោយសារតែតម្រូវការដីធ្លី
សម្រាប់ការបង្កបង្កើនផលហ្នឹងហើយ ... មួយឆ្នាំៗ យើងកាត់ពីតម្របព្រៃឈើ
ដើម្បីចែកជូនប្រជាជនមិនតិចទេ។ ក្នុងឆ្នាំ១៩៧៩ ប្រជាជនយើងបង្កបង្កើនផល
ក្នុងរង្វង់ប្រមាណពី ១លាន ៦សែន ទៅ ១លាន ៨សែនហិកតាប៉ុណ្ណោះ។ ឥឡូវ
ផ្ទៃដីបង្កបង្កើនផលទាំងស្រុងទាំងចំការ មានរហូតដល់ជាង ៤លានហិកតាទៅ
ហើយ ... វាបាត់ព្រៃឈើ ប៉ុន្តែវាដុះមក(វិញនូវ)ភោគផលដ៏ណាំសម្រាប់ប្រជា
ពលរដ្ឋដែលទេ ... ដីព្រៃចេរីលត្រូវបានកាប់ និងជំនួសមកវិញដោយដើមកៅស៊ូ
ដោយដូងប្រេង ដោយស្វាយចន្ទី ...។ល។

១៤. ឃុំប៉ោយបាវនិងអាងត្រពាំងថ្ម អាចប្រកាសជាតំបន់គ្មានមីននៅចុងឆ្នាំ២០២២

ទិវាមច្ចុជាតិ អាងទឹកត្រពាំងថ្ម ភូមិត្រពាំងថ្ម ឃុំប៉ោយបាវ ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ,
១ កក្កដា ២០២២

... យើងមិនទាន់មានសុវត្ថិភាពគ្រប់គ្រាន់ទេ។ ខ្ញុំទទួលបានរបាយការណ៍ពី ឯកឧត្តម លី ធុជ អនុប្រធានទី១ នៃអាជ្ញាធរមិន ថា ឃុំប៉ោយបា ស្រុកភ្នំស្រុក អាងត្រពាំងថ្ម មានផ្ទៃដីបោសសម្អាតមិនរួចចំនួន ១,២៣ គីឡូម៉ែត្រក្រឡា ... ស្មើ នឹងចំការមិន៦ ឬប្រមាណ៨៨% នៃផ្ទៃដីមានមិននៅទូទាំងស្រុកភ្នំស្រុក ... ខ្ញុំសុំ ឱ្យដោះមិនដែលនៅសេសសល់លើផ្ទៃដីផ្តាច់ព្រំត្រា។ សូមឯកឧត្តម អី រាត្រី ធ្វើ ការក្លាយជាមួយអាជ្ញាធរមិន បញ្ជូនកម្លាំងចុះដោះឱ្យអស់ ហើយប្រកាសឃុំប៉ោយ បា ក៏ដូចជាអាងត្រពាំងថ្មនេះជាតំបន់គ្មានមិនតែម្តង។ ដោយតម្លៃណាក៏ដោយ ត្រូវតែដោះមិននៅតំបន់នេះ ហើយនៅចុងឆ្នាំនេះយ៉ាងយូរ ត្រូវតែប្រកាសតំបន់ នេះជាតំបន់គ្មានមិន ដើម្បីធានាសុវត្ថិភាពសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋ ...។

១៥. មន្ទីរពេទ្យបង្អែកស្រុកក្រូចឆ្មារ ការខិតខំសម្រាប់សុខភាពប្រជាជននៅទីជនបទ
 ដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់មន្ទីរពេទ្យបង្អែក ស្រុកក្រូចឆ្មារ, ខេត្តត្បូងឃ្មុំ, ៣ មេសា ២០២៣

... រីករាយបានមកចូលរួមក្នុងពិធីសម្ពោធដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់នូវមន្ទីរពេទ្យបង្អែក ស្រុកក្រូចឆ្មារ ដែលស្ថិតនៅទីកន្លែង(ដែលពោរពេញដោយ)អនុស្សាវរីយ៍ ... សូម ថ្លែងអំណរគុណចំពោះឯកឧត្តម ជា សុផាវ៉ា ដែលបានដឹកនាំកសាងនូវមន្ទីរពេទ្យ ដ៏ធំមួយនេះ។ ដូចដែលឯកឧត្តម រដ្ឋមន្ត្រី ម៉ម ប៊ុនហេង បានធ្វើរបាយការណ៍ ... វា ជាការខិតខំដើម្បីបង្កើតឡើងនូវស្ថានភាពដ៏ល្អប្រសើរសំរាប់ជីវភាពសុខភាពប្រជា ជននៅទីជនបទ។ ពីដើមឡើយ ស្រុកក្រូចឆ្មារ គឺជាទីជនបទ ... ទោះបីមានការ បែងចែកថាអ្នកទន្លេជាអ្នកកំពង់ក៏ដោយ ក៏អ្នកកំពង់នេះស្ថិតនៅជាអ្នកជនបទ។ យើងនៅក្នុងស្ថានភាពដ៏លំបាកលំបិន។ ជំងឺមិនស្លាប់ក៏គង់ស្លាប់បានដោយសារ យើងខ្វះមន្ទីរពេទ្យ ខ្វះគ្រូពេទ្យ ខ្វះថ្នាំពេទ្យ ហើយវាកាន់តែលំបាកទៅទៀត នៅ ពេលដែលយើងគ្មានហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដឹកជញ្ជូនអ្នកជំងឺទៅកាន់មន្ទីរពេទ្យ ...។

១៦. វ៉ាក់សាំងកូវីដ១៩ បានរាយទៅដល់ទីជនបទដាច់ស្រយាល

ប្រគល់សញ្ញាបត្រជូនគុសិស្ស គុនិស្សិត និស្សិត និងបុគ្គលិកអប់រំនៃវិទ្យាស្ថានជាតិ អប់រំ, ២៥ មេសា ២០២៣

... នៅពេលដែលកូវីដ១៩ រាតត្បាត រឿងដែលធ្វើឱ្យខ្ញុំឮក្នុងចិត្តបំផុតគឺ វ៉ាក់ សាំងរបស់យើង មិនស្ថិតនៅតែទីក្រុងភ្នំពេញទេ។ វ៉ាក់សាំងរបស់យើងបានរាយ

ទៅដល់ជនបទ ... ពេលឃើញការបង្ហោះតាមរូបសប្បុរសភាពក្នុងប្រសូតចម្លាក់ ជាកូនសិស្សនៅទីជនបទដ៏ឆ្ងាយ បានទទួលវ៉ាក់សាំង ហើយពាក់កាតបាក់វ៉ាក់ សាំងនៅក ... បានធ្វើឱ្យប្រាកដក្នុងចិត្តថា វ៉ាក់សាំងរបស់យើងបានដើរទៅដល់ គ្រប់ទីសទី ធ្វើឲ្យពលរដ្ឋទទួលបានមិនថាទីក្រុង មិនថាជនបទ ... អ្វីដែលខ្ញុំ សប្បាយចិត្តគឺបទបញ្ជាដែលបានដាក់ចេញទៅ ត្រូវបានប្រតិបត្តិទាំងអស់ធ្វើ សកម្មភាពគ្រប់ច្រកល្អ និងទទួលបានជោគជ័យ។ គ្រូពេទ្យមិនប្រមូលផ្តុំនៅតែ ភ្នំពេញទេ តែបានចុះទៅដល់ជនបទចាក់វ៉ាក់សាំងជូនប្រជាពលរដ្ឋ ... ។

១៧. ចង់ឱ្យការយល់ដឹងនិងអនុវត្តអនាម័យបានលាតសន្ធឹងទៅទីជនបទ/តាមភូមិឃុំ
 ទិវាជាតិទីក្រុងស្អាតលើកទី១១ ឆ្នាំ២០២៣, ២៧ កុម្ភៈ ២០២៣

... យើងបានខិតខំច្រើនអំពីយុទ្ធនាការសម្រាប់អនាម័យ ... យើងនៅតែសេស សល់បញ្ហាមួយចំនួន ដែលយើងត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ធ្វើការអប់រំឲ្យប្រជាពលរដ្ឋ បានយល់ដឹងថា នេះជាទឹកដីរបស់ពួកគាត់។ អ្វីៗគឺជារបស់ពួកគាត់។ ពួកគាត់ ត្រូវចូលរួម។ អ្នកណាក៏ដោយ ចាប់តាំងពីប្រជាជនធម្មតា រហូតដល់អ្នកមុខអ្នក ការជាន់ខ្ពស់ត្រូវតែចូលរួម ... ប្រហែលជាប្រមាណ ២១សតវត្ស ឬក៏ ៣១សតវត្សមុន យើងប្រើពាក្យស្លោក «ភូមិស្អាត ស្រែល្អ» ... សំដៅទៅការធ្វើអនាម័យ បង្ការជំងឺ មួយចំនួន ដូចជាគ្រុនឈាមជាដើម ដែលវាបានកើតចេញពីការខ្វះអនាម័យនៅ ជនបទ ... ខ្ញុំចង់ឲ្យការយល់ដឹងនិងអនុវត្តស្តីពីអនាម័យលាតសន្ធឹងទៅកាន់ទីជន បទ នាំដល់ស្ថានភាពល្អប្រសើរតាមភូមិឃុំរបស់គាត់ និងទាក់ទាញបានទេសចរ ថែមទៀតផង ... ។

១៨. គ្មានអត្ថិសន្តិ ទឹកស្អាត សាលា មន្ទីរពេទ្យ មិនអាចបន្ថយគម្លាតទីក្រុងនិងជនបទ
 សម្តេចកំណត់ផ្លូវជាតិលេខ ៧ ប្រវែង ៩៣,៦៤ គីឡូម៉ែត្រ ពីរង្វង់មូលខ្លាស្ទុះ
 ទៅឃុំមាត ខេត្តក្រចេះ, ៧ កុម្ភៈ ២០២២

... មើលតាមស្ថិតិ ក្រចេះដែលមាន ៥ស្រុក មានសាកលវិទ្យាល័យចំនួន១ មាន វិទ្យាល័យ១២។ បានសេចក្តីថា បើគិតជាមធ្យមភាគ ក្នុងមួយស្រុកមានវិទ្យាល័យ ២ មានអនុវិទ្យាល័យ៤៣ ក្នុងពេលដែលខេត្តនេះ មាន ៤៣ឃុំ/សង្កាត់ ... ថ្ងៃ ក្រោយអាចឈានទៅមាន ២ ឬ៣ (អនុវិទ្យាល័យ)តាមឃុំតូច/ធំ។ ឯសាលារៀន

គឺបឋមសិក្សាមាន ២៨៦សាលា ក្នុងពេលដែលយើងមានភូមិ២៩៥។ នៅខ្វះភូមិ មួយចំនួន ប៉ុន្តែភូមិខ្លះប្រហែលតូចៗ និងមានមាត្រៈយូរចំនួន ១០២ កន្លែង។ នេះ ហើយការកាត់បន្ថយគម្លាតរវាងទីក្រុងនិងជនបទ។ បើទុកឱ្យជនបទនៅតែបន្តដើរ ក្នុងកក់ជ្រាំ បើយើងទុកឱ្យជនបទពុំមានអគ្គិសនីប្រើប្រាស់ ទុកឱ្យជនបទមិនមាន ទឹកស្អាត មិនមានសាលារៀន មន្ទីរពេទ្យគ្រប់គ្រាន់ ការកាត់បន្ថយគម្លាតរវាងទី ក្រុង និងជនបទ នៅតែធ្វើមិនបាន ...។

១៩. ដោះស្រាយទឹកដោយដឹកអណ្តូងនៅនឹងកន្លែង ប្រសើរជាងដឹកទឹកពីចម្ងាយ
សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅស្រុកក្រគរ ខេត្តពោធិសាត់,
២០ មីនា ២០១៩

... ប្រទេសរបស់យើងកំពុងមានបញ្ហាខ្វះទឹកដឹក ទោះបីមិនទាន់ដល់កម្រិតឆ្នាំ ២០១៦ ក៏ដោយ។ កាលពីឆ្នាំ២០១៦ កំពស់ទឹកតាមអណ្តូងនានារឹងធ្លាក់ទៅ (នៅកំរិតទាប)។ អត់មានទឹកទេ។ ឥឡូវនេះ អណ្តូងយើងនៅមានទឹក។ ប៉ុន្តែ កន្លែងដែលធ្លាប់មានប្រភពទឹក ឥឡូវទឹកហ្នឹងរាំង។ អញ្ចឹង សុំឲ្យយកចិត្តទុកដាក់ ដោះស្រាយទឹក រកវិធីដឹកអណ្តូង ប្រសើរជាងដឹកទឹកទៅចែកប្រជាពលរដ្ឋ។ ដឹក ទឹកទៅបានតែក្នុងមួយរយៈទេ ប៉ុន្តែបើយើងដាក់អណ្តូងនៅហ្នឹងបានរាប់ឆ្នាំតកូន រហូត តំណែង។ អញ្ចឹងទេ រកវិធីសាស្ត្រដឹកអណ្តូង ប្រសើរជាងការដឹកទឹក។ ពិត ហើយ ពេលខ្លះយើងក៏មានតម្រូវការដឹកទឹកពេលដែលដឹកអណ្តូងមិនចេញ ...។

២០. តភ្ជាប់អគ្គិសនីដើម្បីបម្រើផលិតកម្មកសិកម្ម កាត់បន្ថយថ្លៃដើមផលិត
សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅស្រុកអង្គស្នួល ខេត្តកណ្តាល,
២០ កុម្ភៈ ២០១៩

... ក្រោយមកដើម្បីជំរុញផលិតកម្មកសិកម្ម យើងបានដាក់ចេញគោលនយោ បាយផលិតស្រូវនិងការនាំចេញអង្ករ។ ក្នុងចំណោមគោលដៅ២ យើងសម្រេច បានជោគជ័យលើគោលដៅ១។ គោលដៅទី១ ជំរុញផលិតកម្មស្រូវ និងទី២ នាំ ចេញអង្ករ។ យើងធ្វើពីស្ថានភាពនៃការខ្វះអង្ករទទួលទានទៅជាប្រទេសដែលមាន ស្រូវនាំចេញ។ ឆ្នាំទៅនេះ យើងនៅសល់ស្រូវ ៥លាន ៥សែនតោន ... ឆ្នាំនេះស្រូវ នៅសល់នឹងកើនដល់ ៦លានតោន។ ប៉ុន្តែ ការនាំចេញអង្ករឲ្យបាន១ លានតោន

នៅមិនទាន់សម្រេចគោលដៅនៅឡើយទេ ដោយសារយើងមានដៃគូប្រកួតប្រជែងដ៏ខ្លាំង ... ទៅខាងមុខនេះ យើងនឹងដាក់ចេញនូវគោលនយោបាយថែមទៀតដើម្បីជំរុញវិស័យកសិកម្ម ដូចជាការតភ្ជាប់អគ្គិសនីទៅកាន់ចំណុច ដែលមានប្រភពទឹកដើម្បីប្រជាពលរដ្ឋអាចប្រើប្រាស់ម៉ូទ័របូមទឹក ជំនួសឲ្យម៉ាស៊ីនបូមទឹក ប្រើប្រែឥន្ធនៈដែលនាំដល់ថ្លៃដើមខ្ពស់ ...។

២១. ទម្លាក់ថ្លៃអគ្គិសនី/ផលិតផលក្នុងស្រុក បន្ថយថ្លៃដើមផលិតក្នុងវិស័យកសិកម្ម
សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និងយោធិត នៅស្រុកអង្គស្នួល ខេត្តកណ្តាល,
២០ កុម្ភៈ ២០១៩

... រាជរដ្ឋាភិបាលត្រូវគិតនិងចង្អុលណែនាំទៅអាជ្ញាធរអគ្គិសនី ដើម្បីជំរុញឲ្យក្រុមហ៊ុនអគ្គិសនីតបណ្តាញទៅកាន់តំបន់ដែលមានប្រភពទឹក ឱ្យប្រជាពលរដ្ឋប្រើប្រាស់ម៉ូទ័របូមទឹក ជំនួសឲ្យការប្រើម៉ាស៊ីន ... យើងផ្ទេរពីការដែលយើងចាក់ប្រេង ទៅជាការប្រើភ្លើងជំនួសវិញ ដោយសម្រាប់ការបូមទឹកការប្រើប្រាស់អគ្គិសនីមានតម្លៃក្នុងរង្វង់តែ ៤១០រៀលប៉ុណ្ណោះ នៅពេលកែ្បត្តិ។ អញ្ចឹង ពេលណាដែលតម្លៃអគ្គិសនីធ្លាក់ចុះយើងឆ្លៀតបូមពេលហ្នឹង។ កុំបូមពេលថ្ងៃ សូមបូមពេលយប់ ... នេះគឺជាការពង្រឹងការប្រកួតប្រជែង ដើម្បីធ្វើឲ្យថ្លៃដើមនៃការផលិតក្នុងវិស័យកសិកម្ម (ត្រូវបាន)កាត់បន្ថយ។ (ការគិតគូរទាំងនោះមាន) រាប់ទាំងការសិក្សាស្វែងរកវិធីសាស្ត្រផលិតផលក្នុងស្រុក ដើម្បីឲ្យប្រជាជនបានជីវិតប្រើប្រាស់ក្នុងតម្លៃថោកជាង ...។

២២. ភូមិ៩៩% និងផ្ទះ៩០% ទូទាំងប្រទេសបានភ្ជាប់បណ្តាញអគ្គិសនីរួចរាល់
សំណេះសំណាលជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ និងពិនិត្យការដ្ឋានសំណង់វារីអគ្គិសនី
ស្ទឹងពោធិ៍សាត់ ១ ឃុំប្រម៉ាយ ស្រុកវាលវែង ខេត្តពោធិ៍សាត់, ១៤ មីនា ២០២៣

... ពេលដែលយើងធ្វើវារីអគ្គិសនីនេះ តិចឬច្រើនគឺមានផលប៉ះពាល់ហើយ។ តើយើងត្រូវដោះស្រាយផលប៉ះពាល់នោះរបៀបម៉េច។ ការជួបជុំថ្ងៃនេះក៏បញ្ជាក់អំពីរបៀបដែលយើងដោះស្រាយ(ផលប៉ះពាល់) ដូចដែល ឯកឧត្តម ខួយ វីដាបានធ្វើរបាយការណ៍អម្បាញ់មិញ ... គឺទៅតាមជម្រើសរបស់ប្រជាជន។ ឥឡូវនេះនៅទូទាំងប្រទេស ភូមិដែលភ្ជាប់ជាមួយបណ្តាញជាតិរួចមានដល់ទៅ៩៩% ... ឯ

ផ្ទះប្រជាពលរដ្ឋភ្ជាប់ជាមួយបណ្តាញជាតិរួចហើយមានដល់ទៅ៩០%។ នេះគឺជាសម័យប្រើអគ្គិសនី មិនមែនសម័យដុតចន្ទៈ ភ្លើងទៀន/ចង្កៀងទៀតទេ ...។

២៣. មិនដំឡើងថ្លៃអគ្គិសនី ខណៈពី៩៧% ទៅ៩៩% នៃភូមិទូទាំងប្រទេសមានអគ្គិសនី
សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ នៅស្រុកកណ្តាលស្ទឹង ខេត្តកណ្តាល,
១០ មិថុនា ២០២៣

... បើទោះបីថាប្រទេសដទៃក្នុងតំបន់ដំឡើងថ្លៃប្រើប្រាស់អគ្គិសនី ក៏កម្ពុជាមិនដំឡើងថ្លៃទេ។ បើយើងដំឡើងថ្លៃវានឹងប៉ះពាល់ក្លាយដល់វិស័យឧស្សាហកម្មវិស័យទេសចរណ៍ វិស័យសេវាកម្មនានា ជាពិសេសអ្នកប្រើប្រាស់ភ្លើងទាំងអស់តែម្តង។ កើតមកសម័យនេះ ក្លាយជាជួបប្រទះការដុតចន្ទៈ ដុតជ័រ ឬចង្កៀងប្រេងកាតទេ។ ហេតុណាស់ក្លាយមានអាក្រក់ និងជាទូទៅប្រហែលជាក្លាយមិនប្រើអាក្រក់ទេ ព្រោះមានអគ្គិសនី។ ប្រមាណជា៩៧% ឬ៩៩% ទៅហើយនៃភូមិនៅទូទាំងប្រទេសមានអគ្គិសនីប្រើប្រាស់ ... យើងមិនដំឡើងថ្លៃភ្លើងទេ ទោះបីថាក្រុមហ៊ុនអគ្គិសនីជួបការលំបាកបន្តិច ដែលមិនមានប្រាក់គ្រប់គ្រាន់សម្រាប់វិនិយោគលើបណ្តាញចែកចាយបន្ត ...។

២៤. ភូមិ១០០% នៅកំពង់ស្ពឺមានអគ្គិសនីប្រើប្រាស់
សំណេះសំណាលជាមួយកម្មកររោងចក្រនៅក្រុងច្បារមន ខេត្តកំពង់ស្ពឺ,
២៧ មិថុនា ២០២៣

... ភូមិនៅខេត្តកំពង់ស្ពឺ១០០% ហើយដែលមានអគ្គិសនីប្រើប្រាស់។ មុននោះកំពង់ស្ពឺដុតចន្ទៈ ដុតចង្កៀងប្រេងកាត។ ឥឡូវ ចន្ទៈនិងចង្កៀងប្រេងកាតទៅបាត់ហើយ។ បើទោះបីថា កន្លែងខ្លះទើបនឹងទៅធ្វើផ្ទះនៅ ខ្សែបណ្តាញអគ្គិសនីមិនទាន់ទៅដល់ ក៏គេប្រើ solar ដែរ។ ប្រើពន្លឺព្រះអាទិត្យ ឬក៏ប្រើធុងអាក្រក់ ... ពេលដែលយើងប្រជុំអាស៊ានឆ្នាំ២០០២ យើងមានសណ្ឋាគារផ្កាយប្រាំត្រឹមតែ២ គឺមួយនៅ Raffles មួយទៀតនៅ Intercontinental ធ្វើជាកន្លែងប្រជុំ។ ចេះតែគិតថា តើប្រទេសនានាវាយតម្លៃប្រទេសយើងយ៉ាងម៉េច ? ... ដល់មកធ្វើប្រធានអាស៊ានឆ្នាំ២០១២ រាងគ្រាន់បើបន្តិច។ ពេលមកធ្វើប្រធានអាស៊ាននៅឆ្នាំ២០២២ ចាប់ផ្តើមដូចគេដូចឯង ...។

២៥. មានផ្លូវចាក់កៅស៊ូយ៉ាងម៉តតភ្ជាប់គ្នាគ្រប់ភូមិ/តំបន់តាមដងទន្លេមេគង្គ

បើកការដ្ឋានសង់ស្ថានឆ្លងកាត់ទន្លេមេគង្គ ពីស្ទឹងត្រង់ ទៅក្រូចធ្មាវ, ៩ កុម្ភៈ ២០១៨

... មកតាមនេះ ឃើញផ្លូវចាក់កៅស៊ូយ៉ាងម៉តតភ្ជាប់គ្នាអស់ហើយ ពីទន្លេបិទចេញមកដូចជានៅសល់ប៉ុន្មានគន្លាក់ទេ។ សួរថា អ្នកពាមកោះស្នា អ្នកព្រៃសង្កែ អ្នកទួលរកា ពីដើមស្រមៃឃើញផ្លូវបែបហ្នឹងទេ? ពីដើមយើងបារម្ភទេ លើផ្លូវដែលយើងដើរផង ជិះកង់ផង។ តើអ្នកពាមកោះស្នា អ្នកទួលរកា អ្នកព្រះអណ្តូង អ្នកអន្លង់សំឡី អ្នកព្រៃប្រសព្វ អ្នកស្ទឹងឡើងរហូតដល់ក្រចេះ ស្រមៃនឹកឃើញថាមានផ្លូវហ្នឹងទេកើតឡើងទេ? ច្បាស់ជាមិននឹកទេ។ មានអគ្គិសនីប្រើប្រាស់ទេ? វាអត់ទេ។ ឥឡូវមាន(ដល់ទៅ)ទូរទស្សន៍ខ្សែកាប្លូមើលទៀត... តើដូរទៅណាទៀត...។

២៦. ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធកាត់បន្ថយគម្លាតរវាងទីក្រុង និងជនបទ

សម្ភោធស្ថានកោះកំពង់ត្រៀម/កោះប៉ែន, ១៤ មីនា ២០១៨

... ការប្រើប្រាស់ថវិកាកសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធបម្រើប្រជាជន គឺជាការបែងចែកផ្លែផ្កាប្រកបដោយសមធម៌បំផុត ហើយការតភ្ជាប់បណ្តាញផ្លូវគមនាគមន៍ពីទីក្រុងទៅជនបទ ជាការកាត់បន្ថយគម្លាតរវាងទីក្រុងនិងជនបទ។ ពីមុននេះ រវាងអ្នកទីរួមខេត្តកំពង់ចាម និងអ្នកកោះកំពង់ត្រៀម កោះប៉ែននេះ មើលទៅដូចជាមានការខុសគ្នា រវាងម្ខាងខាងនោះគឺទីក្រុង ឯម្ខាងខាងនេះគឺជនបទ។ ឥឡូវនេះ តាមរយៈស្ថានមួយនេះ អ្នកខាងនេះមានលទ្ធភាពប្រើប្រាស់ម៉ូតូ ប្រើប្រាស់ឡាន។ ពីមុន បើទោះបីជាមានឡានក៏មិនដឹងថាបើកទៅណា។ ឥឡូវធ្វើដំណើរដូចគេដូចឯង អាចទៅរតនគិរី មណ្ឌលគិរី ស្ទឹងត្រែង ព្រះវិហារ កន្លែងដទៃ រហូតទៅដល់តំបន់ដែលមានសមាហរណកម្ម តាមរយៈនយោបាយឈ្នះឈ្នះ តាំងពីប៉ែលិនកំរៀងភ្នំព្រឹក ម៉ាឡេទៅអន្លង់វែង ទៅកន្លែងដទៃទៀត គឺស្ថានភាពផ្លូវល្អប្រសើរ...។

២៧. ត្រូវវិនិយោគច្រើនទៀត តភ្ជាប់ជនបទពីស្រុកមួយទៅស្រុកមួយនៅព្រៃវែង

បើកការដ្ឋានសង់ផ្លូវជាតិលេខ ១១ ស្ថានអ្នកលឿង-ថ្នល់ទទឹង(ផ្លូវជាតិលេខ៧), ២៣ មីនា ២០១៨

... បើនិយាយពីខេត្តព្រៃវែង ប្រព័ន្ធផ្លូវអាចនិយាយបានថាច្រើនជាងគេ ប្រៀបធៀបទៅនឹងបណ្តាខេត្តនានា។ ទឹកដីខេត្តព្រៃវែងមានខ្ពង់ផ្លូវច្រើនជាងគេបង្អស់

ប្រៀបធៀបជាមួយខេត្តដទៃ។ យ៉ាងណាក្តី យើងនៅត្រូវវិនិយោគច្រើនទៀត សម្រាប់ផ្លូវជាតិខេត្តព្រៃវែង និងនៅមានផ្លូវតភ្ជាប់ជនបទពីស្រុកមួយទៅកាន់ ស្រុកមួយ។ មានផ្លូវច្រើន។ អាចចាត់ទុកថាជាខេត្តដែលមានខ្ពង់ផ្លូវច្រើនជាង គេ។ ទាមទារនូវការវិនិយោគបន្ថែមទៀត។ អ្នកខ្លះបន្តបង្ហាត់ខ្ញុំដែលប្រើពាក្យថា ជំហានគីងក់។ ខ្លះថា ត្រូវប្រើ ជំហានយក្ស។ បើលោកឯងធ្វើជំហានយក្សកើតក៏ ធ្វើទៅ។ ឯខ្ញុំធ្វើជំហានគីងក់ ប៉ុន្តែធ្វើម្តង ១០០គីឡូម៉ែត្រ ធ្វើម្តង ២០០ គីឡូ ម៉ែត្រ ធ្វើម្តង ៥០ គីឡូម៉ែត្រ ធ្វើស្ពានមួយ ធ្វើស្ពានពីរ ...។

២៨. សិក្សាការតភ្ជាប់ឆ្លងស្ទឹងបញ្ចូលក្នុងថវិកាក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទឆ្នាំ២០២៣

ទិវាមច្ចជាតិ អាងទឹកត្រពាំងថ្ម ភូមិត្រពាំងថ្ម ឃុំប៉ោយបា ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ,
១ កក្កដា ២០២២

... កាលពីទឹកជំនន់ឆ្នាំ២០០០ យើងមានបាក់ស្ពានឈើមួយ។ ស្ពានឈើនោះ ឆ្លងស្ទឹងតភ្ជាប់ភូមិ៣ ភូមិ៤ ទៅភូមិព្រះពន្លា ឃុំព្រៃឫស្សី សង្កាត់ព្រះពន្លា និង សង្កាត់កោះពងសត្វ។ ខ្ញុំស្នើឲ្យមានការសិក្សាអំពីធ្វើស្ពាននេះ ហើយបញ្ចូល គម្រោងទៅក្នុងថវិកាក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទឆ្នាំ២០២៣។ យើងចាយលុយក៏ត្រូវ មានការប្រុងប្រយ័ត្ន ពិតមែនតែឥឡូវចំណូលចាប់ផ្តើមងើប ... កំណើនសម្រាប់ តម្រូវការក្នុងស្រុកនិងកំណើននៃការនាំចូលមានការកើនឡើង ...។

២៩. កសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធថាប្រចាំនៅប៉ូលទាំង៣ ដើម្បីការលូតលាស់សេដ្ឋកិច្ចជាតិ

ដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់នូវផ្លូវលេខ ១៤៦ បេ ហៅថាវិថីសម្តេចព្រះសង្ឃរាជ ទេព វង្ស និងផ្លូវលេខ ១៤៨ ហៅថាវិថីសម្តេចតេជោ ហ៊ុន សែន, ២២ ធ្នូ ២០២២

... ប៉ូលសេដ្ឋកិច្ចទាំង៣ របស់កម្ពុជា ដែលត្រូវបានកសាងនោះគឺ ទី១ ប៉ូលទី ក្រុងភ្នំពេញ, ទី២ ខេត្តព្រះសីហនុ និងទី៣ ខេត្តសៀមរាប។ ប៉ូលទាំង៣ ត្រូវបាន ជំរុញកសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធថាប្រចាំ ដើម្បីបម្រើឱ្យការកើនឡើងលូតលាស់របស់ជាតិ និងប្រជាជន។ ជាពិសេស ប្រជាជនដែលរស់នៅក្នុងខេត្តទាំងនោះតែម្តង។ វាមិន មែនជាផលប្រយោជន៍ដាច់ដោយឡែកសម្រាប់តែប្រជាជន ដែលរស់នៅក្នុងខេត្ត ព្រះសីហនុ ឬខេត្តសៀមរាប ឬទីក្រុងភ្នំពេញទេ ក៏ប៉ុន្តែវាជំរុញឱ្យមានការកើនឡើង លូតលាស់ឡើងនូវវិស័យសេដ្ឋកិច្ច សម្រាប់ប្រជាជននៅទូទាំងប្រទេស ...។

៣០. ចាប់ពីពេលនេះតទៅ ធ្វើផ្លូវពីបេតុងដើម្បីអោយរឹងមាំ

ដាក់ឱ្យប្រើប្រាស់នូវផ្លូវលេខ១៤៦បេ ហៅថាវិថីសម្តេចព្រះសង្ឃរាជ ទេព វង្ស
និងផ្លូវលេខ១៤៨ ហៅថាវិថីសម្តេចតេជោ ហ៊ុន សែន, ២២ ធ្នូ ២០២២

... ខ្ញុំនៅតែបន្តនយោបាយអាទិភាពលើការតភ្ជាប់ និងដែលការតភ្ជាប់លើក
នេះ ខុសពីការតភ្ជាប់ក្នុងពេលក្រលំបាក ដែលពេលនោះទាំងដៃគូអន្តរជាតិរបស់
យើង សុទ្ធតែបានមកធ្វើការជាមួយយើងថា “លុយតិចតែធ្វើផ្លូវឱ្យបានវែង”។ នេះ
ជារឿងនៅក្នុងទសវត្សរ៍៩០ ... ផ្លូវច្រើន ដែលយើងបានទទួលលុយពីធនាគារ
អភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី ពីដៃគូអភិវឌ្ឍផ្សេងទៀត យកមកសាងសង់ ប៉ុន្តែ (ការអនុវត្តតាម
អភិក្រម) លុយតិចកសាងផ្លូវឱ្យបានវែង ទីបុងបំផុតយើងប្រើ (ផ្លូវទាំងនោះ) បាន
តែក្នុងមួយរយៈកាលខ្លីៗ បន្ទាប់ទៅត្រូវជួសជុលអស់លុយច្រើនណាស់។ អញ្ចឹង
ខ្ញុំចង្អុលបង្ហាញថា ចាប់ពីពេលនេះតទៅ បើសិនជាត្រូវធ្វើ លេងបេតុង ធ្វើម៉េច
(ឱ្យរឹងមាំ) ...។

៣១. កំពង់ស្ពឺក្លាយជាខេត្តមានផ្លូវឆ្លងកាត់ច្រើន

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មកររោងចក្រនៅក្រុងច្បារមន ខេត្តកំពង់ស្ពឺ,
២៧ មិថុនា ឆ្នាំ២០២៣

... កម្មករ/ការិនីនៅទីនេះត្រូវរួមគ្នារក្សាសន្តិភាពដើម្បីធានាការអភិវឌ្ឍ។ យើង
មិនត្រូវអត់ឱនឲ្យទង្វើណាក៏ដោយដែលបំផ្លាញសន្តិភាពរបស់ប្រទេស។ យើង
បានឆ្លងកាត់សោកនាដកម្មដោយសារសង្គ្រាមនេះ ... យើងមានដែលធ្លាប់ស្គាល់
ផ្លូវលេខ១៤៤នេះទេ? យើងបានសិក្សាដើម្បីបង្កើត (ផ្លូវនេះឡើង)។ ទីបំផុត កំពង់
ស្ពឺក្លាយជាកំពង់ដែលមានផ្លូវធ្វើច្រើនជាងគេ។ ផ្លូវ៥១ ក៏កាត់កំពង់ស្ពឺពីខាង
កំពង់ឆ្នាំង ពីខាងកណ្តាល កាត់កំពង់ស្ពឺ ... ផ្លូវ៤១ ក៏កាត់កំពង់ស្ពឺ ផ្លូវ៤៤ ចេញ
ទៅឧដុង្គ ... ទៅឱវ៉ាល់ក៏មានខ្ទង់ភ្ជាប់ទៅ ... ដោយមិនចាំបាច់លំបាកធ្វើដំណើរ
ឆ្លងកាត់ការកកស្ទះ គេអាចធ្វើដំណើរពីម៉ុងរ៉ាងចាស់ តាមផ្លូវជាតិលេខ៤៤ មក
ចេញនៅកំពង់ស្ពឺ វាហ័សជាង ហើយប្រើប្រែងតិចជាង ...។

៣១. ឧស្សាហកម្ម វិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកវិទ្យា និងនវានុវត្តន៍

១	បដិវត្តឧស្សាហកម្មទី៤ ធ្វើឱ្យប្រជាជនគ្រឿងយន្តធ្វើឱ្យមនុស្សបាត់បង់ការងារ	៦៤៩
២	ឧស្សាហកម្មមានចំណែកទៅដល់ ៣០% នៅក្នុងផលទុនជាតិ	៦៤៩
៣	សម័យបដិវត្តឧស្សាហកម្មទី៤ មនុស្សប្រឈមនឹងបាត់បង់ការងារ	៦៤៩
៤	គួរគិតវិធានការទុកមុន ការធានាការបាត់បង់ការងារដោយសារបច្ចេកវិទ្យា	៦៥០
៥	ឧស្សាហកម្មជាក្បាលម៉ាស៊ីនទាញកសិកម្មឲ្យរីកលូតលាស់	៦៥០
៦	ទាក់ទាញវិនិយោគផ្នែកឧស្សាហកម្មឱ្យមកកែច្នៃលើវត្ថុធាតុដើមក្នុងស្រុក	៦៥០
៧	រៀបចំបង្កើតធនាគារគាំទ្រសហគ្រាសធុនតូច/មធ្យម	៦៥១
៨	អភិវឌ្ឍសហគ្រាសធុនតូចនិងមធ្យមដោយសហការរវាងវិស័យសាធារណៈនិងឯកជន	៦៥១
៩	ឱកាសបានមកដល់សំរាប់ការជំរុញវិស័យឧស្សាហកម្ម	៦៥១
១០	សហគ្រាសធុនតូចនិងមធ្យមចុះបញ្ជីនិងកាន់បញ្ជីការគណនេយ្យឱ្យបានត្រឹមត្រូវ	៦៥២
១១	គោលនយោបាយទាក់ទាញឧស្សាហកម្មកែច្នៃ និងឧស្សាហកម្មបច្ចេកវិទ្យា	៦៥២
១២	កម្ពុជាត្រូវចូលទៅក្នុងសង្វាក់ផលិតកម្មដែលមានចរិតសកល	៦៥៣
១៣	ទាក់ទាញឧស្សាហកម្មប្រើវត្ថុធាតុដើមក្នុងស្រុក ធ្វើផលិតផលសម្រេចនាំចេញ	៦៥៣
១៤	ក្រៅពីអតិពលកម្ម ចង់ទាញយកឧស្សាហកម្មបច្ចេកវិទ្យាទំនើប/សកល	៦៥៣
១៥	បដិវត្តន៍ឧស្សាហកម្មទី៤ កំពុងជាបញ្ហាប្រឈមរបស់ពិភពលោក	៦៥៤
១៦	កែជាត្រកូលឧស្សាហកម្ម បច្ចេកវិទ្យានិងនវានុវត្តន៍ ឱ្យទាន់បដិវត្តឧស្សាហកម្ម ៤.០	៦៥៤
១៧	គោលនយោបាយឧស្សាហកម្ម ២០១៥-២០២៥ របស់ “ហ៊ុន សែន”	៦៥៥
១៨	វិទ្យាសាស្ត្របច្ចេកទេសគ្មានក្រមសីលធម៌គ្រប់គ្រងអាចនាំទៅដល់គ្រោះថ្នាក់	៦៥៥
១៩	បន្ថយចំណាយយោធាពិភពលោក បំរើសេដ្ឋកិច្ចសង្គម បន្ទាប់ពីថ្នាំ/ឧបករណ៍ពេទ្យ	៦៥៥
២០	២៤ឆ្នាំមុន (១៩៩៩) ពង្រាយរោងចក្រតាមខេត្ត បង្ការចំណាកស្រុករកការងារ	៦៥៦
២១	កំពង់ចាមនឹងមានរោងចក្រច្រើនប្រើប្រាស់វត្ថុធាតុដើមមានស្រាប់	៦៥៦
២២	ដំណាំឧស្សាហកម្មផ្តល់ប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ចនិងព្រៃឈើគ្របដណ្តប់	៦៥៧
២៣	ថយផ្នែកសម្លៀកបំពាក់និងស្បែកជើង កើនកម្មន្តសាលមិនមែនសម្លៀកបំពាក់	៦៥៧
២៤	គម្រោងឧស្សាហកម្មបច្ចេកវិទ្យាប្រើថាមពលបៃតង និងលំនៅឋានតម្លៃសមរម្យ	៦៥៧
២៥	ថ្មក្រោមដីអាចផលិតស៊ីម៉ង់ត៍នឹងធ្វើឱ្យកំពង់ស្ពឺមានឧស្សាហកម្មធុនធំ	៦៥៨

២៦	កំពង់ស្ពឺនិយាយដោយឡែក និងប្រទេសនិយាយរួម មានសក្តានុពលឧស្សាហកម្ម	៦៥៨
២៧	ប្រើបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានជំរុញល្បឿនការងារនិងប្រយុទ្ធប្រឆាំងអំពើពុករលួយ	៦៥៩

១. បដិវត្តឧស្សាហកម្មទី៤ ធ្វើឱ្យប្រជាជនគ្រឿងយន្តធ្វើឱ្យមនុស្សបាត់បង់ការងារ
ពិធីចែកសញ្ញាបត្រសាកលវិទ្យាល័យ ឯកទេសនៃកម្ពុជា, ៩ តុលា ២០១៧

... សភាពការណ៍នៅលើពិភពលោកវិវឌ្ឍលឿនណាស់ សូម្បីតែវេទិកាសេដ្ឋកិច្ចពិភពលោក រាប់ទាំងវេទិកាអាស៊ានធ្វើនៅទីក្រុងភ្នំពេញ កាលពីខែឧសភាកន្លងទៅ (សុទ្ធតែបានបង្ហាញ) កង្វល់មួយចំនួនពាក់ព័ន្ធនឹងឧស្សាហកម្មទី៤ ដែលជាអាចប្រើប្រាស់គ្រឿងយន្តជំនួសមនុស្ស។ វាជាដំណើរជឿនលឿន នៃបច្ចេកទេសហើយ ក៏ប៉ុន្តែអ្វីដែលវាបានបាត់ទៅវិញគឺការងារធ្វើរបស់ប្រជាជន។ នេះជាចំណុចដែលមានកង្វល់ច្រើនបំផុត សម្រាប់ប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍ ពិសេសប្រទេសក្រីក្រដែលមានពលកម្មវ័យក្មេងច្រើន ដែលមានតម្រូវការការងារធ្វើ ប៉ុន្តែបែរជាប្រឈមនឹងត្រូវបានជំនួសដោយគ្រឿងយន្ត ...។

២. ឧស្សាហកម្មមានចំណែកទៅដល់ ៣០% នៅក្នុងផលទុនជាតិ

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅតំបន់ព្រៃទា, ២៨ មីនា ២០១៨

... ក្នុងដំណើរលូតលាស់នៃសេដ្ឋកិច្ចរបស់យើង ពិសេសក្នុងដំណាក់កាលដែលរាជរដ្ឋាភិបាលដាក់ចេញ គោលនយោបាយឧស្សាហកម្ម២០១៥-២០២៥, ដែលមុននោះ មានចំណែកត្រឹមតែ៤% ទៅ៥% ... ក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយនេះ និងដោយឡែកក្នុងឆ្នាំ២០១៨ វិស័យឧស្សាហកម្ម បានរួមចំណែកនៅក្នុងសេដ្ឋកិច្ចជាតិរហូតទៅដល់៣០% ក្នុងពេលដែលវិស័យកសិកម្មនៅសល់២៥% និងផ្នែកសេវាកម្មឡើងដល់ ៤៥% នៃសេដ្ឋកិច្ចជាតិ ...។

៣. សម័យបដិវត្តឧស្សាហកម្មទី៤ មនុស្សប្រឈមនឹងបាត់បង់ការងារ

បើកសន្និសីទស្តីពីប្រធានបទ វិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកវិទ្យា សម្រាប់ឧស្សាហូបនីយកម្ម កំណើនសេដ្ឋកិច្ច និងអភិវឌ្ឍប្រទេសកម្ពុជា, ១៥ មីនា ២០១៨

... បច្ចេកវិទ្យាលឿន ហើយច្បាស់ជាជំរុញទៅដល់កំណើនសេដ្ឋកិច្ច និងការលូតលាស់នៃប្រទេសនានា ក៏ប៉ុន្តែបញ្ហាត្រូវតែគិតនៅត្រង់ចំណុចថា បើមនុស្សយន្តវាធ្វើការជំនួសមនុស្ស(ទៅ)ហើយ តើមនុស្សមានការងារធ្វើពិណ្ឌាទៀត? នោះហើយជាបញ្ហាសង្គម ដែលវានឹងកើតឡើងនៅក្នុងសម័យបដិវត្តឧស្សាហ

កម្មទី៤ ... ជាបញ្ហាប្រឈមមួយក្នុងបញ្ហាទាក់ទងជាមួយនឹងសំណាញ់សុវត្ថិភាពសង្គម ... ប្រទេសខ្លះឈានដល់ប្រើមនុស្សយន្តលើកម្ទុកហើយ ...។

៤. គួរគិតវិធានការទុកមុន ការធានាការបាត់បង់ការងារដោយសារបច្ចេកវិទ្យា

បើកសន្និសីទស្តីពីប្រធានបទ វិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេកវិទ្យា សម្រាប់ឧស្សាហូបនីយកម្ម កំណើនសេដ្ឋកិច្ច និងអភិវឌ្ឍន៍ប្រទេសកម្ពុជា, ១៥ មីនា ២០១៨

... ឧស្សាហកម្មនៅប្រទេសរបស់យើងកំពុងតែដំណើរការតាមបែបអតិពលកម្ម ព្រមពេលដែលយើងដាក់គោលនយោបាយឧស្សាហកម្មថ្មី ២០១៥-២៥ ដែលមានទិសដៅទាញយកនូវឧស្សាហកម្មមានការកែច្នៃ និងមានតម្លៃបន្ថែម និងឧស្សាហកម្មមានកម្រិតបច្ចេកវិទ្យាខ្ពស់ ... ការរីកលូតលាស់នៃបច្ចេកវិទ្យាអាចនាំមកនូវផលវិបាកដែលចៀសមិនរួចលើមនុស្សជាច្រើន (ដូចជាការ)ដែលត្រូវកាត់ចេញពី(ការងារតាម)បណ្តាក្រុមហ៊ុន ដែលមានបច្ចេកវិទ្យាខ្ពស់ ... យើងគប្បីគិតគូរទុកជាមុនអំពីវិធានការទាំងឡាយ ដើម្បីធានាថាពលរដ្ឋដែលបាត់បង់ការងារដោយសារបច្ចេកវិទ្យា នឹងមិនត្រូវបានដាក់អោយនៅក្រៅដំណើរការនៃការរីកលូតលាស់នៃសង្គមទេ ...។

៥. ឧស្សាហកម្មជាក្បាលម៉ាស៊ីនទាញកសិកម្មឲ្យរីកលូតលាស់

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត ស្រុកសំរោងទង ខេត្តកំពង់ស្ពឺ, ៨ សីហា ២០១៨

... មិនមែនបានសេចក្តីថា ធ្វើនយោបាយឧស្សាហកម្ម យើងបំភ្លេចចោលកសិកម្មនោះទេ។ យើងចង់ធ្វើឱ្យនយោបាយឧស្សាហកម្មធ្វើជាក្បាលម៉ាស៊ីនទាញកសិកម្មឲ្យមានការរីកលូតលាស់ឡើង តាមរយៈនយោបាយការជំរុញកសិ-ឧស្សាហកម្មជាការតភ្ជាប់។ ការដែលយើងដាក់ចេញគោលនយោបាយកសិ-ពាណិជ្ជកម្ម បានសេចក្តីថា កសិករមិនផលិតសំរាប់តែចិញ្ចឹមខ្លួនទេ តែគឺដើម្បីលក់នៅក្នុងប្រទេសនិងលក់ចេញទៅក្រៅប្រទេស។ បច្ចុប្បន្ន ហោចណាស់យើងនាំចេញនៅនឹងកន្លែងក្នុងពេលដែលយើងមានទេសចរជាង ៥លាននាក់ ... ។

៦. ទាក់ទាញវិនិយោគផ្នែកឧស្សាហកម្មឱ្យមកកែច្នៃលើវត្ថុធាតុដើមក្នុងស្រុក

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករនិយោជិត នៅខេត្តកំពង់ឆ្នាំង, ២៧ មិថុនា ២០១៨

... យើងមានកៅស៊ូ/ដំឡូងមី និងមានវត្ថុធាតុដើមកសិកម្មដទៃទៀត។ យើង កំពុងខិតខំទាញវិនិយោគមកកែច្នៃទៅលើវត្ថុធាតុដើម ដែលចេញពីផលិតផល ក្នុងប្រទេស ... ដើម្បីរុញវិស័យឧស្សាហកម្មក្នុងប្រទេស ... យើងកំពុងដាក់ (ឱ្យ ដំណើរការ) រោងចក្រផលិតស្ករស ដើម្បីឱ្យប្រជាពលរដ្ឋដាំអំពៅផ្គត់ផ្គង់ឱ្យរោង ចក្រ។ យើងដាក់(ឱ្យដំណើរ)រោងចក្រផលិតម្សៅមី ដើម្បីឱ្យប្រជាពលរដ្ឋដាំ ដំឡូង រួចហើយលក់ឱ្យរោងចក្រផលិតទៅជាម្សៅមី រួចហើយអាចឈានទៅ ផលិតជាផលិតផលសម្រេច ដូចជាការធ្វើមីកញ្ចប់ និងអ្វីផ្សេងៗ ដែលផលិតចេញ ពីវត្ថុធាតុដើមជាម្សៅមី ...។

៧. រៀបចំបង្កើតធនាគារគាំទ្រសហគ្រាសធុនតូច/មធ្យម

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅខេត្តកំពង់ឆ្នាំង, ២៧ មិថុនា ២០១៨

... ប្រទេសជប៉ុនមកដាំនិងវេចខ្ចប់ម្រេចនៅកម្ពុជា ហើយនាំទៅប្រទេសជប៉ុន។ យើងលើកទឹកចិត្តឱ្យមានការធ្វើបែបនេះ ... យើងនឹងរុញការវិនិយោគនេះតាម រយៈនៃការបង្កើតនូវធនាគារគាំទ្រដល់ការវិនិយោគក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្ម និង សិប្បកម្ម ដែលគេហៅថា សហគ្រាសធុនតូច/មធ្យម សម្រាប់ប្រទេសរបស់យើង។ វានឹងបង្កើតនូវមុខរបរឱ្យប្រជាពលរដ្ឋ ... (និង)ផ្តល់ប្រាក់ឈ្នួលឱ្យប្រជាពលរដ្ឋ យើងផងដែរ ...។

៨. អភិវឌ្ឍសហគ្រាសធុនតូចនិងមធ្យម ដោយសហការរវាងវិស័យសាធារណៈនិងឯកជន

បើកវេទិកាសេដ្ឋកិច្ច និងធុរកិច្ចអាស៊ី-អឺរ៉ុប លើកទី១, ២៤ វិច្ឆិកា ២០២១

... ទាមទារការលើកកម្ពស់កិច្ចសហការរវាងវិស័យសាធារណៈនិងឯកជន ក្នុង ក្របខ័ណ្ឌទ្វេភាគី និងពហុភាគី ដើម្បីទាក់ទាញការវិនិយោគអភិវឌ្ឍធនធាន មនុស្ស និងជំរុញឱ្យមានការផ្ទេរចំណេះដឹង និងបច្ចេកវិទ្យាស្របតាមគន្លងប្រក្រតី ថ្មី ផ្ដោតជាសំខាន់លើការចាប់យកសក្តានុពលពីបដិវត្តន៍ឧស្សាហកម្មទី៤ ការ លើកកម្ពស់បរិវត្តកម្មឌីជីថល និងការអភិវឌ្ឍពាណិជ្ជកម្មតាមប្រព័ន្ធអេឡិកត្រូ និកជាដើម ...។

៩. ឱកាសបានមកដល់សំរាប់ការជំរុញវិស័យឧស្សាហកម្ម

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅស្រុកកណ្តាលស្ទឹង ខេត្តកណ្តាល,
២៨ វិច្ឆិកា ២០១៨

... ជំនួបនេះមិនបញ្ចប់ត្រឹមឆ្នាំ២០១៨-២០១៩ ឬ២០២០ នោះទេ។ ធ្វើរហូត
ដល់ពូជបង្កើតជានាយករដ្ឋមន្ត្រី ... ពាក់ព័ន្ធនឹងការអភិវឌ្ឍវិស័យឧស្សាហកម្ម
សំរាប់រយៈពេលពី២០១៥ដល់២០២៥ ហើយក៏បន្តទៀត ក៏យើងមិនភ្លេចកសិករ
នោះទេ ... ប៉ុន្តែឱកាសបានមកដល់សម្រាប់ការជំរុញវិស័យឧស្សាហកម្ម។ ពិត
ហើយ ការជួបជាមួយកម្មករមិនមែនជារឿងថ្មីដែលទើបនឹងកើតក្នុងរយៈកាលឆ្នាំ
២០១៧-២០១៨ នោះទេ។ ពូជបានជួបជាមួយហ្នឹងកម្មកររាល់ឆ្នាំ ក៏ប៉ុន្តែជំនួប
នោះវាមិនគ្រប់គ្រាន់។ ឥឡូវ ពូជយកកិច្ចការនេះធ្វើជាគោលដៅសកម្មភាពរបស់
នាយករដ្ឋមន្ត្រី ... ។

១០. សហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យមចុះបញ្ជី និងកាន់បញ្ជីការគណនេយ្យឱ្យបានត្រឹមត្រូវ
មតិបូកសរុប ថ្ងៃឯក្នុងវេទិកាវេជ្ជាភិបាលនិងវិស័យឯកជន លើកទី១៨,
២៩ មីនា ២០១៩

... អ្វីដែលវេជ្ជាភិបាលចង់បានពីសហគ្រាសធុនតូចនិងមធ្យម មកវិញគឺការ
ទៅចុះបញ្ជី និងកាន់បញ្ជីការគណនេយ្យអោយបានត្រឹមត្រូវ ... សហគ្រាសធុន
តូចនិងមធ្យមទាំងអស់ បើមិនបានចុះបញ្ជីទេ មិនអាចទទួលបានការលើកទឹក
ចិត្តតាមលំដាប់ដែលយើងបានកំណត់ ហើយក៏គ្មានសិទ្ធិដើម្បីនឹងខ្ចីប្រាក់ពី
ធនាគារដែរ។ ដូច្នេះ សហគ្រាសធុនតូចនិងមធ្យម គប្បីចុះបញ្ជី និងកាន់បញ្ជីការ
អោយបានត្រឹមត្រូវ ដើម្បីទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ពីការអនុគ្រោះពន្ធ និងទទួល
បានអត្ថប្រយោជន៍ពីកម្ចីដែលធនាគារត្រូវផ្តល់ ... ។

១១. គោលនយោបាយទាក់ទាញឧស្សាហកម្មកែច្នៃ និងឧស្សាហកម្មបច្ចេកវិទ្យា
ចែកសញ្ញាបត្រដល់និស្សិតនៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ, ២៦ ធ្នូ ២០១៩

... គោលនយោបាយឧស្សាហកម្មទាក់ទាញ ទី១ ឧស្សាហកម្មកែច្នៃផលិតផល
កសិកម្មដែលមានស្រាប់របស់កម្ពុជា ... វាមិនទាមទារទុនធំពេកទេ ត្រូវដំណើរការ
សហគ្រាសធុនតូចនិងមធ្យម ទាំងអ្នកក្នុងស្រុកនិងក្រៅស្រុក ... ទី២ ទោះនៅ
រក្សាឧស្សាហកម្មអតិពលកម្មគឺឧស្សាហកម្មដែលប្រើកម្លាំងពលកម្មច្រើន ដូចជា

វិស័យកាត់ដេរ ជាដើម ក៏យើងត្រូវទាញយកការវិនិយោគទៅលើឧស្សាហកម្ម
បច្ចេកវិទ្យា ឬឧស្សាហកម្មជំនាញខ្ពស់ ...។

១២. កម្ពុជាត្រូវចូលទៅក្នុងសង្វាក់ផលិតកម្មដែលមានចរិតសកល

ចែកសញ្ញាបត្រដល់និស្សិតនៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ, ២៦ ធ្នូ ២០១៩

... មនុស្សស្ទើរតែគ្រប់គ្នា មានលទ្ធភាពទិញខោអាវ ស្បែកជើងក៏ឡាសំរាប់ដើរ
ហាត់ប្រាណ លេងកីឡា និងគ្រាន់តែប្រដាប់វាយកូនគោលមួយឆ្នាំៗមិនដឹង
ប៉ុន្មានទេ ... ដោយហេតុនេះហើយបានជាប្រទេសយើងចូលទៅក្នុងសង្វាក់
ផលិតកម្មដែលមានចរិតសកល។ ក្រុមហ៊ុនរថយន្ត ម៉ូតូ ក៏ចូលមកផ្គុំនៅស្រុកខ្មែរ
ផ្គត់ផ្គង់ទីផ្សារក្នុងស្រុកនិងនាំចេញ។ យើងមិនទាន់មានលទ្ធភាពផលិតរថយន្ត
តែទោះបីមានលទ្ធភាពផលិតរថយន្ត ក៏ប្រហែលគ្មានជាមានអ្នកទិញទេ ...។

១៣. ទាក់ទាញឧស្សាហកម្មប្រើវត្ថុធាតុដើមក្នុងស្រុក ធ្វើផលិតផលសម្រេចនាំចេញ

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅខេត្តកំពត, ២៥ មករា ២០១៩

... យើងត្រូវរកវិធីគូបផ្សំគ្នារវាងការជំរុញការផលិតក្នុងវិស័យកសិកម្ម និងការ
អភិវឌ្ឍក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្ម ដើម្បីគូបផ្សំគ្នា ធ្វើឲ្យខ្សែនសេដ្ឋកិច្ចយើងរឹងមាំ
ឡើង។ ក្នុងចំណែកនៃការអនុវត្តទាំងនោះ មានដូចជាការទាក់ទាញឧស្សាហកម្ម
ដែលប្រើវត្ថុធាតុដើមក្នុងស្រុក។ យើងមានដំឡូងមី យើងត្រូវខិតខំធ្វើយ៉ាងម៉េច
ទាញយករោងចក្រដែលប្រើប្រាស់វត្ថុធាតុដើមចេញពីដំឡូងមី ... យើងមានកៅស៊ូ
ជាវត្ថុធាតុដើម យើងចង់ឲ្យគេមកផលិតមិនមែនគ្រាន់តែជាកៅស៊ូក្រែបទេ តែជា
ផលិតផលសម្រេច ដូចជាគ្រឿងបង្កើនរថយន្តខ្លះធ្វើពីកៅស៊ូ ...។

១៤. ក្រៅពីអតិពលកម្ម ចង់ទាញយកឧស្សាហកម្មបច្ចេកវិទ្យាទំនើប/សកល

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅខេត្តកំពត, ២៥ មករា ២០១៩

... ក្នុងវិស័យកសិកម្ម មិនមែនធ្វើតែមួយមុខទេ។ ធ្វើច្រើនមុខ/ច្រើនផ្នែក។
យើងទាញយកឧស្សាហកម្ម មិនមែនតែឧស្សាហកម្មអតិពលកម្មឬដែលប្រើពល
កម្មច្រើន ដូចដែលយើងកំពុងធ្វើនេះទេ។ យើងចង់ទាក់ទាញយកឧស្សាហកម្ម
ដែលប្រើបច្ចេកវិទ្យាទំនើបចូលមកកាន់ប្រទេសយើង។ ដូចជាខ្ញុំទៅតាកែវ ខ្ញុំ

ហៅថាបុប្ផាលាក់ខ្លួននៅតាកែវ។ ដោយសារអី ? គ្រឿងបង្កផ្នែកទូរស័ព្ទស្អាតហ្នូន ត្រូវបានផលិតនៅខេត្តតាកែវ រួចហើយយកទៅផ្គុំចេញជាទូរស័ព្ទស្អាតហ្នូនម៉ាក នេះម៉ាកនោះ ... យើងឯក៏ចង់បានឧស្សាហកម្មខ្នាតសកល ដូចជានៅតំបន់ ឧស្សាហកម្មនាងកុក ខេត្តកោះកុង របស់ប្រទេសយើងមានរោងចក្រមួយចំនួន ផលិតខ្សែក្បាលឡាន ...។

១៥. បដិវត្តន៍ឧស្សាហកម្មទី៤ កំពុងជាបញ្ហាប្រឈមរបស់ពិភពលោក

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ និយោជិត នៅខេត្តកំពត, ២៥ មករា ២០១៩

... ពេលដែលពូនិយាយជាមួយកម្មករ/ការិនី មានអ្នកខ្លះថា “និយាយឡើង ឲ្យតែកូនខ្មែរធ្វើខ្ញុំតើ” ... ចុះបើយើងមិនធ្វើការ សួរថាអ្នកណាឲ្យប្រាក់ខែយើង ? ពេលដែលពួកគេកាន់អំណាចទៅ បែបជាធ្វើដូច ប៉ុល ពត ទៀតហើយ (បើថា និយាយវិញ គឺមានតាំងពី)ប្រដាប់បញ្ចុកបាយ។ តែ(ការជាក់ស្តែង)រកអីស៊ីមិន បានផង ... ប៉ុន្តែឥឡូវគេមាន robot សម្រាប់លើកម្ហូប។ ទៅប្រទេសចិនកន្លងទៅ (ឃើញថា)បន្តិចទៀតអ្នកជំងឺត្រូវប្រើ robot យកស្លឹកឲ្យ។ បច្ចេកវិទ្យាបច្ចុប្បន្ន កាត់បន្ថយការប្រើមនុស្ស ដែលនោះជាការប្រឈមរបស់ពិភពលោក។ មនុស្សធ្លាប់ មានការងារធ្វើ ប៉ុន្តែបដិវត្តន៍ ឧស្សាហកម្មទី៤ បង្កើតគ្រឿងយន្តធ្វើជំនួស ...។

១៦. កែជាត្រកូងឧស្សាហកម្ម បច្ចេកវិទ្យានិងនវានុវត្តន៍ ឱ្យទាន់បដិវត្តន៍ឧស្សាហកម្ម៤.០

បិទសន្និបាតប្រចាំឆ្នាំរបស់ក្រសួងការបរទេសនិងសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិ និង ប្រកាសធ្វើជាម្ចាស់ផ្ទះរៀបចំកិច្ចប្រជុំកំពូលអាស៊ី-អឺរ៉ុបលើកទី១៣ ឆ្នាំ២០២០, ៣១ មករា ២០២០

... មានប្រទេសជាច្រើនដែលបានបង្កើតឡើងនូវក្រសួងវិទ្យាសាស្ត្រ និងបច្ចេក វិទ្យា។ ដូច្នេះ ខ្ញុំបានសម្រេចឱ្យមានការកែតម្រូវក្រសួងឧស្សាហកម្ម និងសិប្បកម្ម ទៅជាក្រសួងឧស្សាហកម្ម បច្ចេកវិទ្យា និងនវានុវត្តន៍ ដែលឯកឧត្តម ទេសរដ្ឋមន្ត្រី ចម ប្រសិទ្ធិ នឹងដឹកនាំធ្វើកិច្ចការងារនេះ ហើយកែប្រែច្បាប់នៅរដ្ឋសភា ជា មួយអនុក្រឹត្យស្តីពីការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅនៃក្រសួង ដោយបង្កើតជាអង្គភាព សិក្សាស្រាវជ្រាវវិទ្យាសាស្ត្រ បច្ចេកទេស និងប្រមូលផ្តុំឱ្យបានតាមឱ្យទាន់នូវ សភាពការណ៍ដែលកំពុងវិវឌ្ឍ និងប្រែប្រួល។ យើងមិនទាន់មានការប្រមូលផ្តុំនៅ

កន្លែងណាមួយទេ។ យើងនៅបែកខ្ញែក។ ដូច្នេះ ត្រូវមានការកែតម្រូវក្នុងរដ្ឋាភិបាល ដើម្បីដើរឱ្យទាន់សម័យកាលនៃបដិវត្តន៍ឧស្សាហកម្ម ៤.០ ...។

១៧. គោលនយោបាយឧស្សាហកម្ម ២០១៥-២៥ របស់ “ហ៊ិន សែន”

ចុះពិនិត្យការបង្កបង្កើនផលស្រូវ និងសំណេះសំណាលជាមួយប្រជាកសិករ
ស្រុកព្រែកប្បាស ខេត្តតាកែវ, ២១ កក្កដា ២០២០

... វាស៊ីសង្វាក់ជាមួយដំណើរការគោលនយោបាយឧស្សាហកម្ម ២០១៥-២០២៥ ដែលផ្តល់អាទិភាពទាញឧស្សាហកម្មពីក្រៅមកតម្រង់ឆ្ពោះការកែច្នៃវត្ថុធាតុដើមដែលមានក្នុងស្រុក។ នេះជាគោលនយោបាយឧស្សាហកម្មរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ឬថារបស់ ហ៊ិន សែន ទៅចុះ ព្រោះថា ហ៊ិន សែន ជាអ្នកដឹកនាំ។ មានម្នាក់នោះថា ហ៊ិន សែន ពូកែជាងអ្នកនេះអ្នកនោះ ... ខ្ញុំអត់តាំងខ្លួនពូកែជាងអ្នកណាទេ។ អ្វីដែលខ្ញុំបានធ្វើគឺគ្រាន់តែដឹកនាំប្រទេសកម្ពុជាពីវាលពិឃាដមកកាន់ការអភិវឌ្ឍប៉ុណ្ណឹងទេ ... ធ្វើតាំងពីខ្មែរអត់អង្គរស៊ី ឥឡូវសល់អង្គរជាង ៤លានតោនដែលអាចក្លាយជាអ្នកផ្គត់ផ្គង់ក្នុងតំបន់និងនៅក្រៅតំបន់ ...។

១៨. វិទ្យាសាស្ត្របច្ចេកទេសគ្មានក្រមសីលធម៌គ្រប់គ្រងអាចនាំទៅដល់គ្រោះថ្នាក់

ប្រគល់សញ្ញាបត្រ និស្សិត សាកលវិទ្យាល័យវិទ្យាសាស្ត្រសុខាភិបាល, ១៨ ឧសភា ២០២៣

គ្មានវិធីណាមួយជាងហ្នឹងទេ។ វិទ្យាសាស្ត្របច្ចេកទេស បើគ្មានក្រមសីលធម៌គ្រប់គ្រងទេ វិទ្យាសាស្ត្របច្ចេកទេសនោះនឹងនាំទៅដល់គ្រោះថ្នាក់ថែមទៀត ... ឧទាហរណ៍ ខាងឱសថសាស្ត្រ។ ខ្លះរៀនសូត្របាន ប៉ុន្តែបែរជាបែក មិនគិតពីការស្រាវជ្រាវផលិតថ្នាំដើម្បីព្យាបាលជំងឺឯណា ទៅជាស្រាវជ្រាវផលិត គ្រឿងញៀនទៅវិញ។ អ្នកផលិតគ្រឿងញៀនដែលយើងកំពុងតែប្រយុទ្ធប្រឆាំងរាល់ថ្ងៃនេះ មិនមែនអ្នកធម្មតាទេ។ ពួកហ្នឹងសុទ្ធតែពួកវិទ្យាសាស្ត្រ ដែលអាចផលិតសារធាតុញៀនបាន។ ហ្នឹងហើយដែលវិទ្យាសាស្ត្របច្ចេកទេសត្រូវតែមានការគ្រប់គ្រង។ អ្នកវិទ្យាសាស្ត្រមួយចំនួនស្រាវជ្រាវតែពីរបៀងអាវុធសម្រាប់សម្លាប់គ្នា ...។

១៩. បន្ថយចំណាយយោធាពិភពលោក បំរើសេដ្ឋកិច្ចសង្គម បន្ទាបថ្លៃថ្នាំ/ឧបករណ៍ពេទ្យ

ប្រគល់សញ្ញាបត្រ និស្សិតសាកលវិទ្យាល័យវិទ្យាសាស្ត្រសុខាភិបាល, ១៨ ឧសភា ២០២៣

... ពេលប្រជុំអាស៊ានកន្លងទៅ ក្នុងកិច្ចសន្ទនារវាងអាស៊ាន និង AIPA (ASEAN Inter-Parliamentary Assembly), អាស៊ាននិងយុវជន និងអាស៊ាន និងផ្នែកធុរកិច្ច ដែលមានប្រមុខរដ្ឋប្រមុខរដ្ឋាភិបាល និងគណៈប្រតិភូចូលរួម ជាពិសេសខាង ផ្នែកធនធាន/ខ្សែក្បាលខាងស្រាវជ្រាវ ខ្ញុំបានលើកជាមតិខ្លីថា “បើសិនជាពិភព លោកកាត់បន្ថយចំណាយលើយោធាត្រឹមតែ៥០% ហើយបង្វិលវាយកមកបំរើឱ្យ វិស័យសេដ្ឋកិច្ចនិងសង្គម នោះថ្នាំពេទ្យក៏ចុះថ្លៃ ឧបករណ៍ពេទ្យក៏នឹងចុះថ្លៃ”។ ប៉ុន្តែសព្វថ្ងៃគេនាំគ្នាគេប្រណាំងគ្នាបង្កើតសព្វវិធីសម្លាប់គ្នា ជាជាងការស្រាវជ្រាវ ផលិតថ្នាំពេទ្យឱ្យបានថោក ឧបករណ៍ពេទ្យអោយបានថោក” ...។

២០. ២៤ឆ្នាំមុន(១៩៩៩)អនុវត្តគោលនយោបាយពង្រាយរោងចក្រតាមខេត្តបង្ការ ចំណាកស្រុករកការងារ

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ នៅស្រុកជើងព្រៃ ខេត្តកំពង់ចាម, ១៦ មិថុនា ២០២៣

... ការដោះស្រាយការងារធ្វើសម្រាប់ក្មួយៗនៅជនបទបើយើងគិតតាំងពីឆ្នាំ ១៩៩៩ មកដល់ឥឡូវ វាជាការចង្អុលទិសមក២៤ ឆ្នាំហើយ។ ពូនៅចាំបានថា វេទិកាពិភពលោកនិងវិស័យឯកជន ដែលប្រជុំនៅសណ្ឋាគារ Intercontinental ចំនួន ២លើក និងបន្ទាប់ទៅបានទៅប្រជុំនៅវត្តភ្នំ បានចង្អុលទិសថា មិនត្រឹមតែ ទាក់ទាញវិនិយោគសម្រាប់ទីក្រុងភ្នំពេញទេ ក៏ប៉ុន្តែត្រូវមានការរៀបចំពង្រាយរោង ចក្រទៅបណ្តាខេត្ត ដើម្បីចៀសវាងនូវការធ្វើចំណាកស្រុកចេញពីខេត្ត ទៅកាន់ រាជធានីភ្នំពេញ ឬចេញពីខេត្តមួយទៅកាន់ខេត្តមួយរកការងារធ្វើ។ តាំងពីនោះមក អ្នកវិនិយោគមានវត្តមានជាបន្តបន្ទាប់តាមបណ្តាខេត្ត ...។

២១. កំពង់ចាមនឹងមានរោងចក្រច្រើនប្រើប្រាស់វត្ថុធាតុដើមមានស្រាប់

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ នៅស្រុកជើងព្រៃ ខេត្តកំពង់ចាម, ១៦ មិថុនា ២០២៣

... នាអនាគត កំពង់ចាមនឹងមានរោងចក្រច្រើនទៀត ដែលអាចជារោងចក្រប្រើ ប្រាស់វត្ថុធាតុដើមមានស្រាប់ក្នុងខេត្ត។ កៅស៊ូក៏មាននៅទីនេះ ស្វាយចន្ទីក៏មាន នៅទីនេះ។ បើនិយាយពីចេកវិញគឺច្រើន ... ប្រទេសតូចមួយដែលអាចនាំចេញ បានក្នុងកម្រិតជិត ៣០ពាន់លាន ឬ ២៩ពាន់លានដុល្លារ មិនមែនជារឿងតូចទេ។ ពីមុននេះ យើងគិតតែពីនាំចូល អត់មានអីនាំចេញទេ។ ឥឡូវនេះ យើងផ្ទេរពី

ប្រទេសមួយដែលនាំចូលទៅជាការនាំចេញ។ ទំហំសរុបនៃពាណិជ្ជកម្មមាន ៥២ ពាន់លានដុល្លារនៅឆ្នាំ២០២២។ ក្នុង ៥២ពាន់លាននេះ យើងនាំចេញបាន ២៩ ពាន់លាន។ បើគិតទៅវាមានអតិរេកប្រហែលជា ៤ពាន់លាន ...។

២២. ដំណាំឧស្សាហកម្មផ្តល់ប្រយោជន៍សេដ្ឋកិច្ចនិងព្រៃឈើគ្របដណ្តប់

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មករ នៅស្រុកជើងព្រៃ ខេត្តកំពង់ចាម, ១៦ មិថុនា ២០២៣

... យើងមានការដាំដុះខ្លួនឯង។ គ្រាន់តែដើមឆ្នាំនេះ យើងផលិត(ស្វាយចន្ទី) បានដល់ទៅ ១ ១៨០ ០០០ តោន ក្នុងពេលដែល Côte d'Ivoire ជាប្រទេសផលិត ធ្លាប់បានច្រើនដែរ ផលិតបានតែ ១លាន ១សែន តោនទេ។ យើងនៅសល់ដី ច្រើនទៀត។ ស្វាយចន្ទីខ្លះវាទើបនឹងធំ។ វាទើបនឹងផ្លែ។ កសិករយើងមួយចំនួន អាចយកដីដែលធ្វើចម្ការបានផលតិចតួចទៅដាំជាស្វាយចន្ទី ឬដាំជាស្វាយ ឬដាំ ដំណាំឧស្សាហកម្មនានា ដើម្បីបានផ្តល់ផលសេដ្ឋកិច្ចខ្ពស់។ ស្ថានភាពនោះ ធ្វើឱ្យប្រទេសយើងគ្របដណ្តប់ទៅដោយព្រៃឈើថែមទៀត ក្លាយជាប្រទេសមាន ការអភិវឌ្ឍបែកគង់ ជាការពេញនិយមសម្រាប់ពិភពលោកនៅពេលបច្ចុប្បន្ន ...។

២៣. ថយផ្នែកសម្លៀកបំពាក់និងស្បែកជើង កើនកម្មន្តសាលមិនមែនសម្លៀកបំពាក់

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មកររោងចក្រនៅតំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេស Manhattan ក្រុងបាវិត ខេត្តស្វាយរៀង, ២៥ មិថុនា ២០២៣

... ការជះឥទ្ធិពលវាមិនអត់ទេ។ ដរាបណាសង្គ្រាមអ៊ុយក្រែន-រុស្ស៊ីមិនទាន់ចប់ នយោបាយដាក់ទណ្ឌកម្មជាឯកតោភាគីមិនទាន់ត្រូវបានបញ្ចប់ ភាពមិនច្បាស់ លាស់នៃសេដ្ឋកិច្ចសកលនៅតែមាន។ តែយើងត្រូវតែជម្នះ។ ការថមថយនៅផ្នែក មួយ វាមានផ្នែកមួយកើន។ នេះយើងមានការថមថយផ្នែកវាយនភណ្ឌ ការកាត់ ដេរសម្លៀកបំពាក់និងស្បែកជើង ប៉ុន្តែវាកើនកម្មន្តសាលដែលមិនមែនជាសម្លៀក បំពាក់ ដូចជាបង្គំនៃគ្រឿងអេឡិកត្រូនិក។ អញ្ចឹង ទំហំនៃការនាំចេញរបស់យើង ក៏កើនដែរ។ ប្រទេសកម្ពុជាតូចមួយ ប៉ុន្តែទំហំនៃការនាំចេញមាន ២៩ ០០០ លានដុល្លារ ...។

២៤. គម្រោងឧស្សាហកម្មបច្ចេកវិទ្យាប្រើថាមពលបៃតង និងលំនៅឋានតម្លៃសមរម្យ

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មកររោងចក្រនៅតំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេស Manhattan
ក្រុងបារីត ខេត្តស្វាយរៀង, ២៥ មិថុនា ២០២៣

... សូម Clement Yang បន្តទាក់ទាញវិនិយោគចូលតំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេស
Manhattan។ គិតពីពេលស្គាល់គ្នាមកដល់ពេលនេះ មានរយៈពេល ២៤ ឆ្នាំ
ហើយ ... យើងបានជួបពិភាក្សាគ្នានៅ Manila ពេលខ្ញុំទៅទស្សនកិច្ចនៅហ្វីលីពីន
ឥឡូវ Clement Yang មានគម្រោងដែលគួរឲ្យចាប់ចិត្ត ដែលទី១ ទស្សនៈវិស័យ
«មួយទសវត្សរ៍ក្នុងការប្រែក្លាយតំបន់សេដ្ឋកិច្ចពិសេស ទៅជាតំបន់ឧស្សាហកម្ម
បច្ចេកវិទ្យាជាន់ខ្ពស់ ប្រើប្រាស់ថាមពលបៃតង» ... ទី២ គម្រោងលំនៅឋានតម្លៃ
សមរម្យចាប់ផ្តើមពី ៤០០ខ្ទង់ផ្ទះ ហើយនឹងបន្តទៅ ១ពាន់ខ្ទង់ផ្ទះក្នុងមួយឆ្នាំ ...។

២៥. ថ្មក្រោមដីអាចផលិតស៊ីម៉ង់ត៍និងធ្វើឱ្យកំពង់ស្ពឺមានឧស្សាហកម្មធុនធ្ងន់

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មកររោងចក្រនៅក្រុងច្បារមន ខេត្តកំពង់ស្ពឺ,
២៧ មិថុនា ២០២៣

... ខេត្តកំពង់ស្ពឺមិនមែនគ្រាន់តែមានរោងចក្រផ្នែកកាត់ដេរ និងវាយនភណ្ឌ
កាត់ដេរនិងដេរស្បែកជើងទេ។ ខេត្តកំពង់ស្ពឺមានឧស្សាហកម្មផ្សេងទៀត ជាការ
កែច្នៃផ្នែកកសិផល រាប់ទាំងដំឡូងមី រាប់ទាំងស្ករស។ ទៅអនាគត កំពង់ស្ពឺនឹង
មានឧស្សាហកម្មធុនធ្ងន់មួយ ដែលនឹងអាចផលិតស៊ីម៉ង់ត៍ក្នុងមួយឆ្នាំប្រមាណ
ជា ២លានតោន។ កំពង់ស្ពឺនឹងក្លាយទៅជាខេត្តដែលរួមចំណែកក្នុងការផ្គត់ផ្គង់
សម្ភារសំណង់ទូទាំងប្រទេស ព្រោះបានផ្តល់ការអនុញ្ញាតសម្រាប់ការវិនិយោគ
ហើយ។ វាមិនមែនជាការយក(ថ្មពី)ភ្នំទេ ប៉ុន្តែបែរជាមានថ្មដែលអាចធ្វើស៊ីម៉ង់ត៍
បាននៅឯក្រោមដីទៅវិញ ...។

២៦. កំពង់ស្ពឺនិយាយដោយឡែកភាគនិរតីប្រទេសនិយាយរួម មានសក្តានុពលឧស្សាហកម្ម

សំណេះសំណាលជាមួយកម្មកររោងចក្រនៅក្រុងច្បារមន ខេត្តកំពង់ស្ពឺ,
២៧ មិថុនា ២០២៣

... ខេត្តកំពង់ស្ពឺគឺជាខេត្តនៅសេសសល់សក្តានុពលច្រើន ប្រសិនបើយោង
ទៅអ្វីដែលខ្ញុំធ្លាប់បានថ្លែងកាលពីពេលមុនៗ ថាចង់ផ្សារភ្ជាប់ប៉ូលសេដ្ឋកិច្ចទី១
និងប៉ូលសេដ្ឋកិច្ចទី២ តាមរយៈផ្លូវជាតិលេខ៤ ឲ្យក្លាយទៅជាតំបន់រោងចក្រនិង

តំបន់កសិឧស្សាហកម្ម។ គេអាចមើលឃើញថាចក្ខុវិស័យរបស់ ហ៊ុន សែន មិនមែនកញ្ចក់កណ្តៀតទេ។ ជាចក្ខុវិស័យដែលមានយូរមកហើយ។ យើងបាននិងកំពុងតភ្ជាប់បណ្តាញរោងចក្រពីទីក្រុងភ្នំពេញ ចេញមកអង្គស្នួលរបស់ខេត្តកណ្តាល និងតភ្ជាប់មកខេត្តកំពង់ស្ពឺច្បាមន ហើយចេញពីច្បាមន តទៅខេត្តព្រះសីហនុ នៅទីកន្លែងមួយចំនួនសុទ្ធតែជាតំបន់សេដ្ឋកិច្ច។ បើនិយាយដោយឡែក ខេត្តកំពង់ស្ពឺ ប៉ុន្តែនិយាយជាមួយគ្នាទិសនិរតីរបស់យើងមានសក្តានុពលទាក់ទាញវិនិយោគនៃបណ្តាញរោងចក្រសហគ្រាស... ឱ្យទៅជាបណ្តាញខេត្តពហុបំណង ដែលកសិកម្មក៏មាន ឧស្សាហកម្មក៏មាន ទេសចរណ៍ក៏មាន ...។

២៧. ប្រើបច្ចេកវិទ្យាព័ត៌មានជំរុញល្បឿនការងារ និងប្រយុទ្ធប្រឆាំងអំពើពុករលួយ
ចែកសញ្ញាបត្រជូនដល់និស្សិត នៃសាកលវិទ្យាល័យឯកទេសនៃកម្ពុជា,
២៣ មករា ២០២៣

... កូវីដ១៩ ជាដំណាក់កាលលោតផ្លោះនៃបច្ចេកវិទ្យាឌីជីថលនៅកម្ពុជា។ រឿងនេះយើងត្រូវមើលឃើញអំពីចំណុច(វិជ្ជមានរបស់វា)។ មានសិស្សនិស្សិត ៣លាននាក់ប្លាយរៀនតាមអនឡាញ។ ហ្នឹងហើយ(ជាចំណុចគួរជាទីមោទនៈក្នុងប្រព័ន្ធអប់របស់យើង)។ ឥឡូវ គេចាប់ផ្តើមទូទាត់ទំនិញអីជាមួយគ្នាតាមរយៈទូរស័ព្ទទេតើ មិនមែនរាប់លុយម្តង ១រៀលឯណា? ... ប្រើបច្ចេកវិទ្យាដើម្បីប្រយុទ្ធប្រឆាំងអំពើពុករលួយផង។ បើកលុយសុទ្ធ ឯណាសុវត្ថិភាពនៃការដឹកលុយយកទៅតាមរតនាគារទាំងអស់ រួចបញ្ចេញពីរតនាគារត្រូវ (តម្រូវឱ្យ) អ្នកពីអង្គភាព ឧទាហរណ៍អង្គភាពកងទ័ព ឬស្ថាប័នណាមួយ ត្រូវបើកលុយចេញពីធនាគារយកទៅចែក(មន្ត្រីនៅស្ថាប័ននោះ) រាប់ៗ កាត់ក្បាលលុយហ្នឹងមួយទៅ។ មួយទៀតបង្កើតជាមន្ត្រី/ទាហានខ្មោច ដែលមិនមែនទើបនឹងមានឥឡូវនេះទេ គឺតាំងពីជំនាន់ លន់ នល់ ច្រើនជាងគេ។ បន្ទាប់ទៅ ខាងយើងក៏មានដែរ ...។

ការងារ

សេដ្ឋកិច្ច

ហដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ

នយោបាយឈ្នះឈ្នះ

អប់រំ

ទេសចរណ៍

អាស៊ាន

នយោបាយឈ្នះឈ្នះ

វ៉ាក់សាំង

បោះឆ្នោត

សាធារណការ

ធនធានមនុស្ស

គ្រឿងញៀន

សុខាភិបាល

ចិន

កូវីដ-១៩

វ៉ារីអគ្គិសនី

ថាមពល

ស៊ីហ្គេម

ស្ត្រី

សមុទ្រចិនខាងត្បូង

សន្តិសុខស្បៀង